Bundel - Adviescommissie Controle en Financiën van 28 mei 2026

1.a Opening en mededelingen (5 minuten)

1.b Vaststellen van de agenda (2 minuten)

2 Vaststellen verslag van vorige bijeenkomst (1 minuut)
- Concept verslag Adviescommissie 15-01-2026

3 Ingekomen stukken (5-10 minuten)
Ter informatie. Indien gewenst kunnen deze onderwerpen op een volgende agenda worden behandeld.

3.1 Ingekomen stukken: raadsbrieven
- Raadsbrief Rapport 213a onderzoek Subsidies
- Doelmatigheids-en doeltreffendheidsonderzoek 213a Subsidies
- Raadsbrief Opvolging aanbevelingen Boardletter 2025
- Raadsbrief Voortgang verbeterprogramma Versterken Financiële Functie voorjaar 2026
- Raadsbrief Grip op investeringen - planning en voortgang programma
- Raadsbrief Grip op investeringen - omvang gemeentelijke investeringsopgave

3.2 Ingekomen stukken: overigen
- Begrotingscirculaire 2027
- Begeleidende brief Begrotingscirculaire 2027
- Raadsledenboek
- Aanbiedingsbrief gemeenteraad Jaarverslag 2025
- Jaarverslag 2025 Rekenkamer Utrecht

4 Kennismaken (rol en hulptroepen) en toelichting op het introductiedocument (20-30 minuten)
Raadsportaal: Introductiedocument 2026 adviescie C&F
- Slides adviescommissie controle & financiën

5 Jaarstukken, incl. resultaatsbestemming (20 minuten)
Presentatie door de accountant en mogelijkheid tot het stellen van vragen.

5.1 Jaarstukken
- Raadsvoorstel Jaarstukken 2025
- Jaarstukken 2025 met accountantsverklaring
- Bewonerssamenvatting Jaarstukken 2025
- Subsidiemonitor 2025
- Raadsbrief Collegereactie Accountantsverslag 2025

5.2 Stukken van de accountant
- Utrecht Monitor 2026 - samenvatting
- Accountantsverslag 2025 gemeente Utrecht - DEFINITIEF 12-05-2026
- Audit Report WG - Gemeente Utrecht - FY 2025
- Transmittal letter - Gemeente Utrecht- FY 2025
- Presentatie bevindingen accountantscontrole 2025R

5.3 Rekenkamerbrief Onderbesteding
- Rekenkamerbrief Onderbesteding
- Eindrapport-DoeMee-2025-Onderbesteding - februari 2026

5.4 Resultaatbestemming
- Raadsvoorstel Resultaatbestemming 2025
- Resultaatbestemming 2025

6 Voorjaarsnota 2026, Berap en MPR (10 minuten)
Mogelijkheid tot het stellen van vragen aan de ambtelijke organisatie.

6.1 Voorjaarsnota 2026

Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2026
Voorjaarsnota 2026
Subsidiestaat 2026 gemeente Utrecht
Subsidiestaat 2027 gemeente Utrecht

6.2 Berap

Raadsvoorstel Eerste bestuursrapportage 2026
Eerste Bestuursrapportage 2026

6.3 MPR

Raadsvoorstel Meerjaren Perspectief Ruimte 2026
Meerjaren Perspectief Ruimte 2026
Bijlage voortgang woningbouwprojecten 100+ MPR 2026
Bijlage Projectenlijst 6e tranche maatregelen
Lijst projecten sociale huur en middenhuur projecten 2026
Mandaat mer-beoordelingsbeslissing 2025

7 Vooruitblik en update jaarplan (5 minuten)
- *Heidag woensdag 9 september (10.00-16.00)*
- *Voorzitter en plv. Voorzitter adviescommissie C&F*

Jaarplan adviescommissie CF 2026

8 Advies aan commissie Bestuur n.a.v. JS (15 minuten)

Advies adviescommissie Controle & Financiën Programmabegroting 2026
Inbreng adviescommissie Controle & Financiën 19 juni bij de jaarstukken 2024

9 Rondvraag en afsluiting (5 minuten)

VERSLAG ADVIESCOMMISSIE CONTROLE EN FINANCIËN
15 januari 2026, 18.00-19.30 uur
Burgemeesterskamer Stadhuis

Gemeente Utrecht

Adviescommissie: Ruud Maas (voorzitter), Fred Claasen, Bina Chirino, Joost Vasters, Rick van der Zweth, Margreet Ramaker

Overige deelnemers: Rachid Sagrahaoui (directeur Concerncontrol), Freek Verbakel, Rein-Aart van Vugt (accountant), Sioux van Dijk (teammanager financiën), Johan Dorst (griffier), Daniëlle Rijnders (griffie)

1a. Opening en mededelingen

De heer Maas opent de vergadering om 18:20 uur.

De heer Sagrahaoui deelt mede, dat de voorjaarsnota vanwege de gemeenteraadsverkiezingen beleidsarm wordt. Zij zal vooral een financieel beeld schetsen en de knelpunten alsmede de bijsturings- en heroverwegingsmogelijkheden aangeven. De voorjaarsnota zal iets eerder dan normaal worden voorgelegd. De informatie daaruit zal worden gebruikt voor de overdracht aan de onderhandelende partijen. De voorjaarsnota zal beperkter worden besproken, de programmabegroting uitvoeriger. De eerste bestuursrapportage wordt op het gebruikelijke moment opgeleverd. Het slotdebat van de voorjaarsnota vindt normaal begin / halverwege juli plaats.

De heer Dorst feliciteert mevrouw Rijnders namens de commissie met haar benoeming als lid van de commissie BBV. Het is een eer, dat zij namens Utrecht wordt afgevaardigd, naar een commissie waarvan eigenlijk alleen griffiers lid kunnen zijn. De voordracht is geschied door de Vereniging van Griffiers.
De felicitatie wordt onderstreept met applaus.

1b. Vaststelling agenda

De agenda wordt conform voorstel vastgesteld.

2. Vaststellen verslag vorige bijeenkomst (04-12-2025)

De notulen worden met inachtneming van de aangereikte aanpassingen vastgesteld.

3. Ingekomen stukken

Er zijn geen ingekomen stukken.

4. Evaluatie deel I

De heer Verbakel presenteert de Evaluatie adviescommissie Controle & Financiën. Deze presentatie is als bijlage aan dit verslag toegevoegd. In dit verslag zijn alleen de aanvullingen daarop alsmede de reacties vermeld.

Vraag 11 over de 1ste en 2de berap
In reactie op het diverse beeld, dat de antwoorden op de vraag over de werkwijze en het instrument berap geven, vraagt de heer Van der Zweth, of er ideeën of voorstellen tot verandering van de werkwijze zijn. De heer Verbakel antwoordt, dat de werkdruk voor de afdeling Financiën aan het begin van het kalenderjaar heel hoog is. Het is lastig om zowel de eerste berap als de jaarrekening en de voorjaarsnota op te stellen, plus het in de steigers zetten van de programmabegroting en de tweede berap. Er wordt gekeken naar een eventuele aanpassing van de cyclus en de producten. Een desbetreffend voorstel zal nog worden uitgewerkt. In deze vergadering gaat het om het ophalen van input om richting te geven aan een advies inzake de P&C-cyclus. De Raad beslist over het al dan niet vaststellen van een andere P&C-cyclus.

De heer Maas vraagt, of er met het loskoppelen van berap en voorjaarsnota niet een extra bijstuurmoment wordt gecreëerd. De heer Sagrahaoui legt uit, dat de eerste berap slechts de informatie van een enkele maanden bevat. De vraag is, in hoeverre de afdeling Financiën de Raad daarmee kan voorzien van voldoende informatie voor het bijsturen voor een heel jaar.

Mevrouw Rijnders brengt in, dat de provincie Brabant de kadernota heel vroeg opstelt. In de berap werd vervolgens gekeken, of de doelstellingen behaald zijn. Daarover ging dan de discussie tijdens de behandeling van de berap (los van de jaarstukken of kadernota). In Utrecht is de berap vrij technisch. De berap in Brabant was een soort voortgangsrapportage, met informatie waarover er kon worden gediscussieerd. De heer Verbakel geeft aan, dat elders met één sheets per programma wordt gewerkt en afwijkingen en de voortang puntsgewijs worden besproken.

De heer Dorst vindt de zeggingskracht van de eerste berap vrij gering, terwijl het opstellen daarvan veel werk is. De tweede berap komt op het moment, dat men eigenlijk met de begroting bezig is. De peildatum is 30 juni, maar de tweede berap wordt pas in november vastgesteld. Dan kan de Raad eigenlijk niet meer bijsturen. De heer Dorst stelt voor, de peildatum op eind mei te stellen en de berap in september te behandelen. Dan gebeurt dit op een separaat moment, waardoor de berap meer aandacht krijgt en er nog gelegenheid tot bijsturing is.
De heer Dorst beaamt, dat er dan drie bespreekmomenten zijn. De documenten verschillen echter.

Eén berap zou een verlichting zijn voor de afdeling Financiën. Een nog grotere verlichting zou zijn, dat de enige berap, met peildatum 1 of eind juni, wordt verwerkt in de begroting, die dan lopende het jaar wordt geactualiseerd. De mutaties hebben vaak een structurele doorwerking in de jaren daarna. Voor de Raad zou het een instrument zijn om bij te sturen. Nu wordt de berap niet daartoe gebruikt.

Mevrouw Ramakers zou een berap halverwege het jaar handig vinden, als daarin wordt aangegeven, wat wel en wat niet volgens de begroting loopt.

De heer Maas vraagt zich af, of de Raad nog kan bijsturen, als de berap wordt opgenomen in de programmabegroting.
De heer Dorst wijst erop, dat het dan geen berap meer is. De begroting gaat over het volgende jaar. Dan lopen twee jaar door elkaar. Dat is niet zuiver.
Ingebracht wordt, dat dit bij de miljoenennota van het Rijk wel gebeurt. Daar is de politieke discussie naar voren gehaald, om nog te kunnen bijsturen. De najaarsnota wordt langzaam afgeschaft. Als de Gemeente de trend van het Rijk volgt, wordt Q1 meegenomen in de voorjaarsnota en de realisatie van Q2 in de begroting.
De heer Dorst acht het voor de raadsleden niet handig, als verschillende kalenderjaren in hetzelfde product worden bijgesteld. Dan is er geen afwijkingenrapportage meer.

Samengevat wordt, dat er een worsteling is tussen het verlengen en het tempo. De raadsleden willen kunnen meebeslissen en bijsturen. De Raad wil de afwijkingen evenals wat deze voor het beleid betekenen, graag duidelijk zien.

Technische sessies (Vraag 12)
De meningen over de technische sessie lopen uiteen. Mevrouw Rijnders geeft aan, dat de technische sessies voor de P&C-cyclus fysiek in het Stadhuis blijven. Zij en de heer Maas zouden het jammer vinden, als de openbare beantwoording van de vragen zou verdwijnen. Voor de voorbereiding van de Raad zijn de sessies nuttig. Zij zijn zeer informatief.
De heer Dorst wijst erop, dat vragensessies, die elders worden gehouden, tot 70% minder schriftelijke vragen hebben geleid. Dat ontlast de ambtelijke organisatie.

Vraag 13, latere publicatie begroting
Als argument tegen het eind september aanbieden van de begroting noemt de heer Maas, dat de fracties tijd nodig hebben om het stuk tot zich te nemen. De commissie ziet geen voordeel in het later aanbieden van de begroting voor de raad.

Vraag 14, voorjaarsnota als integraal afwegingsmoment
De raadsleden zeggen volmondig “ja” tegen de voorjaarsnota als integraal afwegingsmoment, maar soms zijn er in de meicirculaire grote plussen of minnen. Sommige afwijkingen zijn dusdanig groot, dat men er iets mee moet doen in de begroting, terwijl de voorjaarsnota al lang is gepubliceerd.

Vraag 15, digitale of papieren documenten
Vier van de zeven respondenten zijn voor digitale documenten. Binnen een fractie zullen er verschillende voorkeuren zijn.
De fracties wordt periodiek gevraagd of zij een papieren versie willen hebben. Sommige fracties willen één exemplaar hebben. Aangegeven wordt dat, men alle fractieleden individueel kan vragen naar hun voorkeur.
Desgevraagd wordt aangegeven, dat de voorjaarsnota goed wordt gelezen, de programmabegroting minder. Bijlagen worden minder gelezen.
Digitaal kan men gericht zoeken.

Vraag 16, aanvullingen of weglatingen
Op de vraag, of de overzichten van Berenschot, welke delen van de begroting beïnvloedbaar zijn, worden gebruikt, wordt bevestigend geantwoord. De heer Verbakel geeft aan, dat het onderzoek vrij arbeidsintensief en daarmee kostbaar is. De exacte kosten worden nog uitgezocht.

De heer Sagrahaoui licht toe, dat zij de heroverwegingsmogelijkheden op basis van het rapport van Beerschot transparant aan de Raad willen voorleggen. Een ambtelijk-technische presentatie lijkt af te wijken van het rapport van Berenschot, dat heeft toegezegd zijn model te zullen aanpassen aan het gemeentelijke model. Een tweede punt is, dat men net iets dieper kan ingaan op maatregelenniveau, waardoor men in het programma kan zien wat de heroverweging is, nog los van wat verstandig is en wat de effecten daarvan zijn.
Er waren twee terugkomdagen met de groep controllers. Dat was arbeidsintensief. De heer Sagrahaoui vraagt, of de Raad wil vasthouden aan Berenschot of dat er ook ruimte is om na te denken over andere initiatieven.

De heer Van der Zweth antwoordt, dat het instrument niet zo relevant is, maar de Raad kan er meer mee doen. De training, die de Raad ooit heeft gehad, is weggezakt.

De heer Maas vraagt, of er op jaarlijks niveau grote schommelingen zijn.
De heer Sagrahaoui antwoordt, dat men eens per twee jaar voornoemde exercitie kan doen, met de begroting en alle aanpassingen daarin.
Aangevuld wordt, dat de uitgaven maximaal beïnvloedbaar zijn, op het moment dat subsidies worden toegekend. Daar zit men vier jaar aan vast. Incidentele toekenningen zijn minder beïnvloedbaar.
Voor de Raad is het de vraag, of hij voldoende heeft aan een dashboard, bijvoorbeeld als hij op zoek is naar dekking voor een voorstel, of dat de Raad informatie op maatregelniveau nodig heeft.

Mevrouw Rijnders onderschrijft de behoefte aan training. Als de Gemeente doorgaat met Berenschot, moet zij elk jaar een online training aanbieden.

De heer Maas concludeert, dat het dashboard wordt gewaardeerd, maar dat de Raad open staat voor een alternatief, als dat qua kosten beter uitkomt en qua functionaliteit hetzelfde biedt.

De heer Van Vught is van mening, dat de Raad er nog te weinig uithaalt. Het instrument is twee, drie jaar geleden geïntroduceerd en voorzag toen in de behoefte. Dat is nog steeds zo, maar het slijt, omdat de Raad er te weinig mee doet. De vraag is, hoe men het gebruik effectiever kan maken voor de Raad en wat daarvoor nodig is. In reactie op de opmerking, dat dit tot hogere kosten kan leiden, wordt ingebracht, dat men dan naar de frequentie kan kijken.

Mevrouw Rijnders brengt in, dat de lijst van Berenschot als vertrekpunt is gebruikt bij de bezuinigingen.

De heer Sagrahaoui onderschrijft dit, maar de rapportage heeft een hoog theoretisch gehalte en gaat onvoldoende diep voor sturing door de Raad.

Vraag 17, andere suggesties voor de P&C-cyclus
De heer Verbakel noemt de gegeven antwoorden. De afdeling zal die meenemen.

Afsluitend: de heer Maas dankt de gasten voor de duidelijke presentatie. De commissie is benieuwd naar de voorstellen.

5. Vooruitblik volgende vergadering

De volgende adviescommissie (28 mei a.s.) staat in het teken van de introductie van de deze commissie en de jaarstukken. Op 26 mei a.s. vindt de technische sessie plaats. Die is tevens onderdeel van het inwerkprogramma voor de nieuwe raad.

De gasten verlaten de vergadering.

6. Evaluatie deel II

De voorzitter presenteert de Uitkomsten evaluatie adviescommissie C&F 2025, een door mevrouw Rijnders gemaakte samenvatting van de antwoorden.

Inschatting niveau volgens PWC-groeimodel
De heer Maas vraagt, of de commissie diepgaander contact met de rekenkamer wenst dan wel nodig acht. Hetzelfde geldt voor concernaudit, waarmee het contact volgens de heer Maas overigens diepgaander is dan dat met de rekenkamer.
De heer Van der Zweth onderschrijft, dat de diepgang verschillend is, maar hij vindt dit prima. De rekenkamer heeft heel veel weerslag in de raadscommissiedebatten. Het is prettig dat de rekenkamer bij vergaderingen aanwezig is. Aangevuld wordt, dat concernaudit actiever aanwezig is. Door haar leest mevrouw Ramakers de rapporten, waarin interessante dingen staan en ook kritische noten op de ambtelijke organisatie.
Desgevraagd wordt toegelicht, dat de rekenkamer het waardevol en fijn vindt om in de commissie aanwezig te zijn en te horen wat er speelt. De rekenkamer denkt desgevraagd mee.
Aangevuld wordt, dat de commissie een van de weinige plekken is, waar ambtelijke organisatie, accountant, raadsleden en griffie bij elkaar zitten. Dit kan voor de rekenkamer van meerwaarde zijn. Aan de andere kant worden de rapporten in de inhoudelijke commissies besproken.
Ingebracht wordt, dat het lastiger is om in de commissie inhoudelijk te discussiëren, als niet iedereen de rapporten heeft gelezen. Een goede voorbereiding is dus belangrijk.

Hoe ervaart u de adviescommissie?
De feedback is zeer positief.
De heer Maas geeft aan, dat aanwezigheid van een griffier en de accountant helpt. Er is veel belangstelling voor het commissielidmaatschap. Mevrouw Rijnders hoopt, dat iedereen het enthousiasme overbrengt naar de volgende raadsperiode.

Wat gaat er goed?
- Mevrouw Rijnders roept op, te benadrukken dat de commissie Bestuur er voor de inhoudelijke diepgang is.
- De hoeveelheid aanwezigen is een aandachtspunt. De ambtelijke organisatie wil dat iedereen ervan kan leren. De rest van de afdeling Financiën wil ook graag aanschuiven. Zolang dit de kwaliteit van het gesprek niet beïnvloedt, is dit mogelijk. De commissie versterkt de samenwerking met externe partijen. Ingebracht wordt, dat er nog partijen ontbreken.

Scholing en kennisversterking
De heidagen waren van hoog niveau en zijn belangrijk voor de diepgang van de commissie.

Advisering
De heer Maas vraagt, of de commissie actiever moet zijn, of er meer onderwerpen zijn, waarover de commissie de Raad zou moeten adviseren. Ingebracht wordt, dat de voorbereiding in de commissie de politieke discussie in de Raad bevordert. Zou de commissie de politieke discussie voeren, wordt die uit de commissie gehaald. Veel van de financiële berichten zijn niet politiek, maar dienen de controlerende rol van de Raad. In de raadscommissie wordt, althans in deze periode, een financieel debat gevoerd.
Mevrouw Rijnders geeft aan, trots te zijn op de commissie, die het goed doet. Zij hoopt, dat de nieuwe commissie dit vasthoudt.

De heer Van der Zweth vraagt zich af, of het voorlezen van het advies van de commissie in de dinsdagavondvergaderingen zinvol is. Volgens hem vertellen de commissieleden in hun fracties, wat de inbreng is. De heer Maas vult aan, dat het advies is verwerkt in wat de fracties zeggen tijdens de debatten.
Mevrouw Ramakers pleit voor behoud van het voorlezen, want het gaf in haar fractie een breed gedragen beeld van wat de Raad wil. Dan kan zij zelf haar politieke visie inbrengen. Mevrouw Rijnders vult aan, dat het de voorzitter van de commissie zichtbaar maakt.

Proactieve agendering strategische thema's
De strategische thema's kunnen bijvoorbeeld uit de heidagen voortkomen.
Mevrouw Chirino vraagt zich af, hoe ver de thema's reiken, of de commissie dan over de financiën van die thema's spreekt.
De heer Van Vught geeft aan, dat het om financiën en bedrijfsvoering gaat. Cyberveiligheid valt onder bedrijfsvoering. Volgens hem zijn de rapporten over cyberincidenten, de maatregelen en ontwikkelingen een thema voor de adviescommissie. Het sluit aan bij concernaudit.

Meegeven nieuwe raadsperiode
De heer Maas leest de suggesties voor.
- Bij de suggestie "kortere agenda" wordt aangegeven, dat de vergaderingen nooit heel lang duren. De afwisseling met themadagen is goed. Als men achteraf merkt, dat men een vergadering heeft gemist, is dit een teken, dat de vergadering nuttig was.

Overig
De heer Maas mist de gemaakte opmerking, dat de voorzitter ook financieel woordvoerder zou moeten zijn. Voor mevrouw Rijnders mag iedereen voorzitter zijn, mits hij/zij het maar leuk vindt. Zij hoopt, dat zich een leuke voorzitter meldt.
De volgende commissie zou ervoor moeten zorgen, dat het CDA er weer bij komt.

Uitgesproken wordt, dat de samenwerking met de ambtelijke organisatie door dit soort commissies enorm verbetert.

9. Rondvraag en sluiting

De heer Vasters dankt de heer Maas voor diens voorzitterswerk. De nieuwsgierigheid en openheid van de heer Maas kwamen daarin goed naar voren.
De heer Vasters dankt mevrouw Rijnders voor haar aanwezigheid en wenst haar beterschap. Zij is een lichtend voorbeeld voor de commissie.

De heer Maas dankt de heer Van Vught voor diens constructieve bijdrage aan de commissie die zeker bijdraagt aan het kennisniveau van de commissie.

De voorzitter sluit de vergadering om 19.30 uur.

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Hanneke Wensink	**Datum**	8 april 2026
E-mail	h.wensink@utrecht.nl	**Kenmerk**	34124862
Type brief	Aanbiedingsbrief	**Onderwerp**	Rapport 213a onderzoek Subsidies
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Financiën

Geachte leden van de raad,

Het verbeteren van het subsidieproces en het inspelen op nieuwe ontwikkelingen vraagt onze continue aandacht. Daarom hebben wij in november 2025 een 213a onderzoek laten doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid bij het verstrekken van subsidies. Langs deze weg informeren wij u graag over de belangrijkste verbeteringen die wij doorvoeren in het subsidieproces naar aanleiding van de bevindingen uit het auditrapport.

Jaarlijks ontvangen wij ongeveer 4.500 subsidieaanvragen van organisaties en inwoners. 80% van die aanvragers ontvangt daadwerkelijk subsidie voor de activiteiten die men gaat uitvoeren. Daarmee is een bedrag van circa 300 miljoen euro gemoeid. U ontvangt jaarlijks bij de jaarrekening de subsidiemonitor waarin u de ontwikkelingen kunt volgen.
Het subsidieproces is, naast het inkoopproces, het belangrijkste financiële instrument om activiteiten in de stad te stimuleren en beleidsdoelen te halen. Ons streven is om het subsidieproces uniform en transparant te laten zijn zodat partijen evenveel kans maken op subsidie en de subsidie daar terecht komt, waar het echt nodig is.

Het proces voor het registreren en verwerken van de subsidieaanvragen is volledig geautomatiseerd en het hele subsidieproces is vastgelegd in het Uitvoeringskader subsidieverstrekking en in werkinstructies. Wij verbeteren het proces continu en implementeren waar nodig nieuwe ontwikkelingen. Zo hebben wij in november 2015 een 213a onderzoek laten doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid bij het verstrekken van subsidies. In het rapport kunt u lezen dat er veel goed gaat. Daarnaast zijn ook verbeteringen mogelijk. Wij gaan deze verbeteringen in 2026 uitvoeren.

Het plan van aanpak verbeteringen
Het plan van aanpak is gebaseerd op de 4 verbeterpunten die in het rapport worden genoemd.

1. We zorgen voor meer duidelijkheid rond interne werkprocessen en leggen deze vast in werkinstructies of in het Uitvoeringskader subsidieverstrekking. Dat doen we door:
   - We maken afspraken met Control en Financiën over hun rol in het subsidieproces. De uitkomst hiervan leggen we vast in het Uitvoeringskader subsidieverstrekking;
   - Werkinstructies leggen we vanaf nu, en met terugwerkende kracht, vast volgens mandaat. De werkinstructies maken we beschikbaar via de Teams-site van subsidies;

- We hebben al een wijziging in het subsidiesysteem gemaakt voor het controleren van de basisdocumenten in de aanvraagfase en bij de inhoudelijke beoordeling. De basisdocumenten mogen niet ouder zijn dan 4 jaar. We vragen een toelichting bij de inhoudelijke beoordeling zodat duidelijk is waarop de controle gebaseerd is. De werkinstructies hebben we hierop aangepast.

2. We zorgen voor een betere actualisatie van de risicoanalyse en voor het handhaven van de termijnen bij uitstel. Dat doen we door:
   - We stellen een risicoanalyse op voor organisaties die per jaar meer dan € 20.000 subsidie ontvangen. De risicoanalyse wordt geactualiseerd en uitgebreid met de indicatoren die van belang zijn bij ondermijning. We integreren dit proces in het subsidiesysteem, zodat het invullen en actualiseren van de risicoanalyse gewoonte wordt en meer aandacht krijgt.
   - We maken een nieuwe werkinstructie voor het geven van uitstel bij het indienen van de eindrapportages aan het eind van het subsidietraject, zodat duidelijk is wie daarbij het mandaat heeft.

3. We verbeteren het proces van de financiële analyse en zorgen voor een uniformere uitvoering en opbouw van de dossiers. Dat doen we door:
   - We verwerken de verbeterpunten in het Uitvoeringskader subsidieverstrekking. Het kader actualiseren we voortaan jaarlijks, zodat de veranderingen voor alle medewerkers direct zichtbaar zijn. Het mandaat hiervoor ligt bij de concerndirectie.
   - We organiseren structurele overlegmomenten om de ambtelijke samenwerking te evalueren. Onder structureel verstaan we minimaal één keer per jaar. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de volledigheid van de dossiers en het vastleggen van alle correspondentie met de subsidieontvangers.
   - We gebruiken het vaststellen van het Uitvoeringskader als moment om het document en de kaders onder de aandacht te brengen van alle betrokkenen bij het subsidieproces.
   - We scherpen de rolverdeling voor de financiële analyse aan (zie punt 1. afspraken met Control en Financiën). We gaan medewerkers beter faciliteren en extra trainingen organiseren zodat zij hun rol beter kunnen invullen.

4. We streven naar een betere benutting van data voor sturing en verantwoording. Dat doen we door:
   - We delen de beschikbare sturingsinformatie met de stakeholders. We onderzoeken hoe we dat het beste kunnen gaan vormgeven op een wijze waarbij we voldoen aan de privacyregels. We zullen hierop terugkomen in de Subsidiemonitor 2026.

Vervolg
Jaarlijks ontvangt u als bijlage bij de jaarstukken de Subsidiemonitor. Wij informeren u in de Subsidiemonitor 2026 over de verbeteringen die wij hebben doorgevoerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek 213a
Subsidies

Concernaudit – 23 oktober 2025 | Definitief

Inhoud

1. Inleiding
2. Onderzoeksopzet
3. Aanpak
4. Procesverloop en kerncijfers
5. Managementsamenvatting
6. Verbeterpunten en aanbevelingen
7. Managementreactie en plan van aanpak
8. Bijlagen

8.1 Uitkomsten steekproef
8.2 Referentielijst
8.3 Interviewlijst

Gemeente Utrecht

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het verstrekken van subsidies aan bewoners en organisaties is een belangrijk instrument van de gemeente voor het behalen van doelstellingen uit het Coalitieakkoord 2022-2026. Denk hierbij aan ambities en speerpunten omtrent de centrale thema's *gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat*.

In 2024 heeft de gemeente Utrecht ongeveer €315 miljoen aan subsidies verstrekt en voor 2025 hetzelfde bedrag begroot. Dit houdt in dat ruim 15% van de totale begrote uitgaven (€2,1 miljard in 2025) is gereserveerd voor subsidies.

Regels omtrent subsidieverstrekkingen tussen de overheid en subsidieaanvragers zijn opgenomen in de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb). De gemeente Utrecht heeft regels voor subsidieaanvragen, verleningen en verantwoording verder uitgewerkt in de lokale Algemene Subsidieverordening Utrecht 2022 (ASV).

Binnen de gemeente Utrecht zijn beleidsafdelingen van organisatieonderdelen als proceseigenaren verantwoordelijk voor het verstrekken van subsidies. Het Subsidiebureau, onderdeel van Maatschappelijke Ontwikkeling, biedt hierbij administratieve ondersteuning en toetst subsidies op het naleven van wet- en regelgeving.

Een goede samenwerking tussen het Subsidiebureau en de organisatieonderdelen is cruciaal om de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidietraject te waarborgen.

1.2 Juridische context

In artikel 213a van de Gemeentewet is opgenomen dat het college van B&W periodiek onderzoek verricht naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door haar gevoerde beleid.

De verordening voor 'Periodiek onderzoek door het college naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Utrecht' bevat regels hiervoor. Zo kunnen de onderzoeken in opdracht van het college worden uitgevoerd door het ambtelijke apparaat, mits onafhankelijkheid is gewaarborgd.

Het college heeft het uitvoeren van de 213a onderzoeken bij Concernaudit belegd.
In de audit charter van Concernaudit is vastgelegd dat zij jaarlijks twee 213a onderzoeken uitvoert.

Definities

Doelmatigheid of efficiëntie: het streven om met een zo beperkt mogelijke inzet van de beschikbare middelen het gewenste resultaat te bereiken.[1]

Doeltreffendheid of effectiviteit: de mate waarin een organisatie erin slaagt met de geleverde prestaties de gestelde doelen of gewenste maatschappelijk effect te bereiken.[1]

[1]*Bron: Verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Utrecht*

1.3 Opdracht

In het door het college van B&W vastgestelde jaarplan 2025-2026 van Concernaudit is het 213a onderzoek 'Subsidies' opgenomen.

2. Onderzoeksopzet

2.1 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is het beoordelen in hoeverre het proces voor het verstrekken van subsidies een doelmatige en doeltreffende inzet van subsidies borgt, in lijn met de ambities en speerpunten uit het Coalitieakkoord 2022-2026.

Hoofdonderzoeksvragen

- Welke middelen heeft het college ingezet voor het verstrekken van subsidies en het naleven van wet- en regelgeving hierover binnen de gemeente Utrecht?
- In hoeverre zijn processen rondom het verstrekken van subsidies doelmatig en doeltreffend ingericht om bij te dragen aan maatschappelijke doelstellingen?
- In hoeverre heeft de gemeente Utrecht beheersmaatregelen adequaat ingericht om tekortkomingen in het subsidieproces tijdig te identificeren en bij te sturen?

2.2 Scope

De volgende organisatieonderdelen zijn in scope voor dit onderzoek:

- Maatschappelijke Ontwikkeling – Subsidiebureau
- Beleidsteams bij Maatschappelijke Ontwikkeling (MO), Ruimte, Volksgezondheid (VG) en Culturele Zaken (CZ)

De scope van dit onderzoek is als volgt:

- *Governance:*
  - Beschikbaarheid en actualiteit van adequaat beleid rondom subsidies, vertaling van (strategische) doelstellingen naar beleid en werkinstructies
  - Instructies voor inzet van wijzen van geldverstrekking (subsidies vs. overheidsopdrachten)
  - Samenspel tussen het Subsidiebureau en de beleidsteams bij organisatieonderdelen met duidelijk belegde rollen en verantwoordelijkheden
- *Procesuitvoering*:
  - Naleving van beleid en werkinstructies
  - Opzet en werkwijze van interne beheersmaatregelen, zoals prestatiebeoordelingen van verstrekte subsidies
  - Grip op het proces door inzet van data en automatisering
  - Samenspel tussen het Subsidiebureau en de beleidsteams bij organisatieonderdelen in de procesuitvoering en –bewaking
- Wij beoordelen de scope door middel van een procesanalyse van vijf subsidies:
  - 2023: Subsidieverzoek JoU Jongerenwerk Utrecht - € 7.461.871 [MO]
  - 2023: Omroep Utrecht Stichting - €385.183 [CZ]
  - 2023: Werkplan 2023 - € 3.982.055,32 [MO]
  - 2024: Investeringsimpuls Meerwaarde Afdracht - Ibisdreven I & II - € 970.000 [Ruimte]
  - 2025: Subsidie voor een Verslavingsinterventie Team (VIT team) - € 245.000 [VG]

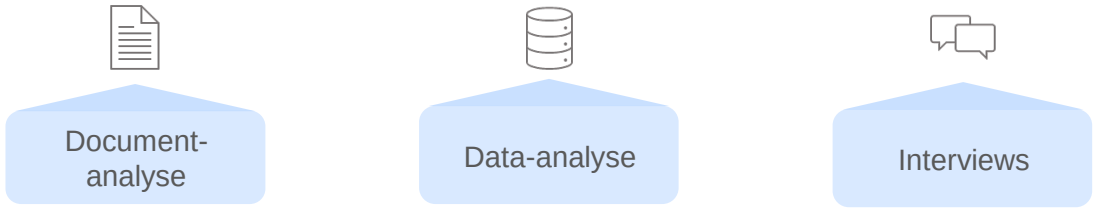
3. Aanpak

3.1 Referentiekader

Onderstaande modellen, raamwerken en documenten vormen het referentiekader voor het onderzoek.

- Algemene Wet Bestuursrecht (Awb)
- Algemene Subsidieverordening (ASV) gemeente Utrecht 2019 en relevante nadere regels
- Mandaatregeling Burgemeester en Wethouders gemeente Utrecht 2022-2025
- Uitvoeringskader Subsidieverstrekking gemeente Utrecht 2020-2023
- Verantwoordingsprotocol Subsidies Gemeente Utrecht 2019, 2025
- Accountantsprotocol Subsidies gemeente Utrecht
- Werkinstructies subsidieverstrekkingproces
- Kader geldverstrekkingen 2014
- Keuzekompas aanbesteden in sociaal Domein 2024

3.2 Methoden

3.3 Auditteam

- Aleksandra Drazilovic, Senior IT Auditor (Projectleider)
- Roderick Sluiter, Data analist
- Annemieke Kee, Auditor
- Karla Smits, Auditor

De Manager Concernaudit, Jasmin Grundauer, ziet toe op de kwaliteit van dit onderzoek.

4. Procesverloop en kerncijfers (1/2)

Onderstaand schema is een versimpelde weergave van het subsidieverstrekkingproces. Subsidieaanvragen komen centraal binnen bij het Subsidiebureau, onderdeel van Maatschappelijke Ontwikkeling. Het Subsidiebureau voert de eerste verwerking van de aanvragen uit. De beleidsafdelingen zijn verantwoordelijk voor opstellen van nadere subsidieregelingen binnen hun beleidsdomein en zijn de budgethouders van de subsidiegelden. De inhoudelijke beoordeling van het doelmatig en doeltreffend besteden van de subsidie ligt bij de beleidsafdelingen.

Verleningsfase *De fase van het beoordelen van de subsidieaanvraag en het bepalen van de hoogte en voorwaarden van de subsidie*	**Vaststellingsfase** *De fase van het beoordelen van de resultaten van de gesubsidieerde activiteiten en het definitief vaststellen van het subsidiebedrag*	**Verantwoordelijke**
1. Formele beoordeling • Controle op tijdig, volledig en juist indienen van aanvraagdocumenten • Controle van ingediende aanvraagdocumenten op hoofdlijnen • Controle op voldoen aan eisen voor goed bestuur	**5. Formele beoordeling** • Controle op tijdig, volledig en juist indienen van verantwoordings-documenten • Controle van ingediende verantwoordingsdocumenten op hoofdlijnen	• Subsidiebureau
2. Beoordeling van de subsidieaanvrager • Toets op wettelijke eisen voor aanvragers volgens – onder andere – de Algemene Subsidie Verordening (ASV) en nadere regel • Toets op goed bestuur en belangenverstrengeling • *Mits relevant: opstellen risicoprofiel voor subsidieaanvrager*		• Subsidiebureau • Beleidsafdeling
3. Inhoudelijke en financiële beoordeling • Controle op het voldoen aan eisen vanuit de ASV en nadere regel • Controle op inhoudelijke en financiële criteria • Controle op uitvoerbaarheid voorgestelde activiteiten • Controle op beoogde bijdrage van activiteiten aan beleidsdoelstellingen	**6. Inhoudelijke en financiële beoordeling** • Controle op verantwoording van activiteiten • Controle op voldoen aan gestelde eisen bij verlening en bijdrage van activiteiten aan beoogde beleidsdoelstellingen • Controle financiële verantwoording • *Mits relevant*: *controle op toepassing van Verantwoordings- en Accountantsprotocol gemeente Utrecht*	• Beleidsafdeling
4. Besluit • Opstellen besluit: afwijzen, (gedeeltelijk) verlenen of direct verlenen • Controle en ondertekening besluit volgens mandaatregeling	**7. Besluit** • Opstellen besluit: conform verlening, lager of op nihil vaststellen • Controle en ondertekening besluit volgens mandaatregeling	• Subsidiebureau • Beleidsafdeling

4. Procesverloop en kerncijfers (2/2)

Kerncijfers Subsidieverstrekkingproces

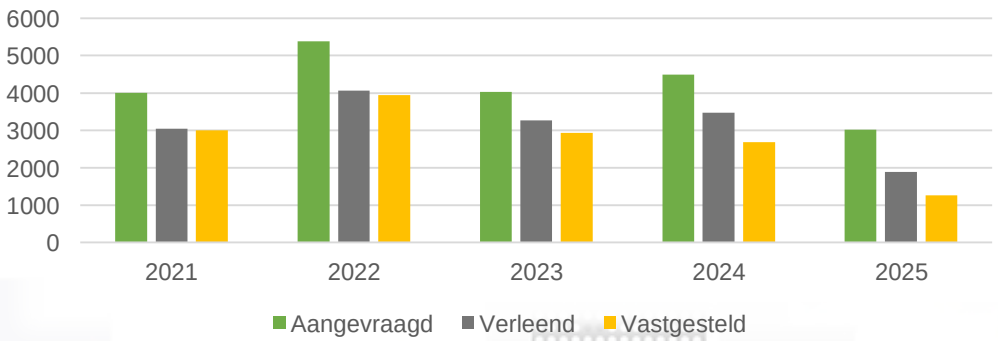
Sinds 2021 legt de gemeente het subsidieverstrekkingproces vast in het subsidiesysteem Easyfunders. In de onderstaande figuur laten we het aantal sindsdien aangevraagde, verleende en vastgestelde subsidies zien (tot peildatum 25 september 2025).

De gemeente Utrecht ontvangt jaarlijks rond 4.000 á 5.000 subsidieaanvragen van organisaties, ondernemers en inwoners. Dit resulteert in een gemiddeld aanvraagbedrag van in totaal € 310 miljoen per jaar.

De gemeente verleent ruim driekwart van deze aanvragen, wat optelt tot gemiddeld € 260 miljoen per jaar.

Subsidies worden binnen een jaar na afronding van de activiteiten vastgesteld. Met name voor recente jaren zijn daarom veel subsidies nog niet vastgesteld. Sinds 2021 werd bij 89% van de subsidies het verleende bedrag uitgekeerd. Bij 11% van de subsidies werd een lager bedrag vastgesteld, bijvoorbeeld omdat niet alle activiteiten zijn uitgevoerd. Slechts 15 verleende subsidies werden op nihil vastgesteld.

Aantal aangevraagde, verleende en vastgestelde subsidies vanaf 2021

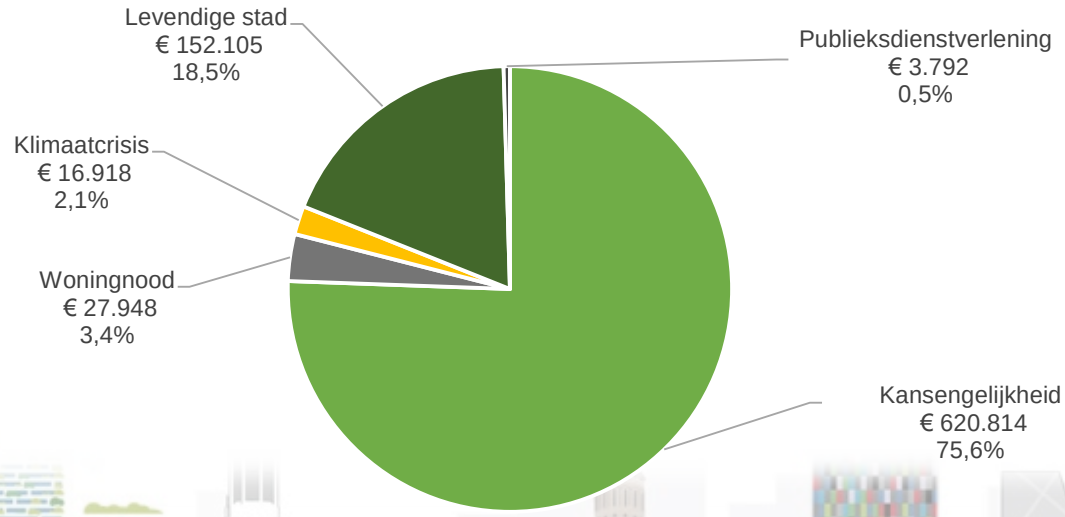

Centrale thema's uit het coalitieakkoord

De gemeente verstrekt subsidies op grond van de Algemene Subsidieverordening en de daaronder vastgestelde nadere regels of beleidsnota's. Sinds de start van de huidige coalitie op 1 juni 2022 zijn subsidies verleend onder 184 nadere regels of beleidsnota's (zoals de Cultuurnota).

We hebben deze subsidieregelingen op hoofdlijnen gerelateerd aan de vijf centrale thema's uit het Coalitieakkoord 2022-2026: kansengelijkheid, wonen en woningnood, tegengaan klimaatcrisis, werken aan een levendige en leefbare stad en publieksdienstverlening.

Onderstaande figuur geeft een beeld van de verdeling van verleende subsidiebedragen per thema sinds de start van de coalitieperiode.

Verleend bedrag per centraal thema uit het Coalitieakkoord 2022-2026, x €1.000

5. Managementsamenvatting

5. Managementsamenvatting

Context

Het verstrekken van subsidies aan bewoners en organisaties is een belangrijk instrument van de gemeente voor het behalen van doelstellingen uit het Coalitieakkoord 2022-2026.

In 2024 heeft de gemeente Utrecht ongeveer €315 miljoen aan subsidies verstrekt, wat optelt tot 15% van de totale begrote uitgaven (€2,1 miljard).

Het Subsidiebureau (onderdeel van Maatschappelijke Ontwikkeling) coördineert het subsidieverstrekkingproces en werkt hiervoor samen met beleidsafdelingen die budgethouder zijn van subsidiegelden. Samen zijn zij verantwoordelijk voor een doeltreffend en doelmatig verloop van subsidieverstrekkingen.

Om de hoofdonderzoeksvragen (zie p.4) te beantwoorden, hebben wij de in de scope genoemde thema's (zie p.4) getoetst. Hieronder lichten wij per thema eventuele positieve observaties en knelpunten toe.

Governance – Vertaling van strategische doelstellingen

Het Coalitieakkoord 2022-2026 kent vijf centrale thema's: kansengelijkheid, wonen, klimaatcrisis, levendige en leefbare stad en publieksdienstverlening. Verstrekte subsidies in de huidige coalitieperiode zijn aantoonbaar gerelateerd aan deze thema's, met een nadrukkelijke focus op het speerpunt kansengelijkheid (zie p.7).
De centrale thema's en de hieraan verbonden strategische doelstellingen zijn indirect vertaald naar het leidende kader voor subsidieverstrekkingen (Uitvoeringskader). Dit bevordert een doelmatige en doeltreffende inzet van subsidies voor het realiseren van strategische ambities.

Governance – Wijzen van geldverstrekking (subsidie vs. inkoop)

Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) heeft in samenwerking met Inkoop en Juridische Zaken het Keuzekompas Sociaal Domein (2024) opgesteld. Dit kompas is door de raad vastgesteld en helpt beleidsmedewerkers om gepaste financieringsinstrumenten, zoals subsidies of inkoop, te kiezen bij het uitzetten van opdrachten in lijn met strategische doelstellingen.

Een verplichting vanuit het kompas is dat het college de raad over gemaakte keuzes informeert. Het Subsidiebureau verwijst in het geactualiseerde Uitvoeringskader Subsidieverstrekking (2025) expliciet naar het Keuzekompas. Dit bevordert standaardisatie in het kiezen van financieringsinstrumenten en borgt adequate informatievoorziening richting de raad, waardoor zij haar kaderstellende en controlerende rol kan invullen.

Governance - Beleid en werkinstructies

Het Subsidiebureau heeft het 'Uitvoeringskader Subsidieverstrekking' gepubliceerd om een uniforme en transparante werkwijze voor subsidieverstrekkingen te faciliteren. Wij zijn van mening dat het Uitvoeringskader een solide basis vormt voor een systematische uitvoering van het subsidieverstrekkingproces.

Om de dagelijkse werkzaamheden verder vorm te geven, heeft het Subsidiebureau sinds 2024 diverse werkinstructies voor intern gebruik opgesteld en heeft Juridische zaken kennisbladen gedeeld omtrent het rechtmatig verlenen van subsidies.

Het Uitvoeringskader, de instructies en kennisbladen dragen tezamen in grote mate bij aan een doelmatige en doeltreffende inrichting van het subsidieverstrekkingproces.

Echter, hierin ontbreken heldere eisen voor:

- het betrekken van vakspecialisten zoals business control voor de financiële beoordeling van subsidies (Uitvoeringskader)
- de diepgang van dossiervastlegging (werkinstructie)

Hierdoor ontstaat ruimte voor ongewenste individuele invulling omtrent het toepassen van beheersmaatregelen. Dit staat haaks op de doelstellingen uit het Uitvoeringskader om een uniforme en transparante verstrekking van subsidies te borgen.

Aanbevelingen

- Neem heldere instructies en voorwaarden op in het Uitvoeringskader voor het betrekken van Business Control.
- Scherp de documentatievereisten voor beheersmaatregelen aan in de werkinstructies van het Subsidiebureau.

Procesuitvoering - Naleving beleid (bewuste afwijkingen)

Enkele aspecten van het Uitvoeringskader worden niet aantoonbaar nageleefd door Subsidiebureaumedewerkers en/of beleidsadviseurs.

Het belangrijkste aandachtspunt is dat de verplichte risicoanalyse van de subsidieaanvrager niet periodiek wordt herzien. Hierdoor ontbreekt actueel inzicht in (veranderingen in) kerninformatie van aanvragers, zoals KvK inschrijvingen, statuten en de financiële situatie. Dit is zorgelijk, omdat door het niet signaleren van een verandering in het risicoprofiel geen aangescherpte controles in het subsidieproces plaatsvinden. Hierdoor ontstaat mogelijk een verhoogd risico op misbruik van publieke middelen en tast het maatschappelijke vertrouwen in de gemeente aan.

In het Uitvoeringskader en kennisbladen van JZ zijn duidelijke instructies opgenomen voor situaties waarbij aanvragers de besteding van subsidiegelden niet tijdig verantwoorden. Echter, uit interviews blijkt dat beleidsmedewerkers soms uitstel aan aanvragers verlenen buiten de instructies om, zonder hier formeel mandaat voor te hebben. Dit is ongewenst, omdat door het ondermijnen van processen en beheersmaatregelen een doelmatig gebruik van publieke middelen niet geborgd is.

Aanbevelingen

- Borg het consistent actualiseren van de verplichte risicoanalyse.
- Leef de bestaande beheersmaatregelen bij late verantwoording na of beleg mandaat voor het verlenen van uitstel formeel bij de beleidsafdelingen.

Stichting Durf te Dromen
De casus rondom Stichting Durf te Dromen resulteerde recent in veel negatieve media aandacht, waarbij vragen ontstonden over de effectiviteit van gemeentelijk toezicht.
Een aandachtspunt hierbij was de inzet van derden bij het uitvoeren van de gesubsidieerde activiteiten. Het Subsidiebureau heeft naar aanleiding hiervan het formulier voor subsidieaanvragen per oktober 2025 aangescherpt, om de inzet van derden voortaan op voorhand te identificeren.

Actualiteit

Procesuitvoering - Naleving beleid (onbewuste afwijkingen)

Onbekendheid met het Uitvoeringskader bij beleidsmedewerkers heeft geresulteerd in het onbewust niet naleven hiervan. Het belangrijkste aandachtspunt is dat beleidsmedewerkers de financiële controle bij complexe subsidieaanvragen in wisselende mate uitvoeren, waardoor deze beoogde beheersmaatregel niet altijd doeltreffend uitgevoerd wordt. Hierdoor ontstaat een verhoogd risico op het verlenen van subsidies aan partijen die geen financiële draagkracht hebben om de beoogde activiteiten te realiseren.

Aanbevelingen

- Zorg voor adequate kennisgeving van het geactualiseerde Uitvoeringskader in Q4 2025.

Samenspel Subsidiebureau en beleidsafdelingen

Zowel de medewerkers van het Subsidiebureau als de beleidsadviseurs zijn tevreden over hun samenwerking. Een veelgenoemde succesfactor zijn de vaste aanspreekpunten binnen het Subsidiebureau. Dit zorgt voor een adequate borging van regeling-specifieke kennis en stimuleert een lerende organisatie op gebied van subsidieverstrekkingen.

Een verbeterpunt betreft het ontbreken van vaste overlegmomenten om de samenwerking te evalueren en eventuele knelpunten te adresseren.

Aanbevelingen

- Evalueer de samenwerking periodiek en besteed hierbij aandacht aan geconstateerde knelpunten.

Procesuitvoering – Inzet van data en automatisering

De Gemeente Utrecht gebruikt Easyfunders sinds 2021 als subsidiesysteem. Het systeem ondersteunt in alle fasen van het subsidieverstrekkingproces. Tevens is het Utrechtse mandaatbesluit in het systeem verwerkt, waardoor vaststellings- en verleningsbesluiten door de juiste functionarissen goedgekeurd worden.

Het Subsidiebureau beschikt over dashboards met relevante stuurinformatie en gebruikt deze voor het plannen en bewaken van de dagelijkse werkzaamheden. Denk hierbij aan informatie over werkvoorraden, de voortgang van subsidieverstrekkingen en naderende deadlines. Hiermee zet het Subsidiebureau data adequaat in voor het tijdig identificeren en bijsturen van knelpunten in het subsidieverstrekkingproces.

Om de grip op het subsidieproces verder te versterken, is het echter wenselijk de dashboards verder uit te breiden met overzichten van:

- naderende subsidieplafonds;
- termijnoverschrijdingen bij verlenen en vaststellen van subsidies in eerdere perioden, ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording.

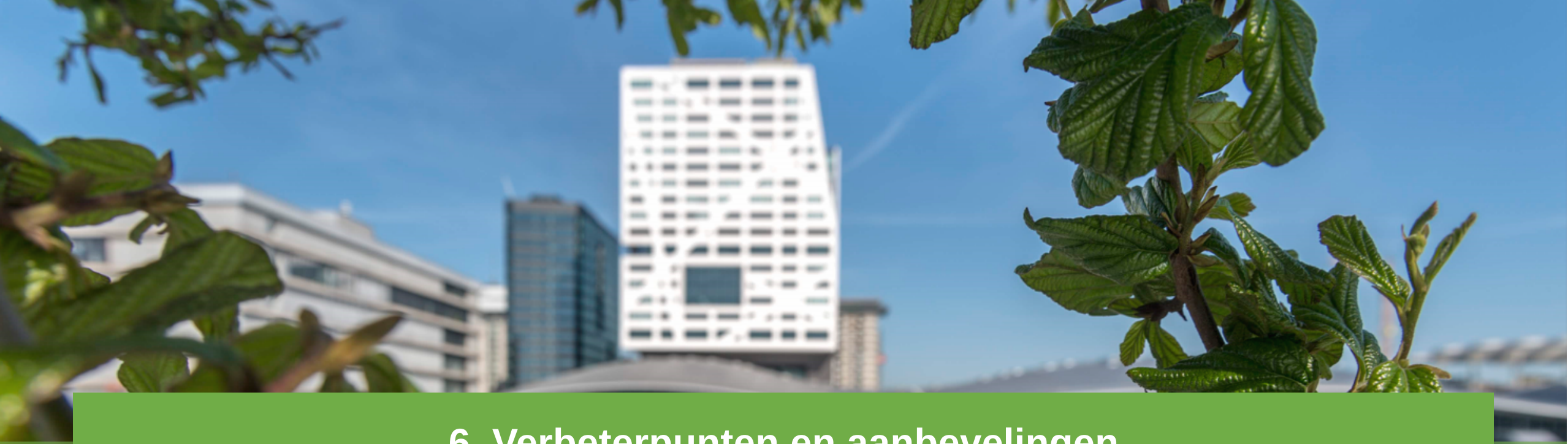
Een ander aandachtspunt is dat het Subsidiebureau de informatie uit de dashboards – door systeembeperkingen in het afschermen van onder andere persoonsgegevens – niet met stakeholders uit andere organisatieonderdelen deelt. Er is ook geen compenserende maatregel ingericht, zoals het delen van geanonimiseerde of samenvattende rapportages (bijvoorbeeld in PDF of Powerpoint).

Stuurinformatie over subsidieverstrekkingen blijft zo onvoldoende benut voor beleidsevaluatie en effectieve sturing en verantwoording.

Aanbevelingen

- Breid de dashboards uit met informatie over naderende subsidieplafonds en termijnoverschrijdingen in eerdere perioden.
- Deel stuurinformatie met relevante stakeholders op een veilige manier.

6. Verbeterpunten en aanbevelingen

Verbeterpunt 1: Uitvoeringskader Subsidieverstrekking en werkinstructies op aspecten onduidelijk

Verbeterpunt 2: Uitvoeringskader: risicoanalyse niet periodiek geactualiseerd en termijnen niet gehandhaafd

Verbeterpunt 3: Uitvoeringskader: financiële analyse niet uniform uitgevoerd en dossiers inconsistent vastgelegd

Verbeterpunt 4: Data onvoldoende benut voor sturing en verantwoording

6. Verbeterpunten

6.1 Uitvoeringskader Subsidieverstrekking en werkinstructies op aspecten onduidelijk

Heldere kaders en werkinstructies zijn belangrijk voor het doelmatig en doeltreffend inrichten van het subsidieverstrekkingproces.

Uitvoeringskader

Het Subsidiebureau heeft in 2020 het ‘Uitvoeringskader Subsidieverstrekking’ gepubliceerd om een uniforme en transparante werkwijze voor subsidieverstrekkingen te faciliteren. Het document is in 2020 door de Concerndirectie vastgesteld. Tijdens dit onderzoek was een actualisatieslag op dit document vanuit het Subsidiebureau nog onderhanden.

Wij zijn van mening dat het Uitvoeringskader een solide basis vormt voor een systematische uitvoering van het subsidieverstrekkingproces en het opstellen van aanvullende werkinstructies.

Een uitzondering hierop is de onduidelijke formulering omtrent het betrekken van Business Control bij de financiële beoordeling van subsidieaanvragen in het Uitvoeringskader:

- H4.4.4.: *“Business control ondersteunt zo nodig subsidiebureaumedewerkers en beleidsmedewerkers bij de financiële beoordeling van subsidies*.”

De formulering (“zo nodig”) is gevoelig voor interpretatieverschillen en geeft onvoldoende richting voor wanneer subsidiebureaumedewerkers of beleidsadviseurs vakexpertise van Business Control moeten inwinnen. Uit interviews blijk dat beleidsadviseurs Business Control vooral naar eigen inschatting betrekken. Dit biedt ruimte voor ongewenste individuele invulling omtrent het toepassen van deze beheersmaatregel en verhoogt het risico op inconsistente financiële beoordelingen.

Werkinstructies Subsidiebureau

Sinds 2024 is het Subsidiebureau op basis van het Uitvoeringskader aantoonbaar aan de slag gegaan met het opstellen van diverse werkinstructies voor het verstrekken van subsidies. Voorbeelden zijn instructies voor het uitvoeren van risicoanalyses, ingebrekestellingen en het beëindigen van subsidierelaties. Dit faciliteert een transparante en gestandaardiseerde verwerking van subsidieaanvragen.

Wel is het wenselijk om de werkinstructies op een aantal aspecten aan te scherpen.

Zo bevatten de werkinstructies geen vereisten voor de gewenste mate van toelichting bij beantwoording van vragen over zowel het verlenen als vaststellen van subsidies in het subsidiesysteem. Deze vragen zijn echter belangrijke beheersmaatregelen voor het beoordelen van de aanvrager en de kwaliteit en volledigheid van ingediende documenten. Denk hierbij aan vragen over de volledigheid van subsidieaanvragen en het beoordelen van uitgevoerde activiteiten.

Uit onze steekproef* blijkt dat sommige vragen enkel met “ja/nee” beantwoord worden of soms een (beknopte) toelichting bevatten. Hiermee zijn de door de Subsidiebureaumedewerkers uitgevoerde werkzaamheden niet adequaat gedocumenteerd en niet controleerbaar.

Wat verder opvalt is dat de werkinstructies zijn opgesteld onder de supervisie van de Coördinator Subsidiebureau, maar niet aantoonbaar zijn vastgesteld door het Hoofd Subsidiebureau. Gezien de omvang van de subsidiestromen, adviseren wij deze controle aan het proces toe te voegen.

**Zie bijlage 1 voor een overzicht van steekproefbevindingen.*

Aanbevelingen

- Neem heldere instructies en voorwaarden op in het Uitvoeringskader voor het betrekken van Business Control.
- Scherp de documentatievereisten voor beheersmaatregelen aan in de werkinstructies van het Subsidiebureau.

6.2 Uitvoeringskader: risicoanalyse niet periodiek geactualiseerd en termijnen niet gehandhaafd

Het consequent volgen van kaders en werkinstructies binnen het subsidieverstrekkingproces is een cruciale factor voor het borgen van een betrouwbaar en systematisch proces.

Naleving Uitvoeringskader

Het Uitvoeringskader Subsidieverstrekking wordt op een aantal aspecten niet consistent nageleefd door Subsidiebureaumedewerkers en/of beleidsmedewerkers. Hieronder zijn enkele voorbeelden weergeven van bewuste afwijkingen.

a. Verplichte risicoanalyse niet periodiek uitgevoerd

H5.3.1* van het Uitvoeringskader vereist het periodiek herzien en actualiseren van het risicoprofiel van subsidieaanvragers. Een concrete definitie van “periodiek” is echter niet opgenomen. Uit onze steekproef blijkt dat de risicoanalyse in drie van de vijf subsidiedossiers sinds 2018 of 2021 niet aantoonbaar geactualiseerd is.

De risicoanalyse is een belangrijke beheersmaatregel tijdens het verlenen van subsidies, waarbij functionarissen onder andere de statuten en KvK inschrijving van aanvragers toetsen, een inschatting van financiële risico’s maken en ervaringen over de subsidierelatie vastleggen. De uitkomsten van deze analyse bepalen de gewenste mate van controle verder in het proces. Bij een hoog risicoprofiel stelt het Subsidiebureau additionele controles in, zoals tussentijdse verantwoordingen of contactmomenten met aanvragers.

De Subsidiebureaumedewerkers zijn bekend met deze beheersmaatregel, maar geven hier geen prioriteit aan. Een oorzaak hiervan is dat de risicoanalyse momenteel niet systeemtechnisch ondersteund wordt en in een separaat Excel document dient te worden vastgelegd.

Het niet periodiek actualiseren van de risicoanalyse is zorgwekkend, omdat hierdoor mogelijk niet ingespeeld wordt op een gewijzigd risicoprofiel van de subsidieaanvrager. Dit verhoogt de kans op misbruik van publieke middelen en ondermijning van het maatschappelijke vertrouwen in de gemeente.

b. Instructies voor late verantwoording niet gevolgd

Volgens H7 van het Uitvoeringskader kan de gemeente subsidies lager of zelfs op nihil vaststellen, indien de aanvrager de besteding van de subsidiegelden niet tijdig verantwoordt. Het kennisblad ‘Rechtmatigheid bij subsidieverstrekking’ van Juridische Zaken bevat hier instructies voor en onderstreept dat aanvragers *zeven* keer worden gewezen op een tijdige verantwoording.

Uit interviews blijkt dat in samenspraak met beleidsadviseurs aanvragers soms toch additioneel uitstel krijgen, ook al zijn alle herinneringstermijnen verstreken. De beleidsafdelingen hebben echter geen formeel mandaat om dit uitstel te verlenen. Dit resulteert in het niet consequent volgen van (juridische) procedures en een verzwakt toezicht op het gebruik van publieke middelen.

In onze steekproef blijkt voor één dossier de verantwoording een maand na het verstrijken van de herinneringstermijnen te zijn aangeleverd en behandeld. De aanvrager is in de vaststellings-beschikking die volgde door het Subsidiebureau wel expliciet gewezen op deze tekortkoming.

Aanbevelingen

- Definieer een gewenste periodiciteit voor het actualiseren van de risicoanalyse in het Uitvoeringskader.
- Borg het consistent actualiseren van de risicoanalyse conform de gewenste periodiciteit.
- Zorg voor consequente naleving van bestaande instructies voor gestelde termijnen of beleg formeel mandaat voor het verlenen van additioneel uitstel bij de beleidsafdelingen.

**Alle genoemde hoofdstukken verwijzen naar het concept geactualiseerde Uitvoeringskader 2025. De informatie was reeds beschikbaar in het document van 2020.*

Stichting Durf te Dromen
De casus rondom Stichting Durf te Dromen resulteerde recent in veel negatieve media aandacht, waarbij vragen ontstonden over de effectiviteit van gemeentelijk toezicht. Een aandachtspunt hierbij was de inzet van derden bij het uitvoeren van de gesubsidieerde activiteiten. Het Subsidiebureau heeft naar aanleiding hiervan het formulier voor subsidieaanvragen per oktober 2025 aangescherpt, om de inzet van derden voortaan op voorhand te identificeren.

Actualiteit

6.3 Uitvoeringskader: financiële analyse niet uniform uitgevoerd en dossiers inconsistent vastgelegd

Een randvoorwaarde voor een adequate uitvoering van het Uitvoeringskader is effectieve communicatie hiervan aan belanghebbenden. Immers, onbekendheid met het kader kan onbedoeld resulteren in het niet naleven van instructies en beheersmaatregelen.

Naleving Uitvoeringskader

Het Uitvoeringskader Subsidieverstrekking wordt op een aantal aspecten niet consistent nageleefd door Subsidiebureaumedewerkers en/of beleidsmedewerkers. Hieronder zijn enkele voorbeelden weergeven van onbewuste afwijkingen.

a. Financiële analyse verschillend uitgevoerd

H5.4* van het Uitvoeringskader beschrijft het uitvoeren van de financiële beoordeling van subsidieaanvragen. Het Subsidiebureau voert vaak een initiële financiële controle uit, onder andere op de aanwezigheid van gevraagde financiële stukken. Denk hierbij aan het controleren van begrotingen, jaarstukken en het berekenen van financiële kerncijfers zoals liquiditeitsratio's. De beleidsafdelingen zijn echter eindverantwoordelijk voor de algehele inhoud en voor het uitvoeren van een complementaire financiële controle voor complexe dossiers.

Beleidsafdelingen verschillen echter in de mate waarin zij deze aanvullende controle uitvoeren. Uit interviews blijkt dat beleidsadviseurs soms vertrouwen op de werkzaamheden van het Subsidiebureau en geen aanvullende controles uitvoeren. Hierdoor wordt de beoogde beheersmaatregel niet consequent toegepast en ontstaat een verhoogd risico op het verstrekken van subsidies aan aanvragers die financieel niet in staat zijn om de activiteiten uit te voeren. Dit bemoeilijkt de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelen.

Een oorzaak hiervan is dat de beleidsadviseurs niet bekend zijn met het Uitvoeringskader en met de hierin geschetste rollen en verantwoordelijkheden omtrent de financiële controles.

Daarnaast ontbreken structurele overlegmomenten tussen het Subsidiebureau en de beleidsafdelingen om hun samenwerking te evalueren. Hierdoor is er weinig aandacht voor het bespreken van knelpunten in de uitvoering van het subsidieverstrekkingproces.

b. Vastlegging in subsidiesysteem niet consistent

Het Uitvoeringskader schrijft in H4.1 voor om correspondentie met de aanvrager in het subsidiedossier op te nemen. Dit wordt in de praktijk echter niet aantoonbaar nageleefd.

Zo zijn er voorbeelden dat medewerkers informatie uit hun (persoonlijke) mailboxen niet vastleggen in het subsidiesysteem, waardoor dossiers in het subsidiesysteem onvolledig zijn. Dit verhoogt het risico op besluitvorming gebaseerd op onvolledige informatie over het subsidiedossier, met name in het geval van personeelswisselingen.

Bovendien staat het haaks op de doelstellingen uit het Uitvoeringskader om een uniform en transparants subsidieverstrekkingproces te faciliteren.

Aanbevelingen

- Prioriteer het vaststellen van het geactualiseerde Uitvoeringskader in Q4 2025.
- Zorg voor adequate kennisgeving van het geactualiseerde Uitvoeringskader.
- Evalueer de samenwerking periodiek en besteed hierbij aandacht aan geconstateerde knelpunten.
- Waarborg een volledige registratie van correspondentie met de aanvrager in het subsidiesysteem.

**Alle genoemde hoofdstukken verwijzen naar het concept geactualiseerde Uitvoeringskader 2025. De informatie was reeds beschikbaar in het document van 2020.*

6.4 Data onvoldoende benut voor sturing en verantwoording

De gemeente Utrecht ontvangt jaarlijks rond de 4.000 tot 5.000 subsidieaanvragen. Het benutten van data als relevante stuurinformatie is essentieel om grip te houden op het doelmatig en doeltreffend besteden van subsidiegelden.

Inzet van dashboards voor stuurinformatie

Het Subsidiebureau heeft meerdere dashboards in de rapportagetool PowerBI ontwikkeld voor de dagelijkse sturing van de werkzaamheden rondom subsidieverstrekkingen. Denk hierbij aan inzicht in werkvoorraden, de voortgang van subsidieverstrekkingen en naderende deadlines.

De uitkomsten van de dashboards zijn een standaard agendapunt in de team-overleggen van het Subsidiebureau en dragen zichtbaar bij aan het tijdig identificeren en bijsturen van knelpunten omtrent bovengenoemde aspecten.

Om de grip op het subsidieproces verder te versterken, is het echter wenselijk de dashboards verder uit te breiden met overzichten van:

- verleende en vastgestelde subsidies per subsidieregeling met de bijbehorende bedragen;
- termijnoverschrijdingen bij verlenen en vaststellen van subsidies in eerdere perioden.

Het ontbreken van deze stuurinformatie bemoeilijkt het tijdig bijsturen op naderende subsidieplafonds en het inzichtelijk maken van te laat – en hierdoor formeel onrechtmatig – verstrekte subsidies.

Verspreiden van stuurinformatie

Wat opvalt is dat het Subsidiebureau de uitkomsten van de dashboards momenteel niet deelt met stakeholders zoals beleidsafdelingen en managementteams (MT) van de betrokken organisatieonderdelen.

Het Subsidiebureau geeft hiervoor als reden aan dat de dashboards vertrouwelijke informatie, zoals persoonsgegevens van subsidieaanvragers, bevatten. Ten tijde van dit onderzoek beschikte de gemeente Utrecht niet over de benodigde licenties om dergelijke informatie in het dashboard af te schermen.

Het Subsidiebureau heeft echter geen compenserende maatregel ingericht om stakeholders van relevante stuurinformatie te voorzien. Denk hierbij aan het periodiek delen van geanonimiseerde of samengevatte informatie, bijvoorbeeld in PowerPoint of PDF.

Stuurinformatie over subsidieverstrekkingen blijft zo onvoldoende benut voor beleidsevaluatie en effectieve sturing en verantwoording.

Aanbevelingen

- Breid de bestaande dashboards uit met informatie over verleende en vastgestelde subsidies per regeling en termijnoverschrijdingen in eerdere perioden.
- Deel stuurinformatie met relevante stakeholders op een veilige manier, bijvoorbeeld door ze te exporteren zonder vertrouwelijke informatie.

7. Managementreactie en plan van aanpak

Managementreactie en plan van aanpak - toelichting

Toelichting
Gebruik deze ruimte voor een algemene reactie op het rapport. Geef daarnaast op de hierop volgende pagina's ook per verbeterpunt (zie 6.1 t/m 6.4) een reactie.

Dank voor dit onderzoek. Dat helpt bij het continu verbeteren van de doelmatigheid en doeltreffendheid van subsidies. De verbeterpunten zijn herkenbaar en de aanbevelingen nemen we over. Op de volgende sheets maken we per verbeterpunt duidelijk wie welke actie wanneer uitvoert. Daarbij nemen we gelijkblijvende formatie als kader. We gaan uit van slimmer en efficiënter werken, niet van uitbreiding van het aantal medewerkers.

Hier benoemen we dat het goed is om te zien dat de inspanningen van de afgelopen jaren om verbeteringen door te voeren bevestigd worden in dit onderzoek: de samenwerking tussen beleid en uitvoering, het afdwingen van werken volgens de mandaatregeling, het werken volgens vastgestelde processen, verbeteren van de sturingsinformatie en de afweging van manieren om te contracteren.

Managementreactie en plan van aanpak (1/2)

Verbeterpunt 1: Uitvoeringskader Subsidieverstrekking en werkinstructies op aspecten onduidelijk

Reactie

-We bepalen in overleg met collega's van business control welke rol zij moeten hebben in het subsidieproces. De uitkomst hiervan leggen we vast in het uitvoeringskader. Afstemming gereed in Q2 2026. Vaststellen van aangepast uitvoeringskader in Q4 2026.
-Werkinstructies worden vanaf nu, en met terugwerkende kracht, vastgesteld door de manager subsidiebureau. Gereed in Q1 2026.
-Er is al een wijziging in het subsidiesysteem gemaakt voor het controleren van de documenten in de aanvraagfase en bij de inhoudelijke beoordeling. De medewerker wordt nu gevraagd om de documenten te controleren en nieuwe op te vragen als ze ouder zijn dan 4 jaar. Bij de vragen over de inhoudelijke beoordeling wordt al vaker een toelichting gevraagd. De teamleider subsidiebureau zal de werkinstructies controleren op de genoemde punten en vragen die alleen met "ja" beantwoord kunnen worden voorzien van de verplichting om een toelichting te geven. Gereed Q1 2026.

Verbeterpunt 2: Uitvoeringskader: risicoanalyse niet periodiek geactualiseerd en termijnen niet gehandhaafd

Reactie

-Het subsidiebureau past het proces van de risicoanalyse aan. Op dit moment bekijkt het subsidiebureau of de aspecten die de hoogte van het risico bepalen nog actueel zijn. Daarbij wordt ook gekeken naar de indicatoren voor ondermijning. Daarnaast is het de bedoeling om dit proces te integreren in het subsidiesysteem, zodat het afgedwongen wordt dat de risicoanalyse sneller en regelmatiger geactualiseerd wordt, en meer aandacht krijgt. De manager subsidiebureau is verantwoordelijk voor dit proces. Afronding van dit proces in Q2 2026. Mogelijk uitloop voor de daadwerkelijke aanpassing in de software naar Q3 2026.

-Er wordt een nieuwe werkinstructie gemaakt voor het geven van uitstel bij het indienen van de eindrapportages. Daarbij wordt duidelijk wie welke rol en mandaat heeft. Gereed Q1 2026. De manager subsidiebureau is verantwoordelijk voor dit proces.

Managementreactie en plan van aanpak (2/2)

Verbeterpunt 3: Uitvoeringskader: financiële analyse niet uniform uitgevoerd en dossiers inconsistent vastgelegd

Reactie

-We prioriteren het vaststellen van het uitvoeringskader in Q4 2025, met uitloop naar Q1 2026 als er geen ruimte is op de agenda van de concerndirectie. Dit maakt dat niet alle verbeterpunten uit dit onderzoek dan meegenomen worden. Een nieuwe versie waarin de verbeterpunten wel zijn verwerkt wordt in Q4 2026 vastgesteld. Het mandaat voor de vaststelling ligt bij de concerndirectie.

-We organiseren structurele overlegmomenten tussen het Subsidiebureau en de beleidsafdelingen om de samenwerking te evalueren. De teamleider van het subsidiebureau neemt het initiatief tot deze gesprekken. Onder structureel verstaan we minimaal een keer per jaar. Eind 2026 is voor elke beleidsafdeling de samenwerking geëvalueerd. Hierbij zal vanuit het subsidiebureau extra aandacht besteed worden aan de correspondentie en het volledig maken van de dossiers.

-We gebruiken het vaststellen van het uitvoeringskader in Q4 2025 als moment om het document en de kaders onder de aandacht te brengen. Gereed Q1 2026.

-De rolverdeling voor de financiële analyse gaan we opnieuw bekijken en indien nodig aanscherpen (zie verbeterpunt 1, samenwerking met control). Beleidsadviseurs worden gefaciliteerd om hun rol beter te vervullen (bijvoorbeeld door trainingen). Q2 2026.

Verbeterpunt 4: Data onvoldoende benut voor sturing en verantwoording

Reactie

We herkennen dit punt en nemen de aanbeveling over. Hier zit een afhankelijkheid van de mogelijkheden die de gemeente biedt om goed met data te kunnen werken en deze te kunnen delen. Dit vertraagt de ambitie die hierop is, en dit zorgt ervoor dat we terughoudend zijn om harde toezeggingen te doen. We streven ernaar om in Q3 2026 deelbare sturingsinformatie te hebben voor de genoemde stakeholders. Compenserende maatregelen zijn arbeidsintensief. Die zetten we alleen in in specifieke gevallen, niet standaard.

8. Bijlagen

Bijlage 1: Uitkomsten steekproef

Bijlage 2: Referentielijst

Bijlage 3: Interviewlijst

Bijlage 1 – Uitkomsten steekproef (1/2)

Algemene informatie

We hebben een steekproef getrokken van vijf subsidies om het gehanteerde proces bij subsidieverstrekkingen in kaart te brengen. De subsidies zijn verdeeld over verschillende beleidsterreinen en organisatieonderdelen. Voor elk steekproefitem hebben we in een procesanalyse interviews uitgevoerd en de dossiervastlegging bekeken in het subsidiesysteem Easyfunders.

In deze bijlage zijn de bevindingen voor de verschillende subsidies uiteengezet, verdeeld over drie secties:

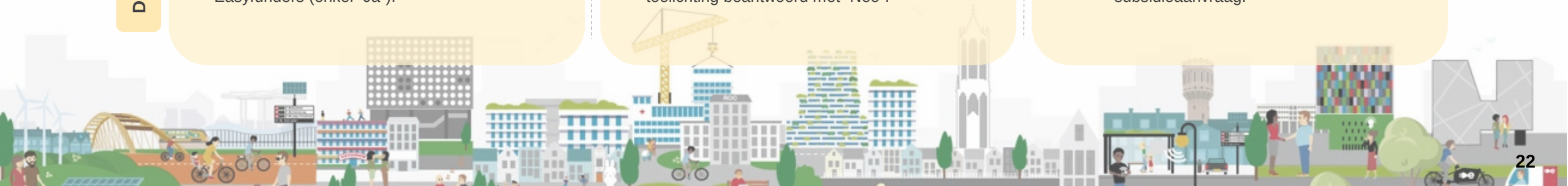
- **Verlening**: De fase van het beoordelen van de subsidieaanvraag en het bepalen van de hoogte en voorwaarden van de subsidie
- **Vaststelling**: De fase van het beoordelen van de resultaten van de gesubsidieerde activiteiten en het definitief vaststellen van het subsidiebedrag
- **Dossiervorming**: De diepgang en kwaliteit van de subsidiedossiers.

	Stichting Jongerenwerk Utrecht Maatschappelijke Ontwikkeling | € 7.461.871	Stichting Sport Utrecht Maatschappelijke Ontwikkeling | € 3.982.055
Verlening	• De verleningsbeschikking is, na verdagen, 22 dagen te laat uitgestuurd. • De verplichte risicoanalyse is niet aantoonbaar geactualiseerd sinds 2018.	• N.v.t. – geen bevindingen
Vaststelling	• N.v.t. – geen bevindingen	• De aanvrager heeft de inhoudelijke eindrapportage, na herinnering, een maand te laat aangeleverd. De gemeente heeft de aanvrager wel op deze tekortkoming gewezen in het vaststellingsbesluit en gevraagd in de toekomst rekening te houden met gestelde termijnen.
Dossiervorming	• Beantwoording van vragen omtrent het voldoen aan wet- en regelgeving in de verleningsfase is erg summier in Easyfunders (enkel “Ja”).	👍 Adequate toelichting opgenomen in Easyfunders bij de inhoudelijke beoordeling van ingediende documenten in de verleningsfase. 👍 Gespreksverslagen van gesprekken met de aanvrager zijn opgenomen in het dossier. • Beantwoording van vragen omtrent het voldoen aan wet- en regelgeving in de verleningsfase is erg summier in Easyfunders (enkel “Ja”).

Bijlage 1 – Uitkomsten steekproef (2/2)

	Stichting Portaal Ontwikkelorganisatie Ruimte | € 970.000	Omroep Utrecht Stichting Culturele Zaken | € 385.183	Stichting Arkin Volksgezondheid | € 245.000
Verlening	• De verplichte risicoanalyse is niet aantoonbaar geactualiseerd sinds 2018.	• In de verleningsbeschikking worden de uit te voeren activiteiten niet benoemd.	• De verplichte risicoanalyse is niet aantoonbaar geactualiseerd sinds 2021.
Vaststelling	• N.v.t. – geen bevindingen.	• In de accountantsverklaring is niet expliciet benoemd dat de controle verricht is conform het Verantwoordingsprotocol Subsidies gemeente Utrecht.	• N.v.t. – deze subsidie is nog niet vastgesteld.
Dossiervorming	👍 Adequate toelichting opgenomen in Easyfunders bij de formele controle van ingediende documenten in de verleningsfase. • Beantwoording van vragen omtrent het voldoen aan wet- en regelgeving is erg summier in Easyfunders (enkel “Ja”).	• Beantwoording van vragen omtrent het voldoen aan wet- en regelgeving en de inhoudelijke beoordeling is erg summier in Easyfunders (enkel “Ja”). • De vraag of de aanvraag tot vaststelling door een bevoegde ondertekend is, is zonder toelichting beantwoord met “Nee”.	👍 Adequate toelichting opgenomen in Easyfunders bij de inhoudelijke beoordeling van ingediende documenten in de verleningsfase. 👍 Dossier bevat gedetailleerde controlevragen voor het beoordelen van de subsidieaanvraag.

Bijlage 2 – Referentielijst (1/2)

Interne documenten

Gemeente Utrecht (2020) Bijlage 9 steekproefprotocol versie 1.0

Gemeente Utrecht (2020) Bijlagen bij Uitvoeringskader subsidieverstrekking.

Gemeente Utrecht (2020) Uitvoeringskader subsidieverstrekking.

Gemeente Utrecht (2023) Intrekken besluit beëindiging subsidierelatie.

Gemeente Utrecht (2024) Bezwaarschrift bij een subsidiebesluit – Kennisblad.

Gemeente Utrecht (2024) Rechtmatigheid bij subsidieverstrekking.

Gemeente Utrecht (2024) Werkbeschrijving kwaliteitscontrole subsidies.

Gemeente Utrecht (2025) Rapportage Aanvragen

Gemeente Utrecht (2025) Uitvraagstrategie Sociale Basis

Gemeente Utrecht (2025) Uitvoeringskader subsidieverstrekking – herzien augustus 2025 *concept*

Gemeente Utrecht (2025) Verwerken investeringsimpuls meerwaarafdracht – procesbeschrijving.

Gemeente Utrecht (2025) Werkinstructie Herziening Vastgesteld Bedrag Verhogen

Gemeente Utrecht (2025) Werkinstructie Ingebrekestelling

Gemeente Utrecht (2025) Werkinstructie Omgaan met Nieuwe Organisaties.

Gemeente Utrecht (z.d.) Dashboard CZ Subsidies operationeel

Gemeente Utrecht (z.d.) Dashboard Operationeel Overzicht Subsidiebureau

Gemeente Utrecht (z.d.) Dashboard Subsidiebureau Dashboard OO

Gemeente Utrecht (z.d.) Handleiding Advies vragen binnen Easyfunders

Gemeente Utrecht (z.d.) Handleiding Easyfunders – Vervangingsmodule

Gemeente Utrecht (z.d.) Handleiding Nieuwe Einddatum Activiteitenperiode

Gemeente Utrecht (z.d.) Handleiding Verleende bedrag verlagen tot nul

Gemeente Utrecht (z.d.) Handleiding voor het wijzigen van een boeking in EasyFunders

Gemeente Utrecht (z.d.) Procesbeschrijving Beëindigen Subsidierelatie

Gemeente Utrecht (z.d.) Risicoscore(kaart) Analyse

Gemeente Utrecht (z.d.) Werkinstructie Aanvragen Initiatievenfonds.

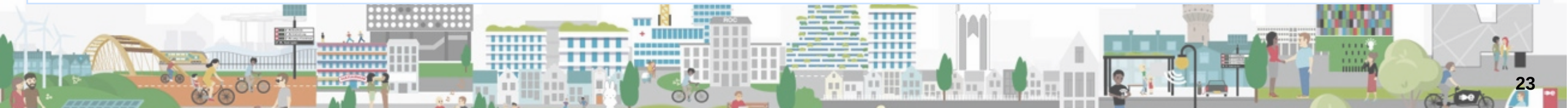
Gemeente Utrecht (z.d.) Werkinstructie Controle Vestigingsnummer

Gemeente Utrecht (z.d.) Werkinstructie Jaarrekeningen.

Gemeente Utrecht (z.d.) Werkinstructie Verzoek Termijnen van de Activiteit Aanpassen

Gemeente Utrecht (z.d.) Werkinstructie Woning Isoleren

Gemeente Utrecht (z.d.) Uitvoeringskader Beleid

Bijlage 2 – Referentielijst (2/2)

Openbare documenten

Gemeente Utrecht (2017) Voorstel inzake de Nota van uitgangspunten sport en bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024

Gemeente Utrecht (2018) Beleidsregel sport, bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024

Gemeente Utrecht (2019) Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026

Gemeente Utrecht (2020) *Accountantsprotocol Subsidies gemeente Utrecht* (behorende bij de Algemene Subsidieverordening gemeente Utrecht).

Gemeente Utrecht (2022) Coalitieakkoord: Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat.

Gemeente Utrecht (2023) Nadere regel subsidie Verslavingszorg gemeente Utrecht

Gemeente Utrecht (2023) Raadsbrief Aanbesteding U-pas

Gemeente Utrecht (2024) Keuzekompas aanbesteden in sociaal domein.

Gemeente Utrecht (2024) Mandaatregeling B&W en Burgemeester 2025.

Gemeente Utrecht (2024) Raadsvoorstel Nieuwe werkwijze aanbesteden in sociaal domein.

Gemeente Utrecht (2024). Raadsvoorstel Nota van uitgangspunten Met elkaar, voor elkaar, onderdelen van sociale basis en basiszorg (januari 2024)

Gemeente Utrecht (2025). Evaluatie verslavingspreventie en verslavingszorg.

Gemeente Utrecht (2025). Raadsbrief Nota van uitgangspunten WMO aanvullende zorg in de wijk

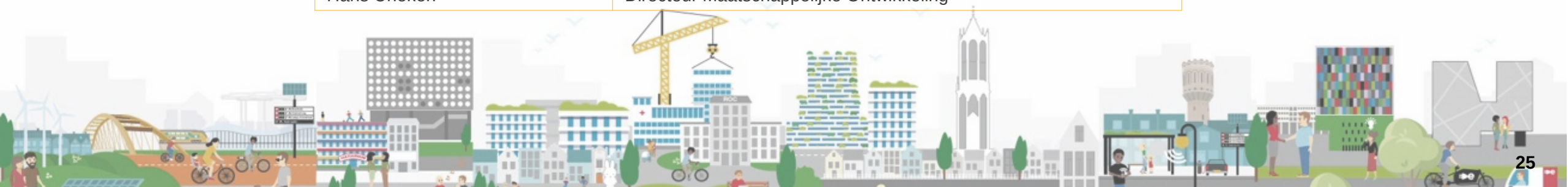
Gemeente Utrecht (2025) *Verantwoordingsprotocol subsidies gemeente Utrecht* (behorende bij de Algemene Subsidieverordening gemeente Utrecht).

Bijlage 3 – Interviewlijst

Interne functionarissen

Naam	Functie
Marijn van Leeuwen	Beleidsadviseur Maatschappelijke Ontwikkeling
Rick Willemsen	Subsidie adviseur
Lita Godei-Neering	Subsidie adviseur
Iris Saruhan	Beleidsadviseur Culturele Zaken
Hanneke Wensink	Beleidsmedewerker Subsidiebureau
Max Derneden	Subsidie Adviseur
Jan Willem Spiering	Beleidsadviseur Maatschappelijke Ontwikkeling
Allison Tergouw	Coördinator Subsidiebureau
Ot van Esschoten	Subsidie Adviseur
Gerrit Henniphof	Juridisch adviseur Verbonden partijen en Geldverstrekkingen
Umair Iqbal	Beleidsadviseur (Ruimte)
Erika de Jong	Subsidie Adviseur
Marieke Hellevoort	Senior Beleidsadviseur (Volksgezondheid)
Erik Loomans	Manager Subsidiebureau
Hans Uneken	Directeur Maatschappelijke Ontwikkeling

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Wim Kouwenhoven	**Datum**	7 april 2026
E-mail	Wim.kouwenhoven@utrecht.nl	**Kenmerk**	34135323
Type brief	Voortgangsbrief, afdoeningsbrief	**Onderwerp**	Opvolging aanbevelingen Boardletter in 2026
Bijlage(n)	1 (onderaan bijgevoegd)	**Beleidsveld**	Financiën

Geachte leden van de raad,

Op 4 december 2025 hebben wij u middels een raadsbrief geïnformeerd over de bevindingen en aanbevelingen uit de boardletter naar aanleiding van de uitgevoerde interimcontrole door uw accountant. We hebben in deze raadsbrief toegezegd u in het eerste kwartaal van 2026 te informeren over de mijlpalen die willen behalen en het tijdspad dat we inschatten. Met deze raadsbrief geven we invulling aan die toezegging.

In de bijlage vindt u de bevindingen en aanbevelingen en de wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven. De aanbevelingen raken ook andere ontwikkelingen waarover wij u recent hebben geïnformeerd of nog over gaan informeren. Dit zijn de beide raadsbrieven over Grip op Investeringen (raadsbrief planning en raadsbrief investeringsopgave), de raadsbrief over de opgaven voor de inkoopfunctie en de planning van het verbeterprogramma Versterken Financiële Functie.

Vervolg en informatievoorziening
Wij informeren u over de voortgang van de opvolging via de reguliere producten van de begrotingscyclus. Ook hebben wij afstemming met de accountant over de voortgang. In de sessies met de adviescommissie Controle en Financiën gaan wij desgewenst dieper in op specifieke aanbevelingen of de stand van zaken.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage - Overzicht van de aanbevelingen, bevindingen en onze aanpak

Thema / aanbeveling	Bevinding accountant	Onze aanpak in 2026
1. Concernsturing & financiële functie (1.1–1.5)	De financiële en controlfunctie is te decentraal georganiseerd waardoor F&I en concerncontrol niet op alle onderwerpen betrokken zijn. De accountant beveelt aan de positie van (financial) control centraler te positioneren, een centraal controlframework te ontwikkelen, periodieke balansanalyses te implementeren, te werken met periodeafsluitingen en het aantal late correctieboekingen in rondom de jaarsluiting substantieel terug te dringen.	De centralisatie van de financiële en controlfunctie is onderdeel van de bredere centralisatiebeweging die in gang is gezet voor de bedrijfsvoering (;pp[t gedurende geheel 2026). Het is de ambitie om een controlframework te ontwikkelen in het tweede half jaar van 2026. Rondom de periodieke balansanalyses is gewerkt aan een eerste basis. De afsluiting over 2025 wordt gebruikt als input voor het vervolg in 2026. We zijn voornemens in mei een wat uitgebreidere afsluiting te organiseren en in augustus/ september een eerste softclose.
2. Beheersing investeringsagenda (2.1–2.4)	De informatievoorziening over de investeringsagenda biedt nog onvoldoende inzicht om de raad optimaal te faciliteren. Centrale monitoring van investeringskredieten ontbreekt, ambities en realiteit lopen nog niet synchroon en kapitaallasten worden onvoldoende centraal bewaakt. De accountant merkt op dat deze uitdagingen breder herkenbaar zijn bij andere gemeenten.	Deze elementen worden opgepakt in het programma “Grip op Investeringen” waarover u apart wordt geïnformeerd in het eerste kwartaal van 2026.
3. Memoriaalboekingen (3.1)	Na de migratie naar SAP S/4HANA is het proces rondom controle van memoriaalboekingen (een boeking in de administratie die wordt gebruikt om correcties, bijzondere posten of interne overboekingen vast te leggen) nog niet volledig opnieuw verankerd. De accountant acht het proces nog onvoldoende en adviseert het proces weer te versterken.	Er is een aanvullende checklist voor memorialen van periode 14 geïmplementeerd bij jaarstukken 2025. Verdere procesverbetering en borging is gedurende 2026 beoogd onder meer door weer met vaste formats te gaan werken met vaste kernwerkstappen. Ook is het de insteek is om het aantal memoriaal boekingen te reduceren waar zinvol en mogelijk en op termijn het aantal perioden voor correcties aan het einde jaar van het jaar te beperken. Gedurende 2026 worden de verbeteringen verder opgepakt.
4. Inkoop & aanbestedingen (4.1)	Er is nog geen centraal inkoopsysteem en de inkoopkalender is handmatig en variabel van kwaliteit. De aanbeveling is toe te werken naar integrale	Aanbesteding van het contractmanagement systeem loopt. De interne kaders voor inkoop zijn en worden uitgebreid. Ook voor

Thema / aanbeveling	Bevinding accountant	Onze aanpak in 2026
	procesondersteuning, centrale kaderstelling en koppeling met SAP S/4HANA, waarbij de decentrale verantwoordelijkheid van organisatieonderdelen gehandhaafd blijft.	inkoop is een principebesluit genomen om verder te centraliseren. Verder bent u breed geïnformeerd over de opgaven voor de inkoopfunctie in een aparte raadsbrief die u heeft ontvangen op 27 februari 2026.
5. SAP S/4HANA implementatie (5.1)	Na de go-live per 1 januari 2025 zijn operationele achterstanden ontstaan in de verwerking van boekingen en zijn managementrapportages anders ingericht dan gewenst. De aanbeveling is achterstanden weg te werken (streefdatum 31 december 2025), standaard rapportages opnieuw in te richten (afronding Q1 2026) en het systeem verder te optimaliseren	De achterstanden zijn weggewerkt. Basisrapportages voor de jaarsluiting zijn gerealiseerd. Standaard financiële (management)rapportages worden heringericht (Q2 2026). Trainingen en ondersteuning gebruikers worden geïntensiveerd (gedurende geheel 2026).
6a. Jaarrekeningcontrole 2025 – schattingen & memorialen (6.2)	Aandacht nodig voor onderbouwing materiële schattingen, evaluatie schattingen vorig jaar en adequate autorisatie/controle op memoriaalboekingen. (zie ook punt 3)	Er is een checklist memorialen van periode 14 ingevoerd. Periodieke analyse tijdens afsluitingen worden richting Q2 verbeterd. Daarnaast is een softclose* voorzien in 2026 (Q3-Q4). *Een soft close is een tussentijdse (periodieke) afsluiting van de financiële administratie, vooruitlopend op de jaarafsluiting, met als doel dat de administratie actueel, juist, volledig en onderbouwd is per een peildatum (vaak per kwartaal, soms per maand). Blijvende aandacht is er voor de onderbouwing van de materiele schattingen.
6b. Jaarrekeningcontrole 2025 – SiSa-bijlage (6.3)	Het aantal SiSa-regelingen neemt toe; tijdige en volledige dossiervorming en interne controle is vereist.	Standaard formats en checklists worden per regeling gehanteerd. Interne controle wordt verder vormgegeven. Er is een wekelijkse voortgangsmonitoring die gedurende de jaarsluiting 2025 plaatsvindt.
6c. Jaarrekeningcontrole 2025 – grondexploitaties, juridische claims & stelselwijziging (6.1, 6.4, 6.5)	Toereikende actuele onderbouwing van grondexploitaties vereist. Onderbouwing juridische claims en geschillen op orde brengen. Stelselwijziging afschrijving Wervengebied conform BBV toelichten.	Afspraken over aanlevering grondexploitaties zijn gemaakt. Aan een toereikende onderbouwing van de impact van de vastgestelde stelselwijziging met betrekking tot de afschrijvingssystematiek van het Wervengebied wordt gewerkt.

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Wim Kouwenhoven	**Datum**	12 mei 2026
E-mail	wim.kouwenhoven@utrecht.nl	**Kenmerk**	34143329
Type brief	Voortgangsbrief, afdoeningsbrief	**Onderwerp**	Voortgang verbeterprogramma Versterken Financiële Functie voorjaar 2026
Bijlage(n)	2 (onderaan bijgevoegd)	**Beleidsveld**	Financiën

Geachte leden van de raad,

Tijdens de behandeling van de voortgang van het verbeterprogramma Versterken Financiële Functie in de vergadering van de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën op 11 december 2025 is door u gevraagd om u verder te informeren over de beoogde activiteiten in 2026 inclusief een tijdsplanning op hoofdlijnen. We hebben toegezegd u hierover in het eerste kwartaal van 2026 te informeren (ID 1098). Met deze raadsbrief geven we invulling aan die toezegging.

Een robuuste financiële functie is de ruggengraat van een gezonde en toekomstbestendige stad. Het stelt ons in staat om verantwoorde keuzes te maken en doelgericht te investeren in een leefbare, veilige en inclusieve stad. De afgelopen periode hebben we opnieuw belangrijke stappen gezet om onze financiële functie te verbeteren. Dit zijn stappen die we samenvatten in drie fasen:

1. Het ordenen van onze uitdagingen;
2. Het op orde brengen van het fundament, en;
3. Het duurzaam versterken van onze organisatie, processen, systemen en samenwerking.

Het versterken van de financiële functie zal leiden tot een situatie waarin de gemeente Utrecht in 2030 beschikt over een stabiele en beheerste financiële functie (Control en Financiën) die een betrouwbare partner is voor de organisatie en het bestuur. Er is een heldere sturing op basis van actuele financiële kaders, verantwoordelijkheden zijn scherp belegd en de belangrijkste processen werken aantoonbaar goed, inclusief voldoende checks en balances. Onze systemen leveren betrouwbare informatie voor (bij)sturing en verantwoording en onze medewerkers hebben de kennis en competenties die van een moderne financiële functie worden verwacht. Dat vertaalt zich concreet in begrotingsdiscipline en voorspelbaarheid, rechtmatigheid, een kwalitatief sterke P&C cyclus en een organisatie die leert en zich aanpast. Daarbij worden fouten geminimaliseerd en, wanneer deze onverhoopt toch worden gemaakt, vroegtijdig gedetecteerd.

We zijn op de goede weg waarbij we in de afgelopen periode de basis op orde hebben gebracht en de grootste risico's gemitigeerd. Tegelijkertijd is er nog veel werk te doen. Veranderingen kosten tijd, vooral als het gaat om werkwijzen en gedrag. Het programma loopt tot eind 2026. Maar ook daarna blijven maatregelen nodig om de financiële functie verder te versterken. In onze vorige voortgangsbrief van 25 november 2025 hebben wij u meegenomen in de resultaten van fase 1 en de eerste resultaten in fase 2.

In deze brief geven wij u de (verdere) resultaten van fase 2 en de focus voor fase 3. Fase 3 loopt van april tot en met eind 2026. Wij informeren u in de toegezegde brief in 2027 over de behaalde resultaten met het programma Versterken Financiële Functie en over het beoogd eindbeeld van de financiële functie in 2030.

Resultaten fase 2 (september t/m maart 2026)
In fase 2 ligt de nadruk op het leggen van het fundament van de financiële functie. In de afgelopen kwartalen is op meerdere vlakken een verbetering zichtbaar binnen concern financiën (zie ook bijlage 2). Onderstaand worden de resultaten per lijn benoemd:

1. Organisatie en besturing

In fase 2 is de ambtelijke visie voor financiën verder geconcretiseerd. Het ambtelijke visiedocument voor control is in afronding. In fase drie worden de twee visies ter afronding met elkaar afgestemd. Daarnaast start de centralisatie van de financiële functie naar verwachting komende periode. Dit betreft zowel control- als financiële functies en de aansturing op de centralisatie zal vanuit Control en Financiën gezamenlijk plaatsvinden.

2. Structuur en interne beheersing

Het interne beheers raamwerk is verder vormgegeven en is de basis voor de vormgeving van de interne beheersing bij het opstellen van P&C producten, zoals de begroting 2026 en de Jaarstukken 2025. Met dit raamwerk zorgen we voor duidelijkheid, eenduidigheid en betere kwaliteit van ons werk. De rollen, taken en verantwoordelijkheden rondom de P&C-producten van de VoorJaars Nota en begroting zijn geëvalueerd en verder ingebed. De versie van het handboek Financiën waarin de financiële kaders zijn opgenomen is voor 60% geactualiseerd, de overige 40% volgen in fase 3. Net als een eerste opzet van de ontsluiting via intranet daarvan. Verder zijn beheersmaatregelen voor de kernprocessen geïmplementeerd en zijn sessies en trainingen rondom de werking van interne beheersing georganiseerd. Tot slot is uitvoeringsregeling Treasurybeheer geactualiseerd (vaststelling door college in fase 3). Hierin staat hoe het treasurybeleid in de praktijk wordt uitgevoerd.

3. Processen

In fase 2 zijn processen (bijv. financieel-administratieve processen, gemeentefonds) verder in kaart gebracht inclusief voorstellen voor verbetering en een start met implementatie. Kennis en vaardigheden op het gebied van procesmanagement zijn versterkt. Er is een onderzoek naar het betaalproces uitgevoerd welke in fase 3 wordt afgerond. De betaal- en ontvangstprocessen en kaders voor de belangrijkste geldstromen zijn vastgelegd. De evaluaties van de processen rondom de begroting 2026 en Voorjaarsnota 2026 zijn uitgevoerd en verbeteringen zijn opgepakt. In 2026 wordt verder gewerkt aan de doorontwikkeling van Lias (een digitaal systeem voor planning, begroting en budgetbeheer). Daarnaast is er richting gegeven op welke punten de planning- en control cyclus gaat worden verbeterd.

4. Informatievoorziening en systemen

De doorontwikkeling van SAP (het financieel systeem) is in fase 2 verder opgepakt. Er zijn verkenningen uitgevoerd naar ondersteunende technologische hulpmiddelen. Het gebruik van digitale facturen (e-facturatie) is uitgebreid. Een versnelling rondom het realiseren van financiële (management)informatie is in gang gezet. Tien operationele rapportages uit SAP ter ondersteuning van de jaarsluiting zijn opgeleverd.

5. Medewerkers

In fase 2 is een actueel leer- en ontwikkelplan (L&O) voor de afdeling Financiën opgesteld en is per functie benoemd welke trainingen noodzakelijk (verplicht) en gewenst zijn. De basis voor een jaarplanning voor opleidingen is gereed. De kennisontwikkelingsstructuur op kwetsbare processen is verder vergroot. Huidige functies zijn in kaart gebracht en de eerste twee functies zijn geactualiseerd voor het functieboek.

Samenwerking en verbinding (overkoepelend)

Samenwerken gebeurt onder meer binnen de trajecten van het programma waarbij betrokkenen uit onder meer financiën en control – centraal en decentraal nauw optrekken om tot gezamenlijke resultaten te komen. Daarnaast zijn in fase twee met alle onderdelen van de afdeling concern financiën teamsessies georganiseerd en een afdelingsdag Financiën waarbij de opbrengsten van de teamsessies werden verbonden. Hierbij stond versterken van de samenwerking centraal. Er is onder meer gekeken naar patronen die de samenwerking versterken. Daarbij is afgesproken op welke wijze de belemmerende patronen in de samenwerking worden aangepakt

Versterking financiële functie bij organisatieonderdeel Ruimte

Bij Ruimte zijn in 2024 en 2025 binnen de financiële functie belangrijke stappen gezet. Het management is beter in positie gebracht en de dienstverlening is verduidelijkt. Hiervoor wordt gewerkt aan een Professioneel Dienstencatalogus (PDC). De vaste medewerkers die zijn geworven, worden zorgvuldig ingewerkt om de teamcompetenties te versterken. De opleidingen die hieraan bijdragen worden dit jaar gegeven. Procesmanagement krijgt een belangrijke rol om te komen tot uniforme werkwijzen. Hiermee beogen we dat uitvoering en sturing goed geborgd worden. Diverse processen zijn in kaart gebracht en geoptimaliseerd. Hierdoor is een duurzaam fundament ontstaan voor verdere verbetering.

Focus in fase 3 (t/m december 2026)
In fase 3 verschuift de aandacht van het op orde brengen van de basis naar het borgen en verder versterken van wat is opgebouwd. De hele financiële functie staat centraal: zowel centraal als decentraal, financiën én control. Hieronder beschrijven we per onderdeel de hoofdlijnen voor fase 3. De wat meer uitgewerkte activiteiten en planning per kwartaal staan in bijlage 1.

1. Organisatie en besturing

De inrichting van concern financiën en concern control voor de toekomst wordt vastgesteld. De ambtelijke visie op financiën en op control wordt breed uitgedragen in de organisatie. Daarnaast wordt in 2026 de centralisatie van financiën en control vormgegeven en in gang gezet. Hierbij sturen control en financiën gezamenlijk op de centralisatie van de kolommen.

2. Structuur en interne beheersing

Het handboek Financiën wordt afgerond (waarin de belangrijkste kaders zijn opgenomen) en het wordt breed in de organisatie toegankelijk gemaakt. Afgesproken kaders worden bewaakt en verbeterd, net als de rollen en taken rondom de producten van de begrotingscyclus. Verder wordt de interne beheersing structureel geborgd, Hierbij hebben zowel medewerkers vanuit financiën en control - als vanuit het primaire proces een rol.

3. Processen

In fase 3 wordt verder gewerkt aan het verbeteren van de belangrijkste financiële processen (waaronder bestellen tot betalen en het proces rondom memorialen). De kennis over de begrotingscyclus wordt vergroot en het balansbeheer en het afsluitproces worden verbeterd. Ook wordt een tussentijdse afsluiting van de financiële administratie uitgevoerd om de kwaliteit van de administratie te verbeteren met als uitkomst dat we het aantal correctieperiodes bij de jaarrekening kunnen reduceren.

4. Informatievoorziening en systemen

De verdere stappen in automatisering en digitalisering worden gezet. Rapportages worden ontwikkeld op verschillende niveaus, waaronder een gemeentebreed financieel dashboard. De financiële systemen worden verder doorontwikkeld. Het gebruik van digitale facturen (e-facturatie) wordt vergroot en een pilot op het gebied van de inzet van process mining, robotisering (RPA) en kunstmatige intelligentie (AI) worden in gang gezet.

5. Medewerkers

Een gemeentebreed opleidingsprogramma voor de financiële functie wordt uitgerold. Trainingen op het gebeid van wet- en regelgeving en samenwerking worden gevolgd. Het functieboek wordt verder bijgewerkt. Daarnaast wordt het inwerkprogramma aangescherpt en de strategische personeelsplanning voorbereid.

6. Samenwerking en verbinding (overkoepelend)

Overkoepelend is gedurende 2026 blijvend aandacht voor het versterken van de verbinding en de samenwerking. Niet alleen aandacht voor de inhoud maar nadrukkelijk ook voor hoe we het werk met elkaar doen. De teamdagen krijgen een structurele plek in 2026 en de verbinding en samenwerking tussen de control- en de financiële kolom en met de primaire lijn zal verder worden versterkt.

Risico's en aandachtspunten

De in de vorige voortgangsbrief benoemde risico's blijven onverminderd van kracht: de capaciteit blijft kwetsbaar (i.v.m. regulier werk blijven uitvoeren en tegelijkertijd verbeteren), het borgen van aandacht van management en medewerkers vraagt continue aandacht, en gedragsverandering kost tijd. Wij blijven bewust sturen op de balans tussen 'de winkel openhouden' en 'verbouwen'. Daarbij blijft het de keuze om de activiteiten op te pakken met “degenen die er nu van zijn of straks van worden”. Met als doel om een duurzame verandering te realiseren en de borging vanaf het begin een plek te geven.

Risico	Gevolg	Beheersmaatregel
Capaciteit blijft kwetsbaar	De verandering kost meer tijd en energie dan beschikbaar is, of kan leiden tot kwaliteitsverlies	Prioriteren en temporiseren wanneer nodig. De balans tussen ‘winkel openhouden’ en verbouwen wordt continu bewaakt.
Aandacht van management en medewerkers neemt af	Zonder blijvende aandacht, betrokkenheid en eigenaarschap van de hele organisatie beklijven de verbeteringen niet	Actief sturen op betrokkenheid, communiceren over de voortgang en dilemma’s en het zichtbaar maken van successen
Veranderen van gedragspatronen kost tijd	Het doorbreken van oude patronen en werkwijzen kan langer duren dan gepland	Focus houden op communiceren, spiegelen op gedrag en de gewenste manier van (samen)werken. ok binnen het programma in alle trajecten hiervoor aandacht hebben en houden.

Naast deze risico’s zijn er twee aandachtspunten die invloed kunnen hebben op de activiteiten die worden opgepakt met ondersteuning van het programma. Ten eerste de financiële positie van de gemeente en het belang van een evenwichtige begroting. Ten tweede de geplande centralisatie van activiteiten van financiën en control. Dit kan in 2026 leiden tot her prioritering van de activiteiten en beoogde resultaten. Tenslotte kunnen de activiteiten alleen in het beoogde tempo worden uitgevoerd en de borging gerealiseerd, wanneer er middelen beschikbaar zijn. Dit betekent concreet dat er geen verdere bezuinigingen worden doorgevoerd en dat voor een aantal functies binnen financiën aanvullende middelen benodigd zijn.

Vervolg
Wij houden u op de hoogte van de voortgang via de begrotingscyclus en de gesprekken met de adviescommissie Controle en Financiën. Ook in de adviescommissie laten we zowel de successen als de knelpunten zien, zodat u een volledig beeld houdt van waar we staan. Tegelijkertijd loopt ook het programma Grip op Investeren waarover u separaat wordt geïnformeerd. Uiteraard kijken wij binnen beide programma's, indien er overlap bestaat, of we synergievoordelen kunnen behalen en of er gezamenlijk kan worden opgetrokken.

Zoals toegezegd volgt in 2027 een brief over de afronding van het programma Versterken Financiële Functie. Daarin kijken we terug op wat is bereikt en vooruit naar wat er nog nodig is om het eindbeeld 2030 te realiseren en de resultaten van het programma Versterken Financiële Functie structureel te borgen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage 1 – planning op hoofdlijnen

1. *Organisatie en besturing*

- Inrichting voor de toekomst van concern financiën vastgesteld (Q2).
- Financial control & financiële analyse binnen de gemeente Utrecht verder vormgeven (Q2-Q4).
- Ambtelijke visie op financiën en ambtelijk visie op control breed uitdragen in de organisatie (Q2-Q4).
- Voorbereiden en in gang zetten centralisatie van financiën en control (Q2-Q4).

2. *Structuur en interne beheersing*

- Werken volgens de afgesproken rolverdeling rondom P&C-producten begroting en bestuursrapportages (Q2-Q4).
- Doorlopend oppakken van verbeteringen rondom proces, rollen, taken en verantwoordelijkheden rondom P&C-producten (Q2-Q4).
- Vervolgen van ondersteunen, monitoren en handhaven op vastgelegde kaders (o.a. overheadsvierkant, kapitaallasten, productiviteitsnormen, indexering, reserves, formatiesturing, doorbelasting interne rente, lokale heffingen, financiële verordening) (Q2-Q4).
- Handboek financiën afronden, in beheer nemen en goed toegankelijk maken (Q2).
- Updaten intranetomgeving Financiën (Q2).
- Administratieve Organisatie/ Interne controle (AO/IC) borgen . Deze ondersteunt de interne beheersing en procesverbetering (Q4).

3. *Processen*

- Bepalen en in gang zetten van continue verbetering van processen en kaders voor de belangrijkste financiële processen zoals indexering en beheren reserves (Q2-Q3).
- Verbeteren van P&C-cyclus op het gebied van proces, inzet ondersteunende technologische middelen en verantwoordelijkheden (Q2-Q4)
- Balansbeheer / afsluitproces verder oppakken, verbeteren memorialen(proces) en afsluitproces (Q2-Q4)
- Vervolgen van het beschrijven en beter werkend krijgen financiële processen (Q2-Q4)
- Onderzoeken en uitvoeren van een softclose (Q3-Q4) (*Een soft close is een tussentijdse (periodieke) afsluiting van de financiële administratie, vooruitlopend op de jaarafsluiting, met als doel dat de administratie actueel, juist, volledig en onderbouwd is per een peildatum (vaak kwartaal, soms maand*).

4. *Informatievoorziening en systemen*

- Digitaliseren van nader te kiezen administratieve werkprocessen en aansluiting tussen administraties. Keuze wordt in fase 3 gemaakt (Q2-Q4)
- Monitoren van financiële kernprocessen via data/process mining waaronder bij het proces bestellen tot betalen (Q2)
- Ontwikkelen van gebruiksvriendelijke rapportages op operationeel, tactisch en strategisch niveau (o.a. gemeente breed financieel dashboard, standaard rapportagesets voor budgethouders, operationele SAP BW-rapportages) (Q2-Q4)
- Doorontwikkeling van Lias en SAP, waaronder implementatie van de subsidiemodule (Q2-Q4)

- Vergroten van de inzet van process mining, RPA en AI ter ondersteuning van de werkzaamheden (Q2-Q4)
- Vergroten gebruik e-facturatie (Q2-Q3)

5. *Medewerkers*

- Uitrollen van het gemeente breed opleidingsprogramma voor de financiële functie (staf en lijn) (Q2)
- Verder ontwikkelen en organiseren van trainingen op het gebied van wet- en regelgeving, rolneming en samenspel, budgethouderschap e.d. (Q3)
- Verder opzetten en actualiseren van het functieboek (onderdeel functiehuis) voor financiën (Q2-Q3)
- Aanscherpen van het onboardingprogramma, teambuilding en ontwikkelmogelijkheden voor medewerkers (Q2)
- Inrichten van een coördinatieplek voor onboarding en leerlijnen (Q3-Q4)
- Opzet van uitgangspunten en vervolgstappen voor strategische personeelsplanning gereed (Q4)

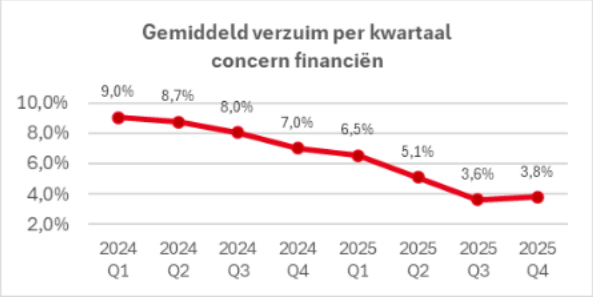
Overkoepelend samenwerking & verbinding

Samenwerking en verbinding zal ook in 2026 prominent aandacht krijgen. Dit uit zicht onder meer in onze aanpak waarbij meer dan 100 medewerkers betrokken zijn bij de verschillende programmalijnen voor het Versterken van de Financiële Functie.

Bijlage 2 – verbetering in cijfers – indicatoren

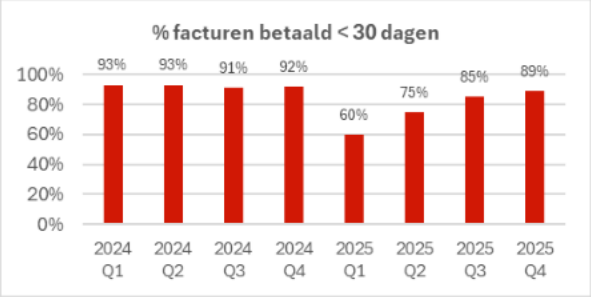
In de afgelopen kwartalen is op meerdere vlakken een verbetering zichtbaar binnen concern financiën (zie ook bijlage 2). Onderstaand de cijfers over 2025:

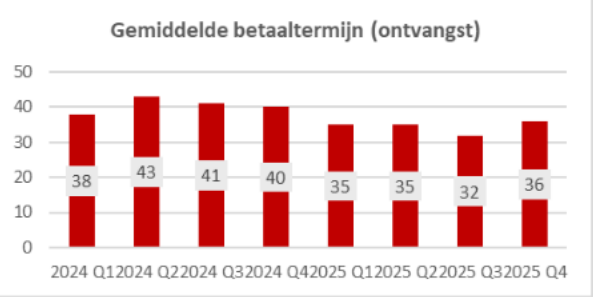
- De tijdigheid en de basiskwaliteit van de P&C producten was in 2025 op orde. De leden van de raad hebben meerdere complimenten gegeven over de jaarrekening, voorjaarsnota en de begroting.
- Binnen de afdeling Financiën (centraal) is het gemiddelde ziekteverzuim per kwartaal sterk afgenomen tot een gemiddelde van 3,8% in het vierde kwartaal van 2025. Het percentage inhuur ligt (weer) ruim onder de 10%.
- Het percentage facturen dat wordt betaald binnen dertig dagen kende in het eerste kwartaal van 2025 een dip door de implementatie van SAP. Inmiddels is het percentage gestegen naar een meer acceptabel niveau van ruim 89%. Insteek is dat in 2026 90% of meer van de facturen binnen 30 dagen wordt betaald.

Per kwartaal	Q1 24	Q2 24	Q3 24	Q4 24	Q1 25	Q2 25	Q3 25	Q4 25	Ontwikkeling
Medewerkers									
Verzuim	9,0%	8,7%	8,0%	7,0%	6,5%	5,1%	3,6%	3,8%	
% Inhuur	8,1%	8,8%	9,6%	11,1%	12,9%	10,5%	8,7%	6,1%	
Debiteuren (ontvangsten)									
Gemiddelde betaaltermijn (in dgn.)	38	43	41	40	35	35	32	36	
Crediteuren (betalingen)									
% facturen betaald < 30 dagen	93%	93%	91%	92%	60%	75%	85%	89%	

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Pieter van der Straaten	**Datum**	19 maart 2026
E-mail	pieter.van.der.straaten@utrecht.nl	**Kenmerk**	34113808
Type brief	Voortgangsbrief	**Onderwerp**	Grip op investeringen – planning en voortgang programma
Bijlage(n)		**Beleidsveld**	Financiën

Geachte leden van de raad,

De gemeente Utrecht heeft grote investeringsambities en beperkte middelen om deze te realiseren, terwijl veranderingen in de wereld om ons heen voortdurend voor nieuwe uitdagingen zorgen. Deze situatie vraagt om zorgvuldige sturing, met aandacht voor planningsoptimisme, betaalbaarheid, financierbaarheid én uitvoerbaarheid van investeringsopgaven. Daar horen goed ontwikkelde sturingsinstrumenten bij, die raad, college en ambtelijke organisatie in staat stellen met inzicht en overzicht sturingsbeslissingen te nemen voor de korte, middellange en lange termijn. Kortom, instrumenten die grip geven op investeringen. Om deze op het juiste niveau te brengen zijn we in 2025 begonnen met het programma “Grip op investeringen”: een meerjarige programmatische aanpak met als doel om stapsgewijs inzicht, sturing en controle op investeringen te vergroten en te verbeteren, beter te begroten, reëel te ramen en (overmatig) planningsoptimisme in te dammen.

Deze brief bevat een overzicht van aanpassingen waarmee de grip op investeringen duurzaam op het juiste niveau kan worden gebracht. Dit is een complex traject. Deze brief biedt inzicht in vervolgstappen in het programma Grip op investeringen, mede naar aanleiding van motie M727-2025 (“Echte grip op investeringen”) en van de toezeggingen om uw raad te informeren over de voortgang van het programma (ID 1018) en om een planning te delen (ID 1098).

Tegelijk met deze brief ontvangt u een tweede brief die de omvang toont van gemeentelijke investeringsopgaven op middellange en lange termijn, en die voorts ingaat op de bekostigingssystematiek voor investeringen en op het investeringsplafond.

Op de volgende pagina’s benoemen wij zowel inhoudelijke als administratieve verbeteringen die helpen om duurzaam grip op investeringen te verbeteren; ze vergen veranderingen in processen voor besluitvorming, in systemen, dataregistratie en aanlevering, en in werkprocessen. Deze zijn niet van de ene op de andere dag in te voeren. Ervaringen uit andere grote gemeenten leert dat doorontwikkeling van een investeringsstelsel 6 tot 8 jaar kan vergen.

De snelheid waarmee aanpassingen kunnen worden doorgevoerd is afhankelijk van de capaciteit die hiervoor komende jaren kan worden ingezet. Verwachting is dat in het najaar hierover meer duidelijkheid kan worden geboden; dat kan aanleiding geven om onderstaande planning bij te werken.

Eerste mijlpalen zijn bereikt...
Sinds wij u de vorige keer hebben geïnformeerd over het programma Grip op investeringen (in de programmabegroting 2026) heeft de focus vanuit het programma gelegen op het in kaart brengen van de omvang van investeringsopgaven op middellange en lange termijn, tot en met 2040. Deze hebben wij per thema inzichtelijk gemaakt (zie separate brief). Ook hebben we scenario's opgesteld waarmee de impact van huidige en toekomstige investeringen op financiële kengetallen in beeld kunnen brengen, zowel voor de middellange als de lange termijn. Deze inventarisaties en scenario's zijn bedoeld ter ondersteuning van strategische beslissingen over de meerjarige omvang van investeringsopgaven in relatie tot de programmabegroting, zoals deze jaarlijks aan de orde zijn bij de integrale afweging over de voorjaarsnota.

...maar ook nog veel vervolgstappen uit te voeren
Duurzaam grip op investeringen ontwikkelen en scherp zicht bieden op de impact van investeringen op financiën vergt zowel inhoudelijke als administratieve verbeteringen; deze vragen om een groot scala aan aanpassingen in werkwijzen, systemen, data-aanlevering en besluitvormingsprocessen. Hieronder hebben wij een puntsgewijs overzicht opgenomen van inspanningen vanuit het programma Grip op investeringen.

1. Gemeentebrede aansturing van het investeringsstelsel
We verduidelijken de verantwoordelijkheden binnen het gemeentebrede investeringsstelsel, onder met het oog op (voorbereiding van) besluitvorming. Voor uw raad is relevant dat dit leidt tot:

- **Eén integraal overzicht van nieuwe investeringen**, domeinoverstijgend samengesteld, bij voorjaarsnota.
- Bij de voorjaarsnota jaarlijks **inzicht in het budget** dat beschikbaar is voor programmering van investeringen;
- **Eenduidige informatie over investeringsprogrammering** bij voorjaarsnota, programmabegroting en meerjarenprogramma's;
- **Duidelijke uitgangspunten** voor investeringsramingen, (vrijval van) kapitaallasten;

Deze stappen moeten waarborgen dat investeringsinformatie op een consistente manier aan uw raad wordt aangeboden.

2. Verbetering van investeringsplanning (tot 10 jaar vooruit)
De instrumenten waarmee de organisatie investeringen plant kunnen verder worden aangevuld met een meerjarige doorkijk (schets, in potlood), inclusief financiële data. Doel is u bij toekomstige begrotingen en meerjarenramingen **duidelijker inzicht** te geven in alle investeringsopgaven, de fasering, de prioritering, wat nieuw is en wat bestaand en de financiële doorwerking op langere termijn. Dit draagt bij aan duidelijkheid en voorspelbaarheid in de programmering van toekomstige investeringen. Dit zal doorontwikkeling van alle investeringsprogramma's en het MPR vragen.

3. Voorjaarsnota 2027: overzicht nieuwe investeringen en kapitaallasten
Inzet is u bij de voorjaarsnota 2027 een **zelfstandig overzicht van nieuwe investeringen** aan te bieden, los van het MPR, zoals gevraagd in motie 727-2025. Daarbij wordt rekening gehouden met suggesties die de gemeenteraad heeft gedaan bij de behandeling van de programmabegroting 2026 (zoals toegezegd in ID 1081). Streven is daarbij ook een overzicht te bieden van bijbehorende **kapitaallasten**, van vrijval van kapitaallasten en van de mogelijke impact van planningsoptimisme op kapitaallasten. Zo'n kapitaallastenoverzicht opstellen vergt echter financieel-administratieve

aanpassingen, die meer implementatietijd vergen dan beschikbaar is voordat de voorbereiding van de volgende voorjaarsnota van start gaat. Het is daarom verstandig om voor de extra (kapitaallasten)overzichten rekening te houden met een langere doorlooptijd richting begrotingsjaar 2028.

4. Impact van planningsoptimisme op financiële kengetallen

Een terugkerend aandachtspunt van raad en college bij Grip op investeringen is planningsoptimisme. Daarbij speelt de vraag hoe hiermee om te gaan in de berekening van geprognosticeerde balans, met het oog op berekening van financiële kengetallen:

- In de programmabegroting 2025 is in berekening van de geprognosticeerde balans verondersteld dat het investeringsvolume vanaf 2025 constant zou blijven, op het niveau van 2023. Ook zijn in deze programmabegroting voor het eerst investeringsuitgavenramingen opgenomen per afzonderlijk investeringskrediet (deze ramingen laten zien in welke begrotingsjaren een investeringskrediet naar verwachting wordt besteed).
- In de voorjaarsnota 2025 is de berekeningsmethode voor de geprognosticeerde balans aangepast. Voor 2026 en 2027 wordt uitgegaan van een gemeentebreed realisatiepercentage voor investeringsuitgaven van 65%, en voor latere jaren van een trendmatige groei van uitvoerend vermogen van de gemeente.
- In de voorjaarsnota 2025 is een bezuiniging voor planningsoptimisme doorgevoerd op kapitaallastenbudgetten; deze bezuiniging wordt ingevuld met besparingen die voortkomen uit vertraagde uitvoering van projecten.
- In de jaarrekening 2025 wordt voor het eerst verantwoord over investeringsuitgavenramingen per afzonderlijk investeringskrediet.
- Met het oog op besluitvorming in het voorjaar van 2026 hebben we een model opgesteld waarmee de ontwikkeling van financiële kengetallen richting 2040 kunnen worden ingeschatt (niet alleen voor de eerstkomende 4 jaar). Die lange termijninschatting is weliswaar met allerlei onzekerheden omgeven. Toch verwachten we dat deze een belangrijke rol kan vervullen in voorbereiding en ondersteuning van de jaarlijkse integrale afweging, vanwege het perspectief op de lange termijn.

Inzet is vanaf 2027 jaarlijks bij de voorjaarsnota een **lange termijninschatting van de effecten van investeringsopgaven op de financiële kengetallen** op te stellen.

5. Spelregels voor overprogrammering, inrekenen van onderbesteding

Vanaf de voorjaarsnota 2027 kunnen de centrale correcties voor planningsoptimisme worden gecombineerd met spelregels voor overprogrammering en het inrekenen van onderbesteding. De spelregels die kunnen worden uitgewerkt om te komen tot realistischere planning en betere ramingen zouden in de tweede helft van 2026 met uw raad besproken kunnen worden.

6. Investeringsplafond

Afhankelijk van besluitvorming in het coalitieakkoord kan in 2026 worden gestart met verdere uitwerking van een **investeringsplafond**. Als wordt besloten tot invoering van een plafond, is in ieder geval verdere uitwerking nodig van de volgende punten:

- De wijze van programmeren onder een plafond;
- Criteria voor verdeling van beschikbare ruimte;
- De relatie met de uitvoeringstoets (zie hieronder).

7. Uitvoeringstoets

Zoals aangekondigd in de programmabegroting 2026 wordt dit jaar de uitwerking gestart van een methode om jaarlijks te toetsen of voorgestelde toevoegingen aan de investeringsprogrammering **uitvoerbaar** zijn, met inachtneming van beschikbare capaciteit en reeds geplande werkzaamheden (in lijn met motie 365-2025). Alvorens hieraan te beginnen is duidelijkheid wenselijk over de eventuele

invoering van een investeringsplafond. Dit is omdat een investeringsplafond op zichzelf ook al uitlokt dat uitvoerbaarheid van nieuwe investeringen kritisch wordt beoordeeld.

8. Reëel ramen en realistisch plannen

Bij een methodiek voor een uitvoeringstoets horen ook maatregelen om investeringsvolumes realistisch te plannen per investeringsopgave. De uitwerking daarvan wordt vanaf dit jaar ter hand genomen. Punten die hierbij kunnen worden verkend zijn de volgende:

- Een betere koppeling tussen **capaciteitsramingen** en investeringsplanningen;
- Een meer realistische verdeling van investeringsuitgaven over de jaren;
- Het gebruik van uniforme instrumenten en spelregels binnen de gemeentebrede planning.

In de tweede helft van 2026 kunt u hierover verdere informatie verwachten. Richting voorjaarsnota 2027 kunnen hiervan naar verwachting de eerste vruchten worden geplukt.

9. Verbeteringen in investeringsstaten (Programmabegroting 2027)

De investeringsstaten bij de programmabegroting bevatten een totaaloverzicht van investeringskredieten die de raad eerder heeft vastgesteld, en van nieuw vast te stellen investeringskredieten. Inzet is u vanaf de Programmabegroting 2027 hierin een duidelijker overzicht bieden van toevoegingen en wijzigingen in investeringskredieten, per investeringsopgave en per begrotingsprogramma. Waar mogelijk worden hierbij al suggesties betrokken die de gemeenteraad heeft gedaan, bijvoorbeeld om beter inzicht te bieden in enerzijds vervangingsinvesteringen (“instandhouding van de openbare ruimte”, “instandhouding van gemeentelijk vastgoed”) en in andersoortige investeringsopgaven anderzijds (“transities in de bestaande stad”, “uitbreiding van voorzieningen”). Vervolgstappen daarna zijn onder meer om vaker splitsingen aan te brengen tussen voorbereidings- en uitvoeringskredieten, en de bundeling van meerdere investeringsprojecten in één investeringskrediet.

10. Verbeteringen in autorisatie en financiële spelregels

Er wordt bekeken welke aanscherping van financiële spelregels voor investeringskredieten wenselijk is, waaronder:

- Heroverweging van autorisatieniveaus (eventuele bundeling van projecten);
- Structureler onderscheid tussen voorbereidings- en uitvoeringskredieten;
- Mogelijke nieuwe voorwaarden, zoals een minimaal dekkingspercentage dat beschikbaar moet zijn voor een uitvoeringskrediet wanneer een voorbereidingskrediet wordt aangevraagd;
- Herziening van de huidige categorieën voor investeringen (“categorie a”, “categorie b”).

De uitkomsten worden aan uw raad voorgelegd wanneer dit leidt tot voorstellen voor wijziging van financiële spelregels.

11. Administratieve verbeteringen en databeheer

We starten dit jaar met aanpassingen van systemen en werkprocessen met het oog op:

- Centrale monitoring van investeringen en bijbehorende kapitaallasten;
- Een begrotingssystematiek waarin **vrijval van kapitaallasten** centraal wordt verwerkt voordat deze wordt toegedeeld aan programma’s;
- Eén centraal en actueel databestand voor investeringsstaten, met procedures voor correcte data-aanlevering;
- Versterking van de interne controlefunctie gericht op investeringsprojecten.

Deze maatregelen zijn gericht op structureel betrouwbare informatievoorziening voor uw raad. Uitvoering van deze punten vergt inzet gedurende een aantal jaren.

12. Gebruik van data om te leren en te verbeteren

Om ramingen en planningen blijvend te kunnen verbeteren streven we ernaar goede datasets op te

bouwen. Voor uw raad betekent dit dat in volgende begrotingscycli inzicht kan worden gegeven in:

- De gemiddelde doorlooptijd van investeringen, per investeringsopgave;
- Feitelijke uitgavenprofielen (verdeling van uitgaven over de jaren);
- Afwijkingen tussen planning en realisatie die redelijkerwijs verwacht kunnen worden als gevolg van overprogrammering;
- Verbetering van ramingen voor het inrekenen van onderbesteding van kapitaallasten.

13. Afbakening

Het programma *Grip op investeringen* richt zich uitsluitend op de informatievoorziening, sturing en financiële beheersing rond investeringen. Het versterken van het uitvoerend vermogen van de organisatie gericht op de investeringen valt buiten de scope van dit programma.
Parallel aan dit programma wordt ook gewerkt aan versterking van de financiële functie (VFF) binnen de gemeentelijke organisatie. Over de voortgang van het programma VFF wordt u apart geïnformeerd.

14. Vervolg

Wij verwachten dat uw raad in de tweede helft van 2026 over een aantal van de hierboven genoemde punten nader geïnformeerd kan worden. De eerste zichtbare veranderingen worden verwerkt in de Voorjaarsnota 2027 en de Programmabegroting 2027. De doorlooptijd van het gehele programma is afhankelijk van de capaciteit die hiervoor beschikbaar gesteld kan worden.

In onderstaande tabel is deze procesinformatie samengevat voor onderdelen waarover u moties heeft aangenomen, of waarover wij u eerder toezeggingen hebben gedaan.

Vervolgstap	**Uitwerking**	**Toepassing vanaf (streefmoment)...**	**Nadere informatie...**
Uitwerking uitvoeringstoets	Vanaf 2026	Voorjaarsnota 2027	In 2e helft 2026
Maatregelen om investeringsvolumes per investeringsopgave realistisch te plannen	Vanaf 2026	Voorjaarsnota 2027	In 2e helft 2026
Investeringsoverzicht	Vanaf 2026	Voorjaarsnota 2027	In 2e helft 2026
Uitbreiding investeringsoverzicht met (vrijval van) kapitaallasten	2027	Voorjaarsnota 2028	Nader te bepalen

Adviescommissie Controle en Financiën

Bovenstaande aanpak voor het programma Grip op investeringen is zeer ambitieus. Uitvoering hiervan vergt dat voldoende capaciteit beschikbaar is. Hoe minder capaciteit hoe langer de doorlooptijd. Wat de planning ook wordt, u wordt hierover ieder halfjaar geïnformeerd, zowel bij de voorjaarsnota als in het najaar bij de behandeling van de programmabegroting. Het eerstvolgende moment is dan bij de programmabegroting 2027. En als u dat wenst, kan de inhoud van deze brief uiteraard verder worden toegelicht en besproken. Bijvoorbeeld in de adviescommissie Controle en Financiën, met het oog op de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad, of met een extra toelichting in een technische sessie.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Pieter van der Straaten	**Datum**	19 maart 2026
E-mail	pieter.van.der.straaten@utrecht.nl	**Kenmerk**	34113806
Type brief	Voortgangsbrief	**Onderwerp**	Grip op investeringen – omvang gemeentelijke investeringsopgave
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Financiën

Geachte leden van de raad,

Utrecht is een gemeente die veel investeert. In deze brief bieden wij u inzicht in de omvang van huidige investeringsopgaven en toekomstige investeringsopgaven op middellange en lange termijn. Deze informatie is in beeld gebracht in het kader van het programma Grip op investeringen. In een tweede brief, die u tegelijkertijd ontvangt, informeren wij u over de voortgang van dat programma.

De omvang van de investeringsopgaven vraagt om keuzes over ambitieniveaus, bekostiging en eventueel ook de toepassing van een investeringsplafond als nieuw sturingsinstrument. Met het oog op die keuzes informeren wij u graag over deze onderwerpen (conform toezegging ID 1018). Zoals voorzien in de brief waarmee we in november 2024 het programma Grip op Investeringen aankondigden, geeft de inventarisatie van investeringsopgaven aanleiding om inhoudelijke ambities en doelstellingen bij te stellen.

1. Vooruitblik: impact investeringsambities op gemeentefinanciën Utrecht

Zoals aangekondigd in november 2024 hebben we de omvang van investeringsopgaven in kaart gebracht op middellange en lange termijn (2040). Ook hebben we de mogelijke impact van die opgaven op financiële kengetallen berekend, waarbij we aantekenen dat zulke berekeningen met veel onzekerheid zijn omgeven.

De komende jaren staat de gemeente voor vijf grote investeringsopgaven, die samen nagenoeg alle gemeentelijke investeringen omvatten. Die investeringsopgaven zijn de volgende:

- **Instandhouding van de openbare ruimte**. Dit gaat onder andere om straten, wegen, fietspaden, bomen, parken en ander groen, bruggen, tunnels en sluizen.
- **Instandhouding en verduurzaming van gemeentelijk vastgoed**. Dit omvat onder meer onderwijsgebouwen, sport- en cultuuraccommodaties, vastgoed dat wordt verhuurd aan welzijnsinstellingen, gemeentelijke huisvesting en monumenten in gemeentelijk eigendom.

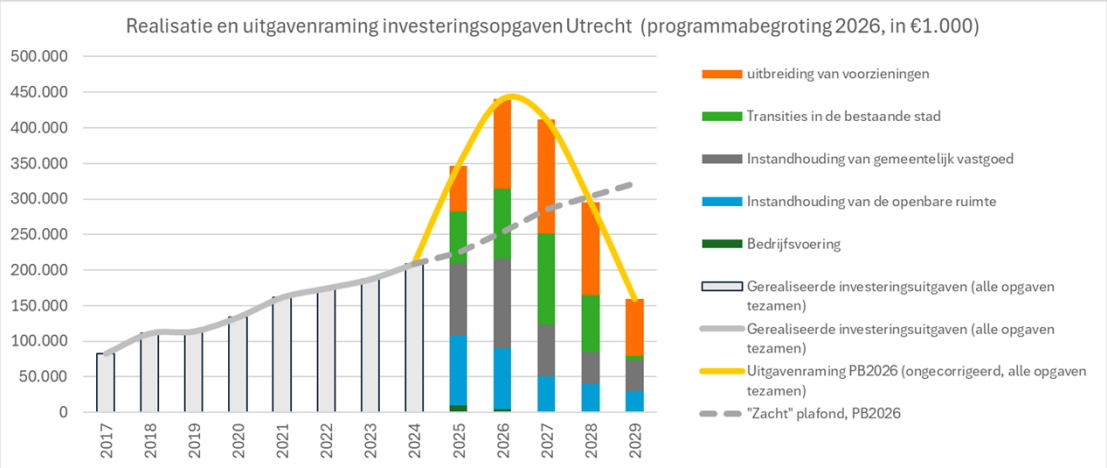
- **Transities in de bestaande stad**. Hierbij gaat het om grote transities zoals het toevoegen van groen, klimaatadaptatie, energietransitie en mobiliteit (meer fiets en ov). Ook inbegrepen zijn: de mobiliteitsinvesteringen die randvoorwaardelijk zijn voor gebiedsontwikkelingen in Groot-Merwede, Rijnenburg en Overvecht.
- **Uitbreiding van voorzieningen**. Door groei van het aantal inwoners zijn meer scholen nodig, meer sportvoorzieningen, meer buurtcentra, meer cultuurvoorzieningen etc.
- **(Betaalbare) woningbouw en gebiedsontwikkeling**. Realisatie van hoge percentages betaalbare woningen in gebiedsontwikkelingen vereist financiële bijdragen van de gemeente.

In deze brief ligt de focus op investeringen in bezittingen waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt (zoals gebouwen, wegen, installaties of automatisering) die volgens regelgeving op de balans van de gemeente moeten worden opgenomen ofwel geactiveerd. Financiële bijdragen aan investeringen in (betaalbare) woningbouw en gebiedsontwikkeling (zoals voorzieningen voor onrendabele grondexploitaties) worden niet geactiveerd en zijn daarom niet zichtbaar in de investeringsoverzichten in deze brief. Over de omvang van die bijdragen aan woningbouw en gebiedsontwikkeling wordt jaarlijks besloten in de integrale afweging; de uitkomst wordt opgenomen in het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR).

Als vertrekpunt van de inventarisatie van investeringsopgaven hebben we de investeringsstaten genomen uit de Programmabegroting 2026 (zie grafiek 1 hieronder):

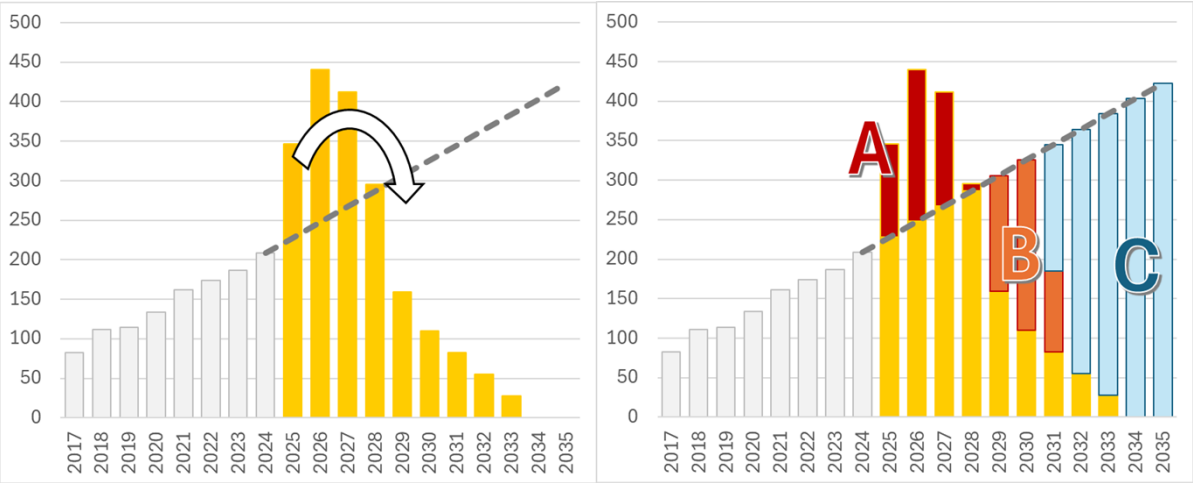
- In grafiek 1 is te zijn dat de gerealiseerde investeringsuitgaven in de periode 2017-2024 elk jaar zijn toegenomen. In die periode heeft de gemeente ieder jaar zo'n 10 à 15% méér investeringsuitgaven gedaan dan in het voorgaande jaar. Dit laat zien dat het uitvoerend vermogen van de gemeente gestaag toeneemt.
- Vooral in 2026 en 2027 toont de grafiek een hoge piek aan geraamde investeringsuitgaven. Deze piek in investeringsuitgaven is het gevolg van investeringsbeslissingen uit de afgelopen jaren. Deze omvatten naast vervangingsinvesteringen in openbare ruimte en vastgoed ook veel investeringen in de Merwedekanaalzone (middelbare school, parkeervoorziening, overige voorzieningen), in de Mobiliteitshub XL, in de Internationale school Utrecht en andere onderwijshuisvesting, en in vele andere projecten verspreid over de stad (denk aan: sport, cultuur, welzijn, mobiliteit, groenvoorzieningen). Dekking voor deze investeringen is in de afgelopen jaren geborgd in de begroting. Zelfs in financieel uitdagende tijden (ravijnjaar, kostenstijgingen) is het gelukt om te blijven investeren in vervanging en uitbreiding van de voorzieningen die de stad nodig heeft.
- De timing van de investeringsuitgaven (gekleurde staafjes) is in grafiek 1 niet gecorrigeerd voor overprogrammering of planningsoptimisme. Alleen als alle investeringen zonder enige vertraging zouden kunnen worden uitgevoerd, komen de investeringsuitgaven uit op het niveau van de gele lijn. Dat is echter niet realistisch. In de praktijk treedt in grote investeringsportefeuilles altijd vertraging op bij een gedeelte van de investeringsprojecten. In de afgelopen jaren lag het gemiddelde realisatiepercentage volgens jaarrekeningen rond 65%.
- Verwacht mag worden dat de jaarlijkse investeringsuitgaven in komende jaren ongeveer uitkomsten op het niveau van het "zachte" plafond (grijze stippellijn), zoals is beschreven in de Voorjaarsnota 2025 en Programmabegroting 2026. Dit zachte plafond gaat uit van een realisatiepercentage van 65% tot en met 2027, en daarna van trendmatige groei.

Grafiek 1: Gerealiseerde en nog te realiseren investeringen, programmabegroting 2026

In welk tempo de huidige werkvoorraad aan investeringen uitgevoerd kan worden, valt niet met zekerheid te zeggen. Het uitvoeringstempo wordt beïnvloed door tal van interne en externe factoren, die per investeringsopgave verschillen. Factoren die uitvoeringstempo beïnvloeden zijn onder meer politiek gewenste scope-wijzigingen in projecten, juridische procedures, participatieprocessen, netcongestie, tekort aan capaciteit en expertise bij de gemeente en/of bij marktpartijen en afhankelijkheid van investeringen door derden (rijk, provincie, corporaties, andere ontwikkelende partijen).
De relatie tussen planning en uitvoerend vermogen is schematisch weergegeven in onderstaande grafieken 3a en 3b. Links in deze grafieken zijn de gerealiseerde investeringsuitgaven te zien (grijze staafjes). Als het uitvoerend vermogen zich in een rechte lijn blijft ontwikkelen, volgt het uitvoerende vermogen de grijze stippellijn. Geplande investeringsuitgaven zijn geel weergegeven in de linker grafiek. In de eerste jaren zijn er meer investeringsuitgaven gepland dan we naar verwachting in die jaren kunnen uitvoeren. Het verschil is een combinatie van “overprogrammering” en “planningsoptimisme”; in de rechter grafiek is dit verschil rood gemaakt (A). In latere jaren wordt dit ingelopen (B). Na verloop van tijd ontstaat er ook weer ruimte om nieuwe investeringen uit te voeren (C).

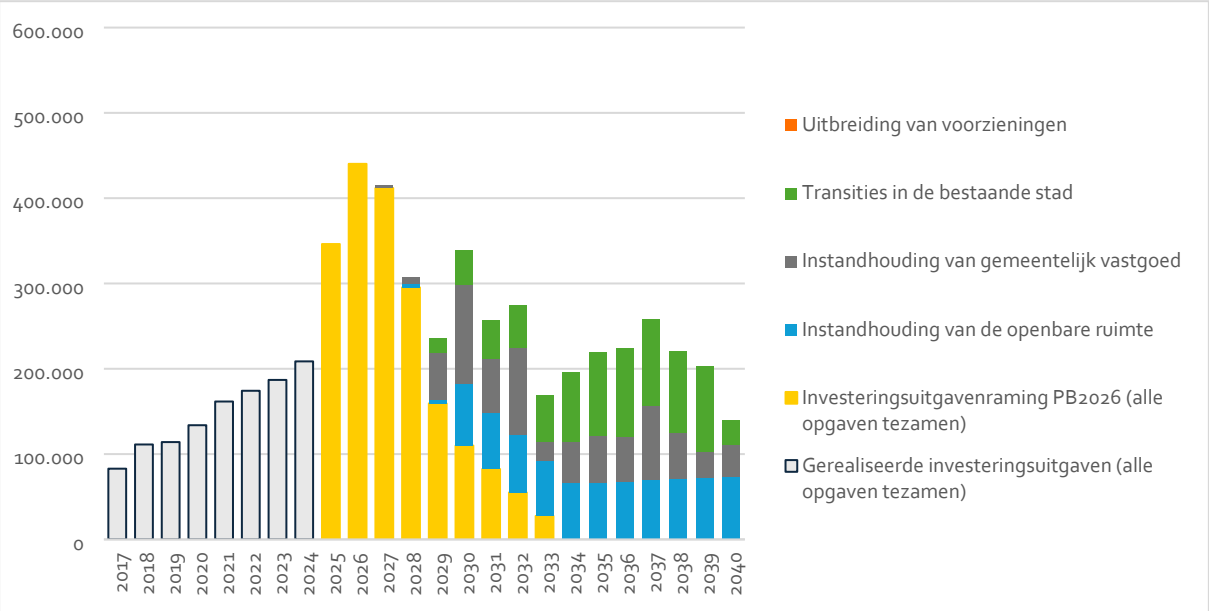
Grafiek 3a en 3b: Schematische weergave van verwachte investeringsuitgaven in relatie tot uitvoerend vermogen

Toekomstige investeringsopgaven
De omvang van de investeringsopgaven richting 2040 hebben we op twee manieren in kaart gebracht:
- Op basis van beschikbare budgetten voor investeringen zoals deze nu in de meerjarenraming zijn opgenomen (“**nul-scenario**”);
- Op basis van beleid voor investeringsopgaven dat door de raad is vastgesteld (“**scenario beleidsambities**”).

Nul-scenario
Bij voortzetting van huidige financiële kaders is er voor sommige investeringsopgaven wel budget beschikbaar en voor andere niet (zie grafiek 3 en de bijlage onder aan deze brief):
► Investeringsprojecten waarvoor reeds kredieten zijn geautoriseerd door de gemeenteraad, worden uitgevoerd (conform de investeringsstaten in de programmabegroting 2026).
► Er is beperkt budget voor instandhouding van de openbare ruimte, waardoor het beheer van de openbare ruimte tot onder het minimumniveau kan zakken. Hierdoor kan op termijn niet meer worden voldaan aan de wettelijke zorgplicht en ontstaan veiligheidsrisico’s.
► Er is beperkt budget voor vervanging van vastgoed (maar onvoldoende om te kunnen voldoen aan de strengere wettelijke duurzaamheidseisen voor vastgoed die vanaf 2033 gaan gelden). Voor enkele vastgoedobjecten (zoals zwembad De Kwakel) is er in dit scenario onvoldoende vervangingsbudget beschikbaar.
► Binnen de investeringsopgave “Transities” is er in dit nul-scenario investeringsbudget beschikbaar voor de Merwedelijn (circa 65% van de investeringsuitgaven aan transities in de periode 2030-2040), voor overige investeringen vanuit het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (circa 25%), en voor investeringen vanuit het Meerjaren Groenprogramma (circa 10%).
► Er is géén budget beschikbaar voor toevoeging van nieuwe sport-, cultuur en welzijnsvoorzieningen, als huidige financiële kaders ongewijzigd worden voortgezet.

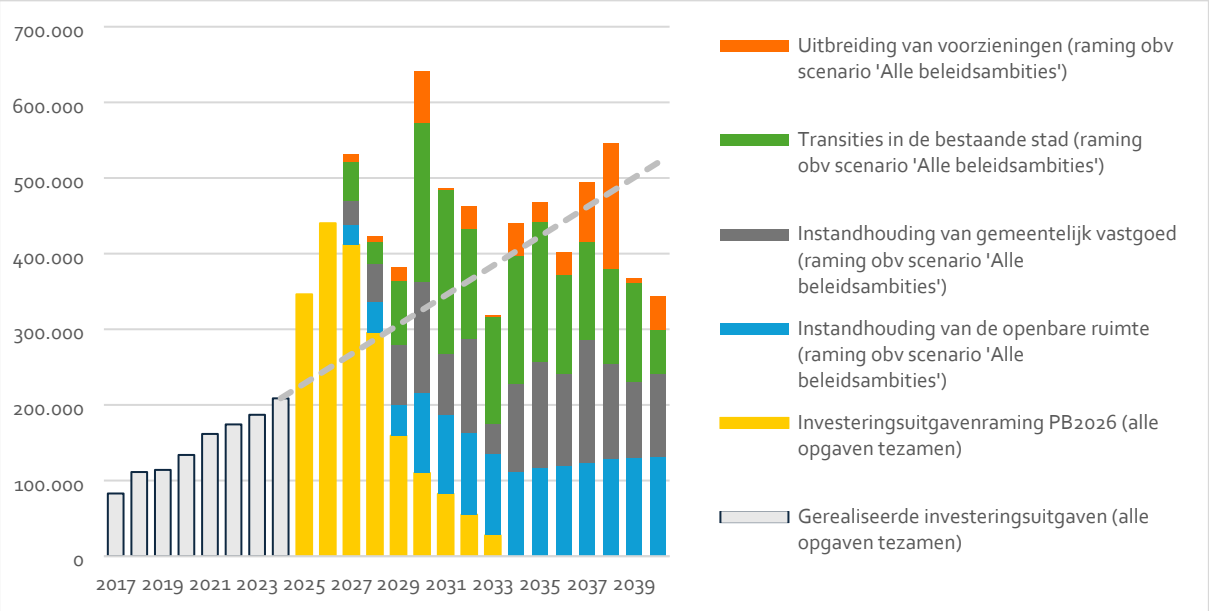
Grafiek 3: Nul-scenario: verwachte ontwikkeling investeringsbudgetten bij voortzetting van financiële kaders uit de programmabegroting 2026

Scenario beleidsambities
Naast het nul-scenario hebben we ook in beeld gebracht welke bedragen nodig zijn om tot 2040 alle investeringsambities uit te voeren die voortvloeien uit gemeentelijke beleidsnota’s. Dit noemen we het

“Scenario beleidsambities”. In dit scenario is veel meer investeringsbudget nodig dan in het nul-scenario. Grafiek 4 hieronder toont een actuele inschatting. De omvang van deze “investeringsopgaven conform beleidsambities” is aanzienlijk groter dan de gemeente kan uitvoeren, zelfs als het uitvoerend vermogen elk jaar blijf toenemen, zoals blijkt uit de grafiek.
De beleidsambities in dit scenario omvatten:
► Reeds geautoriseerde investeringen: investeringen waartoe de raad al heeft besloten (conform de investeringsstaten in de programmabegroting 2026).
► Instandhouding van de openbare ruimte: Instandhouding op het huidige kwaliteitsniveau.
► Instandhouding en verduurzaming van gemeentelijk vastgoed: instandhouding van het huidige vastgoed in combinatie verduurzaming conform (steeds strengere) wettelijke eisen.
► Transities in de bestaande stad: niet alleen inzet op klimaatadaptatie, vergroening en energietransitie, maar ook op mobiliteits- en groeninvesteringen die voortkomen uit beleid voor specifieke gebieden (zoals de Omgevingsvisie Overvecht). Dit scenario omvat wel de Merwedelijn, maar is exclusief overige delen van het “wiel met spaken” uit de RSU2040.
► Uitbreiding van voorzieningen: investeringen in onderwijshuisvesting, sportaccommodaties, cultuur- en welzijnsvoorzieningen conform gemeentelijk beleid.

Grafiek 4: Scenario “beleidsambities": naar verwachting benodigde investeringsbudgetten voor uitvoering van door de raad vastgesteld beleid

De investeringen in de bestaande stad en in groei moeten gepaard gaan met houdbare gemeentefinanciën. Veruit de belangrijkste graadmeter daarvoor is dat de gemeentebegroting structureel en reëel in evenwicht is. Inkomsten en uitgaven zijn dan duurzaam in balans, zonder afhankelijkheid van incidentele middelen. Door te sturen op structureel en reëel begrotingsevenwicht worden tekorten voorkomen. Voor gemeentelijke investeringen betekent dit dat op termijn tientallen tot honderden miljoenen aan extra inkomsten nodig zijn, en/of dat er elders in de gemeentebegroting structureel moet worden omgebogen. Ook is er een grote impact op financiële kengetallen, vooral als inhoudelijke bijsturing in toekomstige investeringsambities uitblijft:

- Investeringen leiden tot kapitaallasten en andere terugkerende lasten (exploitatie, handhaving, beheer, onderhoud), waarvoor dekking nodig is in de programmabegroting. Vasthouden aan alle beleidsambities voor toekomstige investeringen zou naar verwachting leiden tot circa 75 miljoen euro aan extra kapitaal- en overige lasten in 2030, oplopend naar circa 200 miljoen euro per jaar

in 2040. Dit is bij 2% rente; een hogere rente leidt tot hogere jaarlasten. Hierbij geldt bovendien voor uitbreidingsinvesteringen dat de kosten voor de baten uitgaan (eerst investeren; later pas inkomsten, wanneer nieuwe bewoners zich hebben gevestigd). Afzien van groei is niet geheel een beïnvloedbare keuze en zal forse impact hebben op de maatschappelijke opgaven van bijvoorbeeld het woningmarkttekort.
- De netto-schuldquote zou naar verwachting oplopen tot meer dan 170% in 2040, als vastgehouden wordt aan alle investeringsambities. Op dit moment ligt de verwachte netto-schuldquote tussen 80% en 90%. De landelijk gehanteerde signaalwaarde voor (te) hoge schuld ligt op 130%.
- Zonder maatregelen om het eigen vermogen te versterken zou de solvabiliteit dalen tot circa 10% in 2040. Dit is aanzienlijk lager dan de 19% à 20% die in de programmabegroting 2026 geraamd is voor de periode 2026-2029. De landelijk gehanteerde signaalwaarde voor solvabiliteit ligt op 20%.

Bijsturing in ambities voor toekomstige investeringen is onontkoombaar, gegeven de ontwikkeling van de gemeentelijke financiële positie en het belang van structureel en reëel begrotingsevenwicht. Een heroverweging van ambitieniveaus is nodig om lasten niet onnodig door te schuiven naar toekomstige generaties. Onderhandelingen over een nieuw coalitieakkoord lijken een passend moment voor die heroverweging. Ook is een nieuwe systematiek wenselijk voor bekostiging van de vijf grote investeringsopgaven.

2. Bekostigingssystematiek

In de afgelopen twee raadsperioden heeft de gemeente Utrecht het zogenoemde groeikader gebruikt als voornaamste dekkingsbron voor investeringen die verband houden met de groei van de stad. Dit heeft een aantal jaar goed gewerkt. Extra inkomsten uit het gemeentefonds en ozb als gevolg van groei van de stad werden hiermee ingezet voor groei. Dankzij het groeikader kon de gemeente geld vrijmaken voor onder meer voor de ov-schaalsprong, ontwikkeling van de Merwedekanaalzone (plankosten), herinrichting Lombokplein, onderwijshuisvesting en sport. Behalve voor investeringen (“investeringsdeel van het groeikader”) werd het groeikader ook gebruikt voor de extra lasten die samenhangen met dienstverlening voor een steeds groter aantal inwoners (“referentiekader”).

Tijdens de afgelopen raadsperiode bleek het mechanisme achter het groeikader niet langer houdbaar. Dat mechanisme ging ervan uit dat inkomsten uit het gemeentefonds evenredig zouden toenemen met het aantal inwoners van de stad. In de praktijk bleken inkomsten uit het gemeentefonds aanzienlijk minder snel te groeien. In de huidige verdeelsystematiek van het gemeentefonds leidt alleen een *bovengemiddeld* snelle groei van Utrecht tot een hogere uitkering (mits de scores op andere verdeelmaatstaven min of meer hetzelfde blijven). In de Voorjaarsnota 2025 (blz. 31) heeft u daarom besloten de omvang van het budget voor investeringen die verband houden met de groei van de stad, los te koppelen van het groeikader, en dat groei-investeringen een zelfstandig onderdeel worden van de integrale afweging bij de voorjaarsnota.

In een nieuwe bekostigingssystematiek kan een inschatting worden gemaakt van in hoeverre onze groei “bovengemiddeld” is, als basis voor een inkomsteninschatting. Eerste indicatieve schattingen wijzen in de richting van een bedrag van zo’n € 7 miljoen per jaar aan dekking voor investeringen. Hierbij gaan we uit van de verwachte groei van het aantal woningen en inwoners. Daarbij kunnen we vier jaar vooruitkijken (voorheen keken we één jaar vooruit). Hiermee is het mogelijk een inschatting te maken van extra inkomsten uit gemeentefonds en ozb, in combinatie met jaarlijkse monitoring en bijstelling. Zo ver vooruitkijken is risicovol, want toekomstige groei laat zich lastig voorspellen en ook kunnen toekomstige aanpassingen in de verdeelsystematiek van het gemeentefonds tot andere

uitkomsten gaan leiden. De extra geraamde baten als gevolg van de groei van de stad kunnen beschikbaar worden gesteld voor de kapitaallasten die voortvloeien uit investeringen.

Andere inkomstenbronnen die jaarlijks in de integrale afweging worden betrokken bij investeringen zijn de volgende:

- Opbrengsten uit grondexploitaties en erfpacht, bijvoorbeeld als dekkingsbron voor gemeentelijke bijdragen aan (betaalbare) woningbouw en gebiedsontwikkeling;
- Opbrengsten uit afspraken met ontwikkelende partijen (bijvoorbeeld uit kostenverhaal voor bovenwijkse voorzieningen, zoals stedelijke groen- en mobiliteitsstructuren, die onderdeel uitmaken van het casco van de stad);
- (Indien van toepassing) meeropbrengsten van de gefaseerde invoering van betaald parkeren in de stad.

Behalve de hierboven genoemde dekkingsbronnen zijn ook rijksbijdragen onontbeerlijk. Voorbeelden daarvan zijn subsidies die de gemeente ontvangt uit de Woningbouwimpuls (WBI) en het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). In de komende jaren zal ook de landelijke regeling Realisatiestimulans Woningbouw tot extra inkomsten leiden. In 2021 heeft de gemeenteraad besloten dergelijke inkomsten telkens bij de investeringsstrategie te betrekken (vaststelling RSU2040).

Of aanpassing van gemeentelijke heffingen onderdeel gaat uitmaken van een nieuwe bekostigingssystematiek voor investeringen is een politieke keuze. De landelijk gehanteerde signaalwaarde voor een hoge belastingdruk is >105%. Op dit moment heeft Utrecht een gemiddelde belastingdruk van 124% ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

Programmering van lopende projecten aanpassen om ruimte te maken voor nieuwe opgaven?
Aanpassing van lopende investeringsprojecten (beëindiging of aanpassing van kwaliteitsniveaus van projecten die nog niet in een vergevorderd stadium zijn) kan in sommige gevallen leiden tot besparingen. Voorstellen hierover kunnen worden betrokken bij de integrale afweging. Dergelijke aanpassingen hebben vooral impact als deze worden gecombineerd met een beleidsaanpassing: bijstelling van het ambitieniveau dat wordt nagestreefd in de stad.

3. Investeringsplafond

Bij de aankondiging van het programma Grip op investeringen (november 2024) schreven wij dat structurele bijsturing nodig is als het totaalpakket aan gemeentelijke investeringsambities op middellange en lange termijn uit de pas loopt met betaalbaarheid, financierbaarheid en uitvoerbaarheid. Dat moment is nu gekomen, om de volgende redenen:

- Uitvoering van alle beleidsambities voor investeringen leidt in 2030 tot € 75 miljoen aan extra lasten (zie paragraaf 1 van deze brief), terwijl volgens eerste indicatieve schattingen per jaar zo'n € 7 miljoen beschikbaar is (zie paragraaf 2). Er is dus een probleem met de dekking.
- De netto-schuldquote (een maatstaf voor "financierbaarheid") zou oplopen tot 170% bij uitvoering van alle beleidsambities. De landelijk toegepaste signaalwaarde voor (te) hoge schuld is 130%. De solvabiliteit zou dalen naar 10% (landelijk toegepaste signaalwaarde: 20%).
- De beleidsambities zijn omvangrijker dan de gemeente kan uitvoeren. Zelfs als de uitvoeringskracht in de komende 12 jaar trendmatig blijft toenemen, zijn de investeringsambities in 10 van de komende 12 jaar begrotingsjaren hoger dan de uitvoeringskracht.

Met een "hard" investeringsplafond kan het investeringsvolume meerjarig worden begrensd, op een manier die past binnen doelstellingen voor betaalbaarheid, financierbaarheid en uitvoerbaarheid. Dat kan op verschillende manieren worden uitgewerkt, zoals:

- Maximering van het bedrag dat per jaar aan nieuwe *investeringskredieten* wordt geautoriseerd.

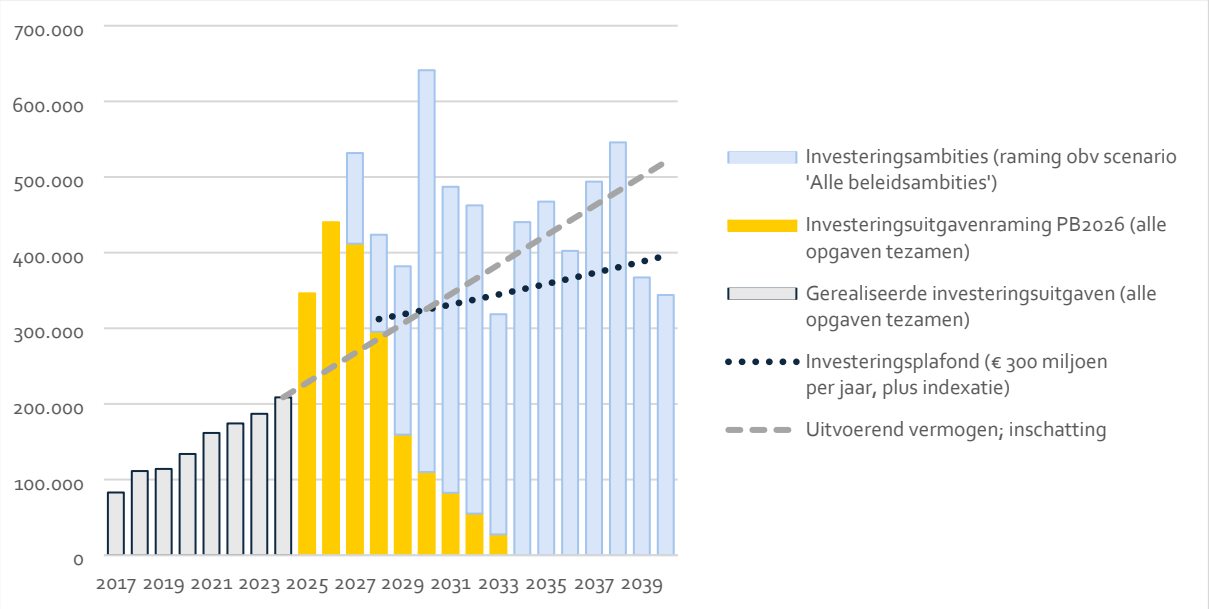
- Maximering van het bedrag dat per jaar aan *kapitaallasten* wordt besteed, voor alle investeringen tezamen (oud en nieuw).
- Maximering van *investeringsuitgaven* per begrotingsjaar.

Elke manier om investeringen te maximeren heeft voor- en nadelen. Ook de voorbereidingstijd verschilt; de eerste variant is sneller in te voeren dan de tweede of derde, die meer tijd nodig hebben voor zorgvuldige invoering (denk aan: begrotingsjaar 2030). Bij zorgvuldige toepassing kan een investeringsplafond stabiliteit en voorspelbaarheid brengen in de investeringsplanning en -programmering, en helpen om uitvoeringskracht en investeringsambities duurzaam met elkaar in overeenstemming te brengen. Bij onzorgvuldige toepassing kan een investeringsplafond daarentegen ertoe leiden dat uitvoering van projecten nodeloos vertraagd moeten worden “omdat het plafond bereikt is”, dat noodzakelijke vervangingsinvesteringen niet uitgevoerd worden, of dat heel grote investeringsprojecten in prioriteringsbeslissingen telkens het onderspit delven.

Bij een keuze voor de eerste optie (maximering van het bedrag dat per jaar aan investeringskredieten wordt geautoriseerd), kan een investeringsplafond op relatief korte termijn worden ingevoerd (Voorjaarsnota 2027). Tenminste, als de hoogte van het plafond vergelijkbaar is met de verwachte uitvoeringskracht van de organisatie. Een keuze voor een veel lager plafond maakt prioritering en programmering aanzienlijk ingewikkelder. Dan is meer tijd nodig om een goed proces met bestuur en organisatie in te regelen voor de afweging van de te programmeren investeringen onder het plafond. Van een plafond dat veel hoger is dan de gemeente kan uitvoeren, gaat geen remmende werking uit.

In grafiek 5 is een voorbeeld opgenomen van een investeringsplafond van € 300 miljoen per jaar vanaf 2028 (prijspeil 2026, jaarlijkse indexatie). Dit plafond is fors lager dan de ramingen voor het scenario “Alle beleidsambities”. In 2030 is de hoogte gelijk aan het uitvoerend vermogen, als dit vermogen in een rechte lijn blijft toenemen.

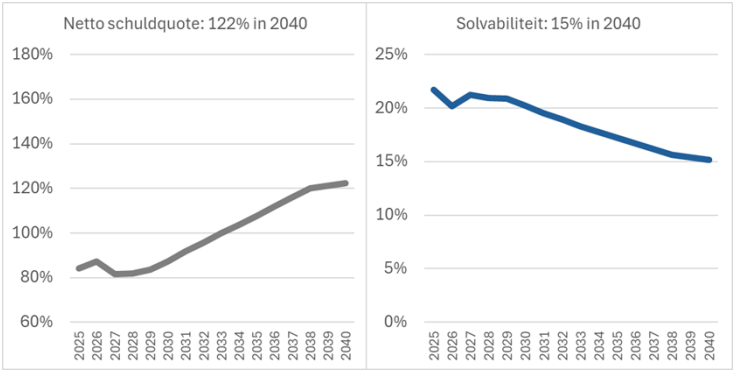
Grafiek 5: Voorbeelduitwerking “hard” investeringsplafond

Bij een investeringsplafond van € 300 miljoen euro per jaar neemt de netto-schuldquote richting 2040 naar verwachting toe tot ongeveer 120% (zie grafiek 6 hieronder). De solvabiliteit daalt in dit scenario tot circa 15% (zie grafiek 7). Hierbij is ervan uitgegaan dat jaarlijks € 10 miljoen euro (0,5% van de begrotingsomvang) in reserves wordt gestort voor het versterken van het eigen vermogen. (Om de

solvabiliteit op 20% te houden zouden stortingen in reserves nodig zijn van circa € 25 miljoen per jaar.)

Grafiek 6 en 7: Ontwikkeling netto-schuldquote en solvabiliteit bij een investeringsplafond-voorbeeld van € 300 miljoen per jaar

4. Vervolg

Met de informatie in deze brief hopen wij bij te dragen aan goed geïnformeerde keuzes over de gemeentelijke investeringsstrategie in de komende raadsperiode. We bieden graag aan om de informatie in deze brief nader te laten toelichten, bijvoorbeeld in een technische sessie.

De keuzes over investeringsopgaven zijn bepalend voor de manier waarop we met elkaar werken aan instandhouding van openbare ruimte en vastgoed, aan transities in de bestaande stad, aan uitbreiding van voorzieningen en (betaalbare) woningbouw en gebiedsontwikkeling. Wij geven deze opgaven met vertrouwen aan u mee, in de wetenschap dat u hiermee richting zult geven aan de ontwikkeling van onze stad voor de komende generaties.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

BIJLAGE – Investeringsopgaven en dekkingsbronnen, een beknopt overzicht

Hieronder wordt benoemd welke budgetten in de meerjarenraming van de Programmabegroting 2026 beschikbaar zijn voor investeringen.

Budget voor Instandhouding van de openbare ruimte

- Voor de uitvoering van de Nota BOR (beheer openbare ruimte) is dekking beschikbaar in de meerjarenbegroting. De afspraak is dat dit budget elk jaar met 0,95 miljoen euro toeneemt. Dit budget is onvoldoende voor de vervangingsinvesteringen waarvoor Stadsbedrijven verantwoordelijk is (onder andere civiele constructies, verharding, groen, speelobjecten, vri's).

Instandhouding (en verduurzaming) van gemeentelijk vastgoed

- Voor verduurzaming van gemeentelijk vastgoed conform wettelijke eisen is extra budget nodig. De kosten van verduurzaming zijn hoger dan de besparingen die ontstaan door lagere energierekeningen. Die kosten worden doorberekend in de kostprijsdekkende huur. Deze komt voor het overgrote deel voor rekening van de gemeente zelf (ten laste van beleidsbudgetten voor diensten die door [of namens] de gemeente worden geleverd).

Budget voor Transities in de bestaande stad

- Deze investeringsopgave omvat de gemeentelijke investeringen in duurzame bereikbaarheid (onder meer om woningbouw en gebiedsontwikkeling mogelijk te maken), in groen en klimaatadaptatie en investeringen die verband houden met de energietransitie.
- Voor het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (onderdeel van het MPR) is structureel investeringsbudget beschikbaar in het begrotingsprogramma Duurzame bereikbaarheid. Dit investeringsbudget zit voor een groot deel "vast" in kapitaallasten en in bedragen die jaarlijks worden gespaard voor de schaalsprong ov (met name Merwedelijn). De huidige conceptprogrammering loopt tot en met 2030. Vanaf 2031 is er ruimte beschikbaar voor programmering van nieuwe noodzakelijke mobiliteitsinvesteringen. Die ruimte heeft tot 2040 een omvang van gemiddeld ongeveer 12 miljoen euro per jaar. Dat is onvoldoende voor de ambities die de raad heeft vastgelegd in de Agenda Mobiliteitsplan 2040.
- Voor het Meerjaren Groenprogramma (MGP, onderdeel van het MPR) is structureel investeringsbudget beschikbaar in de meerjarenraming. Exclusief subsidies en bijdragen is er in 2029 7,5 miljoen euro ingezet voor groenprojecten. Een deel hiervan wordt gebruikt voor kapitaallasten van groene icoonprojecten. Deze en andere projecten lopen door in 2030 en latere jaren. De huidige programmering loopt tot en met 2030.
- De investeringsbudgetten in het MPB en MGP spelen een belangrijke rol in de dekkingsmix die de gemeente hanteert voor kapitaallasten. De budgetten van het MPB en MGP worden gebruikt om activa-reserves te vormen waaruit toekomstige afschrijvingen worden gedekt. Die reserves zijn onderdeel van het eigen vermogen van de gemeente. Daarmee zijn ze van groot belang voor de gemeentelijke solvabiliteit (verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen van de gemeente). Verandering van de werkwijze met activa-reserves zal de solvabiliteit verslechteren.

Uitbreiding van voorzieningen

- Voor realisatie van nieuwe sport-, cultuur- en welzijnsvoorzieningen voor een groeiende bevolking is vanaf 2029 geen budget beschikbaar.

(Betaalbare) woningbouw en gebiedsontwikkeling

- Voor de komende jaren is de verwachting dat per saldo extra gemeentelijke bijdragen nodig zijn om nieuwe grondexploitaties te kunnen openen. Deze kunnen niet (of onvoldoende) worden gedekt uit inkomsten uit positieve grondexploitaties.

PROVINCIE UTRECHT

Begrotingscirculaire 2027

13-04-2026

- Definitief

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Actualiteiten 4
   2.1 Herijking gemeentefonds 4
   2.2 Jeugdzorg 4
   2.3 Coalitieakkoord 2026-2030 5
3. Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) 5
   3.1 Incidentele baten en lasten 5
   3.2 Stelpost onderuitputting 5
   3.3 (Kadernota) rechtmatigheid 6
   3.4 Verwonderpunten 6
4. Specifieke aandachtspunten 7
   4.1 Begrotingssaldo en structureel en reëel evenwicht (SRE) 7
      4.1.1 Herstel van het SRE in het meerjarenperspectief 7
      4.1.2 Presentatie 7
      4.1.3 Formeel evenwicht 8
   4.2 Inzet reserves 8
      4.2.1 Kapitaaldekkingsreserves 8
      4.2.2 Surplus algemene reserve 8
   4.3 Bezuinigingen 9
      4.3.1 Bezuinigingen bij verbonden partijen 9
   4.4 BCF-plafond 10
   4.5 Kapitaallasten 10
   4.6 Berekening kengetallen 10
   4.7 Toepassing onderhoudsvoorzieningen 10
   4.8 Aan te leveren stukken 11

1. Inleiding

Ieder jaar ontvangt u van ons de begrotingscirculaire met daarin de uitgangspunten voor de komende begroting. Hiermee informeren wij u over actuele onderwerpen en geven we u duidelijkheid over de manier waarop wij de komende begroting en meerjarenraming beoordelen. De informatie in deze circulaire is belangrijk voor het opstellen en het vaststellen van de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030.

De gemeenteraad heeft de verantwoordelijkheid om de gemeente financieel gezond te houden. De financieel toezichthouder is er om gemeenten en gemeenschappelijke regelingen te helpen met het behouden van die gezonde financiële huishouding. Financieel toezicht is hierin een wezenlijk onderdeel van de "checks en balances" binnen het openbaar bestuur. De wettelijke basis voor het financieel toezicht ligt in artikel 203 van de Gemeentewet. Naast de Gemeentewet gebruiken wij onder andere het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK 2020) en het Besluit begroting en verantwoording (BBV) als kaders voor het toezicht.

Op basis van de Gemeentewet moet de gemeenteraad een begroting vaststellen die structureel en reëel in evenwicht is. Dit betekent:

- Dat structurele lasten gedekt worden met structurele baten. Jaarlijks terugkerende taken moeten met de jaarlijks terugkerende opbrengsten kunnen worden bekostigd;
- Dat de lasten en baten reëel geraamd worden. Concreet houdt dit in dat er een goede inschatting wordt gemaakt van hoeveel taken zullen kosten, hoeveel opbrengsten binnen zullen komen en hoeveel eventueel bespaard kan worden met het nemen van maatregelen.

Bij het toezicht op de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 houden wij ons aan de geldende wet- en regelgeving en het GTK. Wij beoordelen de begroting op basis van het wettelijke criterium van structureel en reëel evenwicht. Dit betekent dat uw begroting 2027, of de meerjarenraming, uiterlijk in 2030, structureel en reëel moet sluiten. Daarnaast mag geen sprake zijn van een opschuivend perspectief.

Voor 1 januari 2027 krijgt iedere gemeente van ons een brief over de toezichtvorm voor 2027. Repressief (regulier) toezicht is standaard. Dit geldt als de begroting voldoet aan de eisen. Preventief toezicht is uitzondering. Dat geldt als de begroting en meerjarenraming niet structureel en reëel in evenwicht zijn.

Heeft u vragen over deze circulaire? Of over de vertaling hiervan in de begroting? Neem dan gerust contact op met de ambtelijke contactpersoon voor uw gemeente.

2. Actualiteiten

2.1 Herijking gemeentefonds

Vanaf 1 januari 2023 is het verdeelmodel van het gemeentefonds herzien, met als doel een stabiel verdeelmodel te hanteren dat zoveel mogelijk aansluit bij de kosten van de gemeenten. Een 'ingroeipad' zorgde ervoor dat de gevolgen van de herziening beperkt bleven tot maximaal € 37,50 per inwoner. Daarvoor kregen nadeelgemeenten een suppletie-uitkering, die de hoogte van de herverdeeleffecten beperkte. De bedragen voor 2027 en verder zijn afhankelijk van verdere besluitvorming.

De minister heeft op 7 februari 2025 in een brief aan de Tweede Kamer aangekondigd dat nog een aantal vervolgonderzoeken uitgevoerd gaan worden (onder andere naar de stapeling van sociale problematiek i.c.m. de centrumfunctie en overige eigen middelen). In relatie hiertoe is op 3 februari 2026 een adviesaanvraag richting de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) gestuurd, met het verzoek een advies uit te brengen over de aanpassing van de definities van de maatstaven 'Niet-westerse migranten' en 'Huishoudens laag inkomen met drempel', de nieuwe verdeling van de clusters 'Wet maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)' en 'Jeugd' en de verevening van de omvang van het bedrag van de overige eigen middelen (OEM) en de OZB. Het ROB heeft geadviseerd om in de herverdeling van het gemeentefonds in 2027 nog geen volgende stap te zetten. Uiteindelijk zal het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besluiten over de te nemen stap.

Zoals het er echter nu nog voorstaat zal vanaf 2027 vervolgens een nieuwe stap worden gezet in het ingroeipad. De aanpassingen in het model per 1 januari 2027 worden in het voorjaar van 2026 met de Tweede Kamer gedeeld. De verwerking hiervan zal vervolgens plaatsvinden in de meicirculaire 2026. De bedragen in de meicirculaire 2026 zijn dan ook leidend voor de verwerking in de gemeentelijke begrotingen 2027 en meerjarenraming 2028-2030.

2.2 Jeugdzorg

In de Voorjaarsnota 2025 heeft het Rijk twee aanvullende maatregelen op de Hervormingsagenda aangekondigd; het sturen op het verkorten van de trajectduur (€ 68 miljoen) en het invoeren van een eigen bijdrage in de jeugdzorg (€ 260 miljoen). In het gemeentefonds is vanaf 2028 een financieel voorschot genomen op deze maatregelen. In onze aanvulling op de begrotingscirculaire voor de begroting 2026-2029 hebben we toegestaan dat gemeenten een stelpost opnamen voor deze twee maatregelen, omdat het voldoende aannemelijk is dat de verantwoordelijkheid voor de realisatie van deze maatregelen bij het Rijk ligt. In de begroting 2027-2030 is het wederom toegestaan om deze stelposten op te nemen.

Verder is in de Voorjaarsnota 2025 de besparingsopgave van de Hervormingsagenda geïndexeerd, waardoor een hogere besparing (van € 507 miljoen) wordt verondersteld. Wij staan geen algemene stelpost toe voor de besparingen uit de Hervormingsagenda of de indexatie hiervan. Wil uw gemeente voordelen opnemen uit de maatregelen uit de Hervormingsagenda dient u deze, net zoals alle bezuinigingen in uw begroting, concreet in te vullen. Dit betekent een concrete vertaling van de maatregelen naar de situatie van uw gemeente en een daarbij behorende financiële vertaling. Het nemen van het aandeel van uw gemeente in het landelijke besparingspotentieel is dus niet concreet genoeg.

Op basis van de uitspraak van de onafhankelijke commissie van Ark hebben gemeenten via het Gemeentefonds extra middelen voor de jaren 2026 en 2027 en met terugwerkende kracht voor de jaren 2023 en 2024 ontvangen. De commissie van Ark zal begin 2027 een uitspraak doen voor de jaren vanaf 2028. Het is niet toegestaan om vooruit te lopen op deze uitspraak. Indien de gemeente hiervoor een stelpost opneemt in haar begroting, dan wordt deze door ons gecorrigeerd.

De richtlijnen voor jeugd zoals hierboven beschreven zijn gebaseerd op de meest actuele informatie en besluitvorming van het Rijk. Mochten besluiten van het nieuwe kabinet, bijvoorbeeld in de Voorjaarsnota, hier verandering in brengen dan zullen we u zo spoedig mogelijk informeren over de aangepaste kaders.

2.3 Coalitieakkoord 2026-2030

Op 30 januari 2026 is het coalitieakkoord 2026 – 2030 'Aan de slag' gepresenteerd. Dit akkoord schetst de gezamenlijke koers van de coalitiepartijen voor de komende bestuursperiode met hierin de belangrijkste beleidsafspraken op sociaal, economisch en maatschappelijk terrein. Het coalitieakkoord 2026–2030 vormt de basis voor het regeringsbeleid en de samenwerking tussen de coalitiepartners.

In dit akkoord is in beperkte mate beleid benoemd dat een direct effect heeft op gemeenten. Wel is het mogelijk dat indirecte effecten optreden met impact op de gemeenten die mogelijk niet direct vermeld staan in het coalitieakkoord. Voor gemeenten is het van belang dat dit akkoord op zichzelf geen invloed heeft op de invulling van de komende begroting. De meicirculaire 2026 is hierin leidend. Het (voorgenomen) beleid dat hierin door het kabinet is opgenomen, dient te worden verwerkt in de gemeentelijke begroting.

3. Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

3.1 Incidentele baten en lasten

Eind 2025 heeft de commissie BBV een nieuwe notitie structurele en incidentele baten en lasten uitgebracht, waarmee een aantal passages in deze notitie zijn verduidelijkt. In de notitie is de paragraaf over structurele inzet van de reserves aangescherpt. Daarbij is ook expliciet opgenomen dat structurele egalisatie via de reserves niet mogelijk is. De commissie gaat ook in op het opnemen van stelposten voor onderuitputting (zie hiervoor onderdeel 3.2).

Structurele baten en lasten zijn de regel, incidentele posten zijn de uitzondering. Bij het aanmerken van incidentele posten is het belangrijk om consistent te handelen. Een incidentele post behoort een 'aard van tijdigheid c.q. eindig doel' te hebben, een duidelijke einddatum te kennen en qua omvang te voldoen aan de door uw raad vastgestelde grens van materiële beïnvloeding. De materialiteit waarbij een post als incidenteel aangemerkt kan worden bepaald de gemeenteraad zelf. De aard van de raming is leidend voor de bepaling of een post als incidenteel kan worden aangemerkt. Naast deze hoofdregels geeft de Commissie BBV in de notitie ook posten met een specifieke handelswijze en voorbeelden die kunnen ondersteunen bij het aanmerken van incidentele posten. Of een post als incidenteel kan worden aangemerkt ligt echter vaak aan de specifieke situatie. Mocht u vragen hebben over specifieke incidentele baten of lasten neem dan contact op met uw ambtelijk contactpersoon.

Alle incidentele baten en lasten, inclusief de incidentele reservemutaties, dienen op het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen te worden. Voor elke post op het overzicht dient u ook een toelichting te geven. Deze toelichting is essentieel voor de beoordeling van de posten en, conform de stellige uitspraak van de commissie BBV, verplicht. Belangrijk is dat op basis van de toelichting duidelijk is waarom posten als incidenteel worden aangemerkt. De aard, einddatum en materialiteit zijn hierbij van belang.

3.2 Stelpost onderuitputting

Middels de motie De Vries, Van Eijk, Sneller en Wingelaar is in 2025 een oproep gedaan aan het kabinet om onderuitputting bij gemeenten toe te staan. Op 10 december 2025 heeft de minister van

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gereageerd op deze motie middels een kamerbrief. In deze brief geeft hij aan dat een algemene stelpost onderuitputting niet past binnen de uitgangspunten van het realistisch ramen en daarom niet is toegestaan. Wel is het volgens de minister mogelijk om specifieke stelposten voor onderuitputting te ramen wanneer deze nauwkeurig te ramen zijn, goed onderbouwd zijn en aansluiten bij reële verwachtingen. De minister onderschrijft dat het aan de toezichthouder is om te beoordelen of de stelposten voldoende realistisch zijn. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om de onderuitputting bij realisatie toe te voegen aan de reserves en in volgende jaren, onder voorwaarden, in te zetten als structureel dekkingsmiddel.

De minister heeft verder de Commissie BBV gevraagd om te verduidelijken wat wel en niet mogelijk is op het vlak van onderuitputting. Hiertoe heeft de Commissie BBV eind 2025 de notitie structurele en incidentele baten en lasten geactualiseerd (zie hiervoor onderdeel 3.1). De nieuwe notitie sluit aan bij de kamerbrief. Ook de commissie geeft aan dat een algemene stelpost niet wordt toegestaan, dat specifieke stelposten kunnen passen binnen een realistische begroting. Net als de minister stelt ook de commissie BBV dat de toezichthouder beslist of een stelpost realistisch is.

Op dit moment werken de twaalf provincies aan een kader voor het toetsen van specifieke stelposten voor onderuitputting. Daarin zullen de aansluiting op eerdere realisaties, aansluiting op (nieuw) beleid en vragen over het aanpassen van (investerings)plannen onder andere terugkomen. Naar verwachting zullen deze kaders voor de zomer formeel worden vastgesteld in de twaalf colleges van Gedeputeerde Staten. Bij de beoordeling van de begroting 2027 zullen deze kaders worden toegepast. We zullen u de komende maanden op de hoogte houden van de voortgang en de definitieve kaders zo spoedig mogelijk met u delen. Als uw gemeente overweegt een stelpost voor onderuitputting op te nemen in de begroting 2027 vragen we u deze tijdig af te stemmen met de ambtelijk contactpersoon van uw gemeente.

3.3 (Kadernota) rechtmatigheid

In september 2025 is de Kadernota rechtmatigheid 2025 van de commissie BBV gepubliceerd. De commissie BBV geeft via de kadernota rechtmatigheid haar visie over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording van de decentrale overheden conform artikel 75, lid 2 van het BBV.

Een belangrijke wijziging voor gemeenten betreft de maximale tolerantie van de rechtmatigheidsverantwoording. De grens waarboven afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden opgenomen wordt door de raad bepaald en bedraagt in deze nieuwe kadernota maximaal 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan de reserves. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten (dus het niet naleven van wet- en regelgeving) en afzonderlijke posten waarover bij het college onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid. Het percentage van maximaal 2% geldt voor fouten en onduidelijkheden opgeteld. Blijft het totaal van de fouten en de onduidelijkheden onder de verantwoordingsgrens, dan worden geen afwijkingen opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Deze wijziging kan ook gevolgen hebben voor de lokale verordeningen. Het is van belang dat gemeenten controleren of hun lokale regelgeving niet strijdig is met hetgeen in deze Kadernota rechtmatigheid 2025 staat beschreven.

3.4 Verwonderpunten

In december 2025 heeft de Commissie BBV het definitieve advies met wijzigingsvoorstellen voor het BBV (de zogenoemde 'verwonderpunten') aangeboden aan de minister van Binnenlandse Zaken en

Koninkrijksrelaties. Met dit advies wil de commissie een bijdrage leveren aan vereenvoudiging van het BBV en meer toegankelijke informatie in de begroting en jaarstukken.

In dit advies worden verschillende aanpassingen in de verslaggevingsregels voorgesteld. Het bevat adviezen van de Commissie BBV die nog niet zijn verankerd in een notitie of in een stellige uitspraak. Daarom is het niet toegestaan om in uw begroting 2027 vooruit te lopen op de opgenomen adviezen en voorgestelde wetswijzigingen, en uw begroting hierop aan te passen. Het BBV, tezamen met de gepubliceerde notities van de Commissie BBV, blijft leidend voor de inhoud van uw begroting.

4. Specifieke aandachtspunten

4.1 Begrotingssaldo en structureel en reëel evenwicht (SRE)

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het structureel en reëel evenwicht (SRE) in de begroting. De toezichthouder toetst de begroting aan het criterium van structureel en reëel evenwicht. Structureel evenwicht houdt in dat structurele lasten gedekt worden met structurele baten. Een reëel evenwicht houdt in dat de ramingen realistisch zijn. In de regel toetsen wij of uw begrotingsjaar structureel en reëel in evenwicht is.

4.1.1 Herstel van het SRE in het meerjarenperspectief

Wanneer uw begroting niet structureel in evenwicht is, kan uw gemeente toch onder repressief toezicht komen te vallen als aannemelijk wordt gemaakt dat het evenwicht in het laatste jaar van de meerjarenraming wordt hersteld. Bij de begroting 2027 betekent dit dat u op zijn laatst uw begroting in 2030 in evenwicht brengt. Er mag geen sprake zijn van een opschuivend meerjarenperspectief. Dit houdt in dat als u in de begroting 2026-2029 uw evenwicht in 2029 heeft hersteld dat u nu zowel 2029 als 2030 structureel en reëel sluitend moet hebben.

Ramingen die verder in de toekomst liggen zijn vaak minder 'hard'. Om over het SRE te kunnen oordelen letten we op een paar specifieke meerjarige aandachtspunten. Zo kijken we onder andere of de correcte loon- en prijsstijgingen meerjarig verwerkt zijn, of u rekening houdt met volumegroei (met name in het sociaal domein), of u al uw beleid en investeringen correct verwerkt heeft en of bezuinigingen in het meerjarenperspectief voldoende zijn onderbouwd.

Als uw gemeente (mogelijk) het evenwicht pas in het meerjarenperspectief herstelt, raden we u aan om in een vroeg stadium in gesprek te gaan met uw ambtelijk contactpersoon om te kijken welke aandachtspunten er voor uw gemeente liggen.

4.1.2 Presentatie

Voor het inzicht van de gemeenteraad en toezichthouder is een goede presentatie van de structurele begrotingspositie noodzakelijk. In het kader van transparantie is het belangrijk dat het structurele begrotingssaldo onderdeel uitmaakt van het raadsvoorstel en de aanbiedingsbrief of inleiding van de begroting. Het structureel begrotingssaldo dient voor zowel het betreffende begrotingsjaar als voor de meerjarenraming, inzichtelijk gepresenteerd te worden. Daarbij presenteert u de lasten en baten apart. Wij adviseren u het structureel begrotingssaldo op deze wijze in het raadsvoorstel en in de inleiding van de begroting op te nemen:

Structureel begrotingssaldo (bedragen x €1000)	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten exclusief mutaties reserves	-450	-575	-600	-750
Baten exclusief mutaties reserves	500	550	600	650
Geraamd saldo van baten en lasten	**50**	**-25**	**0**	**-100**
Toevoegingen reserves	-200	-200	-400	-200

Onttrekkingen reserves	300	225	300	300
Geraamd resultaat	**150**	**0**	**-100**	**0**
Incidentele lasten (exclusief reservestortingen)	150	150	200	100
Incidentele baten (exclusief reserveonttrekkingen)	0	-50	0	-150
Incidentele toevoegingen reserves	50	50	100	100
Incidentele onttrekkingen reserves	-150	-150	-50	-250
Saldo van incidentele baten en lasten	**50**	**0**	**250**	**-200**
Structureel begrotingssaldo	**200**	**0**	**150**	**-200**

4.1.3 Formeel evenwicht

Naast het structureel en reëel evenwicht dient u de begroting ook formeel te sluiten. Dit houdt in dat alle lasten gedekt zijn door baten. In uw begroting kunt u een tekort tonen op een of meerdere jaren. Indien uw gemeente een begrotingstekort heeft dient u in het raadsbesluit op te nemen hoe het tekort in het begrotingsjaar wordt gedekt, bijvoorbeeld door een onttrekking aan de algemene reserve (conform het GTK, paragraaf 7.11). Hiermee besluit de gemeenteraad expliciet over een tekort in de voorliggende begroting en de bijbehorende dekking.

4.2 Inzet reserves

Alle mutaties in de reserves zijn in principe incidenteel van aard. Dit geldt dus ook voor egalisatiereserves of reserves waarmee wordt gestreefd naar een 'gesloten systeem'. Er zijn slechts twee uitzonderingen op deze algemene regel.

4.2.1 Kapitaaldekkingsreserves

De eerste uitzondering geldt voor de bestemmingsreserves die specifiek zijn gevormd voor de dekking van kapitaallasten. Door de onttrekkingen aan bestemmingsreserves dekking kapitaallasten apart te benoemen (en op te nemen in het overzicht van structurele reservemutaties) wordt duidelijk dat het hier om structurele lasten gaat. De looptijd van de ingestelde reserve is gelijk aan de afschrijvingstermijn van de geactiveerde investering. Hierdoor hebben zowel de kapitaallasten als de onttrekking aan de reserve geen invloed op het structurele begrotingssaldo.

4.2.2 Surplus algemene reserve

De tweede uitzondering op de regel betreft de inzet van het surplus van het 'vrij aanwendbare deel' van de algemene reserve. Deze optie is beschikbaar sinds 1 januari 2024 en is ook opgenomen in de notitie 'Structurele en incidentele baten en lasten 2025' van de Commissie BBV. Het surplus van de algemene reserve is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van de geïnventariseerde risico's. Van dit vrij besteedbare deel van de algemene reserve kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Hiervoor gelden echter wel drie voorwaarden:

- Ten eerste dient de gemeente voldoende weerstandscapaciteit te behouden om de gekwantificeerde risico's af te dekken (de weerstandsratio moet minimaal 1,0 bedragen). De berekening van de weerstandsratio dient te zijn gebaseerd op een adequate en actuele risico-inventarisatie.
- Ten tweede moet de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% zijn in het jaar van inzet.
- De structurele onttrekkingen aan de algemene reserve moeten worden opgenomen op het overzicht van structurele reservemutaties.

Voordat u het surplus van de algemene reserve inzet vragen wij u deze af te stemmen met uw toezichthouder. Indien u gebruik maakt van deze structurele inzet van de vrij aanwendbare algemene reserve zullen wij jaarlijks toetsen of nog aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. Dit geldt ook voor de meerjarenraming. In het geval dat uw gemeente in de loop van de

meerjarenraming niet meer voldoet aan de voorwaarden, zal hier een negatieve bijstelling op het begrotingssaldo kunnen plaatsvinden, met mogelijke gevolgen voor het structureel en reëel evenwicht in de (meerjaren)begroting.

Tevens moet niet uit het oog worden verloren dat de (structurele) inzet van een deel van de algemene reserve per definitie toch van tijdelijke aard is, omdat het surplus op enig moment zal worden uitgeput. In dat geval dienen alternatieve structurele dekkingsmiddelen te worden aangewezen. De gemeente dient zich hiervan bewust te zijn en hierop te anticiperen.

In het huidige GTK bestaat een derde optie voor structurele reserve inzet. Dit betreft de optie om een structurele dekkingsreserve te vormen voor een specifiek beleidsdoel. Het is daarmee mogelijk om, bij een weerstandsratio van 1,0 en solvabiliteit van 20%, een deel van het surplus van de algemene reserve in een dekkingsreserve te storten. Deze dekkingsreserve kan vervolgens voor maximaal 4 jaar worden ingezet voor een specifiek beleidsdoel.

De twaalf provincies werken op het moment aan een aanpassing van het GTK Hierin zullen alle opties worden opgenomen. Naar verwachting zal het vernieuwde GTK in de eerste helft van 2026 door de colleges van Gedeputeerde Staten worden vastgesteld. Het vernieuwde GTK zal daarmee van kracht bij de beoordeling van de begroting 2027 van kracht zijn.

4.3 Bezuinigingen

Veel gemeenten maken hun begroting en meerjarenraming sluitend met bezuinigingsmaatregelen en/of taakstellingen. Om uw financiële positie te bepalen worden alle in de begroting opgenomen bezuinigingsmaatregelen en taakstellingen getoetst op hardheid en haalbaarheid (m.a.w. op realiteit). Ook wordt beoordeeld of ze binnen de termijn van de raming gerealiseerd kunnen worden. Hiermee beoordelen wij de realiteit van de gepresenteerde begrotingssaldi.

Voor een positief oordeel van de opgenomen bezuinigingsmaatregelen is het noodzakelijk dat:

- De ramingen van de bezuinigingsmaatregel(en) reëel en cijfermatig zijn onderbouwd;
- Daarbij zullen de te treffen bezuinigingsmaatregelen concreet op programmaniveau moeten worden ingevuld;
- Het proces dat bij het concretiseren van de maatregelen gevolgd gaat worden, vastligt;
- De raad een uitspraak doet over de invulling van deze maatregelen.

Ervaringen opgedaan met eerdere bezuinigingsoperaties kunnen in ons oordeel meewegen.

Als een bezuinigingsmaatregel niet aan deze voorwaarden voldoet, zal het bedrag dat met de maatregel gepaard gaat negatief worden gecorrigeerd op uw begrotingssaldo. Deze correctie kan tot gevolg hebben dat er sprake blijkt van een structureel begrotingstekort met preventief toezicht als gevolg. Bij een positieve beoordeling heeft de maatregel geen effect op uw begrotingssaldo.

Wij adviseren u de voortgang van de opgenomen bezuinigingen te monitoren in een aparte paragraaf in uw P&C-documenten. Dit versterkt eveneens het inzicht voor uw raad, waardoor u beter in staat bent uw controlerende taak uit te voeren.

4.3.1 Bezuinigingen bij verbonden partijen

De begroting van een gemeenschappelijke regeling (GR) is leidend voor het financieel toezicht. Deze is vastgesteld door het algemeen bestuur van de GR. Dit betekent dat u alleen taakstellingen voor de GR mag opnemen in uw begroting of meerjarenraming als het algemeen bestuur van deze GR over deze taakstellingen een besluit heeft genomen. Een voorgenomen korting of lagere bijdrage aan een GR wordt (wanneer deze niet in de begroting van de GR is opgenomen) door de toezichthouder niet geaccepteerd en wordt daarom gecorrigeerd op de gepresenteerde begrotingssaldi.

4.4 BCF-plafond

Met ingang van het begrotingsjaar 2019 is de wijze van verwerking van de ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds (BCF) in de raming van de algemene uitkering in de circulaires gewijzigd. Het ministerie van BZK heeft daarom in afstemming met de VNG en de provinciale toezichthouders een advies opgesteld. Hierin staat op welke wijze gemeenten de ruimte onder het plafond van het BCF kunnen opnemen als verwachte baat in hun begroting. Gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het BCF-plafond mag u maximaal de meest recente gerealiseerde ruimte onder het plafond ramen in uw begroting en meerjarenraming. Voor de begroting 2027 dient u de raming te baseren op de definitieve afrekening van de ruimte onder het plafond in 2025 die in de meicirculaire 2026 wordt gepubliceerd. Wij wijzen u erop dat dit kan betekenen dat u de betreffende ramingen in alle begrotingsjaren moet bijstellen.

4.5 Kapitaallasten

De afgelopen jaren zien we in veel gemeentelijke jaarrekeningen dat onderuitputting van kapitaallasten wordt gerapporteerd. Dit wordt veroorzaakt doordat de geplande investeringen niet tijdig kunnen worden gerealiseerd. Als toezichthouder adviseren we om in de begroting zeer kritisch te kijken naar de realiteit van de investeringsplanning en de bijbehorende ambities. In de huidige marktomstandigheden waarbij krapte van personeel aan de orde van de dag is, dient te worden overwogen welke (grote) projecten in het begrotingsjaar kunnen worden gerealiseerd. En gebaseerd op ervaringen van de afgelopen jaren een realistische planning op te nemen door de projecten te spreiden over de komende jaren. Investeringen waar de gemeenteraad over heeft besloten dienen volledig verwerkt te zijn in de begroting en meerjarenraming (conform uw eigen verordeningen). Van de hieruit voortvloeiende kapitaallasten dienen zowel rente- als de afschrijvingslasten over de gehele looptijd te worden geraamd.

In onderdeel 3.2 van deze circulaire wordt ingegaan op het onder voorwaarden toestaan van een stelpost onderuitputting. Wel is het van belang om te weten dat het opnemen van deze stelpost een gemeente niet van haar verplichting ontslaat om een realistische investeringsplanning op te nemen in haar begroting. Dit is en blijft de basis van een reële begroting.

4.6 Berekening kengetallen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing neemt u conform artikel 11 BBV de zes verplichte kengetallen op. De berekening van deze kengetallen is bepaald in de Regeling vaststelling wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in begroting en jaarverslag provincies en gemeenten. De bepaling van uw eigen kengetallen dient op deze wijze te worden berekend.

We toetsen onder andere uw solvabiliteit om te kijken of u voldoet aan de gestelde voorwaarden voor eventuele inzet van het surplus van uw algemene reserve. Indien er een verschil ontstaat tussen de berekening van een gemeente en de berekening van de toezichthouder, is de berekening van de toezichthouder leidend voor onze beoordeling.

4.7 Toepassing onderhoudsvoorzieningen

De jaarlijkse lasten voor het groot onderhoud aan kapitaalgoederen (zoals wegen, bruggen, riolering, water, openbaar groen, gemeentelijke gebouwen etc.) kunnen rechtstreeks in de begroting worden verantwoord, maar er kan ook gekozen worden voor het egaliseren van de kosten van het groot onderhoud met onderhoudsvoorzieningen. Hiervoor gelden echter wel strikte voorwaarden. Deze voorwaarden zijn terug te vinden in hoofdstuk 7 van de notitie Materiële vaste activa van de commissie BBV.

Ten eerste dient uw gemeente te beschikken over een actueel, door de raad vastgesteld beheerplan voor het betreffende type kapitaalgoederen. Onder 'actueel' wordt een beheerplan verstaan van maximaal vijf jaar oud ten opzichte van het verslagleggingsjaar. Voor de begroting 2027 betekent dit dus dat het geldende beheerplan op zijn vroegst in 2022 is vastgesteld. Bovendien geldt de verplichting dat het beheerplan tussentijds wordt bijgesteld, als het in belangrijke mate niet meer aansluit bij de actuele situatie van het onderhoud. Van de maximale termijn van vijf jaar kan alleen gemotiveerd worden afgeweken en die motivatie wordt opgenomen in de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' van de begroting en de jaarstukken. In de motivatie moet tevens worden aangegeven welke maatregelen er worden genomen om achterstallig onderhoud te voorkomen. Uw accountant toetst of uw beheerplan voldoet aan de voorwaarden om hiervoor een onderhoudsvoorziening te vormen.

Ten tweede dient de onderhoudsvoorziening te worden gevoed met jaarlijkse toevoegingen van gelijke omvang. De hoogte van die jaarlijks gelijkblijvende toevoeging is gebaseerd op het geldende beheerplan en dient voldoende te zijn om de onderhoudsvoorziening gedurende de gehele looptijd op peil te houden. Een 'negatieve' onderhoudsvoorziening is immers niet toegestaan. Indien blijkt dat de jaarlijkse storting te laag is om dit doel te realiseren, dient de raad te besluiten tot het verhogen van de jaarlijks gelijkblijvende storting in de voorziening, zodat de voorziening over de gehele looptijd weer toereikend is voor het bekostigen van de uitvoering van het groot onderhoud. Het is niet toegestaan om op begrotingsbasis de onderhoudsvoorziening aan te vullen met een éénmalige extra storting, omdat dit niet past bij het doel van egalisatievoorzieningen, namelijk het egaliseren van lasten in de exploitatie. Evenmin is het acceptabel om de voorziening te voeden met een jaarlijks oplopende storting (het zogenaamde 'ingroeimodel').

In de praktijk komt het voor dat gemeenten onderhoudsvoorzieningen vrij moeten laten vallen, omdat de accountant constateert dat het onderliggende beheerplan niet aan alle eisen voldoet. Het gebruik van een egalisatiereserve (of 'onderhoudsreserve') voor het egaliseren van onderhoudskosten is echter per definitie geen structureel dekkingsmiddel. De nieuwe notitie structurele en incidentele baten en lasten van de Commissie BBV bekrachtigt ook nogmaals dat structurele egalisatie via de reserves niet mogelijk is. Dat betekent dat het gebruik van een onderhoudsreserve ter dekking van uw onderhoudslasten invloed zal hebben op uw structureel begrotingssaldo, omdat u incidentele middelen uit een reserve gebruikt om structurele lasten te dekken. We vragen u om hier alert op te zijn.

4.8 Aan te leveren stukken

Nadat de gemeenteraad financiële documenten heeft vastgesteld, is de gemeente verplicht de toezichthouder hiervan op de hoogte te stellen en de bijbehorende documentatie toe te sturen. In het GTK is opgenomen welke documenten aan de toezichthouder dienen te worden verstrekt, en binnen welke termijn. Onderstaande tabel is opgenomen in het GTK Gemeenten 2020. Hierin is schematisch weergegeven welke documenten het betreft.

Aan te leveren stukken	De stukken bevatten minimaal	Termijn
(Financiële) verordeningen	- Uitgangspunten en regels voor het financiële beleid en beheer - Getekend raadsbesluit	Maximaal twee weken na besluitvorming
Begroting en meerjarenraming	- Beleidsbegroting - Financiële begroting - Meerjarenraming - Gelijktijdig met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen	Maximaal twee weken na besluitvorming en vóór 15 november in het jaar voorafgaand aan

	- Aangenomen moties en amendementen - Getekend raadsbesluit (inclusief voorstel)	het betreffende begrotingsjaar.
Jaarstukken	- Jaarverslag - Jaarrekening - Controleverklaring - Accountantsverslag - Aangenomen moties en amendementen - Getekend raadsbesluit	Maximaal twee weken na besluitvorming en vóór 15 juli in het jaar volgend op het jaar waar de jaarrekening betrekking op heeft.
Alle begrotingswijzigingen	- Raadsvoorstel met bijlagen - Aangenomen moties en amendementen - Getekend raadsbesluit	Maximaal twee weken na besluitvorming

PROVINCIE UTRECHT

De raad van uw gemeente

Onderwerp	Begrotingscirculaire 2027
Datum	14-04-2026
Documentnummer	UTSP-1508165036-64498
E-mailadres	IBT.Financien@provincie-utrecht.nl
Domein/opgave	STB
Team	BEI
Bijlage	Begrotingscirculaire 2027

Geachte raad,

Van harte gefeliciteerd met uw verkiezing en de start van een nieuwe raadsperiode.
Ieder jaar wordt door ons op basis van de door u ingezonden begroting het toezichtregime in het kader van het financieel toezicht bepaald. Dit financieel toezicht op gemeenten is in de Gemeentewet (artikel 203) opgedragen aan ons college. Vanuit deze rol zenden wij uw raad jaarlijks een brief toe met de beoordeling van de (meerjaren)begroting en de bepaling van het toezichtregime. De uitgangspunten voor de wijze waarop wij dit toezicht uitvoeren zijn opgenomen in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader gemeenten 2020 (GTK 2020).

Aanvullend hierop ontvangt u van ons ieder jaar in april een begrotingscirculaire. In de bijgevoegde Begrotingscirculaire 2027 informeren wij u over aantal actuele onderwerpen en over onderwerpen die bijzondere aandacht verdienen bij het opstellen van uw begroting 2027 en meerjarenraming 2028 – 2030.

Wij beoordelen uw structurele en reële begrotingspositie

Het uitgangspunt bij het financieel toezicht is dat u onder repressief toezicht blijft. Repressief toezicht betekent dat uw gemeente zonder onze voorafgaande goedkeuring de begroting kan uitvoeren. Voorwaarden om onder repressief toezicht te blijven zijn dat uw begroting en/of meerjarenraming structureel in evenwicht is en dat de ramingen in uw begroting realistisch zijn (structureel en reëel evenwicht). Deze voorwaarden zijn opgenomen in de Gemeentewet. Met 'structureel in evenwicht' bedoelen we dat er tegenover de structurele lasten in ieder geval evenveel structurele baten (dekkingsmiddelen) staan. De incidentele lasten mogen worden gedekt door structurele en door incidentele baten. Met reëel evenwicht bedoelen we dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn en dat de opgenomen lasten voldoende zijn om de geplande taken te kunnen uitvoeren

Als gemeenteraad bent u verantwoordelijk voor het vaststellen van een structureel sluitende begroting. Het is in het belang van de financiële positie van uw gemeente om een begroting te presenteren die structureel en reëel in evenwicht is. Immers, wanneer deze niet structureel in evenwicht is, betekent dit dat uw structurele baten

onvoldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Deze situatie is op termijn onhoudbaar voor de financiële positie van uw gemeente

In dit kader wijzen wij u op de Notitie incidenteel/structureel die in het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van 21 november 2023 is vastgesteld. Op basis van deze notitie is het gemeenten onder voorwaarden toegestaan een deel van het surplus van de algemene reserve in te zetten als structureel dekkingsmiddel. De inzet van het surplus als dekkingsmiddel is op het moment van schrijven nog niet opgenomen in het GTK 2020. Daarnaast wijzen wij u op de geactualiseerde Notitie structurele incidentele baten en lasten 2026 van de Commissie BBV. Hierin is ook aandacht voor het ramen van onderuitputting middels specifieke stelposten binnen de gemeentelijke begroting. Op dit moment werken de toezichthouders van de 12 provincies aan een kader voor het toetsen van dergelijke specifieke stelposten voor onderuitputting. Wij zullen u na vaststelling van dit kader hierover informeren. Het verdient de voorkeur uit te gaan van het reëel ramen van de (te verwachten) lasten. Indien u toch wenst gebruik te maken van een dergelijke stelpost of de inzet van het surplus van de algemene reserve, raden wij u aan om vooraf ambtelijk contact op te nemen met de toezichthouder.

Financiële onzekerheden

Wij begrijpen dat onzekerheden over de door gemeenten te ontvangen Rijksbijdragen het begrotingsproces bemoeilijken. Zo daalt de totale omvang van het gemeentefonds in 2028 met ca. €1,3 miljard en zal naar verwachting begin 2027 een nieuw zwaarwegend advies worden uitgesproken door de commissie Van Ark rondom de lastenontwikkelingen in de jeugdzorg. Daarnaast heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur aangeraden de verdere herverdeling van het gemeentefonds nog niet door te voeren in 2027. Het Rijk besluit op basis van dit advies en overleg met de VNG of de herverdeling van het gemeentefonds vanaf 2027 verder wordt doorgevoerd. De verwerking hiervan vindt plaats in de meicirculaire.

Mochten op landelijk niveau nieuwe afspraken worden gemaakt over de te ontvangen Rijksbijdragen, dan brengen wij u zo spoedig mogelijk op de hoogte. Wij wijzen u er met nadruk op dat wij bij het toezicht op de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 geen andere uitgangspunten zullen hanteren dan gebruikelijk. Onze wettelijke rol als toezichthouder zullen wij blijven uitvoeren op de wijze die u de afgelopen jaren van ons gewend was.

Toelichting financieel toezicht

Heeft u behoefte aan een uitgebreidere toelichting op de begrotingsrichtlijnen of heeft u vragen over de werkwijze van het financieel toezicht en/of ons beeld van de financiële positie van uw gemeente? Dan gaan wij graag met u hierover in gesprek. Neem hiervoor contact op via het e-mailadres dat u bovenaan deze brief kunt vinden. Wij attenderen u hiernaast op de website van interbestuurlijk toezicht van de provincie Utrecht. Hierop kunt u eerdere toezichtbrieven van uw gemeente en de andere Utrechtse gemeenten teruglezen op de IBT-kaart.

Tot slot

In de Begrotingscirculaire 2027 staan ook onderwerpen die financieel-technisch van aard zijn. Deze onderwerpen zijn om die reden ook voor het college van burgemeester en wethouders bestemd. Daarom sturen

wij een afschrift van deze brief en de Begrotingscirculaire 2027 naar uw college. De Begrotingscirculaire 2027 is ook terug te vinden via onze website.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
Namens hen,

H.J.J.M. Bakker
Gedeputeerde Klimaat & Circulaire samenleving, Water & Bodem, Financiën, Grondzaken, Organisatie en Participatie, Faunabeleid en Wolf

Deloitte.
Together makes progress

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

Goede raad voor een sterke gemeenteraad

Praktische handreiking hoe een raadslid succesvol grip kan krijgen en houden

Voorwoord

Gefeliciteerd met uw benoeming tot raadslid! De komende vier jaar ligt de verantwoordelijkheid bij u om de belangen van de inwoners van uw gemeente te behartigen. Dat is geen makkelijke opgave, maar wel een verantwoordelijke en vaak dankbare taak. U heeft ongetwijfeld al een beeld gevormd van de manier waarop u deze verantwoordelijkheid wilt invullen en van wat u wilt bereiken. Het is gebruikelijk om bij gemeenteraadsverkiezingen een raadsledenboekje uit te geven; dit is de zesde editie, tot stand gekomen in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden.

Als gemeenteraad oefent u zowel vooraf als achteraf controle uit. Vooraf stelt u het college van burgemeester en wethouders kaders en richting voor; achteraf ziet u erop toe wat wel en niet is uitgevoerd. U vertegenwoordigt daarbij de inwoners van uw gemeente. Goed bestuur staat in alles centraal. Het gaat om doeltreffend publiek bestuur en beheer in de publieke sector: sturen, beheersen, toezicht houden en verantwoording afleggen. Integriteit en transparantie zijn daarbij onmisbare waarden.

Om onze publieke voorzieningen betaalbaar te houden, is een economische groei van 1,5% tot 2,0% per jaar onmisbaar. Deze groei is afhankelijk van grote landelijke investeringen, die pas op gang komen als de juiste omstandigheden zijn gecreëerd. En precies hier verschuift de aandacht naar het lokale niveau. Problemen met trage vergunningen, een tekort aan talent en personeel, de vastlopende energietransitie en schaarste aan ruimte voor onder andere woningen en bedrijfsruimten worden lokaal gevoeld. De nationale ambitie kan niet slagen zonder de inzet van gemeenten.

De rol van de gemeenteraad verschuift hierdoor van een controlerende naar een meer strategische, faciliterende functie. Dit betekent het durven maken van ruimtelijke keuzes, het actief bouwen aan een aantrekkelijke omgeving voor talent en innovatie, en het aanjagen van oplossingen voor het volle stroomnet.

Een goed functionerende gemeenteraad is in deze context van essentieel belang. Het takenpakket raakt burgers immers direct: van het sociale domein en de invoering van de Omgevingswet tot de klimaatopgave en woningbouwopgave. Deze uitdagingen vragen om slimme, integrale besluitvorming. Bovendien opereert de raad in een steeds dynamischer speelveld. Samenwerking met andere overheden is cruciaal, terwijl nieuwe vormen van burgerparticipatie en de impact van digitalisering de manier van werken fundamenteel veranderen. Succes in deze complexe omgeving vraagt om daadkracht, creativiteit en doordachte keuzes.

Wij hopen met deze publicatie een bijdrage te leveren aan het functioneren van gemeenteraden. Hoe houd en krijg je als raadslid grip op de gang van zaken? De dagelijkse praktijk staat daarbij centraal. Dit alles met als doel dat u als raadslid de materie zich snel eigen kunt maken en professioneel kunt opereren zodat uw gemeenteraad een sterke en krachtige raad kan en zal zijn.

Wij wensen u de komende periode succes met uw werk als raadslid en hopen dat u veel genoegen zult beleven aan de uitoefening van deze interessante, mooie maar ook verantwoordelijke functie!

Arjan Schutgens

Partner Deloitte | Lokale overheden

Petra Paulides

Directeur Nederlandse Vereniging voor Raadsleden

Inhoudsopgave

1. Welkom als raadslid

2. De controlerende taak van het raadslid

2.1. Instrumenten ter ondersteuning van de controlerende rol

2.2. Wie kijkt er mee in de controle: hulptroepen van de raad

3. Governance: hoe krijgt en houdt het raadslid grip in een veranderende wereld en omgeving?

3.1 Visie (van Deloitte) op modern lokaal bestuur

3.2 Uitdagingen bij samenwerking

3.3 Financiën in het algemeen: grip en controle, schatkistbankieren en risk reporting

4. Raadslid in samenwerking en concurrentie

4.1. Samenwerking en decentralisatie van taken naar de gemeente

4.2. Wat betekent de Wet gemeenschappelijke regelingen?

5. Wet normering topinkomens

1 | Welkom als raadslid

Voor u, als nieuw of herkozen raadslid, begint een belangrijke periode. Vier jaar lang heeft u de taak van volksvertegenwoordiger, kadersteller en toezichthouder op het college van burgemeester en wethouders. Maar hoe doe je dat binnen het vaak beperkte aantal uren? Hoe werkt een gemeente eigenlijk en wat wordt er van je verwacht? Over welke instrumenten kun je beschikken en wanneer ben je als raadslid succesvol? Dit boekje is bedoeld als handig hulpmiddel voor raadsleden om zich de materie snel eigen te maken.

Drie belangrijke rollen

Als raadslid heb je drie belangrijke functies. De wet dualisering gemeentebestuur spreekt over de volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende taak. Het optreden als volksvertegenwoordiger is traditioneel gezien de meest bekende, maar blijkt ook de moeilijkste. Hoe vul je de participatie van burgers in en hoe zorg je dat je als raadslid met oog voor het algemeen belangen de belangen van burgers vertegenwoordigt? Hoe stel je als raadslid kaders? Welke instrumenten heb je daarvoor? Wat doe je als raadslid wanneer van de kaders wordt afgeweken door het college? Controleren is de tegenhanger van kaders stellen. Om te kunnen controleren is een vorm van verantwoording nodig. Waar moet die verantwoording aan voldoen?

In dit boekje wordt het raamwerk geschetst waarbinnen de governance binnen gemeenten plaatsvindt. Hierbij gaat het om een samenhangend geheel van maatregelen en instrumenten rond sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden. We staan uitgebreid stil bij de diverse aspecten van het raadswerk. Voor de uitvoering van de controlerende taak spelen rekenkamer en accountant bijvoorbeeld een belangrijke rol. Hoe ga je daarmee om? Moet je als raadslid financieel specialist zijn om deze taak te kunnen uitvoeren of juist niet? Deze publicatie biedt feiten, procedures, adviezen en tips als hulp bij het vinden van een antwoord op deze en vele andere vragen.

Het werk van een raadslid is veelomvattend. Veel meer dan wij in dit boekje kunnen beschrijven. Wij bieden u graag de mogelijkheid om dieper op een bepaald onderwerp in te gaan. In de tekst wordt dan verwezen naar onze website voor de publieke sector: www.deloitte.nl. Aanvullende informatie kunt u ook vinden op de website van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, www.raadsleden.nl.

Controle vooraf en achteraf

Controle is een cruciaal begrip in uw werk als raadslid. Het raadsledenboekje dat u nu in handen heeft, geeft u inzicht hoe u als raadslid vooraf grip kunt krijgen (controle vooraf, of in het bestuurlijke taalgebruik: kaderstellen) en houden op het beleid (controle achteraf).

In het eerste deel besteden we in algemene zin aandacht aan de drie taken van een raadslid en laten we zien welke koffer aan instrumenten beschikbaar is om die rollen te vervullen. We gaan vervolgens dieper in op de belangrijke controlerende taak van de raad: wat zijn de instrumenten ter ondersteuning van de controlerende rol en wie en wat zijn de hulptroepen voor de raad om de controlerende rol waar te maken? Daarna bespreken we hoe u als raadslid grip krijgt en houdt op nieuwe ontwikkelingen waarmee u wordt geconfronteerd. Wij vertrouwen erop u met dit boekje en de aanvullende documenten op onze website houvast te bieden en wensen u alle succes in uw nieuwe functie of nieuwe raadstermijn. Veel leesplezier gewenst!

2 | De controlerende taak van het raadslid

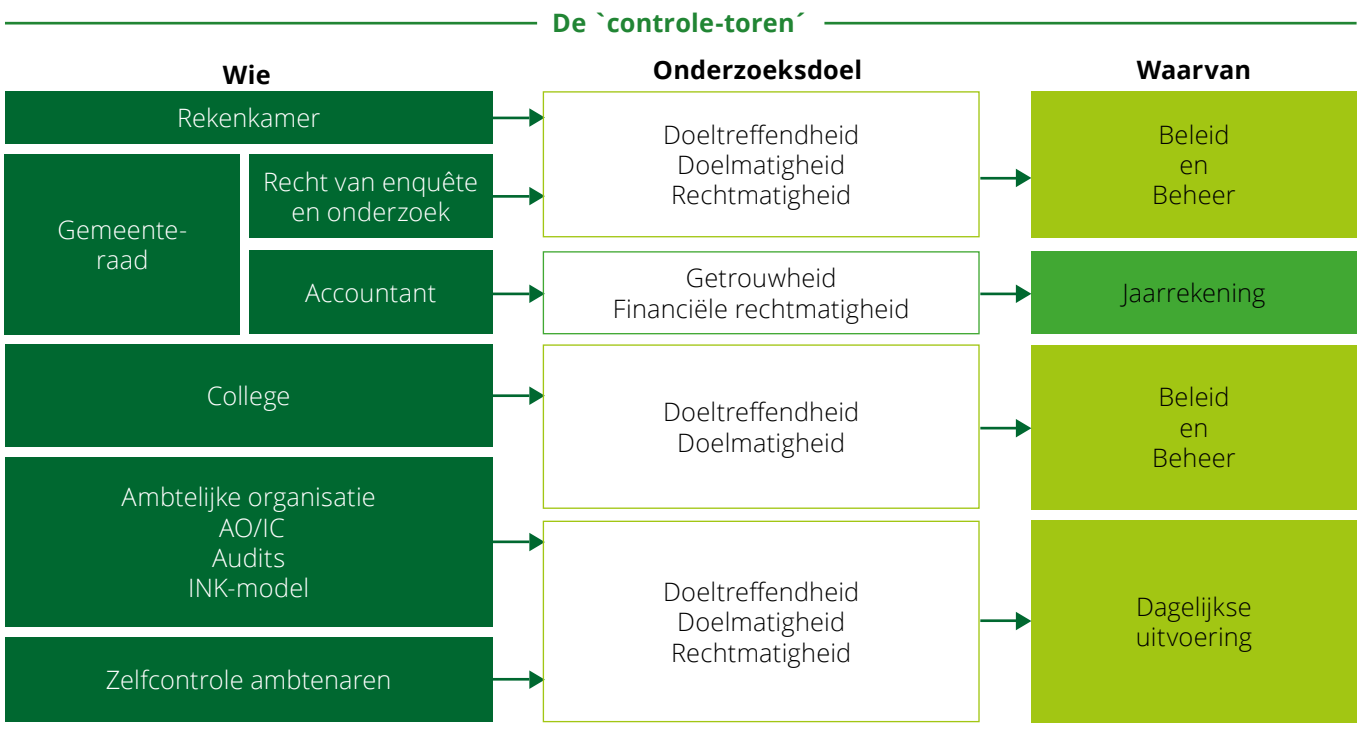
2.1. Instrumenten ter ondersteuning van de controlerende rol

Bij gemeenten is sprake van een uitgebreide 'controletoren'. Op alle niveaus in een gemeente komen bij ambtenaren, het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad aspecten van controle aan de orde. De controles richten zich op doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. De vraag rijst dan al snel: wie controleert nu wat? In feite is dit de inrichting van de 'controletoren' bij uw gemeente.

In de eerste plaats dragen de ambtenaren zorg voor zelfcontrole. Dit betekent het werk goed doen en dat ook zelf vaststellen en vastleggen. Het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie zijn daarnaast overeenkomstig de gestelde kaders in de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet verantwoordelijk voor de kwaliteit van de administratieve organisatie, maatregelen van interne controle, het interne beheersingssysteem, eventuele kwaliteitsbewakingssystemen en de instrumenten van planning & control. Deze werkzaamheden richten zich op doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van met name het niveau van de uitvoering; de werkzaamheden van alledag.

Daarnaast kan het college van burgemeester en wethouders door de gemeenteraad worden opgedragen (bijvoorbeeld via een verordening) om doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken naar het gevoerde bestuur (beleid en beheer) uit te voeren en daarover de gemeenteraad te informeren. De gemeenteraad wordt bij de uitoefening van zijn controlerende rol in eigen (gemeentelijk) huis ondersteund door: de accountant, de lokale rekenkamer of de rekenkamerfunctie, de onderzoekscommissie in het kader van artikel 155a Gemeentewet, en in veel gevallen ook door een auditcommissie.

Wie houdt zich met controle bezig binnen de gemeente?

Accountant: aangewezen door de raad voor adequate onafhankelijke controle

De accountant wordt door de gemeenteraad op grond van artikel 213 lid 2 Gemeentewet aangewezen en is belast met de controle van de jaarrekening. De raad neemt dus niet zelfstandig het 'rode potlood' ter hand. Controle door de raad betekent hier vooral toezicht houden, dat wil zeggen het kritisch volgen van het college van burgemeester en wethouders op basis van verantwoordingen, het stellen van de juiste vragen en de bewaking van het nakomen van afspraken door het college van burgemeester en wethouders.

De raad zal dus in beginsel niet zelf controles uitvoeren, maar moet er voor zorgen dat een adequate onafhankelijke controle plaatsvindt. Daarom is in de Gemeentewet geregeld dat de raad een accountant aanwijst die invulling geeft aan de externe controle. Dit sluit overigens aan bij de manier waarop de governance bij grotere bedrijven en instellingen is geregeld. Ook daar wordt de accountant benoemd door de raad van toezicht, de raad van commissarissen of de aandeelhouders.

Accountant: aangewezen door de raad maar niet van de raad, wel van de gemeente

De gemeenteraad wijst de accountant aan. Dit betekent echter niet dat de accountant daarmee uitsluitend met de gemeenteraad te maken heeft. De accountant is accountant van de gemeente en heeft zowel met de gemeenteraad als met het college en de ambtenaren te maken, met begrip en respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid. De relatie met de raad spitst zich met name toe op het op een goede en praktische manier invulling geven aan de controlerende taak. De accountant vervult daarbij een onafhankelijke en onpartijdige rol. De raad is opdrachtgever en de accountant opdrachtnemer. De relatie met het college en de ambtelijke organisatie is vooral gericht op de controle van de jaarrekening, de bedrijfsvoering en op de beheersing van administratieve processen. Het college van burgemeester en wethouders en het ambtelijk management zijn de 'gecontroleerden'. Dat is uiteraard een wezenlijk andere verhouding dan tussen raad en accountant. De accountant treedt in deze sfeer ook op als adviseur van het college, althans voor zover dat in het verlengde ligt van de controlefunctie. De managementletter is daar een uiting van. Ook voor deze advisering geldt dat de accountant steeds een onafhankelijke positie moet kunnen blijven innemen.

Controleverklaring over getrouw beeld jaarrekening

De accountant wordt in de eerste plaats ingehuurd om de jaarrekening van een - zo mogelijk goedkeurende - controleverklaring te voorzien. De accountant levert de raad in beginsel de zekerheid dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft. Dat is van belang, omdat op basis van de jaarrekening het college decharge wordt gegeven over het afgelopen jaar. De controleverklaring richt zich op getrouwheid Het gaat simpel gezegd over de vraag of de cijfers en toelichtingen kloppen.

De accountant kijkt in beginsel niet naar de doelmatigheid van het bestuurlijk handelen en ook niet naar de doeltreffendheid van het beleid. Daarmee is zeker niet gezegd dat deze aspecten minder belangrijk zijn. In het duale bestel, zoals we dat sinds 2002 in de gemeente kennen, is een belangrijke plaats toegekend aan de toetsing van alle hier genoemde aspecten. Maar er is voor een zekere taakverdeling gekozen tussen accountant enerzijds en college en rekenkamer anderzijds. Daarom controleert de accountant de jaarrekening. Het jaarverslag met de verantwoording van de programma's en beantwoording van vragen als 'wat hebben we bereikt, wat hebben we gedaan en wat heeft het gekost?' en de paragrafen worden door de accountant niet gecontroleerd. De accountant toetst wel of het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening, dat het jaarverslag geen materieel onjuiste, onzorgvuldige of misleidende vermeldingen bevat, en of het jaarverslag geen informatie weglaat of verhult waar een dergelijke weglating of verhulling misleidend zou kunnen zijn. Het jaarverslag geeft veel meer inzicht in het realiseren van doelstellingen, de doeltreffendheid dus.

Het college draagt als eerste de verantwoordelijkheid voor de borging en toetsing van de getrouwheid en de rechtmatigheid van activiteiten en verantwoordingen, onder andere op basis van de financiële verordening ex art. 212 Gemeentewet. Ook is het college verantwoordelijk voor de borging van de doelmatigheid en de doeltreffendheid. Daar doet de accountant in beginsel niets aan. Wel is er een rekenkamer die zich met name bezighoudt met de beoordeling van doelmatigheid en doeltreffendheid.

Rechtmatigheidsverantwoording

In de rechtmatigheidsverantwoording legt het college van burgemeester en wethouders in de jaarrekening verantwoording af over de naleving van regels die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Het college stelt zelf de rechtmatigheidsverantwoording op, en geeft aan welke fouten en onduidelijkheden ten aanzien van de financiële rechtmatigheid (boven grensbedrag) er opgetreden zijn. De gemeenteraad bepaalt de grens vanaf welk bedrag het college van burgemeester en wethouder eventuele onrechtmatigheden rapporteert aan de gemeenteraad. Deze verantwoordingsgrens ligt tussen de 0% en 2% van de lasten (exclusief toevoegingen aan de reserves). De rechtmatigheidsverantwoording is de basis om het gesprek aan te gaan met de gemeenteraad en (beheers-)maatregelen te treffen die fouten in de toekomst moeten voorkomen.

De accountant controleert of de jaarrekening inclusief de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft. Aangezien de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt van de jaarrekening, controleert de accountant ook of die verantwoording getrouw is. Vanaf 2023 wordt gewerkt met de rechtmatigheidsverantwoording. De commissie BBV heeft de kadernota rechtmatigheid 2025 gepubliceerd. Hierin zijn naast de verplichte modeltekst ook de kaders opgenomen waaraan de rechtmatigheidsverantwoording moet voldoen.

Accountantscontrole: verantwoording jaarrekening

De accountantscontrole is uitsluitend gericht op het financiële beheer en de financiële organisatie voor zover dat leidt tot de verantwoording in de jaarrekening. Op grond van de uitgevoerde werkzaamheden moet de controleverklaring twee waardeoordelen bevatten, namelijk dat:

a. de jaarrekening inclusief de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft van baten en lasten en de grootte en samenstelling van het vermogen;

b. de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 van de gemeentewet. Dit is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Ad a. Getrouw beeld

Het begrip 'getrouw beeld' van de jaarrekening is lastig. Bij getrouw beeld gaat het er niet om dat alle gepresenteerde cijfers in de jaarrekening precies juist zijn. In dat geval zou iedere financiële mutatie moeten worden gecontroleerd door de accountant. Bij getrouw beeld gaat het erom dat de cijfers in de jaarrekening in die mate goed zijn weergegeven dat de gebruiker zich een oordeel kan vormen over de baten, lasten, activa en passiva van de gemeente. De baten, lasten, activa en passiva moeten binnen de grenzen van een bepaalde nauwkeurigheid (maximaal 2% afwijking van de totale lasten (exclusief toevoegingen aan de reserves)) in de jaarrekening zijn opgenomen. Deze grens wordt goedkeuringstolerantie genoemd.

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af over de rechtmatigheid en geeft de accountant niet meer een oordeel over rechtmatigheid in de controleverklaring.

Ad b. In overeenstemming met...

De accountant moet specifiek controleren en verklaren of de jaarrekening van de gemeente in overeenstemming met de regels voor het maken van een jaarrekening, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), is opgesteld.

Accountantscontrole: aanvullende eisen door de gemeenteraad

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) zijn nadere regels gesteld met betrekking tot de reikwijdte van en de verslaglegging omtrent de accountantscontrole. In het Bado zijn de minimumeisen ten aanzien van de accountantscontrole opgenomen. Deze minimumeisen zijn vanaf verslagjaar 2025 gewijzigd. De gemeenteraad heeft mogelijkheden hierop aanvullende (zwaardere) eisen te stellen. Daarmee is benadrukt dat de accountantscontrole een instrument is om de gemeenteraad te steunen bij de controlerende taak.

De **minimumeisen** in het Bado hebben vooral betrekking op de goedkeuringstolerantie en de rapporteringstolerantie.

a. de goedkeuringstolerantie ten aanzien van fouten en onzekerheden in de jaarrekening is 2% van de totale lasten (exclusief toevoegingen aan de reserves) van de gemeente. Vanaf 2025 is er geen aparte tolerantie meer voor onzekerheden. Door de accountant worden fouten en onzekerheden bij elkaar opgeteld en gezamenlijk betrokken in de oordeelsvorming. Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, wordt een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Wordt deze wel overschreden zal geen goedkeurende controleverklaring, maar één van de drie andere hieronder aangegeven oordelen worden verstrekt.

Soort controleverklaring:	Goedkeurend	Met beperking	Oordeel-onthouding[1]	Afkeurend[1]
Fouten en onzekerheden in de jaarrekening (% van de totale lasten)	≤ 2%	> 2% < 4%	≥ 4%	≥ 4%

1 De beslissing welk soort aangepast oordeel passend is, hangt af van de aard van de aangelegenheid die tot de aanpassing leidt, dat wil zeggen een afwijking of een onmogelijkheid om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen.

b. Naast de kwantitatieve fouten en onzekerheden houdt de accountant bij de controle en de oordeelsvorming rekening met kwalitatieve aspecten. Dit betreffen bijvoorbeeld:
   - bewust onrechtmatige beheershandelingen;
   - fouten in de voorgeschreven inrichting van de jaarrekening en in de toereikendheid van de toelichting;
   - Misbruik- en Oneigenlijk gebruik problematiek (M&O) en onzekerheden in de controle met betrekking tot rechtmatigheid;
   - politieke gevoeligheid van bepaalde functies of posten van de balans of resultatenrekening;
   - aard en karakter (bijvoorbeeld: incidenteel of structureel) van een fout of onzekerheid;
   - geconstateerde fraude of vermoedens daarvan.

c. De bedragen voor de rapporteringstolerantie hanteert de accountant voor het rapporteren van fouten en onzekerheden in zijn verslag van bevindingen. Indien de accountant kwalitatieve gebreken van noemenswaardig belang constateert, meldt hij deze in het verslag van bevindingen, ook indien deze gebreken niet leiden tot het onthouden van een goedkeurende controleverklaring.

De **aanvullende eisen** die de gemeenteraad kan stellen aan de accountantscontrole moeten worden vastgelegd in de verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie gebaseerd op artikel 213 van de Gemeentewet. Deze aanvullende eisen kunnen betrekking hebben op:

a. Goedkeuringstoleranties

   De gemeenteraad kan er voor kiezen om de wettelijke minimumeisen ten aanzien van de goedkeuringstoleranties aan te scherpen. De accountantscontrole wordt dan met nog meer nauwkeurigheid uitgevoerd en bij een kleiner percentage aan fouten en/of onzekerheden wordt goedkeuring aan de jaarrekening onthouden.

b. Deelverantwoordingen

   De gemeenteraad kan er voor kiezen om deelverantwoordingen met meer nauwkeurigheid dan de jaarrekening als geheel te laten controleren door de accountant. Deelverantwoordingen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de grondexploitaties van een gemeente, gemeentelijke kredietbank, legeskassen, declaraties van het college van burgemeester en wethouders en fractievergoedingen.

c. Verslag van bevindingen

   Het verslag van bevindingen moet in ieder geval bevindingen bevatten over:
   - de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
   - getrouwheidsfouten en onrechtmatigheden in de jaarrekening die groter zijn dan de rapporteringstoleranties;
   - fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa-bijlage (= verantwoording van de besteding van door het Rijk verstrekte specifieke uitkeringen voor het realiseren van specifieke doelen);
   - fouten met betrekking tot de bijlage Wet Normering Topinkomens;
   - betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving.

Aanvullend staat het de gemeenteraad vrij de accountant te verzoeken het verslag van bevindingen op een bepaalde manier in te richten en in het verslag aan bepaalde onderwerpen of bevindingen bijzondere aandacht te besteden. De marge van fouten en onzekerheden die de accountant rapporteert aan de gemeenteraad betreft dan de rapporteringstolerantie. Om de norm voor het rapporteren te objectiveren en te kwantificeren kan de rapporteringtolerantie voor de jaarrekeningcontrole per jaarrekeningpost en/of per controlebevinding bijvoorbeeld worden vastgesteld op € 100.000 voor fouten en onzekerheden. Dit betekent dat wanneer de accountant een fout of onzekerheid van € 100.000 of hoger bij de controle aantreft deze altijd in het verslag van bevindingen zal worden opgenomen.

d. Extra controles en bijzondere onderzoeken

De interimcontrole is een voorbereidende controle op de afsluitende jaarrekeningcontrole waarbij de kwaliteit van de interne beheersing van een gemeente centraal staat. Het staat de gemeenteraad, maar ook het college van burgemeester en wethouders uiteraard vrij om aan de accountant meerdere interimcontroles per jaar te vragen.

e. Tussentijdse rapporten (managementletter)

De interimcontrole is voornamelijk gericht op het domein van het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie, namelijk de kwaliteit van het interne beheerssysteem. Daarom worden de bevindingen van de interimcontrole opgenomen in een 'managementletter' voor de ambtelijke top en het college. Gelet op de controlerende rol van de gemeenteraad is ook de raad gebaat bij informatie (op hoofdlijnen) over de betrouwbaarheid van het interne beheerssysteem. Hiervoor zijn onder andere de volgende mogelijkheden:

- de accountant of het college van burgemeester en wethouders verstrekt aan de gemeenteraad de integrale managementletter;
- de accountant verstrekt een bestuurlijke samenvatting gericht op de kaderstellende, controlerende rol van de raad in de vorm van een tussentijds rapport of boardletter/raadsbrief;
- in het verslag van bevindingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening wordt een bestuurlijke samenvatting opgenomen van de bevindingen en conclusies van de interimcontrole.

Ook voor deze rapportages geldt dat de gemeenteraad kan bepalen hoe deze rapportages eruit zien en aan welke andere eisen deze rapportages moeten voldoen.

f. Specifieke aandacht voor

De gemeenteraad kan ter ondersteuning van de controlerende rol specifieke aandacht vragen voor bepaalde posten van de programma's, gemeentelijke producten en of organisatieonderdelen.

g. Communicatie tussen de gemeente en de accountant

In de eerste plaats dient de communicatie tussen de gemeenteraad als opdrachtgever en de accountant centraal te staan. Het is vaak niet praktisch en ook niet nodig met de gehele gemeenteraad te overleggen. Daarom vindt het overleg met de (financieel) specialisten van de gemeenteraad veelal via een raadscommissie plaats. De griffier speelt een hoofdrol in de communicatie van de accountant met de gemeenteraad. Behalve met de gemeenteraad heeft de accountant ook contact met het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie. Zij zijn immers verantwoordelijk voor het samenstellen van de jaarrekening en dus zijn zij de gecontroleerde. Ten behoeve van de kwaliteit van de controlebevindingen en van de rapportages van de accountant is communicatie over de controleaanpak en de bevindingen tussen de accountant en gecontroleerde onmisbaar. Ook dient de accountant altijd 'hoor en wederhoor' over zijn bevindingen met de gecontroleerde toe te passen.

De gemeenteraad kan dus bij veel aspecten van de accountantscontrole aanvullende eisen stellen. Deze aanvullende eisen worden in eerste instantie geregeld in de verordening ex artikel 213 van de Gemeentewet. De concrete – meer gedetailleerde uitwerking – kan in het jaarlijks door de gemeenteraad vast te stellen controleprotocol worden vastgelegd.

Accountant: controleur voor de raad en ook adviseur?

In verband met de noodzakelijke onafhankelijkheid van de accountant kan de vraag rijzen of hij naast zijn controlerende werkzaamheden ook als adviseur kan optreden. Het antwoord hierop luidt: in principe wel. Aan de controlerende functie is namelijk altijd ook de natuurlijke adviesfunctie verbonden. Je kunt als accountant op grond van de controlebevindingen niet alleen zeggen dat iets niet deugt, zonder daarbij richting te geven aan mogelijke oplossingen.

Voor het aanvaarden van specifieke adviesopdrachten geldt (en gold) altijd dat de accountant ervoor moet waken dat geen sprake is van mogelijk latere zelfcontrole op eerder als accountant uitgebrachte adviezen. Verder moet een onderscheid worden gemaakt in adviezen die de accountant aan de gemeenteraad – de opdrachtgever – uitbrengt en adviezen die aan het college van burgemeester en wethouders worden uitgebracht. Bij adviezen aan het college is het gevaar van zelfcontrole op de als accountant uitgebrachte adviezen groter. In alle gevallen is het van belang om specifieke adviesopdrachten nadrukkelijk met de gemeenteraad, via bijvoorbeeld de auditcommissie, te bespreken en af te stemmen.

Daarnaast kunnen nog andere bedrijfsonderdelen van een accountantsorganisatie, zoals fiscalisten en consultants adviezen uitbrengen. Ook hier geldt uiteraard dat vooraf nadrukkelijk moet worden afgewogen of er mogelijke bezwaren zijn. Het risico van zelfcontrole is in die situaties weliswaar beduidend minder, maar oplettendheid ten aanzien van de onafhankelijkheid is ook dan belangrijk. Voor accountants gelden steeds strengere regels van de beroepsorganisatie ter waarborging van de vereiste onafhankelijkheid.

Accountant & rekenkamer

De accountant en de rekenkamer ondersteunen de raad bij de controlerende taak. De rekenkamer primair als sluitstuk op de onderdelen doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van beleid en beheer. De accountant primair op het onderdeel getrouwe beeld van de jaarrekening.

Vaak wordt voorgesteld dat de rekenkamer de opdrachtgever voor de accountant zou moeten zijn. De relatie tussen de rekenkamer en de accountant is feitelijk echter beperkt. De rekenkamer kan het functioneren van de accountant bezien. Omgekeerd kan de accountant zinvol werk leveren bij het opzetten en uitvoeren van rekenkameronderzoeken. Dit uiteraard wel binnen de grenzen die aan de deskundigheid en onafhankelijkheid van de accountant worden gesteld. De afstemming van onderzoeken door de rekenkamer en de mogelijke rol van de accountant daarbij is daarom een goed gespreksonderwerp voor de auditcommissie.

De rekenkamer steunt raad bij controlerende en toezichthoudende taak

De rekenkamer ondersteunt de gemeenteraad bij het uitoefenen van de controlerende en toezichthoudende rol. De instelling van een rekenkamer is voor elke gemeente verplicht. De rekenkamer is een uitstekend instrument om deskundig en onafhankelijk de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur (beleid en beheer) te laten onderzoeken.

De positie van de rekenkamer bij een gemeente is uniek. Dit unieke zit enerzijds in de onafhankelijke positie, waarmee objectief de prestaties van het lokale bestuur kunnen worden beoordeeld, en anderzijds in de vergroting van de democratische waarde. De rekenkamer draagt bij tot het transparant, aanspreekbaar en afrekenbaar maken van lokale overheidsprestaties voor de gemeenteraad en voor de burger. Gemeenten hebben de mogelijkheid om in hoofdlijnen te kiezen voor een lokale rekenkamer of een rekenkamerfunctie via een commissie.

Het lidmaatschap van een onafhankelijke externe rekenkamer is onverenigbaar met het raadslidmaatschap. De leden van de rekenkamer worden veelal op basis van deskundigheid aangesteld. Bij een afzonderlijke rekenkamer is het overigens evenmin toegestaan dat de gemeenteraad de onderzoeksagenda bepaalt. Wel kan de gemeenteraad verzoeken doen tot bepaalde onderzoeken. De meerderheid van de gemeenteraad moet dan het verzoek ondersteunen. De lokale rekenkamer bepaalt zelf de onderzoeksagenda. Een lokale rekenkamer zal mogelijk wel rekening houden met de onderzoekswensen van de gemeenteraad.

In een rekenkamerfunctie via een rekenkamercommissie kunnen wel leden van de gemeenteraad worden benoemd. De onafhankelijkheid is daardoor wat minder gewaarborgd. Doordat in een rekenkamerfunctie leden van de gemeenteraad kunnen participeren is er dan ook meer invloed op het onderzoeksprogramma van de rekenkamerfunctie denkbaar. Formeel is echter ook alleen de rekenkamerfunctie bevoegd tot het vaststellen van de onderzoeksagenda. Bij een rekenkamerfunctie heeft de gemeenteraad veel vrijheid voor de inrichting daarvan. De inrichting legt de gemeenteraad vast in een verordening. Hierbij is het cruciaal om bij de inrichting en de ‘spelregels’ van de rekenkamerfunctie aandacht te besteden aan de onafhankelijkheid en deskundigheid van de rekenkamerfunctie via een commissie.

De Wet versterking decentrale rekenkamers, van kracht per 1 januari 2025, versterkt de onafhankelijke onderzoeksfunctie binnen gemeenten, provincies en waterschappen. Rekenkamers krijgen ruimere bevoegdheden om zelfstandig onderzoek te starten, onbelemmerde toegang tot bestuurlijke informatie en bevoegdheid tot hoorzittingen. Besturen moeten tijdig inhoudelijk reageren op bevindingen en aanbevelingen; sommige antwoorden worden openbaar. De wet stelt bovendien eisen aan deskundigheid, integriteit en vertrouwelijkheid van medewerkers en bevordert transparantie over onderzoeksresultaten. Voor raadsleden betekent dit betere, onafhankelijke informatie voor controlerende en kaderstellende taken en meer grip op opvolging van beleid en risicobeheersing. Raadsleden moeten resultaten kritisch gebruiken en opvolging actief agenderen en blijven controleren.

De verschillen tussen lokale rekenkamer en rekenkamerfunctie op een rij

Wettelijk voorgeschreven	Rekenkamer	Rekenkamerfunctie
Taken	Doelmatigheids-, doeltreffendheids- en rechtmatigheidsonderzoeken (wettelijk verankerd)	Zelfde taken; invulling en werkwijze in verordening, maar wettelijke minimumtaakstelling geldt ook
Bevoegdheden	Toegang tot bestuurlijke informatie, documenten en inlichtingen; bevoegdheden richting derden geregeld in de wet	Minimumtoegang wettelijk gegarandeerd; concrete reikwijdte en procedure in verordening nader geregeld
Rapportage-verplichting	Vastleggen bevindingen; jaarverslag; college moet inhoudelijk reageren (wettelijke reactieplicht en openbaarmakingsregels)	Gelijk: rapportage en jaarverslag vereist; reactie en transparantie ook van toepassing, nadere regels via verordening
Samenstelling	Eenhoofdig of collegiaal (wettelijk mogelijk)	Vrij in verordening, moet voldoen aan eisen onafhankelijkheid en deskundigheid
Benoeming/ontslag	Benoeming termijn (meestal zes jaar); ontslag alleen op wettelijke gronden	Benoeming en ontslag worden door raad/verordening geregeld
Lidmaatschap raadsleden	Onverenigbaar (wettelijk compromis ter bescherming onafhankelijkheid)	Verordeningsruimte, maar praktijk en wetgeving benadrukken dat raadslidmaatschap onwenselijk is om onafhankelijkheid te garanderen
Keuze onderwerpen	Rekenkamer bepaalt onderzoeksprogramma; raad stelt prioriteiten/goedkeuring	Gelijkend: rekenkamerfunctie volgt het vastgestelde programma; raad regelt procedure en prioritering in verordening
Ambtelijke ondersteuning	Gewaarborgd; organisatie moet adequate ondersteuning bieden	Verordening bepaalt aard en omvang; ook hier geldt dat ondersteuning geborgd moet zijn voor de uitoefening van taken

Controle door onderzoeks- of enquêtecommissie ingesteld door gemeenteraad

De gemeenteraad kan op voorstel van een of meer leden een onderzoek naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur instellen. Het onderzoek wordt uitgevoerd door een door de raad in te stellen onderzoekscommissie. Deze commissie heeft ten minste drie leden en bestaat uitsluitend uit leden van de gemeenteraad. De werkwijze, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van een onderzoekscommissie zijn geregeld in de artikelen 155a tot en met 155f van de Gemeentewet. Dit instrument van een onderzoekscommissie van de gemeenteraad is een ‘zwaar’ instrument en bedoeld om een bepaald onderwerp, dat veelal fout is gegaan, grondig uit te zoeken. Er zijn daarin twee modaliteiten te onderscheiden: het recht van onderzoek en het recht van enquête. Het recht van enquête geeft de mogelijkheid om bepaalde personen onder ede te horen. Dat is bij het recht van onderzoek niet mogelijk.

Auditcommissie als vooruitgeschoven controlepost van de raad

Bij veel gemeenten heeft de auditcommissie de afgelopen jaren een ‘steviger’ positie ingenomen. Een ‘stevige’ auditcommissie is dan een vooruitgeschoven post van de gemeenteraad en voert toezichthoudende werkzaamheden uit voor de gemeenteraad en adviseert de gemeenteraad bij de uitoefening van de toezichthoudende en kaderstellende rol.

In de auditcommissie zitten alleen raadsleden of — als de raad dat wil — externe leden die door de raad zijn benoemd. De commissie laat zich adviseren en ondersteunen door verschillende betrokkenen, afhankelijk van het onderwerp: de externe accountant, een vertegenwoordiger van de lokale rekenkamerfunctie, de portefeuillehouder financiën, de gemeentesecretaris, de (concern)controller of het hoofd financiën. Onderwerpen die aan de orde komen zijn onder andere de jaarrekening, controles en bevindingen, onderzoeksvragen, (financiële) risico’s, de algemene financiële positie, integriteit en fraude, het functioneren van de accountant, de interne controle, de planning & control cyclus en de kwaliteit van de informatie die het bestuur bereikt.

Ongeacht de precieze rol die de auditcommissie heeft, is het belangrijk om duidelijke spelregels vast te leggen. In die regels staat wie er lid is en hoe benoemingen lopen, wat de doelstellingen en taken zijn, welke verantwoordelijkheden en bevoegdheden de commissie heeft, welke activiteiten en onderwerpen structureel op de agenda komen, hoe de werkwijze en vergaderingen zijn geregeld, en hoe verslagen en communicatie met de gemeenteraad plaatsvinden. Duidelijke regels zorgen voor heldere verwachtingen, goede samenwerking en een betrouwbare aansluiting op de besluitvorming van de raad.

De auditcommissie is voortgekomen uit de vroegere rekeningencommissie, die vooral was ingesteld om de jaarrekening van de gemeente te onderzoeken en de raad te adviseren over het al dan niet verlenen van decharge aan het college. Tegenwoordig heeft de auditcommissie vaak een breder takenpakket, met hetzelfde doel: de integriteit, transparantie en betrouwbaarheid van de financiële verantwoording en het interne controlesysteem van de gemeente versterken. De commissie brengt haar bevindingen en aanbevelingen schriftelijk en mondeling aan de gemeenteraad uit (bijvoorbeeld in een rapport, brief of notitie).

In de doelstelling, functie en taken van auditcommissies kan voor verschillende niveaus worden gekozen: van een eenvoudig basismodel tot een uitgebreid model als volwaardige, strategische toezichthouder. In het basismodel kijkt de commissie vooral naar de jaarrekening en spreekt met de accountant; eenvoudige regels en een basisjaaragenda zijn dan voldoende. In de meer uitgebreide modellen zijn de de functie en taken van de commissie uitgebreid, met aandacht voor onderwerpen als financieel beleid, interne controle, integriteitsrisico's, digitalisering, de kwaliteit van informatie, de beleids- en P&C-cyclus, schakelt vaker externe deskundigheid in en voert zij zelfevaluaties uit. In het meest uitgebreide model opereert de commissie proactief: zij volgt risico's doorlopend, stuurt op datakwaliteit en heeft een duidelijke invloed op de financiële governance van de gemeente. Uiteraard kan worden gekozen voor een groeimodel waarbij de doelstelling, functie en taken van de auditcommissie volgens een plan van aanpak in de raadsperiode groeien naar een meer uitgebreid model.

Raadsleden hoeven niet alles tegelijk te doen: kies per periode (bijvoorbeeld per jaar) een beperkt aantal verbeteracties die passen bij de ambitie. Voorbeelden van concrete acties zijn: vastleggen van taken en bevoegdheden, opstellen van een vaste jaaragenda, één of twee trainingen voor commissieleden en het afspreken van een eerste zelfevaluatie binnen twee jaar. Als deze basis ligt, zijn vervolgacties het inschakelen van externe deskundigen bij complexe dossiers, structurele koppeling met de P&C-cyclus en periodieke toetsing van de accountant.

De methode Duisenberg

De methode Duisenberg voor gemeenten (ander benaming kan Raadstoetsen zijn) is bedacht door Tweede Kamerlid Pieter Duisenberg (VVD) in 2012 om in eerste instantie in het rijk meer inzicht te krijgen op de onderwijsbegroting. Samen met Paul van Meenen (D66) en met ondersteuning van het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven (BOR) ontwikkelden zij de methode Duisenberg. De methode is in verschillende vormen en onder verschillende benamingen overgenomen door meerdere gemeenten. De methode versterkt de controlerende rol van de gemeenteraad en geeft ook informatie om de kwaliteit van begrotingen te verbeteren (concreter te maken). Ook zorgt het ervoor dat de informatiepositie van de raadsleden gelijk is, omdat zij allen geïnformeerd worden. De methode biedt de mogelijkheid om alle relevante informatie te verzamelen en te structureren, de informatiepositie van de gehele gemeenteraad wordt verbeterd. De methode kan als volgt werken: Vanuit de gemeenteraad worden twee rapporteurs aangewezen, een rapporteur van de coalitie en een van de oppositie. Deze rapporteurs gaan de begroting analyseren door zes vragen te doorlopen. Vervolgens informeren zij de gemeenteraad en bereiden zij vragen voor om aan het college van burgemeester en wethouders te stellen. De zes hoofdvragen zijn:

1. Wat is het algehele beeld van een programma, thema of beleidsterrein op hoofdlijnen?
2. Welke doelen zijn gepland en behaald?
3. Welke prestaties en activiteiten zijn gepland en gerealiseerd?
4. Wat gaat het kosten en heeft het gekost?
5. Wat is het oordeel over de rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid vanuit de accountant, verbijzonderde interne controle, lokale rekenkamer en andere toezichthouders?
6. Welke conclusies en aanbevelingen hebben de rapporteurs?

In de kern zijn dit de kernaspecten met de 'W-vragen' in de programma's van de begroting en jaarstukken. Door deze vragen te doorlopen kan de controlerende rol hiermee dus verbeterd worden. De eerste vier vragen zijn dus bedoeld om informatie te verzamelen en te structureren. Vraag 5 zorgt voor een waardeoordeel op basis van de bekende begrippen rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. De laatste vraag gaat over het bedenken van aanbevelingen voor de commissie op basis van de antwoorden op eerdere vragen. Er zit dus een natuurlijk verloop in deze vragen. De methode is een manier om gestructureerd te werk te gaan. Wel is maatwerk dan gewenst, zodat de vragen aansluiten op de lokale wensen. Natuurlijk vraagt de methode tijd voor zowel de rapporteurs, de griffie en de ambtelijke organisatie. Wel heeft het de mogelijkheid om de uitvoering van de methode makkelijker te maken, waardoor het op den duur tijd bespaart. Het aanwijzen van twee rapporteurs uit zowel de coalitie, als de oppositie zorgt ervoor dat beide vertegenwoordigd zijn en voor objectiviteit. Het is belangrijk om niet iedere keer dezelfde rapporteurs te hebben, zodat alle leden van de gemeenteraad betrokken blijven. Doordat er steeds andere raadsleden als rapporteurs optreden, leren zoveel mogelijk leden met de methode werken.

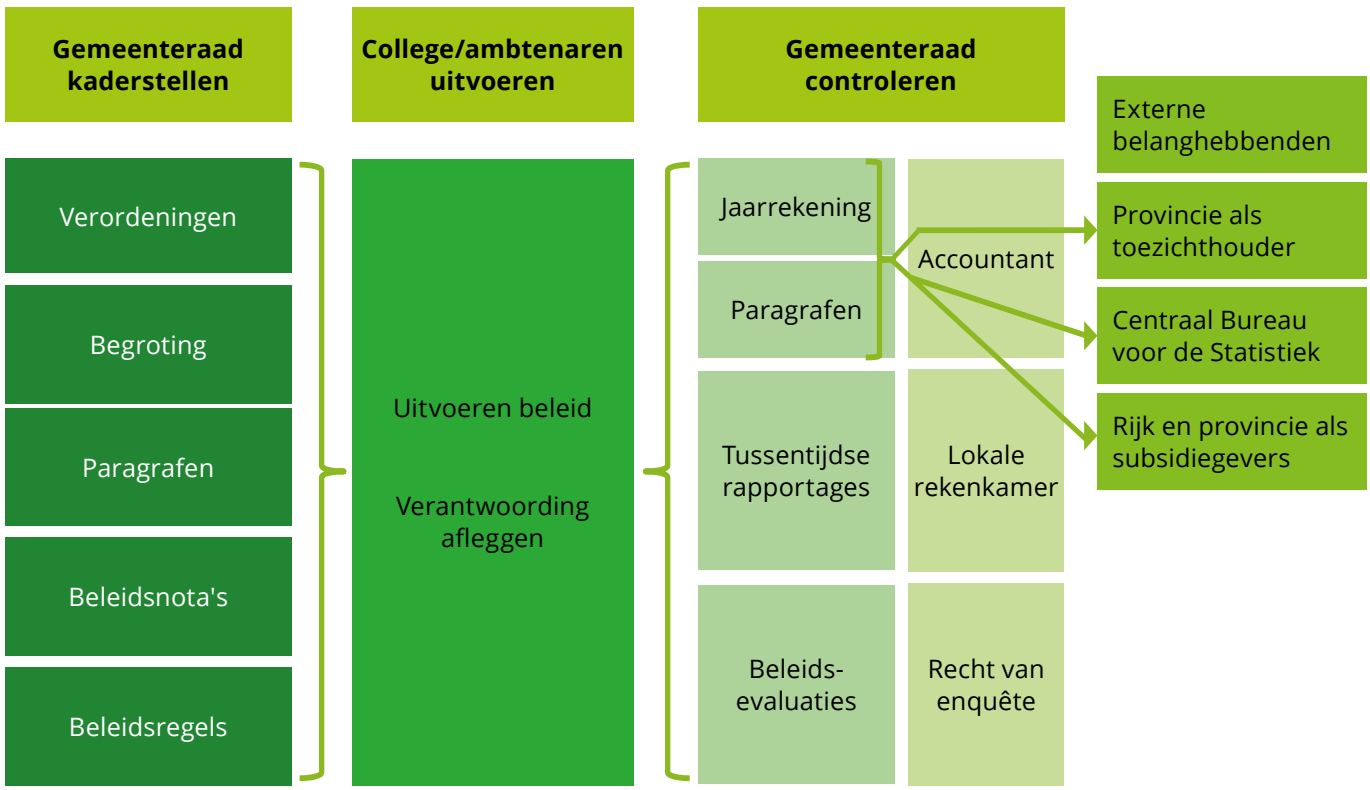
De griffie en de auditcommissie van de gemeente kunnen de rapporteurs ondersteunen. Ook is het aan te bevelen het onderzoekswerk door interne of externe onderzoekers te laten uitvoeren. Dit bespaart ook tijd voor de rapporteurs. Ook de accountant kan de rapporteurs (en auditcommissie) adviseren en ondersteunen bij het selecteren van het thema, beleidsterrein of programma, bij het formuleren van onderzoeksvragen, het analyseren en interpreteren van informatie en het geven van financiële informatie (wat heeft het gekost) en informatie over de financiële rechtmatigheidsaspecten.

2.2. Wie kijkt er mee in de controle: hulptroepen van de raad

U bent als raadslid niet de enige die belangstelling heeft voor de jaarstukken of informatie van de gemeente. Ook instanties buiten de gemeentelijke organisatie kijken belangstellend mee. Bij het toezicht bij gemeenten wordt daarom onderscheid gemaakt tussen 'intern' en 'extern' toezicht. Intern toezicht geschiedt door de eigen volksvertegenwoordiging van een overheidsorganisatie, de gemeenteraad.

Het extern toezicht is formeel toegewezen aan politieke ambtsdragers van de 'naast hogere' bestuurslaag, in het geval van gemeenten de provincie. Het extern toezicht is beperkt tot een toezicht op de degelijkheid van het financieel beheer. De provincie bemoeit zich in principe niet met inhoudelijke beleidskeuzes. Naast de provincie zijn er nog meer instanties die gebruik maken van de jaarstukken van de gemeente.

Gemeenteraad: intern en extern toezicht in de controletaak van de raad

De provincie als extern toezichthouder voor de raad

De provincie houdt toezicht op de gemeente. Het college van burgemeester en wethouders moet de jaarrekening binnen twee weken na vaststelling en in ieder geval vóór 15 juli volgend op het begrotingsjaar aan gedeputeerde staten zenden. Wanneer de jaarrekening (of de begroting) te laat wordt ingezonden of de begroting/ meerjarenbegroting financieel niet in evenwicht zijn (structurele tekorten), kan de provincie als toezichthouder preventief toezicht instellen op de gemeente.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is een bekende verzamelaar van informatie die voor allerlei doeleinden wordt gebruikt. Het BBV regelt in artikel 71 welke informatie met welke periodiciteit aan het CBS moet worden geleverd. Al deze informatie is gelukkig niet in de jaarstukken opgenomen, maar wordt wel ontleend aan dezelfde bron: de financiële administratie van de gemeente. Wanneer de gemeente de informatie niet tijdig aan het CBS aanlevert kan de uitbetaling van het voorschot van de algemene uitkering worden opgeschort.

Verantwoordingsbureaucratie: Single Information Single Audit (SiSa)

Over alles waarvoor een specifieke uitkering wordt verstrekt moet de gemeente informatie en verantwoording afleggen aan Rijk en provincie. Hiervoor bestaat het systeem van Single Information Single Audit (SiSa). Het basisidee achter SiSa is eenvoudig: als het mogelijk is om bij de verantwoording over de besteding van specifieke uitkeringen aan te sluiten bij de informatiebehoeften en verantwoordingsdocumenten van de gemeente zelf. We zien dat de afgelopen jaren het aantal specifieke uitkeringen en dus te realiseren opgaven voor decentrale overheden van 41 in 2019 naar 185 in 2024 is toegenomen en daarmee ook de intensiteit van de werkzaamheden om de besteding te verantwoorden in de SiSa bijlage in de jaarrekening. Bovendien zien we dat het bedrag van vooruitontvangen bedragen van deze specifieke uitkeringen fors is gestegen en dat deze middelen de komende jaren nog moeten worden besteed. Overigens heeft het Rijk de ambitie de komende jaren het aantal specifieke uitkeringen te laten dalen door deze gelden in een Bijzonder fondsuitkering (BFU) op te nemen, tegen overigens een korting van 10% voor de gemeenten omdat er minder uitvoerings- en verantwoordingslasten zouden zijn.

De gemeente stelt jaarlijks de jaarstukken op. Dat is het moment waarop verantwoording wordt afgelegd door het college aan de raad over het gevoerde financieel beheer. Deze verantwoording betreft niet alleen de baten, lasten, activa en passiva, maar ook de naleving van de wetten en regels die daarop van toepassing zijn (de rechtmatigheid van het financieel beheer). Bij de toepassing van ‘single information’ hoeft de gemeente geen afzonderlijke verantwoording van iedere subsidie meer op te stellen en bij het Rijk in te leveren, maar kunnen de eigen jaarstukken worden gebruikt. In de SiSa-bijlage wordt de noodzakelijke verantwoordingsinformatie opgenomen over specifieke uitkeringen die het Rijk nodig heeft om de specifieke uitkeringen te kunnen beoordelen. De naleving van de subsidievoorwaarden van de specifieke uitkeringen vormt een onderdeel van de accountantscontrole.

3 | Hoe krijgt en houdt het raadslid grip in een veranderende wereld en omgeving?

3.1. Visie (van Deloitte) op modern lokaal bestuur

Met de sterke toename van – vaak eenmalige of projectmatige taken, de complexiteit en integraliteit van opgaven, noodzakelijke participatie met de inwoners en bedrijven, maatschappelijke weerstand en sterke, toenemende knelpunten door schaarste aan ruimte, ambtelijke capaciteit, energie en structureel geld is samenwerken onmisbaar. Tegelijk is er een beweging naar 'zelf doen'. Dat vraagt om een duidelijke visie van de gemeente op de toekomst, de regio, bedrijfsvoering en de wijze waarop samenwerkingsverbanden en netwerkorganisaties worden vormgegeven. Dit blijkt ook uit het toenemende spanningsveld dat enerzijds sprake is van grote en ingewikkelde besluiten en taken en anderzijds dat naar de inwoners en bedrijven de 'menselijk maat', dicht bij de inwoners en bedrijven bij de taakuitoefening cruciaal is voor het vertrouwen van de burger. Voor gemeenteraden neemt het belang van goede governance (sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden) dan ook sterk toe. Inzicht in verantwoordelijkheden en bevoegdheden, transparante informatievoorziening, systematische rapportages, inzicht in de rechtmatige besteding van het geld en in de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële risico's bepalen in de toekomst steeds meer de politieke agenda omdat ze steeds belangrijker worden bij het realiseren van doelen. Er zijn een aantal ontwikkelingen in de wereld van het lokale bestuur, waarvan wordt ingeschat dat ze de komende periode de agenda zullen domineren. We hebben ze hieronder op een rij gezet.

- **Weerbaarheid (resilience) en crisisbestendigheid.**

  Gemeenten krijgen te maken met meerdere ontwikkelingen, zoals stijgende energieprijzen, cyberaanvallen en maatschappelijke onrust. Weerbaarheid betekent: risico's vroeg in beeld hebben, duidelijke rollen, geoefende crisisplannen en goede informatie. Maak afspraken met partners zoals veiligheidsregio, politie, netbeheerders en zorgorganisaties. Zorg voor een financiële buffer en realistisch risicobeheer. Let ook op de sociale kant: sterke, weerbare en veerkrachtige buurten en goede communicatie helpen mensen door moeilijke tijden. Evalueer na incidenten en verbeter continu. Zo blijft de gemeente bestuurlijk en operationeel veerkrachtig. Bij veel gemeenten zijn de minst duurzame wijken en kernen vaak ook maatschappelijk, sociaal en wat betreft de kwaliteit van de leefomgeving en gezondheid kwetsbaar. Dit vraagt om een gerichte integrale wijkaanpak voor de deze wijken en kernen.

- **Energietransitie en beperkte netcapaciteit**

  De overstap naar duurzame energie vraagt tempo: isoleren, warmtenetten, laadpunten, zon en wind. Tegelijk is er netcongestie: het elektriciteitsnet zit vaak vol. Werk gebiedsgericht, stem planning af met netbeheerder en benut flexibiliteit (vraagsturing, opslag, slimme laadpalen). Betrek bewoners en bedrijven bij de keuzes en verdeling van kosten en baten. Koppel energie aan woningbouw, mobiliteit en kwaliteit leefomgeving. Maak duidelijke kaders in warmte- en energieplannen en houd oog voor gezondheid, landschap en uitvoerbaarheid. Zo blijft de transitie haalbaar en betaalbaar.

- **Schaarse ruimte: wonen, landbouw, natuur, energie en data-/logistieke centra**

  Er is veel vraag naar dezelfde grond. Dat betekent voor gemeenten dat ze moeten kiezen: waar bouwen we, waar versterken we natuur, waar passen energieprojecten of logistiek? Kijk hierbij naar slimme inbreiding, benut hoogbouw waar passend en koppel projecten (groen, mobiliteit, energie). Hierin is het van belang om regionale afspraken te maken met buurgemeenten en de provincie om suboptimale keuzes te voorkomen.

- **Duurzaamheid, circulariteit en klimaatadaptatie**

  Duurzaamheid is breder dan CO. Zet in op hergebruik van materialen, minder uitstoot in bouw en mobiliteit, en meer groen en water in de wijk voor koelte en opvang van regen. Maak natuurinclusief bouwen de norm waar dat mogelijk is. Gebruik inkoop om duurzame keuzes te stimuleren, maar houd ze uitvoerbaar voor markt en organisatie. Belangrijk is om projecten te combineren, bijvoorbeeld vergroenen bij rioolvervanging.

- **Financiële houdbaarheid en doelmatigheid**

  Taken en lasten nemen toe, terwijl middelen onder druk staan. De 2e fase van de herverdeling van de algemene uitkering kan in 2027 een rol spelen, de zorgkosten voor Jeugd en maatschappelijke ondersteuning (Wmo) nemen toe, de algemene uitkering zal volgens de huidige plannen in 2028 dalen en de inflatie en rentelasten zijn hoger dan afgelopen decennia. Stuur op een meerjarig, realistisch beeld: wat is nodig, wat levert het op en wat kunnen we laten? Gebruik integraal management om onderhoud te plannen en achterstanden te voorkomen. Verricht doelmatigheidsonderzoeken en stuur op resultaten en effecten, niet alleen op activiteiten. Beoordeel risico's en houd een passend weerstandsvermogen. Transparante verantwoording versterkt vertrouwen en legitimiteit.

- **Sociaal domein en brede welvaart**

  De druk op jeugdzorg, Wmo en bestaanszekerheid is hoog. Verschuif naar preventie, vroegsignalering en eenvoudige toegang tot hulp. Werk met sterke wijkteams en 'één gezin, één plan' om versnippering te voorkomen. Overweeg hierbij om resultaatgerichter in te kopen en samen te werken met scholen, huisartsen en werkgevers. Stuur als raad op brede welvaart, waarbij je aandacht hebt voor welzijn, gezondheid, veiligheid en omgeving.

- **Kwaliteit bestuurlijke informatie/digitalisering/AI**

  Om als gemeente en gemeenteraad bij bovengenoemde thema's goede beslissingen te kunnen nemen en de bereikte effecten en activiteiten te kunnen monitoren, zijn investeringen in de verdere kwaliteit van de informatie voor de gemeenteraad cruciaal. Met name de informatie in de beleidscyclus (visie- en beleidsnota's) en de informatie in de Planning & Controlcyclus (kadernota, begroting, tussenrapportage en jaarrekening moeten goed op elkaar zijn afgestemd en op basis van uniforme en consistente formats worden opgesteld. Verder digitalisering en gebruik van AI-instrumenten kunnen hier zeker bij helpen en vragen om investeringen de komende jaren, evenals het krachtig investeren in de kwaliteit van bedrijfsvoering van de gemeente. Bedrijfsvoering is ondersteunend aan de processen waar effecten en prestaties voor de inwoners en bedrijven worden gerealiseerd, maar zeker niet ondergeschikt.

De verwachte wijzigingen in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) vanaf 2028/2029 gaat helpen de informatievoorziening in ieder geval de begroting en jaarstukken te verbeteren. In de programma's moet onder andere meer integraal informatie worden opgenomen over de investeringen en verbonden partijen die bijdragen aan het realiseren van doelstellingen en activiteiten en welke risico's de realisatie van doelen en activiteiten mogelijk hinderen. Ook zal meer integraal inzicht in de financiële positie gegeven moeten worden door middel van een specifieke paragraaf over het financiële beeld.

Samenwerken en netwerken

Al twee eeuwen lang daalt het aantal gemeenten in Nederland door herindelingen en gemeentegrenswijzigingen. Telde ons land in 1817 nog 1.236 gemeenten, tijdens de verkiezingen in 2018 waren dat er 380, in 2022 zijn er nog 345 gemeenten en in 2026 zijn het er 342. Door met name ook de overheveling van taken als Zorg, Jeugdzorg en de Participatiewet voor de onderkant van de arbeidsmarkt is de vraag naar versterking van kwaliteit en continuïteit van de lokale dienstverlening aan de burger, integraliteit en regionale afstemming van beleid en beheersing van de lasten verder toegenomen.

Allerlei variaties

De complexiteit van gemeentelijke taken nam sterk toe: door de decentralisatie van taken hebben gemeenten meer – vaak incidenteel - budget gekregen. Ook de samenleving wordt steeds ingewikkelder. Veel vraagstukken vragen daarom om een integrale aanpak, waarbij heel wat belanghebbenden en partijen worden betrokken. Vaak kunnen gemeenten bepaalde taken zelf niet uitvoeren of is het onbetaalbaar of inefficiënt om dit zelfstandig te doen. Samenwerken, netwerken en netwerkorganisaties namen sterk toe en zullen blijven toenemen. De samenwerking kan in bestaande en in nieuwe modellen worden vormgegeven. Denk aan herindeling, regionale samenwerking, shared service centra of Publiek Private Samenwerking (PPS). De kwetsbaarheid van gemeenten neemt toe en er wordt nog meer professionaliteit verwacht. Het komt voor dat gefuseerde gemeenten niet beter functioneren, zeker niet direct na de herindeling. De positieve effecten op politiek-bestuurlijk vlak blijken gering, de tevredenheid van de burgers neemt niet of nauwelijks toe en negatieve bijeffecten als bureaucratie en vertraagde processen treden vaak op. Naast herindeling om krachtiger te zijn en de dienstverlening te versterken, zoeken Gemeenten ook naar andere samenwerkingsvormen, bijvoorbeeld op basis van overeenkomsten waarbij één gemeente als centrumgemeente een taak uitvoert. Ook voeren gemeenten taken uit in afzonderlijke juridische entiteiten, zoals gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Nieuwe concepten: gezamenlijke dienstverlening en publiek private samenwerking

Gemeenten zoeken actief naar manieren om samen te werken die beter passen bij de huidige en toekomstige uitdagingen. Een belangrijk voorbeeld hiervan zijn shared service centra of bedrijfsvoeringsorganisaties. Hierbij brengen deelnemende gemeenten hun backoffice-activiteiten — zoals administratie, automatisering, personeelszaken, belastingheffing en uitkeringsadministratie — samen in één gezamenlijk bedrijf. Dit maakt het mogelijk om als gemeenten zelfstandig te blijven, maar toch optimaal te profiteren van kostenbesparing en deskundigheid binnen één hoogwaardig ondersteuningscentrum. De afgelopen jaren maken een aantal shared service centra wel de beweging om van een zelfstandige organisatie onderdeel te zijn van een grotere centrumgemeente. Dit om de aansturing directer vanuit de gemeente vorm te geven.

Daarnaast ontstaan bijzondere samenwerkingen met partijen buiten de gemeentelijke organisatie, zoals non-profitorganisaties en private bedrijven met een winstoogmerk. In de toekomst zal de samenwerking tussen gemeenten en andere maatschappelijke partijen, zoals woningcorporaties, welzijnsinstellingen, zorginstellingen, scholen, politie en waterschappen, alleen maar toenemen. Dit hangt samen met de steeds sterker wordende verbinding tussen arbeid, zorg en welzijn. Het betrekken en actief participeren van burgers krijgt hierbij een centrale plek, wat een integrale en brede aanpak van veel maatschappelijke vraagstukken vereist.

Digitalisering, datagedreven werken en Generatieve AI

De manier waarop gemeenten werken verandert snel. Digitale middelen en slimme technieken maken het mogelijk om diensten makkelijker en sneller aan te bieden en om beloften concreet waar te maken. Voor inwoners blijft de overheid één geheel: zaken moeten soepel, betrouwbaar en begrijpelijk verlopen, of dat nu online is of aan de balie. Investeren in digitalisering, datagedreven werken en verantwoorde inzet van AI is daarom geen doel op zich, maar een middel om de uitvoeringskracht van de gemeente te vergroten.

Digitale kanalen zorgen ervoor dat de gemeente dichter bij de inwoner komt en dat veel praktische zaken eenvoudiger te regelen zijn. Routinetaken kunnen geautomatiseerd worden, waardoor ambtenaren meer tijd overhouden voor complexe vragen die menselijke aandacht vragen. Daarnaast kunnen data en slimme analyses helpen problemen eerder te signaleren en gericht op te lossen. Dat biedt kansen om sneller resultaat te boeken, maar het brengt ook verantwoordelijkheden met zich mee.

Belangrijk is dat de basis goed op orde is voordat nieuwe digitale diensten grootschalig worden uitgerold. Dat betekent heldere en eenvoudig te volgen werkprocessen, betrouwbare registraties en goede samenhang tussen systemen. Privacy en veiligheid van persoonsgegevens moeten onomstotelijk zijn geregeld en beslissingen die door systemen worden voorgesteld moeten eerlijk en controleerbaar zijn. Bij belangrijke of gevoelige besluiten blijft menselijke toetsing essentieel. Begin daarbij bij processen met veel herhaling en duidelijk rendement, zodat ervaring en vertrouwen kunnen groeien.

Technologie alleen is niet voldoende; medewerkers moeten de ruimte, training en ondersteuning krijgen om nieuwe werkwijzen, zoals Generative AI, goed te gebruiken. Flexibele inzet van personeel maakt het mogelijk om mensen daar te laten werken waar ze de meeste waarde toevoegen. Een omgeving die ruimte geeft voor deskundigheid en vernieuwing maakt het bovendien aantrekkelijker om goede medewerkers aan te trekken en te behouden.

Als raadslid hebt u een cruciale rol. U bepaalt de prioriteiten en stelt budgetten vast; kies daarbij gericht voor investeringen die de uitvoeringskracht vergroten en vraag om heldere, meetbare doelen. Houd toezicht op de manier waarop privacy, veiligheid en ethiek worden geborgd en vraag om transparantie over de werking en effecten van nieuwe systemen. Geef bestuurlijk ruimte voor uitvoering en innovatie, maar blijf aanspreekbaar op resultaten en maatschappelijke waarden. Zorg dat inwoners en lokale partners worden betrokken bij het vaststellen van prioriteiten, zodat besluiten legitimiteit houden.

Kortom: door doelgericht te investeren in digitale infrastructuur, datakwaliteit, ethische inzet van technologie en in mensen en organisatie, wordt de gemeente sterker en beter in staat haar taken uit te voeren. Als raad kunt u dit sturen door duidelijke keuzes te maken, te vragen om meetbare resultaten en te waken over veiligheid en draagvlak. Daarmee helpt u de gemeente effectief en toekomstbestendig te blijven.

Generatieve AI

Generatieve AI verandert snel wat mogelijk is in het dagelijkse werk van gemeenten: het kan teksten samenvatten, aanvragen begrijpelijker maken, antwoorden op veelgestelde vragen automatiseren, documenten doorzoeken en ambtenaren ondersteunen bij beslissingen door relevante informatie snel aan te leveren. Voor inwoners kan dit leiden tot snellere, toegankelijkere en persoonlijkere dienstverlening.

Tegelijkertijd brengt generatieve AI nieuwe verantwoordelijkheden met zich mee: modellen kunnen fouten maken, onbedoelde vooroordelen laten zien of vertrouwelijke gegevens onveilig verwerken. Daarom is het van belang dat de raad ruimte geeft voor verantwoorde experimenten, maar tegelijk duidelijke kaders en doelen stelt. Als raad kunt u richting geven door prioriteiten te benoemen — welke diensten moeten verbeteren, welke maatschappelijke doelen moeten worden gediend — en door budget en tijd vrij te maken voor kleinschalige, toetsbare pilots die duidelijk meetbare resultaten opleveren. U houdt toezicht door te vragen naar de waarborgen voor privacy, transparantie en menselijke toetsing: bij besluiten met grote impact moet altijd een mens de uiteindelijke verantwoordelijkheid nemen. Het is belangrijk dat u aandacht heeft voor afhankelijkheid van leveranciers en voor de vaardigheden van medewerkers; investeer in scholing en in een technische infrastructuur die eigendom en controle van de gemeente waarborgt. Tot slot is burgerbetrokkenheid cruciaal: leg uit wat AI doet, vraag inwoners mee te denken over wat acceptabel is en rapporteer open over effecten en risico's. Op deze manier kan generatieve AI een praktisch hulpmiddel worden om de uitvoeringskracht van de gemeente te versterken, terwijl de raad zorgt voor toetsing, legitimatie en het borgen van publieke waarden.

Andere betrokkenheid (participatie) van de burger

De burger stelt hoge eisen aan de reguliere dienstverlening van de gemeente. Inwoners verwachten dat dit goed gaat en zijn ontevreden als de dienstverlening niet aan hun verwachtingen voldoet. Daarnaast moeten besluitvorming en dienstverlening zorgvuldig en vooral snel – liefst via internet – flexibel en begrijpelijk worden gecommuniceerd. In de huidige, ingewikkelde maatschappelijke context is het cruciaal dat de gemeente weet wat er bij de burgers leeft. Dit vraagt om andere, innovatieve en creatieve benadering van een vraagstuk en een andere betrokkenheid van burgers bij de besluitvorming.

Betrokken inwoners en partijen moeten bij het formuleren van beleid of het nemen van beslissingen in een vroeg stadium actief bij het proces worden betrokken. Laat inwoners en direct betrokkenen zelf de richting van het beleid of de oplossing van een vraagstuk formuleren. Dit past ook bij het uitgangspunt dat zoveel mogelijk verantwoordelijkheden bij de burgers worden gelegd. De gemeente is niet meer van alles en voor alles het eerste aanspreekpunt. De kracht van de samenleving zal veel meer benut moeten worden om vraagstukken op te lossen. De burger participeert, de gemeente faciliteert, regisseert hooguit.

Meetbare en afrekenbare gemeente

Inwoners van dorp of stad – de samenleving – vragen om meer transparantie en verantwoording door de gemeente. Zij rekenen de gemeente af op haar daden. Van de lokale overheid – de gemeenteraad speelt hierin een sleutelrol – wordt verwacht dat deze duidelijke maatschappelijke doelstellingen formuleert voor het uit te voeren beleid. Afrekenbaarheid op resultaten betekent dat het college het beleid uitvoert zoals vooraf is afgesproken en er via

bestuurlijke rapportages en jaarstukken verantwoording over aflegt. De gemeenteraad controleert of de doelstellingen binnen de gestelde randvoorwaarden zijn gerealiseerd. De kwaliteitseisen die aan de begroting, tussentijdse rapportages, jaarstukken en bestuurlijke informatievoorziening worden gesteld nemen in rap tempo toe. Gemeenten moeten bovendien een extra inspanning leveren om bij programma's in de begroting de relatie tussen outcome (doelstelling), throughput (activiteiten), output (prestaties en producten) en input (geld en uren) duidelijk, meetbaar en evalueerbaar maken. Ook het Besluit begroting en verantwoording (BBV) stelt meerdere beleidsindicatoren in de begroting en jaarverantwoording verplicht.

Een methode om kengetallen en prestatie-indicatoren te toetsen op bruikbaarheid is het SMART-principe. Het is raadzaam om voor dit doel een select aantal kengetallen en prestatie-indicatoren te formuleren. Wanneer een gemeente te veel kengetallen en prestatie-indicatoren heeft, wordt het onoverzichtelijk en gebeurt er uiteindelijk niets met deze gegevens. Een suggestie kan daarom zijn om bij lopende concernactiviteiten vooral input- en output-indicatoren (budgetten en prestaties) te gebruiken en bij nieuw beleid, zoals speerpunten en investeringen, vooral outcome-indicatoren (effecten) te hanteren.

Regisseursrol van de gemeente

Het takenpakket van gemeenten is aan een enorme verandering onderhevig. Niet alleen de omvang maar ook de complexiteit is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Deze ontwikkeling zal de de komende jaren niet afnemen. De Rijksoverheid zet sterk in op decentralisatie. Zo geeft zij meer taken en bevoegdheden aan gemeenten, die daardoor meer te zeggen krijgen over onderwerpen die dicht bij hun inwoners staan. Gemeenten hebben vanaf 2015 via drie omvangrijke decentralisaties, taken en middelen toebedeeld op het sociale domein en zijn daarmee verantwoordelijk voor de zorg voor en het welzijn van hun kwetsbare inwoners. Vanaf de Coronacrisis in 2020 en de Russische inval in Oekraïne (2022) zijn er opnieuw veel incidentele taken met veel incidenteel geld aan de gemeenten overgedragen. Dit is veelal ook via specifieke uitkeringen (Sisa-regelingen) gebeurt. Het aantal specifieke uitkeringen en dus te realiseren opgaven voor decentrale overheden is van 41 in 2019 naar 185 in 2024 toegenomen. De rol van gemeenten in het dagelijks leven van de burgers wordt dus steeds groter. De opgaven zijn complex: door de verwevenheid van van vele taken is afstemming met externe partijen, zoals woningcorporaties, energieleveranciers, wijkverenigingen, zorgaanbieders en -verzekeraars, onvermijdelijk.

Wij zien bovendien dat gemeenten door hun verzwaarde taken steeds meer gaan samenwerken in regionale samenwerkingsverbanden. Kaderstelling en controle vanuit de gemeenteraad op deze verbonden partijen zijn van groot belang. De commissie BBV heeft daarom een notitie verbonden partijen uitgebracht waarin o.a. geregeld is dat gemeenten een actuele nota verbonden partijen moeten hebben. Hierin wordt de visie en beleidsvoornemens ten aanzien van de samenwerkingsverbanden geregeld.

Ook de in 2023 ingevoerde omgevingswet betekende een nieuwe uitbreiding van de regisseursrol van gemeenten. De wet bundelt 26 voormalige wetten voor onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Gemeenten hebben en krijgen als gevolg van deze overheveling van taken meer de ruimte om vraagstukken op te lossen, weliswaar met veelal minder geld maar ook met meer vrijheid omdat het Rijk vooralsnog slechts beperkte kaders geeft. Binnen deze kaders is er de bewegingsvrijheid maar ook de verantwoordelijkheid om samen met andere gemeenten en maatschappelijke instanties passende oplossingen te zoeken voor lokale problemen. De gemeente zal zich onvermijdelijk meer moeten verbinden met een netwerk van inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en andere overheden. Dit kan door het verlenen van opdrachten, door het maken van samenwerkingsafspraken en door het bieden van ondersteuning aan initiatieven uit de samenleving. Met als doel om zo veel mogelijk voor burgers en ondernemers te betekenen.

Dit netwerk ontstaat niet door middel van hiërarchische macht van de gemeente, maar door alle partijen op basis van vrijwilligheid en gelijkwaardigheid te bewegen tot samenwerking. Gemeenten hebben hierbij een regisseursrol. Deze is veelzijdig en afwisselend, afhankelijk van de rolopvatting van de partners, de lokale situatie en de fase waarin de samenwerking zich bevindt.

Instrumenten voor de raad om grip te houden op samenwerking

De raad heeft een aantal instrumenten tot haar beschikking om in het krachtenveld van samenwerkingen en netwerken haar controlerende en kaderstellende rol te kunnen vervullen. Een belangrijk instrument betreft de informatievoorziening aan de raad door het bestuur. De raad heeft bovendien de mogelijkheid om via zienswijzen greep te houden op het proces van samenwerking. Daarnaast kan de raad nieuwe instrumenten beproeven, zoals het organiseren van ronde tafels en bijeenkomsten met maatschappelijke partijen.

Belangrijk is en blijft de kwaliteit en kwantiteit van informatievoorziening (verantwoordingsinformatie) richting de raad. Die bepaalt voor een groot deel de mate waarin de raad goed toezicht kan houden. Het gevaar bestaat dat raadsleden door alle samenwerkingsvormen de grip verliezen en hun controlerende taak onvoldoende kunnen uitvoeren. Zij dient daarom op juiste wijze geïnformeerd te worden. Dit betekent niet dat een raadslid overvallen moet worden met een overschot aan informatie. De kracht van de informatie ligt soms in de beperking. Het is ook aan de raad om, samen met de griffie, daar eisen in te stellen.

Het is onmogelijk om van alle onderwerpen die in de gemeenteraad voorbij komen volledig op de hoogte te zijn. De raad moet zich concentreren op de hoofdpunten van toezicht. In hoeverre zijn de doelen gerealiseerd? En vanuit de burger geredeneerd: wat vinden zij nu belangrijk waar de raad op moet letten? Als gevolg hiervan vindt een verschuiving in informatievoorziening plaats van periodieke (historische) financiële informatie naar real time informatie met een bredere scope.

(Financieel) sterk op eigen benen

Bij een toenemend aantal activiteiten die gemeenten in opdracht van het Rijk uitvoeren nemen de financiële risico's voor gemeenten toe. Ze krijgen meestal een vast budget en daar moeten ze het voor doen. Om risico's te kunnen dragen, is de financiële positie van een gemeente cruciaal. De komende jaren worden thema's als budgetbeheer, schuldenpositie, weerstandscapaciteit, risicoprofiel en –management steeds belangrijker. Bij het bepalen van de rijkdom van een gemeente is ook het ontwikkelpotentieel (vooral in het sociale domein) essentieel. Zijn er grondexploitaties en projecten die baten en mogelijkheden kunnen genereren? Denk aan duurzaamheid, veiligheid, werkgelegenheid en kwaliteit van de ruimtelijke omgeving. De financiële positie in combinatie met de ontwikkelmogelijkheden bepalen of het om een beheer- of ontwikkelgemeente gaat. De kernvraag is: hoe wordt of blijft de gemeente gezond? Afhankelijk van de huidige en gewenste situatie vraagt dit om creativiteit, vernieuwing, lef en visie van raad, college en ambtelijke organisatie.

Vertrouwen staat centraal

Het begrip vertrouwen is en blijft een actueel thema. Koning Willem-Alexander riep op 30 april 2013 tijdens de inhuldigingsceremonie op te blijven werken aan wederzijds vertrouwen tussen overheid en burger. De democratie is gestoeld op vertrouwen, maar de laatste kabinetten worstelen met een dalend vertrouwen van burgers. Ook bij gemeenten staat het vertrouwen – vaak door '(integriteits)kwesties' – onder druk. Bij veel gemeenten zijn er spanningen en vertrouwenskwesties. Werken aan vertrouwen met een vernieuwende overheid is het kernpunt de komende jaren. Het gaat dan om 'zeggen, wat je doet' en 'doen wat je zegt'. Vertrouwen is niet alleen essentieel in de samenleving en de relatie tussen overheid en burger. Het is nadrukkelijk ook het bindmiddel van een vertrouwensvolle organisatie.

Een geregeld gehoorde opmerking is: 'vertrouwen' is goed, maar 'controle' is beter. Of staat vertrouwen toch boven controle? Naar onze mening zijn dit twee kanten van dezelfde medaille, ook wel 'geïnformeerd of gecontroleerd vertrouwen' genoemd. Vertrouwen en controle vullen elkaar aan, het één staat niet boven het ander. Vertrouwen moet verdiend worden, vertrouwen kan niet zonder controle en andersom.

Vertrouwen staat of valt met:

1. adequate informatievoorziening
2. investeren in het geven en nemen van vertrouwen
3. investeren in verbinden tussen partijen (snelle communicatiemiddelen niet geschuwd)
4. investeren in goed georganiseerde besluitvormingsprocessen

Aandacht voor de onderlinge relaties (binnen het openbaar bestuur, en tussen de gemeenteraad/college en burgers) is daarbij cruciaal. In dit kader zal het planning- en controlinstrumentarium gericht moeten worden ingezet onder de noemer van 'geïnformeerd vertrouwen' zonder te vervallen in controllitus of in blind vertrouwen. In een situatie van geïnformeerd vertrouwen kunnen minder, maar wel vooraf met elkaar afgesproken indicatoren en informatie-aspecten worden onderhouden. De verschillende partijen met ieders eigen rol (gemeenteraad, college, management, accountant en rekenkamercommissie) vinden elkaar dan gemakkelijker op basis van risico-inschattingen en een afsprakenset over gerichte informatie. Uiteindelijk leidt een organisatie op basis van geïnformeerd vertrouwen tot vereenvoudigde en meer effectieve planning- en controlrapportages. Meer voor de hand liggend is daarom de stelling: 'vertrouwen en controle in balans is informatie'.

Kernpunten van de regels voor vertrouwen, de trust rules:

- Maak persoonlijk contact
- Definieer gezamenlijke doelen
- Geef het goede voorbeeld
- Bouw vertrouwen op met goede en duidelijke regels
- Geef elkaar verantwoordelijkheid en vertrouwen
- Houd koers en bewaar de rust, ook als er iets mis gaat
- Zet in op geïnformeerd vertrouwen niet op blind vertrouwen
- Ga mild om met misverstanden, maak korte metten met misbruik
- Durf te experimenteren en leer van ervaringen

Vertrouwen als perspectief in de volksvertegenwoordigende rol van de gemeenteraad

Het is voor een burger van belang dat een raadslid in zijn volksvertegenwoordigende rol herkenbaar en bereikbaar is. De burger benadert raadsleden over vergunningaanvragen, scheefliggende stoeptegels, gevaarlijke verkeerskruisingen, maar ook over complexe vraagstukken die de bestuurlijke toekomst aangaan.

Een voorbeeld: vergunningaanvragen van bedrijven voor bouwplannen met mogelijke overlast voor een particulier liggen vaak gevoelig tot zeer gevoelig. De burger weet dan direct de raadsleden te vinden, vooral als de problemen zich in de achtertuin voordoen. Van belang dan is dat een raadslid geen valse verwachtingen wekt. Het college is immers eindverantwoordelijk voor een vergunningaanvraag. Een raadslid kan op dit punt dan ook niets toezeggen of zelf regelen.

Stel: de vergunningaanvraag betreft een bedrijfshal met bedrijfskantoor wat voor omwonenden een loods van grote omvang, bijna in de achtertuin, betekent. Hierbij volgt een afweging van het algemeen belang (in dit geval werkgelegenheid) en particulier of lokaal belang (een loods in de achtertuin). Het raadslid kan door te luisteren naar de burger een vertrouwensrelatie onderhouden en bovendien tot de conclusie komen dat een breder vraagstuk, zoals milieuoverlast, veiligheid, de 24-uurs economie of welzijn van mens en samenleving, aan de orde is. Op deze vraagstukken van algemeen belang moet een raadslid zeker, op basis van principes, reageren en dit in de gemeenteraad agenderen om te bediscussiëren en kaders te stellen.

Advies voor een volksvertegenwoordigende rol

Geef een communicatie- en actiestructuur mee, zodat raadsleden weten dat individuele vragen vertrouwenwekkend worden opgepakt en afgewikkeld. Raadsleden kunnen zich in het politieke debat richten op het algemeen belang en de burger ziet dat het om een afweging van algemene belangen gaat, terwijl aan individuele vragen en opmerkingen ook aandacht wordt besteed. Dat schept vertrouwen.

Een raadslid moet echter waken voor cliëntelisme en/of populisme door het doen van niet inlosbare beloften of simplificerende uitspraken. Wanneer het om individueel belang van een burger of organisatie gaat, kan een raadslid aangeven waar en bij wie hij of zij in de gemeentelijke organisatie moet zijn. Ook kan een raadslid een ambtenaar of collegelid vragen contact op te nemen met betreffende burger of organisatie. Maar een raadslid doet er niet verstandig aan te zeggen dat hij het vraagstuk zal oplossen of dat hij een individuele casus in de gemeenteraad aan de orde zal stellen. Het is dan ook cruciaal dat een raadslid weet waar en bij wie hij of zij met vragen en opmerkingen van burgers moet zijn in de gemeentelijke organisatie.

Vertrouwen als leidraad in de kaderstellende en controlerende rol van de raad

Raadsleden dienen vanuit de kaderstellende en de controlerende rol van de gemeenteraad vooral op hoofdzaken te sturen. Aan de basis hiervan liggen vertrouwensrelaties tussen raad en college. Het vroegtijdig betrekken van de gemeenteraad wordt steeds belangrijker bij het invullen van de vertrouwensrelaties. De raad beperkt zich weliswaar tot de hoofdzaken, maar dan moeten zij wel vanaf het begin (vanaf de probleemstelling tot en met het kiezen uit alternatieven voor de oplossing en de definitieve besluitvorming) door het college en de ambtelijke organisatie in positie worden gezet. Van de ambtelijke organisatie wordt verwacht dat goed wordt nagedacht over het besluitvormingsproces en wanneer colleges en gemeenteraden hun rol hebben. En dat wordt nagedacht over de kwaliteit van de bestuurlijke informatie (duidelijke probleemformulering, oplossingen met alternatieven met voor- en nadelen, eventuele voorkeursvariant van het college en waarom, kort en bondig, duidelijke beslispunten).

Een belangrijk hulpmiddel om de kwaliteit van besluitvormingsprocessen en de gerichtheid van informatie te versterken en de gemeenteraad in de goede kaderstellende positie te zetten, is een meerjarige raadsagenda (bijvoorbeeld vier jaar). In deze agenda worden de data van vaste planning- en controldocumenten (kadernota, begroting, tussenrapportages en jaarstukken, meerjarenprogrammagrondexploitaties (MPG)) opgenomen, maar ook de data van beleidsnota's, grote investeringsbeslissingen en grondexploitaties.

Bij het opbouwen van geïnformeerd vertrouwen vanuit de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad spelen ook de accountant en rekenkamer(commissie) een rol. Zij doen uitspraken over de kwaliteit van bestuurlijke informatie en kunnen de gemeenteraad daarmee meer zekerheid geven. Hierbij gaat het in de toekomst ook meer en meer om niet-financiële informatie. Hoe goed is die informatie om het geïnformeerd vertrouwen te laten functioneren? De accountant en rekenkamer(commissie) kunnen ook een rol spelen in een gezamenlijk leerproces van bestuur, organisatie en de gemeenteraad. Zo kan standaard worden gerapporteerd over de stand van zaken van aanbevelingen van de rekenkamer(commissie) en de accountant. De resultaten van rekenkamer- en accountantsonderzoek vormen dan een vaste bijdrage in het verwerven van inzicht in het versterken van het geïnformeerd vertrouwen door voortdurend de kwaliteit van bestuurlijke informatie en besluitvormingsprocessen bestuurlijk en ambtelijk te agenderen. Om de onderlinge vertrouwensrelaties te realiseren, dienen naar onze mening de principes van de lerende organisatie centraal te staan zodat er een cultuur is van het leren van fouten.

3.2. Uitdagingen bij samenwerking

Gemeenten krijgen steeds meer taken van het Rijk toebedeeld. Daarbij geldt voor veel gemeenten dat zij deze taken lastig zelfstandig kunnen uitvoeren. Samenwerking met buurgemeenten wordt dan vaak als oplossing gezien. Bijna alle gemeenten hebben inmiddels meerdere samenwerkingsverbanden met andere gemeenten om de verschillende taken die te omvangrijk of te complex zijn voor een individuele gemeente samen op te pakken. De vraag hierbij is: hoe ga je als gemeenteraad om met samenwerkingsvraagstukken? Uit verschillende onderzoeken blijkt dat raadsleden zich zorgen maken over de kwaliteit van de lokale democratie door de toenemende samenwerking van gemeenten.

Op verschillende terreinen kiezen gemeenten er voor om elkaar op te zoeken, met name op bedrijfsvoeringsfuncties en zorg- en sociale taken. Afhankelijk van het onderwerp waarop samenwerking wordt gezocht, wordt de vorm van samenwerking bepaald. Samenwerkingsverbanden kunnen tot stand worden gebracht via shared services-concepten, op basis van gemeenteschappelijke regelingen, in de vorm van vennootschappen, stichtingen of publiek private samenwerking zoals outsourcing. De motivatie voor deze samenwerking is samen te vatten in drie categorieën. In de praktijk is er vaak sprake van een mix:

- beperken van de kwetsbaarheid (vanwege schaalgrootte);
- vergroten van de kwaliteit (vanwege complexiteit materie);
- beperken van de (uitvoerings)lasten (vanwege efficiency).

Uit onderzoek van Deloitte blijkt dat gemeenten in veel verschillende samenwerkingsverbanden deelnemen en als gevolg hiervan op zoek zijn naar meer overzicht en samenhang tussen deze verschillende samenwerkingsrelaties, onder meer met het oog op de democratische verantwoording. Ook blijkt dat in de loop van de tijd per gemeente voorkeuren voor bepaalde samenwerkingspartners en -vormen zijn ontstaan.

Vormen van samenwerking door gemeenten voor de uitvoering van taken

Ander laten uitvoeren

Georganiseerde samenwerking
- Gemeenschappelijke regelingen
- Shared Service Center (SSC)
  - PPS
  - NV
  - Stichting

Outsourcen
- Private onderneming
  - Coöperatie
  - PPS
  - (Overheids) NV, BV
  - Stichting

Fusie
- Bestuurlijk
- Ambtelijk

Insourcen
- Gastheermodel
- Centrumgemeente
- 'Overname' andere gemeente

Zelf uitvoeren

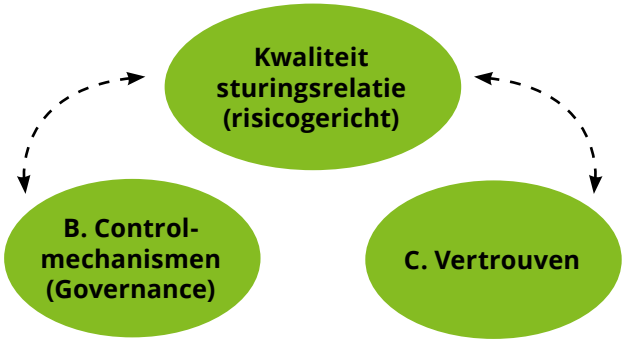
Het begrip ‘verbonden partijen’

Wanneer een gemeente in een andere organisatie een bestuurlijk en financieel belang heeft, zijn deze organisaties volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zogeheten verbonden partijen. Door deelname aan een verbonden partij (een derde rechtspersoon) dient de gemeente enerzijds een publiek belang en anderzijds de belangen van desbetreffende verbonden partij.

Voor gemeenteraden is de governance – het sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden – van een verbonden partij vaak niet duidelijk. Waar heb je wel en waar heb je geen zeggenschap over? Hoeveel risico lopen wij als gemeente met deze verbonden partij? Om de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad te kunnen vormgeven, is het zaak om deze governance goed te regelen en te organiseren.

De kwaliteit van de greep en controle van de gemeenteraad op dat wat er in verbonden partijen gebeurt, wordt bepaald door een drietal hoofdelementen: de inrichting van de organisatie, de controlmechanismen en het begrip vertrouwen, zoals we in dit hoofdstuk hebben gezien. Schematisch ziet er dit als volgt uit:

Kwaliteit sturingsrelatie

- Sturen
- Beheersen
- Verantwoorden
- Toezicht houden

- Welwillendheid
- Leiderschap
- Integriteit
- Vaardigheid

A. Organisatie

- Doelstelling verbonden partij
- Duidelijke scheidslijn tussen beleid en utvoering
- Heldere structuur: juridisch en organisatorisch
- Duidelijke rollen en competenties

Grip door de gemeenteraad op verbonden partijen

Sturing - Het maken van duidelijke afspraken over prestaties en budgetten. Deze afspraken zijn vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten, prestatie- of managementcontracten.

Beheersing - Het treffen van maatregelen en opstellen van procedures om bijsturing mogelijk te maken teneinde gedefinieerde doelstellingen te behalen.

Controle - Inzicht in rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffenheid. Hoe luiden afspraken over de kwaliteit van dienstverlening, bevatten werkprocessen checks & balances of hoe gaan wij om met overschotten en tekorten?

Toezicht - Continuïteit van de (kwaliteit van) verbonden partijen, specifiek de financiële positie.

Hoe uitvoeren?

1. Een **standaard format** voor de paragraaf Verbonden Partijen **in de begroting en jaarstukken** opnemen. Hierin kan worden vastgelegd welke informatie per verbonden partij gevraagd wordt, zoals doelstelling, activiteiten, realisatie van doelstellingen en activiteiten, deelnemende partijen, bestuurlijk belang, financieel belang, rechtmatigheid, risico's, vertrouwen in de relatie, integriteit, actuele ontwikkelingen en beschikbare rapportages.
2. **Lokale rekenkamer** inschakelen om de beleidseffectiviteit van verbonden partijen periodiek te beoordelen en inzichtelijk te maken.

3.3. Financiën in het algemeen: grip en controle

Hoe rijk of hoe arm zijn we eigenlijk? Vanaf 2008 moest door de verschillende crises (bankencrisis (2008), eurocrisis (2011) en economische crisis (2012/2013)) fors worden bezuinigd en zijn verliezen geleden op de grondexploitaties doordat nauwelijks woningen werden gebouwd. De decentralisatie van het sociaal domein in 2015, de coronacrisis in 2020 en de Oekraïneoorlog in 2022, evenals de schaarste aan ruimte en energie en de stikstofbeperkingen hebben eveneens ingrijpende gevolgen voor de Nederlands gemeenten, onder meer op het gebied van economie, financiën, onderwijs, openbare orde en het sociale domein. In de periode 2010 tot en met 2019 'teerden' gemeenten in op hun reserves doordat er meer lasten waren dan baten. Vanaf 2020 zien we dat gemeenten jaarlijks bij de jaarrekening (realisatie) juist positieve financiële resultaten laten zien en de vermogenspositie van de Nederlandse gemeenten toeneemt. Dit in tegenstelling tot de begrotingen, waarin veel gemeenten juist tekorten laten zien, mede ook door verwachte minder baten vanuit het Rijk in de algemene uitkering, eerst vanaf 2026 en nu vanaf 2028 (Ravijnjaar). Het is vanaf 2020 opvallend dat het verschil tussen het begrote tekort tussen baten en lasten en het gerealiseerde overschot tussen baten en lasten bij de jaarrekening erg groot is geworden.

Hierbij is het voor raadsleden belangrijk om te weten of dit door vertraging in de realisatie van doelen en activiteiten ontstaat (o.a. capaciteitsknelpunten) of zijn de ambities te ambitieus en de plannen te opportunistisch of krijgen gemeenten onverwachts op een laat tijdstip extra baten? Het is belangrijk om de ontwikkeling van reserves, schulden, EMU-saldo, risico's en weerstandscapaciteit van gemeenten nauwlettend te sturen en te volgen. Inzicht in de financiële positie en een helder financieel beleid zijn onmisbaar. Ook het verschil tussen de begrote en werkelijke ontwikkeling van het financiële beeld over meerdere jaren kan de gemeenteraad veel vertellen over de wijze van begroten, het maken van plannen, de realisatie van plannen en de wijze waarop met de financiën van de gemeente wordt omgegaan en kan worden omgegaan. Het is cruciaal dat 'de wereld van de realisatie (jaarrekening)' niet los komt te staan van de 'wereld van de begroting'. De begroting moet wat betreft ambities en planning realistisch zijn. Het grootste risico is dat de raad bij de begroting een bezuinigingsdiscussie voert, omdat er geld tekort is, terwijl de begrote lasten (en baten) niet realistisch zijn en bij de jaarrekening geld overblijft omdat taken niet uitgevoerd zijn.

De algemene uitkering uit het gemeentefonds vormt de financiële levensader voor Nederlandse gemeenten. Het is de belangrijkste bron van vrije inkomsten waarmee u lokaal beleid kunt financieren, van het onderhoud van parken tot de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Vanaf naar verwachting 2028 staat deze inkomstenbron onder druk door wat bekend is geworden als het 'ravijnjaar'. Vooral minder geld voor de uitvoering van de jeugdzorgtaak is hierin een knelpunt en geeft ook de nodige spanning tussen de gemeenten en het Rijk. Vanaf 2024 is de hoogte van de algemene uitkering gekoppeld aan de gemiddelde langjarige ontwikkeling van de economie. De oude methode, waarbij de uitkering meebewoog met de rijksuitgaven (de zogeheten 'trap-op-trap-af-systematiek'), die leidde tot veel late kortingen of nabetalingen, is daarmee losgelaten. Met de nieuwe methode moet de hoogte van de algemene uitkering – de structurele inkomsten van het Rijk – veel stabieler zijn dan bij de oude methode. Overigens hangt er nog wel een 2e fase van de herverdeling van de algemene uitkering in de lucht waarbij de omvang van de algemene uitkering niet wijzigt, maar wel de verdeling tussen gemeenten. Een deel van de gemeenten zal hiermee extra baten krijgen, terwijl het andere deel van de gemeenten gekort gaat worden..

Voor de periode na 2028, is een kenmerk minder algemene uitkering en dat in een financiële onzekere omgeving. De kern van het vraagstuk is dat het aan goed inzicht ontbreekt in de relatie tussen de vele taken van gemeenten en het budget dat nodig is om deze taken te kunnen uitvoeren. Door de forse toename aan taken vanaf 2015 enerzijds en de vele (vaak verschillende) budgetten anderzijds en door de forse tekorten bij de begroting en overschotten bij de jaarrekening is het feitelijk noodzakelijk dat het verband tussen taken en de omvang van bijhorend budget transparant wordt gemaakt. Een 2e kernpunt is dat de balans tussen enerzijds langdurige (structurele) taken en het structurele budget niet inzichtelijk is en niet in evenwicht lijkt. Gemeenten hebben veel eenmalige, projectmatige taken die soms over vele jaren moet worden uitgevoerd (energietransitie, woningbouw) terwijl daar veel incidenteel budget voor beschikbaar is. Hierdoor ontstaat een disbalans in vaak langjarige lasten, die met incidentele (eenmalige) budgetten moeten worden opgevangen. Voor u als raadslid betekent dit dat het opstellen van een sluitende meerjarenbegroting een uiterst complexe opgave wordt. De onzekerheid en onduidelijkheid dwingt tot voorzichtigheid bij het aangaan van nieuwe, langlopende verplichtingen en legt een druk op de besluitvorming. Het is daarom cruciaal om in te zetten op inzicht en bij elke beleids- en investeringsbeslissing rekening te houden met de mogelijke effecten op het financiële beeld van gemeenten. Het is essentieel dat u als raadslid inzicht heeft in de ontwikkeling van de financiële weerbaarheid en wendbaarheid van de gemeente. Kunt u 'een stootje' opvangen en hoe snel kan de gemeente er voor zorgen dat 'tering naar de nering' wordt gezet bij tegenwind? In de verwachte wijziging van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen dat in de begroting en jaarstukken vanaf 2028/2029 een specifieke paragraaf over het integrale beeld van de financiële positie van de gemeente moet worden opgenomen. Dit gaat de gemeenteraad helpen goed zicht op de financiële positie te hebben en keuze te maken ten aanzien van het financiële beleid.

Drie pijlers van financieel beleid

Pijler 1 Zorg voor een structureel sluitende begroting

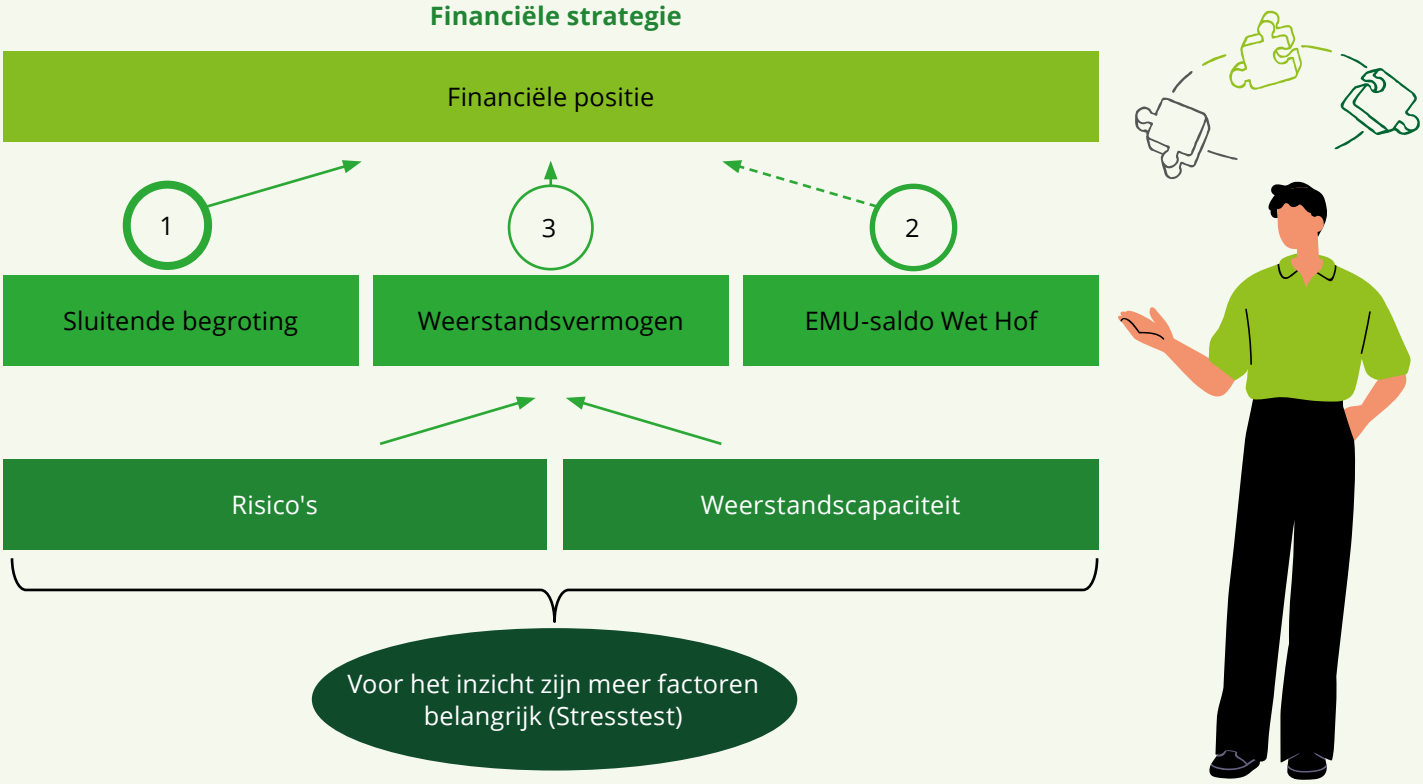
De begroting en jaarrekening moeten inzicht geven in de incidentele baten en lasten. En er moet een overzicht zijn van de structurele stortingen in (ten laste van de exploitatie) en onttrekkingen aan (ten gunste van de exploitatie) de reserves. In de vorige paragraaf hebben we aandacht besteed aan het belang en de toenemende complexiteit en beperkingen van deze pijler. Wanneer de kwaliteit van de inzichten en overzichten in het financiële beeld, de incidentele lasten en baten en toevoegingen en onttrekkingen aan reserves goed zijn, heeft u als raadslid informatie in hoeverre de gemeente financieel gezond is en de structurele (langdurige) lasten worden gedekt door structurele (vaste) baten. Ook de ervaringen uit het verleden zijn een indicatie in hoeverre de begroting structureel sluitend is en in hoeverre uw gemeente inteert of juist spaart ten aanzien van de reserves. In dat kader is het waardevol informatie te hebben over het saldo van baten en lasten (resultaat voor bestemming) en exploitatieresultaat (resultaat na bestemming) op basis van de primaire begroting, begroting na wijziging en werkelijkheid (jaarrekening) over de afgelopen jaren.

Pijler 2 Zorg voor een evenwichtig EMU-saldo

Het EMU-saldo dient over de langere termijn gemiddeld binnen de door de Wet houdbare financiën (Wet Hof) gestelde norm te blijven. Hierbij hoort beheersing van de schuldenpositie van de gemeenten. Dit stelt eisen aan kwaliteit en het realiteitsgehalte van de planning van investeringen, de uitvoering van grondexploitaties, de liquiditeitenplanning en financieringsplanning.

Pijler 3 Zorg voor inzicht in risico's, beheersing van risico's en voldoende weerstandscapaciteit

Hierbij is het belangrijk dat verwachte verliezen en risico's zoveel mogelijk worden genomen, zodat een duidelijke en voorzichtige vertrekpositie wordt gegeven met betrekking tot het vermogen van de gemeente. Dat vormt de basis om beleid te formuleren om zo nodig de reservepositie van de gemeente te versterken.

Pijler 1 Zorg voor een structureel sluitende begroting

Op basis van de drie pijlers is het verstandig een financiële strategie te formuleren waarbij inzicht in de financiële positie cruciaal is. Goed inzicht in de financiële positie bestaat uit drie onderdelen die we nader uitwerken: 1. Indicatoren balanssturing, 2. Beeld begroting en 3. Gevoeligheidsanalyse

1. Indicatoren balanssturing

Een evenwichtig beeld van de financiële positie wordt verkregen op basis van de (balans)indicatoren. Deze zijn:

- Lokale lasten
- Weerstandsvermogen
- Investeringsquote
- Schuldpositie
- Financieringsstructuur
- Reservepositie
- Verhouding vaste activa en reserves
- Voorzieningen
- Gespaard voor onderhoud
- Garantstellingen
- Grondexploitaties
- Risico's verbonden partijen
- Rente

Wanneer de genoemde indicatoren zijn gekwantificeerd en gekwalificeerd, is het mogelijk om een uitspraak te doen over de financiële positie (financiële wendbaarheid en weerbaarheid) van de gemeente. Het is belangrijk om de kwalificatie van deze indicatoren jaarlijks bij bijvoorbeeld de begroting te actualiseren. Het gaat hierbij niet om de precieze getallen, maar om het beeld en de ontwikkeling in de tijd van een indicator en in vergelijking tot normen en benchmarkgegevens.

Wanneer de analyse en kwalificatie van indicatoren consistent wordt uitgevoerd, ontstaat over een langere periode een trendmatig beeld van de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente. Het is belangrijk daarbij de diverse indicatoren in onderlinge samenhang te beoordelen. Ze staan immers niet los van elkaar. Op bestuurlijk niveau kunnen deze indicatoren prima met een 'dashboard' worden gepresenteerd. Iedere indicator krijgt dan bijvoorbeeld de kwalificatie 'uitstekend' (donkergroen), 'goed' (lichtgroen), 'neutraal' (wit), 'zwak' (oranje) en 'onvoldoende' (rood).

Toelichting op de balansindicatoren

Lokale lasten

Hoogte lokale lasten - De hoogte van de lokale lasten voor een huishouden geeft, mede in vergelijking tot andere gemeenten, informatie over de prijs die de burger betaalt voor het voorzieningenniveau van de gemeente. Ook geeft het zicht op de mogelijkheden en de ruimte om de lokale lasten te verhogen, afgezien van de vraag of dat politiek wenselijk is. Wanneer de lokale lasten gemiddeld laag zijn, is er ruimte de financiële positie te versterken, indien nodig.

Kostendekkend - Voor de reinigings- en rioolheffing en andere producten van gemeenten is het belangrijk om inzicht te hebben in hoeverre de tarieven kostendekkend zijn. Zijn alle lasten die mogen worden toegerekend, ook toegerekend? Worden er niet meer lasten toegerekend dan zou mogen, maar worden er ook niet minder lasten toegerekend dan toegestaan? Is er nog ruimte om tarieven te verhogen om meer baten te genereren? Dit afgezien van de vraag of dat politiek wenselijk is.

Weerstandsvermogen

De mate waarin een gemeente beschikt over buffers om risico's op te vangen is het weerstandsvermogen. Dit bestaat uit enerzijds de risico's en anderzijds de weerstandscapaciteit. Voor de gemeenteraad geeft het weerstandsvermogen belangrijke informatie om grip vooraf te krijgen en controle achteraf te houden:

- de mate en aard van risicohouding;
- het gehanteerde systeem van risicomanagement;
- de wijze van identificeren en kwantificeren van risico's (en eventueel kansen);
- het risicoprofiel;
- de 'buffers' (algemene reserve, vrije deel van bestemmingsreserves, stille reserves, onbenutte belastingcapaciteit) die als weerstandscapaciteit worden meegeteld;
- de (gewenste) verhouding tussen de risico's en de weerstandscapaciteit (= weerstandsvermogen).

Investeringsquote

Het plannen en uitvoeren van investeringen is voor de komende jaren één van de grootste uitdagingen van gemeenten. De uitvoering van investeringen loopt sterk achter op de ambities en planningen. Ook het maken van keuzes in het gebruik van ruimte en arbeidscapaciteit is voortdurend een bestuurlijke en ambtelijke opgave. Het volgen van de begrote en uitgevoerde investeringen is voor u als raadslid dan ook een belangrijke ijkpunt in de ontwikkeling van het voorzieningenniveau voor de inwoners en bedrijven.

De netto investeringsquote is geschikt om te beoordelen of een gemeente voldoende investeert in (im)materiële vaste activa (gebouwen, scholen, wegen, parken, riolering, sportaccommodaties etc.) voor het behoud van een aanvaardbaar voorzieningenniveau. Normaal zullen de uitgaven aan de investeringen hoger zijn dan de afschrijvingslasten. Dit omdat de investeringen door inflatie duurder worden, maar ook doordat door inwonersgroei en economische groei jaarlijks meer en hoogwaardigere publieke investeringen zoals wegen en scholen nodig zijn. De uitkomst van de netto investeringsquote hoort daarom normaal gesproken gematigd positief te zijn. De netto investeringsquote is de toename van de (im) materiële vaste activa over een periode van vier jaar in verhouding tot de baten van de gemeente over vier jaar. Voor de berekening van de netto investeringsquote wordt een periode van vier jaar genomen, zodat fluctuaties in de hoogte van de investeringen tussen jaren wegvallen. Ook wordt daarmee over een eventuele politieke investeringscyclus heen gekeken. Te lage investeringen kunnen een signaal zijn dat een gemeente een probleem heeft om investering te begroten en/of uit te voeren. Bij te lage investeringen zijn op termijn inhaalinvesteringen nodig, omdat anders de leefbaarheid in de gemeente onder druk komt. Een gemeente kan ook te ambitieus zijn en te veel willen investeren. Te hoge investeringen zorgen voor het oplopen van de netto schuldquote en daarmee voor het oplopen van de schuldverplichtingen. Ook leggen de hogere afschrijvingslasten van de investeringen en de rente van de bijbehorende schuld dan een groter deel van de exploitatierekening vast, waardoor de ruimte voor ombuigingen op de lopende uitgaven van de exploitatie (wendbaarheid) kleiner is. In 2024 stegen de immateriële en materiële vaste activa voor gemeenten als groep met 5,7 procent, tegenover gemiddeld 3,6 procent in 2020-2023. Dit is de snelste toename sinds 2010. Dit duidt erop dat gemeenten meer zijn gaan investeren.

Schuldpositie

De ontwikkeling en hoogte van schulden is een belangrijke indicator voor de financiële positie van een gemeente. Het kengetal netto schuldquote brengt de schuld in beeld. Deze wordt berekend door het saldo van de schulden en geldelijke bezittingen (inclusief uitgeleende gelden) uit te drukken als een procentueel aandeel van de baten. Als de uitkomst voor netto schuldquote hoger is dan 130% dan staat het licht op rood en heeft een gemeente een erg hoge schuld.

Financieringsstructuur

Bij schulden is het belangrijk om te analyseren waar de schulden voor zijn aangetrokken. Schulden kunnen aangetrokken zijn voor de exploitatie van grond. Deze schulden zullen veelal afgelost worden als de bouw- en woonrijp gemaakte gronden worden verkocht. Wanneer grondexploitaties niet kostendekkend of met winst kunnen worden afgesloten, kunnen deze leningen feitelijk niet geheel worden terugbetaald uit de verkoop van kavels grond en krijgen deze leningen het karakter van verliesfinanciering en zullen andere (algemene) middelen gevonden moeten worden om deze leningen af te lossen.

Leningen kunnen ook aangetrokken zijn om 'door te lenen' aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen, andere verbonden partijen dan wel organisaties die een maatschappelijke doelstelling voor de gemeente realiseren. Hierbij is belangrijk dat de eisen uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en bijhorende regelingen als Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) zijn nageleefd, de ontvangen aflossing in relatie tot de te betalen aflossing goed in beeld is en duidelijk is welk risico de gemeente loopt op de uitgezette gelden. En welke vergoeding daarvoor de gemeente ontvangt. De leningen kunnen ook aangetrokken zijn voor de financiering van investeringen in wegen, straten, pleinen, gebouwen, schoolgebouwen, sportfaciliteiten, riolering of maatschappelijke voorzieningen (denk aan de bouw van een bibliotheek, multifunctioneel centrum of museum). Hierbij is belangrijk zicht te hebben op het aflossingsschema van de leningen in relatie tot de afschrijving op (gebruik van) deze 'stenen' voorzieningen. Schulden die zijn aangetrokken om tekorten in de exploitatie op te vangen, zijn risicovol.

Reservepositie

Reserves - Veel gemeenten beschikken over reserves. Zijn deze reserves allemaal nodig? Een belangrijk toetsingskader daarvoor is de nota reserves en voorzieningen. Het is goed om te beseffen dat reserves alleen maar worden ingesteld met een besluit van de gemeenteraad. Het verdient aanbeveling om periodiek de bestaande reserves aan een kritische beschouwing te onderwerpen. Soms wordt een reserve door de tijd achterhaald en kan deze vrijvallen.

- **Stille reserves** - Stille reserves zijn reserves die ontstaan wanneer de werkelijke waarde hoger is dan de waarde zoals in de boekhouding is weergegeven. In de waarderingsgrondslagen van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is vastgelegd dat activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs of lagere marktwaarde. Realisatie van die boekwinsten bij verkoop kan dan worden ingezet voor nieuw beleid of intensivering van bestaand beleid. Maar het is veelal niet op korte termijn te verwachten, omdat deze activa meestal niet kunnen worden verhandeld of omdat zij dermate hoge baten genereren dat het de vraag is of het bedrijfseconomisch verstandig is om deze activa te vervreemden.
- **Algemene reserves en weerstandvermogen** - Bij de algemene reserve is het de vraag wat de omvang is en welk deel vrij aanwendbaar is. Het is tevens een buffer om tegenvallers op te vangen, ook wel het weerstandsvermogen genoemd. Hier ligt een relatie met de paragraaf weerstandsvermogen, waarin de risico's van de gemeente zijn gekwantificeerd en waar is aangegeven waaruit eventuele dekking kan worden gerealiseerd. Bij de beoordeling of een reserve vrij aanwendbaar is, is het van belang om na te gaan welk gedeelte nodig is als weerstandsvermogen en in welke mate de rentebesparing (rente eigen financieringsmiddelen) als structurele opbrengst in de begroting is meegenomen.
- **Bestemmingsreserves** - De gemeenteraad kan beslissen om een bepaalde opbrengst of een begrotingsoverschot geheel of gedeeltelijk te storten in een bestemmingsreserve. Doel hiervan is om bepaalde toekomstige lasten of investeringen daaruit te kunnen financieren. In de praktijk komt het nogal eens voor dat de gemeenteraad diverse potjes heeft gevormd om die lasten of investeringen te kunnen doen, maar dat na verloop van tijd blijkt dat deze potjes achterhaald zijn. Dan kan de bestemmingsreserve worden opgeheven en mogelijk een andere aanwending krijgen.

De hoogte van de reserves – ook wel eigen vermogen genoemd – wordt uitgedrukt in het kengetal solvabiliteit. De solvabiliteit wordt berekend door de omvang van het eigen vermogen uit te drukken als een procentueel aandeel van het balanstotaal. De uitkomst van het kengetal geeft daarmee aan welk deel van het gemeentebezit is afbetaald, doordat er geen schuld op rust. De maat voor een voldoende solvabiliteit is daarom solvabiliteitsratio groter dan 20%. Bij een lager eigen vermogen is de reservebuffer erg klein.

Verhouding vaste activa en reserves

Wanneer bij een gemeente alle reserves worden ingezet om de geactiveerde bezittingen op de balans (wegen, straten, pleinen, gebouwen, schoolgebouwen, sportfaciliteiten, riolering en maatschappelijke voorzieningen) in één keer te verminderen, blijft er een saldo van op de balans geactiveerd bezit over dat aangeeft hoeveel lasten in de toekomst nog op de begrotingen van de gemeente drukken in de vorm van afschrijvingen (en rente).

Voorzieningen

Bij voorzieningen gaat het om een kwantificering van risico's en verwachte verliezen. Zijn deze bedragen afdoende berekend om deze risico's en verliezen toereikend te kunnen opvangen? Ook de relatie met het weerstandsvermogen is relevant. Het is mogelijk dat voor bepaalde risico's nog geen voorzieningen konden worden getroffen (risico en eventuele schade zijn moeilijk te kwantificeren), maar dat deze risico's wel in het weerstandsvermogen zijn betrokken.

Gespaard voor onderhoud

Met betrekking tot onderhoudsvoorzieningen ligt er een duidelijke relatie met het kwaliteitsniveau dat door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Moet de onderhoudsvoorziening van gemeentelijke eigendommen worden gebaseerd op een hoog kwaliteitsniveau of op basis van een normaal of laag kwaliteitsniveau? Bij de beoordeling van deze voorziening is het belangrijk om te beschikken over actuele beheersplannen voor de kapitaalgoederen (wegen, riolering, groen, water, gebouwen, kunstwerken, verlichting, etc.) maar ook van het door de gemeenteraad gewenste kwaliteitsniveau.

Overigens kan de gemeenteraad er ook voor kiezen om niet te sparen voor groot onderhoud, maar de lasten van het groot onderhoud in de jaarlijkse exploitatiebegroting te ramen. Zeker indien de lasten van groot onderhoud grote pieken kent, is dit minder voorzichtig en is het risico groter dat deze lasten in een piekjaar onvoldoende kunnen worden opgevangen dan in een situatie dat er voor groot onderhoud is gespaard. Voor groot onderhoud kan ook worden gespaard door middel van een bestemmingsreserve groot onderhoud. Dan hoeft er geen relatie te zijn met beheersplannen, maar moeten de bestedingen wel expliciet door de gemeenteraad worden goedgekeurd.

Garantstellingen

Gemeenten kunnen garant staan voor de leningen van verbonden partijen of andere organisaties. Ook is het mogelijk dat gemeenten in de achtervang garant staan voor bijvoorbeeld leningen die in eerste instantie zijn geborgd door waarborgfondsen in de woningbouw, zorg- en kinderopvangsector. Belangrijk is dat de gemeenteraad beleid vaststelt met betrekking tot garantstellingen en dat de gemeenteraad regels (ook met betrekking tot de actieve informatieplicht) oplegt aan het college van burgemeester en wethouders onder welke voorwaarden garantstellingen mogen worden verstrekt. Ook is het belangrijk dat de eisen uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) zijn nageleefd en dat de gemeenteraad inzicht heeft in de omvang en aard van verstrekte garanties, de risico's die de gemeente loopt op verstrekte garanties en welke vergoeding daarvoor de gemeente ontvangt.

Grondexploitatie

- **Toekomstige resultaten grondexploitaties** - Om inzicht te hebben in de toekomstige geldstromen is het van belang om de winst- of verliespotentie van de grondexploitaties mee te nemen. Verwachte tekorten (verliezen) behoren afgedekt te zijn met een voorziening.
- **Boekwaarde grondexploitaties, nog te maken lasten, nog te realiseren verkopen** - Voor het inzicht in de grondexploitaties is belangrijk hoeveel plannen de gemeente in ontwikkeling heeft, wat de omvang van de netto geïnvesteerde waarde is van de grondexploitaties (boekwaarde) en hoe ver de plannen in hun ontwikkeling zijn. Hoeveel moet er nog worden geïnvesteerd in relatie tot wat er in totaal naar verwachting wordt geïnvesteerd? En hoeveel grond moet er worden verkocht in relatie tot de totale verwachte opbrengst van het plan?

Risico's verbonden partijen

Voor het beeld van de financiële positie is belangrijk dat een gemeente goed zicht heeft op de financiële positie van de verbonden partijen. Hierbij spelen een aantal kernpunten een rol: zijn de aard en omvang van de activiteiten van de verbonden partij financieel en/of politiek-bestuurlijk risicovol, is de interne beheersing bij de verbonden partij op orde, heeft de verbonden partij voldoende weerstandsvermogen of heeft de gemeente weerstandsvermogen voor de risico's beschikbaar en is de sturingsrelatie met de verbonden partij kwalitatief toereikend?

Rente

Naast de grote inkomsten- en uitgavenstromen speelt rente een cruciale, vaak onderschatte rol in gemeentefinanciën. Door de omslag van een lange periode met lage naar een structureel hoger renteniveau is inzicht hierin essentieel voor de komende raadsperiode. We onderscheiden twee hoofdpunten: rente over eigen vermogen en beleid ten aanzien van externe leningen.

Rente eigen financieringsmiddelen - Gemeenten hebben eigen kapitaal (reserves en voorzieningen). Gemeenten kunnen rente toerekenen aan eigen middelen die voor investeringen worden gebruikt; kapitaal heeft immers altijd een kostencomponent. Deze berekende rente wordt als last op de investering geboekt en als bate bij de algemene middelen verantwoord, waardoor het voordeel kan bijdragen aan het structureel aanvullen van reserves. De Commissie BBV adviseert overigens geen rente over de eigen financieringsmiddelen te berekenen vanwege de administratieve complexiteit en omdat gemeenten niet als doel hebben om over de eigen financieringsmiddelen geld te verdienen.

Rentepolitiek ten aanzien van leningen - Voor de planperiode tot en met 2030 moet u rekening houden met een structureel hoger renteniveau dan afgelopen 10 jaar, met het risico dat herfinanciering leidt tot blijvend stijgende lasten. Daarom is een duidelijke financieringsvisie en actuele financierings- en liquiditeitsplanning onmisbaar: wanneer lopen leningen af, wat moet worden geherfinancierd en welke contracten kennen renteherziening. Beleid en kaders - Leg visie en risicobeperkende maatregelen vast in het treasurystatuut; dit is uw kompas op de kapitaalmarkt. Houd rekening met wettelijke grenzen uit de Wet Fido, zoals de renterisiconorm (spreiding van het herzieningsrisico) en de kasgeldlimiet. Het naleven van deze regels en het voeren van een prudent rentebeleid zijn cruciaal om de financiële stabiliteit van de gemeente in de periode na 2026 te waarborgen.

Rentepolitiek voor het toerekenen van rente

Binnen de gemeentelijke financiën is het essentieel dat de kosten van producten, diensten en investeringen volledig in beeld worden gebracht via de 'integrale kostprijs'. Dit omvat ook de kapitaallasten, ofwel de rente. De Commissie BBV heeft in haar recente 'Notitie Rente' de regels hiervoor aangescherpt om de transparantie en vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. Vanaf 2025 geldt een nieuwe, verplichte methode: de rentelasten voor bouwgronden in exploitatie worden toegerekend op basis van de gebruikelijke omslagrente, toegepast op de bruto boekwaarde per 1 januari. Een uitzondering hierop is projectfinanciering, waarbij de rente van een specifieke lening direct en volledig aan de desbetreffende grondexploitatie wordt toegerekend.

Voor raadsleden is dit van belang bij het vaststellen van tarieven voor bijvoorbeeld leges, afvalstoffen- en rioolheffing. Deze mogen wettelijk maximaal 100% kostendekkend zijn. Een correcte rentetoerekening zorgt dat burgers niet te veel betalen en biedt een solide juridische en financiële basis voor de tarieven. Deze systematiek geldt eveneens voor de kostprijsbepaling van kapitaalintensieve projecten, zoals grondexploitaties.

2. Beeld begroting

Het beeld van de begroting moet inzicht geven in:

- **Het saldo van baten en lasten** – spaart (bij positief saldo) of ontspaart (bij negatief saldo) de gemeente?
- **Het exploitatieresultaat** – de uitkomst nadat er stortingen in en onttrekkingen uit de reserves hebben plaatsgevonden en deze respectievelijk ten laste en ten bate van de begroting zijn gebracht.

Om goed inzicht in de financiële positie van de gemeente te krijgen is een duidelijk beeld van de begroting belangrijk. Om beeld te krijgen 'in hoeverre de structurele lasten in de begroting gedekt worden door structurele baten' wordt in begroting, meerjarenraming en jaarrekening een overzicht opgenomen met incidentele baten en lasten.

Vragen om een goed beeld van de begroting te krijgen zijn:

- Zijn veel vaste lasten (zoals kapitaallasten) naar de toekomst verschoven, die door middel van vaste bedragen jaarlijks de begroting voor een substantieel bedrag belasten?
- Laat de begroting jaar in jaar uit overschotten zien als gevolg van voorzichtig ramen of door niet goed beheerste planningen? Of zijn er juist tekorten te constateren?
- Hoe hoog is de post onvoorzien per programma en in de begroting als geheel? Wat is de omvang van het geraamde bedrag? En staat de omvang van dit bedrag wel in verhouding tot de uitgaven?
- Wat is de omvang van incidentele lasten en baten in de begroting en worden er geen structurele lasten gedekt door incidentele baten?
- Is een overzicht in de begroting, meerjarenraming en jaarrekening opgenomen met structurele stortingen in en onttrekkingen aan reserves, zodat u kunt zien of in het verleden gespaard geld wordt aangewend?
- Worden de baten en lasten afgezet tegen de verdeelstaven in de algemene uitkering uit het gemeentefonds aan alle gemeenten?
- Blijkt welke baten en lasten per product wat betreft omvang, centrumfunctie en sociale structuur vergelijkbare gemeenten hebben en wat de werkelijke baten en lasten van deze producten zijn?
- Zijn de baten en lasten in de begroting en jaarrekening ingedeeld in wettelijke en niet-wettelijke taken ten einde de beïnvloedbaarheid van de betreffende taken inzichtelijk te maken?
- Wat is de hoogte van het taakveld Overhead, ook in verhouding tot andere gemeenten?

Analyse primaire begroting, begroting na wijziging en realisatie

De analyse tussen primaire begroting, begroting na wijziging en de realisatie over de afgelopen jaren geeft een indicatie van de kwaliteit van het begrotingsproces (inclusief investeringsplannen) en de tijdigheid en kwaliteit van tussentijdse bijstellingen en wat er nog gebeurt na de laatste tussenrapportage en de afsluiting van het begrotingsjaar. Ook geeft het een indicatie van de realisatiekracht van de gemeente. Forse overschotten kunnen een aanwijzing zijn dat de capaciteit van de gemeente ontoereikend is om de ambities te realiseren en/of er teveel ambities in de begroting zijn opgenomen. Hoe dichter de primaire begroting, begroting na wijziging en realisatie bij elkaar liggen, des te scherper de informatie is van de ramingen in de begroting en de voorspellende waarde van de tussenrapportages.

Waar moet u bij de analyse van de begroting en realisatie ook op letten?

- **Hardheid van investeringsplanningen** - Investeringsplanningen en de daarbij horende financiële ramingen dienen betrouwbaar te zijn. Verschuiving van investeringen in de tijd leidt tot een verschuiving van kapitaallasten. In gemeentelijke jaarrekeningen zien we regelmatig dat onderuitputting wordt veroorzaakt door vertraging in de investeringen.
- **Vervangingsinvesteringen** - In de praktijk komt het nogal eens voor dat gemeenten onvoldoende zicht hebben op vervangingsinvesteringen. Met name bij gemeenten die met veel groei te maken hadden, is dit risico groot. In het verleden zijn investeringen gepleegd die gedekt zijn door bestemmingsreserves of subsidies waardoor er nu geen kapitaallasten meer in de begroting zijn opgenomen.

3. Gevoeligheidsanalyse

Tot slot, noemen we als derde factor om een duidelijk zicht op de begroting te krijgen de gevoeligheidsanalyse. In feite is het verkrijgen van inzicht in de gevoeligheid van de begroting voor externe en interne ontwikkelingen nog een stap verder in de analyse van de begroting. Het gaat dan om ontwikkelingen zoals rentewijzigingen, het aantal bijstands- en wmo-gerechtigden, het aantal jeugdzorgklanten, de omvang van de investeringen en decentralisaties van taken naar de gemeenten

Pijler 2 Zorg voor een evenwichtig EMU-saldo

Om de overheidsfinanciën in heel Europa gezond te houden, zijn er gezamenlijke afspraken gemaakt over de maximale schuld die een land mag hebben. Dit is de zogeheten 'EMU-norm'. De Nederlandse 'Wet houdbare overheidsfinanciën' (Wet Hof) zorgt ervoor dat ook gemeenten, provincies en waterschappen aan deze Europese spelregels bijdragen. In de praktijk betekent dit dat alle gemeenten samen een gezamenlijk, maximaal begrotingstekort hebben. Overschrijden we dit collectieve plafond, dan moet Nederland ingrijpen.

Een andere manier van rekenen

Het belangrijkste om te weten is dat dit 'EMU-tekort' anders wordt berekend dan u gewend bent van uw gemeentebegroting.

- **Uw gemeentebegroting:** Hierin worden lasten en baten toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben (zoals jaarlijkse afschrijvingen op een gebouw).
- **De EMU-berekening:** Deze kijkt puur naar het geld dat in een jaar daadwerkelijk de gemeentekas in en uit gaat (de kasstromen).

Een grote investering die u in één keer betaalt, zorgt dus voor een groot EMU-tekort in dat specifieke jaar, ook al schrijft u er in uw eigen begroting jarenlang op af. Omdat uw gemeente wettelijk verplicht is om een structureel sluitende begroting te hebben, kan er op de lange termijn geen sprake zijn van een EMU-tekort.

Aandachtspunten voor de raad

De EMU-norm dwingt u om strategisch naar de timing van grote uitgaven en inkomsten te kijken. Hieronder de belangrijkste aandachtspunten:

- **Slim plannen en investeren:** Een grote investering heeft een directe impact op het EMU-saldo. Het is verstandig om investeringen goed te spreiden. Eerst sparen dan uitvoeren heeft een positief effect.
- **Vinger aan de pols houden:** Het is essentieel om kasstromen gedurende het jaar te monitoren. Zo ziet u tijdig of u de EMU-norm dreigt te overschrijden en kunt u bijsturen.
- **Denk na over eigendom:** De vraag of de gemeente eigenaar moet blijven van al haar vastgoed (zoals sportaccommodaties) is relevant. Verkoop van vastgoed levert direct geld op, verbetert het EMU-saldo.
- **Wees voorbereid op tegenvallers:** Wat is de impact op het EMU-saldo als een groot bouwproject vertraging oploopt of de verkoop van grond tegenvalt?
- **Stuur op schuld en rente:** Houd de ontwikkeling van de schuldpositie en de rentelasten scherp in de gaten. Een lage schuld betekent lagere rente-uitgaven, wat direct een positief effect heeft op uw kasstromen en dus op het EMU-saldo.

Belangrijk is wel dat deze sturingsmogelijkheden passen binnen de huidige gemeentelijke beleidskaders en dat er geen sturingsmaatregelen worden genomen uitsluitend om de tekortruimte voor de gemeente te beperken.

Suggesties om aan de EMU-norm te voldoen

Een gemeente heeft onder andere de volgende sturingsmogelijkheden om het EMU-tekort te beïnvloeden:

- + instellen van investeringsplafonds gebaseerd op de maximaal toegestane tekortnorm (takendiscussie);
- + echt verzelfstandigen/privatiseren;
- + kapitaal verstrekken en jaarlijks afschrijven/subsidieverstrekking;
- + huur/lease (operationeel) in plaats van eigen investeringen realiseren;
- + compenseren onderling van tekortruimte;
- + begrotingsoverschot creëren;
- + waardestijging deelnemingen in rente/dividend laten uitkeren.

Tijdelijk overtollig geld? Verplicht bankieren bij de schatkist!

Als raadslid is het belangrijk te weten dat uw gemeente te maken heeft met schatkistbankieren. Gemeenten zijn (net als gemeenschappelijke regelingen, provincies en waterschappen) verplicht om tijdelijk overtollige geldmiddelen aan te houden op een bankrekening bij het ministerie van Financiën, het zogenaamde schatkistbankieren. De minister van Financiën hoeft daardoor minder geld te lenen op de financiële markten, waardoor de staatsschuld uitgedrukt in een percentage van het Bruto Binnenlands Product (BBP) lager wordt.

Effecten van schatkistbankieren voor uw gemeente

De autonomie van uw gemeente (en de gemeenschappelijke regelingen waar uw gemeente in deelneemt) is door de invoering van het schatkistbankieren ingeperkt voor de wijze waarop met tijdelijke overtollige geldmiddelen wordt omgegaan. Bovendien zijn de rendementen op de bij het Rijk aangehouden geldmiddelen in de regel lager. De impact is dan ook het grootst voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen die beschikken over relatief grote sommen tijdelijke overtollige geldmiddelen en die het rendement van deze beleggingen gebruiken als structurele bron van baten in de begroting.

De belangrijkste effecten van het schatkistbankieren voor uw gemeente

- Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen kunnen uitsluitend ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak, welk begrip niet wettelijk is gedefinieerd, leningen aangaan, middelen uitzetten of garanties verlenen. Voor het overige houden zij hun liquide middelen aan bij het Rijk.
- Gemeenten kunnen hun liquide middelen in de vorm van leningen uitzetten bij andere openbare lichamen, met dien verstande dat openbare lichamen geen leningen kunnen verstrekken aan openbare lichamen ten aanzien waarvan zij met het financiële toezicht zijn belast.
- Er is geen leenfaciliteit aanwezig voor gemeenten bij het Rijk. Het Rijk gaat er van uit dat gemeenten zelf vreemd vermogen kunnen aantrekken op de financiële markten.
- Derivaten en middelen uitzetten anders dan ten behoeve van de publieke taak blijft toegestaan, mits er sprake is van een ‘prudent karakter’ en de activiteiten niet zijn gericht op het generen van inkomsten door het lopen van overmatig risico.
- Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen ontvangen van het Rijk een rentevergoeding die gelijk is aan de rente die het Rijk betaalt op leningen die het Rijk zelf heeft aangetrokken op de financiële markten.

Pijler 3 Zorg voor inzicht in risico’s, beheersing van risico’s en voldoende weerstandscapaciteit

Risicomanagement

Als raadslid staat u voor de taak om belangrijke beslissingen te nemen over de toekomst van uw gemeente. Deze beslissingen, of het nu gaat om de bouw van een nieuwe wijk, de energietransitie of het sociaal domein, brengen onvermijdelijk risico's met zich mee. Risicomanagement is geen rem op ambitie, maar juist een essentieel instrument om op een verantwoorde en gecontroleerde manier de ambities van de gemeente waar te maken. In dit hoofdstuk verkennen we een moderne kijk op risicomanagement die verder gaat dan alleen het traditionele 'weerstandsvermogen'.

De basis: weerbaarheid en het weerstandsvermogen

Traditioneel richt risicomanagement bij gemeenten zich sterk op het **weerstandsvermogen**. Dit is het vermogen van de gemeente om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen zonder direct in de problemen te komen.

De kern van dit concept wordt gevormd door de **weerstandsratio**. Deze ratio wordt berekend door de beschikbare financiële buffers (de weerstandscapaciteit) te delen door de ingeschatte financiële risico's. De provincie als toezichthouder ziet een ratio van 1,0 als 'voldoende'.

Deze aanpak is gebaseerd op het beheersen van wat we **harde risico's** noemen.

- **Harde risico's**: Dit zijn risico's die voortkomen uit verplichtingen en contracten die de gemeente al is aangegaan met derden (bijvoorbeeld aannemers, leveranciers of andere overheden). Er is sprake van een commitment. Denk aan een getekend contract voor de bouw van een sporthal of een wettelijke plicht om een taak uit te voeren. Deze risico's zijn 'hard' omdat u er niet zomaar onderuit kunt; bij een tegenvaller zal de gemeente financieel moeten bijspringen.
- **Weerbaarheid**: Dit is de financiële buffer (de weerstandscapaciteit) die nodig is om de mogelijke financiële gevolgen van deze harde risico's op te vangen.
- **Beheersing van harde risico's**: De kerntaak van de raad is hier om de verhouding tussen de harde risico's en de beschikbare financiële buffer te bewaken. Is er genoeg 'weerbaarheid' om de klappen op te vangen?

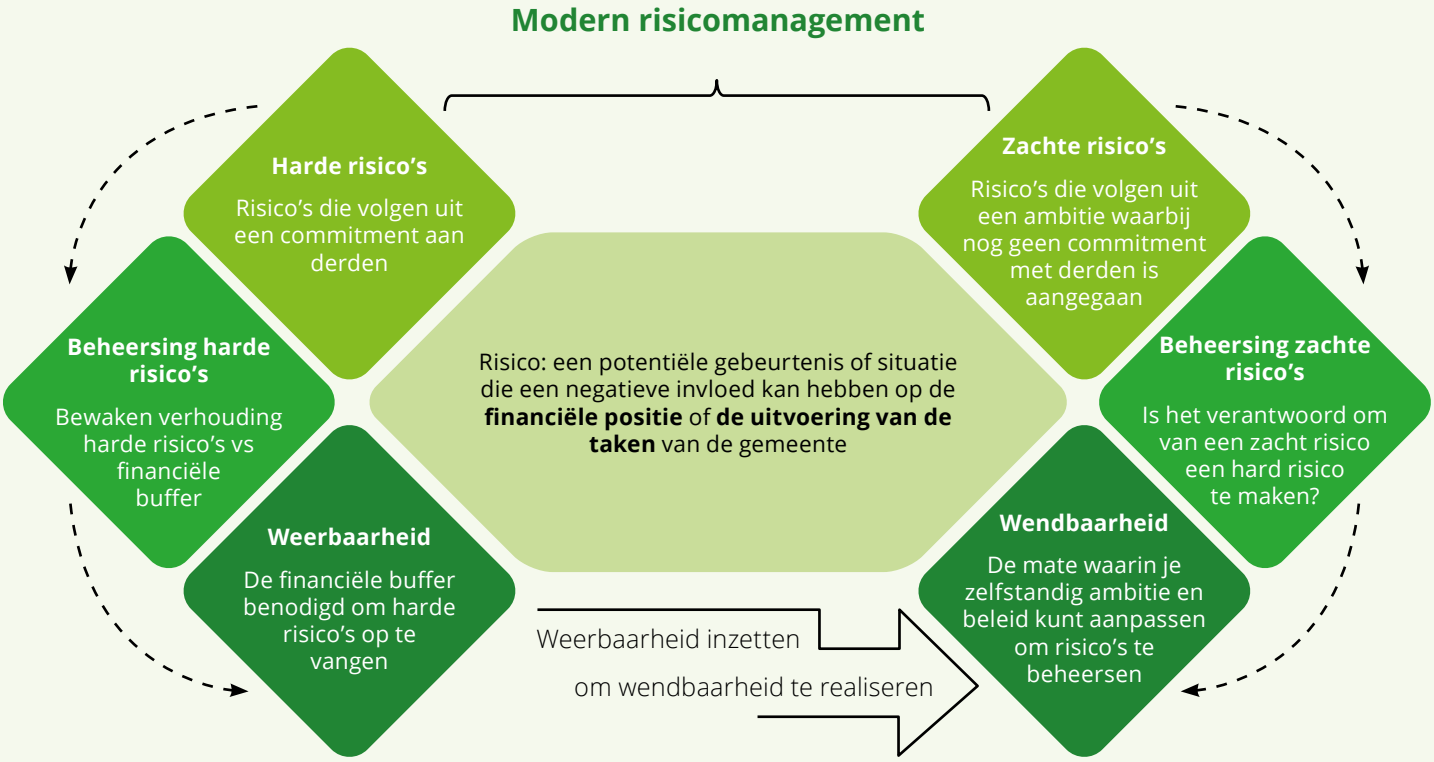
Deze traditionele benadering is en blijft een cruciale indicator voor de financiële gezondheid van de gemeente. Het zorgt ervoor dat de basis op orde is.

De uitdaging van vandaag: grote ambities en de grenzen van weerbaarheid

Gemeenten staan voor grote opgaven: de woningbouw, de energietransitie, klimaatadaptatie en mobiliteit zijn hier voorbeelden van. Deze opgaven brengen grote, langdurige en kapitaalintensieve projecten met zich mee en gaan veelal gepaard met grote risico's.

Een te conservatieve benadering, waarbij voor elk mogelijk risico van een ambitieus langlopend project direct een volledige financiële dekking in het weerstandsvermogen wordt geëist, is niet alleen onrealistisch, maar leidt ook tot verlamming. Het is onrealistisch omdat een project als een grondexploitatie zich over vele jaren ontvouwt, met daarin meestal verschillende momenten waarop u als raad kunt bijsturen, plannen kunt aanpassen of soms zelfs kunt stoppen. Wanneer we deze realiteit negeren, leidt dit tot verlamming. De benodigde buffers om alle risico's vanaf dag één af te dekken zouden namelijk zo hoog zijn dat veel gemeenten ze niet kan opbrengen, met als onvermijdelijk gevolg dat noodzakelijke investeringen in de toekomst van de gemeente niet door kunnen gaan danwel niet tijdig worden gestart.

Hier komt het concept van **modern risicomanagement** om de hoek kijken, waarin we een onderscheid maken tussen 'harde' en 'zachte' risico's.

De moderne benadering: de balans tussen weerbaarheid en wendbaarheid

Modern risicomanagement erkent dat niet elk risico hetzelfde is. Naast de harde risico's, onderkennen we ook **zachte risico's**.

- **Zachte risico's**: Dit zijn risico's die voortkomen uit een ambitie van de gemeente, waarbij nog geen harde, onomkeerbare verplichtingen (met derden) zijn aangegaan. De gemeenteraad heeft bijvoorbeeld een grondexploitatie vastgesteld voor een nieuwe woonwijk, maar heeft nog geen grond gekocht of contracten getekend. Het risico is 'zacht' omdat de gemeenteraad de mogelijkheid heeft om de plannen nog aan te passen, uit te stellen of te annuleren.

Dit brengt ons bij een tweede, even belangrijk concept: **wendbaarheid**.

- **Wendbaarheid**: Dit is de mate waarin de gemeente in staat is om zelfstandig haar ambities en beleid aan te passen om risico's te beheersen. Het is de beleidsmatige en bestuurlijke flexibiliteit die u als raad heeft. Zolang een risico 'zacht' is, beschikt u over maximale wendbaarheid.

De kerntaak bij zachte risico's is fundamenteel anders dan bij harde risico's. De centrale vraag voor de raad is niet: "Hebben we het geld om de tegenvaller op te vangen?", maar: "Is het verantwoord om van dit zachte risico een hard risico te maken?"

Elke keer dat u of uw college (passend binnen het door u verstrekte mandaat) instemt met een volgende stap in een project (zoals het tekenen van een contract), zet u een 'zacht' risico om in een 'hard' risico. Op dat moment neemt uw wendbaarheid af en moet de financiële 'weerbaarheid' toereikend zijn.

Wat betekent dit voor u als raadslid?

Wanneer een groot project of een nieuwe ambitie wordt voorgesteld, stel dan niet alleen de vraag: "Past dit binnen ons weerstandsvermogen?". Verbreed uw blik met de volgende vragen:

1. Aard van het risico: Spreken we hier over een zacht of een hard risico? Welke verplichtingen gaan we op dit moment precies aan?
2. Mate van wendbaarheid: Wat zijn onze 'vluchtroutes' of aanpassingsmogelijkheden? Op welke momenten kunnen we als raad nog besluiten om bij te sturen, te faseren of te stoppen?
3. Het omslagpunt: Op welk specifiek moment in dit project wordt het zachte risico (de ambitie) omgezet in een hard risico (een onomkeerbare verplichting)?
4. De bewuste afweging: Zijn we ons ervan bewust dat we met dit besluit wendbaarheid inleveren voor een harde verplichting? En is onze weerbaarheid (financiële buffer) op dat moment toereikend voor de risico's die we dan nemen?

Door deze vragen te stellen, transformeert u uw rol van een passieve bewaker van de schatkist naar een actieve, strategische partner die op een verantwoorde manier bouwt aan de toekomst van de gemeente. U balanceert tussen de financiële zekerheid van **weerbaarheid** en de strategische vrijheid van **wendbaarheid**.

4 | Raadslid in samenwerking en concurrentie

4.1. Samenwerking en decentralisatie van taken naar de gemeente

De decentralisaties van 2015 startten met de ambitie om zorg en ondersteuning beter en dichter bij de inwoner te organiseren. Nu, bijna een decennium later, heeft het optimisme plaatsgemaakt voor de complexe realiteit van vandaag. De uitgaven in het sociaal domein, met name voor de Jeugdzorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), zijn voor veel gemeenten financieel onhoudbaar geworden. De beschikbare rijksmiddelen dekken de werkelijke lasten vaak niet meer.

Dit plaatst u als raadslid voor een fundamentele uitdaging. Het gaat niet langer alleen om het vormgeven van een nieuw stelsel, maar om het managen van een systeem onder hoogspanning. De centrale opgave is nu om met beperkte middelen maximale maatschappelijke waarde te creëren. Dit vereist een heldere visie en het maken van scherpe keuzes. Daarbij zul je soms ongelijk moeten investeren om gelijke kansen te creëren. Sommige wijken, gezinnen of individuen hebben nu eenmaal meer ondersteuning nodig dan anderen om volwaardig mee te kunnen doen.

De kern van de huidige uitdagingen

Om als raad effectief te kunnen sturen, is het cruciaal om de onderliggende problemen die de druk veroorzaken te begrijpen.

1. De financiële knel: Structurele tekorten en incidentele pleisters

Sinds de decentralisaties is sprake van een fors toegenomen zorgvraag. Doordat de toegang tot hulp laagdrempeliger werd en de problematiek in de samenleving (zoals prestatiedruk bij jongeren) complexer werd, doen significant meer inwoners een beroep op ondersteuning. Dit heeft ertoe geleid dat de hiervoor door het rijk aan de gemeente beschikbare middelen om de wettelijke taken in de Jeugdzorg en Wmo uit te voeren inmiddels structureel tekort schieten.

De directe invloed die u als raadslid heeft op zorguitgaven is vaak beperkt doordat veel voorzieningen 'open-einde-regelingen' zijn. Als een inwoner recht heeft op zorg, is de gemeente verplicht deze te leveren en te bekostigen, ongeacht het budget dat uw raad hiervoor in de begroting heeft opgenomen. De budgetten zijn in feite volgend, niet sturend.

De reactie van het Rijk op de oplopende tekorten is tot nu toe vaak het verstrekken van incidentele, eenmalige budgetten. Deze financiële 'pleisters' bieden op korte termijn lucht, maar lossen het fundamentele probleem niet op. Sterker nog, ze creëren onzekerheid en maken het voor u als raad complex om een duurzame meerjarenstrategie op te stellen en te investeren in lange termijnoplossingen zoals preventie. De budgetten zijn hierdoor niet alleen volgend, maar ook volstrekt onvoorspelbaar.

2. Beperkte grip op de zorgvraag

Gemeenten hebben maar beperkt invloed op de 'poort' tot de zorg. Beslissingen van bijvoorbeeld huisartsen, medisch specialisten of gecertificeerde instellingen (bij jeugdbescherming) kunnen direct leiden tot een zorgtoekenning die de gemeente moet financieren. Sturen op de instroom is daardoor zeer complex. De gemeente zit aan het einde van de keten en betaalt de rekening, maar heeft niet alle knoppen in handen om de vraag te beïnvloeden.

3. De kwetsbare positie van zorgaanbieders

De financiële positie van veel zorginstellingen staat onder druk. Dit creëert een paradoxale relatie met de gemeente. Formeel is er sprake van een zakelijke inkooprelatie. In de praktijk zijn cruciale zorgaanbieders echter zo essentieel voor het welzijn van inwoners, dat een gemeente het zich niet kan permitteren dat zij omvallen. Mocht een aanbieder in financiële nood raken, dan voelt de gemeente vaak de morele en politieke plicht om bij te springen. De aanbieder functioneert hierdoor in de praktijk bijna als een verbonden partij. Deze impliciete garantie heeft een dubbel effect. Enerzijds verzwakt het de onderhandelingspositie van de gemeente. Anderzijds vereist het een veel actievere controlerol. Omdat de gemeente de facto het continuïteitsrisico van de aanbieder deelt, vraagt deze situatie om een strakkere en frequentere beoordeling van zowel de financiële gezondheid als de kwaliteit van de dienstverlening; een veel intensievere sturing dan bij een reguliere contractrelatie.

De instrumenten van de raad: sturen in onzekere tijden

Ondanks deze uitdagingen heeft u als raad wel degelijk belangrijke instrumenten om richting te geven en controle uit te oefenen. De focus moet liggen op die momenten en processen waar uw invloed het grootst is.

1. De meerjarenstrategie sociaal domein

Als uw gemeente nog geen meerjarenstrategie voor het sociaal domein heeft, is het ontwikkelen hiervan een belangrijke eerste stap. In dit plan legt de raad de fundamentele keuzes vast en biedt een ankerpunt voor operationele beslissingen, zoals de inkoop van zorg.

- Wat is onze ambitie en wat is echt essentiële zorg? Dit dwingt tot prioritering.
- Hoe investeren we in preventie om de instroom in dure zorg te beperken?
- Welke resultaten willen we behalen en hoe meten we die?
- Hoe zien de financiële kaders er voor de komende jaren uit, inclusief de risico's?

2. Inkoop als strategisch instrument

De contractering van zorg is een cruciaal sturingsmoment voor de raad. De financieringsvorm die u kiest bepaalt mede het gedrag van zorgaanbieders. U kunt via kaderstelling invloed uitoefenen op:

- Het aantal contractpartners: Kiest u voor een breed palet aan aanbieders (keuzevrijheid) of een beperkt aantal strategische partners (meer grip en samenwerking)?
- De inkoopvorm: Stuurt u op prijs x hoeveelheid, trajectfinanciering of een lumpsum-bedrag? Deze vormen kunnen aanbieders stimuleren om efficiënter te werken en te investeren in preventie en resultaat, in plaats van volume. Uw keuzes bepalen de dynamiek in het zorglandschap .

3. Contractmanagement

Gezien de afhankelijke relatie met zorgaanbieders, is enkel een contract afsluiten niet voldoende. Goed contractmanagement is essentieel. Zoals hierboven beschreven, vraagt de ‘verbonden partij’-status om intensieve monitoring. Als raad moet u erop toezien dat het college niet alleen de financiële afspraken, maar ook de kwalitatieve prestaties en financiële gezondheid van strategische partners actief en frequent bewaakt. Vraag periodiek naar concrete rapportages hierover.

4. De kracht van preventie

Het is cruciaal dat de raad niet alleen focust op degenen die al zorg nodig hebben, maar juist ook stuurt op het versterken van de preventieve structuur. Denk aan laagdrempelige voorzieningen in de wijk, ondersteuning op scholen, en het bevorderen van sociale netwerken. Dit is de kern van ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’: investeer extra in die wijken en voor die groepen waar de risico’s het grootst zijn, om duurdere zorg in de toekomst te voorkomen.

Vooruitkijken: de naderende schaarste aan zorg

De uitdagingen van de komende jaren zullen niet alleen over geld gaan. De beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel wordt een steeds groter knelpunt. De vraag verschuift van 'kunnen we het betalen?' naar 'kunnen we het nog wel leveren?'. Uw rol als raadslid is om dit debat te agenderen en de gemeente voor te bereiden op deze uitdaging.

Vragen voor de kaderstellende rol

Deze vragen stelt u bij het vaststellen van de begroting, het meerjarenbeleidskader of voorafgaand aan een nieuw inkooptraject.

Strategie en financiën

- Keuzes en Prioriteiten: Welke concrete en meetbare maatschappelijke doelen willen we in de komende vier jaar bereiken in het sociaal domein, en welke zijn leidend als er financiële keuzes gemaakt moeten worden?
- Ongelijk Investeren: Op welke specifieke wijken of doelgroepen gaan we de komende jaren 'ongelijk investeren' om gelijke kansen te bevorderen, en hoe meten we het effect van deze extra investering?
- Preventiebudget: Welk percentage van het totale budget voor het sociaal domein reserveren we expliciet voor preventie en het voorliggend veld, en hoe borgen we dat dit geld niet gedurende het jaar wordt overgeheveld naar zorg?
- Risicobeheersing: Welke scenario's heeft het college voorbereid voor het geval de (incidentele) rijksbijdragen wegvallen of lager uitvallen, en welke pijnlijke keuzes op het gebied van serviceniveau of ambities zijn dan onvermijdelijk?

Inkoop en de aanbiedersmarkt

- Financiële Prikkels: Welke financiële prikkels gaan we in de nieuwe contracten inbouwen om zorgaanbieders te stimuleren te investeren in preventie en afschaling, in plaats van in volume (meer uren)? Vragen we om een vast bedrag per traject in plaats van een uurtarief?
- Marktordening: Kiezen we bij de volgende inkoopronde bewust voor een kleiner aantal strategische partners om de samenwerking te versterken, of maximaliseren we de keuzevrijheid met het risico op versnippering en hogere transactiekosten? Wat is de strategische afweging?
- Innovatie en Samenwerking: Welke concrete en afdwingbare eisen stellen we aan de samenwerking tussen aanbieders onderling en met het voorliggend veld (onderwijs, welzijn, huisartsen)? En hoe belonen we succesvolle samenwerking?
- Essentiële Zorg: Hoe definiëren we in onze inkoopdocumenten het verschil tussen 'essentiële zorg' die we altijd moeten leveren en 'wenselijke ondersteuning' waar we mogelijk selectiever in moeten zijn?

Vragen voor de controlerende rol

Deze vragen stelt u bij het vaststellen van de begroting, het meerjarenbeleidskader of voorafgaand aan een nieuw inkooptraject.

Financiële beheersing en risico's

- Oorzaak van tekorten: Wat is de actuele prognose van het tekort/overschot, waar wordt dit precies door veroorzaakt (stijgt het volume, de prijs per cliënt, of de zorgzwaarte), en welke concrete maatregelen neemt het college nu om bij te sturen?
- Externe verwijzers: Welk percentage van onze uitgaven is het gevolg van doorverwijzingen waarop wij als gemeente geen directe invloed hebben (bv. huisartsen, gecertificeerde instellingen), en welke gesprekken voert het college met deze verwijzers om de stijging te beheersen?
- Kosteneffectiviteit: Kan het college laten zien welke vormen van ondersteuning de meeste maatschappelijke waarde opleveren voor de geïnvesteerde euro? Zijn er dure interventies die weinig opleveren?

Contractmanagement en kwaliteit van aanbieders

- Actieve controle: Hoe frequent en op basis van welke concrete data (financieel en kwalitatief) beoordeelt het college de prestaties en de financiële gezondheid van onze (strategische) zorgaanbieders?
- Wachttijden: Kunt u een overzicht geven van de actuele wachttijden per type zorg, en welke concrete acties worden ondernomen richting aanbieders die hun contractueel afgesproken wachttijden niet halen?
- Kwaliteit en klachten: Welke lessen trekken we uit klachten van inwoners en signalen van de cliëntondersteuning, en hoe worden deze lessen gebruikt om de dienstverlening van de betreffende aanbieder te verbeteren? Worden aanbieders hierop aangesproken?

Maatschappelijke resultaten en effectiviteit

- Resultaatmeting: Kan het college aantonen, dat onze investeringen in het sociaal domein leiden tot de afgesproken maatschappelijke resultaten (bv. toename zelfredzaamheid, daling schooluitval, stijging arbeidsparticipatie)?
- Cliëntervaring: Hoe meten we de tevredenheid en de ervaringen van onze inwoners die ondersteuning ontvangen, en wat zijn de belangrijkste verbeterpunten die zij aangeven?
- Leren en afschalen: Welke succesvolle interventies of pilots worden opgeschaald en welke niet-effectieve programma's of werkwijzen worden op basis van de resultaten actief afgebouwd?

4.2. Wat betekent de Wet gemeenschappelijke regelingen?

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) maakt het voor gemeenten mogelijk om taken en bevoegdheden gezamenlijk in een publiekrechtelijk samenwerkingsverband uit te voeren. Sinds 1 juli 2022 is de Wet versterking grip op gemeenschappelijke regelingen (WvggR) van kracht. Deze wet geeft u als raadslid aanzienlijk meer instrumenten voor controle en sturing van deze samenwerkingsverbanden. Als raadslid is het goed te weten dat er verschillen zijn tussen gemeenschappelijke regelingen. Twee cruciale verschillen gaan over de rechtspersoonlijkheid en de bestuursstructuur.

Gemeenten kunnen op verschillende manieren samenwerken. De vorm bepaalt de juridische status en bestuursstructuur.

1. **Openbaar lichaam**: Dit is de meest uitgebreide vorm. Een openbaar lichaam heeft rechtspersoonlijkheid, wat betekent dat het zelfstandig contracten kan sluiten en personeel in dienst kan nemen. Het heeft een algemeen bestuur (AB), een dagelijks bestuur (DB) en een voorzitter.
2. **Bedrijfsvoeringsorganisatie:** Dit is een lichtere samenwerkingsvorm, ingevoerd met de nieuwe wet. Een bedrijfsvoeringsorganisatie heeft wél rechtspersoonlijkheid, maar een eenvoudiger. Deze vorm is bedoeld voor uitvoerende en bedrijfsvoeringstaken, zoals personeelszaken, financiën en ICT. Een bedrijfsvoeringsorganisatie mag geen beleidskeuzes maken.
3. **Gemeenschappelijk orgaan:** Dit is een eenvoudige vorm zonder rechtspersoonlijkheid. Het kan geen eigen medewerkers in dienst hebben.
4. **Centrumregeling:** De centrumregeling is een samenwerkingsvorm binnen de Wgr waarbij geen nieuw orgaan wordt ingesteld. In plaats daarvan wordt één gemeente aangewezen die bestuursbevoegdheden uitoefent namens de andere deelnemende gemeenten. De uitvoering van deze bevoegdheden kan zowel door bestuursorganen als door ambtenaren van de centrumgemeente gebeuren.
5. **Regeling zonder meer:** De 'regeling zonder meer' is een lichte vorm van samenwerking tussen gemeenten. Deze samenwerkingsvorm biedt gemeenten de mogelijkheid om gezamenlijk een belang te behartigen zonder dat er een zelfstandige bestuurlijke structuur of rechtspersoonlijkheid nodig is. Het is een flexibele en informele samenwerking, vaak vastgelegd in bestuursafspraken, intentieverklaringen, of convenanten. Bij een regeling zonder meer kunnen gemeenten geen taken of bevoegdheden delegeren of mandateren.

Rechtspersoonlijkheid

Het bezit van rechtspersoonlijkheid betekent dat het openbaar lichaam of de bedrijfsvoeringsorganisatie bevoegd is om contracten af te sluiten. Daardoor kunnen er aanbestedingen worden gehouden en kunnen er medewerkers in dienst worden genomen. Het gemeenschappelijk orgaan kan dat niet. Medewerkers die werken voor een gemeenschappelijk orgaan moeten bijvoorbeeld altijd in dienst zijn van een of meer van de deelnemende gemeenten.

Bestuursstructuur

Het gemeenschappelijk orgaan heeft een zogeheten ongeleed bestuur, het openbaar lichaam heeft een geleed bestuur. Een bedrijfsvoeringsorganisatie is een rechtspersoon met een enkelvoudig bestuur. Een geleed bestuur bestaat uit een dagelijks bestuur, een algemeen bestuur en een voorzitter. Als gevolg hiervan kunnen aan de besturen en de voorzitter van een openbaar lichaam alle bevoegdheden worden overgedragen, zoals het vaststellen van algemeen verbindende voorschriften en het heffen van bepaalde belastingen. Het algemeen bestuur van een openbaar lichaam of bedrijfsvoeringsorganisatie bestaat uit minimaal zes leden, zodat het dagelijks bestuur nooit een meerderheid kan hebben in het algemeen bestuur. Deze bepalingen gelden niet voor gemeenschappelijke regelingen die uitsluitend bestaan uit burgemeesters en waarvan het aantal deelnemers minder dan zes is.

In een gemeenschappelijke regeling die door gemeenteraden is ingesteld, mogen in het algemeen bestuur geen collegeleden zitting nemen. In een gemeenschappelijke regeling die mede door gemeenteraden is ingesteld, wordt het aan de gemeenteraden overgelaten om naast raadsleden ook collegeleden aan te wijzen om in het algemeen bestuur zitting te nemen. De leden van een dagelijks bestuur hebben geen verantwoordingsrelatie met de gemeentebesturen die hen hebben aangewezen. Zij hebben dit alleen ten opzichte van het algemeen bestuur. Voor individuele leden van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam, gemeenschappelijk orgaan of bedrijfvoeringsorganisatie geldt vervolgens niet alleen een inlichtingenplicht, maar ook een verantwoordingsplicht jegens de deelnemende bestuursorganen die hen hebben aangewezen. Bij een openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie of gemeenschappelijk orgaan waaraan uitsluitend colleges van burgemeester en wethouders deelnemen geldt dat individuele leden ook een informatie- en verantwoordingsplicht hebben ten aanzien van de raden van de gemeente waaruit het lid afkomstig is.

Het indienen van begroting en jaarrekening: versterking positie raad

De positie van de gemeenteraad bij de begroting en jaarrekening van een openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie en gemeenschappelijk orgaan is versterkt in de nieuwe wet. Het (dagelijks) bestuur biedt uiterlijk 15 april van het lopende jaar de algemene financiële en beleidsmatige kaders (in ieder geval: indicatie van de gemeentelijke bijdrage, de beleidsvoornemens en de prijscompensatie) voor het volgende begrotingsjaar aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten, zodat de raden deze informatie beschikbaar hebben voor de zogeheten voorjaarsnota.

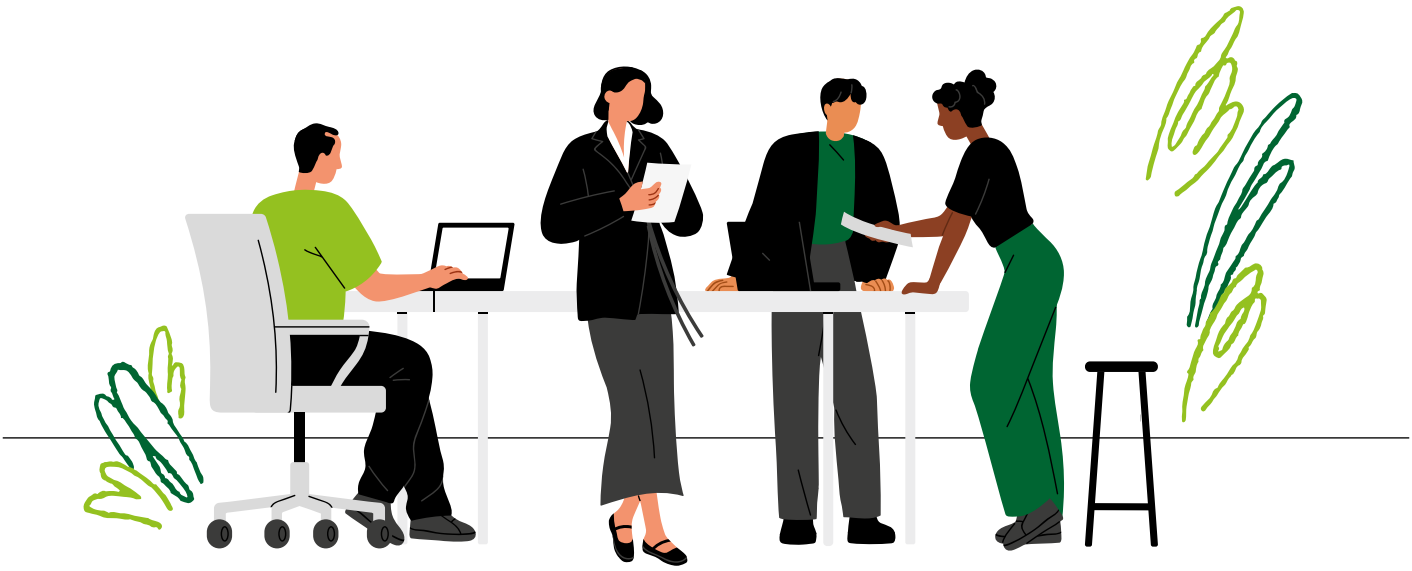
Daarnaast is 15 april van het lopende jaar ook de uiterste datum waarop de voorlopige jaarrekening, inclusief het accountantsrapport, dient te worden aangeboden aan de raden van de deelnemende gemeenten. Hierdoor sluiten de cycli van de planning- en controlinstrumenten van een openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie en gemeenschappelijk orgaan en de deelnemende gemeenten beter op elkaar aan.

Voorts is de termijn voor het geven van zienswijzen op de ontwerpbegroting verlengd van zes naar acht weken. De uiterste datum van inzending van de vastgestelde begroting voor het komende jaar is 1 augustus van het lopende jaar. De uiterste datum van inzending van de vastgestelde jaarrekening van het afgelopen jaar is 15 juli van het lopende jaar.

Bevoegdheden: wat kan de raad weggeven?

Uitgangspunt is dat, indien de gemeenschappelijke regeling hierover geen duidelijkheid biedt, een bevoegdheid die op gemeentelijk niveau toekomt aan de gemeenteraad na overdracht aan het openbaar lichaam toekomt aan het algemeen bestuur. Een bevoegdheid die op gemeentelijk niveau toekomt aan het college van burgemeester en wethouders bij een openbaar lichaam waaraan ook gemeenteraden deelnemen, komt na overdracht toe aan het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam. Bij een openbaar lichaam waaraan uitsluitend colleges van burgemeester en wethouders deelnemen, is bepaald dat de door deelnemers overgedragen bevoegdheden toekomen aan het algemeen bestuur, tenzij in de gemeenschappelijke regeling anders is bepaald. Het algemeen bestuur kan de bevoegdheden met betrekking tot delegatie aan bestuurscommissies, vaststellen van de begroting en jaarrekening, het heffen van bepaalde belastingen en het vaststellen van verordeningen die door strafbepaling of bestuursdwang worden gehandhaafd niet delegeren aan het dagelijks bestuur. Ook de besluiten tot oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen blijft voorbehouden aan het algemeen bestuur. Bovendien moeten de gemeenteraden van de deelnemers de gelegenheid hebben om hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam en/of het bestuur van een bedrijfsvoeringsorganisatie te brengen.

Alleen de gemeenteraad kan bevoegdheden overdragen aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Voorts kan alleen de gemeenteraad de regeling zodanig aanpassen dat het algemeen bestuur de bevoegdheid krijgt de regeling zelf te veranderen. Het algemeen bestuur kan bestuurscommissies instellen, indien de gemeenschappelijke regeling hierin voorziet. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een bestuurscommissie nadat de gemeenteraden van dit voornemen op de hoogte zijn gesteld en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis te brengen van het algemeen bestuur.

Versterking positie van de gemeenteraad in de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

1. Zienswijze op ontwerpregeling

In de nieuwe wet hebben gemeenteraden de mogelijkheid bij het treffen of wijzigen van een GR vooraf een zienswijze te geven op het ontwerp daarvan. Dit geldt voor regelingen waaraan colleges of burgemeesters deelnemen, maar niet voor regelingen waaraan de gemeenteraden zelf deelnemen. Dan hebben de gemeenteraden sowieso inspraak op de inhoud van de regeling.

2. Bepalingen omtrent wijziging, opheffing, toetreding, uittreding

Niet alleen GR'en voor onbepaalde tijd, ook GR'en voor bepaalde tijd moeten regels bevatten over wijziging, opheffing, toetreding en uittreding (artikel 9 Wgr). Niet alleen de gevolgen van uittreding moeten worden vastgelegd, ook de voorwaarden waaronder een deelnemer kan uittreden moeten in de GR zelf worden opgenomen. De bepalingen over uittreding omvatten in ieder geval bepalingen over de gevolgen voor het vermogen van de GR voor de deelnemende gemeenten.

3. Zienswijze op voorgenomen besluiten

Uit de tekst van een GR moet blijken op welke voorgenomen besluiten de gemeenteraden een zienswijze kunnen geven. Er mag ook geregeld worden dat de raad in geen enkel geval een zienswijze in kan dienen.

4. Betrekken van burgers

De wijziging van de Wgr introduceert de mogelijkheid burgers (ingezetenen van de deelnemers en andere belanghebbenden) te betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid van de GR. In een GR moet worden opgenomen of burgers betrokken worden en zo ja, op welke wijze en bij welke beslissingen. Dat laatste zal afhangen van de mate waarin het door de gemeenschappelijke regeling gevoerde beleid de belangen van ingezetenen en andere belanghebbenden raakt.

5. Evaluatie

Iedere GR moet een bepaling bevatten over de evaluatie van de regeling. De bepaling kan inhouden dat niet wordt geëvalueerd. Wordt wel geëvalueerd dan zullen de bepalingen gaan over wat wordt geëvalueerd, hoe vaak en op welke wijze.

6. Actieve informatieplicht

Er is een algemene informatieverplichting voor het bestuur van de GR: het moet de raden van alle deelnemende gemeenten ongevraagd alle inlichtingen verstrekken die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

7. Een gemeenschappelijke adviescommissie

De gemeenteraden gezamenlijk kunnen het algemeen bestuur van een openbaar lichaam voorstellen een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen. Het algemeen bestuur moet dan aan het verzoek voldoen en regelt de bevoegdheden, taken en werkwijze. De adviescommissie bestaat uit raadsleden en behartigt de belangen van de gemeenteraden. Niet iedere gemeenteraad hoeft een lid af te vaardigen. De commissie ondersteunt de gemeenteraden bij de voorbereiding van besluitvorming met betrekking tot de GR en adviseert zowel de gemeenteraden als het algemeen bestuur. De bedoeling is het voor de deelnemers eenvoudiger te maken het functioneren van een GR tijdig bij te sturen.

8. Veranderingen in begrotingscyclus

Enkele data waarvoor stukken toegezonden moeten worden, zijn gewijzigd in die zin dat meer ruimte voor controle ontstaat.

9. Gemeenschappelijke onderzoekscommissie (enquêterecht)

De gemeenteraden kunnen gezamenlijk met de andere deelnemende raden, op voorstel van de vertegenwoordigende organen van de deelnemers aan de GR, een onderzoek instellen naar het gevoerde bestuur door die GR.

10. Verduidelijking onderzoeksbevoegdheid lokale rekenkamers

Lokale rekenkamers, waaronder gezamenlijke rekenkamers, zijn bevoegd onderzoek te doen naar het gevoerde bestuur van een GR. Toegevoegd is dat een rekenkamer de andere rekenkamers van de deelnemers informeert op het moment dat een dergelijk onderzoek wordt ingesteld.

5 | Wet normering topinkomens

Als gemeenteraad hebt u ook een rol te spelen in de vorm van controle en kaderstelling voor de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT). Topfunctionarissen in de (gemeentelijke) overheid en de semipublieke sector (maatschappelijke instellingen als scholen, ziekenhuizen, verzorgingshuizen en woningcorporaties) mogen geen hogere salarissen ontvangen dan de voormalige Balkenendenorm, dat wil zeggen dan dat van de minister-president. Diverse gemeenteraden voeren een eigen 'gemeentelijke Balkenendenorm'.

Openbaarmaking en vaststelling salarissen

De WNT regelt de openbaarmaking van topinkomens van (interim) topfunctionarissen in de publieke en de semipublieke sector en stelt tevens maxima aan de hoogte van de bezoldiging en ontslagvergoeding van topfunctionarissen. De wet is van toepassing op gemeenten, op de gemeenschappelijke regelingen (GR) en op de privaatrechtelijke rechtspersonen waarin de gemeente invloed heeft op het beheer of beleid dan wel de bestuursleden benoemt. Vennootschappen waarin de gemeente aandelen houdt, vallen niet onder de WNT. Verantwoordelijk voor de naleving van de WNT is het college van burgemeester en wethouders. Als raadslid hebt u daardoor een sturende invloed.

Wie zijn de topfunctionarissen binnen de gemeente?

Binnen de gemeenten kwalificeren de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionarissen en vallen zij onder de werking van de WNT. Waarnemende gemeentesecretarissen en griffiers worden ook als topfunctionaris voor de WNT aangemerkt, mits er een formeel benoemings-/aanstellingsbesluit is voor de periode van waarneming. Dit geldt ook voor interims in deze rollen. Bij een GR of een privaatrechtelijke organisatie in de gemeente zijn dat: de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen; de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan deze organen die in deze rol (gezamenlijk) verantwoordelijk zijn voor de gehele rechtspersoon of instelling; en degenen die belast zijn met de dagelijkse leiding van de gehele rechtspersoon of instelling.

Het bezoldigingsmaximum is ook van toepassing als de functie van topfunctionaris niet in dienstbetrekking of ambtelijke aanstelling wordt vervuld maar op basis van een opdracht of detachering, bijvoorbeeld bij een interim topfunctionaris. De maximale bezoldiging voor topfunctionarissen met een dienstbetrekking en voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking die langer dan 12 maanden topfunctionaris zijn mag niet meer bedragen dan € 262.000 per jaar (2026). Hierin zijn opgenomen: de beloning, belaste kostenvergoedingen en het werkgeversdeel pensioen. Bij een parttime dienstverband of als de topfunctionaris niet het gehele kalenderjaar in dienst is, dient de maximale bezoldigingsnorm naar rato te worden aangepast.

Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt voor de eerste 12 maanden een andere regeling. De maximale bezoldiging bedraagt in 2026:

- in de eerste 6 maanden waarin de interim topfunctionaris werkzaam is, mag hij per kalendermaand maximaal € 34.800 (exclusief btw) declareren;
- voor de daarop volgende 6 maanden geldt een maximaal te declareren bedrag per kalendermaand van € 26.500 (exclusief btw);
- daarnaast geldt gedurende de eerste 12 maanden een maximaal uurtarief van € 250 (exclusief btw).

Alle kalendermaanden waarin de functie geheel of gedeeltelijk is vervuld, tellen als volledige maand mee voor de bepaling van het aantal maanden. Bij het bepalen van het toepasselijke bezoldigingsmaximum wordt het laagste bezoldigingsmaximum gehanteerd.

Voor topfunctionarissen kent de WNT een maximale ontslagvergoeding van € 75.000 (of een jaarsalaris indien dit lager is).

Bij een bezoldiging of ontslagvergoeding boven het bezoldigingsmaximum is sprake van een onverschuldigde betaling die teruggevorderd moet worden.

Redactie

Bart Blomjous

Partner Deloitte | Lokale overheden
bblomjous@deloitte.nl

Niels Fritz

Partner Deloitte | Lokale overheden
nfritz@deloitte.nl

Arjan Schutgens

Partner Deloitte | Lokale overheden
aschutgens@deloitte.nl

Rein-Aart van Vugt

Partner Deloitte | Lokale overheden
rvanvugt@deloitte.nl

Deloitte.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL", its global network of member firms, and their related entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global" and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 264,000 people make an impact that matters at www.deloitte.nl.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network" is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

© 2026 Deloitte The Netherlands

Designed by CoRe Creative Services. RITM2435094

REKEN KAMER UTRECHT

Aan de gemeenteraad van de gemeente Utrecht

Behandeld door	Johan Snoei	**Datum**	31 maart 2026
Doorkiesnummer	06 – 34 61 22 80	**Ons kenmerk**	34132079
E-mail	j.snoei@utrecht.nl	**Onderwerp**	Jaarverslag 2025
Bijlagen	1		

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met veel genoegen bied ik u hierbij het Jaarverslag 2025 van de Rekenkamer Utrecht aan.

Met vriendelijke groet,

namens Paul Venhoeven,
Voorzitter Rekenkamer Utrecht,

Johan Snoei
Secretaris Rekenkamer Utrecht

REKEN KAMER UTRECHT

ENERVEREND EN LEERZAAM

JAARVERSLAG 2025

INHOUD

1. Bestuurlijke terugblik 3
2. 2025 in cijfers 4
3. Publicaties en publiciteit 6
4. Financiën en capaciteit 12
5. Onderzoeken gestart in 2025 14
6. Kennisdeling en ontwikkeling 15

1. BESTUURLIJKE TERUGBLIK

Een enerverend en leerzaam jaar

2025 was geen doorsnee jaar voor de rekenkamer. Wij deden op verzoek van de gemeenteraad diepgaand onderzoek naar het verloop en de vroegtijdige beëindiging van het project om van Overvecht-Noord de eerste aardgasvrije wijk van Nederland te maken. In april publiceerden wij daarover het rapport ‘Gas terugnemen’, waarin wij op onderdelen kritisch waren over het handelen van de gemeente en lessen trokken voor de toekomst. En waar wij normaal gesproken onze onderzoeken (grotendeels) zelf uitvoeren, gaven wij afgelopen jaar adviesbureau PBLQ de opdracht om een onderzoek naar algoritmes te doen. Deze samenwerking heeft het rapport ‘Verantwoord omgaan met algoritmes’ opgeleverd.

Maar kritisch waren wij ook op onszelf. Wij besloten in de zomer een lopend onderzoek naar de wijkaanpak Overvecht stop te zetten. Omdat we niet overtuigd waren van de toegevoegde waarde van onze conceptconclusies en -aanbevelingen. En omdat het verzamelde conceptonderzoeksmateriaal niet aan onze eigen kwaliteitsnormen voldeed. Wij namen dat besluit niet lichtzinnig, maar het leidde wel tot onrust in de gemeenteraad en in de wijk. Zeker op communicatief vlak hadden wij daarin direct beter moeten handelen. Inmiddels hebben wij de uitvoering van het onderzoek vervolgd, met een nieuw onderzoeksplan dat in samenspraak met de gemeenteraad en de wijk is opgesteld en in december is gepubliceerd. Wij kijken met vertrouwen uit naar een succesvolle uitvoering en afronding daarvan in dit jaar.

Uitdagingen voor de gemeente nu en in de nabije toekomst

De uitkomsten van onze onderzoeken in 2025 bevatten een aantal rode draden. Zo zien wij met ‘Gas terugnemen’ dat het projectmatig en resultaatgericht werken meer aandacht nodig heeft. Dat constateerden wij eerder ook al met onderzoeken naar de aanpak van overlast en het realiseren van meer openbaar groen in 2024. Verder zien wij met ‘Verantwoord omgaan met algoritmes’ knelpunten in de centrale aansturing. Net als bij ons onderzoek naar informatieveiligheid in 2024 is zichtbaar dat de gemeente op centraal niveau vaak weinig grip heeft op de uitvoering door organisatieonderdelen op decentraal niveau. Het (bij)sturen op en verantwoording afleggen over de uitvoering is daardoor lastig. Dat kan en moet wat ons betreft beter.

We hebben ook oog voor de grote uitdagingen waar de gemeente voor staat. De noodzakelijke bezuinigingen zullen steeds meer merkbaar worden in de stad, en ook de nieuwe gemeenteraad zal eigen aandachtspunten, wensen en accenten meegeven over en aan beleid en uitvoering. Daarom is de komende jaren een onafhankelijke, gedegen en constructief-kritische Utrechtse rekenkamer extra van belang. Ook de komende jaren kunt u weer op ons rekenen.

Nanda ‘t Lam (lid), Paul Venhoeven (voorzitter) en Stephan Grimmelikhuijsen (lid).

2. 2025 IN CIJFERS

1 NIEUW BESTUURSLID

Na zeven jaar namen we afscheid van bestuurslid Sjoerd Keulen, en verwelkomden we ons nieuwe bestuurslid Stephan Grimmelikhuijsen.

2 RAPPORTEN GEPUBLICEERD

We publiceerden twee onderzoeken: ‘Gas terugnemen’ en ‘Verantwoord omgaan met algoritmes’. Het onderzoek naar de wijkaanpak in Overvecht resulteerde (nog) niet in een rapport.

5 REKENKAMER-BRIEVEN

We stuurden brieven over de opvolging van de aanbevelingen van onderzoeken naar aardgasvrij Overvecht-Noord en informatieveiligheid, over het uitvoerings-programma mentale gezondheid, en over de verantwoording in de Jaarstukken. Ook publiceerden we de groepsbeschrijvingen van het onderzoek Overvecht.

3 ONDERZOEKEN GESTART

We startten in 2025 onderzoeken naar hulp bij het huishouden, verkeersveiligheid en Overvecht. In 2026 willen we deze onderzoeken afronden.

3 PODCAST-AFLEVERINGEN

We lanceerden onze eigen podcast Rekencast030, en maakten drie afleveringen over onze onderzoeken en over wat de rekenkamer allemaal doet.

57 KEER IN DE MEDIA

In (online) kranten, podcasts, radio-uitzendingen en op televisie werd aandacht besteed aan het werk en de onderzoeken van onze rekenkamer. Vooral de onderzoeken ‘Gas terugnemen’ en ‘Overvecht’ kregen veel aandacht.

PERSONELE WISSELINGEN IN 2025

Johan Snoei nieuwe secretaris van de rekenkamer

Sinds 1 juli 2025 is Johan Snoei de secretaris van de rekenkamer. Vanuit die rol geeft hij leiding aan de staf van de rekenkamer. Oud-secretaris Gerth Molenaar is als senior onderzoeker-projectleider bij de rekenkamer aan de slag gegaan.

Afscheid van bestuurslid Sjoerd Keulen

Na zeven jaar namen we afscheid van bestuurslid Sjoerd Keulen. Sjoerd werd directeur van de Rekenkamer Rotterdam. In Utrecht zette hij zich in voor verdere professionalisering, altijd met een scherp oog voor de impact van beleid op de inwoners van de stad.

Stephan Grimmelikhuijsen benoemd als bestuurslid

Stephan is op 20 november benoemd als bestuurslid. Hij is Directeur Onderzoek van het Departement Bestuurs- en Organisatie-wetenschap bij de USBO (Universiteit Utrecht). en universitair hoofddocent publiek manage-ment en associate editor van het Journal of Public Administration Research and Theory.

3. PUBLICATIES EN PUBLICITEIT

‘Gas terugnemen’

In april 2024 werd de jarenlange samenwerking tussen de gemeente, Eneco, Stedin en woningcorporaties om van Overvecht-Noord de eerste aardgasvrije wijk van Utrecht te maken beëindigd. De gemeenteraad verzocht ons om onderzoek te doen naar de planning, uitvoering en de vroegtijdige beëindiging van dat project. In april 2025 concludeerden wij in het rapport ‘Gas terugnemen’ dat de beëindiging van de samenwerking voorspelbaar was. Mede omdat het de gemeente aan voldoende geld, kennis, instrumenten en doorzettingsmacht ontbrak om van het project een succes te maken. In juli 2025 is het raadsvoorstel met daarin onze vijf aanbevelingen unaniem door de gemeenteraad aangenomen.

In september 2025 verscheen vervolgens een plan van aanpak, waarin het college van B&W uiteen heeft gezet hoe het raadsbesluit wordt uitgevoerd. In oktober 2025 hebben wij in een rekenkamerbrief onze visie op het plan van aanpak met de gemeenteraad en het college gedeeld.

In de media

In de media bestond grote belangstelling voor ‘Gas terugnemen’. Zo zijn meer dan twintig artikelen over het rapport gepubliceerd in zowel landelijke en lokale media als in vakbladen. Op NPO Radio 1 werd over het rapport gediscussieerd en zowel Nieuwsuur als RTV Utrecht maakten er een reportage over.

En ook kennisplatforms en gemeenten hadden interesse in het rapport. Onze onderzoekers hebben een bijdrage geleverd aan een webinar en artikel van Platform 31 over het aardgasvrij maken van wijken. En de onderzoekers zijn op verzoek in gesprek gegaan met een ambtenaar van een gemeente die op dit moment bezig is met het aardgasvrij maken van een wijk.

Meer weten?

Beluister dan aflevering 3 van de Rekencast030 via Spotify of de browser.

3. PUBLICATIES EN PUBLICITEIT

‘Verantwoord omgaan met algoritmes’

Veel organisaties, waaronder de gemeente Utrecht, maken steeds vaker gebruik van algoritmes. De mogelijkheden van algoritmes zijn immers veelbelovend. Maar het gebruik van algoritmes brengt ook mogelijke risico’s met zich mee zoals privacyschending en discriminatie. De rekenkamer heeft daarom PBLQ de opdracht gegeven om te onderzoeken in hoeverre de gemeente Utrecht algoritmes verantwoord toepast.

In december 2025 concludeerden wij in ‘Verantwoord omgaan met algoritmes’ dat beleid voor een verantwoorde inzet van algoritmes binnen de gemeente aanwezig is, maar dat de uitvoering daarvan nog onvoldoende is geborgd. Het beleid en de wijze van organiseren geven te weinig concrete sturing aan een consistente risicobeheersing van algoritmes in de uitvoering. En door gebrekkig centraal zicht op de risicobeheersing op decentraal niveau kan beperkt verantwoording worden afgelegd binnen de gemeente (aan het college van B&W) en daarbuiten (aan de gemeenteraad) over de toepassing van algoritmes.

Onze aanbevelingen richtten zich onder meer op het verbeteren van de risicobeheersing door meer centrale aansturing, en het verbeteren van de interne en externe verantwoording door heldere indicatoren en afspraken over informatievoorziening met de gemeenteraad. In januari 2026 is het raadsvoorstel met daarin onze drie aanbevelingen unaniem door de gemeenteraad aangenomen. In de loop van 2026 zullen wij met een rekenkamerbrief een reactie geven op het plan van aanpak dat door het college van B&W is opgesteld.

In de media

Door verschillende media is over ‘Verantwoord omgaan met algoritmes’ gepubliceerd. Zo kopte Binnenlands Bestuur: “*Risicobeheersing algoritmes in Utrecht moet beter.*”

Meer weten?

Beluister dan aflevering 4 van de Rekencast030 via Spotify of de browser.

3. PUBLICATIES EN PUBLICITEIT

Rekenkamerbrief ‘Plan van aanpak rapport De mens als zwakste schakel’

In december 2024 publiceerden wij ‘De mens als zwakste schakel’, ons onderzoek naar de informatieveiligheid binnen de gemeente Utrecht. In maart 2025 is het rapport door de gemeenteraad behandeld en zijn de aanbevelingen in het raadsvoorstel unaniem aangenomen. In mei 2025 deelde het college van B&W een plan van aanpak met daarin uitgelegd hoe aan het raadsbesluit uitvoering te gaan geven. Met een rekenkamerbrief hebben wij op 22 mei 2025 op dat plan van aanpak gereflecteerd. Wij waren positief over de duidelijke structuur en opbouw van het plan. Voor alle aanbevelingen was concreet gemaakt welke maatregelen het college neemt. Wij waren en zijn dan ook van mening dat het college met die maatregelen voortvarend stappen neemt ter verbetering van de informatieveiligheid.

Daarnaast vertelden twee van onze onderzoekers die bij het onderzoek betrokken waren over ‘De mens als zwakste schakel’ én over het rekenkamerwerk in een podcastaflevering van ‘qeep talking’.

Rekenkamerbrief ‘Verantwoording uitvoering Raadsbesluiten Jaarstukken’

De Jaarstukken van de gemeente Utrecht bevatten altijd een bijlage waarin wordt gepresenteerd hoe het met de uitvoering van raadsbesluiten over rekenkamerrapporten gaat. Op basis van een analyse van deze bijlage bij de Jaarstukken 2024 constateerden wij een aantal tekortkomingen. Informatie over de voortgang van de uitvoering bleek met name onvolledig te zijn. Wij hebben onze constateringen vastgelegd in een rekenkamerbrief die wij op 27 mei 2025 publiceerden. Daarin deden wij de oproep aan het college van B&W om de verantwoording te verbeteren.

Op 30 september 2025 kwam het college van B&W in een raadsbrief met een reactie op onze rekenkamerbrief. Daarin werd toegezegd de geconstateerde knelpunten te verbeteren, met het streven om de verbeteringen door te voeren in de volgende Jaarstukken (over 2025).

3. PUBLICATIES EN PUBLICITEIT

Rekenkamerbrief ‘Groepsbeschrijvingen Overvecht’

Ons weloverwogen besluit om het lopende onderzoek naar de wijkaanpak voor Overvecht stop te zetten heeft tot onrust geleid in Overvecht en in de media. Wij hebben daarover tekst en uitleg gegeven in een gemeenteraadsvergadering én in Overvecht zelf (zie afbeeldingen). RTV Utrecht schreef daarover: “*Utrechtse rekenkamer door het stof na gammel onderzoek Overvecht.*”

Raadsleden en wijkbewoners deden aan ons het verzoek om zoveel mogelijk van het verzamelde conceptonderzoeksmateriaal te publiceren. Dat heeft na zorgvuldige afweging geleid tot de afronding en publicatie van een rekenkamerbrief met daarin de groepsbeschrijvingen die in het kader van het lopende onderzoek waren opgesteld (op 3 september 2025). De beschrijvingen zijn gebaseerd op gesprekken met wijkbewoners. Uit deze gesprekken zijn zes groepen gedestilleerd, waarvan er drie nader zijn uitgewerkt. De beschrijvingen geven een beeld van de geuite ervaringen, zorgen, behoeften en wensen van een deel van de bewoners van Overvecht.

3. PUBLICATIES EN PUBLICITEIT

Rekenkamerbrief ‘Uitvoeringsprogramma mentale gezondheid’

In 2023 publiceerden wij het rapport ‘Het gaat niet goed’, over het gemeentelijk beleid voor mentale gezondheid. Nadat in februari 2024 de gemeenteraad unaniem voor het raadsvoorstel over het rekenkamerrapport stemde, verscheen in juni 2025 een uitvoeringsprogramma gericht op mentale gezondheid voor de jaren 2025-2027. Met een rekenkamerbrief hebben wij in september 2025 onze visie gegeven op dit uitvoeringsprogramma en de begeleidende raadsbrief.

Wij zagen daarin een aantal knelpunten. Zo was de spanning tussen de gestelde ambities en de beschikbare middelen voor de realisatie daarvan nog onverminderd aanwezig. Daarnaast had het uitvoeringsprogramma een zeer kwalitatieve insteek, wat de sturing op doelbereik en mogelijkheden tot bijsturing door de gemeenteraad bemoeilijkt. Tot slot plaatsten wij bij de uitvoering van een aantal aanbevelingen uit het raadsbesluit nog kritische kanttekeningen. Zoals wij ook in de rekenkamerbrief hebben aangegeven, vinden wij dat het vanaf nu de taak van de gemeenteraad is om het geformuleerde beleid voor mentale gezondheid te beoordelen en de uitvoering daarvan te volgen.

Artikel ‘Drempels om te stemmen’

In 2024 publiceerden wij ‘Drempels om te stemmen’, een onderzoek naar de toegankelijkheid van stembureaus tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 22 november 2023. Destijds bleek 60% van de stembureaus ontoegankelijk te zijn voor mensen met een lichamelijke beperking. Tijdens de Week van de Toegankelijkheid (oktober 2025) riepen wij in een artikel op Binnenlands Bestuur samen met de Rekenkamer Amsterdam-Zaanstad gemeenten op om de aandacht voor toegankelijkheid tijdens de aankomende gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 te vergroten.

NPO Radio 1 maakte een reportage over het artikel. Rekenkamervoorzitter Paul Venhoeven en één van onze onderzoekers vertelden daarin wat er zoal misgaat op een verkiezingsdag, zoals te hoge drempels en dichtvallende deuren. Dat gebeurde live op locatie bij een gymzaal in De Meern én vanuit het hart van de Utrechtse democratie: het Stadhuis.

3. PUBLICATIES EN PUBLICITEIT

Lancering van onze podcast Rekencast030

In 2025 vonden we een nieuwe manier om bewoners, raadsleden, gemeentemedewerkers en andere geïnteresseerden op een laagdrempelige manier mee te nemen in de onderzoeken die wij doen. We lanceerden de podcast Rekencast030, waarin we in 20-30 minuten stilstaan bij een onderzoeksrapport dat we onlangs publiceerden.

Zo maakten we een aflevering over de informatieveiligheid van de gemeente, waarin we spraken over het ontfutselen van gevoelige informatie bij medewerkers en het binnensluipen van gemeentelijke gebouwen. En in de aflevering over het aardgasvrij maken van Overvecht-Noord blikten we terug op het verloop van dit project, en waarom het de gemeente uiteindelijk niet lukte om de wijk vóór 2030 van het gas te krijgen. Ook legden we in een speciale aflevering uit wat de rekenkamer precies doet, hoe we onze onderzoeken uitvoeren, en dat dit meer is dan 'rekenen'.

De Rekencast030 is te beluisteren via Spotify of in de browser.

Rekencast030 op Spotify

4. FINANCIËN EN CAPACITEIT

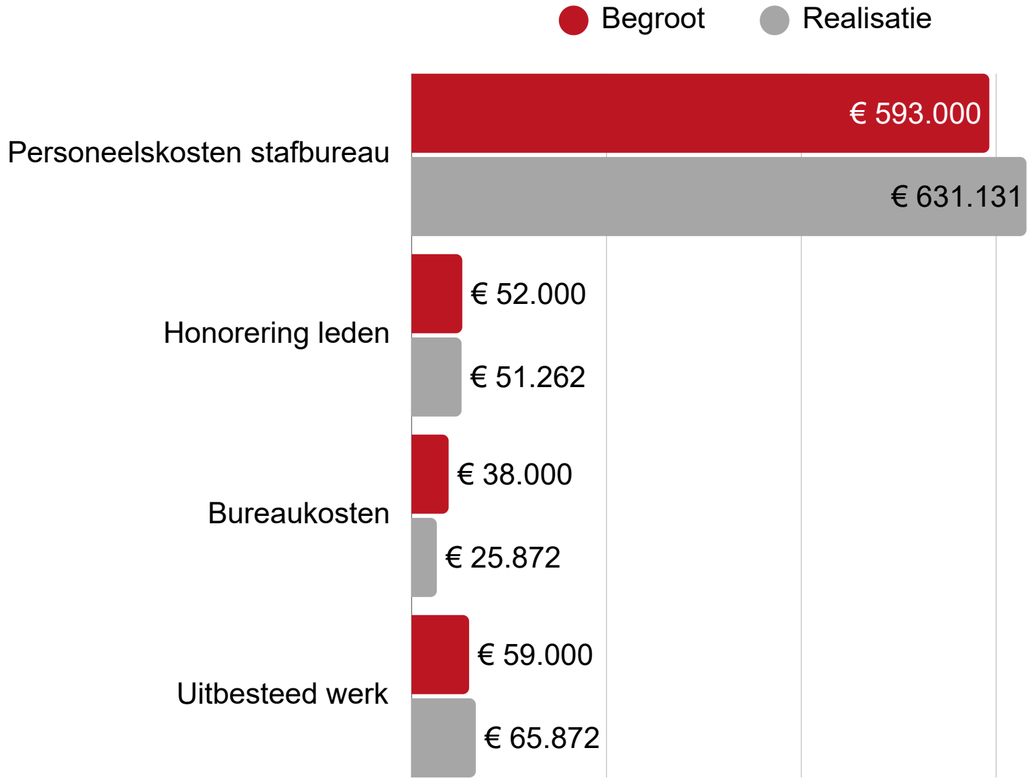
Financiën

Het totale budget dat de rekenkamer in 2025 ter beschikking had was begroot op € 742.000. Waar de rekenkamer de afgelopen jaren steevast budget overhield is in 2025 meer uitgegeven dan begroot, in totaal € 774.137. Daar zijn een aantal verklaringen voor.

Zo moest de rekenkamer WW-verplichtingen voor vertrokken medewerkers nakomen (ongeveer € 37.000). En zijn meer middelen uitgegeven aan uitbesteed onderzoek dan normaal. Het merendeel van deze middelen is uitgegeven aan de uitvoering van het onderzoek naar algoritmes door adviesbureau PBLQ. En aan het opzetten en uitvoeren van een telefonische enquête naar de ervaringen met hulp bij het huishouden (een onderzoek gestart in 2025) door Ipsos I&O.

Verder is de honorering van de rekenkamerleden in de loop van 2025 (wettelijk) verhoogd. Maar omdat de rekenkamer na het vertrek van Sjoerd Keulen een aantal maanden het derde bestuurslid moest missen is begroting en realisatie van de honorering in balans gebleven

In het kader van het verzoekonderzoek naar het verloop van project ‘Overvecht-Noord aardgasvrij’ heeft de gemeenteraad in een motie toegezegd dat de rekenkamer in 2025 haar budget met maximaal € 100.000 mocht overschrijden. Wij hebben in deze periode een extra (tijdelijke) onderzoeker geworven, maar wij hebben het voltallige bedrag niet hoeven aanspreken.

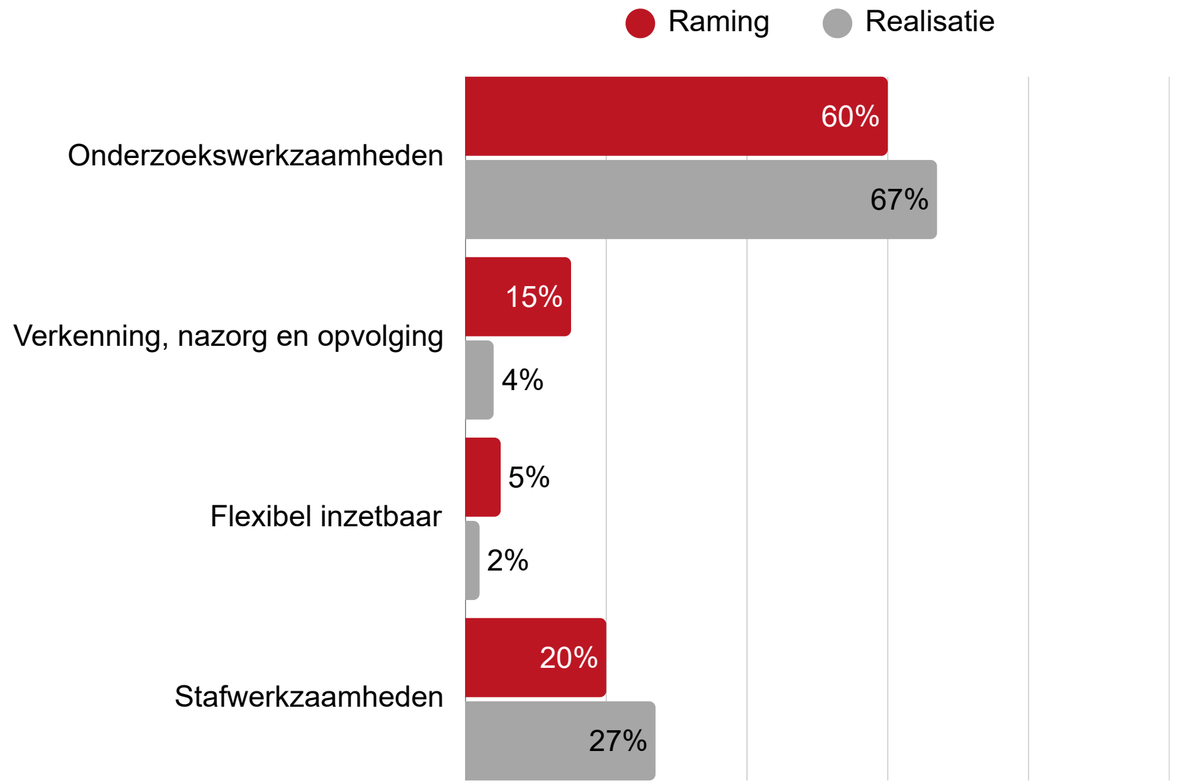

4. FINANCIËN EN CAPACITEIT

Capaciteit

De rekenkamer heeft een driehoofdig collegiaal bestuur: een voorzitter met twee leden. Het bestuur wordt ondersteund door het stafbureau, met aan het hoofd een secretaris, twee senior onderzoeker-projectleiders, een medior onderzoeker-projectleider en een onderzoeker. In 2025 is een nieuwe senior onderzoeker-projectleider geworven na het vertrek van een collega. Daarnaast heeft het stafbureau zich tot september versterkt met een tijdelijke onderzoeker.

In totaal was in 2025 4,8 fte aan structurele capaciteit beschikbaar. Dat vertaalt zich in circa 6.500 onderzoeksuren of 810 onderzoeksdagen. Daarmee kan de rekenkamer ongeveer drie tot vier onderzoeken uitvoeren per jaar, afhankelijk van de scope en omvang. Zoals te zien hebben wij onze productiviteit in 2025 op peil weten te houden. In 2025 hebben wij met onze inzet één groot onderzoek opgeleverd, een deel van een tweede groot onderzoek uitgevoerd, een klein onderzoek opgeleverd en zijn wij drie nieuwe onderzoeken gestart.

5. ONDERZOEKEN GESTART IN 2025

Hulp bij het huishouden

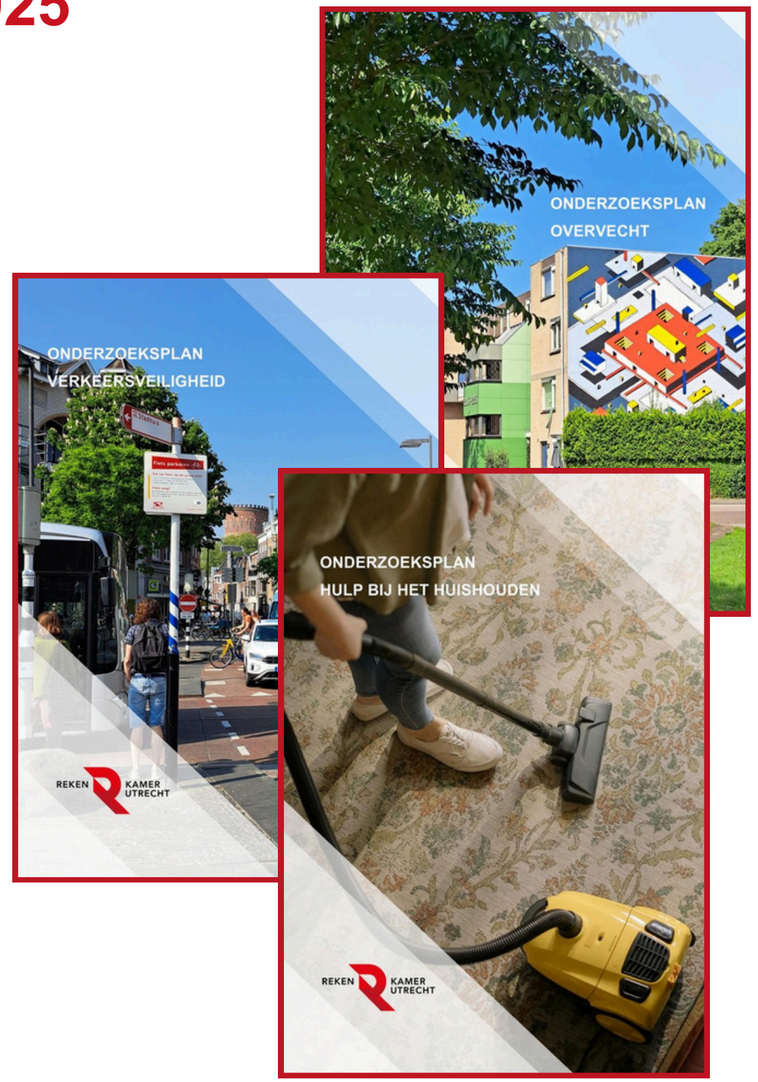
De rekenkamer is in mei 2025 gestart met een onderzoek naar hulp bij het huishouden. Het doel is om de gemeenteraad inzicht te geven in de mate waarin het de gemeente lukt haar doel te bereiken om alle Utrechters met een indicatie in een schoon en leefbaar huis te laten wonen. Wij brengen allerlei perspectieven in kaart; van de gemeente, aanbieders, zorghulpen, cliënten en belangenbehartigers. Verwacht publicatiemoment is mei 2026.

Verkeersveiligheid

De rekenkamer is in mei 2025 gestart met een onderzoek naar verkeersveiligheid. Het doel is om de gemeenteraad inzicht te geven in de effecten van de inzet van de gemeente op het gebied van verkeersveiligheid. Dat doen wij onder andere door vijf verkeerssituaties (casussen) onder de loep te nemen die door de gemeente onder handen zijn genomen. Verwacht publicatiemoment is rond de zomer van 2026.

Overvecht

De rekenkamer is in december 2025 gestart met een vervolgonderzoek naar de gemeentelijke inzet voor de wijk Overvecht. Wij willen de gemeenteraad meer inzicht geven in de inzet van de gemeente voor de wijk Overvecht en de effecten daarvan. En wij willen de gemeente met aanbevelingen concrete handvatten geven om tot verdere verbetering van de wijkaanpak Samen voor Overvecht te komen, en daarmee ook voor de wijk Overvecht. Verwacht publicatiemoment is eind 2026 / eerste kwartaal 2027.

6. KENNISDELING EN ONTWIKKELING

Samenwerking binnen de gemeente

Binnen de gemeente Utrecht maakt de rekenkamer onderdeel uit van de afdeling Raadsorganen. Wij hebben goede contacten met onze collega's van de griffie en het bedrijfsbureau, met name in voorbereiding op en tijdens de commissie- en raadsbehandelingen van onze rapporten. Verder voeren wij structureel overleg met de Utrechtse Ombudsman en Concernaudit. Daarin wordt besproken wat wij als organisaties voor elkaar kunnen betekenen en wat we van elkaar kunnen leren.

De Vereniging van Rekenkamers

De Rekenkamer Utrecht is lid van de Vereniging van Rekenkamers (VvR), de organisatie die lokale en regionale rekenkamers ondersteunt bij hun onderzoek naar het beleid van gemeenten, provincies en waterschappen. Bestuurs- en stafleden bezoeken de halfjaarlijkse congressen die de VvR organiseert. En wij dragen op verzoek bij aan bepaalde werkzaamheden, zoals het presenteren van onderzoeksaanpakken en -uitkomsten en het uitwisselen van kennis met collega-rekenkamers in webinars.

Samenwerking in G4-verband

Op bestuurlijk niveau neemt de Rekenkamer Utrecht deel aan een overleg met bestuurders van de rekenkamers van Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en de Randstedelijke Rekenkamer. In 2025 is het Kwaliteitshandvest geactualiseerd. Hierin leggen deze rekenkamers samen de kwaliteitseisen vast waar zij zich tijdens onderzoek aan houden. Op ambtelijk niveau neemt de rekenkamer deel aan de G4+1 innovatiewerkgroep, en bestaan veel informele contacten, met name gericht op kennisuitwisseling over lopende en afgeronde onderzoeken. Daarnaast nemen stafleden deel aan intervisiegroepen met collega-projectleiders en -onderzoekers van de G4-rekenkamers, de Randstedelijke Rekenkamer, de Rekenkamer Oost-Nederland en de Zuidelijke Rekenkamer.

Aandacht voor professionele ontwikkeling

De rekenkamer stimuleert de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de stafleden. In juni 2025 organiseerden wij een interne strategiedag over waarderend onderzoek. De strategiedag in november 2025 stond in het teken van ons lopende onderzoek naar verkeersveiligheid en onze programmering. Verder namen de stafleden in 2025 deel aan de volgende trainingen, workshops of cursussen:

- *BHV herhaaltraining*
- Cursus *Projectmanagement bij de overheid*
- Opleiding *Integriteitsonderzoek*
- Opleiding *Politiek-bestuurlijke Sensitiviteit en Beïnvloeding*
- Training *Zelf infographics maken in één dag*

BENADERBAAR, OOK IN 2026

BESTUUR REKENKAMER UTRECHT

Paul Venhoeven
Voorzitter

Nanda 't Lam
Bestuurslid

Stephan Grimmelikhuijsen
Bestuurslid

STAF REKENKAMER UTRECHT

Johan Snoei

Gerth Molenaar

Janneke Hagens

Vince van Houten

Fleur Bubbert

KOM MET ONS IN CONTACT

rekenkamer@utrecht.nl

Rekenkamer Utrecht
Postbus 16200, 3500 CE, Utrecht

website Rekenkamer Utrecht

REKENKAMER UTRECHT

wil bijdragen aan het verbeteren van het gemeentelijke bestuur en het versterken van de controlerende rol van de gemeenteraad.

Dat doet de rekenkamer via het doen van onafhankelijk onderzoek naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid en bestuur.

Voor de inwoners van de gemeente Utrecht wil de rekenkamer zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed en wat er terecht komt van de voornemens van de gemeente.

ADVIESCOMMISSIE CONTROLE & FINANCIËN

#raad030
Gemeenteraad Utrecht

28 MEI 2026

AGENDA 28 MEI

1. KENNISMAKEN EN ROLLEN AAN TAFEL
2. HOE WERKT DE ADVIESCOMMISSIE
    A. (ADVIES)ROL EN BEVOEGDHEDEN VAN DE ADVIESCOMMISSIE
    B. AGENDA & JAARPLAN: ONDERWERPEN OP DE AGENDA EN HET JAARPLAN

- **INTRODUCTIEDOCUMENT 2026 ADVIESCIE C&F**
- **VERORDENING OP DE ADVIESCOMMISSIE CONTROLE & FINANCIËN VAN DE GEMEENTE UTRECHT | LOKALE WET- EN REGELGEVING**

ADVIESCOMMISSIE CONTROLE EN FINANCIËN

HET DOEL VAN DE ADVIESCOMMISSIE IS DE KADERSTELLENDE EN CONTROLERENDE TAAK VAN DE RAAD TE VERSTERKEN

ONZE ROL

Adviseur van de gemeenteraad
Wij adviseren de raad over de kaderstellende en controlerende rol op het gebied van rechtmatigheid, verantwoording en controle.

Financieel toezichthouder
Wij volgen de financiële ontwikkeling van de gemeente en signaleren risico's en kansen.

Verdiepende rol
Invulling geven aan moties, zoals regeling risicovolle projecten, sturen en verantwoorden, verbeterfunctie financien en reserves.

Sparringpartner en kritische vriend
Wij gaan in gesprek, stellen vragen en denken mee - met oog voor het algemene belang (a-politiek)

Kwaliteitsverbeteraar
Wij stimuleren een lerende organisatie en dragen bij aan verbetering van financiële sturing en beheersing.

ADVIESCOMMISSIE CONTROLE & FINANCIËN

ONZE HULPTROEPEN

Directeur Financiën
Verantwoordelijk voor de financiële organisatie. Brengt duiding, context en voortgang richting de commissie.

Concerncontroller
Brengt samenhang, risico's en inzichten. Ondersteunt de commissie met analyses en advies.

Internal Audit
Neemt de commissie mee in de onafhankelijke audits en maakt verbeterpunten inzichtelijk.

Rekenkamer
Onderzoekt doelmatigheid en doeltreffendheid. Biedt verdieping en reflectie aan de commissie.

Accountant (externe)
Controle van de jaarrekening (getrouw beeld) en rapporteert aan de raad. Externe adviseur voor de commissie.

Griffie
Ondersteunt de commissie inhoudelijk, procesmatig en organisatorisch.

JAARAGENDA / JAARPLAN - WAT STAAT ER OP DE AGENDA?

ELK JAAR WORDT GEZAMELIJK DE FOCUS BEPAALD. HIERONDER DE TERUGKERENDE THEMA'S DIE ONZE AANDACHT VRAGEN.

Financiële spelregels
- Verordening, kaders en beleidsregels up-to-date?
- Zijn de spelregels duidelijk, passend en uitvoerbaar?
- Toetsing en evaluatie (nieuwe regelgeving)

P&C-documenten
- Voorjaarsnota
- Begroting
- Tussentijdse rapportages
- Jaarrekening & Jaarverslag

Grip op investeringen
- Voortgang en realisatie
- Risico's, bijsturing
- Leesbaarheid MPR
- Kapitaallasten
- investeringen

Accountant
- Auditplan
- Rapportages accountant
- Maatregelen en verbetertrajecten volgen
- Opdrachtverlening
- Adviseur

Realistisch begroten
- Realiteitsgehalte van ramingen en aannames
- Ervaringen en afwijkingen analyseren
- Leren en verbeteren

Financiele positie
- Ontwikkelingen in baten & lasten, reserves en kengetallen
- Risico's en onzekerheden

Weerstandsvermogen & risicomanagement
- Financiële buffers
- Risico's en beheersing
- Weerstandsvermogen

Verbonden partijen
- Sturing, toezicht en dialoog
- Nota verbonden partijen
- Informatievoorziening aan de raad

Duurzaamheid & maatschappelijke waarde
- Financiële impact van maatschappelijke opgaven
- Afwegingen en prioriteiten
- Lange termijn perspectief

Overige onderwerpen
- Frauderisico's en integriteit
- Treasurystatuut en financiering
- Privacy

MEER WETEN?

BEGROTINGSCYCLUS (P&C-CYCLUS)

P&C PORTAL

ADVIESCOMMISSIE CONTROLE & FINANCIËN

WAT IS DE ROL VAN DE ADVIESCIE (ARTIKEL 3)

HET **DOEL VAN DE ADVIESCOMMISSIE** IS DE KADERSTELLENDE EN CONTROLERENDE TAAK VAN DE RAAD TE VERSTERKEN.

DE ADVIESCOMMISSIE BRENGT **ADVIES** UIT RESPECTIEVELIJK KAN ADVIES UITBRENGEN AAN DE RAAD EN HAAR COMMISSIES OVER INHOUD EN PROCES VAN ALLE ACTIVITEITEN DIE VAN BELANG ZIJN VOOR EEN GOEDE BEHEERSING OP HET GEBIED VAN RECHTMATIGHEID, VERANTWOORDING EN CONTROLE, EEN EN ANDER ZOALS NADER BESCHREVEN EN VASTGELEGD IN DE DOOR DE RAAD OP GROND VAN ARTIKEL 212 RESPECTIEVELIJK ARTIKEL 213 GEMENTEWET VASTGESTELDE FINANCIËLE VERORDENING RESPECTIEVELIJK CONTROLEVERORDENING

- **INTRODUCTIEDOCUMENT 2026 ADVIESCIE C&F**
- **VERORDENING OP DE ADVIESCOMMISSIE CONTROLE & FINANCIËN VAN DE GEMEENTE UTRECHT | LOKALE WET- EN REGELGEVING**

ADVISERING DOOR DE ADVIESCOMMISSIE KAN O.A. ZIEN OP (ARTIKEL 3)

- DE **OPDRACHTVERLENER** AAN DE ACCOUNTANT;
- DE **BEHANDELING, DE OPBOUW EN KWALITEIT,** EN DE VASTSTELLING VAN DE JAARSTUKKEN, DE VOORJAARSNOTA EN DE PROGRAMMABEGROTING WAARONDER TEVENS BEGREPEN TECHNISCHE BEGROTINGSAANPASSINGEN, ALSMEDE DE OVERIGE DOCUMENTEN DIE JAARLIJKS DOOR HET COLLEGE OP GROND VAN DE FINANCIËLE VERORDENING AAN DE RAAD WORDEN VOORGELEGD;
- DE BEHANDELING VAN DE VERSCHILLENDE **FINANCIËLE BELEIDSNOTA'S** ZOALS GENOEMD IN DE FINANCIËLE VERORDENING;
- HET **ONDERZOEKSPROGRAMMA** EN DE ONDERZOEKSRAPPORTAGES VAN HET COLLEGE IN HET KADER VAN ARTIKEL 213A GEMEENTEWET EN DE OP BASIS DAARVAN DOOR DE RAAD VASTGESTELDE VERORDENING;
- VOORSTELLEN TOT WIJZIGING VAN DE **FINANCIËLE EN CONTROLEVERORDENINGEN** EX ARTIKEL 212, 213 EN 213A GEMEENTEWET ALSMEDE VAN ANDERE VERORDENINGEN DIE DE CONTROLERENDE TAAK VAN DE RAAD AANGAAN;
- **ALLE OVERIGE FINANCIEEL GERELATEERDE ONDERWERPEN** WAARVAN DE ADVIESCOMMISSIE OORDEELT DAT BEHANDELING IN, EN INDIEN GEWENST ADVISERING DOOR, DE ADVIESCOMMISSIE VAN MEERWAARDE IS TER VERSTERKING VAN DE KADERSTELLENDE EN CONTROLERENDE TAAK VAN DE RAAD.

BEVOEGDHEDEN (ARTIKEL 7)

- DE ADVIESCOMMISSIE IS BEVOEGD ALLE DOCUMENTEN EN ADMINISTRATIES DIE DOOR OF NAMENS HET COLLEGE ZIJN VERVAARDIGD **IN TE ZIEN** ALS ZIJ DIT NODIG ACHT VOOR DE VERVULLING VAN HAAR TAKEN.
- DE ADVIESCOMMISSIE IS BEVOEGD SCHRIFTELIJK DAN WEL MONDELING INLICHTINGEN TE VRAGEN AAN DE BURGEMEESTER, DE WETHOUDERS EN DE AMBTENAREN VAN DE GEMEENTE UTRECHT. VOOR HET VERKRIJGEN VAN MONDELINGE INLICHTINGEN KAN DE ADVIESCOMMISSIE DE BURGEMEESTER, DE WETHOUDERS EN/OF DE AMBTENAREN TER VERGADERING **UITNODIGEN**.
- DE ADVIESCOMMISSIE IS BEVOEGD **WERKBEZOEKEN** AF TE LEGGEN AAN ALLE ORGANISATIEONDERDELEN VAN DE GEMEENTE.
- DE ADVIESCOMMISSIE KAN DE ACCOUNTANT, DE REKENKAMER, EXTERNE DESKUNDIGEN EN OVERIGE DERDEN **TER VERGADERING UITNODIGEN**:
  - VOOR HET GEVEN VAN TOELICHTING, EN/OF
  - DEEL TE NEMEN AAN DE BERAADSLAGINGEN VAN DE ADVIESCOMMISSIE,
  - OM ADVIES UIT TE BRENGEN.

AGENDA & JAARPLAN

- BASIS VOOR DE AGENDA IS HET JAARPLAN 2026
- JAARPLAN WORDT ELKE VERGADERING GEACTUALISEERD
- CONCEPT-AGENDA DOOR COMMISSIESECRETARIS/GRIFFIER O.B.V. JAARPLAN
- AFSTEMMING CONCEPT-AGENDA MET (PLV.) VOORZITTER
- PUBLICATIE AGENDA (TWEE WEKEN VAN TE VOREN)
- AFSTEMMING DOOR COMMISSIEGRIFFIER MET ACCOUNTANT EN AMBTELIJKE ORGANISATIE
- AANPASSING AGENDA ÉÉN WEEK VAN TE VOREN (NAGEKOMEN (INGEKOMEN) STUKKEN)
- LAATSTE WEEK: AFSTEMMING PRESENTATIES
- LAATSTE WEEK: AFSTEMMING MET (PLV.) VOORZITTER

ADVIESCOMMISSIE CONTROLE EN FINANCIËN

HET DOEL VAN DE ADVIESCOMMISSIE IS DE KADERSTELLENDE EN CONTROLERENDE TAAK VAN DE RAAD TE VERSTERKEN

ONZE ROL

Adviseur van de gemeenteraad
Wij adviseren de raad over de kaderstellende en controlerende rol op het gebied van rechtmatigheid, verantwoording en controle.

Financieel toezichthouder
Wij volgen de financiële ontwikkeling van de gemeente en signaleren risico's en kansen.

Verdiepende rol
Invulling geven aan moties, zoals regeling risicovolle projecten, sturen en verantwoorden, verbeterfunctie financien en reserves.

Sparringpartner en kritische vriend
Wij gaan in gesprek, stellen vragen en denken mee - met oog voor het algemene belang (a-politiek)

Kwaliteitsverbeteraar
Wij stimuleren een lerende organisatie en dragen bij aan verbetering van financiële sturing en beheersing.

ADVIESCOMMISSIE CONTROLE & FINANCIËN

ONZE HULPTROEPEN

Directeur Financiën
Verantwoordelijk voor de financiële organisatie. Brengt duiding, context en voortgang richting de commissie.

Concerncontroller
Brengt samenhang, risico's en inzichten. Ondersteunt de commissie met analyses en advies.

Internal Audit
Neemt de commissie mee in de onafhankelijke audits en maakt verbeterpunten inzichtelijk.

Rekenkamer
Onderzoekt doelmatigheid en doeltreffendheid. Biedt verdieping en reflectie aan de commissie.

Accountant (externe)
Controle van de jaarrekening (getrouw beeld) en rapporteert aan de raad. Externe adviseur voor de commissie.

Griffie
Ondersteunt de commissie inhoudelijk, procesmatig en organisatorisch.

JAARAGENDA / JAARPLAN - WAT STAAT ER OP DE AGENDA?

ELK JAAR WORDT GEZAMELIJK DE FOCUS BEPAALD. HIERONDER DE TERUGKERENDE THEMA'S DIE ONZE AANDACHT VRAGEN.

Financiële spelregels
- Verordening, kaders en beleidsregels up-to-date?
- Zijn de spelregels duidelijk, passend en uitvoerbaar?
- Toetsing en evaluatie (nieuwe regelgeving)

P&C-documenten
- Voorjaarsnota
- Begroting
- Tussentijdse rapportages
- Jaarrekening & Jaarverslag

Grip op investeringen
- Voortgang en realisatie
- Risico's, bijsturing
- Leesbaarheid MPR
- Kapitaallasten
- investeringen

Accountant
- Auditplan
- Rapportages accountant
- Maatregelen en verbetertrajecten volgen
- Opdrachtverlening
- Adviseur

Realistisch begroten
- Realiteitsgehalte van ramingen en aannames
- Ervaringen en afwijkingen analyseren
- Leren en verbeteren

Financiele positie
- Ontwikkelingen in baten & lasten, reserves en kengetallen
- Risico's en onzekerheden

Weerstandsvermogen & risicomanagement
- Financiële buffers
- Risico's en beheersing
- Weerstandsvermogen

Verbonden partijen
- Sturing, toezicht en dialoog
- Nota verbonden partijen
- Informatievoorziening aan de raad

Duurzaamheid & maatschappelijke waarde
- Financiële impact van maatschappelijke opgaven
- Afwegingen en prioriteiten
- Lange termijn perspectief

Overige onderwerpen
- Frauderisico's en integriteit
- Treasurystatuut en financiering
- Privacy

MEER WETEN?

BEGROTINGSCYCLUS (P&C-CYCLUS)

P&C PORTAL

ADVIESCOMMISSIE CONTROLE & FINANCIËN

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Jaarstukken 2025

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Jurjen Bakker, Ayse Demir
Kenmerk	32068866
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Ja, een of meer bijlage(n)

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Jaarstukken 2025 vast te stellen en het college décharge te verlenen.

2. Het positieve jaarrekeningresultaat van 54,6 miljoen euro toe te voegen aan de algemene dekkingsreserve en verdere besluitvorming hierover te betrekken bij het voorstel Resultaatbestemming 2025.

3. De bovengrens van de reserve Investeringsimpuls RSU bij de Jaarrekening 2025 te verhogen van 30 miljoen euro naar 60 miljoen euro.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Geheimhouding

Het college heeft permanente geheimhouding opgelegd op de bijlagen ‘Investeringsstaten bij de Jaarstukken 2025’ op grond van artikel 87 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 sub b van de Wet open overheid. In de investeringsstaten staan gespecificeerde bedragen voor investeringen voor de diverse programma’s. Openbaarheid van de bedragen kan bij lopende en nieuwe aanbestedingen de gemeentelijke financiële belangen raken. Marktpartijen kunnen deze informatie strategisch gebruiken bij het uitbrengen van offertes en voeren van onderhandelingen.

Samenvatting
Het college legt aan de raad over ieder begrotingsjaar verantwoording af over het door hen gevoerde bestuur. Dit gebeurt door middel van het voorleggen van de Jaarstukken. Met dit voorstel stelt u de Jaarstukken 2025 vast en verleent u het college décharge voor het gevoerde beleid. Ook besluit hiermee het resultaat 2025 toe te voegen aan de Algemene dekkingsreserve en te betrekken bij de resultaatbestemming 2025. Na vaststelling van deze stukken sturen wij deze naar de Provincie Utrecht.

Context
Aanleiding
De Jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Bij het maken van de Jaarstukken volgt de gemeente de regelgeving en richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en de financiële verordeningen. In de jaarstukken laat de gemeente zien wat in 2025 is bereikt, wat de gemeente daarvoor heeft gedaan en wat dat heeft gekost.

Het college geeft ook een rechtmatigheidsverantwoording af over de financiële rechtmatigheid van de uitgevoerde activiteiten in de jaarrekening. Deze verantwoording is opgesteld overeenkomstig de richtlijnen van de commissie BBV. Het resultaat van de rechtmatigheidscontrole, is dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door de raad gestelde grens.

Na besluitvorming over de Jaarstukken 2025 vindt in dezelfde raadsvergadering aparte besluitvorming plaats over de resultaatbestemming. Voor een deel van het resultaat 2025 geldt dat incidentele middelen beschikbaar moeten blijven voor het eerder bestemde doel omdat hier specifieke bestedingsverplichtingen tegenover staan.
Alle extra detailinformatie, zoals onder andere per programma een financieel overzicht per doelstelling of de oorsprong en de toelichting van de indicatoren, is niet opgenomen in de pdf-versie, maar is terug te vinden in de onlineversie van de Jaarstukken.

Juridische context
De gemeenteraad is bevoegd de gemeentelijke Jaarstukken vast te stellen. Provincies hebben de wettelijke taak om financieel toezicht te houden op gemeenten.

Beslistermijn
De Jaarstukken 2025 dienen vóór 15 juli 2026 bij de provincie te worden aangeleverd conform artikel 200 Gemeentewet.

Beoogd effect
De functie van de jaarstukken is vooral gelegen in verantwoording, controle en décharge. Met het voorleggen van de jaarstukken en het geven van toelichtingen daarbij legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid. De jaarstukken bieden de gemeenteraad de gelegenheid haar controlerende taak uit te voeren. De raad kan op grond van art. 199 Gemeentewet overgaan tot décharge van de leden van het college ten aanzien van het gevoerde financiële beleid.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Programmabegroting 2025; 7 november 2024
Voorjaarsnota 2025 / Eerste Bestuursrapportage 2025; 10 juli 2025
Tweede Bestuursrapportage 2025; 13 november 2024
Eindejaarswijziging Programmabegroting 2025; 18 december 2025

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De Jaarstukken 2025 vast te stellen en het college décharge te verlenen.
Argumenten	

1.1	Met de Jaarstukken 2025 legt het college verantwoording af over de uitvoering van de Programmabegroting 2025
	In de Programmabegroting 2025 staat wat de gemeente wilde bereiken in 2025 en wat de gemeente/het college daarvoor zou gaan doen met de bijbehorende financiële kaders. Tijdens het begrotingsjaar 2025 heeft het college de raad geïnformeerd over de voortgang in de Eerste Bestuursrapportage 2025 en de Tweede Bestuursrapportage 2025. Daarnaast heeft het college een eindejaarswijziging aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. De begroting 2025 is op basis van de rapportages en de eindejaarswijziging aangepast. Met de Jaarstukken 2025 legt het college verantwoording af en laat het zien wat de gemeente in 2025 heeft bereikt, wat de gemeente daarvoor heeft gedaan en wat dat heeft gekost.
Beslispunt	
2	Het positieve jaarrekeningresultaat van 54,6 miljoen euro toe te voegen aan de algemene dekkingsreserve en verdere besluitvorming hierover te betrekken bij het voorstel Resultaatbestemming 2025.
Argumenten	
2.1	Een deel van het resultaat 2025 bestaat uit posten waar een specifieke bestedingsplicht tegenover staat of reeds verplichtingen voor zijn aangegaan.
	Diverse projecten zijn niet conform ambitie c.q. gestelde doelen gerealiseerd door vertraging of onvoldoende beschikbare capaciteit door de krappe arbeidsmarkt. Hierdoor is het daarvoor bestemde budget niet volledig besteed in 2025. Voor deze projecten is een separaat raadsvoorstel Resultaatbestemming 2025 om de middelen door te schuiven naar 2026.
Beslispunt	
3	De bovengrens van de reserve Investeringsimpuls RSU bij de Jaarrekening 2025 te verhogen van 30 miljoen euro naar 60 miljoen euro.
Argumenten	
3.1	Met het verhogen van de bovengrenzen van de genoemde reserves voldoen we aan de nota reserves en kunnen vastgestelde projecten doorgang vinden.
	In de jaarrekening 2025 bedraagt het saldo van de reserve Investeringsimpuls RSU 35,5 miljoen euro en is daarmee hoger is dan het vastgestelde maximum van de reserve. Dit saldo is volledig bestemd voor de uitvoering van door de raad vastgesteld projecten. Vrijvallen van een deel van de reserve zou ertoe leiden dat lopende projecten moeten worden stopgezet of beëindigd.

Financiën
De Jaarrekening 2025 heeft een positief resultaat van 54,6 miljoen euro. De belangrijkste oorzaken van het rekeningresultaat zijn onderbestedingen bij verschillende programma's, meeropbrengsten onroerendezaakbelasting uit voorgaande jaren, de nacalculatie september-en decembercirculaire Gemeentefonds, meer baten erfpacht en voordeel op de bijstandsvertrekkingen.

Vervolg
Na vaststelling van de Jaarstukken 2025 zenden wij deze stukken naar de Provincie.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
‘Gemeente aan zet’ is van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
De Jaarstukken 2025 en bewonerssamenvatting worden online gepubliceerd.

Niet referendabel
Op dit besluit is een uitzondering op de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht van toepassing. Het betreft zeen raadsvoorstel betreft over de vaststelling van de gemeentelijke rekening (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Jaarstukken 2025
- GEHEIM Investeringsstaten bij Jaarstukken 2025

Bijlagen informatief
- Bewonerssamenvatting Jaarstukken 2025
- Subsidiemonitor 2025
- Utrecht Monitor 2025 - samenvatting

Jaarstukken 2025

Gemeente Utrecht

Utrecht.NL

Inhoudsopgave

Jaarstukken 2025 1
Algemeen 4
Leeswijzer 5
Colofon 7
Samenstelling Bestuur 8
Organisatiestructuur 9
Kerncijfers gemeente Utrecht 10
Hoofdlijn 12
Programma's 25
Betrouwbare overheid 26
Ontwikkelen en wonen voor iedereen 43
Klimaatvriendelijke stad 68
Duurzame bereikbaarheid 79
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed 100
Veilige stad 134
Passende ondersteuning en opvang 153
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid 177
Kansrijk opgroeien 198
Levendige en gezonde stad 233
Algemene middelen en overhead 284
Paragrafen 293
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 294
Financiering 308
Lokale heffingen 321
Verbonden partijen 330
Grondbeleid 369
Onderhoud Kapitaalgoederen 374
Investeringen 381
Vastgoed 393
Bedrijfsvoering 399
Wet open overheid 414
Jaarrekening 417
Baten en Lasten 418
Toelichting overzicht baten en lasten 424
Balans 459
Reserves 520

Toelichting reserves ... 526
Voorzieningen ... 561
Toelichtingen voorzieningen ... 564
Borgstellingen ... 570
Rechtmatigheidsverantwoording ... 574
Begrotingsrechtmatigheid ... 576
Herleiding EMU-saldo uit balans ... 587
Kasstroomoverzicht ... 588
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen ... 590
Taakvelden realisatie 2025 ... 605
Overige gegevens, waaronder de accountantsverklaring ... 615
Bijlagen ... 625
Externe subsidieprogramma's ... 626
Bijlage kostendekkendheid Tarieven en Leges ... 633
Verplichte BBV indicatoren ... 648
Subsidies ... 653
Subsidieverantwoording per programma per subsidie en ontvanger ... 673
Monitor Bezuinigingsmaatregelen ... 708
Hervormingen sociaal domein ... 719
Voortgang uitvoering raadsbesluiten ... 720
Verklarende woordenlijst ... 743

Algemeen

Leeswijzer

Dit zijn de Jaarstukken 2025 van de gemeente Utrecht. In deze leeswijzer lichten we kort de onderdelen van deze jaarstukken toe.

Boekwerk

De Jaarstukken 2025 volgt de Programmabegroting 2025 en heeft dezelfde opzet als de Jaarstukken 2024. Dit met uitzondering van de financiële tabellen, hierin zal de begroting 2026 niet worden opgenomen vanwege de wijziging in producten vanaf het jaar 2026, waardoor het technisch niet mogelijk is om de actuele begroting 2026 weer te geven.

Hoofdlijn

In de hoofdlijn kijken we terug op 2025. Langs de lijnen van het coalitieakkoord wordt verteld hoe we aan de slag zijn gegaan met de belangrijkste onderwerpen. Daarnaast wordt het resultaat per programma, de rechtmatigheidsverantwoording en de actuele financiële positie toegelicht.

Programma's

In navolging van de Programmabegroting 2025 is in deze jaarrekening 2025 ook de programma-indeling aangepast naar tien beleidsprogramma's en één programma algemene middelen en overhead. Alle programma's beginnen met een totaaloverzicht van de baten en lasten van het programma. Baten en lasten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen. In de saldokolommen en -rijen betekent een positief getal een voordeel en een negatief getal een nadeel.

Na het programmaoverzicht worden de programmadoelstellingen verder uitgewerkt. We geven aan welk beleid ten grondslag lag aan de doelstelling en rapporteren de realisatie op de indicatoren die we gemeten hebben. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is verlopen:

- Groen : uitvoering / indicator verloopt volgens planning
- Geel : uitvoering / indicator verloopt niet volgens planning maar de planning c.q. raming is bijgesteld en realisatie is geen probleem
- Rood : uitvoering / indicator verloopt niet volgens planning en realisatie is een probleem
- Grijs : gegeven is niet bekend

De Indicatoren worden in het drukwerk op hoofdlijn weergegeven. Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de jaarstukken 2025.

Vervolgens blikken we terug op de activiteiten die we afgelopen jaar hebben ondernomen om de doelstelling te bereiken, welke activiteiten we niet meer hebben gedaan en welke activiteiten we gecontinueerd hebben. De opsomming is niet uitputtend. Als een activiteit uit het coalitieakkoord komt, dan is dit met behulp van een rood driehoekje aangegeven.

Per doelstelling tonen we de baten en lasten en mutaties op de reserves. We geven een toelichting op de verschillen in de realisatie in 2025 ten opzichte van de actuele begroting 2025 indien deze verschillen groter zijn dan 0,5 miljoen euro of 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn. Als er meer baten, minder lasten en meer

onttrekkingen en minder toevoegingen in de reserves zijn ten opzichte van begrotingsjaar 2025 wordt dit met een positief getal aangegeven (+). Als er minder baten, meer lasten, minder onttrekkingen en meer toevoegingen in de reserves zijn ten opzichte van het begrotingsjaar wordt dit met een negatief getal aangegeven (-). De afkorting I in de verschillentabel staat voor incidenteel, de afkorting S voor structureel.

Na de uitwerking van de doelstellingen wordt per programma een overzicht gegeven van risico's, investeringen, de verbonden partijen die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen en subsidies.

Paragrafen

De jaarstukken bevatten naast programma's ook een toelichting op programma overstijgende onderwerpen, zoals investeringen die de gemeente heeft gedaan of van plan was te doen. Een deel van deze paragrafen is verplicht vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art. 9 lid 2). De paragraaf Investeringen en Vastgoed zijn niet verplicht.

Jaarrekening

Dit is de financiële verantwoording, of te wel het huishoudboekje van de gemeente Utrecht. Hier vindt u de financiële cijfers met een uitgebreide onderbouwing en een toelichting op hoe de gemeente er financieel voor staat.
De accountant controleert de jaarrekening en oordeelt of het jaarverslag in lijn is met de jaarrekening. De conclusies die volgen uit de controle legt de accountant vast in de controleverklaring. Deze is opgenomen in bijlage Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

Bijlagen

In de bijlagen zijn de taakveldoverzichten opgenomen op basis van de programma-indeling van de gemeente Utrecht en de indeling conform het Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en Gemeenten. Daarnaast is de controleverklaring van de accountant terug te vinden in de bijlagen. Ook zijn bijlagen over externe subsidieprogramma's en verstrekte subsidies opgenomen en wordt ingegaan op de kostendekkendheid van de tarieven en leges. Als laatste zijn de opvolging van de bevindingen volgend uit de rekenkameronderzoeken en de raadstoetsen te vinden in de bijlage.

In de Programmabegroting 2025 was per programma een overzicht gegeven van de bezuinigingen uit de Voorjaarsnota 2024. Bij de Jaarstukken 2025 wordt niet meer per programma een overzicht gegeven van de bezuinigingen maar in de jaarstukken komt een bijlage Monitor Bezuinigingsmaatregelen.

Afrondingen

De cijfers die in deze jaarstukken zijn verwerkt komen direct uit de boekhouding van de gemeente. Daar staan de getallen genoteerd tot op 2 cijfers achter de komma. Voor de leesbaarheid worden de cijfers in de jaarstukken afgerond op 1.000-tallen. Hierdoor kan het voorkomen dat er afrondingsverschillen bestaan in tellingen, deze zijn beperkt (verschillen van 1 à 2).

Colofon

Utrecht, mei 2026

Uitgave:
Gemeente Utrecht
Raadsvoorstel zaaknummer 32068866

Informatie
Gemeente Utrecht
Bedrijfsvoering
Afdeling Financiën & Inkoop
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
www.utrecht.nl

Fotografie boekwerk
Iris Wijngaarde

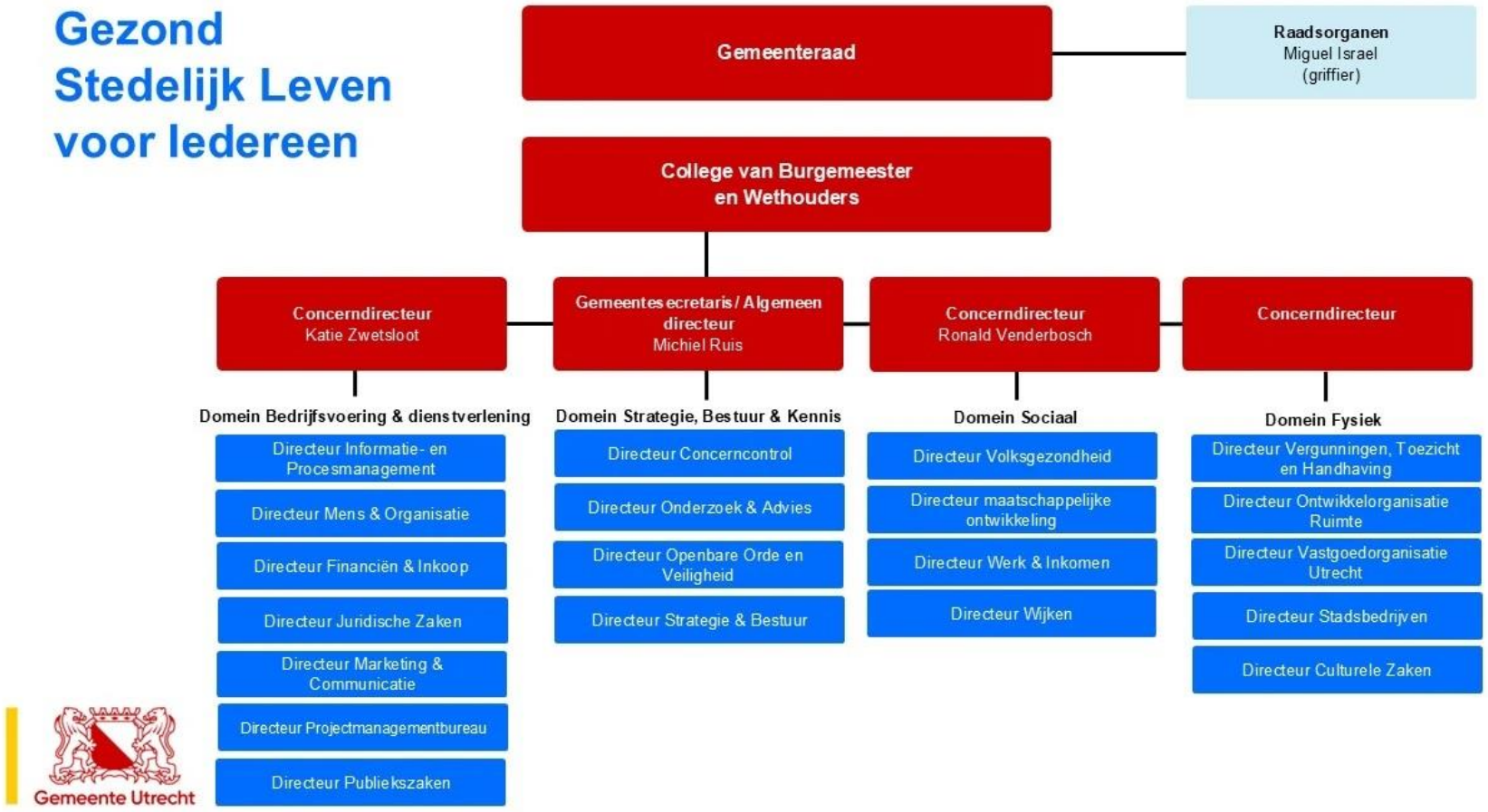
Vormgeving website
DDK Creative Marketing

Samenstelling Bestuur

Samenstelling gemeenteraad Stand per 31 december 2025 Zetelverdeling	Samenstelling college van B en W Stand per 31 december 2025
9 GroenLinks 8 D66 5 VVD 4 PvdA 3 CDA 3 Partij voor de Dieren 3 Volt 2 ChristenUnie 1 Student & Starter 1 BIJ1 1 DENK 1 EenUtrecht 1 Stadsbelang Utrecht 1 Utrecht Solidair 1 UtrechtNu! 1 Horizon 1 Link	**Burgemeester Sharon Dijksma** Portefeuille: Openbare Orde en Veiligheid (inclusief mensenhandel en drugscriminaliteit, Handhaving, Ombudszaken en Burgerzaken, Internationale Zaken en Regionale Samenwerking. **Wethouder Linda Voortman (Eerste locoburgemeester) (GroenLinks)** Portefeuille: Werk en Inkomen, WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) en Welzijn, Diversiteit en Inclusie, Grondzaken, Groen, Dierenwelzijn, Publieksdienstverlening. Wijkwethouder: West. **Wethouder Eelco Eerenberg (D66) (gestopt per februari 2026)** Portefeuille: Ruimtelijke Ordening, Onderwijs (inclusief onderwijshuisvesting, bibliotheek), Volksgezondheid, Drugs, Sekswerk, Ruimtelijke projecten ZuidKant: Groot Merwede (inclusief Merwedekanaalzone, Stationsgebied, Westraven, A12-zone), Rijnenburg. Wijkwethouder: Leidsche Rijn. **Wethouder Dennis de Vries (PvdA)** Portefeuille: Wonen en Volkshuisvesting, Jeugd en Jeugdzorg, Buurt- en wijkgericht werken, mbo, Vastgoed. Wijkwethouder: Zuidwest en Noordwest **Wethouder Eva Oosters (Student & Starter)** Portefeuille: Cultuur, Evenementen, Sport, Samen Stad Maken, Milieu en Emissieloos vervoer. Wijkwethouder: Binnenstad en Oost. **Wethouder Rik van der Graaf (ChristenUnie)** Portefeuille: Asiel en Integratie, Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen, Samen voor Overvecht, Erfgoed (inclusief werven), Personeel en Organisatie. Wijkwethouder: Overvecht. **Wethouder Senna Maatoug (GroenLinks)** Portefeuille: Mobiliteit, Energie en Klimaat, Ruimtelijke projecten: Lunetten-Koningsweg en Overvecht. Wijkwethouder: Vleuten-De Meern en Zuid. **Wethouder Susanne Schilderman (D66)** Portefeuille: Financiën (inclusief Belastingen, Control, Subsidies), Economische Zaken, Circulaire Economie, Openbare ruimte, Markten en Havens, Ruimtelijke projecten: Utrecht Science Park. Wijkwethouder: Noordoost. **Gemeentesecretaris Michiel Ruis (gemeentesecretaris)** Adviseur college van B en W en Algemeen directeur ambtelijke organisatie.

Organisatiestructuur

Stand per 31 december 2025

Kerncijfers gemeente Utrecht

Per einde kalenderjaar	2023	2024	2025
Sociale structuur			
Aantal inwoners	374.374	376.735	378.140
Waarvan percentage 0-29 jaar	43	43	42
Waarvan percentage 30-64 jaar	46	46	47
Waarvan percentage 65+ jaar	11	11	11
Aantal banen/werkzame personen [#1]	317.470	331.920	nnb
Fysieke structuur			
Oppervlakte land in hectare [#2]	9.377	9.377	9.377
Bevolking per vierkante kilometer land	3.992	4.018	4.033
Woningen per vierkante kilometer land	1.782	1.799	1.828
Aantal woningen [#3]	167.123	168.715	171.457
Waarvan % koopwoningen [#4]	44,1	44,7	46,0
Gemiddelde woningbezetting (= bevolking in woningen / bewoonde woningen) [#5]	2,3	2,3	2,3
Financiële structuur (bedragen zijn in miljoenen euro's)			
Rekening			
Totaal lasten	1.888	2.169	2.088
Algemene Uitkering Gemeentefonds	967	1.035	1.111
Totaal reserves	777	592	621
Totaal voorzieningen [#6]	73	111	113

[1] Bron: Provinciaal Arbeidsplaatsen Register (PAR) met de stand per 1 april. Het aantal banen is uitgedrukt in het aantal fulltime en parttime werkzame personen, inclusief uitzendkrachten, bij bedrijven en instellingen. Cijfers van voorgaande jaren worden jaarlijks bijgesteld. Het aantal banen van 2025 is nog niet bekend (nnb).

[2] Bron: CBS Statline

[3] Bron: Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

[4] Bron: BghU en BAG. In de eigendomgegevens van eind 2025 is 46,0% koopwoningen en 52,8% huurwoning; van de overige 1,2 % is de eigendomssituatie onbekend.

[5] Bron: BAG en BRP. Het cijfer geeft de gemiddelde woningbezetting van bewoonde woningen en wooneenheden die onder de woningtelling vallen.

[6] Bron: Voorzieningen passivazijde.

Hoofdlijn

In de jaarstukken legt het college van B&W verantwoording af over de resultaten en de financiën in 2025. Ook in 2025 bleef het college investeren in betaalbare woningen, in kansengelijkheid, in een gezonde en groene leefomgeving en duurzaamheid. Tegelijkertijd hebben we in 2025 stappen gezet om onze begroting sterker en voorspelbaarder te maken. Dit alles met één doel: Utrecht duurzaam, leefbaar en toekomstbestendig houden.

Dit zijn de laatste jaarstukken van de collegeperiode 2022-2026. Terugkijkend op de afgelopen vier collegejaren kunnen we constateren dat Utrecht koersvast is gebleven in uitzonderlijke tijden. De stad maakte ingrijpende maatschappelijke ontwikkelingen door, waarbij oorlog en conflicten in de wereld ook voelbaar waren in Utrecht. Stijgende kosten, bijvoorbeeld op het gebied van jeugdzorg, en landelijke bezuinigingen zorgden daarbij voor extra financiële druk. In 2023 kreeg Utrecht te maken met een begrotingstekort. Dit is opgevangen door kritisch te kijken naar de eigen organisatie en door bezuinigingen door te voeren op zowel de ambtelijke organisatie als de dienstverlening. Dankzij nauwe samenwerking met de stad, scherpe bestuurlijke keuzes en het vasthouden aan de kernwaarden van Utrecht, staat de stad er nu stabiel, ambitieus en wendbaar voor.

In deze roerige tijden heeft het college in 2025 de ingezette koers uit het coalitieakkoord 2022-2026 voortgezet. Er is geïnvesteerd in de aanpak van woningnood, het tegengaan van de klimaatcrisis en het bevorderen van kansengelijkheid. De begroting is sluitend gehouden en de rekening van de landelijke bezuinigingen wordt niet doorgeschoven naar de toekomst. Het positieve rekeningresultaat over 2025 bedraagt 54,6 miljoen euro en is incidenteel. Het rekeningresultaat is een afwijking van 2,6% ten opzichte van de totale begroting. Met het positieve resultaat is de financiële positie van de gemeente Utrecht gezonder dan vooraf verwacht. Na de beoogde resultaatbestemming en toevoeging aan de reserves resteert een bedrag van circa 22 miljoen euro voor integrale afweging. We blijven sterker inzetten op realistisch ramen, rekening houden met onze uitvoeringscapaciteit en daadwerkelijk realiseren wat we vooraf beloven.

Utrecht heeft in uitdagende jaren laten zien dat de stad veerkrachtig is en samen vooruit kan komen. Mede dankzij de inzet en betrokkenheid van inwoners, partners en organisaties konden belangrijke stappen worden gezet, ondanks de complexe omstandigheden. Er ligt nu een stevige basis voor het komende bestuur om verder te bouwen aan deze mooie stad. Het college bedankt iedereen in de stad voor het vertrouwen en de samenwerking in deze periode.

Bestuurlijke resultaten

1. We werken aan betaalbaar wonen voor iedereen

We werken aan de stad met als uitgangspunt groei in balans en vanuit de visie dat we een 10-minutenstad ontwikkelen. Dat betekent dat de groei van het aantal woningen gepaard moet gaan met toekomstbestendige, levendige wijken en dat (wijk)werkgelegenheid, groen, maatschappelijke voorzieningen, investeringen in duurzame mobiliteit en energietransitie mee moeten groeien.

- Met de Utrechtse Aanpak hebben we maatregelen genomen om de woningbouw op gang te houden en gebiedsontwikkelingen doorgang te laten vinden. Mede door de Utrechtse Aanpak zijn er afgelopen jaar 3.900 woningen in aanbouw genomen en 3.103 woningen opgeleverd.
- Wonen is een grondrecht en tegelijkertijd is er tekort aan woonruimte. We hebben ons het afgelopen jaar dan ook gericht op het aanjagen van nieuwbouw én het beschermen en beter benutten van de bestaande voorraad aan woonruimte. Schaarste aan woonruimte vraagt ook om een zorgvuldige verdeling daarvan. We hebben ook het afgelopen jaar met het verdeelbesluit weer extra aandacht besteed aan het huisvesten van onze meest kwetsbare inwoners. Tegelijkertijd werken we aan een stevige basis voor de toekomst. Met de Beleidsnota Wonen 2025-2030 hebben we opnieuw een stap gezet van woningmarkt naar volkshuisvesting.
- Netcongestie levert spanningen op voor de nieuwbouwopgave in de stad. De nieuwe aansluitmogelijkheden zijn beperkt en mitigerende maatregelen leveren geen sluitende oplossing. Er is urgentie en daadkrachtig ingrijpen nodig door de Rijksoverheid en netbeheerder om vertraging van de bouwproductie te verminderen.
- We bevorderden in 2025 de mobiliteitstransitie door nieuwe fietsverbindingen aan te leggen, grote herinrichtingen op te leveren, deelmobiliteit te stimuleren en OV-maatregelen uit te

voeren. We werkten beleidskaders uit, zoals de Beleidsnota Voetganger en het Uitvoeringsprogramma Goederenvervoer en we breidden het aantal fietsparkeerplekken uit.
- We hebben betaald parkeren verder uitgerold, voegden bijna 10.000 plekken toe, vormden 78 autoparkeerplaatsen om tot groene en fietsgerichte ruimte en ontwikkelden nieuwe parkeerproducten voor zorg, onderwijs en politie.
- We verbeterden de verkeersveiligheid door versneld een maximumsnelheid van 30 km/u in te voeren, risicovolle oversteken aan te pakken, digitale handhaving uit te breiden en fysieke maatregelen op meerdere locaties te realiseren.

2. We zetten in op duurzaamheid
Het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Utrecht draait om een gezonde, klimaatbestendige en toekomstgerichte stad, waarin energie, groen, circulaire economie en sociale rechtvaardigheid hand in hand gaan.

- Voor de energietransitie is het juist nu belangrijk om keuzes te maken die passen bij het toekomstige energiesysteem voor onze stad. In 2025 hebben we hierover een aantal belangrijke keuzes gemaakt.
- We hebben in 2025 de stap naar voren genomen door zelf een zonproject op de Nedereindse plas te gaan ontwikkelen omdat marktpartijen niet bereid waren te investeren.
- En we hebben stappen gezet om aan te sluiten bij HVC als een publiek warmtebedrijf. De gemeente Utrecht wordt aandeelhouder van het publieke energie- en afvalbedrijf HVC. Met dit besluit kiest Utrecht voor een publiek warmtebedrijf om de stad sneller, betaalbaar en betrouwbaar aardgasvrij te maken.
- In 2025 hebben we de beleidsnota Luchtkwaliteit uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma met maatregelen. Met de invoering van de milieuzone en nul-emissiezone hebben we belangrijke stappen gezet.
- We zijn verdergegaan met onze maatregelen om emissieloos vervoer én het netbewust laden te faciliteren. Bijvoorbeeld met het plaatsen van snelladers, deelauto's die terugleveren, multifunctionele laadoplossingen en voorzieningen voor de bouw.
- Vanuit de door de raad vastgestelde beleidsnota Utrecht Circulair 2030 hebben we een Europese subsidie ontvangen, waardoor belangrijke stappen gezet kunnen worden in de realisatie van twee upcyclecentra en de grondstoffencorridor.
- We hebben het NK Tegelwippen gewonnen door maar liefst 437.467 tegels te verwijderen.
- We hebben van 16,5 hectare de afvoer van het regenwater afgekoppeld van de riolering, zoals bij de aanleg van een hemelwaterriool op de Amsterdamse Straatweg (2,0 hectare) en de herinrichting van de Westelijke Stadsboulevard (2,5 hectare).
- Met de beleidsnota Ondergrond hebben we meer regie op de kwaliteit en het gebruik van de ruimte in de ondergrond. En we hebben meer bewustwording gecreëerd over lood in particuliere tuinen dankzij een publiekscampagne.

3. We maken ons hard voor kansengelijkheid
Utrecht wil een stad voor iedereen zijn. Een inclusieve stad waar het voor alle Utrechters goed wonen, werken en leven is. We voelen een grote verantwoordelijkheid om de ongelijkheid in onder andere rondkomen, gezondheid en mee kunnen doen tegen te gaan. Daarom investeren we in mensen en buurten die dit het hardste nodig hebben door middel van het principe: Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen.

- Eenvoud van onze regelingen is een belangrijke pijler van ons beleid Financiële Bestaanszekerheid. We hebben het aanvraagproces voor bijstandsuitkeringen en onze regels voor het aanvragen van bijzondere bijstand sterk vereenvoudigd. Hierdoor kunnen inwoners makkelijker en sneller een uitkering of bijzondere bijstand aanvragen en hoeven zij bijvoorbeeld minder bewijsstukken bij ons aan te leveren.
- Om inwoners beter naar werk of scholing te kunnen begeleiden hebben we onder andere samen met UW gewerkt aan een brede intake (Talentscan), zodat we een betere inschatting kunnen maken van hun mogelijkheden. Mede hierdoor is het aantal inwoners dat is uitgestroomd naar werk of scholing in 2025 met 1.071 fors hoger dan in vorige jaren (14% hoger dan 2024).
- Naar aanleiding van signalen van gedupeerden van de toeslagenaffaire hebben we een groot aantal verbetermaatregelen versneld ingevoerd. Zo zetten we meer ervaringsdeskundigen in, hebben we een start gemaakt om de ervaringskennis van gedupeerden en lotgenoten te benutten ter verbetering van de uitvoering en hebben we helder uitvoeringsbeleid met duidelijke kaders voor medewerkers en gedupeerden vastgesteld.

- Criminaliteit is stevig aangepakt in 2025. Er zijn grenzen gesteld door middel van extra (zichtbare) inzet van politie en Toezicht & Handhaving, het instellen van de nachtsluiting van Hoog Catharijne en de instelling van een Verblijfsontzeggingsgebied. Knock & talk gesprekken in de wijken gaven ondernemers meer inzicht over signalen van ondermijnende criminaliteit en de mogelijkheden om deze signalen te melden. Kwalitatief onderzoek heeft nieuwe inzichten opgeleverd in drugscriminaliteit en lokaal gewortelde cybernetwerken, waarmee de aanpak in 2026 verder wordt geoptimaliseerd.
- Overlast door personen en groepen is zichtbaar teruggedrongen, onder andere in Overvecht, Kanaleneiland, parkeergarages, de Sijpesteijntunnel, het Bollendak en het OPG-terrein. Samenwerking met zorg- en maatschappelijke partners, zoals het Eropafteam, leidde tot meer perspectief voor overlastgevers, met aandacht voor vergroten van zelfredzaamheid.
- Om inwoners van Utrecht voor te bereiden op de gevolgen van maatschappelijke ontwrichting door een grootschalige crisis, is in 2025 een eerste noodsteunpunt voor langdurige en grootschalige incidenten in Utrecht getest.
- Er was een onverminderd hoog aantal piketmeldingen bij Openbare Orde en Veiligheid en het aantal demonstraties groeide. De meeste bijbehorende situaties zijn veilig en beheersbaar verlopen, waardoor de leefbaarheid in de stad behouden is gebleven. Veiligheidsmaatregelen werden daarbij passend ingezet.
- Bij incidenten en excessief geweld is stevig en tijdig opgetreden, waaronder ingrijpen bij de bezetting van het pand aan de Drift en de verstoring van de raadsvergadering op 17 juli 2025. Daarnaast zijn relschoppers aangehouden bij excessen zoals rond Europese thuiswedstrijden van FC Utrecht en tijdens de jaarwisseling, terwijl tegelijkertijd preventief is geïnvesteerd via buurtvaders/-moeders, bondgenoten, jongerenwerk en blijvende dialoog met stadsbewoners.
- Ondanks onze relatief succesvolle preventieve aanpak, hebben we vanaf 2025 te maken met een structureel tekort op jeugdhulp. Ons handelingskader wordt daardoor beperkt: door toenemende kosten in de aanvullende hulp verdwijnt de ruimte om te investeren in een sterke pedagogische basis en krachtige basishulp. We hebben in 2025 ingezet op het project ‘Jonge kind wel in ontwikkeling’ (raadsbrief ‘Gelijke kansen voor het jonge kind’).
- Daarnaast hebben we geïnvesteerd in het vroegtijdig beschikbaar maken van specialistische hulp en consultatie om dure (vervolg)plaatsingen te voorkomen. We hebben ons gericht op de ontwikkeling van alternatieven voor de gesloten jeugdhulp (JeugdzorgPlus) door de voorbereiding van de verwerving van de hoogspecialistische jeugdhulp (nu Yeph) die we verbinden aan de specifieke rijksuitkering af- en ombouw gesloten jeugdhulp.
- Door ongelijk te investeren voor gelijke kansen bieden we kinderen en jongeren een passende en succesvolle schoolloopbaan. Samen met de stedelijke partners werken we aan het versterken van kansengelijkheid, verankerd in de Utrechtse Onderwijs Agenda. In 2025 hebben we ons in het bijzonder ingezet voor gratis voorschoolse educatie voor de jongste kinderen in de stad die woonachtig zijn in Overvecht en daar naar de voorschool gaan, evenals voor kinderen met een U-pas.
- Met de in 2025 vastgestelde subsidieregelingen voor de sociale basis en de toegekende opdracht Welzijnswerk in de Wijk, versterken we preventie, gemeenschapskracht en eenvoudige ondersteuning dichtbij inwoners. Hiermee hebben we een belangrijke stap gezet in de houdbaarheid van het sociaal domein.
- De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) bereikte 95% van alle Utrechtse kinderen. Met onze verhoogde inzet vanuit het actieplan hebben we 508 extra vaccinaties gezet onder 16- en 17-jarigen met de inhaalcampagne.
- We werken preventief aan de (mentale) gezondheid van kinderen, jongeren, jongvolwassenen en ouderen met onze uitvoeringsprogramma's. Denk hierbij aan gezonde schoollunches, babygroentetassen, peersupport voor jongeren en jongvolwassenen, valrisico-inschattingen voor ouderen en een steeds groter wordende rookvrije omgeving.
- Utrecht maakt zich hard voor sociale gelijkheid, betrok gemeenschappen in de stad bij plannen en werkte daarnaast aan een inclusieve gemeentelijke organisatie. De gemeente Utrecht ontving voor deze inspanningen in 2025 de European Capital of Inclusion and Diversity Award.
- We hebben het aantal opvangplekken voor al onze doelgroepen kunnen behouden of zelfs uitbreiden. Met 1.805 Asielopvangplekken hebben we 93% van de taakstelling Spreidingswet behaald en daarbij de inzet van Plan Einstein geborgd. Ook het aantal gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïners is behouden.

- Ondanks het stoppen van de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) hebben we 335 opvangplekken voor ongedocumenteerde mensen en hun begeleiding behouden. Voor kwetsbare EU-migranten is het aantal opvangplekken en de begeleiding verhoogd.
- In de nota Sport en Bewegen 2025-2032 en bijbehorend uitvoeringsprogramma zetten we in op een leven lang sporten en bewegen voor alle Utrechters.
- We hebben gewerkt aan een nieuwe weerbare en wendbare economie met maatschappelijke meerwaarde. Er zijn steviger sturingskaders nodig om de groeiende stad in balans te brengen en te houden. In 2024 zijn de beleidsnota's Werklocaties en Arbeidsmarkt opgesteld. Beide nota's worden in 2025 aangeboden aan de raad. Met het bestendigen van Ondernemer Centraal en inbedden van een loketfunctie voor vragen over circulair ondernemen dragen we bij aan toekomstbestendige werkgevers en economie voor Utrecht.

4. We werken aan een levendige en leefbare stad
We willen onze stad in balans ontwikkelen met voldoende en kwalitatief goede voorzieningen, zodat iedereen gezond en prettig kan leven in de stad.

- In 2025 ging de Cultuurnotaregeling (2025-2028) van start: 85 organisaties, van wijkcultuurhuis tot poppodium, maken cultureel aanbod voor de stad met meerjarige steun van de gemeente.
- De nachtcultuur subsidieregeling is in 2025 in twee aanvraagrondes helemaal gebruikt, er zijn 30 aanvragen toegekend.
- We investeerden in culturele broedplaatsen en ondersteunden daarnaast beheerorganisaties bij het realiseren van nieuwe broedplaatsen, goed voor 1.260 m² extra werkruimte in 2025, naast de circa 12.500 m² aan tenders voor betaalbare werkplekken en voorzieningen die sinds 2025 worden voorbereid.
- Het haalbaarheidsonderzoek Grote Evenementenlocatie is afgerond en in november 2025 aangeboden aan de raad.
- Voetbalvereniging Ondiep is als hoofdgebruiker gestart op sportpark Wesley Sneijder en we hebben drie natuurgrasvelden omgezet naar kunstgras op sportparken Nieuw Welgelegen, Zuilense Vecht en De Vryheit.
- Met het Initiatievenfonds, de buurtagenda's, het vastgestelde uitvoeringsprogramma 'De stem van de Jonge Utrechters' en met onze programma's Samen voor Overvecht, Buurt- en wijkgericht werken en Samen stad maken faciliteerden we Utrechters om actief te zijn in de eigen omgeving en om invloed uit te oefenen op gemeentelijke plannen.
- Asielzoekers, statushouders en nareizigers die langer dan 6 maanden in Nederland zijn, konden we snel inschrijven in de Basisregistratie Persoonsgegevens in de BRP-straat.
- Met het schoonhouden en onderhouds- en vervangingswerkzaamheden hebben we de openbare ruimte goed beheerd. Hierdoor hebben we gezorgd voor een gezonde, aantrekkelijke, robuuste en toekomstbestendige leefomgeving voor iedereen.
- Door onze bijdrages aan speel- en sportplekken is de stad beweegvriendelijker. Door het vergroenen van straten en pleinen en het planten en uitdelen van bomen is de stad natuurvriendelijker en klimaatbestendiger. We hebben vooruitgang geboekt bij vitale stedelijke groenprojecten (vroeger icoonprojecten) en bij recreatiegebieden als Natuurgebied Zuilen, Rondje Stadseiland en Kromme Rijn Linie Landschap. De vergroening dit jaar is voor het eerst niet alleen in absolute zin, maar ook relatief toegenomen; oftewel: er is een lichte toename van groen per huishouden geregistreerd. Een signaal dat de extra inzet en investeringen in groen vruchten beginnen af te werpen.

Financieel resultaat 2025

De gemeente Utrecht heeft op basis van de jaarstukken en het positieve incidentele resultaat haar huishoudboekje op orde. De financiële vooruitzichten staan wel onder druk door toenemende onzekerheid. Internationale ontwikkelingen, zoals geopolitieke spanningen, onzekerheid over handelsrelaties en de gevolgen van klimaatverandering, dragen bij aan een minder stabiele economische omgeving. Tegelijkertijd zorgen prijsontwikkelingen op energie- en grondstoffenmarkten en toenemende druk op overheidsfinanciën voor extra onzekerheid. Voor gemeenten betekent dit dat economische ontwikkelingen minder voorspelbaar zijn en dat inkomsten die samenhangen met een economische activiteit volatieler kunnen worden. Ook neemt bij economische teruggang de kans toe dat meer inwoners een beroep doen op de gemeentelijke ondersteuning. Voor de komende periode verwachten we financieel krappere tijden dan we in het verleden gekend hebben, wat vraagt om keuzes maken en realistisch begroten.

In de Programmabegroting 2025 hebben we een sluitend financieel beeld gepresenteerd. Door autonome en onvermijdelijke ontwikkelingen hadden we in de Voorjaarsnota 2024 een structureel tekort van 93,4 miljoen euro. Om de financiële positie weerbaar, wendbaar en flexibel te houden hebben we in de Programmabegroting 2025 structurele concrete bezuinigingsmaatregelen verwerkt van in totaal 32 miljoen euro. In de bijlage “Monitor bezuinigingsmaatregelen” informeren we u over de voortgang en de realisatie van deze maatregelen.

Bij de jaarstukken kijken we jaarlijks terug op onze financiële positie en de realisatie in het afgelopen jaar. De Jaarrekening 2025 heeft in totaliteit een overschot van 54,6 miljoen euro met een incidenteel karakter. In de Tweede bestuursrapportage 2025 gingen we uit van een negatief resultaat van 11,9 miljoen euro. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door een verwacht tekort van 7 miljoen euro op de bijstandsverstrekking in 2025, extra benodigde dotaties aan onderhoudsvoorzieningen en een voordeel door extra baten van het Rijk (meicirculaire). Het negatieve resultaat van 11,9 miljoen euro is, zoals gebruikelijk bij de tweede bestuursrapportage, tijdelijk onttrokken aan de algemene dekkingsreserve, die weer aangevuld moet worden met dit bedrag. In het verleden is vaker een nadelig resultaat verwacht bij de bestuursrapportages en uiteindelijk een voordelig resultaat gerealiseerd, wat voor ons een reden is om de opzet en verwerking van de bestuursrapportages in de toekomst te herzien. Voor het deel van de onderbestedingen op incidentele middelen waarvoor de activiteiten doorlopen is een resultaatbestemmingsvoorstel om de budgetten mee te nemen naar de komende periode. Hiermee komt het vrij beschikbare incidentele jaarresultaat op 22,2 miljoen euro dat we inzetten voor het oplossen van een deel van het tekort van de Voorjaarsnota 2026.

Belangrijkste oorzaken van de resultaatontwikkeling (x miljoen euro)

12,4	Onroerendezaakbelasting (incidenteel)
7,4	Erfpacht (incidenteel)
7,7	Inkomsten gemeentefonds (incidenteel)
4,9	Bijstandsverstrekkingen (incidenteel)
22,2	Restant, onderbesteding (incidenteel)
54,6	***Totaal jaarrekeningresultaat***
-11,9	Tweede bestuursrapportage 2025
-20,5	Resultaatbestemmingsvoorstel
22,2	**Resultaat voor integrale afweging/tekort Voorjaarsnota 2026**

Onroerendezaakbelasting
Verrekeningen van opbrengsten uit voorgaande jaren leiden tot een meevaller. Dit positieve effect is het gevolg van het verbetertraject binnen de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) waarbij de belastinggrondslag volledig is geactualiseerd en de achterstanden die in 2023 zijn ontstaan, zijn weggewerkt. Voorgaande jaren hebben deze verrekeningen zich ook voorgedaan. Nu het verbetertraject is afgerond, worden deze verrekeningen in de toekomst niet meer verwacht.

Erfpacht
De gerealiseerde baten op conversies en bestemmingswijzigingen erfpacht zijn hoger dan begroot.

Inkomsten gemeentefonds
De inkomsten uit september- en decembercirculaires van het gemeentefonds zijn hoger dan begroot. Daarnaast hebben de verrekeningen uit voorgaande jaren en de ontwikkeling van de maatstaven geleid tot extra inkomsten. Afwijking op de begrote baten van het gemeentefonds is een jaarlijks terugkerend fenomeen, doordat de september- en decembercirculaires te laat verschijnen om nog te kunnen verwerken in de begroting.

Bijstandsverstrekkingen
Het verwachte tekort bij de tweede bestuursrapportage is lager uitgevallen. Het definitieve resultaat is bepaald door de positieve ontwikkeling van in- en uitstroom in de bijstand en de hoogte van de uitkeringen die de gemeente van het Rijk ontvangt voor bijstandsverstrekkingen. Vorig jaar was er ook een voordeel op de bijstandsverstrekkingen maar het jaar daarvoor een nadeel. Ondanks alle onzekerheden begroten we zo accuraat mogelijk, rekening houdend met de meest actuele inzichten.

Restant, waaronder onderbesteding
Het restant betreft een veelheid aan afwijkingen. Op verschillende programma's is onderbesteding, bijvoorbeeld door vacatureruimte en vertraging in regionale programma's voor beschermd wonen. Vertraging in investeringsprojecten en een lagere rente leidden tot lagere kapitaallasten. Een deel van de onderbestedingen betreft restanten van incidentele middelen waarvoor activiteiten lopen of concrete plannen beschikbaar zijn en die doorlopen in 2026. Voor deze middelen wordt via het separate raadsvoorstel over de resultaatbestemming voorgesteld om ze beschikbaar te houden. Onderbesteding door vertraging in projecten en (regionale) programma's is een jaarlijks terugkerend fenomeen dat we met realistisch ramen in de toekomst willen beperken.

Het positieve resultaat dat resteert na de toevoeging aan algemene dekkingsreserve conform de tweede bestuursrapportage en de voorgestelde resultaatbestemming betreft 22,2 miljoen euro, dat we incidenteel inzetten om een deel van het tekort van de Voorjaarsnota 2026 op te lossen.

Jaarrekeningresultaat per programma

Het jaarrekeningresultaat is een saldo van verschillende voor- en nadelen op de verschillende programma's. Hieronder staat een aantal grote afwijkingen benoemd die een groot deel van het resultaat verklaren. De afwijkingen en resultaten zijn per programma en per doelstelling nader toegelicht in het jaarverslag.

Resultaat per programma (bedragen x 1.000 euro)

Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Betrouwbare overheid	-61.687	-60.348	1.339
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-7.841	995	8.836
Klimaatvriendelijke stad	-7.048	-6.797	251
Duurzame bereikbaarheid	-2.655	2.375	5.030
Aantrekkelijke groene leefomgeving & erfgoed	-111.778	-110.131	1.647
Veilige stad	-67.312	-67.184	128
Passende ondersteuning en opvang	-243.402	-234.974	8.428
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	-156.245	-148.159	8.086
Kansrijk opgroeien	-256.742	-253.346	3.396
Levendige en gezonde stad	-195.429	-197.954	-2.525
Algemene Middelen en Overhead	1.110.138	1.130.092	19.954
Totaal	**0**	**54.570**	**54.570**

Betrouwbare overheid
Het voordelige resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door onderbesteding op het Initiatievenfonds (0,6 miljoen euro), terughoudendheid in de (personeels-) uitgaven met het oog op de hervormingsbezuinigingen (1,4 miljoen euro) en omdat er voor de niet-geplande extra Tweede Kamerverkiezingen in 2025 een aanvullende rijksvergoeding is verkregen, blijft het gemeentelijke jaarlijkse budget (2,1 miljoen euro) voor verkiezingen beschikbaar voor de egalisatie van kosten van de komende geplande verkiezingen. Een herberekening van de pensioenen van politieke ambtsdragers leidde tot een niet begrote toevoeging aan de bijbehorende voorziening.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen
De afwijking bij het programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen wordt vooral verklaard door 7,4 miljoen euro hogere opbrengsten uit conversies en bestemmingswijzigingen, met name uit de Conversieregeling Erfpachten 2017. Daarnaast is er een voordelig resultaat van 1,4 miljoen euro op de beleidsontwikkeling en uitvoering van het deelprogramma Huisvesting voor het realiseren van versneld toevoegen van woonruimte. Dit komt vooral doordat activiteiten op dit programma doorschuiven naar 2026.

Duurzame bereikbaarheid
Vacatureruimte en het verminderen van de formatie vooruitlopend op het invullen van bezuinigingen leidt tot onderbesteding. Daarnaast zijn er lagere kapitaallasten door vertraging en verlaging van de rekenrente en heeft het nadeel voor de parkeeropbrengsten zich in mindere mate voorgedaan dan verwacht bij de Voorjaarsnota 2025.

Aantrekkelijke groene leefomgeving & erfgoed
Vertraging bij verschillende projecten van spelen, sporten en bewegen leidt tot lagere lasten dan begroot. In 2025 is ingezet op de benodigde voorbereiding om tot uitvoering te kunnen komen in volgende jaren. Hiermee schuiven de begrote uitvoeringskosten door. Er waren lagere lasten voor het Wervengebied doordat naast de reguliere programmering voor 2025 er ook gewerkt is aan de afronding van de programmering van de investeringen voor 2021-2024. Deze verschuiving zorgt incidenteel voor lagere lasten en ook zorgt het later afronden van de werkzaamheden voor een incidenteel voordeel op de kapitaallasten. Begrote lasten voor leefomgeving en ondergrond schuiven door naar komende begrotingsjaren, zoals het uitvoeringsprogramma "Gezonde lucht voor iedereen 2025-2030" waarbij door de vaststelling de planning is gewijzigd.

Passende ondersteuning en opvang
De afwijking op dit programma betreft vertraging in het verdeelbesluit voor woonplekken voor aandachtsgroepen (2 miljoen euro). Daarnaast zijn er diverse onderbestedingen met betrekking tot persoonsgebonden budget waarvan de inzet afhankelijk is van het gebruik (1 miljoen euro) en het buurtteam waarvoor het in 2024 moeilijk was om aan personeel te komen wat heeft geleid tot terugvordering (1 miljoen euro). Voor beschermd wonen was met de regio rekening gehouden met een hogere uitvoering en buffer voor onvoorziene kosten dan nodig is gebleken (3,7 miljoen euro).

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid
Het verschil bij dit programma heeft meerdere oorzaken, zoals lagere uitkeringslasten (4,9 miljoen euro) wat voornamelijk komt door positieve ontwikkelingen van de in- en uitstroom in de bijstand door de genomen maatregelen en de hoogte van de definitieve rijksuitkering. Daarnaast is er vrijval van de voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren (1,1 miljoen euro) en zijn er hogere incidenteel beschikbaar gestelde rijksbudgetten voor alleenverdienersproblematiek, energietoeslag en voorkomen van problematische schulden (2,8 miljoen euro).

Kansrijk opgroeien
Minder onderhoudskosten door vertraging bij de bouw van schoolgebouwen waarvoor wel rekening was gehouden met budget voor onderhoud, leidt tot een voordeel (3,1 miljoen euro).

Levendige en gezonde stad
De inkomsten van het Rijk voor inburgering zijn in 2025 te hoog ingeschat (2,1 miljoen euro). Daarnaast zijn er lagere huuropbrengsten voor vastgoed doordat begrote indexatie van huuropbrengsten niet in rekening kon worden gebracht.

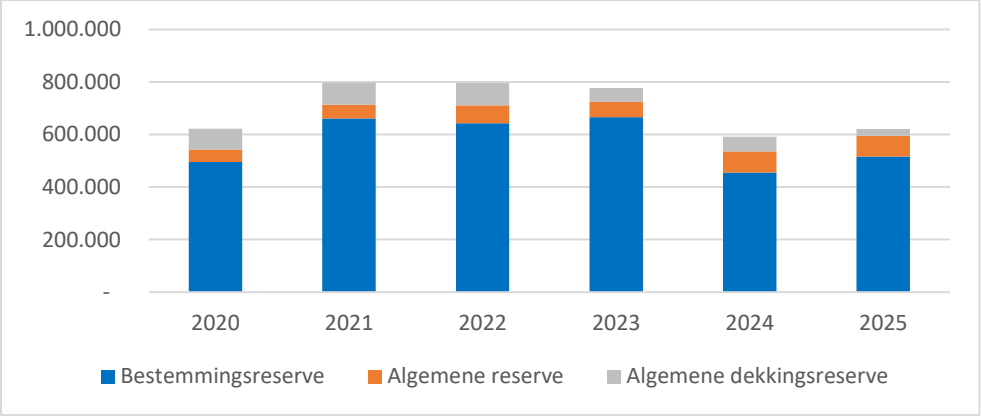
Algemene Middelen en Overhead
De inkomsten uit de onroerendezaakbelastingen zijn 12,4 miljoen euro hoger dan verwacht. Dit voordeel wordt veroorzaakt doordat meeropbrengsten onroerendezaakbelastingen voor woningen en niet-woningen uit voorgaande jaren zijn verrekend. Het gemeentefonds levert een voordeel op van 15,5 miljoen euro als gevolg van september- en decembercirculaires, verrekeningen uit voorgaande jaren en de ontwikkeling van de maatstaven. Van deze 15,5 miljoen euro is 7,8 miljoen euro beschikbaar gekomen uit de september- en decembercirculaires, wat beschikbaar moet blijven maar wat door het late publicatiemoment van het Rijk niet meer verwerkt kon worden in de begroting en daarom is toegevoegd aan de reserve gemeentefonds. Voor overhead is een voordeel van 4,4 miljoen euro, met name door onderbesteding van ICT-budgetten die grotendeels via een toevoeging aan de reserves beschikbaar wordt gehouden voor komende jaren.

Reservepositie
De reservepositie blijft in lijn met voorgaand jaar en kan als stabiel worden beschouwd. Het merendeel van de reserves bestaat uit bestemmingsreserves die zijn geoormerkt voor specifieke doeleinden en daardoor niet vrij besteedbaar zijn. Ten opzichte van het jaar 2024 neemt het saldo van de bestemmingsreserves met 61 miljoen euro toe. Dit wordt met name verklaard door gereserveerde middelen voor specifieke beleidsdoelen en faseringen in de uitvoering van het beleid. Tegelijkertijd

zien we een daling van de algemene dekkingsreserve in 2025 met 31 miljoen euro, met name als gevolg van de onttrekking van de majeure bijstellingen in de Tweede bestuursrapportage 2025. Het deel van de algemene reserve dat onderdeel uitmaakt van de beschikbare weerstandscapaciteit blijft ongewijzigd.

In lijn met motie 551 “Minder is meer” gaan we de reserves kritisch beoordelen op nut en noodzaak en het inzicht van de raad versterken. Momenteel voeren wij een verdiepende analyse uit naar de samenstelling en inzet van onze reserves. Er wordt gewerkt aan actualisatie van kaders voor het reservebeleid, zodat deze beter aansluiten bij de huidige financiële positie en de toekomstige opgaven.

Verloop reserves (bedragen x 1.000 euro)

Actuele financiële positie

Het is van belang de financiële kengetallen in samenhang te bezien en de ontwikkeling daarvan over meerdere jaren te volgen. Een lagere score op een individueel kengetal in een bepaald jaar hoeft op zichzelf geen reden tot zorg te zijn. Wanneer meerdere kengetallen zich gedurende meerdere jaren ongunstig ontwikkelen, is bijsturing noodzakelijk. Over het geheel genomen scoren wij op de financiële kengetallen redelijk goed. Uit onderstaande tabel blijkt dat onze financiële positie op basis van de Jaarstukken 2025 als gezond kan worden beschouwd. Het voordelige jaarrekeningresultaat heeft een incidenteel karakter, voor de komende jaren is de verwachting voor de financiële positie minder rooskleurig.

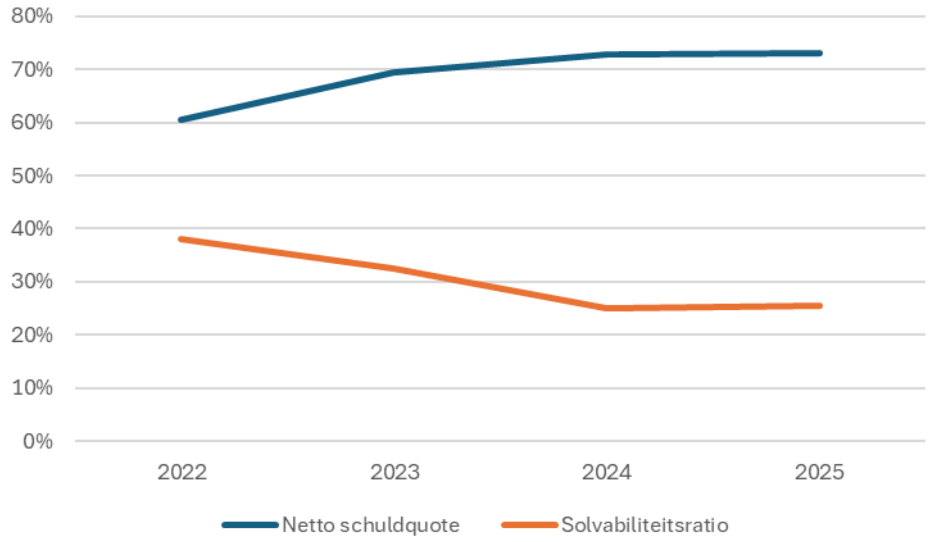
De jaarrekening kent een structurele exploitatieruimte van 3,43%. Ten opzichte van de Programmabegroting 2025 is dit een verbetering van 2,46%, waarmee de structurele positie van de gemeente is versterkt. Per saldo komt het kengetal van de structurele exploitatieruimte neer op ongeveer 73 miljoen euro (3,43% van de totale gerealiseerde baten). De 73 miljoen euro bestaat voornamelijk uit de toename van de gemeentefondsuitkering en onroerendezaakbelasting.

Wendbaarheid	**Verslag 2024**	**Begroting 2025**	**Verslag 2025**	
Structurele exploitatieruimte	0,65%	0,97%	3,43%	Gezond
Belastingscapaciteit Woonlasten meerpersoonshuis*	115%	131%	120%	Risicovol
Weerbaarheid				
Solvabiliteitsratio	25,0%	21,7%	25,6%	Neutraal
Netto schuldquote	72,8%	81,9%	73,0%	Gezond
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	71,1%	80,6%	71,5%	Gezond
Grondexploitatie	5,3%	3,6%	4,6%	Gezond

*In de programmabegroting is gebruikgemaakt van het landelijke gemiddelde van vorig jaar en is de OZB-aanslag 2024 geïndexeerd. In de jaarrekening wordt gerekend met het actuele landelijke gemiddelde en het werkelijk vastgestelde OZB-tarief en WOZ-waarden van een Utrechtse koopwoning. Dit geeft een realistischer beeld van de Utrechtse woonlasten.

De ontwikkeling en onderlinge samenhang van de financiële kengetallen over de afgelopen jaren, zoals weergegeven in onderstaande grafiek en tabel, laten een geleidelijk minder gunstige ontwikkeling zien en vraagt om alertheid. De netto schuldquote stijgt naar 73,0% in de Jaarrekening 2025 waar 81,9% was begroot. De verbetering van de netto schuldquote in de jaarrekening is veroorzaakt doordat er in 2025 minder noodzaak was voor het aantrekken van vreemd vermogen. Parallel hieraan daalt de solvabiliteit in de afgelopen jaren van 38,1% in 2022 naar 25,6% in 2025. De solvabiliteit volgens de Jaarrekening 2025 is, anders dan in de Programmabegroting 2025 was voorzien, boven de 25% gebleven. Dit wordt met name verklaard door het positieve jaarrekeningresultaat en de toename van het saldo van de bestemmingsreserves. Het kengetal grondexploitatie is in de Jaarrekening 2025 minder gedaald dan we in de Programmabegroting 2025 hadden voorzien. De belastingcapaciteit laat in meerjarig perspectief een stijgende trend zien. Ten opzichte van de Programmabegroting 2025 zien we een daling van 11% door een hoger vastgesteld landelijk gemiddelde en verbeterde rekenmethodiek.

Gerealiseerde netto schuldquote en solvabiliteit in de afgelopen jaren

De vergelijking van de financiële kengetallen tussen de Programmabegroting 2025 en de Jaarrekening 2025 laat zien dat de financiële kengetallen zich in de jaarrekening gunstiger ontwikkelen dan oorspronkelijk in de begroting was voorzien. Dit hangt samen met onderuitputting van middelen, hogere gerealiseerde baten dan geraamd en uitdagingen in de uitvoeringskracht, waardoor lasten doorschuiven naar latere jaren. Deze vergelijking benadrukt de lastige voorspelbaarheid, maar ook het belang van realistisch ramen voor een beheerste ontwikkeling van de financiële positie.

BBV verplichte kengetallen	Verslag 2022	Verslag 2023	Verslag 2024	Begroting 2025	Verslag 2025
Netto schuldquote	60,4%	69,4%	72,8%	81,9%	73,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	58,9%	67,8%	71,1%	80,6%	71,5%
Solvabiliteitsratio	38,1%	32,4%	25,0%	21,7%	25,6%
Kengetal grondexploitatie	4,2%	6,3%	5,3%	3,6%	4,6%
Structurele exploitatieruimte	1,25%	-1,18%	0,65%	0,97%	3,43%
Belastingcapaciteit Woonlasten meerpersoonshuishoudens	109,2%	112,4%	115%	131%	120%

Investeringen in onze stad en inwoners

We investeren jaarlijks vele miljoenen euro's in de groei van onze stad en om de stad in goede staat te houden en te verbeteren. Denk bijvoorbeeld aan wegen, (school)gebouwen, sportvoorzieningen, riolering en groen. Onze bezittingen (vaste activa) nemen door deze investeringen toe. Bij de

programmabegroting worden de investeringskredieten voor de gehele looptijd van een project geautoriseerd. De investeringsuitgaven worden meestal verspreid over meerdere jaren gerealiseerd. Bij grote investeringsportefeuilles is het gebruikelijk dat niet alle voorgenomen investeringen conform planning kunnen worden uitgevoerd. Er is altijd sprake van onvoorziene gebeurtenissen, waardoor sommige projecten vertraging oplopen en het realisatiepercentage lager ligt dan 100%. Aan langere dan verwachte doorlooptijden kunnen veel verschillende redenen ten grondslag liggen. Ze kunnen bijvoorbeeld ontstaan door externe factoren zoals capaciteitstekorten in de bouwsector en juridische procedures, door scope-wijzigingen en door interne factoren, zoals beperkt beschikbare capaciteit in de eigen organisatie. Ook netcongestie kan leiden tot langere doorlooptijd. Om een continue investeringsuitvoering te realiseren is enige overprogrammering nodig, omdat vooraf niet bekend is waar vertraging zich gaat voordoen. Om sturingsinstrumenten voor investeringen voor de raad, college en ambtelijke organisatie op het juiste niveau te brengen, zijn we in 2025 begonnen met het meerjarige programma Grip op investeringen. In de twee raadsbrieven over Grip op investeringen die we op 19 maart 2026 hebben verstuurd, zijn we ingegaan op de omvang van de gemeentelijke investeringsopgave en de planning en voortgang van het programma.

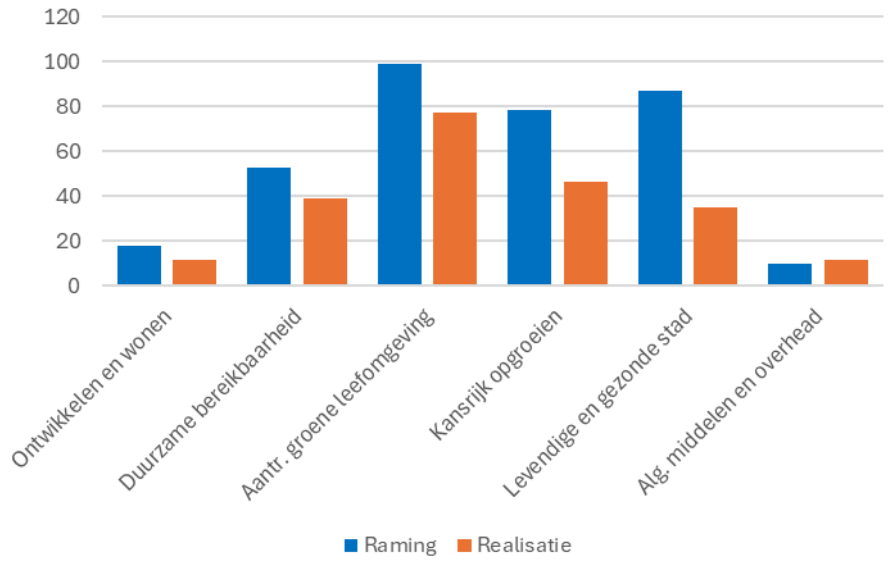
In de Programmabegroting 2026 is er in totaal voor 2,608 miljard euro aan geplande en (geautoriseerde) investeringen opgenomen die ook de komende jaren nog worden gerealiseerd. Tot en met 2024 was daarvan 679 miljoen euro gerealiseerd. In 2025 is daar 222 miljoen euro aan gerealiseerde investeringsuitgaven bijgekomen. Een toename ten opzichte van 2024, in dat jaar is er 207 miljoen euro aan investeringen gerealiseerd. De toename wordt deels veroorzaakt door bouwkostenstijging en deels door toename van de uitvoeringskracht. In de Programmabegroting 2025 was de verwachting voor het jaar 2025 dat er 373 miljoen euro zou worden geïnvesteerd. Daarvan is met 222 miljoen euro 59% gerealiseerd. In de actuelere Programmabegroting 2026 was voor het jaar 2025 346 miljoen euro aan investeringsuitgaven verwacht, waarmee het realisatiepercentage voor 2025 op 64% komt. De afwijkingen staan per programma en per doelstelling nader toegelicht in het jaarverslag en worden met name verklaard door vertraging in de uitvoering van projecten. NB Investeringsbedragen worden geactiveerd op de balans en leiden niet direct en evenredig tot exploitatielasten. Wanneer investeringen zijn afgerond dan leiden ze tot kapitaallasten (rente en afschrijving) ten laste van de begroting.

Voor vertraging van investeringsprojecten zijn verschillende oorzaken. In onderstaande figuur is te zien dat er met name minder investeringen zijn gedaan dan geraamd bij de onderstaande programma’s. Daarbij zijn de belangrijkste redenen voor vertraging aangegeven. Met het meerjarige programma Grip op investeringen wordt de komende periode het inzicht in de oorzaken van vertraging verder vergroot.

- Duurzame bereikbaarheid: Het verschil wordt voor een groot deel veroorzaakt door vertraging op de voortgang van een aantal projecten, met name de projecten OV Verbinding Overvecht, Integrale aanpak NRU, Westelijke Stadsboulevard en verschillende fietsverbindingen.
- Aantrekkelijke groene leefomgeving: Verwerking van subsidies voor het programma werven, groot onderhoud aan civiele constructies (zoals bruggen en tunnels) in plaats van vervangingsinvesteringen. Vertragingen bij groenprojecten, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en speelobjecten door gebrek aan (markt)capaciteit en aanbestedingsprocedures. Vervangingsprojecten voor ondergrondse afvalcontainers zijn door vertragingen in aanbestedingsprocedures niet gerealiseerd in 2025.
- Kansrijk opgroeien: Vertragingen in vervangings- en uitbreidingsprojecten voor onderwijshuisvesting door netcongestie, aanvullende onderzoeken, variantenstudies, capaciteitsproblemen, tegenvallende aanbestedingen, benodigde aanvullende besluitvorming en discussies met schoolbesturen over eindafrekeningen.
- Levendige en gezonde stad: Vertraging bij sportvoorzieningen door netcongestie (bijvoorbeeld zwembad Maximapark en sporthal Cartesius), bezwaren bij aanbestedingen, ontwerpfouten, capaciteitsproblemen, heroverweging van de projectaanpak en -invulling, politieke besluitvorming, technische vertragingen en bezwaren van omwonenden. Vertraging bij vastgoedprojecten door langere doorlooptijd van definitie en ontwerpfase, langere aanbestedingstrajecten, het later verlenen van omgevingsvergunningen, het wisselen van architecten, onvoorziene omstandigheden in de uitvoering, personeelstekorten, dekkingsvraagstukken en netcongestie (bijvoorbeeld Depot).

De grote investeringsambities en de beperkte middelen om deze te realiseren, vragen om zorgvuldige sturing, met aandacht voor planningsoptimisme, betaalbaarheid, financierbaarheid en uitvoerbaarheid van investeringsopgaven. Door externe factoren zullen er altijd afwijkingen van de begroting zijn. Met een realistische investeringsbegroting willen we de komende jaren een hoger realisatiepercentage behalen dan de afgelopen jaren.

Investeringsuitgavenraming en realisatie per programma in 2025 (bedragen x miljoen euro)

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college legt bij de Jaarstukken 2025, net als over 2023 en 2024, verantwoording af over de rechtmatigheid. De accountant geeft geen afzonderlijk oordeel meer over de rechtmatigheid. Met de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverklaring legt het college verantwoording af over de financiële rechtmatigheid van de uitgevoerde activiteiten. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV.

Op basis van interne controles wordt vastgesteld in welke mate de uitvoering rechtmatig heeft plaatsgevonden conform de geldende externe en interne wet- en regelgeving. De toets bestaat uit drie onderdelen:

- Voorwaardencriterium: zijn de externe en interne regelgeving nageleefd conform het door de raad vastgesteld normenkader?
- Begrotingscriterium: zijn de afwijkingen op lasten en baten gerealiseerd ten opzichte van de vastgestelde begroting rechtmatig volgens de door de raad vastgestelde beoordelingscriteria?
- Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium: betreft het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik bij de bestedingen van de overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen.

De verantwoordingsgrens heeft de raad vastgesteld op 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan reserves. Voor 2025 is deze grens 41,8 miljoen euro. Op basis van de grondslagen uit de kadernota Rechtmatigheid 2025 is voor 29,5 miljoen euro aan onrechtmatigheden geconstateerd (dit valt ruim binnen de grens van 2%), waarvan 2,6 miljoen euro voortvloeit uit het begrotingscriterium en 26,9 miljoen euro uit het voorwaardencriterium.

Binnen de begrotingsrechtmatigheid wordt de onrechtmatigheid met name veroorzaakt door storting in de voorziening wethouderspensioenen voor 1,5 miljoen euro (betreft geaccepteerde onrechtmatigheid conform vastgesteld beleid) en door overschrijding van het investeringskrediet bij het programma levendige en gezonde stad voor 0,8 miljoen euro. Dit betreft het project Kunstgrasveld Burgermeester Norbruislaan waarbij de overschrijding het gevolg is van hogere uitvoeringskosten.

Ten aanzien van het voorwaardencriterium heeft het college aan de hand van uitgevoerde verbijzonderde interne controles geconstateerd dat bij inkoop en aanbesteden 26,9 miljoen euro aan onrechtmatigheden heeft plaatsgevonden. Dit is een toename van 20,2 miljoen euro ten opzichte van 2024 en wordt vooral veroorzaakt door overschrijding van de overeengekomen contractduur (9,3 miljoen euro) en overschrijding van maximum te declareren uren (8,6 miljoen euro). Daarnaast is er ten onrechte geen Europese aanbesteding gedaan bij diverse contracten (4,5 miljoen euro) en 4,0 miljoen euro onrechtmatigheid betrof een verstrekte subsidie. Er worden concrete maatregelen genomen, zoals het aanpassen van formats van inhuurcontracten en ieder kwartaal interne controle op inkopen en aanbestedingen om deze onrechtmatigheden te voorkomen en te beperken.

Ten aanzien van het misbruik en oneigenlijk-gebruik criterium zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Het college stelt dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door de raad gestelde grens.

Programma's

Betrouwbare overheid

Programma overzicht

We zorgden voor betrouwbare dienstverlening en rechtvaardige behandeling.

Portefeuillehouder(s):
Sharon Dijksma, Rik van der Graaf, Eva Oosters, Dennis de Vries en Linda Voortman

Financiën programma

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	14.741	13.499	9.396	14.008	16.878	2.870
Lasten	66.758	66.202	61.151	76.869	78.401	-1.531
Saldo baten en lasten	**-52.017**	**-52.702**	**-51.755**	**-62.862**	**-61.523**	**1.339**
Onttrekking reserves	695	695	0	1.175	1.175	0
Toevoeging reserves	211	211	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**484**	**484**	**0**	**1.175**	**1.175**	**0**
Totaal	**-51.533**	**-52.218**	**-51.755**	**-61.687**	**-60.348**	**1.339**

De gerealiseerde baten in dit programma zijn 16,878 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Raad en college: vrijval wethouderspensioenvoorziening 0,551 miljoen euro
- Bovengemeentelijke belangen (bijdragen U10 en EBU: 1,579 miljoen euro).
- Betrokken Utrechters: SPUK uitkering Regeling Kansrijke Wijk (4,3 miljoen euro)
- informatie en dienstverlening: Inkomsten uit leges (10,080 miljoen euro)

De gerealiseerde lasten in dit programma zijn 78,401 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Raad en college: College (8,96 miljoen euro) en Raadsorganen (9,46 miljoen euro)
- Bovengemeentelijke belangen: bovengemeentelijke samenwerking (6,364 miljoen euro)
- Betrokken Utrechters: Initiatievenfonds (4,781 miljoen euro) en Wijkbureaus (16,56 miljoen euro)
- Informatie en dienstverlening: Burgerzaken (16,71 miljoen euro), het Utrechts archief (3,694 miljoen euro), KCC (8,233 miljoen euro) en publieksdienstverlening: 2,598 miljoen euro)

In dit programma werd in 2025 1,175 onttrokken aan de reserves. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in de jaarrekening.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Raad en college

De gemeenteraad en college vormen een betrouwbaar en effectief bestuur van de stad. De raad stelt de beleids- en financiële kaders, is volksvertegenwoordiger en controleert het college. Het college voert uit binnen de door de raad vastgestelde kaders en voert daarmee het dagelijks bestuur van de stad.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- De raad heeft de werkdruk van raadsleden beperkt door minder en efficiënter te vergaderen.
- Het vertrouwen in de gemeenteraad is met drie procentpunt gestegen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota standaard voor de beleidscyclus	2023	Kaders ten behoeve van de rolverdeling tussen raad en college, en duidelijke afspraken over sturen en verantwoording van beleid.
Raadstoets Bewoners en Bestuur M249 Overnemen aanbevelingen raadstoets Bewoners en Bestuur Utrecht	2023	De aanbevelingen zoals verwoord in de Raadstoets Bewoners en Bestuur in goed overleg met raad over te nemen en te verwerken in de P&C documenten Betrouwbare Overheid.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% Utrechters dat vertrouwen heeft in de gemeenteraad	55% (2021)	-	-	52%	**54%**		-

Toelichting: De raad heeft in deze raadsperiode ingezet om het vertrouwen in de gemeenteraad te vergroten door onder meer in te zetten op kennis van de lokale democratie (met het Democratieprogramma), meer contact tussen raad(sleden) door middel van Raad in de Wijk en inwoners beter horen door betere raadsinformatiebijeenkomsten. Met de recente toename in het vertrouwen is de stijgende lijn weer ingezet.

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- De raad heeft op voorstel van de werkgroep Werkdruk en Werkwijze besloten tot een nieuwe werkwijze die stapsgewijs tot minder vergaderingen leidt en daarmee minder werkdruk leidt. In september is er een eerste structuurwijziging geweest, in april 2026 vindt de tweede structuurwijziging plaats waarmee de raad (onder meer) tot 40% minder tijd aan vergaderingen zal besteden. Vanaf de nieuwe raadsperiode zal de raad werken aan de voorstellen om de vergadercultuur verder aan te scherpen.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

Raad

- In het kader van het Democratieprogramma zijn 3518 jongeren en volwassen Utrechters ontvangen op het stadhuis en hebben raadsleden 47 klassenbezoeken afgelegd om te praten over de lokale democratie.
- Raad in de wijk heeft met nieuwe vormen geëxperimenteerd om laagdrempelig contact tussen inwoners en raadsleden te faciliteren, wat positieve reacties heeft opgeleverd.
- Voor de raadsinformatiebijeenkomsten heeft een kwaliteitsimpuls plaatsgevonden, door de bijeenkomsten bij de ondersteuning van de raad te beleggen.

College

- Dagelijks bestuur van de gemeente Utrecht: uitgevoerd binnen de kaders die door de gemeenteraad zijn vastgesteld.
- Wekelijkse bijeenkomsten college (besluitvorming: er zijn in 2025 437 (college)besluiten genomen (Besluitenlijsten B&W Utrecht - iBabs Publieksportaal).
- Inzet college coalitieakkoord ‘Investeren in Utrecht’: gericht op de aanpak van de groeiende ongelijkheid in de stad, de grote woningnood en de klimaatcrisis om een levendige leefbare stad te blijven.
- Inzichtelijk maken uitvoering coalitieakkoord: via de P&C cyclus is dit terug te zien in zowel de Eerste - als de Tweede Bestuursrapportage 2025.
- Informeren gemeenteraad: via raadsbrieven , memo's, schriftelijke vragen en vragenuur.
- Vertegenwoordigden gemeentebestuur: bij uiteenlopende gelegenheden op de diverse beleidsterreinen.
- Betrekken inbreng inwoners, ondernemers en organisaties bij beleidsvoorbereiding: uitvoering 'Samen Stad maken'.

- Nauwkeurige en transparante uitvoering referendumverordening: het college heeft de raad geadviseerd naar aanleiding van een evaluatie inleidend referendumverzoek en advies over de Referendumverordening.
- Het college heeft verbindende feesten en bijeenkomsten ondersteunt, zoals Sinterklaasintocht en 4/5 mei.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 1: Raad en college

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	0	36	0	0	635	635
Lasten	11.412	13.423	11.946	15.009	19.251	-4.243
Saldo baten en lasten	**-11.412**	**-13.387**	**-11.946**	**-15.009**	**-18.616**	**-3.608**
Onttrekking reserves	465	465	0	128	128	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**465**	**465**	**0**	**128**	**128**	**0**
Totaal	**-10.947**	**-12.922**	**-11.946**	**-14.881**	**-18.488**	**-3.608**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**635**	**I**
Op basis van de definitieve herberekening van de wethouderspensioenvoorziening per 31-12-2025 heeft er een vrijval van 0,5 miljoen euro op de voorziening plaatsgevonden.	551	I
Overige baten	84	I
Lasten	**-4.243**	
Dit houdt verband met de overgang van de APPA-regeling voor politieke ambtsdragers naar het reguliere pensioenstelsel. In dat kader is de overdrachtswaarde van de politieke pensioenen herberekend, waaruit blijkt dat de huidige voorziening niet toereikend is.	-3.760	I
In het jaar voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen zijn er reeds kosten gemaakt voor de raadswissel. Het bijbehorende budget komt pas volgend jaar beschikbaar. Verder zijn er extra personeelskosten gemaakt in verband met ziektevervanging en om de groei van de raadsactiviteiten vanuit de griffie te ondersteunen.	-436	I
Overige lasten	-47	I

Doelstelling 2: Bovengemeentelijke belangen

De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal.

Wat hebben we bereikt in 2025?
De Utrechtse belangen zijn op verschillende manieren vertegenwoordigd op regionaal, nationaal en internationaal niveau. We zijn succesvol geweest in het naar voren brengen van de Utrechtse inzet op verschillende manieren en richting verschillende stakeholders. Zo hebben we het belang van de Merwedelijn duidelijk weten te maken richting Kabinet Schoof (o.a. resulterend in de toezegging van 562 miljoen euro voor de realisatie van de Merwedelijn), hebben we onze bredere lobby agenda ingebracht voor de verkiezingsprogramma's en het nationale formatieproces t.b.v. Kabinet Jetten. Ook hebben we onze belangen onder de aandacht gebracht van zowel het Europees Parlement en de Europese Commissie. Tot slot zijn we in de lobby steeds beter zichtbaar als Metropool Regio Utrecht (MRU) en breiden we onze strategische samenwerkingen uit om onze belangen naar voren te brengen.

Beleidskader
Deze doelstelling heeft géén specifiek beleidskader.

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025
Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Voorzitterschap Utrecht Europese netwerk POLIS, een netwerk van Europese steden en regio's die samenwerken op gebied van innovatieve oplossingen met betrekking tot mobiliteit: op 26 en 27 november heeft het POLIS Congres in Utrecht plaatsgevonden. Het voorzitterschap is overgedragen aan Ljubljana.
- Samen met de MRU-partners hebben we een tweedaagse bestuurlijke reis naar Brussel georganiseerd tijdens de European Week of Regions en Cities.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Inbreng richting verkiezingsprogramma's en formatie in verband met de Tweede Kamerverkiezingen 2025 na de val van het kabinet: in samenwerking met de MRU , G4, VNG en andere partners, ingezet om de Utrechtse belangen te vertegenwoordigen.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025
Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- Gevolgen van aannemen van amendementen 127 en 128: we hebben scherpere keuzes gemaakt voor de lobby inzet. Zo is het huurcontract van het kantoor van de gemeente Utrecht in Den Haag beëindigd, hebben we ons lidmaatschap van een aantal netwerken opgezegd en maken we scherpe keuzes in hoe we werkbezoeken voor bewindspersonen en Kamerleden vormgeven.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Vertaling Utrechtse coalitieakkoord naar lobbyinzet: we hebben belangen onder de aandacht gebracht bij bewindspersonen, nationaal en Europees Parlement, al dan niet samen met G4, VNG en andere partners. Vanwege beperkte middelen hebben we geprioriteerd en keuzes gemaakt.
- Bouwen aan een relevant regionaal en (inter)nationaal netwerk: we hebben ons netwerk verder versterkt en uitgebreid door samenwerking met bestaande partners te intensiveren en samenwerking met nieuwe partners aan te gaan.
- Samenwerking regio: We werken samen met de regio om Utrechtse belangen te behartigen zoals het aantrekken van landelijke investeringen voor de OV-schaalsprong (met name de Merwedelijn). (Zie ook Raadsbrief Toekenning middelen woningbouw en mobiliteit) Dit doen we samen met partners uit de Metropool Regio Utrecht (MRU). Daarbij zetten we in op het versterken van het profiel van de regio middels positionering Utrecht, Heart of Health waarbij we onder andere samenwerken met de Economic Board Utrecht (EBU).
- Voortrekkersrol bij de internationale klimaatdoelstelling: we hebben zitting genomen in het bestuur van ICLEI Europa om actiever en zichtbaarder op te komen voor de klimaatdoelstellingen van steden in Europa. Daarnaast was het voorzitterschap van POLIS, een duurzaam mobiliteitsnetwerk, ook bedoeld om onze inspanningen op dit gebied een stap verder te brengen.
- Actieve lidmaatschappen: we zijn actief lid van onder andere de VNG, G4, Eurocities, ICLEI (local governments for sustainability), Polis en de WHO en nemen waar nuttig bestuurlijke posities in. In het kader van bezuinigingen hebben we een aantal lidmaatschappen opgezegd, w.o. het lidmaatschap van het Global Parliament of Mayors.
- Kennisuitwisseling met nationale en internationale partners: dit hebben we gedaan door ontvangst van delegaties en organiseren van gesprekken, ronde tafels en werkbezoeken. In het kader van bezuinigingen hebben we vanuit Public Affairs in 2025 niet bijgedragen aan het aantrekken van internationale evenementen en hebben we de ontvangst van nationale delegaties afgeschaald.
- Internationale (economische) missies: hier hebben we aan deelgenomen. Hierbij is bijgedragen aan het Utrechtse profiel en vestigingsklimaat in samenwerking met partners als RVO, ROM en EBU.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

Niet van toepassing.

Financiën 2: Bovengemeentelijke belangen

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	1.104	1.542	1.104	1.024	1.579	556
Lasten	5.276	5.319	5.521	5.481	6.565	-1.085
Saldo baten en lasten	**-4.173**	**-3.777**	**-4.417**	**-4.457**	**-4.986**	**-529**
Onttrekking reserves	0	0	0	833	833	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**0**	**0**	**833**	**833**	**0**
Totaal	**-4.173**	**-3.777**	**-4.417**	**-3.624**	**-4.153**	**-529**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**556**	
De afwijking bij de baten wordt veroorzaakt doordat de bijdragen van de deelnemende gemeenten aan U10 aanvankelijk op het verkeerde programma zijn geboekt en later zijn gecorrigeerd. De daarbij behorende correctie leidt tot een tegengestelde mutatie bij de lasten, waardoor baten en lasten elkaar volledig compenseren.	444	I
Afwijkingen in baten en lasten compenseren elkaar grotendeels.	112	I
Lasten	**-1.085**	
De afwijking bij de lasten is het gevolg van een nog niet geactualiseerde begroting. Door hogere heffingsopbrengsten sluiten de interne verrekeningen niet meer aan. Dit zal worden gecorrigeerd bij de actualisatie van de begroting.	-761	I
De afwijking bij de lasten wordt veroorzaakt doordat de bijdragen van de deelnemende gemeenten aan U10 aanvankelijk op het verkeerde programma zijn geboekt en later zijn gecorrigeerd. De daarbij behorende correctie leidt tot een tegengestelde mutatie bij de lasten, waardoor baten en lasten elkaar volledig compenseren.	-444	I
Afwijkingen in baten en lasten compenseren elkaar grotendeels.	120	I

Doelstelling 3: Betrokken Utrechters

Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- Het uitvoeringsprogramma De stem van Jonge Utrechters is vastgesteld.
- Bij 49% van de college en raadsvoorstellen is het Kompas voor zeggenschap gebruikt.
- Het percentage Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid steeg.
- Het percentage Utrechters dat betrokken is in de buurt bij één of meerdere activiteiten steeg.
- Het percentage Utrechters dat vindt dat de gemeente eerlijk en open is in het contact met inwoners steeg.
- Er is een nieuwe governance structuur voor het Programma Samen voor Overvecht waarmee de samenwerking tussen partijen is verbeterd.
- Er is een nieuwe strategie Samen voor Overvecht met meer focus in de wijkaanpak en extra aandacht voor de verbindingen tussen alle inzet in de wijk.
- We organiseerden een goed bezocht congres over Buurt- en wijkgericht werken.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Uitvoeringsprogramma De stem van jonge Utrechters	2025	Activiteiten waarmee de samenwerking met kinderen en jeugd versterkt wordt.
Verordening samenwerking participatie en inspraak gemeente Utrecht	2025	Verordening om een bijdrage te leveren aan meer zeggenschap en meer eigenaarschap voor Utrechters en een brede belangenafweging door bestuursorganen in de besluitvorming.
Uitvoeringsprogramma Buurt- en wijkgericht werken	2024	Uitvoeringsprogramma geeft richting aan het verder ontwikkelen van buurt- en wijkgericht werken.
Samen stad maken. Geen Utrecht zonder U	2024	Beleidsnota geeft richting aan meer zeggenschap voor Utrechters.
Samen voor Overvecht	2019	Ambitiedocument Samen voor Overvecht
Initiatievenfonds	2015	Subsidieregeling voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% Utrechters dat betrokken is in de buurt bij één of meerdere activiteiten	54% (2023)	-	-	55%	**59%**		-
% Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid	53% (2023)	-	-	54%	**57%**		-
% Utrechters dat vindt dat de gemeente eerlijk en open is in het contact met inwoners.	27% (2023)	-	-	28%	**30%**		-

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Het buurt- en wijkgericht werken van onze organisatie is versterkt met het Uitvoeringsprogramma Buurt en wijkgericht. We organiseerden voor medewerkers onder andere zomerboosts en inspiratiesessies en richten een leernetwerk op. Over de voortgang van het uitvoeringsprogramma stuurden wij de Raadsbrief Voortgang Uitvoeringsprogramma Buurt- en wijkgericht werken.
- Kwantitatieve indicatoren Samen stad maken en de opzet van de monitor Samen stad maken zijn op12 juni 2025 door de gemeenteraad vastgesteld.
- Het uitvoeringsprogramma 'De stem van jonge Utrechters' is vastgesteld. Daarin staat welke activiteiten we via vier pijlers ondernemen om de samenwerking met kinderen en jongeren (jeugdparticipatie) te versterken. We stuurden hierover de Raadsbrief Uitvoeringsprogramma De stem van jonge Utrechters.
- In het kader van de leidende principes voor houding en gedrag hebben leidinggevenden binnen de gemeentelijke organisatie actief gestuurd op het opbouwen en onderhouden van duurzame relaties met Utrechters en op transparantie, openheid en eerlijkheid. We zien dat dat resultaat heeft want het percentage Utrechters dat vindt dat de gemeente eerlijk en open is in het contact met inwoners en het percentage dat vertrouwen heeft in de lokale overheid zijn gestegen.
- Samen stad maken en Publieksdienstverlening werkten aan het beter gebruik maken van inwonerssignalen door signalen vanuit het digitale samenwerkingsplatform DenkMee te koppelen en te importeren een dashboard waarin inwonerssignalen verzameld worden.
- Het eigenaarschap van Utrecht is vergroot door betere samenwerking tussen gemeente, fondsen en bedrijfsleven bij het ondersteunen van maatschappelijke initiatieven. We sloten een convenant met Utrechtse fondsen, sloten samen met andere fondsen aan bij evenementen om initiatief te stimuleren en faciliteerden en stimuleerden het gebruik van het bewonersbod door interne- en externe communicatie en kennisuitwisseling met anderen overheden en partners. Daarnaast werken we samen met organisaties die vrijwillige inzet vanuit bedrijven stimuleren zoals De Utrechtse Uitdaging, Voor je Stadsie en De Nieuwe Gevers.
- We werkten de hervormingsbezuiniging voor Wijken uit. We stuurden daarover de Raadsbrief Differentiëren dienstverlening wijkbureaus.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- We organiseerden het jaarlijks congres van het Landelijk Platform Buurt- en wijkgericht werken met het thema "Werken van uit het hart" . Het congres is goed bezocht, alle 562 beschikbare kaarten waren verkocht.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We faciliteerden bewoners en organisaties bij hun initiatieven in buurt, wijk en stad met onder andere het Initiatievenfonds. Het percentage Utrechters dat betrokken is in de buurt bij één of meerdere activiteiten is mede daardoor met 4% gestegen. Met het Initiatievenfonds ondersteunden wij 1.196 initiatieven.
- Inwoners en ondernemers konden bij medewerkers van het wijkbureau terecht met vragen, meldingen of ideeën over hun leefomgeving. Inwoners konden ook naar het wijkspreekuren van de wijkwethouders.
- We verbonden en vertaalden kennis samen met de stad naar wat in buurten nodig is, bijvoorbeeld met de Staat van de wijk Binnenstad en de Staat van de wijk Noordwest.
- Het wijkbureau fungeerde als netwerkplek voor medewerkers en professionals in de wijk om kennis en kunde over de Utrechtse buurten uit te wisselen en samen te laten komen.
- In zes buurten werkten we met bewoners, ondernemers en organisaties die actief zijn in de wijk aan buurtagenda's. Daarover stuurden wij de raadsbrief Voortgang Buurtagenda's 2026.
- De sturing van de wijkaanpak Samen voor Overvecht is aangescherpt en de programmastructuur versterkt met een nieuwe governance structuur waarmee we ook de samenwerking tussen partijen verbeterden.
- Het proces waarin we samen met bewoners, maatschappelijke partijen, ondernemers en gemeente op basis van een gezamenlijke analyse van de indicatoren van de wijkaanpak keuzes te maken voor de toekomst van Overvecht is afgerond. Met als resultaat, een nieuwe strategie met meer focus in de wijkaanpak en extra aandacht voor de verbindingen tussen alle inzet in de wijk.
- We informeerden de raad over de voortgang en ontwikkelingen in de wijkaanpak Samen voor Overvecht met de raadsbrieven Stand van zaken Samen voor Overvecht 2025.en Stand van zaken 4e kwartaal 2025 Samen voor Overvecht.
- We gingen door met het ondersteunen, faciliteren en doorontwikkelen van de wijkplatforms, wat onder andere geleid heeft tot goede afspraken over rollen, financiële bijdrage en kennisuitwisseling.
- We zijn doorgegaan met de reflectiegroep Samen stad maken, bestaande uit betrokken Utrechters en ambtenaren.
- In 2025 zijn 66 projecten gepubliceerd op het digitale samenwerkingsplatform DenkMee. Op de peilingen is 16.242 keer online gereageerd. Voor de doorontwikkeling van digitale samenwerking is een marktconsultatie uitgevoerd, waarmee we een beeld hebben gekregen van de huidige mogelijkheden voor digitale samenwerkingsplatforms.
- Bij het kiezen van een samenwerkingsvorm bij plannen, beleidsontwikkeling en uitvoering is steeds vaker het kompas voor zeggenschap toegepast; bij 49% van de college- en raadsvoorstellen was dit het geval.
- In 2025 namen 325 medewerkers deel aan de basistraining Samen stad maken, 22 medewerkers aan de verdiepende training en zijn er casusbesprekingen en kennisbijeenkomsten voor ambtenaren georganiseerd. Hierdoor is het vakmanschap op het gebied van Samen stad maken vergroot.
- We stuurden op de toepassing van Samen stad maken bij gemeentelijke projecten door actief te faciliteren, stimuleren en controleren.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Het was niet mogelijk om motie 360 'Ontzie plan Einstein en Samen stad maken zoveel mogelijk' uit te voeren omdat de bijbehorende dekking niet haalbaar was, zoals vermeld in de Voorjaarsnota 2025. Maar met het amendement 156 Bezuinig niet op de stem van de toekomst is de strekking van de motie, gedeeltelijk terugdraaien van de bezuiniging op Samen stad maken, wel uitgevoerd. Het te bezuinigen bedrag is teruggebracht naar 49.000 euro.

Financiën 3: Betrokken Utrechters

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	4.532	1.644	0	2.793	4.283	1.490
Lasten	19.357	15.988	13.784	21.345	21.349	-4
Saldo baten en lasten	**-14.825**	**-14.344**	**-13.784**	**-18.552**	**-17.066**	**1.486**
Onttrekking reserves	211	211	0	50	50	0
Toevoeging reserves	211	211	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**0**	**0**	**50**	**50**	**0**
Totaal	**-14.825**	**-14.344**	**-13.784**	**-18.502**	**-17.016**	**1.486**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**1.490**	
Initiatievenfonds: Niet-begrote vergoedingen (derden die hebben mee betaald aan initiatieven)	105	I
Wijkbureaus: specifieke uitkering van het rijk Regeling Kansrijke Wijk Overvecht (2023-2025) in 2025 is meer besteed dan begroot. Deel van de toegekende middelen van voorgaande jaren is in 2025 besteed. Tegenover deze hogere besteding dan begroot wordt een groter deel van de specifieke uitkering aan 2025 toegerekend	583	I
Wijkbureaus: Eind 2025 is de specifieke uitkering van het rijk Regio Deal (2026-2029) ontvangen. Deel van deze specifieke uitkering Regio Deal is al in 2025 besteed. Tegenover deze hogere besteding dan begroot wordt een deel van deze uitkering als baat aan de jaarschijf 2025 toegerekend	331	I
Wijkbureaus: Organiseren congres Landelijk Platform voor Buurtgericht Werken, niet begrote vergoedingen inschrijfgeld deelnemers (zie ook toelichting lasten)	254	I
Wijkbureaus: Overige baten	217	I
Lasten	**- 4**	
Initiatievenfonds: onderbesteding door vertraging van toegekende projecten door te weinig uitvoeringscapaciteit bij uitvoerende aannemers (voorbeeld de realisatie van watertappunten)	557	I
Wijkbureaus: specifieke uitkering van het rijk Regeling Kansrijke Wijk Overvecht (2023-2025) is in 2025 meer besteed dan begroot. Deel van de	-583	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
toegekende middelen van voorgaande jaren is in 2025 besteed. Tegenover deze overschrijding staan hogere baten. (Zie ook toelichting baten)		
Wijkbureaus: Eind 2025 is de specifieke uitkering van het rijk Regio Deal (2026-2029) ontvangen. Deel van deze specifieke uitkering Regio Deal mocht al in 2025 worden ingezet. Tegenover deze overschrijding staan hogere baten. (zie ook toelichting baten)	-331	I
Wijkbureaus: niet begrote lasten voor het organiseren van het congres Landelijk Platform voor Buurtgericht Werken (zie ook toelichting baten)	-268	I
Wijkbureaus: Impuls wijk- en buurtaanpak. In 2025 is er meer besteed in de buurten en tegelijkertijd minder besteed aan ambtelijke kosten en ondersteuning waardoor er op het totale budget minder besteed is dan begroot.	166	I
Wijkbureaus: Feestelijke Jaarwisseling. In 2025 is meer besteed dan begroot	-32	I
Wijkbureaus: Lagere personele lasten (inclusief looncompensatie) dan begroot door het terughoudend invullen van vrijvallende vacatures met het oog op de hervormingsbezuinigingen.	487	I

Doelstelling 4: Informatie en dienstverlening

De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van Utrecht is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk, toegankelijk en passend bij de vraag.

Wat hebben we bereikt in 2025?
De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van Utrecht is in 2025 betrouwbaar, actueel, begrijpelijk, toegankelijk en passend bij de vraag geweest.
Daarnaast hebben we:

- een BRP-inschrijfvoorziening gerealiseerd. Dit is een landelijke taak voor het inschrijven in de Basisregistratie Personen (BRP) van statushouders en asielzoekers met langer dan 6 maanden verblijf, zodat zij mee kunnen doen aan de maatschappij. We hebben daarmee ook bijgedragen aan het wegwerken van de landelijke achterstand.
- een proef gestart om een digitale aanvraag voor naturalisatie mogelijk te maken in samenwerking met de Immigratie- en Naturalisatiedienst.
- de tussentijdse Tweede Kamerverkiezing georganiseerd.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Visie en meerjarenperspectief 2023-2033 op dienstverlening	2023	Aanvullende richting gevende afspraken over de dienstverlening van de gemeente Utrecht

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Klanttevredenheid Burgerzaken.		8	8,5	8	**8,6**		8
Klanttevredenheid eerstelijns contactmomenten.		7,2	8,1	7,2	**7,9**		7,2

*Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden in de Utrecht Monitor

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Verkenning én gestart met een succesvolle proef op verbeteren proces naturalisatie in samenwerking met de Immigratie- en Naturalisatiedienst.
- Realisatie BRP inschrijfvoorziening, op verzoek van de raad
- Tussentijdse tweede kamer verkiezing georganiseerd

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- We zijn in november gestopt met webcare. In de Voorjaarsnota 2024 is besloten om per 1/1/2026 te stoppen met webcare. We hebben alle medewerkers eerder een andere positie aan kunnen bieden en daardoor zijn we een maand eerder gestopt.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Het aanbieden van alle vormen van de dienstverlening van Burgerzaken. Informatievoorziening telefonisch, digitaal en fysiek (Gemeentelijk Servicepunt)
- Verbetering van de dienstverlening via het programma Publieksdienstverlening, waarin ook de aanbevelingen uit het rapport over de toeslagen affaire worden meegenomen.

- Investeren in het aantrekken, opleiden en behouden van voldoende (nieuwe) medewerkers om aan de groeiende vraag aan dienstverlening te kunnen blijven voldoen

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Uitvoeren van het project staatsloosheid. Dit project is eind 2024, na het opstellen van de programmabegroting 2025, afgerond.

Financiën 4: Informatie en dienstverlening

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	9.105	10.277	8.292	10.192	10.381	190
Lasten	30.713	31.471	29.900	35.035	31.235	3.800
Saldo baten en lasten	**-21.608**	**-21.194**	**-21.608**	**-24.844**	**-20.854**	**3.990**
Onttrekking reserves	19	19	0	164	164	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**19**	**19**	**0**	**164**	**164**	**0**
Totaal	**-21.589**	**-21.175**	**-21.608**	**-24.680**	**-20.690**	**3.990**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**190**	
Klantcontactcentrum: Niet-begrote specifieke uitkering van het rijk voor inrichting overheidsbrede loketten	75	I
Publieksdienstverlening: Niet-begrote specifieke uitkering van het rijk voor verbetering digitale dienstverlening	128	I
Overige baten (saldo)	-13	I
Lasten	**3.800**	
Burgerzaken/verkiezingen: resultaat op jaarlijks budget verkiezingen	2.088	I
Burgerzaken: - Voordeel door strakke sturing op het inhuurplafond en het terughoudend invullen van vrij vallende vacatures met het oog op de hervormingsbezuinigingen :	270	I
- Budget 2024 voor Landelijke aanpak adres onderzoek (LAA) uit gemeentefonds is in 2025 overgeheveld naar de begroting van burgerzaken; kosten zijn al in 2024 gemaakt en destijds gedekt/ "voorgeschoten:" uit algemene reserve. Budget blijft nu over op begroting burgerzaken en kan terug naar de algemene reserve.	164	I
- Lager dan begrote rijksafdrachten leges in 2025	257	I
Klantcontactcentrum: - Voordeel door sturing op het inhuurplafond en het terughoudend invullen van vrij vallende vacatures met het oog op de hervormingsbezuinigingen;	260	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
- Voordeel op het beschikbare materiële budget door terughoudenheid uitgaven met het oog op de hervormingsbezuinigingen:	242	I
- Meer "interne verrekeningen" dan begroot voor maatwerkwerkzaamheden voor andere organisatieonderdelen:	120	I
Overige lasten: de factuur van het Utrechts Archief was lager dan begroot (0,155 miljoen euro), en er waren minder uitgaven dan begroot voor het programma Publieksdienstverlening (0,245 miljoen euro).	400	I

Risico's

Toprisico's programma	Maatregelen
In onze ambities maken we keuzes die op gespannen voet kunnen staan met wat bewoners, ondernemers en organisaties willen voor hun buurt of wijk waardoor die het idee kunnen krijgen dat de gemeente niets heeft gedaan met hun bijdrage om het beleid te beïnvloeden.	Met het programma Samen stad maken, geen Utrecht zonder U en het Kompas voor zeggenschap, zorgen we ervoor dat we alle verschillende belangen ophalen (stedelijk en buurt, omwonenden en gebruikers). Aan de voorkant zijn we in het samenwerkingsplan helder over de samenwerkingsvorm en zeggenschap. Achteraf maken we in het samenwerkingsverslag inzichtelijk welke inbreng er is opgehaald, hoe we dit hebben gewogen en wat dat heeft betekend voor het voorstel dat voorligt.
Niet, niet goed, niet tijdig kunnen leveren van informatie en/of dienstverlening door acute incidenten/calamiteiten, zoals: uitvallen van ICT-systemen, ontoegankelijkheid gebouw en landelijke ontwikkelingen	Een actueel business continuïteitsplan (BCP), waarin beschreven is welke acties we ondernemen als het risico zich voordoet
Niet, niet goed, niet tijdig kunnen leveren van informatie en/of dienstverlening door onvoldoende beschikbaar personele capaciteit (kwalitatief en/of kwantitatief) om de veranderde vraag door onder andere de veranderende samenstelling van de populatie en ondermijnende criminaliteit, aan te kunnen.	Actieve arbeidsmarkt strategie gericht op uitbreiding van de vaste formatie ten opzichte van de flexibele schil en investeren in opleiding en training voor de werknemers.

De toprisico's met financiële gevolgen zijn terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de toprisico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Het Utrechts Archief	Het verwerven, bewaren en beschikbaar stellen van de archieven van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, de provincie Utrecht en de archieven van het Rijk in de provincie Utrecht en een omvangrijke collectie beeldmateriaal en bibliotheek over Utrecht. Via digitale dienstverlening, de studiezaal en het publiekscentrum stelt HUA de collectie ter beschikking aan de burger voor onderzoek, educatie en cultuurbeleving. Daarnaast is Het Utrechts Archief toezichthouder en kennispartner bij het informatiebeheer van de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en verschillende decentrale overheden.	3.694

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: De gemeenteraad en het college van B&W vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad				
Volksfeesten	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	230	285	-55
Ondersteunen raadgevend referendum	Subsidiëren van tegenstanders, voorstanders en subsidieaanvragers met een neutrale houding ter ondersteuning van het publieke debat voor campagneactiviteiten of de meningsvorming nadat een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referend	36	0	36
Totaal doelstelling 1		266	285	-19
Doelstelling 2: Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad				
Initiatievenfonds	Het Initiatievenfonds is er voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.	3.394	3.256	138
Samen voor Overvecht	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samenleven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	4.700	3.298	1.402
Totaal doelstelling 2		8.094	6.554	1.540
Totaal Betrouwbare overheid		**8.360**	**6.839**	**1.521**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Programma overzicht

We vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil in onze stad een passende woning kan vinden.

Portefeuillehouder(s): Dennis de Vries, Linda Voortman, Senna Maatoug en Susanne Schilderman

Financiën programma

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	168.327	209.276	219.108	128.840	142.999	14.159
Lasten	322.600	285.035	228.807	132.509	122.054	10.456
Saldo baten en lasten	**-154.273**	**-75.760**	**-9.699**	**-3.669**	**20.946**	**24.615**
Onttrekking reserves	167.863	169.086	18.264	18.079	23.190	5.111
Toevoeging reserves	19.572	93.454	13.161	22.251	43.141	-20.890
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**148.291**	**75.632**	**5.103**	**-4.171**	**-19.950**	**-15.779**
Totaal	**-5.983**	**-128**	**-4.596**	**-7.841**	**996**	**8.836**

De baten in dit programma zijn 142,999 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Inkomsten uit grondexploitaties (79,5 miljoen euro)
- Inkomsten uit erfpachtcontracten, conversie van erfpachtrechten en meerwaardeafdrachten uit bestemmingswijzigingen op erfpachtgronden (25,5 miljoen euro)
- Leges vergunningen en precario, boetes en dwangsommen (19,3 miljoen euro)
- Overige inkomsten (18,7 miljoen euro) die voornamelijk bestaan uit inkomsten voor gebiedsontwikkeling en ruimtelijke ontwikkelingsprojecten.

De lasten in dit programma zijn 122,054 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Kosten voor grondexploitaties, bestaande uit kosten voor verwerving, tijdelijk beheer, plan- en VAT kosten, bouw- en woonrijp maken, sloopkosten en milieumaatregelen, rente en overige kosten, inclusief verrekening naar de balans van het onderhanden werk (66,2 miljoen euro)
- Kosten voor overige gebiedsontwikkelingen en voor ruimtelijke ontwikkelingsprojecten (26,6 miljoen euro)
- Kosten voor de bebouwde omgevingen, bestaande uit personeelskosten, bijdrage aan de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD), juridische kosten en licentiekosten (23,9 miljoen euro)
- Kosten voor beleidsontwikkeling en uitvoering van het deelprogramma Huisvesting voor het realiseren van versneld toevoegen van woonruimte (6,7 miljoen euro)

- Het restant is (-1,3 miljoen euro) zijn het saldo van een financieel administratieve toerekening van overhead en overige kosten voor met name erfpacht en advisering over strategische en complexe, gebiedsoverstijgende vraagstukken.

In dit programma wordt in 2025 23,2 miljoen euro onttrokken en 43,1 miljoen euro toegevoegd aan de reserves. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in de jaarrekening.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Stedelijke omgeving

Diverse en veilige stedelijke omgeving draagt bij aan de randvoorwaarden voor een prettig en gezond leven.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- We werkten aan de stad met als uitgangspunt groei in balans en vanuit de visie dat we een 10-minutenstad ontwikkelen. Dat betekent dat de groei van het aantal woningen gepaard moet gaan met toekomstbestendige, levendige wijken en dat we (wijk)werkgelegenheid, groen, maatschappelijke voorzieningen en investeringen in duurzame mobiliteit en energietransitie mee willen laten groeien met de groei van de stad.
- Met de Utrechtse Aanpak hebben we maatregelen genomen om de woningbouw op gang te houden en gebiedsontwikkelingen doorgang te laten vinden. Mede door de Utrechtse Aanpak zijn er 4.195 woningen in 2025 in aanbouw gegaan.
- Het behalen van al onze ambities wordt steeds lastiger door veranderde marktomstandigheden zoals gestegen kosten en rentelasten en minder beschikbare middelen. We moeten daarom concessies doen en we zien dat het steeds vaker knelt om alle ambities te realiseren.
- Netcongestie levert spanningen op voor de nieuwbouwopgave in de stad. De nieuwe aansluitmogelijkheden zijn beperkt en mitigerende maatregelen leveren geen sluitende oplossing. Er is urgentie en daadkrachtig ingrijpen nodig door Rijksoverheid en netbeheerder om vertraging van de bouwproductie te verminderen

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2021	Strategische visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.
Aanvulling Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2023	Aanvullende richtinggevende afspraken op de RSU2040 naar aanleiding van het coalitieakkoord.
Grondprijzenbrief 2024	2024	Actualisatie van de geldende grondprijzen voor het jaar 2024.
Het Utrechts Grondbeleid	2024	Beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van de gemeente.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Algemeen buurtoordeel stad	7,3	-	-	7,3	**7,3**		-

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- In 2025 hebben we gewerkt aan verschillende ontwikkelingen. Zo is van verschillende projecten het UPG proces opgestart zoals Rosendael (Indusdreef) en P+R / Aidadreef en het Gezondheidscentrum met woningen Meerndijk.
- Er zijn in 2025 planproducten vastgesteld, zoals het SPvE Hojel I, het SPvE Steck, de Nota van Uitgangspunten Fase 2 Merwede, de Bouwenvelop Briljantlaan en het bestemmingsplan circulair bedrijvenpark Strijkviertel.
- De bouw van verschillende projecten is gestart. In 2025 is de bouw gestart van ruim 2500 woningen in Merwedekanaalzonde deelgebied 5. De laatste bouwblokken van Merwede worden naar verwachting in 2033 opgeleverd. Daarnaast is bij het Thomas á Kempisplantsoen gestart met de bouw en zijn in Leeuwesteyn en Rijnvliet verschillende bouwvelden in aanbouw gegaan.
- In 2025 is gewerkt aan de Leidende Principes Rijnenburg die eind 2025 door het College zijn vastgesteld (en 29 januari 2026 door de raad vastgesteld). Ook is in 2025 gewerkt aan de voorbereidingen voor het opstellen van de Uitgangspuntennotitie Rijnenburg (gereed tweede helft 2026).
- De beleidsnota omgevingsvisie Overvecht 2040 is op 20 februari 2025 vastgesteld door de gemeenteraad.
- Het Masterplan Overvecht Centrum is op 18 december 2025 vastgesteld door de gemeenteraad.
- Het SPvE gebiedsontwikkeling Galgenwaard is eind december 2025 voorgelegd aan het college en in januari 2026 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.
- In 2025 is gewerkt aan een nota van uitgangspunten voor de Ravellaan 96, deze bieden we conform afspraak in Q1 2026 ter besluitvorming aan gemeenteraad.
- Op 17 juli 2025 is het Omgevingsplan voor de ontwikkeling van fase 1 van Merwedekanaalzone Deelgebied 6 vastgesteld.
- We hebben aan verschillende openbare ruimte projecten gewerkt. Het ontwerpproces voor de herinrichting van het Balijeplein en Waalstraat Oost is gestart. Balijeplein wordt naar verwachting in 2029/2030 opgeleverd en Waalstraat Oost in 2028. Dit in verband met de latere realisatie van de bruggen in Merwede.
- Voor het Janskerkhof is in 2025 is gewerkt aan het Schets Ontwerp (SO), we liggen op koers voor de realisatie in 2028.
- De uitvoering Park Paardenveld is in 2025 gestart. Oplevering in het voorjaar 2026.
- In 2025 is de bouwteamfase opgestart met de aannemer en is gezamenlijk gewerkt aan een uitvoeringsfasering en uitvoeringsontwerp. Eneco heeft het eerste deel van de stadsverwarming (tussen Damstraat en Croeselaan) verlegd.

- Omgevingswet: in 2025 hebben wij onderzocht hoe de Utrechtse omgevingsvisie zich verhoudt tot de uitgangspunten van de Omgevingswet. U bent hierover 1e kwartaal 2026 per raadsbrief geïnformeerd.
- Erfpachtbeheer, Conversie en bestemmingswijzigingen en Uitgifte Gemeentelijke Eigendommen:In 2025 is uitvoering gegeven aan hetgeen is opgenomen in de Programmabegroting 2025 ten aanzien van Erfpachtbeheer, Conversie en bestemmingswijzigingen en Uitgifte Gemeentelijke Eigendommen: bij het einde van het 50-jarige tijdvak van de Algemene Bepalingen 1974 (AB74) worden de gewijzigde Algemene Bepalingen ter besluitvorming aangeboden inclusief de methode om de gewijzigde grondwaarde en canon vast te stellen. In de raadsbrief hebben wij u geïnformeerd over de aangepast planning van deze besluitvorming.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- De variantenstudie Maarschalkerweerd Noord is door het college vastgesteld. Op het moment dat er financiële middelen beschikbaar zijn, dan zal de planuitwerking worden doorgestart. De omgeving is hierover geïnformeerd.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben verder gewerkt aan de lopende projecten in het MPR.
- In 2025 is de 5e tranche Utrechtse Aanpak vastgesteld waarmee gerichte maatregelen genomen zijn om de woningbouw op gang te houden.
- We hebben verder gewerkt aan het versnellen van planprocessen met de implementatie van het UPG.
- Voor MIRT verkenning OV en Wonen is in 2025 een subsidie aanvraag voor de Merwedelijn toegekend waarmee de financiële randvoorwaarden zijn ingevuld om een voorkeursalternatief te kunnen vaststellen. De definitieve besluitvorming vindt plaats in Q4 2026.
- Het MIRT-onderzoek A12-zone en Rijnenburg is in 2025 afgerond. Op basis hiervan hebben met de Rijk en regio afgesproken om vervolgonderzoek te doen naar de bereikbaarheid van Groot Merwede Rijnenburg.
- In 2025 is de scenariostudie Stedelijke Knoop Lunetten-Koningsweg opgeleverd en door het college vastgesteld. Op basis van de aangenomen moties na bespreking in de raad is de voorkeursrichting voor verdere uitwerking aangepast.
- Omgevingswet: de invoering van de Omgevingswet heeft op 1 januari 2024 plaatsgevonden en er is sprake van een implementatie- en transitieperiode. Om voor de wettelijke termijn van 2032 een definitief omgevingsplan te hebben zijn ook in 2025 de nodige stappen gezet. Zo is december 2025 de 2e wijziging omgevingsplan ter inzage gegaan waarmee o.a. de eerste tien bestemmingsplannen worden overgezet. Ook over de verdere ontwikkeling van de omgevingsvisie bent u geïnformeerd. In de raadsbrief Evaluatie Omgevingswet hebben we u hierover 1e kwartaal 2026 geïnformeerd.
- Voor het Lombokplein is in 2025 is de bouwteamfase opgestart met de aannemer en is gezamenlijk gewerkt aan een uitvoeringsfasering en uitvoeringsontwerp. Eneco heeft het eerste deel van de stadsverwarming (tussen Damstraat en Croeselaan) verlegd.
- De concept variantenstudie voor sportpark Nieuw Welgelen, inclusief voorlopige voorkeursvariant, is in mei 2025 door het college vrijgegeven voor participatie met de omgeving.
- In diverse deelgebieden in Leidsche Rijn en Vleuten de Meern is verder gewerkt aan de planontwikkeling, bouwrijpmaken, bouw van woningen en bedrijven en oplevering van openbare ruimte in woon- en werklocaties. Park Leeuwesteyn is grotendeels aangelegd.

Financiën 1: Stedelijke omgeving

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	135.721	186.724	195.966	108.102	122.794	14.693
Lasten	277.219	249.659	195.014	99.390	91.499	7.892
Saldo baten en lasten	**-141.498**	**-62.936**	**952**	**8.711**	**31.296**	**22.585**
Onttrekking reserves	166.770	167.993	18.264	17.473	22.584	5.111
Toevoeging reserves	16.300	90.182	13.161	22.251	43.141	-20.890
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**150.470**	**77.811**	**5.103**	**-4.777**	**-20.556**	**-15.779**
Totaal	**8.971**	**14.876**	**6.055**	**3.934**	**10.740**	**6.806**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**14.693**	
Het verschil tussen begroting en realisatie van de grondexploitaties is opgebouwd uit het geprognosticeerd eindresultaat van de grondexploitaties en de gerealiseerde lasten en baten in 2025 (cashflow). Voor een gedetailleerde toelichting op de ontwikkeling van de geprognosticeerde eindresultaten verwijzen wij naar het Meerjaren Perspectief Ruimte 2026.		
Resultaat grondexploitaties In 2025 is op basis van de POC methode -4,734 miljoen euro tussentijdse winst teruggenomen: -3,983 miljoen euro uit de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma en -1,007 miljoen euro uit de grondexploitatie Oudenrijn West. Daarnaast is 0,256 miljoen euro tussentijds winst genomen op de grondexploitatie Merwedekanaalzone deelgebied 4 Defensieterrein. Gekoppeld aan het voorstel over de uitwerking van de bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad die nodig is met het oog op besluitvorming over toekomstige investeringen, is bij de Voorjaarsnota 2025 besloten om de bijdrage die de gemeente ontvangt uit de door de rijksoverheid aangekondigde 'Realisatiestimulans woningbouw" te reserveren binnen de reserve grondexploitaties. Conform BBV-voorschriften zijn nog te ontvangen subsidies in 2025 reeds verantwoord (7,427 miljoen euro). Het resultaat op de verantwoorde bijdrage woningbouwimpuls Merwede (6,636 miljoen euro) betreft de egalisatie van bijdrage versus de daaraan gekoppelde kosten. Deze kasstromen zijn jaarlijks niet gelijk en worden geëgaliseerd via de reserve grondexploitaties. Dit heeft geen effect op het meerjarig verloop van de reserve.	9.329	I
Grondexploitatie Leidsche Rijn De gerealiseerde baten zijn 17,662 miljoen euro lager dan begroot. Dit is veroorzaakt door naar 2026 uitgestelde uitgiftes in Papendorp ad. 8,937 miljoen euro, in Leeuwesteyn Noord ad. 8,526 miljoen euro en overige uitgiftes ad. 0,199 miljoen euro.	-17.662	I
Binnenstedelijke grondexploitaties	5.172	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
De totale gerealiseerde baten zijn 5,172 miljoen euro hoger dan begroot: • De gerealiseerde baten in de binnenstedelijke grondexploitaties zijn 4,147 miljoen euro lager dan begroot. • De overige baten zijn 9,319 miljoen euro hoger dan begroot. De gerealiseerde baten in de binnenstedelijke grondexploitaties zijn 4,1 miljoen euro lager dan begroot. Dit wordt met name verklaard door de administratieve verwerking van de winstneming 2024 van de grondexploitatie Merwedekanaalzone deelgebied 4 Defensieterrein. De overige baten zijn per saldo 9,3 miljoen euro hoger dan begroot. Dit houdt verband met de egalisatie van de verantwoorde bijdrage woningbouwimpuls Merwede versus de daaraan gekoppelde kosten (5,8 miljoen euro hoger) en een onttrekking uit de voorziening onderhanden werk om de waardecorrectie op de post bouwgrond in exploitatie op het juiste niveau te brengen (5,6 miljoen euro hoger). Daarnaast zijn er kosten gemaakt met betrekking tot planbegeleiding (2,1 miljoen euro lager). Omdat we deze kosten nog in rekening gaan brengen bij ontwikkelaars boeken we deze over naar de balans. Doordat de kosten lager zijn, is de overboeking naar de balans ook lager.		
Stationsgebied De gerealiseerde baten zijn 0,629 miljoen euro hoger dan begroot. Dit verschil wordt vooral verklaard door op derden verhaalde kosten voor de omgeving Sijpesteijn en de Knoop.	629	I
Investeringsimpuls RSU Dit bedrag bestaat uit ontvangen bijdragen voor de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. De geprognosticeerde eindstand van de projecten lichten wij toe in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2026 (MPR 2026).	666	I
Gebiedsmanagement De omzet op intentie- en anterieure overeenkomsten gesloten met ontwikkelende partijen in de stad was in 2025 hoger dan verwacht. Onderdeel van deze overeenkomsten is het verhalen van de plankosten. Zowel de baten als de lasten zijn 4,702 miljoen euro hoger dan begroot.	4.702	I
Erfpachtbeheer De gerealiseerde baten op erfpachtbeheer zijn 0,606 miljoen euro hoger dan begroot. Dit positieve verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere opbrengsten uit de levering van bloot eigendom (0,378 miljoen euro), canonopbrengsten (0,115 miljoen euro) en overige opbrengsten (0,113 miljoen euro).Tegenover deze hogere baten staan ook extra lasten, die samenhangen met het erfpachtbeheer en de genoemde transacties.	606	I
Conversies en bestemmingswijzigingen erfpacht De gerealiseerde baten op conversies en bestemmingswijzigingen erfpacht zijn 7,426 miljoen euro hoger dan begroot. Dit verschil wordt vooral verklaard door hogere opbrengsten uit de Conversieregeling Erfpachten 2017. In 2025 betreft dit 6,463 miljoen euro. De overige opbrengsten van conversies en bestemmingswijzigingen erfpacht zijn 0,963 miljoen euro hoger dan begroot.	7.426	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Beleidsontwikkeling Grondzaken De gerealiseerde baten zijn 1,296 miljoen euro hoger dan begroot. Dit verschil wordt vooral verklaard door hogere opbrengsten voor verschillende Europese (project) subsidies.	1.296	I
Strategische verwerving Zowel de baten als lasten in verband met het beheer van de strategische verwervingen zijn 3,105 miljoen euro hoger.	3.105	I
Overige baten	-576	I
Lasten	**7.892**	
Het verschil tussen begroting en realisatie van de grondexploitaties is opgebouwd uit het geprognosticeerd eindresultaat van de grondexploitaties en de gerealiseerde lasten en baten in 2025 (cashflow). Voor een gedetailleerde toelichting op de ontwikkeling van de geprognosticeerde eindresultaten verwijzen wij naar het Meerjaren Perspectief Ruimte 2026.		
Resultaat grondexploitaties In 2025 is 2,519 miljoen euro gedoteerd aan de voorziening negatieve grondexploitaties om de risicovoorziening op het voor het Meerjaren Perspectief Ruimte, benodigde niveau te brengen. Daarnaast is 0,407 miljoen euro vrijgevallen uit de voorziening voor de negatieve grondexploitatie Stationsgebied om de voorziening met het geprognosticeerde eindsaldo van de geactualiseerde grondexploitatie te laten corresponderen.	-2.112	I
Grondexploitatie Leidsche Rijn De gerealiseerde lasten zijn 14,848 miljoen euro lager dan begroot. Dit is veroorzaakt door uitgestelde civieltechnische en plankosten in de volgende deelprojecten: > Haarrijn ad 4,721 miljoen euro; > LR Uitvoeringsprogramma ad 2,900 miljoen euro; > Leidsche Rijn Centrum ad 1,070 miljoen euro; > Strijkviertel ad 0,866 miljoen euro; > Overige kosten ad. 0,201 miljoen euro. Daarnaast is de verrekening met de balanspost onderhanden werk 5,090 miljoen euro lager dan begroot. Dit zijn geen uitgaven, maar betreft de verrekening van lasten en baten van de grondexploitaties met de balans	14.848	I
Binnenstedelijke grondexploitaties De totale gerealiseerde lasten zijn 3,742 miljoen euro hoger dan begroot: • De gerealiseerde lasten in de binnenstedelijke grondexploitaties zijn 26,470 miljoen euro lager dan begroot. • De verrekening met de balanspost onderhanden werk voor de binnenstedelijke grondexploitaties is 22,324 miljoen euro hoger dan begroot. • De overige lasten zijn 7,888 miljoen euro hoger dan begroot Door verschuivingen in de planning en een financieel technische aanpassing van de bijdrage aan de mobiliteitshub XL vanuit de grondexploitaties Beurskwartier, Merwedekanaalzone deelgebied 4 en Lombokplein zijn de	-3.742	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
gerealiseerde lasten in de grondexploitaties 26,5 miljoen euro lager dan begroot. De verschuivingen in de planning hebben voornamelijk betrekking op de grondexploitaties Beurskwartier (lagere kosten voor verwerving, milieu en bouw- en woonrijp maken), Merwedekanaalzone OPG en Busstalling (lagere kosten voor bovenplanse voorzieningen). De verrekening met de balanspost onderhanden werk is 22,3 miljoen euro hoger dan begroot. Dit zijn geen uitgaven, maar betreft de verrekening van lasten en baten van de grondexploitaties met de balans. De overige lasten zijn per saldo 7,9 miljoen euro hoger dan begroot. Dit houdt verband met de egalisatie van de verantwoorde bijdrage woningbouwimpuls Merwede versus de daaraan gekoppelde kosten (5,8 miljoen hoger), een dotatie aan de voorziening onderhanden werk om de waardecorrectie op de post bouwgrond in exploitatie op het juiste niveau brengen (5,6 miljoen euro hoger), gemaakte kosten voor planbegeleiding die we nog in rekening gaan brengen bij ontwikkelaars (2,1 miljoen euro lager) en het resultaat op strategische verwervingen, anticiperende verwervingen, voorraadfunctie en overige kosten grondexploitaties (1,4 miljoen euro lager)		
Grondexploitatie Stationsgebied De gerealiseerde lasten zijn 0,629 miljoen euro hoger dan begroot: - De gerealiseerde lasten in de grondexploitatie Stationsgebied zijn 4,501 miljoen euro lager dan begroot. - De verrekening met de balanspost onderhanden werk is 5,130 miljoen euro hoger dan begroot. De gerealiseerde lasten in de grondexploitatie in 2025 zijn lager door met name verschuivingen in de lasten van in uitvoering genomen werken, zoals Stationsplein Oost, Hollandse en Vlaamse Toren en omgeving Sijpesteijn. De verrekening met de balanspost onderhanden werk is hoger dan begroot. Dit zijn geen uitgaven, maar betreft de verrekening van lasten en baten van de grondexploitatie met de balans.	-629	I
Beleidsontwikkeling Grondzaken De gerealiseerde lasten zijn 0,494 miljoen euro hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere personeelskosten voor Europese subsidies en fondsen en bijdragen aan Europese partners. Door extra inzet op Europese fondsen en subsidies is in 2025 een substantieel hogere opbrengst gegenereerd, zie baten.	-494	I
Investeringsimpuls RSU In het Meerjaren Perspectief Ruimte 2025 (MPR 2025) is de (her)programmering van de middelen uit de reserve Investeringsimpuls RSU vastgesteld door de gemeenteraad. De gerealiseerde lasten zijn 7,326 miljoen euro lager dan begroot: • Voor 6,526 miljoen euro van de afwijkingen geldt dat daadwerkelijke besteding van deze middelen in 2026 of verspreid over de komende jaren plaatsvindt.	7.326	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
• Van de begrote onttrekking uit de reserve betaalbaar wonen van 1,161 miljoen euro is 0,8 miljoen euro niet aangewend. Deze uitgaven verschuiven naar volgend jaar.		
Gebiedsmanagement De omzet op intentie- en anterieure overeenkomsten gesloten met ontwikkelende partijen in de stad was in 2025 hoger dan verwacht. Onderdeel van deze overeenkomsten is het verhalen van de plankosten. Zowel de baten als de lasten zijn 4,702 miljoen euro hoger dan begroot .Door diverse kleine afwijkingen zijn de overige lasten 0,047 miljoen euro lager dan begroot	-4.655	I
Strategie, Lobby en Stedelijke Sturing • Voor de implementatie Omgevingswet is van het Rijk budget verkregen. De gerealiseerde lasten zijn 1,726 miljoen euro lager dan begroot. Dit komt doordat de besteding van deze middelen verspreid over de komende jaren plaatsvindt. • Overige lasten zijn 0,561 miljoen euro lager dan begroot.	2.287	I
Strategische verwervingen Zowel de baten als lasten in verband met het beheer van de strategische verwervingen zijn 3,105 miljoen euro hoger.	-3.105	I
Bedrijfsmiddelen De inzet van medewerkers in het ruimtelijk domein wordt doorbelast naar de verschillende projecten en ruimtelijke opgaven. Deze inzet kon niet volledig conform begroting worden doorbelast, met name vanwege hoger ziekteverzuim en veel verlof.	-2.277	I
Overige lasten	445	I
Reserves	**-15.779**	
Onttrekkingen	**-5.111**	
Bij de Tweede bestuursrapportage 2021 heeft de raad besloten om de resultaten op afgesloten en lopende grondexploitaties alsmede kosten waarvoor binnen de reserve grondexploitatie bedragen zijn gereserveerd nog in het lopende jaar te verrekenen met de reserve grondexploitatie. Op basis van dit besluit zijn diverse baten en lasten met betrekking tot de grondexploitaties verrekend met de reserve grondexploitatie. De hogere onttrekkingen uit de reserve grondexploitaties bestaan uit: • 3,983 miljoen euro correctie op de in het verleden genomen tussentijdse winstneming op de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma • 2,518 miljoen euro in verband met de dotatie aan de voorziening negatieve grondexploitaties om de risicovoorziening op het, voor het Meerjaren Perspectief Ruimte, benodigde niveau te brengen • 0,751 miljoen euro in verband met de correctie op de in het verleden genomen tussentijdse winstneming op de grondexploitatie Oudenrijn West (1,007 miljoen euro) en de winstneming op de grondexploitatie Merwedekanaalzone Deelgebied 4: Defensieterrein (-0,256 miljoen euro) • 0,072 miljoen euro voor het verbeteren van de mobiliteit in Dichterwijk (MPR 2025) • 0,009 miljoen euro negatief op overige onderdelen	7.315	I
Reserve Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten: Bij de Tweede bestuursrapportage 2025 heeft de raad besloten dat afwijkingen van de	-7.042	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
begrote reservemutaties zijn toegestaan, aangezien de ruimtelijke ontwikkelingsprojecten meerjarig zijn en de uitvoering kan afwijken van de planning ('systeembesluit'). Voor de lagere onttrekking uit de reserve Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten geldt dat de daadwerkelijke besteding van deze middelen in 2026 of verspreid over de komende jaren plaatsvindt.		
Reserve Betaalbaar Wonen: Bij de Tweede bestuursrapportage 2025 heeft de raad besloten dat afwijkingen van de begrote onttrekkingen zijn toegestaan, aangezien de geïnventariseerde projecten die onderdeel zijn van de reserve Betaalbaar Wonen meerjarig zijn en de uitvoering kan afwijken van de planning ('systeembesluit'). Op basis van dit besluit zijn de volgende lasten verrekend met de reserve Betaalbaar Wonen: De hogere onttrekkingen uit de reserve Betaalbaar Wonen bestaan uit: • 0,683 miljoen onttrokken voor Hart van de Meern; • 3,155 miljoen onttrokken voor Burgemeester Verderlaan 17-19; • 1,000 miljoen onttrokken voor Kop Amsterdamsestraatweg – Oude Daalstraat. Deze maatregelen zijn onderdeel van Utrechtse aanpak op gang houden woningbouw (3e en 5e tranche).	4.838	I
Toevoegingen	**-20.890**	
De hogere dotaties aan de reserve grondexploitaties bestaan uit: • 7,427 miljoen euro gekoppeld aan het voorstel over de uitwerking van de bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad die nodig is met het oog op besluitvorming over toekomstige investeringen, is bij de Voorjaarsnota 2025 besloten om de bijdrage die de gemeente ontvangt uit de door de rijksoverheid aangekondigde 'Realisatiestimulans woningbouw" te reserveren binnen de reserve grondexploitaties. Conform BBV-voorschriften zijn nog te ontvangen subsidies reeds verantwoord. • 6,636 miljoen euro betreft de egalisatie van de verantwoorde bijdrage woningbouwimpuls Merwede versus de daaraan gekoppelde kosten. Deze kasstromen zijn jaarlijks niet gelijk en worden geëgaliseerd via de reserve grondexploitaties. • 4,838 miljoen euro bijdrage uit de reserve betaalbaar wonen t.b.v. de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma, Stationsgebied en Hart de Meern (besluitvorming MPR 2025). • 0,873 miljoen euro ontvangen rente op de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied • 0,830 miljoen euro resultaat op de strategische en anticiperende verwervingen en voorraadfunctie • 0,407 miljoen euro in verband met de onttrekking aan de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied om de voorziening met het geprognosticeerde eindsaldo van de geactualiseerde grondexploitatie te laten corresponderen • 0,213 miljoen euro resultaat op diverse afgesloten projecten Daarnaast een lagere dotatie van 3,246 miljoen euro vanwege een lagere winstneming dan begroot (2,823 miljoen euro) en een ongerealiseerde resultaat van een anticiperende verwerving (0,423 miljoen euro).	-17.979	I
Reserve Omgevingswet: Storting positief saldo aan bestemmingsreserve Implementatie Omgevingswet	-1.726	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Reserve Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten: Bij de Tweede bestuursrapportage 2025 heeft de raad besloten dat afwijkingen van de begrote reservemutaties zijn toegestaan, aangezien de ruimtelijke ontwikkelingsprojecten meerjarig zijn en de uitvoering kan afwijken van de planning ('systeembesluit'). Op basis van dit besluit zijn de volgende mutaties verrekend met de reserve Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten: De hogere dotatie aan de reserve Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten bestaat uit het toevoegen van de beschikbare middelen voor loon- en prijscompensatie (accres) en een toevoeging van middelen aan Samen voor Overvecht.	-1.185	I

Doelstelling 2: Bebouwde omgeving

De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan.

- In 2025 hebben we 2.456 vergunningaanvragen binnen de bebouwde omgeving in behandeling genomen. Hieruit zijn uiteindelijk 1.769 verleende omgevingsvergunningen voortgekomen. Daarnaast hebben we in 2025 200 vooroverleggen met aanvragers gehad.
- In 2025 hebben we 1.522 (overlast) meldingen binnen de bebouwde omgeving in behandeling genomen. Dit zijn er wat minder dan het voorgaande jaar (1.624). Het aantal komt dit jaar meer overeen met het begrote aantal waar we jaarlijks rekening mee houden (1.500). Tegen overtredingen is handhavend opgetreden.
- Sinds 2025 voert de Omgevingsdienst namens de gemeente de periodieke milieu- en energiecontroles uit. In 2025 was dit de RUD, vanaf 2026 is de RUD opgegaan in de ODU (Omgevingsdienst Utrecht). We bleven wel het grootste deel van de overlastmeldingen over bedrijven en milieubelastende activiteiten behandelen, 3.271 in totaal in 2025.
- Werkzaamheden op het gebied bouw- en woningtoezicht zijn uitgevoerd zoals afgesproken, waarbij we ons richten op vergunningen- en constructiecontroles.
- We hebben uitvoering gegeven aan het Programma Beschermen Woningvoorraad. Het programma richt zich primair op het beschermen van de bestaande woningvoorraad en levert een directe bijdrage aan een van de beleidsdoelstellingen uit de Beleidsnota Wonen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Algemene Handhavingsstrategiebebouwde omgeving en openbare ruimte	2023	De strategie geeft op hoofdlijnen de uitgangspunten en doelen weer voor toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving in de stad Utrecht.
Uniforme Uitvoerings- en Handhavingsstrategie overgedragen milieutaken	2024	De strategie geeft op hoofdlijnen de uitgangspunten en doelen weer voor toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving in de regio Utrecht en stuurt hiermee de werkzaamheden van de twee Omgevingsdiensten aan (RUD en OdrU).
Handhavingstrategie Huisvesting 2018 gemeente Utrecht	2018	De strategie bevat een risicoanalyse, een basis voor prioriteitstelling en de manier waarop we toezicht houden.
Handhavingstrategie Bestaande Bouw	2017	De strategie bevat een risicoanalyse, een basis voor prioriteitstelling en de manier waarop we toezicht houden.
Handhavingsstrategie bedrijven en instellingen	2014	De strategie bevat een risicoanalyse, een basis voor prioriteitstelling en de manier waarop we toezicht houden.
Overig thematisch beleid		Het thematische beleid bevat kaders voor de uitvoering bij VTH.

Effectindicatoren

De effectindicator, die in de programmabegroting 2025 was opgenomen, is komen te vervallen. In plaats hiervan is nu een verwijzing opgenomen naar het handhavingsprogramma en -verslag.

Voor een indicatie over de bebouwde omgeving baseren we ons op het handhavingsprogramma en -verslag en hierbij een link naar het overzicht per thema. Jaarlijks zetten we toezichtcapaciteit in om een veilige en kwalitatief goede woon- en leefomgeving in Utrecht te bevorderen. Toezicht vindt plaats door het uitvoeren van controles op verleende vergunningen, op basis van meldingen of van waarnemingen door inspecteurs. We prioriteren volgens de handhavingsstrategieën. Wanneer we aanleiding zien om meer aandacht te besteden aan bepaalde situaties of type bouwwerken, dan pakken we dat, afhankelijk van de beschikbare capaciteit, projectmatig op. Het toezicht geeft ons informatie over de staat van bouwwerken in de stad, de hinder en overlast die wordt ervaren, de naleving van wet- en regelgeving en over de benodigde inzet voor het jaar erop.

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- De Wet betaalbare huur (Wbh) is ingegaan op 1 juli 2024. De Wbh maakt ook in Utrecht handhaving van te hoge huurprijzen mogelijk. Tegen te hoge huurverhogingen wordt handhavend opgetreden op basis van meldingen die binnenkomen via het meldpunt Klacht over huren.
- De periodieke milieu-en energiecontroles worden niet langer door onszelf uitgevoerd, maar door de Omgevingsdienst. De gemeente blijft wel het bevoegd gezag.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- Vanwege de Utrechtse BegrotingsAlternatieven (UBA) en het feit dat we een beperktere handhavingscapaciteit hebben, is de werkwijze bij het oppakken van meldingen aangepast. Vanaf 2026 prioriteren we meldingen van bewoners en het opstarten van projecten. We pakken niet elk project en elke melding op, maar we zetten de beperkte capaciteit in waar deze het hardste nodig is. Meldingen met een verhoogd risico op de veiligheid, leefbaarheid of gezondheid pakken we als eerste op. Meldingen met een laag risico worden voortaan administratief afgehandeld.
- In 2025 voerde het Huurteam de werkzaamheden uit volgens de afspraken. Zoals opgenomen in de voorjaarsnota onder de hervormingsbezuinigingen is de overeenkomst met het Huurteam aan het einde van 2025 beëindigd. Vanaf 2026 pakt het Huurteam geen nieuwe vragen of meldingen meer op. Lopende juridische trajecten en woningopnames worden afgerond. Die afronding kan ook nog in 2026 plaatsvinden. Bijvoorbeeld vervolgtrajecten en procedures die voortkomen uit woningopnames in 2025.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Vergunningaanvragen toetsen volgens de Vergunningenstrategie.
- Begeleiding vergunningverleningsproces middels vooroverleggen met aanvrager.
- Toezicht naleving vergunningen oprichting, wijziging en sloop gebouwen.
- Uitvoering bouwwerken volgens Landelijk toezichtprotocol, constructieve berekeningen volgens Landelijk toetsingsprotocol.
- Inzet op voorkomen bouwhinder en -overlast.
- Risicogerichte naleving op milieu wet -en regelgeving, inclusief energieregels.
- Toezicht door de RUD (Omgevingsdienst; per 1 januari 2026 de ODU).
- Toezicht op bestaande bouw op veiligheid, gezondheid (binnenmilieu), duurzaamheid, uitstraling gebouwen.
- Oppakken van overlastmeldingen: wanneer er geen sprake is van een overtreding wordt de melding gesloten of doorgezet naar U-Centraal. Aanhoudende of ernstige overlastmeldingen kunnen vallen onder de Wet aanpak woonoverlast, via OOV.
- Toezicht op overtredingen van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).
- Inzet op project Huisjesmelkers. Inspecteurs voeren op basis van een informatie gestuurde werkwijze gericht controles uit bij adressen van verhuurders die structureel de regels overtreden.
- Inzet op het programma Beschermen bestaande woningvoorraad. Het programma Beschermen bestaande woningvoorraad bestaat voor een groot deel uit tijdelijke middelen die in het Coalitieakkoord Utrecht 2022-2026 beschikbaar zijn gesteld. De incidentele middelen

lopen af na 2027. Daarom is het programma geëvalueerd. De evaluatie bevat de boodschap dat het programma effectief is en dat er structureel middelen nodig zijn voor de voortzetting.
- Toezicht op het gebruik van woningen, zoals toeristische verhuur, bouwkundig en kadastraal splitsen, omzetten, onttrekken en samenvoegen van woonruimte, onrechtmatige bewoning, opkoopbescherming, leegstand en goed verhuurderschap.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Er is risicogericht bepaald waar de prioriteiten liggen. Op basis hiervan is de toezichtcapaciteit efficiënt ingezet om de verschillende activiteiten te kunnen uitvoeren.

Financiën 2: Bebouwde omgeving

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	19.933	19.310	21.168	20.575	19.289	-1.286
Lasten	25.359	25.215	25.384	25.809	23.876	1.933
Saldo baten en lasten	**-5.427**	**-5.905**	**-4.216**	**-5.234**	**-4.587**	**647**
Onttrekking reserves	100	100	0	193	193	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**100**	**100**	**0**	**193**	**193**	**0**
Totaal	**-5.327**	**-5.805**	**-4.216**	**-5.041**	**-4.394**	**647**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-1.286**	
Omgevingsvergunningen: Het negatieve resultaat op de leges omgevingsvergunningen wordt met name veroorzaakt door de restitutie van legesgelden Merwede. Dit komt voort uit het raadsbesluit stimulering grote aanvragen.	-1.822	I
Precario opbrengsten: Er is een aantal grote verbouwingen in Utrecht uitgevoerd, waarbij openbare grond wordt ingenomen. Dit zorgt ervoor dat er meer opbrengsten zijn.	530	I
Overige verschillen.	6	I
Lasten	**1.933**	
Er heeft een hogere doorbelasting plaatsgevonden van kosten van de RUD en netcongestie naar andere programma's.	972	I
Lagere materiële kosten door met name een meevaller op de begrote kosten voor de VRU en een lagere dotatie aan de voorziening oninbare debiteuren.	1.170	I
Huurteam: Het huurteam heeft minder uren besteed dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat het aantal meldingen dat binnenkomt bij het Huurteam lager is dan verwacht.	257	I
Hogere personeelskosten welke verband houden met de vergunningverlening, met name door hogere inhuurtarieven.	-442	I
Overige verschillen.	-23	I

Doelstelling 3: Huisvesting

Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- In het afgelopen jaar is de Beleidsnota Wonen vastgesteld waardoor er een duidelijk kader ligt om als gemeente meer regie te voeren om in Utrecht betaalbaar en passend te kunnen wonen. Desondanks blijft de woningnood hoog. De realiteit blijft dat de schaarste aan woonruimte – ondanks alle inspanningen – alleen maar groter wordt en er dus een woonruimteverdeelvraagstuk ligt.
- Met de aangescherpte beleidsdoelen streven we na de woningvoorraad kwantitatief en kwalitatief te laten groeien en zo goed mogelijk te benutten en te behouden (te komen tot een rechtvaardig verdeling).
- Bij de beleidsnota is de aanpak voor doelgroepen vastgesteld o.a. is het beleid voor woonwagens aangepast van geen uitbreiding naar zoeken naar passende locaties. Daarbij hebben we ook de opgave om de bouwproductie via het principe ongelijk investeren voor gelijke kansen toe te laten komen aan de groepen die dat het hardst nodig hebben.
- Het afgelopen jaar hebben we na vaststelling van de Beleidsnota Wonen een start gemaakt met de nadere invulling en uitvoering van maatregelen voor de Utrechtse woningmarkt. Een van de punten die gerealiseerd zijn is de kaartenbak voor wooncoöperaties en is de tender voor de uitgifte van de eerste gemeentelijke kavel aan deze doelgroep gestart. De raad heeft besloten om te stoppen met projecten tijdelijk wonen. De lopende projecten worden afgerond. Voor Place2BU is de vergunning om daar tijdelijk te wonen met drie jaar verlengd.
- De doelstelling voor het aantal vergunde nieuwbouwwoningen is gehaald maar het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen is iets lager uitgevallen dan de gemiddeld 3000 per jaar. Er zijn in 2025 geen tijdelijke woningen opgeleverd. Dit komt mede door het beëindigen van het programma. Het verdeelbesluit is niet in zijn geheel gerealiseerd. Van de geplande 1235 plaatsingen zijn uiteindelijk 848 plaatsingen gerealiseerd.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Wonen 2025 – 2030	2025	De beleidsnota waar de ambities op het gebied van wonen in staan.
Huisvestingsverordening	2024	Omdat nieuwbouw tijd vraagt en omdat de woningnood hoog is, is de urgentie om de bestaande voorraad te blijven reguleren hoog. Dit doet Utrecht met de huisvestingsverordening op basis van de Huisvestingswet 2014.
Leegstandsverordening	2023	Een verordening in om de langdurige leegstand van woonruimten te bestrijden.
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2021	Strategische visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.
Uitvoeringsprogramma realisatie sociale huisvesting	2024	Een uitvoeringsprogramma om het aantal sociale woonplekken in Utrecht te vergroten.
Uitvoeringsprogramma wooncoöperaties 2024-2028	2024	Een uitvoeringsprogramma met als doel om de randvoorwaarden te faciliteren zodat

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
		wooncoöperaties in Utrecht gerealiseerd kunnen worden.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Aantal vergunde nieuwbouwwoningen	n.v.t.	3.000	2.472	3.000	**3.290**		3.000
Aantal opleveringen tijdelijke woningen (nieuwbouw)	n.v.t.	471	471	450	**0**		312
Aantal opleveringen permanente woningen (nieuwbouw en overige toevoegingen)	n.v.t.	3.000	2.048	3.000	**3.103**		3.000
Verhouding toewijzingen sociale huurwoningen aan kwetsbare groepen en de vraag naar sociale huurwoningen van kwetsbare groepen (Vervallen)	n.v.t.	100%	74%	100%	**n.v.t.**		n.v.t.
Verhouding aantal actieve woningzoekende en aantal toewijzingen (binnen de 70% groep) (Vervallen)	5%	10%	3%	10%	**n.v.t.**		n.v.t.
De relatieve verandering van het aantal toewijzingen (aanbod- en lotingmodel) moet hoger liggen dan de relatieve verandering van het aantal actief woningzoekenden (aanbod- en lotingmodel)	-1%(t) 23(a)		-	t>a	**t=4%, a=11%**		t>a
Gerealiseerd aandeel woonplekken voor	n.v.t.	100%	74%	100%	**69%**		100%

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
kwetsbare en bijzondere doelgroepen t.o.v. het opgedragen aantal woonplekken voor deze doelgroepen uit de jaarcyclus.							

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben de resultaten van het eerste jaar van de leegstandsverordening geëvalueerd en gedeeld met de raad in mei 2025.
- Vanaf januari 2025 zijn we gestart met handhaving op te hoge huur via de Wet goed verhuurderschap na aanpassing door de Wet betaalbare huur. Ook hebben we hier een informatiecampagne over gevoerd.
- We hebben het Utrechts woonbeleid vernieuwd en laten vaststellen met de Beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030'.
- We hebben de samenwerking met corporaties doorontwikkeld in de vorm van het Volkshuisvestelijke akkoord en geven hiermee uitvoering aan de samenwerkingsafspraken met corporaties en huurdersorganisaties.
- We zijn een tenderprocedure voor de ontwikkeling van een wooncoöperatie in Leidsche Rijn gestart. Dit heeft geresulteerd in het selecteren van een initiatief voor het ontwikkelen van een woon coöperatie.
- Wij hebben de huisvestingsopgave voor de (T)huis voor Iedereen doelgroepen vastgesteld.
- Voor het opstellen van Regionale woonzorgvisie (uitvoeringsafspraken met de regio waaronder fair share van aandachtsgroepen, eerste helft 2025) is er met de regio gemeenten fair share afspraken gemaakt. We participeren in de processen op dit onderwerp.
- Wij voeren de acties beter benutten bestaande woningvoorraad uit.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- We hebben de Huisvestingsverordening in 2025 niet tussentijds aangepast in U10 verband (2de fase groeimodel). De volgende wijziging is de vaststelling van de nieuwe Huisvestingsverordening per 1-4-2027.
- De evaluatie van het beleid en uitvoeringsprogramma voor het beschermen van de bestaande woningvoorraad verschuift naar Q1 2026.
- De subsidieregeling wooncoöperaties is nog niet uitgeput en staat nog open. Daarnaast is er voor kennisondersteuning van coöperaties een contract met Woon gesloten. Dit was zonder het voorziene externe steunpunt. Deze gaat nog apart gecontracteerd worden.
- We hebben de samenwerking met corporaties doorontwikkeld in de vorm van het Volkshuisvestelijke akkoord en geven hiermee uitvoering aan de samenwerkingsafspraken met corporaties en huurdersorganisaties. Hierin zijn ook activiteiten uit het programma realisatie sociale huisvesting geborgd waarvan de uitvoering ook richting 2026 door gaat.

- We hebben op verzoek van de Raad in 2025 een verkenning uitgevoerd voor het invoeren van de verhuurvergunning waarover in q4 2025 raadsinformatiebrief “Voortgang motie M48 Wijkgerichte invoering Verhuurvergunning” is verstuurd.
- We hebben in 2025 een nieuw meerjarig contract Volkshuisvestelijke diensten afgesloten met WoningNet waarmee de uitvoeringstaken uit de Huisvestingverordening, zoals urgentiedienstverlening, voorrangen en huisvestingsvergunningen zijn geborgd.
- We hebben op verzoek van de Raad een verkenning gestart naar de langjarige borging van betaalbare koop.
- We hebben ambtelijk ondersteund bij initiatiefnota's 'de stem van de woningzoekende 'en 'Wonen eerst' en bereiden de uitvoering voor.
- Gedurende het jaar is een procesbudget beschikbaar gekomen om tussenvormen voor de huisvesting van statushouders te realiseren. Daar is een aanvang mee gemaakt.
- De raad heeft per motie verzocht in 2025 een programma 4xB (beschermen bestaande voorraad) te ontwikkelen. Die ontwikkeling is opgepakt maar besluitvorming is pas in 2026. In het kader van nieuwe wetgeving dienen we de regelgeving voor doorwerking in projecten rond het middenhuurbeleid aan te passen. Dit is vertraagd en zal in principe 2026 opgepakt worden.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

Niet van toepassing

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

Niet van toepassing

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Het actieplan Studentenhuisvesting is onderdeel geworden van de beleidsnota wonen. Daarmee is het actieplan afgerond en onderdeel van het vaste beleidskader geworden. We hebben in december met partners opnieuw convenant gesloten (verlengen, herbevestiging).
- Het Actieplan Utrechtse Wooncoöperaties is onderdeel geworden van de beleidsnota wonen. Daarmee is het actieplan onderdeel geworden van het vaste beleidskader geworden. Met het Uitvoeringsprogramma wooncoöperaties 2024-2028 hebben we het beleid uitgevoerd en continueren dit.
- Er heeft gebiedsadvisering plaatsgevonden om te komen tot meer gemengde wijken. Sinds de vaststelling van de beleidsnota Wonen wordt de verdeling tussen de sociale huur sector middensegment en vrijesector (het zogenaamde projectentelefoonnummer) strikt gehanteerd
- Het Actieplan Betaalbare koopwoningen is onderdeel geworden van beleidsnota wonen. We hebben het beleid uitgevoerd en continueren dit.
- We zetten ons blijvend in voor het realiseren van meer sociale woonplekken (kwetsbare en bijzondere groepen en reguliere woningzoekenden).
- We hebben uitvoering gegeven aan diverse maatregelen voor het beschermen van de bestaande woningvoorraad waaronder opkoopbescherming.
- We hebben de leegstandsaanpak corporaties en leegstandsverordening uitgevoerd. De eerste resultaten van de leegstandverordening laten zien dat de aanpak op korte termijn al effectief is voor het tegengaan van langdurige administratieve leegstand. In 2023 stonden er nog 1.976 woningen langer dan één jaar leeg, terwijl dit aantal twee jaar later gedaald is naar 1.565 woningen. Dit is een daling van de langdurige administratieve leegstand van 20.8%

onder particuliere woningeigenaren. Vooral na 2024 wanneer de leegstandverordening net is ingevoerd zet de daling sterker in. Als de ingezette daling doorzet, wat onze verwachting is, zal de leegstandverordening uiterst effectief blijken op de lange termijn.

- We hebben uitvoering gegeven aan de Wet goed verhuurderschap.
- We hebben ons ingezet voor het evenwichtig verdelen van schaarste betaalbare woonruimte.
- We hebben de zelfbewoningsplicht en het antispeculatiebeding voor nieuwbouwwoningen toegepast.
- We hebben uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma Realisatie Sociale huisvesting 2024-2026 via de tredenaanpak. Programma is in 2025 beëindigd. Activiteiten uit het programma zijn (gedeeltelijk) voortgezet in het volkshuisvestelijk akkoord en opgenomen in de beleidsnota wonen:
    1. Permanente woningbouw;
    2. Samenwerking in de regio;
    3. Optimaliseren van de bestaande voorraad;
    4. Inzet van eigen vastgoed en/of aankoop van vastgoed;
    5. Tijdelijke woningbouw.
- We hebben een nieuw meerjarig contract Volkshuisvestelijke diensten afgesloten met WoningNet waarmee de uitvoeringstaken uit de Huisvestingverordening, zoals urgentiedienstverlening, voorrangen en huisvestingsvergunningen zijn geborgd.
- Het Actieplan Middenhuur is vernieuwd en onderdeel geworden van de beleidsnota wonen. We hebben ingespeeld op actuele ontwikkelingen en het wonen in Utrecht gemonitord via de Rapportage Wonen in Utrecht.
- Wij hebben uitvoering gegeven aan de regionale Woondeal.
- De lokale integrale Woonzorgvisie is onderdeel van de beleidsnota wonen en de Sociale Visie Utrecht 2040. Zowel de nota als de visie zijn vastgesteld.
- Jaarlijks opstellen prestatieafspraken (is ondervangen via de samenwerkingsafspraken die gelden voor een duur van drie jaar). De prestatieafspraken met de corporaties zijn geborgd in de samenwerkingsafspraken die meerjarig gelden. Per jaar wordt een activiteitenoverzicht voor het volgende jaar afgesproken.
- De diensten van de verhuisadviseur voor ouderen zijn uitgevoerd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Tijdelijk wonen is gedurende 2025 afgebouwd en beëindigd.
- Opzetten woonentiteit voor transformatie vastgoed gedurende het jaar vanaf gezien en transformatie vastgoed ondergebracht in volkshuisvestelijk akkoord.

Financiën 3: Huisvesting

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	12.674	3.242	1.974	164	916	752
Lasten	20.022	10.161	8.409	7.310	6.679	631
Saldo baten en lasten	**-7.348**	**-6.919**	**-6.435**	**-7.146**	**-5.763**	**1.383**
Onttrekking reserves	993	993	0	413	413	0
Toevoeging reserves	3.272	3.272	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-2.279**	**-2.279**	**0**	**413**	**413**	**0**
Totaal	**-9.628**	**-9.198**	**-6.435**	**-6.733**	**-5.350**	**1.383**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**752**	
Niet begrote flexpool subsidiebaten en overige baten	457	I
Hogere baten door terugbetaling specifieke uitkering	295	I
Lasten	**631**	
Lagere personele lasten dan begroot met name doordat uitvoering van incidentele activiteiten doorschuift naar 2026	926	I
Hogere lasten door terugbetaling van specifieke uitkering	-295	I

Risico's

Toprisico's programma	Maatregel
Ongunstige marktomstandigheden zoals hogere rente, bouwkosten en beschikbaarheid personeel (zowel markt als gemeente) zetten het bouwtempo onder druk.	Optimaliseren in projecten en/of het bijstellen van de ambities: • Project specifieke maatregelen die de haalbaarheid van een project mogelijk vergoten via de Utrechtse Aanpak. • Subsidies vanuit zowel gemeente, provincie als rijksoverheid. Zoals Rijkssubsidies als de Start Bouw Impuls (SBI) en Woning Bouw Impuls (WBI). • Inzet op tijdelijke woningbouw op gepaste locaties. • Lobby voor externe bijdragen. • Implementeren van het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) gericht op verkorten voorbereidingstijd van bouwplannen (bekijken van de eenduidigheid, efficiëntie en kwaliteit van besluitvorming en werkprocessen). • Samen met marktpartijen (zoals partners DNU, Stadsakkoord) zoeken naar slimme oplossingen.

Toprisico's programma	Maatregel
Door de complexe marktomstandigheden, gebrek aan sociale huurwoningen en stagnatie van de doorstroming dreigen in toenemende met Utrechters (reguliere en kwetsbare doelgroepen die afhankelijk zijn van sociale huurwoningen) tussen wal en schip te vallen.	• Blijvende inzet op voortgang permanente productie, realisatie flexwoningen, beter benutten bestaande voorraad, regionale samenwerking en inzet eigen vastgoed. • Continu monitoring van de ontwikkeling woonvraag door kwetsbare doelgroep in relatie tot aanbod sociale huurwoningen. • Lobby voor ondersteuning vanuit Rijk, provincie. • Inzet op versterkte samenwerking met wooncorporaties.
Verslechtering van congestiesituatie vormt risico voor bouwprojecten. Utrecht zit op dit moment in congestiefase 1, waarin geen nieuwe grootverbruikaansluitingen mogelijk zijn. Zonder ingrijpende maatregelen gaat Utrecht in 2026 naar congestiefase 2, waarin ook geen nieuwe kleinverbruikaansluitingen mogelijk zijn.	Als het gaat om de regionale en landelijke inzet om verslechtering van de congestiesituatie tegen te gaan is de gemeente grotendeels afhankelijk van netbeheerders en de landelijke overheid. We kunnen namelijk niet alles zelf oplossen en daarom houden we nauw contact met het Rijk, netbeheerders, provincie Utrecht. Ook is de Utrechtse Energy Board, waar de gemeente Utrecht lid van is, aan zet (zie ook programma Klimaatvriendelijke stad). Als het gaat om gemeentelijke inzet is er een Programma Netcongestie ingesteld die regie gaat voeren op maatregelen om ontwikkelingen op het gebied van woningbouw en voorzieningen, vestiging van bedrijven en verduurzaming door te laten gaan en op maatregelen die de realisatie van extra stroominfrastructuur faciliteren. Middels de incidentele middelen die beschikbaar zijn wordt o.a. tijdelijke energieopwek via inzet van o.a. (gas)generatoren en accu’s bij zowel gemeentelijk vastgoed als nieuwbouwlocaties gerealiseerd. Hiermee worden vertragingen in de realisatie van projecten tijdelijk opgevangen en worden de gevolgen van een aansluitstop op die locaties beheerst. Daarnaast wordt er gefaciliteerd in de uitbreiding van de energie infrastructuur, door onder andere ruimtelijke inpassing van trafostations en afstemming met betrokken partijen. Tevens stimuleert de gemeente energiehubs op bedrijventerreinen zodat

Toprisico's programma	Maatregel
	bedrijven hun energieverbruik beter op elkaar kunnen afstemmen. Ook wordt er ingezet op netbewuste nieuwbouw door ontwikkelaars te begeleiden en onderzoek te doen naar het beperken van piekbelasting. In aanvulling daarop wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een integraal energiesysteem met flexibel vermogen en investeringen in onder meer batterijen en zonneparken. Daarnaast zal de gemeente bedrijven en ontwikkelaars ondersteunen met kennis, advies en subsidie om bouwprojecten en verduurzaming zo veel mogelijk doorgang te laten vinden.
Beperkingen met betrekking tot stikstofdepositie kunnen leiden tot vertraging of afstel van ruimtelijke projecten.	Twee gerechtelijke uitspraken (eind 2024) en een uitspraak van de RvS (begin 2026) met betrekking tot het stikstofdossier hebben gevolgen voor ruimtelijke plannen en projecten. Plannen kunnen, mogelijk met vertraging en extra kosten, vooralsnog wel vastgesteld worden. Uitvoering van projecten binnen plangebieden hebben mogelijk ook te maken met uitloop, extra kosten of in zeldzame gevallen mogelijk afstel. Per plan en project wordt naar oplossingen gezocht om met betrekking tot stikstof de beste route te kiezen.
Bijdragen vanuit derden (waaronder Rijk en andere overheden) zijn onvoldoende om de opgaven en ambities uit de RSU 2040 te kunnen realiseren.	De bekostiging van verstedelijking staat centraal in onze aanpak voor lobby en public affairs. Mobiliteit is de grootste kostenpost in de RSU-ambities, met de ov-schaalsprong als belangrijkste component. De ov-schaalsprong krijgt hierin dan ook bijzondere aandacht. Mobiliteitsmaatregelen zijn nodig om onze woningbouwambities te realiseren.
Landelijk woonbeleid staat nationaal erg in de politieke belangstelling. De recente kabinetswisseling zou nog invloed kunnen hebben op de uiteindelijke vorm en uitwerking van de Wet regie op de Volkshuisvesting en de Wet betaalbare huur. Het risico is dat we geen nieuwe instrumenten krijgen om de Utrechtse wooncrisis aan te pakken of de ingezette koers moeten wijzigen. Een ander risico is aanhoudende onzekerheid voor investeerders waardoor zij hun investeringskeuzes aanpassen of uitstellen.	Stand van zaken maatregel: • Lobby voor continuering programma's en maatregelen. • Lobby voor aanpassing WWS-puntenstelsel zodat middenhuur betaalbaar blijft in Utrecht

De toprisico's met financiële gevolgen zijn terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de toprisico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

x € 1.000

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Geautoriseerd t/m 2025	Realisatie t/m 2024	Raming 2025	Realisatie 2025	Afwijking raming - realisatie 2025	Restant krediet
Totaal vervangingsinvesteringen	**13.143**					
Totaal uitbreidingsinvesteringen A	**185.935**					
Stedelijke omgeving	**199.078**					
Vervangingsinvesteringen	13.143	1.408	1.085	327	758	11.408
Uitbreidingsinvesteringen A	185.935	21.960	16.744	11.511	5.233	152.464
Totaal	**199.078**	**23.368**	**17.829**	**11.838**	**5.991**	**163.872**

Toelichting

Doelstelling Stedelijke ontwikkeling

Vervangingsinvesteringen

De realisatie is lager dan begroot doordat voor een aantal investeringen de kosten die in 2025 waren geraamd in latere jaren worden gerealiseerd. Dit gaat onder andere om de investeringen Welgelegen en Den Hommel, Taagdreef en Amazonekwartier.

Uitbreidingsinvesteringen A

De realisatie is lager dan begroot doordat voor een aantal investeringen de kosten die in 2025 waren geraamd in latere jaren worden gerealiseerd. Dit gaat onder andere om Mobiliteitshub XL, Parkeergarage Berlijnplein en Parkeergarage Paardenveld.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels	3.700
Vleuten- De Meern zelfstandig B.V.	Uitvoeren van grondexploitatie	0

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans				
Lesgeven in een grootstedelijke context	Lesgeven in een grootstedelijke context	400	378	22
Ruimtelijke plannen	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79	84	-5
Totaal doelstelling 1		479	462	17
Doelstelling 3: Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekende				
Doelgroepen	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging, informatiepunt studentenhuisvesting	50	20	30
Startbouwimpuls		11.238	0	11.238
Totaal doelstelling 3		11.288	20	11.268
Totaal Ontwikkelen en wonen voor iedereen		**11.767**	**482**	**11.285**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Klimaatvriendelijke stad

Programma overzicht

We leveren samen met de stad onze maximale bijdrage om klimaatverandering te beperken.

Portefeuillehouder(s): Senna Maatoug

Financiën programma

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	7.063	6.532	6.346	13.649	12.887	-762
Lasten	18.439	17.907	16.623	22.011	20.998	1.013
Saldo baten en lasten	**-11.375**	**-11.375**	**-10.276**	**-8.362**	**-8.111**	**251**
Onttrekking reserves	675	675	100	3.900	3.900	0
Toevoeging reserves	0	0	0	2.586	2.586	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**675**	**675**	**100**	**1.315**	**1.315**	**0**
Totaal	**-10.700**	**-10.700**	**-10.176**	**-7.048**	**-6.797**	**251**

De baten in dit programma zijn 12,887 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Specifieke uitkering tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) (7,1 miljoen euro).
- Specifieke uitkering Energiearmoede en nationaal isolatieprogramma (NIP) (3,2 miljoen euro)
- Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie (1,1 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 20,998 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit activiteiten op het gebied van:

- Gebouwen verduurzamen (10,2 miljoen euro)
- Aanpassen infrastructuur (2,8 miljoen euro)
- Publiek eigendom (2,6 miljoen euro)
- Netcongestie (2,0 miljoen euro)
- Bronnen verduurzamen (1,3 miljoen euro)

In dit programma wordt in 2025 3,900 miljoen euro onttrokken en 2,586 miljoen euro gestort in de reserves. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in de Jaarrekening.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Energieverbruik

Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen.

Wat hebben we bereikt in 2025?

Voor de energietransitie is het juist nu belangrijk om keuzes te maken
die passen bij het toekomstbestendige energiesysteem voor onze stad. De zekerheid van de levering van energie voerde in 2025 de boventoon in het energiebeleid. De problemen met het elektriciteitsnet zijn in 2025 complexer en veranderlijker geworden. Het stroomnet in Utrecht zit nog steeds overvol. Bij de voorjaarsnota 2025 zijn incidentele middelen vrijgemaakt om korte termijn maatregelen mogelijk te maken om de impact van netcongestie te verminderen en de ontwikkeling van de stad mogelijk te blijven maken. Daarvoor nemen we maatregelen waarbij we congestieverzachters toepassen, accu's te plaatsen en ondersteunen we bedrijven om te kijken of een energiehub de druk op het elektriciteitsnetwerk kan verminderen.

In 2025 zijn een aantal beleidsnota's vastgesteld waarmee belangrijke keuzes voor de inrichting van een toekomstbestendig energiesysteem zijn gemaakt namelijk de Beleidsnota Warmte en de Herijking RES. In 2025 hebben we ook de stap naar voren genomen door zelf een zonproject op Nedereindse plas te gaan ontwikkelen, omdat op dit moment marktpartijen niet bereid zijn te investeren. En door de gemeenteraad is besloten om aan te sluiten bij HVC als een publiek warmtebedrijf. Bij bewoners, buurtinitiatieven, bedrijven op bedrijventerreinen en corporaties zien we een toenemende betrokkenheid om verduurzamingsmaatregelen te nemen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Regionaal Uitvoeringsprogramma 2.0 (RES U16)	2025	In het regionaal uitvoeringsprogramma staat hoe we regionaal werken aan de uitvoering van de RES 2.0 onder andere op de thema's zon op dak, grootschalige opwek, warmte en regionale participatie.
Regionale Energiestrategie 2.0 U16	2025	In de RES 2.0 staat opgenomen hoe de regio 1,8 Terawattuur (TWh) aan wind- en zonne-energie in 2030 wil opwekken en welke warmtebronnen mogelijk beschikbaar zijn. Utrecht zet zich in om een bijdrage van 0,523 TWh te leveren aan dit regionale bod.
Beleidsnota warmte 2025-2035	2025	De beleidsnota warmte geeft de kaders voor de warmtetransitie. Een analyse van de voorkeursoplossing voor de warmtevoorziening per buurt en qua planning een focus op de drie gebieden met actieve buurtinitiatieven

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota 'Opwekgebieden voor schone energie in Utrecht 2024-2030	2024	In deze beleidsnota staan de focus- en zoekgebieden voor wind-, zonne-energie en aardwarmte opgenomen. In deze focus-en zoekgebieden gaan we aan de slag om zo veel mogelijk potentieel schone energie op te gaan wekken.
Uitvoeringsprogramma verduurzaming Bedrijventerreinen 2024-2028	2024	In dit uitvoeringsprogramma geven we aan langs welke 4 sporen we op bedrijventerreinen aan de slag gaan met verduurzaming: netcongestie en energie-hubs, energiebesparing, verduurzaming bedrijfsprocessen en lobby richting rijksoverheid.
Uitvoeringsprogramma Elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie 2023-2026	2023	Via twee programmalijnen: inpassing infrastructuur en netbewuste stad willen we structureel bijdragen aan knelpunten op het elektriciteitsnet.
Actualisatie uitvoeringsprogramma's energie besparen gebouwde omgeving	2023	Actualisaties van de uitvoeringsprogramma's 2024 voor wonen en bedrijven en maatschappelijke organisaties behorende bij het vastgestelde programma besparen gebouwde omgeving
Programma Besparen	2022	In het programma is een strategie, visie en doelstelling op energie besparen in de gebouwde omgeving van Utrecht uitgewerkt voor woningen, bedrijven en maatschappelijk vastgoed
Transitievisie Warmte deel I en deel II	2022	Deel I van de transitievisie warmte beschrijft de strategie en visie. Deel II beschrijft wanneer en in welke buurten we aan de slag gaan met de voorbereidingen om aardgasvrij te worden.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Verandering energieverbruik gebouwde omgeving tov 2020.	13.877TJ (2020)	-4,7%	-12,6%	-5,8%	**Volgt medio 2026**		-13,9%

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% gebouwen zonder aardgasaansluiting	30% (2020)	35%	37%	37%	**38%**		40%
% duurzame warmte	43% (2020)	60%	53%	60%	**volgt mei 2026**		60%
Aantal GWh opwek	100 GWh (2021)	153 GWh	195 GWh	164 GWh	**volgt medio 2026**		178 GWh

*Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden in: de Voortgangsrapportage Energie van de stad

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We zijn gestart met de uitvoering van de beleidsnota Opwekgebieden voor schone energie, voortgang aangegeven in de raadsbrieven van 3 juni 2025 en 25 november 2025.
- Zelf ontwikkelen van het zonne-eiland op de Nedereindse Plas; omgevingsvergunning en watervergunning aangevraagd en verleend, en SDE++ subsidie aangevraagd. Consultatie onder marktpartijen uitgezet (resultaten in 2026) (25 november 2025).
- Keuze voor HVC als publiek warmtebedrijf, voorbereiden aandeelhouderschap (raadsbesluit 2 oktober 2025)
- Bouwen en onderhouden netwerk met bewoners initiatieven en ondersteunende externe partijen. Dit is ingezet onder de naam: Aanpak Energieke buurten. Een rol hierin speelt ook energieambassadeursnetwerk; de aanbesteding liep eind 2024 af. Deze is tijdelijk verlengd. Eind 2025 is gestart met de voorbereidingen nieuwe aanbesteding en deze zal in 2026 aanbesteed worden (25 november 2025).

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Bij de voorjaarsnota 2025 zijn incidentele middelen vrijgemaakt om op korte termijn maatregelen mogelijk te maken om de impact van netcongestie te verminderen en de ontwikkeling van de stad mogelijk te blijven maken.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- Als onderdeel van het uitvoeringsprogramma energie besparen gebouwde omgeving zijn we gestopt met het jouwhuisslimmer voorbeeldwoning in Overvecht.
- Elektrisch koken: Stadsbrede aanpak en gemeentelijke inzet in samenwerking met woningcorporaties lijkt ingewikkeld en vooralsnog niet haalbaar. Dit wordt verder toegelicht in de raadsbrief over de warmtetransitie (Q4 2024). Wel hebben corporaties zich gecommitteerd aan de doelstelling uit de transitievisie warmte en benutten natuurlijke momenten om complexen aan te pakken (28 oktober 2024).

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- (Voorbereiden) besluitvorming deelname Stedin, besluit genomen geen deelname in Steding zoals gemeld in raadsbrief Aandeelhouderschap Steding (20 december 2023).

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

Activiteiten bij doelstelling: aantal GWH opwek

- Zonnepark Geluidswallen A12, omdat de ontwikkelaar met een vergunning zich heeft teruggetrokken hebben we besloten ook voor dit project zelf de ontwikkelende rol op te pakken, zie raadsbrief van 9 april 2025. In overleg met de gemeente Woerden is gestart met de voorbereiding van de vergunningaanvraag.
- De initiatiefnemers van het project zon op Haarrijnseplas hebben we begeleid in het proces van de beroepsprocedure tegen de omgevingsvergunning, zie de raadsbrief van 3 juni 2025. Voor zon in Ockhuizen hebben we stappen gezet om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst als stevig fundament voor de gebiedsontwikkeling, zie de raadsbrief van 25 november 2025
- Zelf ontwikkelen zonnepark Nedereindse Plas en geothermie. Voor Nedereindse plas wordt verwezen naar de beschrijving onder “Nieuwe activiteiten in 2025”. Voor geothermie geldt dat we hebben moeten besluiten om de zoektocht naar geothermieprojecten binnen onze gemeentegrens te staken. De raad is hierover geïnformeerd via de raadsbrief van 3 juni 2025.

Activiteiten die bijdragen aan o.a. de doelstelling: % duurzame warmte

- Samenwerken met partners aan de realisatie van warmtebronnen: Met de regio, HDSR en Rijkswaterstaat bekijken we of er op bepaalde wateren zoals de Kromme Rijn, waterenergieplannen nodig zijn om af te stemmen wie gebruik kan maken van de potentie. Met buurtinitiatieven verkennen we hoeveel en welke bronnen er nodig zijn als een collectief de uiteindelijke oplossing wordt
- Er is uitvoering gegeven aan Uitvoeringsprogramma Elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie 2023-2026. We werken aan netbewuste warmteoplossingen en samen met Stedin aan de inpassing van (extra) trafohuisjes. Om het plaatsen te versnellen wordt, als de plaatsing botst met andere ambities, sneller een escalatie gezocht, is er budget vrij gemaakt voor het beter ‘aankleden’ van trafohuisjes en maken we afspraken met woningbouwcoöperaties voor het plaatsen van trafohuisjes op hun grondgebied; zie Raadsbrief Stand van zaken netcongestie november 2025 - iBabs Publieksportaal.
- Uitvoering geven aan Uitvoering programma zon op dak en netoplossingen. Dit uitvoeringsprogramma integreren we in het Programma Energie besparen en wordt meegenomen in de actualisatie van de uitvoeringsprogramma’s Energie besparen zie raadsbrief Evaluatie en ontwikkelingen energie en besparen

Activiteiten die bijdragen aan o.a. de doelstelling: % gebouwen zonder aardgasaansluiting

- We passen het tempo van het opstellen van de wijkuitvoeringsplannen aardgasvrij aan op basis van de context waarbinnen we die moeten opstellen (wetgeving, medewerking Eneco). In de vastgestelde beleidsnota warmte laten we zien dat we nu aan de slag gaan met de drie gebieden waar buurtinitiatieven actief zijn en waar geen bestaande netten liggen. Als de randvoorwaarden op orde zijn kunnen we weer gebieden met bestaande netten oppakken.

- Routekaart voor aanpak aardgasvrij binnenstad opstellen. Zoals benoemd in de raadsbrief van 10-07-2025 is er een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden richting aardgasvrij in het Museumkwartier. Het wervenherstel gebeurt tot 2030 per individuele kelder. Hierdoor kan er geen rekening worden gehouden met de aanleg van warmtenet. Vanaf 2030 wordt trapsgewijs gewerkt en haken we aan om, wanneer mogelijk, ruimte te reserveren of warmtenet direct aan te leggen.
- Uitvoering geven aan keuze gemaakt op basis van op te stellen scenario's vervolg Overvecht-Noord. Er is gewerkt aan de uitwerking van de rekenkamer adviezen voor aardgasvrij Overvecht-Noord. In het licht van de ontwikkelingen met de landelijke wetgeving en publieke route voor de warmtebedrijven zal de uitvoering anders verlopen. Voor de aanleg van nieuwe aansluitingen is daarom een pauze afgekondigd. Wel wordt er gewerkt aan besparen en initiatieven rondom verduurzaming in de wijk. Het plan hiervoor is 17 september 2025 met de raad gedeeld.

Activiteiten bij doelstelling: Verandering energieverbruik gebouwde omgeving t.o.v. 2020.

- De intensivering van (1) het programma Besparen, (2) de vve-aanpak en de energiescans voor het mkb, (3) de inzet van mkb-verduurzamings- en Energieloketsubsidie en (4) de energiescans voor maatschappelijk vastgoed verloopt volgens planning. De resultaten zijn uitgebreid beschreven in de voortgangsrapportage Energie van de stad
- Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma verduurzaming bedrijventerreinen inclusief intensivering van de inzet door de inzet van beschikbare Rijksmiddelen. O.a. in de vorm van samenwerkingen op diverse bedrijventerreinen. Zie raadsbrief Evaluatie en ontwikkelingen energie en besparen

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Het warmteprogramma is niet vastgesteld omdat we eerste de kaders hebben vastgelegd met de raad in de beleidsnota warmte. Het warmteprogramma is wettelijk verplicht uit de wet gemeentelijk instrumentarium warmtetransitie die vertraagd op 1 juli 2026 ingaat. We zullen deze naar verwachting eind 2026 laten vaststellen door college op basis van de beleidsnota Warmte.
- Beleidsnota warmte goedgekeurd door de raad incl Milieueffect rapportage voor het Beleidsnota en warmteprogramma en bronnenstrategie
- Het wijkuitvoeringsplan Oog in Al is in 2025 niet afgerond. Op grond van de in 2025 vastgestelde wet collectieve warmte (Wcw) moet er eerst een kavel worden vastgesteld, een warmtebedrijf worden aangewezen en een kavelplan worden vastgesteld. Pas daarna kan er een wijkuitvoeringsplan worden vastgesteld. We doorlopen nu deze wettelijk vastgestelde route voor Oog in Al (en ook voor Lunetten en Noordoost). In Q4 2026 nemen we in het warmteprogramma op welke planning we voor ogen hebben voor de buurtaanpak aardgasvrij in de drie genoemde buurten.
- Toewerken naar besluitvorming over uitvoeringsbedrijf voor buurtaanpak aardgasvrij. Het is in deze fase niet zinvol om te starten met de inrichting van een uitvoeringsbedrijf. Ook niet voor een pilot. Zodra we bewoners een goed collectief warmte aanbod kunnen doen, voor individuele gevallen netcongestie is opgelost, pakken we dit weer op. Tegen die tijd is naar verwachting is ook meer helderheid over de noodzakelijk condities om een overstap "haalbaar en betaalbaar" te maken, zodat we gericht de aanwijsbevoegdheid kunnen inzetten.

Financiën 1: Energieverbruik

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	7.063	6.532	6.346	13.649	12.887	-762
Lasten	18.439	17.907	16.623	22.011	20.998	1.013
Saldo baten en lasten	**-11.375**	**-11.375**	**-10.276**	**-8.362**	**-8.111**	**251**
Onttrekking reserves	675	675	100	3.900	3.900	0
Toevoeging reserves	0	0	0	2.586	2.586	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**675**	**675**	**100**	**1.315**	**1.315**	**0**
Totaal	**-10.700**	**-10.700**	**-10.176**	**-7.048**	**-6.797**	**251**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-762**	
Vanuit de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden (CDOKE) zijn minder middelen besteed op diverse onderdelen van de opgave Energie. Dit betreft onder andere minder personele inzet op data op orde, omdat onder andere verplichting om data op orde te krijgen is uitgesteld door vertraging in de wetgeving en door netcongestie realisatie van bepaalde systemen langer op zich laat wachten.	-1.261	I
Voor de specifieke uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma zijn meer middelen ingezet ter dekking van de lasten.	1.098	I
Voor de specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting zijn minder middelen ingezet ter dekking van de lasten.	-597	I
Overige baten	-2	I
Lasten	**1.013**	
Vanuit de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden (CDOKE) zijn minder middelen besteed op diverse onderdelen van de opgave Energie. Dit betreft onder andere minder personele inzet op data op orde, omdat onder andere verplichting om data op orde te krijgen is uitgesteld door vertraging in de wetgeving en door netcongestie realisatie van bepaalde systemen langer op zich laat wachten.	1.261	I
Vanuit de specifieke uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma zijn er meer middelen besteed vanwege een betere inrichting van de aanvraag procedure voor de subsidie nadere regeling woningcorporaties. Hierdoor is de aanvraag en uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen versneld.	-1.098	I
Vanuit de specifieke uitkering herstructurering volkshuisvestingsfonds Overvecht zijn minder middelen besteed, omdat veel Verenigingen van Eigenaren (VvE's) nog niet vergevorderd genoeg waren om de subsidie aan te vragen.	597	I
Overige lasten	253	I

Risico's

Toprisico's programma	Maatregel
Netcongestie (teruglevering) Doordat er steeds meer energie opgewekt wordt, is een netcongestieproblematiek in de regio Utrecht ontstaan. Hierdoor kunnen we (grote) opwekprojecten (Zon op dak, zonnevelden en wind) mogelijk niet tijdig aansluiten op het net met als gevolg dat we minder duurzame elektriciteit kunnen opwekken.	In RES verband is gewerkt aan energiebeelden om een beter inzicht in de mogelijkheden voor opwek te krijgen. Doordat netcongestie in de regio verergert zijn meer verdiepende analyses nodig. Dit loopt onder andere met de provincie bij de voorbereidingen voor de nieuwe ronde p-MIEK 3.0 (provinciaal meerjarenprogramma investeringen energie en klimaatinfrastructuur).
Netcongestie (afname) verslechtering van congestiesituatie Utrecht zit op dit moment in congestiefase 1, waarin geen nieuwe grootverbruikaansluitingen mogelijk zijn. Recent heeft TenneT laten weten dat netcongestie op het hoogspanningsnet nog minimaal tot 2033 gaat duren. Zonder ingrijpende maatregelen gaat Utrecht in 2026 naar congestiefase 2, waarin ook geen nieuwe kleinverbruikaansluitingen mogelijk zijn. Dit zou betekenen dat alle nieuwe ontwikkelingen die een stroomaansluiting nodig hebben op een wachtlijst komen: naast grootverbruikaansluitingen voor opwek en afname ook kleinverbruikaansluitingen voor woningen, winkels, warmtepompen en laadpalen. Dit heeft grote gevolgen voor de ontwikkeling en verduurzaming van de stad.	Als het gaat om de regionale en landelijke inzet om verslechtering van de congestiesituatie tegen te gaan is de gemeente grotendeels afhankelijk van netbeheerders en de landelijke overheid. We kunnen namelijk niet alles zelf oplossen en daarom houden we nauw contact met het Rijk, netbeheerders, provincie Utrecht. Ook is de Utrechtse Energy Board, waar de gemeente Utrecht lid van is, aan zet (zie ook het risico Verslechtering van congestiesituatie bij Wonen) Het rijk, provincies en netbeheerders werken aan een pakket van maatregelen om verslechtering van de congestiesituatie te voorkomen. In aanvulling hierop heeft de gemeente in 2025 een programmamanager/ crisismanager netcongestie aangesteld, met de opdracht verdere verslechtering van de congestiesituatie te voorkomen of de impact te verkleinen. Er wordt o.a. gezocht naar het (tijdelijk) uitbreiden van de capaciteit, het faciliteren van uitbreiding van energie infrastructuur, en het slimmer omgaan met de beschikbare capaciteit. We ondersteunen bedrijven en instellingen en werken aan oplossingen om woningen en ontwikkelingen mogelijk te blijven maken.
Vertraging of ongunstige aanpassingen in de wetgeving Vertraging of ongunstige besluitvorming over het wetsvoorstel collectieve warmte, regelgeving milieunormen en wind. Wanneer het Rijk kaders en regelgeving niet wil aanpassen om tot een betaalbaar warmte-alternatief voor het merendeel van de bewoners te komen.	In G4 en VNG-verband is input geleverd op rijksbeleid. De wet collectieve warmte en Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie zijn in 2025 vastgesteld. Naar verwachting treden delen in zowel 2026 als in 2027 in werking. Voor de onderliggende besluiten blijven we in G4 als VNG verband input leveren om tot een haalbare warmtetransitie te komen.

Toprisico's programma	Maatregel
Door onzekerheden in wet- en regelgeving en de beschikbaarheid van onvoldoende Rijksmiddelen zit het maken van afspraken over een duurzaam warmte alternatief in de buurtaanpak met warmtebedrijf Eneco in een impasse.	Naast het aandringen op spoedige behandeling van de wetten en het beschikbaar stellen van voldoende Rijksmiddelen kijken we naar leren van kleinschaliger en buurtnetten met buurtinitiatieven en de opzet/deelname in een publiek warmtebedrijf.
Er is **schaarste voor personeel** op de arbeidsmarkt voor de energietransitie. Dat kan in de toekomst (als we grootschalig woningen van het aardgas halen) wel tot capaciteitsproblemen leiden.	Een aantal stappen zijn gezet om aan de schaarste op de arbeidsmarkt voor energietransitie te werken (raadsbrief 14 mei 2024). Samen met partners zijn nieuwe ideeën voor deze arbeidsmarkt opgehaald. Dit heeft geresulteerd in een matchingsplatform voor bedrijven en werknemers.
Er is beperkte fysieke ruimte voor alle maatschappelijke opgaven, waaronder Energietransitie. Er is ruimte nodig voor opwek, onder en boven de grond voor leidingen, warmtenetten en zware elektriciteitskabels, hoog- en middenspanningstations, bronnen (zoals wind, zon) en grootschalige luchtwarmtepompen, aquathermie en opslag van energie.	Bij concrete initiatieven maken we een integrale gebiedsafweging tussen de opgaven uit de RSU. In de beleidsnota warmte werden de eerste beelden neergelegd en deze zullen verder worden uitgewerkt in het warmteprogramma.

Vervallen Risico's	Reden
Maatschappelijke ontwikkelingen In 2022 en begin 2023 zorgde de stijging van de energieprijzen bij bewoners en bedrijven voor veel urgentie om te verduurzamen. Nu de energieprijzen weer gedaald zijn, zien we dat ook terug in een dalende behoefte aan advies en het gedaalde aantal maatregelen om energie te besparen.	De urgente problematiek is op dit moment vervallen maar wisselende (hoge) energieprijzen zijn nog steeds aan de orde. Mede daarom is ook de aanpak energiearmoede uitgebreid.

De toprisico's met financiële gevolgen zijn terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de toprisico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
WKO Merwede B.V.	Het exploiteren van de Energie-installatie voor het leveren van warmte en koude ten behoeve van Project Merwede.	133

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Energieverbruik gebouwde omgeving 2050				
Woning isolatie voor specifieke grote vve's in Overvecht		12.500	305	12.195
Stimuleringslening kleine VvE's		1.850	673	1.177
Isoleren sociale huurwoningen door woningcorporaties		2.163	0	2.163
Woning isoleren		750	712	38
Subsidie woning isoleren grote vve in de wijken Overvecht, Noordwest, Zuid en Zuidwest		1.800	9	1.791
Subsidie woning isoleren grote vve in de wijken Oost, Noordoost, Binnenstad, Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern		1.000	0	1.000
Verduurzamingsmaatregelen MKB-ondernemingen		150	52	98
Isolatie en onderhoud eengezinswoningen Overvecht		784	78	706
Subsidie bij collectieve inkoopactie	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatrregelen bij partuculiere woningen	900	391	509
Aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen	Woningcorporaties worden gesubsidieerd voor het nemen van energiebesparende maatregelen, ter vermindering van de energielasten van huurders	1.900	0	1.900
Duurzaamheidsleningen	Regeling voor duurzaamheidsleningen voor grondgebonden woningen	2.826	2.042	784
Samen Verduurzamen	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatregelen bij particuliere bestaande woningen.	75	15	60

Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	30	5	25
Energieadvies en Trajectbegeleiding	Energieadvies en Trajectbegeleiding voor grondgebonden woningen.	102	50	52
Maatschappelijk Vastgoed	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	80	29	51
Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	250	0	250
Totaal doelstelling 1		27.160	4.361	22.799
Totaal Klimaatvriendelijke stad		**27.160**	**4.361**	**22.799**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Duurzame bereikbaarheid

Programma overzicht

We geven voorrang aan gezonde en schone manieren van verplaatsen en creëren zo meer leefruimte.

Portefeuillehouder(s): Senna Maatoug, Eva Oosters

Financiën programma

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	82.289	84.882	110.552	93.736	95.482	1.746
Lasten	71.483	68.813	90.318	80.329	74.874	5.455
Saldo baten en lasten	**10.805**	**16.068**	**20.234**	**13.407**	**20.608**	**7.201**
Onttrekking reserves	56.173	56.389	7.715	8.493	15.489	6.995
Toevoeging reserves	21.065	27.345	23.731	24.555	33.721	-9.166
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**35.107**	**29.045**	**-16.015**	**-16.062**	**-18.233**	**-2.171**
Totaal	**45.912**	**45.113**	**4.219**	**-2.655**	**2.375**	**5.030**

De baten in dit programma zijn 95,482 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Subsidies voor investeringsprojecten Duurzame vervoersmiddelen (3,1 miljoen euro)
- Inkomsten fietsparkeren (1,7 miljoen euro)
- Inkomsten autoparkeren (88,9 miljoen euro)
- Baten voor de deelopgave Anders Reizen (1,9 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 74,874 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Personele lasten en uitvoeringskosten van wettelijke en reguliere (beleids)taken (12,9 miljoen euro)
- Uitgaven voor 2025 voor het realiseren van meerjarige investeringsprojecten OV, Auto, Fiets en Verkeersveiligheid (11,2 miljoen euro)
- Lasten fietsparkeren (12,6 miljoen euro)
- Lasten autoparkeren (31,9 miljoen euro)
- Lasten voor de deelopgave Anders Reizen (6,2 miljoen euro)

In dit programma is in 2025 15,489 miljoen euro onttrokken en 33,721 miljoen euro toegevoegd aan de reserves. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in de Jaarrekening.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Duurzame vervoersmiddelen

Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen.

Wat hebben we bereikt in 2025?
Het afgelopen jaar hebben we gewerkt aan regelgeving, beleid en herinrichtingen van de openbare ruimte, om de mobiliteitstransitie te bevorderen. Voorbeelden zijn de verschillende regionale, stedelijke- en doorfietsverbindingen (o.a. Archimedeslaan-noord, Tuinwijkroute, Rutherfordweg, Koningsweg Oost en Fietsroute Om de Noord). Daarnaast hebben we een aantal grote herinrichtingen opgeleverd (Westelijke Stadsboulevard, Amsterdamsestraatweg, Damstraat, Europalaan-Noord, Linschotensingel en de Jutfaseweg (conform coalitieakkoord 2022 is een wandelpad langs de Jutfaseweg aangelegd)). Verder hebben we in lijn met het coalitieakkoord 2022:

- De Beleidsnota Voetganger uitgewerkt die bijdraagt aan de verbetering van de positie van de voetganger en het stap voor stap bouwen aan het voetgangersnetwerk;
- Werkten we aan de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Goederenvervoer 2023-2026 om goederenvervoer duurzamer en efficiënter te maken, we liggen daarvoor op schema;
- En hebben we voor het Openbaar vervoer, in samenwerking met de provincie, gewerkt aan (1.) (onderdelen van de) Ontwikkelagenda OV-alliantie (Ontwerpprincipes en -criteria; Kwaliteit van het OV-netwerk; Programmering van de OV-maatregelen) en (2.) diverse uitvoeringsprojecten voor verbetering van het openbaar vervoer: Verbeteren van de toegankelijkheid van de bushaltes; Doorstromingsmaatregelen OV; Aanpassingen als gevolg van Vervoerplan 2025; De no regret-maatregelen vanuit U-ned).

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Mobiliteitsplan 2040	2021	We verwachten dat de stad groeit van ruim 375.000 inwoners in 2025 naar ruim 450.000 inwoners in 2040. Voor een gezonde groei van de stad is het nodig om de mobiliteit anders te organiseren. De stad moet aantrekkelijk en bereikbaar zijn voor iedereen.
Beleidsnota Luchtkwaliteit 2025 -2030	2024	De nota bevat beleid om met luchtkwaliteitsmaatregelen te voldoen aan de in 2024 aangescherpte EU-grenswaarden en te streven naar de WHO-advieswaarden van 2021.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat lopend wordt gedaan.	13% (2018)	21%	18%	21%	**21%**		21%
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat fietsend wordt gedaan.	29% (2018)	29%	29%	29%	**29%**		29%
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat met het ov wordt gedaan.	20% (2018)	15%	18%	15%	**15%**		16%
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat met de auto wordt gedaan.	36% (2018)	34%	33%	34%	**34%**		33%

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben de beleidsnota Voetganger gemaakt om lopen vanuit de voordeur, in de wijken, voor iedereen vanzelfsprekender en beter mogelijk te maken. De ontwerp-beleidsnota lag van 18 oktober t/m 28 november 2025 ter inzage. In februari 2026 is de beleidsnota Voetganger aan de raad vastgesteld.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

Beleid en Strategie Mobiliteit

- We hebben een grote bijdrage geleverd aan de besluitvorming rondom de MIRT Verkenning OV en Wonen en MIRT Onderzoeken A12 zone in samenhang met Rijnenburg en UAD en we hebben gewerkt aan een voorkeursalternatief voor de Merwedelijn.

Fiets en Voetganger

- We werkten samen met de provincie aan verschillende verbeteringen aan het (regionale) fietsnetwerk. Om de regionale samenwerking te bekrachtigen hebben we de ‘intentieovereenkomst samenwerking U10 en provincie Utrecht voor realisatie fietsinfrastructuurprojecten 2025-2029’ getekend.
- Op 16 december zijn intentieovereenkomsten getekend voor twee nieuwe doorfietsroutes: Houten-Utrecht en Utrechts Science Park-Zeist-Amersfoort.
- De fietsverbinding Boorstraat: gewerkt aan het functioneel ontwerp voor de fietsverbinding en de openbare ruimte, zie ook de raadsbrief.
- We hebben gewerkt aan de variantenstudie voor de Dom tot Damroute (incl. de Demkabrug), om tot een voorkeursalternatief te komen.
- Gewerkt aan de planontwikkeling en uitvoering van verschillende regionale, stedelijke- en doorfietsverbindingen (o.a. Archimedeslaan-noord, Tuinwijkroute, Rutherfordweg, Koningsweg Oost en Fietsroute Om de Noord).
- We hebben de tot fietsstraat heringerichte Jutfaseweg opengesteld.
- We zijn begonnen met het voorbereiden van het aanpakken van knelpunten op het voetgangersnetwerk en het verbeteren van de kwaliteit van de voetgangersinfrastructuur, bijvoorbeeld door het verbeteren van de looproutes naar OV-haltes op de volgende locaties:
    - Tolsteegplantsoen
    - Station Terwijde
    - Blauwkapelseweg
    - Croeselaan

Ov en Auto

- We hebben de ontwikkelagenda Ov-Alliantie opgeleverd. Hierin maken we voor het eerst met de provincie een programmering met een doorkijk naar de middellange termijn.
- We hebben het definitief ontwerp van beide No Regretmaatregelen (Ov-verbinding Overvecht – USP en Busbaan Merwedekanaalzone) afgerond.
    - we hebben de toegankelijkheid van 16 bushaltes verbeterd;
    - het uitvoeren van doorstromingsmaatregelen OV, waaronder de afrit Waterlinieweg;
- We hebben aanpassingen als gevolg van Vervoerplan 2025 in de Socrateslaan en Damstraat doorgevoerd. De Damstraat is eind 2025 ook direct opengesteld.
- In 2025 hebben we de Europalaan-Noord, Westelijke Stadsboulevard, 2e fase Linschotensingel en Amsterdamsestraatweg afgerond en opengesteld.
- We voeren het Uitvoeringsprogramma Vervoersongelijkheid uit, vanuit de drie prioriteiten:
    - Verbeteren bereikbaarheid inwoners Overvecht, Noordwest en Zuidwest;
    - Verbeteren van de bereikbaarheid van inwoners met een laag inkomen;
    - Verbeteren van de bereikbaarheid voor ouderen met beperkte vaardigheden.

Goederenvervoer

- Het Uitvoeringsprogramma Goederenvervoer 2023-2026 en het Uitvoeringsprogramma bouwlogistiek zijn (verder) uitgevoerd. Zie raadsbrief Voortgang Uitvoeringsprogramma Goederenvervoer voor de belangrijkste resultaten.
    - Voorbereiden van het nieuwe toegangsbeleid binnenstad (gaat in per 1 mei 2026) waarmee we het aantal en het gewicht van goederenvoertuigen willen verminderen. Op basis van de vele reacties op het concept besluit, is de invoeringsdatum uitgesteld naar 1 mei 2026. En zijn er een groot aantal gesprekken geweest op ambtelijk en bestuurlijk niveau met betrokken doelgroepen. Hierop hebben we de toegangsregels deels aangepast en is de invoering van venstertijden binnen de singels uitgesteld naar 2028.
    - PPS onderzoek afgerond en living lab vervoer over water opgestart waar we samen met commerciële bedrijven (verzenders, vervoerder en ontvangers) werken aan méér vervoer over water in de stad.

- Eén uniform BLVC-kader opgesteld dat we stadsbreed kunnen gebruiken en waarin principes voor bouwlogistiek zijn opgenomen om vervoersbewegingen naar bouwplaatsen te verminderen.
- Het aanbieden van gratis proefritten van 1 maand aan ondernemers om lichte elektrische voertuigen uit te proberen.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

Fiets en Voetganger

- We lopen achter op de realisatie van een aantal doorfietsroutes door vertraging in de planvorming (Utrecht-Hilversum, Utrecht-Amersfoort en Houten-Lage Weide). De vertraging is ontstaan door nadere afstemming met de omgeving en door een tekort aan capaciteit.

OV en Auto

- We lopen achter met de realisatie van de bestemming/knip Catharijnesingel door een bezwaarprocedure, we verwachten in de eerste helft van 2026 met de realisatie te starten.
- Het definitief ontwerp van de HOV-verbinding Europalaan Zuid is met vertraging afgerond, we starten in 2026 met de realisatie.
- Het definitief ontwerp van de Kardinaal de Jongweg is met vertraging afgerond, we starten in 2026 met de realisatie.
- We zijn gestart met het IPvE voor de projecten die vallen onder Zuidpoort fase 1.

Financiën 1: Duurzame vervoersmiddelen

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	3.212	2.613	19.755	5.728	2.646	-3.082
Lasten	23.922	21.841	36.045	23.296	21.936	1.360
Saldo baten en lasten	**-20.710**	**-19.228**	**-16.290**	**-17.567**	**-19.289**	**-1.722**
Onttrekking reserves	18.627	16.620	4.965	250	653	403
Toevoeging reserves	20.010	20.182	22.043	17.917	16.831	1.086
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-1.382**	**-3.562**	**-17.078**	**-17.667**	**-16.178**	**1.489**
Totaal	**-22.093**	**-22.791**	**-33.368**	**-35.235**	**-35.468**	**-233**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-3.082**	
Uitvoeren maatregelen fiets en voetganger		
Minder baten dan begroot vanwege een correctie op subsidiebaten die in eerdere jaren ten onrechte waren ingeboekt terwijl er nog geen overeenkomstige subsidiabele kosten waren gemaakt.	-847	I
Uitvoeren maatregelen gebruik openbaar vervoer.		
Voor de projecten toegankelijke bushaltes, Europalaan Zuid en OV verbinding Overvecht-USP zijn minder kosten gemaakt wegens vertraagde uitvoering waardoor er minder subsidie kan worden toegerekend.	-2.782	I
Overige baten	547	S

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Lasten	**1.360**	
Uitvoeringsmaatregel doorgaande autoverkeer		
Verrekening van kosten met het programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving binnen het project NRU was geraamd in 2025 maar vindt plaats in 2026. Ook de uitvoering van geluidsmaatregelen binnen project Westelijke Stadsboulevard was geraamd in 2025 maar vindt plaats in 2026. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve.	1.758	I
Overige Lasten	-398	I
Reserves	**1.489**	
Onttrekkingen	**403**	
Duurzaam vervoer		
Overige onttrekkingen reserves	403	I
Toevoegingen	**1.086**	
Duurzaam vervoer		
Voor de projecten toegankelijkheid bushaltes, Europalaan Zuid en OV verbinding Overvecht-USP zijn minder kosten gemaakt waardoor er minder subsidie is ontvangen (zie toelichting lasten).	2.720	I
Het hogere resultaat dan begroot op de lasten van Uitvoeringsmaatregel doorgaande autoverkeer wordt in de reserve gestort.	-1.807	I
Overige toevoegingen reserves	173	I

Doelstelling 2: Mobiliteitsgedrag

Mobiliteitsgedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad.

Wat hebben we bereikt in 2025?
We liggen op schema met het wegwerken van de tekorten aan fietsparkeerplekken op de stations, de binnenstad en de vooroorlogse wijken.

In lijn met het coalitieakkoord 2022 hebben we dit jaar de invoer betaald parkeren voorgezet. We hebben het Uitvoeringsprogramma Invoering Betaald Parkeren 2025–2028 vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma is het plan van aanpak ter uitvoering van het raadsbesluit om in de hele stad parkeerbelasting te heffen. Ook hebben we betaald parkeren ingevoerd in 13 gebieden en in totaal zijn er 9.711 parkeerplaatsen toegevoegd aan het gebied met betaald parkeren. Daarnaast hebben we 78 autoparkeerplekken in de binnenstad omgevormd naar openbare ruimte voor groen, fiets en verblijf, daarmee hebben we het doel van 50 plekken per jaar (coalitieakkoord 2022) ruimschoots behaald. Hiermee liggen we op schema. Vanaf oktober 2025 kunnen zowel thuiszorgmedewerkers als mantelzorgers gebruikmaken van de ‘Bezoeker betaalt’-functie. Zo profiteren zowel zorgverlener als bewoner van 75% korting op parkeerkosten. We hebben één parkeerproduct ontwikkeld voor de onderwijssector en de politie, waarmee medewerkers met een lange reistijd tegen een gereduceerd tarief een parkeervergunning kunnen aanvragen. Dit product wordt vanaf januari 2026 uitgerold voor beide sectoren.

Voor mobiliteitsmanagement,en Smart Mobility liggen we op schema. Er lopen pilots voor intelligente toegang en slim laden en lossen.

Wat betreft Deelmobiliteit: het aantal elektrische deelfietsen was net als in 2024 1.000 stuks. Deelbakfietsen worden sinds de zomer van 2025 weer aangeboden na de overname van Cargoroo. Eind 2025 stonden er 90 stuks verspreid in de stad. De jaarlijkse update door het CROW van het aantal deelauto's was ten tijde van het opstellen van de jaarstukken nog niet voorhanden. We stimuleren deelmobiliteit als alternatief voor de eigen auto en proberen vervanging van OV- en fietsritten te voorkomen, in lijn met het coalitieakkoord 2022. Over de gehele linie zien we dat het aanbod deelmobiliteit intensiever gebruikt wordt dan voorgaande jaren.

Voor dynamisch verkeersmanagement (DVM) hebben we in 2025 een aanbesteding gehouden voor een nieuw systeem voor het inzetten van DVM. Vanaf 2026 starten we met een nieuw systeem waarmee we stapsgewijs de huidige DVM gebieden in Utrecht ('t Goylaan en WSB) overzetten en daarna ook uitbreiden in Zuidwest.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Mobiliteitsplan	2021	We verwachten dat de stad groeit van ruim 375.000 inwoners in 2025 naar ruim 450.000 inwoners in 2040. Voor een gezonde groei van de stad is het nodig om de mobiliteit anders te organiseren. De stad moet aantrekkelijk en bereikbaar zijn voor iedereen.
Parkeervisie	2021	Parkeren is een belangrijk onderdeel van het verkeersbeleid en is onmisbaar in het streven naar een gezonde, aantrekkelijke en bereikbare stad. Ons parkeerbeleid staat in de parkeervisie. De doelen hierin zijn: ▪ Bereikbaarheid van en binnen de stad behouden; ▪ Kwaliteitsslag openbare ruimte; ▪ Stimuleren gezonde en duurzame vormen van mobiliteit; ▪ Rechtvaardige verdeling van de schaarse parkeerruimte.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in binnenstad	7.100 (2018)	6.700	8.103	6.300	**7.801**		6.100

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in stationsgebied	1.600 (2018)	1.200	1.147	800	**912**	🔴	400
% (zeer) tevreden inwoners over de stallingen in de binnenstad	73% (2014)	-	-	80%	**77%**	🟡	-
% (zeer) tevreden inwoners over de stallingen bij Utrecht Centraal Station	70% (2014)	-	-	89%	**78%**	🟡	-
Aandeel huishoudens zonder auto.	32% (2021)	-	-	34%	**34%**	🟢	-
Gemiddeld aandeel gebiedsvreemd verkeer op de invalsroutes	21% (2022)	20%	21%	20%	**22%**	🔴	19%
Parkeerareaal op straat waar sprake is van betaald parkeren (% van het totale aantal parkeerplaatsen op straat)	25% (2022)	38%	37%	44%	**43%**	🟢	50%
Aantal parkeerplekken omgevormd naar ruimte voor groen, fiets en verblijf	55 (2022)	1.126	191	1.126	**132**	🔴	1.118
% huishoudens dat gebruik maakt van deelmobiliteit.	17% (2021)	25%	-	32%	**27%**	🔴	40%

*Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden in:

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Vanaf oktober 2025 kunnen zowel thuiszorgmedewerkers als mantelzorgers gebruikmaken van de ‘Bezoeker betaalt’-functie. Zo profiteren zowel zorgverlener als bewoner van 75% korting op parkeerkosten. Na 1 januari 2026 geldt een overgangsperiode van één jaar, waarin huidige gebruikers tot 1 januari 2027 naast de kortingsregeling gebruik kunnen blijven maken van de parkeervergunning voor artsen en verloskundigen. Op verzoek van belangenorganisaties blijven we vasthouden aan de randvoorwaarde dat de kortingsregeling voor thuiszorg en mantelzorg ook geldt bij een Wmo-beschikking of Wmo-begeleiding.
- We hebben verschillende scenario’s onderzocht voor een nieuw parkeerverwijssysteem (PRIS) en gekozen voor een sobere variant om het bestaande systeem één-op-één te vervangen en enkele optimalisaties door te voeren. We gaan in 2026 starten met de voorbereiding van de aanbesteding om het systeem tijdig te vervangen.

- We hebben de wenselijkheid onderzocht van één parkeerproduct voor de onderwijssector en de politie. Dit product maakt het mogelijk om tegen een gereduceerd tarief parkeervergunningen te verstrekken aan medewerkers met een lange reistijd. Vanuit standaardisatie en uitvoerings-efficiëntie is gekozen voor één parkeerproduct. De parkeervergunning maatschappelijk wordt vanaf januari 2026 uitgerold voor de onderwijssector en politie.
- Parkeerproduct voor inwoners met een laag inkomen; mensen met een u-pas kunnen via het online formulier gebruiken maken van hun mobiliteitstegoed (ov-tegoed) op de U-pas om tot €105,- per jaar vergoed te krijgen. Randvoorwaarde is onder meer dat zowel de parkeervergunning als de u-pas op dezelfde naam staan.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Mobiliteitscompensatiefonds: uit verschillende juridische onderzoeken is gebleken dat de oorspronkelijke doelstellingen niet haalbaar zijn. Daarom hebben we het compensatiefonds in kleinere vorm uitgewerkt tot een werkinstructie. Deze zullen we in 2026 implementeren.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

Parkeren

- Vanaf 1 januari 2025 hebben we het dagtarief voor alle openbare garages verhoogd naar 10 keer het uurtarief. Ook hebben we het tarief voor de P+R Westraven verhoogd. We hebben samen met de partners van Utrecht Science Park (USP) een voorstel opgesteld voor de verhoging van de tarieven van de P+R USP. Daarnaast hebben we ook een tariefverhoging voor de P+R Papendorp voorgesteld. Beide verhogingen gaan op 1 januari 2026 in.
- We werken momenteel aan het voorstel voor de toekomstige verhoging van de opbrengsten uit de parkeergarages. Voor een zorgvuldig en onderbouwd voorstel wachten we echter nog op enkele onderdelen die nog op orde moeten zijn, waaronder de implementatie van het nieuwe parkeermanagementsysteem en het verder op orde brengen van de benodigde data.
- We hebben betaald parkeren ingevoerd in 13 gebieden: Dr. Schaepmanstraat e.o., Kanaleneiland- Zuid en Noord, Egelantierstraat e.o., (deel) Elinkwijk, Oog in Al inclusief Halve Maan en Den Hommel, Grauwaart, IBB-laan, Van Lieflandlaan e.o., Thomas à Kempisplantsoen e.o. en Spinozaplantsoen e.o., Papendorp en Westraven. Hiermee is blok 1 volgens planning afgerond. Er zijn in totaal 9.711 parkeerplaatsen toegevoegd aan het gebied met betaald parkeren.
- We hebben het Uitvoeringsprogramma Invoering Betaald Parkeren 2025–2028 vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma is het plan van aanpak ter uitvoering van het raadsbesluit om in de hele stad parkeerbelasting te heffen.
- De planning voor invoeren betaald parkeren (IBP) blok 2 is vastgesteld door de gemeenteraad. IBP blok 2 gaat in 2026 met een half jaar uitstel van start. Het uitstel geeft ons ruimte om de basis op orde te brengen van het parkeermanagementsysteem en verbeteringen door te voeren voordat blok 2 start.
- Opheffen parkeerplaatsen: we hebben de 1%-regeling verder uitgerold en in totaal 132 parkeerplaatsen opgeheven: 78 pp in de binnenstad en 54 pp in de rest van de stad. Voor de binnenstad hebben we de achterstand uit 2024 ingelopen en liggen we weer op schema. Veel

parkeerplekken die voor 2025 gereserveerd, zijn doorgeschoven naar 2026. Dit komt doordat het opheffen van parkeerplaatsen afhankelijk is van bewonersintiatieven en de voortgang van projecten. Bij uitloop van de projecten kunnen parkeerplaatsen niet tijdig worden opgeheven. Er staan nu 289 parkeerplekken uit 2025 als gereserveerd geregistreerd: 158 in gebied B1, 41 in gebied A2, 7 in gebied A1 en 85 buiten het fiscaal gebied. Voor 2026 is de capaciteit binnen de 1%-regeling op dit moment volledig benut.

- We hebben samen met projectgroepen en de gebieden de uitgangspunten en opgaves voor Parkeren op Afstand opgesteld. Hierin komen het beleid, het parkeerproduct en de randvoorwaarden voor Parkeren op Afstand samen. In 2026 werken we verder aan het parkeerproduct (zowel de technische inregeling als het vastleggen in de Nadere regel parkeerproducten) en het uitwerken van de randvoorwaarden
- We hebben een onderzoek gedaan naar de huidige ligging van de algemene gehandicaptenparkeerplaatsen in de binnenstad. Uit dit onderzoek bleek dat sommige parkeerplaatsen niet optimaal liggen. Daarom stellen we acties om deze locaties te verbeteren, bijvoorbeeld door ze te verplaatsen of aan te passen. Zo willen we de kwaliteit, bruikbaarheid en toegankelijkheid van deze parkeerplaatsen in de binnenstad vergroten.

Mobiliteitsmanagement

- We voerden ons mobiliteitsmanagementbeleid uit via het regionale samenwerkingsverband Goedopweg, looptijd 2025 – 2030, en hebben plannen van aanpak vastgesteld voor de programmalijnen werkgevers en hinder.
- We hebben een eigen mobiliteitsmanagement aanpak opgesteld die we inzetten bij ingrijpende wegwerkzaamheden. We hebben zelf mobiliteitsmanagementaanpakken toegepast bij herinrichtingen van de Socrateslaan, Jutfaseweg en Amsterdamsestraatweg.
- We zijn gestart met een nieuwe uitvoerder voor de fietsdeals en er is een nieuw, tweede uitgiftepunt geopend bij Kanaleneiland. Afgelopen jaar hebben we 1.158 fietsen uitgegeven.
- We zijn doorgegaan met de scholen- en wijkenaanpak. Nieuw is de mobiliteitsmakelaar die contact onderhoudt met scholen over alle vormen van verkeerseducatie en fietsstimulering.

Verkeersmanagement

- Het Dynamisch Verkeers Management (DVM)-systeem op de Westelijke Stadsboulevard is sinds de herfst van 2025 operationeel.
- De aanbesteding voor het nieuwe DVM-systeem is voltooid, in 2026 kunnen we daardoor gefaseerd het huidige systeem gaan vervangen en uitbreiden. Dit doen we onder andere in Utrecht Zuidwest. We hebben de regionale samenwerking doorgezet voor multimodaal verkeersmanagement.

Deelmobiliteit

- We hebben uitvoering gegeven aan de korte- en middellange termijn maatregelen uit het Plan van Aanpak Deelmobiliteit (2023-2028) en diverse resultaten geboekt, onder andere:
    - Realisatie van 6 nieuwe stationshub's.
    - Start Proef Free Floating Deelauto's met +/- 30 deelauto's.
    - We wijzigden de regelgeving voor deelauto’s i.v.m. het delen van data én het verstrekken van vergunningen aan bewonersinitiatieven.
    - De Cargoroo deelbakfiets kwam weer terug in Utrecht en we plaatsten een 6-tal buurtbakfietsen die door een selecte groep bewoners te gebruiken zijn.
    - Het verzenden van de rijbewijsbrief vanuit de gemeente met kortingsaanbod voor deelauto's vanaf 1 januari 2026.
    - Het voorbereiden van regionale elektrische deelfietsen samen met Provincie Utrecht en een aantal andere gemeenten met startdatum 1 januari 2026.

Digitalisering en Smart Mobility

- Afgelopen jaar ondersteunden we nieuwe projecten met ANPR-camera’s, OM-aanvragen en advies over toegangsoplossingen, en werkten we aan het opzetten van structurele samenwerking en standaardisatie rond intelligente toegang binnen de gemeente.
- We verzamelden inzichten in het gebruik van laad- en losplekken en startten een pilot voor slim laden en lossen om dit efficiënter en eerlijker te organiseren.
- We verstevigden de samenwerking met de Utrechtse wegbeheerders binnen het Regionaal Digitaliseringsteam en werkten gezamenlijk aan kennisdeling, verbetering van mobiliteitsdata en voorbereiding op Europese verplichtingen. Ook startten we een project om (bezoekers) te sturen met goede parkeerinformatie.

Fietsparkeren

- We hebben verder gewerkt aan de plannen voor nieuwe gebouwde fietsenstallingen Jaarbeurspleingebouw, Dubbele Knoopstalling, Vaartsche Rijn en Hoog Catharijne (P1 en P4) en een nieuwe openbare stalling in de binnenstad.
- We werkten verder aan plannen voor uitbreiding fietsparkeerplekken bij stations Overvecht, Zuilen, Lunetten, en Vleuten.
- In de vooroorlogse buurten hebben we in 2025 ongeveer 200 extra fietsparkeerplekken neergezet. In de binnenstad hebben we 820 extra fietsparkeerplekken gemaakt. Hierover hebben we deze Raadsbrief gestuurd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

Parkeren

- Door de in 2023 opgelopen achterstand in het aantal toegevoegde betaald parkeerplaatsen, loopt het percentage nog achter op de doelstelling.
- De uitwerking van nieuw beleid en producten voor het stimuleren van parkeren in de parkeergarages voor bewoners in plaats van in de openbare ruimte hangt samen met onderzoek naar een betere benutting van de parkeergarages. We hebben in 2025 gewerkt aan een model dat beter inzicht geeft in het gebruik van onze parkeergarages en laat zien wat nieuwe tarieven en producten betekenen voor gebruik en opbrengsten. We verwachten het model in 2026 te kunnen inzetten. Het is nodig om goede onderbouwde beleids- en productvoorstellen te kunnen maken.

Fietsparkeren

- We zijn nog niet gestart met de planvorming voor fietsparkeren bij station Leidsche Rijn Centrum. We werken eerst met NS, ProRail en provincie aan een gezamenlijk beeld van de stationsomgeving waarvan fietsparkeren een onderdeel is.
- We zijn verder gegaan met de uitwerking van een nieuw toekomstbestendig fietsdepot. De beoogde locatie is al in eigendom van de gemeente. In 2025 onderzochten we de kansen voor een combinatie van meerdere functies op deze plek. De huidige functie gaat naar een nieuwe locatie en loopt daarbij tegen vertragingen aan, onder andere netcongestie. Voorlopig blijft het depot in Overvecht daarom open.

Financiën 2: Mobiliteitsgedrag

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	79.031	82.049	90.797	87.179	92.450	5.271
Lasten	44.903	43.753	52.299	52.334	50.699	1.634
Saldo baten en lasten	**34.128**	**38.296**	**38.498**	**34.845**	**41.750**	**6.905**
Onttrekking reserves	37.479	39.137	2.695	6.325	14.836	8.511
Toevoeging reserves	298	6.136	238	5.738	15.891	-10.153
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**37.181**	**33.001**	**2.457**	**587**	**-1.055**	**-1.642**
Totaal	**71.309**	**71.297**	**40.955**	**35.432**	**40.695**	**5.263**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**5.271**	
Uitvoeren maatregelen autoparkeren		
In een aantal parkeergarages is incidenteel een hoger resultaat behaald dan begroot.	488	I
Op kortparkeren zijn de begrote inkomsten in 2025 (Voorjaarsnota, Bestuursrapportage) verlaagd. Ten opzichte van de aangepaste begroting is het resultaat positiever (2,2 miljoen euro), vooral door toename opbrengsten in B1-gebied. De begrote inkomsten op naheffingen zijn in 2025 (Voorjaarsnota, Bestuursrapportage) verhoogd. De realisatie is uiteindelijk nog hoger uitgekomen (1 miljoen euro), onder andere als gevolg van daling betalingsbereidheid. Daarnaast zijn er enkele verschillen, vooral als gevolg van de uitbreiding betaald parkeren. Ten behoeve van de Voorjaarsnota 2026 en het MPR 2026 hebben we de meerjarenraming straatparkeren herijkt. Een toelichting hierop is opgenomen in het MPR 2026 (paragraaf Actualisatie Parkeerbegroting).	3.571	I
Overige baten	1.212	I
Lasten	**1.634**	
Uitvoeren maatregelen autoparkeren		
De lasten van Parkeren Straat VTH zijn lager dan begroot in verband met vacatureruimte en het verminderen van de formatie in verband met UBA en hervormingsbezuinigingen die ingaan per 2026. Verder zijn de kapitaallasten lager doordat een jaar na ingebruikname de kapitaallasten worden ingeboekt.	1.590	I
De lasten zijn lager dan begroot vanwege onderbesteding op de kapitaallasten. Dit komt door een verlaging van de rente van 2% naar 1,75% en door vertraging in de planning van projecten. Daarnaast was er een incidenteel budget dat bestemd was voor opruimkosten voor parkeerterrein Papendorp, dit budget (toegekend in het MPR 2021) is niet besteed in 2025.	948	I
De kosten voor personele inzet zijn lager uitgevallen doordat vacatures pas aan het einde van het jaar zijn ingevuld. Daarnaast is een deel van de personele inzet gedekt vanuit de incidentele middelen die beschikbaar gesteld zijn in de Voorjaarsnota 2025	861	I
Uitvoeren maatregelen mobiliteits -en verkeersmanagement		
Van het Rijk is de specifieke uitkering Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat- en Energiebeleid ontvangen. Hiervoor zijn kosten gemaakt binnen Anders Reizen, deze kosten zijn niet begroot	-620	I
In de begroting is rekening gehouden met 20% planningsoptimisme voor het totaal van de uitgaven van de projecten. Achteraf is dit planningsoptimisme te hoog ingeschat.	-981	I
Overige lasten	-164	I
Reserves	**-1.642**	
Onttrekkingen	8.511	

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Uitvoeren maatregelen autoparkeren		
Er wordt 7,2 miljoen euro meer onttrokken aan de reserve Parkeerexploitatie dan begroot als gevolg van diverse lagere baten en hogere lasten. Gesaldeerd met de toevoegingen is sprake van een hogere toevoeging aan de egalisatiereserve parkeren dan begroot van ca 2,5 miljoen als gevolg van een hoger positief resultaat dan begroot.	7.184	I
Uitvoeren maatregelen fietsparkeren		
Er wordt 0,5 miljoen euro meer onttrokken aan de reserve Parkeerexploitatie dan begroot. Gesaldeerd met de toevoegingen is sprake van een hogere toevoeging aan de egalisatiereserve parkeren dan begroot van ca 2,5 miljoen als gevolg van een hoger positief resultaat dan begroot.	511	I
Uitvoeren maatregelen mobiliteits- en verkeersmanagement		
De onttrekking aan de reserve MIB is hoger dan begroot . Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het niet halen van het planningsoptimisme.	816	I
Overige onttrekkingen	0	I
Toevoegingen	**-10.153**	
Uitvoeren maatregelen autoparkeren		
Er wordt circa 9,4 miljoen euro meer toegevoegd aan de reserve Parkeerexploitatie dan begroot. Gesaldeerd met de toevoegingen is sprake van een hogere toevoeging aan de egalisatiereserve parkeren dan begroot van ca 2,5 miljoen als gevolg van een hoger positief resultaat dan begroot.	-9.394	I
Uitvoeren maatregelen fietsparkeren		
Per saldo wordt circa 0,8 miljoen euro meer toegevoegd aan de reserve Parkeerexploitatie dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door lagere lasten op de parkeerexploitatie dan begroot. Gesaldeerd met de toevoegingen is sprake van een hogere toevoeging aan de egalisatiereserve parkeren dan begroot van circa 2,5 miljoen als gevolg van een hoger positief resultaat dan begroot.	-759	I
Overige toevoeging	0	I

Doelstelling 3: Verkeersveiligheid

Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel verkeersveiligheid.

Wat hebben we bereikt in 2025?

Via onze fysieke projecten, educatie en voorlichting en handhaving werken we aan het verbeteren van de verkeersveiligheid. Naar aanleiding van het coalitieakkoord 2022 presenteerden we het uitvoeringsplan om versneld 30 km/u in te voeren. Daarnaast werkten we onder meer aan de aanpak van risicovolle oversteken om de kans op ernstige ongevallen te verkleinen, we brachten nieuwe verkeersveiligheidsknelpunten in beeld, we regelden extra digitale handhaving bij het CVOM om overtreders (snelheid, telefoongebruik) aan te pakken en realiseerden fysieke maatregelen op onder andere de Loevenhoutsedijk, kruising Archimedeslaan/Pisuisselaan, Carnegiedreef/Kasaidreef, Pascalplein en voorrangsplein ’t Goylaan.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Mobiliteitsplan 2040	2021	We verwachten dat de stad groeit van ruim 375.000 inwoners in 2025 naar ruim 450.000 inwoners in 2040. Voor een gezonde groei van de stad is het nodig om de mobiliteit anders te organiseren. De stad moet aantrekkelijk en bereikbaar zijn voor iedereen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Driejarig gemiddelde van aantal verkeersslachtoffers	1.622 (gemiddelde 2022-2024)	max. 372	1.622 (gemiddelde 2022-2024)	max. 1.568 (gemiddelde van 2023-2025)	**1.491 (gemiddelde 2023-2025)**		max. 1.516 (gemiddelde van 2024-2026)
% bewoners dat tevreden is over de verkeersveiligheid in de eigen buurt	63% (2021)	-	-	64%	**62%**		-

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben maatregelen uitgevoerd op onder andere de Loevenhoutsedijk, oversteek Archimedeslaan-Pisuisselaan, kruising Carnegiedreef-Kasaidreef, Pascalplein en de fietsoversteek op 't Goylaan. We werkten verder aan de maatregelen op onder andere de Mr. Tripkade, Wolgadreef, Donaudreef (herinrichting), Thematerweg, Hooft Graaflandstraat en de Rio Brancodreef. Daarnaast evalueerden we diverse maatregelen (o.a. Bottensteinweg en Bastionweg, Moldaudreef en Eisenhowerlaan).
- In 2025 zijn er op diverse locaties verplaatsbare flitspalen (flexflitsers) van het CVOM bijgekomen. Daarnaast is er in 2025 voor het eerst een focusflitser geplaatst in Utrecht, die controleert op het gebruik van elektronische apparaten (telefoongebruik) in het verkeer. Ook hebben we voor twee locaties een vaste flitspaal aangevraagd. In de voortgangsrapportage 2025 Duurzame Mobiliteit beschrijven we het aanvragen van flitspalen en hoe we daarmee de pakkans vergroten en de verkeersveiligheid verbeteren.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- De uitvoering van de definitieve maatregelen op de Vleutenseweg volgt begin 2026. Ook de Niels Bohrweg, de herinrichting van de Donaudreef en kleine aanpassingen aan de kruising de Sartreweg/Aartbisschop Romerostraat volgen in 2026.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing.
Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We werkten verder aan het (versneld) invoeren van 30 km/u op Utrechtse straten en stelden hiervoor een uitvoeringsprogramma op. We stemden de datum van invoer af op de nieuwe dienstregeling van het OV. De invoerdatum voor de 241 straten waar we in één keer 30 km/u invoeren hebben we vastgesteld op 10 juli 2026.
- We verhoogden de pakkans door intensieve handhaving van boa's op verkeersovertredingen door fietsers én op de juiste plek op de weg van brom- en snorfietsers. Voor de plaats op de weg werd er grotendeels gehandhaafd met de inzet van een camera.
- We analyseerden de meest risicovolle oversteken en bedachten mogelijke oplossingsrichtingen. De eerste oversteken (Archimedeslaan-Pisuisselaan, Gietijzerstraat-Nijverheidsweg en Brailledreef-Prins Lanseloetdreef) maakten we in 2025 verkeersveiliger. In 2026 volgen er meer.
- We organiseerden activiteiten binnen Doortrappen om senioren zo lang mogelijk veilig te laten fietsen. In 2026 vergroten we het aantal activiteiten, ook door een subsidie van de provincie.
- We realiseerden nieuwe schoolzones, zoals bij de Sint Bonifatiusschool en werkten aan een pilot voor tijdelijk afgesloten schoolstraten. Onze mobiliteitsmakelaar sprak met bijna alle basisscholen over verkeerseducatie en ruim 3.000 kinderen legden het verkeersexamen af.
- We vroegen voor 19 locaties subsidie aan bij het Rijk en bij de provincie. We startten het gesprek met de middelbare scholen over verkeersveiligheid.
- Conform het coalitieakkoord 2022 willen we veilige en aantrekkelijke fietspaden. We zien dat er steeds snellere, grotere en zwaardere vervoersmiddelen op het fietspad komen, daarom spraken we met andere steden spraken we met het Rijk af wat wij nodig hebben op het gebied van: landelijke maatregelen gericht op fatbikes, het Lichte Elektrische Voertuigen (LEV)-kader en de mogelijkheid tot maatwerk binnen het LEV-kader en maatregelen rondom fietsveiligheid.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 3: Verkeersveiligheid

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	46	219	0	829	386	-443
Lasten	2.658	3.219	1.974	4.699	2.239	2.460
Saldo baten en lasten	**-2.612**	**-3.000**	**-1.974**	**-3.870**	**-1.853**	**2.017**
Onttrekking reserves	66	632	55	1.918	0	-1.918
Toevoeging reserves	758	1.026	1.449	900	999	-99
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-691**	**-394**	**-1.394**	**1.018**	**-999**	**-2.017**
Totaal	**-3.304**	**-3.394**	**-3.368**	**-2.852**	**-2.852**	**0**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-443**	
Uitvoeren verkeersmaatregelen veilige stad		
Overige baten	-443	I
Lasten	**2.460**	
Uitvoeren verkeersmaatregelen veilige stad		
De geactiveerde projecten Amsterdamse straatweg en Kanaalstraat/Damstraat zijn onterecht opgenomen in de begroting, deze worden namelijk niet gedekt met een activareserve.	2.460	I
Overige lasten	0	
Reserves	**-2.017**	
Onttrekkingen	**-1.918**	
Uitvoeren verkeersmaatregelen veilige stad		
De geactiveerde projecten Amsterdamse straatweg en Kanaalstraat/Damstraat zijn opgenomen in de begroting maar hier staat geen onttrekking aan de reserve tegenover.	-1.918	I
Toevoegingen	**-99**	
Overige toevoegingen	-99	I

Risico's

Toprisico's programma	Maatregel
Benodigde samenwerking en cofinanciering voor de noodzakelijke maatregelen komen niet rond. Hierdoor kan de mobiliteitstransitie niet volgens het gewenste tempo worden gerealiseerd.	Inzet op lobby richting regio en rijk en activeren van partners. Dit op basis van een stevige analyse van de impact van vertraging op andere beleidsterreinen zoals wonen, leefbaarheid, klimaat en milieu. Stand van zaken: Het risico is in 2025 beheerst. Met partners is een effectieve lobby gevoerd voor de financiering van de Merwedelijn. Dit heeft geresulteerd in een

Toprisico's programma	Maatregel
	toezegging voor een bijdrage voor financiering van het eerste deel. Hiermee kan een deel van de mobiliteitstransitie, om de groei van de stad mogelijk te maken, plaatsvinden. Voortdurende samenwerking is noodzakelijk om dit risico in de toekomst niet op te laten treden. In Utrecht ligt er circa 130 km aan grote barrières door de stad Utrecht (vaar-, spoor- en autowegen). Om de schaalsprong fiets te realiseren zijn ruim 30 nieuwe bruggen en/of tunnels nodig om barrières te slechten zodat niet iedereen langs dezelfde drukke route hoeft te fietsen. De wensen zijn echter groter dan de middelen. Bottleneck is en blijft de financiering van verbindingen, die barrières door Rijksinfrastructuur moeten overbruggen. Daarin zijn we sterk afhankelijk van het Rijk. Via de landelijke samenwerkingsverbanden Tour de Force en F10 wordt al langjarig gelobbyd voor meer middelen voor de fiets. Via middelen voor woningbouw en mobiliteit (WoMo) kunnen een aantal fietsverbindingen worden gerealiseerd. Vanuit de MRU en de gemeente kunnen en moeten we de nut en de noodzaak van fietsinvesteringen meer kracht bijzetten. Voor de bestaande stad hebben we in G4-verband een notitie opgesteld voor Anders betalen naar gebruik, om niet-noodzakelijk autogebruik te belasten. We zien de financiële druk van projecten vanwege kostenstijgingen oplopen, dit noopt tot scherper prioriteren.
Benodigde **innovatie** als alternatief voor auto gaat niet snel genoeg of is niet voldoende voor groeistad (Dynamisch verkeersmanagement/ DVM, MaaS, parkeerhubs, etc.)	Convenant met deelautoaanbieders, stimuleringsregelingen voor deelmobiliteit, parkeerbeleid (hogere tarieven, lage parkeernormen, weghalen autoparkeerplaatsen). Meer onderzoek initiëren, bijvoorbeeld gebruikersmotieven gebruik P&R's. Stand van zaken: Het risico bestaat nog steeds. Ondanks dat er hard gewerkt is om het parkeerbeleid aan te scherpen en parkeerplaatsen uit de openbare ruimte te verwijderen. De doelstelling is echter door technische beperkingen niet gehaald. Onderzoek naar het gebruik en belemmeringen van de P&R's is gestart. Op de Westelijke

Toprisico's programma	Maatregel
	Stadsboulevard is DVM ingesteld om de bereikbaarheid voor doelgroepen te ondersteunen.
Niet iedereen kan de plekken bereiken die ze zouden willen bereiken, bijvoorbeeld doordat zij moeilijk kunnen rondkomen, door een fysieke of cognitieve beperking, een taalachterstand of slechte verbindingen. Hierdoor zijn mensen onvoldoende in staat om deel te nemen aan de maatschappij. Er is sprake van vervoersongelijkheid.	In het Uitvoeringsprogramma Vervoersongelijkheid staat beschreven dat we vervoersongelijkheid verkleinen door drempels in het vervoer voor inwoners weg te nemen. Door actief met het thema aan de slag te gaan, leren we meer over deze vorm van ongelijkheid, en leren we ook wat de meest effectieve aanpak is. We monitoren actief en updaten de projectenlijst periodiek op basis van opgedane ervaring en aangescherpte inzichten. Stand van zaken: In de monitor is een nulmeting gedaan om een beeld te krijgen van vervoersongelijkheid in de stad. Het programma Vervoersongelijkheid wordt hierop geactualiseerd. Bezuinigingen leiden er echter toe dat de ambitie onder druk staat en de doelstelling mogelijk uit zicht raakt.

De toprisico's met financiële gevolgen zijn terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de toprisico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

x € 1.000

Duurzame bereikbaarheid	Geautoriseerd t/m 2025	Realisatie t/m 2024	Raming 2025	Realisatie 2025	Afwijking raming - realisatie 2025	Restant krediet
Totaal uitbreidingsinvesteringen A	**369.276**					
Duurzaam vervoer	**271.739**					
Uitbreidingsinvesteringen A	271.739	147.238	32.322	17.533	14.789	110.404
Mobiliteitsgedrag	**68.993**					
Uitbreidingsinvesteringen A	68.993	7.287	12.769	14.499	-1.730	50.657
Verkeersveiligheid	**28.544**					
Uitbreidingsinvesteringen A	28.544	18.654	7.697	6.951	746	4.186
Totaal	**369.276**	**173.179**	**52.788**	**38.983**	**13.805**	**165.247**
Uitbreidingsinvesteringen B*						
Duurzaam vervoer						
Uitbreidingsinvesteringen B	206.801	0	0	0	0	0
Totaal uitbreidingsinvesteringen B	**206.801**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

(*) Uitbreidingsinvesteringen B worden niet geautoriseerd.

Toelichting

Het investeringsprogramma Duurzame bereikbaarheid betreft een meerjarenprogramma, dat wij jaarlijks gelijktijdig met de Voorjaarsnota ter vaststelling aanbieden. Autorisatie vragen we voor de start van het project. Wij bundelen dit zoveel mogelijk in de Programmabegroting of met de Eerste bestuursrapportage. Voorbereiding en uitvoering van projecten kunnen meerdere jaren bestrijken. De realisatie per jaar kan afwijken van de begrote jaarplanning. Een specificatie van de projecten is opgenomen in de geheime bijlage bij de doelstelling Duurzame vervoersmiddelen. Hieronder geven we per doelstelling een toelichting op het verschil tussen de uitgavenraming en de gerealiseerde uitgaven in 2025.

Doelstelling Duurzaam vervoer

Uitbreidingsinvesteringen A

Het verschil wordt voor een groot deel veroorzaakt door een te optimistische inschatting over de voortgang van een aantal projecten, met name de projecten OV Verbinding Overvecht (2,0 miljoen euro) en Westelijke Stadsboulevard (3,9 miljoen euro). Het niet gerealiseerde deel van de raming wordt doorgeschoven naar 2026.
Voor de projecten Koningsweg en Archimedeslaan is meer bijgedragen vanuit het programma Aantrekkelijke, Groene Leefomgeving en Erfgoed dan geraamd, waardoor de uitgaven per saldo 0,9 miljoen euro lager zijn. Voor het project Integrale aanpak NRU is een geraamde bijdrage van 3,0 miljoen euro aan het programma Aantrekkelijk, Groene Leefomgeving en Erfgoed in 2025 niet gerealiseerd en doorgeschoven naar 2026.
De resterende 5,0 miljoen euro is een saldo van voor- en nadelen op de overige projecten binnen de doelstelling Duurzaam vervoer.

Doelstelling Mobiliteitsgedrag

Uitbreidingsinvesteringen A
Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt doordat voor het project Merwedekanaalzone betalingen van de eerste termijnen eerder dan gepland hebben plaatsgevonden, waardoor een deel van de uitgaven die voor 2026 voorzien waren, zijn verschoven naar 2025 (3,0 miljoen euro overschrijding). Voor het project Laadpalen in parkeergarages schuift door vertraging in de uitvoering een gedeelte van de uitgaven door naar 2026 (1,1 miljoen euro).

Doelstelling Verkeersveiligheid

Uitbreidingsinvesteringen A
Het verschil wordt veroorzaakt door een te optimistische inschatting over de voortgang van de diverse projecten. Het niet gerealiseerde deel van de raming wordt doorgeschoven naar 2026.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
VvE P&R Uithof/Sciencepark Utrecht	Door het bieden van een combinatie van een goede parkeervoorziening aan de rand van de stad gecombineerd met snel openbaar vervoer naar de binnenstad zet de gemeente in op het afvangen van autoverkeer in de stad. Op deze manier biedt de gemeente een goed alternatief voor automobilisten met bestemming Utrecht voor parkeren in de binnenstad. De gemeente is eigenaar van 500 van de 2.000 parkeerplaatsen in de P&R de Uithof.	239

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

Niet van toepassing voor dit programma.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

Programma overzicht

We werken aan een gezonde en prettige omgeving als je de deur uitstapt.

Portefeuillehouder(s): Linda Voortman; Susanne Schilderman; Rik van der Graaf en Eva Oosters.

Financiën programma

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	151.207	146.201	151.933	165.619	160.427	-5.192
Lasten	249.817	254.849	244.427	272.304	262.094	10.210
Saldo baten en lasten	**-98.610**	**-108.647**	**-92.494**	**-106.685**	**-101.667**	**5.018**
Onttrekking reserves	3.762	6.455	1.328	3.826	5.701	1.875
Toevoeging reserves	141	2.809	7.141	8.918	14.165	-5.246
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**3.621**	**3.646**	**-5.813**	**-5.092**	**-8.464**	**-3.372**
Totaal	**-94.989**	**-105.002**	**-98.307**	**-111.778**	**-110.131**	**1.647**

De baten in dit programma zijn 160,427 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Opbrengsten uit de Afvalstoffenheffing (66 miljoen euro).
- Opbrengsten uit de Rioolheffing (51 miljoen euro).
- Opbrengsten voor Single-Use Plastic (6 miljoen euro).
- Opbrengsten uit Leges Vergunningen (3 miljoen euro).

De lasten in dit programma zijn 262,094 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Personele lasten (77 miljoen euro).
- Onderhoudskosten voor onder andere openbare ruimte, Wervengebied, water- en rioleringssysteem, containers afvalinzameling, gronden en terreinen (bodemverontreiniging) (66 miljoen euro).
- Investeringen in watersysteem, rioleringssysteem en luchtkwaliteit (24 miljoen euro).
- Afvalverwerkingskosten (21 miljoen euro).
- Overige kosten zoals energielasten, kwijtscheldingen belastingen en betaalde subsidies (74 miljoen euro).

In dit programma is in 2025 5,701 miljoen euro onttrokken en 14,165 miljoen euro toegevoegd aan de reserves. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in de Jaarrekening.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Beheer openbare ruimte

Met goed beheer van de openbare ruimte zorgen we voor een gezonde, aantrekkelijke, robuuste en toekomstbestendige leefomgeving voor iedereen.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- Met onderhoud en vervanging, schoonhouden en toezicht en handhaving hebben we de openbare ruimte goed beheerd. Hierdoor hebben we gezorgd voor een gezonde, aantrekkelijke, robuuste en toekomstbestendige leefomgeving voor iedereen.
- We liggen op schema met onze doelstelling om het achterstallig onderhoud in 10 jaar in te lopen.
- Met de uitvoering van ons Programma wervengebied hebben we bijgedragen aan het herstel en behoud van werven en kelders en het vergroten van het maatschappelijk draagvlak bij keldereigenaren en andere stakeholders.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	2016	In de nota is vastgelegd wat nodig is om de kwaliteit van de openbare ruimte goed aan te laten sluiten bij de omgeving.
Nota Beheer Openbare Ruimte	2021	In de nota brengen we in beeld wat de staat is van de kwaliteit van de openbare ruimte en beschrijven we hoe we de openbare ruimte ontwikkelend willen beheren, wat de omvang van het achterstallig onderhoud is en hoe we de verschillende opgaven willen financieren.
Programmaplan Werk aan de Werf	2021	In dit plan staat hoe we wal-, werf- en kluismuren en kelders in het historische wervengebied herstellen en werken aan maatregelen om schade aan muren en kelders in de toekomst te voorkomen.
Actieplan zelfbeheer openbaar groen	2021	Met dit actieplan geven we aan hoe we de samenwerking versterken met zelfbeheerders.
Notitie Aanpak plaagdierbeheersing: Ratten	2020	In deze notitie beschrijven we de aanpak van de Integrated Pest Management, de focus ligt op preventie.
Beleidsnota stadswater	2024	De hoofdambitie van deze beleidsnota is het stadswater toegankelijker maken voor bewoners, ondernemers en bezoekers.
Groenstructuurplan	2007, 2018	De Actualisatie van het Groenstructuurplan 2018 maakt inzichtelijk hoe de ontwikkeling van groen gelijke tred gaat houden met de groei van de stad.
Bomenbeleid	2009, 2018	In het Bomenbeleid staat onze ambities voor bomen.

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota Utrechtse soortenlijst	2018	Lijst met soorten die voor Utrecht kenmerkend zijn, waarbij hun beschermde status zorgt voor continuïteit in het behoud en stimuleren van plant- en dierensoorten.
Nota dierenwelzijn	2019	In deze nota staat het dierenwelzijnsbeleid.
Beleidsnota Ondergrond 2025-2035	2025	Het doel van deze nota is het bieden van een kader om het beschermen, beheren en beter maken van de ondergrond mogelijk te maken.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

De toelichting en analyse op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Waardering van het schoonhouden van de openbare ruimte in de buurt.	6,6 (2021)	-	-	6,5	**6,4**		-
Waardering van het onderhoud van de verharding in de buurt (zoals straten, pleinen, stoepen en fietspaden).	6,6 (2023)	-	-	6,8	**6,6**		-
Waardering van de verzorging van het openbare groen in de buurt.	6,8 (2023)	-	-	6,8	**6,8**		-

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Beleidsnota ondergrond 2025 – 2035 en uitvoeringsprogramma: de nota is door de raad vastgesteld en we zijn gestart met het opstellen van een overzicht van activiteiten die voortkomen uit de beleidsnota.
- Beleidsrijke herziening Verordening burg, schut- en havengelden: op basis van een onderzoek naar de mogelijkheden en haalbaarheid is de verordening herzien.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Evaluatie beheerprogramma's vaste- en beweegbare bruggen en kademuren: deze is nog niet afgerond door de complexiteit van de assets en nieuwe inzichten.
- De raad heeft ingestemd met de aangepaste havenverordening waarin regels zijn opgenomen over het maximaal aantal personen op een vaartuig zodat we meer bevoegdheden hebben om op te reden tegen overlast op en rondom het water.
- Aanvullend op de programmabegroting: we hebben het Handboek Openbare Ruimt 2025-2029 vastgesteld. Hiermee hebben we het kader voor inrichting van de openbare ruimte geactualiseerd.
- Aanvullend op de programmabegroting: de voorhangprocedure voor de overdracht van het Merwedekanaal is afgerond waarmee de gemeenteraad de uitgangspunten voor de overdracht heeft aangevuld. Dit is een belangrijke stap in het komen tot een bestuursakkoord voor de overdracht van het Merwedekanaal.
- Aanvullend op de programmabegroting: we hebben de definitieve regeling Beleidsregel herstel kelders wervengebied gemeente Utrecht vastgesteld.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- Versoberingsopgave 1,085 miljoen euro: we hebben een aantal activiteiten niet meer uitgevoerd. Over deze activiteiten bent u geïnformeerd met de Raadsbrief Voortgang versoberingsopgave Openbare Ruimte.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Openbare ruimte toegankelijker te maken voor mensen met een beperking: we hebben onze acties voortgezet, conform de agenda en uitvoeringsprogramma Utrecht voor iedereen toegankelijk.
- Achterstallig onderhoud: we hebben een ongeveer 1/10e deel van het in de Nota Beheer Openbare Ruimte vastgestelde achterstallig onderhoud weggewerkt. In totaal hebben we ruim 5/10e deel weggewerkt, wat betekent dat we op schema lopen om in 10 jaar alles weg te werken.
- Groot onderhoud- en vervangingswerkzaamheden: we hebben bijna alle projecten die geprogrammeerd zijn in het Meerjaren Investeringsprogramma Beheer Openbare Ruimte 2025-2034 uitgevoerd of gestart. Over het programma hebben wij u met een raadsbrief geïnformeerd.
  We hebben hierbij koppelkansen met stedelijke opgaven benut en gaven invulling aan ontwikkelend beheer.
- Groenonderhoud en schoonhouden openbare ruimte: we hebben het groenonderhoud uitgevoerd volgens de afgesproken kwaliteitsnormen. Gemiddeld hebben we ook de openbare ruimte schoongehouden volgens de afgesproken kwaliteitsnormen. Wel zagen we de afgelopen drie jaar een licht negatieve trend in de kwaliteitsscores. Dit komt door de statiegeldproblematiek en de toegenomen druk op de openbare ruimte waardoor de vervuilingssnelheid is toegenomen.
- Begeleiding van en samenwerking met vrijwilligers in het dagelijks beheer: deze hebben we voortgezet, mede door middel van zelfbeheer, werken vanuit de Buurtagenda en inwoners voorzien van materiaal voor het schoonmaken van de openbare ruimte.
- Handhaven de algemene regelgeving en voorschriften van vergunningen in de openbare ruimte: dit hebben we uitgevoerd zoals voorgenomen waarbij we ook controleerden naar aanleiding van meldingen of eigen waarnemingen vanuit preventief toezicht.

- Uitvoering Programma wervengebied: we hebben herstel van schade aan het monumentale wervengebied, het programmeren van het herstel, intensivering van beheer, voorkomen van schade, voorkomen van onveilige situaties en het invullen van de burenplicht en de maatschappelijke zorgplicht voortgezet.
- Onderzoek haalbaarheid officieel zwemwater: we hebben dit uitgevoerd en de raad over de resultaten en het vervolgtraject geïnformeerd met een brief.
- Ondersteunen realiseren Islamitische begraafplaats: er is overeenstemming bereikt met het kerkgenootschap Verenigde Utrechtse Moslims (VUMO) over de overdracht van de grond en de voorwaarden.
- Planten, bollen en zaden: we kopen, planten en zaaien deze niet meer als ze met bestrijdingsmiddelen geteeld zijn.

Financiën 1: Beheer openbare ruimte

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	18.288	19.611	25.336	23.587	20.950	-2.637
Lasten	120.760	127.252	123.664	132.965	128.992	3.973
Saldo baten en lasten	**-102.472**	**-107.641**	**-98.329**	**-109.378**	**-108.041**	**1.336**
Onttrekking reserves	1.346	1.346	3	1.091	1.091	0
Toevoeging reserves	0	192	7.000	7.417	8.663	-1.246
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**1.346**	**1.154**	**-6.997**	**-6.326**	**-7.572**	**-1.246**
Totaal	**-101.126**	**-106.486**	**-105.326**	**-115.704**	**-115.614**	**90**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-2.637**	
Lagere baten **Dagelijks Onderhoud Schoon** als gevolg van een door de overheid achteraf lager vastgestelde vergoeding voor Single Used Plastics (SUP) over het tijdvak 2023, 2024 en geraamde vergoeding 2025.	-2.100	I/S
Lagere baten **Uitvoering Nota Beheer Openbare Ruimte** als gevolg van vertraging in de werkzaamheden door de nutsbedrijven en met als gevolg minder vergoedingen voor werkzaamheden in de openbare ruimte.	-809	I
Overige kleinere verschillen, individueel lager dan 500, in de baten	272	I
Lasten	**3.973**	
Lagere lasten **Wervengebied** doordat naast de reguliere programmering voor 2025 er ook gewerkt is aan de afronding van de programmering van de investeringen 2021-2024. Deze verschuiving zorgt incidenteel voor een lagere toerekening aan de exploitatie.	2.435	I
Lagere lasten in het **dagelijks onderhoud groen, grijs en schoon** als gevolg van incidenteel minder beschikbare uitbestede inzet waardoor de kwaliteitscijfers in het 2e halfjaar ook iets teruggelopen zijn.	1.416	I
Lagere lasten licentiekosten als gevolg van vertraging in de opstart van het project voor het nieuwe CAD-systeem.	726	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Lagere lasten **Essentaksterfte** als gevolg van gunstig weer waardoor minder werk aan de Essentaksterfte nodig is geweest waardoor de begrote onttrekking ook te hoog was.	650	I
Hogere lasten **Stedelijk beheer infrastructuur** hoofdzakelijk als gevolg van extra externe inzet op diverse assets en overlappende onderhoudscontracten voor de Stadsbaantunnel.	-2.076	I
Overige lagere lasten: kleinere voordelen individueel lager dan 0,5 miljoen euro.	822	I
Reserves	**-1.246**	
Onttrekkingen	0	
Geen verschil bij deze doelstelling.	0	
Toevoegingen	**-1.246**	
Voordeel lasten Dagelijks Onderhoud Schoon is deels toegevoegd aan de systeemreserve Ophaaldienst (Afvalstoffenheffing) en de systeemreserve Egelisatiefonds Rioleringen (Rioolheffing).	-596	I
Voordeel lasten Essentaksterfte is toegevoegd aan de systeemreserve Essentaksterfte.	-650	I

Doelstelling 2: Water- en rioleringssysteem

Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- Ons water- en rioleringssysteem heeft ondanks het droge en warme jaar gefunctioneerd zoals beoogd.
- Er is geen wateroverlast ontstaan tijdens extreme neerslag en we hebben geen meldingen van overlast door te hoge of lage grondwaterstanden ontvangen.
- Het aantal problemen met oppervlaktewaterkwaliteit was beperkt, ondanks het warme en droge jaar.
- We hebben het stelsel robuuster gemaakt, onder meer door de kans op wateroverlast bij de Amsterdamsestraatweg te verminderen en door veel verhard oppervlak af te koppelen en te vergroenen.
- We hebben met onze inspanningen het Nederlands Kampioenschap Tegelwippen gewonnen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	De visie beschrijft hoe we invulling geven aan onze zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater.
Visie klimaatadaptie Utrecht	2022	De visie laat zien wat we op het gebied van hittestress, wateroverlast en droogte moeten doen om ons voor 2050 aan te passen aan het veranderende klimaat.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Aantal geregistreerde meldingen van volledig gestremde wegen of hemelwater in panden vanuit de openbare ruimte bij extreme neerslag (buien t/m 80mm per uur).	0 (2020)	0	0	0	**0**		0
Aantal geregistreerde meldingen van grondwateroverlast door te hoge of te lage grondwaterstanden in de openbare ruimte.	7 (2012)	<=5	29	<=5	**0**		<=5
Aantal keer per jaar dat dusdanige oppervlaktewaterkwaliteitsproblemen optreden dat directe maatregelen zijn vereist. Het gaat hier om vissterfte, stank, botulisme, blauwalg en overmatig kroos.	2 (2012)	<=5	10	<=5	**6**		<=5

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Evalueren vervangingsstrategie: deze is geëvalueerd en aangepast vooruitlopend op herziening van de Visie Water en Riolering vanwege de betere kwaliteit van de riolering dan verwacht. Hierover hebben we de raad geïnformeerd met een brief over het Programma Water en Riolering 2026-2030.
- Afkoppelen van minimaal 15,3 hectare: we hebben 16,5 hectare verhard oppervlak afgekoppeld. Vooral bij de Amsterdamsestraatweg en de Westelijke Stadsboulevard is veel verhard oppervlak afgekoppeld. Van de totale 16,5 hectare is 3,1 hectare vergroend.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Evaluatie klimaatadaptatie en klimaat-stresstesten: de uitvoering van de lokale klimaatstresstesten is gestart maar vertraagd. De vertraging komt doordat deze afhankelijk zijn van de bovenregionale stresstest (landelijke uitvoering) die vertraagd waren.

- Gezamenlijk communicatiestrategie water, klimaatadaptatie en groen: we zijn gestart met de uitwerking van de gezamenlijke communicatiestrategie. We hebben daar beperkt op kunnen inzetten. De visuele stijl is wel klaar.
- Vervangen van minimaal 8,2 kilometer riolering: we hebben 4,0 kilometer riool vervangen. Dat komt onder meer omdat de kwaliteit van de riolering op basis van nadere inspecties beter bleek dan verwacht. Ook zijn projecten vertraagd doordat de integrale projecten meer voorbereidingstijd vroegen, de uitvoeringskracht nog versterkt moet worden en de afstemming met nutsbedrijven moeizamer liep dan gedacht. Een deel van het budget voor rioolvervanging hebben we ingezet voor het verminderen van de kans op wateroverlast op de Amsterdamsestraatweg.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Verbeteren van de oppervlaktewaterkwaliteit: samen met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden hebben we maatregelen genomen die het Programma Gezond Water staan. We hebben onder andere invasieve exotische waterplanten uit watergangen verwijderd, aangepast maaibeheer toegepast op rietoevers en ingezet op de bewustwording over waterkwaliteit bij bewoners.
- Beheer en onderhoud gemeentelijk rioolstelsel, rioolgemalen en drainagestelsel: we hebben dit conform planning uitgevoerd. Voor het in beeld brengen van de kwaliteit van het rioolstelsel hebben we extra inspecties uitgevoerd.
- Waarborgen van de gemeentelijke watertaken in bouwplannen, gebiedsontwikkelingen en herinrichtingen: dit hebben we gedaan door deelname aan gebiedsteams en (integrale) projectteams en met plantoetsing bij vergunningaanvragen. We hebben 2,0 hectare van de totaal 16,5 hectare afgekoppeld bij nieuw- of verbouwprojecten, verdeeld over ongeveer 750 aanvragen en meldingen.
- Stimuleren nuttig gebruik hemelwater: de hiervoor opgenomen activiteiten in het programma Waterproof030 zijn uitgevoerd. We hebben het NK Tegelwippen gewonnen met 437.467 gewipte tegels en we hebben 40 tuincoaches opgeleid. Hoewel we een lichte stijging zien in het gebruik van de subsidie groenblauwe daken sinds de regeling in 2024 is aangepast, is niet het hele bedrag gebruikt
- Groot onderhoud, vervangingen en verbeteringen aan het water- en rioleringssysteem: dit hebben we voortgezet.
- Wateroverlast of schade door langdurige droogte voorkomen: we hebben dit gedaan door het vasthouden van regenwater waar het valt. Dat is onder andere gedaan door ruim 16,5 hectare verhard oppervlak af te koppelen en deels te vergroenen.
- Circulair maken van het water- en rioleringssysteem: met activiteiten uit het programma Waterproof zijn 948 regentonnen gerealiseerd. Daarnaast zijn we gestart met het elektrisch uitvoeren van het dagelijks beheer en onderhoud aan de kolken en het verhelpen van gemelde wateroverlast.
- Aanpassen van het water- en rioleringssysteem aan de groei van de stad: we zijn een verkenning gestart naar een mogelijke andere locatie van de rioolwaterzuivering Utrecht. Daarnaast zijn we gestart met het in beeld brengen van toekomstige knelpunten van het water- en rioleringssysteem en hebben we de consequenties van de toename van het afvalwateraanbod in beeld gebracht.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Nieuwe grondslag voor de rioolheffing: het onderzoek hiernaar is afgerond. De raad is over de uitkomsten geïnformeerd met een raadsbrief. We hebben besloten deze collegeperiode geen besluit meer te nemen over een voorstel voor een nieuwe grondslag.
- Opstellen van en besluitvorming over omgevingsplanregels: het opstellen van de regels voor de klimaatadaptatiedoelstellingen hebben we uitgesteld, omdat eerst een actualisatie van de doelstellingen en strategie van de Visie Water en Riolering en Visie Klimaatadaptatie nodig is.
- Beheer en onderhoud watergangen: er is minder gebaggerd dan we hadden voorgenomen omdat de geprogrammeerde watergangen minder bagger bleken te bevatten dan verwacht. Ook hebben we minder gebaggerd omdat door de gestegen verwerkingskosten we eerst de uitkomst van een onderzoek wilden afwachten naar alternatieve manieren om bagger af te zetten.

Financiën 2: Water- en rioleringssysteem

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	49.498	48.961	51.043	51.190	51.687	497
Lasten	35.186	38.542	35.819	40.197	39.121	1.076
Saldo baten en lasten	**14.311**	**10.419**	**15.224**	**10.993**	**12.566**	**1.573**
Onttrekking reserves	250	659	1.250	1.250	1.250	0
Toevoeging reserves	0	224	0	0	1.544	-1.544
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**250**	**434**	**1.250**	**1.250**	**-294**	**-1.544**
Totaal	**14.561**	**10.853**	**16.474**	**12.243**	**12.272**	**29**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**497**	I
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,500 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten	**1.076**	
Lagere lasten **Riolering** hoofdzakelijk als gevolg van minder gebruik van subsidiemogelijkheden (bijvoorbeeld groene daken), doordat een deel van gepland baggerwerk is doorgeschoven naar 2026 en doordat een deel van de werkzaamheden aan oevers, duikers en dergelijke is vertraagd wegens capaciteitsgebrek.	953	I
Overige lasten	123	I
Reserves	**-1.544**	
Onttrekkingen	0	I
Geen verschil bij deze doelstelling.		
Toevoegingen	**-1.544**	
Het voordeel dat ontstaan is op de baten en lasten is conform beleid toegevoegd aan de systeemreserve Egalisatiefonds Rioleringen.	-1.544	I

Doelstelling 3: Extra groen

Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- Door onze bijdrages aan speel-en sportplekken is de stad beweegvriendelijker.
- Door het vergroenen van straten en pleinen en het planten en uitdelen van bomen is de stad natuurvriendelijker en klimaatbestendiger. Voorbeelden hiervan staan in de Meerjaren Groenprogramma voortgangsrapportage als onderdeel van het Duurzaamheidsverslag in de bijlage van deze jaarstukken.
- We hebben vooruitgang geboekt bij vitale stedelijke groenprojecten (vroeger icoonprojecten) en bij recreatiegebieden als Natuurgebied Zuilen, Rondje Stadseiland en Kromme Rijn Linie Landschap.
- Het vergroenen gaat echter minder snel dan onze doelstelling is, hoewel in 2025 voor het eerst een lichte toename van groen per huishouden hebben geregistreerd. Dit kan een eerste signaal zijn dat de trend aan het keren is.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Plan van aanpak Utrecht op het gemak	2020	Plan van aanpak voor (semi)openbaar en toegankelijke toiletvoorzieningen in Utrecht.
Beleidsnota Stadswater	2024	De hoofdambitie van deze beleidsnota is het stadswater toegankelijker maken voor bewoners, ondernemers en bezoekers.
Meerjaren Investeringsprogramma 2024-2029	2023	Dit programma biedt inzicht in de projecten groot onderhoud en vervanging die we willen uitvoeren.
Nota spelen in je eigen buurt	2022	De nota Spelen in je eigen buurt geeft de ambities aan voor de verspreiding van speel- en sportruimte in de openbare ruimte.
Visie water en riolering Utrecht	2022	De visie beschrijft hoe we invulling geven aan onze zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater.
Visie klimaatadaptatie	2022	De visie laat zien wat we op het gebied van hittestress, wateroverlast en droogte moeten doen om ons voor 2050 aan te passen aan het veranderende klimaat.
Nota Beheer Openbare Ruimte	2021	In de nota brengen we in beeld wat de staat is van de kwaliteit van de openbare ruimte, hoe we de openbare ruimte ontwikkelend willen beheren, wat de omvang van het achterstallig onderhoud is en hoe we de verschillende opgave willen financieren.
Actieplan zelfbeheer openbaar groen	2021	Met dit actieplan geven we aan hoe we de samenwerking versterken met zelfbeheerders.

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Notitie aanpak Plaagdierbeheersing: ratten	2020	In deze notitie beschrijven we de aanpak van de Integrated Pest Management, de focus ligt daarbij op preventie.
Nota dierenwelzijn	2019	In deze nota staat het dierenwelzijnsbeleid
Nota Utrechtse soortenlijst	2018	Lijst met soorten die voor Utrecht kenmerkend zijn waarbij hun beschermde status zorgt voor continuïteit in het behoud en stimuleren van planten dierensoorten.
Groenstructuurplan	2007, 2018	De Actualisatie van het Groenstructuurplan 2018 maakt inzichtelijk hoe de ontwikkeling van groen gelijke tred gaat houden met de groei van de stad.
Bomenbeleid	2009, 2018	In het Bomenbeleid staan onze ambities voor bomen.
Kadernota kwaliteit Openbare Ruimte	2016	In de nota is vastgesteld wat nodig is om de kwaliteit van de openbare ruimte goed aan te laten sluiten bij de omgeving.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden in de stad.	105 (2018)	105	99	105	**100**		105
Hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden rondom de stad.	42 (2018)	42	38	42	**38**		42

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Natuurgebied Zuilen: de gemeenteraad stemde met een ruime meerderheid in met het Integraal programma van eisen/Functioneel ontwerp. We zijn gestart met de uitwerking tot een Voorlopig en Definitief Ontwerp (VO/DO).

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Gezamenlijk communicatiestrategie water, klimaatadaptatie en groen: we zijn bezig met de uitwerking van de gezamenlijke communicatiestrategie. We hebben hier beperkt op kunnen inzetten. De visuele stijl is wel klaar.
- Realiseren nieuwe speelplekken: de speelplek in Park de Watertoren is gerealiseerd. De speelplekken in de Binnenstad en de Makassarstraat liepen vertraging op. Met name de nieuwe speelplek in de noordelijk binnenstad is complex en daardoor is nu nog niet duidelijk wanneer deze gerealiseerd kan worden.
- Evaluatie klimaatadaptatie en klimaat-stresstesten: de uitvoering van de lokale klimaatstresstesten is gestart maar vertraagd. De vertraging komt doordat deze afhankelijk zijn van de bovenregionale stresstest (landelijke uitvoering) die vertraagd waren.
- Nieuwe visrechtovereenkomst: de gesprekken met de Algemene Utrechtse Hengelaarsvereniging over een nieuwe visrechtovereenkomst zijn vertraagd doordat we op de uitkomst van het raadsdebat in december hebben gewacht over het initiatiefvoorstel “Maatregelen om het dierenleed door hengelen te verminderen”.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- Uitdelen fruitbomen: we hebben geen fruitbomen aan bewoners uitgedeeld.
- Landbouwbeleid: we hebben niet geparticipeerd in het provinciaal landbouwbeleid.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Benutten kansen: we hebben veel initiatieven en aanpassingen van de openbare ruimte benut: speelplekken verbeterd, faunapassages aangelegd en in meerdere straten nieuw groen en bomen aangelegd. Een uitgebreid overzicht staat in het Duurzaamheidsverslag 2025 en de voortgangsrapportage Meerjaren Groenprogramma, die gelijktijdig met de jaarstukken naar u worden verstuurd.
- Vergroening: er zijn in Rivierenwijk en Noordwest twee straten in uitvoering gegaan en 2 straten met diverse pleinen, waaronder de Amerhof, zijn in voorbereiding gegaan. In Overvecht is speeltuin Gagelsteede vergroend en zijn er drie andere locaties voorbereid voor uitvoering. We hebben 15 schoolpleinen in de hele stad vergroend. Voor en overzicht van de vergroening per schaalniveau verwijzen we naar de Meerjaren Groenprogramma voortgangsrapportage, die gelijktijdig met deze jaarstukken naar u wordt verstuurd.

- Recreatiegebieden: voor het Groen Groeit Mee voorbeeldgebied Kromme Rijn Linie Landschap is het ontwikkelperspectief met uitvoeringsagenda vastgesteld, zie de Raadsbrief Ontwikkelperspectief Kromme Rijn Linie Landschap 2040 Utrecht - iBabs Publieksportaal
  Vervolgens is de Maatwerkovereenkomst voor de uitvoeringsagenda Kromme rijn Linie landschap vastgesteld. De raad is geïnformeerd met de Raadbrief Maatwerkovereenkomst uitvoeringsagenda Kromme Rijn Linie Landschap.
  De gebiedssamenwerking Noorderpark is in november geformaliseerd met een samenwerkingsovereenkomst, zie Document Utrecht - Raadsbrief Samenwerkingsovereenkomst Noorderpark - iBabs Publieksportaal
  Het toekomstbeeld voor het Nedereindse Park is ontwikkeld en vastgesteld door recreatieschapStichtse Groenlanden (SGL) waar Utrecht aan deelneemt.
- Dierenhulporganisaties: in 2025 zorgden we samen met de dierenhulporganisaties voor een goede en snelle hulpverlening aan hulpbehoevende dieren in de stad.
- Samenwerking met MeerBomenNu en Utrecht Natuurlijk: We deelden 9000 zaailingen uit en plantten 4400 zaailingen in de openbare ruimte in het kader van pilots of zelfbeheerprojecten.
- Communicatie over natuur en soorten: we hebben een positieve grondhouding weergeven waarbij we zijn alert geweest op het vermijden van termen als 'plagen', 'overlastsoorten' en dergelijk.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 3: Extra groen

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	15	670	378	33	363	330
Lasten	16.669	16.701	17.808	17.407	15.704	1.703
Saldo baten en lasten	**-16.653**	**-16.031**	**-17.430**	**-17.375**	**-15.341**	**2.033**
Onttrekking reserves	495	495	0	0	0	0
Toevoeging reserves	41	721	41	241	2.029	-1.788
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**454**	**-226**	**-41**	**-241**	**-2.029**	**-1.788**
Totaal	**-16.200**	**-16.257**	**-17.471**	**-17.616**	**-17.370**	**246**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**330**	
Meerjaren Groenprogramma: In 2025 zijn voor een aantal vergroeningsprojecten subsidies ontvangen die niet waren begroot. Deze subsidies zijn ingezet voor o.a. de vergroening van schoolpleinen (0,03), vergroening in Overvecht (0,075), het aanleggen van faunapassages en loopplanken (0,040) en om bewonersinitiatieven te stimuleren om gevolgen van klimaatverandering aan te pakken (0,092).	228	I
Overige baten	102	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Lasten	**1.703**	
Gezond Gedrag in de Openbare Ruimte: meerdere projecten van Spelen, Sporten en Bewegen (SSB) zijn vertraagd. Dit betreft onder andere de herinrichting van speeltuin De Kameleon, het Zwarte Plein (Lumbresplein) en de nieuwe waterspeelplaats aan de Makassarstraat.	1.470	I
Overige lasten	233	I
Reserves	**-1.788**	
Onttrekkingen	**0**	
Toevoegingen	**-1.788**	
De niet bestede investeringsmiddelen van Groen projecten (0,318 miljoen euro) zijn toegevoegd aan de reserve Extra groen (0,176 miljoen euro) en aan de reserve Investeringsimpuls RSU (0,142 miljoen).	-318	I
De niet bestede investeringsmiddelen van Spelen, Sporten en Bewegen projecten (1,470 miljoen euro) zijn toegevoegd aan de reserve Extra groen.	-1.470	I

Doelstelling 4: Afval voorkomen

Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- Met onze activiteiten zijn we erin geslaagd om een bijdrage te leveren aan het voorkomen en beter scheiden van afval, waarbij afval ook vaker ingezet kan worden als grondstof.
- We hebben met onze activiteiten ervoor gezorgd dat afvalscheiding positief is gestimuleerd.
- Het restafval per inwoner was vergelijkbaar met 2024, maar we hebben onze doelstelling voor restafval niet gehaald.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Grondstoffennota	2020	In deze nota staat onze ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn, waarbij afval verwerkt kan worden tot nieuwe grondstoffen en producten.
Visie Utrecht Circulair 2050	2024	Om richting te geven aan de ontwikkeling naar een circulaire stad is de Visie Utrecht Circulair 2050 met vier prioriteiten opgesteld.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Tevredenheid over de afvalinzameling (cijfer)	6,5 (2019)	-	-	7,0	**6,3**		-
Restafval/inwoner (kg)	219 (2019)	197	199	178	**198**		178

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Pilot inzameling van groente, fruit en etensresten (GFE): we hebben de voorbereidingen voor de proef afgerond.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Pilot ophalen afval op afspraak in de binnenstad: deze is niet verder voorbereid omdat deze niet aansluit bij de uitdagingen van de binnenstad en behoefte van de inwoners. We zijn gestart met een onderzoek naar andere oplossingen.
- Aanvullend op de programmabegroting: de aanpak voor het opruimen en inzamelen van afval en bijplaatsingen is geïntensiveerd. We hebben extra personeel en materieel ingezet. Daarnaast zijn er diverse initiatieven ontwikkeld om bewoners actief te betrekken, zoals gerichte communicatie. In de jaarlijkse raadsbrief over de voortgang van de aanpak van bijplaatsingen hebben we een toelichting gegeven.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- Afronden van Het Nieuwe Inzamelen (HNI): als laatste deel van het project is wijk Oost omgezet.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Gescheiden inzamelen huishoudelijk afval: we hebben het huishoudelijk afval zoals GFE+t (tuinafval), oud papier en karton gescheiden ingezameld.
- Sturen op het voorkomen van afval: we hebben dat gedaan door het opt-in systeem en onze communicatiecampagnes.

Financiën 4: Afval voorkomen

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	69.164	69.352	71.826	77.239	76.564	-674
Lasten	53.994	55.213	54.833	58.755	60.197	-1.441
Saldo baten en lasten	**15.170**	**14.139**	**16.992**	**18.483**	**16.367**	**-2.116**
Onttrekking reserves	1.596	2.806	0	1.400	3.275	1.875
Toevoeging reserves	0	748	0	1.160	1.160	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**1.596**	**2.058**	**0**	**240**	**2.115**	**1.875**
Totaal	**16.767**	**16.197**	**16.992**	**18.723**	**18.482**	**-241**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-674**	
Lagere baten **Afvalstoffenheffing** hoofdzakelijk als gevolg van verandering van de samenstelling van de huishoudens tussen het moment van tariefopstelling en het moment van facturering.	-911	I
Hogere baten **Bedrijfsafval** hoofdzakelijk als gevolg van meer volume. Tegenover de hogere baten staan hogere lasten.	631	I
Overige baten	-394	I
Lasten	**-1.441**	
Hogere lasten **Bedrijfsafval** hoofdzakelijk als gevolg van meer volume. Tegenover de hogere lasten staan hogere baten.	-859	I
Overige lasten	-582	I
Reserves	**1.875**	
Onttrekkingen	**1.875**	
Het nadeel dat ontstaan is op de baten en lasten is conform beleid onttrokken aan de systeemreserve Ophaaldienst (Afvalstoffenheffing).	1.875	
Toevoegingen	**0**	
Geen verschil bij deze doelstelling.	0	

Doelstelling 5: Erfgoed

Behouden, beheren en benutten van Erfgoed als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- Monumenten zijn getransformeerd, herontwikkeld en (energetisch) verduurzaamd waardoor deze toekomstbestendig blijven, met behoud van erfgoedwaarde.
- Erfgoed bleef de cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht en was onderdeel van ontwerpend onderzoek bij gebiedsontwikkelingen.

- Archeologische onderzoeken zorgden voor verbreding van onze kennis over de archeologische waarden in Utrecht.
- Door aanpassing van onze subsidieregeling ondersteunden we met minder middelen een duurzame basisinfrastructuur van publiekstoegankelijke erfgoedactiviteiten.
- Honderden erfgoedvrijwilligers participeerden in Utrechtse erfgoedprojecten.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsregel Zonnepanelen en -collectoren op een beschermd monument en/of op een pand in een rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht gemeente Utrecht	2024	Regels over hoe om te gaan met zonnepanelen op monumenten en op panden in het beschermde stads- en dorpsgezicht.
Actieagenda	2023	Agenda met acties die Erfgoed uitvoert tussen 2022 en 2024.
Erfgoednota 'Utrechts erfgoed verbindt mensen en tijden'	2022	Beleidsdocument over hoe we in Utrecht omgaan met erfgoed.
Visie Religieus Erfgoed	2017	Visie over hoe Utrecht omgaat met Religieus Erfgoed.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Het percentage inwoners dat tevreden is met het aanbod van monumenten en erfgoed	49% (2023)	-	-	55	**50**		-
Aantal uitgegeven omgevingsvergunningen voor archeologie en monumenten.	226 (2022)	200	238	200	**340**		200

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

Niet van toepassing

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- De huur van het tijdelijke depot op de Nijverheidsweg verliep in 2025, waardoor een verhuizing naar een nieuw, tijdelijk depot noodzakelijk was.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Erfgoed draagt bij aan klimaatopgaven in de stad: In mei organiseerden we een monumentenavond toegespitst op de centrale inkoopactie voor duurzaamheidsmaatregelen voor monumenten. Deze inkoopactie, een samenwerking met de afdeling Energie, zorgt ervoor dat monumenteigenaren worden gekoppeld aan adequate uitvoerders die weten wat er kan binnen een monument.
- Beleidsinstrumenten op orde: Door aanpassing van onze subsidieregeling ondersteunden we met minder middelen een duurzame basisinfrastructuur van publiekstoegankelijke erfgoedactiviteiten.
- Erfgoed is het fundament voor ruimtelijke ontwikkelingen in de stad: door vroegtijdige inventarisatie van aanwezige erfgoedwaarden, waaronder met name archeologische vindplaatsen, kon in de planvorming rekening worden gehouden en bleven onderzoekskosten beperkt. Dit deden we o.a. in Rijnenburg.
- Erfgoed verbindt Utrechters met hun geschiedenis, omgeving en elkaar door erfgoed toegankelijk en beleefbaar te maken voor iedereen: onze website erfgoed.utrecht.nl vulden we met meer dan 20 nieuwe artikelen. Heilige Huisjes Utrecht is gestart, dit platform verbindt sociaal-maatschappelijke en culturele programmering aan gebedshuizen. Op onze locatie aan de Plompetorengracht en in het veld ondersteunden enkele tientallen vrijwilligers ons bij archeologisch onderzoek, ruim 100 vrijwilligers waren actief in ons Museum Hoge Woerd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 5: Erfgoed

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	369	570	386	336	1.263	927
Lasten	3.271	3.849	3.353	3.334	3.417	-83
Saldo baten en lasten	**-2.903**	**-3.279**	**-2.967**	**-2.997**	**-2.154**	**843**
Onttrekking reserves	40	268	40	40	40	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	668	-668
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**40**	**268**	**40**	**40**	**-628**	**-668**
Totaal	**-2.863**	**-3.011**	**-2.927**	**-2.957**	**-2.782**	**175**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**927**	
Hogere baten over archeologische opgravingen dan begroot (jaarlijks wordt saldo verrekend met de egalisatiereserve archeologische opgravingen)	668	I
Hogere baten over archeologische vergunningenleges dan begroot. De verrekening voor interne archeologische opdrachten vindt niet altijd plaats in hetzelfde boekjaar als het jaar waarin de lasten geboekt worden. Er zijn in 2025 meer baten dan lasten gerealiseerd doordat er veel opbrengsten in 2025 gefactureerd/verrekend zijn. Tevens zijn er meer baten uit archeologische leges gerealiseerd dan begroot doordat er meer aanvragen waren dan verwacht.	181	I
Overige baten, waaronder hogere rentebaten restauratiefonds	78	I
Lasten	-83	
Hogere lasten over archeologische vergunningenleges dan begroot.	-83	I
Reserves	**-668**	
Onttrekkingen	-	
Niet van toepassing op deze doelstelling.	-	
Toevoegingen	**-668**	
Storting positief saldo op archeologische opgravingen aan egalisatiereserve archeologische opgravingen	-668	I

Doelstelling 6: Leefomgeving en ondergrond

Utrecht werkt aan het verbeteren van lucht- en geluidkwaliteit en een gezonde, veilige leefomgeving en ondergrond.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- Met het luchtmaatregelenpakket hebben we bijgedragen aan het behalen van de Europese grenswaarden.
- We hebben het netwerk aan laadpalen in de stad uitgebreid.
- Met de beleidsnota Ondergrond hebben we meer regie op de kwaliteit en het gebruik van de ruimte in de ondergrond.
- Door de beleidsnota Warmte hebben we sturingsprincipes voor bodemenergie.
- We hebben meer bewustwording gecreëerd over lood in particuliere tuinen dankzij een publiekscampagne.

De (voorlopige) berekende (jaargemiddelde) resultaten t.a.v. luchtkwaliteit over het jaar 2024 staan in de tabel hieronder. In 2027 publiceren we de resultaten over 2025 in de jaarstukken.

	EU-grenswaarden		World Health Organisation (WHO) advieswaarden		Resultaten 2024 Gemeente Utrecht	
Waarden in µg/m3	Oud (tot 2030)	Nieuw (2030)	WHO 2005	WHO 2021	Grootschalige achtergrond Minimum-Maximum (Gemiddeld)	Langs drukke wegen Minimum-Maximum (Gemiddeld)
Fijnstof (PM10)	40	20	20	15	14,3-17,0 (15,6)	14,5-19,0 (16,3)
Fijnstof (PM2,5)	25	10	10	5	8.3,8-10,5 (9,3)	8,3- 11,3 (9,5)
Stikstofdioxide (NO2)	40	20	40	10	9,5-22,4 (14,5)	10,9-35,2 (19,9)

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Warmte 2025-2035	2025	De beleidsnota warmte geeft de kaders voor de warmtetransitie. Een analyse van de voorkeursoplossing voor de warmtevoorziening per buurt en qua planning een focus op de drie gebieden met actieve buurtinitiatieven.
Beleidsnota Ondergrond 2025-2035	2025	Het doel van deze nota is het bieden van een kader om het beschermen, beheren en beter maken van de ondergrond mogelijk te maken.
Beleidsnota Luchtkwaliteit	2025	De nota bevat beleid om met luchtkwaliteitsmaatregelen te voldoen aan de in 2024 aangescherpte EU-grenswaarden en te streven naar de WHO-advieswaarden van 2021.
Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer en visie op duurzaam gebruik van de ondergrond	2015	Beheer van de kwaliteit van het grondwater van een groot deel van de stad. Voor dit onderwerp is nieuw beleid in de maak. Dit kan leiden tot een aanpassing van doelstelling en indicatoren in de volgende programmabegroting.
Nota Bodembeheer 2017-2027	2017	De nota regelt hoe grond en bagger veilig worden hergebruikt, opgeslagen of toegepast, waarbij ze streven naar een circulaire economie.
Gemeentelijk beleid inzake PFAS	2020	Aanvulling op de Nota Bodembeheer.

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Geluid en Trillingen	2024	De nota maakt het onder andere mogelijk om bij nieuwe ontwikkelingen strengere geluidsnormen te hanteren dan de wet.
Beleidsnota Omgevingsveiligheid	2024	In deze nota staat hoe we als gemeente omgaan met de risico's van het vervoeren van gevaarlijke stoffen en het werken met gevaarlijke stoffen binnen de gemeente.
Visie Stadswater	2024	De nota stadswater geeft de ambities aan voor het stadswater en richt zich op het gebruik van het openbare water waar je kan varen en zwemmen en van de oevers waar je kan verblijven en wandelen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% inwoners dat vaak overlast van lawaai ervaart.	30% (2015)	-	-	≤ 30%	**39%**		-
Jaargemiddelde concentraties fijnstof PM10.	32,6 µg/m³ (2011)	max. 20 µg/m³	16,3 µg/m³	max. 19 µg/m³	**Verwacht in 2026**		max. 18 µg/m³
Jaargemiddelde concentraties fijnstof PM2,5.	18,9 µg/m³ (2013)	max. 12 µg/m³	9,5 µg/m³	max. 11 µg/m³	**Verwacht in 2026**		max. 10 µg/m³
Jaargemiddelde concentraties stikstofdioxide NO2.	42 µg/m³ (2011)	max. 32 µg/m³	19,9 µg/m³	max. 28 µg/m³	**Verwacht eind 2026**		max. 25 µg/m³

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

Luchtkwaliteit en stikstofdepositie:

- Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit: we hebben de beleidsnota Luchtkwaliteit uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma met maatregelen (zie deze raadsbrief). Hiermee voldoen we aan de huidige grenswaarden en streven we naar de WHO-advieswaarden. Vanaf 2030 moeten we voldoen aan de (in 2024) aangescherpte grenswaarden.

- Nieuwe luchtmaatregelen uitvoeren: we hebben de uitvoering van de nieuwe luchtmaatregelen uit de beleidsnota en het uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit in gang gezet. Het maatregelenpakket heeft een looptijd tot en met 2031.
- Milieuzone op 1 januari 2025 aanscherpen naar een blauwe zone: dit is volgens planning gerealiseerd. Hiermee weren we dieselpersonenauto's tot en met emissieklasse 4 uit het zonegebied.
- Invoeren nul-emissiezone: we hebben de nul-emissiezone (zero-emissiezone) voor bedrijfs-(bestel-) en vrachtauto's ingevoerd op 1 januari 2025. Ook hebben we samen met het Rijk en overige partners de Uitvoeringsagenda Zero Emissiezones 2025-2030 ondertekend (zie deze raadsbrief)

Emissieloos vervoer:

- 17 snelladers bij winkelcentra en sportvoorzieningen plaatsen: dit hebben we gerealiseerd.
- Netbewust laden implementeren: we hebben op alle bijna 2.500 publieke laadpalen netbewust laden geïmplementeerd, zodat de druk van laadpalen op het elektriciteitsnet afneemt.

Emissieloos bouwen:

- Multifunctionele laadoplossingen en -voorzieningen logistiek, bouw, vaart en evenementen: volgens planning gerealiseerd. Diverse projecten maakten gebruik van stroom van de Stadsschouwburg, van marktstroom (Amsterdamsestraatweg) en laadpalen (onder meer herinrichting Maliebaan) voor bijvoorbeeld de bouwkeet of bronbemaling.

Bodem en Ondergrond:

- Opstellen beleid voor bodemenergie: in de vastgestelde beleidsnota Warmte 2025-2035 zijn sturingsprincipes opgenomen voor bodemenergie zodat de ondergrond doelmatig en efficiënt gebruikt kan worden. Document Utrecht - Beleidsnota Warmte 2025-2035 - iBabs Publieksportaal

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Uitvoeringsprogramma Geluid en Trillingen: we hebben het beleid uit de beleidsnota Geluid en Trillingen in de praktijk toegepast, maar het actieplan/uitvoeringsprogramma Geluid en Trillingen is vertraagd.
- We vertalen de beleidsnota Ondergrond naar een uitvoeringsprogramma: de beleidsnota Ondergrond is met vertraging in november vastgesteld. Door deze vertraging hebben we in 2025 geen uitvoeringsprogramma Ondergrond kunnen maken. We zijn gestart met het opstellen van een overzicht van activiteiten die voortkomen uit de beleidsnota.

Aanvullend op de programmabegroting 2025:

- We hebben bij vaststelling van plannen en uitvoering van projecten rekening gehouden met de gerechtelijke uitspraken over intern salderen in het stikstofdossier. Het is gelukt plannen en projecten doorgang te laten vinden.
- We hebben een rechtszaak tegen Stella Power over snelladers gewonnen, waarmee we een schadeclaim hebben voorkomen.
- De eerste 50 bi-directionele deelauto's, die terugleververmogen kunnen leveren tijdens een congestiepiek, zijn geleverd.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- Beleid op het gebied van bodembiodiversiteit: we hebben hiervoor geen beleid gemaakt.
- Beleid onder andere op het gebied van PFAS en lood: we hebben het beleid op PFAS en lood niet geactualiseerd.

- Verminderen de advisering op algemene duurzaamheidsthema's en het efficiënter en meer integraal doen: Dit hebben we gedaan.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025
Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.
Algemeen:
- Adviseren over milieu-aspecten bij ruimtelijke ontwikkelingen: we hebben geadviseerd in projecten, waarbij we ambities op projectniveau integraal af hebben gewogen.
- Duurzaamheidsverslag: we hebben het jaarlijkse Duurzaamheidsverslag gepubliceerd.

Geluid & Trillingen:
- Compenserende voorwaarden stellen, zoals geluidluwe gevels en rustige buitenruimten: dit hebben we gerealiseerd. Voorbeelden zijn: Heukelomlaan, Merwede deelgebied 5 en 6, Christiaan Krammlaan, Cartesiusdriehoek en Th. à Kempisplantsoen.
- Maximaal geluidsniveau van 63 dB: we hebben naar een maximaal geluidsniveau van 63 dB gestreefd, strenger dan de wet voorschrijft, bij nieuwe woningbouwontwikkelingen (met uitzondering van flexwonen) langs gemeentelijke wegen en spoorwegen. We stelden grenswaarden aan trillingen bij nieuwe woningen langs het spoor en bij de ontwikkeling van tijdelijke woningen zoals ‘Tussen de Rails’ is het beoordelingskader voor trillingen toegepast.
- Verbeteren bestaande knelpunten: we hebben volgens planning bestaande geluidknelpunten verbeterd, bijvoorbeeld in de Taagdreef-Rhonedreef, de Anton Geesinkstraat, de Loevenhoutsedijk, de Julianaparklaan-Sweder van Zuylenweg-Adriaan van Bergenstraat.
- Geluidsaneringsprojecten: we hebben geluidsaneringsprojecten verder uitgevoerd. Voor de projecten Lessinglaan, Haydnlaan, Balijelaan en ‘t Goylaan zijn de benodigde geluidwerende maatregelen (geluidisolatie) bepaald.

Omgevingsveiligheid:
- Register Externe Veiligheid: we hebben het Register Externe Veiligheid verder gevuld.

Luchtkwaliteit en stikstofdepositie:
- Uitvoeren luchtkwaliteitsmaatregelen (milieuzones, bouwwerktuigen, houtstook): deze zijn gerealiseerd. Hiermee verminderen we de emissies van vervuilende stoffen, en we hebben de effecten van onze maatregelen via berekeningen en metingen gemonitord. We hebben de beleidsregel ‘Emissiereductieplicht (stikstof) bij bouw- en sloopwerkzaamheden’ vastgesteld. Zie Raadsbrief Emissiereductieplicht (stikstof) bij bouw- en sloopwerkzaamheden.
- Landelijk in het Schone Lucht Akkoord samenwerken: dit hebben we uitgevoerd. De focus lag op verschoning van mobiliteit, binnenvaart en mobiele (bouw)werktuigen, en vermindering van houtstookemissies.
- Elektrisch materieel om emissies in de bouwfase zo laag mogelijk toe houden: we hebben voor bouw en sloop zoveel mogelijk ingezet op de inzet van elektrisch materieel.

Emissieloos vervoer:
- Transitie naar emissieloos vervoer stimuleren door datagestuurd oplaadinfrastructuur te plaatsen: dit is gerealiseerd, er zijn 350 publieke laadpalen bijgeplaatst.
- Samenwerken in Nationale en Regionale Agenda's Laadinfrastructuur (NAL en RAL): we hebben hierin samengewerkt met de andere G4-steden.

Emissieloos bouwen:
- Inkoopmaatregelen landelijke convenant Schoon en Emissieloos Bouwen uitvoeren: dit is gedaan volgens planning. Hiertoe hebben we een Utrechtse Routekaart voor inkoop vastgesteld (zie raadsbrief Routenkaart Emissieloos Bouwen).

Bodem & Ondergrond:

- Regie op het gebruik van de ondergrond: volgens plan voeren we regie op de ondergrond. We hebben ingezet op de balans tussen beschermen, benutten, beheren en beter maken van de ondergrondse ruimte. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van quickscans, die alle aspecten van de ondergrond laten zien.
- Ontwikkelen, actualiseren en gebruiken het 3D-model: we hebben het 3D ondergrond model en digitale tools die databronnen van de ondergrond met elkaar verbinden doorontwikkeld en robuuster gemaakt ten behoeve van regie en het gebiedsgericht grondwaterbeheer.
- Nazorgactiviteiten uit bij de Nedereindse Plas en het Griftpark en historische spoedlocaties: dit is uitgevoerd met subsidie van het Rijk (SPUK, Specifieke Uitkering).
- Uitvoeren van projecten uit op het gebied van historische spoedlocaties, gebiedsgericht grondwaterbeheer, nazorg, lood, PFAS, toevalsvondsten: deze activiteiten zijn uitgevoerd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Actualiseren Gebiedsplan Gebiedsgericht Grondwaterbeheer: dit is vertraagd. We hebben wel een uitwerkingsrichting, waarvoor we gebruik hebben gemaakt van meetresultaten in het diepe grondwater. We hebben modelberekeningen gedaan met het nieuwe geohydrologisch model.
- Aanvullende op de programmabegroting: we hebben wettelijke taken uitgevoerd in samenwerking met de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD, in 2026 ODU) en de omgevingsvergunningen behandeld.
- Deelnemen aan omgevingstafels: we hebben niet deelgenomen aan de omgevingstafels omdat de ondergrond nergens een belemmering was voor de behandeling van een omgevingsvergunning.

Financiën 6: Leefomgeving en ondergrond

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	13.873	7.037	2.965	13.234	9.599	-3.635
Lasten	19.936	13.292	8.950	19.646	14.663	4.983
Saldo baten en lasten	**-6.063**	**-6.255**	**-5.985**	**-6.412**	**-5.064**	**1.348**
Onttrekking reserves	35	881	35	45	45	0
Toevoeging reserves	100	924	100	100	100	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-65**	**-43**	**-65**	**-55**	**-55**	**0**
Totaal	**-6.128**	**-6.298**	**-6.050**	**-6.467**	**-5.119**	**1.348**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-3.635**	
Bodem en Ondergrond - lagere baten en lasten op verschillende Bodem subsidies (o.a. voor het Gebiedsplan, Griftpark, en Nedereindseplas). Zie toelichting lasten	-3.816	I
Overname van 16 locaties netaansluitingen na gunning laadinfraconcessie.	500	I
Vanuit de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden (CDOKE) zijn minder middelen ingezet ter dekking van de lasten.	-445	I
Overige baten	126	I
Lasten	**4.983**	
Vanuit de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden (CDOKE) zijn er lagere lasten doordat het beschikbare bedrag in 2026 per abuis te hoog is geraamd in de begroting. Daarnaast is met vaststelling van het uitvoeringsprogramma “Gezonde Lucht voor iedereen 2025-2030” de programmering gewijzigd, waardoor een deel van de inzet op maatregelen in toekomstige jaren plaatsvindt.	445	I
Bodem en Ondergrond - lagere baten en lasten op verschillende Bodem subsidies (o.a. voor het Gebiedsplan, Griftpark, en Nedereindseplas) in verband met diverse vertragingen. Voor het Gebiedsplan is nadere afstemming met partners nodig geweest, waardoor er vertraging ontstond en voor de Nedereindseplas heeft een langer durende vergunningverlening, door de HSDR, vertraging voor het project opgeleverd. Deze subsidies zijn deels inzetbaar tot en met 2030 en mogen deels herbestemd worden in 2026.	3.816	I
De vaststelling van het uitvoeringsprogramma "Gezonde lucht voor iedereen 2025-2030" door de Raad heeft geleid tot een gewijzigde uitvoeringpslanning in 2025 waardoor de lasten voor maatregelen voor een deel naar komende begrotingsjaren doorschuiven.	1.266	I
Overige lasten	-544	I

Risico's

Toprisico's programma	Maatregel
Verdichting en meer warme dagen door klimaatverandering hebben een intensiever recreatief gebruik van de openbare ruimte tot gevolg. Dit leidt tot **snellere slijtage** en er blijft **meer afval** achter. Extremer weer door klimaatverandering leidt ook vaker tot **overlast en schade**, zoals droogteschade aan wegen en meer ziektes en sterfte van planten en bomen. Dieren kunnen last ondervinden van verdichting	• De openbare ruimte in gelijke tred uitbreiden met het aantal woningen, met name de hoeveelheid groene, recreatieve ruimte. • Klimaatadaptief maken van de openbare ruimte zodat deze beter bestand is tegen droogte, extreme buien en hitte conform doelstellingen Visie Klimaatadaptatie Utrecht.

Toprisico's programma	Maatregel
en extremer weer, waardoor er meer hulpbehoevende dieren in de stad zijn.	• We ontwerpen natuurinclusief en zetten in op goede en snelle hulpverlening voor dieren.
Door de stapeling van ambities zoals klimaatadaptatie, vergroening, een goed toegankelijke en beweegvriendelijke openbare ruimte en het aardgasvrij maken van de stad met een beperkte boven- en ondergrondse openbare ruimte, zetten we in op de aanpak: in één keer goed. Dit, en de onbekendheid met beperkingen in de ondergrond, kan leiden tot **weerstand bij bewoners**, **langere doorlooptijd** van projecten en meer **risico's** tijdens de uitvoering.	• Opstellen van integrale beleidsnota's met een afwegingskader integrale stedelijke programmering voor de vernieuwing. van de openbare ruimte. • Vóór de start van integrale projecten met alle initiatiefnemers heldere uitgangspunten vaststellen. En vaststellen welke ambities leidend zijn, bij voorkeur al op gebiedsniveau. • Toepassen van standaard-methode voor projectmanagement en -beheersing, inclusief risicomanagement. • Bekendheid met ondergrond genereren bij initiatiefnemers, onder andere via gebiedsteams, op basis van de Beleidsnota Ondergrond 2025-2035. • We passen de methode uit het kompas van de Beleidsnota Samen stad maken toe die past bij de opgave die we te doen hebben.
De vele ontwikkel- en beheerprojecten in de stad kunnen leiden tot **overlast en weerstand bij bewoners en ondernemers**. Bovendien kan vertraging van het ene project leiden tot vertraging bij andere projecten. Dat kan de overlast versterken en leiden tot minder draagvlak bij inwoners en ondernemers.	• Door integraal stedelijk te programmeren kunnen we projecten bundelen of juist spreiden om overlast beperkt te houden. • Goede afstemming met inwoners en ondernemers in lijn met de Beleidsnota Samen stad maken.
De krappe arbeidsmarkt, beperkte beschikbaarheid van materialen en prijsstijgingen beperken onze uitvoeringskracht. Hierdoor kunnen we **projecten** mogelijk niet (tijdig) uitvoeren of leveren we niet de afgesproken kwaliteit bij dagelijks onderhoud en beheer.	• Via de actualisaties van de meerjarenramingen stellen we planning zo nodig bij. • Maatregelen om de uitvoeringscapaciteit te vergroting zoals benoemd in het MJIP 2026-2025. • Binnen erfgoed temporiseren en uitstellen van bepaalde werkzaamheden door gebrek aan capaciteit, zoals genoemd in Actieagenda (2022).
Uitvoering van projecten van **het programma Wervengebied** is complex door de vele stakeholders, de lange doorlooptijd van het programma en de nauwe samenhang tussen kelders, muren, bruggen, straten en gevels. Van tevoren is niet altijd duidelijk wat de conditie van muren en kelders is. Er zijn soms onduidelijke	• Samenhangend en gezamenlijk herstellen en behouden van het wervengebied. Daarbij werken we met Integrale Projectteams (IPM teams). • Het programma valt onder de Regeling risicovolle projecten met bij

Toprisico's programma	Maatregel
eigendomsverhoudingen en verantwoordelijkheden van beheerders. Projecten en samenwerking kunnen hierdoor stagneren en er kunnen juridische conflicten ontstaan. Het vertrouwen in de gemeente raakt dan beschadigd.	bijbehorende zwaardere projectbeheersing. • Invulling geven aan burenplicht en de maatschappelijke zorgplicht: we hebben samen met keldereigenaren een regeling voor kelderherstel ontwikkeld met heldere afspraken over het opdrachtgeverschap voor het herstel van kelders en de kostenverdeling. • Vooraf de conditie van muren en kelders onderzoeken en ervaringen van eerder uitgevoerde projecten gebruiken.
Installaties en systemen voor het functioneren en beheren van de openbare ruimte lopen in toenemende mate het risico om doelwit te worden van **cybercriminaliteit**.	• We implementeren in de komen jaren de aanpak van de weerbaarheid van installaties en systemen in kritische bedrijfsprocessen tegen cybercriminaliteit. Zie hiervoor spoor 4 in de bijlage van de Raadsbrief Stand van zaken Digitale stad 2024.
De **ruimte in de ondergrond** is onvoldoende om alle ruimtelijke ambities te faciliteren. De druk is zo groot dat niet alle ambities waargemaakt kunnen worden en er keuzes gemaakt moeten worden in functies. Daarbij kan de balans in de ondergrond verstoord raken. Dit kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van bodem en grondwater. De kwaliteit van het drinkwater komt bijvoorbeeld in gevaar als bodem- en grondwaterverontreinigingen onvoldoende beheerst en gesaneerd worden of als het 2e watervoerend pakket niet veilig of niet verantwoord wordt gebruikt.	• We voeren waar mogelijk de Beleidsnota Ondergrond 2025-2035 uit, waarbij we participeren en adviseren in gebiedsteams, zodat in een vroeg stadium, laagdrempelig de uitdagingen van de ondergrond in relatie tot gebiedsontwikkeling duidelijk worden. • Lobby bij de Rijksoverheid om innovaties in het kader van 3D modelleren van de ondergrond te stimuleren en daarmee tooling voor de regie op de ondergrond verder te ontwikkelen.
Onvoldoende Europese regelgeving op het gebied van milieu heeft als gevolg dat we onze doelen onvoldoende kunnen afdwingen en daarmee realiseren.	• Lobby (via de Rijksoverheid) naar de Europese Unie (EU), innovaties stimuleren, start-ups binnenhalen, vanuit gemeentelijk beleid maatregelen nemen.
Doordat een groot deel van de **luchtverontreiniging** van buiten Utrecht komt, en we hier geen directe invloed op hebben, bestaat de kans op stagneren van de verbetering van de luchtkwaliteit, met gevolgen voor de gezondheid van inwoners, ondernemers en bezoekers en mogelijk ook op niet voldoen aan de wettelijke verplichting voor de	• Lobby naar het Rijk (via het Schone Lucht Akkoord) en de EU voor een gezamenlijke aanpak. • Lokale luchtmaatregelen intensiveren zodat we het door ons beïnvloedbare deel maximaal aanpakken.

Toprisico's programma	Maatregel
aangescherpte Europese Unie (EU) grenswaarden.	
De grotere **afhankelijkheid en toename van energiegebruik en de kans dat de netcongestie verder vergroot** kan zorgen voor stroomuitval, onvoldoende elektriciteit voor de bedrijfsvoering en stagnatie van de realisatie van laadpalen.	• Stimuleren van bi-directioneel laden. • Analyseren en uitvoeren van maatregelen om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen, zie de raadsbrief.

Vervallen Risico's	Reden
Er is geen risico meer op vertraging van de realisatie van een Islamitische begraafplaats door verschillen van inzicht in redelijke voorwaarden voor de verkoop van de grond is.	Er is overeenstemming met de kerkgenootschap Vereniging Utrechtse Moslims (VUMO) over voorwaarden voor de verkoop van de grond voor het realiseren van een Islamitische begraafplaats. Dit onderdeel van de realisatie is daarom geen risico meer voor verdere vertraging.

De toprisico's met financiële gevolgen zijn terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de toprisico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

x € 1.000

Aantrekkelijke, groene leefomgeving	Geautoriseerd t/m 2025	Realisatie t/m 2024	Raming 2025	Realisatie 2025	Afwijking raming - realisatie 2025	Restant krediet
Totaal vervangingsinvesteringen	**382.884**					
Totaal uitbreidingsinvesteringen A	**29.779**					
Totaal routine-investeringen	**46.853**					
Beheer openbare ruimte	**313.330**					
Vervangingsinvesteringen	297.451	164.701	69.943	46.555	23.388	86.195
Uitbreidingsinvesteringen A	1.553	0	400	338	62	1.215
Routine-investeringen	14.326	2.955	2.997	2.187	810	9.184
Water- en rioleringssysteem	**66.927**					
Vervangingsinvesteringen	66.927	13.121	11.873	20.563	-8.690	33.243
Extra groen	**14.573**					
Uitbreidingsinvesteringen A	14.573	846	820	1.060	-240	12.667
Afval voorkomen	**64.686**					
Vervangingsinvesteringen	18.506	3.851	6.953	2.169	4.784	12.486
Uitbreidingsinvesteringen A	13.653	4.320	6.185	223	5.962	9.110
Routine-investeringen	32.527	4.180	565	4.475	-3.910	23.872
Totaal	**459.516**	**193.974**	**99.736**	**77.570**	**22.166**	**187.972**

Toelichting

Doelstelling beheer openbare ruimte

Vervangingsinvesteringen

Programma Werven

Door een met de accountant afgestemde wijziging in de verwerking van subsidies (7,8 miljoen euro) worden deze per 2025 via de vooruitbetaalde posten verwerkt in afwachting van definitieve vaststelling. Na vaststelling volgt activering. De totale uitgaven van het programma Werven bedragen 25,8 miljoen euro.

Verhardingen

Een aantal wegen die als groot onderhoud gepland waren bleken dermate slecht dat tot vervanging overgegaan is (4,7 miljoen euro overschrijding). Daarnaast zijn werkzaamheden uitgesteld in verband met vertraging in aanbesteding, slecht weer en hinderplanning.

Civiele constructies

Het afgelopen jaar is de achterstand in inspecties civiele kunstwerken ingelopen. Dit is de basis van groot onderhoud en vervangingen. Hierdoor zijn niet alle geplande vervangingsinvesteringen in uitvoering gebracht, maar is eerst nut en noodzaak scherper onderzocht. Een goed voorbeeld hiervan is de Kapelbrug. Ook de vervanging van beschoeiing is uitgesteld omdat vaak niet duidelijk is of wij

eigenaar zijn van de beschoeiing, of niet. Het verkrijgen van juridische duidelijkheid vergt vaak veel tijd. Daarnaast is er wegens capaciteitsgebrek onvoldoende scherpte geweest in vervangingsprogramma's zoals beweegbare bruggen. De realisatie is ongeveer 2,9 miljoen euro lager dan de raming. Uitstel of vertraging van investeringen leidt echter wel tot hogere onderhoudsuitgaven.

Groen
Een aantal projecten is vertraagd of later gestart, onder andere vanwege capaciteitsgebrek (2,5 miljoen euro).

Openbare verlichting
Er trad vertraging op in de aanbesteding van de vervanging van led-armaturen (6,2 miljoen euro). Inmiddels is de aanbesteding afgerond.

Verkeersregelinstallaties
Gebrek aan capaciteit in de markt heeft ertoe geleid dat we niet alle geplande verkeersregelinstallaties hebben kunnen vervangen (3,5 miljoen euro).

Speelobjecten
Het capaciteitsgebrek is weggewerkt maar opgelopen achterstanden in de uitvoering nog niet (4,7 miljoen euro).

Beeldende kunst
Vervanging kan meestal worden uitgesteld door groot onderhoud of vervangen van onderdelen van kunstwerken. Daarnaast liggen de uitgaven vaak onder de ondergrens voor activering. Onderschrijding circa 0,6 miljoen euro.

Routine-investeringen
Stadsbedrijven BOR Bedrijfsmiddelen
De vervanging van het asset informatiesysteem is vertraagd en loopt nog door in 2026 (0,13 miljoen euro).

Stadsbedrijven W&S Bedrijfsmiddelen
Het verschil tussen realisatie en actuele begroting wordt vrijwel volledig veroorzaakt door vertraagde levering van bestelde voertuigen. Restant krediet betreft voertuigen die waarschijnlijk in 2026 worden uitgeleverd.

Bedrijfsmiddelen (transport en inzamelen)
In 2025 zijn investeringen in bevoorradingsboten, zoals vermeld in het addendum bij de Programmabegroting ,gerealiseerd. Echter zijn deze niet verwerkt in de investeringsstaat bij de Programmabegroting 2025. Daarnaast zijn voertuigen die in voorgaand jaar besteld zijn, pas in 2025 geleverd.

Doelstelling Water en rioleringssysteem

Vervangingsinvesteringen
De uitgavenraming die hier is opgenomen is onjuist en had gelijkgeschakeld moeten zijn met de vastgestelde storting in de voorziening riolering, waarop de investeringsplanning gebaseerd is, namelijk 21,35 miljoen euro. Het werkelijke verschil tussen raming en realisatie betreft 0,8 miljoen euro en wordt veroorzaakt door een vertraging op een aantal projecten.

De vervangingsinvesteringen voor riolering bevatten alle investeringen voor het vervangen en verbeteren van het water- en rioleringssysteem. Het afgelopen jaar is hiervoor 4,0 kilometer riool vervangen, 1,6 kilometer hemelwaterriool aangelegd en 16,5 hectare verhard oppervlak afgekoppeld. Ook zijn er verbeteringen aan het oppervlaktewater doorgevoerd, bijvoorbeeld via het programma Gezond Water. Waar mogelijk streven we er bij rioolvervanging naar om gelijktijdig de openbare ruimte te vernieuwen. Dit zorgt voor extra complexiteit in de projecten waardoor de voorbereidingstijd toeneemt en de investeringen niet altijd worden uitgevoerd in het jaar dat de investeringen zijn geautoriseerd. Ook zijn er in 2025 projecten geannuleerd omdat de technische kwaliteit van de riolering beter bleek dan gedacht. Hiervoor zijn nieuwe projecten gestart die deelsin latere jaren tot uitvoering komen. Het bedrag van de nog uit te voeren werkzaamheden is toegevoegd aan de voorziening.

Doelstelling Extra groen

Uitbreidingsinvesteringen A

De geprogrammeerde kasritmes komen niet altijd overeen met de werkelijke uitgaven en voortgang van de diverse (deel)projecten. Zo is er in 2025 0,240 miljoen euro meer besteed dan geraamd. Deze overbesteding wordt grotendeels verklaard door meer bestedingen binnen de projecten Natuurgebied Zuilen en Groene Ommetjes.

Doelstelling Afval voorkomen

Vervangingsinvesteringen

Afvalinzameling ondergrondse containers

Vervangingsprojecten zijn als gevolg van met name vertragingen in aanbestedingsprocedures niet gerealiseerd in 2025.

Uitbreidingsinvesteringen A

Afvalinzameling ondergrondse containers

Uitbreidingsinvesteringen zijn als gevolg van met name vertragingen in aanbestedingsprocedures niet gerealiseerd in 2025.

Project GFE

Uitbreidingsinvesteringen zijn als gevolg van met name vertragingen in aanbestedingsprocedures niet gerealiseerd in 2025.

Routine-investeringen

Bedrijfsmiddelen (transport en inzamelen)

In 2025 zijn investeringen in bevoorradingsboten, zoals vermeld in het addendum bij de begroting gerealiseerd. Echter zijn deze niet verwerkt in de investeringsstaat 2025. Daarnaast zijn voertuigen die in voorgaand jaar besteld zijn, pas in 2025 geleverd.

Bedrijfsmiddelen (afvalscheidingsstations)

Voor 2025 zijn er geen uitgaven geraamd en is er geen realisatie geboekt.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels.	66
Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten. De Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV richt zich vanaf de oprichting met name op restauratie en behoud van voor de markt incourante objecten.	Geen bijdrage
GR Afvalverwerking Utrecht AVU	Namens haar deelnemers te komen tot hergebruik effectief afvalscheiding van afval en grondstoffen en het voorkomen van afval.	16.914
Vereniging parkmanagement Papendorp	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.	325
Vereniging parkmanagement De Wetering - Haarrijn	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.	373
Recreatieschap Stichtse Groenlanden	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap.	1.427
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap (BghU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency: Rioolheffing en Afvalstoffenheffing.	1.615

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen				
Herstel kelders wervengebied	Herstel kelders wervengebied	8.000	5.290	2.710
Aantrekkelijke uitstraling gevels		120	4	116
Totaal doelstelling 1		8.120	5.294	2.826
Doelstelling 2: Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen				
Groenblauwe daken	Voorkomen wateroverlast	700	287	413
Groenblauw maatschappelijk vastgoed	Groenblauw maatschappelijk vastgoed	300	46	254
Totaal doelstelling 2		1.000	333	667
Doelstelling 3: Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren				
Dierenweides	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	53	44	9
Utrecht groen en duurzaam	Bijdrage aan Stichting Utrecht Natuurlijk ter ondersteuning van aantrekkelijke, laagdrempelige locaties, talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur, milieu en groen in de stad Utrecht	5.011	4.401	610
Totaal doelstelling 3		5.064	4.445	619
Doelstelling 5: Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische dragen van het karakter van Utrecht				
Exploitatie Domunder	Ondersteuning exploitatie Domunder	40	40	0

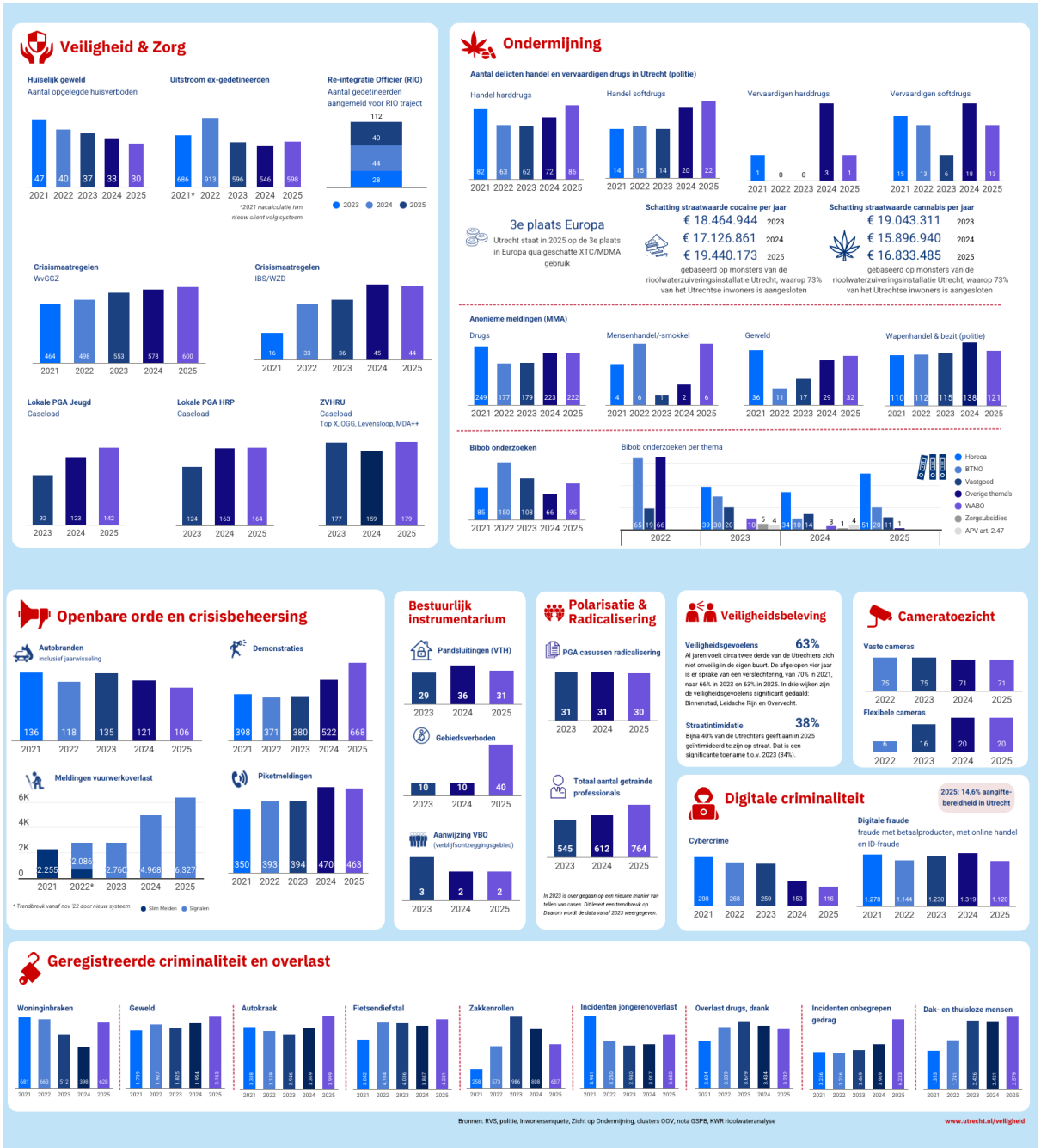
Financiering monumenten door URF		2.100	434	1.666
Publieksbereik Erfgoed	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	86	76	10
Totaal doelstelling 5		2.226	550	1.676
Doelstelling 6: Utrecht werkt aan het verbeteren van lucht- en geluidkwaliteit en een gezonde, veilige leefomgeving en ondergrond				
Terugdringen van emissies door houtstook	Terugdringen van emissies door houtstook	95	94	1
Totaal doelstelling 6		95	94	1
Totaal Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed		**16.505**	**10.716**	**5.789**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Veilige stad

Programma overzicht

Dit programma is gericht op het werken aan een leefbare en veilige stad voor iedereen.

Portefeuillehouder(s): Sharon Dijksma

Financiën programma

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	7.234	6.780	5.832	9.229	8.286	-943
Lasten	74.670	73.367	75.716	76.977	75.906	1.071
Saldo baten en lasten	**-67.436**	**-66.588**	**-69.885**	**-67.748**	**-67.621**	**128**
Onttrekking reserves	254	254	204	437	437	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**254**	**254**	**204**	**437**	**437**	**0**
Totaal	**-67.182**	**-66.334**	**-69.681**	**-67.312**	**-67.184**	**128**

De baten in dit programma zijn 8,286 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Subsidie Voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit (5,142 miljoen euro)
- Subsidie Re-integratie Officiers (RIO) en Integrale Persoonsgerichte Toeleiding Arbeid (IPTA) (0,551 miljoen euro)
- Leges en Vergunningen (0,883 miljoen euro)
- Subsidie Versterkingsgelden (0,491 miljoen euro)
- Subsidie ZonMW project Samen erop af team (0,111 miljoen euro)
- Subsidie Overlastgevende Criminele Vreemdelingen (0,408 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 75,906 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Gemeenschappelijk Regeling Veiligheidsregio Utrecht (34,413 miljoen euro inclusief huur en energielasten)
- Apparaat lasten (19,897 miljoen euro)
- Middelen Grenzen Stellen en Perspectief bieden (inclusief subsidie Voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit) (7,295 miljoen euro)
- Subsidie Jeugd en Veiligheid (5,669 miljoen euro)

Voor dit programma wordt in 2025 0,437 miljoen euro onttrokken aan de reserves ten behoeve van cameratoezicht (0,150 miljoen euro), het actieplan Wapens en Jongeren (0,083 miljoen euro) en voor de inzet van boa's voor de binnenstad (0,204 miljoen euro) conform Amendement A107 (2023). Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in de Jaarrekening.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Aanpakken/voorkomen criminaliteit

Aanpakken en voorkomen van criminaliteit.

Wat hebben we bereikt in 2025?

Met inzet van voorgenomen maatregelen hebben we een bijdrage geleverd aan het voorkomen van criminaliteit en voorkomen van doorgroei in de criminaliteit. Ondermijning in de zorg staat écht op de agenda in Midden-Nederland. Er wordt door veel partners prioriteit aan gegeven. Tegelijkertijd staat de uitvoering onder druk door capaciteitsproblemen bij onder andere politie en handhaving, waardoor keuzes in inzet en prioritering noodzakelijk zijn.

Kwalitatief onderzoek schetst een beeld van de drugscriminaliteit waarop de bestaande aanpak kan worden verbeterd. Ook wijst kwalitatief onderzoek uit dat een aanzienlijk aantal cybernetwerken lokaal is geworteld en lokale inbedding heeft. Utrechtse daders in deze netwerken zijn opportunistisch en kijken waar geld te verdienen is: de ene dag met drugs of geweld en de andere dag digitale criminaliteit. De uitkomsten van de onderzoeken worden in 2026 verder geanalyseerd en gebruikt om de integrale aanpak verder te optimaliseren.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Veiligheidsagenda 2023-2026	2023	In het Integraal Veiligheidsplan staan de doelen die we op het terrein van veiligheid nastreven voor de komende vier jaar.
Nota 'Grenzen stellen, perspectief bieden'	2021	Een meerjarige aanpak om de veiligheid en leefbaarheid in de stad te vergroten door het tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit.
Programma Detentie- en Terugkeer	2021	Programma waarin partijen gezamenlijk beter in staat worden gesteld om achterliggende problematiek bij gedetineerden aan te pakken en daarmee het risico op recidive terug te dringen.
Visie Digitale Stad	2021	Visie op het fundament en daarmee de randvoorwaarden, om succesvol te digitaliseren in Utrechtse opgaven
Agenda tegen uitbuiting	2023	Agenda over de prioriteiten om samen met onze partners meer zicht te krijgen op uitbuiting in de stad, uitbuiting te voorkomen, daders aan te pakken en slachtoffers snel en adequaat te helpen.
Aanpak tegen etnisch profileren	2023	Om een inclusieve stad te zijn en te blijven treden gemeente en politie hard op tegen discriminatie, (institutioneel) racisme en etnisch profileren. Gemeente en politie willen ook zelf inclusieve, discriminatievrije en professioneel handelende organisaties zijn.

Effectindicatoren

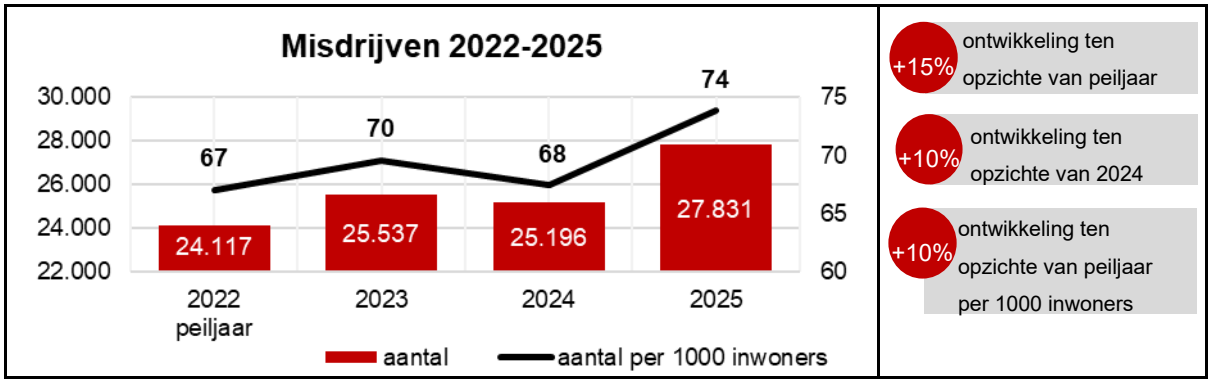
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Aantal misdrijven.	24.117 (2022)	gelijk of minder dan het peiljaar	25.196	gelijk of minder dan het peiljaar	**27.831**		gelijk of minder dan het peiljaar
Veiligheidsgevoel in de eigen buurt.	70% (2021)	-	-	gelijk of meer dan het peiljaar	**63%**		-

Nadere toelichting op aantal misdrijven

Bron: Politie Midden-Nederland (via dashboard Veiligheidscoalitie). Het betreft geregistreerde misdrijven o.b.v. aangiftes en door de politie zelf vastgestelde strafbare feiten. Politiedata worden regelmatig ververst. Raadplegen van de oorspronkelijke bron op verschillende tijdstippen kan voor afwijkende cijfers zorgen.

Ontwikkeling sinds peiljaar 2022

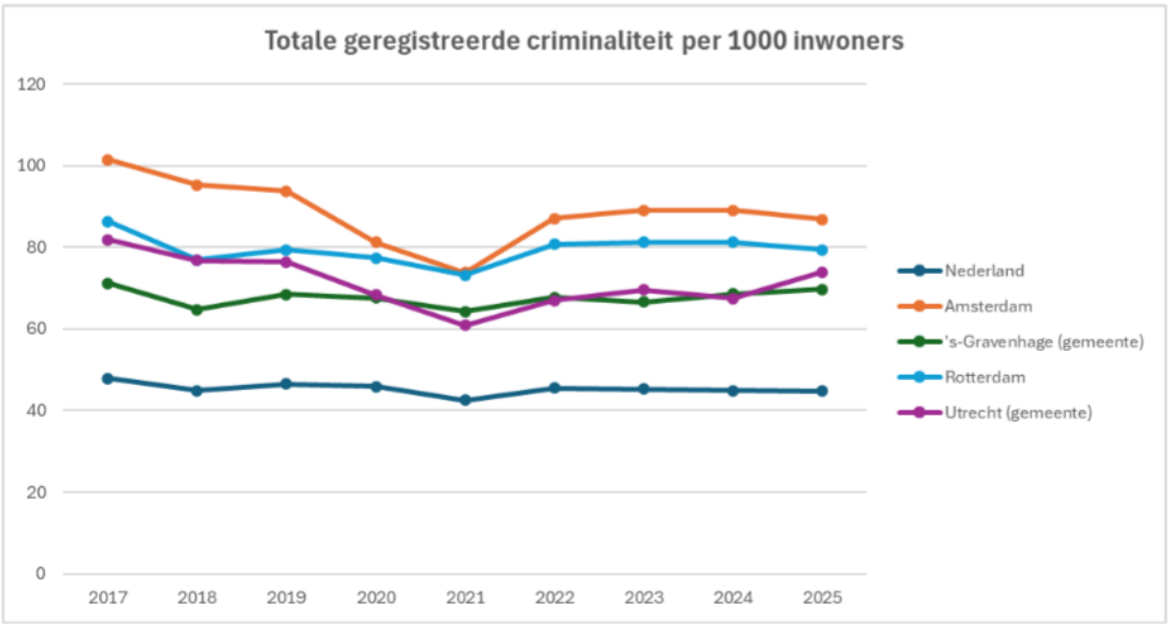
Het totaal aantal geregistreerde misdrijven is sinds het peiljaar toegenomen met 15%: van 24.117 misdrijven naar 27.831 misdrijven. Gecorrigeerd voor de bevolkingsgroei is de toename 10% ten opzichte van het peiljaar.

Ontwikkeling 2024-2025

In het afgelopen jaar nam de totale geregistreerde criminaliteit (aantal misdrijven) in de gemeente Utrecht met +10% toe ten opzichte van 2024. Gecorrigeerd voor de bevolkingsgroei is er ook sprake van een toename tussen 2024 en 2025 (9%). Landelijk is de totaal geregistreerde criminaliteit stabiel. Vergeleken met de andere G4 gemeenten is in Den Haag ook sprake van een toename, maar die ligt met 2% minder hoog. En in Rotterdam en Amsterdam daalt de totaal geregistreerde criminaliteit in 2025 met 2%.

Ontwikkeling sinds 2017

De G4-steden laten na de coronaperiode allen een toename zien in de geregistreerde criminaliteit. In Rotterdam en Amsterdam is deze stijging inmiddels afgevlakt en is zelfs sprake van een dalende trend. In Utrecht zet de groei echter door, na een tijdelijke stabilisatie in 2024. Het niveau van de geregistreerde criminaliteit blijft in alle steden nog wel onder dat van vóór de coronapandemie.

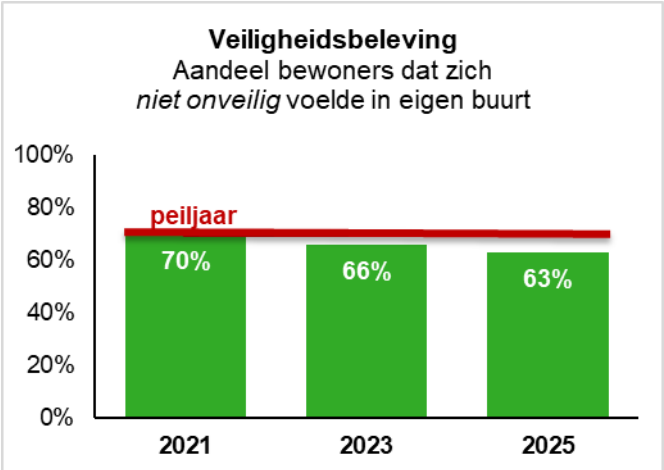

Bron: Open dataportaal politie en CBS, 2026

Opvallende trends 2024-2025 per delicttype vindt u terug in de voortgangsrapportage van de Veiligheidsagenda 2025. De toename van criminaliteit is in Utrecht voornamelijk zichtbaar bij woninginbraken (+58%), autokraken (+19%) en drugsdelicten (+23%).

Nadere toelichting op het veiligheidsgevoel

Naast geregistreerde criminaliteit, zijn veiligheidsgevoelens van belang. De veiligheidsbeleving is verslechterd, blijkt uit de recente (tweejaarlijkse) Inwonersenquête van najaar 2025. In deze enquête wordt gevraagd naar hoe vaak men zich onveilig voelt. Het aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt, is toegenomen van 42% naar 48%. En het aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt is toegenomen van 34% naar 37%. Landelijk en in de G4 is de verslechtering van de veiligheidsbeleving ook te zien, zowel voor de eigen buurt als in het algemeen. Belangrijk is hier op te merken dat niet een 1-op-1 relatie is te leggen tussen de objectief gemeten veiligheid (aan de hand van registraties) en de (subjectieve) veiligheidsbeleving. De subjectieve veiligheid wordt ook beïnvloed door sociale, psychologische en omgevingsfactoren.

Activiteiten

In de Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda over 2025 leest u een uitgebreider beeld van de veiligheidsontwikkeling en de activiteiten die in dat verband zijn uitgevoerd.
Daarnaast biedt het Handhavingsverslag 2025 een uitgebreider beeld van de inzet van onze handhavers en inspecteurs voor de leefbaarheid en veiligheid.

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Om de boa's extra te ondersteunen bij de aanpak van jeugdoverlast, kregen alle boa's in het vierde kwartaal van 2025 een verdiepende training Jeugd. Deze training is een aanvulling op de basisopleiding jeugd die iedere boa al volgt bij indiensttreding in Utrecht.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- In 2024 heeft de raad bezuinigd (€70.000) op het toezicht van het digitaal opkoopregister (hierna: 'DOR'). Binnen de begroting van Veilige Stad is beperkt ruimte gemaakt voor controles op het DOR. In 2025 is €30.000 beschikbaar gesteld en is dit budget volledig benut.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Het stellen van grenzen en het bieden van perspectief om de ontwrichtende effecten van (drugsgerelateerde) criminaliteit tegen te gaan (nota GSPB) is conform begroting uitgevoerd ten aanzien van de twee pijlers: doorbreken criminele carrières en criminele geldstromen. Raadsbrief Verlenging vergunningsplicht autobranche Bedrijventerrein Nieuw Overvecht Utrecht - iBabs Publieksportaal (16-04-2025)
- Het BUIT voerde 872 controles uit om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan en criminele netwerken te verstoren. De overtredingen varieerden van illegale bewoning en illegaal gebruik tot het aantreffen van grote hoeveelheden drugs en explosieven.
- Het Programma Detentie & Terugkeer is voortgezet. In 2025 is opnieuw veel ondersteuning geboden aan Utrechtse gedetineerden. Met onze samenwerkingspartners zorgden we ervoor dat de gedetineerde inwoners van Utrecht tijdens detentie konden werken aan het verbeteren van hun perspectief en toegang kregen tot de juiste ondersteuning, zorg en voorzieningen.
- De uitvoering van de Agenda tegen uitbuiting is -binnen de beperkte financiële mogelijkheden- voortgezet.
  We hebben gerichter ingezet op preventie, onder andere door lancering van de campagne 'Praat erover' die is gericht op de volwassenen in de kring rondom jongeren (over de risico's, signalen en mogelijke gevolgen van online ronselpraktijken). Ook is ingezet op het trainen van professionals en het opwerken van barrières; hiermee beogen we daders te ontmoedigen. Het (hulp)aanbod aan slachtoffers is versterkt, onder andere door goede en intensieve samenwerking tussen instanties. Zie verder ook raadsbrief Voortgang Agenda tegen Uitbuiting 2025 (volgt Q2 2026)

- Met activiteiten uit het Uitvoeringsprogramma Vergroten digitale weerbaarheid maakten we, samen met maatschappelijke partners en andere instanties, Utrechtse inwoners, ondernemers en organisaties weerbaar in een gedigitaliseerde wereld.
- De gemeentelijke handhavers van het Actualiteitenteam Preventief (oude Flexteam) hebben bijgedragen aan het voorkomen en verminderen van woninginbraak, auto-inbraak, autodiefstal en fietsendiefstal. Op basis van data waren zij extra aanwezig in verschillende wijken, waarbij zijn controleerden en voorlichting gaven. Daarnaast waren zijn zichtbaar in de wijk aanwezig, spraken mensen aan en grepen in bij inbraakgevoelige situaties.
- We werkten aan diverse preventieacties, nazorg na incidenten, weerbaarheidstrainingen en campagnes om de Utrechtse wijken veiliger te laten worden. In de loop van 2025 zagen we een forse toename van woninginbraak en autokraak. Op hotspots zijn hiertegen preventieve acties uitgevoerd, zoals het verspreiden van wijkberichten, het organiseren van buurtbijeenkomsten, diverse Donkere Dagen Offensief-acties en het plaatsen van tekstkarren.
- Voortzetten van acties vanuit de Aanpak Tegen Etnisch Profileren om etnisch profileren te voorkomen en tegengaan.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 1: Aanpakken/voorkomen criminaliteit

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	4.501	4.364	4.501	6.474	5.142	-1.332
Lasten	18.475	17.391	19.475	21.091	19.425	1.666
Saldo baten en lasten	**-13.974**	**-13.026**	**-14.974**	**-14.617**	**-14.283**	**334**
Onttrekking reserves	0	0	0	83	83	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**0**	**0**	**83**	**83**	**0**
Totaal	**-13.974**	**-13.026**	**-14.974**	**-14.534**	**-14.200**	**334**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-1.332**	
De baten van de specifieke uitkering ‘Grenzen Stellen en Perspectief Bieden’ worden niet volledig in 2025 ingezet maar ook in 2026 om een periode tot en met mei 2026 te overbruggen (daarna volgt nieuwe specifieke uitkering). Hier tegenover zijn de lasten lager.	-1.332	I
Lasten	**1.666**	
De lasten van de specifieke uitkering ‘Grenzen Stellen en Perspectief Bieden’ vallen lager uit door lagere baten, bovenstaande uitwerking	1.327	I
De lasten zijn lager i.v.m. vacatureruimte THOR Voorkomen criminaliteit en daarnaast is in 2025 de formatie op orde gebracht i.v.m. verlaging formatie n.a.v. hervormingsbezuinigingen en UBA die vanaf 1-1-2026 gelden	177	I
Overige lasten	162	I

Doelstelling 2: Voorkomen/tegengaan overlast

Tegengaan en voorkomen van (ernstige) overlast door personen en groepen.

Wat hebben we bereikt in 2025?

Met de inzet van (voorgenomen) maatregelen is een bijdrage geleverd om overlast door personen en groepen tegen te gaan en te voorkomen, zoals (jeugd)overlast in Overvecht en Kanaleneiland, overlast in en bij parkeergarages, overlast bij de Sijpesteijntunnel, het Bollendak en het OPG-terrein. Denk hierbij aan overlast in de Binnenstad door personen met een verslaving (Lucasbolwerk en Lepelenburg) en/of overlastgevende criminele vreemdelingen (Bollendak). We pakten overlastgevend gedrag in de openbare ruimte duidelijk en consequent aan. Er zijn grenzen gesteld door middel van extra (zichtbare) inzet van politie en Toezicht en Handhaving en het instellen van een Verblijfsontzeggingsgebied. Dit gebeurde terwijl zowel politie- als toezichtcapaciteit onder druk stond, waardoor inzet regelmatig moest worden geprioriteerd.
Samen met zorg en maatschappelijke organisaties gaven we mensen perspectief en werkten we aan vergroten van hun zelfredzaamheid.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Veiligheidsagenda 2023-2026	2023	In het Integraal Veiligheidsplan staan de doelen die we op het terrein van de veiligheid nastreven voor de komende vier jaar.
Raadsbrief Voortgang programma's Kanaalstraat Damstraat en Amsterdamsestraatweg	2024	Stand van zaken Programma Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat.

Effectindicatoren

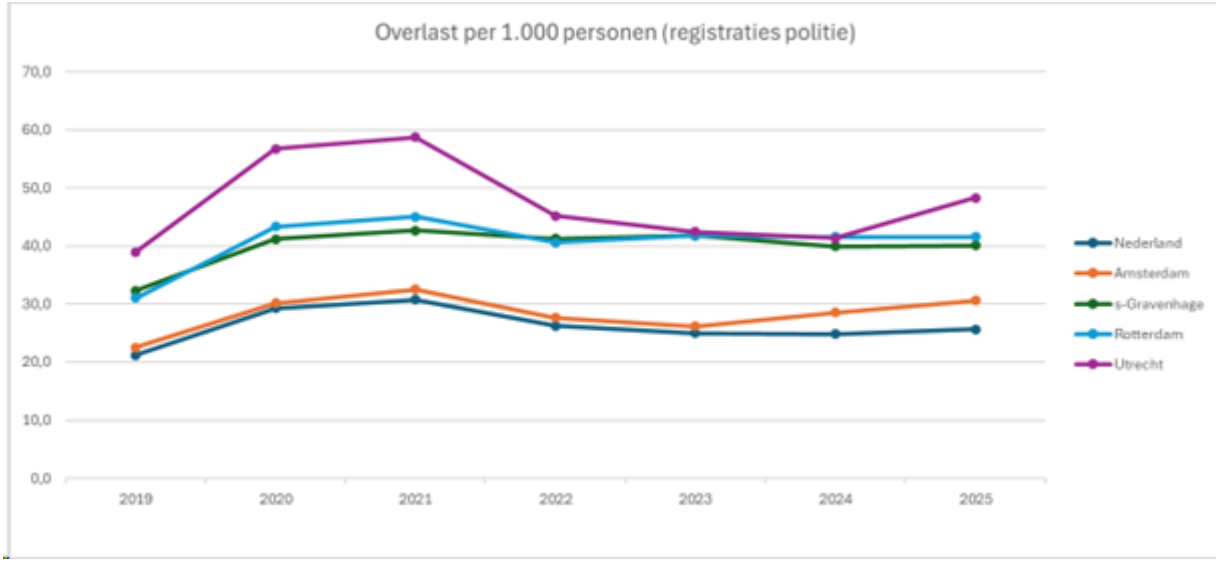
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Geregistreerde overlast (politieregistraties)	13.821 (2022)	gelijk of minder dan het peiljaar	14.761	gelijk of minder dan het peiljaar	**17.653**		gelijk of minder dan het peiljaar
Geregistreerde overlast (gemeentelijke meldingen).	Peiljaar 2023: 8.776	gelijk of minder dan het peiljaar	12.811	gelijk of minder dan het peiljaar	**18.251**		gelijk of minder dan het peiljaar

Nadere toelichting geregistreerde overlast (politieregistraties)
De politiecijfers omvatten geregistreerde incidenten. Dat kan op basis van een melding zijn, maar het kan ook zijn dat de politie op straat zelf een incident rapporteert (ambtshalve registraties).

In de onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de geregistreerde (totale) overlast per 1.000 inwoners te zien (politieregistraties) in vergelijking met de G4 steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. NB in deze overlastcijfers zijn ook geluidshindermeldingen meegenomen (en zijn dus niet één-op één vergelijkbaar met de effectindicator in deze jaarstukken).

Bron: Open dataportaal politie en CBS, 2025
In deze grafiek is te zien dat in Utrecht het aantal politieregistraties stijgt in 2025 (20% t.o.v. 2024), dat is grotendeels te wijten aan de toegenomen overlast van personen met onbegrepen gedrag (+57%). We weten dat er voor deze vorm van overlast sprake is van veelmelding bij de politie betreffende verward gedrag, in 1 specifieke buurt, waardoor hier een forse stijging is te zien in de overlastmeldingen.

Vooral in situaties waarin mensen niet graag uit eigen beweging met zorg- en hulpverleningspartners in gesprek gaan, en niet direct openstaan voor ondersteuning maar wel overlastgevend of risicovol gedrag vertonen, en tegelijktijdig de handhaving wordt gevraagd om niet te streng zijn bij beboeten, was het in 2025 in Utrecht een uitdaging om te komen tot een goed werkende aanpak. Hierdoor kon de Utrechtse werkwijze, waarin handhaving en zorg gezamenlijk optrekken bijvoorbeeld bij mensen die buiten slapen en aanhoudend overlast veroorzaken of in het openbaar harddrugs gebruiken, niet altijd in dezelfde mate worden toegepast.
Voor de aanpak van deze overlast specifiek in het Stationsgebied waren en zijn we bovendien grotendeels afhankelijk van het Rijk.

Nadere toelichting geregistreerde overlast (gemeentelijke meldingen)
De gemeentelijke meldingen betreffen bewonersmeldingen over de volgende categorieën: Jongerenoverlast, drugsoverlast, bedelen, lachgas, straatintimidatie, burenoverlast, vuurwerkoverlast, overige overlast personen & groepen.
De meest opvallende toename betreft bedelen: het aantal meldingen bij de gemeente stijgt van ruim 100 in 2024 naar bijna 360 in 2025. Hoewel de wijk Binnenstad absoluut gezien de meeste meldingen van bedelen heeft, zien we een toename in alle wijken.
Veruit de meeste meldingen in 2025 gaan over vuurwerkoverlast (ruim 6.300 meldingen), gevolgd door meldingen van jongerenoverlast (ca. 3.300 meldingen).

Andere typen meldingen die toenamen
Ook de meldingen van straatintimidatie (+139%), burenoverlast (9%), vuurwerkoverlast (+27%) namen toe.

Activiteiten

In de Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda over 2025 leest u een uitgebreider beeld van de veiligheidsontwikkeling en de activiteiten die in dat verband zijn uitgevoerd.
Daarnaast biedt het Handhavingsverslag 2025 een uitgebreider beeld van de inzet van onze handhavers en inspecteurs voor de leefbaarheid en veiligheid.

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Om de boa's extra te ondersteunen bij de aanpak van jeugdoverlast, kregen alle boa's in het vierde kwartaal van 2025 een verdiepende training Jeugd. Deze training is een aanvulling op de basisopleiding jeugd die iedere boa al volgt bij indiensttreding in Utrecht.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- De gebiedsgerichte programma's voor de Kanaalstraat/Damstraat en de Amsterdamsestraatweg zijn uitgevoerd. Raadsbrief Voortgang gebiedsgerichte aanpak Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat-Damstraat Utrecht - iBabs Publieksportaal (26-11-2025)
- De integrale aanpak overlastlocaties (zoals de Binnenstad) is uitgevoerd door een combinatie van inzet bestuurlijk instrumentarium (handhaving), toeleiding naar zorg- en hulpverlening en aansluiting op landelijke ontwikkelingen (aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen).
  Raadsbrief verlengen verblijfsontzeggingsgebied Lucasbolwerk Hieronymusplantsoen Lepelenburg Utrecht - iBabs Publieksportaal (31-01-2025)
  Raadsbrief Herziening Alcoholverbodsgebieden Utrecht - iBabs Publieksportaal (27-03-2025)
  Raadsbrief Afsluiten Hoog Catharijne in de nacht Utrecht - iBabs Publieksportaal (06-06-2025)
  Raadsbrief Toelichting verbod buitenslapen APV Utrecht - iBabs Publieksportaal (10-06-2025)
  Raadsbrief overlast station en omgeving Utrecht - iBabs Publieksportaal (11-06-2025)
  Raadsbrief Toegezegde rijksmiddelen t.b.v. aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen Utrecht - iBabs Publieksportaal (11-06-2025)
  Raadsbrief Verlenging en aanpassing verblijfsontzeggingsgebied Stationsgebied en Lombok-Oost Utrecht - iBabs Publieksportaal (16-09-2025)

Raadsbrief Steekincident Overvecht, oproep Kabinet Utrecht - iBabs Publieksportaal (23-09-2025).
Raadsbrief Ingangsdatum nachtsluiting Hoog Catharijne Utrecht - iBabs Publieksportaal (05-11-2025)

- Voortzetting van de inzet op de ambitie veilige buurten uit de integrale wijkaanpak samen voor Overvecht.
  Raadsbrief Voortgang wijkaanpak Samen voor Overvecht Utrecht - iBabs Publieksportaal (13-05-2025)
  Raadsbrief Stand van zaken Samen voor Overvecht september 2025 Utrecht - iBabs Publieksportaal (12-09-2025)
  Raadsbrief Stand van Zaken 4e kwartaal 2025 Samen voor Overvecht Utrecht - iBabs Publieksportaal (11-12-2025)
- Voortzetting van Uitvoeringsprogramma Utrechtse Aanpak gericht op mensen met een samenloop van complexe problemen en een (potentieel) veiligheidsrisico.
  Zie onder andere Raadsbrief overlast station en omgeving Utrecht - iBabs Publieksportaal (11-06-2025) en Raadsbrief Steekincident Overvecht, oproep Kabinet Utrecht - iBabs Publieksportaal (23-09-2025).
- Voortzetting van Uitvoeringsprogramma Stedelijke Aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen. Zie onder andere: Raadsbrief Toegezegde rijksmiddelen t.b.v. aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen Utrecht - iBabs Publieksportaal (11-06-2025), Raadsbrief Verlenging en aanpassing verblijfsontzeggingsgebied en Stationsgebied en Lombok-Oost Utrecht - iBabs Publieksportaal (16-09-2025) en Raadsbrief Steekincident Overvecht, oproep Kabinet Utrecht - iBabs Publieksportaal (23-09-2025).
- De gemeentelijke handhavers controleerden, met een preventieve en repressieve insteek, in de wijken op verschillende vormen van overlast, bijvoorbeeld jeugdoverlast, overlast door het gebruik van alcohol, drugs en vuurwerkoverlast. Hierin speelden de wijkboa’s een belangrijke rol. Aanvullend op de wijboa's zijn op locaties met ernstige overlast, onder andere Bollendak, Hieronymusplantsoen, Shoppingcenter Overvecht, en tijdelijke rond de Muntsluis, Veilinghaven en Oosterkade, gemeentelijke handhavers van het Actualiteitenteam Repressief ingezet.
- Er zijn vier gemeentelijke handhavers tijdens vier nachten per week ingezet om de overlast op leefbaarheidszaken tegen te gaan. Ter uitvoering van de VJN 2024 wordt vanaf 2026 op de nachtelijke inzet bezuinigd. Om deze bezuiniging te realiseren is de inzet vervroegd in de avond zodat beter is aangesloten op de momenten met relatief de meeste overlast (late avond/vroege nacht).
- We voerden regie op wijkveiligheid. We werkten in netwerken en namen met onze partners het initiatief om met gerichte integrale veiligheidsaanpakken de overlast en criminaliteit op hotspots duurzaam aan te pakken, zoals bij het OPG-terrein, bij winkelcentrum Overvecht en aan het Berlijnplein.
- Initiatieven uit de wijk om veiligheid en leefbaarheid te verbeteren, hebben we gefaciliteerd en ondersteund, zoals bij bijvoorbeeld de inzet van stadsmakers rond de jaarwisseling en ramadan en het inrichten van een laagdrempelige hangplek voor jongeren in Overvecht. Ook de organisatie van een schouw voor vrouwen om locaties waar vrouwen zich niet veilig voelen in kaart te brengen, om te bezien welke maatregelen we kunnen nemen, is een voorbeeld.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 2: Voorkomen/tegengaan overlast

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	1.353	1.314	311	1.172	1.696	524
Lasten	13.686	13.247	12.850	12.736	12.821	-85
Saldo baten en lasten	**-12.333**	**-11.933**	**-12.539**	**-11.564**	**-11.125**	**438**
Onttrekking reserves	204	204	204	204	204	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**204**	**204**	**204**	**204**	**204**	**0**
Totaal	**-12.130**	**-11.730**	**-12.335**	**-11.360**	**-10.922**	**438**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**524**	
In de loop van 2025 is een aanvullende specifieke uitkering toegekend die niet was begroot (aanpak overlast criminele vreemdelingen).	408	I
De additionele baten van Wijkveiligheid wordt veroorzaakt door een bijdrage van de Wijkontwikkelmaatschappij (WOM) ten behoeve van aanpak Amsterdamsestraatweg.	128	I
Overige baten	-12	I
Lasten	**-85**	
Een tekort door nog niet verwerkte toegekende decentrale uitkeringen (Meldpunt Perspectief en Aanpak Criminele Machtsstructuren), daarnaast per saldo hogere lasten door aanvullende specifieke uitkering (aanpak overlast criminele vreemdelingen, zie hierboven)	-918	I
De lasten zijn lager i.v.m. vacatureruimte THOR Voorkomen criminaliteit en daarnaast is in 2025 de formatie op orde gebracht i.v.m. verlaging formatie n.a.v. hervormingsbezuinigingen en UBA die vanaf 1-1-2026 gelden	401	I
Overige lasten	432	I

Doelstelling 3: Verstoring OO en crises

Adequaat optreden bij -mogelijke- verstoringen van de openbare orde en bij crisissituaties.

Wat hebben we bereikt in 2025?

We hebben de crisisorganisatie verder versterkt om beter voorbereid te zijn op langdurige en grootschalige incidenten. Zo hebben we onder meer het eerste noodsteunpunt succesvol getest. Ondanks een sterke toename van het aantal piketmeldingen bij OOV en de groei van het aantal demonstraties, zijn de meeste bijbehorende situaties veilig en beheersbaar verlopen, waardoor de leefbaarheid in de stad behouden is gebleven.

Waar nodig hebben we uitzonderlijke maatregelen ingezet, zoals het instellen van een Veiligheidsrisicogebied. Op enkele momenten was ingrijpen vereist, bijvoorbeeld bij de beëindiging van de bezetting op de Drift en de verstoring van de raadsvergadering op 17 juli 2025.

Bij vermoedens van excessief geweld - zoals getoond in de uitzending Bureau Utrecht in Kanaleneiland, rond Europese thuiswedstrijden van FC Utrecht en tijdens de jaarwisseling 2025/2026 - hebben we bestuurlijke maatregelen genomen en heeft de politie relschoppers aangehouden. Tegelijkertijd hebben we geïnvesteerd in preventie door samen te werken met buurtvaders en -moeders, bondgenoten en het Jongerenwerk. Ook zijn we in gesprek gebleven met verschillende groepen in de stad om veiligheid en verbondenheid te versterken.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Veiligheidsagenda 2023-2026	2023	In het Integraal Veiligheidsplan staan de doelen die we op het terrein van de veiligheid nastreven voor de komende vier jaar.
Aanpak Straatintimidatie	2021	Aanpak om het ongewenst en grensoverschrijdend gedrag op straat de komende jaren stevig aan te pakken.
Beleidskader Cameratoezicht 2023 – 2026	2023	Beleidskader waarin doel, criteria en werkwijze van vast en flexibel cameratoezicht is vastgelegd
Herijking Utrecht Zijn we Samen	2023	De herijkte aanpak naar alle vormen van radicalisering en extremisme
Bestuursagenda beleidsperiode 2024-2027	2023	Het strategisch beleidskader voor de veiligheidsregio Utrecht

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Aantal openbare orde verstoringen en crises waaronder ook preparatie op mogelijke excessen zoals bij kraken, voetbal, demonstraties.		-	2.138	-	**2.365**		-

Activiteiten

In de Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda over 2025 leest u een uitgebreider beeld van de veiligheidsontwikkeling en de activiteiten die in dat verband zijn uitgevoerd.
Daarnaast biedt het Handhavingsverslag 2025 een uitgebreider beeld van de inzet van onze handhavers en inspecteurs voor de leefbaarheid en veiligheid.

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Uitvoering van het beleidskader cameratoezicht:Pilot doen voor algoritme op geweldherkenning. In de Raadsbrief Uitvoering cameratoezicht juli 2023 - december 2023 informeerden wij u over het aanhouden van deze pilot. In de loop van 2025 is definitief besloten geen Utrechtse pilot te houden: de ervaringen van gemeenten die soortgelijke techniek hebben ingezet waren niet onverdeeld positief en de kosten aanzienlijk.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- De gemeentelijke handhavers zijn ingezet bij maatschappelijke onrust of bij actuele openbare orde problematiek, zoals bij de ontruiming en afzetting van het gebied bij de vondst van explosieven in auto op de Beneluxlaan (tbv kraak pinautomaten) in juli 2025.
- De aanpak straatintimidatie is voortgezet, zie ook Raadsbrief Voortgang Actieplan aanpak Straatintimidatie Utrecht - iBabs Publieksportaal (06-02-2026) zoals voortzetting van de pilot seksuele intimidatie (handhaving door boa's) en het bieden van handvatten aan omstanders.
- Vanuit het herijkte programmaplan Utrecht Zijn We Samen hebben we verschillende projecten vormgegeven om schadelijke polarisatie tegen te gaan, hebben we de Utrecht Online Coalitie tegen radicalisering en polarisatie verder versterkt en landelijk op de kaart gezet, en hebben we samen met onze welzijnspartners het preventieve netwerk in de wijken verder versterkt. Zie ook Raadsbrief Voortgang Beleidsnota Inclusie en Diversiteit Utrecht - iBabs Publieksportaal (18-11-2025).
- Het beleidskader cameratoezicht 2023 – 2026 is uitgevoerd door monitoring huidige inzet en jaarlijkse analyse op cameraniveau, waar mogelijk vervanging van vaste camera's door tijdelijke mobiele camera's, screening van nieuwe aanvragen en informeren over wijzigingen. Zie ook Raadsbrief Inzet flexibel cameratoezicht eerste halfjaar 2025 Utrecht - iBabs Publieksportaal (23-09-2025) en Raadsbrief Evaluatie Cameratoezicht 2025 Utrecht - iBabs Publieksportaa (26-03-2026)l.
- Inzet is gepleegd op het faciliteren van demonstraties en het voorkomen van en preparatie op openbare ordeverstoringen (onder andere met de inzet van de bestuurlijke maatregelen in het

kader van openbare orde). De politie en handhaving helpen, op basis van een risico-inventarisatie, bij het begeleiden van demonstraties op straat en dragen zo bij aan een goed en veilig verloop.
Zie onder andere Raadsbrief Vervolg pilot Digitale meldplicht Utrecht - iBabs Publieksportaal (31-03-2025), Raadsbrief beëindiging bezetting Drift 13 Utrecht - iBabs Publieksportaal (20-05-2025), Raadsbrief Demonstraties 2024 Utrecht - iBabs Publieksportaal (19-06-2025), Raadsbrief Beëindiging bezetting Drift 13 Universiteit Utrecht (UU) Utrecht - iBabs Publieksportaal (19-06-2025), Raadsbrief Verbod demonstratie Pegida Utrecht - iBabs Publieksportaal (24-06-2025), Raadsbrief Instellen Veiligheidsrisicogebied 26 oktober Utrecht - iBabs Publieksportaal (24-10-2025).

- Inzet is gepleegd op adequaat optreden bij dreigende situaties om wanordelijkheden te voorkomen en indien deze alsnog plaatsvonden, het herstellen van de orde. Zie onder andere Raadsbrief Uitspraak Raad van State online gebiedsverbod Utrecht - iBabs Publieksportaal (02-07-2025), Raadsbrief Ordeverstoring raadsvergadering 17 juli 2025 Utrecht - iBabs Publieksportaal, Raadsbrief Voorzorgsmaatregelen wedstrijd FC Utrecht - FC Porto Utrecht - iBabs Publieksportaal (05-11-2025), Raadsbrief Terugblik voetbalwedstrijd FC Utrecht – FC Porto Utrecht - iBabs Publieksportaal (11-11-2025), Raadsbrief Instellen veiligheidsrisicogebied FCU - NHF 10 - 11 december 2025 Utrecht - iBabs Publieksportaal (10-12-2025), Raadsbrief Terugblik Jaarwisseling 2024-2025 Utrecht - iBabs Publieksportaal (05-02-2025).
- Voorzetten van de inzet op de normalisatie van supportersbezoek bij voetbalwedstrijden en minder politie inzet tijdens de wedstrijden, onder andere door de inzet op een steviger persoons- en groepsgerichte aanpak en het vervolg van de pilot Digitale meldplicht zodat een bestuursrechtelijk gebiedsverbod mét digitale meldplicht kan worden opgelegd aan personen die de openbare orde rondom voetbalwedstrijden herhaaldelijk of ernstig hebben verstoord. Zie ook de Raadsbrief Vervolg pilot Digitale meldplicht Utrecht - iBabs Publieksportaal (31-03-2025).
- Vergunningen zijn verstrekt door het horecaloket. De voorgenomen controles in horecabedrijven, coffeeshops, seksbedrijven en bedrijven met een speelautomaat (kansspelen) zijn uitgevoerd.
- De adviezen van het burgerberaad Jaarwisseling zijn uitgewerkt en geïmplementeerd (o.a. vuurwerkverbod) ten behoeve van een feestelijke en veilige jaarwisseling 2025/2026, zie Raadsbrief voorbereiding jaarwisseling 2025-2026 - iBabs Publieksportaal (25-11-2025). Zie verder Raadsbrief Terugblik jaarwisseling 2025-2026 Utrecht - iBabs Publieksportaal (05-02-2026).
- Crisisbeheersing: het risico op maatschappelijke ontwrichting neemt toe, hierop ontwikkelen we een aanvullende aanpak om de Utrechtse samenleving weerbaar te maken, waaronder het realiseren van noodsteunpunten (Raadsbrief Gemeentebrede aanpak weerbaarheid Utrecht - iBabs Publieksportaal (10-12-2025)). Daarnaast heeft incidentafwikkeling plaatsgevonden, zie onder andere Raadsbrief incident Beneluxlaan en omgeving Utrecht - iBabs Publieksportaal (23-07-2025), Raadsbrief Drinkwaterbesmetting Vitens Utrecht - iBabs Publieksportaal (04-11-2025).

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 3: Verstoring OO en crises

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	1.380	1.101	1.020	1.583	1.448	-135
Lasten	42.509	42.730	43.391	43.150	43.660	-510
Saldo baten en lasten	**-41.128**	**-41.628**	**-42.372**	**-41.567**	**-42.212**	**-645**
Onttrekking reserves	50	50	0	150	150	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**50**	**50**	**0**	**150**	**150**	**0**
Totaal	**-41.078**	**-41.578**	**-42.372**	**-41.417**	**-42.062**	**-645**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-135**	
Er zijn minder vergunningaanvragen voor horeca ingediend wat heeft geleid tot lagere opbrengsten.	-141	I
Overige baten	6	I
Lasten	**-510**	
Lagere lasten van de Gemeenschappelijk Regeling Veiligheidsregio Utrecht	302	I
De hogere lasten van Openbare Orde en Crisisbeheersing worden met name veroorzaakt door de inzet voor Europees Voetbal en hogere uitkijkkosten van de camera's.	-615	I
Overige lasten	-197	I

Risico's

Toprisico's programma	Maatregel
Beschikbare **capaciteit** bij de gemeente en de veiligheidspartners en (jeugd)zorgverleners. Capaciteitstekorten hebben gevolgen voor de uitvoeringskracht.	Ondanks het toepassen van temporiseren dan wel prioriteren binnen Programma Veilige Stad blijft het risico bestaan. We blijven temporiseren dan wel prioriteren binnen Programma Veilige Stad als dit risico zich voordoet.
Een tekort aan (sociale) woonruimte en knelpunten in het snel beschikbaar stellen van **passende (verblijfs)zorg** wanneer dit vanuit een veiligheidsbelang belangrijk is (bijvoorbeeld als een persoon met onbegrepen gedrag een gevaar voor zichzelf en/of voor de omgeving is).	Ondanks dat er extra opvangplekken zijn gecreëerd, blijft hier een risico bestaan. We blijven extra investeren in opvangplekken vanuit de gemeente om tijdelijk de plaatsing op een (crisis)zorg- of behandelplek te overbruggen bij multiproblematiek en hoog risicovolle casuïstiek.
Nieuwe **crises** die veel van onze capaciteit vragen, zoals dit bijvoorbeeld speelt bij het Midden-Oosten conflict en onze extra inzet op weerbaarheid door geopolitieke ontwikkelingen.	We blijven prioriteren en temporiseren binnen Programma Veilige Stad. De actuele ontwikkelingen leggen aanzienlijk beslag op onze beschikbare capaciteit, onder andere door de toegenomen inzet voor het

Toprisico's programma	Maatregel
	faciliteren van demonstraties. Hierdoor lopen enkele activiteiten ter bescherming van de democratische rechtsorde vertraging op. Dit heeft als gevolg dat een aantal moties en toezeggingen nog niet is uitgevoerd en dat de preparatie van de crisisorganisatie op langdurige crisissituaties, zoals een langdurige stroom uitval, achterblijft.
Een belangrijke randvoorwaarde voor het slagen van onze ambities is dat we als één overheid optreden. Bestaande **wet- en regelgeving** beperkt in sommige gevallen informatiedeling en verdere samenwerking.	Lobby voeren om beperkingen bij informatiedeling en verdere samenwerking op te lossen danwel te verminderen, zoals met de lobby voor de totstandkoming van de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (op 1 maart 2025 in werking getreden).
De inzet van Utrechtse OOV-kennis en expertise bij dreigende openbare ordeverstoringen en crises in **omliggende gemeenten** binnen de veiligheidsregio Utrecht kan een wissel trekken op de capaciteit in onze eigen organisatie en dus een wissel trekken op de inzet voor de gemeente Utrecht.	Wij gaan in gesprek met RVS en VRU over de mogelijkheid om extra capaciteit hiervoor bij de gemeente Utrecht te creëren, echter aan het voeren van deze gesprekken is in 2025 geen prioriteit gegeven,
Door de toenemende vraag naar handhaving, o.a. door groeiend aantal meldingen en overlastgevende personen/groepen, staat de **handhavingscapaciteit** onder druk. Dit beperkt de flexibiliteit en slagkracht van de handhaving. De bezuinigingen op de handhaving in 2026 zetten de handhavingscapaciteit verder onder druk.	Het stellen van handhavingsprioriteiten binnen het Programma Veilige Stad.

De toprisico's met financiële gevolgen zijn terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de toprisico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).	31.590

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Aanpakken en voorkomen van criminaliteit				
Buurtteams jeugd en gezin (veiligheid) subsidietender Jeugd	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	0	0	0
Jongerenwerk en veiligheid	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief	4.191	4.330	-139
Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	1.971	1.559	412
Politie Keurmerk Veilig Wonen	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	81	88	-7
Totaal doelstelling 1		6.243	5.977	266
Doelstelling 2: Adequaat optreden				
Hulpverlening bij ongevallen en rampen	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	242	234	8
Totaal doelstelling 2		242	234	8
Totaal Veilige stad		**6.485**	**6.211**	**274**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Passende ondersteuning en opvang

Programma overzicht

We bieden passende zorg, ondersteuning en opvang aan Utrechters aanvullend op wat mensen zelf en met elkaar kunnen organiseren.

Portefeuillehouder(s): Linda Voortman, Rik van der Graaf

Financiën programma

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	5.064	4.684	5.041	8.905	8.442	-463
Lasten	251.747	242.507	257.871	263.832	254.941	8.891
Saldo baten en lasten	**-246.683**	**-237.823**	**-252.830**	**-254.927**	**-246.499**	**8.428**
Onttrekking reserves	358	358	0	13.525	13.525	0
Toevoeging reserves	8.701	8.701	0	2.000	2.000	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-8.343**	**-8.343**	**0**	**11.525**	**11.525**	**0**
Totaal	**-255.026**	**-246.166**	**-252.830**	**-243.402**	**-234.974**	**8.428**

De baten in dit programma zijn 8,442 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Eigen bijdrage van cliënten (3,6 miljoen euro)
- Specifieke uitkering voor het Integraal Zorgakkoord (SPUK IZA, 2,3 miljoen euro)
- Subsidie van ZonMW (0,9 miljoen euro)
- Specifieke uitkering Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling (1,3 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 254,941 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Subsidies aan de Buurtteamorganisatie (23,1 miljoen euro)
- Inzet op aanvullende zorg Wmo zoals individuele begeleiding en hulp bij het huishouden (89,0 miljoen euro)
- Inzet voor Maatschappelijke opvang voor de regio Utrecht (32,5 miljoen euro)
- Inzet voor vrouwenopvang en geweld in afhankelijkheidssituaties (15,0 miljoen euro)
- Inzet voor Beschermd wonen in de regio Utrecht (92,2 miljoen euro)

In dit programma wordt in 2024 13,525 miljoen euro onttrokken en 2,000 miljoen euro toegevoegd aan de reserves. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in de Jaarrekening.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Passende basiszorg

Utrechters met een hulpvraag krijgen tijdig een passende oplossing aanvullend op wat er in de sociale basis kan worden geboden.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- Inwoners konden terecht bij het buurtteam met hun ondersteuningsvragen, waar dat passend was, hebben inwoners ook basiszorg ontvangen vanuit het buurtteam.
- Waar passend zijn inwoners door het buurtteam toegeleid naar een passende oplossing in de sociale basis, de aanvullende zorg of een combinatie van sociale basis, basiszorg en aanvullende zorg.
- Inwoners kregen vaker dan voorheen groepsgerichte ondersteuning en in een aantal wijken konden inwoners terecht bij gezamenlijke startbijeenkomsten met de sociale basis waar samen met de inwoner en organisaties in de wijk wordt gekeken waar de hulpvraag het best beantwoord kan worden.
- Gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire zijn ondersteund door het buurtteam.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van uitgangspunten met elkaar voor elkaar - onderdelen van sociale basis en basiszorg 2025-2035	2024	Kaders voor de opdracht aan de buurtteams, onafhankelijke cliëntondersteuning en informatie en advies voor 2025 - 2035.
Beleidsnota Samen Leven, Samen zorgen	2024	Utrechtse kader voor de Wmo 2024-2034
Verordening maatschappelijke ondersteuning	2023	Verordening Wmo geldend in 2024.

Effectindicatoren

We hanteren indicatoren om te meten waar we staan. Voor deze doelstelling streven we naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid en kwaliteit binnen het beschikbare budget. In gesprekken met partners kijken we naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen we de ontwikkelingen daarin.

Bereik

	2022	2023	2024	2025
Aantal unieke klanten op basis van lopende casussen	10.953	10.351	9.936	9.476
Aantal lopende casussen	12.213	11.939	11.681	11.274
Aantal nieuw gestarte casussen	6.325	7.068	7.283	6.991

Bron: jaarverslagen buurtteam sociaal en voor wat betreft 2025 de administratie van het buurtteam. Het kan zijn dat deze cijfers nog iets moeten worden bijgesteld na publicatie van het definitieve jaarverslag 2025.

Omschrijving:

- Bovenstaande tabel toont het aantal unieke klanten dat ondersteuning ontving van het buurtteam sociaal, het aantal lopende casussen op peildatum 1 januari 2026 en het aantal nieuw gestarte casussen in het betreffende kalenderjaar.

Duiding:

- In 2025 zien wij dat het aantal unieke klanten op jaarbasis is afgenomen ten opzichte van de jaren daarvoor, ook het aantal lopende casussen en nieuw gestarte casussen is gedaald. Hoewel niet met zekerheid kan worden gesteld wat hiervoor de reden is, past dit beeld wel bij de inzet op het waar mogelijk direct toeleiden naar passend aanbod in de sociale basis, onder meer via de 'Samen Welkom' bijeenkomsten in een aantal wijken (gezamenlijke startbijeenkomsten met de sociale basis).

Beschikbaarheid

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Buurtteam Sociaal	6,4	7,6	7,2	7,6	7,9	9,3

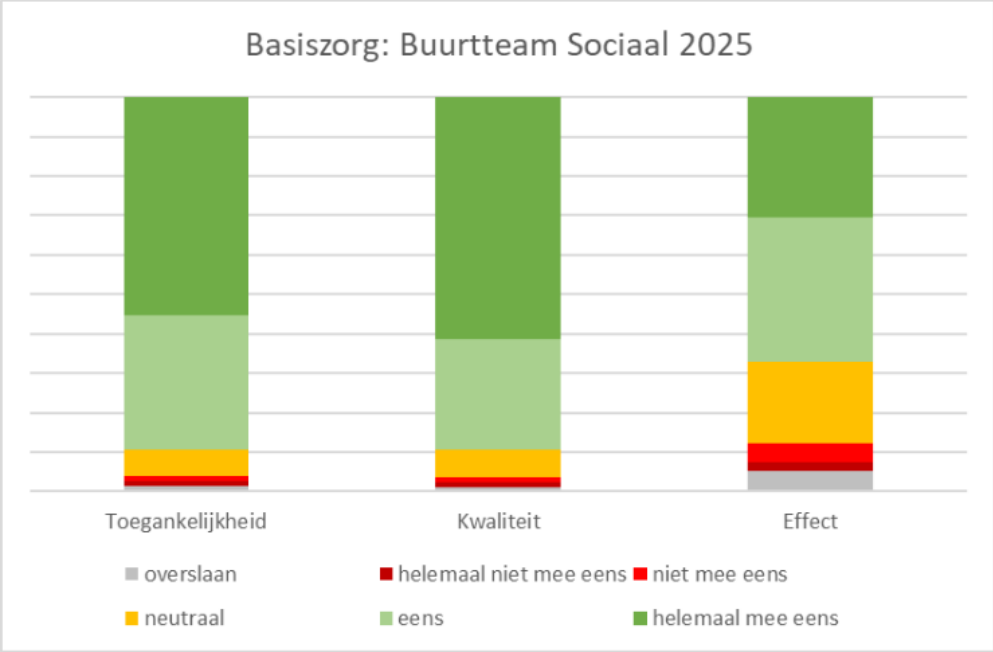
Omschrijving:

- Bovenstaande tabel toont de gemiddelde wachttijd in dagen tussen nieuwe aanmelding bij het Buurtteam en het keukentafelgesprek.

Duiding:

- De wachttijd is in 2025 opgelopen ten opzichte van 2024. We zijn hierover met het Buurtteam in gesprek. Een oorzaak van de oplopende wachttijd is krapte op de arbeidsmarkt. Verder heeft het Buurtteam sociaal sinds 2025 een rol in aanvragen voor Beschermd Wonen. Dit betrof meer aanvragen dan vooraf ingeschat. Het kan ook zijn dat mensen zelf kiezen om langer te wachten omdat zij bijvoorbeeld het gesprek graag met hun mantelzorger erbij voeren. Spoedeisende vragen worden altijd eerder opgepakt.

Kwaliteit

- Over 2025 zijn er voor Buurtteam Sociaal 388 vragenlijsten voor Ervaringwijzer ingevuld. In verband met het verkleinen van het risico op herleidbaarheid, is er een grens van minimaal 10 ingevulde enquêtes nodig, per vragenlijst en locatie, om resultaten te tonen. Hierdoor zijn er nu 326 vragenlijsten inzichtelijk. Dat zijn er 116 meer dan in 2024.
- De figuur toont een optelsom van verschillende stellingen* onder de noemers ‘ervaren toegankelijkheid’, ‘ervaren kwaliteit’ en ‘ervaren effect’.
- Op alle drie de onderdelen zien we een overwegend positief beeld. Bij de stellingen van het onderdeel ‘ervaren effect’ hebben meer respondenten gekozen voor ‘neutraal’ en ‘(helemaal) niet mee eens’ dan bij de andere onderdelen. Ten opzichte van 2024 en 2023 is de gemeten tevredenheid vergelijkbaar.
- 200 respondenten hebben in open antwoorden aangegeven wat ze goed vinden gaan en wat er beter kan. Dat zijn er 50 meer dan in 2024.
- In gesprekken worden de resultaten met de betreffende aanbieders besproken.

**Proclaimer:*
In de figuur zijn verschillende stellingen bij elkaar opgeteld, en alle locaties samengevoegd. Het geeft een globaal beeld en doet geen recht aan de verschillen in momentum en manier van uitvragen.

- *Voorbeeldstellingen onder toegankelijkheid: ik wist waar ik terecht kon met mijn vraag; ik voelde me welkom bij het buurtteam.*
- *Voorbeeldstellingen onder kwaliteit: er werd goed naar mij geluisterd; de ondersteuning past bij mij;*
- *Voorbeeldstellingen onder effect: ik kan nu beter de dingen doen die ik wil; het gaat nu beter met mij.*

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We zijn gestart met de uitvoering van het nieuwe contract met de buurtteamorganisatie. Hierbij is invulling gegeven aan de ontwikkelopgaven uit de Nota van uitgangspunten Met elkaar, voor elkaar.
- Vanuit dit nieuwe contract is onder meer ingezet op de ‘Samen Welkom’ bijeenkomsten (gezamenlijke start met de sociale basis) in 3 wijken, het uitbreiden van het groepsgericht aanbod en het versterken van de samenwerking met de aanvullende zorg en sociale basis, o.a. door het herijken van de samenwerkingsafspraken met de partijen die individuele begeleiding bieden.
- De activiteiten van de Sociaal Raadslieden en Onafhankelijke cliëntondersteuning door U-centraal worden verantwoord in programma Levendige en gezonde stad onder doelstelling Meedoen en voor elkaar zorgen omdat het budget in 2025 daar is belegd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- Het 'kritisch kijken wat in de basiszorg thuishoort en wat niet' als zijnde een losse activiteit is afgerond in 2025 en ingebed in het reguliere werk, omdat het een doorlopend proces betreft dat in nauwe samenwerking met de sociale basis en aanvullende zorg plaatsvindt.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Actieprogramma Een (T)huis voor Ouderen is in 2025 afgerond. De activiteiten, zoals woonadvies voor ouderen, ontwikkeling van woon(zorg)concepten, samenwerking met zorg- en welzijnspartners en het realiseren van seniorgeschikte woonprojecten, zijn ondergebracht in het reguliere beleid en de bestaande uitvoeringslijnen.
- In 2025 heeft het buurtteam sociaal, in lijn met hun opdracht en samen met partners in de wijk, inwoners geholpen met hun hulpvragen op diverse (levens)gebieden zodat zij zo zelfstandig mogelijk kunnen leven en wonen.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

Niet van toepassing.

Financiën 1: Passende basiszorg

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	0	27	0	3.229	2.854	-375
Lasten	31.453	32.012	32.183	29.318	28.067	1.251
Saldo baten en lasten	**-31.453**	**-31.985**	**-32.183**	**-26.090**	**-25.214**	**876**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-31.453**	**-31.985**	**-32.183**	**-26.090**	**-25.214**	**876**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-375**	
Lagere baten dan begroot voor de subsidies vanZonMw. De kosten van deze subsidievallen deels in 2026 (zie lasten).	-315	I
Overige baten	-60	I
Lasten	**1.251**	

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
De kosten voor de ontvangen ZonMw subsidie komen deels ten laste van 2026, hierdoor zijn de kosten in 2025 lager dan begroot	315	I
In 2024 was het voor het Buurtteam erg lastig om tijdig goed personeel te vinden. Hierdoor is er onderrealisatie ontstaan die in 2025 is teruggevorderd.	1.096	I
Overige lasten	-160	I

Doelstelling 2: Passende aanvullende zorg

Utrechters krijgen bij een ondersteuningsbehoefte waarvoor specifieke expertise nodig is, tijdig passende aanvullende ondersteuning in samenhang met de basiszorg en sociale basis, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en mee doen.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- Inwoners met een (meer) complexe of intensieve ondersteuningsvraag kregen aanvullende zorg en ondersteuning (in de vorm van Hulp bij Huishouden, Individuele en Activerende Begeleiding, Dagbegeleiding, Hulpmiddelen en Vervoers-, Rolstoel- en/ of Woonvoorzieningen), zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in de eigen leefomgeving.
- De aanvullende zorg en ondersteuning is geboden in nauwe samenwerking met de buurtteams, huisartsen, informele netwerken en andere zorg- en welzijnpartners, zodat ondersteuningsvragen integraal en efficiënt konden worden aangepakt en de ondersteuning tegelijkertijd aansloot bij de behoeften van de inwoner.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

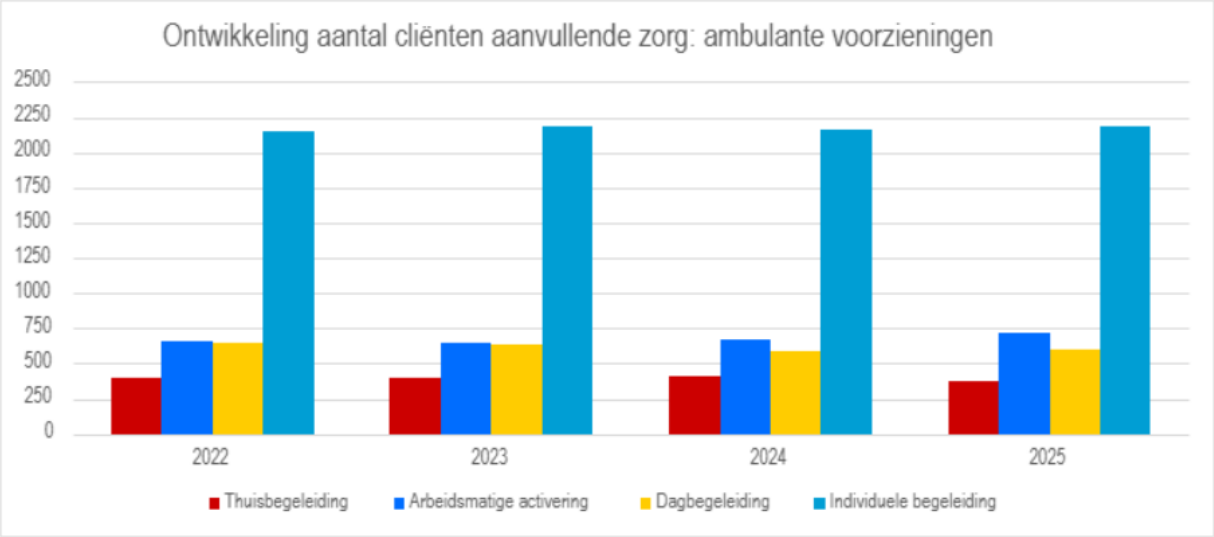
Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Samen Leven, Samen zorgen	2024	Utrechtse kader voor de Wmo 2024-2034
Verordening maatschappelijke ondersteuning	2023	Verordening Wmo geldend in 2024
Visie vervoer voor iedereen	2021	Visie waarin de opgave op het gebied van doelgroepenvervoer wordt geschetst
Visie toekomst hulp bij huishouden	2020	Kader voor de aanbesteding hulp bij het huishouden
Strategie contracteren aanvullende zorg Wmo vanaf 2020	2018	Kaders voor contracteren van aanvullende zorg vanaf 2020

Effectindicatoren

We hanteren indicatoren om te meten waar we staan. Voor deze doelstelling streven we naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid en kwaliteit binnen het beschikbare budget. In gesprekken met partners kijken we naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen we de ontwikkelingen daarin.

Bereik

Ambulante voorzieningen

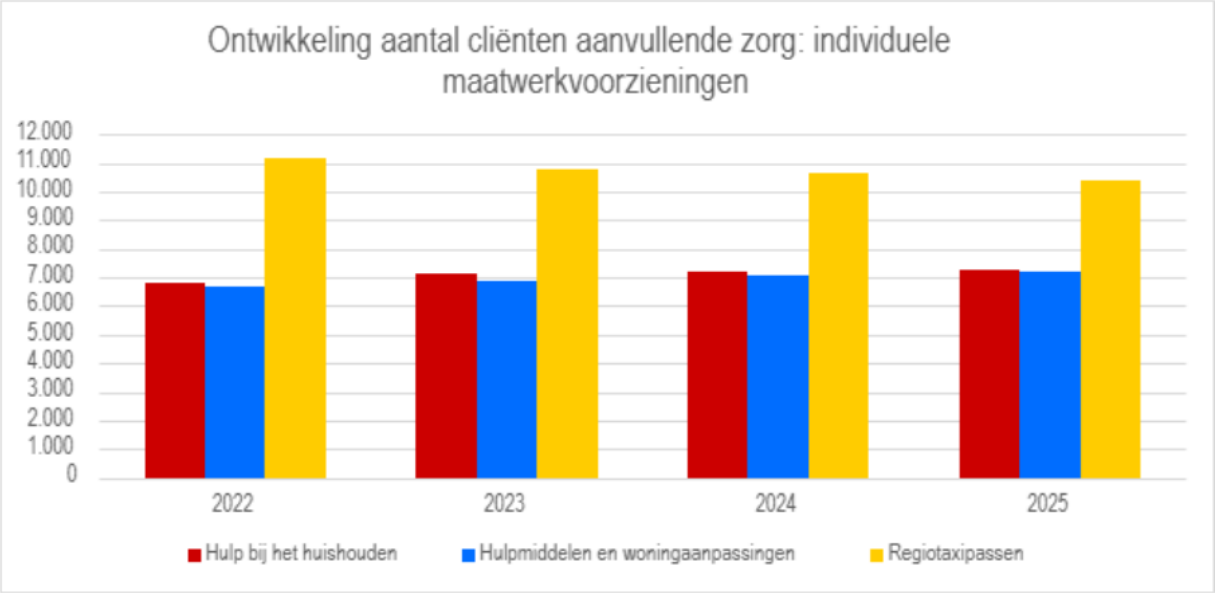

Omschrijving:

- Deze grafiek toont het aantal unieke inwoners dat thuisbegeleiding, arbeidsmatige activering, dagbegeleiding en individuele begeleiding heeft ontvangen per jaar.

Duiding:

- Thuisbegeleiding: het gebruik is iets afgenomen in 2025. De vraag naar Thuisbegeleiding blijft echter hoog. De vraag naar Thuisbegeleiding blijft hoog, door personeelstekorten en hoge uitstroom lukt het echter niet om iedereen gelijk zorg te bieden.
- Arbeidsmatige activering: het gebruik is in 2025 redelijk stabiel gebleven, hoewel er voor het eerst een lichte stijging in cliënten te zien is, met name bij de grotere partijen.
- Dagbegeleiding: de trend blijft relatief stabiel. Toch is een verwachting dat de vraag stijgt als gevolg van de dubbele vergrijzing en de inzet op langer thuis wonen. We zien op dit moment met name groei onder de doelgroep ouderen met een niet-Westerse migratieachtergrond.
- Individuele begeleiding: de trend blijft licht toenemend en ieder jaar worden er iets meer inwoners begeleid.

Individuele maatwerkvoorzieningen

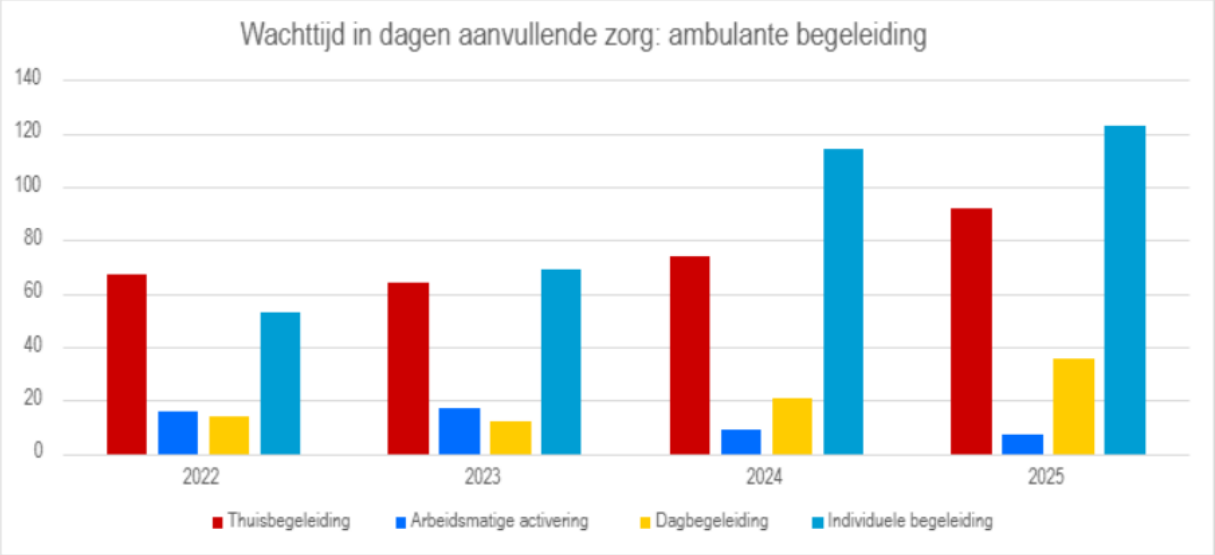

Omschrijving:

- Deze grafiek toont het aantal unieke inwoners dat Hulp bij Huishouden, hulpmiddelen en woningaanpassingen en regiotaxipassen heeft ontvangen per jaar.

Duiding:

- Hulp bij het huishouden: in 2025 steeg het aantal inwoners dat Hulp bij Huishouden ontvangt licht. Dit is enerzijds te verklaren doordat meer inwoners vanuit de wachtlijst konden instromen in Hulp bij Huishouden en anderzijds door de toename van de vraag door vergrijzing en het beleid dat gericht is op het langer thuis blijven wonen.
- Hulpmiddelen en woningaanpassingen: het aantal hulpmiddelen en woningaanpassingen blijft licht doorstijgen. Dit is in lijn met de verwachting door vergrijzing en het beleid dat gericht is op het langer thuis blijven wonen. Ook zien we dat er meer woningaanpassingen worden verstrekt omdat verhuizen naar een passende woning steeds minder vaak lukt.
- Regiotaxipassen: er is een lichte daling in het aantal regiotaxipassen (overigens betrof de daling in 2023 en 2024 een administratieve opschoning)

Beschikbaarheid

Omschrijving:

- Deze grafiek toont de gemiddelde wachttijd in dagen over een jaar gezien bij nieuwe aanmelding bij Arbeidsmatige activering, Dagbegeleiding, Individuele Begeleiding en Thuisbegeleiding.

Duiding:

- De ontwikkeling van de wachttijd door het jaar heen fluctueert en kan dus per kwartaal sterk verschillen, onder andere omdat bijvoorbeeld personeelsuitval door de krappe arbeidsmarkt moeilijk op te vangen is.
- Thuisbegeleiding: De vraag naar thuisbegeleiding neemt toe, ook het personeelstekort blijft een flink aandachtspunt dat in 2025 heeft geleid tot een hogere wachttijd. Ondanks veel inzet van aanbieders op nieuw personeel en op behoud van bestaand personeel blijft de uitstroom van personeel hoog.
- Arbeidsmatige Activering: De wachttijd voor arbeidsmatige activering blijft laag. Inwoners kunnen in bijna alle gevallen gelijk starten.
- Dagbegeleiding: het gemiddelde is gestegen maar dit komt omdat er enkele mensen zijn ingestroomd in 2025 die langer wachtte, dit trok het gemiddelde omhoog, richting het einde van het jaar was deze weer op gebruikelijk niveau.
- Individuele begeleiding: We zien dat het bereik iets is toegenomen en dat het aantal wachtenden is gedaald. Dat komt doordat stevig is ingezet op hervormingen zoals meer inzet op groepsgerichte ondersteuning, digitale ondersteuning en strakker sturen op uitstroom en doorstroom waar dat kan. Helaas is er wel een stijging in de wachttijd die onverminderd lang is. Er zijn daarom afspraken gemaakt over overbruggingszorg om inwoners in deze periode waar nodig minimale basisondersteuning te bieden. De reden dat de wachttijd stijgt is dat veel inwoners die begeleiding krijgen deze ondersteuning langdurig nodig hebben.
  We onderzoeken met onze partners hoe deze langdurige ondersteuning met minder specialistische inzet kan worden vormgegeven, zodat meer ruimte ontstaat voor nieuwe instroom.

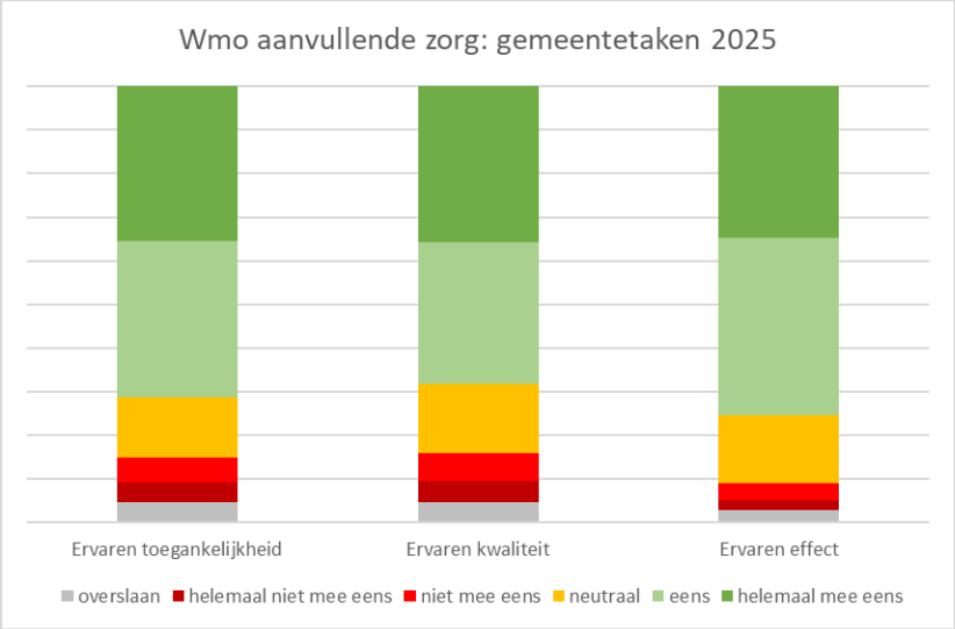
Hulp bij huishouden

Omdat de wachttijden rondom hulp bij het huishouden zo hebben gefluctueerd afgelopen jaren is er geen jaargemiddelde opgenomen. Wachtlijsten binnen Hulp bij Huishouden in gebied Zuid blijven een aandachtspunt. In gebied Noord ontvangen alle inwoners ondersteuning binnen de afgesproken

doorlooptijd. In de eerste helft van 2025 is de wachtlijst in gebied Zuid ook sterk afgenomen maar deze liep in de zomerperiode weer iets op. De wachttijd fluctueerde in 2025 tussen 3 en 6 maanden in gebied Zuid.

Hulpmiddelen
Bij hulpmiddelen is er meer sprake van complexe hulpmiddelen op maat in plaats van standaardtype hulpmiddelen. Dit komt omdat er technisch meer mogelijkheden zijn en mensen langer thuis blijven wonen. Voor deze complexe hulpmiddelen op maat moeten onderdelen worden aangeleverd, de levertijd verschilt per onderdeel. Waar mogelijk worden tijdelijke leenhulpmiddelen ingezet. Een gemiddelde wachttijd is daarom niet accuraat omdat dit per soort hulpmiddel sterk kan verschillen, we zien dat het over het algemeen heel goed gaat en waar er tijdelijke uitschieters zijn kan hier snel op gehandeld worden om de wachttijd weer terug te brengen.

Kwaliteit

- Over 2025 zijn er voor Wmo aanvullende zorg verspreid over 21 aanbieders 1.720 vragenlijsten voor Ervaringwijzer ingevuld. In verband met het verkleinen van het risico op herleidbaarheid, is er een grens van minimaal 10 ingevulde enquêtes nodig, per vragenlijst en locatie, om resultaten te tonen. Hierdoor zijn er nu 1.623 vragenlijsten inzichtelijk. Dit zijn er 673 meer dan in 2024.
- De figuur toont een optelsom van verschillende stellingen* onder de noemers ‘ervaren toegankelijkheid’, ‘ervaren kwaliteit’ en ‘ervaren effect’.
- Op alle drie de onderdelen zien we een overwegend positief beeld. Meer mensen antwoorden neutraal en negatief op vragen die gaan over het ervaren toegankelijkheid en ervaren kwaliteit van de verkregen hulp of ondersteuning. Ten opzichte van 2024 is de gemeten de tevredenheid vergelijkbaar.
- Meer dan 900 respondenten hebben in een open antwoord aangegeven wat ze goed vinden gaan en wat er beter kan, dat zijn er 350 meer dan in 2024.
- In gesprekken worden de resultaten met de betreffende aanbieders besproken.

Proclaimer:
In de figuur zijn verschillende stellingen bij elkaar opgeteld, en alle locaties samengevoegd. Het geeft een globaal en doet geen recht aan de verschillen in momentum en manier van uitvragen.

- *Voorbeeldstellingen onder toegankelijkheid: ik ben goed geholpen bij het vinden van een passende activiteit; ik werd vriendelijk geholpen aan de telefoon.*
- *Voorbeeldstellingen onder kwaliteit: ik word goed begeleid tijdens de activiteit; ik voel me serieus genomen; ik kan goede afspraken maken met de begeleider van de activiteit*
- *Voorbeeldstellingen onder effect: door het deelnemen aan de activiteit heb ik meer contact met anderen; door mijn hulpmiddel ben ik zelfstandiger.*

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben uitvoering gegeven aan het nieuwe contract sociaal-recreatief vervoer dat per 1 september 2024 in is gegaan.
- We hebben gewerkt aan de implementatie van het uitvoeringsprogramma Wmo-toezicht.

Hervormingen:

- De contractafspraken voor de aanvullende zorg zijn gerealiseerd zoals beschreven, waarbij er met name voor ambulante begeleiding stappen zijn gezet ten aanzien collectief werken en minder intensieve begeleidingsvormen. De samenwerkingsafspraken tussen de aanvullende zorg en het buurtteam ten behoeve van het op- en afschalen van zorg zijn geactualiseerd.
- Het uitvoeringsprogramma Vitaal en krachtig ouder worden 2025-2027 is vastgesteld en geeft een overzicht aan activiteiten die uitgevoerd worden door gemeente en/of partners.
- We hebben een marktconsultatie uitgevoerd, de dialoogpartner geselecteerd en de dialoogfase gestart voor de inkoop Wmo ondersteuning in de wijk per 2027.
- Met het zorgkantoor zijn stappen gezet om vanaf 2026, na de invoering van de nieuwe wet domeinoverstijgende samenwerking, ook gezamenlijk in te zetten op preventieve activiteiten, zoals community building in complexen waar de bewoners net wat extra vragen om een goede gemeenschap op te bouwen zoals BUUR in Leidsche Rijn.
- We hebben de subsidieregeling sociale prestatie en dagondersteuning opnieuw ingericht door deze onder te brengen in de subsidieregeling van de sociale basis en de inkoop Wmo ondersteuning in de wijk die vanaf 2027 ingaat.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Het wetsvoorstel voor een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo is uitgesteld, en inmiddels ook controversieel verklaard, waardoor deze niet per 1 januari 2026 is geïmplementeerd.
- Er is geen uitvoeringsprogramma geschreven rondom Begeleiding en Activering omdat deze onderwerpen zijn meegenomen in de inkoop van Wmo ondersteuning in de wijk en de subsidieregeling Sociale Basis.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- We hebben de RTZ (regeling tegemoetkoming zorgkosten) niet meer uitgevoerd vanaf 1 april 2025, inwoners met een laag inkomen konden via een nieuwe regeling 200,- aanvragen voor zorgkosten.
- Voor dagbegeleiding wordt niet meer onvoorwaardelijke keuzevrijheid geboden en wordt afstand tot de voorziening meegewogen in het vinden van het meest passende aanbod, in lijn met de concrete maatregel in de voorjaarsnota 2024.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- We zijn, in lijn met de maatregel uit de voorjaarsnota 2024, gestopt met de subsidie aan FIOM, het expertisecenrum op het gebied van ongewenste zwangerschap. In verband met de subsidierelatie met deze partij heeft voor het eerste half jaar echter nog een overbrugging plaatsgevonden. Dit is binnen het programma incidenteel opgevangen.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Het Integraal Zorgakkoord (IZA) Transformatieplan Netwerken Mentale Gezondheid opgesteld en goedgekeurd door Zilveren Kruis en VGZ, de uitvoering is gestart eind 2025.Ook het IZA transformatieplan Digitalisering en Gegevensuitwisseling is opgesteld en goedgekeurd door Zilveren Kruis en VGZ, de uitvoering start begin 2026.
- We hebben aan de uitvoering van het programma Thuis in je wijk meegewerkt waarbij de stad steeds meer in de lead is.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- De ADSU-partners (Aan de slag in Utrecht) zijn zelfstandig verdergegaan in de uitvoering van het convenant. Als gemeente werken we natuurlijk nog wel nauw samen met deze partners.

Financiën 2: Passende aanvullende zorg

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	1.810	2.570	3.219	2.047	2.222	175
Lasten	84.412	82.378	94.629	89.904	87.195	2.709
Saldo baten en lasten	**-82.602**	**-79.808**	**-91.410**	**-87.857**	**-84.973**	**2.884**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	2.000	2.000	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**0**	**0**	**-2.000**	**-2.000**	**0**
Totaal	**-82.602**	**-79.808**	**-91.410**	**-89.857**	**-86.973**	**2.884**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**175**	
Overige baten	175	I
Lasten	**2.709**	
Voor 2025 was budget bestemd voor de inzet van o.a. begeleiding op wooninitiatieven. De inzet is gekoppeld aan het verdeelbesluit. Door de vertraging op het verdeelbesluit zijn de kosten niet gemaakt.	2.000	I
De lasten op de Pgb zijn lager dan begroot	943	I
Overige lasten	-234	I

Doelstelling 3: Passende 24 uurs zorg en verblijf

Inwoners in de U16 regio wonen zoveel mogelijk zelfstandig en krijgen aanvullend op wat er in de sociale basis en de basiszorg kan worden geboden passende ondersteuning in de eigen leefomgeving. Als dit (tijdelijk) niet mogelijk is, heeft de U16-regio passende opvang- en verblijfsvoorzieningen.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- We hebben tijdelijk 50 extra plekken gerealiseerd in de maatschappelijke opvang.
- Ter herinnering aan de jaren 90 waarin er veel mensen die dakloos en verslaafd waren, verbleven in de expeditietunnel van Hoog Catharijne, is het kunstwerk ‘Het Vergeten Bestaan’ gerealiseerd en in februari onthuld aan de Smakkelaarskade.
- De laatste middelen voor Living Lab projecten Eerst een Thuis zijn toegezegd. Het project is hiermee beëindigd, in totaal zijn of worden er daarmee 251 woningen binnen de U16 ingezet voor living lab, waarvan 180 in Utrecht Stad.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Uitvoeringsprogramma Regionale aanpak Dakloosheid U16 2025-2026	2025	Uitvoeringsprogramma behorend bij de Regionale aanpak Dakloosheid (2025)
Uitvoeringsprogramma Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang U16 2025-2026	2025	Uitvoeringsprogramma behorend bij de Regionale Koers uit 2017 en het Regioplan U16 Beschermd Wonen 2023-2028.
Regionale aanpak dakloosheid U16 2024-2023 ‘Staat als een (t)huis'	2025	Regionale aanpak voor dakloosheid in de U16
Beleidsnota Utrecht Onderdak	2024	Utrechts kader voor de invulling van maatschappelijke opvang.
Beleidsnota Samen Leven, Samen zorgen	2024	Utrechtse kader voor de Wmo 2024-2034

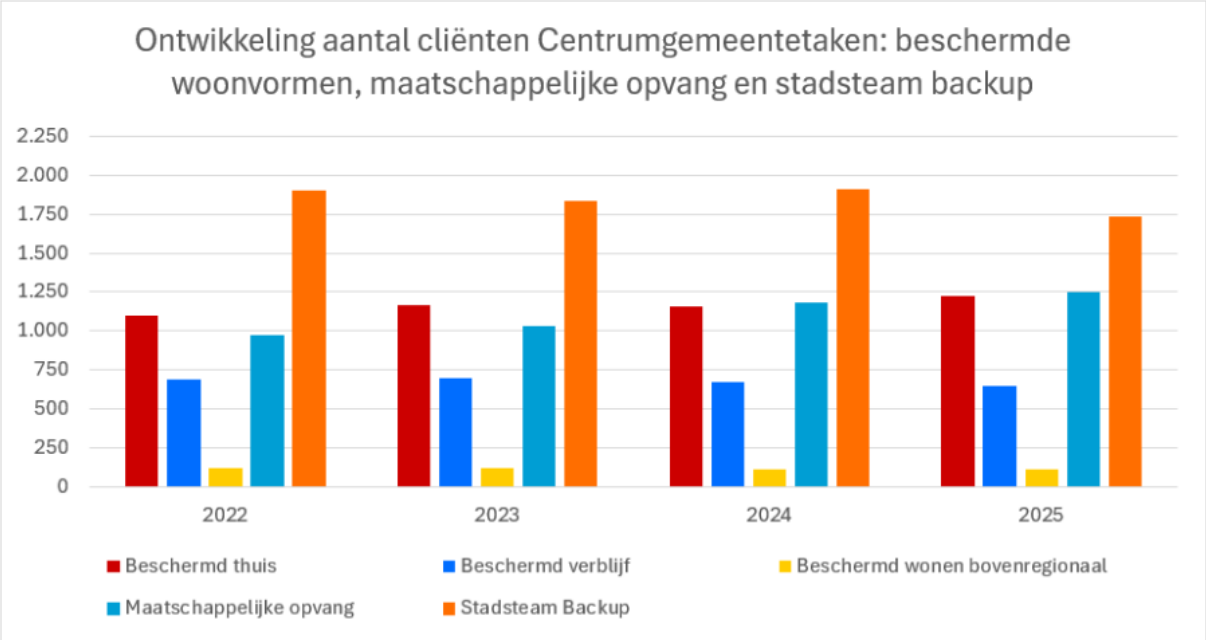
Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Regioplan U16 Beschermd wonen 2023-2028	2023	Utrechtse uitgangspunten voor onderlinge samenwerking in de U16-regio voor beschermd wonen.
Verordening maatschappelijke ondersteuning	2023	Verordening Wmo geldend in 2024.
Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16	2017	Regionale koers voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Effectindicatoren

We hanteren indicatoren om te meten waar we staan. Voor deze doelstelling streven we naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid en kwaliteit binnen het beschikbare budget. In gesprekken met partners kijken we naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen we de ontwikkelingen daarin.

Bereik

Beschermde woonvormen, maatschappelijke opvang en stadsteam backup

Omschrijving:

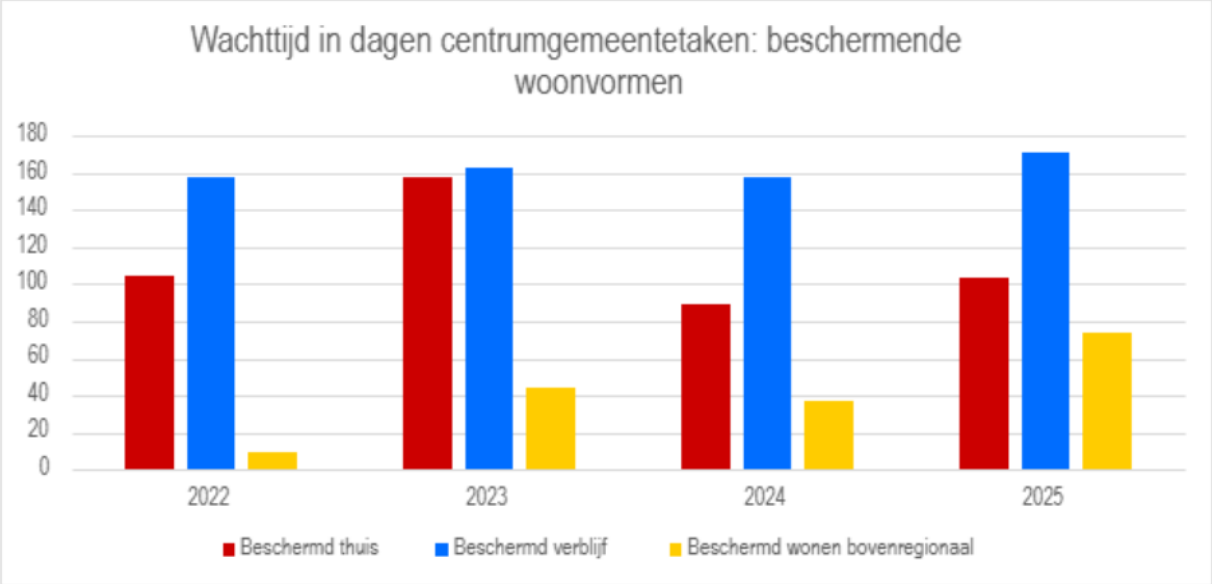
- Deze grafiek toont het aantal unieke cliënten over een jaar die gebruik maken van beschermd thuis, beschermd verblijf, beschermd wonen bovenregionaal, maatschappelijke opvang (met uitzondering van koudweerregeling, Corporatiehotels, BOKA en Parana) en stadsteam Backup.

Duiding:

- Beschermd thuis: het aantal mensen dat gebruik maakt van beschermd thuis is toegenomen. Dit past bij de beweging die we willen maken naar zoveel mogelijk ondersteuning in de wijk.
- Beschermd verblijf: Het aantal unieke mensen in beschermd verblijf is licht gedaald, maar het aantal wachtenden en de wachttijd is opgelopen. Tegelijkertijd zien we ook de zorgduur van cliënten toenemen. Dit komt onder andere vanwege de druk op de woningmarkt en de daardoor beperkte mogelijkheden tot door- en uitstroom.
- Beschermd wonen bovenregionaal: Het aantal mensen in beschermd wonen bovenregionaal is stabiel gebleven. Deze voorziening is voor mensen met meervoudige en complexe problematiek. We zien dat uitstroom uit deze voorziening beperkt is en wanneer deze er is dat deze naar de Wlz is waardoor mensen op dezelfde plek blijven en slechts de financiering verandert.
- Maatschappelijke opvang: Het aantal unieke cliënten in de maatschappelijke opvang is licht toegenomen, onder andere omdat het aantal plekken is uitgebreid. We zien dat mensen langer in de opvang verblijven, dit komt onder andere omdat de krapte op de woningmarkt uitstroom lastig maakt. De druk op de beschikbare plekken blijft daarom, ondanks uitbreiding, hoog.
- Stadsteam Backup: Stadsteam Backup heeft eind 2024 haar klantenbestand doorgenomen en een aantal nazorg trajecten waarbij de client niet meer actief werd begeleid beëindigd. Dit zorgt voor een daling in het totaal aantal cliënten in 2025, dit gaat dus om een administratieve opschoning, maar dit houdt geen substantiële daling in van het aantal personen dat actief wordt ondersteund.

Beschikbaarheid

Beschermende woonvormen

Omschrijving:

- Deze grafiek toont de gemiddelde wachttijd in dagen over een jaar bij Beschermd Thuis, Beschermd Verblijf, en Beschermd Wonen bovenregionaal

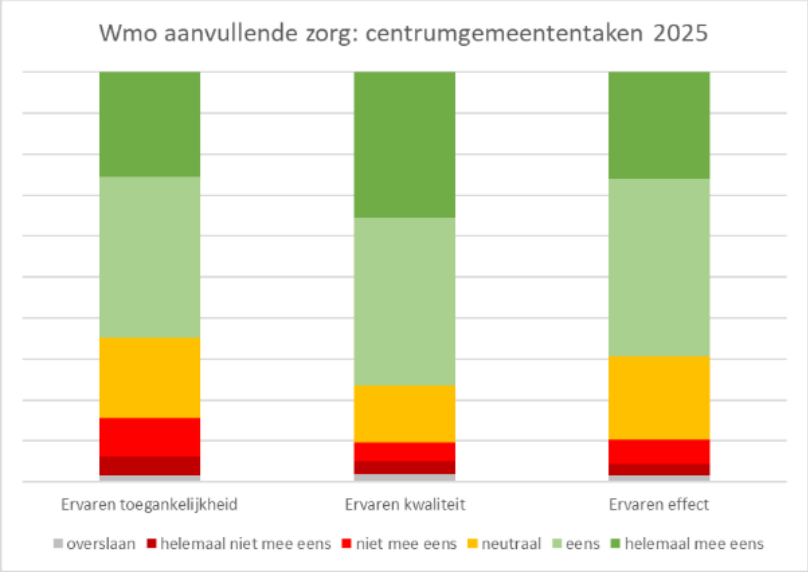
Duiding:

- De ontwikkeling van de wachttijd door het jaar heen fluctueert sterk dus kan per kwartaal verschillen. Het is ook een gemiddelde. Afhankelijk van de zorgvraag van de cliënt kan deze per specialisme sterk verschillen. Bij alle vormen van ondersteuning zien we echter een stijging van gemiddelde wachttijd. Dit komt (onder andere) door het personeelstekort, de stijgende vraag naar ondersteuning en onvoldoende financiële middelen en woningschaarste die de mogelijkheden voor doorstroom en instroom belemmeren. Dit is ook in de cijfers te zien. Dit is in lijn met de trend van de afgelopen jaren.
- Beschermd thuis: in 2024 was er een dip in de cijfers omdat er in het laatste kwartaal van 2024 veel mensen zijn ingestroomd op de wachtlijst. Dit haalde de gemiddelde wachttijd naar beneden. Voor 2025 zien we weer een stijging in lijn met eerdere jaren.
- Beschermd verblijf: bij Beschermd Verblijf zien we een stijging in het aantal wachtenden en de wachttijd. Jongeren (van 18 t/m 27 jaar oud) vormen het grootste aandeel van deze wachtlijst. Deze ontwikkeling hangt samen met verschillende factoren: de WLZ kijkt behoudender naar indicaties voor jongeren en er wachten jongeren die nu nog (verlengde) jeugdhulp ontvangen, Het belangrijkste probleem is dat de doorstroom stokt door de woningschaarste. Hierdoor zien we bovendien de zorgduur toenemen.
- Beschermd wonen bovenregionaal: deze voorziening is voor mensen met meervoudige en complexe problematiek. We zien dat uitstroom uit deze voorziening vooral plaatsvindt naar de Wlz. Als mensen uitstromen naar de Wlz doen zij dat veelal op de plek waar zij al wonen waarbij alleen de financiering verandert. Dit betekent dat er in deze voorziening beperkt plekken vrij komen, hierdoor loopt de wachttijd op.

Maatschappelijke opvang

De druk op de algemene opvang voor volwassenen en jongvolwassenen die dakloos zijn, is hoog. Er zijn tijdelijk 50 extra plekken gerealiseerd van middelen uit de Voorjaarsnota 2024, in 2024 waren er al 30 extra plekken gerealiseerd. Dit is nog steeds niet altijd voldoende om iedereen direct een plek te geven. Soms moeten mensen in piekperiodes een aantal dagen wachten voordat er plek is in de daklozenopvang. Daarnaast vragen we mensen of zij, indien mogelijk, nog in het netwerk terecht kunnen. Voor specialistische vormen van opvang zijn wel wachttijden. Deze verschillen per specialisme en liggen tussen de 3 en 9 maanden.

Kwaliteit

- Over 2025 zijn er voor Wmo Centrumgemeentetaken verspreid over 9 aanbieders 386 vragenlijsten voor Ervaringwijzer ingevuld. In verband met het verkleinen van het risico op herleidbaarheid, is er een grens van minimaal 10 ingevulde enquêtes nodig, per vragenlijst en locatie, om resultaten te tonen. Hierdoor zijn er nu 325 vragenlijsten inzichtelijk. Dat zijn er 65 meer dan in 2024.
- De figuur toont een optelsom van verschillende stellingen* onder de noemers ‘ervaren toegankelijkheid’, ‘ervaren kwaliteit’ en ‘ervaren effect’.
- Op alle drie de onderdelen zien we een overwegend positief beeld. Meer mensen antwoorden neutraal en negatief op vragen die gaan over het ervaren toegankelijkheid en ervaren effect van de verkregen hulp of ondersteuning. Ten opzichte van 2024 is de gemeten tevredenheid vergelijkbaar. Wel is het aandeel dat stellingen heeft overgeslagen afgenomen.
- Meer dan 200 respondenten hebben in een open antwoord aangegeven wat ze goed vinden gaan en wat er beter kan. Dat is vergelijkbaar met 2024.
- In gesprekken worden de resultaten met de betreffende aanbieders besproken.

**Proclaimer:*
In de figuur zijn verschillende stellingen bij elkaar opgeteld, en zijn verschillende aanbieders samengevoegd. Het geeft een globaal beeld en doet geen recht aan de verschillen in momentum en manier van uitvragen.

- *Voorbeeldstellingen onder toegankelijkheid: ik voelde me welkom; ik wist na het eerste gesprek waar ik aan toe was;*
- *Voorbeeldstellingen onder kwaliteit: de ondersteuning die ik krijg past mij bij; de begeleider/medewerker en ik werken goed samen; de medewerker en ik evalueren of de ondersteuning nog bij mij past;*
- *Voorbeeldstellingen onder effect: door de ondersteuning gaat het nu beter met mij; door de ondersteuning ben ik beter in staat mijn doelen te behalen;*

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben na een aanbesteding een nieuw contract afgesloten voor de gecombineerde voorziening met inloop en slaapplekken voor dakloze mensen.
- We hebben opvolging gegeven aan de uitkomsten van de evaluatie van de basiszorg voor dakloze mensen, de contractering van 2026 geregeld en voorbereiding getroffen voor een aanbesteding van de basiszorg voor 2027 en verder.
- We hebben uitvoering gegeven aan de beleidsnota Utrecht Onderdak
- We hebben een permanente Koudweerregeling (KWR-locatie) gerealiseerd. Vanaf 2026 zullen de activiteiten rondom de KWR worden verantwoord in programma Levendige en gezonde stad, doelstelling nieuwkomers.

Hervormingen:

- We hebben besloten om de contractering van de centrumgemeentetaken per 2029 opnieuw aan te besteden. In 2027 en 2028 wordt een pilot uitgevoerd binnen de opdracht Wmo ondersteuning in de wijk. Afhankelijk van het verloop van de pilot wordt Beschermd Thuis per 2029 hieraan toegevoegd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- We zien een toenemende druk op de opvang, mede door het tekort aan kleine betaalbare woningen. Dit zorgt voor extra instroom én draagt eraan bij dat mensen minder snel kunnen uitstromen. Door deze druk lukt het nog onvoldoende om de beweging naar 'eerst een thuis' te maken en meer inwoners te ondersteunen binnen het beschikbare budget. We hebben in 2025 de maatschappelijke opvang uitgebreid met 50 plekken met de daarvoor in de voorjaarsnota bestemde middelen.
- We hebben de voorbereidingen getroffen voor extra plekken en begeleiding binnen de vrouwenopvang vanwege de fors gestegen instroom.
- We hebben in 2025 uitgebreid afgestemd met partners over het verdeelbesluit voor 2026, dat in maart 2026 is vastgesteld. De manier waarop bijbehorende uitgaven voor bijvoorbeeld begeleiding het beste ingezet kunnen worden werken we als vervolg daarop verder uit met de samenwerkingspartners in de stad, hierdoor zijn dus ook een aantal middelen niet in 2025 ingezet (zie lasten doelstelling 2).
- De uitvoeringsprogramma's voor de regionale aanpak dakloosheid en Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang U16 2025-2026 zijn opgesteld en door het college vastgesteld.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- In lijn met de beleidsnota hebben we gewerkt aan het grenzen stellen aan de opvang van zelfredzame remigrantengezinnen. Sinds oktober worden gezinnen middels een procesregisseur ondersteund om de doorstroom te bevorderen. Ook is er gewerkt aan een duurzame locatie voor tijdelijke opvang om zo effectieve begeleiding en doorstroom te waarborgen en incidentele inzet van hotelkamers zoveel mogelijk te verminderen.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- De bezuiniging op beschermd wonen is structureel opgevangen binnen het budget (via indexering). Hierdoor is het niet nodig geweest om plekken in te leveren of contracten open te breken zoals eerder aangekondigd in de Voorjaarsnota 2024.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben samen met de regio het Regionaal Plan van Aanpak Dakloosheid opgesteld. We zijn in 2025 begonnen met het uitvoeren van deze acties.
- We hebben uitvoering gegeven aan de Regiokoers MO/BW en het Regioplan beschermd wonen 2023-2028. We blijven werken aan de doorontwikkeling van preventie, toegang, het zorglandschap en wonen.
- We hebben met de regio het gesprek gevoerd over de huisvesting van mensen die uitstromen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen, dit is beschreven in het uitvoeringsprogramma's Maatschappelijke opvang en beschermd wonen en Regionale aanpak dakloosheid.
- We hebben de herstelacademie Enik doorontwikkeld. Daarnaast hebben we de activiteiten van Enik uitgebreid in Woerden en Zeist.
- We werken met de regio aan behoud van huidige en realisatie van meer prikkelarme opvang plekken.

- We hebben gewerkt aan het versterken van het Centrum Seksueel geweld, onder andere door subsidie te verlenen voor het voorkomen van huiselijk geweld en het uitvoeren van hun strategisch meerjarenplan.
- We hebben het brede gebruik van de verplichte meldcode huiselijke geweld en kindermishandeling onder de aandacht gebracht, onder andere tijdens het regionaal congres 'Geweld in Gezinnen' in november 2025.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- We hebben geen maatregelen meer uitgevoerd in het kader van de landelijke aanpak beperking instroom Wlz van cliënten met GGZ-problematiek omdat de VNG zich heeft teruggetrokken uit deze afspraken.
- We zijn gestopt met de losstaande programma's Samen Eropaf en het actieprogramma gericht op inwoners met samenloop van problemen en (potentieel) veiligheidsrisico en hebben de werkzaamheden in de lijn geborgd.
- Zoals ook beschreven in de jaarstukken 2024, programma kansrijk opgroeien, zijn de expertiseteams Veiligheid Utrecht, die werken in de wijken Leidsche Rijn en Overvecht, niet in de hele stad geïmplementeerd omdat het rijk pas in het voorjaar van 2026 een besluit neemt hierover. Dit was ten tijde van het schrijven van de programmabegroting 2025 nog niet bekend. Hierover zal in de jaarstukken 2026 gerapporteerd worden in programma kansrijk opgroeien.

Financiën 3: Passende 24 uurs zorg en verblijf

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	3.254	2.087	1.822	3.629	3.367	-263
Lasten	135.881	128.116	131.059	144.610	139.679	4.931
Saldo baten en lasten	**-132.628**	**-126.030**	**-129.237**	**-140.981**	**-136.312**	**4.668**
Onttrekking reserves	358	358	0	13.525	13.525	0
Toevoeging reserves	8.701	8.701	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-8.343**	**-8.343**	**0**	**13.525**	**13.525**	**0**
Totaal	**-140.971**	**-134.373**	**-129.237**	**-127.456**	**-122.787**	**4.668**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-263**	
Overige baten	-263	I
Lasten	**4.931**	
Op de regionale middelen aanpak daklooosheid is een positief saldo ontstaan. De middelen worden meerjarig ingezet voor 16 Utrechtse gemeenten. In 2025 is de inzet op met name projectleiding en ondersteuning iets vertraagd, waardoor het zwaartepunt van de kosten in 2026 valt.	381	I
Op de regionale middelen voor Living lab Eerst een thuis is een positief saldo ontstaan. De middelen zijn volledig toegezegd. De oplevering van het	476	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
laatste project is vertraagd, waardoor de kosten in 2026 en mogelijk 2027 vallen		
Op de middelen Beschermd wonen is een positief saldo ontstaan. Ten opzichte van de met de regio opgestelde werkbegroting is er ruimte ontstaan. De buffer voor onvoorziene kosten in de werkbegroting is niet volledig nodig geweest, deze is in de werkbegroting 2026 daarom naar beneden bijgesteld, daarnaast is er een positief afwikkelingsverschil op posten uit 2024 en zijn de kosten Pgb lager dan begroot	3.717	I
Door een tekort aan opvangplekken voor de vrouwenopvang is opvang in hotels nodig geweest.	-306	I
Overige lasten	663	I

Risico's

Toprisico's programma	Maatregel
Het tijdig kunnen bieden van zorg, ondersteuning en opvang op maat staat onder druk door gebrek aan middelen, personeel en ruimte voor passende woningen en geschikte voorzieningen, in combinatie met een toename van de vraag naar zorg en ondersteuning. De vraag naar zorg is bovendien sterk afhankelijk van ontwikkelingen zoals vergrijzing, afbouw van de GGZ, en de brede en landelijke inzet op langer thuis wonen. Zonder voldoende passende woonplekken, zal de druk op de zorg en de opvang zo erg toenemen, dat we zonder verdere maatregelen niet meer aan onze wettelijke taken op het gebied van de Wmo kunnen voldoen. Er is al sprake van wachtlijsten en daarnaast neemt zorgduur en opvang toe door meer complexe problematiek en door stagnering van uitstroom (en zo ook instroom) door krapte op de woningmarkt. Dit kan leiden tot verergerde problematiek, meer mensen op straat en langer verblijf in (duurdere) niet passende vormen van zorg. Ook de checklist gelijke behandeling EU-burgers zorgt voor een grotere vraag en druk op het stelsel. Een deel van de EU-arbeidsmigranten heeft naar aanleiding hiervan namelijk recht op Wmo ondersteuning, zonder financiële compensatie van het rijk.	In het kader van de Hervormingen Sociaal Domein werken we in alle sporen (sociale en pedagogische basis, basiszorg en aanvullende zorg en ondersteuning) aan de houdbaarheid van het Utrechtse stelsel van zorg en ondersteuning. Hierover is de raad periodiek geïnformeerd d.m.v. de raadsbrieven Hervormingen Sociaal Domein vanuit het programma Hervormingen Sociaal Domein dat is afgerond en in de lijn is geborgd. Zie deze link voor de laatste brief van 15 mei 2025, waarna op 24 juni 2025 nog een technische sessie volgde. Eén van de belangrijke hervormingen is de aanbesteding van de Wmo ondersteuning in de wijk. Hierover is de raad separaat geïnformeerd. De beoogde startdatum van het nieuwe contract is 1 januari 2027. In Q4 2025 en Q1 2026 worden nog dialooggesprekken gevoerd over diverse thema's waarbij ook vertegenwoordiging vanuit cliënten en partners uit de basiszorg en sociale basis aanwezig is. Specifiek v.w.b. het punt van de gelijke behandeling EU-burgers: We blijven voor de checklist gelijke behandeling EU-burgers samen met andere (G4) gemeenten, inzetten op de lobby richting het Rijk voor meer middelen om deze verbreding en verzwaring te financieren.

Toprisico's programma	Maatregel
Er blijven financiële onzekerheden. Met het controversieel verklaren van de behandeling van het wetsvoorstel van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo loopt de invoering van die inkomensafhankelijke eigen bijdrage waarschijnlijk vertraging op. We informeerden u in de verzamelbrief van december jl. dat in november 2025 het landelijke Houdbaarheidsrapport Wmo 2015 is opgeleverd dat inhoudelijk moet worden gewogen door de Tweede Kamer en formerende partijen. Ook wordt er gewerkt aan een wijziging in de financiële verhoudingswet, die mogelijk andere financiering van de Wmo tot gevolg heeft. Ten slotte blijft ook de invoering van de Wet woonplaatsbeginsel en de daarmee samenhangende financiële doordecentralisatie en het objectieve verdeelmodel van Beschermd Wonen onzeker.	Onder meer in VNG en G4 verband zijn we nauw betrokken bij het landelijk traject Houdbaarheidsonderzoek Wmo en de gesprekken die in dat kader worden gevoerd over de toekomst van de Wmo. Ook zijn we nauw betrokken bij de gesprekken over de nieuwe financieringsmodellen. Zie ter informatie ook het G4 position paper Samen Leven, Samen Zorgen dat naar de Commissie VWS is verstuurd naar aanleiding van het verschijnen van het houdbaarheidsrapport Wmo en waarin we als G4 –met Utrecht als initiatiefnemer- oproepen de kracht van onze gezonde gemeenschap te faciliteren als sleutel in het vraagstuk van houdbare zorg en ondersteuning.

Verschoven Risico	Reden
Onzekere toekomst voor opvang ongedocumenteerde mensen en dakloze EU-(arbeids)migranten en grotere druk op het sociale stelsel. Door het regeerakkoord is de toekomst van de opvang voor ongedocumenteerde mensen en dakloze EU-(arbeids)migranten heel onzeker. Als de financiering wegvalt, zakken we door de humanitaire ondergrens. Het verminderen van opvang voor deze mensen een nóg grotere druk op de al overbelaste sociaal-maatschappelijke en gezondheidsvoorzieningen tot gevolg, door toename van het aantal (zeer kwetsbare) buitenslapers, van complexe lichamelijke en/of psychische medische problematiek en verslaving onder deze groep. We verwachten door afbouw van de opvang een toename van overlast en meer druk op politie en handhaving en andere veiligheidspartners. Daarbij is er een groter risico dat deze mensen slachtoffer worden van uitbuiting en mensenhandel. Een recente tool van het ministerie van VWS geeft inzicht in de rechten van EU-(arbeids)migranten binnen de Wmo. Als dit verder geïmplementeerd wordt, liggen onze	Met de nieuwe programma indeling valt deze doelgroep nu onder het programma Levendige en Gezonde stad

Toprisico's programma	Maatregel
wettelijke taken hoger dan hoe we deze nu uitvoeren. Concreet betekent dit dat meer mensen recht hebben op zorg vanuit de Wmo, terwijl het budget niet meegroeit.	

Vervallen Risico	Reden
De landelijke akkoorden IZA, GALA, WOZO, AZWA die inzetten op preventie ten opzichte van medische zorg vergroten de druk op en vraag aan het sociale domein. De omvang hiervan is moeilijk in te schatten. Aan de akkoorden zijn vooralsnog tijdelijke middelen gekoppeld in de vorm van specifieke uitkeringen (SPUKs). Dit geeft onzekerheid over de borging van de transformaties in de zorg die worden beoogd met deze akkoorden.	In het AZWA zijn structurele middelen toegezegd voor de versterking van het sociaal domein. Hiermee ontstaat meer zicht op borging van de in gang gezette transformaties. Nog steeds blijft de omvang van de druk op het sociaal domein als gevolg van de transformaties in het medisch domein echter lastig in te calculeren.

De toprisico's met financiële gevolgen zijn terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de toprisico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

Dit programma heeft geen Verbonden Partijen.

Subsidies

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Utrechters kunnen met hun hulpvraag terecht voor laagdrempelige basiszorg				
Advies	Faciliteren en organisatie van advies door sociaal raadsliedenwerk	54	54	0
Groepsgewijze activiteiten	Groepsgewijze activiteiten zorgen voor verbinding tussen cliënten onderling, waardoor zij onderling netwerken kunnen onderhouden, waarbij preventie, activering, lotgenotencontact en onderlinge hulp/steun centraal staan	333	333	0
Totaal doelstelling 1		387	387	0
Doelstelling 2: Utrechters krijgen passende aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen				
Buurtbemiddeling/ Aanpak Extreme Woonoverlast	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	939	913	26
FIOM	Aanbieden van gespecialiseerd maatschappelijk werk met betrekking tot zwangerschap, adoptie, seksueel geweld en hulp aan tienerouders	0	163	-163
Sociale prestatie en dagondersteuning	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke	6.900	6.811	89
Totaal doelstelling 2		7.839	7.887	-48
Doelstelling 3: Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening				

Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang	1.937	2.221	-284
Veilig thuis 18+	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	6.366	6.221	145
Voorkomen huiselijk geweld	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikadres, bij familie of via de informele netwerken.	2.100	2.043	57
Totaal doelstelling 3		10.403	10.485	-82
Totaal Passende ondersteuning en opvang		**18.629**	**18.759**	**-130**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Programma overzicht

We werken aan zekerheid van werk en inkomen, nu en in de toekomst.

Portefeuillehouder(s): Linda Voortman, Susanne Schilderman, Eva Oosters

Financiën programma

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	175.278	178.731	156.433	192.587	193.981	1.394
Lasten	325.938	328.513	287.616	352.223	344.093	8.131
Saldo baten en lasten	**-150.659**	**-149.781**	**-131.183**	**-159.636**	**-150.111**	**9.525**
Onttrekking reserves	2.671	5.163	0	4.517	4.517	0
Toevoeging reserves	4.000	4.000	0	1.126	2.565	-1.439
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-1.329**	**1.163**	**0**	**3.391**	**1.952**	**-1.439**
Totaal	**-151.988**	**-148.618**	**-131.183**	**-156.245**	**-148.159**	**8.086**

De baten in dit programma zijn 193,981 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- BUIG budget (187,356 miljoen euro op basis van definitief budget)
- Inkomsten van voormalig bijstandsgerechtigden (2,702 miljoen euro)
- Baten Arbeidsmarktregio Midden-Utrecht en Regionaal Mobiliteitsteam (0,296 miljoen euro)
- Ontvangen ESF subsidie (0,786 miljoen euro)
- Subsidie voor de applicatie Ondernemers Centraal (0,526 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 344,093 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Verstrekken bijstandsuitkeringen (217,758 miljoen euro).
- Sociale werkvoorziening (22,042 miljoen euro)
- Re-integratiedienstverlening (30,793 miljoen euro)
- Uitkeringslasten minimabeleid (36,158 miljoen euro)
- Schulddienstverlening (6,292 miljoen euro)
- Investeringsklimaat 22,369 miljoen, waaronder Subsidieregeling Ondernemersfonds (15,880 miljoen euro), Verdichten en verduurzaming OMU (1,000 miljoen)
- Vestigingsklimaat 6,097 miljoen, waaronder Utrecht Marketing (1,697 miljoen)

In dit programma wordt in 2025 4,517 miljoen euro onttrokken en 2,565 miljoen euro toegevoegd aan de reserves. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in de jaarrekening.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Werknemers en -gelegenheid

Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad.

Wat hebben we bereikt in 2025?

We bieden ruimte aan werkgevers, werknemers en ondernemers die bijdragen aan de groei van de stad richting een weerbare en wendbare economie met duidelijke maatschappelijke meerwaarde. Dit doen we door ondernemers te ondersteunen met praktische instrumenten, zoals het activatieprogramma Nieuwe Economie, en met financiële stimulansen, waaronder het Social Impact Fonds en innovatievouchers.

De krapte op de arbeidsmarkt houdt aan. Om inwoners te helpen zich te ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van de toekomst, geven we via het Regionaal Talentfonds vouchers uit. Naast de arbeidsmarkt staat ook de beschikbaarheid van bedrijfs- en kantoorruimte onder druk. Daarom zetten we ons, zowel landelijk als regionaal, in voor Ruimte voor Werklocatie. De nota's Arbeidsmarkt en Werklocaties vormen stevige sturingskaders om de groei van de stad in balans te brengen en te houden. Daarnaast is het haalbaarheidsonderzoek naar Grote Evenementenlocaties, na een uitgebreid proces, aangeboden aan de Raad.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Werklocaties	2025	Nieuw beleid voor Werklocaties waarin richting wordt geven aan Werklocaties en het ruimtelijk-economisch beleid voor alle typen werklocaties in één overzichtelijk document is gebundeld.
Beleidsnota Arbeidsmarkt	2025	Nieuw beleid voor Arbeidsmarkt waarin het bijdragen aan het realiseren van een weerbare en wendbare Utrechtse arbeidsmarkt Centraal staat.
Ruimtelijke strategie Utrecht 2040	2021	De ambities die de gemeente Utrecht heeft op de grote vraagstukken voor de stad, nu en in de toekomst.
Regionale Economische Agenda Utrecht 2020-2027	2020	Schetst de kaders voor onze gemeentelijke strategie, beleid en uitvoering op het gebied van economie.
Beleid tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels	2019	Nieuw beleid voor tijdelijk verblijf, bijstelling van het reguliere hotelbeleid.
Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018	2018	Kaders waarmee we willen bijdragen aan een gezonde groei van de stad en inspelen op nieuwe trends.

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
City Deal Health Hub	2016	Gezond (stedelijk) leven, via samenhangende aanpak en versterking van de gezondheidsgerelateerde economie.
Perspectief Toerisme 2020 - Live like a local	2015	Werkwijze gemeente Utrecht in relatie tot toeristische ontwikkelingen.
Ontwikkelingskader detailhandel	2012	Beleid dat bijdraagt aan een goede detailhandelsstructuur en leegstand tegengaat.
Hotelnota	2010	Beleid voor ontwikkelruimte hotels.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Twee van de drie indicatoren zijn nog niet ingevuld. Voor het invullen van de indicatoren gebruiken wij gegevens uit het Provinciaal Arbeidsplaatsen Register (PAR). De provincie Utrecht heeft de PAR-gegevens voor 2025 nog niet aangeleverd. Daardoor kunnen wij de indicatoren op dit moment niet berekenen.

.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Totale werkgelegenheid per inwoner (15-75 jaar).	0,96 (2018)	1,06	1,12	1,06	**Nog niet bekend**		1,06
Aantal banen (in fte) in de stad per ha.	28,0 (2018)	33,5	35,4	34	**Nog niet bekend**		34,5
Positie van regio Utrecht op EU-ranking economische competitiviteit (eens per 3 jaar).	1 (2022)	1	1	Top 3	**1**		Top 3

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Meerdere ondernemers namen deel aan het activatieprogramma Nieuwe Economie. De sessies, gericht op circulaire economie, boden praktische inzichten en direct toepasbare tools. De deelnemers gaven aan dat het programma hen concreet heeft aangezet tot het zetten van stappen richting meer circulariteit.
- De omgevingsvisie Lage Weide is ter inzage gelegd in Q4 2025.
- De verkenning naar een Social Impact Fonds voor impactondernemers is succesvol afgerond, waarmee de behoefte aan zo'n fonds in Utrecht is bevestigd. Bij toekenning van de subsidieaanvraag bij Kansen voor West (EFRO) wordt het fonds in 2026 gelanceerd. Het

fonds zal impactondernemers in Utrecht ondersteunen bij het realiseren van verdere impactgroei.
- De (Kansen voor West) Innovatievouchers voor de thema's zorg, circulaire economie, energietransitie en onderwijs zijn verder uitgerold in samenwerking met de Provincie Utrecht en de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij. Eind 2025 waren 27 innovatieve projecten ondersteund, goed voor €990.000 aan subsidie.
- Het Werkcentrum Midden-Utrecht is gestart: één gezamenlijke toegangspoort voor dienstverlening op het gebied van werk en scholing.
- De arbeidsmarktaanpak voor Utrecht Circulair is samen met ondernemers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners opgesteld. In het uitvoeringsprogramma Arbeidsmarkt wordt nader ingegaan op de aanpak.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025
Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
- Evaluaties van specifieke beleidsinstrumenten die in 2024 afgerond zijn (o.a. Ondernemersfonds Utrecht, Ondernemer Centraal, Morgen Mooier Maken).
- Werk naar werk regeling. Via een reserve blijven we tijdelijk het regionaal talentfonds steunen.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025
Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.
- De Voortgangsrapportage Actieagenda Utrechtse Economie is juni 2025 aangeboden aan de raad. De uitslagen van de Utrechtse Nieuwe Economie Index (NEx) zijn tijdens een event met ondernemers en partners uit de stad gedeeld.
- Samen met de NV Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (OMU) zijn de ontwikkelingsrichtingen voor de Diversey-locatie verkend. Naast het zoeken van nieuwe aan te kopen locaties is ingezet op het creëren van schuifruimte en kavelruil. Ook is input geleverd voor de provinciale evaluatie van OMU.
- De Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (ROM) heeft geïnvesteerd in meerdere innovatieve start ups en scale ups. Daarnaast is de samenwerking met Dotslash bestendigd.
- Alle panden van de WOM's zijn verhuurd, en er worden gesprekken gevoerd over de verwerving van nieuwe locaties. WOM Noordwest heeft voortgang geboekt met de verbouwing van Amsterdamsestraatweg 240. Daarnaast is onderzocht hoe de financiële slagkracht van de WOM's kan worden vergroot via een gemeentelijke borgstelling.
- Het haalbaarheidsonderzoek Grote Evenementenlocatie is afgerond en voorgelegd aan de raad. Met de tien locatieprofielen blijven we ervaring opdoen.
- In de Raadsbrief Stand van zaken aanpak binnenstad winkelgebied is de raad geïnformeerd over de resultaten van Morgen Mooier maken en City deal en het vervolg hierop.
- Het Utrecht International Center (UIC) registreerde in 2025 circa 10.000 baliecontacten. In datzelfde jaar is het WIN informatiepunt (Work in NL) binnen het UIC operationeel geworden, met een focus op EU arbeidsmigranten en het bevorderen van eerlijke en duurzame arbeidsparticipatie.

- Utrecht heeft samen met de G4/G6 input geleverd op de onderdelen van de Nota Ruimte en de Ruimtelijk Economische Visie die betrekking hebben op ruimte voor werken.
- De lobby is succesvol geweest: het provinciale kantorenbeleid is aangepast. Er is ruimte om de benodigde ruimte voor werkgelegenheid te realiseren op de knooppunten Utrecht Centraal en Leidsche Rijn Centrum. Daarnaast is er de mogelijkheid om werkgebouwen die worden weggenomen terug te laten keren op andere locaties.
- Samen met de U10 werken we aan een regionale bedrijventerreinenstrategie; om te komen tot concrete locaties voor regionale bedrijventerreinen, de doelgroepen te bepalen en de passende samenwerkingsvorm per terrein aan te geven.
- Ondernemer Centraal is officieel bestendigd, waarmee het is getransformeerd van een tijdelijk programma naar structurele dienstverlening voor ondernemers.
- De EBU heeft de regiopositionering Heart of Health verder uitgewerkt en actief uitgedragen, onder meer in Den Haag, Brussel en op relevante conferenties zoals de Dutch Health Week. Ook vervulde de EBU een sleutelrol in het bijeenbrengen van bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden rond regionale lobbydoelen, waaronder de Merwedelijn.
- Als gaststad zijn zeven congressen georganiseerd gericht op Heart of Health, waaronder het Polis Mobility Congress (1000 bezoekers), het International Forum on Quality & Safety in Healthcare (2000 bezoekers) en de Health Tech Investor Summit (500 bezoekers).
- De gemeente heeft het Ondernemersfonds Utrecht (OfU) actief ondersteund door mee te denken over het vergroten van de naamsbekendheid, het versterken van de stadsbrede organisatiegraad en de samenwerking met onder andere het Initiatievenfonds.
- Het Regionaal Talentfonds (RTF) is ingericht en getest. Er is subsidie verleend voor het verstrekken van minimaal 450 vouchers aan inwoners van de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht om zich te ontwikkelen voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt.
- Samen met werkgevers en onderwijsinstellingen in de kraptesectoren zorg & welzijn, bouw & techniek, circulaire economie en ICT & digitalisering is ingezet op het verminderen van arbeidsmarktkrapte, onder meer via scholing van nieuwe en kwetsbare doelgroepen, innovatie en het stimuleren van een leven lang ontwikkelen.
- De Raad heeft de beleidsnota Arbeidsmarkt vastgesteld en het uitvoeringsprogramma ontvangen.
- De beleidsnota Werklocaties is vastgesteld door de raad. De raad is via een raadsbrief geïnformeerd over de uitkomsten onderzoek en actualisatie tijdelijk verblijf (short stay) en hotelsbeleid.
- Wij hebben een bijdrage geleverd aan het bestemmingsplan Strijkviertel. Parallel hieraan hebben wij input geleverd voor de aanmeldleidraad, biedingsleidraad en het kavelpaspoort ten behoeve van de selectie van de ontwikkelaar voor het eerste kavel.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 1: Werknemers en -gelegenheid

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	453	586	468	913	592	-321
Lasten	27.407	27.794	26.275	31.250	29.669	1.582
Saldo baten en lasten	**-26.954**	**-27.208**	**-25.807**	**-30.337**	**-29.077**	**1.261**
Onttrekking reserves	0	0	0	903	903	0
Toevoeging reserves	4.000	4.000	0	1.126	1.126	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-4.000**	**-4.000**	**0**	**-223**	**-223**	**0**
Totaal	**-30.954**	**-31.208**	**-25.807**	**-30.560**	**-29.300**	**1.261**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-321**	
Vanuit het Rijk zijn middelen ontvangen, de gerealiseerde baten zijn lager dan begroot omdat de besteding is verspreid over de komende jaren.	-277	I
Overige baten	-44	I
Lasten	**1.582**	
Arbeidsmarkt: Lagere lasten door terugvordering subsidie	300	I
Investeringsklimaat: Niet begrote lagere lasten doordat werkzaamheden meerjarig doorlopen	591	I
Overige lasten	691	I

Doelstelling 2: Circulair

We willen in 2050 volledig circulair zijn, in 2030 maximaal de helft aan primaire grondstoffen gebruiken en we versterken het vestigingsklimaat voor circulaire bedrijven.

Wat hebben we bereikt in 2025?

We hebben het eerste upcyclecentrum gerealiseerd in Werkspoorkwartier. In het centrum kunnen inwoners van Utrecht alles leren over hergebruik en zo bijdragen aan een circulaire samenleving. Het centrum biedt ruimte voor reparatie en hergebruik van onder andere meubels, fietsen en hout.

We hebben de samenwerking met circulaire ondernemers en organisaties versterkt en de realisatie van het circulaire bedrijventerrein Strijkviertel dichterbij gebracht. Circulaire ambities zijn intussen bijna standaard onderdeel van onze tenders, hergebruik in openbare ruimte-projecten begint steeds meer de norm te worden.

We hebben bijgedragen aan Heel Nederland Repareert; door producten te repareren in plaats van weg te gooien, verlengen we hun levensduur, verminderen we afval en brengen we de circulaire economie dichter bij de dagelijkse praktijk van bewoners.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Visie Utrecht Circulair 2050	2024	Om richting te geven aan de ontwikkeling naar een circulaire stad is de Visie Utrecht Circulair 2050 met vier prioriteiten opgesteld.
Beleidsnota Utrecht Circulair 2030	2024	In de Beleidsnota Utrecht Circulair 2030 zijn de vier prioriteiten en elf ambities uit de Visie Utrecht Circulair 2050 nader uitgewerkt.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
MPG-score (Milieu Prestatie Gebouwen) nieuwbouw van woningen van gemiddeld €0,54/m²bvo.	0,63 (2019)	0,56	0,64	0,52	**0,55**		-
Minimaal 45% circulair inkopen.	16% (2018)	47%	55%	47%	**34%**		50%

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Uitvoeringsprogramma voor de vier prioriteiten van de beleidsnota: de prioriteiten uit de beleidsnota Utrecht Circulair 2030 zijn uitgewerkt in verschillende uitvoeringsprogramma's, actieagenda's en afspraken. Onder andere in de Actieagenda Economie, het Uitvoeringsprogramma Maatschappelijk vastgoed, Actieprogramma Circulair Bouwen Utrecht 2023-2030 (URGE), in de Circulaire Grondstoffencorridor, het Uitvoeringsprogramma MVOI en in de Grondstoffennota.
- Circulair ondernemerschap versterken: we hebben circulair ondernemerschap versterkt door lid te worden van vereniging Circulair Utrecht, we hebben bijgedragen aan de circulaire innovatietop en is uitvoering gegeven aan de MKB-innovatievoucher circulaire economie. De samenwerking met DigiC is voortgezet.
- Verminderen reststromen: dit hebben we gerealiseerd via de Circulaire Grondstoffencorridor en verschillende pilots, zoals de circulaire herinrichting van openbare ruimte, een circulair sloop-nieuwbouwproject (Ivoordreef) en de ontwikkeling van een duurzaam kindcentrum in

Cartesiusdriehoek. Om deelprojecten af te ronden en de geleerde lessen in beeld te brengen is verlenging van een half jaar aangevraagd bij de subsidieverstrekker.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- Zoals in de programmabegroting 2025 staat, hebben we geen nieuwe visie en/of beleidsnota gemaakt omdat de Visie Utrecht circulair 2050 en Beleidsnota Utrecht circulair 2030 in 2024 vastgesteld zijn.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Ontwikkelen, realiseren en exploiteren twee upcyclecentra: de EFRO-subsidie werd toegekend en we hebben het eerste Upcyclecentrum in het Werkspoorkwartier gerealiseerd. In 2025 is ook gestart met de voorbereidingen voor de bouw van het tweede Upcyclecentrum in Lunetten. Daarnaast zijn we begonnen met de ontwikkeling van de stadshoutketen zodat lokaal hout zo hoogwaardig mogelijk wordt hergebruikt in de stad.
- Duurzaam GWW: we hebben het Afwegingskader Duurzame openbare ruimte ontwikkeld.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 2: Circulair

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	442	298	2	562	274	-288
Lasten	2.185	1.675	1.533	2.346	1.382	963
Saldo baten en lasten	**-1.743**	**-1.377**	**-1.532**	**-1.784**	**-1.108**	**676**
Onttrekking reserves	38	38	0	366	366	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	694	-694
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**38**	**38**	**0**	**366**	**-328**	**-694**
Totaal	**-1.705**	**-1.339**	**-1.532**	**-1.418**	**-1.436**	**-18**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-288**	
EFRO subsidie Circulaire Grondstoffencorridor: Lagere baten en lasten en lasten vanwege vertraging diverse deelprojecten. Er is inmiddels een nieuwe planning ingediend bij de EFRO, met een verlenging naar 2026.	-349	I
Vrijval voorziening AMEV-milieuprijs	63	I
Overige baten	-2	I
Lasten	**963**	
EFRO subsidie Circulaire Grondstoffencorridor: Lagere baten en lasten en lasten vanwege vertraging diverse deelprojecten. Er is inmiddels een nieuwe planning ingediend bij de EFRO, met een verlenging naar 2026.	423	I
Upcycle Centra - de lasten gemaakt voor de twee Upcycle centra zijn geactiveerd en landen daardoor niet in de exploitatie. We hebben dit budget gestort in een vaste activa reserve om in de toekomst de kapitaallasten te kunnen dragen.	694	I
Overige lasten	-154	I
Reserves	**-694**	
Toevoegingen	**-694**	
Het budget voor de twee Upcycle Centra is gestort in een vaste activa reserve, om in de toekomst de kapitaallasten te kunnen dragen. Deze storting was niet begroot.	-694	I

Doelstelling 3: Werken of participeren

Utrechters werken of participeren naar vermogen.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- De doelstelling is een doorlopende en meerjarige doelstelling. We liggen op schema en hebben belangrijke stappen in onze werk- en werkgeversdienstverlening aan inwoners gezet die bijdragen aan deze doelstelling.
- We hebben ervoor gezorgd dat Utrechters met een bijstandsuitkering duurzaam betaald aan het werk zijn gegaan, of naar het onderwijs zijn uitgestroomd, of een stap verder zijn gekomen in hun re-integratie of activering.
- We hebben drempels richting werk of activering weggenomen voor inwoners door het project bestaansbalans en het vergoeden van een eigen bijdrage voor kinderopvang.
- De regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio is versterkt

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Werk en Re-integratie	2024	De beleidsnota omvat de beleidskaders op het gebied van werk en re-integratie voor de komende 8 jaar
Uitvoeringsprogramma Werk en Inkomen	2024	Het uitvoeringsprogramma behelst concrete acties als uitwerking van de beleidsnota's financiële bestaanszekerheid, werk en re-integratie en volksgezondheid

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% inwoners met werkdienstverlening dat de dienstverlening positief vindt bijdragen aan hun welbevinden.	67% (2024)	nvt	67%	nvt	**60%**	●	67%
% inwoners met aanbod dat succesvol is afgerond	In 2024 (volgt)	nvt	nvt	nnb	**nnb**		nnb
% bijstandsgerechtigden dat duurzaam aan het werk is gegaan.	89% (2024)	nvt	89%	nvt	**87%**		89%

*Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden in de Dashboardbrief Werk en Inkomen van het eerste kwartaal 2025.

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben ingezet op het verbeteren van de overgang tussen activering en (beschut) werk door Viantis, de nieuwe partij voor Wmo-ondersteuning in de wijk, de opdracht gegeven om samen met ons de doorgaande lijn van activering naar werk te organiseren.
- De wetswijziging van school naar duurzaam werk ten behoeve van doelgroep jongeren tot 27 jaar voor wie de arbeidsmarkt nog op afstand staat is geïmplementeerd.
- We hebben uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma Werk en Inkomen, waarin we de Basiswerkdienstverlening en Werkdienstverlening-Plus voor de specifieke doelgroepen

uitwerken. De focus lag in 2025 op de Basiswerkdienstverlening, waarbij we ook aan de slag zijn gegaan voor de specifieke doelgroepen. Dit een meerjarig traject, waar we in 2026 op voortbouwen.
- We hebben de intake geïntensiveerd in samenwerking met UW, om beter zicht te krijgen op de mogelijkheden van werkzoekenden om stappen naar werk te maken. De Talentscan en het Talentenprogramma zijn met UW ontwikkeld en geïmplementeerd.
- We compenseren de eigen bijdrage in de kosten kinderopvang voor bijstandsgerechtigde inburgeraars om hen te ondersteunen richting participatie. De beleidsregel om dit te kunnen doen is in 2025 aangepast.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025
Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
- 1000 Banenplan werkgevers is niet uitgewerkt omdat werkdienstverlening is meegenomen in het uitvoeringsprogramma Werk en Inkomen.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025
Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.
- Werken in de wijk met onder andere werkwinkels en inzet bewonersverbinders.
- De regionale aanpak jeugdwerkloosheid (RAJ) is overgegaan in de nieuwe wet van school naar duurzaam werk, waarbij specifieke trajecten voor jongeren zijn voortgezet binnen deze nieuwe wet.
- We vergemakkelijkten parttime werk in de bijstand door het project Bestaansbalans
- We compenseerden de eigen bijdrage kinderopvang om inwoners te ondersteunen om aan het werk te gaan.
- Inwoners met een arbeidsbeperking en/of psychische kwetsbaarheid begeleidden we naar duurzaam werk.
- We begeleidden inwoners voor de wie de arbeidsmarkt nog op afstand staat bij het maken van stappen richting werk met Arbeidsmarkt dichtbij.
- We gaven invulling aan basisbanen door middel van ontwikkelbanen bij UW.
- We werkten aan het vormen van het Regionaal Werkcentrum.
- Regionale werkgeversdienstverlening.
- We boden een passende werkomgeving voor inwoners met een arbeidsbeperking via beschut werk en de voormalige Wsw.
- We boden dienstverlening aan ondernemers met hulpvragen via Ondernemer Centraal.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 3: Werken of participeren

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	-150	3.229	350	527	2.059	1.532
Lasten	57.277	58.569	46.167	51.584	52.834	-1.250
Saldo baten en lasten	**-57.427**	**-55.340**	**-45.817**	**-51.057**	**-50.775**	**282**
Onttrekking reserves	2.633	2.633	0	1.774	1.774	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**2.633**	**2.633**	**0**	**1.774**	**1.774**	**0**
Totaal	**-54.794**	**-52.707**	**-45.817**	**-49.283**	**-49.001**	**282**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**1.532**	
Niet begrote bijdragen van regionale partners in de Arbeidsmarktregio Midden Utrecht. Hier staan hogere lasten tegenover.	150	I
Ontvangen subsidies ESF. Deze baten worden vanwege het incidentele karakter niet begroot. De hogere baten leiden ook tot hogere lasten.	786	I
Hogere baten vanwege niet begrote subsidie U-Match. Hier staan hogere lasten tegenover.	274	I
Uit de eindafrekening RMT volgen niet begrote baten	146	I
Overig	177	I
Lasten	**-1.250**	
Lagere lasten Arbeidsmarktregio Midden Utrecht door vertraging van de uitvoering. Dit is een saldo inclusief de hogere lasten voor dienstverlening waarvoor niet begrote baten zijn ontvangen van regionale partners (0,150 miljoen euro).	782	I
Bij de ESF zijn hogere lasten gerealiseerd die samenhangen met de hogere baten.	-786	I
Hogere lasten U-match door hogere baten	-274	I
Lagere toerekening uitvoeringskosten	287	I
Hogere lasten re-integratiedienstverlening o.a. vanwege hogere lasten voor de ontwikkeling van het klantvolgsysteem.	-893	I
Hogere lasten Wsw, mede door compensatie CAO, hier staan baten uit de decembercirculaire 2025 tegenover bij de algemene middelen.	-499	I
Overig	132	I

Doelstelling 4: Inkomenszekerheid

Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en zijn schulden(zorg)vrij.

- Zowel het beleid van de bijzondere bijstand is vereenvoudigd als de aanvraagroute. Op die manier is het voor inwoners eenvoudiger geworden om bijzondere bijstand aan te vragen. De vereenvoudiging zal de komende jaren verder worden ingezet. Ook is voor een deel van de

nieuwe aanvragen het aanvraagproces algemene bijstand vereenvoudigd en dit zal het komende jaar worden uitgebreid naar alle aanvragen.

- Kinderen van gezinnen met een laag inkomen kregen meer te besteden op sport en cultuur.
- We hebben ingezet op de bekendheid van de minimaregelingen door de communicatiecampagne ‘Weet waar je recht op hebt', de inzet van het Sleutelpersonennetwerk, bewonersverbinders, wijkvoorlichters en Geld & Recht Utrecht (voorheen de Geldzaak).
- Gezinnen met een laag inkomen kregen een vergoeding voor bepaalde medische kosten, via de bijzondere bijstand. We zien hier een onderbesteding van deze regeling. We blijven ons inzetten om de bekendheid van deze regeling te verhogen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota financiële bestaanszekerheid	2024	De beleidsnota financiële bestaanszekerheid bevat de beleidskaders voor financiële bestaanszekerheid voor de komende 4 jaar.
Uitvoeringsprogramma Werk en Inkomen	2024	Het uitvoeringsprogramma behelst concrete acties als uitwerking van de beleidsnota's financiële bestaanszekerheid, werk en re-integratie en volksgezondheid.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Aantal huishoudens dat inkomensondersteuning ontvangt volgens de participatiewet.	9208 (2022)	9.100	9.698	9.950	**10.046**		9.800
Van alle Utrechters die aangeven slecht te kunnen leven van hun inkomen stijgt het percentage dat 'weinig tot geen problemen ervaart met meedoen’	50% (2021)	-	-	52%	**62%**		-
Aantal huishoudens met schulden dat professionele hulp krijgt.	2200 (2018)	3.000	2.838	3.100	**2.967**		3.200

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We gaven uitvoering aan het Uitvoeringsprogramma Werk en Inkomen.
- We hebben het U-pastegoed voor kinderen verhoogd, om een extra impuls te kunnen geven aan sport en cultuur. Ook hebben we een subsidie van 3 ton beschikbaar gesteld aan partijen uit de stad, voor het stimuleren van sport en cultuur. Deze subsidie is volledig toegekend. We zien tegelijkertijd een onderbesteding op het U-pasbudget. We onderzoeken wat de reden hiervan is en we zetten ons ervoor in om de besteding te verhogen.
- De inbesteding van stadsgeldbeheer is afgerond en de uitvoering van schuldhulpverlening voor kwetsbare Utrechters met complexe problematiek wordt per 1 januari 2026 door de gemeente zelf uitgevoerd onder de naam Budget Plus.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- We bieden geen collectieve zorgverzekering met korting meer aan

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben concrete stappen gezet in de ontwikkeling van een digitaal loket voor de aanvraag van minimaregelingen
- We hebben ingezet op het verbeteren van onze dienstverlening en het vergroten van het bereik van onze regelingen
- Stress-sensitief werken door middel van o.a. de inzet van een brieventeam voor het redigeren van onze brieven richting de inwoner
- Niet toepassen van de zoektermijn voor jongeren tot 27 jaar
- Een inkomstenvrijlating hanteren voor jongeren onder 27 jaar. Per 1 januari 2026 is dit wettelijk verankerd in de Participatiewet
- Het blijven aanbieden van de U-pas
- Uitvoering geven aan minimaregelingen
- De studietoeslag verstrekken op basis van de minimale wettelijke normen. Daarnaast ook actieve lobby voor extra rijksmiddelen en uitvoering door DUO
- Het aanbieden van schuldhulpverlening
- Inzetten op vroegsignalering van schulden.
- Uitvoering van de gewijzigde individuele inkomenstoeslag met een kortere referteperiode en hogere inkomensgrens. Doordat het gemiddeld uitgekeerde bedrag lager ligt dan verwacht, zijn de uitgaven 1,3 miljoen lager dan begroot. Op basis van de nieuwe Minimaeffectrapportage bepalen we in 2026 of aanpassingen wenselijk zijn.
- De inzet op lobby voor een fundamentele herziening van de Participatiewet en een toereikend sociaal minimum.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Voor de hersteloperatie toeslagenaffaire hebben we gewerkt aan de verbetering van de brede ondersteuning. En naar aanleiding van de signaalbrief en het zwartboek hebben we de verbetermaatregelen in afstemming met gedupeerden en lotgenoten versneld ingevoerd. Zo zijn we gestart met het werken met ervaringsdeskundigen, hebben we ook een start gemaakt om de ervaringskennis van gedupeerden en lotgenoten te benutten ter verbetering van de uitvoering, en hebben we een beleidsregel met duidelijke kaders voor medewerkers en gedupeerden vastgesteld.

Financiën 4: Inkomenszekerheid

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	174.533	174.618	155.613	190.586	191.056	470
Lasten	239.069	240.475	213.641	267.043	260.207	6.836
Saldo baten en lasten	**-64.535**	**-65.857**	**-58.028**	**-76.458**	**-69.151**	**7.307**
Onttrekking reserves	0	2.492	0	1.474	1.474	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	745	-745
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**2.492**	**0**	**1.474**	**729**	**-745**
Totaal	**-64.535**	**-63.365**	**-58.028**	**-74.984**	**-68.422**	**6.562**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**470**	
De baten Rijk zijn lager dan begroot, doordat er een afrekening heeft plaatsgevonden voor Tozo 2024 aan het Rijk	-155	I
De terugvorderingen op bijstand zijn lager dan begroot	-298	I
Baten van overige overheden uit voorliggende voorzieningen, deze worden niet begroot	600	I
Hogere inkomsten uit terugontvangen bijzondere bijstand	193	I
SPUK verbetering digitale dienstverlening	104	I
Overige baten	26	I
Lasten	**6.836**	
Lagere uitkeringslasten BUIG door hogere bijstelling dan werkelijke lasten	4.895	I
Lagere lasten door incidenteel beschikbaar gestelde Rijksbudgetten (alleenverdienersproblematiek, suppletie energietoeslag en problematische schulden). Deze budgetten zijn verrekend met het resultaat op de armoederegelingen en schuldhulpverlening. Het restant is toegevoegd aan de systeemreserve Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening.	2.845	I
Vrijval voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren vanwege in 2024 doorgevoerde nieuwe schattingswijze	1.135	I
Lagere lasten Individuele Inkomenstoeslag	1.278	S
Lagere lasten U-pas	606	S

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Lagere toerekening uitvoeringskosten onder andere door gemiddeld lagere loonkosten	798	I
Hogere lasten door de implementatie van de nieuwe applicatie voor het huishoudboekje	-450	I
Hogere lasten door een hoger bereik van de Studietoeslag	-930	S
Hogere lasten i.v.m. de invlechting van Stadsgeldbeheer en doorontwikkeling van schuldhulpverlening. Deze worden niet begroot. Einde jaar wordt verrekend met de systeemreserve Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening.	-1.932	I
Hogere lasten bijzondere bijstand	-1.425	S
Overige lasten	15	I
Reserves	**-745**	
Toevoegingen	**-745**	
Conform systeemafspraak Tweede Bestuursrapportage 2023 is het resultaat op minimabeleid en schulddienstverlening toegevoegd aan de reserve Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening.	-745	

Risico's

Toprisico's programma	Maatregel
Een **laagconjunctuur** leidend tot onder meer teruglopende investeringen in vastgoed heeft negatieve gevolgen voor de groei van bedrijven en werkgelegenheid.	• In ons arbeidsmarktbeleid focussen we ons op sectoren waarvan we verwachten dat deze in de toekomst en/of tijdens laagconjunctuur nog steeds werkgelegenheid bieden.
Krapte op de **arbeidsmarkt**, zowel in markt als bij gemeenten de markt leidt dit tot belemmeringen in ondernemerschap, bij de gemeente tot belemmeringen in het uitvoeren van onze ambities	• Marktgroepenaanpak, om zoveel mogelijk mensen toe te leiden naar duurzaam werk en passend bij de maatschappelijke opgaven van onze stad. • Inzet op behoud uitvoeringskracht Economie
I**nflatie en ongunstige marktomstandigheden**, zoals stijgende kosten voor grondstoffen en energie en netcongestie. Dit kan leiden tot problemen in de bedrijfsvoering bij ondernemers, en stagneert groei en het aantrekken van kapitaal. Door stijgende lasten en inflatie hebben Utrechters met hetzelfde inkomen minder te besteden. Bij huishoudens met een laag inkomen staat de **bestaanszekerheid** onder druk. Door de stijgende lasten bestaat het risico op een verbreding van deze problematiek richting de lage middeninkomens. De gemeente heeft niet de beleidsinstrumenten om structurele	• Inkomensbeleid is voorbehouden aan het Rijk. Wij monitoren de ontwikkelingen in wet- en regelgeving. • Ondernemer Centraal • Uitvoeringsprogramma netcongestie inclusief aanpak bedrijven(terreinen) • Faciliteren verduurzaming / circulair ondernemen • Toeleiding naar kapitaal via ROM • Investeren in en uitvoering geven aan het regionaal talentfonds

Toprisico's programma	Maatregel
inkomenstekorten te dempen en het Rijk biedt tot nu toe geen oplossing in de vorm van toereikend inkomensbeleid.	
Toenemend **ruimtegebrek** voor werkgelegenheid (kantoren, bedrijven, winkels, instellingen), waardoor er onvoldoende mogelijkheden zijn voor meegroeien van de werkgelegenheid met groei van de bevolking.	• Aanpak intensivering werklocaties. • Regionale afstemming werklocaties • Uitgifte Strijkviertel (op termijn) • Acties vanuit beleidsnota Werklocaties worden uitgevoerd.
Door toenemende ruimtedruk komt de **betaalbaarheid** van diverse werkfuncties onder druk. Dit kan een negatieve impact hebben op de diversiteit van het Utrechtse bedrijvenbestand. Bedrijven die maatschappelijke waarde toevoegen kunnen niet goed doorgroeien in Utrecht.	• In de beleidsnota werklocaties worden voorstellen gedaan hoe hier mee om te gaan. Input hiervoor is onder andere een onderzoek naar betaalbaarheid dat wordt uitgevoerd • Investeren in verdichten en verduurzamen van bedrijventerreinen (samen met de OMU)
Teruglopende budgetten bij het Rijk om regionaal te kunnen sturen op o.a. kennis en innovatie en onzekerheid over vervolg Kansen voor West/EFRO middelen.	• Zoeken naar alternatieve dekkingsbronnen zoals publiek-private cofinanciering, Europese/nationale subsidies etc., en (door)ontwikkeling van stimulerend en verbindend sturingsinstrumentarium
Nieuwe wetgeving of financieringssystematieken kunnen beteken dat er een groter beroep gedaan wordt op bepaalde instrumenten of dat er een nieuwe prikkel ontstaat om instrumenten meer in te zetten, zoals bij LKS.	• Monitoren ontwikkelingen wetgeving
Netcongestie leidt tot vertraging van uitgifte en verkoop van panden voor bedrijfsmatig vastgoed. Dit heeft een remmend werking op de economische ontwikkeling.	Gemeente stimuleert en faciliteert bij het zoeken naar slimme alternatieve oplossingen (o.a. E-hubs) en tijdelijke maatregelen Voucherregeling voor advies over netcongestie voor ondernemers
Vervallen Risico's	**Reden**
Ongunstige marktomstandigheden, zoals stijgende kosten voor grondstoffen en energie, netcongestie en inflatie. Dit kan leiden tot problemen in de bedrijfsvoering bij ondernemers, en stagneert groei en het aantrekken van kapitaal.	Het risico is opgenomen ten tijde van Covid 19. We zien dat de gevolgen van de epidemie zijn gestabiliseerd (met uitzondering van net congestie, dit is benoemd als een apart risico)

De toprisico's met financiële gevolgen zijn terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de toprisico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

x € 1.000

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	Geautoriseerd t/m 2025	Realisatie t/m 2024	Raming 2025	Realisatie 2025	Afwijking raming - realisatie 2025	Restant krediet
Totaal uitbreidingsinvesteringen A	**2.833**					
Circulair						
Uitbreidingsinvesteringen A	2.833	350	1.173	924	249	1.559
Totaal	**2.833**	**350**	**1.173**	**924**	**249**	**1.559**

Toelichting

Doelstelling Circulair

Uitbreidingsinvesteringen A

In 2025 heeft het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) een subsidie beschikbaar gesteld van 0,833 miljoen euro. Hiermee wordt onder andere ondersteuning geboden aan micro-ondernemingen en een circulair concept geïmplementeerd. Deze subsidie is in 2025 toegevoegd aan het krediet voor de realisatie van twee stedelijke upcyclecentra, het totaal van het krediet komt hiermee op 2,833 miljoen euro.
We hebben in 2025 0,249 miljoen euro minder besteed dan geraamd. Echter, in de raming op de investeringsstaat is rekening gehouden met een verkeerde verdeling van de subsidiegelden. Daarbij is 0,174 miljoen euro foutief in deze raming van 2025 gekomen, in plaats van de raming van 2026. De kosten die ten laste komen van het restant van het krediet (1,559 miljoen euro) worden voornamelijk in 2026 gerealiseerd.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) Noord West Beheer BV	De Wijkontwikkelingsmaatschappij Noordwest (WOM Noordwest) is in 2008 opgericht om bij te dragen aan de sociaaleconomische vitaliteit in het gebied Noord West met het beheer en de ontwikkeling van vastgoed met een focus op de Amsterdamsestraatweg.	Geen bijdrage
Wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) Lombok BV	De WOM Lombok is een BV. Doel is om de economische structuur van Lombok te verbeteren door het aankopen, opknappen en aan gewenste branches te verhuren van panden.	Geen bijdrage
Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio BV	Aan de ROM gelieerde BV met als doel regionale fondsen en projecten op te zetten waar het ministerie van EZK geen aandeelhouder van is (onder andere POC fonds).	Geen bijdrage
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht BV	Stimuleren innovatief ondernemerschap rond maatschappelijke opgaven door te innoveren, investeren en internationaliseren.	1.161
Coöperatieve Vereniging Wigo4it U.A.	Het ontwikkelen en verrichten van administratieve en informatietechnologische ondersteuning aan de deelnemende gemeenten op het terrein van werk, inkomen en zorg. Daardoor verbetert de dienstverlening aan de inwoners en wordt de effectiviteit en doelmatigheid van de uitvoerende organisaties van de deelnemende gemeenten vergroot.	1.917
UW Holding B.V.	Uitvoering van de taken Wet sociale werkvoorziening. UW Holding BV is daarnaast een belangrijke partner bij de uitvoering van de Participatiewet.	3.750

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad				
BIZ Woonboulevard	BIZ subsidie (Bedrijf Investering Zone)	145	145	0
Economic Board Utrecht (EBU)	Convenantbijdrage aan ROM Regio Utrecht BV	45	45	0
Ecosysteem startups en scale-ups meerjarig (deel A)	meerjarige subsidie voor activiteiten van incubators en frontoffice/ecosysteemmanagement (deel A)	345	262	83
Ecosysteem startups en scale-ups activiteiten (deel B)	subsidie voor programma's, activiteiten en evenementen met nadruk op groeiondernemers (deel B)	120	116	4
Evenementenfonds	Evenementenfonds	300	86	214
Ondernemersfonds Utrecht	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad	12.393	16.167	-3.774
Financiële ondersteuning bieden aan partijen die bijdragen aan vitale winkelgebieden	Ondersteuning verplaatsingen van kleinschalige ondernemers met retailfuncties	0	10	-10
Utrecht Science Park (USP)	Subsidie voor de ontwikkelinging van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50	50	0
Totaal doelstelling 1		13.398	16.881	-3.483
Doelstelling 3: Utrechters werken of participeren naar vermogen				
Deelname sport en cultuur	Stimuleren van sport- en cultuurdeelname door minderjarige kinderen	300	300	0
Persoonlijke ondersteuning bij werk (jobcoaching en interne werkbegeleiding)	Werkgevers kunnen subsidie ontvangen voor de begeleiding van een medewerker met een afstand tot de arbeidsmarkt door een jobcoach en/of werkbegeleider.	300	261	39

Wet Sociale werkvoorziening	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	17.753	22.022	-4.269
Werknemers-cheque	Omschrijving: Een vergoeding aan de werknemer voor eenmalige extra kosten die direct en specifiek te relateren zijn aan het krijgen van een werkplek	50	44	6
Overige voorzieningen voor werk (werkplekaanpassing, vervoersvoorziening, meeneembare voorziening en intermediaire activiteit)	Overige werkvoorzieningen: Voorzieningen die ervoor zorgen dat inwoners met een structurele functionele beperking (beter) kunnen deelnemen aan het arbeidsproces.	100	0	100
Levensgebeurtenissen	Ondersteuning met vrijwillige inzet ten behoeve van schuldhulpverlening	0	0	0
Inkomens en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	Ondernemen preventief voorzien van passende dienstverlening om de toekomstigbestendigheid van de onderneming te borgen	330	168	162
Werkgeverscheque	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	50	0	50
Totaal doelstelling 3		18.883	22.795	-3.912
Doelstelling 4: Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en zijn schulden(zorg) vrij				
Actieagenda Utrechters schuldenvrij	Zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en blijvend schulden(zorg)vrij zijn. We doen dit door er op tijd bij te zijn en hulp op maat te bieden.	150	193	-43
Huisvesting voedselbanken	Door het wekelijks verstrekken van voedsel aan de meest kwetsbare inwoners en/of hun huisdieren, kunnen kwetsbare inwoners rondkomen en meedoen	150	135	15
Loonkostensubsidie	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen	6.500	5.768	732
Totaal doelstelling 4		6.800	6.096	704
Totaal Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning		**39.081**	**45.772**	**-6.691**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Kansrijk opgroeien

Programma overzicht

We willen dat alle kinderen en jongeren in Utrecht kansrijk kunnen opgroeien.

Portefeuillehouder(s): Dennis de Vries

Financiën programma

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	38.979	41.292	20.211	39.490	36.762	-2.728
Lasten	286.631	286.918	279.379	297.458	291.334	6.124
Saldo baten en lasten	**-247.652**	**-245.627**	**-259.168**	**-257.968**	**-254.572**	**3.396**
Onttrekking reserves	56.215	56.220	2.667	1.976	1.976	0
Toevoeging reserves	3.800	3.800	0	750	750	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**52.415**	**52.420**	**2.667**	**1.226**	**1.226**	**0**
Totaal	**-195.237**	**-193.206**	**-256.501**	**-256.742**	**-253.346**	**3.396**

De baten in dit programma zijn 36,762 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Eigen pad in het onderwijs (19,164 miljoen euro), SPUK Onderwijsachterstandsbeleid en SPUK RMS/VSV.
- Huisvesting scholen (3,695 miljoen euro, vergoeding materiële instandhouding, huren en overige inkomsten)
- Buurtteams (7,824 miljoen euro, SPUK-toeslagenaffaire en MBO-teams)
- Specialistische jeugdhulp (5,845 miljoen euro, SPUK Bovenregionale Expertisenetwerk en SPUK Aanvullende jeugdhulp WPB)
- Jeugdbescherming (0,235 miljoen euro, SPUK Plaatsingscoördinator SVMN, Subsidie proeftuin J&V en SPUK WPB)

De lasten in dit programma zijn 291,334 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Eigen pad in het onderwijs (69,265 miljoen euro), subsidie aan Bibliotheek Utrecht, subsidie aan voorschoolse educatie, leerlingenvervoer en subsidies ter bevordering van scholen, schoolbesturen en instanties voor onderwijs en goede onderwijsprofessionals.
- Onderwijshuisvesting (58,887 miljoen euro, onder andere kapitaallasten onderwijspanden, onderhoudskosten, huur en het verstrekken aan schoolbesturen voor de bekostiging van huisvesting)
- Versterken veerkracht (7,094 miljoen euro), Jongerenwerk, BSO+, inspraak en participatie en subsidies voor de pedagogische basis.
- Buurtteams (35,472 miljoen euro) voor het bieden van basishulp door buurtteam jeugd en gezin.
- Specialistische jeugdhulp (106,092 miljoen euro) voor de vierkantfinanciering jeugdzorg door de jeugdzorgaanbieders.
- Jeugdbescherming (14,524 miljoen euro) voor de financiering van jeugdbescherming en jeugdreclassering.

In dit programma wordt in 2025 1,9 miljoen euro onttrokken en 0,75 miljoen euro toegevoegd aan de reserves. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in de Jaarrekening.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Eigen pad in het onderwijs

Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad in het onderwijs naar kansrijke deelname aan de samenleving.

Wat hebben we bereikt in 2025?
Door ongelijk te investeren voor gelijke kansen bieden we kinderen en jongeren een passende en succesvolle schoolloopbaan. Samen met de stedelijke partners werken we aan het versterken van kansengelijkheid, verankerd in de Utrechtse Onderwijs Agenda. In 2025 hebben we onder andere de volgende concrete resultaten gerealiseerd:

- Het bereik van kinderen die voorschoolse educatie echt nodig hebben is in 2025 gestegen naar 82,5%;.
- De uitbouw van taal- en leesbevordering met Bibliotheek op School en BoekStart;,
- Het outreachend bereiken van 90% van de 1.800 benaderde jongeren tot 23 jaar met de Focusaanpak om hen te ondersteunen richting onderwijs, werk of zorg;.
- Het bieden van gezonde lunches op school en bewust maken van gezonde voeding:. Vvanuit Gezond Gewicht op School (GGOS). kregen ongeveer 2.200 leerlingen gezonde lunches op school en 230 gezinnen kregen een thuispakket om ouders te betrekken bij gezonde voeding.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van uitgangspunten Passende Kinderopvang Utrecht vanaf 2024	2023	De nota van uitgangspunten passende kinderopvang 2024 biedt een geactualiseerd beleidskader voor de uitvoering van voorschoolse educatie, kinderopvang plus en buitenschoolse opvang plus, vanaf 2024.
Verordening leerlingenvervoer	2025	Voorschriften op het gebied van leerlingenvervoer.
Beleidsregel Leerlingenvervoer	2025	Voorschriften op het gebied van leerlingenvervoer.
Utrechtse Onderwijs Agenda 2024-2027	2024	De gezamenlijke agenda van schoolbesturen, kinderopvangpartners, (onderwijs)partners) en gemeente Utrecht.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Bereik voorschoolse educatie	74 (2022)	90	69	90	**83**		90
Aantal beschikbare Voorschoolse Educatie (VE) plaatsen.		1.350	1.035	1.350	**1.245**		1.350
Aantal thuiszittende kinderen als gevolg van ontbrekend leerlingenvervoer.		0	0	0	**0**		0
Klanttevredenheid leerlingenvervoer.	7,1 (2023)	8	7,1	8	**7,9**		8
% van de Utrechtse bevolking dat lid is van de bibliotheek.	25,5% (2024)	26%	25,5%	26%	**24,6%**		26%
Aantal benaderde jongeren in de Focus aanpak		1.000 leerlingen	1.830	1.000 leerlingen	**1.822**		1.000 leerlingen
Aantal thuiszitters 5-18 jaar.		0	215	0	**272**		0
% niet vervulde vacatures in het primair onderwijs		-	9,3%	-	**7,0%**		-

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Binnen de Utrechtse Onderwijsagenda 2024–2027 is met alle stedelijke partners gewerkt aan het versterken van kansengelijkheid. In dit tweede jaar van de looptijd van deze agenda kreeg de gezamenlijke inzet concreter vorm, onder meer met de start van een stedelijk solidariteitsfonds in het primair onderwijs, de uitbouw van taal- en leesbevordering met Bibliotheek op School en BoekStart, inzet op mentale weerbaarheid met de aanpak van (online) pesten en de Week van Respect en de bevordering van wijkgerichte samenwerking met o.a. de opening van buurtschool Hart van Noord. Ook zijn met Utrecht Leert de onderwijsprofessionals versterkt. De bestuurlijke samenwerking verstevigden we met de introductie van centrale overlegdagen en de Stadstafel Jeugd-Onderwijs, waardoor partners elkaar beter en sneller vinden en gezamenlijke besluitvorming is verbeterd.
- De uitvoering van de Beleidsnota Bibliotheek 2024–2034 kreeg vorm met activiteiten op het gebied van taal, digitaal en burgerschap. De bibliotheek is met deze activiteiten een

toegankelijke maatschappelijk voorziening voor inwoners. In Kanaleneiland en Leidsche Rijn Centrum zijn twee zelfbedieningsbibliotheken geopend, waardoor de bibliotheek beter bereikbaar en langer open is.
- De raad is in september over de kwaliteitsmeting voor- en vroegschool geïnformeerd via de Raadsbrief Gelijke kansen voor het jonge kind. De resultaten zijn overwegend positief: zowel de emotionele als educatieve interactiekwaliteit van de voor- en vroegschool is gestegen, ten opzichte van eerdere metingen in Utrecht en ten opzichte van landelijk.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025
Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025
Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.
- Samen met de vier Utrechtse mbo-scholen gaven we uitvoering aan het 'mbo-uitvoeringsplan 2023-2026: Waardering voor vakmanschap'. Dit deden we door de aanpak talentenmaatschappij verder te ontwikkelen en de petitie aan te bieden in de Tweede Kamer, twee coördinatoren studentenleven aan te stellen bij de mbo's die zich richten op het versterken van de positie van mbo-studenten en het informeren van studenten in het mbo over het Utrechtse studentenleven en door stagediscriminatie aan te pakken tijdens een beroepspraktijkvormings-congres met alle stagebegeleiders van de vier mbo-instellingen.
- Met de VE-partners bieden we voorschoolse educatie in de stad voor alle peuters en zorgen ervoor dat we ouders van kinderen met een indicatie voor de voorschool weten te bereiken en te stimuleren hiervan gebruik te maken. In 2025 zien we een toename in het bereik van de voorschoolse educatie. We hebben in 2025 besloten voorschoolse educatie vanaf 2026 gratis te maken voor kinderen die wonen in Overvecht en in Overvecht naar de voorschool gaan en voor alle kinderen van U-pas houders.
- Vanaf het voorjaar van 2025 tot en met 2027 investeren we tijdelijk extra in voor- en vroegschoolse educatie. Onder andere met extra taal/ontwikkelingsinterventies voor kinderen jonger dan 2,5 jaar en met extra ondersteuning, kennisdeling en professionalisering in de voor- en vroegschool.
- Daarnaast werken we aan een integrale aanpak voor het jonge kind (zie brief Gelijke kansen voor het jonge kind). Met de kernpartneraanpak VE is samen met wijkpartners extra ondersteuning geboden aan de kinderen die dat nodig hebben. Jeugdgezondheidszorg houdt als kernpartner bij het maatwerk indiceren rekening met de extra behoeften van kinderen waarvoor voorschoolse educatie niet altijd de passende plek is.
- Met verschillende subsidies aan het primair onderwijs (vroegschool), de bibliotheek en Taal doet Meer ondersteunden we kinderen met een taalachterstand en boden we extra mogelijkheden voor taal- en leesstimulering aan voor ouders en kinderen. Ook is subsidie verleend aan Taalschool Utrecht en Ithaka voor de eerste opvang van kinderen die als nieuwkomer in ons land aankomen en nog geen Nederlands spreken.

- Binnen de kernpartneraanpak PO en VO is het voorkomen en oplossen van thuiszitten een belangrijk onderwerp. Er is gewerkt aan de vernieuwing van de routekaart thuiszitters. Tegelijkertijd is het aanpakken van thuiszitten zo complex dat we eind 2025, vanuit de kernpartneraanpak, hebben besloten tot een programmatische inzet. De verdere ontwikkeling van de nieuwe routekaart zal hierin worden opgenomen.
- Per 1 januari 2025 zijn de nieuwe verordening en beleidsregel Leerlingenvervoer ingegaan. Hierin ligt meer nadruk op zelfstandigheid., zijn fietsvergoedingen in lijn gebracht met de landelijke norm, zijn een aantal voorwaarden voor het recht op aangepast vervoer aangescherpt en wordt er geen ouderbijdrage meer gevraagd. In 2026 evalueren we de eerste effecten van de gewijzigde regelgeving op de kosten van het vervoer.
- Om zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie te laten behalen en te laten doorstromen naar een plek op de arbeidsmarkt die past bij hun mogelijkheden en talenten, hebben we o.a. gewerkt aan een goede overgang tussen het vo en het mbo, een preventieve verzuimaanpak en aanvullende ondersteuning bij loopbaankeuzes. Daarnaast werkten we ook in 2025 met de Focusaanpak om jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie, schoolinschrijving of vorm van geregistreerd inkomen (minder dan 731 euro per maand) outreachend te benaderen en ondersteuning te bieden richting onderwijs, werk of zorg, door deze benadering hebben we in het schooljaar 2024-2025 ruim 1.800 jongeren benaderd, waarvan ruim 90% is bereikt. Zie ook Raadsbrief Maatschappelijke kosten-batenanalyse Focusaanpak voor een analyse van de effectiviteit en maatschappelijke impact van de Focusaanpak.
- Uitvoeren van de wettelijke taken van leerplicht, de doorstroompuntfunctie (voorheen RMC) en leerlingenvervoer.
- Met de aanpak Utrecht Leert is gewerkt aan werving met de campagne die in oktober 2024 is gestart en in 2025 succesvol is voortgezet. In het primair onderwijs groeit de PO-academie voor onderwijsprofessionals naar een stedelijk bereik. Het voortgezet onderwijs en mbo dringen uitval onder startende leraren terug met een inwerkprogramma. Opleidingen en scholen werken samen aan het aansluiten van opleidingen op het onderwijs van nu. Er is aandacht voor werken met hyperdiverse groepen en samenwerking in en om school.
- In 2025 ondersteunden we 15 scholen (ongeveer 2.900 leerlingen) met het programma Gezond Gewicht op School (GGOS). Zie ook Tussenrapportage beleidsnota Gezondheid. Ter illustratie: ongeveer 2.200 leerlingen kregen via GGOS-financiering gezonde lunches op school en 230 gezinnen kregen een thuispakket om ouders te betrekken bij gezonde voeding.
- (Gezinnen van) kinderen van 0 tot 18 jaar die opgroeien in armoede konden via school gebruik maken van extra middelen door inzet van fondsen zoals JEF en Leergeld, zodat zij mee kunnen doen in de maatschappij en om uitsluiting door gebrek aan financiële middelen te voorkomen. Het jeugdeducatiefonds ondersteunde o.a. bij de aanschaf van brillen en bedden. Stichting Leergeld ondersteunde o.a. in het aanschaffen van schoolspullen en bij sportactiviteiten.
- De subsidieregeling voor Onderwijsimpuls is versoberd in het kader van de bezuinigingsopgave behorend bij Voorjaarsnota 2024, er zijn minder middelen beschikbaar voor initiatieven in het onderwijs. In 2025 zijn er projecten uitgevoerd op de thema's kansengelijkheid in school, onderwijs toekomstbestendig organiseren, leermiddelen ontwikkelen voor speciaal basisonderwijs en burgerschap in de wijk.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Binnen de kernpartneraanpak zijn er op bestuurs- en managementniveau afspraken gemaakt en is de samenwerking geborgd. Met de hernieuwde samenwerking zijn we beter in staat om gesignaleerde problemen op te lossen en het beleid hierop aan te passen. De druk die staat op de budgetten in onderwijs en zorg, vraagt om intensievere samenwerking om te zorgen dat

ieder kind die dat nodig heeft in de passende ondersteuning wordt voorzien. We hopen hiermee de zorgelijke toename van het aantal thuiszitters en kinderen zonder schoolinschrijving die we in de afgelopen jaren constateren te kunnen tegengaan. In de voortgangsbrief passend onderwijs wordt uw raad hierover geïnformeerd.

Financiën 1: Eigen pad in het onderwijs

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	19.688	17.113	17.181	23.116	19.164	-3.952
Lasten	69.411	65.408	67.177	74.800	69.265	5.535
Saldo baten en lasten	**-49.723**	**-48.295**	**-49.996**	**-51.684**	**-50.101**	**1.583**
Onttrekking reserves	1.155	1.155	2	790	790	0
Toevoeging reserves	700	700	0	50	50	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**455**	**455**	**2**	**740**	**740**	**0**
Totaal	**-49.268**	**-47.840**	**-49.994**	**-50.944**	**-49.361**	**1.583**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-3.952**	
De baten zijn lager dan begroot door een onderbesteding op de SPUK-middelen voor Onderwijsachterstandenbeleid (zie ook lasten).	-2.417	I
De baten zijn lager door de niet bestede Rijksmiddelen Nationaal Programma Onderwijs die een looptijd had van meerdere jaren (de nadere regel Herstel en Veerkracht). De looptijd van de NPO middelen is in 2025 beëindigd.	-754	I
Lagere baten in verband met een onderbesteding op de SPUK versterken netwerk van fysieke bibliotheken. De SPUK is met een jaar verlengd tot en met 2026.	-800	I
Overige baten.	19	
Lasten	**5.535**	
De lasten voor onderwijsachterstandenbeleid zijn lager door een onderbesteding op de SPUK. Dit heeft met name te maken door een terugvordering over het afgelopen jaar bij de aanbieders in verband met lagere bereikcijfers voorschoolse educatie. De middelen worden in 2026 en verder besteed.	2.417	I
De middelen voor het Nationaal Programma Onderwijs zijn niet volledig besteed.	754	I
De uitgaven voor de SPUK versterken netwerk van fysieke bibliotheken verschuiven grotendeels naar 2026.	800	I
Lagere lasten bij ‘voldoende goede onderwijsprofessionals’ doordat scholen hiervoor tijdelijke subsidies van het Rijk hebben gekregen die in korte tijd ingezet moesten worden en er minder capaciteit is voor andere ontwikkelingen.	689	I
Overige lagere lasten dan begroot (bestaat uit diverse bedragen).	875	

Doelstelling 2: Huisvesting scholen

Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is.

Wat hebben we bereikt in 2025?

We realiseerden een goed en volledig aanbod in de stad.

- De planperiode van het Meerjaren Perspectief Onderwijshuisvesting 2016-2025 (MPOHV) is in 2025 geëindigd. Veel projecten zijn wel opgestart maar nog niet afgerond binnen de looptijd van het MPOHV. Eerdere projecten zijn dit jaar doorgeschoven naar de periode vanaf 2026, dit betekent dat deze in de nieuwe beleidsnota Onderwijshuisvesting 2026 –2041 zijn opgenomen. Dit komt door grote uitdagingen op het gebied van onderwijshuisvesting, zoals de stijging van de bouwkosten, het energievraagstuk, de verduurzamingsopgave en de beperkte binnenstedelijke ruimte.
- We hebben vijf nieuwe/gerenoveerde basisscholen, twee nieuwe/gerenoveerde voortgezet onderwijsscholen en vier voorzieningen (zaaldelen) voor bewegingsonderwijs opgeleverd. In meerdere nieuwbouwgebieden werken we aan de voorbereiding en realisatie van nieuwe scholen.
- Met herschikkingsgesprekken hebben we gewerkt aan het optimaler benutten van de schoolgebouwen.
- Bij bouwprojecten kunnen we vanwege netcongestie niet altijd direct van het gas af, maar worden projecten wel voorbereid om van het gas af te gaan. Netcongestie heeft zijn weerslag op nagenoeg al onze (nieuwbouw) projecten. Maatwerk en innovatie is nodig om moderne, toekomstbestendige schoolgebouwen te realiseren, zoals beschreven in de Voortgangsrapportage 2025.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting 2016-2025	2015	Meerjarenplanning onderwijshuisvesting.
Verordening huisvesting scholen gemeente Utrecht	2021	De verordening Huisvesting voor scholen is de set spelregels voor onderwijshuisvesting die we met de schoolbesturen in Utrecht opgesteld hebben en vastgesteld is door de gemeenteraad.
Visie op onderwijshuisvesting	2021	Met de schoolbesturen is een visie op onderwijshuisvesting ontwikkeld. De visie op onderwijshuisvesting is onderdeel van de verordening.
Uitvoeringsplan Utrechtse Kindcentra	2021	Het doel van dit plan is het versterken van de verbinding tussen voorzieningen die een bijdrage leveren in de ontwikkeling van kinderen tussen 0 en 18 jaar.
Voortgangsrapportage 2024	2024	Inzicht in de wijze waarop we het afgelopen jaar invulling hebben gegeven aan het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting (MPOHV).
Voortgangsrapportage 2025	2025	Inzicht in de wijze waarop we het afgelopen jaar invulling hebben gegeven aan het

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
		Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting (MPOHV).
Beleidsnota en uitvoeringsprogramma onderwijshuisvesting 2026-2041	2025	Beleid en meerjarenplanning onderwijshuisvesting (opvolging MPOHV)

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Aantal wijken (van de 10) met voldoende schoolgebouwen voor primair onderwijs (112,5% of meer)		10		10	**10**		10
Aantal wijken (van de 2) met voldoende schoolgebouwen voor voortgezet onderwijs (112,5% of meer)		0		0	**0**		1
Schooldaken met zonnepanelen		38%		55%	**58%**		62%
Schoolgebouwen zonder aardgasaansluiting		34%		36%	**43%**		40%

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting 2016-2025 (MPOHV) is in 2025 afgesloten. Projecten uit het MPOHV die niet volgens dit programma zijn gerealiseerd, zijn opgenomen in het nieuwe Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs, dit gaat in per 01-01-2026. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs bestaat uit De beleidsnota onderwijshuisvesting 2026-2041 (vastgesteld door de raad op 27 maart 2025) en een uitvoeringsprogramma. Met het IHP geeft de gemeente samen met schoolbesturen invulling aan de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting en de gezamenlijke wens om voor alle Utrechtse leerlingen moderne en toekomstbestendige huisvesting te realiseren. Met het IHP zijn in 2025 ook nieuwe indicatoren voor de programmabegroting uitgewerkt en vastgesteld, om vanaf 2026 te sturen op de vernieuwde doelstellingen uit de beleidsnota. In het vastgestelde IHP is flexibele huisvesting een van de vijf uitgangspunten. Het bevorderen van multifunctionele faciliteiten is daar onderdeel van. We geven invulling aan de multifunctionele faciliteiten door actief te zoeken naar koppelkansen om functies binnen gebouwen te combineren.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025
Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- We zijn geen nieuwe leasecontracten aangegaan voor het leasen van accu's voor de (ver)bouw van scholen. Op één school is een leaseaccu gebruikt, omdat de looptijd van het leasecontract moet worden uitgediend. Waar mogelijk zijn we bij renovatieprojecten op gas gebleven, in een hybride oplossing middels gas en warmtepompen, of hebben we een accu aangeschaft.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025
Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- De samenwerking met de schoolbesturen heeft geresulteerd in vijf nieuwe/gerenoveerde basisscholen, twee nieuwe/gerenoveerde voortgezet onderwijsscholen, vier voorzieningen (zaaldelen) voor bewegingsonderwijs (zie Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting 2025 p. 21, 22) en twee groenere schoolpleinen.
- Samen met schoolbesturen houden we herschikkingsgesprekken met als doel gebouwen optimaler te benutten. Vanuit de herschikking van de bestaande portefeuille wordt op wijkniveau gekeken naar andere inzet van schoolgebouwen, betere spreiding van leerlingen en het verhogen van de bezettingsgraad. In 2025 hebben we voor de wijken Overvecht, Zuidwest en Leidsche Rijn – Vleuten de Meern herschikkingsgesprekken gevoerd.
- In de nieuwe gebieden Merwede deelgebied 5, Groenewoud, Cartesius, Haarrijn en Beurskwartier worden nieuwe basisscholen gepland. Daarnaast worden stadsbreed drie nieuwe VO-scholen gepland. Zo borgen we ook in een groeiende stad voldoende scholen. Om een goede spreiding voor het VO te waarborgen werken we volgens de Utrechtse VO-afspraken, waarin met de VO-besturen afspraken zijn gemaakt over maximale groei en huisvesting van alle middelbare scholen in Utrecht.
- In 2025 trad de nieuwe Nadere regel groenblauwe schoolpleinen (Groenblauw schoolplein | Gemeente Utrecht) in werking. Deze nieuwe regeling en de extra begeleiding vanuit de Gemeente Utrecht hebben ervoor gezorgd dat scholen in een wijk met een lage SES score meer aanvragen doen. In deze regeling is aanloop naar een aanvraag wat langer: scholen voeren eerst een adviesgesprek om zo problemen en vertraging in de uitvoering te voorkomen. In 2025 zijn elf adviesgesprekken gevoerd met scholen. Drie daarvan hebben geleid tot een aanvraag, één school hiervan ligt in een wijk met een lage SES score.
- We stimuleren de realisatie van Utrechtse Kindcentra (UK). De voorbereiding van de bouwplannen Groenewoud is nog bezig. De aanbestedingen voor Cartesius en Merwedekanaalzone zijn gestart. Daarnaast wordt gewerkt aan UK's met zorg als belangrijk onderdeel in het speciaal onderwijs. Dit heeft betrekking op Auris (aanbesteding gestart) en Ariane de Ranitz (opgeleverd).
- Onderwijshuisvesting faciliteert en draagt bij aan de realisatie van de ambities uit de UOA op het gebied van kansengelijkheid, voldoende professionals en inclusie. Dit is opgenomen in de beleidsnota onderwijshuisvesting 2026-2041.

- In het vastgestelde IHP is flexibele huisvesting een van de vijf uitgangspunten. Het bevorderen van multifunctionele faciliteiten is daar onderdeel van. We geven invulling aan de multifunctionele faciliteiten door actief te zoeken naar koppelkansen om functies binnen gebouwen te combineren.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- In 2025 zijn 3 sportaccommodaties verbouwd en opgeleverd, die in totaal 4 zaaldelen bevatten ten behoeve van bewegingsonderwijs. De renovatie van de andere gymzalen is vertraagd o.a. door ontwerpwijzigingen die zorgen voor uitstel van beslismomenten, de oplevering wordt in 2026 verwacht. Zie Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting 2025.
- In 2025 zijn zeven scholen opgeleverd (Ludgerschool St, SO Lux, St. Gregoriuscollege, Al Amana College Lagenoord, Wissellocatie Agorahub030, Catharijnepoort, Ariane de Ranitz). De bouw van de twee andere scholen is vertraagd o.a. door ontwerpwijzigingen die zorgen voor uitstel van beslismomenten de oplevering wordt in 2026 verwacht. Zie Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting 2025.
- Voor 2025 kenden wij subsidie toe aan negen in plaats van tien basisscholen voor groene schoolpleinen, omdat er negen aanvragen zijn ingediend. Twee van deze scholen wisten hun groene schoolplein in 2025 te realiseren. De ervaring leert dat voor de meeste scholen geldt dat de realisatie meer tijd kost; gemiddeld twee jaar. We rapporteren hierover aan uw raad in een volgende kwartaalbrief onderwijs.

Financiën 2: Huisvesting scholen

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	4.005	4.825	3.029	3.029	3.695	665
Lasten	59.922	59.791	66.293	62.712	58.887	3.826
Saldo baten en lasten	**-55.916**	**-54.966**	**-63.264**	**-59.683**	**-55.192**	**4.491**
Onttrekking reserves	54.998	55.003	2.665	300	300	0
Toevoeging reserves	3.100	3.100	0	700	700	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**51.898**	**51.903**	**2.665**	**-400**	**-400**	**0**
Totaal	**-4.018**	**-3.063**	**-60.599**	**-60.083**	**-55.592**	**4.491**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**665**	
Minder subsidiebaten ontvangen dan geraamd veroorzaakt deels door de terugbetaalde subsidie Oekraïne SISA D19-regeling.	-508	I
Hogere baten vanuit de doorbelastingen van de materiële instandhouding richting de schoolbesturen.	1.525	I
Overige baten	-352	I
Lasten	**3.826**	
Voordeel huisvestingscalamiteiten omdat zich minder calamiteiten bij scholen hebben voorgedaan dan verwacht.	382	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Minder onderhoudskosten door vertraging in de oplevering van scholen, waardoor werkzaamheden later worden uitgevoerd.	3.130	I
Hogere verzekeringslasten dan begroot.	-1.026	I
Lagere rentelasten dan begroot door een verlaging van de interne omslagrente over 2025.	1.193	I
Overige lasten	147	I
Reserves	**0**	
Onttrekkingen	**0**	
In de realisatie geen extra onttrekking ten opzichte van de actuele begroting opgenomen.	0	
Toevoegingen	**0**	
In de realisatie geen extra toevoeging ten opzichte van de actuele begroting opgenomen.	0	

Doelstelling 3: Versterken veerkracht

Jeugdigen, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig.

Wat hebben we bereikt in 2025?
Opvoed- en opgroeivragen van jeugdigen en ouders zijn actief naar partners in de sociale basis geleid. De BOOST-groepen voor kinderen en jongeren met mentale gezondheidsklachten zijn in de hele stad gerealiseerd. Kinderen en jongeren zijn actief bij beleidskeuzes betrokken, bijvoorbeeld bij de totstandkoming van de Nota van Uitgangspunten voor de nieuwe opdracht van het jongerenwerk.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van Uitgangspunten Jongerenwerk Utrecht 2020-2026	2019	Opdracht uitvoering jongerenwerk 2020-2026
Nota van Uitgangspunten Passende Kinderopvang Utrecht vanaf 2024	2023	De nota van uitgangspunten passende kinderopvang 2024 biedt een geactualiseerd beleidskader voor de uitvoering van voorschoolse educatie, kinderopvang plus en buitenschoolse opvang plus vanaf 2024.

Effectindicatoren
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% ouders dat aangeeft weinig tot geen problemen te hebben met opvoeden.	2018 32%	-	-	35%	-		-

**Door wijziging in de vraagstelling in 2025 is een vergelijking met eerdere jaren niet meer mogelijk. Zie voor de nieuwe indicatoren Programmabegroting 2026.*

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We zijn gestart met de voorbereiding van de nieuwe opdracht van het jongerenwerk. Dit heeft geresulteerd in een definitieve versie van de nieuwe Nota van uitgangspunten voor het jongerenwerk vanaf 2027.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- In plaats van met partners verkennen hoe professionals flexibeler kunnen worden ingezet op basis van vaardigheden/vakbekwaamheid, hebben we ons gericht op collectief werken en in de praktijk gerichte ervaring opgedaan met wat dat van medewerkers vraagt.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- JoU heeft het jongerenwerk uitgevoerd zoals staat beschreven in de Nota van Uitgangspunten Jongerenwerk Utrecht 2020-2026. Zo is er ook in 2025 in de gehele stad preventieve ondersteuning geweest voor jongeren in de leeftijd van 10-23 jaar en specifiek voor de jongeren in een kwetsbare situatie op basis van Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen.
- In samenwerking met de jeugdgezondheidszorg, JoU, SportUtrecht, Dock, buurtteams Jeugd en Gezin en KOOS en Spoor030 hebben we collectieve vormen van hulp en ondersteuning uitgebreid. Zo hebben we BOOST-groepen – collectief groepsaanbod over mentale gezondheid – stadsbreed uitgerold.
- We hebben informele zorgorganisaties en groepsactiviteiten ondersteund op thema's als opgroeien, opvoeden en ontwikkeling met de subsidies Vrijwillige inzet voor elkaar en Sociale prestatie en dagondersteuning.
- We hebben de samenwerking tussen partners in de sociale basis, basishulp en specialistische jeugdhulp versterkt, door middel van het stelselgesprek Jeugd en door met elkaar aan de slag te gaan in het collectief werken.

- Vreedzaam is verder verbreed door het versterken van stedelijke samenwerking. Zo is er een stedelijke regiegroep opgericht tussen JoU, DOCK, SportUtrecht en Vreedzaam, zijn aantal organisaties Vreedzaam geworden zoals Bibliotheek Utrecht, en wordt Vreedzaam toegepast in nieuwe domeinen zoals digitaal burgerschap.
- Zie programma Betrouwbare overheid voor inzet op jeugdparticipatie.
- We hebben de mogelijkheden onderzocht om een kinderrechtenscan in te zetten die inzichtelijk maakt waar de rechten van het kind volgens het internationale kinderrechtenverdrag kunnen worden versterkt. We voeren dit in 2026 uit in samenwerking met de kinderombudsman.
- Kinderopvang+ en BSO+ partijen hebben de opdracht voor het bieden van passende kinderopvang uitgevoerd conform de Nota van uitgangspunten Passende Kinderopvang Utrecht. De BSO+ en KDV+ wordt beter gevonden door ouders en het buurtteam, wat heeft geleid tot een hogere bezettingsgraad.
- Samen met partners in de sociale basis, (voor)school en kernpartners hebben we gewerkt aan betere toeleiding van jeugdigen en ouders naar hulp in de sociale basis. In de Leerfase Opvoed- en Opgroeivragen hebben we in twee wijken praktijkervaring opgedaan in het op de best passende plek laten landen van dit type vragen.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- De focus van onze inzet op collectief werken was anders dan we vooraf hebben ingeschat. Het stads breed uitrollen van de BOOST-groepen heeft veel van ons gevraagd in het invullen van financiële, juridische en praktische randvoorwaarden. Dat betekent dat er in 2025 minder capaciteit beschikbaar was om collectief werken ook al te verbreden naar andere onderwerpen.

Financiën 3: Versterken veerkracht

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	7.033	6.464	6.820	7.095	7.094	0
Saldo baten en lasten	**-7.033**	**-6.464**	**-6.820**	**-7.095**	**-7.094**	**0**
Onttrekking reserves	0	0	0	221	221	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**0**	**0**	**221**	**221**	**0**
Totaal	**-7.033**	**-6.464**	**-6.820**	**-6.874**	**-6.873**	**0**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Lasten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		

Doelstelling 4: Buurtteams

Jeugdigen en gezinnen groeien gezond en veilig op door, als het nodig is, inzet van laagdrempelige hulp van de buurtteams jeugd en gezin.

Wat hebben we bereikt in 2025?
De nieuwe opdracht voor het bieden van basishulp is in 2025 ingegaan. Onder de effectindicatoren zijn de ontwikkelingen in 2025 van het bereik, de beschikbaarheid en de kwaliteit van de buurtteams jeugd en gezin opgenomen. Buurtteams hebben basishulp geboden aan jeugdigen en gezinnen. Ook is hun inzet bij huisartsen en is de samenwerking met onderwijs en kernpartners gecontinueerd.

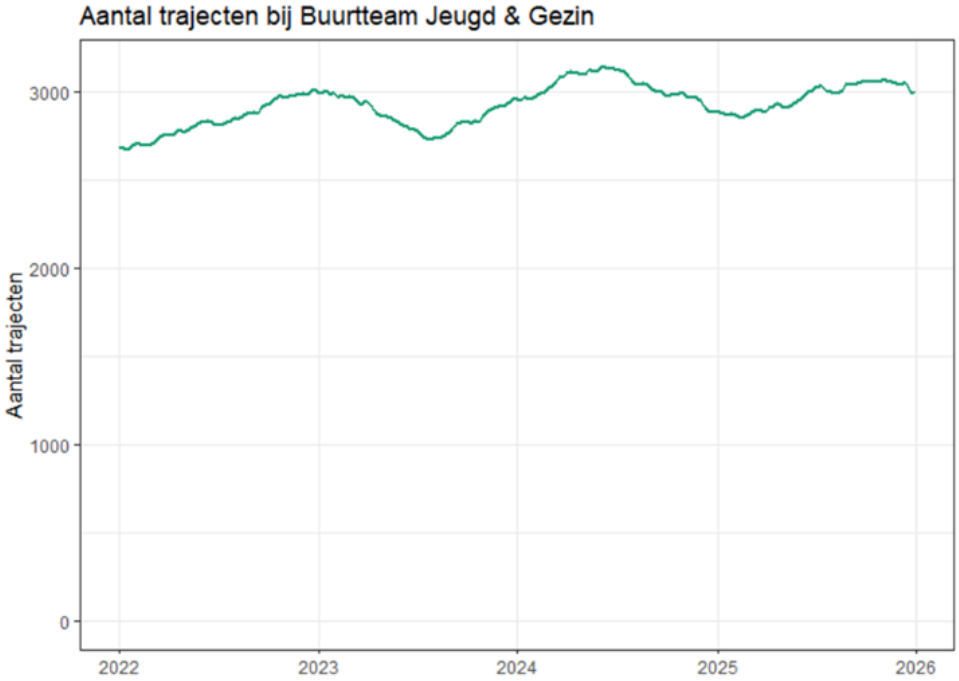
Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van uitgangspunten Met elkaar voor elkaar - onderdelen van sociale basis en basiszorg 2025-2035	2024	Opdracht o.a. basishulp buurtteams jeugd en gezin 2025-2035.
Verordening Jeugdwet gemeente Utrecht 2024	2023	Verordening waarin onder andere is vastgelegd welke jeugdhulpvoorzieningen de gemeente Utrecht biedt en hoe de toegang tot deze jeugdhulpvoorzieningen is geregeld.

Effectindicatoren

Bereik

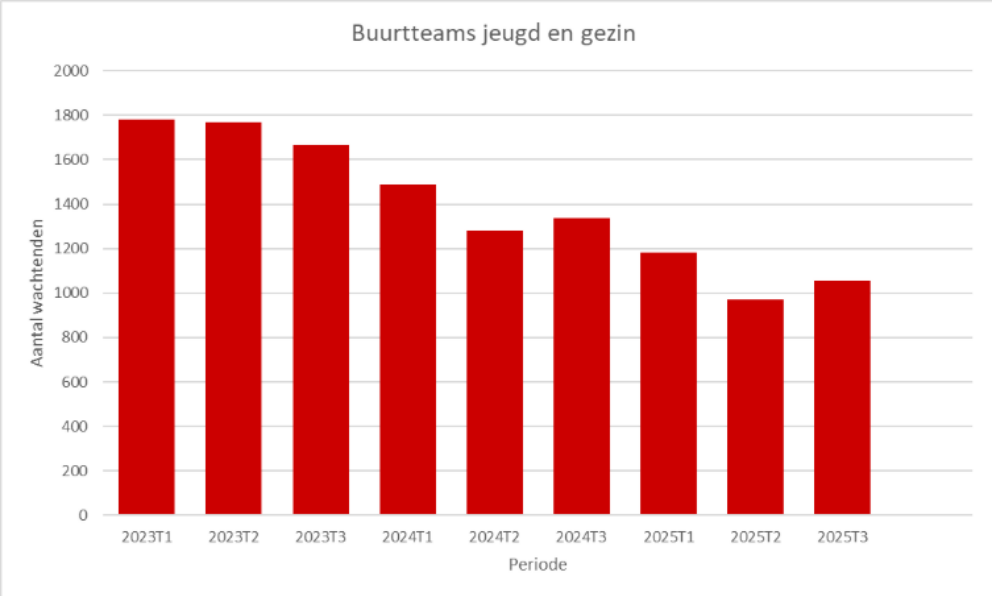

Toelichting:

- Deze grafiek toont per dag in 2022-2025 het aantal gezinnen/jongeren dat hulp en ondersteuning van de buurtteams jeugd en gezin kreeg.

- Deze grafiek is gebaseerd op de aantallen die begin februari 2026 in het dashboard jeugdhulp staan opgenomen. De ervaring leert dat er mogelijk nog een kleine stijging volgt door correctie aan het eind van 2025.
- Deze meting is aangescherpt en in lijn gebracht met de definitie die ook wordt gehanteerd binnen de aanvullende hulp, namelijk: het aantal gezinnen/ jongeren (casussen) dat in het kalenderjaar zorg heeft ontvangen. De eerdere metingen hadden betrekking op het aantal aanmeldingen, waarbij echter niet elke aanmelding ook leidde tot basishulp door het buurtteam.

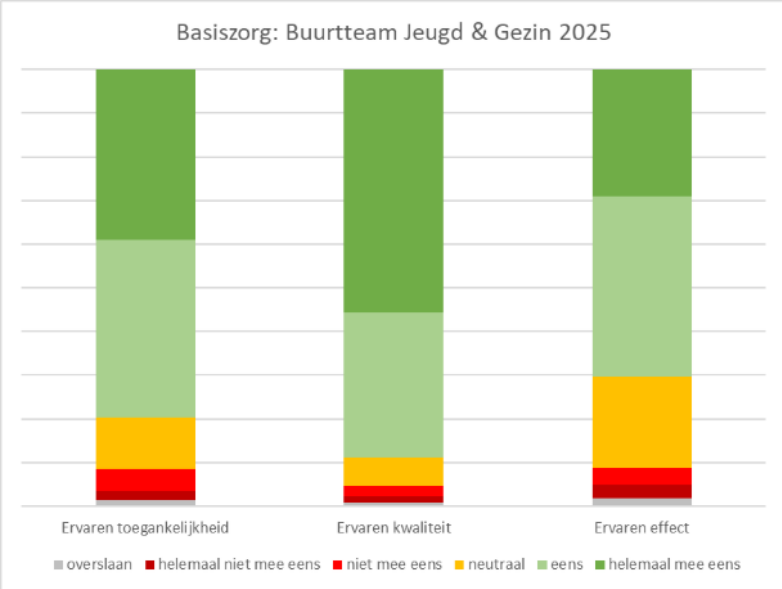
Beschikbaarheid

Toelichting:

- Deze grafiek laat het aantal wachtenden per tertaal bij buurtteams jeugd en gezin. Dit zijn de jeugdigen en gezinnen die nog geen jeugdhulp krijgen. De daling in de grafiek is te verklaren doordat meer mensen op tijd een kennismakingsgesprek krijgen. Soms volgt hierdoor geen zorgtraject, zodat deze persoon van de wachtlijst verdwijnt. Ook zien we dat de instroom licht afneemt, waardoor ook het aantal wachtenden daalt.
- Buurtteams jeugd en gezin pakten spoedeisende vragen (zoals veilig thuis-meldingen, ernstige somberheid, eetstoornissen, schooluitval, suïcidaliteit, jonge kind) direct op.

Kwaliteit

- Over 2025 zijn er over Buurtteam Jeugd & Gezin 372 vragenlijsten ingevuld. In verband met het verkleinen van het risico op herleidbaarheid, is er een grens van minimaal 10 ingevulde enquêtes nodig, per vragenlijst en locatie, om resultaten te tonen. Hierdoor zijn er nu 265 vragenlijsten inzichtelijk.
- De figuur toont een optelsom van verschillende stellingen* onder de noemers ‘ervaren toegankelijkheid’, ‘ervaren kwaliteit’ en ‘ervaren effect’.
- Op alle drie de onderdelen zien we een overwegend positief beeld. Meer respondenten antwoorden neutraal op vragen die gaan over het effect en de toegankelijkheid van de verkregen hulp of ondersteuning. Ten opzichte van 2024 lijkt de tevredenheid vergelijkbaar.
- Ongeveer 150 respondenten hebben in een open antwoord aangegeven wat ze goed vinden gaan en wat er beter kan.
- In gesprekken worden de resultaten met de betreffende aanbieders besproken.

Proclaimer: in de figuur zijn verschillende stellingen en vragenlijsten samengenomen: jongeren en ouders. De figuur doet geen recht aan deze verschillen en is enkel bedoeld om een globaal beeld te schetsen.

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Buurtteams hebben de gewijzigde opdracht vanaf 1 januari 2025 uitgevoerd. Vanuit de nieuwe opdracht heeft het buurtteam in toenemende mate collectieve, en groepsgerichte en blended vormen van basishulp geboden aan gezinnen en jongeren, zoals BOOST groepen, Invest in Play groepen en Peers4Parents. Ook zijn 3 pilots op E-health uitgevoerd (MBO, VO/VSO en in Noordwest).

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Buurtteams hebben tijdig passende ambulante generalistische basishulp geboden. Zij hebben met 70% van de gezinnen/kinderen binnen 10 werkdagen (of later op verzoek) een kennismakingsgesprek gevoerd. Uit Ervaringswijzer blijkt dat eind 2025 87% van de gezinnen vindt dat ze goed geholpen zijn en 72% dat het na hulp van het buurtteam beter gaat met het gezin.
- Buurtteams hebben met KOOS en Spoor030 waar wenselijk zoveel mogelijk gezamenlijke intakegesprekken met ouders en jeugdigen gevoerd. Dit heeft mede bijgedragen aan meer passende verwijzingen.
- Gezinswerkers waren aanwezig bij ong. 90% van de huisartsenpraktijken. We verwachten dat dit mede bijgedragen heeft aan een lager aandeel verwijzingen naar de aanvullende hulp door de huisartsen en een hoger aandeel voor het buurtteam.
- Buurtteams hebben de kwaliteit en inzet van gezinswerkers bij veiligheidsvraagstukken in het kader van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming vergroot. Gezinswerkers zijn in dit kader bijvoorbeeld opgeleid in de TOP-3 methodiek.
- We hebben ingezet op verdere versterking van de samenwerking tussen onderwijs en kernpartners (Samenwerkingsverbanden Onderwijs, Leerplicht, JGZ en Buurtteams). In gezamenlijkheid (bijvoorbeeld bij de Stadstafel Jeugd-Onderwijs) is meer bewustwording gecreëerd op eerder en anders kijken naar een hulpvraag en het betrekken van partners in de sociale basis.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 4: Buurtteams

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	3.500	5.268	0	4.000	7.824	3.824
Lasten	31.238	32.979	28.447	31.681	35.472	-3.791
Saldo baten en lasten	**-27.738**	**-27.710**	**-28.447**	**-27.681**	**-27.648**	**33**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-27.738**	**-27.710**	**-28.447**	**-27.681**	**-27.648**	**33**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	3.824	
Betreft SPUK Toeslagenaffaire die hoger zijn dan begroot. Hier staan ook hogere lasten tegenover.	3.412	I
Overige baten	412	I
Lasten	**-3.791**	
Verstrekte middelen voor tegemoetkoming in verband met de toeslagenaffaire zijn hoger dan begroot.	-3.412	I
Overige lasten	-379	I

Doelstelling 5: Specialistische jeugdhulp

Jeugdigen groeien gezond, veilig en zoveel mogelijk thuis op door, als het nodig is, inzet van specialistische jeugdhulp.

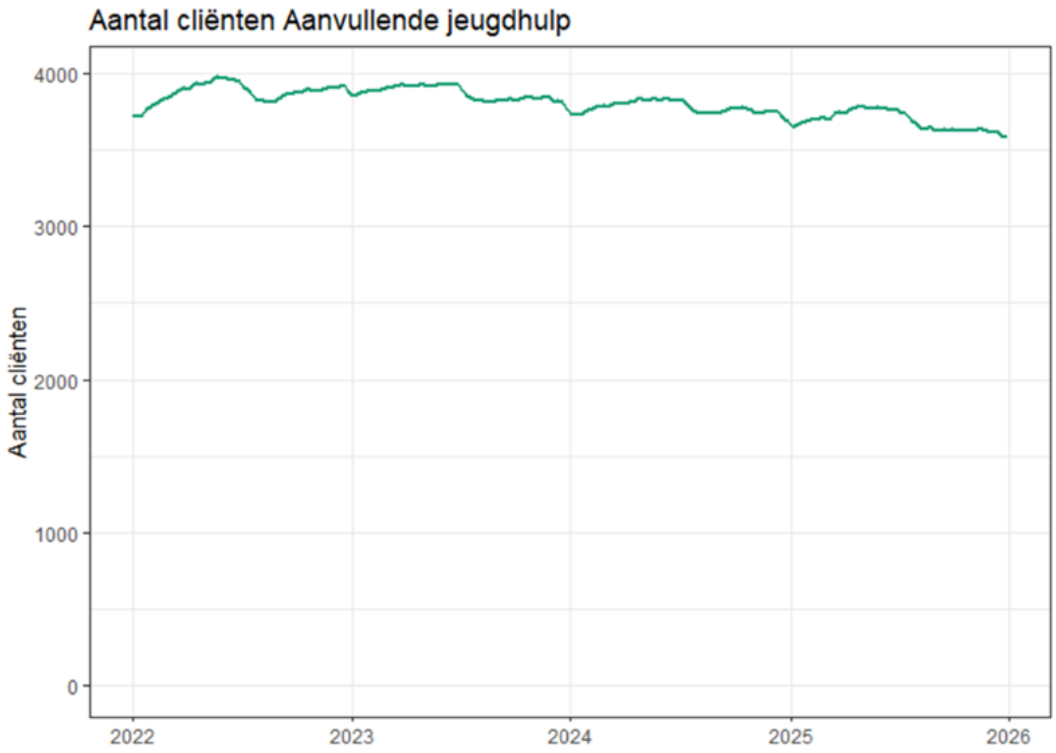
Wat hebben we bereikt in 2025?
KOOS, Spoor030 en Yeph hebben (zeer) specialistische jeugdhulp geboden aan jeugdigen en ouders en consultatie geboden aan partners. KOOS en Spoor030 hebben vragen van jeugdigen en ouders zo goed en zoveel mogelijk beantwoord binnen de eigen leefwereld en waar passend met ondersteuning vanuit de sociale basis. Steeds vaker wordt hulp ook groepsgericht aangeboden waar mogelijk (ook collectief samen met het buurtteam). Met onder andere Yeph is een plan van aanpak gemaakt voor de verdere om- en afbouw van JeugdzorgPlus (gesloten jeugdhulp) en de opbouw van alternatieven in de komende jaren, zodat ook deze vorm van zorg zo kleinschalig, gezinsgericht en tijdelijk mogelijk beschikbaar is.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Strategie contracteren Aanvullende Zorg Jeugd vanaf 2020	2018	Ambities en ontwikkelopgaven Jeugd en de manier waarop deze worden vertaald naar afspraken met aanbieders van specialistische zorg voor de periode 2020 en verder.
Verordening Jeugdwet gemeente Utrecht 2024	2023	Verordening waarin onder andere is vastgelegd welke jeugdhulpvoorzieningen de gemeente Utrecht biedt en hoe de toegang tot deze jeugdhulpvoorzieningen is geregeld.

Effectindicatoren

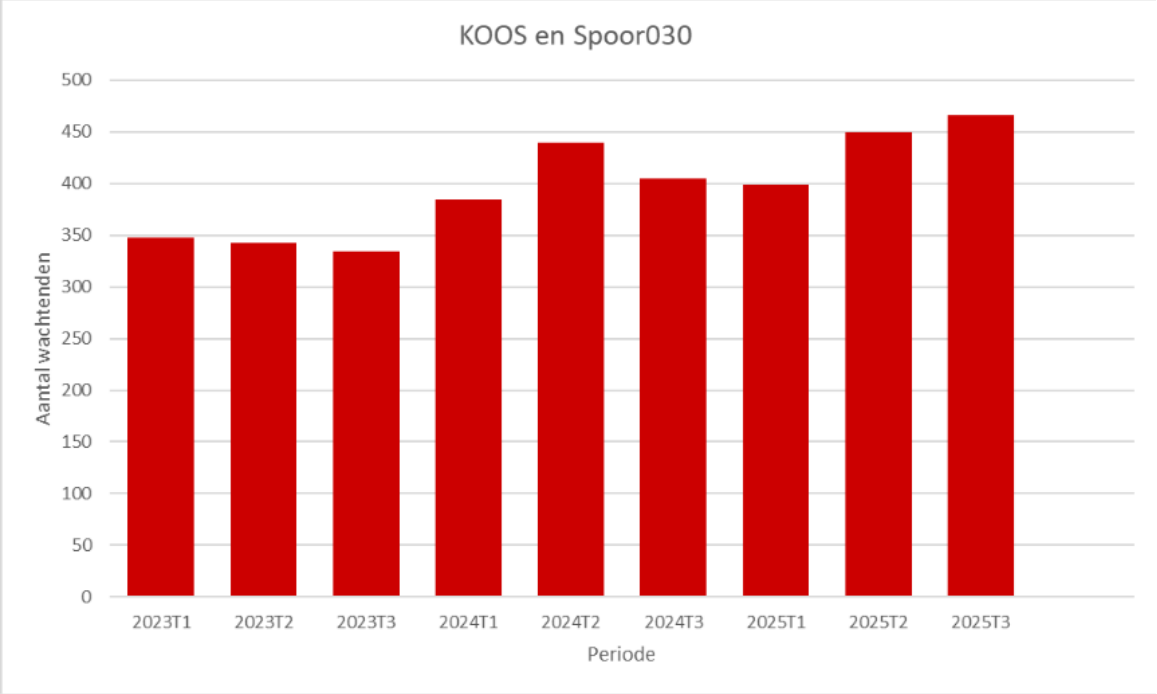
Bereik

Toelichting:

- Deze grafiek toont per dag in 2022-2026 het aantal jeugdigen dat (zeer) specialistische jeugdhulp kreeg van KOOS, Spoor030 of Yeph of als gevolg van het woonplaatsbeginsel van een andere aanbieder.
- Het aantal jeugdigen in (zeer) specialistische jeugdhulp is over 2025 redelijk stabiel. De aantallen in zorg zijn licht gedaald ten opzichte van 2023 en 2024. Overigens zijn de totale zorgkosten wel toegenomen, zie hiervoor de toelichting bij Activiteiten.
- KOOS en Spoor030 bekeken, door consulten en samenwerking met andere partners, of hulpvragen in de sociale basis en/of door de buurtteams konden worden opgepakt en de inzet van specialistische jeugdhulp minder of niet nodig was.
- Het aantal jeugdigen in zorg bij Yeph is in 2025 licht gedaald. De stijging in 2023-24 die mogelijk het gevolg was van de sluiting van de landelijke voorziening ZIKOS en het beleid vanuit Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI) om jeugdigen minder in JJI's te plaatsen, lijkt gestabiliseerd. Door de kleine aantallen is het lastig om trends goed te duiden.

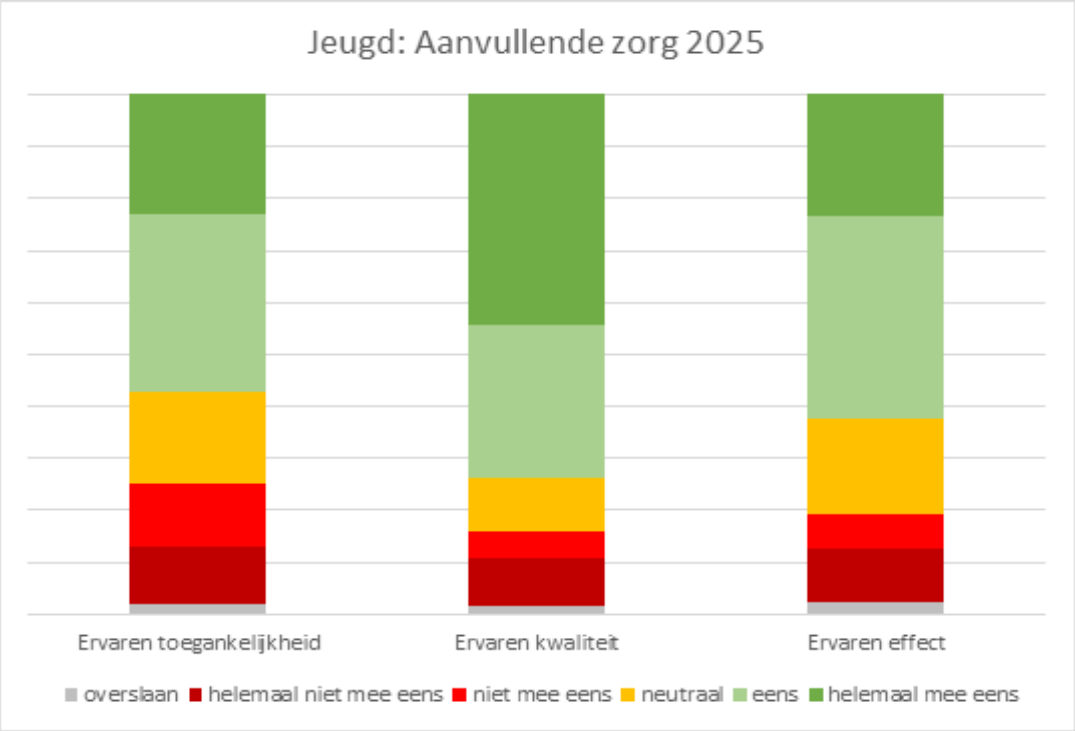
Beschikbaarheid

Toelichting:

- Deze grafiek laat het aantal wachtenden per tertaal vanaf 2023 bij KOOS Utrecht en Spoor030 zien. Dit zijn de jeugdigen die nog geen specialistische jeugdhulp krijgen maar die al wel zijn aangemeld.
- KOOS en Spoor030 bekeken samen met jeugdigen en gezinnen die wachtten of (tijdelijk) andere hulp (zoals buurtteams, sociale basis, eHealth) ingezet kon worden om de situatie (deels) te verlichten.
- KOOS en Spoor030 pakten spoedeisende vragen (zoals veilig thuis-meldingen, ernstige somberheid, eetstoornissen, schooluitval, suïcidaliteit, jonge kind) direct op.
- Het aantal wachtenden is opnieuw gestegen in 2025. Ook al daalt het totaal aantal cliënten, zien we dat cliënten wel langer in zorg blijven. Daardoor stijgt ook het aantal wachtenden.

Kwaliteit

- In 2025 zijn er voor Jeugd – aanvullende zorg verspreid over 2 aanbieders 373 vragenlijsten ingevuld. In verband met het verkleinen van het risico op herleidbaarheid, is er een grens van minimaal 10 ingevulde enquêtes nodig, per vragenlijst en locatie, om resultaten te tonen. Hierdoor zijn er 319 vragenlijsten inzichtelijk.
- De figuur toont een optelsom van verschillende stellingen* onder de noemers ‘ervaren toegankelijkheid’, ‘ervaren kwaliteit’ en ‘ervaren effect’.
- Op het onderdeel ‘ervaren kwaliteit’ is een overwegend positief beeld te zien. Op de onderdelen ‘ervaren toegankelijkheid’ en ‘ervaren effect’ is het beeld iets wisselender: de meerderheid is positief, maar ten opzichte van ‘ervaren kwaliteit’ geeft een groter aandeel respondenten ‘neutraal’ aan. Ook is het aandeel dat het ‘(helemaal) niet eens’ is met de stellingen hoger bij ‘ervaren toegankelijkheid’ en ‘effect’ dan bij ‘ervaren kwaliteit’. Ten opzichte van 2024 lijkt het beeld vergelijkbaar. Wel lijkt het aandeel ‘(helemaal) niet mee eens’ iets te zijn toegenomen bij ervaren kwaliteit.
- Ongeveer 200 respondenten hebben in een open antwoord aangegeven wat ze goed vinden gaan en wat er beter kan.
- In gesprekken worden de resultaten met de betreffende aanbieders besproken.

Proclaimer:
De figuur bestaat uit resultaten van aanbieders van specialistische jeugdhulp bij elkaar opgeteld. Verschillende stellingen en vragenlijsten zijn samengenomen: jongeren en ouders, en na start van een traject en na afsluiting van een traject. De vragen over het ervaren effect kunnen lastiger te beoordelen zijn voor respondenten die sinds kort zijn gestart met een traject. De figuur doet geen recht aan deze verschillen en is enkel bedoeld om een globaal beeld te schetsen.

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.
Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- De uitvoering van de Nadere regel Herstel en Veerkracht Utrechtse Jeugd vanuit Versneld Vernieuwen en NPO-gelden is in 2025 beëindigd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- KOOS en Spoor030 hebben jeugdigen en ouders zo goed als mogelijk tijdig passende specialistische jeugdhulp geboden vanuit teams in de buurt.
- KOOS en Spoor030 hebben in toenemende mate groepsgerichte specialistische jeugdhulp geboden.
- We hebben jeugdigen zoveel mogelijk een passende plek in reguliere kinderopvang (met extra ondersteuning) geboden.
- We zijn onder de noemer ‘Jonge kind wel in ontwikkeling’ samen met partners gestart met het maken van een aanpak Jonge kind (Raadsbrief ‘Gelijke kansen voor het jonge kind’).
- Yeph heeft zeer specialistische jeugdhulp geboden en hun expertiseteam heeft hulpverleners die al betrokken zijn bij een gezin ondersteund door middel van vroegtijdige specialistische expertise en consultatie.
- KOOS en Spoor030 hebben expertises in hun eigen teams versterkt, hierdoor lukt het om steeds meer ambulante vragen zelf op te pakken. Het aantal onderaannemers is vrijwel ongewijzigd.
- Partners hebben ingezet op behoud en werven van professionals. Voor sommige specifieke expertises blijft het echter lastig om vacatures te vervullen.
- Wel thuis: we hebben ingezet op zo thuis mogelijk opgroeien (minder uithuisplaatsingen) en, als thuis blijven wonen toch niet mogelijk is, meer pleegzorg en gezinshuizen. We hebben relatief weinig kinderen in verblijf ten opzichte van landelijke cijfers.
- We hebben ons gericht op de ontwikkeling van alternatieven voor de gesloten jeugdhulp (JeugdzorgPlus) door de voorbereiding van de verwerving van de hoogspecialistische jeugdhulp (nu Yeph) die we verbinden aan de SPUK af- en ombouw gesloten jeugdhulp.
- We zijn met omringende jeugdhulpregio’s gestart met het realiseren van een bovenregionaal team om alle bovenregionale samenwerkingen in samenhang te organiseren. Door een gat tussen het vertrek van de projectleider Bovenregionaal Expertisenetwerk (BEN) en de start van een nieuwe programmamanager hebben we een lager bedrag kunnen inzetten vanuit SPUK BEN middelen dan begroot.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- We zien volumegroei bij met name dagbehandeling, dagbesteding en verblijf. Het gaat om relatief weinig cliënten maar de kosten per traject zijn hoog. Daarnaast zien we een verschuiving van hoog-specialistische zorg naar specialistische zorg. Het risico hierop is eerder gemeld in de Tweede Bestuursrapportage 2025.

Financiën 5: Specialistische jeugdhulp

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	9.752	12.881	0	7.815	5.845	-1.971
Lasten	102.477	107.806	95.653	105.244	106.092	-848
Saldo baten en lasten	**-92.724**	**-94.925**	**-95.653**	**-97.429**	**-100.247**	**-2.818**
Onttrekking reserves	62	62	0	665	665	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**62**	**62**	**0**	**665**	**665**	**0**
Totaal	**-92.662**	**-94.863**	**-95.653**	**-96.764**	**-99.582**	**-2.818**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	-1.971	
SPUK Bovenregionale Expertisenetwerken (BEN) zijn lager dan begroot. Zie lasten.	-1.622	I
De SPUK voor de vastgoedtransitie voor essentiële functies is in 2025 niet volledige besteed, daarmee zijn er ook lagere baten. De resterende middelen blijven beschikbaar voor inzet in 2026.	-699	I
Hogere baten door de niet begrote baten Pilot Zorg en School.	486	
Lagere baten voor de SPUK-middelen woonplaatsbeginsel (WPB) dan begroot. De begrote inkomsten van de SPUK betreffen een inschatting op basis van realisatie van eerdere jaren.	-136	I
Lasten	**-848**	
Lagere lasten dan begroot voor SPUK BEN- middelen door het niet kunnen invullen van de vacature van een projectleider gedurende het jaar 2025.	1.622	I
De SPUK voor de vastgoedtransitie voor essentiële functies is niet ingezet in 2025 en blijft voor 2026 beschikbaar.	699	
De prognose 2025 voor de hoog-specialistische jeugdzorg was gebaseerd op de realisatie tot en met het derde kwartaal van 2024 waarin een toename zichtbaar was van het aantal zorgtrajecten. Bij het opstellen van de prognose is aangenomen dat de toename in 2025 zou doorzetten maar deze ontwikkeling heeft zich niet voorgedaan. Ook is uitvoering gegeven aan het beleid gericht op de afbouw van gesloten jeugdzorg, hetgeen heeft geresulteerd in een lagere instroom en daarmee lagere uitgaven.	817	I
Het aantal aanvragen voor persoonsgebonden budgetten (PGB) is hoger, wat heeft geleid tot hogere uitgaven dan geraamd.	-411	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
De hogere lasten bij de specialistische zorg wordt voornamelijk veroorzaakt door volumegroei in specifieke vormen van zorg (dagbehandeling, dagbesteding en verblijf). De in de december circulaire 2025 gelabelde middelen kinderopvang pleegzorg (0,228 miljoen euro) zijn nog niet verwerkt in de begroting van deze doelstelling en zijn ter dekking voor de hogere lasten.	-3.741	I
Lagere lasten bij de specialistische zorg door minder inzet op specifieke projecten. Hiermee wordt een deel van de hogere kosten voor specialistische jeugdhulp gedekt.	905	I
Hogere lasten dan begroot voor zorgtrajecten die onder het woonplaatsbeginsel (WPB) vallen. Bij de voorjaarsnota 2025 zijn de baten met 1,2 miljoen euro opgehoogd maar het bijbehorende lastenbudget niet.	-953	I
Overige lasten	213	I

Doelstelling 6: Jeugdbescherming

Als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is, dan worden gezinnen en jeugdigen ondersteund door Jeugdbescherming en/of Jeugdreclassering.

Wat hebben we bereikt in 2025?
Samen Veilig Midden Nederland (SVMN) heeft met haar onderaannemers (William Schrikker Jeugdbescherming en Jeugdreclassering en Leger des Heils Jeugdbescherming en Reclassering) en partners Lokalis, KOOS, Spoor030 en Yeph zo veel mogelijk passende en tijdige hulp geboden aan jeugdigen die een jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel hebben. De caseloadverlaging is gerealiseerd en de inzet van het frontteam bij SVMN is afgebouwd. De aanbesteding voor de periode 2026-2030 met verlengingsopties is afgerond en in de dialoogfase zijn afspraken gemaakt over doorontwikkeling en verbetering op de thema's veiligheid, samenwerking, probleemscheidingen en beschikbaarheid.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Geactualiseerde Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling	2021	De wijze waarop de 26 samenwerkende gemeenten in de regio Utrecht en hun maatschappelijke partners samenwerken aan zorg en veiligheid voor mensen die te maken hebben met huiselijk geweld en kindermishandeling.

Effectindicatoren
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% jongeren met jeugdbeschermingsmaatregel en % jongeren met jeugdreclasseringsmaatregel.		0,8% 0,3%		0,8% 0,3%	**Nnb**		0,8% 0,3%

Cijfers van de realisatie 2025 zijn eind april bekend bij het CBS

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben ter overbrugging van de nieuwe uitvraag een éénjarige subsidie verstrekt aan Veilig Thuis en de Gecertificeerde Instellingen (GI's) voor uitvoering van de jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringstaken en het advies-en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- We hebben extra inspanning geleverd op een aanpak voor complexe scheidingen. Zie voor meer informatie bijlage 2 van Raadsbrief Hervormingen Sociaal Domein.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

Niet van toepassing.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben de aanbesteding afgerond voor jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringstaken en het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis) en bestendigd in een contract voor de periode 2026-2030 met verlengingsopties. Hierover bent u in december per brief geïnformeerd.
- Samen Veilig Midden Nederland heeft de uitvoering van het Koersprogramma 'Samen doen wat helpt' onderdeel gemaakt van de brede organisatieontwikkeling.
- We hebben ingezet op de samenwerking tussen de GI's en andere jeugdpartners, waardoor bij toeleiding naar passende jeugdhulp sneller en beter onderling kan worden afgestemd.
- We hebben bouwstenen geleverd voor nieuwe werkwijzen en voor landelijke wetgeving rond toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, met EVU-teams, buurtteams, GI's, Raad

voor de Kinderbescherming, vrouwenopvang en Altrecht. Zo hebben we bijvoorbeeld bijgedragen aan actieonderzoek en een Handelingskader.
- We hebben samengewerkt met de Raad voor de Kinderbescherming en de Rechtbank en jeugdhulpaanbieders aan het Uniform (Jeugd)hulpaanbod (UHA) bij complexe scheidingen, waarbij de rechter ouders met voorrang naar jeugdhulp verwijst.
- We hebben de activiteiten onder deze doelstelling uitgevoerd in samenhang en afstemming met het programma Passende Ondersteuning, beschreven in het hoofdstuk laagdrempelige basiszorg (vrouwenopvang, versterking Centrum Seksueel Geweld en Veilig Thuis).

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing

Financiën 6: Jeugdbescherming

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	2.034	1.204	0	1.530	235	-1.295
Lasten	16.551	14.471	14.989	15.926	14.524	1.402
Saldo baten en lasten	**-14.517**	**-13.267**	**-14.989**	**-14.396**	**-14.289**	**107**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-14.517**	**-13.267**	**-14.989**	**-14.396**	**-14.289**	**107**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-1.295**	
De inzet op de POK-middelen is lager dan begroot. Hier staan ook lagere lasten tegenover.	-1.295	I
Lasten	**1.402**	
De proeftuin toekomst scenario waarvoor POK-middelen zijn ontvangen, is doorgeschoven naar 2026 omdat bij de uitvoerende partijen de capaciteit hiervoor ontbreekt.	1.295	I
Overige lasten	107	I

Risico's

Toprisico's programma	Maatregel
We zien nog steeds dat de financiële bijdrage vanuit het Rijk voor onderwijshuisvesting – door stijgende marktprijzen, duurzaamheidseisen en netcongestie – ontoereikend is. Door druk op de beschikbare ruimte wordt het duurder en	• We lobbyen samen met de G4-steden en/of VNG voor een betere vergoeding voor onderwijshuisvesting. • We bouwen zo efficiënt en slim mogelijk en zoeken naar mogelijkheden om gebouwen buiten schooltijden te blijven

Toprisico's programma	Maatregel
ingewikkelder om nieuwe schoolgebouwen en kinderopvang in te passen.	gebruiken en functies in een gebouw te combineren. Zo benutten we de schaarse ruimte optimaal en realiseren we meer binnen de financiële kaders. • In de beleidsnota onderwijshuisvesting zijn de ambities bijgesteld op basis van de financiële ruimte. Naast de wettelijke eisen voldoen we alleen aan Utrecht Standaard Toegankelijk (UST), frisse scholen klasse B en energieneutraal bouwen (ENG).
Door krapte op de arbeidsmarkt staat de personele capaciteit bij ons en onze partners (in preventie, jeugdhulp en jeugdbescherming, onderwijs en kinderopvang) nog steeds onder druk. Dit kan leiden tot: • Langere wachttijden waardoor jeugdigen en gezinnen niet tijdig de juiste hulp en ondersteuning kunnen krijgen. • Toenemende druk op het (speciaal) onderwijs waardoor het moeilijker is om alle kinderen tijdig passend onderwijs te bieden. • Hogere werkdruk voor professionals, met risico op uitval of vertrek uit de sector. • Hogere kosten voor aanbieders specialistische jeugdhulp en onderwijs als gevolg van inhuur van zzp-ers. • Vermindering van de kwaliteit van jeugdhulp en onderwijs.	• We zetten samen met onze partners in op werving en behoud van professionals en verkennen hoe professionals flexibeler kunnen worden ingezet op basis van vaardigheden/ vakbekwaamheid. • Met de aanpak ‘Utrecht Leert!’ spannen we ons in voor voldoende leraren. In 2025-2026 zetten we actief in op een gezamenlijke werving, op samenwerking tussen de pabo's en speciaal onderwijs bij het opleiden en door actief personeel toe te leiden naar scholen waar zij van de grootste waarde zijn. • Met onze partners zetten we in op groepsgerichte vormen van ondersteuning en e-health voor jeugdigen en gezinnen met een hulpvraag en daarmee de inzet van personeel te beperken. • Er is een voorrangsregeling op sociale- en middenhuur van woonruimte voor onderwijs- en zorgpersoneel gerealiseerd. Dit is nu gemaximeerd op 400 woningen per jaar. Daarnaast is een nieuw onderwijs-parkeerproduct voor onderwijspersoneel vanaf 1 april 2026 beschikbaar.
De Hervormingsagenda Jeugd vanuit het Rijk heeft als doel om de kwaliteit, toegankelijkheid en beschikbaarheid van jeugdhulp te verbeteren. Aanname binnen de Hervormingsagenda Jeugd is dat hierdoor een besparing kan worden gerealiseerd binnen de jeugdhulp, die verwerkt is in een taakstelling voor gemeenten.	• Met het versterken van de pedagogische basis, het collectief en groepsgericht werken en de inzet van E-health en digitalisering streven we ernaar het beroep op individuele jeugdhulp te verminderen en beschikbaar te houden voor kinderen en gezinnen die dat nodig hebben.

Toprisico's programma	Maatregel
Aangezien de gemeente Utrecht al vanaf de transitie van het sociaal domein in 2015 heeft ingezet op de transformatie van de jeugdhulp, is het besparingspotentieel van de Hervormingsagenda Jeugd beperkt. Wij voeren een groot deel van de Hervormingsagenda Jeugd al uit. Het is daarom lastig de Hervormingsagenda Jeugd uit te voeren binnen de financiële kaders, wat ertoe leidt dat we ofwel inhoudelijke keuzes moeten maken (waartoe de openeinderegeling van de Jeugdwet ons op dit moment geen mogelijkheden biedt) wat gevolgen heeft voor de toegankelijkheid en de kwaliteit van de zorg, of dat we niet binnen de financiële kaders blijven.	• We monitoren met onze partners de kwaliteit, beschikbaarheid en bereik van de jeugdhulp, om waar mogelijk tijdig bij te sturen. • We proberen in de lobby invloed uit te oefenen op stevige keuzes over reikwijdte, sturingsinstrumentarium voor gemeenten en aanpak grondoorzaken door het Rijk.
Het lukt onvoldoende om de grondoorzaken van de vraag naar jeugdhulp (gelegen in volwassenenzorg, bestaanszekerheid op gebied van inkomen/ financiën en wonen) aan te pakken, waardoor er toenemende vraag naar jeugdhulp blijft en wachtlijsten groeien. De druk op het (speciaal) onderwijs neemt hiermee ook toe.	• We bevorderen de integrale samenwerking van Jeugd en andere domeinen zoals wonen, W&I, volwassen-GGz. • We zetten in, samen met de VNG, op inhoudelijke opvolging van het advies Groeipijn (Van Ark), dat ook het Rijk oproept om verantwoordelijkheid te nemen in de aanpak van grondoorzaken. • We sturen op de kerntaken van onze jeugdhulppartners en stimuleren partners om eerder/meer appel te doen op ondersteuning vanuit aanpalende terreinen voor het aanpakken van grondoorzaken en bij te dragen aan beschermende factoren.
Als gemeente hebben we beperkt invloed op wat ouders en andere inwoners voor elkaar doen en wat de maatschappelijke norm is voor ‘normaal’. Dit is wel nodig om voldoende de beweging naar voren en de cultuuromslag naar normaliseren te maken. Als jeugdigen en gezinnen die steun nodig hebben dit onvoldoende in hun eigen netwerk en omgeving kunnen organiseren, zullen ze vaker een beroep doen op professionele hulp.	• We betrekken ouders en jongeren meer bij de ondersteuning die zij krijgen, door aan te sluiten bij wat zij zelf met hulp van hun netwerk en omgeving kunnen doen en dat te faciliteren. Dit betekent ook dat we vanuit de gemeente zichtbaar aanwezig zijn in de wijk en weten wat er speelt in wijken/buurten. • We kijken scherper naar de grenzen van de Jeugdwet die beroep doet op de eigen kracht van ouders, hun netwerk en de omgeving. • We versterken de gemeenschapskracht door ouders actief te stimuleren elkaar te ontmoeten, contacten op te doen,

Toprisico's programma	Maatregel
	elkaar te helpen en hun vragen te stellen aan de professionals in de wijk. Daarbij is aandacht voor de specifieke behoeften van de wijk/buurt.
Bij de meicirculaire 2025 gemeentefonds is het invoeren van een eigen bijdrage opgenomen voor jeugdzorg per 1 januari 2028. Het opleggen van een eigen bijdrage kan ertoe leiden dat kinderen en gezinnen (in een kwetsbare situatie) jeugdhulp nodig hebben, maar niet krijgen waardoor problematiek verergert met hogere (maatschappelijke) kosten. Gezien de weerstand in het veld is het overigens onzeker of deze regeling daadwerkelijk (volledig) zal worden ingevoerd. Lagere of geen opbrengsten uit de eigen bijdrage zal leiden tot een gemeentebrede heroverweging omdat de hogere baten zijn meegenomen in het gemeentebrede financiële beeld.	• We lobbyen met de G4-steden en VNG om deze regeling niet door te voeren, want deze regeling leidt tot een onwenselijke drempel voor kinderen en gezinnen die jeugdhulp nodig hebben.

De toprisico's met financiële gevolgen zijn terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de toprisico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

x € 1.000

Kansrijk opgroeien	Geautoriseerd t/m 2025	Realisatie t/m 2024	Raming 2025	Realisatie 2025	Afwijking raming - realisatie 2025	Restant krediet
Totaal vervangingsinvesteringen	**235.027**					
Totaal uitbreidingsinvesteringen A	**348.801**					
Onderwijshuisvesting	**583.828**					
Vervangingsinvesteringen	235.027	144.064	37.209	29.048	8.161	92.444
Uitbreidingsinvesteringen A	348.801	100.191	41.110	17.403	23.706	241.697
Totaal	**583.828**	**244.255**	**78.319**	**46.451**	**31.867**	**334.141**

Doelstelling Onderwijshuisvesting

Vervangingsinvesteringen

De verschillen tussen raming en realisatie hangen grotendeels samen met vertragingen in de planning, veroorzaakt door netcongestie, aanvullende onderzoeken, variantenstudies, capaciteitsproblemen en discussies met schoolbesturen over eindafrekeningen. Hierdoor zijn diverse projecten later gestart of tijdelijk stopgezet, waardoor uitgaven zijn doorgeschoven naar andere jaren en het verwachte opleverjaar veelal op 2026 is gezet. Een aantal projecten is inmiddels geactiveerd en financieel afgesloten, terwijl bij andere projecten nog correcties, eindafrekeningen of besluitvorming over haalbaarheid en scopewijzigingen plaatsvinden.

Uitbreidingsinvesteringen

De verschillen tussen raming en realisatie is voor een groot deel het gevolg van tegenvallende aanbestedingsresultaten bleken de beschikbare middelen onvoldoende, wat leidde tot een verlengde aanbestedingsprocedure en aanvullende financiële besluitvorming. De vertraging in de planning wordt voornamelijk veroorzaakt door tegenvallende aanbestedingen, aanvullende besluitvorming, lopende discussies over eindafrekeningen en projecten die zich nog in de initiatief- of ontwikkelfase bevinden. Hierdoor schuiven uitgaven door naar latere jaren en wordt het verwachte opleverjaar in meerdere gevallen bij de Programmabegroting 2027 aangepast.

Verbonden partijen

Dit programma heeft geen Verbonden Partijen.

Subsidies

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving				
Bibliotheek Utrecht	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden	18.182	18.201	-19
Nieuwkomersonderwijs VO		107	107	0
NPO-middelen		251	251	0
OPDC Utrecht		722	658	64
Solidariteitsfonds		75	0	75
Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA)		633	0	633
Vrij leesuur		30	0	30
Het stimuleren van deelname aan de voorschool		88	89	-1
Het stimuleren van deelname aan de vroegschool		300	300	0
Het bieden van passende ondersteuning		1.350	1.349	1
Stimuleren van (voor)lezen tot 2,5 jaar		13	0	13
Stimuleren van (voor)lezen in de voorschool en thuis 2,5- 4 jaar		103	66	37
Professionalisering en kennisdeling tussen de voorschool en de basisschool		9	8	1
Onderwijs ondersteunende activiteiten		131	62	69
Groenblauwe schoolpleinen basisscholen		435	100	335

Groenblauwe schoolpleinen basisscholen in gebieden met een lage SES score		315	0	315
Kinderopvang plus	Kinderopvang plus	1.000	1.000	0
Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	1.369	1.362	7
Verbindingsgroepen	Verbindingsgroepen	327	0	327
Waardering voor Vakmanschap	Waardering voor Vakmanschap	175	175	0
Cultuureducatie (onderwijs)	Kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school. De scholen stimuleren om planmatig hun onderwijs cultuureducatie vorm te geven.	2.119	2.310	-191
Uitvoering Voorschoolse Educatie	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	12.802	12.008	794
Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	Verlaging werkdruk leraren	414	456	-42
Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	588	655	-67
Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht	1.149	925	224
Overgang PO naar VO	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	235	222	13
Taalschool: taalonderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de voorziening de Taalschool waar nieuwkomers (leerlingen in het PO) de Nederlandse taal leren	640	635	5

Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1.661	2.177	-516
Utrecht Leert!	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1.033	1.235	-202
Versterken van taal	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vr	3.800	4.142	-342
Versterken van taal: Brede school Academie (BSA)	De subsidie is tijdelijk beschikbaar voor 2021 en 2022 met als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlin	0	16	-16
Honours Trajectum Utrecht HTU	De subsidie heeft als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod, Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlingen.	31	0	31
VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	335	329	6
VSV Regionaal	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	880	706	174
Totaal doelstelling 1		51.302	49.544	1.758
Doelstelling 3: Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig				
Ambulant jongerenwerk	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	4.588	4.680	-92
Informele zorg (Jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar		80	80	0

De Stem van Utrecht	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	109	0	109
Jongeren, relaties en seksualiteit	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving.	483	483	0
Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maats. prestaties	310	301	9
Kinder- en jongerenwerk MO	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	327	331	-4
Totaal doelstelling 3		5.897	5.875	22
Doelstelling 4: De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien				
Jeugdhulp	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	397	397	0
Buurtteams jeugd en gezin (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	0	822	-822
Totaal doelstelling 4		397	1.219	-822
Doelstelling 5: Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien				
Basiszorg daklozen Regio Utrecht	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	4.314	3.978	336
Versneld Vernieuwen & Kansrijke start	Tegengaan en/of verzachten van de negatieve sociale effecten van Corona en de coronamaatregelen op inwoners en het ondersteunen van hen die daardoor extra zorg en ondersteuning nodig hebben.	1.100	801	299
Totaal doelstelling 5		5.414	4.779	635
Doelstelling 6: Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is				

Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	Uitvoering van Veilig Thuis voor 18- (jeugd) en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	14.684	14.002	682
Totaal doelstelling 6		14.684	14.002	682
Totaal Kansrijk opgroeien		**77.694**	**75.419**	**2.275**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Levendige en gezonde stad

Programma overzicht

We zorgen voor voorzieningen die de levendigheid en gezondheid in de stad bevorderen.

Portefeuillehouder(s): Eva Oosters, Linda Voortman, Dennis de Vries, Rik van der Graaf

Financiën programma

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	97.674	92.474	66.036	108.685	100.492	-8.193
Lasten	283.715	281.234	259.322	301.516	296.927	4.589
Saldo baten en lasten	**-186.041**	**-188.760**	**-193.286**	**-192.831**	**-196.434**	**-3.604**
Onttrekking reserves	105.202	107.708	9.161	4.894	6.372	1.478
Toevoeging reserves	23.676	24.046	4.007	7.492	7.891	-399
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**81.527**	**83.662**	**5.154**	**-2.598**	**-1.519**	**1.079**
Totaal	**-104.515**	**-105.098**	**-188.132**	**-195.429**	**-197.954**	**-2.525**

De gerealiseerde baten in dit programma zijn 100,492 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Opbrengsten huur, servicekosten, pacht en leges (47,5 miljoen euro) vastgoed inclusief sport, welzijn cultuur
- Ontvangen subsidies en baten van Rijk, overige overheden en Europese Unie (53,0 miljoen euro).

De lasten in dit programma zijn 296,927 miljoen euro. Deze bestaan hoofdzakelijk en globaal uit:

- Verstrekte subsidies, inkoopopdrachten enzovoort aan maatschappelijke en culturele partners (122,3 miljoen euro).
- Personele lasten en daaraan gerelateerde kosten (66,1 miljoen euro).
- Kapitaallasten (38,3 miljoen euro).
- Interne opbrengsten m.n. verhuur en servicekosten vastgoed (-36,1 miljoen euro)
- Exploitatielasten o.a. belastingen, onderhoud, verzekeringen, gas, water, licht, huur (70,6 miljoen euro).
- ontwikkeling culturele voorziening Leidsche Rijn (2,7 miljoen euro).
- Aanvullende dotatie onderhoudsvoorzieningen sport en vastgoed (2,6 miljoen euro).
- Gemeenschappelijke regeling (5,3 miljoen euro).
- overige lasten (25 miljoen euro).

De mutaties reserves zijn -1,519 miljoen euro. In dit programma wordt in 2025 6,372 miljoen euro onttrokken en 7,891 miljoen euro toegevoegd aan de reserves. Deze mutaties hebben voornamelijk betrekking op vastgoed. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in de Jaarrekening.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Nieuwkomers

Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- We hebben kwalitatief goede asielopvang met Plan Einstein concept en opvang en begeleiding van ongedocumenteerde mensen en dakloze EU-migranten gerealiseerd.
- We hebben bijgedragen aan de huisvesting en inburgering van statushouders.
- Ook is het gelukt om nieuwe en vervangende gemeentelijke opvang voor Oekraïense vluchtelingen te realiseren, en waar nodig hen te ondersteunen en te faciliteren in zelfredzaam worden.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Utrecht Onderdak	2024	Utrechts kader voor de invulling van maatschappelijke opvang.
Thuis in Utrecht	2021	Nota van uitgangspunten Inburgering
Kaders nieuwe grootschalige opvanglocaties asielopvang Utrecht	2020	Uitgangspunten en randvoorwaarden voor realiseren van nieuwe locaties voor asielopvang in Utrecht met Plan Einstein

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% van mensen die inburgeren dat “een gevoel van erbij te horen” ervaart in hun buurt en in Utrecht.	Gezinsmigranten 61%/ Asielstatushouders 50% (2023)	-	Gezinsmigranten 61%/ Asielstatushouders 50%	Gezinsmigranten >61%/ Asielstatushouders >50%	**Gezinsmigranten 54%/ Asielstatushouders 58%**		Gezinsmigranten >61%/ Asielstatushouders >50%
% van mensen die inburgeren dat werkt, opleiding volgt, of meedoet door vrijwilligerswerk.	24% (2024)	-	24%	30%	**32%**		50%
% mensen dat niet meer inburgeringsplichtig is (per cohort).	Cohort 2022: 32%/ Cohort 2023: 11% (2025)	-	-	-	**Cohort 2022: 32%/ Cohort 2023: 11%**		cohort 2022: 70%/ Cohort 2023: 40%/ Cohort 2024: 15%

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben ons onder andere door lobby op de asielwetten ingezet voor het behoud van humaan asielbeleid (motie 310).

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Het Rijk heeft de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening gestopt per 31 december 2024. zodat van een landelijke uitrol van deze pilot geen sprake meer is.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben de zoektocht naar (duurzame) locaties voor de opvang van asielzoekende mensen in de stad voortgezet. Op de Vlampijpstraat is in het voorjaar een tijdelijke locatie voor 220 bewoners geopend. Het besluit om de locatie Europalaan voor langere tijd geschikt maken als opvanglocatie is in het najaar genomen en de plannen worden nu verder uitgewerkt. De zoektocht naar andere locaties verspreid over de stad blijft doorgaan om de taakstelling in het kader van de Spreidingswet te halen.

- De gemeentelijke doelstelling was om 75% (1491 plekken) van de taakstelling Spreidingwet te realiseren. Utrecht had in deze periode 1805 asielopvangplekken beschikbaar. We realiseerden dus een percentage van 93%.
- Het programma met activiteiten en cursussen van Plan Einstein is doorgezet op alle reguliere asielopvanglocaties. Op de nieuwe locatie Vlampijpstraat is vanaf de start ingezet op het toeleiden naar werk. We hebben extra ingezet op activiteiten voor jongvolwassenen en er zijn ook meer jongvolwassenen bereikt.
- We hebben in 2025 opnieuw met de partners gewerkt volgens het convenant gezond pedagogisch klimaat voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen op alle AMV locaties van COA. We zijn in 2025 gestart met de herijking van het convenant zodat deze werkwijze toekomstbestendig is.
- We hebben statushouders gematcht aan beschikbare woningen, zo dragen wij bij aan het realiseren van de huisvestingstaakstelling. Daarnaast zijn er tussenvormen gerealiseerd waar statushouders tijdelijk kunnen verblijven, bijvoorbeeld in afwachting van gezinshereniging. Deze tussenvoorzieningen ontlasten de reguliere woningmarkt en de asielketen
- We hebben in Utrecht het aantal opvangplekken (335) voor ongedocumenteerde mensen kunnen handhaven, ook omdat we in december 2024 de voorlopige rechtszaak tegen het Rijk gewonnen hebben over ten onrechte stoppen van de LVV. Begeleiding en activering hebben we in afgeslankte vorm voortgezet met beperktere middelen.
- We hebben het aantal opvangplekken en de begeleiding van kwetsbare EU-migranten uitgebreid. We hebben een kleinschalige vrouwenopvang voor dak- en thuisloze EU-vrouwen geopend.
- We hebben de Utrechtse aanpak inburgering uitgevoerd. In 2025 hebben we 1.131 nieuwe inburgeraars in begeleiding genomen. Daarvan is bijna de helft gezinsmigrant.
- De lobby richting het Rijk om, zoals bestuurlijk is afgesproken, het uitvoeringsbudget voor inburgering te laten meegroeien met de aantallen heeft helaas nog niet geleid tot de beloofde passende financiering.
- We hebben in Utrecht het aantal gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense ontheemden kunnen handhaven door nieuwe locaties te openen, bestaande locaties te verlengen en te kijken naar het beter benutten en optimaliseren van de opvangcapaciteit. Elke locatie wordt beheerd door een sociale beheerpartij die zorgt voor een schone, leefbare en veilige opvanglocatie.
- We hebben ingezet op taal en het begeleiden van Oekraïense ontheemden naar passend werk, onder andere met ondersteuning van een gespecialiseerde, Oekraïens sprekende werkspecialist.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Weldi is een samenwerking van 10 Europese steden over vormen van “welcoming cities” voor vluchtelingen. We hebben daarin onder andere de City Rights App voor ongedocumenteerden als Utrecht ontwikkeld en die app is sinds zomer 2025 gestart.

Financiën 1: Nieuwkomers

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	38.196	34.664	4.029	44.560	38.702	-5.858
Lasten	51.594	46.720	14.095	55.402	52.582	2.820
Saldo baten en lasten	**-13.398**	**-12.056**	**-10.067**	**-10.842**	**-13.880**	**-3.039**
Onttrekking reserves	3.442	3.442	0	838	838	0
Toevoeging reserves	1.061	1.061	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**2.380**	**2.380**	**0**	**838**	**838**	**0**
Totaal	**-11.018**	**-9.676**	**-10.067**	**-10.004**	**-13.042**	**-3.039**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-5.858**	
Er zijn meer middelen uit de SPUK LVV (rechtszaak voorlopige voorzieningen) ontvangen dan begroot.	591	I
Bij de voorjaarsnota 2025 is een inschatting gedaan van eventuele extra inkomsten Rijk voor Inburgering ter dekking van het in de begroting verwerkte knelpunt. Deze inschatting is achteraf te hoog gebleken.	-2.076	I
Er is sprake van minder inzet vanuit de SPUK Inburgering dan begroot, zie lasten.	-966	I
De incidentele EU-subsidie voor project WELDI was niet begroot (zie lasten).	266	I
Door de lagere bestedingen voor opvang van Oekraïense vluchtelingen (zie lasten) is de afrekening met het Rijk lager dan begroot.	-3.673	I
Lasten	**2.820**	
Bij de bepaling van het knelpunt Inburgering bij de voorjaarsnota 2025 is er rekening mee gehouden om dit bedrag te dekken vanuit de reserve Inburgering. Dit bedrag was nog niet begroot.	-735	I
Er is sprake van minder inzet vanuit de SPUK Inburgering dan begroot. Dit als gevolg van een lagere instroom dan verwacht.	966	I
Inzet voor project WELDI vanuit de EU-subsidie was niet begroot.	-266	I
De ontvangen middelen vanuit de septembercirculaire 2025voor de pilot EU-(arbeids)migranten zijn niet verwerkt in de begroting van deze doelstelling in 2025. De middelen zijn onderdeel van het resultaat op de Algemene Middelen (Gemeentefonds).	-950	I
Lagere lasten voor de opvang van Oekraïnse vluchtelingen doordat er minder inzet nodig was voor begeleiding, beveiliging, recreatieve en educatieve activiteiten door sociaal beheerders.	3.673	I
Overige lasten	132	I

Doelstelling 2: Meedoen en voor elkaar zorgen

Inwoners doen mee, zorgen voor elkaar en zijn betrokken in de buurt.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- In oktober 2025 werd het 10-jarige jubileum van het NIZU (Netwerk Informele Zorg Utrecht) gevierd. Samen met NIZU bereiken we elk jaar meer inwoners in een kwetsbare positie waardoor de druk op de formele zorg afneemt.
- Op 3 april 2025 bracht koning Willem Alexander een bezoek aan Stichting Al Amal en hun vrijwilligers om met eigen ogen te zien waarom zij in 2024 een Appeltje van Oranje wonnen.
- We hebben een nieuwe aanbesteding voor de meerjarige welzijnsopdracht afgerond en tegelijk 24 buurtcentra in de stad opengehouden.
- We hebben vrijwilligers, mantelzorgers, organisaties en (sport)initiatieven ondersteund en gefaciliteerd. Dit heeft bijgedragen aan sterke gemeenschappen met aandacht voor elkaar, waarin inwoners kunnen meedoen, gewoon opgroeien en voor elkaar zorgen.
- We hebben met de Week van Lezen en Schrijven 900 inwoners bereikt die moeite hebben met taal, rekenen of digitale vaardigheden waarmee zij een eerste stap hebben gezet naar het opdoen van basisvaardigheden.
- Samen met Stut-theater heeft mantelzorgUtrecht een theatervoorstelling gemaakt met jonge mantelzorgers over hun ervaringen. Deze maakte veel indruk.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Uitvoeringsprogramma's Zorgen voor elkaar Vitaal en krachtig ouder worden	2025	De uitvoeringsprogramma's zijn samenhangende plannen voor 2025 en 2026 met ieder een eigen focus. Met beide plannen zetten we stappen richting hervormingen van het sociaal domein en geven we richting aan de inkoop aanvullende zorg per 2027 en de herziening van de subsidies in de sociale basis per 2027.
Beleidsnota Wmo Samen Leven, Samen Zorgen	2024	Utrechts kader voor de Wmo 2024-2034.
Uitgangspunten onderdelen van sociale basis en basiszorg	2024	De nota beschrijft het versterken van gemeenschapskracht in de wijk en meedoen, het stimuleren van sport en beweging, ondersteunen van sportaanbieders, sociaal raadslieden, een deel van de ondersteuning bij financiën, administratie en informatievoorziening over de sociale basis
Beleidsnota Gezondheid: Samen gezondheidsverschillen verkleinen	2024	De beleidsnota gezondheid is gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen met 30% in 2040. Het betreft integraal beleid en geeft ook invulling aan het initiatiefvoorstel 'Ongelijk Investeren in Gelijke Kansen'.

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Agenda Utrecht voor iedereen toegankelijk	2020	In de visie beschrijven we 3 kansen om van Utrecht een stad te maken die werkelijk voor iedereen is.
Visie Versterken Sociale Basis	2018	De nota beschrijft de visie op het deel van de sociale basis dat valt onder de Wmo, benoemt de ontwikkelopgaven en geeft inzicht in de beschikbare budgetten
Beleidskader Beheerde speeltuinen	2017	Het kader regelt het beheer en de exploitatie van de beheerde speeltuinen. Het doel van dit kader is de stimulering van de verzelfstandiging van de speeltuinen en het overdragen (op eigen tempo) van het beheer aan bewonersorganisaties, waar mogelijk.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% inwoners dat meedoet.	82% (2023)	-	-	82%	**84%**		-
% inwoners met een beperking dat meedoet.	64% (2023)	-	-	64%	**69%**		-
% inwoners dat zich vrijwillig inzet.	39% (2023)	-	-	40%	**40%**		-
% inwoners dat wil zorgen voor of hulp wil bieden aan buurtbewoners, maar dat nu nog niet doet	32% (2023)	-	-	32%	**35%**		-
% inwoners dat van familie / vrienden / buren / vrijwilligers (organisatie) hulp ontvangt.	15% (2023)	-	-	15%	**13%**		-
% inwoners dat zorgt voor of hulp biedt aan buurtbewoners *	19% (2023)	-	-	19%	**21%**		-
% inwoners dat een bijdrage levert aan meer contact in de buurt *	14% (2023)	-	-	14%	**15%**		-

*Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden in:

- Utrecht monitor: maatschappelijke participatie, digitale vaardigheden en zelfredzaamheid .

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben het Uitvoeringsprogramma Zorgen voor elkaar opgesteld. Hierin hebben we onze inzet op mantelzorg, vrijwilligersbeleid en informele zorg beschreven en aangegeven welke ontwikkelingen we op deze thema's zien (vastgesteld in Q2 2025).
- We hebben een aanbesteding gedaan voor sociaal makelaarschap. De opdracht is in Q2 2025 gegund aan WijkWerkUtrecht (een combinatie van DOCK, JOU, U Centraal en WIJ3.0).
- We hebben de subsidieregelingen sociale basis (ingang vanaf 2027) herzien, in lijn met de Hervormingen Sociaal Domein, de Wmo-nota en Jeugdnota. Uw raad is hierover via deze Raadsbrief geïnformeerd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- We zijn gestart met de uitvoering aan de nieuwe opdracht van sociaal raadsliedenwerk met contractpartner U Centraal. Hierbij is invulling gegeven aan de ontwikkelopgaven uit de Nota van uitgangspunten: Met elkaar en voor elkaar | gemeente Utrecht zodat inwoners laagdrempelig toegang krijgen tot sociaal-juridische hulpverlening.
- Bij de totstandkoming van de nieuw nadere regel Sociale basis, subsidie aanvragen | Gemeente Utrecht is input opgehaald bij de stadspartners om de beschikbare middelen zo goed mogelijk te kunnen verdelen.
- Om een betere informatievoorziening voor inwoners en professionals rondom zorg en welzijn te realiseren is in 2025 bij de stadspartners informatie opgehaald zodat er per 2027 met een nieuwe opdracht gestart kan worden. De huidige opdracht loopt door tot er een nieuwe opdracht is.
- Op 1 januari is er een nieuwe aanbieder volwasseneducatie gestart en vanwege de implementatiefase van deze aanbieder zijn er minder deelnemers gestart dan verwacht.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- We hebben Solgu opdracht gegeven om de app Wheelmap niet meer te vullen, vanwege onvoldoende gebruik bij de doelgroep. We hebben partijen in de stad gestimuleerd om op hun eigen site te communiceren over hun toegankelijkheid.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben vrijwillige inzet voor elkaar ondersteund en gefaciliteerd, we hebben gemeenschapskracht versterkt en organisaties met een sterk netwerk in de leefwereld van kwetsbare inwoners gefaciliteerd via de subsidieregeling Vrijwillige inzet voor elkaar.

- We hebben de basisvoorziening ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgondersteuning gefinancierd.
- We hebben de toegankelijkheid in de stad verbeterd met de subsidieregeling Toegankelijkheid, de Toegankelijkheidsprijs uitgereikt, samengewerkt met partners in het Stadsakkoord Toegankelijkheid en hiervoor nieuwe partners uitgenodigd.
- We hebben belangenbehartiging door organisaties ondersteund via de subsidieregeling De stem van Utrechters.
- We hebben de activiteiten in het Uitvoeringsplan Eenzaamheid 2023-2026 uitgevoerd, samen met de netwerkpartners van Utrecht Omarmt. We hebben hierbij gefocust op migrantenouderen, jongvolwassenen en (alleenstaande) thuiswonende ouderen, met extra inzet op het doorbreken van taboes en het aangaan van nieuwe samenwerkingen.
- We hebben een overbruggingsperiode voor het sociaalmakelaarswerk gefinancierd, conform de Nota van uitgangspunten sociaal makelaarschap 2019-2024.pdf.
- We hebben het Uitvoeringsprogramma Basiseducatie Volwassenen 2023-2026 uitgevoerd.
- We zijn partner geweest in het programma Thuis in je Wijk dat zich richt op mensen met een psychische kwetsbaarheid, NAH, LVB en/of een verleden in dakloosheid. Dit programma is in 2025 onderdeel geworden van een transformatieplan dat wordt gefinancierd vanuit het IZA (Integraal Zorg Akkoord).

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 2: Meedoen en voor elkaar zorgen

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	5.119	5.355	3.964	5.997	5.668	-329
Lasten	31.928	32.016	31.358	38.807	38.146	661
Saldo baten en lasten	**-26.810**	**-26.661**	**-27.395**	**-32.810**	**-32.478**	**332**
Onttrekking reserves	0	0	0	23	23	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**0**	**0**	**23**	**23**	**0**
Totaal	**-26.810**	**-26.661**	**-27.395**	**-32.787**	**-32.455**	**332**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-329**	
De lagere baten dan begroot betreft de specifieke uitkering voor gemeente (SPUK) vanuit de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). Zie lasten.	-312	I
Overig baten	-17	I
Lasten	**661**	
Lagere lasten dan begroot voor decentralisatieuitkering laaggeletterdheid en de SPUK WEB. Op 1 januari is er een nieuwe aanbieder gestart. Vanwege	439	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
de implementatiefase van deze aanbieder is het aantal afgesproken deelnemers later ingestroomd dan verwacht.		
Overige lasten	222	I

Doelstelling 3: Prettig samenleven

Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen.

Wat hebben we bereikt in 2025?

In 2025 hebben we ons in 2024 vastgestelde beleid verder doorontwikkeld en uitgebouwd.

- Ons beleid is allereerst in april 2025 bekroond door de Europese Commissie met de titel van Europese hoofdstad voor Inclusie en Diversiteit.
- We hebben met de Stadsdag op 2 juni 2025 de verbinding tussen verschillende groepen Utrechters vergroot, en met de gezamenlijke aanscherping van de speerpunten bereikt dat we op meedoen, ontmoeting en veiligheid nieuwe stappen gezet hebben in ons beleid.
- We hebben de link tussen gemeentelijke organisatie en stad versterkt door met meer dan 40 verhalenvangers verhalen te gaan ophalen over het tegengaan van verharding.
- We hebben 12 projecten ondersteund die bijgedragen hebben aan gelijke kansen en prettig samenleven, specifiek voor groepen in een gemarginaliseerde positie.
- We hebben met onze eerste Monitor Inclusie en Diversiteit in kaart gebracht wat de uitdagingen zijn die we op het thema inclusie en diversiteit in de stad nog zien.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota inclusie en diversiteit ‘Tot je recht komen’	2024	Beleidsnota om kaders te geven aan de brede intersectionele en integrale aanpak om inclusie in de stad en in onze organisatie verder te verbeteren.
Uitvoeringsprogramma ‘Utrecht zijn we Samen 2.0’	2024	Brede aanpak tegen radicalisering, extremisme en schadelijke polarisatie
Visie Digitale Stad 2021 - 2025	2021	Aanpak op onder meer digitale inclusie
Agenda Utrecht voor Iedereen Toegankelijk	2019	Aanpak om Utrechters voor alle inwoners toegankelijk te maken en te houden.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, hebben wij het volgende gedaan:

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen

- Op basis van de eerste ronde van de Nadere Regel Inclusie en Diversiteit hebben we 12 initiatieven op het gebied van inclusie en diversiteit ondersteund.
- We hebben het Self-assessment voor Utrecht Mensenrechtenstad verder doorontwikkeld.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer deden in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- Preventieve taken vanuit Antidiscriminatie voorziening met betrekking tot horeca
- We hebben de subsidieregeling “slavernijverleden, zichtbaar maken” niet verlengd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we bleven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We zijn verder gegaan met werken aan een bewuste, toegankelijke, verbonden en veilige stad voor Utrechters in een gemarginaliseerde positie, onder meer via de projecten die we gesteund hebben vanuit onze subsidieregeling Inclusie en Diversiteit.
- We hebben gewerkt aan bewustwording over ons koloniaal – en slavernijverleden en het tegengaan van de doorwerking daarvan, onder meer door onderzoek te doen naar het toevoegen van onderschriften bij straatnamen met een koloniaal verleden.
- We hebben uitvoering gegeven aan de Stadskaravaan Aanpak, de herijkte aanpak van antisemitisme en moslimdiscriminatie.
- We hebben verder werk gemaakt van mensenrechten, waaronder kinderrechten en het VN verdrag Handicap. Onder andere door het instellen van een mensenrechtenambassadeur.
- We hebben gewerkt aan de zichtbaarheid, emancipatie en veiligheid van de lhbtiq+ gemeenschap
- We werkten aan de zichtbaarheid en versterking van onze Anti-discriminatievoorziening (ADV). Deze is onder meer aanwezig geweest op de Stadsdag, Iftars, Mensenrechtendag, Pride en Black Achiement Month.
- We zijn in gesprek gebleven met inwoners en partners in onze stad, onder meer door de speerpunten van de beleidsnota aan te scherpen op de Stadsdag van 2 juni 2025, en met meer dan 40 ambtenaren als ‘Verhalenvangers’ de stad in te gaan.
- We hebben verder uitvoering gegeven aan Utrecht zijn we samen 2.0, het uitvoeringsprogramma tegen schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme, waar we specifiek met de Utrechtse Online Coalitie de online aanpak verder versterkt hebben. Ook hebben we met onder meer de Bondgenoten-netwerken ingezet op het tegengaan van schadelijke polarisatie.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 3: Prettig samenleven

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	1.941	1.813	1.824	1.876	1.878	-2
Saldo baten en lasten	**-1.941**	**-1.813**	**-1.824**	**-1.876**	**-1.878**	**-2**
Onttrekking reserves	110	110	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**110**	**110**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-1.831**	**-1.703**	**-1.824**	**-1.876**	**-1.878**	**-2**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**0**	
Geen afwijkingen groter dan 0,5 mln. euro en of groter dan 10% van actuele begroting 2025.		
Lasten	**-2**	
Geen afwijkingen groter dan 0,5 mln. euro en of groter dan 10% van actuele begroting 2025.		

Doelstelling 4: Toegankelijke welzijnsaccommodaties

Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke welzijnsaccommodaties

Wat hebben we bereikt in 2025?

- We hebben met onze welzijnsaccommodaties veel inwoners een plek gegeven voor allerlei initiatieven.
- We werken via onze welzijnsaccommodaties aan de klimaatdoelstellingen van de stad.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Wmo Samen Leven, Samen Zorgen	2024	Utrechts kader voor de Wmo 2024-2034
Meerjarig Perspectief Ruimte	2024	Het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) is het uitvoeringsprogramma van de RSU waarin staat hoe we de beschikbare middelen de komende jaren programmeren om onze ambities te realiseren.
Meerjarig perspectief buurtcentra 2022-2032	2023	De nota beschrijft onze visie op de functie en toekomst van de buurtcentra.
Ruimtelijke Strategie Utrecht	2023	Strategische visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Visie spelen, sporten en bewegen; Spelen in je eigen buurt	2022	Met deze visie willen we de ambities voor een stad waarin ruimte is om te spelen, concreet maken
Koersdocument Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen	2020	In het koersdocument staan de ontwikkelopgaven voor scholen, sportplekken en andere maatschappelijke voorzieningen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Een nieuwe vraag in de tweejaarlijkse inwonersenquête gaat over de tevredenheid van inwoners m.b.t. de beschikbaarheid van welzijnsaccommodaties. In een groeiende stad blijft het een uitdaging om voor alle initiatieven, ideeën en wensen voldoende ruimte te vinden.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% bewoners dat tevreden is over de beschikbaarheid van de welzijnsaccommodaties	42% (2025)	-		-	-		-
Bezetting van buurtcentra in medebeheer (in uren per jaar)	1680 (2018)	1800	1800	1800	**1800**		1800

*Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden in:

- Utrecht monitor: maatschappelijke participatie

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben gewerkt aan het renoveren en verduurzamen van de volgende welzijnsaccommodaties:
  Buurtcentrum Zuilen heeft vervangende nieuwbouw gekregen op dezelfde locatie en is verduurzaamd. Het gebouw is eind 2025 opgeleverd.
- We hebben voorbereidingen getroffen voor het renoveren en verduurzamen van de volgende welzijnsaccommodaties:
  Buurtcentra De Leeuw (volgens huidige planning gereed in 2027) en Sterrenzicht (gereed in 2026) worden verduurzaamd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- De vernieuwing van de Jongerenhuiskamer De Boog is vertraagd vanwege intern capaciteitstekort. In 2025 is het ontwerptraject opgestart. In Q1 van 2026 is het voorlopig ontwerp afgerond. In de huidige planning wordt de vernieuwde Jongerenhuiskamer in Q4 2027 opgeleverd.
- De vernieuwing van Jongerenhuiskamer Peltlaan is vertraagd door een gewijzigde prioritering van projecten. Het project wordt in 2026 opgestart en naar verwachting opgeleverd in 2028.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben uitvoering gegeven aan de nota Meerjarig perspectief buurtcentra 2022-2032 met als doel samen met bewoners(-initiatieven) en maatschappelijke organisaties goede, toegankelijke en uitnodigende welzijnsaccommodaties te faciliteren, die naar tevredenheid optimaal gebruikt worden, goed worden onderhouden en toekomstbestendig zijn.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Wij hebben door middel van een participatietraject met de vereniging Dwarsverband en zelfbeheer-initiatieven in de stad een nieuwe Subsidieregeling beheerde speeltuinen en welzijnsaccommodaties in zelfbeheer vastgesteld die meer mogelijkheden biedt voor zelfbeheer-initiatieven en goed uitvoerbaar is.

Financiën 4: Toegankelijke welzijnsaccommodaties

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	901	772	965	961	762	-199
Lasten	11.229	10.923	12.501	12.193	11.489	704
Saldo baten en lasten	**-10.328**	**-10.151**	**-11.536**	**-11.232**	**-10.727**	**504**
Onttrekking reserves	95	38	16	0	0	0
Toevoeging reserves	0	200	0	0	250	-250
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**95**	**-162**	**16**	**0**	**-250**	**-250**
Totaal	**-10.234**	**-10.313**	**-11.520**	**-11.232**	**-10.977**	**254**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-199**	
Het verschil in baten op accommodaties welzijn wordt veroorzaakt door lagere huurinkomsten dan begroot op zowel losse (eenmalige) verhuur als op vaste verhuur. Dit lijkt structureel van aard.	-199	S
Lasten	704	

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Lagere lasten dan begroot voor de exploitatie van beheer maatschappelijk vastgoed door de incidentele compensatie voor energie en een locatie die later dan voorzien in gebruik zal worden genomen.	401	I
Overig	303	I
Reserves	**-250**	
Onttrekkingen	**0**	
Toevoegingen	**-250**	
Betreft een storting in de vaste activa reserve	-250	I

Doelstelling 5: Meer Utrechters sporten en bewegen

De doelstelling is aangepast in de nieuwe nota sport en bewegen naar: **In 2032 sporten en bewegen meer Utrechters waarbij we vooral aandacht hebben voor groepen die hierin achterblijven.**

Wat hebben we bereikt in 2025?

- We hebben samen met sportaanbieders, onderwijs, welzijnsorganisaties en wijkpartners gewerkt aan sport en bewegen als onderdeel van het dagelijks leven.
- Samen met sportaanbieders hebben we gewerkt aan de versteviging van het sport- en beweegaanbod om zoveel mogelijk inwoners te bereiken.
- De inzet op sport- en beweegstimulering is n.a.v. de nieuwe nota sport en bewegen toegespitst op specifieke doelgroepen. Wegens het beperkte budget is het niet mogelijk om alle Utrechters te bereiken.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Sport en Bewegen 2025-2032	2025	De nota geeft richting aan het sport- en beweegbeleid van de gemeente Utrecht voor de komende acht jaar. We zetten in op sport en bewegen als onderdeel van het dagelijks leven, vitale sport- en beweegaanbieders en ruimte voor sport en bewegen in een verdichtende stad.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% kinderen met wekelijkse sportdeelname naar wijk (sport na schooltijd en bij vereniging). (Vervallen)	85% (2021)	-	-	-	-		-
% kinderen met zwemdiploma A. (Vervallen)	95% (2018)	-	-	-	-		-
% volwassenen dat wekelijks sport naar wijk (Vervallen)	64% (2020)	-	-	-	-		-
% kinderen dat tenminste 1 keer per week sport bij een sportvereniging of bij een naschoolse sport- of beweeg activiteit in de buurt of op school	87% (2023)	-	-	>87%	**Cijfer volgt in mei**	●	-
% jongeren dat minimaal één keer per week sport bij een sportclub, vereniging of sportschool	80% (2023)	-	-	-	-	●	>80%
% kinderen dat minimaal een uur per dag beweegt	85% (2023)	-	-	>85%	**Cijfer volgt in mei**	●	-
% jongeren dat minimaal een uur per dag beweegt op vijf of meer dagen per week	48% (2023)	-	-	-	-	●	48%
Tevredenheid over sport- en beweegaanbod in de stad	76% (2025)	-	-	76%	-		-

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden:

- Sport- & beweegdeelname | Utrecht Monitor
- Beweging | Volksgezondheidsmonitor
- Vaardigheden | Volksgezondheidsmonitor
- Voortgang Utrechtse Sportagenda 2021-2023.pdf
- Vitaliteitsscan SportUtrecht

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- De nieuwe nota sport en bewegen en het uitvoeringsprogramma sport en bewegen zijn gereed.

- Voor het gezond oud worden van onze oudere inwoners hebben we in samenwerking met zorg- en welzijnspartners passend sportaanbod opgezet.
- We hebben kaders uitgewerkt voor de tariefsverhoging van onze sportaccommodaties, conform M325.
- We hebben de verkenning naar extra zwemmomenten bovenop de al de bestaande zwemactiviteiten voor vrouwen af en integreren die zo mogelijk in het aanbod van onze zwembaden.
- We hebben met de sportraad en onderwijsinstellingen verkend hoe studentensport beter kan worden gefaciliteerd, ook voor MBO-studenten zie het convenant.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- SportUtrecht heeft een verkenning uitgevoerd naar bewegen van 0-4 jarigen.
- In samenwerking met de POS (Platform Ondernemende Sportaanbieders) zijn 2 netwerken voor anders-georganiseerde sportaanbieders gestart.
- Twee wijkparkmanagers zijn via SportUtrecht aan de slag gegaan om een sportpark voor en door de wijk te realiseren bij sportparken Wesley Sneijder en Vechtzoom.
- SportUtrecht heeft een inventarisatie gedaan naar solidariteit bij sportverenigingen en een toolkit ontwikkeld om geïnteresseerde verenigingen te ondersteunen.
- De nadere regel subsidie talentontwikkeling is herijkt voor de periode 2025-2028, waarmee we acht talentenprogramma's in de stad ondersteunen.
- We hebben een intentieverklaring getekend voor de steun van het EK Running 2029, als onderdeel van de Utrecht Marathon, in Utrecht.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- In lijn met landelijke regelgeving geven we per 1 juli 2025 geen toestemming meer voor kansspelreclame bij sportevenementen en het sponsoren van sporters, clubs, competities en shirts.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Het Rijk verlengde de Maatschappelijke Diensttijd. Lokale partijen hebben besloten hun activiteiten met sport- en bewegen niet voort te zetten.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- SportUtrecht heeft hun inzet op sportstimulering, vitale sportaanbieders en talentontwikkeling meer toegespitst op de wijken waar dat het meeste nodig is.
- Om de toegankelijkheid van sport te vergroten, is onze inzet op het verbeteren en vereenvoudigen van armoederegelingen gecontinueerd.
- Met het Utrechts Sportakkoord 2 'Samen sterker' is ingezet op het versterken van het fundament van de sport, een groter bereik en meer zichtbare betekenis.
- Het Plan van aanpak Sociaal veilige sport is verder uitgevoerd waardoor iedere sporter veilig en met plezier kan sporten en talenten kan ontwikkelen, SportUtrecht heeft verschillende sportaanbieders in Utrecht op dit onderwerp ondersteund, waaronder Turn4U, UVV-Sphynx, Elinkwijk en Zwaluwen Hockey.
- Op talentontwikkeling is ingezet via het stimuleren van kennisdeling en samenwerking. En het faciliteren van initiatieven en sportieve talentenprogramma's.
- We hebben bijzondere sportprestaties gewaardeerd en het huldigingenbeleid herijkt.

- We hebben ingezet op behoud van zwemvaardigheidsscores door een ruim aanbod van reguliere zwemles , het aanbieden van schoolzwemmen en het verstrekken van een zwemlespakket.
- We hebben in de zomervakantie in de zwembaden vakantiecursussen georganiseerd en tijdens reguliere schoolvakanties (behalve de kerstvakantie) vangnetlessen voor kinderen die deelnemen aan het schoolzwemmen.
- We hebben ingezet op een breed, divers en laagdrempelig sportaanbod voor alle Utrechtse kinderen, zodat talenten van onderaf hun weg kunnen vinden.
- We hebben 40 Utrechtse sportevenementen ondersteund met subsidie uit de nadere regel subsidie sportevenementen.
- We hebben Utrechtse sportevenementen ondersteund in lijn met de afspraken uit het Convenant Gezonde Sportevenementen.
- We hebben in ons beleid opgenomen dat bij gesubsidieerde sportevenementen waar veel jongeren t/m 17 jaar komen, evenemententerreinen rookvrij zijn en er verantwoord alcoholbeleid is.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- De nadere regel subsidie sportevenementen hebben we niet herijkt vanwege andere prioriteiten. De bestaande regeling is ook in 2026 van kracht.
- We hebben 7 scholen gestimuleerd om mee te doen met het Utrechts beweegprogramma, waaronder 2 van het speciaal onderwijs.
- Het Utrechtse beweegprogramma is verder ontwikkeld om beter aan te sluiten bij de uiteenlopende behoefte van scholen en de overeenkomsten met het netwerk Sport op Maat, lectoraat sportpedagogiek en Uniek Sporten Uitleen zijn verlengd.

Financiën 5: Meer Utrechters sporten en bewegen

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	1.678	1.738	1.708	1.697	1.653	-44
Lasten	7.427	7.273	7.655	7.671	7.379	292
Saldo baten en lasten	**-5.749**	**-5.535**	**-5.948**	**-5.974**	**-5.726**	**248**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-5.749**	**-5.535**	**-5.948**	**-5.974**	**-5.726**	**248**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Geen afwijkingen groter dan 0,5 mln. euro en of groter dan 10% van actuele begroting 2025.		
Lasten		

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Geen afwijkingen groter dan 0,5 mln. euro en of groter dan 10% van actuele begroting 2025.		

Doelstelling 6: Passende sport- en beweegvoorzieningen

De doelstelling is aangepast in de nieuwe nota sport en bewegen naar: **In 2032 heeft Utrecht een vitaal en passend sport- en beweegaanbod.**

Wat hebben we bereikt in 2025?

- Met de groei van de stad en beperkte middelen komt deze doelstelling verder onder druk te staan.
- Het sportaanbod groeit beperkt mee met de groei van de stad en dit zal terugkomen in de indicatoren over de tevredenheid met sportvoorzieningen.
- Sporthal Oudenrijn is behouden voor de binnensport.
- De voorkeursvariant voor Maarschalkerweerd-Noord is vastgesteld maar het budget voor de uitvoering is geschrapt.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Sport en Bewegen 2025-2032	2025	De nota geeft richting aan het sport- en beweegbeleid van de gemeente Utrecht voor de komende acht jaar. We zetten in op sport en bewegen als onderdeel van het dagelijks leven, vitale sport- en beweegaanbieders en ruimte voor sport en bewegen in een verdichtende stad.
Meerjaren Perspectief Ruimte	2024	Het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) is het uitvoeringsprogramma van de RSU waarin staat hoe we de beschikbare middelen de komende jaren programmeren om onze ambities te realiseren.
Ruimtelijke Strategie Utrecht	2023	Utrecht heeft haar koers t/m 2040 vastgelegd in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU2040) en de oplegger bij de RSU.
Visie spelen, sporten en bewegen; Spelen in je eigen buurt	2022	Met deze visie willen we de ambities voor een stad waarin ruimte is om te spelen, concreet maken.
Utrechtse Sportagenda	2021	De Utrechtse Sportagenda brengt focus in het sportbeleid van de gemeente Utrecht. In de sportagenda wordt het accent gelegd op vijf kernthema's waar de komende jaren aan wordt gewerkt.

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Koersdocument Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen	2020	In het koersdocument staan de ontwikkelopgaven voor scholen, sportplekken en andere maatschappelijke voorzieningen.
Visie spelen, sporten en bewegen; Spelen in je eigen buurt	2020	Met deze visie willen we de ambities voor een stad waarin ruimte is om te spelen, concreet maken.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% inwoners dat tevreden is over het aanbod van sportvoorzieningen in de buurt (Vervallen)	66% (2021	-	-	-	-		-
% inwoners dat tevreden is over het aanbod van sportvoorzieningen in de stad (Vervallen)	74% (2021)	-	-	-	-		-
Tevredenheid sportaccommodaties	-	-	-	-	-	●	-
Tevredenheid sport- en beweeg voorzieningen in de openbare ruimte	72% (2025)	-	-	-	**72%**	●	-

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden:

- Sportaccommodaties | Utrecht Monitor
- Utrecht in Cijfers - % tevreden over sportvoorzieningen in de buurt
- Utrecht in Cijfers - % tevreden over sportvoorzieningen in de stad

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We zijn gestart met de aanbesteding van de bouw van sporthal Cartesiusdriehoek (onder voorbehoud geslaagde aanbesteding verwacht eind 2027).
- Het ontwerp voor de nieuwe sporthal in Merwedekanaalzone is gestart. Volgens huidige planning vindt onder voorbehoud netcongestie oplevering plaats in 2028.

- De locatiestudie naar sporthal Overvecht is afgerond en we zijn gestart met de ontwerpfase (onder voorbehoud netcongestie oplevering verwacht in 2030).
- Op Sportpark Rijnvliet is de sportcapaciteit vergroot door 2 rugbyvelden om te zetten naar 3 kleinere maar volwaardige rugbyvelden, waarvan één kunstgrasveld (zie brief 17-10-2025).
- De businesscase voor het knelpunt op sportpark Overvecht-Noord is af en doorloopt nu de vergunningstrajecten, zie de brief van 1 juli 2025.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Het ontwerp voor de vervangende nieuwbouw van sporthal Lunetten kost meer tijd, dit verwachten we in 2026 af te ronden en waarna de bouwaanbesteding start (oplevering verwacht eind 2028).
- Het omzetten van natuurgrasveld op sportpark de Dreef naar kunstgras kost meer tijd doordat uit een bomen effect analyse is gebleken dat er bomen gekapt moesten worden. De benodigde procedure en onderzoeken die nodig zijn voor bomen kap kosten tijd (oplevering verwacht Q3 2026).
- Het ontwerp voor het nieuwe zwembad in het Maximapark heeft vertraging opgelopen vanwege netcongestie en het zoeken naar oplossingen daarvoor (oplevering verwacht 2030).
- Het inrichtingsplan voor het Nedereindse Park is in 2025 gepresenteerd. Hierin zijn ook onderdelen opgenomen die de inrichting voor sporten, spelen en bewegen verrijken. De uitvoering hiervan start vanaf 2026.
- De wieler- en skeelerbaan is het Nedereindsepark is gerenoveerd.
- Er zijn drie natuurgrasvelden omgezet naar kunstgras op sportparken Nieuw Welgelegen, Zuilense Vecht en De Vryheit.
- Desto (nieuwe padelbanen), TC Domstad (renovatie tennisbanen) en Elinkwijk (clubhuis) hebben geïnvesteerd in hun accommodatie met behulp van een gemeentelijke garantstelling.
- Op sportpark Loevenhoutsedijk heeft Survivalrunclub Trajectum een nieuwe plek gevonden.
- Op sportpark Wesley Sneijder is een nieuwe voetbalvereniging, Ondiep Vooruit, als hoofdgebruiker gestart.
- We hebben een handreiking zelfbeheer voor de binnensport ontwikkeld.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- N.a.v. de bezuinigingen uit de voorjaarsnota 2024 zijn we gestopt met de voorbereidingen voor sporthal Vleuten.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

Niet van toepassing

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Beheren, onderhouden, renoveren, vervangen en verduurzamen van accommodaties (zoals kleedkamers, velden, gymzalen) op natuurlijke momenten.
- In overleg met sportbonden en verenigingen – en in samenwerking met SportUtrecht – is de bezetting van sportvoorzieningen geoptimaliseerd, zodat de capaciteit voor meer sporters ruimte biedt.
- Sportnetwerkbijeenkomsten van SportUtrecht en jaarlijkse gebruikersoverleggen per accommodatie/ sportpark of per thema (binnensport, buitensport, zwembaden) zijn voortgezet.

- Het proces Slim Samen (voor het optimaliseren van de interne en externe samenwerking) is voortgezet, waarbij we SportUtrecht en sportverenigingen betrekken.
- Sport- en beweegplekken in de openbare ruimte zijn gerealiseerd, zie de voortgangsbrief van 5-12-2025.
- De variantenstudie voor Maarschalkerweerd Noord is afgerond. De uitvoering met de uitbreiding van veldcapaciteit is uitgesteld tot er weer zicht is op middelen.
- De voorkeursvariant voor uitbreiding van velden bij Nieuw Welgelegen is vrijgegeven voor participatie, maar uitbreiding van het aantal velden zal vanwege de beperkt beschikbare middelen gefaseerd worden. Twee velden worden uitgesteld tot na 2029.
- We hebben gezocht naar kansen om sport(velden) uit te breiden in de stad, wat zich vertaalt naar een integraal huisvestingsplan in 2026, zodat er voor de groeiende stad ruimte
- is om te kunnen sporten.
- We hebben de haalbaarheid van roeiwater in Rijnenburg onderzocht, zie de brief van 28-5-2025.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing

Financiën 6: Passende sport- en beweegvoorzieningen

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	16.365	15.757	16.408	16.321	17.165	845
Lasten	45.568	44.914	51.941	51.452	49.100	2.352
Saldo baten en lasten	**-29.203**	**-29.158**	**-35.534**	**-35.131**	**-31.935**	**3.197**
Onttrekking reserves	33.756	34.039	3.171	605	334	-271
Toevoeging reserves	16.500	16.500	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**17.256**	**17.539**	**3.171**	**605**	**334**	**-271**
Totaal	**-11.946**	**-11.619**	**-32.363**	**-34.526**	**-31.600**	**2.926**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**845**	
De SPUK sport BTW valt hoger uit dan vooraf begroot.	709	I
Gebruikersinkomsten bij de exploitatie van buiten- en binnensport accommodaties is hoger dan begroot.	600	S
De baten van de exploitatie zwembaden blijven achter ten opzichte van de begroting	-500	S
Overige baten	36	I
Lasten	**2.352**	
Hogere kosten voor uitbestede werkzaamheden onderhoud.	-550	I
Onderbesteding op de kapitaallasten door verlaging van de interne rente van 2% naar 1,75% en door vertraging in de planning van de diverse projecten.	1.650	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Saldo diverse exploitatielasten binnensport accomodaties. Significante drijver van het overschot is lager dan begrote nutslasten door de incidentele tegemoetkoming energielasten.	620	I
Saldo diverse exploitatielasten zwembaden. Significante drijver van het tekort is de structurele overschrijding van personele lasten.	-932	S
Onderbesteding op het incidentele budget voor de inpassing van het vijfde hockeyveld op sportpark Rijnvliet omdat deze kosten in 2026 worden gemaakt.	1.000	I
Onderbesteding op incidenteel budget ten behoeve van de verplaatsing van Utrechtse Rashonden Vereniging (URV); de verplaatsing wordt in 2026 gerealiseerd.	1.026	I
Overige lasten	-462	I
Reserves	**-271**	
Onttrekkingen	**-271**	
Onttrekking uit reserve Toegankelijk Vastgoed.	334	
De begrote onttrekking uit de reserve vervanging zwembaden heeft niet plaatsgevonden. In de voorjaarsnota 2023 is besloten kosten voor de investering sporthal Vleuten hier incidenteel uit te dekken. In de voorjaarsnota 2024 is echter besloten om deze sporthal niet te realiseren.	-605	

Doelstelling 7: Volksgezondheid

Het percentage Utrechters met een goed ervaren gezondheid neemt toe

Wat hebben we bereikt?
In 2025 hebben we de gezondheid van Utrechters bevorderd door:

- Onze dienstverlening: de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) bereikte 95% van alle Utrechtse kinderen. Met onze verhoogde inzet vanuit het Actieplan hebben we 508 extra vaccinaties gezet onder 16-17-jarigen met de inhaalcampagne. Ons straatzorgteam verleende sociaal-medische zorg aan dak- en thuislozen op opvanglocaties en op straat. En om de kwaliteit van de kinderopvang in Utrecht te waarborgen voerde de Inspectie Kinderopvang (IKO) alle verplichte jaarlijkse inspecties en bijkomende onderzoeken uit.
- Onze samenwerking in de wijk: met de Pilot wijk opgavegericht werken liggen nu in drie wijken voor het eerst gezamenlijke doelstellingen en aanpakken. Zowel vanuit het sociale- als medische domein. Deze nieuwe manier van werken wordt de komende jaren uitgebreid.
- Onze stedelijke inzet: we werken preventief aan de (mentale) gezondheid van kinderen, jongeren, jongvolwassenen en ouderen met onze uitvoeringsprogramma's. Denk hierbij aan gezonde schoollunches, babygroentetassen, peersupport voor jongeren en jongvolwassenen, valrisico-inschattingen voor ouderen en een steeds groter wordende rookvrije omgeving.
- Onze gemeentebrede gezondheidsadvisering: aandacht ging uit naar onder andere het vraagstuk ‘gezond verdichten’. Onze adviezen richtte zich op het verminderen van de negatieve effecten van in grotere dichtheden bouwen, op met name de mentale gezondheid en sociale samenhang.
- Onze lobby richting het rijk: we hebben extra Rijksfinanciering ontvangen voor onze vaccinatieaanpak, er is een nieuwe Voedselwet in voorbereiding en de Tweede Kamer onderzoekt de mogelijkheid voor het afschaffen van de eigen bijdrage voor o.a. kraamzorg

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Gezondheid 'Samen gezondheidsverschillen verkleinen 2024-2027'	2024	De beleidsnota gezondheid is gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen met 30% in 2040. Het betreft integraal beleid en geeft ook invulling aan het initiatiefvoorstel 'Ongelijk Investeren in Gelijke Kansen'.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% kinderen (groep 7/8) met een goed ervaren gezondheid	88% (2023)	-	-	>88%	**90%**		
% jongeren (klas 2 en 4) met een goed ervaren gezondheid	81% (2023	-	-	-	-		>81%
% jongvolwassenen (16-25 jaar) met een goed ervaren gezondheid	65% (2022)		-	-	-		>65%
% volwassenen (18-64 jaar) met een goed ervaren gezondheid	77% (2022)	-	-	-	-		>77%
% ouderen (65 jaar en ouder) met een goed ervaren gezondheid	55% (2022)	-	-	-	-		>55%

Toelichting

We zijn vanaf de programmabegroting 2025 gestart met deze indicatoren. Daarom ziet u geen gegevens bij Doelstellingen 2024 en Realisatie 2024 staan.

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- niet van toepassing

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Vanwege de signalen over de tekorten in de kraamzorg die van grote invloed zijn op Kansrijke Start, hebben we geïnvesteerd in een arbeidsmarktverkenning en een arbeidsmarkt agenda. (zie Raadsbrief Kwartaaloverzicht Volksgezondheid november 2025-februari 2026)

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- We hebben onze betrokkenheid bij de WHO en steden in het WHO Healthy Cities verminderd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Ondanks onze verminderde betrokkenheid bij de WHO hebben we een Europese financiering binnengehaald voor een 5-jarig project rondom (preventie van) hart- en vaatziekten dat per januari 2026 start.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

We gaven uitvoering aan de verschillende thema's in de beleidsnota Gezondheid om gezondheidsverschillen te verkleinen. Inzet hierop vindt ook plaats vanuit andere programma's.

- We hebben rookvrije omgevingen gerealiseerd, waaronder rookvrije terrassen, sportparken en de (deels) rookvrije Sinterklaasintocht. Daarnaast is de regeling Rookvrije Zone gelanceerd. Zie voor alle resultaten de tussenrapportage beleidsnota Gezondheid.
- In 2025 hebben we 15 scholen ondersteund met de aanpak Gezond Gewicht op School (GGOS). Het programma had hiermee directe impact op ruim 2350 leerlingen. We verkenden de samenwerking met de in 2025 opgerichte Stichting Hapkracht om nog meer scholen te kunnen ondersteunen. Zie ook tussenrapportage beleidsnota Gezondheid en Raadsbrief Kwartaaloverzicht Volksgezondheid november 2025-februari 2026
- We hebben samen met Stichting NIX18 Utrecht opnieuw een samenwerkingsovereenkomst ondertekend om de naleving op het niet schenken van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar te verbeteren.
- We hebben de bezuinigingsmaatregel 'korten subsidie verslavingspreventie' uitgewerkt, deze wordt per 2026 doorgevoerd. De nieuwe drugstestmachine (FTIR) is in juni in gebruik genomen. Zie raadsbrief "Bezuinigingen Verslavingspreventie en Motie Mobiele drugstesten
- In 2025 is het uitvoeringsprogramma Samen Preventief Werken aan mentale gezondheid 2025 – 2027 vastgesteld en hebben we dit conform begroting uitgevoerd. Zo hebben we ouders ondersteund om het gesprek aan te gaan over online balans, campagnes gedraaid rondom bespreekbaar maken van mentale gezondheid, extra ingezet op de gezonde school thema welbevinden en meerdere initiatieven rondom peersupport gefinancierd. U bent hierover geïnformeerd in de tussenrapportage beleidsnota Gezondheid.
- We hebben gezondheid en gezondheidsverschillen structureel meegenomen in ruimtelijke plannen. In 2025 is onze kennis over de (mentale en sociale) gezondheidseffecten van verdichting ingebracht bij nieuwe grote gebiedsontwikkelingen, zoals Beurskwartier, Cartesius en de Mark. Extra aandacht was er voor de ligging en leefbaarheid van sociale huurwoningen en voorzieningen voor meer kwetsbare groepen.
- Vanuit Kansrijke Start heeft iedere wijk een geboortezorgnetwerk gericht op passende ondersteuning en zorg. We voerden een pilot gezond zwanger uit, startten met de

babygroentetas (zie raadsbrief Gelijke kansen voor het jonge kind)
en stimuleerden het aanbod op de U-pas voor gezinnen met jonge kinderen
(zie tussenrapportage beleidsnota Gezondheid)

- Voor al onze ouderen is de Utrechtse ketenaanpak valpreventie in volle uitvoering. Er zijn in alle 10 wijken buurtsportcoaches ouderen van SportUtrecht actief, er zijn 4.494 valrisico-inschattingen gedaan en ruim 550 ouderen hebben een valpreventief beweegprogramma gevolgd. In zeven wijken konden ouderen het Doortrappen-programma voor veilig blijven fietsen volgen. Ook namen 300 ouderen met een migratieachtergrond deel aan het programma Sociaal Vitaal in Kleur dat in 7 verschillende buurten werd aangeboden, gericht op fysieke fitheid en verminderen eenzaamheid.
- In breed gemeentelijk beleid en uitvoering zorgden we voor meer aandacht op het verkleinen van gezondheidsverschillen, bijvoorbeeld bij inkoop en subsidies. Zie de tussenrapportage beleidsnota Gezondheid.
- In samenwerking met de Wijkalliantie+ hebben we de Pilot wijk opgavegericht werken in drie wijken afgerond en hebben we afgesproken uit te breiden naar 3 aanvullende wijken.
- Vanuit het Integraal Zorgakkoord zijn onze Transformatieplannen Netwerken Mentale Gezondheid en Digitalisering en Gegevensuitwisseling goedgekeurd.
- We hebben de samenwerking verstevigd met onder andere huisartsen, de huisartsenorganisatie, beide buurtteamorganisaties en U Centraal rondom het thema geldzorgen buurtteamorganisaties en U Centraal.
- De Health Hub Utrecht organiseerde met het Kennisplatform Utrecht Sociaal de lerende netwerken voor de IZA-beweging in de regio. De governance van HHU en IZA zijn dichter bij elkaar gebracht.
- Met het Actieplan verhogen vaccinatiegraad hebben we wijkgericht en samen met sleutelfiguren gewerkt aan het bereiken van doelgroepen waar de risico op verspreiding van ziekten het grootst is.
- De gezondheid van Utrechters is in beeld gebracht met de Volksgezondheidsmonitor Utrecht. In 2025 is onder andere de Jeugdmonitor uitgevoerd (publicatiedatum Q2 2026) en onderzoek onder inwoners met een licht verstandelijke beperking gepubliceerd.

We gaven uitvoering aan de jeugdgezondheidszorg (JGZ), de inspectie kinderopvang (IKO) en de zorg voor kwetsbare Utrechters. Een deel van de taken in het kader van de Wet publieke gezondheid (Wpg) voert de GGD regio Utrecht (GGDrU) uit.

- We leverden hoogwaardige Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en zorgden voor een goede uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Met de tijdelijke extra Rijksmiddelen hebben we met het Actieplan de wijkgerichte aanpak voor het verhogen van de vaccinatiegraad fors geïntensiveerd. In het kader van groepsgerichte consulten zijn we gestart met de voorbereiding van ‘centering ouderschap’.
- IKO heeft alle wettelijke taken op het gebied van het Landelijk Register Kinderopvang en het toezicht op en de handhaving van de Wet kinderopvang nauwkeurig uitgevoerd. We werkten dialooggericht. Voor aanbieders van kinderopvang hielden we maandelijkse online vragenuren, organiseerden onze jaarlijkse netwerk- en kennisbijeenkomst en verstuurden geregeld nieuwsbrieven.
- Ook in 2025 verzorgden onze professionals van het straatzorgteam samen met partners in de stad de sociaal-medische zorg voor Utrechtse dak- en thuislozen, vanuit de zorgentiteit Domzorg. Daarnaast boden onze professionals de benodigde ondersteuning en zorg aan Utrechters met overvolle of sterk vervuilde huishoudens.
- Belle hulpverlening heeft ook in 2025 op verschillende manieren sekswerkers begeleid: voorlichting, trainingen, hulpverlening, uitstapprogramma's,

medische zorg, loopbaancoaching In totaal liepen er 92hulpverleningstrajecten, 59 daarvan zijn opgestart in 2025. Uitstaptrajecten maken hiervan onderdeel uit: totaal aantal uitstaptrajecten 24, waarvan 16 gestart zijn in 2025. Het Informatie en Adviescentrum van Belle is 751 keer bezocht. Ook biedt Belle ondersteuning aan de Klankbordgroep van sekswerkers.

- De voorwaarden en regelgeving voor seksbedrijven zijn aangepast. Ook is opgenomen dat een kleinschalige locatie uit maximaal 15 werkplekken bestaat.
- De voorbereidingen zijn gestart voor een kleinschalig sekswerkbedrijf als tijdelijke invulling van de parkeergarage Paardenveld. (zie raadsvoorstel Tijdelijke invulling Parkeergarage Paardenveld)
- De GGDrU heeft taken conform de Gemeenschappelijke Regeling uitgevoerd waaronder infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, forensisch onderzoek en verstrekking PrEP. De extra PrEP-middelen en gewijzigde werkwijze hebben in 2025 geleid tot een afname van de wachtlijsten en een uitbreiding van de beschikbare PrEP-zorg. Pilot Transkliniek is gecontinueerd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- Sinds eind december 2024 is thuiswerken voor sekswerkers toegestaan. De evaluatie van het thuiswerken kon toen pas starten. Dit betekent dat de uitvoering van motie 372 “Evaluatie proeftuin thuiswerken’ ongeveer een half jaar later is gestart dan oorspronkelijk gepland.

Financiën 7: Volksgezondheid

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	6.442	6.095	5.722	6.464	5.948	-516
Lasten	39.831	39.298	39.994	40.700	39.851	849
Saldo baten en lasten	**-33.389**	**-33.203**	**-34.272**	**-34.236**	**-33.902**	**333**
Onttrekking reserves	953	953	117	1.550	1.550	0
Toevoeging reserves	376	376	0	155	155	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**577**	**577**	**117**	**1.396**	**1.396**	**0**
Totaal	**-32.812**	**-32.626**	**-34.155**	**-32.840**	**-32.507**	**333**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-516**	
De middelen 'Pilot "Wijkgerichte vaccinatie aanpak" zijn via het Gemeentefonds ontvangen en niet tijdig verwerkt in de begroting van Volksgezondheid. Hierdoor ontstaat bij Volksgezondheid een verschil in baten.	-495	I
Overige baten	-21	I/S
Lasten	**849**	
Hogere personele kosten Jeugdgezondheidszorg: door hoog ziekteverzuim in relatie tot wettelijke taken in de uitvoering die moeten doorgaan.	-743	I
Onderschrijding incidentele coalitiemiddelen: onder andere doordat uitvoeringsplan Mentale gezondheid later is vastgesteld, daarnaast vielen	906	I

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
kosten van het uitvoeringsplan Vitaal en krachtig ouder worden en de kosten van Gezond gewicht Utrechtse Jeugd lager uit.		
Overige lasten	686	I/S

Doelstelling 8: Aanbod cultuur

Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.

Wat hebben we bereikt in 2025?

- We hebben in 2025 verschillende subsidies, onder andere via de regelingen Projectsubsidies Cultuur en Impulssubsidies Cultuur, verstrekt waarmee we culturele organisaties en makers in uiteenlopende kunstdisciplines en voor diverse doelgroepen ondersteund hebben.
- 2025 was het eerste jaar van onze meerjarige subsidieregeling Cultuurnota 2025-2028. Culturele organisaties, gezelschappen en makers kunnen hiermee de komende jaren werken aan cultureel programma voor de stad.
- Culturele organisaties, gezelschappen en makers kunnen hiermee de komende jaren werken aan cultureel programma voor de stad.
- Ook bleven we werken aan het vinden van nieuwe plekken voor nachtcultuur en broedplaatsen, waarmee ruimte voor creatieve ontwikkeling gestimuleerd wordt. Zo is nachtcultuur meegenomen in de tender voor Fort Lunetten II, en publiceerden we tenders voor de Vlampijpateliers, en bereidden we andere tenders voor.
- Verspreid over de stad en in alle wijken zorgen we voor passend cultureel aanbod.bij diverse groepen inwoners en op loop- of fietsafstand bereikbaar. Van wijk- en jongerencultuurhuizen in onder andere Overvecht, Kanaleneiland en Vleuten tot amateurkunst(educatie) in Leidsche Rijn en Ondiep. En festivals met programmering in de verschillende wijken, zoals Le Guess Who, SPRING Festivals en Sint Maarten Parade.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Uitvoeringsprogramma Huisvesting Culturele en Creatieve Sector 2025-2028	2024	In dit uitvoeringsprogramma staat hoe we meer ruimte willen maken voor culturele voorzieningen en creatieve werkplekken, en wat we komende periode gaan doen om de doelen voor 2040 te behalen.
Nachtvisie 2030 en Beleidsnota Nachtcultuur	2023	Visie, ambities en doelstellingen om de Utrechtse nachtcultuur te ondersteunen en te stimuleren.
Cultuurnota 2025-2028 Kleur Bekennen	2023	In deze nota zijn de uitgangspunten beschreven voor de Cultuurnota 2025-2028, met de vier pijlers van de Cultuurvisie 2030 als leidraad.
Uitvoeringsnota Kunst in de Openbare Ruimte	2021	In deze nota zijn de vier pijlers van de Cultuurnota op verschillende manieren verbonden met de uitgangspunten voor

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
		beeldende kunst in de openbare ruimte om de stad mooier en beter te maken.
Kunst Kleurt de Stad – Cultuurvisie 2030 en Cultuurnota 2021-2024	2020	De Cultuurvisie en de uitgangspunten voor Cultuurnota 2021-2024, met als pijlers: Pluriform aanbod Ruimte voor ontwikkeling Stimuleren van creatief vermogen Een inclusieve cultuursector.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Het opstellen van de Utrecht monitor gebeurt een keer per twee jaar. De Utrecht Monitor is voor 2025 opgesteld.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Landelijke positie als aantrekkelijke stad op grond van cultureel aanbod.	3	2	2	2	**3**		2
% Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op stedelijk niveau.	85% (2009)	-	-	87%	**83%**		-
% Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op buurtniveau.	43%	-	-	65%	**49%**		-

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- In 2025 startte de Cultuurnotaperiode 2025–2028; 72 culturele instellingen ontvingen een vierjarige subsidie en vormen samen een eigenzinnige, uitnodigende en solidaire Utrechtse cultuursector.
- 13 culturele instellingen ontvingen subsidie via de laagdrempeliger tweejarige regeling 2025-2026 die ruimte biedt voor kleinere en/of meer beginnende culturele instellingen.
- We ondersteunden beheerorganisaties die betaalbare werkruimtes voor de culturele sector aanbieden. Één organisatie kreeg een opdracht, en via een nadere regel werd een grotere beheerorganisatie gesubsidieerd die de hele stad bedient.

- Na het collegebesluit Vooronderzoek gedenken voor de Oost zijn we samen met de initiatiefnemers voor een herdenkingsmonument voor de Oost gestart met onderzoek en voorbereiding naar draagvlak onder de betrokken gemeenschappen.
- We zijn de nachtcultuur subsidieregeling gestart en hebben in 2025 in totaal 38 aanvragen ontvangen waarvan er 30 binnen het beschikbare budget konden worden toegekend.
- In 2025 startte het onderzoek naar Utrechtse Geefcultuur (UU, Mecenaatstudies) en medio 2026 verwachten we een concrete tool om die te verbeteren. Ook is een samenwerkingsconvenant voorbereid met de Utrechtse vermogensfondsen onder meer gericht op kunst en cultuur. Tevens begon de pilot matchfunding via platform voordekunst. Daarmee zijn diverse cultuurprojecten in de stad ondersteund. In januari 2026 verscheen de raadsbrief over de voortgang van de verkenning op publiek-private samenwerking voor de cultuursector.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- We startten in 2025 een vaste werkgroep voor Utrecht UNESCO City of Literature met ILFU, Bibliotheek Utrecht, de Universiteit Utrecht en Utrecht & Partners gericht op het vergroten van leesplezier in de stad en kansen en uitwisseling voor literaire makers. We bleven betrokken bij het internationale Creative Cities Network.
- Met amendement A208 Utrechts fonds voor film- en beeldcultuur heeft de raad budget beschikbaar gesteld voor de oprichting van een fonds voor film- en beeldcultuur. In 2025 is samen met de sector onderzocht hoe budget doelgericht kan worden ingezet, en is een verkenner gestart die werkt aan een rapport met aanbevelingen voor de sector als geheel, en contouren voor een eenmalige regeling.
- Naar aanleiding van motie M505 Behoud cultuur met cultuurhistorische waarde, hebben we in 2025 een tijdelijke subsidieregeling opgesteld onder de titel ‘professionalisering cultuurhistorische waarde’. Drie organisaties hebben hier aanspraak op gemaakt en de subsidie toegekend gekregen.
- Naar aanleiding van motie M314 Evaluatie Cultuurnota 2025-2028 en verkenning toekomstige subsidieverlening is een evaluatie van het Cultuurnotaproces uitgevoerd in 2025. Hieruit blijkt dat het cultuurnotaproces zorgvuldig is doorlopen. Daarnaast zijn er aanbevelingen voor de volgende Cultuurnotaperiode die ter harte worden genomen.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- De nadere regel voor een investeringsbijdrage aan muziekstudio's is afgelopen eind 2024.
- Met het Fonds Stadsverfraaiing werkten we in 2025 aan drie lopende kunstprojecten in de openbare ruimte. In verband met een structurele hervormingsbezuiniging van 103.000 euro op het Fonds Stadsverfraaiing konden we minder kunstprojecten realiseren en zijn er geen nieuwe kunstopdrachten gestart.
- We hebben als bezuiniging zoals aangekondigd de ondergrens van de percentageregeling voor kunstopdrachten naar 60.000 euro opgehoogd. Dit heeft met name gevolgen voor kunstopdrachten bij scholen. Hierdoor hebben we in 2025 twee kunstopdrachten niet kunnen opstarten.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

Niet van toepassing

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Vanuit het meerjarige kunstprogramma Gemene Grond werkten we in 2025 verder aan de uitvoering van een kunstopdracht in de Sijpesteijntunnel en startten we met kunstopdrachten in Merwede deelgebied 5. Ook is er een plan gemaakt voor kunst in het Beurskwartier.
- We hebben de vindopdracht voor nieuwe voorzieningen voor nachtcultuur voortgezet. Met als resultaat dat bij Fort Lunet II kleinschalige ruimte is gevonden waar plek is voor incidentele nachtprogrammering.
- Via de nadere regel subsidie investering culturele broedplaatsen verstrekten we subsidie aan beheerorganisaties die nieuwe culturele broedplaatsen willen realiseren. In 2025 is hiermee 1260 m2 aan nieuwe werkruimte mogelijk gemaakt.
- Wij hebben onderzocht welk gemeentelijk eigendom (vastgoed en grond) ingezet kan worden als culturele werkruimte of broedplaats, en werkten aan de realisatie hiervan. Dit heeft in 2025 bijvoorbeeld geleid tot een tender voor de Lunetten Forten en een voor Hoefijzerstraat 10.
- We werkten aan de realisatie van het cultuurcluster Berlijnplein binnen de in mei 2021 door de raad vastgestelde kaders.
- We werkten aan het behoud van betaalbare culturele werkruimte in de Vlampijpateliers. Dit heeft geleid tot een sluitende businesscase en een tender voor een hoofdhuurder.
- Voor de realisatie van het nieuwe Depot hebben we in 2025 een aanbestedingsprocedure doorlopen die hoger is uitgevallen dan voorzien. We zijn op verschillende manieren bezig geweest oplossingen te zoeken hiervoor.
- We werkten aan de realisatie van één jongerencultuurhuis voor Vleuten en De Meern gezamenlijk. Begin 2025 is op basis van onderzoek een voorkeurslocatie gekozen: Hindesteinlaan/de Tol. Vervolgens is een haalbaarheidsonderzoek gestart.
- De regelingen voor project- en impulssubsidies zijn uitgevoerd en eind van het jaar zijn beide regelingen herzien en aangepast zodat ze nog beter aansluiten bij wat nodig is om (startende) culturele projecten in de stad te kunnen ondersteunen.
- We werkten aan de realisatie van een wijkcultuurhuis in de Musketon. Na het afronden van het haalbaarheidsonderzoek naar een wijkcultuurhuis op deze locatie zijn nog geen concrete stappen gezet richting ontwerpfase wegens interne ontwikkelingen. Wel hebben er in het kader van Samen Stad Maken gesprekken plaatsgevonden met de betrokkenen uit de buurt.
- We werkten aan de realisatie van zeker tien kunstopdrachten in het kader van de 1,5% regeling, bij scholen, Magazijn de Zon en de bruggen over het Merwedekanaal. Er lopen drie kunstopdrachten die op initiatief van de stad zijn gestart en we werkten aan de verplaatsing en/of renovatie van vier kunstwerken uit de bestaande collectie.
- De Cultuurregio Utrecht (CRU) is een samenwerkingsverband van provincie Utrecht en 26 Utrechtse gemeenten. In 2025 werd het samenwerkingsconvenant tussen de CRU en OCW getekend. Aan de hand van het hernieuwde regioprofiel en de uitvoeringsagenda is in 2025 gefocust op: het Cultuur Innovatiefonds Provincie Utrecht (CIPU), de voortzetting van het Cultureel Doelgroepen Model (CDM) en de opdracht tot het onderzoek (UU) naar de Utrechtse particuliere Geefcultuur.
- Het Utrechtse netwerk Kunst en Gezondheid Utrecht, met partijen uit de cultuur, zorg en welzijn, heeft zich doorontwikkeld met steun vanuit SPUK GALA Eenzaamheid en er zijn diverse kennisbijeenkomsten georganiseerd. Ook zijn er extra projecten op het snijvlak van cultuur en gezondheid gerealiseerd met een gemeentelijke bijdrage gericht op mentale gezondheid.

Financiën 8: Aanbod cultuur

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	0	126	0	0	205	205
Lasten	55.370	54.297	62.733	54.921	54.599	322
Saldo baten en lasten	**-55.370**	**-54.171**	**-62.733**	**-54.921**	**-54.394**	**527**
Onttrekking reserves	1.331	1.331	2.632	578	578	0
Toevoeging reserves	1.400	1.400	0	2.450	2.450	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-69**	**-69**	**2.632**	**-1.872**	**-1.872**	**0**
Totaal	**-55.439**	**-54.240**	**-60.101**	**-56.793**	**-56.266**	**527**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**205**	
Europese bijdrage voor het project Hub In	205	I
Lasten	**322**	
Geen afwijkingen groter dan 0,5 mln. euro en of groter dan 10% van actuele begroting 2025.		

Een toelichting op reserves is niet van toepassing. Er zijn geen verschillen tussen actuele begroting en realisatie met betrekking tot reserves.

Doelstelling 9: Deelname en bezoek cultuur

Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.

Wat hebben we bereikt in 2025?
Door het uitvoeren van verschillende regelingen en projecten hebben we cultuurparticipatie en –educatie in de stad kunnen stimuleren. Met het Uitvoeringsprogramma Cultuurparticipatie 2024-2028 als basis liggen we op schema met het vergroten van het creatieve vermogen van inwoners van de stad. Ook hebben we gewerkt aan een inclusieve cultuursector, waarin iedereen zich herkent.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Uitvoeringsprogramma Huisvesting Culturele en Creatieve Sector 2025-2028	2024	In dit uitvoeringsprogramma staat hoe we meer ruimte willen maken voor culturele voorzieningen en creatieve werkplekken, en wat we komende periode gaan doen om de doelen voor 2040 te behalen.

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Uitvoeringsprogramma Cultuurparticipatie 2024-2028	2023	Hierin staat beschreven wat er in de jaren 2024-2028 uitgevoerd gaat worden op het gebied van cultuurparticipatie.
Cultuurnota 2025-2028 Kleur Bekennen	2023	In deze nota zijn de uitgangspunten beschreven voor de Cultuurnota 2025-2028, met de vier pijlers van de Cultuurvisie 2030 als leidraad.
De Kracht van Cultuur – Kadernota Cultuurparticipatie 2022-2030	2022	De verschillende beleidsthema's en regelingen voor cultuur in de vrije tijd, cultuur in de wijk en cultuur op school, inclusief een visie op het geheel.
Uitvoeringsnota Kunst in de Openbare Ruimte	2021	In deze nota zijn de vier pijlers van de Cultuurnota op verschillende manieren verbonden met de uitgangspunten voor beeldende kunst in de openbare ruimte om de stad mooier en beter te maken
Kunst Kleurt de Stad – Cultuurvisie 2030 en Cultuurnota 2021-2024	2020	De Cultuurvisie en de uitgangspunten voor Cultuurnota 2021-2024, met als pijlers: • Pluriform aanbod • Ruimte voor ontwikkeling • Stimuleren van creatief vermogen • Een inclusieve cultuursector

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Het opstellen van de Utrecht monitor gebeurt een keer per twee jaar. Voor 2025 is de Utrecht monitor opgesteld.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
% Utrechters dat minstens 1x per jaar een culturele activiteit bezoekt.	87% (2009)	-	-	>92%	**89%**		-
Aantal bezoekers aan gesubsidieerde instellingen (in miljoenen).	1,8 (2009)	2,9 miljoen	3,2 miljoen	4,1 miljoen	**3,8 miljoen**		4,1 miljoen
Aantal actieve deelnemers aan	3.791	9.000	8.200	5.500	**5.800**		5.500

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Negen organisaties organiseerden met subsidie uit de nadere regel Subsidie Amateurkunsteducatie 2025-2028 cultureel cursusaanbod voor kinderen, jongeren en volwassenen op locaties in Vleuten/De Meern, Leidsche Rijn, Noordwest, Zuidwest, Zuid, Noordoost en de Binnenstad.
- Het meerjarige programma Creatief Vermogen Utrecht is weer voor vier jaar van start gegaan, met Cultuur & School Utrecht als kersverse penvoerder. Zij werken samen met de HKU als kennispartner op 45 basisscholen en acht middelbare scholen aan het vergroten van het creatieve vermogen van kinderen en jongeren.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- De bijdrage aan PACT Utrecht is stopgezet.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.

- Anders dan in het uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie opgenomen, is de herziening van de regeling Basissubsidie Amateurkunst een jaar verlaat en hebben we de huidige regeling nog een jaar langer uitgevoerd zodat amateurkunstorganisaties wel subsidie konden aanvragen.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- Ook in 2025 hebben we de activiteiten zoals opgenomen in het uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie volgens planning uitgevoerd, met als doel iedereen de kans te geven om met cultuur in aanraking te komen en hieraan deel te nemen. Anders dan in het uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie opgenomen, is de herziening van de regeling Basissubsidie Amateurkunst een jaar verlaat en hebben we de huidige regeling nog een jaar langer uitgevoerd zodat amateurkunstorganisaties wel subsidie konden aanvragen.
- We ondersteunden via de subsidieregeling combinatiefuncties cultuur 2025-2026 acht organisaties die een (of meerdere) cultuurcoach(es) hebben. Deze werken in de wijken Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern, Zuid (Hoograven), Noord-West (Ondiep), Zuid-West en Overvecht en stimuleren cultuurparticipatie, specifiek voor inwoners die een afstand ervaren tot cultuur.
- Wij hebben ons ook in 2025 ingezet om amateurkunsteducatie te behouden op Domplein 4-5. We stuurden de raad daar deze raadsbrief over. Voor Domplein 4-5 werkten we verder aan een toekomstbestendige invulling voor na een verbouwing en deelden hierover de Uitgangspuntennotitie.

- Het netwerk van creatieve mbo en hbo onderwijsinstellingen Utrecht Creative Community organiseerde het BROED festival en elke onderwijsorganisatie heeft een community manager die afgestudeerden ondersteunt. De Culturele Zondagen boden mbo talent plek in de programmering.
- 2025 was het laatste jaar waarin budget vanuit het rijk beschikbaar was voor de Impuls Jongerencultuur waarmee, middels een nadere regel, de actieve cultuurparticipatie van jongeren gestimuleerd wordt. Eind 2025 hebben we een kennisdeelsessie georganiseerd.
- Begin 2025 is de coördinator voor The Culture (eerder Street Culture genoemd) aan de slag gegaan. De coördinator faciliteerde uitwisseling tussen de gemeente en de The Culture-community en gaf voorlichting in de community. Ook dacht de coördinator mee met de gemeente over manieren om beter aan te sluiten bij dit deel van de cultuursector.
- We hebben onze zoektocht naar nieuwe locaties voor het toevoegen van wijkcultuurvoorzieningen voortgezet, waarbij we ook nog steeds kijken naar de mogelijkheid van slim ruimtegebruik.
- Samen met en via Utrecht & Partners (in 2025 nog Utrecht Marketing) werkten we aan het bevorderen van cultuurparticipatie (Culturele Zondagen en UITfeest), collectieve cultuurmarketing (zoals de Uitagenda) en voerden we onderzoek uit (zoals het Culturele Doelgroepenmodel). 2025 was het laatste jaar van de Culturele Zondagen en het UITfeest.
- Om de basissubsidie amateurkunst te kunnen behouden, hebben we de onderbesteding van de regeling amateurkunsteducatie 2025-2028 en mogelijke bestemmingsfondsen die terugvloeien naar de gemeente ingezet. Daarnaast hebben inmiddels Stadsschouwburg, Centraal Museum en TivoliVredenburg toegezegd samen de basissubsidie amateurkunst te financieren voor de huidige cultuurnotaperiode.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Financiën 9: Deelname en bezoek cultuur

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	381	375	0	512	935	423
Lasten	9.351	9.300	8.677	10.382	10.695	-313
Saldo baten en lasten	**-8.970**	**-8.925**	**-8.677**	**-9.870**	**-9.760**	**110**
Onttrekking reserves	98	98	0	150	150	0
Toevoeging reserves	0	0	0	150	150	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**98**	**98**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-8.872**	**-8.827**	**-8.677**	**-9.870**	**-9.760**	**110**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**423**	
Hogere baten dan begroot van uit de verhuur van het Domplein 4-5 door onder andere de verhuur aan muziekdocenten en de Theaterschool Utrecht	374	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Overige baten	49	I
Lasten	**-313**	
Overschrijding op de beheerkosten van het Domplein 4-5. Tegenover de hogere lasten staan ook extra inkomsten (zie toelichting baten).	-458	I
Overige lasten	145	I

En toelichting op mutatie in de reserves is niet van toepassing.

Doelstelling 10: Vastgoed

Voldoende en optimaal gespreid toekomstbestendig vastgoed dat bijdraagt aan klanttevredenheid huurders en maatschappelijke doelstellingen gemeente.

- In 2025 hebben we nieuwe gebouwen gerealiseerd of gerenoveerd die nodig zijn om te blijven bijdragen aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Hoogtepunten waren de start van de bouw van de Internationale School Utrecht en de verbouwing van Magazijn de Zon.
- Voor deze doelstelling is in 2025 nieuw beleid vastgesteld: de Beleidsnota Vastgoed 2025-2030
- We signaleren dat het lastig is en blijft om het aantal voorzieningen in hetzelfde tempo als de groei van de stad mee te laten groeien. Dit komt met name door het bouwen in hoge dichtheden, wat vaak duurder is en meer afstemming vereist.
- In 2025 hebben we ook diverse gebouwen duurzamer en toegankelijker gemaakt en bij nieuwbouw is, waar dat financieel kan, steeds meer aandacht voor circulair bouwen, zoals we met het upcycle centrum laten zien.
- We hebben het contact met onze huurders versterkt, bijvoorbeeld door het oprichten van een huurderspanel.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Vastgoed 2025-2030	2025	Beleidsnota Vastgoed is het uniforme beleidskader met de spelregels voor het gemeentelijk vastgoed.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Bij de indicatoren wordt met een kleur aangegeven of de uitvoering conform de raming is gelopen. De betekenis van de kleuren is te vinden in de leeswijzer.

Meer toelichting op de indicatoren en het verloop hiervan kunt u vinden in de webversie van de Jaarstukken 2025.

Indicator	Nul meting	Doel-stelling 2024	Realisatie 2024	Doel-stelling 2025	Realisatie 2025	Stop licht	Doel-stelling 2026
Klanttevredenheid.		-	-	7,0	**6,2**		-
		PM	PM	>90%	**94%**		>90%

% panden op onderhoudsniveau 3.						
Gereduceerde CO2 uitstoot in tonnen.	-	-	PM	**5.370**		PM

Activiteiten

Nieuwe activiteiten in 2025

Deze activiteiten hebben we gerealiseerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben opvolging gegeven aan de pilot Right to Bid, door in 2025 een initiatief te selecteren voor de Oranjebrug. Hierover hebben we u geïnformeerd in de Raadsbrief Verzamelbrief Beleidsnota Vastgoed en stand van zaken moties en toezeggingen.
- We hebben het contract voor kortlopend leegstandsbeheer met AdHoc geëvalueerd, deze evaluatie heeft ertoe geleid dat we het contract verlengd hebben.
- We hebben opnieuw een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd.
- We hebben maatregelen uitgevoerd die voortkwamen uit technische risico-inspecties, welke een onderdeel van het plan van aanpak is naar aanleiding van het informatieonderzoek over de wettelijke zorgplicht.
- Bij de behandeling van de VJN 2024 is de motie 315 'Hand in eigen boezem' aangenomen om de verkoop van het pand aan de Ravellaan 96 te onderzoeken, alsmede een onderzoek te starten naar de verkoop van vastgoed dat niet bijdraagt aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Hiermee zijn we in 2024 gestart en in 2025 mee verdergegaan.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer zouden doen in 2025

Deze activiteiten hebben we in lijn met de Programmabegroting 2025 beëindigd in 2025.

- We stellen geen nulmetingen van ons vastgoed meer op, als uitgangspunt voor de meerjarige strategieën. Deze hebben we in 2024 allemaal afgerond.
- In 2024 is het verbeterproces van het omzetten meerjaren onderhoudsplan (MJOP) in een jaarplan, inclusief financiële dekking, aangepast. Daarmee is deze activiteit afgerond en hebben we deze in 2025 niet uitgevoerd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in Programmabegroting 2025.
Niet van toepassing.

Activiteiten die we zouden blijven doen in 2025

Deze activiteiten hebben we uitgevoerd zoals in de Programmabegroting 2025 opgenomen.

- We hebben het 'jaarplan onderhoud' steeds concreter gemaakt en huurders hierover geïnformeerd.
- We hebben het 'jaarplan onderhoud 2025' uitgevoerd.
- In 2025 zijn we verdergegaan met het toegankelijk maken van het gemeentelijk vastgoed. Hierover hebben we u geïnformeerd in de Raadsbrief Verzamelbrief Beleidsnota Vastgoed en stand van zaken moties en toezeggingen.

- Voor de panden waar we aansluitingen hebben, hebben we slimme meters zoveel mogelijk uitgerold voor het gebruik van elektriciteit, warmte, gas en water.
- We hebben met huurders klantgesprekken gevoerd over de dienstverlening van de Vastgoedorganisatie.
- We hebben Meerjaren Strategische Programma's uitgewerkt.
- We hebben verder gewerkt aan het op orde brengen van de Vastgoedorganisatie, door onder andere het doorontwikkelen van de robuuste structuur voor projectbeheersing en het verbeteren van de informatiehuishouding.
- Gemeentelijk vastgoed hebben we ingezet voor de huisvesting van kwetsbare doelgroepen zoals statushouders en Oekraïense vluchtelingen.
- We blijven gemeentelijk vastgoed maatschappelijke waarde geven door onderzoek te doen naar geschikte maatschappelijke functies voor een gebouw.
- Door het Makelpunt hebben we een bijdrage geleverd aan het verhogen van de bezettingsgraad van de gemeentelijke locaties en die van onze samenwerkingspartijen. Hiermee hebben we het maatschappelijk rendement verder vergroot en hebben we (onderlinge) samenwerking in deze gebouwen gestimuleerd.

Deze activiteiten hebben we afwijkend of anders gerealiseerd dan opgenomen in de Programmabegroting 2025.

- We hebben regulier onderhoud uitgevoerd en de vervanging van de Gagelsteede is in initiatieffase. Voor het overige vastgoed dat gebruikt wordt voor natuur- en milieueducatie (steedes) geldt nu geen vervangingsopgave.
- We hebben invulling gegeven aan tijdelijk beheer leegstand door verschillende kleine panden te verhuren. We zijn geen aanbesteding gestart voor het in gebruik geven van panden. Hierover hebben we de raad met een brief geïnformeerd.

Financiën 10: Vastgoed

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	28.592	27.592	33.241	32.173	29.454	-2.720
Lasten	29.475	34.680	28.543	28.113	31.209	-3.095
Saldo baten en lasten	**-883**	**-7.087**	**4.699**	**4.060**	**-1.755**	**-5.815**
Onttrekking reserves	65.417	67.697	3.225	1.149	2.898	1.749
Toevoeging reserves	4.338	4.508	4.007	4.737	4.886	-149
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**61.079**	**63.189**	**-781**	**-3.588**	**-1.988**	**1.600**
Totaal	**60.196**	**56.101**	**3.917**	**472**	**-3.743**	**-4.215**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves tussen de realisatie en actuele Begroting 2025 toegelicht.

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-2.720**	
Lagere baten doordat de EML-maatregelen (Erkende maatregelenlijst voor energiebesparing) niet zijn uitgevoerd en vervolgens ook niet kunnen worden doorbelast. Hiertegenover staan ook lagere lasten.	-3.450	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Lagere huuropbrengsten door leegstand. Dit nadeel is onttrokken aan de bestemmingsreserve Leegstand Utrechts Vastgoed.	-1.960	I
De doorbelasting van servicekosten MFA zijn, net als de daadwerkelijke realisatie van deze servicekosten, niet begroot.	1.231	I
Hogere baten door incidentele afkoop.	600	I
Hogere huurbaten op diverse panden door incidentele huuropbrengsten.	859	I
Lasten	**-3.095**	
Hogere lasten zijn veroorzaakt doordat de kosten van het onderhoud van het Stadskantoor ter hoogte van 2,636 miljoen euro met een besteding- en dekkingsvoorstel ten laste van de voorziening gebracht worden. Daarnaast zijn er nagekomen facturen over 2024 en kosten die zijn gemaakt voor diverse calamiteiten bij o.a. Nieuw Welgelegen. Overige overschrijding wordt verklaard door hoger correctief en preventief onderhoud bij o.a. Stadhuis, Domplein en Centraal Museum.	-5.900	I
Lagere lasten doordat de EML-maatregelen (Erkende maatregelenlijst voor energiebesparing) niet zijn uitgevoerd. Hiertegenover staan ook lagere baten.	3.300	I
De lasten van servicekosten MFA zijn niet begroot. De lasten die gemaakt zijn worden doorbelast aan de gebruiker.	-1.231	I
Hogere lasten als gevolg van calamiteiten die zich in 2025 hebben voorgedaan (o.a. Sartreweg en Castellum). Dit nadeel is gedeeltelijk onttrokken aan de bestemmingsreserve Calamiteiten Utrechts Vastgoed.	-900	I
Diverse kleine verschillen overige lasten (o.a. taxatie, verkoopkosten en pandverkenningen).	-612	I
Onderbesteding op de kapitaallasten door verlaging van de interne rente van 2% naar 1,75% en door vertraging in de planning van de diverse projecten.	2.248	I
Reserves	**1.600**	I
Onttrekkingen	**1.749**	
Onttrekking toegankelijkheid vastgoed ten behoeve van het toegankelijk maken van de panden.	334	I
Hogere onttrekking aan de bestemmingsreserve Leegstand Utrechts Vastgoed i.v.m. een nadeel op de huuropbrengsten a.g.v. leegstand.	1.749	I
Hogere onttrekking aan de bestemmingsreserve Calamiteiten Utrechts Vastgoed n.a.v. calamiteiten die zich hebben voorgedaan.	666	I
Lagere onttrekking uit de reserve Stadskantoor omdat de vervanging van de verlichting nog niet is afgerond.	-1.000	I
Toevoegingen	**-149**	
Toevoeging vanuit een B&D voorstel jaar 2024 achterstallig onderhoud Attleeplantsoen	-149	I

Risico's

Toprisico's programma	Maatregel
De groei van de stad leidt tot druk op de beschikbare ruimte, middelen en voorzieningen en daarmee een gezonde leefomgeving. Als de vierkante meters en	• Realisatie van de barcode RSU jaarlijks monitoren en op basis daarvan zo nodig bijsturen.

Toprisico's programma	Maatregel
de middelen voor de maatschappelijke voorzieningen, waaronder sportaccommodaties, plekken voor cultuur en buurtcentra, onvoldoende meegroeien ontwikkelt de stad zich niet in balans.	• Slim benutten van de ruimte en voorzieningen die er zijn. • We maken een Integraal Huisvestingsplan Sport. • Prioriteren investeringen conform Ongelijk investeren voor Gelijke Kansen.
Door de problematiek rondom netcongestie bestaat de kans dat projecten geen doorgang kunnen vinden of dat meerkosten nodig zijn om netbewust te bouwen. Hierdoor bestaat het risico dat de hoeveelheid maatschappelijk vastgoed onvoldoende meegroeit met de groei van de stad.	• We onderzoeken andere technische oplossingen om gebouwen toch aan te sluiten op het energienet. • Inzetten op het gasloosready opleveren van gebouwen. • Bij onvoldoende ruimte om gebouwen aan te sluiten op het energienet, moeten we prioriteren welke maatschappelijke voorzieningen voor gaan.
Personeels- en vrijwilligerstekort: Het is momenteel een krappe arbeidsmarkt waardoor mogelijk ambities moeten worden bijgesteld of de uitvoering vertraging oploopt. Binnen de zwembaden blijft er een structurele behoefte aan zweminstructeurs. Maar ook partijen in de stad hebben tekorten. Er is onder andere tekort aan zorg- en welzijnspersoneel, pedagogisch medewerkers, vrijwilligers en bouwpersoneel.	• Uitvoeren beleidsnota arbeidsmarkt: actieve en gerichte benadering van de arbeidsmarkt, met focus op kansrijke start(o.a. kinderopvang en kraamzorg) en ouderen. • Verhogen instroom en verminderen uitstroom medewerkers door ruimte voor leren en ontwikkelen. • Flexibiliteit in de bezetting inbouwen voor pieken en dalen. • We zetten samen met sportverenigingen actief in op de inzet van zelfbeheer binnen de zwembaden. • Extra inzet op werven en behouden van vrijwilligers.
We hebben wettelijke resultaatdoelen voor het realiseren van: • opvangplekken van Oekraïners, • asielopvang en opvang voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (spreidingswet), • Doorstroom statushouders van asielopvang naar een woonplek (huisvestingstaakstelling) • Bewaken humanitaire ondergrens voor kwetsbare dakloze EU migranten en ongedocumenteerde mensen • Inburgering van nieuwkomers Het wordt om diverse redenen steeds moeilijker deze wettelijke resultaten te behalen: • Schaarste in de stad: fysieke ruimte en uitvoerend professionals.	Algemeen: We blijven inzetten op actieve lobby en afstemming met het Rijk, indien mogelijk met G4 en VNG. Oekraïne: • verlengen bestaande opvanglocaties • Realiseren nieuwe opvanglocaties Asielopvang: • Uitwerken en uitvoeren meerjarige samenwerkingsafspraken met COA, ook voor Plan Einstein. • Blijvende zoektocht naar asiellocaties (incl AMV) en zo langdurig (duurzaam) mogelijk • Herijking convenant gezond pedagogisch klimaat voor AMV.

Toprisico's programma	Maatregel
• Door toename van de doelgroepen en toename van de kwetsbaarheid zijn meer opvangplekken nodig en stijgt de druk op zorg(denk aan JGZ en aanvullende zorg), sociale- en maatschappelijke voorzieningen in de stad (denk aan onderwijs en onderwijshuisvesting). • Onzekerheid van de impact van het Europese migratiepact en nieuwe EU terugkeer richtlijn op de opvang voor ongedocumenteerde mense n. • Onzekerheid van de impact van de voorgenomen wetswijzigingen rond spreidingswet, voorrang en huisvesting statushouders, asiel en strafbaarstelling illegaliteit. • De onduidelijkheid over het langetermijnbeleid rondom de Oekraïense ontheemden na aflopen van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) op maart 2027. • Rijksbudget voor gemeenten en partners COA, IND en Vluchtelingenwerk staan onder druk. • Budget voor uitvoeringskosten inburgering groeit nog niet mee met de opgave.	Huisvesting statushouders: • Samenwerking met woningbouwcorporaties versterken. • Onderzoeken van alternatieven voor huisvesting statushouders. Inburgering: We nemen maatregelen om de kosten te verlagen en hebben tijdelijke dekking via de VJN2025.
Onduidelijke Rijksfinanciering maakt dat we onze aanpak op onderdelen moeten herijken. Waar de gevolgen al duidelijk zijn, staat dit opgenomen per doelstelling.	• Lobby richting het Rijk: samen met partners geven we aan dat gemeenten tegen de grens oplopen van de activiteiten die ingezet kunnen worden in verhouding tot de financiën. • Opdrachten en subsidieplafonds verlagen. • Aanvullende financiering zoeken, zoals private financiering van cultuur. • Ontwikkelingen rondom het demissionair kabinet en het aanstaande nieuwe coalitieakkoord nauw volgen.
Zowel landelijke politieke beslissingen en uitspraken (bv. voorstel om migranten scherper te gaan monitoren), als internationale gebeurtenissen (Gaza) maken veel los in de stad. Het geeft een gevoel van onmacht en frustratie. Onder meer bij welzijn, jongerenwerk en onderwijs vraagt dit vaardigheden om hier op een goede manier op in te kunnen spelen	• Inzet op vaardigheden en kennis over deze thema's bij welzijn en jongerenwerk via Utrecht zijn We Samen, deels gefinancierd door Rijksgelden vanuit de NCTV. • Stellingname van college en raad over deze thema's.
De online leefwereld wordt steeds belangrijker. Op inhoud zien we dat wat online gebeurt, grote impact	• Vanuit Utrecht Zijn We Samen hebben we de Utrechtse Online Coalitie opgericht

Toprisico's programma	Maatregel
heeft, met name op jongeren. Vanwege de groeiende macht van bigtech en de groeiende mogelijkheden online voor extreme meningen en content, verwachten we dat de komende jaren hier steeds meer aandacht op nodig is.	met partners uit o.a. welzijn, jongerenwerk en onderwijs. Zo vergroten we de kennis over online wereld en gaan we online extremisme en polarisatie tegen. • Voor de langere termijn werken we aan borging van de online vaardigheden in onze bredere aanpak van polarisatie en radicalisering.
Vorig jaar waren er veel meer aanvragen dan er financiering beschikbaar was vanuit de subsidieregeling inclusie en diversiteit. De subsidieregeling 2026-27 proberen we nog toegankelijker te maken voor groepen die wat meer moeite hebben met aanvragen. Verwachting is dat de respons opnieuw groot gaat zijn. Risico is dat er teleurstelling optreedt bij een groot aantal aanvragers omdat ze ondanks een goede aanvraag geen financiering krijgen.	• Goede voorlichting en verwachtingsmanagement, door deelnemers in het aanvraagproces er ook op te wijzen dat het goed kan dat er heel veel animo is. • Deelnemers aanmoedigen om samen te werken bij een aanvraag. • We passen geleerde lessen toe in de nieuwe aanvraagronde.
De stapeling van veranderingen in de zorgwetgeving en kwaliteitseisen maken dat we niet blijvend kunnen voldoen aan de zorgwetgeving en zorgkwaliteitseisen. Terwijl we juist onze zorg moeten doorontwikkelen gezien de dalende vaccinatiegraad en het toenemend aantal dak- en thuisloze mensen in Utrecht.	Met de in de VJN2025 toegekende middelen kunnen we de organisatorische en juridische randvoorwaarden duurzaam borgen. Hiermee komt dit risico in het vervolg te vervallen.
Hoog ziekteverzuim onder personeel Volksgezondheid brengt uitvoering onder druk, waaronder bij de JGZ.	Voortzetten extra aandacht voor werkdruk en frequent verzuim om ziekteverzuim terug te dringen.
Door een veranderend klimaat kunnen extreme regenval en extreme hitte Utrechters treffen.	• Inzetten op vergroening rondom gemeentelijk vastgoed in een hoog stedelijke omgeving. • Hittebestendige en geïsoleerde gebouwen opleveren.
De houdbaarheid van het sociaal domein staat onder druk. Ingezette koers om het sociaal domein te hervormen leidt ook tot extra verwachtingen van de sociale basis, en een hogere druk voor o.a. informele zorgorganisaties, welzijnswerk, vrijwilligers en mantelzorgers.	• We werken met de hervormingen aan het versterken van de houdbaarheid van het sociaal domein en andere manieren van werken: meer groepsgericht, wijk- en buurtgericht, collectief en digitaal. • Dit wordt zichtbaar in de herziening van subsidies in de sociale basis, de inkoop van zorg en welzijn en in vernieuwende werkwijzen die we ontwikkelen met partners in de stad. • Vanaf 2027 vindt er binnen de Wmo een budget en taakverschuiving plaats waarmee we beogen meer inwoners in de sociale

Toprisico's programma	Maatregel
	basis passende ondersteuning te bieden.

Vervallen Risico's	Reden
Oplopende kosten maken dat Utrechters minder goed kunnen rondkomen.	Vanwege het structurele karakter van dit risico is het opgenomen in beleid en als verschilmaker in de Sociale Visie. Hoewel we de bestaansonzekerheid daarmee niet meteen oplossen is het geen strategisch risico meer en komt dit punt in het vervolg te vervallen

De toprisico's met financiële gevolgen zijn terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de toprisico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

x € 1.000

Levendige en gezonde stad	Geautoriseerd t/m 2025	Realisatie t/m 2024	Raming 2025	Realisatie 2025	Afwijking raming - realisatie 2025	Restant krediet
Totaal vervangingsinvesteringen	**261.237**					
Totaal uitbreidingsinvesteringen A	**229.002**					
Toegankelijke sportvoorzieningen	**162.596**					
Vervangingsinvesteringen	68.514	6.526	7.039	4.864	2.175	61.129
Uitbreidingsinvesteringen A	94.082	8.127	9.241	442	8.799	85.973
Vastgoed	**326.892**					
Vervangingsinvesteringen	192.723	88.831	56.995	23.805	33.190	96.658
Uitbreidingsinvesteringen A	134.169	4.761	13.606	5.781	7.825	123.627
Nieuwkomers	**750**					
Uitbreidingsinvesteringen A	750	750	0	0	0	0
Totaal	**490.238**	**108.995**	**86.881**	**34.892**	**51.989**	**367.387**

Doelstelling toegankelijke sportvoorzieningen

Vervangingsinvesteringen

De verschillen tussen raming en realisatie worden vooral veroorzaakt door verschuivingen in de projectplanning, onder meer door politieke besluitvorming, technische vertragingen, bezwaren van omwonenden en heroverweging van de projectinvulling. Hierdoor zijn uitgaven regelmatig doorgeschoven naar latere jaren en is het opleverjaar in veel gevallen aangepast naar 2026. Daarnaast zijn bij enkele projecten administratieve correcties nodig omdat kosten op onjuiste projecten zijn geboekt of afspraken tussen betrokken partijen nog worden verduidelijkt. Waar projecten wel zijn afgerond, vallen afwijkingen beperkt uit of is sprake van meevallers, bijvoorbeeld door gunstige aanbestedingen of uitgestelde onderhoudsbehoefte.

Uitbreidingsinvesteringen A

De verschillen tussen raming en realisatie worden vooral veroorzaakt door vertragingen in de voorbereiding en uitvoering, onder meer door netcongestie, bezwaren bij aanbestedingen, ontwerpfouten, capaciteitsproblemen en heroverweging van de projectaanpak. Hierdoor zijn diverse projecten later gestart dan gepland en zijn uitgaven doorgeschoven naar latere jaren, waarbij het opleverjaar veelal is aangepast naar 2026. In enkele gevallen is de scope verkleind of is besloten het project voorlopig niet door te zetten, wat leidt tot lagere realisatie of het wegvallen van toekomstige uitgaven.

Doelstelling Vastgoed

Vervangingsinvesteringen

De verschillen tussen raming en realisatie worden vooral veroorzaakt door vertragingen in de planning, onder meer door langere doorlooptijd van definitie en ontwerpfase, langere aanbestedingstrajecten, en onvoorziene omstandigheden in de uitvoering. Hierdoor schuiven uitgaven door naar latere jaren en worden opleverjaren in meerdere gevallen bijgesteld.

Uitbreidingsinvesteringen A

De verschillen tussen raming en realisatie worden vooral veroorzaakt door vertragingen in de planning, onder meer door het later verlenen van omgevingsvergunningen, langere doorlooptijd van definitie en ontwerpfase, het wisselen van architecten en bredere gebiedsontwikkelingsfactoren zoals personeelstekorten, dekkingsvraagstukken en netcongestie.
Hierdoor schuiven uitgaven door naar 2026 en 2027, terwijl in de ramingen nog werd uitgegaan van uitvoering in 2025. Voor de RRP (Regeling Risicovolle Projecten) en de Merwedeprojecten wordt de aangepaste planning toegelicht in de rapportages aan de raad en zal het opleverjaar worden bijgesteld in de Programmabegroting 2027.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
GGD regio Utrecht (GGDrU)	De Wet Publieke Gezondheid beschrijft taken op het gebied van preventie, gezondheidsbevordering en ziektebestrijding. In de Gemeente Utrecht worden deze taken deels uitgevoerd door de GGD regio Utrecht en deels door de Gemeente Utrecht zelf. De Gemeente Utrecht heeft gekozen voor een eigen afdeling Volksgezondheid die bestuurlijk valt onder de wethouder Volksgezondheid. In 2013 zijn specifieke afspraken door de Gemeente Utrecht en GGDrU vastgelegd in het arrangement Publieke Gezondheid.	4.233

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders				
Ondersteuning van nieuwkomers: activiteiten Plan Einstein, de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), maatschappelijke begeleiding van statushouders en ondersteuning van voormalig alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV).	Reguliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers)	13.500	13.957	-457
Totaal doelstelling 1		13.500	13.957	-457
Doelstelling 2: Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar				
Beheerde speeltuinen	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden	2.880	2.862	18
Een tegen Eenzaamheid		90	90	0
Maatschappelijke diensttijd Utrecht		413	413	0
Scoutingactiviteiten		262	239	23
Versterken Sociale Basis		227	226	1
Belangenbehartiging en Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	1.681	1.616	65
Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie: Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	654	668	-14

Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	2.341	2.288	53
Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	959	997	-38
Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren	920	970	-50
NT2 voor volwassenen	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	161	161	0
Sociaal makelaarschap	Sociaal makelaars zetten in op het versterken van sociale netwerken in de wijk, zodat deze krachtiger worden en waarmee ook de veerkracht van bewoners in de wijk vergroot wordt.	0	23	-23
Stimuleren vrijwilligerswerk	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen	214	183	31
Taal en digitale vaardigheden (jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	68	67	1
Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren, ondersteunen en organiseren van informele zorg inclusief mantelzorgondersteuning	6.744	6.550	194
Totaal doelstelling 2		17.614	17.353	261
Doelstelling 3: Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen				
Inclusie en Diversiteit		500	549	-49
Uitvoering wga-taken en aanvullende preventieve activiteiten		601	601	0
Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit	264	90	174
Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	70	0	70

Totaal doelstelling 3		1.435	1.240	195
Doelstelling 4: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke welzijnsaccommodaties				
Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	80	55	25
Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid.	1.070	1.176	-106
Totaal doelstelling 4		1.150	1.231	-81
Doelstelling 5: Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving				
Support aangepast sportaanbod	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	101	96	5
Support buurtsportcoach	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	79	132	-53
Support samenwerking	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	137	39	98
Support sportaanbieders	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	105	84	21
Grootschalige schoolsportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	60	46	14
Grootschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige sportevenementen	235	238	-3
Kleinschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	73	85	-12
Sport, bewegen en verenigingsondersteuning (topsport)	Ondersteunen van verenigingen, topsporters, topsporttalentenen vestiging talentcentra	0	30	-30
Sport, bewegen en verenigingsondersteuning	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders en grotere sportdeelname	0	68	-68
Talentenprogramma's sport	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	80	82	-2
Totaal doelstelling 5		870	900	-30

Doelstelling 6: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen				
Basisvoorzieningen	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	437	367	70
Tuinen en parken	Volkstuinen	194	194	0
Totaal doelstelling 6		631	561	70
Doelstelling 7: Het percentage Utrechters met een goed ervaren gezondheid neemt toe				
Sekswerk: Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten (DUUP)		601	583	18
Sekswerk: Stedelijke hulp- en dienstverlening en begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten		956	925	31
Toeleiding naar (bemoei)zorg	Toeleiding naar (bemoei)zorg	195	195	0
Verslavingszorg	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	2.150	2.031	119
WMO collectieve GGZ preventie	Subsidie ten behoeve van een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in Utrecht	72	68	4
Gezond Leren op School	Schoolbesturen PO kunnen voor scholen met een schoolweging hoger dan 30 en voor speciaal onderwijs een subsidie aanvragen voor een gezond aanbod van gezonde lunch, beweegactiviteiten, ouderbetrokkenheid en voedseleducatie. Doelstelling is een gezonde	887	858	29
Verslavingspreventie basis	Bewustwording, motivering en gedragsverandering.	1.204	1.204	0
Verslavingspreventie Ongelijk investeren	Verslavingspreventie Ongelijk investeren	162	162	0
Preventie KOPP/KOV-kinderen	Preventie KOPP/KOV-kinderen	237	237	0

Totaal doelstelling 7		6.464	6.263	201
Doelstelling 8: Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen				
Culturele broedplaatsen stedelijke regio		115	78	37
Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen		434	264	170
Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen Attleeplantsoen 39		110	0	110
Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein		40	32	8
Nachtcultuur		90	88	2
Professionalisering organisaties		50	50	0
Stedelijk beheer cultureel vastgoed	Het beheren en verhuren van culturele werkruimtes en voorzieningen	447	447	0
Investeringsbijdrage Muziekstudio's	De realisatie van muziekstudio's in de gemeente Utrecht, die tegen een betaalbaar tarief kunnen worden gehuurd door muzikanten en/of geluidskunstenaars en/of producers	163	163	0
Productie en programmering	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	650	651	-1
Impulssubsidies cultuur	Het stimuleren van nieuwe, talentvolle makers en initiatieven die het culturele aanbod aanvullen	217	202	15
Cultuurnota 2-jarige regeling	Het stimuleren van startende culturele projecten.	749	767	-18
Cultuurnota 4-jarige regeling	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	47.294	47.361	-67
Projectsubsidies cultuur (ronde 1)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	222	222	0
Projectsubsidies cultuur (ronde 2)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	235	235	0

Projectsubsidies cultuur (ronde 3)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	218	161	57
Projectsubsidies cultuur (ronde 4)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	219	221	-2
Totaal doelstelling 8		51.253	50.942	311
Doelstelling 9: Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad				
Amateurkunsteducatie	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	915	915	0
Mediaplatform	Het beheren en uitvoeren van een stedelijke journalistiek mediaplatform	42	42	0
Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten - de Meern	De ontwikkeling van 3 jongerencultuurhuizen in Leidsche Rijn, Vleuten - de Meern	322	306	16
Impuls jongerencultuur	Het ondersteunen van initiatieven voor en door jongeren waarmee zij zich creatief kunnen ontwikkelen	465	450	15
Cultuurnota 4 jarige regeling participatie	Het stimuleren en faciliteren van een pluriform cultureel aanbod en ontwikkelruimte	3.926	3.926	0
Basissubsidie Amateurkunst	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	420	380	40
Cultuurnota 2021-2024 participatie	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	0	0	0
Cultuurparticipatie	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1.121	1.071	50
Combinatiefunctionarissen	Het aanstellen van cultuurcoaches die een brede doelgroep laten kennismaken met kunst en cultuur.	278	253	25
Totaal doelstelling 9		7.489	7.343	146
Totaal Levendig en gezonde stad		**100.406**	**99.790**	**616**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Algemene middelen en overhead

Programma overzicht

Wij staan voor een duurzaam financieel beleid, een gezonde financiële positie van de gemeente voor nu en in de toekomst. Met daarbij een lichte, betrouwbare en wendbare bedrijfsvoering, die qua omvang en werkzaamheden meebeweegt met onze gemeentelijke organisatie.

Portefeuillehouder(s): Susanne Schilderman, Rik van der Graaf

Financiën programma

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	1.227.110	1.249.655	1.291.535	1.334.174	1.363.501	29.327
Lasten	275.189	263.834	267.203	269.128	266.958	2.170
Saldo baten en lasten	**951.922**	**985.821**	**1.024.333**	**1.065.046**	**1.096.543**	**31.497**
Onttrekking reserves	210.513	211.141	79.569	150.101	149.840	-260
Toevoeging reserves	271.194	281.991	44.959	105.009	116.292	-11.283
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-60.681**	**-70.850**	**34.611**	**45.092**	**33.548**	**-11.543**
Totaal	**891.241**	**914.971**	**1.058.943**	**1.110.138**	**1.130.092**	**19.954**

De baten in dit programma zijn 1.363,501 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Gemeentefonds (1.115,69 miljoen euro)
- OZB (228,6 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 267 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Informatie- en procesmanagement (68,5 miljoen euro)
- Personeelszaken, facilitair en huisvesting 63,8 miljoen euro)
- Financiën & inkoop en juridische zaken (27,2 miljoen euro)
- Overige ondersteunende functies (26,3 miljoen euro)
- Overhead decentraal (83,1 miljoen euro)
- Vennootschapsbelasting (0,665 miljoen euro).

In dit programma is in 2025 149,8 miljoen euro onttrokken en 116,3 miljoen euro toegevoegd aan de reserves. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Algemene Middelen

Wij staan voor een duurzaam financieel beleid, een gezonde financiële positie van de gemeente voor nu en in de toekomst. Met daarbij een lichte, betrouwbare en wendbare bedrijfsvoering, die qua omvang en werkzaamheden meebeweegt met onze gemeentelijke organisatie.

Portefeuillehouder(s): Susanne Schilderman, Rik van der Graaf
Financiën 1: Algemene Middelen

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	1.220.406	1.242.137	1.286.729	1.329.150	1.357.948	28.798
Lasten	7.696	4.450	13.476	-3.938	-2.631	-1.307
Saldo baten en lasten	**1.212.710**	**1.237.687**	**1.273.253**	**1.333.088**	**1.360.579**	**27.491**
Onttrekking reserves	203.648	203.648	79.569	138.377	138.377	0
Toevoeging reserves	262.944	267.029	44.959	104.928	112.748	-7.820
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-59.296**	**-63.381**	**34.611**	**33.449**	**25.629**	**-7.820**
Totaal	**1.153.414**	**1.174.306**	**1.307.864**	**1.366.537**	**1.386.209**	**19.671**

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**28.798**	
Gemeentefonds	**15.540**	
Dit is het effect van de september- en decembercirculaires die niet in de begroting zijn verwerkt i.v.m. publicatiemoment door het Rijk.	7.782	S
Ontvangen verrekeningen voorgaande jaren	5.557	I
Ontwikkeling maatstaven	2.201	S
Onroerende-zaakbelastingen woningen	1.315	I
De afwijking wordt veroorzaakt door waardeontwikkeling en ontvangsten uit voorgaande jaren. In de bijlage Kostendekkendheid Tarieven en Leges staat een nadere toelichting.		
Onroerende-zaakbelastingen niet-woningen	11.112	I
De afwijking wordt veroorzaakt door waardeontwikkeling en ontvangsten uit voorgaande jaren. In de bijlage Kostendekkendheid Tarieven en Leges staat een nadere toelichting.		
Toeristenbelasting	307	I
De afwijking wordt veroorzaakt door meeropbrengsten uit voorgaande jaren. In de bijlage Kostendekkendheid Tarieven en Leges staat een nadere toelichting.		
Overige baten	524	I
Lasten	**-1.307**	
Algemene stelposten	**-2.313**	
Stelposten zijn posten die wel in de begroting zijn meegenomen voor het algemene beeld, maar nog niet nader zijn uitgewerkt naar de programma's of ingevuld. Dit omdat nog niet bekend is hoe de verdeling precies plaatsvindt.		

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Soms is het niet mogelijk een post (geheel) af te wikkelen en resulteert een resultaat op een stelpost:		
• Stelpost majeure ontwikkelingen: Abusievelijk is in de eindejaarswijziging 2025 het positief effect van de BUIG gecorrigeerd op de stelpost in plaats van op het programma. Dit positief resultaat is hierdoor onderdeel van de lagere uitkeringslasten BUIG door hogere bijstelling dan werkelijke lasten zoals toegelicht in programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid.	-1.000	I
• In de Voorjaarsnota 2024 was een vrijval van 4,8 miljoen opgenomen voor het jaar 2025. Bij de Jaarrekening 2024 heeft de onttrekking al plaatsgevonden. Met een begrotingswijziging is het jaar 2025 gecorrigeerd.	-4.800 3.311	I I
• In de Voorjaarsnota 2024 Is er teveel interne rente toegerekend aan de activareserve. In de Voorjaarsnota 2025 is dit gecorrigeerd. De vrijval uit de activareserve is gereserveerd op een stelpost voor het geval de interne rente niet in evenwicht zou zijn en aanvullend rentelasten gedekt moeten worden.	176	I
• Overige stelposten		
Financiering	**573**	
• Lager dan geraamde externe rentelasten m.b.t. langlopend opgenomen leningen door achterblijvende financieringsbehoefte	3.296	I
• Lagere rentelasten op kortlopende leningen t.b.v. saldoregulatie door gedaalde rente	520	I
• Hogere toerekening interne rente als gevolg van hogere boekwaarde investeringen	-3.327	
• Overige lasten Financiering	84	I
Onroerende-zaakbelastingen niet-woningen Betreft een verrekening van de deelnemersbijdrage aan de BghU	1.094	I
Onroerende-zaakbelastingen woningen Betreft een verrekening van de deelnemersbijdrage aan de BghU	-833	I
Overige Lasten	172	I
Reserves	**-7.820**	
Toevoegingen		
In het jaar 2025 is in totaal een bedrag van circa 7,8 miljoen euro aan de reserve Gemeentefonds toegevoegd. Dit betreft middelen voor corresponderende posten uit de september- en decembercirculaire die naar 2026 worden overgeheveld omdat de bijbehorende taken in 2026 worden uitgevoerd.	-7.820	I

Doelstelling 2: Overhead

Een lichte, betrouwbare en wendbare bedrijfsvoering, die qua omvang en werkzaamheden meebeweegt met onze gemeentelijke organisatie.

Wat hebben we bereikt in 2025?

Hiervoor verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Financiën 2: Overhead

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	6.705	7.518	4.806	5.025	5.553	529
Lasten	267.243	259.031	253.477	272.817	268.924	3.892
Saldo baten en lasten	**-260.538**	**-251.513**	**-248.671**	**-267.792**	**-263.371**	**4.421**
Onttrekking reserves	6.866	7.493	0	11.723	11.463	-260
Toevoeging reserves	8.250	14.962	0	81	3.544	-3.463
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**-1.385**	**-7.469**	**0**	**11.642**	**7.919**	**-3.723**
Totaal	**-261.923**	**-258.982**	**-248.671**	**-256.150**	**-255.452**	**698**

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**529**	
Overhead Centraal	435	I
Overhead Decentraal	93	I
Lasten	**3.892**	
Overhead Centraal		
Binnen het programma Informatie op Orde is het deel archiefbewerking later in het jaar gestart al gevolg van een latere afronding van de aanbesteding. Daarnaast is de planning voor uitvoering over de jaren 2025-2027 verspreid, waardoor de kosten voor 2025 ook lager uit zijn gevallen dan begroot. Deze onderbesteding is hiermee grotendeels teruggestort in de ICT reserve.	1.630	I
Op het gebied van Common Ground bleven de landelijke ontwikkelingen achter op de Utrechtse verwachtingen, waardoor in 2025 een onderbesteding is opgetreden. Landelijk is er vertraging opgelopen als gevolg van complexe besluitvorming om tot een gezamenlijke IT-technische invulling te komen, waar de "oude" IT-leveranciers ook aan boord blijven. Deze onderbesteding is teruggestort in de ICT reserve.	885	I
Deze onderschrijding betreft de lagere personele kosten voor beheer en beleid voor de ICT afdeling. Dit komt doordat vacatures in de ICT sector lastig zijn in te vullen. En daarnaast is er ook voor gekozen om sommige vacatures niet in te vullen vanwege uitgestelde projecten en de afwachting van het verder oppakken van de cloudtransitie.	2.434	I
Deze onderschrijding betreft lagere kosten voor licenties en ICT-onderhoud als gevolg van uitgestelde projecten, hoofdzakelijk als gevolg van de cloudtransitie en het kiezen van een andere aanpak dan voorzien.	1.850	I
Onderbesteding op diverse incidentele budgetten waaronder 0,55 miljoen euro minder frictiekosten in 2025 zijn gemaakt om de bezuinigen te realiseren dan was ingeschat. De lagere frictiekosten leiden tot een lagere	824	I

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
onttrekking uit de bestemmingsreserve en voor diverse projecten met een langere doorlooptijd worden voorstellen voor resultaatbestemmingen ingediend.		
Gedurende 2025 zijn diverse bezuinigingen al voor een deel gerealiseerd terwijl die pas in 2026 begroot zijn.	528	I
Extra inhuur en inzet van adviesdiensten voor het vervangen van langdurig verzuim en invulling van vacatureruimte voor financiële ondersteuners en specialisten.	-1.430	I
De kosten voor diverse verzekeringen worden centraal verzameld en jaarlijks verrekend met de andere programma's waardoor er normaliter geen grote financiële verschillen ontstaan. Er is nu wel een groot verschil omdat kosten die betrekking hebben op 2024 in boekjaar 2025 terecht zijn gekomen. Deze kosten zijn al in 2024 bij de programma's in rekening gebracht.	-2.395	I
Overhead Decentraal:		
Extra personele inzet voornamelijk als gevolg van extra werkzaamheden in het kader van organisatieontwikkeling en vervanging langdurig verzuim.	-1.794	I
Door vertraging bij diverse projecten met name in het fysieke domein zijn er minder overheadkosten gemaakt. Omdat de werkzaamheden doorschuiven zullen voor sommige projecten resultaatbestemmingen worden voorgesteld.	734	I
Overhead: overige verschillen	626	I
Reserves	**-3.723**	
Onttrekkingen	**-260**	
Door de lagere frictiekosten was de onttrekking die nodig was uit de bestemmingsreserve "Personeelskosten bezuinigingen" minder dan was begroot.	550	
Overige onttrekkingen	-290	I
Toevoegingen	**-3.463**	
De onderbestedingen als gevolg van vertragingen bij de grote ICT programma’s worden gestort in de reserve "ICT Investeringsprogramma".	-2.090	I
Een deel van het voordelige saldo betreft het Overheadvierkant. Via de gevolgde systematiek van het incidenteel naar voren halen van latere budgetten, was budgettair rekening gehouden met noodzakelijke opschaling van inzet van bedrijfsvoeringcapaciteit in 2025. De daadwerkelijke effectuering van deze inzet vindt voor een deel echter later plaats dan verwacht. Ten behoeve van deze inzet dienen de budgetten binnen het overheadvierkant via deze reservestorting beschikbaar te blijven.	-1.302	I
Overige toevoegingen	-71	I

Doelstelling 3: Vennootschapsbelasting

Wij streven naar een correcte aangifte Vennootschapsbelasting en dragen zorg voor een tijdige betaling van de belasting.

Wat hebben we bereikt in 2025?

Het overgrote deel van de Vennootschapsbelasting komt met ongeveer 0,5 miljoen euro per jaar voor rekening van de reclameactiviteiten. De VPB-plicht voor reclamevergunningen is een zaak die nog steeds voor de rechter ligt (Hof Leeuwarden/Arnhem). De Hoge Raad heeft in 2025 tegen de verwachting in geen uitspraak in deze zaak gedaan. Deze uitspraak is nu geagendeerd voor juni 2026. In 2025 hebben wij de voorlopige aangifte 2025 en de aangifte 2024 ingediend. De definitieve aanslag 2024 hebben wij nog niet ontvangen.

x € 1.000

	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	250	353	250	250	665	-415
Saldo baten en lasten	**-250**	**-353**	**-250**	**-250**	**-665**	**-415**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-250**	**-353**	**-250**	**-250**	**-665**	**-415**

x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Lasten	-415	
De afwijking komt tot stand door verschil van inzicht over de VpB-plicht van reclameactiviteiten en door een relatief hoge (en rentebesparende) voorlopige aanslag 2025. Wij beschouwen deze overschrijding voor 2025 daarom als incidenteel. Afhankelijk van de uitspraak van de Hoge Raad over dit onderwerp zal blijken of de begroting structureel moet worden bijgesteld.	-415	I

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

x € 1.000

Algemene middelen	Geautoriseerd t/m 2025	Realisatie t/m 2024	Raming 2025	Realisatie 2025	Afwijking raming - realisatie 2025	Restant krediet
Totaal vervangingsinvesteringen	**360**					
Totaal uitbreidingsinvesteringen A	**1.260**					
Totaal routine-investeringen	**23.047**					
Overhead	**24.667**					
Vervangingsinvesteringen	360	0	110	0	110	360
Uitbreidingsinvesteringen A	1.260	140	450	311	139	809
Routine-investeringen	23.047	8.862	9.246	11.252	-2.005	2.933
Totaal	**24.667**	**9.002**	**9.806**	**11.563**	**-1.756**	**4.102**

Toelichting

Doelstelling Overhead

Vervangingsinvesteringen

Stadsbedrijven huisvesting

De uitvoering van de investering in transportlift en wasplaatsen is vertraagd en wordt in 2026 verwacht door gebrek aan capaciteit.

Routine-investeringen

Mens & Organisatie (M&O)

Er is een bedrag van 7,738 miljoen ten onrechte vrijgevallen per eind 2024. Dit bedrag is dit jaar weer opgenomen bij het totaal geautoriseerde krediet. Daarnaast was de uitgavenraming voor 2025 per abuis 1,0 miljoen te laag ingevuld. Het verschil in raming en realisatie wordt grotendeels verklaard door meerwerk ten aanzien van programma Werken 3.0, waaronder de verbouwing van het Stadskantoor valt.

Informatie- en Procesmanagement (IPM)

Het verschil van 0,591 miljoen euro tussen de realisatie en de raming wordt veroorzaakt door een grote groei van de organisatie en daarnaast verzoeken vanuit de organisatie voor specifieke devices die noodzakelijk zijn om de werkzaamheden uit te voeren.

Stadsbedrijven huisvesting
De uitvoering van de herinrichting van het pand aan de Tractieweg 2 wordt gefaseerd uitgevoerd in 2025 en 2026.

Uitbreidingsinvesteringen A
Stadsbedrijven huisvesting
De uitvoering van de investering in laadpalen is uitgesteld vanwege netcongestie. De uitvoering van de investeringen in accukasten is vertraagd en wordt in 2026 verwacht door gebrek aan capaciteit.

Verbonden partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap (BGHU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency.	7.434

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage ontvangen van verbonden partij
BNG Bank NV	Dividendontvangst over resultaat 2024	1.915
Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV	Dividendontvangst o.b.v. vast percentage over kapitaalinbreng	46

Zie voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Om onze ambities en doelstellingen te bereiken, moeten we ook de risico's kennen, weten wanneer het spannend wordt. In de programma's geven we inzicht in de belangrijkste strategische risico's, ontwikkelingen die het realiseren van onze doelstellingen mogelijk in de weg staan en welke maatregelen we hiervoor in onze programma's treffen. De focus van deze paragraaf ligt op de (mogelijke) financiële gevolgen van de risico's en of we voldoende financiële buffers hebben om deze risico's financieel op te vangen.

Belangrijkste uitgangspunten

Het weerstandsvermogen = de beschikbare weerstandscapaciteit/de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is om substantiële tegenvallers op te vangen zonder directe ingrepen in de begroting te hoeven voeren. Conform de nota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen' hanteren wij een weerstandsvermogen van 1,0 oftewel voldoende. Het weerstandsvermogen (= de weerstandsratio) ligt idealiter rond de 1,0.

Voor de beoordeling van de in het BBV verplichte kengetallen op het gebied van financiële weerbaarheid en wendbaarheid worden de volgende door de provincie Utrecht, in het kader van het financieel toezicht, gehanteerde signaleringswaarden aangehouden.

	Categorie A "Minst risicovol"	Categorie B "Neutraal"	Categorie C "Meest risicovol"
Netto schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
Kengetal grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit Woonlasten meerpersoonshuishoudens	< 95%	95-105%	>105%

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Datum	Inhoud
Beleidsnota Risicomanagement	2025	De beleidsnota bevat de principes voor het risicomanagement en weerstandsvermogen die in de gemeente Utrecht gehanteerd worden.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Gedeeltelijke duidelijkheid inkomsten Rijk
Afgelopen jaren was er veel onzekerheid over de inkomsten uit het gemeentefonds. In het coalitieakkoord van D66, VVD en CDA is hier duidelijkheid over gekomen. De eerder ingeboekte bezuinigingen blijven staan. De structurele korting moet dus binnen de gemeentebegroting worden opgevangen. Met het pakket aan bijsturingen uit de Voorjaarsnota 2024 en 2025 is hier ook al invulling aan gegeven.

De onzekerheid over de verdeling van de middelen uit het gemeentefonds blijft wel bestaan. Sinds 2019 is het Rijk bezig met een herijking van het gemeentefonds. De resultaten van deze herijking zijn per 2023 deels ingevoerd. Hierbij is ook aanvullend onderzoek aangekondigd. Na meerdere malen uitstel is aangekondigd dat in de meicirculaire 2026 de aanpassingen op het verdeelmodel op basis van het aanvullende onderzoek worden gepubliceerd. Het is moeilijk te zeggen of dit voor Utrecht een voor- of een nadeel zal opleveren en wat de omvang daarvan dan zal zijn.

Beoordeling financiële positie
De financiële positie van gemeente Utrecht is in de Jaarrekening 2025 beter dan waar in de Begroting 2025 vanuit werd gegaan. De netto schuldquote, grondexploitatie en structurele exploitatieruimte kunnen als minst risicovol worden gecategoriseerd en vallen beter uit dan geraamd in de Begroting 2025. Ten opzichte van de Jaarrekening 2024 is de schuld wel opgelopen, maar deze valt nog ruim in de minst risicovolle categorie. De structurele exploitatieruimte is aanzienlijk verbetert ten opzichte van de Jaarrekening 2024 mede vanwege het positieve rekeningresultaat. De solvabiliteit en de belastingcapaciteit woonlasten meerpersoonshuishoudens zijn beter dan begroot en stabiel ten opzichte van de vorige jaarrekening. De belastingcapaciteit laat zien dat de woonlasten in Utrecht hoger zijn dan het gemiddelde. De ruimte om extra inkomsten te genereren via de belastingen is daarmee beperkt.

Actualisatie risicoprofiel
Het risicoprofiel is geactualiseerd ten opzichte van de Begroting 2026. Voor een aantal onderwerpen waarvoor in de Begroting 2026 een risico was opgenomen is besloten daarop actief bij te sturen. Hiervoor worden in de Voorjaarsnota 2026 voorstellen gedaan. Hierdoor is onder andere het risico Einde levensduur civiele constructies komen te vervallen. Een andere belangrijke wijziging is dat het risico voor de autonome groei van de Wmo en de Jeugdwet is gesplitst naar Jeugdzorg en Wmo. Doordat deze risico’s leiden tot een mogelijk structureel nadeel, is hun beslag op de beschikbare weerstandscapaciteit ook toegenomen.

In de Top-10 zijn twee nieuwe risico's opgenomen. Eén risico dat het Rijk toch niet de middelen beschikbaar maakt voor het oplossen van de knelpunten rond Netcongestie die in de VJN 2025 zijn opgenomen en een risico voor de gevolgen van extreem weer als gevolg van klimaatverandering voor ons eigen vastgoed. Buiten de top-10 is ook een risico opgenomen voor calamiteiten in de openbare ruimte zoals door omgevallen bomen en plotselinge schade aan het wegdek. Hierin zijn ook de gevolgen van extreem weer meegenomen.

Weerstandsvermogen

Conform het BBV wordt het weerstandsvermogen als volgt berekend:
Weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit/ Benodigde weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene reserve + Onbenutte belastingcapaciteit
+ Overige (onbenutte) financieringsbronnen.

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico's die onze gemeente loopt. Twee keer per jaar vindt er een gemeente brede risico-inventarisatie plaats op de financiële gevolgen van onze risico's. Om het weerstandsvermogen te beoordelen wordt gekeken naar de verhouding tussen het vermogen en de risico's, een weerstandsvermogen van 1 is gewenst.

De berekende beschikbare weerstandscapaciteit is 88,4 miljoen euro.
De berekende benodigde weerstandscapaciteit is 85,0 miljoen euro.

De ratio van het weerstandsvermogen voldoet nu aan de minimale norm en is nu afgerond 1,0.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit verwijst naar de financiële middelen en reserves waarover een organisatie beschikt om onverwachte gebeurtenissen of tegenvallende omstandigheden op te vangen. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit verschillende componenten, waaronder de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en overige financiële middelen. Deze middelen kunnen worden ingezet om onvoorziene kosten of verliezen te dekken.

x €1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	Verantwoording 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Verantwoording 2025
Totaal algemene reserves	57.664	79.827	79.827	79.827
Mutatie algemene reserve	22.163			
	79.827	**79.827**	**79.827**	**79.827**
Stille reserves	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit (twee jaar)	8.803	9.242	7.949	7.949
Niet ingevulde begrotingsruimte (vier jaar)	0	0	0	0
Post onvoorzien (vier jaar)	636	636	636	636
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**89.266**	**89.705**	**88.412**	**88.412**

Benodigde weerstandscapaciteit - Risicoprofiel
De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico’s die onze gemeente loopt. Om die te kunnen bepalen vindt twee keer per jaar een gemeentebrede risico-inventarisatie plaats van de financiële gevolgen van onze risico’s

De totale benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 85,0 miljoen euro. Deze uitkomst is tot stand gekomen na een zogenaamde Monte-Carlosimulatie. Hierbij worden 100.000 varianten van mogelijke uitkomsten van alle risico's opgeteld op basis van de kans en de mogelijke impact van ieder risico. Deze varianten liggen tussen de kleine kans dat alle risico's zich tegelijk voordoen en dat geen enkel risico zich voordoet. De benodigde weerstandscapaciteit van 85,0 miljoen euro is bij 90% van de 100.000 varianten voldoende om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen.

De benodigde weerstandscapaciteit bedroeg bij de Begroting 2026 86,9 miljoen euro. De actualisatie in deze jaarstukken leidt dus tot een daling van de benodigde weerstandscapaciteit met 1,9 miljoen euro.

Top 10 financiële risico's

In het onderstaande overzicht staat de top tien risico's met de grootste financiële impact kort toegelicht, inclusief de genomen beheersmaatregelen. Deze top tien telt op tot een benodigde weerstandscapaciteit van 71,9 miljoen euro. De top 10 risico's bedraagt dus 85% van de totaal benodigde weerstandscapaciteit.

x € 1.000.000

Risico 1	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstands-capaciteit
Grond-exploitatie Stationsgebied	Het Stationsgebied blijft een complex en daardoor risicovol project. De uitvoering is ver gevorderd, maar tegelijkertijd worden er ook nog (detail-)onderhandelingen gevoerd met marktpartijen over de vastgoedprojecten. De uitvoering brengt ook nieuwe complexiteit met zich mee die te maken heeft met het bereikbaar, leefbaar en veilig houden van het gebied. Het belangrijkste risico dat uit de risicoanalyse komt, is dat grondopbrengsten niet of later worden gerealiseerd.	12,3	17,4

Maatregelen:
- Slimme ontwikkelingsstrategie en actieve marketing vastgoedprojecten, gemeentebrede proposities.
- Aanpassen van kaders op het gebied van tijd, geld en kwaliteit; aanbestedingsstrategie, 'just in time' besluiten.
- Gerichte communicatie, overleg met partijen, prioriteiten stellen en goodwillacties.

Risico 2	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstands-capaciteit
SPUK's	In het hoofdlijnenakkoord van kabinet Schoof was een korting op de SPUK's opgenomen. Dit betreft een extra korting op onze inkomsten of door een korting op het gemeentefonds of op de omvang van het SPUK budget. Achtergrond van deze maatregel is dat administratieve lasten worden verminderd doordat er sprake is van meer beleidsvrijheid om deze middelen te besteden. In de laatste Voorjaarsnota van dit kabinet is deze maatregel ook budgettair opgenomen. Echter bij een aantal van deze SPUK's is sprake van verplichtingen uit convenanten en/ of meerjarige afspraken met de stad. In welke mate wij deze korting (tijdig) kunnen invullen is onzeker. Wel is zeker dat deze bezuinigingsmaatregel een effect heeft op de uitvoering van ons beleid. De maatregel is tot op heden nog niet volledig uitgewerkt. Ook in het coalitieakkoord tussen D66, VVD en CDA is hierover niets opgenomen. Hierdoor blijft de impact van de maatregelen op ons beleid en onze inkomsten onzeker.	9,2	13,0

Maatregelen:
De uitwerking van deze maatregel is nog onbekend. De lobby richt zich ook op de nadere uitwerking van deze maatregel. Zodra deze uitwerking bekend wordt is het mogelijk om bijsturingsmaatregelen in te stellen gericht op de beoogde verlaging van de administratieve lasten en beleidsvrijheid.

Risico 3	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstands-capaciteit
Netcongestie	De belasting van het elektriciteitsnetwerk in Utrecht nadert een kritische grens. Momenteel is er al een wachtlijst voor stroomaansluitingen voor grootgebruikers. Investeringen voor lange termijn oplossingen komen traag van de grond komen terwijl de vraag naar energie steeds sneller stijgt. Per 1-1-2026 zal worden gewerkt met een prioriteringskader gepubliceerd door de ACM. Tennet heeft in februari 2026 aangegeven dat er rond de zomer waarschijnlijk een aansluitstop volgt, omdat er dan waarschijnlijk geen of (misschien) slechts heel beperkt capaciteit is. In maart/april volgt er meer duidelijkheid over de aansluitstop en de eventuele beschikbare capaciteit. Dit heeft dan als gevolg dat ontwikkelingen stagneren. Voor de gemeente heeft dit maatschappelijke en financiële gevolgen. Bij toekomstige investeringsafwegingen worden de beperkingen door netcongestie meegenomen, zodat de programmering realistisch en uitvoerbaar blijft. Dit is zowel op het gebied van duurzaamheid, leefbaarheid en weerbaarheid als de ontwikkeling van de stad. Een aansluitstop heeft tevens consequenties voor de realisatie van maatschappelijke vastgoed, de groei van de stad raakt uit balans: Nieuwbouw kan niet verder wat als gevolg heeft dat contracten met aannemers moeten worden afgekocht, lopende investeringen afgewaardeerd en extra tijdelijke huisvesting gerealiseerd. Daarnaast zal er bij renovatieprojecten minder verduurzaming mogelijk zijn wat kan leiden tot extra kosten voor nieuwe ontwerpen en latere realisatie van de renovatie waardoor onderhoudskosten sterk toenemen De financiële gevolgen zijn lagere opbrengsten grondexploitatie, die deels niet binnen de reserve grondexploitatie gedekt kunnen worden, en lagere legesinkomsten.	9,0	12,8

Maatregelen:
Om het risico van een aansluitstop voor kleingebruikers te beheersen, zet de gemeente in op tijdelijke energieopwek via inzet van o.a. (gas)generatoren en accu’s bij zowel gemeentelijk vastgoed als nieuwbouwlocaties. Daarnaast wordt er gefaciliteerd in de uitbreiding van de energie-infrastructuur, door onder andere een betere ruimtelijke inpassing van trafostations en afstemming met betrokken partijen.

De gemeente stimuleert energiehubs op bedrijventerreinen. Ook wordt er ingezet op netbewuste nieuwbouw door ontwikkelaars te begeleiden en onderzoek te doen naar het beperken van piekbelasting. In aanvulling daarop wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een integraal energiesysteem met flexibel vermogen en investeringen in onder meer batterijen en zonneparken. Ter voorbereiding op mogelijke maatschappelijke ontwrichting wordt gewerkt aan een gemeentelijk crisisplan, inclusief noodstroomvoorzieningen en maatregelen voor het veiligstellen van vitale bedrijfsprocessen.

Risico 4	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstands capaciteit
Autonome groei volume Wmo	De vraag naar Wmo-voorzieningen neemt toe als gevolg van (dubbele) vergrijzing, langer thuis wonen en een groeiende groep inwoners met complexe ondersteuningsbehoeften, voortkomend uit landelijke ontwikkelingen. Daarnaast neemt de duur van ondersteuning en opvang toe doordat uitstroom naar passende woon- en zorgvormen stagneert, onder meer door krapte op de woningmarkt.	6,7	9,4

Maatregelen:
De gemeente beheerst het financiële risico binnen de Wmo door uitvoering te geven aan de vastgestelde hervormingsagenda sociaal domein, zoals opgenomen bij de besluitenvorming over de Voorjaarsnota 2023 (scenario 2, aangevuld met amendement 52). Deze aanpak richt zich op:

- Het beperken van de groei van de ondersteuningsvraag door inzet op preventie, zelfredzaamheid en het versterken van informele ondersteuning;
- Het doelgericht inzetten van middelen voor inwoners en wijken met de grootste ondersteuningsbehoefte;
- Het vereenvoudigen en slimmer organiseren van Wmo-ondersteuning en toegang;
- Het afbouwen van niet-structurele maatregelen die onvoldoende bijdragen aan duurzame ondersteuning;
- Het actief agenderen van volledige rijkscompensatie voor de kosten van Wmo-ondersteuning op en boven het wettelijk minimum.

De voortgang van deze maatregelen wordt structureel gevolgd en bestuurlijk gerapporteerd.

Risico 5	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstands capaciteit
Autonome groei volume Jeugdwet	De vraag naar jeugdzorg neemt toe. Binnen de jeugdzorg geldt deels een open-einde regeling (wettelijke taak). De compensatie vanuit het Rijk voor de groeiende vraag is ontoereikend. De vraag is gevoelig voor externe maatschappelijke ontwikkelingen, zoals toenemende prestatiedruk, complexere problematiek bij jeugdigen en gezinnen en beperkte beschikbaarheid van passende vervolgvoorzieningen, waardoor lastig te beïnvloeden met gemeentelijk beleid. Daarnaast neemt de gemiddelde zorgduur toe doordat trajecten intensiever worden en	4,8	6,8

	uitstroom wordt vertraagd, onder andere door krapte op de woningmarkt en wachttijden in vervolghulp

Maatregelen:
De gemeente stuurt op het beheersen van de financiële risico's binnen de jeugdzorg via de bestuurlijk vastgestelde hervormingsagenda sociaal domein, zoals opgenomen bij de besluitenvorming over de Voorjaarsnota 2023 (scenario 2, aangevuld met amendement 52). Deze aanpak richt zich op:

- Het verminderen van instroom en zorgzwaarte door versterking van preventie, normaliseren en het wegnemen van oorzaken die leiden tot zorggebruik;
- Het doelgericht inzetten van middelen volgens het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen;
- Het vereenvoudigen en efficiënter organiseren van jeugdhulp en toegang;
- Het beëindigen van tijdelijke programma's en pilots die geen structurele bijdrage leveren aan de uitvoeringspraktijk;
- Het actief inzetten op volledige compensatie vanuit het Rijk voor zowel het wettelijk minimum als de extra Utrechtse inzet.

De voortgang van deze maatregelen wordt structureel gevolgd en bestuurlijk gerapporteerd.

Risico 6	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstands capaciteit
Een deel van de bezuinigingsopgave wordt mogelijk later gerealiseerd dan gepland	We hebben een omvangrijke bezuinigingsopgave, vanuit de bezuinigingsopgave Voorjaarsnota 2024 en de Voorjaarsnota 2025. De bezuinigingen, hervormingen en aanvullende hervormingen tellen op tot structureel € 65,9 miljoen. Voor 2026 tellen deze op tot € 47,5 miljoen. De kans bestaat dat we een deel van deze bezuinigingsopgave later realiseren dan gepland, wat leidt tot een financieel nadeel.	3,5	5,0

Maatregelen:
Via de monitor in de begrotingscyclus wordt de voortgang van de bezuinigingen gevolgd.
Daarnaast zullen in de management cyclus de voortgang van de maatregelen nadrukkelijk op de agenda staan, zodat we tijdig kunnen bijsturen.

Risico 7	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstands capaciteit
Jeugdzorg, toekomstige eigen bijdrage	De hogere baten als gevolg van de eigen bijdrage zijn vanaf 2028 opgenomen in het programma Kansrijk opgroeien. Voor de gemeente Utrecht betreft dit een bedrag van 4,4 miljoen euro. Het is onzeker of deze eigen bijdrage daadwerkelijk wordt ingevoerd. Het is ook nog onzeker wat de daadwerkelijke gerealiseerde omvang van de eigen bijdrage na invoering zal zijn.	1,9	2,7

Maatregelen:
Voorlopig lijkt het erop dat de eigen bijdrage wordt doorgezet. De besluitvorming hierover bij het Rijk wordt nauwlettend gevolgd.

Risico 8	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstands capaciteit
Calamiteiten door extreem weer	Als gevolg van de klimaatverandering komt extreem weer vaker voor. Hierdoor kan er een calamiteit ontstaan bij (een van) onze panden. Denk aan het instorten van een dak door grote sneeuwval of het omwaaien van een boom tegen een pand aan.	1,1	1,6

Maatregelen:
Het risico wordt deels afgedekt door een verzekering.

Risico 9	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstands capaciteit
Netcongestie - risico op niet ontvangen baten Rijk	In de VJN 2025 is een uitgavenbudget voor 2025 en 2026 toegekend tbv het nemen van maatregelen ten aanzien van Netcongestie. Voor dekking van deze maatregelen is een te verwachten baat vanuit het Rijk opgenomen. Deze baat is echter nog niet concreet en daarmee onzeker.	1,1	1,6

Maatregelen:
We zijn gesprek met het Rijk over de benodigde compensatie ten aanzien van Netcongestie in samenwerking met de VNG. Ondertussen wordt naar alternatieve financiering gezocht.

Risico 10	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstands capaciteit
UW Holding BV	De gemeente Utrecht loopt een financieel risico als enig aandeelhouder van UW holding BV. Het Rijk heeft de Wsw per 1 januari 2015 dichtgezet voor nieuwe instroom, waardoor de Wsw-groep steeds kleiner en ouder wordt. Hoewel het Rijksbudget per Wsw-medewerker stijgt vanwege vergrijzing, daalt het totaalbudget door de krimpende doelgroep. Als de uitstroom van Wsw-medewerkers langzamer verloopt dan waar het Rijk mee rekent, ontstaat er een tekort. Daarnaast vraagt de transformatie naar een sociaal ontwikkelbedrijf voor de Participatiewet-doelgroep om aanpassingen in de bedrijfsvoering van UW holding BV. Als enige aandeelhouder is de gemeente financieel verantwoordelijk voor eventuele tekorten die hieruit voortvloeien.	1,1	1,5

Maatregelen:
Na tegenvallende financiële resultaten in 2023 is het toezicht op UW verscherpt tot en met 2025. De monitoring vindt plaats via maand- en kwartaaloverleggen over KPI's, exploitatie en prognoses. Begin 2024 heeft UW een Herstelplan opgeleverd met duidelijke rolverdeling tussen gemeente, RvC en directie, gericht op het op korte termijn in control komen. Parallel hieraan is gewerkt aan toekomstscenario's voor UW, deze zijn door de Galan Groep uitgewerkt in 2024 en de eerste helft

2025. In de tweede helft 2025 is door Berenschot een verdiepende business case opgesteld voor de organisatorische positionering van UW, deze wordt in Q1 2026 aangeboden aan de gemeenteraad.

Bijdrage top 10 aan benodigde weerstandscapaciteit	**50,7**	**71,9**
Totaal benodigde weerstandscapaciteit		**85,0**

Kengetallen

	Categorie A "Minst risicovol"	Categorie B "Neutraal"	Categorie C "Meest risicovol"
Netto schuldquote	73,0%		
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	71,5%		
Solvabiliteitsratio		25,6%	
Kengetal grondexploitatie	4,6%		
Structurele exploitatieruimte	3,43%		
Belastingcapaciteit Woonlasten meerpersoonshuishoudens			120%

Normen voor kengetallen
Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de Provincies of het Rijk. Wel heeft de provincie Utrecht de kengetallen in drie categorieën ingedeeld: categorie A het minst risicovol, categorie B neutraal en categorie C het meest risicovol.

De financiële positie van de gemeente wordt beoordeeld aan de hand van kengetallen op het gebied van financiële weerbaarheid en - wendbaarheid.

Wendbaarheid heeft te maken met hoe flexibel we zijn in onze begroting en bedrijfsvoering om snel te kunnen inspelen op de actualiteit. Weerbaarheid heeft te maken met veerkracht of het vermogen om onverwachte financiële klappen op te vangen en bestand te zijn tegen de impact van bestaande risico's.

Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeenten ten opzichte van de eigen middelen. Het investeringsprogramma wordt voor een substantieel deel met vreemd vermogen gefinancierd. Een toename van de opgenomen leningenportefeuille heeft een verhogend effect op de netto schuldquote. Een afname van de opgenomen leningenportefeuille heeft een verlagend effect op de netto schuldquote. Afhankelijk van de ontwikkelingen van de baten (de noemer in de nette schuldquote) zal de netto schuldquote toenemen of afnemen.

Netto schuld quote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Bij de netto schuldquote wordt de gemeentelijke netto schuld uitgedrukt in een percentage van de totale baten van de begroting. Daarnaast presenteren we ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug).

	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	in % Realisatie 2025
Netto schuldquote	72,8%	81,9%	73,0%
Af: uitleenquote	-1,7%	-1,3%	-1,5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	71,1%	80,6%	71,5%

De netto schuldquote laat ten opzichte van de begroting een verbetering zien. Dit wordt veroorzaakt doordat het aandeel vreemd vermogen in de ratio achterblijft bij de verwachting. Er is in 2025 minder noodzaak voor het aantrekken van vreemd vermogen geweest omdat de omvang van de geplande investeringen in 2025 niet is gerealiseerd. Er is sprake van planningsoptimisme; bij het vaststellen van de begroting wordt verwacht een groter volume aan investeringen te kunnen doen dan uiteindelijk kan worden gerealiseerd.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan: het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves, en het resultaat na bestemming uit het overzicht baten en lasten.

x € 1.000

	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Realisatie 2025
Eigen vermogen	624,2	569,1	675,8
Totaal passiva / totaal vermogen	2.496,4	2.619,8	2.642,0
Solvabiliteitsratio	25,0%	21,7%	25,6%

Het eigen vermogen bestaat uit 105 miljoen euro algemene reserve (bestaand uit 80 miljoen euro algemene reserve en 25 miljoen euro algemene dekkingsreserve), 516 miljoen euro bestemmingsreserves en een positief gerealiseerd resultaat over 2025 van 54,6 miljoen euro.

De gemeenteraad heeft in de begroting 2025 een omvangrijk investeringsprogramma (zowel vervangingsinvesteringen als uitbreidingsinvesteringen) vastgesteld. Deze investeringen worden bij gebrek aan eigen, vrij beschikbare middelen extern gefinancierd. Daarmee neemt in de begroting de verhouding vreemd vermogen t.o.v. het balanstotaal toe en dat werkt negatief uit voor de solvabiliteit. De solvabiliteit is met 25,0% hoger en daarmee positiever dan begroot (3,3% hoger. Hiervoor is de volgende verklaring:

- De toevoeging van het positieve resultaat van 54,6 miljoen euro draagt bij aan een positievere solvabiliteit
- Daarnaast zijn er minder investeringen uitgevoerd dan waar in de begroting was uitgegaan. Anders was het nodig geweest om meer leningen op te nemen. Ook dit heeft bijgedragen aan een positievere solvabiliteit.

Door het vergroten van het eigen vermogen en het verminderen van de noodzaak tot het aantrekken van vreemd vermogen is de solvabiliteitsratio hoger dan waarop bij de begroting was geanticipeerd.

Grondexploitatie
Het kengetal grondexploitaties geeft informatie over de omvang van de boekwaarde van de grondexploitaties. Het is een indicatie van het financiële risico dat de gemeente loopt in verband met de grondportefeuille.

Het kengetal wordt berekend door de boekwaarde van de grondexploitaties af te zetten tegen de totale baten. Hoe lager het percentage, hoe gunstiger voor de financiële weerbaarheid.
Formule: [bouwgronden in exploitatie / totaal van de baten vóór reserves, uitgedrukt in %]

Algemeen
Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd lang is. Hoe verder inkomsten in de toekomst liggen, des te meer rentekosten en risico's dit met zich meebrengt. Ieder jaar rapporteren wij bij het Meerjaren Perspectief Ruimte en de tweede bestuursrapportage over de actuele stand en prognoses. Daarin volgen wij de variabelen die van belang zijn voor de financiële resultaten: programma/projecten, planning, prijs, parameters, projectkosten en programmarisico's (de zes P's). Ook bevat het Meerjaren Perspectief Ruimte een gevoeligheidsanalyse op basis van verschillende ‘slecht weer’ scenario’s.

Stand van zaken
De relatieve waarde van de gezamenlijke grondexploitaties neemt tot en met 2025 af naar 4,6%. Een uitgebreide toelichting van de grondexploitaties, inclusief 'slechtweerscenario's', staat in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2026.

Tabel: Grondexploitaties

x €1.000

	Realisatie 2024	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025
Bouwgronden in exploitatie:			
• Gemeentelijke grondexploitaties	174,3	179,8	170,6
• Voorziening negatieve grondexploitaties	-16,6	-54,8	-22,3
• Voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied	-49,9	-49,9	-49,4
Activa gronden in exploitatie	**107,7**	**75,1**	**98,9**
Totaal baten vóór reserves	2.034	2.109	2.140
Relatieve omvang onderhanden werk	**5,3%**	**3,6%**	**4,6%**

Structurele exploitatieruimte

De indicator structurele exploitatieruimte geeft aan hoe de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten.

	in % Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Realisatie 2025
Structurele exploitatieruimte	0,65	0,97%	3,43%

Stand van zaken
De structurele exploitatieruimte komt met 3,43% hoger uit dan begroot.
Ten opzichte van de Programmabegroting 2025 is dit een verbetering van 2,46%-punt, waarmee de structurele positie van de gemeente is versterkt. Per saldo komt de structurele exploitatieruimte neer op ongeveer 73 miljoen euro (3,43% van de totale gerealiseerde baten). De 73 miljoen euro bestaat voornamelijk uit de toename van de gemeentefondsuitkering en onroerende zaakbelasting.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft de verhouding weer tussen de Utrechtse woonlasten voor een meerpersoonshuishouden en het landelijk gemiddelde, zoals opgenomen in de *Atlas van de Lokale Lasten* van het *COELO*. Een waarde van 100% komt overeen met het landelijk gemiddelde.

Bij de nominale begroting 2025 was het landelijk gemiddelde woonlastenniveau voor 2025 nog niet definitief vastgesteld door *COELO*. In de begroting is daarom gerekend met het laatst bekende landelijke gemiddelde van 994 euro. In de realisatie 2025 is dit vervangen door het definitief vastgestelde landelijke gemiddelde van 1.053 euro.

Als gevolg hiervan wijkt de gerealiseerde belastingcapaciteit af van de begroting. In de begroting 2025 werd uitgegaan van een belastingcapaciteit van 131%, terwijl deze op basis van de realisatie 2025 uitkomt op 120%. Deze afwijking wordt verklaard door de hogere vaststelling van het landelijk gemiddelde en door methodische aanpassingen in de berekening van de gemeentelijke woonlasten, waaronder het gebruik van een gewogen gemiddeld tarief voor de afvalstoffenheffing. Deze methodische aanpassingen zijn doorgevoerd ter verbetering van de aansluiting op de landelijke definitie en rekenmethodiek en hebben als doel de vergelijkbaarheid en representativiteit van het BBV-kengetal te vergroten.

De Utrechtse woonlasten voor meerpersoonshuishoudens zijn gestegen van 1.139 euro in de realisatie 2024 naar 1.259 euro in de realisatie 2025 (circa 8%). Deze stijging is het gevolg van de verhoging van de onroerendezaakbelasting (inclusief een aanvullende tariefsverhoging van 12% bovenop indexatie), de verdere invoering van tariefdifferentiatie bij de afvalstoffenheffing en de vastgestelde stijging van de rioolheffing conform het tariefbesluit.

Tabel: Belastingcapaciteit Utrecht x € 1

Belastingcapaciteit Utrecht (BBV)	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Realisatie 2025
Onroerende-zaakbelasting*	475	570	548
Rioolheffing	246	254	254
Afvalstoffenheffing**	418	474	456
Utrechtse woonlasten meerpersoonshuishouden	**1.139**	**1.298**	**1.259**
Landelijk gemiddelde (100% = gem.)	994	994	1.053
Belastingcapaciteit Utrecht	115%	131%	120%

*Onroerende-zaakbelasting: In de realisatie is het vastgestelde tarief toegepast op de gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning in Utrecht, wat leidt tot een realistischer weergave van de woonlasten.
**Afvalstoffenheffing: In de realisatie is uitgegaan van een gewogen gemiddeld tarief, wat bijdraagt aan een representatiever beeld van de woonlasten.

Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Dit betreft met name het gemeentelijke (bank)saldobeheer en de financiering. In het verlengde daarvan komt ook de schuldontwikkeling aan bod alsmede het beheersen van de renterisico's die verbonden zijn aan kortlopende en langlopende schulden.
Daarnaast wordt ingegaan op de verstrekte leningen en borgstellingen en de daaruit voortvloeiende kredietrisico's.

Belangrijkste uitgangspunten

- De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie, ook wel aangeduid als Treasury, dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen.
- Uit bovenstaande wetgeving vloeien onderstaande kwantitatieve normen voort:

x €1.000.000

Wettelijke normen	Norm in % begrotingstotaal	Norm 2025 (toegestaan)	Uitkomst 2025 (benutting)
Kasgeldlimiet	8,5%	175,8	71,9
Renterisiconorm (*)	20,0%	413,7	95,0
Drempelbedrag Schatkistbankieren	2% over 500 + 0,2% over 1.661,4	13,32	1,9

- In 2025 heeft de gemeente volledig aan de normen voldaan.
- De treasuryuitvoering is voorts gericht op een prudente, risicomijdende taakuitvoering ten behoeve van De Utrechtse publieke taak. Daarmee draagt Treasury bij aan de financiële continuïteit van de gemeente op korte en lange termijn.
- De gemeente financiert op totaalniveau.

(*) Intern hanteren wij een strengere norm voor het renterisico op onze langlopende schuld; zie onderdeel Financierings- en schuldenpositie, tabel 3.

Beleidskaders

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)	2013	Het wettelijk kader voor uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplichte financieringsparagraaf in de begroting en in het jaarverslag. De risicobeheersing richt zich vooral op renterisico's en kredietrisico's.
Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden (Ufdo)	2009	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. In deze regeling zijn onder andere de kwantitatieve normen bepaald voor renterisico's op kortlopende en langlopende schuld.
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)	2014	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Betreft regelgeving over het uitzetten van gelden en het aangaan van transacties in financiële derivaten.
Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden (Bldo)	2001	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Hierin is bepaald dat transacties uitsluitend in Euro mogen worden gedaan en dat hoofdsommen niet onderhevig mogen zijn aan indexatie.
Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden (Skb)	2022	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Hierin is de plicht omschreven dat tijdelijk overtollige geldmiddelen in 's Rijks Schatkist moeten worden aangehouden, dit rekening houdend met een drempelbedrag.
Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof)	2019	Middels deze wet zijn de Europese afspraken rond beheersing van begrotingsdoelstellingen op nationaal niveau uitgewerkt. De wet bevat voorschriften voor het EMU-saldo.
Financieringsstatuut gemeente Utrecht	2020	Hierin zijn de interne (beleids)kaders, doelstellingen en richtlijnen bepaald voor de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie.
Raadsbrief interne schuldnormering	2014	Hierin zijn een viertal interne schuldnormen bepaald, te weten voor de netto schuldquote, renterisiconorm, de rentedruk op de begroting en het EMU-saldo. NB Voor de netto schuldquote wordt voortaan aangesloten bij het onderstaande GTK 2020. De overige normen gelden nog onverkort.
Gemeenschappelijk toezichtkader voor gemeenten	2020	Hierin zijn onder andere signaleringswaarden opgenomen voor diverse kengetallen waaronder de netto schuldquote. In tegenstelling tot de raadsbrief uit 2014 volgen

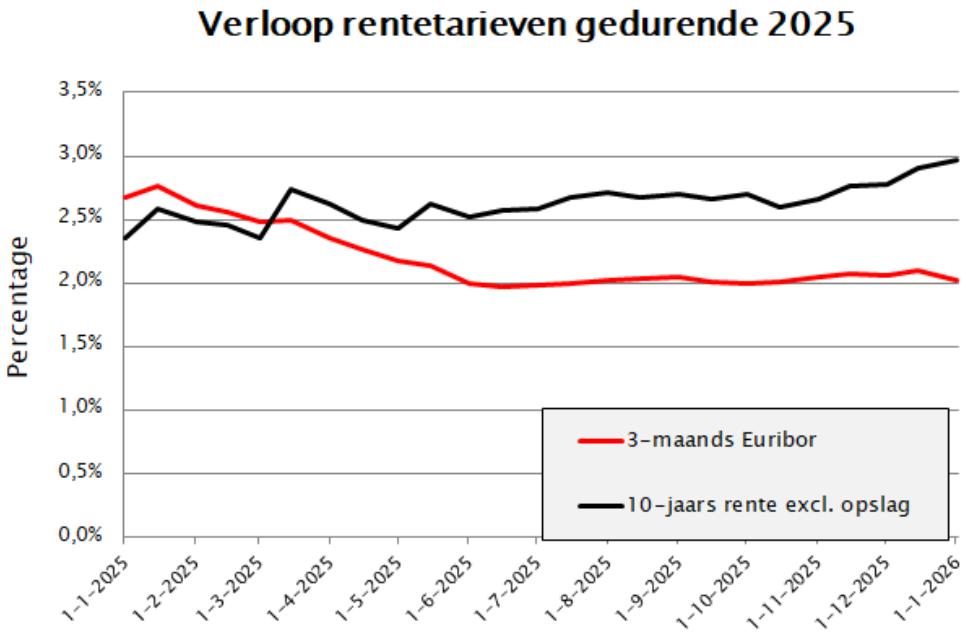
Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
		wij voor dat kengetal nu een signaleringswaarde van 130% in plaats van 100%.
Kader geldverstrekkingen	2014	Het gemeentelijke beleidskader met betrekking tot subsidies, waaronder het verstrekken en waarborgen van geldleningen.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Rente-ontwikkelingen

De ontwikkeling van de rente gedurende het afgelopen jaar kan als volgt grafisch worden weergegeven:

Grafiek 1: Verloop rentetarieven over 2025

Met name als gevolg van een aantal rentebesluiten van de Europese Centrale Bank daalde de 3-maands rente gedurende 2025 van circa 2,75% naar circa 2,00%. De 10-jaars marktrente exclusief opslag bewoog gedurende 2025 tussen de 2,0% en 3,0% en lag tegen het eind van 2025 op een niveau van circa 3,0%. Tot maart 2025 lag de korte rente boven de lange rente. Dit verschijnsel wordt aangeduid als een zogenaamde inverse rentestructuur. Dat is een vrij zeldzaam verschijnsel dat zich voordoet in economisch onzekere tijden. Vanaf maart 2025 veranderde dit en dook de korte rente onder de lange rente.
Indien een langlopende lening daadwerkelijk wordt opgenomen, gelden er liquiditeitsopslagen bovenop de marktrente. Per eind 2025 bedroeg deze opslag, uitgaande van fixe-leningen, voor een 10-jaars lening circa 0,42 procentpunt en voor een 20-jaars lening circa 0,68 procentpunt. Daarmee waren deze opslagen per eind 2025 ongeveer even hoog als per eind 2024. Indien de gemeente per eind 2025 een 10-jaars lening had opgenomen dan zou het leentarief daarvoor dus circa 3,42% geweest zijn.

Ontwikkelingen in regelgeving.

Gedurende 2025 zijn er geen aanpassingen geweest in de regelgeving die van toepassing zijn voor de gemeentelijke financieringsfunctie.

Financierings- en schuldenpositie

Schuldpositie en -definities

Gemeenten lenen hoofdzakelijk voor investeringen. Het lenen van geld leidt tot een schuldpositie. Een goed zicht op de schuldpositie draagt bij aan het besef dat de uit de geleende gelden voortvloeiende rente- en aflossingsbetalingen beslag leggen op toekomstige inkomsten en uitgaven van de gemeente. Hoe hoger dergelijke betalingen, hoe minder de gemeente aan andere publieke voorzieningen kan besteden.

Schulddefinities

Bij decentrale overheden, waaronder gemeenten, worden verschillende schulddefinities gehanteerd:

- De bruto gevestigde schuld. Dit betreft het totaal van de aangetrokken korte en lange financiering.
- De EMU-schuld. Dit is de bruto gevestigde schuld onder aftrek van de leningen die van medeoverheden zijn opgenomen.
- De netto schuld. Dit betreft het (balans)saldo van enerzijds lang- en kortlopende schulden en anderzijds lang- en kortlopende financiële activa en vorderingen. Zie tabel 2 voor de opbouw van de netto schuld.
- De netto schuldquote. Hierbij wordt de netto schuld uitgedrukt als percentage van de inkomsten (baten).

Bruto gevestigde schuld en EMU-schuld

Uit onderstaande tabel blijkt dat de gevestigde schuld gedurende 2025 is toegenomen met 22,5 miljoen euro. De EMU-schuld is daarentegen afgenomen met 2,5 miljoen euro. Het verschil tussen de bruto gevestigde schuld en de EMU-schuld betreft leningen die opgenomen zijn door mede-overheden. Deze tellen wel mee voor de bruto gevestigde schuld, maar niet mee voor de EMU-schuld.

Tabel 1: Verloopoverzicht bruto gevestigde schuld en EMU-schuld over 2025

x € 1.000.000

Soort	Restant hoofdsom per eind 2024	Betaalde aflossingen	Nieuw opgenomen of hergefinancierd	Restant hoofdsom per eind 2025
Onderhandse leningen	635,0	90,0	140,0	685,0
Renteswaps (derivaten)	273,0	5,0	0,0	268,0
Subtotaal BBV-categorie onderhandse leningen van binnenlandse banken	**908,0**	**95,0**	**140,0**	**953,0**
Medium Term Notes (MTN's; BBV-categorie obligaties)	141,0	0,0	10,0	151,0
Subtotaal langlopende leningen	**1.049,0**	**95,0**	**150,0**	**1.104,0**
Kortlopende leningen	164,0	164,0	131,5	131,5
Bruto gevestigde schuld	**1.213,0**	**259,0**	**281,5**	**1.235,5**
Waarvan opgenomen van mede-overheden	90,0	0,0	25,0	115,0
EMU-schuld	**1.123,0**	**259,0**	**256,5**	**1.120,5**

Met betrekking tot bovenstaande leningenportefeuille zijn de volgende zaken relevant:

- Gedurende 2025 heeft één financieringsronde plaatsgevonden, te weten in januari voor in totaal 150 miljoen euro, hier zijn toen 4 onderhandse leningen afgesloten voor in totaal 140 miljoen euro variërend in looptijden van 2, 8 en 10 jaar (gemiddelde rente respectievelijk 2,559%, 3,042% en 3,035%). Daarnaast is er 1 MTN afgesloten voor een bedrag van € 10 miljoen.
- In 2025 liepen contractueel vier onderhandse leningen voor in totaal 90 miljoen euro af. (met een gemiddelde rente van 0,986%).
- Op derivaten is in 2025 5 miljoen euro regulier afgelost.
- Voor een volledige specificatie conform BBV-voorschriften van de derivatenportefeuille en de daaraan verbonden relevante contractbepalingen verwijzen wij u naar de toelichting op de balans.

Netto schuld

De opbouw en het verloop van de netto schuld over 2025 kan als volgt worden weergegeven:

Tabel 2: Verloopoverzicht netto schuld over 2025

x € 1.000.000

Soort	Conform BBV-artikel	Balans zijde	Stand per 31-12-2024	Stand per 31-12-2025	Mutatie 2025
Bruto gevestigde schuld:					
• Vaste schuld	46	C	1.049,0	1.104,0	
• Vlottende schuld	48	C	164,0	131,5	
Subtotaal bruto gevestigde schuld			**1.213,0**	**1.235,5**	**22,5**
Overige vaste schulden	46	C	12,5	17,4	
Overige vlottende schulden	48	C	35,5	30,6	
Overlopende passiva	49	C	499,8	569,2	
Subtotaal schulden (A)			**1.760,8**	**1.852,7**	**+91,9**
Minus:					
Uitzettingen >1jr Schatkist	36 lid d	D	0,0	0,0	
Overige uitzettingen >1jr	36 lid f	D	0,2	0,2	
Uitzettingen <1jr	39	D	161,1	177,1	
Liquide middelen	40	D	2,7	4,1	
Overlopende activa	40a	D	116,9	109,6	
Subtotaal financiële activa en overige vorderingen (B)			**280,9**	**291,0**	**10,1**
Netto schuld (A – B)			**1.479,9**	**1.561,7**	**81,8**

Uit deze tabel blijkt dat de netto schuld over 2025 met ruim 80 miljoen euro is toegenomen.
Voor nadere info over bovenstaande mutaties wordt verwezen naar de Toelichting op de balans.

Interne schuldnormering

Om de houdbaarheid van de gemeentefinanciën ook op de lange termijn te borgen, beheersen we de schuld aan de hand van interne schuldnormeringen. In onderlinge samenhang geven deze een goed zicht op de schuldpositie en schuldontwikkeling. Daarnaast is in het Coalitieakkoord 2022-2026 afgesproken dat de netto schuldquote niet hoger mag zijn dan 130%, dit in lijn met de

signaleringswaarde zoals bepaald in het Gemeenschappelijk Toezichtskader. Dit leidt tot het volgende beeld over 2025:

Tabel 3: Schuldnormering 2025

x € 1.000.000

Kengetal	Eenheid	Norm	Nominale begroting 2025	Realisatie 2025
1. Netto schuldquote =				
Netto schuld			1.672,1	1.562,0
Baten voor bestemming (1)			2.042,4	2.140,1
Netto schuldquote	**%**	**130,0%**	**81,9%**	**73,0%**
2. Interne renterisiconorm =				
Totaalbedrag aan netto aflossingen en renteherzieningen niet hoger dan 10% van de leningenportefeuille (2)	**miljoen euro**	**134,9**	**95,0**	**95,0**
3. Netto rentelasten =				
Netto rentelasten niet hoger dan 4% van de exploitatielasten	**%**	**4%**	**1,3%**	**1,3%**
4. EMU-referentiewaarde =				
EMU-saldo niet negatiever dan EMU- referentiewaarde (3) (4)	**miljoen euro**	**-106,6**	**-85,9**	**-83,9**

(1) Ramingskolom conform nominale begroting 2025.
(2) Norm op basis van de werkelijke restantschuld van de langlopende leningenportefeuille per begin 2025, te weten 1.049 miljoen euro.
(3) Minteken = (geraamd) tekort; normwaarde conform Decembercirculaire Gemeentefonds 2024. In de Programmabegroting 2025 was nog uitgegaan van een geschat normbedrag van -106,6 miljoen euro.
(4) Conform BBV-richtlijnen is het gerealiseerde EMU-saldo elders in dit jaarverslag apart gespecificeerd.

Toelichting op de netto schuldquote:
Per eind 2025 is de netto schuldquote uitgekomen op 73,0%. Dat is bijna 9 procentpunt lager dan voorzien bij de Programmabegroting 2025, maar wel hoger dan de realisatie in 2024 (72,8%). Puur als quote bezien kan dit geduid worden als een gunstige uitkomst, omdat de toename van de netto schuld daarmee is achtergebleven. Daardoor is er meer investeringsruimte beschikbaar voordat de signaleringswaarde van 130% bereikt wordt zoals opgenomen in het Gemeenschappelijk Toezichtkader.

Toelichting op het EMU-saldo:
Jaarlijks stelt het rijk het totaalbedrag vast dat decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) gezamenlijk maximaal als EMU-tekort zouden mogen hebben, de zogenoemde macronorm. Voor 2025 was deze vastgesteld op circa 21,9 miljard euro. Naar rato van begrotingstotalen is door het rijk vervolgens berekend hoeveel dat per gemeente, provincie of waterschap zou mogen zijn. Dit wordt een referentiewaarde genoemd. Voor Utrecht bedroeg die voor 2025 106,6 miljoen euro. Dit is per overheidsentiteit dus een richtwaarde en geen harde norm (1). Voor zichzelf heeft de gemeente die referentiewaarde echter als wel norm bepaald.

Het EMU-saldo over 2025 is in werkelijkheid uitgekomen op een tekort van 83,9 miljoen euro. Dat tekort is circa 2 miljoen euro minder nadelig uitgekomen dan geraamd bij de Programmabegroting. Dit verschil is veroorzaakt door:

- een hogere afname van de overige langlopende leningen (0,7 miljoen euro nadelig)
- een hogere toename van de uitzettingen (16,3 miljoen euro voordelig)
- een lagere afname van de liquide middelen (8,5 miljoen euro nadelig)
- een lagere toename van de overlopende activa (8,5 miljoen euro nadelig)
- een lagere toename van de vaste schuld (15,0 miljoen euro voordelig)
- een lagere toename van de netto vlottende schuld (34,4 miljoen euro voordelig)
- een hogere toename van de overlopende passiva (46,0 miljoen euro nadelig)

(1) Dit kan alleen tot consequenties leiden indien bovengenoemde macronorm (dus van alle decentrale overheden gezamenlijk) wordt overschreden. In dat geval kan op grond van de Wet houdbare overheidsfinanciën een korting c.q. correctie op de Algemene Uitkering worden doorgevoerd. Tot dusver is dat niet gebeurd, maar op dit punt is wel sprake van een toekomstig risico gelet op de verslechterende financiële positie van gemeenten. Overschrijding van de eigen referentiewaarde heeft dus geen directe consequenties.
(2) Bij de primitieve begroting was nog een afname voorzien van de voorraad bouwgronden van 38 miljoen euro, maar uiteindelijk is die voorraad over 2025 juist met circa 121 miljoen euro toegenomen. Dit resulteert in 147,3 miljoen euro hogere investeringsuitgaven en dat heeft een nadelig effect op het EMU-saldo.

Interne rente
De gemeente Utrecht past een renteomslagmethodiek toe. Daarbij worden aan investeringen de gemiddelde rentekosten toegerekend die voortvloeien uit de opgenomen geldleningen en/of eigen middelen waarmee deze zijn gefinancierd. Met ingang van 2024 is het interne omslagpercentage vastgesteld op 2%. Dit omslagrentepercentage is ook voor 2025 van toepassing geweest in de begroting.
Het saldo tussen de netto werkelijke rentelasten enerzijds en de aan activa toegerekende omslagrente wordt aangeduid als renteresultaat. Op grond van het BBV mag dit renteresultaat niet meer bedragen dan 25% van de aan taakvelden toe te rekenen rente. De afwijking tussen het werkelijke renteresultaat 2025 en de aan taakvelden toegerekende rente is groter geweest dan 25%. Daarom is de omslagrente neerwaarts bijgesteld naar 1,75%. Dit heeft op totaalniveau geen financiële consequenties in deze jaarrekening, want dit is budgettair neutraal. Er is wel sprake van financiële verschuiving op taakveldniveau.

Tabel 4: Financieringsresultaat 2025

x € 1.000

	Omschrijving	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
a	Externe rentelasten lange en korte financiering	35.595	31.485	4.110
b	Externe rentebaten	309	146	163
	Saldo externe rentebaten en -lasten	**35.286**	**31.339**	**3.947**
c1	Rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	-1.806	-2.746	940
c2	Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0	0
c3	Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**33.480**	**28.593**	**4.887**
d1	Rente over eigen vermogen	5.674	5.626	48
d2	Rente over voorzieningen	0	0	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**39.154**	**34.219**	**4.935**
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	37.220	40.418	3.198
	Renteresultaat op het taakveld Treasury	**1.934**	**-6.199**	**8.133**

Risicobeheersing

Treasuryrisico's worden in het algemeen onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's, valutarisico's en beschikbaarheidsrisico's. Binnen de Utrechtse financieringssituatie zijn met name rente- en kredietrisico's relevant.

Renterisico

De Wet fido onderscheidt twee renterisico's, te weten het renterisico van de vlottende schuld en het renterisico van de vaste schuld. Voor beide soorten geldt binnen de Wet fido een eigen norm:

Het renterisico van de vlottende schuld: kasgeldlimiet.

In de Wet fido is een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren: de kasgeldlimiet. Deze limiet wordt uitgedrukt in een percentage van het begrotingstotaal (8,5%). In onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor 2025 bepaald en is deze per kwartaal gespiegeld aan de netto vlottende schuld.

Tabel 5: Kasgeldlimiet 2025

x € 1.000.000

Bepaling kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal aan lasten conform Programmabegroting 2025	2.068,4
Percentage conform Wet Fido	8,5%
Kasgeldlimiet 2025	**175,8**

Omschrijving	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddelde positie netto vlottende schulden	154,7	131,4	65,3	64,3
Kasgeldlimiet	175,8	175,8	175,8	175,8
Overschrijding kasgeldlimiet	**-**	**-**	**-**	**-**
of				
Ruimte onder kasgeldlimiet	**21,1**	**44,4**	**110,5**	**11,5**

Uit deze tabel blijkt dat de kasgeldlimiet het hele jaar niet is overschreden. De netto vlottende schuld bedroeg over geheel 2025 gemiddeld 103,9 miljoen euro en lag daarmee ruim binnen de kasgeldlimiet.

Het renterisico van de vaste schuld: de renterisiconorm.

De Wet Fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen, waarbij de rente voor één jaar of langer vaststaat. Met de renterisiconorm biedt de Wet Fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. Op grond van deze norm mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen per jaar niet meer zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Uit onderstaande tabel blijkt dat wij daar ruimschoots aan voldoen.

Tabel 6: Renterisiconorm

x € 1.000.000

Omschrijving	Bedrag
Bepaling renterisiconorm:	
Begrotingstotaal aan lasten conform Programmabegroting 2025	2.068,4
Percentage conform Wet Fido	20%
Renterisiconorm 2025	**413,7**
Bepaling renterisico 2025:	
Aflossingen	95,0
Renteherzieningen	0,0
Renterisico	**95,0**
Ruimte binnen de norm	**318,7**

Kredietrisico

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus het risicoprofiel) van de tegenpartijen bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren:

1. De risico's uit hoofde van door de gemeente verstrekte geldleningen.
2. De risico's uit hoofde van door de gemeente gewaarborgde geldleningen.

Verstrekte geldleningen

De gemeente Utrecht heeft uit hoofde van de publieke taak een aantal leningen verstrekt aan lokaal opererende organisaties. Op deze leningen loopt de gemeente kredietrisico. Uit onderstaande tabel blijkt het verloop van deze portefeuille. In de Toelichting op de balans is deze leningenportefeuille bij het onderdeel Financiële vaste activa nader gespecificeerd.

Tabel 7: Verloopoverzicht verstrekte geldleningen over 2025

x € 1.000

Soort	Restant hoofdsom per eind 2024	Vermeerderingen o.a. nieuw verstrekt	Verminderingen o.a. ontvangen aflossingen	Restant hoofdsom per eind 2025
Leningen aan deelnemingen	4.636	0	0,0	4.636
Overige langlopende leningen inclusief kredietfaciliteiten	29.219	8.800	10.585	27.434
Totaal	**33.855**	**8.800**	**10.585**	**32.070**

Over het algemeen is het risicoprofiel van de verstrekte geldleningen laag. Per eind 2025 was bij de volgende leningen sprake van een verhoogd risico:

x € 1.000.000

Omschrijving	Restant hoofdsom per eind 2025	Risico
Stichting Energie Transitie	5,050	Hoog
Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (OMU)	4,636	Hoog

Voor deze beide leningen met verhoogd risico zijn risicoreserves gevormd.

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen op twee manieren voorkomen, te weten directe borgstellingen en achtervang. Bij directe borgstellingen staat de gemeente jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken die veelal activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Bij borgstellingen in de sfeer van sport kan er sprake van zijn dat de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) als medeborg optreedt. In dat geval wordt het risico gezamenlijk gedragen.
Achtervang houdt in dat de gemeente, al dan niet samen met het Rijk, een rol speelt in de zekerheidsstructuur van een waarborgfonds, bijvoorbeeld de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Door deze structuur kunnen instellingen die bij het waarborgfonds aangesloten zijn tegen de laagst mogelijke rente lenen. Mede vanwege de strenge toelatingscriteria en periodieke toetsing door het fonds loopt de gemeente hierbij een lager risico dan bij directe borgstellingen.
In 2025 is één nieuwe directe borgstelling verstrekt.
De portefeuille aan gewaarborgde geldleningen kan als volgt worden gecategoriseerd:

Tabel 8 Verloop gewaarborgde geldleningen 2025

x € 1.000

Omschrijving	Netto geborgd bedrag per 31-12-2024	31-12-2025
Directe borgstellingen		
Organisaties volkshuisvesting en monumenten	5.408	4.960
Maatschappelijke- en zorginstellingen	8.226	7.428
Sportorganisaties	2.475	2.405
Subtotaal directe borgstellingen	**16.109**	**14.793**
Achtervang in waarborgfondsen		
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (1)	635.567	695.506
Waarborgfonds Eigen Woningen (uitvoerder Nationale Hypotheekgarantie) (2)	n.b.	n.b.
Totaal	**651.676**	**710.299**

(1) Het totaal door WSW geborgde schuldrestant met betrekking tot Utrechtse corporaties bedroeg per eind 2025 circa 2,80 miljard euro. Bij een calamiteit zou Utrecht als schadegemeente 25% dragen. Het Rijk (50%) en alle overige gemeenten in Nederland (25%) dragen in zo'n geval de rest. Dergelijke steun vindt plaats in de vorm van renteloze leningen aan het WSW.
(2) Gemeenten zijn per 1-1-2011 uit de WEW-achtervang getreden. Voor NHG-garanties die tot dat moment zijn afgegeven blijft de gemeente nog wel aanspreekbaar. Uit een begin 2026 ontvangen WEW-opgaaf bleek dat er per eind 2025 nog contracten liepen met totale hoofdsommen van circa 604 miljoen euro. Hoeveel hiervan nog als daadwerkelijke restschuld openstaat is niet bij WEW bekend, maar alleen bij de betreffende banken. Echter, niet alle banken zenden die informatie toe aan gemeenten.

Uit voorgaande tabel blijkt dat het netto geborgde bedrag met betrekking tot directe borgstellingen daalde met circa 1,1 miljoen euro. Dit kwam door reguliere aflossingen.
Zowel WSW als WEW geven elk jaar een meerjarenprognose af met betrekking tot het mogelijke beroep op de achtervang. Gezien de eigen garantievermogens van beide fondsen wordt dat risico vooralsnog als nagenoeg nihil ingeschat. Ten aanzien van WEW kan daarbij nog worden opgemerkt dat door de stijging van de woningprijzen sinds 2011 het aantal woningen met een potentiële restschuld sterk is afgenomen.

Over het algemeen is het risicoprofiel van de direct gewaarborgde geldleningen laag. Per eind 2025 was bij de volgende borgstellingen sprake van een verhoogd risico:

x € 1.000.000

Categorie	Omschrijving	Netto gewaarborgd per eind 2025	Risico
Monumenten	NRF Stichting Domplein	0,828	Hoog

Op grond van het Kader geldverstrekkingen dient per nieuw gewaarborgde geldlening een aparte risicovoorziening te worden ingericht, tenzij de betreffende post wordt meegenomen in het gemeentelijke risicomodel. Wij informeren u afzonderlijk indien het risicoprofiel van verstrekte leningen en van verstrekte waarborgen op leningen zich ongunstig ontwikkelt.

Voor nadere specificatie verwijzen wij naar het Overzicht van gewaarborgde geldleningen.

Beschikbaarheidsrisico
De gemeente beschikt bij haar huisbankier BNG Bank over een kredietlimiet van 30 miljoen euro en een intradaglimiet van 120 miljoen euro. Bovendien heeft de gemeente, vanwege haar overheidskredietwaardigheid, tot dusver onbeperkte toegang tot zowel de geld- als de kapitaalmarkt. Het beschikbaarheidsrisico kwalificeren wij daarmee als nagenoeg nihil.

Kasmanagement

Het betalingsverkeer van Utrecht vindt volledig gecentraliseerd plaats. Dit betreft het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden, het verrichten van feitelijke betalingen en het incasseren van vorderingen. Naast BNG Bank als huisbankier heeft de gemeente een betalingsverkeerrelatie met de Rabobank in het licht van onze derivaten.

Saldobeheer
Vanuit het centrale beheer wordt de gemeentelijke saldoregulatie gedaan. Dit houdt in dat tekorten of overschotten in rekening courant worden aangevuld respectievelijk uitgezet en wel zodanig dat het gemeentelijke banksaldo zoveel mogelijk naar nul wordt gestuurd, hierbij rekening houdend met de wettelijke bepalingen inzake kasgeldlimiet en de Regeling Schatkistbankieren. In 2025 kwam dit hoofdzakelijk neer op indekking van tekortsaldi. Dit wordt per dag beoordeeld. Gedurende 2025 zijn 268 kas- en daggeldtransacties gedaan met een totale hoofdsom van circa 14,6 miljard euro. Begin 2025 moesten deze transacties nog worden aangegaan tegen een rente van circa 3%, maar gedurende 2025 daalde de geldmarktrente tot een niveau van circa 2% per eind 2025. De gemiddelde rente voor geldmarkttransacties over 2025 bedroeg circa 2,27%.
Het opvangen van tekortsaldi door middel van kas- en daggeldtransacties is in termen van rentekosten voordeliger dan dat dit binnen de kredietlimiet plaatsvindt (‘roodstand’). Over 2025 leverde dit een besparing op van 0,36 miljoen euro.

Schatkistbankieren
Op grond van de Regeling Schatkistbankieren dienen decentrale overheden tijdelijk overtollige geldmiddelen in ’s Rijks Schatkist aan te houden, dit met uitzondering van een zeker drempelbedrag. Wel mogen overtollige middelen bij medeoverheden worden uitgezet.
Voor 2025 bedroeg het drempelbedrag voor de gemeente Utrecht 13,32 miljoen euro. De gemiddelde stand van de gedurende 2025 buiten de Schatkist aangehouden middelen bedroeg circa 1,9 miljoen euro. Daarmee heeft de gemeente in 2025 ruim binnen dit drempelbedrag geopereerd. Voor een nadere specificatie hiervan verwijzen wij u naar de tabel in toelichting op de balans onder de post Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Gedurende 2025 hebben er 3 tijdelijke plaatsingen in de Schatkist plaatsgevonden en 5 onttrekkingen. Per 31 december 2025 hadden wij geen saldo in de Schatkist uitstaan. Net als de rente over op te nemen kortlopende leningen daalde de rentevergoeding over in de Schatkist geplaatste geldmiddelen gedurende 2025 naar een niveau van circa 1,9% per eind 2025.

Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat onze verantwoording over de lokale heffingen in 2025. Bij lokale heffingen onderscheiden we belastingen en retributies. Het kwijtscheldingsbeleid is ook onderdeel van deze paragraaf.

Belangrijkste uitgangspunten

Hieronder volgen de belangrijkste uitgangspunten:

- Algemene rechtsbeginselen voor tariefstelling: Bij het vaststellen van de tarieven wordt rekening gehouden met onder andere het verbod op willekeur, gelijkheidsbeginsel, profijtbeginsel, rechtszekerheidsbeginsel, stelselmatigheid en maximale kostendekkendheid voor heffingen en retributies.
- Wettelijke maxima: Voor een aantal tarieven gelden er wettelijke maxima. De gemeente mag de tarieven dan niet hoger vaststellen dan dit maximum. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de tarieven voor rijbewijzen en reisdocumenten. Het Rijk stelt hiervoor jaarlijks de maximale tarieven vast die een gemeente in rekening mag brengen. Voor Utrecht leiden deze tarieven tot opbrengsten die de kosten niet volledig dekken.
- Sociaal-wenselijke tarieven: Een maximale kostendekkendheid kan in een aantal gevallen tot een tarief leiden dat maatschappelijk niet gewenst is. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de gehandicaptenparkeerkaart (bereikbaarheid) en de leges voor huwelijken. De tarieven zouden dan gelet op de aard van de dienstverlening voor de aanvrager van de dienstverlening te hoog worden.
- Economisch-wenselijke tarieven: Utrecht opereert in een competitieve markt. Tarieven die de gemeente vraagt kunnen voor ondernemers reden zijn om niet voor Utrecht, maar voor een andere gemeente te kiezen. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de havengelden. Meer kostendekkende tarieven kunnen er dan voor zorgen dat ondernemers voor havens in de omgeving kiezen.
- Het indexeren van tarieven: De tarieven worden jaarlijks met de inflatie verhoogd.
- De kwijtscheldingsnorm: We hanteren de meest ruime kwijtscheldingsnorm van 100%.

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Datum	Inhoud
Nota Lokale Heffingen	2019 - heden	Actuele kaders voor het lokale heffingenbeleid.
Verordening onroerende-zaakbelastingen	2025	Beleid en tarieven voor onroerende zaken.
Verordening rioolheffing	2025	Beleid en tarieven voor riolering.
Verordening afvalstoffenheffing	2025	Beleid en tarieven voor afval.
Verordening hondenbelasting	2025	Beleid en tarieven voor honden.
Verordening toeristenbelasting	2025	Beleid en tarieven voor toerisme.
Verordening parkeerbelastingen	2025	Beleid en tarieven voor parkeren.
Verordening precariobelasting	2025	Beleid en tarieven voor precario.
Verordening leges	2025	Beleid en tarieven voor burgerzaken.
Verordening leges omgevingsvergunning	2025	Beleid en tarieven voor (bouw)leges.
Verordening brug-, schut- en havengelden	2025	Beleid en tarieven voor brug-, schut- en havengelden.
Verordening begraafplaatsrechten	2025	Beleid en tarieven voor grafrechten.
Verordening marktgelden	2025	Beleid en tarieven voor marktgelden.
Verordening Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Woonboulevard	2021 - heden	Beleid en tarieven voor bedrijveninvesteringszone woonboulevard.
Verordening kwijtschelding	2023 - heden	Beleid voor kwijtscheldingen.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Opbrengstenverhoging
In 2025 zijn binnen de lokale heffingen maatregelen getroffen ter verhoging van de opbrengsten. Naast een indexatie van 4,5% is de onroerendezaakbelasting verhoogd met een extra opslag van 12% en is het tarief van de toeristenbelasting vastgesteld op 8,5% van de overnachtingsprijs.

Vermogensgrens
De gemeente Utrecht heeft zich ingezet voor verruiming van de vermogensgrens voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen om de bestaanszekerheid te versterken.
Het door de gemeenteraad vastgestelde initiatiefvoorstel is echter door het kabinet vernietigd; deze vernietiging is bevestigd door de Raad van State. Utrecht blijft via onder andere de G4 betrokken bij onderzoeken naar mogelijke aanpassing van de landelijke wetgeving.

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)
De uitvoering van de gemeentelijke belastingen door de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht is in 2025 verbeterd. De BghU beschikt weer over een normale werkvoorraad en heeft eerdere achterstanden ingelopen. Daarnaast is de beoordeling door de Waarderingskamer verbeterd van twee naar drie sterren, waarmee de uitvoering van de Wet WOZ weer als voldoende wordt beoordeeld. Er wordt verder gewerkt aan structurele verbetering van de dienstverlening en bedrijfsvoering.

Belastingen

Belastingen zijn verplichte bijdragen aan de gemeente zonder dat hier meteen een tegenprestatie tegenover staat. De opbrengsten komen ten gunste van de algemene middelen van de gemeente, waardoor ze voor een uiteenlopend aantal doelen kunnen worden ingezet. Een uitzondering hierop vormen de rioolheffingen en de afvalstoffenheffing. Dit zijn algemene (afgebakende) belastingen, maar de opbrengsten mogen alleen ingezet worden om de kosten te dekken die de gemeente voor het rioolstelsel en het inzamelen van afvalstoffen maakt.

Tarievenoverzicht en opbrengsten

In dit onderdeel worden de behaalde resultaten per belastingsoort weergegeven. De weergegeven inkomsten zijn na aftrek van vermindering, kwijtschelding en oninbare bedragen. De onderliggende toelichtingen zijn opgenomen in de bijlage Kostendekkendheid Tarieven en Leges.

Tabel: Tarievenoverzicht belastingen

x €1.000

Belastingsoorten	Tarief 2025	Grondslag heffing	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025
Onroerende-zaakbelastingen (*)			203.186	216.203	228.623
Eigenaren woningen	0,0895%	WOZ-waarde			
Eigenaren niet-woningen	0,5150%	WOZ-waarde			
Gebruikers niet-woningen	0,4159%	WOZ-waarde			
Rioolheffing			51.190	51.190	51.332
Aansluitrecht	€ 254,13	Per aansluiting			
Afvoerrecht					
0 – 50.000 m3	€ 1,94	Per m3			
50.001 – 100.000 m3	€ 1,86	Per m3			
100.001 – 150.000 m3	€ 1,73	Per m3			
> 150.000 m3	€ 1,55	Per m3			
Afvalstoffenheffing			59.604	60.764	59.287
Eenpersoonshuishouden	€ 313,05	Per perceel			
Tweepersoonshuishouden	€ 400,80	Per perceel			
Driepersoonshuishouden	€ 477,20	Per perceel			
Meerpersoonshuishouden	€ 542,55	Per perceel			
Hondenbelasting	€ 99,00	Per hond	834	942	938
Precariobelasting					
Terrassen, uitstallingen etc.	Diverse	Voorwerpen	819	856	888
Inname openbare grond	Diverse	Voorwerpen	629	629	1.077
Toeristenbelasting	8,50%	Overnachtingsprijs	7.352	8.543	8.850
Parkeerbelastingen (**)	Diverse	Parkeergebruik	66.211	57.737	60.299
Totaal			**389.825**	**396.864**	**411.294**

(*) Totale opbrengsten onroerende-zaakbelasting woningen en niet-woningen

(**) Betreft de inkomsten exclusief garage parkeren.

Kwijtscheldingen

In de gemeente Utrecht bestaat de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor kwijtschelding. In het kwijtscheldingsbeleid staat dat kwijtschelding kan worden verleend voor aanslagen ten name van natuurlijke personen voor belastingaanslagen in de privésfeer. Kwijtschelding kan alleen worden verleend voor de onderstaande belastingen:

- onroerende-zaakbelasting;
- rioolheffing, als bedoeld in art. 3, eerste lid, onderdeel a, van de verordening rioolheffing;
- afvalstoffenheffing; en
- hondenbelasting, voor ten hoogste twee honden per houder.

De gemeente Utrecht hanteert bij de kwijtschelding de maximaal door het Rijk toegestane kwijtscheldingsnorm. In dit onderdeel worden de behaalde resultaten per belastingsoort weergegeven. De onderliggende toelichtingen zijn opgenomen in de bijlage Kostendekkendheid Tarieven en Leges.

Tabel: Kwijtscheldingen

x €1.000

Belastingsoorten	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025
OZB	0	5
Rioolheffing	0	3
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	3.316	3.631
Afvalstoffenheffing tweepersoonshuishouden	1.188	1.302
Afvalstoffenheffing driepersoonshuishouden	606	683
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	832	892
Hondenbelasting	51	71
Totaal	**5.993**	**6.588**

Oninbaarheid

Van oninbaarheid is sprake wanneer een belastingschuldige wel betalingsplichtig is, maar invordering op de gebruikelijke wijze in de praktijk niet (meer) mogelijk is. Dit doet zich onder andere voor bij faillissement of wanneer een belastingschuldige is vertrokken zonder dat de nieuwe verblijfplaats bij de invorderingsambtenaar bekend is. Net als in 2024 bedraagt de oninbaarheid minder dan 1% van de totale gemeentelijke belastingopbrengsten. De gemeente dekt deze risico's af via een voorziening dubieuze debiteuren, opgenomen onder Overige vorderingen binnen de Vlottende activa.

Tabel: Oninbaarheid

x €1.000

Belastingsoorten	Heffingsjaar	Begroot	Realisatie	Prognose
OZB eigendom woningen	2025		3	13
	2024		1	12
	2023		1	12
	ouder		2	34
Totaal		**55**	**7**	**71**
OZB eigendom niet-woningen	2025		5	67
	2024		1	58
	2023		18	27
	ouder		0	50
Totaal		**66**	**24**	**202**
OZB gebruik niet-woningen	2025		113	82
	2024		96	37
	2023		83	36
	ouder		68	71
Totaal		**229**	**360**	**226**
Rioolheffing aansluitrecht	2025		2	7
	2024		1	8
	2023		1	7
	ouder		3	29
Totaal		**15**	**7**	**51**
Rioolheffing afvoer	2025		1	17
	2024		-2	15
	2023		2	10
	ouder		2	32
Totaal		**0**	**3**	**74**
Afvalstoffenheffing	2025		25	99
	2024		25	64
	2023		20	59
	ouder		19	134
Totaal		**69**	**89**	**356**
Hondenbelasting	2025		0	3
	2024		0	2
	2023		0	2
	ouder		0	4
Totaal		**2**	**0**	**11**
Toeristenbelasting	2025		0	0
	2024		0	0

x €1.000

Belastingsoorten	Heffingsjaar	Begroot	Realisatie	Prognose
	2023		12	0
	ouder		0	6
Totaal		**3**	**12**	**6**
Precariobelasting	2025		3	13
	2024		4	8
	2023		1	4
	ouder		-2	17
Totaal		**7**	**6**	**42**
Parkeerbelastingen	2025		12	178
	2024		29	114
	2023		20	86
	ouder		28	244
Totaal		**228**	**89**	**622**
Totaal		**674**	**597**	**1.659**

Retributies

Retributies ('verplichte betalingen') zijn leges, gelden of rechten. Het aanvragen van een paspoort of een rijbewijs of een vergunning om een dakkapel te bouwen en het sluiten van een huwelijk zijn voorbeelden van dienstverlening die aan individuele burgers wordt verleend. Met retributies kan de gemeente (een deel van) de kosten die gemaakt worden met de dienstverlening verhalen op de burger die om de dienstverlening vraagt.

De legesverordening is de meest algemene verordening. De leges voor de aanvraag van een omgevingsvergunning is ondergebracht in een aparte verordening. De Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging zijn per 1 januari 2024 ingegaan. Met de brug-, schut- en havengelden en de marktgelden vraagt de gemeente een vergoeding voor de kosten van het bedienen van de bruggen en schutten, het gebruik van de havens en het mogelijk maken van de markten in de stad. De rechten begraafplaatsen zien op de kosten die de gemeentelijke begraafplaatsen oproepen.

De Gemeentewet vereist dat de begrote opbrengsten van de retributies de begrote kosten niet overstijgen. Deze opbrengstlimiet geldt voor de verordening als geheel. Dat houdt in dat binnen een verordening sommige tarieven meer dan honderd procent mogen zijn, terwijl andere minder dan honderd procent kostendekkend zijn.

Beleidstarieven

De tabel geeft de kostendekkendheid weer van verschillende gemeentelijke retributies, waaronder leges, begraafplaatsrechten, brug-, schut- en havengelden en marktgelden. Op totaalniveau daalt de kostendekkendheid van 87% naar 80%. Deze daling wordt met name veroorzaakt doordat de totale kosten in algemene zin harder stijgen dan de opbrengsten. Nadere onderbouwingen en toelichtingen zijn opgenomen in de bijlage Kostendekkendheid Tarieven en Leges.

Tabel: Kostendekkendheid

x € 1.000

Programma's	Actuele begroting 2025 Baten	Lasten	KD-%	Realisatie 2025 Baten	Lasten	KD-%
Betrouwbare overheid						
• Huwelijk en partnerschap	717	967	74	847	1.149	74
• Uittreksels/afschriften	647	647	100	965	965	100
• Reisdocumenten	5.516	5.576	99	5.341	5.473	98
• Rijbewijzen	1.281	1.310	98	1.125	1.154	97
Duurzame bereikbaarheid						
• Leges	291	1.036	28	257	1.463	18
Aantrekkelijke en groene leefomgeving						
• Vergunningen openbare ruimte	2.459	2.438	101	2.276	2.749	83
• Evenementen	825	1.285	64	624	835	75
Veilige stad						
• Vergunning voetbalwedstrijden	35	35	100	57	35	163
• Horeca	930	1.281	73	790	1.309	60
• Gokken	3	3	100	42	13	322
• Sekswerk	1	1	100	13	4	303
• Exploitatievergunning	3	54	6	7	50	14
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
• Woonruimtezaken	521	529	98	741	591	125

Totaal legesverordening	**13.229**	**15.162**	**87**	**13.085**	**15.790**	**83**
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
• Leges omgevingsvergunning	19.050	21.151	90	17.165	21.974	78
Aantrekkelijke en groene leefomgeving						
• Begraafplaatsrechten	1.460	1.553	94	1.465	1.559	94
• Brug-, schut- en havengelden	1.085	1.912	57	1.062	1.387	77
• Marktgelden	807	1.080	75	832	1.376	60
Totaal	**35.631**	**40.858**	**87**	**33.610**	**42.086**	**80**

Verbonden partijen

Inleiding

De paragraaf Verbonden Partijen geeft inzicht in de belangrijkste beleidsontwikkelingen en actualiteiten in 2025 van rechtspersonen waarin de gemeente Utrecht een financieel én bestuurlijk belang heeft. Deze rechtspersonen worden ook wel de ‘verbonden partijen’ genoemd.

Belangrijkste uitgangspunten

- Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. Dit zijn onder andere gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen die een publiek belang behartigen en waarvan de aandelen geheel of gedeeltelijk in het bezit van de gemeente zijn.
- Onder bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.
- Financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
- Om het primaat van de gemeenteraad zoveel mogelijk te waarborgen zijn we terughoudend met het aangaan van verbonden partijen.
- Hoofdregel is “nee, tenzij…”, daar waar het om beleidsrijke onderwerpen gaat, die directe democratische legitimering vragen. De volgende indicatoren rechtvaardigen een uitzondering op de hoofdregel (niet limitatief):
    - Wettelijk verplicht
    - Schaalvoordelen of optimalisering bedrijfsvoering
    - Gebiedsindeling
    - Samen sterk, bundelen van bestuurlijke krachten
    - Expertise en kennis
    - Samen verantwoordelijk
    - Beleidsarm- of neutraal
- Bij het aangaan van een verbonden partij wordt het afwegingskader altijd vooraf aan het college van B en W en de gemeenteraad voorgelegd.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Nota Verbonden partijen	2015	Hierin is het gemeentelijke beleid met betrekking tot verbonden partijen opgenomen.

Ontwikkelingen en actualiteiten

De huidige nota verbonden partijen uit 2015 wordt in 2026 geactualiseerd. Het doel is onder meer om in de geactualiseerde nota meer handvatten te bieden voor het maken van een beleidsmatige afweging; hoe het publieke belang het best geborgd kan worden. Daarnaast wordt ingezet op het verder professionaliseren van de governance (sturing, verantwoording, beheersing en toezicht) met betrekking tot de verbonden partijen. Daarin zal aandacht worden besteed aan het eenduidig beleggen van interne verantwoordelijkheden voor het toezicht en het beheer van verbonden partijen, waaronder de invulling van de zeggenschapsrechten. Onderdeel hiervan is verder het in beeld brengen en houden van de risico's per samenwerkingsverband.

Hieronder geven we een overzicht van de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen en actualiteiten uit de individuele overzichten van de diverse verbonden partijen.

Het Utrechts Archief (HUA)
HUA richtte zich in 2025 zich op het verwerven, beheren, toegankelijk maken en benutten van de archieven van overheden en particulieren. Daarnaast verzorgde HUA het toezicht en advies bij het informatiebeheer van overheden, waaronder de gemeente Utrecht. In 2025 ging de nieuwe meerjarenbeleidsperiode van start. Extra aandacht was er voor het toegankelijk maken van de Utrechtse koloniale archieven en voor activiteiten in het kader van 650 jaar provincie Utrecht. Specifiek voor de gemeente Utrecht was er extra aandacht voor de migratie van het zaakdossiers van de gemeente, advies over informatie- en procesmanagement en het opstellen van de nieuwe hotspotmonitor. Er stroomden enkele honderden meters gemeentelijk archief in en er werden ruim 500.000 digitale bestanden toegevoegd aan de digitale collectie. Hiernaast werden in 2025 de voorbereidingen getroffen voor de uittreding van het Rijk uit de GR HUA. Vanaf 2027 zal HUA naar verwachting voortgezet worden als GR met de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht als bestuurlijke partners. Het rijk treedt bestuurlijk uit, maar blijft verbonden via de rijkscollectie, die onderdeel blijft van de dienstverlening door HUA.
Met betrekking tot de voorgenomen uittreding van het Rijk per 2024 uit alle Regionaal Historische Centra (RHC's), inclusief HUA, is nu bekend welke constructie het Rijk voor zich ziet: een delegatiebepaling via de nieuwe archiefwet en een Specifieke Uitkering (SPUK) om het beheer van de papieren Rijkscollectie bij de RHC's onder brengen. Deze door het Rijk gewenste constructie stelt de achterblijvende partners, provincie Utrecht en Gemeente Utrecht, voor juridische en financiële risico's, waarvoor bureau Berenschot een aantal scenario's heeft uitgewerkt. Het Algemeen Bestuur van HUA de voorkeur uitgesproken voor het scenario 'Voortzetten gemeenschappelijke regeling' met noodzakelijke aanpassingen. Hiervoor zijn twee werkgroepen ingesteld: Een werkgroep onder leiding van HUA voor de uittredingsregeling en een werkgroep onder leiding van GU voor de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling om dit vorm te gaan geven.
Het Rijk heeft eveneens besloten dat RHC's vanaf 2024 geen gebruik meer mogen maken van de nationale e-depot voorziening (=digitale archiefbewaarplaats) van het Nationaal Archief. De GR HUA werkt daarom aan een eigen lokale e-depotvoorziening waar digitaal archief materiaal van partners in beheerd worden.

Recreatieschap Stichtse Groenlanden
De nieuwe samenwerking tussen het recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) en beheerder Staatsbosbeheer (SBB) heeft, na de transitieperiode (2023 – 2024), in 2025 vaste vorm gekregen. Er is een gezamenlijke Toekomstvisie SGL - SBB opgesteld en voor alle 23 recreatiegebieden van SGL zijn terrein beheermodellen uitgewerkt, waardoor er beter en doelmatiger gestuurd kan worden op de inzet op onderhoud.

Het aankomende jaar worden er maatregelen genomen om kosten waar mogelijk terug te brengen en te bezuinigen.. Er moeten extra middelen gevonden worden om de begroting structureel sluitend te krijgen en de recreatiegebieden aantrekkelijk, heel en veilig te houden.

Regionale uitvoeringsdienst (RUD)
De fusie is in 2025 afgerond en vanaf 1 januari 2026 is de nieuwe omgevingsdienst ODU van kracht. De RUD wordt opgeheven en we bevinden ons in de fase van afbouw. Bij de programmabegroting 2027 zal de RUD niet meer als verbonden partij in de paragraaf voorkomen. In plaats daarvan zal dan de ODU er staan met nieuwe gegevens omtrent deelnemers en eigenarenbelang.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
Huidige taken worden voortgezet. In 2026 worden naar verwachting bestuurlijke keuzes gemaakt over een aantal scenario's die verder uitgewerkt moeten worden en waarschijnlijk pas vanaf 2027 geëffectueerd worden. Het gaat om het wel of niet overdragen van het vastgoedbeheer (kazernes, kantoren e.d.) van gemeenten aan VRU en over de inhoudelijke taken van VRU voor de komende jaren. Eind 2025 is er besloten de gemeentelijke bijdrage voor de komende jaren te verhogen om het groeiende inwonersaantal te bedienen en de (nieuwe) risico's te kunnen beheersen. Er is onder voorwaarden gekozen voor het scenario VRU 'basis op orde', in lijn met het genomen besluit en de zienswijze.
Op het moment van schrijven speelt de planontwikkeling voor Rijnenburg (principes, randvoorwaarden, uitgangspunten). Voorzien is dat de uitgangspuntennotitie midden 2026 naar de gemeenteraad gaat. Er zal onderzoek moeten worden gedaan of Rijnenburg met 22.000 tot 25.000 woningen impact heeft op de dekking van de brandweerzorg. Vraag is of er op basis van de beoordelingskaders snelheid van optreden en capaciteit aanleiding is dat er bij realisatie van Rijnenburg in de toekomst behoefte is aan uitbreiding van de huisvesting of herpositionering. Ook kan verdere bebouwing/ verdichting leiden tot een hogere inzetdruk. Nader onderzoek is nodig.

Coöperatie Wigo4it U.A.
In de periode tot en met 2023 is Wigo4it afgebouwd tot een zogenaamde fit-for-purpose-organisatie voor de applicatie Socrates voor de inkomensvoorziening. Begin 2025 is de reserve Reorganisatie en Transitie vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Hierdoor is de contributie voor 2025 verlaagd. In de periode van de afbouw en daarna bestaat het risico van vertraging bij zowel Wigo4it als bij de gemeente Utrecht. Dit risico heeft zich in 2025 voorgedaan. De geplande invoerdatum voor de overgang naar de opvolger van de applicatie RMW is verplaatst naar voorjaar 2026.Het realiseren van deze datum vraagt stevige sturing vanuit Werk en Inkomen en vanuit het programma Versterken Common Ground van CIO Office. In 2026 faseren we ook de applicatie Galo uit. We sluiten hierbij aan op de in Den Haag gerealiseerde oplossing en geven vorm aan het samenwerkingsverband hiervoor. Andere gemeenten tonen interesse om hierbij aan te sluiten. In 2026 schenkt de G4 aandacht aan de wijze waarop harmonisatie en standaardisatie van dienstverlening, processen en ICT op het gebied van inkomensdienstverlening kan worden gerealiseerd. De eerder genoemde samenwerking met Den Haag geeft hier al deels invulling aan, op andere terreinen vraagt dit nog meer inzet om verdere stappen te zetten.

Vleuten - De Meern Zelfstandig B.V.
De besloten vennootschap zal in 2026 worden geliquideerd aangezien de bedrijfsactiviteiten zijn gestaakt.

NV Vitens
Als gevolg van de watertransitie, die is gestart in 2024, voorziet Vitens de komende jaren een sterke toename van haar investeringsniveau. Daarvoor moet Vitens geld lenen. Hoewel de WACC voor de periode 2025-2027 is vastgesteld op 4,32% (was 2,95%) is de vraag of Vitens in staat is om voldoende eigen vermogen op te bouwen. Dat eigen vermogen is nodig om externe financiering (vreemd vermogen) aan te kunnen trekken. Daarmee bestaat de kans dat Vitens aandeelhouders verzoekt om kapitaal bij te storten. Omdat het eigen vermogen nog niet het minimumniveau heeft dat Vitens in haar continuïteitsbeleid heeft bepaald keert zij al enkele jaren geen dividend uit en de verwachting is dat dit voorlopig zo zal blijven. Dit is reeds eerder gemeld en nog steeds actueel.

UW Holding BV
De gemeente (als aandeelhouder) en de raad van commissarissen hebben eind 2023 besloten om UW onder verscherpt toezicht te plaatsen (raadsbrief 23 december 2023). Daarnaast heeft UW de opdracht gekregen een realistisch herstelplan voor de toekomst te maken om de doelstellingen uit het Ondernemingsplan 2023-2026 en de transitie naar een sociaal ontwikkelbedrijf te realiseren. In het eerste kwartaal 2026 wordt aan de raad een brief gestuurd met een verdere uitwerking van de mogelijke toekomstscenario's voor UW.

Wijkontwikkelingsmaatschappij Lombok BV
De WOM Lombok heeft in 2025 haar 25-jaar jubileum gevierd met een symposium. Het pand aan de Damstraat 13-15 is opgeleverd en verhuurd en er zijn leningen geherfinancierd bij de Rabobank. Alle panden zijn verhuurd en er wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn voor het verwerven van nieuwe panden. Eind 2025 is er een nieuwe algemeen directeur aangesteld.

WOM Noordwest Beheer B.V.
WOM Noordwest heeft druk gewerkt aan de verbouwing van ASW 240. Er zijn gesprekken gevoerd voor de verwerving van nieuwe panden. Daarnaast is verkend hoe de financiële slagkracht van de WOM’s verstrekt kan worden door het verlenen van een gemeentelijke borgstelling.

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht
In 2025 heeft de ROM haar activiteiten in lijn met de meerjarenstrategie 2023-2026 verder uitgevoerd. Aan haar voorgenomen rol om in economisch roerige tijden juist die ondernemers te ondersteunen die zo belangrijk zijn voor onze maatschappelijke opgaven is in 2025 verder invulling gegeven. Dit is gebeurd binnen de drie kerntaken:
1) Investeren, waar er ondanks afkoeling van het investeringsklimaat voor Venture Capital en geopolitieke uitdagingen toch nieuwe investeringen zijn gedaan binnen de gedefinieerde ecosystemen Earth Valley, Life Science & Health and New Digital Society.
2) Innoveren, waarbij er verder is ingezet op het ontwikkelen van innovatieve ecosystemen, om daarmee de randvoorwaarden voor innovatieve ondernemers binnen de ecosystemen op orde te hebben en houden.
3) Internationaal, waar er verdere stappen zijn gezet om de ecosystemen te versterken door begeleiding van innovatieve bedrijven uit de regio Utrecht naar buitenlandse markten en innovatieve buitenlandse bedrijven te helpen zich te vestigen in de regio Utrecht.
Met deze activiteiten speelt de ROM tevens verder in op de uitdagingen zoals geschetst in rapport Draghi. De ROM laat voor 2026 een sluitende begroting zien voor het ontwikkelingsbedrijf. Daarnaast hebben de overleggen in 2025 tussen aandeelhouders en de ROM geleid tot het besluit voor een aanvullende fondsstorting in 2026. Hierdoor kan de ROM ook de komende periode als actieve investeerder in maatschappelijk relevante, innovatie starts ups en scale-ups actief blijven voor de regio, waar de markt achter blijft. Dit draagt tevens bij aan de gewenste structurele financiële stabiliteit van de ROM, via de management fee over het fondsvermogen. Belangrijk is ook het perspectief dat

met deze fondsstorting verder wordt toegewerkt naar de beoogde revolverendheid van het fonds. Dit element zal ook expliciet onderdeel zijn van het proces in 2026 waarbij de ROM in afstemming met haar aandeelhouders toewerkt naar haar nieuwe meerjarenstrategie, die ingaat vanaf 2027.

WKO Merwede B.V.
De WKO Merwede BV heeft zich in 2025 primair gericht op twee verschillende zaken. De eerste is het technisch en contractueel uitwerken van de bronnen en het grid van de WKO in Merwede en de zogenaamde Gebouwgebonden installatie overeenkomsten (GGI-overeenkomsten) waarin de voorwaarden en afspraken rondom de warmtelevering door Essent aan de woningen en voorzieningen in Merwede worden vastgelegd. Dat is inmiddels voor de eerste circa 3.000 woningen geregeld. Daarnaast heeft de WKO Merwede BV zich sterk toegelegd op het realiseren, verfijnen en overdragen van het Groepscontract dat eind 2024 is getekend en het oprichten en inrichten van de Energiehub Merwede Cooperatief U.A. die het contract eind oktober heeft overgenomen.

Gemeenschappelijke regelingen

Afvalverwerking Utrecht (AVU)

Standplaats:	Soest
Doel:	Gemeenschappelijke Regeling Afvalverwijdering Utrecht is een samenwerkingsverband van de gemeenten binnen de provincie Utrecht met uitvoeringstaken op het gebied van afvalverwijdering.
Deelnemers:	Overige gemeenten provincie Utrecht: Amersfoort, Baarn, De Bilt, De Ronde Venen, Bunnik, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	http://www.avu.nl/cms/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja
Is het BBV van toepassing?		Ja
Is het BBV nagevolgd		Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	0		0
Vreemd vermogen	20.791		17.505
Totaal vermogen	**20.791**		**17.505**

Resultaat 2025: 0

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	16.584	16.638	16.914	16.638
Opgenomen bij de VP/GR	17.656	16.638	17.886	16.638
Verschil	**-1.072**	**0**	**-972**	**0**

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
Prijsontwikkeling

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	

Ontwikkelingen

De begroting 2025 staat onder invloed van de sterk fluctuerende prijzen als gevolg van de grote vraag naar energie. Daarbij de krapte op de arbeidsmarkt waardoor de lonen blijven stijgen.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	

Belastingsamenwerking gemeenten en Hoogheemraadschap (BghU)

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency.
Deelnemers:	Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Zeist en Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://bghu.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Algemene middelen en overhead alsmede Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja
Is het BBV van toepassing?		Ja
Is het BBV nagevolgd		Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025

Eigen vermogen	970	1604	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	8866	4594	Nog niet bekend
Totaal vermogen	**9836**	**6198**	**Nog niet bekend**

Resultaat 2025: Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	8.277	9.101	9.049	9.459
Opgenomen bij de VP/GR	8.311	8.257	9.049	8.950
Verschil	**-34**	**844**	**0**	**509**

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Bij het opstellen van de BghU-begroting waren de ramingen voor het pluspakket nog niet beschikbaar. Deze zijn op een later moment verwerkt, waardoor er een verschil tussen beide begrotingen is ontstaan.

Risico's

Zijn er risico’s met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

In 2025 heeft BghU de uitvoering verbeterd: de werkvoorraad is op orde, achterstanden zijn weggewerkt en de beoordeling van de Wet WOZ is gestegen van twee naar drie sterren (beoordeling: voldoende). Er wordt verder gewerkt aan structurele verbetering van dienstverlening en bedrijfsvoering.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

GGD regio Utrecht (GGDrU)

Standplaats:	Zeist
Doel:	De GGD regio Utrecht verricht in de Wet Publieke Gezondheid beschreven taken voor ruim 1,3 miljoen inwoners van 26 Utrechtse gemeenten in de Provincie Utrecht, waaronder de Gemeente Utrecht. De precieze afspraken met de gemeente Utrecht staan verwoord in het arrangement Publieke Gezondheid dat de gemeenteraad in 2013 heeft vastgesteld.
Deelnemers:	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, IJsselstein, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg en Zeist

Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://www.ggdru.nl/inwoners.html
Gekoppeld(e) Programma(s):	Levendige en gezonde stad

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	
Wettelijke verplichting	Nee	

Is het BBV van toepassing?	Ja
Is het BBV nagevolgd	Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	6.216	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	36.062	nog niet bekend	nog niet bekend
Totaal vermogen	**42.278**	**nog niet bekend**	**nog niet bekend**

Resultaat 2025:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	3.471	2.463	4.233	2.557
Opgenomen bij de VP/GR		2.657		2.811
Verschil		**-194**		**-254**

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Loon en prijscompensatie

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

De GGDrU houdt rekening met de financiële situatie van gemeenten, kijkt vooruit en denkt na over de situatie na 2026. Dit heeft geresulteerd in een generieke bezuiniging. Er is gekozen voor een beleidsarme koers. Hiermee kan de dienstverlening voor de gemeente Utrecht behouden blijven. GGDrU blijft ook in de komende periode het gesprek met gemeenten voeren over de financiële uitdagingen waarmee gemeenten en ook GGDrU geconfronteerd worden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Het Utrecht Archief (HUA)

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het verwerven, bewaren en beschikbaar stellen van de archieven van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, de provincie Utrecht en de archieven van het Rijk in de provincie Utrecht en een omvangrijke collectie beeldmateriaal en bibliotheek over Utrecht. Via digitale dienstverlening, de studiezaal en het publiekscentrum stelt HUA de collectie ter beschikking aan de burger voor onderzoek, educatie en cultuurbeleving. Daarnaast is Het Utrechts Archief toezichthouder en kennispartner bij het informatiebeheer van de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en verschillende decentrale overheden.
Deelnemers:	De minister van OCW, gedeputeerde staten provincie Utrecht en de Gemeente Utrecht in de gemeenschappelijke regeling. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is in 2019 een geactualiseerde gemeenschappelijke regeling van kracht geworden
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://hetutrechtsarchief.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Betrouwbare overheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Ja	Ja
Is het BBV van toepassing?		Ja
Is het BBV nagevolgd		Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	2.273	1.940	2.093
Vreemd vermogen	1.321	941	1.323
Totaal vermogen	**3.594**	**2.881**	**3.416**

Resultaat 2025: Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	3.586	3.694	3.694	3.804
Opgenomen bij de VP/GR	3.586	3.694	3.694	3.804
Verschil	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

In 2026 neemt de bijdrage van gemeente Utrecht toe als gevolg van de indexatie.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Ja
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

HUA richtte zich in 2025 zich op het verwerven, beheren, toegankelijk maken en benutten van de archieven van overheden en particulieren. Daarnaast verzorgde HUA het toezicht en advies bij het informatiebeheer van overheden, waaronder de gemeente Utrecht. In 2025 ging de nieuwe meerjarenbeleidsperiode van start. Extra aandacht was er voor het toegankelijk maken van de Utrechtse koloniale archieven en voor activiteiten in het kader van 650 jaar provincie Utrecht. Specifiek voor de gemeente Utrecht was er extra aandacht voor de migratie van het zaakdossiers van de gemeente, advies over informatie- en procesmanagement en het opstellen van de nieuwe hotspotmonitor. Er stroomden enkele honderden meters gemeentelijk archief in en er werden ruim 500.000 digitale bestanden toegevoegd aan de digitale collectie. Hiernaast werden in 2025 de voorbereidingen getroffen voor de uittreding van het Rijk uit de GR HUA. Vanaf 2027 zal HUA naar verwachting voortgezet worden als GR met de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht als bestuurlijke partners. Het rijk treedt bestuurlijk uit, maar blijft verbonden via de rijkscollectie, die onderdeel blijft van de dienstverlening door HUA. In het meerjarenbeleidsplan 2026 – 2029 is de bijdrage van de gemeente vastgesteld op € 3.693.969. Wij hebben vernomen dat de indexatie vanuit de gemeente toch zal worden toegekend, daarmee komt de bijdrage van de gemeente op € 3.804.788 (inclusief € 110.819 indexatie). Dit zal worden verwerkt bij de 1e Bestuursrapportage van 2026.• Met betrekking tot de voorgenomen uittreding van het Rijk per 2024 uit alle Regionaal Historische Centra (RHC's), inclusief HUA, is nu bekend welke constructie het Rijk voor zich ziet: een delegatiebepaling via de nieuwe archiefwet en een Specifieke Uitkering (SPUK) om het beheer van de papieren Rijkscollectie bij de RHC's onder brengen. Deze door het Rijk gewenste constructie stelt de achterblijvende partners, provincie Utrecht en Gemeente Utrecht, voor juridische en financiële risico's, waarvoor bureau Berenschot een aantal scenario's heeft uitgewerkt. Het Algemeen Bestuur van HUA de voorkeur uitgesproken voor het scenario 'Voortzetten gemeenschappelijke regeling' met noodzakelijke aanpassingen. Hiervoor zijn twee werkgroepen ingesteld: Een werkgroep onder leiding van HUA voor de uittredingsregeling en een werkgroep onder leiding van GU voor de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling om dit vorm te gaan geven.• Het Rijk heeft eveneens besloten dat RHC's vanaf 2024 geen gebruik meer mogen maken van de nationale e-depot voorziening (=digitale archiefbewaarplaats) van het Nationaal Archief. De GR HUA werkt daarom aan een eigen lokale e-depotvoorziening waar digitaal archief materiaal van partners in beheerd worden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap.
Deelnemers:	Provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, de Bilt, Houten, Nieuwegein, IJsselstein, Woerden, Stichtse Vecht en Lopik
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://www.recreatieschapstichtsegroenlanden.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	3.895	3.629	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	7.415	7.475	Nog niet bekend
Totaal vermogen	**11.310**	**11.104**	**Nog niet bekend**

Resultaat 2025:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	1.421	1.427	1.427	1.502
Opgenomen bij de VP/GR	1.369	1.427	1.427	1.502
Verschil	**52**	**0**	**0**	**0**

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Er is geen verschil tussen begrote bijdrage en gerealiseerde bijdrage.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Ja
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

De nieuwe samenwerking tussen het recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) en beheerder Staatsbosbeheer (SBB) heeft, na de transitieperiode (2023 – 2024), in 2025 vaste vorm gekregen. Er is een gezamenlijke Toekomstvisie SGL - SBB opgesteld en voor alle 23 recreatiegebieden van SGL zijn terrein beheermodellen uitgewerkt, waardoor er beter en doelmatiger gestuurd kan worden op de inzet op onderhoud. Er is vastgesteld dat er tekorten zijn om de begroting dekkend te houden voor alle SGL gerelateerde taken en werkzaamheden. Deze tekorten zijn ontstaan door verschillende factoren zoals onvoorzien achterstallig onderhoud en uitgestelde investeringen, onverwachte sterke stijging van marktprijzen voor grondstoffen en inzet capaciteit en ook vallen de kosten van de samenwerking met SBB hoger uit dan in eerste instantie ingeschat. Het aankomende jaar worden er maatregelen genomen om kosten waar mogelijk terug te brengen en te bezuinigen. Daarnaast worden alle gemeenschappelijk regelingen door het college opgeroepen om naar aanleiding van de gewijzigde indexatiemethodiek een strategische koers uit te zetten in kader van kostenbeheersing en het realiseren van besparingsresultaten waarmee de financiële opgave voor het recreatieschap mogelijk nog groter wordt. Het ziet er naar uit dat er extra middelen gevonden moeten worden om de begroting structureel sluitend te krijgen en de recreatiegebieden aantrekkelijk, heel en veilig te houden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Regionale uitvoeringsdienst (RUD)

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels.
Deelnemers:	Provincie Utrecht en de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg.
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://www.rudutrecht.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Ontwikkelen en wonen voor iedereen, Aantrekkelijke groene leefomgeving & Erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	
Wettelijke verplichting	Ja	

Is het BBV van toepassing?	Ja
Is het BBV nagevolgd	Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	313	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	12.314	nog niet bekend	nog niet bekend
Totaal vermogen	**12.627**	**nog niet bekend**	**nog niet bekend**

Resultaat 2025: nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	2.833	3.727	3.766	3.977
Opgenomen bij de VP/GR				
Verschil				

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

De RUD is een product van de fusie tussen ODRU en voormalige RUD. Hierdoor zijn er geen vergelijkbare cijfers van voor 2025.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	

Ontwikkelingen

De fusie is in 2025 afgerond en vanaf 1 januari 2026 is de nieuwe omgevingsdienst ODU van kracht. De RUD wordt opgeheven en we bevinden ons in de fase van afbouw.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	De gevolgen vanuit beleid en financiën zijn niet van toepassing voor de betrokkenheid, aangezien de omgevingsdienst een wettelijk verplichte gemeenschappelijke regeling is.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).
Deelnemers:	Alle 26 gemeenten in de Provincie Utrecht. De politie Midden-Nederland is met een convenant verbonden aan de Veiligheidsregio
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://www.vru.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Veilige stad

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Nee
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Nee
Wettelijke verplichting	Ja	Ja
Is het BBV van toepassing?		Ja
Is het BBV nagevolgd		Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	34.600	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	71.157	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Totaal vermogen	105.757	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Resultaat 2025: Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	32.146	33.433	31.590	33.433
Opgenomen bij de VP/GR	32.830	34.120		31.439
Verschil	**-684**	**-687**		**1.994**

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Het verschil tussen begroot en daadwerkelijke realisatie heeft te maken met een compensatie uit het resultaat 2024.

Risico's

Zijn er risico’s met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Ja
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Niet van toepassing

Ontwikkelingen

Huidige taken worden voortgezet. In 2026 worden naar verwachting bestuurlijke keuzes gemaakt over een aantal scenario’s die verder uitgewerkt moeten worden en waarschijnlijk pas vanaf 2027 geëffectueerd worden. Het gaat om het wel of niet overdragen van het vastgoedbeheer (kazernes, kantoren e.d.) van gemeenten aan VRU en over de inhoudelijke taken van VRU voor de komende jaren. Eind 2025 is er besloten de gemeentelijke bijdrage voor de komende jaren te verhogen om het groeiende inwonersaantal te bedienen en de (nieuwe) risico’s te kunnen beheersen. Er is onder voorwaarden gekozen voor het scenario VRU ‘basis op orde’, in lijn met het genomen besluit en de zienswijze. Op het moment van schrijven speelt de planontwikkeling voor Rijnenburg (principes, randvoorwaarden, uitgangspunten). Voorzien is dat de uitgangspuntennotitie midden 2026 naar de gemeenteraad gaat. Er zal onderzoek moeten worden gedaan of Rijnenburg met 22.000 tot 25.000 woningen impact heeft op de dekking van de brandweerzorg. Vraag is of er op basis van de beoordelingskaders snelheid van optreden en capaciteit aanleiding is dat er bij realisatie van Rijnenburg in de toekomst behoefte is aan uitbreiding van de huisvesting of herpositionering. Ook kan verdere bebouwing/ verdichting leiden tot een hogere inzetdruk. Nader onderzoek is nodig.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Vennootschappen en corporaties

Coöperatie Wigo4it U.A.

Standplaats:	Den Haag
Doel:	Wigo4it verzorgt de administratieve en informatietechnologische ondersteuning aan de deelnemende gemeenten op het terrein van werk, inkomen en zorg. Hierdoor ontvangen de inwoners (onder meer) tijdig de juiste bijstandsuitkering.
Deelnemers:	Gemeenten Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en Den Haag
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Vereniging coöperatief verband met uitsluiting van aansprakelijkheid
Website	https://www.wigo4it.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	3.633	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	11.164	nog niet bekend	nog niet bekend
Totaal vermogen	**14.797**	**nog niet bekend**	**nog niet bekend**

Resultaat 2025:	nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	1.968	2.058	1.917	2.161
Opgenomen bij de VP/GR	1.968	1.912	1.917	1.925
Verschil	**0**	**146**	**0**	**236**

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

De Bijdrage GU Begroot (2025) is 0,146 miljoen hoger dan de Bijdrage GU Begroot volgens GR (2025). De voornaamste reden hiervoor is dat Wigo4it in 2025 een deel van het eigen vermogen inzet als dekking van de begroting. Het verschil van 0,146 miljoen euro is in 2025 ingezet als dekking voor kosten van dienstverlening die in 2025 is verschoven van Wigo4it naar de gemeente Utrecht. De Bijdrage GU Begroot (2026) is 0,236 miljoen euro hoger dan de Bijdrage GU Begroot volgens GR (2026). In 2026 zet Wigo4it opnieuw een deel van het eigen vermogen in als dekking van de bijdrage. Het verschil van 0,236 miljoen euro zetten we in 2026 in als dekking voor de kosten van dienstverlening die van Wigo4it naar de gemeente Utrecht verschuift.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	N.v.t.

Ontwikkelingen

In de periode tot en met 2023 is Wigo4it afgebouwd tot een zogenaamde fit-for-purpose-organisatie voor de applicatie Socrates voor de inkomensvoorziening.Begin 2025 is de reserve Reorganisatie en Transitie vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Hierdoor is de contributie voor 2025 verlaagd.In de periode van de afbouw en daarna bestaat het risico van vertraging bij zowel Wigo4it als bij de gemeente Utrecht.Dit risico heeft zich in 2025 voorgedaan.De geplande invoerdatum voor de overgang naar de opvolger van de applicatie RMW is verplaatst naar voorjaar 2026.Het realiseren van deze datum vraagt stevige sturing vanuit Werk en Inkomen en vanuit het programma Versterken Common Ground van CIO Office.In 2026 faseren we ook de applicatie Galo uit. We sluiten hierbij aan op de in Den Haag gerealiseerde oplossing en geven vorm aan het samenwerkingsverband hiervoor.Andere gemeenten tonen interesse om hierbij aan te sluiten.In 2026 schenkt de G4 aandacht aan de wijze waarop harmonisatie en standaardisatie van dienstverlening, processen en ICT op het gebied van inkomensdienstverlening kan worden gerealiseerd. De eerder genoemde samenwerking met Den Haag geeft hier al deels invulling aan, op andere terreinen vraagt dit nog meer inzet om verdere stappen te zetten.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Vleuten-De Meern zelfstandig BV

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Uitvoeren van grondexploitatie.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Besloten Vennootschap
Website	Er is geen Website
Gekoppeld(e) Programma(s):	Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	18	18	18
Vreemd vermogen	0	0	0
Totaal vermogen	**18**	**18**	**18**

Resultaat 2025:	0

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	0	0	0	0
Opgenomen bij de VP/GR				
Verschil				

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing.

Risico's

Zijn er risico’s met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	

Ontwikkelingen

De B.V. wordt in 2026 geliquideerd.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	nvt

BNG Bank NV

Standplaats:	Den Haag
Doel:	De BNG Bank NV is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.
Deelnemers:	Staat der Nederlanden, Provincies, gemeenten en een Hoogheemraadschap
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Naamloze (structuur)vennootschap
Website	https://www.bngbank.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Algemene middelen en overhead

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	
Wettelijke verplichting	Nee	

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	4.777.000		4.863.000
Vreemd vermogen	123.173.000		110.708.000
Totaal vermogen	**127.950.000**		**115.571.000**

Resultaat 2025:	172.000

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	-1.648	-1.500	-1.915	-1.500
Opgenomen bij de VP/GR	-1.648		-1.915	
Verschil	0		0	

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Bedragen zijn negatief weergegeven, omdat sprake is van (dividend)baten. Deze zijn voor de komende jaren stabiel geraamd.

Risico's

Zijn er risico’s met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	

Ontwikkelingen

Het in september 2025 gepubliceerde bericht laat de BNG Bank een iets minder positieve ontwikkeling zien. De nettowinst over het eerste halfjaar bedraagt 142 miljoen euro, wat 16 miljoen euro lager is dan een jaar eerder. Dit is volgens de BNG Bank een goed resultaat ondanks toenemende concurrentie en druk die er is op de marges. De kapitaal- en liquiditeitspositie bleef sterk, met ratio’s die ruim boven de wettelijke minimumvereisten lagen. In het laatste bericht van januari 2026 geeft de BNG Bank aan dat de nettowinst over 2025 lager zal zijn dan normaal is. De oorzaken hiervan liggen met name in de veranderende marktomstandigheden, hogere impairments, de kortere looptijd van leningen, een reorganisatievoorziening, investeringen in de professionalisering van de bank en een doorgevoerde extra korting op verstrekte leningen ten laste van de winst.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	nvt

NV Vitens

Standplaats:	Zwolle
Doel:	Maken en leveren van drinkwater voor bedrijven en inwoners in het verzorgingsgebied.
Deelnemers:	Provincies Overijssel, Friesland, Gelderland, Utrecht en Flevoland en 92 gemeenten.
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.vitens.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Algemene middelen en overhead

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	
Wettelijke verplichting	Ja	

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	713.600		nog niet bekend
Vreemd vermogen	1.684.800		nog niet bekend
Totaal vermogen	**2.398.400**		**nog niet bekend**

Resultaat 2025: nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	0	0	0	0
Opgenomen bij de VP/GR	0	0	0	0
Verschil	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit? Nee

Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen? Nee

Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:

Ontwikkelingen

Als gevolg van de watertransitie en de vervangingsopgave voorziet Vitens een toename van haar investeringsniveau. Daarvoor moet Vitens geld lenen. Hoewel de WACC voor de periode 2025-2027 is vastgesteld op 4,32% (was 2,95%) is de vraag of Vitens in staat is om voldoende eigen vermogen op te bouwen. Dat eigen vermogen is nodig om externe financiering (vreemd vermogen) aan te kunnen trekken. De verwachting is dat extra kapitaal nodig is vanaf 2030 - 2035. Daarbij kijkt Vitens naar nieuwe financieringsvormen en andere structurele oplossingen. Daarmee bestaat de kans dat Vitens aandeelhouders verzoekt om kapitaal bij te storten. Omdat het eigen vermogen nog niet het minimumniveau heeft dat Vitens in haar continuïteitsbeleid heeft bepaald keert zij al enkele jaren geen dividend uit en de verwachting is dat dit voorlopig zo zal blijven. De komende jaren zet Vitens zich in op doelstellingen van het vergroten van de maakbaarheid en de weerbaarheid en het verbeteren van de organisatiekracht. Vitens heeft focus op drinkwater, veiligheid en duurzaamheid en staat in goede dialoog met zijn aandeelhouders.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen: Nee

Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:

NV Maatschappij tot Stadsherstel Utrecht

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten. De Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV richt zich vanaf de oprichting met name op restauratie en behoud van voor de markt incourante objecten. Voorbeelden daarvan zijn het Doelenhuis, de voormalige Brandweerkazerne Korte Minrebroederstraat/ Stadhuisplein, woningcomplex De Zeven Steegjes, Molen De Ster en recent gasthuis Leeuwenbergh, het project Lofen en als exploitant van landhuis Oud-Amelisweerd. De NV houdt belangrijke monumenten in stand, om die reden is de gemeente Utrecht sinds de oprichting van de NV in 1985 aandeelhouder. Het bezit van de NV omvat per 2020 216 wooneenheden en 40 bedrijfs-/kantoorruimten in de gemeente Utrecht en daarnaast 20 wooneenheden in De Bilt.
Deelnemers:	Aandeelhouders met een belang van meer dan 5%: Stichting Administratiekantoor Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel, ASR Levensverzekering NV, REI Fund Netherlands BV, Van Lanschot Kempen NV, Stichting Pensioenfonds voor Architectenbureaus en de gemeente Utrecht (circa 10% van de aandelen). En daarnaast diverse fondsen, bedrijven, organisaties en particulieren.
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.stadsherstel-utrecht.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed alsmede Algemene middelen en overhead (dividend)

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd		Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	17.195		nog niet bekend
Vreemd vermogen	10.966		nog niet bekend
Totaal vermogen	**28.161**		**nog niet bekend**

Resultaat 2025:	nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	0	0	0	0
Opgenomen bij de VP/GR	-46	0	-46	0
Verschil	**46**	**0**	**46**	**0**

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen met financiële gevolgen voor de gemeente.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

UW Holding BV

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Uitvoering van de taken Wet sociale werkvoorziening. UW Holding BV is een belangrijke partner bij de uitvoering van de Participatiewet.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht (100% aandeelhouder)
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Besloten Vennootschap
Website	https://www.uw.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s):	Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	1.928	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	4.022	nog niet bekend	nog niet bekend
Totaal vermogen	5.950	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2025: nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	6.700	3.750	3.750	2.100
Opgenomen bij de VP/GR	6.700	3.750	3.750	2.100
Verschil	0	0	0	0

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Ja
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	

Ontwikkelingen

In het eerste kwartaal 2026 wordt aan de raad een brief gestuurd met een verdere uitwerking van de mogelijke toekomstscenario's voor UW.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	

Wijkontwikkelingsmaatschappij Lombok BV

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Economische ontwikkeling in de wijk Lombok stimuleren door panden te kopen, te herstellen en te verhuren of verkopen om een grotere diversiteit aan ondernemingen te bewerkstelligen.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht (95% aandelen), Plegt- Vos, Rabobank en B0-ex
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Besloten Vennootschap
Website	Geen

Gekoppeld(e) Programma(s): Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	3.364	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	2.809	nog niet bekend	nog niet bekend
Totaal vermogen	**6.173**	**nog niet bekend**	**nog niet bekend**

Resultaat 2025: nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	0	0	0	
Opgenomen bij de VP/GR	0	0	0	0
Verschil	**0**	**0**	**0**	

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing.

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Nee

Ontwikkelingen

De WOM Lombok heeft in 2025 haar 25-jaar jubileum gevierd met een symposium. Het pand aan de Damstraat 13-15 is opgeleverd en verhuurd en er zijn leningen geherfinancierd bij de Rabobank. Alle panden zijn verhuurd en er wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn voor het verwerven van nieuwe panden. Eind 2025 is er een nieuwe algemeen directeur aangesteld.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

WOM Noordwest Beheer B.V.

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het bevorderen van de stedelijke herstructurering in de wijk Noordwest in de gemeente Utrecht met het oog op verbetering van de leefbaarheid en de sociaaleconomische ontwikkeling in die wijk, alsmede het verkrijgen, vervreemden, bezwaren, ontwikkelen, beheren, verbeteren, exploiteren en verhuren van onroerende zaken en rechten waaraan deze zijn onderworpen, en ten slotte al hetgeen met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Het speerpunt van de WOM is gericht op verbeteren van de sociaaleconomische ontwikkeling van de Amsterdamsestraatweg.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Website	Geen
Gekoppeld(e) Programma(s):	Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Totaal vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2025:	nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	0	0	0	
Opgenomen bij de VP/GR	0	0	0	

Verschil	0	0	0

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Niet van toepassing

Ontwikkelingen

WOM Noordwest heeft druk gewerkt aan de verbouwing van ASW 240. Er zijn gesprekken gevoerd voor de verwerving van nieuwe panden. Daarnaast is verkend hoe de financiële slagkracht van de WOM's verstrekt kan worden door het verlenen van een gemeentelijke borgstelling.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht

Standplaats:	Utrecht
Doel:	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het regionale economische ecosysteem.
Deelnemers:	Ministerie EZK, Provincie Utrecht, Gemeente Utrecht, Gemeente Amersfoort, Gemeente Hilversum, Universiteit Utrecht, UMC Utrecht
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	BV (opgericht in 2020)
Website	ROM Regio Utrecht
Gekoppeld(e) Programma(s):	Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Ja

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	47.340	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	13.755	nog niet bekend	nog niet bekend
Totaal vermogen	**61.095**	**nog niet bekend**	**nog niet bekend**

Resultaat 2025: nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	1.056	0	1.161	0
Opgenomen bij de VP/GR				
Verschil				

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico’s met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

In 2025 heeft de ROM haar activiteiten in lijn met de meerjarenstrategie 2023-2026 verder uitgevoerd. Aan haar voorgenomen rol om in economisch roerige tijden juist die ondernemers te ondersteunen die zo belangrijk zijn voor onze maatschappelijke opgaven is in 2025 verder invulling gegeven. Dit is gebeurd binnen de drie kerntaken: 1) Investeren, waar er ondanks afkoeling van het investeringsklimaat voor Venture Capital en geopolitieke uitdagingen toch nieuwe investeringen zijn gedaan binnen de gedefinieerde ecosystemen Earth Valley, Life Science & Health and New Digital Society. 2) Innoveren, waarbij er verder is ingezet op het ontwikkelen van innovatieve ecosystemen, om daarmee de randvoorwaarden voor innovatieve ondernemers binnen de ecosystemen op orde te hebben en houden. 3) Internationaal, waar er verdere stappen zijn gezet om de ecosystemen te versterken door begeleiding van innovatieve bedrijven uit de regio Utrecht naar buitenlandse markten en innovatieve buitenlandse bedrijven te helpen zich te vestigen in de regio Utrecht. Met deze activiteiten speelt de ROM tevens verder in op de uitdagingen zoals geschetst in rapport Draghi. De ROM laat voor 2026 een sluitende begroting zien voor het ontwikkelingsbedrijf. Daarnaast hebben de overleggen in 2025 tussen aandeelhouders en de ROM geleid tot het besluit voor een aanvullende fondsstorting in 2026. Hierdoor kan de ROM ook de komende periode als actieve investeerder in maatschappelijk relevante, innovatie starts ups en scale-ups actief blijven voor de regio, waar de markt achter blijft. Dit draagt tevens bij aan de gewenste structurele financiële stabiliteit van de ROM, via de management fee over het fondsvermogen. Belangrijk is ook het perspectief dat met deze fondsstorting verder wordt toegewerkt naar de beoogde revolverendheid van het fonds. Dit element zal ook expliciet onderdeel zijn van het proces in 2026 waarbij de ROM in afstemming met haar aandeelhouders toewerkt naar haar nieuwe meerjarenstrategie, die ingaat vanaf 2027.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht

Standplaats:	Utrecht
Doel:	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het regionale economische ecosysteem. De Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht BV is opgericht om in fondsen te kunnen deelnemen anders dan het ROM Participatiefonds.
Deelnemers:	Provincie Utrecht, Gemeente Utrecht, Gemeente Amersfoort, Gemeente Hilversum, Universiteit Utrecht, UMC Utrecht
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	BV (opgericht in 2020)
Website	Rom regio Utrecht
Gekoppeld(e) Programma(s):	Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	109	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	658	nog niet bekend	nog niet bekend
Totaal vermogen	767	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2025:	nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	0		0	
Opgenomen bij de VP/GR				
Verschil				

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico’s met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Niet van toepassing

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

WKO Merwede B.V.

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het exploiteren van de Energie-installatie voor het leveren van warmte en koude ten behoeve van Project Merwede.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht, Merwede Real Estate, OC Merwede-C, DD Invest, Merwede Vijf en BPD
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Besloten Vennootschap
Website	-
Gekoppeld(e) Programma(s):	Klimaatvriendelijke stad

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	
Wettelijke verplichting	Nee	

Is het BBV van toepassing?

Is het BBV nagevolgd

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	10		nog niet bekend
Vreemd vermogen	80		nog niet bekend
Totaal vermogen	**90**		**nog niet bekend**

Resultaat 2025: nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	73	52	133	62
Opgenomen bij de VP/GR				
Verschil				

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Deze was het gevolg van een forse juridische inzet op netcongestie. De WKO Merwede BV heeft de volledige juridische ondersteuning ten behoeve van het afgesloten Groepscontract in het kader van netcongestie én de oprichting van de Energiehub Merwede Cooperatief U.A. betaald ten behoeve van het Eigenarencollectief. Daarnaast heeft de directeur van de WKO Merwede BV zelf veel extra tijd gestoken in het management van het proces rondom beide trajecten.

Risico's

Zijn er risico’s met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	

Ontwikkelingen

De WKO Merwede BV heeft zich in 2025 primair gericht op twee verschillende zaken. De eerste is het technisch en contractueel uitwerken van de bronnen en het grid van de WKO in Merwede en de zogenaamde Gebouwgebonden installatie overeenkomsten (GGI-overeenkomsten) waarin de voorwaarden en afspraken rondom de warmtelevering door Essent aan de woningen en voorzieningen in Merwede worden vastgelegd. Dat is inmiddels voor de eerste circa 3.000 woningen geregeld. Daarnaast heeft de WKO Merwede BV zich sterk toegelegd op het realiseren, verfijnen en overdragen van het Groepscontract dat eind 2024 is getekend en het oprichten en inrichten van de Energiehub Merwede Cooperatief U.A. die het contract eind oktober heeft overgenomen.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	

Mobiliteitsbedrijf Merwede B.V.

Standplaats:	Utrecht
Doel:	De gebiedsontwikkeling van het gebied Merwedekanaalzone deelgebied 5 in Utrecht.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht, Merwede Real Estate Holding B.V. te Eindhoven, Merwede Vijf B.V. te Utrecht, OC Merwede-C Beheer B.V. te Zoetermeer
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Besloten Vennootschap
Website	Geen
Gekoppeld(e) Programma(s):	Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd		Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	0	Niet van toepassing	10
Vreemd vermogen	0	Niet van toepassing	0
Totaal vermogen	**0**	**Niet van toepassing**	**10**

Resultaat 2025:

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	0	0	0	0
Opgenomen bij de VP/GR	0	0	0	0
Verschil	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Niet van toepassing

Ontwikkelingen

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Stichtingen en verenigingen

Vereniging Parkmanagement Papendorp

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.
Deelnemers:	Erfpachters die lid zijn van de vereniging
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Vereniging
Website	Geen
Gekoppeld(e) Programma(s):	Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee
Is het BBV van toepassing?		Nee
Is het BBV nagevolgd		Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	nog niet bekend		nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend		nog niet bekend
Totaal vermogen	nog niet bekend		nog niet bekend

Resultaat 2025: nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	378	350	325	350
Opgenomen bij de VP/GR				
Verschil				

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
aanbesteding in 2025

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Huidig contract loopt tot 31-12-2025. aanbesteding in 2025

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Vereniging parkmanagement De Wetering - Haarrijn

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.
Deelnemers:	Erfpachters die lid zijn van de vereniging
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm:	Vereniging
Website	Geen
Gekoppeld(e) Programma(s):	Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	985		nog niet bekend
Vreemd vermogen	188		nog niet bekend
Totaal vermogen	1173		nog niet bekend

Resultaat 2025:	nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	378	379	373	379
Opgenomen bij de VP/GR	361	361		
Verschil	17	18		

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
indexatie conform contract

Risico's

Zijn er risico's met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen
Contractverlenging mei 2024 voor de duur van twee jaar; conform contract na aanbesteding

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

P&R Uithof/Sciencepark Utrecht

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Door het bieden van een combinatie van een goede parkeervoorziening aan de rand van de stad gecombineerd met snel openbaar vervoer naar de binnenstad zet de gemeente in op het afvangen van autoverkeer in de stad. Op deze manier hoopt de gemeente een goed alternatief te bieden voor automobilisten met bestemming Utrecht voor parkeren in de binnenstad. De gemeente is daarom eigenaar van 500 van de 2.000 parkeerplaatsen in de P&R de Uithof. De Vereniging van eigenaren regelt het beheer, de vaste lasten en het onderhoud.
Deelnemers:	Universiteit Utrecht, Universitair Medisch Centrum Utrecht, Hogeschool Utrecht, gemeente Utrecht
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm:	Vereniging
Website	VvE P+R Utrecht Science Park: https://www.spark-parkeren.nl/project/vve-pr-utrecht-science-park
Gekoppeld(e) Programma(s):	Duurzame bereikbaarheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijke betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja

Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd	Nee

Vermogen x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2025	Begroot 31-12-2025	Werkelijk 31-12-2025
Eigen vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Totaal vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2025:

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026
Opgenomen bij de GU	239	239	239	239
Opgenomen bij de VP/GR				
Verschil				

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
Niet van toepassing.

Risico's

Zijn er risico’s met financiële gevolgen die meegenomen zijn bij de benodigde weerstandscapaciteit?	Nee
Geeft de analyse van het samenwerkingsverband aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen?	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen
Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2024 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Grondbeleid

De paragraaf bevat op hoofdlijnen de verantwoording voor het grondbeleid zoals opgenomen in de programmabegroting 2025.

Belangrijkste uitgangspunten

De gemeente Utrecht heeft de verantwoordelijkheid voor de regie op gebiedsontwikkelingen in de stad. Voor veel lokale activiteiten is grond nodig. Plannen op het gebied van wonen, werkgelegenheid en recreatie hebben gevolgen voor het grondgebruik in de gemeente. Bij verandering van het grondgebruik moet het toegestane grondgebruik worden veranderd binnen de geldende regels en maatregelen van de gemeente.
Het grondbeleid is een middel om de doelstelling Gezond Stedelijk Leven voor iedereen en de bijbehorende ambities op het gebied van voldoende betaalbare woningen, circulair bouwen, mobiliteit, duurzaamheid en een groene openbare ruimte te kunnen realiseren. De gemeente zal hiervoor, indien nodig, een stevigere rol oppakken om deze maatschappelijke doelen te halen. De inzet van actief grondbeleid en de strategische inzet van grondposities wordt toegepast waar dit toegevoegde waarde heeft. Uiteraard alleen op het moment dat de risico's verbonden aan actief grondbeleid beheersbaar zijn. Deze beleidslijn staat ook in het Coalitieakkoord "Investeren in Utrecht".

In 2024 is de Beleidsnota Grondbeleid 2024 door de raad vastgesteld waarin de koerswijziging van faciliterend naar afgewogen actief grondbeleid is bekrachtigd. Beleidsnota Grondbeleid Gemeente Utrecht 2024 beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid die hieraan kunnen ondersteunen. De daadwerkelijke inzet van instrumenten wordt per project door de gemeenteraad vastgesteld.

Per gebied en locatie moet de rol van de gemeente worden gedefinieerd. De hogere dichtheden die we in de Merwedekanaalzone en de tweede fase van het Stationsgebied willen realiseren in samenhang met de hoge ambities als het gaat om gezonde verstedelijking op het gebied van duurzaamheid en mobiliteit, vragen om een expliciete en regisserende rol. De uitgangspunten voor de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040– waarbij nadrukkelijk wordt gekozen om de groei van de stad te benutten om gezonde stedelijk leven voor iedereen te versterken met als eerste prioriteit verdichting - zijn hierbij richtinggevend.

Aan de basis van het Utrechts Grondbeleid ligt de Omgevingswet (OW) en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV); deze zorgen ervoor dat de gemeente de door haar gewenste rol zo goed mogelijk kan vormgeven.

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Datum	Inhoud
Grondbeleid 2024	2024	Het grondbeleid beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid en hoe deze worden ingezet door middel van een afwegingskader. Op die manier voert de gemeente, meer dan voorheen, een afgewogen actief grondbeleid.
Meerjaren Perspectief Ruimte	2025	In het Meerjaren Perspectief Ruimte analyseren wij jaarlijks de voortgang van de uitvoering van ambities uit de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU2040).
Kostenverhaal Bovenwijkse Voorzieningen	2023	Met deze nota leggen we het kader vast voor de manier waarop we het kostenverhaal voor bovenwijkse voorzieningen toepassen

Het instrumentarium waarvan gebruik gemaakt kan worden bij het uitvoeren van het grondbeleid zijn, naast vrijwillige verwerving, onder meer voorkeursrecht, onteigening, kostenverhaal en erfpacht. Het beschikbare instrumentarium, alsmede de bestuurlijke en ambtelijke bevoegdheden ten aanzien van de inzet van het instrumentarium, staat beschreven in de Beleidsnota Grondbeleid 2024 en het bijbehorende Verwervings- en taxatieprotocol.

Ontwikkelingen en actualiteiten

In het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) wordt de voortgang van de lopende grondexploitaties toegelicht. Onderdeel van deze rapportage is een vertrouwelijke bijlage met gedetailleerde informatie per grondexploitatieproject.
Bij de behandeling van de begroting wordt in de tweede bestuursrapportage op basis van actuele informatie gerapporteerd over (mogelijke) wijzigingen ten opzichte van het MPR voor de lopende grondexploitatieprojecten. Dit gebeurt aan de hand van de belangrijkste indicatoren, zoals de grondprijs, het aantal m² kantoorruimte, de fasering van de woningmarkt (en eventuele noodzakelijk geachte herprogrammering), de rente en de mogelijke impact van andere ontwikkelingen/politieke keuzes. Naast actuele informatie over de grondexploitatieprojecten, de tussentijdse winstnemingen, het verloop van de reserve grondexploitaties en de stand van de voorziening ten behoeve van negatieve grondexploitaties, wordt ook gerapporteerd over de investeringsimpuls RSU en de voortgang van de woningbouwproductie.

Per 1 januari 2024 is de Nota Kostenverhaal Bovenwijkse Voorzieningen in werking getreden. Naar aanleiding van deze nota brengen we bij initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen bijdrages ten behoeve van bovenwijkse voorzieningen casco van de stad in rekening. Deze middelen doteren we aan de voorziening bovenwijkse voorzieningen. Bijdrages die we vanuit onze eigen grondexploitaties ontvangen storten we in de reserve grondexploitaties met het label bovenwijkse voorzieningen. Via het MPR rapporteren wij over het verloop van deze voorziening en reservering.

In 2024 is de Beleidsnota Grondbeleid 2024 door de raad vastgesteld waarin de koerswijziging van faciliterend naar afgewogen actief grondbeleid is bekrachtigd. Beleidsnota Grondbeleid Gemeente Utrecht 2024 beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid die hieraan kunnen

ondersteunen. In 2025 heeft het afgewogen actief inzetten van ons grondbeleid tot de volgende resultaten geleid:
We hebben het voorkeursrecht gevestigd bij:

- Koningsweg 2

We hebben naar aanleiding van het in Deelgebied 6 Merwedekanaalzone reeds gevestigde voorkeursrecht de volgende percelen anticiperend kunnen verwerven:

- Vliegend Hertlaan 4-8, grond met opstallen

We hebben in 2025, als gevolg van ditzelfde voorkeursrecht op Deelgebied 6 Merwedekanaalzone nieuwe gesprekken kunnen starten die mogelijk leiden tot anticiperende verwervingen.

- We hebben de Parkeergarage Paardenveld in 2025 kunnen verwerven.

Het BBV is in 2025 veranderd. Vanaf 1-1-2025 is op een aantal onderdelen nieuwe regelgeving in werking getreden. Het BBV stelt:

- dat voor de toerekening van rente aan grondexploitaties in de begroting en jaarstukken gebruik dient te worden gemaakt van de reguliere omslagrente of specifieke rente van de projectfinanciering indien daar sprake van is. Bij deze omslagrente volgens de notitie Rente is het berekenen van de rentelasten over het eigen vermogen een keuzemogelijkheid. Als rente over het eigen vermogen wordt toegepast, is deze gemaximeerd tot het gemiddelde rentepercentage over het rentedragend vreemd vermogen.

- dat het voor grondexploitaties die een resterende looptijd hebben van langer dan 10 jaar niet meer is toegestaan om winst te nemen op basis van een positieve eindwaarde. Dit doet zich in Utrecht voor bij de grondexploitatie Leidsche Rijn. Daarom heeft de raad in 2024 ingestemd met het voorstel om de huidige grondexploitatie Leidsche Rijn per 31-12-2024 af te sluiten en tegelijkertijd twee nieuwe grondexploitaties te openen. Eén grondexploitatie bestaat uit projecten die binnen 10 jaar worden opgeleverd en de resterende grondexploitatie bestaat uit projecten met een langere looptijd dan 10 jaar.

Gerealiseerde resultaten

Gerealiseerde resultaten

De inhoudelijke ontwikkelingen binnen de grondexploitaties worden in het programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen gedetailleerd toegelicht. In het MPR 2026 lichten wij in het hoofdstuk Grondexploitaties de actuele resultaten per grondexploitatie toe, alsmede de actuele risico- en scenarioanalyse en de doorwerking daarvan op de reserve grondexploitaties. De bijdrages aan de Mobiliteitshub XL presenteren wij in het MPR als integraal onderdeel van de grondexploitaties.

x € 1.000.000

Grondexploitatie	Resultaat 2025	Mutatie geopende grond-exploitaties	Mutatie lopende grond-exploitaties	Winstneming over 2025	Resultaat 2026
Gemeentelijke grondexploitaties (incl. Leidsche Rijn)	-2,9	18,2	-4,6	-4,7	15,4
Stationsgebied	-48,0	-	0,4	-	-47,6

Onderbouwing van de winstneming

De richtlijnen van het BBV schrijven voor dat winsten over grondexploitaties genomen moeten worden naar rato van de voortgang van de gebiedsontwikkeling. Om de mate van voortgang te berekenen wordt de POC-methode (percentage of completion) gebruikt.

$$\text{POC} = \frac{\text{gerealiseerde uitgaven}}{\text{begrote uitgaven}} \times \frac{\text{gerealiseerde opbrengsten}}{\text{begrote opbrengsten}}$$

De formule is als volgt:
In het geval dat 80% van de kosten in een gebiedsontwikkeling is gerealiseerd en 50% procent van de kavels is uitgegeven, dan is deze gebiedsontwikkeling volgens de POC-methode voor 40% compleet. Dit betekent dat 40% van de winstverwachting op de eindwaarde als tussentijdse winst genomen moet worden.

Er is volgens de POC-methode van het BBV in 2025 winst genomen op de volgende grondexploitatieprojecten.

x € 1.000.000

	2025
Gemeentelijke grondexploitaties	-4,7

De winstneming bedraagt minus 4,7 miljoen euro. Dit houdt in dat er reeds genomen winst wordt teruggestort naar de grondexploitaties. Voorgaande jaren is er te veel winst genomen, vanwege een te optimistische winstberekening. De methode van berekenen is daarom aangepast.

Reserves grondzaken in relatie tot risico's

x €1.000

	2026	2027	2028	2029	2030
Beginsaldo per 1 januari	**83.130**	**85.212**	**83.393**	**80.994**	**80.068**
Stortingen	5.455	1.554	2.774	3.075	11.779
Onttrekkingen	3.373	3.373	5.173	4.001	832
Saldo na stortingen en onttrekkingen	**85.212**	**83.393**	**80.994**	**80.068**	**91.015**
Reserveringen	47.880	47.680	47.230	47.952	55.087
Risicoreserveringen	33.481	33.481	33.481	33.481	33.481
Ruimte reserve grondexploitaties	**3.851**	**2.232**	**283**	**-1.365**	**2.447**

Overige onderwerpen

Rente en Parameters

Op basis van de vastgestelde kaders 2024 zijn de volgende parameters vastgesteld:

Parameters	2025	2026	Looptijd
Rente	**2,00%**	**1,75%, 2,00%**	**1,75% (2025), daarna 2% gehele looptijd**
Disconteringsvoet	**2,00%**	**2,00%**	**Gehele looptijd**
Opbrengstenstijging vrije sector	2%	2%	2% (2026-2035)
Opbrengstenstijging middenhuur	0%, 1%	2,5%, 1%	2,5% (2025) 1% (2026-2035)
Opbrengstenstijging sociaal	3,42%, 2%	3,31%, 2%	3,31% (2025), 2% (2026-2035)
m.u.v. bedrijfskavels	0%	0%	Gehele looptijd
m.u.v. kantoren	0%	0%-3%	Gehele looptijd tot 10 jaar
m.u.v. detailhandel en horeca	0%	0%	Gehele looptijd
Kostenstijging	1%,2%, 2,5%	1,5%,3%, 2%	1,5% (2025), 3% (2026/2027), daarna 2% gehele looptijd
m.u.v. verwervingskosten	n.v.t.	n.v.t.	Project specifiek bepalen
m.u.v. plankosten	1%, 2%, 2,5%	3,75%, 3%, 2%	3,75% (2025), 3%(2026/2027), daarna 2% gehele looptijd

Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf rapporteren wij over gerealiseerd onderhoud aan het gemeentelijk eigendom in het afgelopen jaar.

Belangrijkste uitgangspunten

- Onderhoudskosten kapitaalgoederen zijn uitgaven om de kwaliteit van gemeentelijk eigendom dat vele jaren meegaat op een van tevoren vastgesteld onderhoudsniveau te houden of terug te brengen.
    - Het achterstallig onderhoud wordt in maximaal tien jaar weggewerkt.
    - Voor onderwijshuisvesting geldt dat het onderhoud nagenoeg geheel voor rekening van de scholen komt.

- We onderscheiden groot onderhoud en klein onderhoud. Groot en klein onderhoud hebben geen invloed op de gebruiksduur van een gebouw of object. Al het groot en klein onderhoud wordt opgenomen in een meerjarige onderhoudsplanning.
    - Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties en kort-cyclisch onderhoud. De kosten ervan komen ten laste van de exploitatie.
        - Bij het maatschappelijk vastgoed onderscheiden we correctief, preventief en planmatig onderhoud, waarbij correctief en preventief onderhoud onder de noemer klein onderhoud vallen. Planmatig onderhoud valt onder de noemer groot onderhoud.
    - De noodzaak tot groot onderhoud ontstaat over een langere periode en is ingrijpender van aard. Schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud tussen de jaren worden opgevangen binnen de egalisatievoorzieningen voor groot onderhoud.

- Wanneer een aanpassing leidt tot een belangrijke kwaliteitsverbetering en/of een significant langere gebruiksduur, wordt het niet gerekend tot groot onderhoud, maar is het een investering die geactiveerd wordt. Voor verdere toelichting zie Paragraaf Investeringen. Hier vindt u ook de projecten op het gebied van vervangingsinvesteringen.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	De gemeente heeft een zorgplicht op het gebied van afval-, hemel- en grondwater. De Visie Water en Riolering beschrijft hoe we met deze verschillende waterstromen omgaan en welke doelen we daarbij willen behalen.
Visie Klimaatadaptatie Utrecht	2022	In de Visie Klimaatadaptatie Utrecht wordt beschreven hoe we omgaan met het veranderende klimaat, met vaker hitte, droogte en wateroverlast.
Nota Beheer Openbare Ruimte (2021)	2021	De Nota Beheer Openbare Ruimte is het beleidskader waarin staat wat de kwaliteit van de openbare ruimte is, hoe we ontwikkelend willen beheren en hoe we de verschillende opgaven willen betalen. Actualisatie vindt plaats in 2026.
Beleidsnota Vastgoed	2025	In de Beleidsnota Vastgoed staat beschreven hoe we omgaan met het gemeentelijke vastgoed om maatschappelijke meerwaarde voor de stad te creëren.

Onderhoud naar kostencategorieën

Hieronder volgt een overzicht van de gerealiseerde onderhoudskosten opgenomen per categorie van het BBV.

x € 1.000

Onderhoudskosten (volgens BBV-categorieën)	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Restant 31-12-2025
Riolering	35.964	39.169	37.866	1.303
Wegen	73.761	68.738	72.096	-3.358
Groen	31.243	32.098	31.798	300
Gebouwen	14.562	24.908	30.028	-5.120
Totaal	**155.530**	**164.913**	**171.788**	**-6.875**

Wegen

Algemeen

Naast wegen vallen ook openbare verlichting (OV), verkeersregelinstallaties (VRI), civiele constructies en onderhoud water onder de onderhoudsbegroting van wegen. Het beleid is opgenomen in de Nota Beheer Openbare Ruimte (2021), waarin staat welk onderhoudsniveau we hanteren voor de openbare ruimte, welke kosten daarmee gemoeid zijn en hoe we hier begrotingstechnisch mee omgaan.

Financieel

x € 1.000

Onderhoudskosten Wegen	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Restant 31-12-2025
Wegen (incl. water)	51.849	49.504	52.767	-3.263
Openbare verlichting	5.932	6.646	7.136	-490
Verkeersregelinstallaties	4.087	3.150	2.679	471
Civiele constructies	11.893	9.438	9.515	-76
Totaal	**73.761**	**68.738**	**72.096**	**-3.358**

Toelichting:

Onderhoudskosten wegen

Bovenstaande bedragen zijn de beschikbare bedragen voor het klein en groot onderhoud van onze kapitaalgoederen met betrekking tot wegen (incl. vaarwegen en open water), openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en civiele constructies. Het onderhoud is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen. Periodiek voeren we inspecties uit die informatie geven over de staat waarin de kapitaalgoederen zich bevinden. De uit te voeren werkzaamheden zijn afgestemd met de wijken en andere programma's om synergie en kostenbesparingen in de uitvoering te bereiken en overlast voor bewoners te beperken.

Toelichting op het verloop van de kosten

Het nadeel bij wegen wordt veroorzaakt door vertraging in de werkzaamheden van Stedin en een juridisch geschil met KPN die leiden tot achterblijvende degeneratievergoeding (0,8 miljoen euro). Daarnaast was sprake van een overlap in de onderhoudscontracten voor de Stadsbaantunnel (0,5 miljoen euro). Het resterend tekort is veroorzaakt door extra (externe) kosten op diverse assets (1,9 miljoen euro).

Riolering

Algemeen

Per 31 december 2025 is het gemeentelijke hoofdrioolstelsel 1.354 kilometer lang. Door de groei van de stad en de aanleg van gescheiden riolering is er in 2025 4 kilometer aan nieuwe riolering bij gekomen. Naast het hoofdrioolstelsel hebben we 39 kilometer aan duikers (buisverbindingen tussen watergangen), 253 kilometer aan drainageleidingen, 152 kilometer aan pers- en drukleidingen en 246 kilometer aan watergangen in eigendom en beheer. Het beleid is opgenomen in de beleidskader Visie Water en Riolering Utrecht (Vastgesteld 3 februari 2022).

Financieel

x € 1.000

Onderhoudskosten (volgens BBV-categorieën)	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Restant 31-12-2025
Riolering	35.964	39.169	37.866	1.303
Totaal	**35.964**	**39.169**	**37.866**	**1.303**

Toelichting:

Onderhoudskosten riolering

De onderhoudskosten van de riolering bestaan uit kosten voor planmatig onderhoud en voor correctief onderhoud.

Planmatig onderhoud

Het inspecteren, reinigen en repareren van de hoofdriolering en de rioolgemalen. Baggeren van watergangen en het maaien van waterplanten en de planten op de oevers en het onderhoud van het oppervlaktewater.

Correctief onderhoud

Het verhelpen van storingen van rioolgemalen of verstoppingen van huisaansluitingen, straatkolken en openbare riolering. En het verhelpen van verstoppingen van duikers of het verhelpen van acute problemen van de waterkwaliteit.

Toelichting op het verloop van de kosten

De onderbesteding op riolering is, naast diverse kleinere posten, veroorzaakt doordat

- minder gebruik gemaakt is van subsidiemogelijkheden (bijvoorbeeld groene daken) (0,4 miljoen euro).
- een deel van het in 2025 gepland baggerwerk is doorgeschoven naar 2026 (0,7 miljoen euro).

Groen

Algemeen

De onderhoudskosten voor groen zijn onderverdeeld in bos, bomen, stedelijk openbaar groen en sport en buitenaccommodaties. Het beleid is vastgelegd in het beleidskader Nota Beheer Openbare Ruimte (2021) Het onderhoud van bos, bomen en stedelijke openbare groen is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen. Periodiek worden daarom inspecties uitgevoerd. Onder sport en buitenaccommodaties valt het groen van de sportvelden, de speeltuinen en de volkstuinen.

Financieel

x € 1.000

Onderhoudskosten Groen	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Restant 31-12-2025
Bos, bomen en stedelijk openbaar groen	30.659	31.306	31.001	305
Sport en buitenaccommodaties	584	792	797	-5
Totaal	**31.243**	**32.098**	**31.798**	**300**

Toelichting

Bos, bomen en stedelijk openbaar groen

Bovenstaande bedragen zijn beschikbaar voor het onderhouden van het openbaar groen in de stad, de landgoederen en de speelvoorzieningen. Het onderhoud is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen.

Periodiek voeren we inspecties uit die informatie leveren over de staat waarin het groen en de speelvoorzieningen zich bevinden. Hieruit volgt een onderhoudsplanning. De uit te voeren werkzaamheden zijn afgestemd met de wijken en andere programma's om synergie en kostenbesparingen in de uitvoering te bereiken en overlast voor bewoners te beperken.

Sport buitenaccommodaties

Onderhoud binnen het programma Levendige en gezonde stad wordt ingedeeld in Binnensportaccommodaties, Buitenaccommodaties en Zwembaden. Onder Buitenaccommodaties vallen de sportvelden, de speeltuinen en de volkstuinen. Naar verhouding gaat het hier meer om groen dan om gebouwen, daarom wordt dit onderdeel hier begroot. Voor Binnensportaccommodaties verwijzen wij u naar het onderhoudsprogramma Gebouwen.

Gebouwen

x € 1.000

Onderhoudskosten Gebouwen	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Restant 31-12-2025
Duurzame bereikbaarheid	993	1.448	1.798	-350
Kansrijk opgroeien	3.108	1.771	1.656	115
Levendige en gezonde stad (Toegankelijke sportvoorzieningen)	584	5.635	5.697	-62
Levendige en gezonde stad (Vastgoed)	9.877	16.054	20.877	-4.823
Totaal	**14.562**	**24.908**	**30.028**	**-5.120**

Toelichting:
De verschillen tussen de actuele begroting en de gerealiseerde kosten worden hieronder nader toegelicht:

Duurzame bereikbaarheid
De onderhoudskosten voor Duurzame bereikbaarheid vielen 0,35 miljoen euro hoger uit dan begroot en wordt met name veroorzaakt door nagekomen kostenfacturen over het jaar 2024.

Kansrijk opgroeien
Er is onderhoud uitgevoerd voor 1,656 miljoen euro aan onderwijspanden wat nagenoeg gelijk is aan de begroting.

Levendige en gezonde stad (Toegankelijke sportvoorzieningen)
Er is onderhoud uitgevoerd voor 5,697 miljoen euro aan ruim 50 objecten wat in lijn ligt met de begroting.

Levendige en gezonde stad (Vastgoed)
Er is onderhoud uitgevoerd voor 20,877 miljoen euro aan ruim 250 vastgoedpanden. Dit is 4,823 miljoen euro hoger dan begroot en dat wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de kosten van het onderhoud van het Stadskantoor ter hoogte van 2,636 miljoen euro met een bestedings- en dekkingsvoorstel ten laste van de voorziening gebracht worden. Daarnaast zijn er nagekomen facturen over 2024 en kosten die zijn gemaakt voor de calamiteit Nieuw Welgelegen.

Algemene toelichting onderhoudskosten gebouwen:

Onderhoudskosten gebouwen
De begroting voor het onderhoud wordt gebaseerd op een meerjarenraming. Hieraan liggen Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) voor de panden ten grondslag. De MJOP’s worden periodiek bijgesteld door middel van inspecties. In 2017 zijn we gestart met het versneld actualiseren van de MJOP's. Hierdoor is er voor nagenoeg alle panden een geactualiseerd MJOP beschikbaar.

Onderhoudskosten gebouwen kennen we bij de volgende programma's:
- Duurzame bereikbaarheid
- Kansrijk opgroeien
- Levendige en gezonde stad (Toegankelijke sportvoorzieningen)
- Levendige en gezonde stad (Vastgoed)

Duurzame bereikbaarheid
Onder de gebouwen binnen het programma Duurzame bereikbaarheid vallen de parkeergarages en fietsenstallingen. Dit betreft het eigenaars- en gebruikersonderhoud van de stallingsvoorzieningen voor auto's (belanghebbende garages, openbare garages en P+R transferia) en fietsen (openbare stallingen, buurtstallingen en fietstrommels). Schommelingen in de uitgaven tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Egalisatievoorziening Onderhoud Bereikbaarheid'.

Kansrijk opgroeien
Binnen het programma Kansrijk opgroeien behoort het onderhoud aan schoolgebouwen die in eigendom zijn van schoolbesturen niet tot de gemeentelijke taken. Zowel voor schoolgebouwen waar de gemeente zelf eigenaar van is als voor verhuurde voormalige schoolgebouwen wordt voor de lange termijn een budget geraamd.

Levendige en gezonde stad (Toegankelijke sportvoorzieningen)
Voor het programma Levendige en gezonde stad (Toegankelijke sportvoorzieningen) wordt hier het onderhoud van de zwembaden, de gymzalen, sportzalen en sporthallen en de opstallen op de sportparken opgenomen, zowel het gebruikersonderhoud als het eigenaarsonderhoud. Schommelingen in de uitgaven tussen de jaren worden opgevangen binnen de 'Egalisatievoorziening Onderhoud Sport & Samenleven'.

Levendige en gezonde stad (Vastgoed)
Onder programma Levendige en gezonde stad (Vastgoed) vallen alle overige panden, waaronder de multifunctionele accommodaties en historisch erfgoedobjecten. Bovenstaande onderhoudskosten zijn een gemiddelde, gebaseerd op een tien jaren onderhoudsplanning. Schommelingen in de uitgaven tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Egalisatievoorziening Onderhoud Utrechts Vastgoed'.

Investeringen

Inleiding

In deze paragraaf rapporteren wij over de gerealiseerde investeringen (vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen) van het gemeentelijk eigendom.

Belangrijkste uitgangspunten

Uitgangspunten voor deze paragraaf zijn de actuele meerjarennota's en -plannen op het gebied van bereikbaarheid, maatschappelijk vastgoed, gemeentelijke gebouwen, openbare ruimte en de gemeentelijke water-taken. Deze nota's vormen de basis voor het investeringsprogramma, u vindt een verwijzing naar deze nota's bij de verschillende subparagrafen per programma.

Een nadere specificatie per investering is opgenomen in de geheime investeringsstaten bij deze jaarstukken.

Ten behoeve van de autorisatie van de uitgaven wordt het gehele investeringskrediet in zijn geheel geautoriseerd voor de looptijd van het krediet. De raad autoriseert bij de programmabegroting bijvoorbeeld in één keer het bedrag voor een investering die in drie jaar wordt uitgevoerd. Het ritme van de uitgaven maakt deel uit van de liquiditeitsplanning en de verwachte schuldontwikkeling, zoals toegelicht in de paragraaf Financiering.

Onder investeringen verstaan wij het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Binnen de gemeente Utrecht worden de volgende categorieën investeringen onderscheiden:

- **Vervangingsinvesteringen:** Deze investeringen houden de bestaande functionaliteit of kwaliteit van de kapitaalgoederen op peil. Hierbij valt te denken aan renovatie en restauratie, herbouw en levensduur verlengend groot onderhoud.
- **Routine-investeringen:** Investeringen ter vervanging van bestaande activa in de sfeer van bedrijfsvoering met als doel de bedrijfsvoering van de gemeente op het huidige peil te houden. Het betreft voornamelijk investeringen in automatisering, meubilair, voertuigen en materieel. Het college autoriseert de onderliggende projecten, uw gemeenteraad autoriseert de bandbreedte.
- **Uitbreidingsinvesteringen categorie A:** Aankoop of vervaardiging van een nieuw kapitaalgoed dat een toevoeging betekent aan het volume en/of de kwaliteit van de bestaande kapitaalgoederen.
- **Uitbreidingsinvesteringen categorie B:** Uitbreidingsinvesteringen van categorie B omvatten de investeringsprojecten waarvoor eerst nog nadere besluitvorming vereist is, voordat autorisatie zal plaatsvinden. Het gaat hierbij om zeer grote, politiek gevoelige of risicovolle projecten.

Binnen de vervangings- en de uitbreidingsinvesteringen maken we onderscheid in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut.

Economisch nut
Materiële vaste activa hebben een economisch nut wanneer deze verhandelbaar zijn (er is een markt voor) en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Ook wanneer wij ter bestrijding van kosten rechten of een heffing kunnen innen spreken we van materiële vaste activa met een

economisch nut. Een voorbeeld hiervan zijn investeringen in de gemeentelijke riolering, scholen en welzijnsaccommodaties.

Maatschappelijk nut
Materiële vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen inkomsten, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, fietspaden, water en groenvoorzieningen.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Algemeen		
Nota waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA)	2020	De nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa bepaalt het financiële beleid ten aanzien van de grondslagen voor waardering en activering van vaste activa. Geldende nota voor 2025.
Ontwikkelen en wonen voor iedereen – Stedelijke omgeving		
Meerjaren Perspectief Ruimte 2025	2025	In het Meerjaren Perspectief Ruimte analyseren wij jaarlijks de voortgang van de uitvoering van ambities uit de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU2040).
Duurzame bereikbaarheid		
Meerjaren Perspectief Ruimte 2025	2025	Het Meerjaren Perspectief Bereikbaarheid is onderdeel van het Meerjaren Perspectief Ruimte.
Aantrekkelijke en groene leefomgeving		
Nota Beheer Openbare Ruimte	2021	De Nota Beheer Openbare Ruimte is het beleidskader waarin staat wat de kwaliteit van de openbare ruimte is, hoe we ontwikkelend willen beheren en hoe we de verschillende opgaven willen betalen.
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	De gemeente heeft een zorgplicht op het gebied van afval-, hemel- en grondwater. De Visie Water en Riolering beschrijft hoe we met deze verschillende waterstromen om gaan en welke doelen we daarbij willen behalen.
Visie Klimaatadaptatie Utrecht	2022	In de Visie Klimaatadaptatie Utrecht wordt beschreven hoe we omgaan met het veranderende klimaat, met vaker hitte, droogte en wateroverlast.
Levendige en gezonde stad – Passende sport- en beweegvoorzieningen		
Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023	2019	De Nota Kapitaal Goederen 2020 – 2023 Maatschappelijk Vastgoed gaat over het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Utrecht binnen de programma's Vastgoed, Sport en Bereikbaarheid. In deze nota wordt een kwalitatieve en kwantitatieve raming gegeven voor de investeringen in het maatschappelijk vastgoed voor de komende vier jaar.
Beleidsnota Vastgoed	2025	In de Beleidsnota Vastgoed staat beschreven hoe we omgaan met het gemeentelijke vastgoed om maatschappelijke meerwaarde voor de stad te creëren.
Capaciteitsonderzoek sportaccommodaties	2022	Stand van zaken met betrekking tot de benodigde capaciteit voor sportaccommodaties in het kader van de groei van de stad.

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Levendige en gezonde stad – Vastgoed		
Beleidsnota Vastgoed	2025	In de Beleidsnota Vastgoed staat beschreven hoe we omgaan met het gemeentelijke vastgoed om maatschappelijke meerwaarde voor de stad te creëren.
Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023 .	2019	Zie bij doelstelling Passende sport- en beweegvoorzieningen.
Passende ondersteuning en opvang - 24-uurs begeleiding		
Beleidsnota Utrecht onder dak	2024	Beleid voor de opvang van dak- en thuisloze mensen.
Kansrijk opgroeien		
Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting (MPOHV) 2016-2025	2015	Het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting 2016-2025 (MPOHV) geeft invulling aan de ambities rondom het realiseren van goede, gezonde en duurzame scholen voor alle Utrechtse leerlingen. Het MPOHV is het gezamenlijk bereikte resultaat van schoolbesturen en gemeente. Door de onderwijshuisvestingsbehoefte opnieuw in een meerjarenperspectief te plaatsen kan tijdig worden voorzien in voldoende en kwalitatief goede onderwijsvoorzieningen.
Verordening huisvesting scholen gemeente Utrecht	2021	De verordening Huisvesting voor scholen is de set spelregels voor onderwijshuisvesting die we met de schoolbesturen in Utrecht opgesteld hebben en vastgesteld is door de gemeenteraad.
Visie op onderwijshuisvesting	2021	Met de schoolbesturen is een visie op onderwijshuisvesting ontwikkeld. De visie op onderwijshuisvesting is onderdeel van de verordening.
Uitvoeringsplan Utrechtse Kindcentra	2021	Het doel van dit plan is het versterken van de verbinding tussen voorzieningen die een bijdrage leveren in de ontwikkeling van kinderen tussen 0 en 18 jaar.
Voortgangsrapportage 2025	2025	Inzicht in de wijze waarop we het afgelopen jaar invulling hebben gegeven aan het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting (MPOHV).

Ontwikkelingen en actualiteiten

Utrecht is een snelgroeiende stad. In 2040 verwachten we 480.000 miljoen inwoners – ruim 25% meer dan nu. Om iedereen toegang te bieden tot goede voorzieningen, betaalbare woningen en een leefbare stad, blijven investeringen noodzakelijk. Tegelijkertijd staat onze financiële ruimte onder druk: onze inkomsten groeien niet in hetzelfde tempo mee. Daarom is het van groot belang om scherp en weloverwogen te sturen op gemeentelijke investeringen. Het nieuwe programma Grip op investeringen is in 2025 gestart om college en raad beter in staat te stellen om sturing te geven aan een betaalbare, financierbare én uitvoerbare investeringsportefeuille – passend bij een toekomstgerichte stedelijke ontwikkeling én een financieel gezonde gemeente.

Planningsoptimisme en verbeterde investeringsinformatie vanaf de Programmabegroting 2025

Vanaf de Programmabegroting 2025 is de gemeentebrede investeringsinformatie verbeterd, waarbij in de paragraaf investeringen van de geautoriseerde investeringen een uitgavenraming per jaar is opgenomen. Daarbij is het mogelijk om de investeringsbedragen voor de verschillende jaren uit te splitsen naar programma, doelstelling en investeringscategorie. In deze paragraaf is een overzicht opgenomen van de geraamde en gerealiseerde investeringsuitgaven in 2025, waarbij per soort investering en per programma de afwijkingen zijn weergegeven. Voor een overzicht per doelstelling verwijzen wij u naar de programma's. Dit vergroot het inzicht in planningsoptimisme. In de programma's zijn de afwijkingen tussen de raming en de realisatie inhoudelijk toegelicht.
Besparingen op kapitaallasten vanwege planningsoptimisme zijn opgenomen in de Voorjaarsnota 2025 als onderdeel van de hervormingsbezuinigingen en verwerkt in de begroting. In de Monitor Bezuinigingsmaatregelen, die als bijlage meegaat met deze jaarstukken, wordt onder andere over deze hervormingsbezuiniging gerapporteerd.

Totaaloverzicht investeringen

Totaaloverzicht investeringen per categorie

x € 1.000

Categorie investering	Actueel geautoriseerd krediet t/m 2025	Realisatie t/m 2024	Raming 2025	Realisatie 2025	Afwijking raming - realisatie 2025	Restant krediet
Vervangingsinvesteringen	892.650	422.502	191.207	127.331	63.876	393.922
Uitbreidingsinvesteringen A	1.166.886	314.624	142.517	76.976	65.541	794.369
Routine-investeringen	69.900	15.997	12.808	17.913	-5.105	35.989
Totaal geautoriseerde kredieten	**2.129.436**	**753.123**	**346.532**	**222.221**	**124.312**	**1.224.280**
Uitbreidingsinvesteringen B*						
Uitbreidingsinvesteringen B	206.801	0	0	0	0	206.801
Totaal investeringen	**2.336.237**	**753.123**	**346.532**	**222.221**	**124.312**	**1.431.081**

(*) Uitbreidingsinvesteringen B worden niet geautoriseerd.

Totaaloverzicht investeringen per programma

x € 1.000

Programma	Actueel geautoriseerd krediet t/m 2025	Realisatie t/m 2024	Raming 2025	Realisatie 2025	Afwijking raming - realisatie 2025	Restant krediet
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	199.078	23.368	17.829	11.838	5.991	163.872
Duurzame bereikbaarheid	369.276	173.179	52.788	38.983	13.805	165.247
Aantrekkelijke, groene leefomgeving	459.516	193.974	99.736	77.570	22.166	187.972
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	2.833	350	1.173	924	249	1.559
Kansrijk opgroeien	583.828	244.255	78.319	46.451	31.867	334.141
Levendige en gezonde stad	490.238	108.995	86.881	34.892	51.989	367.387
Algemene middelen	24.667	9.002	9.806	11.563	-1.756	4.102
Totaal geautoriseerde kredieten	**2.129.436**	**753.123**	**346.532**	**222.221**	**124.312**	**1.224.280**
Uitbreidingsinvesteringen B*						
Duurzame bereikbaarheid	206.801	0	0	0	0	206.801
Totaal investeringen	**2.336.237**	**753.123**	**346.532**	**222.221**	**124.312**	**1.431.081**

(*) Uitbreidingsinvesteringen B worden niet geautoriseerd.

Af te sluiten investeringsprojecten

Investeringsprojecten die fysiek zijn afgerond, worden aan het eind van het jaar afgesloten. Daarbij zetten we per project de door de raad geautoriseerde bedragen af tegen de daadwerkelijk gedane uitgaven. Hieruit blijkt of er een overschot of een tekort is op het betreffende project.

Uit het totaal van de af te sluiten investeringsbudgetten blijkt dat we voor 497,418 miljoen euro aan door de raad geautoriseerde investeringsprojecten administratief geheel of gedeeltelijk afsluiten. Voor deze projecten is in totaal 220,923 miljoen euro aan werkelijke uitgaven gedaan. Dit leidt per saldo tot een overschot aan kredieten van 3,420 miljoen euro en een restant aan kredieten van 273,075 miljoen euro. Voorstellen voor verwachte benodigde dekking van tekorten en bestemming van overschotten leggen wij aan de raad voor in de begrotingscyclus.

Duurzame bereikbaarheid

Duurzame bereikbaarheid

x € 1.000

Nr.	Naam investeringsproject	Geautoriseerd bedrag	Gerealiseerd bedrag	Overschot (+) of tekort (-)
1.	Knelpunten op bestaande fietsroutes (flexibel fonds fietsroutes)	607	568	39
2.	Fietsparkeren binnenstad (incl. bijdrage house modernes)	8.097	7.581	516
3.	Investeringsbudget schaalsprong Fiets	1.427	1.075	352
4.	Fietsenrekken bij bushaltes	625	496	129
5.	Blauwkapelseweg kruising Alexander Numankade	900	67	833
6.	Busplein Leidsche Rijn Centrum	274	0	274
7.	Gemeentelijke inzet Ring Utrecht	4.067	4.140	-73
8.	Springweg	4.100	3.976	124
9.	Uitbreiding betaald parkeren 2025	1.200	1.112	88
	Totaal	**21.297**	**19.015**	**2.282**

Toelichting:

Voor- en nadelen worden verrekend met de reserve Bereikbaarheid en het uiteindelijke resultaat wordt voorgesteld om op te nemen in de herprogrammering in het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB) 2026, met uitzondering van de projecten 8 en 9, die onder de parkeerexploitatie vallen.

1. Knelpunten op bestaande fietsroutes (flexibel fonds fietsroutes)

Het project is afgesloten in 2025 met een onderbesteding van 0,039 miljoen euro als gevolg van een nog te verwerken overheveling van een verleende subsidie van de Provincie Utrecht aan het uitvoeringsprogramma Extra groen, waardoor het geautoriseerd bedrag met 0,032 miljoen euro wordt verlaagd.

2. Fietsparkeren binnenstad (incl. bijdrage house modernes)

Het project is afgesloten in 2025 met een onderbesteding van 0,516 miljoen euro doordat verdere realisatie van projecten fietsparkeren niet langer binnen dit krediet worden uitgevoerd.

3. Investeringsbudget schaalsprong Fiets
Het project is afgesloten in 2025 met een onderbesteding van 0,352 miljoen euro, omdat de laatste deelprojecten die onder dit krediet vallen in 2025 zijn afgesloten met een positief resultaat als gevolg van lagere kosten dan verwacht.

4. Fietsenrekken bij bushaltes
Het project is afgesloten in 2025 met een onderbesteding van 0,129 miljoen euro als gevolg van het niet realiseren van een aantal fietsenrekken. Het overschot zal aan de Provincie Utrecht worden terugbetaald zodra de definitieve beschikking binnen is.

5. Blauwkapelseweg kruising Alexander Numankade
Het project is afgesloten in 2025 met een onderbesteding van 0,833 miljoen euro als gevolg van het niet doorgaan met het project, waarbij de gemaakte kosten een verrekening betreffen met het programma Aantrekkelijke, Groene Leefomgeving en Erfgoed.

6. Busplein Leidsche Rijn Centrum
Het project is afgesloten in 2025 met een onderbesteding van 0,274 miljoen euro als gevolg van het overdragen van het project inclusief budget (bestaande uit subsidie) aan de Gebiedsopgave Leidsche Rijn Centrum, zonder dat er al kosten zijn gemaakt.

7. Gemeentelijke inzet Ring Utrecht
Het project is afgesloten in 2025 met een overbesteding van 0,073 miljoen euro, doordat uiteindelijk minder kosten met derden konden worden verrekend dan geraamd. In 2025 zijn ten laste van het krediet geen kosten meer gemaakt en vallen de werkzaamheden onder de reguliere programmabudgetten van Duurzame bereikbaarheid.

8. Springweg
Het project is afgesloten in 2025 met een onderbesteding van 0,124 miljoen euro als gevolg van een lichte scopewijziging gedurende het project.

9. Uitbreiding betaald parkeren 2025
Het project is afgesloten in 2025 met een onderbesteding van 0,088 miljoen euro. Voor uitbreiding betaald parkeren 2026 is een nieuw krediet beschikbaar.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

Beheer openbare ruimte

x €1.000

Nr.	Naam investeringsproject	Geautoriseerd bedrag	Gerealiseerd bedrag	Restant krediet
1.	Verhardingen	44.877	7.578	37.299
2.	Civiele constructies	39.422	358	39.064
3.	Groen	10.101	158	9.943
4.	Openbare verlichting	41.147	1.760	39.387
5.	Verkeersregelinstallaties	17.212	1.947	15.265
6.	Speelobjecten	11.064	1.579	9.485
7.	Beeldende kunst	1.441	68	1.373
8.	Programma Werven	83.512	43.485	40.027
9.	Wal- en kluismuren (t/m rak 21)	48.488	7.207	41.281
	Totaal	**297.264**	**64.140**	**233.124**

Toelichting

Bovenstaande kredieten onder doelstelling Beheer openbare ruimte worden deels gereed gemeld.

Water en rioleringssystemen

x €1.000

Nr.	Naam investeringsproject	Geautoriseerd bedrag	Gerealiseerd bedrag	Restant krediet
1.	GRP investeringen riolering	66.927	33.684	33.243
	Totaal	**66.927**	**33.684**	**33.243**

Toelichting

Bovenstaand krediet onder doelstelling Water- en rioleringssystemen wordt deels gereed gemeld.

Kansrijk opgroeien

Onderwijshuisvesting

x € 1.000

Nr.	Naam investeringsproject	Geautoriseerd bedrag	Gerealiseerd bedrag	Overschot (+) of tekort (-)	Restant krediet
1.	Onder de Bogen 2	5.587	5.747	-160	
2.	PCOU/De Boemerang	4.855	4.661	194	
3.	St. Dominicusschool	831	11		820
4.	Zonnewereld	9.411	9.296	115	
5.	Basisschool Leeuwesteyn Noord, + VVE-lokaal en gymzaal	14.790	14.768	22	
	Totaal	**35.474**	**34.483**	**171**	**820**

Toelichting:

Overschrijdingen op investeringen van meer dan 0,1 miljoen euro of meer dan 10 procent zijn hieronder toegelicht:

1. Onder de Bogen 2

De overschrijding is het gevolg van het niet realiseren van een terugvordering bij het schoolbestuur in 2025. Het is op dit moment nog onbekend of het te veel betaalde bedrag kan worden teruggevorderd.

2. PCOU/De Boemerang

De onderschrijding op dit project is het gevolg van lagere kosten in de uitvoeringsfase, met name voor sloop en nieuwbouw. Voor de asbestverwijdering was tijdens de bouw sprake van een minimaal bedrag aan meerwerk, hetgeen is meegenomen in de begroting.

3. St. Dominicusschool

Het project St. Dominicusschool hangt samen met het project KSU/Dominicusschool, waarvan de uitvoering/bouw in 2026 van start gaat. Voor het project St. Dominicusschool is een krediet van 2,1 miljoen euro geautoriseerd. Hierop heeft een deelactivering plaatsgevonden van 1,2 miljoen euro. Het resterende krediet is, conform besluitvorming binnen het Integraal Huisvestingsplan (IHP), bestemd voor het project KSU/Dominicusschool. De uitvoering van dit project start naar verwachting in 2026.

4. Zonnewereld

De onderschrijding op dit project is het gevolg van lagere bouwkosten in de uitvoeringsfase. Hierdoor zijn de gerealiseerde uitgaven lager uitgevallen dan oorspronkelijk geraamd.

Levendige en gezonde stad

Passende sport- en beweegvoorzieningen

x € 1.000

Nr.	Naam investeringsproject	Geautoriseerd bedrag	Gerealiseerd bedrag	Overschot (+) of tekort (-)	Restant krediet
1.	Tijdelijk sporthal Loevenhoutsedijk 6	3.410	2.993	417	0
2.	Franciscusdreef 004 (atletiekbaan Overvecht)	567	567	0	0
3.	Laan van Maarschalkerweerd - hockeyveld 13	309	268	41	0
	Totaal	**4.286**	**3.828**	**458**	**0**

Toelichting:

Overschrijdingen op investeringen van meer dan 0,1 miljoen euro of meer dan 10 procent zijn hieronder toegelicht:

1. Tijdelijk sporthal Loevenhoutsedijk 6

De scope van het project is verkleind, hierdoor zijn er minder werkzaamheden binnen het project uitgevoerd. Daarnaast was het niet nodig om gebruik te maken van het beschikbare budget voor onvoorzien.

2. Laan van Maarschalkerweerd - hockeyveld 13

Door een meevaller in de aanbesteding zijn de totale lasten lager uitgevallen.

Vastgoed

x € 1.000

Nr.	Naam investeringsproject	Geautoriseerd bedrag	Gerealiseerd bedrag	Overschot (+) of tekort (-)	Restant krediet
1.	Makassarstraat 36 (Emmaus)	100	88	12	
2.	Piramidedreef 3-5	100	126	-26	
3.	Gageldijk 165 (Restauratie Forten De Gagel)	5.640	5.617	23	
4.	Ventilatie Daelwijck - Floridadreef 1	240	180	60	
5.	Ventilatie Tolsteeg - Maansteenweg	240	185	55	
6.	Oude Liesbosweg 52	1.313	893	420	
7.	1E Polderwg 004 (G) (Fort Aan De Klop)	250	257	-7	
8.	Julianapark 1000	140	108	32	
9.	Park Oog in Al 1A	105	88	17	

x € 1.000

Nr.	Naam investeringsproject	Geautoriseerd bedrag	Gerealiseerd bedrag	Overschot (+) of tekort (-)	Restant krediet
10.	Mostperenlaan	1.100	1.178	-78	
11.	Domtoren	37.400	34.519		2.881
12.	BC Zuilen	6.603	5.443		1.160
13.	Vier Lunetten	9.240	8.418		822
14.	Renovatie achtergevel Pauwstraat 13a	671	665		6
15.	Tivoli Vredenburg	2.221	1.901		320
16.	Agnietenstraat 001-003 Nicolaasdwarsstraat 020 (Renovatie Centraal Museum en Depot)	4.400	4.312		88
17.	Waterwin	1.258	893		365
18.	Dorpsplein	1.149	903		246
	Totaal	**72.170**	**65.774**	**508**	**5.888**

Toelichting:
Overschrijdingen op investeringen van meer dan 0,1 miljoen euro of meer dan 10 procent zijn hieronder toegelicht:

1. Makassarstraat 36 (Emmaus)
De aanneemsom viel lager uit dan geraamd.

2. Piramidedreef 3-5
Het oorspronkelijke budget van 0,1 miljoen euro bleek, gezien de slechte bouwkundige staat van het pand, ontoereikend voor de noodzakelijke verbouwingswerkzaamheden. Voor de aanvullende kosten is tijdig structurele dekking gevonden via kostprijs dekkende huur, door middel van een meerjarig huurcontract met SSH. Deze dekking was echter niet verwerkt.

4. Ventilatie Daelwijck - Floridadreef 1
De aanneemsom viel lager uit dan geraamd.

5. Ventilatie Tolsteeg - Maansteenweg 1
De aanneemsom viel lager uit dan geraamd.

6. Oude Liesbosweg 52
De onderschrijding van 0,42 miljoen euro komt doordat de kosten in de beginfase van het project ten laste van de exploitatie 2024 zijn geboekt.

8. Julianapark 1000
Het gevolg van een scopewijziging waarbij extra werkzaamheden aan bepaalde e-installaties ook binnen het project zijn opgepakt.

9. Park oog in Al 1A
De werkzaamheden zijn uitgevoerd tegen lagere kosten dan oorspronkelijk geraamd.

10. Mostperenlaan
Er is een aantal optimalisaties toegepast en er zijn ook nog wat extra werkzaamheden in opdracht gegeven.

Nummer 11 t/m 18 zijn deels gereed gemeld. Betreffende gebouwen zijn in gebruik genomen en in 2026 worden de werkzaamheden en financiën afgerond.

Vastgoed

Inleiding

De paragraaf Vastgoed gaat over al het maatschappelijk vastgoed dat in eigendom is of beheerd wordt door de vastgoedorganisatie van de gemeente Utrecht.

Algemeen

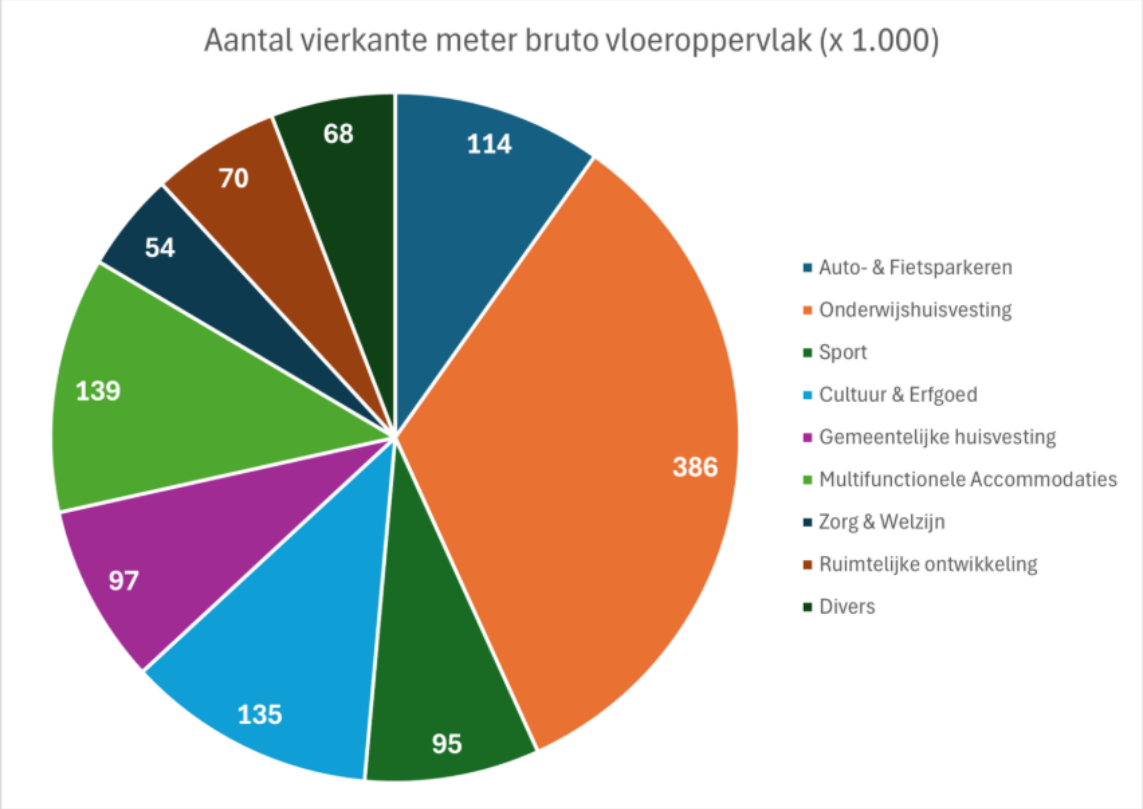
Het vastgoed wordt ingezet voor verschillende beleidsvelden, die ondergebracht zijn in de verschillende programma's.
In 2025 is het maatschappelijk vastgoed ondergebracht in de volgende drie programma's:

1. Levendige en gezonde stad
2. Kansrijk opgroeien
3. Duurzame bereikbaarheid

Onder het eerste programma, Levendige en gezonde stad, vallen de volgende opgaven:

- Sport
- Cultuur en Erfgoed
- Gemeentelijke huisvesting
- Multifunctionele accommodaties
- Zorg en Welzijn
- Overige panden

Onder het tweede programma, Kansrijk opgroeien, valt onderwijshuisvesting.
Onder het derde programma, Duurzame bereikbaarheid, vallen met name de parkeergarages en fietsenstallingen.
In onderstaande grafiek wordt zichtbaar gemaakt hoe de vierkante meters die de gemeente beheert, zijn verdeeld naar opgave.

Peildatum: 21 januari 2026

Belangrijkste uitgangspunten

Het maatschappelijk vastgoed van de Gemeente Utrecht hebben we in 2025 gericht ingezet om de maatschappelijke opgave van een “Gezond stedelijk leven voor iedereen” mogelijk te maken. We voorzien in de groeiende behoefte aan ruimte voor maatschappelijk relevante partijen door de investeringen in vastgoed mee te laten groeien met de groei van de stad.

- Het maatschappelijk vastgoed was maatschappelijk en financieel rendabel. Dit uitgangspunt houdt in dat het vastgoed bijdraagt aan de doelstellingen van de gemeente enerzijds. Anderzijds is het uitgangspunt dat de kostprijs van vastgoed via de huur (al dan niet met aanvulling via de beleidsvelden aan de huurder), wordt vergoed. Dat volgt uit de Wet Markt en Overheid.
- Het huurprijsbeleid houdt in dat de huur voor beleidsondersteunend vastgoed kostprijsdekkend is; voor alle overige (commerciële) huurders geldt de markthuur. Er wordt geen subsidie verstrekt via de huur. In 2025 is de definitie van beleidsondersteunend, door het aannemen van A78 Gemeentelijk vastgoed voor maatschappelijke, beleidsondersteunende partijen, gewijzigd.
- Voor het maatschappelijk vastgoed gold ook in 2025 conditie-gestuurd onderhoud als uitgangspunt. Het vastgestelde minimale kwaliteitsniveau is conditieniveau 3 (op basis van NEN 2767). Door het aannemen van de Beleidsnota Vastgoed zijn we aan het toewerken naar een meer risico-gestuurde onderhoudsstrategie.
- De panden die door de gemeente geëxploiteerd worden, zijn toegankelijk voor iedereen. Bij nieuwbouw en grote renovaties voldoen we aan de Utrecht Standaard Toegankelijk.
- Wij streven naar energieneutraal bij renovatie en nieuwbouw. Voor een aantal bestaande panden hebben we – met inachtneming van de technische en financiële mogelijkheden – het verduurzamingsresultaat vergroot, met behulp van de CO2-reductiemethode. Hierdoor hebben we meer CO2 bespaard. Leegstandsbeheer was gericht op het efficiënt inzetten van vastgoed bij leegstand met de focus op maatschappelijk gebruik, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de korte en lange termijn.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Beleidsnota Vastgoed	2025	De Beleidsnota Vastgoed 2025-2030 is het uniforme beleidskader met de spelregels voor het gemeentelijk vastgoed.
Meerjarenperspec-tief Onderwijshuisvesting 2016-2025	2015	Meerjarenperspectief Onderwijs Huisvesting (MPOHV) 2016-2025 is het uniforme beleidskader met de spelregels voor het onderwijs vastgoed.
Nota van uitgangspunten Passende Kinderopvang Utrecht vanaf 2024	2023	De nota van uitgangspunten passende kinderopvang 2024 biedt een geactualiseerd beleidskader voor de uitvoering van voorschoolse educatie, kinderopvang plus en buitenschoolse opvang plus, vanaf 2024.
Verordening bekostiging leerlingenvervoer	2025	Voorschriften op het gebied van leerlingenvervoer.
Beleidsregel Leerlingenvervoer	2025	Voorschriften op het gebied van leerlingenvervoer.

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Utrechtse Onderwijs Agenda 2024-2027	2024	De gezamenlijke agenda van schoolbesturen, kinderopvangpartners, (onderwijs)partners) en gemeente Utrecht.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Hier staan we stil bij de relevante ontwikkelingen die voor 2025 van invloed waren op onze ambitie.

Betaalbaarheid door huurders onder toenemende druk
In de begroting 2025 signaleerden we dat, onder andere door stijgende bouwkosten (als gevolg van inflatie en energiecrisis) en hogere onderhoudskosten, de kostprijsdekkende huur verder zou gaan stijgen. In 2025 hebben we gezien dat betaalbaarheid onder druk blijft staan. Met de Raadsbrief Mogelijkheden voor een betaalbaardere kostprijs dekkende huur Utrecht hebben we u geïnformeerd over de mogelijkheden die we zien om hier wat aan te doen. Door onzekerheid over (Rijks)subsidies, stijgende onderhoudskosten en stijgende kosten bij gebiedsontwikkelingen bleven de zorgen over de betaalbaarheid bestaan bij onze maatschappelijke huurders.

Marktontwikkelingen (vertragingen in projecten)
De afgelopen jaren, ook in 2025, hebben we gemerkt dat de kosten van het ontwikkelen en beheren & onderhouden van maatschappelijk vastgoed blijven stijgen. Oorzaken zijn de marktontwikkeling, hoge inflatie in de afgelopen jaren, het bouwen in hoge dichtheden en onze doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid en gezondheid.
In diverse projecten over de hele stad, maar zeker in gebieden als Leidsche Rijn Centrum, omgeving Berlijnplein, Beurskwartier en Merwede wordt steeds duidelijker dat de normbudgetten die we hanteren niet meer passen bij de hoogstedelijke uitgangspunten en ambities. In 2025 hebben we het gesprek over de ambities tegenover de betaalbaarheid verder gebracht, onder andere met de Beleidsnota Vastgoed.
Stapeling van functies versterkt deze problematiek. Samen met aanleverproblemen, netcongestie en beschikbare capaciteit in de markt veroorzaakt dit vertraging binnen projecten.

Netcongestie
Sinds de landelijke beheerder van ons elektriciteitsnet begin 2022 netcongestie heeft afgekondigd in Utrecht zien we dat netcongestie een blijvende uitdaging is voor ons maatschappelijk vastgoed. In de begroting 2025 is opgenomen hoe de impact van netcongestie wordt opgevangen, in lijn met de Raadsbrief Verzamelbrief Aanpak Netcongestie van 6 juni 2024.

In 2025 zijn verdere stappen gezet om de impact van netcongestie bij nieuwbouw en renovatie van maatschappelijk vastgoed te beperken. We hebben een nieuwe werkwijze ontwikkeld die handelingsperspectief biedt aan projecten die problemen ondervinden als gevolg van netcongestie. Uitgangspunt van deze werkwijze is dat we voortaan netbewust bouwen. Zo proberen we onze belasting op het elektriciteitsnet te beperken en ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk projecten doorgang kunnen vinden. Daarnaast werken we samen met Stedin aan enkele pilots waarmee we in de praktijk nieuwe contractvormen en netbewuste oplossingen testen. Zo onderzoeken we bij Cultuurcluster Berlijnplein de haalbaarheid van cable pooling met de Stadsbaantunnel, is het Museumdepot aan de Isotopenweg een pilot voor een piekgenerator en wordt de Internationale School Utrecht (ISU) gezien als pilot voor een stand alone generator.

Stijgende onderhoudskosten, mede door wettelijke verplichtingen aan onderhoud
In 2025 zijn de onderhoudskosten verder gestegen. Onderhoudscontracten hebben we geïndexeerd. Nieuwe contracten hebben echter gezorgd voor een stijging van de onderhoudskosten. Daarnaast zorgen de kosten van de wettelijke verplichtingen voor een stijging. Met name het uitvoeren van brandscans en de uitvoering van maatregelen die daaruit volgen zorgen voor een forse stijging in de onderhoudskosten. De middelen zijn voor enkele jaren toereikend maar op termijn kan een tekort ontstaan.

Leegstandsbeheer
De manier hoe we met leegstaande gebouwen omgaan heeft zich de laatste jaren ontwikkeld. Hierover hebben we u met de Raadsbrief Verzamelbrief Beleidsnota Vastgoed en stand van zaken moties en toezeggingen geïnformeerd. Gezien de huidige financiële situatie zijn er in de Voorjaarsnota 2025 geen middelen gevonden om uitvoering te geven aan M125 Maatschappelijk & Betaalbaar Tijdelijk Leegstandsbeheer Utrecht om tijdelijk beheer waar mogelijk in bruikleen te geven. Daarom hanteren we nu ‘klassiek’ leegstandsbeheer voor de periode 0 tot 6 maanden. De gemeente heeft hiervoor een overeenkomst met een externe partij.

Ambitie maatschappelijk vastgoed

De gemeente stond in 2025 met het maatschappelijk vastgoed opnieuw voor een paar grote uitdagingen. Deze uitdagingen hadden enerzijds betrekking op het vastgoed zelf (marktomstandigheden, netcongestie, verduurzaming) en anderzijds op de organisatie (voldoende personeel, processen op orde). De gemeente wil in staat zijn om te voorzien in de groeiende behoefte aan vastgoed voor maatschappelijk relevante partijen. Daarbij is het belangrijk dat het vastgoed goed onderhouden wordt en blijft, en duurzaam en toegankelijk is. In 2025 blijft duidelijk dat het onvermijdelijk is dat we keuzes zullen moeten maken. De opgaven waarvoor de Vastgoedorganisatie staat en waar we onze energie willen richten, zal een voortdurende afweging vragen tussen ambitie en realisme.

Binnen de Begroting 2025 hebben we onze ambitie in de volgende doelstellingen vertaald, waar we nu op terugblikken:

- Binnen het programma Kansrijk opgroeien werken we aan de doelstelling: ‘Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is’.
- Binnen het programma Levendige en gezonde stad werken we aan de doelstellingen: ‘Gelijk aan de groei van de stad heeft Utrecht voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen’ en ‘Voldoende en optimaal gespreid en goed onderhouden gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente’.
- Binnen het programma Duurzame bereikbaarheid werken we aan de doelstelling: ‘Mobiliteitsgedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad’.

Hieronder willen we graag terugblikken en ingaan op welke onderwerpen wij in 2025 tactisch hebben verder gewerkt, zoals benoemd in de begroting 2025:

Klanttevredenheid

- In 2025 zijn we verdergegaan met de verbeterpunten die voortkomen uit de benchmark gemeentelijk vastgoed uit 2023, daarnaast hebben we in 2025 opnieuw een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd.

Wij zijn doorgegaan met verbeteren, dat hebben wij langs de volgende lijnen gedaan:

- Voor de dienstverlening hebben wij de processen verder geoptimaliseerd en waar het kan geautomatiseerd;
- We hebben de relatie met de huurder verder bestendigt, onder andere door het inrichten van het huurderspanel
- Met de grootste huurders, met complexiteit aan pand, onderhoud of techniek, hebben we het jaarplan besproken, de overige huurders hebben we tijdig geïnformeerd wanneer er onderhoud wordt uitgevoerd.

Verduurzaming

- Om de verduurzamingsambitie verder in te vullen hebben we verder gewerkt aan de routekaart en de fasering van het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed.

Toegankelijkheid

- In 2025 zijn we verdergegaan met het toegankelijker maken van gebouwen, die niet op een natuurlijk moment (grootschalige renovatie of nieuwbouw) toegankelijker gemaakt konden worden.

Financiën

Voor vastgoed heeft de Vastgoedorganisatie budgetten toegekend gekregen, verspreid over de diverse programma's en beleidsdoelstellingen van de gemeente Utrecht. Onderstaand overzicht biedt een totaalbeeld van deze beschikbaar gestelde budgetten inclusief de uitnutting van deze budgetten in 2025.

x €1.000

Beleidsdoelen		Realisatie 2024	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Duurzame bereikbaarheid	Baten	1.045	1.021	1.120	99
	Lasten	13.142	15.194	15.128	66
	Onttrekking reserves	0	0	748	748
	Toevoeging reserves	0	0	913	-913
Totaal Duurzame bereikbaarheid		**-12.097**	**-14.173**	**-14.173**	**0**
Kansrijk opgroeien	Baten	4.825	3.029	3.695	666
	Lasten	59.792	62.712	58.887	3.825
	Onttrekking reserves	55.003	300	300	0
	Toevoeging reserves	3.100	700	700	0
Totaal Kansrijk opgroeien		**-3.064**	**-60.083**	**-55.592**	**4.491**
Levendige en gezonde stad - Toegankelijk sport- voorzieningen	Baten	2.832	2.716	3.346	630
	Lasten	16.759	22.115	19.284	2.831
	Onttrekking reserves	33.987	605	334	-271
	Toevoeging reserves	11.500	0	0	0
Totaal Levendige en gezonde stad - Toegankelijk sportvoorzieningen		**8.560**	**-18.794**	**-15.604**	**3.190**
Levendige en gezonde stad - Vastgoed	Baten	27.592	32.173	29.387	-2.786
	Lasten	34.680	28.113	31.133	-3.020
	Onttrekking reserves	67.697	1.149	2.898	1.749
	Toevoeging reserves	4.508	4.737	4.886	-149
Totaal Levendige en gezonde stad - Vastgoed		**56.101**	**472**	**-3.734**	**-4.206**
Totaal Vastgoed		**49.500**	**-92.578**	**-89.103**	**3.475**

De toelichting van het financiële resultaat worden verantwoord onder de programma's.

Bedrijfsvoering

Inleiding

Het sturen op en beheersen van de bedrijfsprocessen is de primaire verantwoordelijkheid van het college. De paragraaf Bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens van de gemeente Utrecht ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Speerpunten 2025

De uitdagingen waar we als organisatie voor staan zijn groot, óók de komende jaren. Te denken valt aan schaarste (woning-, en energiecrisis), afnemende middelen (Jeugdwet en Wmo), ambities (klimaat) en Wet- en regelgeving (Wet open overheid). Dit heeft ook gevolgen voor onze bedrijfsvoering en de keuzes die wij moeten maken in onze dienstverlening.
In 2025 hebben wij daarom een nieuwe koers 'Toekomstbestendige en ondersteunende bedrijfsvoering' vastgesteld die in lijn is met de gemeentebrede organisatieontwikkeling.
De koers heeft als speerpunten:

- scherper sturen en prioriteren
- verbeteren kaderstelling en toezicht
- capaciteit en kwaliteit
- procesverbetering en automatisering

In 2025 heeft een belangrijke focus gelegen op het verder onderzoeken en uitwerken van een centralisatiebeweging voor de bedrijfsvoering, in navolging van de richting die hiervoor in de hervormingsbezuinigingen is gegeven voor onder andere Control, Inkoop en Informatie en Procesmanagement. Bij Concern Financiën is in 2025 verder uitvoering gegeven aan het verbeterprogramma 'Versterken Financiële Functie' Daarnaast is na de verzelfstandiging van Juridische Zaken als separaat organisatieonderdeel per 1 januari 2025 ook ingezet op het verder verstevigen van de juridische functie in de organisatie met o.a. veel aandacht voor rechtsbescherming, leercirkels en verbeterde doorlooptijden voor bezwaar en beroep. Tot slot is stevig ingezet op de centrale regie op de sturing van een aantal prioritair gestelde bedrijfsvoeringsthema's, waaronder inhuur, ziekteverzuim, inclusie & diversiteit en gegevensbescherming.
Het realiseren van de doelen van de koers is een grote opgave en vormt een flinke uitdaging, mede vanwege het feit dat de besparingsmaatregelen en hervormingsbezuinigingen ook het nodige vragen van het verandervermogen van de organisatie en dit alles gerealiseerd moet worden binnen de bestaande capaciteit. Dit vraagt om nog scherper te prioriteren binnen een reeds sober ingerichte bedrijfsvoering. De verwachting is dan ook dat de komende jaren nodig zullen zijn voor de verdere realisatie van de ambities van de koers.

Bedrijfsvoering

Personeel en Organisatie
Op het gebied van Personeel en Organisatie zijn het borgen van voldoende geschikte personele capaciteit en een inclusieve en een diverse organisatie belangrijke onderwerpen.

Personele capaciteit
De krappe arbeidsmarkt en het relatief hoge verzuim zorgde het afgelopen jaar voor een uitdaging om de capaciteit van de ambtelijke organisatie kwantitatief en kwalitatief op peil te houden. Door een goed opgezet en uitgevoerd personeelsbeleid is het gelukt om deze capaciteit volledig op sterkte te houden en daarmee de dienstverlening voor alle inwoners en ondernemers te waarborgen, onder andere door een intensieve aanpak van het verzuim.
Bij de in te zetten capaciteit wordt als uitgangspunt gehanteerd dat al het reguliere en structurele werk door eigen medewerkers wordt uitgevoerd. Alleen in situaties van ‘piek’, ‘ziek’, specialistische expertise en bij langdurig niet-invulbare vacatures was het noodzakelijk om te kiezen voor het inhuren van medewerkers. De interne sturing op het beperken van de inhuur is afgelopen jaren steeds verder geïntensiveerd met een duidelijke vermindering als resultaat. Maar ook de recente bezuinigingen en de meer nadrukkelijke aandacht voor de naleving van de Wet DBA (met betrekking tot de inhuur van ZZP-ers) zullen aan het realiseren van deze vermindering hebben bijgedragen. In het afgelopen jaar is de organisatie hierdoor binnen de door de gemeenteraad vastgestelde kaders gebleven:

Inhuurkosten: In 2025 is voor 82,3 miljoen euro besteed aan de inhuur van externe medewerkers. Het vastgestelde inhuurplafond was 92,5 miljoen euro.
Inhuurbezetting: Eind 2025 bestond 9,5% van de totale bezetting uit ingehuurde medewerkers. Het vastgestelde maximum was 10% (conform motie 294 uit 2023).

Een inclusieve en diverse organisatie
In 2025 is verder gewerkt aan een inclusieve en diverse organisatie. Inclusie en diversiteit zijn steeds zichtbaarder in gedrag, beleid en besluitvorming. Uit onder meer het jaarlijkse medewerkersonderzoek blijkt dat medewerkers meer ruimte ervaren om zichzelf te zijn en gesprekken over inclusie, sociale veiligheid en verschillen worden vaker gevoerd. Leidinggevenden spelen hierin een belangrijke rol. Steeds meer leidinggevenden hebben aangeboden trainingen in inclusief leiderschap gevolgd en passen dit toe in hun teams. Ook zijn processen zoals werving en selectie, instroom en doorstroom inclusiever ingericht. Er is extra aandacht voor culturele diversiteit in hogere functies, medewerkers met een arbeidsbeperking en mbo-talenten. Een volledig overzicht met de actuele stand van zaken en behaalde resultaten is in november 2025 met een raadsbrief gedeeld met de gemeenteraad. In april 2026 volgt een actuele voortgang van culturele diversiteit in schaal 12 en hoger vanuit de CBS-barometer culturele diversiteit.
Naast deze ontwikkelingen groeit de aandacht voor maatschappelijke sensitiviteit in het dagelijks werk. Dit helpt om beter aan te sluiten bij alle inwoners. Het fundament is gelegd; de focus ligt nu op verdere borging, verdieping en blijvende aandacht binnen de hele organisatie.

Doelstellingen Personeel en Organisatie

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2025	Realisatie 2025
Inhuur externen (inhuurplafond)	Jaarlijks wordt een uitgaveplafond voor de inhuurkosten vastgesteld	Het inhuurplafond is 92,5 miljoen euro.	De inhuurkosten in 2025 bedroegen 82,3 miljoen euro.
Inhuur externen	In juli 2023 is motie 294 (‘Ambitie op minder inhuur’) aangenomen op basis waarvan de organisatie per 2025 streeft naar maximaal 10% inhuur ten opzichte van de totale personele bezetting.	Streven naar maximaal 10% inhuur ten opzichte van de totale personele bezetting.	In 2025 was 9,5% van de totale bezetting medewerkers ingehuurd.
Culturele diversiteit	We zetten in op vergroting van culturele diversiteit in hogere functies. Op grond van motie 93 uit 2021 heeft de organisatie eerder bepaald dat het streeft naar 20% culturele diversiteit bij de functies in salarisschaal en hoger per 2026.	Verhoging van de culturele diversiteit vanaf salarisschaal 12 ten opzichte van het jaar 2024.	13% (dit betreft realisatie in 2023 op grond van Barometer Culturele Diversiteit van het CBS. In april 2026 volgt een actueel percentage. Zie voor een toelichting de raadsbrief van 26 april 2024).
Stages	De gemeente Utrecht wil als werkgever kansen creëren voor jongeren. Dit doen we ook in de vorm van het aanbieden van stage- en werkervaringsplekken.	Minimaal 250 reguliere stageplaatsen, waarvan minimaal 150 op mbo-niveau.	355 stageplaatsen, Waarvan 166 op mbo-niveau
Verzuim	De organisatie zet blijvend in op het terugdringen van verzuim. In 2025 krijgt een geïntensiveerde aanpak van verzuim verder vorm.	De structurele norm van het ziekteverzuim in de organisatie is 5,7%. Met een geïntensiveerde aanpak streeft de organisatie naar een verlaging van het ziekteverzuim eind 2026 (maximaal 6,5%). In 2025 hoopt de organisatie een eerste verlaging ten opzichte van 2024 te realiseren.	8,5% (eind 2024 was dit 8,7%) zie voor de actuele aanpak van het verzuim de raadsbrief d.d. 18 december 2025)

Informatievoorziening en automatisering
In 2025 ging de hoogste prioriteit uit naar het verbeteren van ons informatiebeheer en het waarborgen van de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening.

In 2025 hebben we met het programma 'Informatie op Orde' de beoogde stappen gezet om aan de archiefwet en de Wet Open overheid te (blijven) voldoen. In 2025 is de inventarisatie van de benodigde activiteiten en middelen om de nieuwe Cyberbeveiligingswet te implementeren afgerond. De vervanging van het zaaksysteem is succesvol afgerond. Voor de cloudtransitie zijn de uitgangspunten voor verdere implementatie in 2026 en 2027 verduidelijkt.

Onderstaand wordt per onderwerp toegelicht wat in 2025 is bereikt.

Informatie op orde
In 2025 bevestigde het interbestuurlijk toezicht dat de gemeente Utrecht voldoet aan de Archiefwet. Hiermee is een belangrijke doelstelling van het programma behaald. De nieuwe e-learning slim digitaal werken is aanbesteed en ingericht en wordt vanaf begin 2026 verplicht voor alle medewerkers. De governance op informatiebeheer is verder verstevigd en verankerd in de lijnorganisatie. Er is een start gemaakt met het op orde brengen van de bouwdossiers. In juli 2025 is het nieuwe documentenplatform gelanceerd waarop de actief openbaar te maken informatie wordt gepubliceerd.

Versterken Common Ground
In vervolg op de keuze voor Samen Organiseren in de Programmabegroting 2020 werkt de gemeente samen met andere gemeenten aan een meerjarig programma voor gestandaardiseerde informatiehuishouding voor gemeenten (ook wel ‘Common Ground’ genoemd). Doel van dit programma is verbeterde dienstverlening aan inwoners. Maar het legt ook de basis voor verbeterd informatiebeheer, Open Utrecht en klantgerichte samenwerking in ketens. De gemeente Utrecht is hierin één van de Koplopergemeenten. Door instemming met de resolutie ‘Als één sterke bestuurslaag regie op de Digitale Samenleving’ en instemming met ‘Realisatiekoers Common Ground’ in de ALV van de VNG op 18 juni 2025, zijn belangrijke stappen gezet in de vormgeving van de landelijke realisatie van Common Ground. In 2025 is de samenwerking met de G4 gemeenten als koplopers verder vormgegeven en in Utrecht is de inzet van Common Ground voor Dienstverlening (o.a. met Zaakgericht werken), en Werk en Inkomen verder doorgezet en zijn verkenningen gedaan hoe Common Ground ingezet kan worden in het fysieke domein.

In 2026 zal naast het verder doorzetten van de G4 samenwerking en in Utrecht het inzetten van Common Ground bij Dienstverlening, Werk en Inkomen en in het Fysieke domein in het teken staan van landelijk organiseren van het beheer, ontwikkeling en realisatie van Common Ground.

Cloudtransitie
In 2025 is de afhankelijkheid van (Amerikaanse) clouddienstverlening nadrukkelijker onderwerp van maatschappelijk en bestuurlijk debat geworden. Ook binnen onze gemeente heeft dit geleid tot politieke aandacht en de aanname van een motie. Naar aanleiding hiervan is het cloud beleid aangescherpt, niet als koerswijziging, maar om risico’s afhankelijkheden en alternatieven bij de verdere verplaatsing van applicaties naar de cloud explicieter af te wegen.

Ter ondersteuning hiervan is een handelingsperspectief opgesteld dat richting geeft aan de uitvoering. De ingezette transitie naar o.a. Microsoft Azure wordt in principe voortgezet, maar met extra aandacht voor architectuurprincipes, regie, exit-mogelijkheden en alternatieven. Deze beleidsbijstelling heeft in 2025 geleid tot beperkt meerwerk, met name in de vorm van aanvullende analyses en afstemming. Naar verwachting is dit identiek in 2026 en 2027.

Daarnaast is vanaf september 2025 de programma organisatie opnieuw ingericht en versterkt. Hierdoor is meer grip en structuur ontstaan en is het inzicht in de omvang en samenhang van de opgave vergroot. De programmaorganisatie heeft zich ontwikkeld tot een volwassen sturingsmodel, wat met accordering van een aangescherpt programmaplan in januari 2026 bekrachtigd wordt.

De lopende werkzaamheden van 2 van de 3 werksporen (infrastructuur en applicaties) hebben in dezelfde periode ook meer focus gekregen. Ze zijn onder andere gestart met de functionele en technische voorbereiding van de werkzaamheden voor 2026 en 2027. Hierbij worden complexe technische vraagstukken geadresseerd, maar ook de wijze waarop migraties worden uitgevoerd en hoe wordt samengewerkt met de organisatieonderdelen. Het derde werkspoor, regie, heeft in deze fase nog beperkt aandacht gehad. Met het aanstellen van een sponsor en uitwerking van de opdracht kan deze vanaf februari 2026 volwaardig gaan bijdragen aan de realisatie.

Mede hierdoor is een stevige basis gelegd voor de verdere afronding van de cloudtransitie. Veel uitgangspunten zijn verduidelijkt en de organisatie staat beter gepositioneerd aan de start van de uitvoeringsfase. Tegelijkertijd blijven er aandachtspunten, zowel financieel als technisch, die in 2026 verdere uitwerking en besluitvorming vragen.

ENSIA-verantwoording 2025
Met de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) systematiek legt het College van B&W jaarlijks verantwoording af over informatieveiligheid en datakwaliteit aan de gemeenteraad. Parallel hieraan wordt verantwoording afgelegd aan de landelijke toezichthouders waar het gaat om de landelijke voorzieningen zoals DigiD, Suwinet en de geo-basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG), Grootschalige Topgrafie (BGT) en Ondergrond (BRO), waarbij de onderdelen DigiD en Suwinet verplicht ge-audit dienen te worden door een externe auditor.

De BAG, BGT en BRO voldoen aan de gestelde normen, bij één DigiD-aansluiting en vier Suwinet-voorzieningen zijn bevindingen geconstateerd. Wat betreft Suwinet hebben de bevindingen betrekking op onderdelen van het autorisatiebeheer en bij de DigiD-aansluiting op onderdelen van het webapplicatie- en wijzigingenbeheer. Hierover zijn de desbetreffende directeuren in kennis gesteld. Er is een verbeterplan opgesteld. Centraal wordt gemonitord op de uitvoering van dit verbeterplan. De auditor zal opnieuw de doorgevoerde verbeteringen beoordelen op de wijze waarop en de mate waarin binnen de door de toezichthouder gestelde termijn de bevindingen worden opgelost.

Doelstellingen Informatievoorziening en automatisering

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2025	Realisatie 2025
Continuïteit en beschikbaarheid van ICT-systemen	We optimaliseren onze processen en de informatiehuishouding op basis van de ambities rondom dienstverlening, participatie, bedrijfsvoering en het nieuwe werken. Tijdens deze innovatie zorgen we ervoor dat de bedrijfskritische systemen beschikbaar zijn en de continuïteit blijft gewaarborgd.	Behoud van prestaties op beschikbaarheid en continuïteit van resp. 99% en 24/7.	Behoud van prestaties op beschikbaarheid en continuïteit van resp. 99,66%.

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2025	Realisatie 2025
Open data/ Open overheid	We werken toe naar een meer open en transparante gemeente Utrecht.	Minimaal 350 open datasets en 200 open documenten op Utrechtse Open Platform.	372 open datasets en 295 open documenten op Utrechtse Open Platform.

Financiën en inkoop

In 2025 is het programmaplan Versterken Financiële Functie uitgevoerd. In dit programma, dat tot en met 2026 loopt wordt gewerkt via een zestal lijnen. In 2025 zijn verschillende resultaten geboekt. Toelichting hierop is ook te vinden in de Raadsbrief november 2025

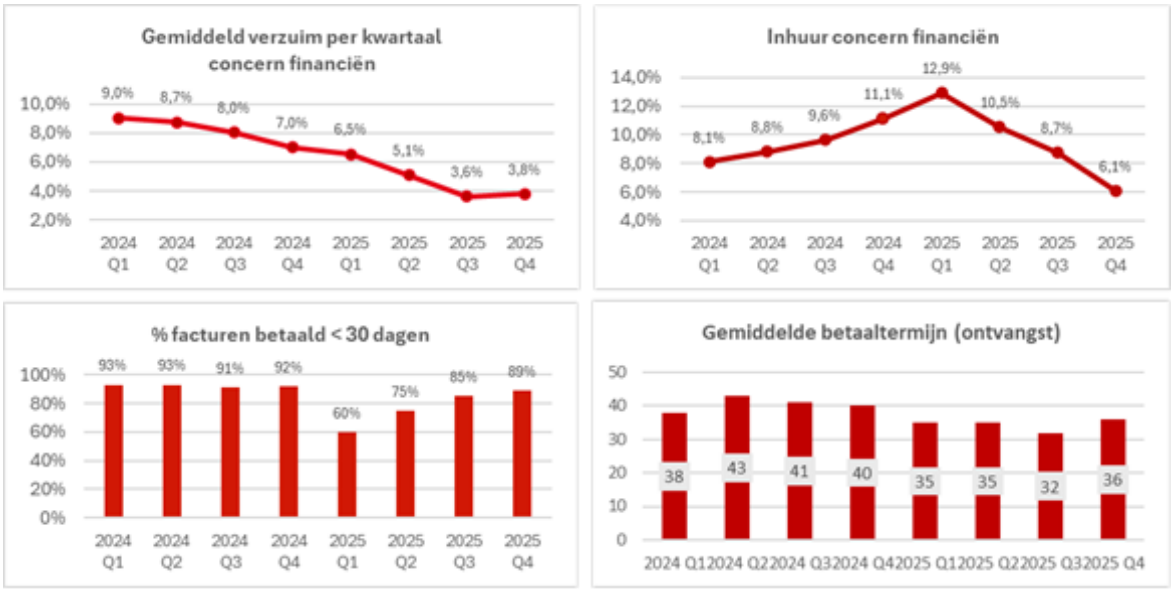
1. Samenwerking en gewenst gedrag: in 2025 is expliciet ingezet op samenwerking en gewenst gedrag binnen concern financiën en met de rest van de organisatie. Door aandacht te hebben voor rolvastheid, aanspreekbaarheid en eigenaarschap is de basis gelegd voor duurzame verbetering. Dit draagt bij aan meer rust, duidelijkheid en voorspelbaarheid in het werk.
2. Organisatie en besturing: in 2025 is een eerste opzet van een ambtelijk eindbeeld richting 2030 opgesteld. Dit eindbeeld fungeert als kompas voor keuzes in organisatie, sturing, processen en informatievoorziening.
3. Interne beheersing en structuur: er zijn stappen gezet om de interne beheersing in 2025 verder te versterken. Door het inrichten en toepassen van een samenhangend raamwerk interne beheersing waarin ook de "3-Lines of Defense" een plek hebben. Hierdoor hebben we meer inzicht in risico's en de bijbehorende beheersmaatregelen voor financiële processen. Daarnaast zijn we gestart met het verduidelijken van de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden binnen de financiële kolom en met het versterken van de regie op de financiële processen.
4. Processen: in 2025 zijn een aantal belangrijke financiële kern- en ketenprocessen, waaronder de P&C-cyclus en financieel-administratieve processen, verder in kaart gebracht en vastgelegd. Hierbij is expliciet aandacht voor eigenaarschap, risico's en samenhang tussen processen. Hiermee wordt het fundament versterkt voor eenduidige werkwijzen en betere beheersing.
5. Systemen en informatievoorziening: in 2025 is het nieuwe financiële systeem SAP S/4HANA in gebruik genomen en vormt het fundament onder de financiële processen. Na een tijdelijke prestatie dip biedt het systeem steeds betere ondersteuning bij de werkzaamheden en ook rondom het ontsluiten van de gewenste financiële (management)informatie. Maatregelen om in de toekomst te komen tot verdere sturing met één rapportage set vanuit één versie van de waarheid is nog in ontwikkeling. Activiteiten rondom de inzet van technologische middelen krijgt vorm.
6. Medewerkers: in 2025 is de bezetting van de financiële functie verder op orde gebracht en is geïnvesteerd in het borgen en ontwikkelen van kennis en competenties. De kennisopbouw loopt door richting 2026. De ingezette maatregelen dragen bij aan een verbetering van de werkdruk en stabiliteit, wat zichtbaar is in een daling van het ziekteverzuim, een afname van inhuur en een sterke stijging van de medewerkerstevredenheid (zie onderstaande indicatoren).

Indicatoren:

In de afgelopen kwartalen is op meerdere vlakken een verbetering zichtbaar binnen concern financiën:

- De tijdigheid en de basiskwaliteit van de P&C producten was in 2025 op orde. De leden van de raad hebben meerdere complimenten gegeven over de jaarrekening, voorjaarsnota en de begroting.

- Binnen de afdeling Concern Financiën is het gemiddelde ziekteverzuim per kwartaal sterk afgenomen tot een gemiddelde van 3,8% in het vierde kwartaal van 2025. Het percentage inhuur ligt (weer) ruim onder de 10%.
- Het percentage facturen dat wordt betaald binnen dertig dagen kende in het eerste kwartaal van 2025 een dip door de implementatie van SAP. Inmiddels is het percentage gestegen naar een meer acceptabel niveau van ruim 89%.
- De gemiddelde termijn waarin Utrecht haar geld ontvangt ligt met 36 dagen gemiddeld ruim vier dagen lager dan in hetzelfde kwartaal in 2024.
- Binnen de afdeling Concern Financiën is in het medewerkersonderzoek de eNPS-score gestegen van –2 (najaar 2024) naar 31 (najaar 2025). Deze score laat zien in welke mate de medewerkers de organisatie zouden aanbevelen als goede werkgever.

Rechtmatigheidsverklaring
Sinds 2023 zijn de uitgangspunten van de rechtsmatigheidsverantwoording gewijzigd. Het college geeft zelf een verantwoording af over rechtmatigheid in plaats van de accountant. De gemeente Utrecht heeft er, in afstemming met de accountant, voor gekozen om de naleving van de wetgeving en de rechtsmatigheidsverantwoording te onderbouwen met Verbijzonderde Interne Controles, waarvan de controle op Inkoop en Aanbesteden er één is. De afdeling inkoop rapporteert over de doelstellingen op rechtmatigheid en doelmatigheid.

Rechtmatigheid: Naleving inkoopregels
De omvang van de geconstateerde onrechtmatigheden als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels bedraagt maximaal 1% van de uitgaven voor inkoop. Deze doelstelling is niet behaald. Het merendeel van de geconstateerde onrechtmatigheden zijn doorlopende onrechtmatigheden uit 2024 die betrekking hebben op inhuur contracten. De gemeente heeft maatregelen genomen om deze onrechtmatigheden tegen te gaan. Daarnaast hebben we als gemeente nader onderzoek gedaan naar onrechtmatigheden en de achterliggende oorzaken en processen. Dit heeft geleid tot een scherper beeld van de situatie.

Doelmatigheid: Impactvol inkoop en opdrachtgeverschap
In 2025 is verder invulling gegeven aan de doelrealisatie van het uitvoeringsprogramma Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI), namelijk door middel van de

gemeentelijke inkoopkracht impact realiseren op de vijf Utrechtse beleidsthema's: klimaat, circulaire economie, gezonde leefomgeving, sociale en gezonde stad en ketenverantwoordelijkheid.
Sinds medio 2025 adviseert het team MVOI inkoopadvies integraal op alle sociale, duurzame en gezonde thema's. Gedurende het jaar is verder gebouwd aan robuuste dienstverlening in de vorm van een domeingericht one-stop-shopping concept. Er hebben procesverbeteringen plaatsgevonden ten behoeve van uniforme advisering, zodat de MVOI-inkoopadviezen nog beter geïntegreerd zijn in het aanbestedingsproces. Naast deze verbeteringen van technische aard is domeingericht relatiemanagement ingevoerd, hetgeen zorgt voor vroegtijdiger advisering en meer impact met inkoop.

Doelstellingen Financiën en Inkoop

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2025	Realisatie 2025
Financiën			
Robuustheid ramingen	Onze budgetrapportages en prognoses moeten zoveel mogelijk overeenkomen met de verantwoording.	Maximaal 5% afwijking tussen de jaarrekening en de laatst vastgestelde geactualiseerde begroting	De afwijking van de baten inclusief onttrekking reserves tussen de jaarrekening en de laatst vastgestelde begroting bedraagt 2%. Voor de lasten inclusief stortingen reserves is de afwijking 0,35% tussen de jaarrekening en de laatst vastgestelde begroting.
De afwijking van de baten inclusief onttrekking reserves tussen de jaarrekening en de laatst vastgestelde begroting bedraagt 2%. Voor de lasten inclusief stortingen reserves is de afwijking 0,35% tussen de jaarrekening en de laatst vastgestelde begroting			
Inkoop			
Naleving inkoopregels	Om de rechtmatige inkoop en aanbesteding te borgen, vindt er jaarlijks een controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels plaats.	De omvang van de geconstateerde onrechtmatigheden als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels bedraagt maximaal 1% van de uitgaven voor inkoop.	De totale uitgaven voor inkoop en aanbesteden betroffen tot en met Q4 1.035,5 miljoen euro. Tot en met Q4 2025 is bij de gecontroleerde contracten 22,97 miljoen euro aan onrechtmatigheden geconstateerd waardoor de doelstelling niet behaald is. 8,76 miljoen euro komt voort uit onrechtmatigheid op inhuur, waarvan 8,58 miljoen euro bestaat uit de doorloop van eerder geconstateerde onrechtmatigheden op inhuur. De overige 14,21 miljoen euro bestaat uit onrechtmatigheden voor werken (6,2 miljoen euro, diensten en leveringen (8,01 miljoen euro).

Plaatsingen Social Return	Bij het inschrijven op aanbestedingen vragen we de opdrachtnemer om ter waarde van een percentage van de opdrachtsom een inspanning te plegen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (kansen op) werk te bieden.	De doelstellingen die wij hanteerden voor 2024 (800 plaatsingen en 0,1 miljoen euro volume) vinden wij te weinig ambitieus. In de praktijk blijken een hogere realisatie mogelijk (2023: 931 plaatsingen en 5 miljoen euro volume). Op dit moment wordt het team Social Return vanuit Werk & Inkomen overgedragen naar Inkoop. Nadat de overdracht is gerealiseerd worden met het team realistische, maar ambitieuzere doelstellingen voor 2025 vastgesteld. Tot dat moment vormen de cijfers over 2023 ons referentiekader.	De doelstelling social return is in 2025 gelijk gebleven ten opzichte van 2024 (= referentiekader 2023). Er is door team MVOI gemiddeld 4,2% social return geadviseerd in aanbestedingen. In 2025 zijn in totaal 873 kandidaten door middel van social return door onze opdrachtnemers aan werk of een stageplaats geholpen. Hiervan komen 254 kandidaten uit de stad Utrecht. Zie verder de toelichting onder de tabel.
Circulair inkopen	Vanuit de Visie Utrecht Circulair is beschreven hoe we in 2050 volledig circulair willen zijn. Dit is gericht op 4 prioriteiten: 1.Circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap, 2. Circulaire gebiedsontwikkeling en circulair bouwen. 3. Circulair opdrachtgeverschap en inkopen. 4. Circulaire materiaal- en reststromen 2030. Waarbij prioriteit 3 zich richt op inkopen.	In 2025 is minimaal 47% van de inkopen circulair.	In 2025 heeft team MVOI op 124 aanbestedingen advies uitgebracht met een totale onderliggende opdrachtwaarde van € 1.064 miljoen. Op basis van de uitgangspunten van de doelstelling (ambitieniveau 2 en 3) is hiervan 34% circulair aanbesteed. De doelstelling is daarmee niet behaald. Het inkoopvolume waarover MVOI adviezen zijn verstrekt is ten opzichte van 2024 fors toegenomen. Het betrof hierbij een aantal grote aanbestedingen buiten het fysieke domein, waar andere MVOI-thema's dan circulariteit dominant waren. De verdeling van de adviezen per ambitieniveau in 2025 is als volgt: ambitieniveau 0: 59% ambitieniveau 1: 7% ambitieniveau 2: 11% ambitieniveau 3: 23% NB: Uitgangspunt is hier het aantal aanbestedingsadviezen dat in 2025 langs de Tenderboard is gegaan.

Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen	In 2023 is gestart met het opstellen van dit uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma is in het eerste kwartaal van 2024 vastgesteld in de raad. Hierin staan zes verbeterpunten benoemd.	1. Betere vertaling van MVOI-beleidsthema's naar inkooprichtlijnen; 2. Versterken opdracht geven met impact; 3. MVOI beter borgen in het inkoopproces & contractmanagement; 4. Verbeteren van monitoring; 5. Inzet op communicatie; 6. Inzet op kennisontwikkeling.	Er is in 2025 beperkt vooruitgang geboekt met de implementatie van het uitvoeringsprogramma, vanwege het ontbreken van financiële middelen. Vooral het beleidsmatig opdrachtgeverschap en governance ten behoeve van MVOI vergt nog belangrijke stappen

*** Toelichting plaatsingen social return**

Naast hetgeen is vermeld in de tabel is door opdrachtnemers voor een bedrag van 2,92 miljoen euro aan sociale inkopen door opdrachtnemers als social return gekapitaliseerd en hebben zij ter waarde van een bedrag van 2,40 miljoen euro maatschappelijke waarde gerealiseerd bij maatschappelijke initiatieven. De toename van de waarden voor sociale inkopen en maatschappelijke meerwaarde t.o.v. het aantal plaatsingen is in lijn met de landelijke trend. De kleine afname van het aantal lokaal geplaatste kandidaten (ten opzichte van 2024) is mogelijk te verklaren door de verschuiving van de adviesdienstverlening Social Return van W&I naar Inkoop, waarbij adviseurs MVOI zich nu richten op de advisering in de voorbereidings- en aanbestedingsfase. Realisatie van social return in contractfase wordt gemanaged door de interne opdrachtgever.

Juridische zaken

In 2025 is de oorspronkelijke kwartiermaker aangesteld als directeur Juridische Zaken met permanente invulling. Er zijn diverse acties uitgevoerd om Juridische Zaken de fundamenten van een goed functionerend zelfstandig organisatieonderdeel te geven. Voorts is er een Programma Versterking juridische functie gestart. Het belangrijkste product is een concept Concernkader waarmee meer duidelijkheid over rollen, taken en verantwoordelijkheden wordt beoogd voor de organisatie als geheel. Uit het Concernkader volgt onder andere een werkwijze met 'leercirkels', die ruimte bieden voor het evalueren van onze besluitvorming en werkwijzen. Hiermee wordt naast het belang van de organisatie ook dat van onze inwoner gediend.
Met name in het sociaal domein is geïnvesteerd in de verbetering van de rechtsbescherming van inwoners, de samenwerking met ketenpartners zoals onder meer de buurtteamorganisaties en de (juridische) kwaliteit van de dienstverlening en besluitvorming.

Doelstellingen Juridische Zaken

Onderwerp	Toelichting	Doelstellingen 2025	Realisatie 2025
Zorgvuldige Juridische procedure	Inwoners mogen zorgvuldige primaire besluiten, heroverweging hiervan en beroepsprocedures van de gemeente verwachten. Dit voorkomt ook aanvullende kosten. Het percentage gegrondverklaringen geeft een indicatie van de kwaliteit van de primaire besluiten en heroverweging.	Voor elk type juridische procedure (bezwaar, beroep, hoger beroep) streven wij ernaar dat maximaal 20% gegrond wordt verklaard.	16% van de bezwaren is gegrond verklaard. Er zijn wel specifieke rechtsgebieden waar het percentage hoger ligt. Er wordt met behulp van leercirkels extra ingezet om met name de kwaliteit van primaire besluiten te verbeteren. 17% van de ingestelde beroepen is gegrond verklaard.
Beperken beroepszaken	Wij willen het aantal beroepzaken beperken door in bezwaarzaken aandacht te hebben voor inhoudelijke kwaliteit en communicatie.	Tegen alle afgeronde bezwaarzaken wordt in maximaal 15% van de gevallen beroep aangetekend.	In 2025 is tegen 8% van de genomen beslissingen op bezwaar beroep ingesteld. Conclusie: de bezwaarprocedure heeft zijn werking.
Wettelijke termijn /doorlooptijd bezwaar	Beslissingen op bezwaar worden tijdig (binnen de wettelijke of de afgesproken termijn) afgerond, zodat juridische procedures zo snel mogelijk worden opgelost en bezwaarmakers zo snel mogelijk duidelijkheid hebben.	In minimaal 80% van de gevallen worden bezwaarprocedures binnen de wettelijke of afgesproken termijn afgehandeld.	In 82% van de zaken is er binnen de wettelijke of afgesproken termijn een beslissing op bezwaar genomen.

Noemenswaardig is dat er in het fysiek domein grote verschillen zichtbaar zijn met eerdere jaren. Ondanks een behoorlijke stijging van het aantal bezwaren, is het percentage tijdig genomen

beslissingen op bezwaar in het fysiek domein in 3 jaar tijd verbeterd van 20% naar bijna 80%. Daarnaast is het aantal toegekende dwangsommen voor niet tijdig beslissen teruggedrongen tot vrijwel nihil. Het aantal gegronde bezwaren is voorts stevig afgenomen. En nog steviger is de daling in het aantal beroepschriften. Er is extra ingezet op het schrijven in begrijpelijke taal, informele aanpak en het opzetten van leercirkels. Dit heeft effect gehad.

Rechtmatigheid

Het college geeft met ingang van de Jaarrekening 2023 een rechtmatigheidsverantwoording af. De grondslag voor deze verantwoording is de kadernota rechtmatigheid 2025 van de commissie BBV en de aanvullende beoordelingscriteria die zijn opgenomen in de Verordening financieel beleid en beheer (Verordening).

Een oordeel over de financiële rechtmatigheid en de controle die de gemeente hierop uitvoert vindt plaats aan de hand van onderstaande criteria:

- Voorwaardencriterium
- Begrotingscriterium
- Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

De uitkomst van de rechtmatigheidscontrole conform de eisen vanuit de kadernota, is dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in beginsel rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door de raad gestelde verantwoordingsgrens. Vervolgens vindt toetsing plaats op basis van de aanvullende beoordelingscriteria vastgelegd in de Verordening. Op basis daarvan is de beoordeling dat we ruimschoots binnen de verantwoordingsgrens zijn uitgekomen. De overschrijdingen van de gerealiseerde lasten in enkele programma's zijn grotendeels uitlegbaar en daarmee acceptabel.

Ten opzichte van het jaar 2024 zijn de rechtmatigheidsfouten toegenomen. Dit heeft vooral te maken met de toename in de inkoop en aanbesteding en is het gevolg geweest van niet tijdig starten van aanbestedingstrajecten.

In deze paragraaf worden de geconstateerde fouten/onduidelijkheden boven de rapportagegrens toegelicht. De rapportagegrens met betrekking tot geconstateerde fouten/onduidelijkheden is door de raad vastgesteld op 0,500 miljoen euro (Raadsbesluit).

Voorwaardencriterium

De controle is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normenkader vastgesteld op 18 december 2025 (Raadsbesluit) van toepassing op het controlejaar 2025. Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd en door het college ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd.

Vanuit de uitgevoerde Verbijzonderde Interne Controles (VIC) zijn onderstaande onrechtmatigheden geconstateerd boven de rapporteringsgrens.

Onderwerp	2025 Omvang onrechtmatigheid	2025 Aandeel totaal onderwerp	2024 Omvang onrechtmatigheid
Inkoop en aanbesteding Werken	6,203 miljoen	27,0%	0,163 miljoen
Inkoop en aanbesteding Diensten en Leveringen	8,007 miljoen	34,9%	0,298 miljoen
Inkoop en aanbesteding inhuur	8,760 miljoen	38,1%	6,322 miljoen
Subtotaal inkoop en aanbesteding	**22,970 miljoen**		**6,783 miljoen**
Subsidieverstrekking	3,974 miljoen	100%	0 miljoen
Subtotaal subsidieverstrekking	**3,974 miljoen**		**0 miljoen**
Totaal	**26,944 miljoen**		**6,783 miljoen**

Toelichting op de bevindingen en maatregelen ter voorkoming van soortgelijke bevindingen in de toekomst.

Inkoop en aanbesteding
De onrechtmatigheden bij inkopen en aanbestedingen betrof 152 contracten en hebben de volgende oorzaken:

1. Overschrijding van de overeengekomen contractduur (9,257 miljoen euro, 22 contracten)
2. Overschrijding van de overeengekomen maximaal te declareren uren (8,585 miljoen euro, 103 contracten)
3. Overschrijding van de doelwaarde van de opdracht (0,653 miljoen euro, 3 contracten)
4. Onterecht geen Europese aanbesteding (4,475 miljoen euro, 24 contracten)

De toename in 2025 ten opzichte van 2024 bij Werken en Diensten en Leveringen is het gevolg van het betrekken van door organisatieonderdelen zelf gemelde onrechtmatigheden in de controlewerkzaamheden. Deze onrechtmatigheden waren te vermijden als aanbestedingstrajecten tijdig waren opgestart. Positief is dat bij onrechtmatigheden uit voorgaande jaren een afloop duidelijk zichtbaar is.

De toename bij Inhuur betreft een aandachtspunt die wij al in 2024 hebben geconstateerd bij inhuurcontracten waar een afspraak over maximum aantal te declareren uren is overschreden. Doorlopende contractafspraken en doorlopende bestellingen binnen enkele contracten blijven gedurende de contractperiode tot onrechtmatigheden leiden.

Maatregelen ter voorkoming van soortgelijke bevindingen in de toekomst:

- Ieder kwartaal wordt een interne controle op inkopen en aanbestedingen uitgevoerd om tijdig onrechtmatigheden te signaleren. Hierdoor kan op tijd worden bijgestuurd en kunnen de benodigde verbeteracties direct in gang worden gezet.
- Veelal zijn nieuwe aanbestedingen gestart om geconstateerde onrechtmatigheden te beëindigen.
- Formats van inhuurcontracten zijn aangepast om onrechtmatigheden door overschrijding van het aantal maximaal te declareren uren bij nieuw aanbestede inhuur te voorkomen.

Subsidieverstrekkingen
De onrechtmatigheid betrof een subsidie, die niet is gebaseerd op een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten deze kan worden verstrekt. De gemeente neemt maatregelen ter voorkoming van deze en soortgelijke onrechtmatigheden in de toekomst door:

- Ieder half jaar wordt een interne controle op de subsidieverstrekkingen uitgevoerd om tijdig onrechtmatigheden te signaleren. Hierdoor kan op tijd worden bijgestuurd en kunnen de benodigde verbeteracties direct in gang worden gezet.
- Het formeel stopzetten van de huidige subsidierelatie.
- Het opstellen van een nadere regel voor de bij deze subsidie behorende beleidsdoelstelling

Begrotingscriterium

De fouten van het begrotingscriterium zijn afwijkingen op de grenzen van de baten en de lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van de exploitatie en investeringskredieten en vindt plaats op programmaniveau. Deze fouten worden getoetst aan de Utrechtse beoordelingscriteria, deze zijn opgenomen in de Verordening financieel beleid en Beheer van de gemeente. De bevindingen van deze controle zijn opgenomen in de Jaarrekening 2025 bij het onderdeel Begrotingsrechtmatigheid.

x €1.000

		2025		2024	
		Totaal onrechtmatig	Waarvan niet acceptabel	Totaal onrechtmatig	Waarvan niet acceptabel
	Begrotingscriterium				
1a	Overschrijding van de lasten op programmaniveau	1.532	0	7.895	5.032
1b	Overschrijding van de investeringskredieten	1.043	1.043	860	860
2	Ongeautoriseerde reservemutaties	0	0	614	614
3	Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten die niet tijdig aan de raad zijn gemeld of onvoldoende zijn toegelicht in de jaarrekening	-	-	-	-
	Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**2.575**	**1.043**	**9.369**	**6.506**
4	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid	-1.532	-	-2.863	-
	Resterend saldo onrechtmatigheden	**1.043**	**1.043**	**6.506**	**6.506**

Programma's

De overschrijding op de lasten (1,5 miljoen euro) heeft betrekking op het programma Betrouwbare Overheid. Dit wordt merendeels veroorzaakt door de overgang van de APPA-regeling voor politieke ambtsdragers naar het reguliere pensioenstelsel. Na een herberekening is gebleken dat de huidige voorziening niet toereikend is. Aangezien dit in de Tweede Bestuursrapportage 2025 al aan de raad is gemeld wordt de onrechtmatigheid acceptabel geacht conform het beleid van gemeente Utrecht.

Kredieten
Het totaal aan kredietonrechtmatigheid bedraagt 1,043 miljoen euro. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de kredietoverschrijding van 0,883 miljoen euro binnen het programma Levendige en gezonde stad. Het projectresultaat wordt in 2026 gecorrigeerd door middel van een herverdeling van de kosten. Na deze correctie ontstaat een zuiver beeld van het werkelijke resultaat; op basis van de huidige inzichten verwachten wij een beperkte overschrijding, door het aanleggen van kunstgras in plaats van natuurlijk gras. Later wordt bepaald of bijstelling in de Tweede Bestuursrapportage nodig is. De overige onrechtmatigheid heeft betrekking op overschrijdingen van kredieten die kleiner zijn dan de vastgestelde verantwoordingsgrens en worden derhalve niet verder toegelicht.

Stortingen/onttrekkingen bestemmingsreserves
Er is geen sprake van onrechtmatigheden in de gedane stortingen dan wel onttrekkingen aan de reserves.

Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium
De beoordeling is gericht op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.
De toetsing heeft plaats gevonden binnen de verbijzonderde interne controles. Tijdens deze controles is geen misbruik en oneigenlijk gebruik geconstateerd.

Wet open overheid

Belangrijkste uitgangspunten

- Meer informatie actief openbaar maken
- Sneller beslissen op Woo-verzoeken
- Bewustzijn van belang van openbaarheid in de organisatie vergroten

Beleidskaders

Er is op het moment van schrijven van deze jaarstukken nog geen vastgesteld gemeentelijk beleid op dit onderdeel. In het kader van de hervormingsbezuinigingen is besloten geen nieuwe beleid te vormen maar alleen uit te voeren. Er is dus geen nieuw Woo-beleid opgesteld.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Inleiding

Het jaar 2025 is een transitiejaar. Oude systemen worden afgesloten en nieuwe systemen en werkprocessen worden opgestart en getest. In het voorlaatste jaar van Programma Informatie op orde worden al de eerste voorbereidingen getroffen richting de afronding, zoals kijken naar hoe kwaliteitsbeheer duurzaam kan worden ingericht. Als gevolg van bezuinigingen en hervormingen is bijgestuurd op de ambitie. Er wordt geen nieuw beleid opgesteld. Wat wettelijk verplicht is, is het uitgangspunt. De actieve openbaarmaking moet gereed zijn voor eind 2026, omdat dan Programma Informatie op orde eindigt.

Actieve openbaarmaking

Vanaf juli 2025 is het Utrechtse Open Documenten Platform (open.data.utrecht.nl) gelanceerd. Na de zomer is begonnen met het actief openbaar maken van informatie van de 11 categorieën, volgens de vereisten van de Wet Open Overheid (Woo). Dit platform voldoet aan de eisen van privacy en security, architectuur en toegankelijkheid. Het platform kan gebruikt worden om losse documenten en dossiers te publiceren en te linken naar onderliggende webpagina's. In eerste instantie is het Utrechtse Open Documenten Platform bedoeld om open documenten van de Woo categorieën beschikbaar te stellen, maar deze kan ook worden gebruikt voor niet-wettelijk gerelateerde documentatie waarbij de behoefte is om deze te openbaar te publiceren. Eind 2025 waren van 6 van de 11 categorieën al 394 publicaties geplaatst op het platform. Bijna een verdubbeling ten opzichte van 2024. Hieronder staat een overzicht van de aantallen gepubliceerde documenten en linken, uitgesplitst naar de Woo categorieën:

Informatiecategorieën	Aantal gepubliceerde documenten/linken
Klachten	1 document
Organisatie en werkwijze	5 linken
Woo-verzoeken en besluiten	327 documenten
Convenanten	17 documenten
Algemene verbindende voorschriften	2 linken
Jaarplannen en jaarverslagen	9 documenten en 2 linken
Vergaderstukken decentrale overheden	2 linken
Beschikkingen	22 documenten
Onderzoeksrapporten	1 link
Adviezen	3 linken

Informatiecategorieën	Aantal gepubliceerde documenten/linken
Bereikbaarheidsgegevens	2 linken
Inspanningsverplichting	1 document
Totaal	**377 documenten/17 linken**

De juridische afhandeling bezwaarprocedures en beroepszaken worden beschreven in de paragraaf bedrijfsvoering beschreven. Voor klachten en convenanten zijn werkprocessen ingericht om tijdig en op structurele wijze nieuwe documenten te publiceren en belanghebbende vroegtijdig te informeren over de openbaarmaking. Eind 2025 is overgegaan tot volledige openbaarmaking van alle Woo-dossiers.
De gedachte van de wetgever is dat actieve openbaarmaking ertoe moet leiden dat het aantal verzoeken tot openbaarmaking afneemt. In totaal ontving de gemeente in 2025 1466 verzoeken. Dat is 27% meer dan 2024. Een groot deel (468) daarvan is echter afkomstig van één verzoeker aan wie een civiele ordemaatregel is opgelegd op grond van de veelvragersregeling, die vragen in bundels van 20-60 verzoeken per keer komt indienen. Als de verzoeken van die ene verzoeker niet worden meegeteld dan laat 2025 voor het eerst sinds 2022 een daling van 10% zien ten opzichte van 2024. Of dit daadwerkelijk een gevolg is van de actieve openbaarmaking is de vraag.
Het aandeel verzoeken over het eigen dossier is toegenomen van 99 naar 115 verzoeken. In 2025 ontvingen we de eerste twee voorinzageverzoeken van de pers en is ervaring daarmee opgedaan. We zien dat dergelijke procedures, die sinds 2022 in de Woo staan, een invulling geven aan de behoefte aan informatie.

Structurele capaciteit informatiebeheer vergroten
Er zijn voldoende medewerkers informatiebeheer aangesteld en ingewerkt.

Bewustzijn van belang van openbaarheid in de organisatie vergroten
De opleiding e-learning is aanbesteed. Na opmerkingen van een inschrijver is de uitvraag aangescherpt en opnieuw aanbesteed.

Sneller beslissen op verzoeken
Het sneller beslissen op verzoeken is wederom gerealiseerd. Tijdig beslissen is als besloten wordt binnen de wettelijke termijn (4 of 6 weken) of conform afgesproken/afgeven redelijke beslistermijn. In 2025 is dit percentage opgelopen naar 91% ten opzichte van 85% in 2024.

Eind 2025 is een nieuw sturingsmodel in gebruik genomen. Daarmee is beter zicht op de omvang van de werkvoorraad, het bewaken van termijnen en overige informatieverzoeken, die (onterecht) via de Woo-ingang binnenkomen, maar na lezing geen Woo-verzoek tot openbaarmaking voor eenieder blijken te zijn. De zoeksoftware is succesvol op het doorzoeken van de gedeelde werkomgevingen waarin veel documenten worden opgeslagen. Er is besloten om deze zoeksoftware in te zetten voor het doorzoeken van mailboxen. De zoeksoftware is dit najaar opgenomen in de aanpak en wordt ingezet om een inschatting te maken van het aantal documenten als voorbereiding op overleggen met verzoekers en om snel documenten te verzamelen en ontdubbelen. Daarmee voorkomen we dat inhoudelijk werk als gevolg van Woo-verzoeken lang blijft liggen. Bovendien voorkomen we dat veel meer documenten worden verstrekt dan waar de verzoeker behoefte aan heeft.

Ontwikkelingen en actualiteiten
De Tweede Kamer heeft gesproken over de evaluatie van de Woo en de minister gevraagd om voorstellen te doen hoe de Woo beter kan worden uitgevoerd. Door automatiseringsproblemen bij de rijksoverheid is de 2e tranche uitgesteld.

Jaarrekening

Baten en Lasten

Nominale begroting 2025

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	9.396	61.151	-51.755	51.755	0	0	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	219.108	228.807	-9.699	4.596	-5.103	13.161	18.264	0
Klimaatvriendelijke stad	6.346	16.623	-10.276	10.176	-100	0	100	0
Duurzame bereikbaarheid	110.552	90.318	20.234	-4.219	16.015	23.731	7.715	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	151.933	244.427	-92.494	98.307	5.813	7.141	1.328	0
Veilige stad	5.832	75.716	-69.885	69.681	-204	0	204	0
Passende ondersteuning en opvang	5.041	257.871	-252.830	252.830	0	0	0	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	156.433	287.616	-131.183	131.183	0	0	0	0
Kansrijk opgroeien	20.211	279.379	-259.168	256.501	-2.667	0	2.667	0
Levendige en gezonde stad	66.036	259.322	-193.286	188.132	-5.154	4.007	9.161	0
Algemene Middelen en Overhead	1.291.535	267.203	1.024.333	-1.058.943	-34.611	44.959	79.569	0
Totaal	**2.042.423**	**2.068.432**	**-26.009**	**0**	**-26.009**	**92.999**	**119.008**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Actuele begroting 2025

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	14.008	76.869	-62.862	61.687	-1.175	0	1.175	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	128.840	132.509	-3.669	7.841	4.171	22.251	18.079	0
Klimaatvriendelijke stad	13.649	22.011	-8.362	7.048	-1.315	2.586	3.900	0
Duurzame bereikbaarheid	93.736	80.329	13.407	2.655	16.062	24.555	8.493	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	165.619	272.304	-106.685	111.778	5.092	8.918	3.826	0
Veilige stad	9.229	76.977	-67.748	67.312	-437	0	437	0
Passende ondersteuning en opvang	8.905	263.832	-254.927	243.402	-11.525	2.000	13.525	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	192.587	352.223	-159.636	156.245	-3.391	1.126	4.517	0
Kansrijk opgroeien	39.490	297.458	-257.968	256.742	-1.226	750	1.976	0
Levendige en gezonde stad	108.685	301.516	-192.831	195.429	2.598	7.492	4.894	0
Algemene Middelen en Overhead	1.334.174	269.128	1.065.046	-1.110.138	-45.092	105.009	150.101	0
Totaal	**2.108.923**	**2.145.159**	**-36.236**	**0**	**-36.236**	**174.687**	**210.922**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Realisatie 2025

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	16.878	78.401	-61.523	61.687	164	0	1.175	1.339
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	142.999	122.054	20.946	7.841	28.786	43.141	23.190	8.836
Klimaatvriendelijke stad	12.887	20.998	-8.111	7.048	-1.064	2.586	3.900	251
Duurzame bereikbaarheid	95.482	74.874	20.608	2.655	23.263	33.721	15.489	5.030
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	160.427	262.094	-101.667	111.778	10.111	14.165	5.701	1.647
Veilige stad	8.286	75.906	-67.621	67.312	-309	0	437	128
Passende ondersteuning en opvang	8.442	254.941	-246.499	243.402	-3.097	2.000	13.525	8.428
Werk,toekomstbestendige economie en best	193.981	344.093	-150.111	156.245	6.134	2.565	4.517	8.086
Kansrijk opgroeien	36.762	291.334	-254.572	256.742	2.170	750	1.976	3.396
Levendige en gezonde stad	100.492	296.927	-196.434	195.429	-1.005	7.891	6.372	-2.525
Algemene Middelen en Overhead	1.363.501	266.958	1.096.543	-1.110.138	-13.594	116.292	149.840	19.954
Totaal	**2.140.139**	**2.088.580**	**51.559**	**0**	**51.558**	**223.110**	**226.122**	**54.570**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.
In de kolom resultaat komt een positief bedrag ten gunste van de algemene reserve, en een negatief bedrag ten laste van de algemene reserve.

Totaal overzicht 2025

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Baten	**1.974.966**	**2.034.006**	**2.042.423**	**2.108.923**	**2.140.139**	**31.216**
Betrouwbare overheid	14.741	13.499	9.396	14.008	16.878	2.870
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	168.327	209.276	219.108	128.840	142.999	14.159
Klimaatvriendelijke stad	7.063	6.532	6.346	13.649	12.887	-762
Duurzame bereikbaarheid	82.289	84.882	110.552	93.736	95.482	1.746
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	151.207	146.201	151.933	165.619	160.427	-5.192
Veilige stad	7.234	6.780	5.832	9.229	8.286	-943
Passende ondersteuning en opvang	5.064	4.684	5.041	8.905	8.442	-463
Werk,toekomstbestendige economie en best	175.278	178.731	156.433	192.587	193.981	1.394
Kansrijk opgroeien	38.979	41.292	20.211	39.490	36.762	-2.728
Levendige en gezonde stad	97.674	92.474	66.036	108.685	100.492	-8.193
Algemene Middelen en Overhead	1.227.110	1.249.655	1.291.535	1.334.174	1.363.501	29.327
Lasten	**2.226.986**	**2.169.179**	**2.068.432**	**2.145.159**	**2.088.580**	**56.579**
Betrouwbare overheid	66.758	66.202	61.151	76.869	78.401	-1.531
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	322.600	285.035	228.807	132.509	122.054	10.456
Klimaatvriendelijke stad	18.439	17.907	16.623	22.011	20.998	1.013
Duurzame bereikbaarheid	71.483	68.813	90.318	80.329	74.874	5.455
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	249.817	254.849	244.427	272.304	262.094	10.210
Veilige stad	74.670	73.367	75.716	76.977	75.906	1.071
Passende ondersteuning en opvang	251.747	242.507	257.871	263.832	254.941	8.891
Werk,toekomstbestendige economie en best	325.938	328.513	287.616	352.223	344.093	8.131
Kansrijk opgroeien	286.631	286.918	279.379	297.458	291.334	6.124
Levendige en gezonde stad	283.715	281.234	259.322	301.516	296.927	4.589
Algemene Middelen en Overhead	275.189	263.834	267.203	269.128	266.958	2.170
Totaal baten en lasten	**-252.020**	**-135.174**	**-26.009**	**-36.236**	**51.559**	**87.794**
Onttrekking reserve	**604.381**	**614.143**	**119.008**	**210.922**	**226.122**	**15.199**
Betrouwbare overheid	695	695	0	1.175	1.175	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	167.863	169.086	18.264	18.079	23.190	5.111
Klimaatvriendelijke stad	675	675	100	3.900	3.900	0
Duurzame bereikbaarheid	56.173	56.389	7.715	8.493	15.489	6.995
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	3.762	6.455	1.328	3.826	5.701	1.875
Veilige stad	254	254	204	437	437	0
Passende ondersteuning en opvang	358	358	0	13.525	13.525	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	2.671	5.163	0	4.517	4.517	0
Kansrijk opgroeien	56.215	56.220	2.667	1.976	1.976	0
Levendige en gezonde stad	105.202	107.708	9.161	4.894	6.372	1.478
Algemene Middelen en Overhead	210.513	211.141	79.569	150.101	149.840	-260

x € 1.000

Omschrijving	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie
Toevoeging reserves	**352.361**	**446.356**	**92.999**	**174.687**	**223.110**	**-48.424**
Betrouwbare overheid	211	211	0	0	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	19.572	93.454	13.161	22.251	43.141	-20.890
Klimaatvriendelijke stad	0	0	0	2.586	2.586	0
Duurzame bereikbaarheid	21.065	27.345	23.731	24.555	33.721	-9.166
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	141	2.809	7.141	8.918	14.165	-5.246
Veilige stad	0	0	0	0	0	0
Passende ondersteuning en opvang	8.701	8.701	0	2.000	2.000	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	4.000	4.000	0	1.126	2.565	-1.439
Kansrijk opgroeien	3.800	3.800	0	750	750	0
Levendige en gezonde stad	23.676	24.046	4.007	7.492	7.891	-399
Algemene Middelen en Overhead	271.194	281.991	44.959	105.009	116.292	-11.283
Saldo Onttrekking en Toevoeging reserves	**252.020**	**167.788**	**26.009**	**36.236**	**3.012**	**-33.224**
Totaal	**0**	**32.614**	**0**	**0**	**54.570**	**54.570**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.
In de kolom resultaat komt een positief bedrag ten gunste van de algemene reserve, en een negatief bedrag ten laste van de algemene reserve.

Toelichting overzicht baten en lasten

Resultaat

Betrouwbare overheid

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en lasten ten opzichte van de actuele begroting 2025 die groter zijn dan 0,5 miljoen euro. Tevens wordt met een ‘I’ of ‘S’ inzichtelijk gemaakt of sprake is van een incidenteel of structureel voordeel respectievelijk nadeel.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Baten		**2.870**
Raad en College: Op basis van de definitieve herberekening van de wethouderspensioenvoorziening per 31-12-2025 heeft er een vrijval op de voorziening plaatsgevonden.	I	551
Bovengemeentelijke belangen: De afwijking bij de baten wordt veroorzaakt doordat de bijdragen van de deelnemende gemeenten aan U10 aanvankelijk op het verkeerde programma zijn geboekt en later zijn gecorrigeerd. De daarbij behorende correctie leidt tot een tegengestelde mutatie bij de lasten, waardoor baten en lasten elkaar volledig compenseren	I	444
Betrokken Utrechters: Specifieke uitkering van het Rijk 'Regeling Kansrijke Wijk Overvecht' (periode 2023-2025) is meer besteed dan begroot en eind 2025 is de SPUK Regio Deal (2026-2029) ontvangen. Deel van deze specifieke uitkering Regio Deal is al in 2025 besteed. Tegenover de hogere baten zijn hogere lasten gerealiseerd (zie lasten).	I	914
Overige baten	I	961
Lasten		**-1.531**
Raad en college: In het kader van de overgang van de APPA-regeling voor politieke ambtsdragers naar het reguliere pensioenstelsel, is de overdrachtswaarde van de politieke pensioenen herberekend, waaruit blijkt dat de voorziening niet toereikend was en een niet begrote toevoeging aan de voorziening is gedaan.	I	-3.760
Bovengemeentelijke belangen: De afwijking bij de lasten is het gevolg van een nog niet geactualiseerde begroting. Door hogere heffingsopbrengsten sluiten de interne verrekeningen niet meer aan. Dit zal worden gecorrigeerd bij de actualisatie van de begroting.	I	-761
Betrokken Utrechters: hogere lasten dan begroot in verband met Specifieke uitkering van het Rijk 'Kansrijke Wijk Overvecht" (periode 2023-2025) en de SPUK Regio Deal (2026-2029).Tegenover deze hogere lasten zijn hogere baten gerealiseerd (zie baten)	I	-914
Betrokken Utrechters:Initiatievenfonds: onderbesteding door vertraging van toegekende projecten door te weinig uitvoeringscapaciteit bij uitvoerende aannemers (voorbeeld de realisatie van watertappunten).	I	557
Betrokken Utrechters: lagere personele lasten (inclusief looncompensatie) dan begroot door het terughoudend invullen van vrij vallende vacatures met het oog op de hervormingsbezuinigingen.	I	487
Informatie en dienstverlening/ Verkiezingen: resultaat op jaarlijks budget verkiezingen (zie systematiek egalisatiereserve verkiezingen).	I	2.088

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Informatie en dienstverlening: Burgerzaken en klantcontactcentrum lagere lasten dan begroot door strakke sturing op het inhuurplafond en het terughoudend invullen van vrij vallende vacatures met het oog op de hervormingsbezuinigingen.	I	530
Informatie en dienstverlening: lagere lasten door terughoudenheid uitgaven (meerjarige investeringen) met het oog op de hervormingsbezuinigingen.	I	242
Overige lasten (saldo)	I	0
Totaal saldo baten en lasten		**1.339**

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en lasten ten opzichte van de actuele begroting 2025 die groter zijn dan 0,5 miljoen euro. Tevens wordt met een ‘I’ of ‘S’ inzichtelijk gemaakt of sprake is van een incidenteel of structureel voordeel respectievelijk nadeel.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Baten		**14.159**
In 2025 is -4,734 miljoen euro tussentijdse winst genomen: -3,983 miljoen euro uit de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma, -1,007 miljoen euro uit de grondexploitatie Oudenrijn West en 0,256 miljoen euro uit de grondexploitatie Merwedekanaalzone deelgebied 4 Defensieterrein. Gekoppeld aan het voorstel over de uitwerking van de bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad die nodig is met het oog op besluitvorming over toekomstige investeringen, is bij de Voorjaarsnota 2025 besloten om de bijdrage die de gemeente ontvangt uit de door de rijksoverheid aangekondigde 'Realisatiestimulans woningbouw" te reserveren binnen de reserve grondexploitaties. Conform BBV-voorschriften zijn nog te ontvangen subsidies in 2025 reeds verantwoord (7,427 miljoen euro). Het resultaat op de verantwoorde bijdrage woningbouwimpuls Merwede (6,636 miljoen euro) betreft de egalisatie van bijdrage versus de daaraan gekoppelde kosten. Deze kasstromen zijn jaarlijks niet gelijk en worden geëgaliseerd via de reserve grondexploitaties. Dit heeft geen effect op het meerjarig verloop van de reserve.	I	9.329
Grondexploitatie Leidsche Rijn De gerealiseerde baten zijn 17,662 miljoen euro lager dan begroot. Dit is veroorzaakt door naar 2026 uitgestelde uitgiftes in Papendorp van 8,937 miljoen euro, in Leeuwesteyn Noord van 8,526 miljoen euro en overige uitgiftes van 0,199 miljoen euro.	I	-17.662
De gerealiseerde baten in de binnenstedelijke grondexploitaties zijn hoger dan begroot. Dit wordt onder andere verklaard door de	I	5.172

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
administratieve verwerking van de winstneming 2024 van de grondexploitatie Merwedekanaalzone deelgebied 4 Defensieterrein en de egalisatie van de verantwoorde bijdrage woningbouwimpuls Merwede versus de daaraan gekoppelde kosten. Deze kasstromen zijn jaarlijks niet gelijk en worden geëgaliseerd via de reserve grondexploitaties		
De gerealiseerde baten zijn 0,629 miljoen euro hoger dan begroot. Dit is vooral veroorzaakt door op derden verhaalde kosten voor de omgeving Sijpesteijn en de Knoop	I	629
Hogere baten door bijdragen voor de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingsprojecten, die vooraf niet zijn begroot.	I	666
De omzet op intentie- en anterieure overeenkomsten gesloten met ontwikkelende partijen in de stad was in 2025 hoger dan verwacht. Onderdeel van deze overeenkomsten is het verhalen van de plankosten. Zowel de baten als de lasten zijn 4,702 miljoen euro hoger dan begroot.	I	4.702
De gerealiseerde baten zijn 1,296 miljoen euro hoger dan begroot. Dit verschil wordt vooral verklaard door hogere opbrengsten voor verschillende Europese (project) subsidies).	I	1.296
De gerealiseerde baten op erfpachtbeheer zijn 0,606 miljoen euro hoger dan begroot. Dit positieve verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere opbrengsten uit de levering van bloot eigendom (0,378 miljoen euro), canonopbrengsten (0,115 miljoen euro) en overige opbrengsten (0,113 miljoen euro).Tegenover deze hogere baten staan ook extra lasten, die samenhangen met het erfpachtbeheer en de genoemde transacties.	I	606
De gerealiseerde baten op conversies en bestemmingswijzigingen erfpacht zijn 7,426 miljoen euro hoger dan begroot. Dit verschil wordt vooral verklaard door hogere opbrengsten uit de Conversieregeling Erfpachten 2017. In 2025 betreft dit 6,463 miljoen euro. De overige opbrengsten van conversies en bestemmingswijzigingen erfpacht zijn 0,963 miljoen euro hoger dan begroot.	I	7.426
Zowel de baten als de lasten in verband met het beheer van de strategische verwervingen zijn 3,105 miljoen euro hoger dan begroot.	I	3.105
Het negatieve resultaat op de leges omgevingsvergunningen (1,822 miljoen euro) wordt met name veroorzaakt door restitutie van legesgelden Merwede, voortkomend uit het raadsbesluit stimulering grote aanvragen. Anderzijds lagen de precario opbrengsten hoger (0,530 miljoen euro) door een aantal grote verbouwingen waarbij openbare grond werd ingenomen.	I	-1.292

Huisvesting		
Hogere baten dan begroot vanwege niet begrote flexpool subsidieontvangsten. Daarnaast hogere baten door terugbetaling specifieke uitkering en overige baten.	I	752
Overige baten (Stedelijke omgeving)		-576
Overige baten (Bebouwde omgeving)	I	6
Lasten		**10.456**
In 2025 is 2,519 miljoen euro gedoteerd aan de voorziening negatieve grondexploitaties om de risicovoorziening op het voor het Meerjaren Perspectief Ruimte, benodigde niveau te brengen. Daarnaast is 0,407 miljoen euro vrijgevallen uit de voorziening voor de negatieve grondexploitatie Stationsgebied om de voorziening met het geprognosticeerde eindsaldo van de geactualiseerde grondexploitatie te laten corresponderen.	/	-2.112
De gerealiseerde lasten zijn 14,848 miljoen euro lager dan begroot. Dit is veroorzaakt door uitgestelde civieltechnische en plankosten in de volgende deelprojecten: • Haarrijn 4,721 miljoen euro; • LR Uitvoeringsprogramma 2,900 miljoen euro; • Leidsche Rijn Centrum 1,070 miljoen euro; • Strijkviertel 0,866 miljoen euro; • Overige kosten 0,201 miljoen euro. Daarnaast is de verrekening met de balanspost onderhanden werk 5,090 miljoen euro lager dan begroot. Dit zijn geen uitgaven, maar betreft de verrekening van lasten en baten van de grondexploitaties met de balans.	I	14.848
De gerealiseerde kosten in de binnenstedelijke grondexploitaties zijn hoger dan begroot door de verwerking van de financieel technische aanpassing van de bijdrage aan de mobiliteitshub XL en verschuivingen in de planning van onder andere de grondexploitaties Merwedekanaalzone OPG en Busstalling, Merwedekanaalzone deelgebied 4 en Beurskwartier. Daarnaast de egalisatie van de verantwoorde bijdrage woningbouwimpuls Merwede versus de daaraan gekoppelde kosten. Deze kasstromen zijn jaarlijks niet gelijk en worden geëgaliseerd via de reserve grondexploitaties	I	-3.742
De gerealiseerde lasten in de grondexploitatie Stationsgebied zijn 0,629 miljoen euro hoger dan begroot. De gerealiseerde lasten in de grondexploitatie Stationsgebied zijn 4,501 miljoen euro lager dan begroot door verschuivingen in de lasten van in uitvoering genomen werken, zoals Stationsplein Oost, Hollandse en Vlaamse Toren en omgeving Sijpesteijn.De verrekening met de balanspost onderhanden werk is 5,130 miljoen euro hoger dan begroot.	I	-629
De gerealiseerde kosten in de investeringsimpuls RSU zijn lager dan begroot door afwijking in de planning. Hiervoor geldt dat daadwerkelijke besteding van deze middelen in 2026 of verspreid over de komende jaren plaatsvindt.	I	7.326
De omzet op intentie- en anterieure overeenkomsten gesloten met ontwikkelende partijen in de stad was in 2025 hoger dan verwacht. Onderdeel van deze overeenkomsten is het verhalen van de	I	-4.655

plankosten. Zowel de baten als de lasten zijn 4,702 miljoen euro hoger dan begroot .Door diverse kleine afwijkingen zijn de overige lasten 0,47 miljoen euro lager dan begroot.		
De gerealiseerde lasten van Strategie, Lobby en Stedelijke sturing zijn 2,287 miljoen euro lager dan begroot. • Voor de implementatie Omgevingswet is van het Rijk budget verkregen. De gerealiseerde lasten zijn 1,726 miljoen euro lager dan begroot. Dit komt doordat de besteding van deze middelen verspreid is over de komende jaren. • Overige lasten zijn 0,561 miljoen euro lager dan begroot.	I	2.287
Zowel de baten als lasten in verband met het beheer van de strategische verwervingen zijn 3,105 miljoen euro hoger.	I	-3.105
De gerealiseerde lasten zijn lager doordat inzet van medewerkers in het ruimtelijk domein wordt doorbelast naar de verschillende projecten en ruimtelijke opgaven. Deze inzet kon niet volledig conform begroting worden doorbelast, met name vanwege hoger ziekteverzuim en veel verlof.	I	-2.277
Huisvesting		
Per saldo lagere lasten dan begroot door lagere personele lasten dan begroot, en hogere lasten door terugbetaling van specifieke uitkering.	I	631
Er heeft een hogere doorbelasting van kosten plaatsgevonden van de RUD en netcongestie naar andere programma's (0,972 miljoen euro) er zijn minder kosten gemaakt voor de VRU, het Huurteam en oninbare debiteuren (1,427 miljoen euro) en hogere personeelskosten op vergunningverlening, met name door hogere inhuurtarieven (-0,442 miljoen euro).	I	1.956
Overige lasten (Stedelijke omgeving)		-49
Overige lasten (Bebouwde omgeving)	I	-23
Totaal saldo baten en lasten		**24.615**

Klimaatvriendelijke stad

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en lasten ten opzichte van de actuele begroting 2025 die groter zijn dan 0,5 miljoen euro. Tevens wordt met een ‘I’ of ‘S’ inzichtelijk gemaakt of sprake is van een incidenteel of structureel voordeel respectievelijk nadeel.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Baten		**-762**
Voor de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden (CDOKE) zijn minder middelen ingezet ter dekking van de lasten.	I	-1.261
Voor de specifieke uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma zijn meer middelen ingezet ter dekking van de lasten.	I	1.098
Voor de specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting zijn minder middelen ingezet ter dekking van de lasten.	I	-597
Overige baten	I	-2
Lasten		**1.013**
Vanuit de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden (CDOKE) zijn minder middelen besteed op diverse onderdelen van de opgave Energie. Dit betreft onder andere minder personele inzet op data op orde, omdat onder andere verplichting om data op orde te krijgen is uitgesteld door vertraging in de wetgeving en door netcongestie realisatie van bepaalde systemen langer op zich laat wachten.	I	1.261
Vanuit de specifieke uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma zijn meer middelen besteed vanwege een betere inrichting van de aanvraag procedure voor de subsidie nadere regel woningcorporaties. Hierdoor is de aanvraag en uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen versneld.	I	-1.098
Vanuit de specifieke uitkering herstructurering volkshuisvestingsfonds Overvecht zijn minder middelen besteed, omdat veel Verenigingen van Eigenaren (VvE’s) nog niet vergevorderd genoeg waren om de subsidie aan te vragen.	I	597
Overige lasten	I	253
Totaal saldo baten en lasten		**251**

Duurzame bereikbaarheid

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en lasten ten opzichte van de actuele begroting 2025 die groter zijn dan 0,5 miljoen euro. Tevens wordt met een 'I' of 'S' inzichtelijk gemaakt of sprake is van een incidenteel of structureel voordeel respectievelijk nadeel.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Baten		**1.746**
Minder baten dan begroot vanwege een correctie op subsidiebaten die in eerdere jaren ten onrechte waren ingeboekt terwijl er nog geen overeenkomstige subsidiabele kosten waren gemaakt.	I	-847
Voor de projecten toegankelijke bushaltes, Europalaan Zuid en OV verbinding Overvecht-USP zijn minder kosten gemaakt wegens vertraagde uitvoering waardoor er minder subsidie kan worden toegerekend (zie toelichting lasten).	I	-2.782
Op kortparkeren zijn de begrote inkomsten in 2025 met de voorjaarsnota en bestuursrapportage verlaagd. Ten opzichte van de aangepaste begroting is het resultaat positiever (2,2 miljoen euro), vooral door toename opbrengsten in B1-gebied. De begrote inkomsten op naheffingen zijn in 2025 met de voorjaarsnota en bestuursrapportage verhoogd. De realisatie is uiteindelijk nog hoger uitgekomen (1 miljoen euro), onder andere als gevolg daling betalingsbereidheid, wat leidt tot meer naheffingen. Daarnaast zijn er enkele verschillen, vooral als gevolg van de uitbreiding betaald parkeren (0,4 miljoen euro). Ten behoeve van de Voorjaarsnota 2026 en het MPR 2026 hebben we de meerjarenraming straatparkeren herijkt. Een toelichting hierop is opgenomen in het MPR 2026 (paragraaf Actualisatie Parkeerbegroting).	I	3.571
In een aantal parkeergarages is incidenteel een hoger resultaat behaald dan begroot.	I	488
Overige baten	I	1.316
Lasten		**5.455**
Verrekening van kosten met het programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving binnen het project NRU was geraamd in 2025 maar vindt plaats in 2026. Ook de uitvoering van geluidsmaatregelen binnen project Westelijke Stadsboulevard was geraamd in 2025 maar vindt plaats in 2026. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve.	I	1.758
De lasten zijn lager dan begroot in verband met vacatureruimte en het verminderen van de formatie in verband met hervormingsbezuinigingen en UBA die ingaan per 1-1-2026. Verder zijn de kapitaallasten lager doordat een jaar ná ingebruikname de kapitaallasten worden geboekt.	I	1.590
De asten zijn lager dan begroot vanwege onderbesteding op de kapitaallasten. Dit komt door een verlaging van de rente van 2% naar 1,75% en door vertraging in de planning van projecten. Daarnaast was er een incidenteel budget dat bestemd was voor opruimkosten voor parkeerterrein Papendorp, dit budget (toegekend in het MPR 2021) is niet besteed in 2025.	I	948

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
De kosten voor personele inzet zijn lager uitgevallen doordat vacatures pas aan het einde van het jaar zijn ingevuld. Daarnaast is een deel van de personele inzet gedekt vanuit de incidentele middelen die beschikbaar gesteld zijn in de Voorjaarsnota 2025.	I	861
Van het Rijk is de specifieke uitkering Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat- en Energiebeleid ontvangen. Hiervoor zijn kosten gemaakt binnen Anders Reizen, deze kosten waren niet begroot.	I	-620
In de begroting is rekening gehouden met 20% planningsoptimisme voor het totaal van de uitgaven van de projecten. Achteraf is dit planningsoptimisme te hoog ingeschat.	I	-981
De geactiveerde projecten Amsterdamse straatweg en Kanaalstraat/Damstraat zijn dubbel opgenomen in de begroting, deze worden namelijk niet gedekt met een activareserve maar met structurele kapitaallasten.	I	2.460
Overige lasten	I	-561
Totaal saldo baten en lasten		**7.201**

Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en lasten ten opzichte van de actuele begroting 2025 die groter zijn dan 0,5 miljoen euro. Tevens wordt met een ‘I’ of ‘S’ inzichtelijk gemaakt of sprake is van een incidenteel of structureel voordeel respectievelijk nadeel.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Baten		**-5.192**
Lagere baten Bodem en Ondergrond op verschillende bodem subsidies (onder andere voor het Gebiedsplan, Griftpark, en Nedereindseplas). Zie toelichting bij lasten.	I	-3.816
Lagere baten Dagelijks Onderhoud Schoon als gevolg van een door de overheid achteraf lager vastgestelde vergoeding voor Single Used Plastics (SUP) over het tijdvak 2023/2024 en geraamde vergoeding 2025.	I/S	-2.100
Lagere baten Afvalstoffenheffing hoofdzakelijk als gevolg van verandering van de samenstelling van de huishoudens tussen het moment van tariefopstelling en het moment van facturering.	I	-911
Lagere baten Uitvoering Nota Beheer Openbare Ruimte als gevolg van vertraging in de werkzaamheden door de nutsbedrijven met als gevolg minder vergoedingen voor werkzaamheden in de openbare ruimte.	I	-809
Lagere baten CDOKE (specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden) zijn minder middelen ingezet ter dekking van de lasten.	I	-445

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Hogere baten Erfgoed over archeologische opgravingen dan begroot (jaarlijks wordt saldo verrekend met de egalisatiereserve archeologische opgravingen).	I	668
Hogere baten Bedrijfsafval hoofdzakelijk als gevolg van meer volume. Tegenover de hogere baten staan hogere lasten.	I	631
Hogere baten als gevolg van overname van 16 locaties netaansluitingen.	I	500
Overige baten	I	1.090
Lasten		**10.210**
Bodem en Ondergrond - lagere baten en lasten op verschillende Bodem subsidies (o.a. voor het Gebiedsplan, Griftpark, en Nedereindseplas) in verband met diverse vertragingen. Voor het Gebiedsplan is nadere afstemming met partners nodig geweest, waardoor er vertraging ontstond en voor de Nedereindseplas heeft een langer durende vergunningverlening, door de HSDR, vertraging voor het project opgeleverd. Deze subsidies zijn deels inzetbaar tot en met 2030 en mogen deels herbestemd worden in 2026.	I	3.816
Lagere lasten Wervengebied doordat naast de reguliere programmering voor 2025 er ook gewerkt is aan de afronding van de programmering van de investeringen 2021-2024. Deze verschuiving zorgt incidenteel voor een lagere toerekening aan de exploitatie.	I	2.435
Lagere lasten Gezond Gedrag in de Openbare Ruimte: meerdere projecten van Spelen, Sporten en Bewegen (SSB) zijn vertraagd. Dit betreft onder andere de herinrichting van speeltuin De Kameleon, het Zwarte Plein (Lumbresplein) en de nieuwe waterspeelplaats aan de Makassarstraat.	I	1.470
Lagere lasten in het dagelijks onderhoud groen, grijs en schoon als gevolg van incidenteel minder beschikbare uitbestede inzet waardoor de kwaliteitscijfers in het 2e halfjaar ook iets teruggelopen zijn.	I	1.416
De vaststelling van het uitvoeringsprogramma "Gezonde lucht voor iedereen 2025-2030" door de Raad heeft geleid tot een gewijzigde uitvoeringsplanning in 2025 waardoor de lasten voor maatregelen voor een deel naar komende begrotingsjaren doorschuiven. .	I	1.266
Lagere lasten Riolering hoofdzakelijk als gevolg van minder gebruik van subsidiemogelijkheden (bijvoorbeeld groene daken), doordat een deel van gepland baggerwerk is doorgeschoven naar 2026 en doordat een deel van de werkzaamheden aan oevers, duikers en dergelijke is vertraagd wegens capaciteitsgebrek.	I	953
Vanuit de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden (CDOKE) zijn er lagere lasten doordat het beschikbare bedrag in 2026 per abuis te hoog is geraamd in de begroting. Daarnaast is met vaststelling van het uitvoeringsprogramma “Gezonde Lucht voor iedereen 2025-2030” de programmering gewijzigd, waardoor een deel van de inzet op maatregelen in toekomstige jaren plaatsvindt.	I	445

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Lagere lasten licentiekosten als gevolg van vertraging in de opstart van het project voor het nieuwe CAD-systeem.	I	726
Lagere lasten Essentaksterfte als gevolg van gunstig weer waardoor minder werk aan de Essentaksterfte nodig is geweest waardoor de begrote onttrekking ook te hoog was.	I	650
Hogere lasten Stedelijk beheer infrastructuur hoofdzakelijk als gevolg van extra externe inzet op diverse assets en overlappende onderhoudscontracten voor de Stadsbaantunnel.	I	-2.076
Hogere lasten Bedrijfsafval hoofdzakelijk als gevolg van meer volume. Tegenover de hogere lasten staan hogere baten.	I	-859
Overige lasten	I	-32
Totaal saldo baten en lasten	**I/S**	**5.018**

Veilige stad

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en lasten ten opzichte van de actuele begroting 2025 die groter zijn dan 0,5 miljoen euro. Tevens wordt met een ‘I’ of ‘S’ inzichtelijk gemaakt of sprake is van een incidenteel of structureel voordeel respectievelijk nadeel.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Baten		**-943**
Voor de subsidieregeling Preventie met Gezag zijn minder baten en lasten dan begroot. Met het Rijk was voor de specifieke uitkering "Grenzen stellen Perspectief bieden" afgesproken om in 2025 te intensiveren maar omdat veel gemeenten hiervoor nog middelen beschikbaar hadden vanwege onderuitputting in voorgaande jaren, is eind 2025 bekend geworden dat de nieuwe regeling pas gaat lopen vanaf juni 2026.	I	-1.332
Niet begrote aanvullende specifieke uitkering (aanpak overlast criminele vreemdelingen)	I	408
Overige baten		-19
Lasten		**1.071**
Lagere lasten door overbrugging tot nieuwe specifieke uitkering ‘Grenzen stellen Perspectief bieden’(zie boven)	I	1.327
Een tekort door nog niet verwerkte toegekende decentrale uitkeringen (Meldpunt Perspectief en Aanpak Criminele Machtsstructuren), daarnaast per saldo hogere lasten door aanvullende specifieke uitkering (aanpak overlast criminele vreemdelingen), waar ook niet begrote baten tegenover staan.	I	-918
De lasten zijn lager i.v.m. vacatureruimte Toezicht & Handhaving Openbare Ruimte (THOR) Voorkomen criminaliteit en THOR Wijkveiligheid, daarnaast is in 2025 de formatie op orde gebracht i.v.m.	I	577

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
verlaging formatie n.a.v. hervormingsbezuinigingen en Utrechtse Begrotingsalternatieven (UBA) die vanaf 1-1-2026 gelden		
Lagere lasten Keurmerk Veilig Ondernemen: activiteiten zijn uitgevoerd maar per abuis niet doorbelast aan Programma Veilige Stad.	I	213
Lagere lasten Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Utrecht (VRU).	I	302
De hogere lasten van Openbare Orde en Crisisbeheersing worden met name veroorzaakt door het Europees voetbal en hogere uitkijkkosten van de camera's.	I	-615
Overige lasten		185
Totaal saldo baten en lasten		**128**

Passende ondersteuning en opvang

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en lasten ten opzichte van de actuele begroting 2025 die groter zijn dan 0,5 miljoen euro. Tevens wordt met een ‘I’ of ‘S’ inzichtelijk gemaakt of sprake is van een incidenteel of structureel voordeel respectievelijk nadeel.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Baten		**-463**
De kosten ten laste van de subsidies van ZonMw, een organisatie die subsidies verstrekt voor onderzoek en vernieuwing in gezondheid, zorg en welzijn, vallen deels in 2026. De ontvangen subsidie wordt daarom, conform subsidievoorwaarden, ingezet ter dekking van die kosten. De baten in 2025 zijn daardoor lager	I	-315
Overige baten	I	-148
Lasten		**8.891**
Voor 2025 was budget bestemd voor de inzet van o.a. begeleiding op wooninitiatieven. De inzet is gekoppeld aan het verdeelbesluit. Door de vertraging op het verdeelbesluit zijn de kosten niet gemaakt.	I	2.000
De lasten op het persoonsgebonden budget (pgb) zijn lager dan begroot.	I	943
De kosten voor de ontvangen ZonMw subsidie komen deels ten laste van 2026, hierdoor zijn de kosten in 2025 lager.	I	315
In 2024 was het voor het Buurtteam erg lastig om tijdig goed personeel te vinden. Hierdoor is er onderrealisatie ontstaan die in 2025 is teruggevorderd.	I	1.096
Op de regionale middelen aanpak dakloosheid is een positief saldo ontstaan. De middelen worden meerjarig ingezet voor 16 Utrechtse gemeenten. In 2025 is de inzet op met name projectleiding en ondersteuning iets vertraagd, waardoor het zwaartepunt van de kosten in 2026 valt.	I	381

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Op de regionale middelen voor Living lab Eerst een thuis is een positief saldo ontstaan. De middelen zijn volledig toegezegd. De oplevering van het laatste project is vertraagd, waardoor de kosten in 2026 en mogelijk 2027 vallen.	I	476
Op de middelen Beschermd wonen is een positief saldo ontstaan. Ten opzichte van de met de regio opgestelde werkbegroting is er ruimte ontstaan. De buffer voor onvoorziene kosten in de werkbegroting is niet volledig nodig geweest, deze is in de werkbegroting 2026 daarom naar beneden bijgesteld, daarnaast is er een positief afwikkelingsverschil op posten uit 2024 en zijn de kosten Pgb lager dan begroot.	I	3.717
Door een tekort aan opvangplekken voor de vrouwenopvang is opvang in hotels nodig geweest.	I	-306
Overige lasten		269
Totaal saldo baten en lasten		**8.428**

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en lasten ten opzichte van de actuele begroting 2025 die groter zijn dan 0,5 miljoen euro. Tevens wordt met een ‘I’ of ‘S’ inzichtelijk gemaakt of sprake is van een incidenteel of structureel voordeel respectievelijk nadeel.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Baten		**1.394**
De baten Rijk zijn lager dan begroot, doordat er een afrekening heeft plaatsgevonden voor Tozo 2024 aan het Rijk.	I	-155
De terugvorderingen op bijstand zijn lager dan begroot.	I	-298
Baten van overige overheden uit voorliggende voorzieningen, deze worden niet begroot.	I	600
Hogere inkomsten uit terugontvangen bijzondere bijstand.	I	193
Specifieke uitkering van het Rijk 'verbetering digitale dienstverlening'.	I	104
Vanuit het Rijk zijn middelen voor Work in Nederland ontvangen om de arbeidspositie van arbeidsmigranten te verbeteren. De gerealiseerde baten zijn lager dan begroot doordat de besteding is verspreid over de komende jaren.	I	-277
Lagere baten EFRO subsidie.	I	-288
Ontvangen subsidies Europees Sociaal Fonds. Deze baten worden vanwege het incidentele karakter niet begroot. De hogere baten leiden ook tot hogere lasten.	I	786
Niet begrote bijdragen van regionale partners in de Arbeidsmarktregio Midden Utrecht. Hier staan hogere lasten tegenover.	I	150
Hogere baten vanwege niet begrote subsidie U-Match. Hier staan (deels) hogere lasten tegenover.	I	274

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Uit de eindafrekening regionaal mobiliteitsteam (RMT) volgen niet begrote baten.	I	146
Overige baten	I	159
Lasten		**8.131**
Vrijval voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren vanwege in 2024 doorgevoerde nieuwe schattingswijze.	I	1.135
Lagere uitkeringslasten BUIG door hogere bijstelling dan werkelijke lasten	I	4.895
Lagere lasten door incidenteel beschikbaar gestelde Rijksbudgetten (alleenverdienersproblematiek, suppletie energietoeslag en problematische schulden). Deze budgetten zijn verrekend met het resultaat op de armoederegelingen en schuldhulpverlening. Het restant is toegevoegd aan de systeemreserve Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening.	I	2.845
Lagere lasten Individuele Inkomenstoeslag.	S	1.278
Lagere lasten U-pas.	I	606
Hogere lasten door een hoger bereik van de Studietoeslag.	S	-930
Hogere lasten huishoudboekje.	I	-450
Hogere lasten i.v.m. de invlechting van Stadsgeldbeheer en doorontwikkeling van schuldhulpverlening. Deze worden niet begroot. Einde jaar wordt verrekend met de systeemreserve Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening.	I	-1.932
Hogere lasten bijzondere bijstand.	S	-1.425
Bij de ESF zijn hogere lasten gerealiseerd die samenhangen met de hogere baten.	I	-786
Lagere lasten Arbeidsmarktregio Midden Utrecht door vertraging van de uitvoering. Dit is een saldo inclusief de hogere lasten voor dienstverlening waarvoor niet begrote baten zijn ontvangen van regionale partners (0,150 miljoen euro)	I	782
Hogere lasten U-match door hogere baten.	I	-274
Lagere toerekening uitvoeringskosten. Onder andere door gemiddeld lagere loonkosten.	I	1.174
Hogere lasten re-integratiedienstverlening o.a. o.a. vanwege hogere lasten voor de ontwikkeling van het klantvolgsysteem.	I	-893
Hogere lasten Wsw compensatie CAO, hier staan baten uit de decembercirculaire 2025 tegenover bij de algemene middelen.	I	-499
Lagere lasten upcycle centra inzake activering kosten.	I	963
Investeringsklimaat: Niet begrote lagere lasten doordat werkzaamheden meerjarig doorlopen.	I	591
Arbeidsmarkt: Lagere lasten door terugvordering subsidie.	I	300
Overige lasten: Lagere personele lasten.	I	691
Overige lasten	I	60
Totaal saldo baten en lasten		**9.525**

Kansrijk opgroeien

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en lasten ten opzichte van de actuele begroting 2025 die groter zijn dan 0,5 miljoen euro. Tevens wordt met een ‘I’ of ‘S’ inzichtelijk gemaakt of sprake is van een incidenteel of structureel voordeel respectievelijk nadeel.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Baten		**-2.728**
Ontvangen specifieke uitkering van het Rijk, Voor Onderwijsachterstanden, versterken netwerk van fysieke bibliotheken, Bovenregionale ExpertiseNetwerken (BEN), vastgoedtransitie voor essentiële functies en proeftuin zijn niet besteed. Dit leidt ook tot lagere lasten.	I	-6.833
Ontvangsten specifieke uitkering van het Rijk, voor de toeslagenaffaire, zijn hoger dan begroot. Dit leidt ook tot een hogere last.	I	3.412
Restsaldo niet bestede/teruggevorderde NPO middelen na afloop specifieke uitkering van het Rijk.	I	-754
Minder subsidiebaten ontvangen dan geraamd veroorzaakt deels door de terugbetaalde subsidie Specifieke uitkering van het Rijk 'Oekraïne SISA D19-regeling'.	I	-508
Hogere baten vanuit de doorbelastingen van de materiële instandhouding richting de schoolbesturen	I	1.525
Hogere baten bij Specialistische zorg Jeugd door de niet begrote baten Pilot Zorg en School.	I	486
Lagere baten voor de SPUK-middelen woonplaatsbeginsel (WPB) dan begroot.	I	-136
Overige baten	I	80
Lasten		**6.124**
Lagere lasten specifieke uitkering van het Rijk, Voor Onderwijsachterstanden, versterken netwerk van fysieke bibliotheken, Bovenregionale ExpertiseNetwerken (BEN), vastgoedtransitie voor essentiële functiesom en de proeftuin.	I	6.833
Hogere lasten door de specifieke uitkering van het Rijk 'toeslagenaffaire'.	I	-3.140
De middelen voor het Nationaal Programma Onderwijs zijn niet volledig besteed.	I	754
Lagere lasten bij 'voldoende goede onderwijsprofessionals'doordat scholen hiervoor tijdelijke subsidies van het Rijk hebben gekregen.	I	689
Voordeel huisvestingscalamiteiten omdat zich minder calamiteiten bij scholen hebben voorgedaan dan verwacht.	I	382
Lagere kosten op leerlingenvervoer door minder declaraties en efficiënter plannen.	I	319
Minder onderhoudskosten door vertraging in de oplevering van scholen, waardoor werkzaamheden later worden uitgevoerd.	I	3.130
Hogere verzekeringslasten dan begroot.	I	-1.026
Lagere rentelasten dan begroot door een verlaging van de interne omslagrente over 2025.	I	1.193

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Lagere kosten dan begroot door uitvoering van beleid gericht op de afbouw van de gesloten jeugdzorg.	I	817
Het aantal aanvragen voor persoonsgebonden budgetten (PGB) is hoger uitgevallen dan begroot	I	-411
De hogere lasten bij de specialistische zorg wordt voornamelijk veroorzaakt door meer vraag naar zorg bij zorgaanbieders.	I	-3.741
Lagere lasten bij de specialistische zorg door minder inzet op specifieke projecten. Hiermee wordt een deel van de hogere zorglasten gedekt.	I	905
Hogere lasten dan begroot voor zorgtrajecten die onder woonplaatsbeginsel (WPB) vallen.	I	-953
Overige lasten	I	373
Totaal saldo baten en lasten		**3.396**

Levendige en gezonde stad

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en lasten ten opzichte van de actuele begroting 2025 die groter zijn dan 0,5 miljoen euro. Tevens wordt met een ‘I’ of ‘S’ inzichtelijk gemaakt of sprake is van een incidenteel of structureel voordeel respectievelijk nadeel.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Baten		**-8.193**
Ontvangen specifieke uitkering van het Rijk voor Inburgering, opvang Oekraïners en Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) zijn niet besteed. Dit leidt ook tot lagere lasten.	I	-4.951
Hogere specifieke uitkering van het Rijk dan begroot voor BTW compensatie sport en voor LVV naar aanleiding van uitspraak rechtbank.	I	1.300
Hogere inkomsten door EU-subsidies voor cultuur en nieuwkomers.	I	471
Inkomsten pilot wijkgerichte vaccinatie aanpak ontvangen via gemeentefonds en niet tijdig in begroting verwerkt.	I	-495
Inkomsten Rijk voor inburgering zijn bij voorjaarsnota 2025 te hoog ingeschat.	I	-2.076
Lagere baten dan begroot bij vastgoed doordat de EML maatregelen (energiebesparing) niet zijn uitgevoerd en ook niet kunnen worden doorbelast.	I	-3.450
Lagere huuropbrengsten door leegstand vastgoed. Dit nadeel is onttrokken aan de bestemmingsreserve Leegstand Utrechts Vastgoed.	I	-1.960
De doorbelasting van de servicekosten MFT zijn niet begroot	I	1.231

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/S	Verschil actueel / realisatie
Hogere baten door incidentele afkoop vastgoed	I	600
Hogere incidentele huurbaten en saldo overige verschillen bij vastgoedexploitatie	I	1.151
Overige baten	I	-14
Lasten		**4.589**
Hogere lasten bij Inburgering doordat het Rijksbudget niet meegroeit met de aantallen inburgeraars. (Dekking vanuit de reserve Inburgering.)	I	-735
Niet bestede specifieke uitkering van het Rijk voor 'Inburgering, opvang Oekraïners en WEB.	I	4.951
Hogere lasten EU-migranten; de hiervoor ontvangen middelen vanuit de septembercirculaire zijn niet toegevoegd aan de begroting nieuwkomers.	I	-950
Onderbesteding op de kapitaallasten voor vastgoed (waaronder sportaccomodaties) door verlaging interne rentepercentage en vertraging op projecten in de uitvoering	I	3.898
Incidentele middelen ten behoeve van twee sportprojecten schuiven door naar 2026.	I	2.026
Onderschrijding van o.a. de incidentele coalitiemiddelen Volksgezondheid doordat eerst externe, incidentele Rijksmiddelen zijn ingezet	I	906
Hogere lasten voor uitvoering jeugdgezondheidszorg	I	-743
Hogere lasten onderhoud vastgoed (diverse oorzaken waaronder storting in voorziening voor Stadskantoor	I	-6.450
Niet begrote lasten voor de servicekosten MFA's (zie ook baten)	I	-1.231
Hogere kosten aan calamiteiten vastgoed; dit nadeel is voor een deel onttrokken uit de bestemmingsreserve Calamiteiten Utrechts Vastgoed.	I	-900
Overige hogere lasten vastgoed en vastgoedexploitatie	I	-984
Voordeel op de lasten door niet besteed budget EML maatregelen.	I	3.300
Overige lasten	I	1.501
Totaal saldo baten en lasten		**-3.604**

Algemene middelen en overhead

In onderstaande tabel geven we toelichtingen op verschillen in de baten en lasten ten opzichte van de actuele begroting 2025 die groter zijn dan 0,5 miljoen euro. Tevens wordt met een ‘I’ of ‘S’ inzichtelijk gemaakt of sprake is van een incidenteel of structureel voordeel respectievelijk nadeel.

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/ S	Verschil actueel / realisatie
Baten		**29.327**
Gemeentefonds		**15.540**
Dit is het effect van de september- en decembercirculaires die niet in de begroting zijn verwerkt i.v.m. het publicatiemoment door het Rijk.	S	7.782
Ontvangen verrekeningen voorgaande jaren.	I	5.557
Ontwikkeling maatstaven.	S	2.201
Onroerende zaakbelastingen woningen		
De afwijking wordt veroorzaakt door waardeontwikkeling en ontvangsten uit voorgaande jaren. In de bijlage Kostendekkendheid Tarieven en Leges staat een nadere toelichting.	I	1.315
Onroerende zaakbelastingen niet-woningen		
De afwijking wordt veroorzaakt door waardeontwikkeling en ontvangsten uit voorgaande jaren. In de bijlage Kostendekkendheid Tarieven en Leges staat een nadere toelichting.	I	11.112
Toeristenbelasting		
De afwijking wordt veroorzaakt door meeropbrengsten uit voorgaande jaren. In de bijlage Kostendekkendheid Tarieven en Leges staat een nadere toelichting.	I	307
Overige Baten Overhead	I	529
Overige Baten	I	524
Lasten		**2.170**
Algemene stelposten		**-2.313**
Stelposten zijn posten die wel in de begroting zijn meegenomen voor het algemene beeld, maar nog niet nader zijn uitgewerkt naar de programma's of ingevuld. Dit omdat nog niet bekend is hoe de verdeling precies plaatsvindt. Soms is het niet mogelijk een post (geheel) af te wikkelen en resulteert een resultaat op de stelpost:		
• Stelpost majeure ontwikkelingen: Door een onjuistheid in de Eindejaarswijziging 2025, is het positief effect van de BUIG gecorrigeerd op de stelpost in plaats van op het programma. Dit positief resultaat is hierdoor onderdeel van de lagere uitkeringslasten BUIG door hogere bijstelling dan werkelijke lasten zoals toegelicht in programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid.	I	-1.000
• In de Voorjaarsnota 2024 was een vrijval van 4,8 miljoen opgenomen voor het jaar 2025. Bij de Jaarrekening 2024 heeft de onttrekking al plaatsgevonden. Met een begrotingswijziging is het jaar 2025 gecorrigeerd.	I	-4.800
• In de Voorjaarsnota 2024 is teveel interne rente toegerekend aan de activareserve. In de Voorjaarsnota 2025 is dit gecorrigeerd. De vrijval uit de activareserve is gereserveerd op een stelpost voor het geval de interne rente niet in evenwicht zou zijn en aanvullend rentelasten gedekt moeten worden.	I	3.311

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/ S	Verschil actueel / realisatie
• Overige stelposten	I	176
Onroerende zakenbelasting woningen Betreft een verrekening van de deelnemersbijdrage aan de BghU.	I	-833
Onroerende zaakbelasting niet-woningen Betreft een verrekening van de deelnemersbijdrage aan de BghU.	I	1.094
Financiering		**573**
• Lager dan geraamde externe rentelasten m.b.t. langlopend opgenomen leningen door achterblijvende financieringsbehoefte.	I	3.296
• Lagere rentelasten op kortlopende leningen t.b.v. saldoregulatie door gedaalde rente.	I	520
• Hogere toerekening rente als gevolg van hogere boekwaarde investeringen.	I	-3.327
• Overige lasten financiering.	I	84
Binnen het programma Informatie op Orde is het deel archiefbewerking later in het jaar gestart als gevolg van een latere afronding van de aanbesteding. Daarnaast is de planning voor uitvoering over de jaren 2025-2027 verspreid, waardoor de kosten voor 2025 ook lager uit zijn gevallen dan begroot. Deze onderbesteding is hiermee grotendeels teruggestort in de ICT reserve.	I	1.630
Op het gebied van Common Ground bleven de landelijke ontwikkelingen achter op de Utrechtse verwachtingen, waardoor in 2025 een onderbesteding is opgetreden. Landelijk is er vertraging opgelopen als gevolg van complexe besluitvorming om tot een gezamenlijke IT-technische invulling te komen, waar de "oude" IT-leveranciers ook aan boord blijven. Deze onderbesteding is teruggestort in de ICT reserve.	I	885
Deze onderschrijding betreft de lagere personele kosten voor beheer en beleid voor de ICT afdeling. Dit komt doordat vacatures in de ICT sector lastig zijn in te vullen. En daarnaast is er ook voor gekozen om sommige vacatures niet in te vullen vanwege uitgestelde projecten en de afwachting van het verder oppakken van de cloudtransitie.	I	2.434
Deze onderschrijding betreft lagere kosten voor licenties en ICT-onderhoud als gevolg van uitgestelde projecten, hoofdzakelijk als gevolg van de cloudtransitie en het kiezen van een andere aanpak dan voorzien.	I	1.850
Onderbesteding op diverse incidentele budgetten waaronder 0,55 miljoen euro minder frictiekosten in 2025 zijn gemaakt om de bezuinigingen te realiseren dan was ingeschat. De lagere frictiekosten leiden tot een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve en voor diverse projecten met een langere doorlooptijd worden voorstellen voor resultaatbestemmingen ingediend.	I	824
Gedurende 2025 zijn diverse bezuinigingen al voor een deel gerealiseerd terwijl die pas in 2026 begroot zijn	I	528
Extra inhuur en inzet van adviesdiensten voor het vervangen van langdurig verzuim en invulling van vacatureruimte voor financiële ondersteuners en specialisten.	I	-1.430
De kosten voor diverse verzekeringen worden centraal verzameld en jaarlijks verrekend met de andere programma's waardoor er normaliter geen grote financiële verschillen ontstaan. Er is nu wel een groot verschil omdat kosten die	I	-2.395

x € 1.000

Toelichting baten en lasten	I/ S	Verschil actueel / realisatie
betrekking hebben op 2024 in boekjaar 2025 terecht zijn gekomen. Deze kosten zijn al in 2024 bij de programma's in rekening gebracht.		
Extra personele inzet voornamelijk als gevolg van extra werkzaamheden in het kader van organisatieontwikkeling en vervanging langdurig verzuim.	I	-1.794
Door vertraging bij diverse projecten met name in het fysieke domein zijn er minder overheadkosten gemaakt.	I	734
Overige Lasten Overhead	I	626
Overige lasten	I	-243
Totaal saldo baten en lasten		**31.497**

Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste incidentele baten en lasten vanuit de realisatie 2025 gespecificeerd.

Uitgangspunten die bij het samenstellen van dit overzicht zijn gehanteerd zijn:

- Er is sprake van incidentele lasten en baten wanneer deze niet langer dan 3 jaar lopen;
- baten en lasten worden apart opgenomen, dus niet gesaldeerd;
- posten boven de 0,5 miljoen euro worden in ieder geval afzonderlijk opgenomen en toegelicht;
- per programma worden kleinere posten (maar groter dan 0,1 miljoen euro) opgeteld en opgenomen als overige posten en beknopt toegelicht;
- volgens de BBV moeten posten altijd toegelicht worden. Uit de toelichting blijkt waarom het gaat om posten met een incidenteel karakter;
- de resultaten van de lang(er)durende programma's niet als incidenteel zijn aangemerkt, zoals het programma Bereikbaarheid en de grondexploitaties (waaronder Stationsgebied en Leidsche Rijn).

Tabel Incidentele baten en lasten

x € 1.000

			Realisatie 2025		Begroting 2025	
Omschrijving	Bron	Expl. / Res.	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Betrouwbare overheid						
POK middelen, stadskamer	PB 2024	Expl.	90		90	
POK middelen systeemleren	PB 2024	Expl.	115		115	
Programma Samen stad maken	PB 2024	Expl.	98		98	
Impuls Wijk- en buurtaanpak	PB 2024	Expl.	1.212		1.377	
Burgerberaad uitvoering adviezen jaarwisseling	VJN 2025	Expl.	532		500	
POK middelen, rechtsbescherming	Coalitieakkoord 2022	Expl.	300		300	
SPUK uitkering Regeling Kansrijke Wijk Overvecht	2e BERAP 2024	Expl.	3.376	3.376	2.793	2.793
Regio Deal Vitale Wijken II		Expl.	331	331		
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
Taskforce versneld toevoegen woonruimte	PB 2024	Expl.	1.001		1.358	
Coalitieakkoord 2022-2026:						
Taskforce versneld toevoegen woonruimte	PB 2024	Expl.	500		500	
(T)huis voor iedereen	PB 2024	Expl.	444		335	
Bijzondere woonvormen	PB 2024	Expl.	288		335	
Stimuleringsregeling studentenhuisvesting	PB 2024	Expl.	162		150	
Pilot voorrang beroepsgroepen	PB 2024	Expl.	43		70	

x € 1.000

Omschrijving	Bron	Expl. / Res.	Realisatie 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Begroting 2025 Lasten	Begroting 2025 Baten
Wet betaalbare huur	September- en decembercirculaire 2024	Expl.	76		263	
Versterken huurteam	PB2024	Expl.	13		100	
Uitvoeringsprogramma Beschermen bestaande woningvoorraad	PB 2024	Expl.	726		859	
Flexpool subsidie: Diverse gebiedsontwikkelingen woningbouw Gemeente Utrecht		Expl.		822		0
Erfpacht						
Economische meerwaarde bestemmingswijzigingen erfpachten woningbouwverenigingen bij verkoop huurwoningen		Expl.	19	2.786	0	1.027
Economische meerwaarde bestemmingswijzigingen erfpachten particulieren en conversieregelingen erfpacht		Expl.	843	7.378	808	1.711
Verkoop en uitgifte in erfpacht van gemeentelijke eigendommen		Expl.	452	201	733	669
Klimaatvriendelijke stad						
Rijksmiddelen tijdelijke regeling capaciteit voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	PB 2025	Expl.	7.084	7.084	8.344	8.344
Reserve Aardgasvrije wijken	PB 2025	Res.		3.900		3.900
Specifieke uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma	PB 2025	Expl.	3.188	3.188	2.091	2.091
Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie	PB 2025	Expl.	1.138	1.138	1.100	1.100
Specifieke uitkering herstructuring Volkshuisvestingsfonds	PB 2025	Expl.	403	403	1.000	1.000
Reserve Utrechtse Energie	PB 2025	Res.	2.535		2.535	
Netcongestie	PB 2025	Expl.	2.037		2.289	
Impuls uitvoeringskosten energietransitie	PB 2025	Expl.	1.670		1.670	
Duurzame bereikbaarheid						
Energielasten 2023-2025	PB 2023	Expl.	137		137	
P+R Papendorp opruimkosten (MPR 2021)	PB 2024	Expl.	0		306	
Tijdelijke beheer parkeergarage Springweg	VJN 2024	Expl.	1.527	2.255	1.578	2.675
Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed						

x € 1.000

Omschrijving	Bron	Expl. / Res.	Realisatie 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Begroting 2025 Lasten	Begroting 2025 Baten
Specifieke Uitkeringen Bodem en Ondergrond	2e BERAP 2024	Expl.	4.700	4.700	7.741	7.741
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing StimuleringsTender Energie en Kwaliteit (ISV-STEK)	2e BERAP 2024	Expl.	122	122	100	100
Specifieke uitkering Regionale Aanpak Laadinfrastructuur	2e BERAP 2025	Expl.	655	655	497	497
Specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	2e BERAP 2025	Expl.	152	152	481	481
Specifieke uitkering Schoon en Emissieloos Bouwen	2e BERAP 2025	Expl.	100	100	0	0
Vergroening Ravellaan-Noord	VJN 2021	Expl.	0		500	
Ondersteuning Utrecht Natuurlijk	VJN 2024	Expl.	365		365	
Rijksmiddelen tijdelijke regeling capaciteit voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	PB 2024+2e berap 2025	Expl.	1.087	1.087	1.532	1.532
Coalitieakkoord: Icoonproject Gedeelte van Rondje Stadseiland	PB 2023	Expl.	267		317	
Prullenbakken vergoeding 2024-2026	1e BERAP 2024	Expl.	264	367	360	362
Coalitieakkoord: Digitale Weerbaarheid	PB 2023	Expl.	254	0	252	0
Coalitieakkoord: Project Groene Ommetjes	PB 2023	Expl.	233		240	
Coalitieakkoord: Icoonproject Krommerijnlinie Landschap	PB 2023	Expl.	107		240	
Coalitieakkoord: Loket meer groen in de straat	PB 2023	Expl.	6		100	
Coalitieakkoord: Impuls toegankelijkheid stadswater	PB 2023	Expl.	100	0	100	0
Reserve Extra Groen		Res.	1.846		200	
Investeringsimpuls RSU		Res.	142			
Meerjaren Groenprogramma-incidentele baten		Expl.		325		16
Uitvoering taken door RUD	VJN 2025	Expl.		510		510
Veilige stad						
Specifieke uitkering preventie met gezag 2022-2026 (PmG)	PB 2025 en bijstelling 2e BERAP 2025	Expl.	5.142	5.142	6.474	6.474
RIO/IPTA	1e BERAP 2025	Expl.	551	551	551	551
Utrecht Zijn Wij Samen/Versterkingsgelden	1e BERAP 2025	Expl.	488	488	587	587

x € 1.000

Omschrijving	Bron	Expl. / Res.	Realisatie 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Begroting 2025 Lasten	Begroting 2025 Baten
Overlastgevende en Criminele Asielzoekers	1e BERAP 2025	Expl.	1.068	918	510	510
Aanpak Criminele Machtsstructren		Expl.	348	0	0	0
Samen erop af team (subsidie ZonMW	2e BERAP 2025	Expl.	99	99	111	111
Europees Voetbal		Expl.	472	0	0	0
Weerbaarheidsopgave	2e BERAP 2025	Expl.	116	0	116	0
Demonstraties	VJN 2025	Expl.	395	0	395	0
Programmakosten ASW/KSDS	Coalitieakkoord 2022-2026	Expl.	722	128	594	0
Onttrekking reserve Cameratoezicht	2e BERAP 2025	Res.	0	150	0	150
Passende Ondersteuning en opvang						
Living lab Eerst een thuis	PB 2025	Expl.	1.508		1.984	
Extra opvangplekken Maatschappelijke opvang	VJN 2024	Expl.	2.685		2.685	
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid						
Reserve toeristenbelasting	VJN 2024	Res.	500		500	
Coalitieakkoord verdichten en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU	PB 2024	Expl.	1.000		1.000	
Twee stedelijke upcycle centra	PB 2024	Expl.	715	715	715	
Versterken vestigingsklimaat circulaire bedrijven	Coalitieakkoord 2022	Expl.	100	211	100	560
Circulaire Grondstoffen Corridor	2e BERAP 2024	Expl.	137		560	
Incidentele rijksbudgetten (alleenverdienersproblematiek, suppletie energietoeslag, problematische schulden)	PB 2025	Expl.	2.845		2.845	
vrijval voorzienining dubieuze debiteuren BUIG	PB 2025	Expl.		1.135		
Bijdragen van regionale partners ten behoeve van de Arbeidsmarktregio Midden Utrecht	PB 2025	Expl.		577		0
Kansrijk opgroeien						
Energielasten 2023-2025	PB 2023	Expl.	269		269	
Tijdelijke huisvesting door groei van de stad	VJN 2022	Expl.	1.000		1.000	
Netcongestie onderwijshuisvestingsprojecten	VJN 2024	Expl.	169		169	

x € 1.000

Omschrijving	Bron	Expl. / Res.	Realisatie 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Begroting 2025 Lasten	Begroting 2025 Baten
Utrecht Leert! (coalitieakkoord 2022-2026)	PB 2024	Expl.	150		150	
Verbeteren aansluiting MBO en arbeidsmarkt (coalitieakkoord 2022-2026)	PB 2024	Expl.	300		300	
Jongerenontmoetingsplek	PB 2024	Expl.	221		226	
Levendige en gezonde stad Doelstelling 1 Nieuwkomers						
SPUK LVV		Expl.		1.891		1.300
Inburgering Rijksbaten		Expl.		0		2.076
SPUK Oekraine		Expl.	25.988	25.682	29.955	29.649
EU-arbeidsmigranten		Expl.	2.089		911	
Doelstelling 7 Volksgezondheid						
Incidentele middelen Coalitieakkoord 2022-2026:						
- Stevige inzet op Mentale gezondheid	2e BERAP 2022	Expl.	375		705	
- Inzet op preventie vechtscheiding	2e BERAP 2022	Expl.	122		100	
- Gezond ouder worden	2e BERAP 2022	Expl.	195		360	
- Versterken inzet leefstijlprogramma's gezonde leefstijl	2e BERAP 2022	Expl.	503		536	
- Transkliniek/zorg Utrecht Pilot	2e BERAP 2022	Expl.	80		85	
- Schoollunches	2e BERAP 2022	Expl.	805		1.237	
SPUK GALA	2e BERAP 2023	Expl.	2.052	2.052	2.176	2.176
Project Modernisering Sekswerkbeleid	VJN 2023	Expl.	329		637	
Extern gefinancierde projecten (Vesta, Cultivate, Equal life, ZonMW)		Expl.	918	898	857	857
Inzet Pilot "Wijkgerichte vaccinatie aanpak	VJN2025	Expl.	310			
Doelstelling 8: Aanbod Cultuur						
Betaalbare huisvesting creatieve sector	VJN 2022	Expl.	170	0	157	0
Programma Nachtsector	VJN 2022	Expl.	106	0	200	0
Culturele regiovorming		Expl.	130	0	130	0
Doelstelling 9: Deelname en bezoek Cultuur						
Beheer Domplein 4-5	VJN 2023	Expl.	658	374	200	0

x € 1.000

Omschrijving	Bron	Expl. / Res.	Realisatie 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Begroting 2025 Lasten	Begroting 2025 Baten
Doelstelling 10: Vastgoed						
Taakstelling Domplein 4	VJN 2023	Expl.	100	0	100	0
Coalitieakkoord: Versnellen verduurzamen vastgoed	PB 2024	Expl.	100		100	
Coalitieakkoord: Vastgoedorganisatie aansluiten op behoefte maatschappelijke partijen	PB 2024	Expl.	100		100	
Coalitieakkoord: Ondersteuning digitale vaardigheden	PB2024	Expl.	500		500	
Calamiteit Utrechts Vastgoed		Expl.	666		0	
Mutatie reserve calamitieten		Res.		666		0
Gemiste huuropbrengsten a.g.v. leegstand Utrechtse Vastgoed		Expl.	1.959		0	
Mutatie reserve Leegstand Utrechts Vastgoed		Res.		1.959		0
Vervanging verlichting Stadskantoor in het kader van uitvoering energiemaatregelen (EML)	VJN 2023	Expl.	0		1.000	
Onttrekking reserve Stadskantoor in verband met vervangen verlichting Stadskantoor in het kader van uitvoering energiemaatregelen (EML)	VJN 2023	Res.		0		1.000
Extra dotatie voorziening planmatig onderhoud	JR 2022	Expl.	550		550	
Afkoop huurovereenkomst		Expl.		400		
Algemene Middelen en overhead						
Wet Open Overheid	VJN 2022	Expl.	1.500		1.500	
Handhavingdossier Binnenstad	VJN 2024	Expl.	331		654	
Incidentele Energie lasten stadskantoor	PB 2023	Expl.	660		1.115	
Totaal			**103.036**	**84.916**	**110.565**	**82.550**

Toelichting op de tabel incidentele baten en lasten

Betrouwbare overheid

- POK-middelen rechtsbeschermingssysteem (U-radar): Het rijk heeft van 2022 tot 2027 middelen beschikbaar gesteld voor de verbetering van de dienstverlening in het kader van de lessen uit de toeslagenaffaire kinderopvang. Dit budget van 0,090 miljoen euro is beschikbaar voor 2e actielijn, specifiek de eerstelijns klachtenafhandeling (U-radar voorheen Stadskamer)
- Pok middelen systeemleren (0,115 miljoen euro): Het rijk heeft vanaf 2022 tot 2027 middelen beschikbaar gesteld voor de verbetering van de dienstverlening in het kader van de lessen uit de toeslagenaffaire kinderopvang.
- Samen Stad maken: vanuit Coalitieakkoord 2022-2026 is 0,098 miljoen euro beschikbaar gesteld en dit is besteed in 2025.
- Wijk- en Buurtaanpak: vanuit Coalitieakkoord 2022-2026 is 1,377 miljoen euro beschikbaar gesteld. Op dit budget is in 2025 1,212 miljoen euro besteed.
- Burgerberaad uitvoering adviezen: bij Voorjaarsnota 2025 is 0,500 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de jaarwisseling 2025/2026. Samen met de afwikkeling van de jaarwisseling 2024/2025 is in 2025 op dit budget 0,532 miljoen euro besteed.
- Het Rijk heeft van 2022 tot 2027 POK middelen beschikbaar gesteld voor rechtsbescherming. Dit budget van 0,300 miljoen euro is in 2025 volledig besteed.
- SPUK-uitkering Regeling Kansrijke Wijk Overvecht. Totaal toegekend budget over 2025 is 2,793 miljoen euro. Op dit budget is in 2025 3,376 miljoen euro besteed. Er is meer besteed omdat er in 2023 en 2024 niet alle middelen uit de Regeling Kansrijke Wijk Overvecht zijn besteed.
- Regio Deal Vitale Wijken II: In 2025 zijn de eerste middelen voor de Regio Deal ontvangen vanuit het Rijk. IN 2025 zijn de eerste middelen € 0,331 mln. doorgezet naar de Provincie Utrecht.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

- Aanvullend op het Coalitieakkoord 2022-2026 zijn middelen beschikbaar gesteld voor het versterken van het Programmateam realisatie sociale huisvesting (voorheen Taskforce versneld toevoegen woonruimte). Van het budget voor 2025 van het Programmateam realisatie sociale huisvesting is door lagere personele lasten 1,001 miljoen euro besteed. Deze onderbesteding is onderdeel van het totaalresultaat van doelstelling 3 Huisvesting.
- Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar voor de beleidsprioriteiten de besteding is grotendeels in lijn met de begroting.
    - Taskforce versneld toevoegen woonruimte 0,500 miljoen euro
    - Bijzondere woonvormen 0,444 miljoen euro
    - Thuis voor iedereen 0,288 miljoen euro
    - Stimuleringsregeling studentenhuisvesting 0,162 miljoen euro
    - Pilot voorrang beroepsgroepen 0,043 miljoen euro 2024-2026
- Van de in de septembercirculaire beschikbaar gestelde middelen voor de Wet betaalbare huur is 0,076 miljoen besteed.
- Versterken huurteam: er zijn incidentele middelen toegekend zodat het huurteam meer meldingen kan oppakken en juridische ondersteuning kan bieden. Hiervan is in 2025 0,013 miljoen euro besteed.
- Uitvoeringsprogramma Beschermen bestaande woningvoorraad (0,726 miljoen euro): Door de effectieve aanpak is de langdurige leegstand met ruim 20% afgenomen, is een juist en actueel beeld van het woningbestand ontstaan en zijn er inzichten verkregen, zoals in de hoeveelheid eigenaren van tweede woningen en in administratieve leegstand bij particulieren en woningcorporaties. Sinds de invoering van opkoopbescherming is het aandeel buy-to-let sterk gedaald en er is een zichtbare trend van starters die meer woningen kopen.

- Flexpoolsubsidie Provincie Utrecht; diverse gebiedsontwikkelingen woningbouw gemeente Utrecht. De gemeente Utrecht heeft in 2025 een niet begrote incidentele bate van 0,822 miljoen euro gerealiseerd uit de Flexpoolsubsidie van de provincie Utrecht voor inzet van externe deskundigheid en ondersteuning bij diverse woningbouw- en gebiedsontwikkelingsprojecten.
- Economische meerwaarde bestemmingswijzigingen erfpachten woningcorporaties bij verkoop huurwoningen: met de woningcorporaties is – in lijn met het coalitieakkoord – een stop op de verkoop van sociale huurwoningen afgesproken met ingang van 1 januari 2024. Er blijft een kleinere stroom aan meerwaardeafdrachten bestaan, die begroot is op 1,027 miljoen euro. De ontvangen meerwaardeafdracht bedraagt 2,786 miljoen euro.
- Economische meerwaarde bestemmingswijzigingen erfpachten particulieren en Conversieregelingen erfpacht: afhandeling van de aanvragen uit de erfpachtconversieregelingen en bestemmingswijzigingen leiden tot incidentele baten van in totaal 7,378 miljoen euro.
- Verkoop en uitgifte van gemeentelijke eigendommen: de incidentele baten uit de verkoop en uitgifte van gemeentelijke eigendommen bedragen 0,201 miljoen euro.

Klimaatvriendelijke stad:

- CDOKE uitvoeringsbudget klimaatakkoord – Energietransitie: Voor de uitvoeringskosten van het klimaatakkoord zijn middelen van het Rijk ontvangen wat wordt besteed aan personele kosten. 7,084 miljoen euro realisatie en 8,344 miljoen euro begroot.
- Reserve Aardgasvrije wijken: Conform begroting is een bedrag van 3,9 miljoen euro onttrokken uit de reserve voor netcongestie.
- Specifieke uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma: Vanuit het Rijk is er een Specifieke Uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma ontvangen die wordt ingezet voor fysieke maatregelen om energie lasten van inwoners te verlagen. In 2025 is er een bedrag van 2,091 miljoen euro begroot. Er is 3,188 miljoen euro besteed.
- Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie: Vanuit het Rijk is er een Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie. In 2025 is een bedrag van 1,100 miljoen euro begroot. Er is 1,138 miljoen euro gerealiseerd.
- Specifieke uitkering herstructuring Volkshuisvestingsfonds: In 2025 is er een bedrag van 1,000 miljoen euro begroot. In 2025 is hier 0,403 miljoen euro van gerealiseerd.
- Reserve Utrechtse Energie: Conform begroting is een bedrag van 2,535 miljoen euro gestort in de reserve voor cofinancieringsverplichtingen en meerjarige subsidieregelingen.
- Netcongestie: In de Voorjaarsnota 2023 en 2025 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van de netcongestieproblematiek. In 2025 is 2,289 miljoen euro begroot en 2,037 miljoen euro gerealiseerd.
- Impuls uitvoeringskosten energietransitie: In het Coalitieakkoord 2022-2026 is in 2024 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten van de energietransitie, dit betreft onder andere de kosten voor Zon op Dak en de klimaatvisie. In 2025 is 1,67 miljoen euro begroot en gerealiseerd.

Duurzame Bereikbaarheid

- Bij de Programmabegroting 2023 is er budget voor de extreme prijsstijgingen van energielasten voor de jaren 2023 tot en met 2025 opgenomen. In 2025 is dit budget van 0,137 miljoen euro volledig besteed.

- Bij de programmabegroting is er 0,306 miljoen euro beschikbaar gesteld voor 2025 voor de opruimkosten van parkeerterrein Papendorp. Deze middelen waren onderdeel van de parkeerbegroting in het MPR2021 en zijn niet besteed.
- In 2024 is het beheer van de parkeergarage Springweg tijdelijk (voor 4 jaar) bij de Vastgoedorganisatie komen te liggen. De exploitatielasten zijn als incidentele lasten in de begroting opgenomen. Na 4 jaar zal de parkeergarage gesloopt worden.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

- Diverse subsidies Bodem (SPUK): 4.700 miljoen euro baten en lasten gerealiseerd in 2025, voor bijvoorbeeld projecten inzake gebiedsgericht grondwaterbeheer, diverse spoedlocaties, de Nedereindseplas en het Griftpark. Het Rijk heeft aangegeven dat de overgebleven middelen in 2026 herbestemd mogen worden en dus ook in 2026 (en verder beschikbaar zijn).
- Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing StimuleringsTender Energie en Kwaliteit (ISV-STEK): 0,122 miljoen euro baten en lasten gerealiseerd in 2025.
- Regionale aanpak Laadinfrastructuur (SPUK): voor de regionale aanpak Laadinfrastructuur zijn middelen van het rijk ontvangen. 0,655 miljoen euro realisatie en 0,497 miljoen begroot in 2025.
- Schone Lucht Akkoord (SPUK): voor diverse regelingen binnen het Schone Lucht Akkoord zijn middelen van het rijk ontvangen. 0,152 miljoen euro realisatie en 0,481 miljoen begroot. Bij de 2e bestuursrapportage 2025 zijn per abuis de volledig beschikte bedragen aan baten en lasten voor begroot in plaats van de resterende middelen in 2025.
- Schoon en Emissieloos Bouwen (SPUK): voor diverse regelingen binnen de regeling stimulering Schoon en Emissieloos Bouwen zijn middelen van het Rijk ontvangen. 0,1 miljoen realisatie waar van nul begroot in 2025. De reden hiervan is dat oorspronkelijk de middelen terugbetaald moesten worden, maar eind december 2025 bleek verlenging tot eind 2025 nog mogelijk.
- Ravellaan: Vanuit het Meerjaren Groenprogramma dragen we bij aan de uitvoering van dit project, gedekt vanuit de middelen die beschikbaar zijn gesteld in de VJN 2021. In 2025 zijn er geen uitvoeringskosten gerealiseerd. Deze bijdrage schuift daarmee door naar het jaar waarin uitvoering plaatsvindt.
- Groeimiddelen aanbod Natuur- en milieueducatie: Bij de Voorjaarsnota 2024 is besloten dat Utrecht Natuurlijk niet wordt meegenomen in het groeikader, echter is er wel besloten dat er voor de periode 2024-2026 extra middelen beschikbaar worden gesteld. In 2025 is deze 0,365 miljoen zowel begroot als gerealiseerd.
- Rijksmiddelen tijdelijke regeling capaciteit voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) (1,087 miljoen euro): voor de uitvoeringskosten van het klimaatakkoord zijn middelen van het rijk ontvangen. Hiervan is in 2025 0,676 miljoen euro besteed. Verder zijn voor de zero emissie zone middelen van het rijk ontvangen. Hiervan is 0,411 miljoen euro besteed.
- Icoonprojecten Gedeelte van Rondje Stadseiland en Groene Ommetjes: de gerealiseerde kosten van respectievelijk 0,267 miljoen euro en 0,233 miljoen euro zijn grotendeels in lijn met de begroting.
- Prullenbakvergoeding 2024-2026 (0,264 miljoen euro): in 2022 is de zwerfafvalvergoeding gestopt. Per 2023 is hier een gedeeltelijke vervanging voor in de plaats gekomen in de vorm van de prullenbakkenvergoeding. Hiermee is voor een belangrijk deel het Actieplan Utrecht Schone Stad gefinancierd. Na 2026 zal de vergoeding opnieuw worden vastgesteld.
- 0,254 miljoen euro lasten Coalitieakkoord Digitale Weerbaarheid overeenkomstig Coalitieakkoord 2022-2026.

- Icoonproject Krommerijnlinie Landschap: eind 2025 is de Maatwerkovereenkomst Uitvoeringsprogramma Krommerijn Linielandschap (2025-2028) bestuurlijk vastgesteld. Het restant van de jaarlijkse bijdrage voor 2025 (0,133 miljoen euro) wordt verrekend in 2026.
- Loket meer groen in de straat: de kosten zijn lager uitgevallen dan begroot. Het benodigde budget is afhankelijk van het aantal bewonersinitiatieven. Dit aantal is lager dan waar in de begroting rekening mee is gehouden.
- 0,100 miljoen euro lasten Coalitieakkoord Impuls toegankelijkheid stadswater overeenkomstig Coalitieakkoord 2022-2026.
- Reserve Extra Groen: de afwijking in de dotatie aan de reserve Extra Groen bestaat uit het resultaat 2025 van Groen projecten (0,176 miljoen) en Spelen, Sporten en Bewegen projecten (1,470 miljoen).
- Reserve Investeringsimpuls RSU: 0,142 miljoen euro gestort in de reserve Investeringsimpuls RSU
- Subsidies Meerjaren Groenprogramma: in 2025 zijn een aantal subsidies ontvangen die niet zijn begroot van in totaal 0,325 miljoen euro. Deze subsidies zijn bestemd en ingezet voor o.a. de vergroening van schoolpleinen, vergroening in Overvecht, het aanleggen van faunapassages en loopplanken en het stimuleren van bewonersinitiatieven om de gevolgen van klimaatverandering aan te pakken.
- Uitvoering taken RUD: bij de Voorjaarsnota 2025 is een knelpunt ingediend voor de meerkosten inzake de over te dragen taken naar de omgevingsdienst Utrecht. Voor 2025 is een bedrag van 0,510 miljoen euro toegezegd, deze middelen zijn ook besteedt.

Veilige Stad

- Specifieke uitkering van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, Preventie met Gezag middelen 6,474 miljoen euro begroot en 5,142 miljoen euro gerealiseerd. De lagere baten en lasten zijn het gevolg van verlenging van de subsidieperiode tot 1 juni 2026.
- Subsidietoekenning 2023-2025 Re-integratie Officier (RIO) en Integrale Persoonsgerichte Toeleiding Arbeid (IPTA)is conform begroot 0,551 miljoen euro.
- De realisatie van de subsidie Versterkingsgelden (Nationale Coördinator Terrorisme en Veiligheid) ten behoeve van de lokale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme is 0,488 miljoen euro en 0,587 miljoen euro begroot. De lagere lasten zijn het gevolg van uitgestelde activiteiten.
- De subsidie Overlastgevende en criminele asielzoekers is 0,510 miljoen euro begroot en 1,068 miljoen euro gerealiseerd. Deze hogere lasten zijn gerealiseerd aangezien gedurende het boekjaar aanvullende middelen zijn ontvangen (DU en SPUK) die niet begroot zijn.
- De subsidie Aanpak Criminele Machtsstructuren is niet begroot. De realisatie is 0,348 miljoen euro. Deze middelen zijn verkregen middels de septembercirculaire (DU).
- De realisatie van de subsidie Samen erop af Team (ZonMW 2024-2027) van 0,099 miljoen euro is in lijn met de begroting.
- In 2025 zijn incidenteel kosten gemaakt voor Europees Voetbal FC Utrecht van 0,472 miljoen euro. Deze lasten zijn niet begroot.
- Vanuit het incidentele resultaat op de VRU 2025 is een incidenteel budget vrijgemaakt voor de Weerbaarheidsopgave. De realisatie is conform begroting van 0,116 miljoen euro.
- De lasten m.b.t. demonstraties zijn conform begroting 0,395 miljoen euro. In 2025 is vanuit de VJN incidenteel aanvullend budget toegekend.
- Voor het programma aanpak Amsterdamsestraatweg (ASW) / Kanaalstraat en Damstraat is de realisatie 0,722 miljoen euro en er was 0,594 miljoen euro begroot. De hogere lasten zijn onder andere het gevolg van hogere personele kosten en additionele lasten voor Gevelreclame ASW. Tegenover de hogere lasten staat een incidentele bijdrage van de Wijkontwikkelmaatschappij (WOM) van 0,128 miljoen euro.

- In 2025 is een bedrag van 0,150 miljoen euro onttrokken uit de reserve Cameratoezicht.

Passende ondersteuning en opvang

- Living lab Eerst een thuis: in 2020 en 2021 zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld vanuit het Rijk voor de aanpak van dak- en thuisloosheid (totaal 22,4 miljoen euro). De middelen worden meerjarig ingezet voor Eerst een thuis. In 2025 is er voor 1,984 miljoen euro aan lasten begroot en voor 1,508 miljoen euro gerealiseerd.
- In de VJN 2024 zijn voor 4 jaar (tot en met 2027) middelen toegezegd voor het realiseren van extra plekken voor maatschappelijke opvang (jaarlijks 2,685 miljoen).

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

- In de Voorjaarsnota 2024 zijn middelen beschikbaar gemaakt voor reserve Toeristenbelasting (0,500 miljoen euro).
- OMU: In het Coalitieakkoord is 1,0 miljoen euro beschikbaar gesteld voor verdichten en verduurzamen bedrijventerreinen. Deze middelen zijn besteed.
- Twee stedelijke upcycle-centra: De middelen vanuit PB2024 van 0,715 miljoen euro zijn in 2025 in een vaste activa reserve gestort.
- Versterken vestigingsklimaat circulaire bedrijven: Vanuit het Coalitieakkoord is tot en met 2025 jaarlijks een budget beschikbaar gesteld voor versterken van het vestigingsklimaat circulaire bedrijven (voor 2025 0,500 miljoen euro). Bij de 2e BERAP 2025 is 0,400 miljoen euro doorgeschoven naar 2026 om het verwachte tekort van 2026 te verkleinen. De begrote 0,100 miljoen euro is besteedt.
- Circulaire Grondstoffen Corridor: Vanuit de EFRO ontvangen we subsidie voor de Circulaire Grondstoffencorridor. De lasten van 0,137 miljoen euro zijn lager dan begroot, vanwege vertragingen in diverse deelprojecten. Bij de EFRO is inmiddels een nieuwe planning ingediend, met een verlenging naar 2026.
- Via de decentralisatie uitkeringen is voor de alleenverdienersproblematiek, suppletie energietoeslag en problematische schulden is 2,845 miljoen euro beschikbaar gesteld in 2025. Hiermee zijn de toegestane lasten verhoogd.
- (gedeeltelijke) vrijval voorziening dubieuze debiteuren BUIG leidt tot een incidentele baat van 1,135 miljoen euro.
- Binnen de arbeidsmarktregio Midden Utrecht wordt gewerkt aan een gezamenlijke agenda. In 2025 ontvangen bijdragen van de partners leidden tot 0,577 miljoen euro hogere baten.

Kansrijk Opgroeien

- Bij de Programmabegroting 2023 is er budget (0,269 miljoen euro) voor de extreme prijsstijgingen van energielasten voor de jaren 2023 tot en met 2025 opgenomen. In 2025 is dit budget volledig besteed.
- In het groeikader zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar om, naast voor de permanente huisvesting, ook voor de tijdelijke huisvesting van onderwijs een budget op te nemen. Daarom is besloten dat deze tijdelijke huisvesting in het vervolg als knelpunt van 1mln euro wordt aangedragen vanuit het Programma Onderwijs bij de jaarlijkse integrale afweging Voorjaarsnota, met ingang van de Voorjaarsnota 2022. De kosten hebben betrekking op de uitvoering van de reguliere wettelijke taak en zijn besteed conform begroting.
- In de Voorjaarsnota 2024 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld om de problematiek rondom netcongestie het hoofd te bieden bij het realiseren van onderwijshuisvesting en de maatschappelijke voorzieningen die daarmee verbonden zijn. Het begrote budget van 0,169 miljoen euro is volledig besteed.
- In het coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,150 miljoen euro beschikbaar gesteld voor Utrecht Leert!.

- In het coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,300 miljoen euro beschikbaar gesteld voor verbeteren aansluiting MBO en arbeidsmarkt.
- Realiseer jongerenontmoetingsplekken: In de gemeentedraadvergadering van 11 juli 2024, met kenmerk 12308782, werd incidenteel budget van 0,226 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het realiseren van een visie op jongerenontmoetingsplekken. In 2024 is echter slechts 0,005 miljoen euro van het budget gebruikt voor de uitvoering van een Quick Scan. Het resterende bedrag is overgeheveld naar 2025. In 2025 heeft daadwerkelijke renovatie van de jongerenontmoetingsplekken plaats gevonden.

Levendige en gezonde stad

Doelstelling 1: Nieuwkomers

- In de VJN 2025 zijn rijksbijdragen voor de LVV begroot, werkelijk is er een SPUK ontvangen die 0,591 miljoen hoger is dan deze verwachte rijksbijdrage.
- In de VJN 2025 zijn rijksbijdragen voor het knelpunt Inburgering begroot van 2,076 miljoen, hier zijn geen rijksbijdragen voor ontvangen.
- Vanuit de SPUK Oekraïne is minder inzet gepleegd op begeleiding, beveiliging en recreatieve en educatieve activiteiten door sociaal beheerders. Dit leidt tot een verschil van 3,967 miljoen.
- Op basis van de septembercirculaire 2025 is extra inzet gepleegd op de opvang van EU (arbeids)migranten. De totale incidentele lasten komen daarmee uit op 2,089 miljoen euro.

Doelstelling 7: Volksgezondheid

- Incidentele Coalitiemiddelen: in totaal bedragen deze in 2025 op de begroting 3,0 miljoen euro. De bestedingen liggen ongeveer een miljoen euro lager. Resterende middelen zijn besteed om uitvoeringsplannen voor de speerpunten te kunnen uitvoeren en ambities van de Beleidsnota Volksgezondheid te kunnen realiseren.
- SPUK GALA gelden van 2,176 miljoen euro (voor Volksgezondheid). Het grootste deel van de middelen is besteed. Eind 2025 is bekend geworden dat van de SPUK GALA budgetten 2025 maximaal 10% naar het volgende jaar meegenomen mag worden. Daar is bij diverse onderdelen gebruik van gemaakt.
- Project Modernisering Sekswerkbeleid: Het budget was 0,637 miljoen euro, de bestedingen waren 0,329 miljoen euro. Uitvoering van Project Modernisering Sekswerkbeleid (inclusief Kleinschalig sekswerkbedrijf in Parkeergarage Paardenveld) loopt anders dan gepland. De uitwerking van onderdeel Sekswerk in Paardenveld is na de zomer 2025 gestart en loopt zoals verwacht over de jaarwisseling heen, met in de planning om in 2026 de tender te starten.
- Extern gefinancierde projecten (Europese gelden, ZonMw-gelden, GGD GHOR): begroot was 0,857 miljoen euro, gerealiseerde bestedingen waren 0,918 miljoen euro. Het betreft lasten waar tegenover baten staan. Baten liggen iets lager dan de lasten. Cumulatief, over de looptijd van de projecten, gezien zijn de baten en lasten voor de projecten in evenwicht.
- De middelen van Pilot "Wijkgerichte vaccinatie aanpak" zijn via het Gemeentefonds ontvangen maar niet tijdig verwerkt in de begroting van Volksgezondheid. Voor 2025 bedragen de middelen 0,310 miljoen euro.

Doelstelling 8: Aanbod Cultuur

- Betaalbare huisvesting creatieve sector. Vanuit het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor betaalbare huisvesting klein mkb en creatieve sector. In 2025 zijn vanuit dit budget o.a. 3 subsidies verstrekt ten behoeve van culturele broedplaatsen in Utrecht.
- Programma nachtsector. Vanuit het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de culturele nachtsector. In 2025 zijn er vanuit dit budget o.a. 19 subsidies verstrekt in het kader van de nadere regel ‘Nachtcultuur versterken’.

- Culturele regiovorming. In 2019 heeft het ministerie van OCW besloten om geld beschikbaar te stellen voor de proeftuin van de stedelijke culturele regio Utrecht. De gemeente Utrecht, de provincie Utrecht en de gemeente Amersfoort participeerden in de proeftuinen die zijn voortgekomen uit de profielen voor de culturele stedelijke regio. Zij matchten gezamenlijk het bedrag van OCW. In 2025 zijn vanuit dit budget o.a. 7 subsidies verstrekt ten behoeve van culturele broedplaatsen in de provincie Utrecht.

Doelstelling 9: Deelname en bezoek Cultuur

- Beheer Domplein 4-5. Bij de Voorjaarsnota 2023 is besloten om in 2024 en 2025 jaarlijks 0,2 miljoen euro beschikbaar te stellen voor het beheer van het Domplein 4. In 2025 zijn hier o.a. de beheerkosten van VGE uit gedekt. Deze kosten zijn verder voor een groot deel gedekt vanuit inkomsten uit verhuur van ruimtes aan o.a. muziekdocenten en de Theaterschool Utrecht.

Doelstelling 10: Vastgoed

- Taakstelling voor Domplein 4 conform de Voorjaarsnota 2023.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2023-2026 jaarlijks 0,100 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het versnellen verduurzamen vastgoed, voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,100 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het aansluiten van de vastgoed organisatie op de behoefte van maatschappelijke partijen en voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,500 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van digitale vaardigheden. Deze middelen zijn conform begroting besteed.
- In de kostprijsdekkende huurberekening zit een opslag van 0,70% om kosten die voortkomen uit calamiteiten mee te kunnen dekken. Van deze opslag wordt jaarlijks 0,315 miljoen euro gereserveerd. Ultimo 2025 is er 0,666 miljoen euro onttrokken aan de reserve, ter dekking van de gerealiseerde kosten.
- De vastgoedportefeuille heeft altijd te maken met leegstand. Een zekere mate van leegstand is noodzakelijk om de flexibiliteit te hebben om snel huisvesting mogelijk te maken. Jaarlijks wordt een percentage van de huuropbrengsten gereserveerd. De huurderving ultimo 2025 betreft 1,959 miljoen euro en dit bedrag is onttrokken aan de reserve.
- Van de 1 miljoen euro voor de nieuwe aanschaf en ombouw van verlichting op het Stadskantoor, in het kader van Werken 3.0.
- De onttrekking van 1 miljoen is voor de vervroegde afschrijving (de-activering) van bestaande armaturen die verdwijnen. Deze de-activering (en dus onttrekking) zal echter pas op zijn vroegst in 2026 plaatsvinden, nadat de nieuwe LED verlichting klaar is onder programma Werken 3.0.
- 2e Bestuursrapportage 2023: In afstemming met de accountant is bij de jaarafsluiting 2022 een extra bedrag van 0,550 miljoen euro toegevoegd aan de voorziening als onderdeel van een extra meerjarige egaliserende toevoeging, zodat de voorziening ook in de toekomst toereikend is. Ook in de jaren 2023-2025 zal jaarlijks een extra toevoeging aan de voorziening plaatsvinden. Met deze mutatie storten we voor deze jaren 0,550 miljoen euro extra in de voorziening planmatig onderhoud.
- Eénmalige afkoopsom door voortijdige beëindiging van een huurovereenkomst. De afkoopsom bedraagt 0,400 miljoen euro.

Algemene Middelen & Overhead

- De 1,5 miljoen euro incidentele middelen voor Wet Open Overheid, welke hernoemd is naar "Informatie Op Orde" zijn volledig besteed in 2025..
- Handhavingsdossier Binnenstad: Bij de Voorjaarsnota 2024 is er 0,654 miljoen euro per jaar toegekend tot en met 2028. De procedures bij de Raad van State zijn meer dan een half jaar vertraagd waardoor er in 2025 0,323 miljoen euro van dit budget resteert. In het eerste

kwartaal 2026 worden er een aantal uitspraken verwacht, die om juridische vervolgacties vragen.

- Incidentele Energie Lasten stadskantoor: Van het incidentele budget van 1,115 miljoen euro is er in 2025 0,66 miljoen euro. besteed omdat de energieprijzen inmiddels gestabiliseerd zijn. Het restant komt ten gunste van algemene middelen.

Overzicht van structurele onttrekkingen en stortingen in de reserves

Omschrijving	Onttrekking 2025	Storting 2025
Reserve ten bate van vaste activa	552	9.769
Structurele onttrekking grondexploitatie	2.367	0
Totaal	**2.919**	**9.769**

Vanuit de gemeentelijke grondexploitaties vindt jaarlijks een afdracht plaats door middel van een onttrekking aan de reserve Grondexploitatie.

Topinkomens

Op basis van de Wet Normering van Topinkomens (WNT) is het verplicht het inkomen van 2 functies te verantwoorden. Dit zijn de gemeentesecretaris en de griffier. Ook mogen medewerkers in andere functies niet boven de normering uit komen. Het inkomen dat wordt getoond, is de bruto uitbetaling (bruto plus belastbare onkosten) en de pensioenpremie (beloningen betaalbaar op termijn).
Conform de WNT mogen de bestuurders geen inkomen hebben boven de normering van 246.000 voor 2025. Hiervan is bij de gemeente Utrecht geen sprake.

	Gemeente -secretaris M.J. Ruis	Griffier M.Y. Israel
Bezoldiging 2025		
Aanvang en einde functievervulling in 2025	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	181.340	139.157
Beloningen betaalbaar op termijn	23.385	23.183
Subtotaal	**204.725**	**162.340**
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum	246.000	246.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedragen		
Totaal bezoldiging 2025	**204.725**	**162.340**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt
Bezoldiging 2024		

	Gemeente -secretaris M.J. Ruis	Griffier M.Y. Israel
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 31/12	1/12 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	176.186	11.820
Beloningen betaalbaar op termijn	23.457	1.941
Subtotaal	**199.643**	**13.761**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	19.735
Totaal bezoldiging 2024	**199.643**	**13.761**

Balans

Balans

Activa

x € 1.000

Activa	Stand per 31-12-2024	Stand per 31-12-2025
Vaste activa	**2.107.573**	**2.251.950**
Immateriële vaste activa	**7.297**	**7.820**
• Kosten van onderzoek en ontwikkeling	4.030	5.165
• Bijdrage aan activa van derden	3.267	2.655
Materiële vaste activa	**2.053.034**	**2.198.664**
• met economisch nut	1.802.673	**1.881.179**
• met economisch nut waarvoor een heffing wordt geheven	36.346	37.098
• met maatschappelijk nut	214.015	280.390
Financiële vaste activa	**47.242**	**45.466**
• Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	13.180	13.189
• Overige langlopende leningen	33.855	32.070
• Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	207	207
Vlottende activa	**388.846**	**390.072**
Voorraden	**108.192**	**99.318**
• Grond- en hulpstoffen	336	530
• Onderhanden werk	107.738	98.824
• Gereed product en handelsgoederen	118	-36
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**161.091**	**177.071**
• Vorderingen op openbare lichamen	90.144	95.441
• Uitzettingen in ’s Rijks schatkist	0	0
• Rekening-courant met niet-financiële instellingen	7.754	8.102
• Overige vorderingen	63.193	73.528
Liquide middelen	**2.699**	**4.096**
• Kas	64	52
• Bank	2.635	4.044
Overlopende activa	**116.864**	**109.587**
• Nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen	16.246	32.088
• Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	100.618	77.499
Totaal activa	**2.496.419**	**2.642.022**
Recht op verliescompensatie Vennootschapsbelasting	0	0

Passiva

x € 1.000

Passiva	Stand per 31-12-2024	Stand per 31-12-2025
Vaste passiva	**1.797.144**	**1.910.505**
Eigen vermogen	**624.201**	**675.759**
• Algemene reserve	136.131	105.029
• Bestemmingsreserves	455.456	516.160
• Gerealiseerd resultaat	32.614	54.570
Voorzieningen	**111.490**	**113.337**
• Verplichtingen en verliezen	38.172	35.056
• Vanwege risico's	9.857	17.863
• Vanwege egalisatie	18.669	16.710
• Bijdragen aan vervangingsinvesteringen in relatie tot heffingen	33.290	34.165
• Van derden ontvangen bestemmingsbedragen	11.502	9.543
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**1.061.453**	**1.121.409**
• Obligatieleningen	141.000	151.000
• Onderhandse leningen van openbare lichamen	90.000	115.000
• Onderhandse leningen van binnenlandse banken	818.000	838.000
• Door derden belegde gelden	205	204
• Waarborgsommen	12.248	17.205
Vlottende passiva	**699.275**	**731.517**
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**199.516**	**162.347**
• Kasgeldleningen	164.000	131.500
• Bank en giro	0	233
• Overige kortlopende schulden	35.516	30.614
Overlopende passiva	**499.759**	**569.170**
• Nog te betalen bedragen	136.587	146.876
• Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen	322.926	362.728
• Overige vooruit ontvangen bedragen	40.246	59.566
Totaal passiva	**2.496.419**	**2.642.022**
Borgstellingen en garantstellingen	2.559.730	2.798.223

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin regels voor het financiële beleid en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening.

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de onderstaande balanshoofden anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De baten uit het gemeentefonds worden verantwoord op basis van de toekenningen van het Rijk. Deze toekenningen worden gecommuniceerd via de circulaires en verwerkt in de betaalspecificaties.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van de BBV-richtlijn over het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.
Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) int en aan de gemeente Utrecht afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2025 van de commissie BBV het volgende:
Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid en het naleven van het voorwaardencriterium bij de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.
Dit betekent dat de gemeente bij de verantwoording van deze eigen bijdragen steunt op de informatie van het CAK en niet zelfstandig geheel sluitend de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de eigen bijdragen hoeft te controleren.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op grond van de aanschafwaarde, verminderd met afschrijvingen.
Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Op 18 februari 2021 is de Nota Beheer Openbare Ruimte (BOR) vastgesteld door de raad.
Met het vaststellen van deze nota heeft de raad ook de financiële strategie vastgesteld, waarbij de gemeente de investeringen van objecten in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut boven 0,1 miljoen euro activeert en afschrijft overeenkomstig een realistische weergave van de verwachte levensduur. De betreffende categorieën uit de Nota BOR zijn opgenomen in de afschrijvingstabel die op 21 december 2021 door het college is vastgesteld.

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op grond van de aanschafwaarde, verminderd met specifieke investeringsbijdragen van derden en afschrijvingen. De afschrijvingen vinden plaats volgens de annuïtaire en lineaire methode.

Materiële vaste activa hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut genereren geen inkomsten, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

Materiële vaste activa
De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de door ons vastgestelde afschrijvingstabel:

Categorieën		Noot E/M1)	Annuïtair/ Lineair	Afschr.-duur (jaren)
Code	**Gronden en terreinen**			
20 010	Gronden en terreinen niet zijnde parkeerterreinen	E		Geen afschrijving
20 020	Parkeerterreinen	E	Lineair	10
20 030	25% van de cascowaarde van ondergrondse parkeergarage	E		Geen afschrijving
20 090	Lopende investeringen gronden en terreinen	E		Geen afschrijving
Code	**Woonruimten**			
21 010	Woonruimten	E	Annuïtair	40
21 020	Restauratie/renovatie van permanente woonruimten en monumenten	E	Annuïtair	20
21 090	Lopende investeringen in woonruimten	E		Geen afschrijving
Code	**Bedrijfsgebouwen**			
22 010	Bedrijfsgebouwen met een economische levensduur van 40 jaar. Dit betreft onder andere: kantoorpanden, bedrijfsloodsen, scholen, peuterspeelzalen, sociale en culturele voorzieningen, broedplaatsen voor startende ondernemers, zwembaden, sportvoorzieningen en monumenten. Met uitzondering van parkeergarages	E	Annuïtair	40
22 015	Opstallen gemeentewerven (afvalscheidingsstations)	E	Annuïtair	10

Categorieën		Noot E/M1)	Annuïtair/ Lineair	Afschr.-duur (jaren)
22 020	Parkeergarages	E	Annuïtair	40
22 040	Restauraties/renovaties van semi-permanente bedrijfsgebouwen	E	Annuïtair	10
22 030	Restauraties/renovaties van permanente bedrijfsgebouwen en monumenten	E	Annuïtair	20
22 050	Restauraties/renovaties die de economische levensduur van permanente bedrijfsgebouwen met 30 jaar verlengen	E	Annuïtair	30
22 090	Lopende investeringen bedrijfsgebouwen	E		Geen afschrijving
Code	**Grond- weg- en waterbouwkundige werken**			
23 010	Aanleg, reconstructie, renovatie verhardingen inclusief ondergrond	M	Lineair	40
23 020	Aanleg, reconstructie, renovatie civiele constructies	M	Lineair	50
23 025	Aanleg, recon Werven	M	Annuitair	50
23 090	Lopende investeringen grond- weg- en waterbouwkundige werken	M		Geen afschrijving
23 510	Riolering: aanleg en vervanging	E	Annuïtair	40
23 520	Sportterreinen: aanleg en inrichting	E	Annuïtair	30
23 530	Sportvelden: aanleg en inrichting toplaag	E	Annuïtair	12
23 590	Lopende investeringen riolering en sportterreinen	E		Geen afschrijving
Code	**Vervoermiddelen**			
24 010	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 5 jaar. Dit betreft onder andere: personenwagens, bestelwagens (5 jaar), tractoren, grote en kleine inzamelvoertuigen voor intensief gebruik en tweedehands grote inzamelvoertuigen	E	Lineair	5
24 020	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 8 jaar. Dit betreft onder andere: grote en kleine inzamelvoertuigen voor normaal gebruik, vrachtwagens en grote aanhangwagens	E	Lineair	8
24 030	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 10 jaar. Dit betreft onder andere: kleine aanhangwagens en bestelwagens	E	Lineair	10
24 040	Vervoermiddelen met een economische levensduur van 40 jaar. Dit betreft vaartuigen (bedrijfsboten) en vaartuigen casco	E	Lineair	40
24 090	Lopende investeringen vervoermiddelen	E		Geen afschrijving
Code	**Machines, apparaten en installaties**			
25 010	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 5 jaar. Dit betreft	E	Lineair	5

Categorieën		Noot E/M1)	Annuïtair/ Lineair	Afschr.-duur (jaren)
	onder andere veegmachines en opnamekoppen voor inzamelwagens			
25 015	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 6 jaar. Dit betreft onder andere opnamekoppen voor inzamelwagens	E	Lineair	6
25 020	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 7 jaar. Dit betreft onder andere: apparatuur parkeren	E	Lineair	7
25 030	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 8 jaar. Dit betreft onder andere: installaties parkeren	E	Lineair	8
25 035	Machines, gereedschappen, werktuigen met een economische levensduur van 10 jaar.	E	Lineair	10
25 040	Machines, apparaten en installaties gebonden aan gebouwen: Dit betreft onder andere: beveiligings-, verwarmings- en brandblusinstallaties	E	Annuïtair	10
25 050	Gebouwgebonden installaties: o.a. liften en klimaatinstallatie	E	Annuïtair	40
25 090	Lopende investeringen machines, apparaten, installaties met economisch nut	E		Geen afschrijving
25 510	Verkeersregelinstallaties (VRI's)	M	Lineair	10
25 520	Openbare verlichting	M	Lineair	25
25 590	Lopende investeringen machines, apparaten, installaties met maatschappelijk nut	M		Geen afschrijving
Code	**Informatie- en communicatietechnologie (ICT)**			
26 010	Hardware, grootschalig	E	Annuïtair	7
26 020	Hardware, kleinschalig	E	Lineair	5
26 030	OS Werkplek	E	Annuïtair	5
26 031	ICT infra inpandig (data- en telecommunicatie)	E	Annuïtair	7
26 040	ICT machines (PC’s, laptops, servers, data-opslag)	E	Annuïtair	5
26 050	Mobiele ICT apparatuur (telefoons en tablets)	E	Annuïtair	3
26 051	Overige telefonie	E	Annuïtair	7
26 060	Netwerken	E	Annuïtair	7
26 070	Verbindingen ICT infra lang (in en buiten pand tot aan patchkast)	E	Annuïtair	10
26 081	Firewall aanpassen, uitbreiden	E	Annuïtair	5
26 082	Netwerkauthenticatie	E	Annuïtair	7
26 090	Lopende investeringen ICT	E		Geen afschrijving
Code	Overige materiële vaste activa			
26 011	ICT grootschalig, software	E	Annuïtair	7
26 021	ICT kleinschalig, software	E	Lineair	5
	Kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde		Geen afschrijving, worden niet geactiveerd	

Categorieën		Noot E/M1)	Annuïtair/ Lineair	Afschr.-duur (jaren)
29 910	Overige materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	M	Lineair	15
29 911	Speeltoestellen	M	Lineair	15
29 912	Bomen en overig groen	M	Lineair	30
29 921	Inrichting van gebouwen, alsmede voorzieningen in en aan gebouwen en inventaris: bureaus, stoelen, kasten etc.	E	Annuïtair	10
29 920	Overige materiële vaste activa met een technische levensduur van 10 jaar: Dit betreft onder andere: binnenbak en toegangssysteem ondergrondse containers	E	Lineair	10
29 925	Overige materiële vaste activa met een technische levensduur van 15 jaar. Dit betreft onder andere: perscontainers	E	Lineair	15
29 930	Overige materiële vaste activa met een technische levensduur van 20 jaar. Dit betreft onder andere: betonputten ondergrondse container		Lineair	20
29 990	Lopende investeringen met een maatschappelijk nut	M		Geen afschrijving
29 991	Lopende investeringen met een economisch nut	E		Geen afschrijving

1) E=economisch nut; M=maatschappelijk nut

Contractueel overeengekomen kasstromen met betrekking tot de afkoop van erfpachten met een looptijd van langer dan tien jaar worden gewaardeerd tegen het in historisch perspectief behoedzame percentage van 4%. Dit percentage blijft voor de duur van de overeenkomst ongewijzigd.

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Erfpachtgronden voor welke de canon eeuwigdurend is afgekocht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. In geval periodieke canonbetalingen voor een tijdvak ineens worden afgekocht, zullen de afkoopsommen worden verantwoord onder de vaste schulden als vooruit ontvangen bedragen. Naar rato van de afkoopperiode zullen de afkoopsommen jaarlijks vrijvallen ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen leningen, verstrekt aan derden, worden gewaardeerd tegen het oorspronkelijk uitgeleende bedrag minus de ontvangen aflossingen. De belangen in gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen, evenals effecten worden gewaardeerd tegen de kostprijs. Indien deze duurzaam in waarde verminderen, wordt de waarde navenant aangepast.

Participaties in het aandelenkapitaal van naamloze en besloten vennootschappen (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Van een deelneming is op grond van artikel 1 lid e van het BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een naamloze of besloten vennootschap.

Voorraden

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

De voorraad gereed product en handelsgoederen wordt gewaardeerd tegen marktprijzen.

De onderhanden werken worden gewaardeerd tegen kostprijs en verminderd onder meer met de opbrengsten uit van derden ontvangen bijdragen, gronduitgiften en subsidies. De kostprijs bestaat uit directe kosten en eventueel de aan het werk toe te rekenen indirecte kosten en rente.

Voor verwachte negatieve resultaten op projecten wordt een voorziening getroffen. Voorzieningen voor verwachte tekorten van grondexploitatieprojecten worden bepaald tegen de nominale waarde van het verwachte tekort. Indien lasten van een project hoger zijn dan de baten per balansdatum, wordt de getroffen voorziening (deels) als waarde correctie verantwoord op de post voorraden. Ook zijn de in exploitatie genomen bouwgronden hieronder verantwoord.
Voor tussentijdse winstneming geldt de percentage of completion (POC) methode: Voor zover opbrengsten en kosten zijn gerealiseerd, moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen van het positieve saldo van de grondexploitatie op eindwaarde. Daarbij geldt nu (vanaf inwerkingtreding van de notitie 2023) een beperking van de tussentijdse winstneming tot uitsluitend de laatste 10 jaar van iedere grondexploitatie. Verder is het nu mogelijk om een bestemmingsreserve aan te leggen waar tussentijdse winstneming in opgenomen kan worden. Dit is volgens de BBV-richtlijnen (Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken, commissie BBV 2023).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

In 2024 heeft er een schattingswijziging plaatsgevonden voor de waardering van de voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren. In de oude situatie werd de voorziening bepaald op basis van het type vordering en alle openstaande vorderingen. Per vordering werd vastgesteld welk voorzieningspercentage gehanteerd moest worden op het openstaande bedrag van de vordering. Het percentage voor de voorziening kwam in deze schattingswijze uit op gemiddeld 70%. In de nieuwe situatie wordt het gemiddelde voorzieningspercentage bepaald op basis van de openstaande vorderingen van de afgelopen 10 jaar en de aflossingen voor deze jaren. Hier is voor gekozen, omdat een recentere periode een betere indicatie geeft over het terugbetaalgedrag van bijstandsdebiteuren dan de jaren ouder dan 10 jaar. In de nieuwe schattingswijze is de waardering van de voorziening gesteld op 41,75%. Dit is aanzienlijk lager dan de 70% in de oude schattingswijze. Alle vorderingen ouder dan 10 jaar zijn daarmee per definitie volledig voorzien.

Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking en worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De posten worden verantwoord tegen de nominale waarde. Het betreft bedragen die betrekking hebben op de jaren volgend op het verantwoordingsjaar, maar al in het verantwoordingsjaar of de

jaren daarvoor zijn voldaan; nog te ontvangen bedragen voor de jaren tot en met het verantwoordingsjaar en overige overlopende activa.

Eigen vermogen
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves en bestemmingsreserves, evenals het gerealiseerd resultaat.

Voorzieningen
Onder de voorzieningen zijn opgenomen de, op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. Hier zijn tevens de van derden ontvangen (verplicht te besteden) bijdragen opgenomen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies, tenzij bij de voorziening anders is aangegeven. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen.
De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer
De schulden worden gewaardeerd tegen het oorspronkelijk geleende bedrag minus de betaalde aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden tegen de nominale waarde gewaardeerd.

Overlopende passiva
De posten worden verantwoord tegen de nominale waarde. Het betreft bedragen die betrekking hebben op de jaren volgend op het verantwoordingsjaar, maar al in het verantwoordingsjaar of de jaren daarvoor zijn ontvangen; nog te betalen bedragen voor de jaren tot en met het verantwoordingsjaar en overige overlopende passiva.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In het onderdeel Borgstellingen zijn de borgstellingen gespecificeerd en toegelicht.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Kosten van onderzoek en ontwikkeling
De gemeente kan kosten van onderzoek en ontwikkeling activeren als:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren
- De uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Volgens het BBV kunnen voorbereidingskosten die worden gemaakt in de periode voordat een grondexploitatie wordt vastgesteld maximaal 5 jaar worden geactiveerd, mits de kosten voldoen aan een aantal voorwaarden. Deze voorwaarden staan in artikel 60 van het BBV en in paragraaf 5.3.2. van de notitie grondbeleid.
Op basis van deze voorwaarden zijn er per 31-12-2025 voorbereidingskosten voor 7 projecten geactiveerd als immaterieel vast actief. Dit zijn Gebiedsontwikkeling Galgenwaard en omgeving, Masterplan Overvecht Centrum, Merwedekanaalzone deelgebied 6, Strosteeg, P+R-locatie Overvecht, Gebiedsontwikkeling industrie en Deelgebied 6.

De geactiveerde kosten in 2025 zijn met ruim 1,1 miljoen euro vermeerderd en is er ultimo 2025 voor ruim 5 miljoen euro geactiveerd.
Nadat een grondexploitatie door de raad wordt geopend, worden de geactiveerde kosten ten laste van de grondexploitatie gebracht. Op het risico bij het niet doorgaan van de nog te openen grondexploitaties is de reserve grondexploitaties de achter vang.

x €1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2024 a	Herrubri-cering b	Vermeer-dering c	Bijdrage van derden d	Afschrijving e	Stand 31-12-2025 f = a+b+c-d-e
Merwedekanaalzone deelgebied 6	200	0	0	0	0	200
Gebiedsontwikkeling Galgenwaard e.o.	823	0	176	0	0	1.000
Masterplan Overvecht Centrum	2.995	0	39	0	0	3.034
Voorbereidingskrediet Strosteeg	1	0	118	0	0	119
Voorbereidingskrediet P&R Overvecht	11	0	193	0	0	203
Voorbereidingskrediet Gebiedsontwikkeling Indusdre	0	0	183	0	0	183
Voorbereidingskrediet Deelgebied 6	0	0	426	0	0	426
Totaal	**4.030**	**0**	1.135	0	**0**	**5.165**

Bijdrage aan activa van derden

De gemeente kan bijdragen aan activa van derden activeren als:

- Er sprake is van een investering door een derde
- De investering bijdraagt aan de publieke taak
- De derde zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op de overeengekomen wijze
- Bij in gebreke blijven de bijdrage kan worden teruggevorderd of recht kan doen gelden op het betreffende activa.

De gemeente heeft aan derden de onderstaande investeringsbijdragen verstrekt:

x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2024 a	Herrubricering b	Vermeerdering c	Bijdrage van derden d	Afschrijving e	Stand 31-12-2025 f = a+b+c-d-e
Uitbreiding Iduna	46	0	0	0	17	29
VV de Meern, kleedkamers	107	0	0	0	4	103
Cereol MFA	447	0	0	0	99	348
Sportief Openbare Ruimten	5	0	0	0	4	0
Polderpark Ruigenhoek	8	0	0	0	8	0
FVA Kleedkamers Kampong	367	0	0	0	11	356
Sportpark Voordorp - Kleedkamers	63	0	0	0	2	61
Hogeweide 6	687	0	0	0	35	652
Atelierwoning Leidsche Rijn	116	0	0	0	67	50
aanpassingen Stefanuskerk Overvecht	589	0	0	0	214	375
Nuz.h.Loevenh.dijk+Atel.won.Witte Pand	242	0	0	0	60	182
Lange Nieuwstraat 7	66	0	0	0	13	53
Plompetorengracht 4	57	0	0	0	10	47
Theater Castellum Hoge Woerd	467				68	399
Totaal	**3.267**	**0**	**0**	**0**	**612**	**2.655**

Materiële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van het totaal van de investeringen met economisch én maatschappelijk nut.

x € 1.000

Materiële vaste activa met economisch en maatschappelijk nut (Totaal)	Boek-waarde 31-12-2024	Her-rubri-cering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Des-/ investe-ringen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2025
Gronden en terreinen	403.596	0	2.943	0	29.946	0	430.599
Bedrijfsgebouwen	1.142.304	0	34.262	312	73.745	0	1.181.475
Vervoermiddelen	9.215	0	2.104	0	3.824	0	10.935
Machines, apparaten en installaties	216.015	0	10.863	8	24.986	0	230.130
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	220.953	0	5.449	22.343	83.002	0	276.163
Overige materiële activa	60.951	0	7.257	19	15.687	0	69.362
Totaal	**2.053.034**	0	**62.878**	**22.682**	**231.190**	**0**	**2.198.664**

In 2025 zijn de Materiële vaste activa (MVA) per saldo toegenomen met 145,6 miljoen euro. De investeringen en desinvesteringen hebben per saldo een verhogend effect van 231 miljoen euro. Dit bedrag bestaat uit ruim 222 miljoen euro aan investeringen en desinvesteringen en 9 miljoen euro aan strategische verwervingen die niet in de investeringsstaten zijn opgenomen.
De desinvesteringen betreffen voornamelijk verkochte activa met een boekwaarde van 1 miljoen euro, waarvan 0,6 miljoen euro in het kader van conversie erfpachtregeling. Tegenover de genoemde investeringen stonden 62,9 miljoen euro aan afschrijvingen en 22,6 miljoen euro aan bijdragen van derden.
De strategische verwervingen worden niet verwerkt via de reguliere investeringsstaten, maar via de systematiek van anticiperende aankopen binnen het grondbeleid. Dit houdt in dat de aankoop tijdelijk op de balans wordt opgenomen onder anticiperende verwervingen; de dekking en het tijdelijke exploitatieresultaat loopt via de reserve Grondexploitaties.

In 2025 is de afschrijvingssystematiek voor het programma werven gewijzigd van lineair naar annuïtair. De annuïtaire afschrijvingssystematiek past beter bij de daadwerkelijke waarde afname van het wervengebied. Aan het einde van de afschrijvingsperiode is bij beide methoden de boekwaarde nihil. Bij de lineaire methode nam de boekwaarde jaarlijks met dezelfde afschrijvingswaarde af.
Door het toepassen van de annuïtaire methode zijn de afschrijvingen in het begin lager en aan het einde van de afschrijvingsperiode hoger. Hierdoor is de boekwaarde van de eerdere jaren hoger en dat geeft een betere weergave van de daadwerkelijke waarde van het wervengebied.

Door deze wijziging blijven de jaarlijkse kapitaallasten gelijk gedurende economische levensduur. In de beginjaren is de boekwaarde nog hoog en zijn de rentelasten daarom hoger. De hogere rentelasten

worden gecompenseerd door minder snel af te schrijven. In de laatste jaren daalt de boekwaarde snel door grotere afschrijvingsbedragen. De rentelasten zijn dan evenredig laag.

Het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut:

x € 1.000

Materiële vaste activa met economisch nut (Totaal)	Boek-waarde 31-12-2024	Her-rubri-cering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Des-/ investe-ringen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2025
Gronden en terreinen	403.596	0	2.943	0	29.946	0	430.599
Bedrijfsgebouwen	1.142.304	0	34.262	312	73.745	0	1.181.475
Vervoermiddelen	9.215	0	2.104	0	3.824	0	10.935
Machines, apparaten en installaties	193.589	0	10.274	8	17.854	0	201.161
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	40.361	0	3.218	20.435	26.075	0	42.783
Overige materiële activa	49.954	0	7.044	0	8.414	0	51.324
Totaal	1.839.019	**0**	59.845	20.755	**159.858**	0	1.918.277

Het overzicht investeringen met economisch nut bestaat uit twee delen.

x € 1.000

Materiële vaste activa met economisch nut (niet in heffing)	Boek-waarde 31-12-2024	Her-rubri-cering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Des-/ investe-ringen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2025
Gronden en terreinen	403.045	0	2.943	0	29.946	0	430.048
Bedrijfsgebouwen	1.141.034	0	34.132	312	73.745	0	1.180.335
Vervoermiddelen	1.528	0	342	0	986	0	2.172
Machines, apparaten en installaties	192.076	0	9.918	8	17.854	0	200.004
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	40.361	0	3.218	69	5.708	0	42.782
Overige materiële activa	24.630	0	4.274	0	5.482	0	25.838
Totaal	1.802.674	**0**	54.827	389	**133.721**	**0**	1.881.179

In de boekwaarde gronden en terreinen van ruim 430 miljoen euro is ultimo 2025 een bedrag van 189,8 miljoen euro opgenomen voor in erfpacht uitgegeven gronden. Dit bedrag is ten opzichte van de

boekwaarde per 01-01-2025 niet noemenswaardig gewijzigd. In 2025 zijn er geen nieuwe erfpachtovereenkomsten afgesloten.

Jaarlijks wordt bepaald welk gedeelte van de MVA moet worden ondergebracht in het onderdeel MVA economisch nut in heffing.
Het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven is opgenomen in onderstaand overzicht.

x € 1.000

Materiële vaste activa met economisch nut (in heffing)	Boek-waarde 31-12-2024	Her-rubri-cering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Des-/ investe-ringen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2025
Gronden en terreinen	551	0	0	0	0	0	551
Bedrijfsgebouwen	1.270	0	130	0	0	0	1.140
Vervoermiddelen	7.687	0	1.762	0	2.837	0	8.762
Machines, apparaten en installaties	1.513	0	356	0	0	0	1.157
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	0	0	0	20.367	20.367	0	0
Overige materiële activa	25.325	0	2.769	0	2.932	0	25.488
Totaal	**36.346**	**0**	**5.017**	**20.367**	**26.136**	**0**	**37.098**

Als gevolg van de BBV-voorschriften worden vanaf 2017 naast investeringen met economisch nut ook investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd.
Dit betekent dus een geleidelijke invoering. Dit heeft tot gevolg dat pas op termijn alle investeringen op de balans zijn opgenomen.

Hieronder is weergegeven welke bedragen volgens de nieuwe systematiek zijn verantwoord.

x € 1.000

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	Boek-waarde 31-12-2024	Her-rubri-cering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Des-/ investe-ringen	Afwaar-deringen	Boek-waarde-31-12-2025
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0	0
Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	22.426	0	589	0	7.133	0	28.970
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	180.592	0	2.231	1.907	56.927	0	233.381

Overige materiële activa	10.997	0	213	19	7.274	0	18.039
Totaal	**214.015**	**0**	**3.033**	**1.926**	**71.334**	**0**	**280.390**

De uitgaven van de grootste afgeronde investeringsprojecten van 2025 (> 1 miljoen euro) worden hieronder gespecificeerd.

x € 1.000

In 2025 afgeronde investeringen	Bedrag
Projecten nota Beheer Openbare Ruimte	33.813
Bouw/Renovatie schoolgebouwen	24.108
Project Wal- en kluismuren (vanaf 2017)	20.406
Strategische/Anticiperende Verwervingen	18.527
Parkeergarage Paardenveld	6.000
Renovatie Buurtcentrum	5.716
Containers	2.860
ICT-Investeringen informatie- procesmanagement (IPM)	2.375
Verbetering Multifunctionele Accomodaties (MFA's)	2.860
Voertuigen	2.375
Betaald parkeren	1.573

Met betrekking tot nog lopende investeringsprojecten is circa 358 miljoen euro geactiveerd. Zie onderstaande tabel voor een specificatie van de grootste lopende investeringsprojecten (> 1 miljoen euro).

x € 1.000

Grootste uitgaven lopende investeringen	Bedrag
Bouw/Renovatie schoolgebouwen	87.964
Project Wal- en kluismuren (vanaf 2017)	72.749
Projecten nota Beheer Openbare Ruimte	41.844
Westelijke Stadsboulevard	26.513
Herinrichting Amsterdamse Straatweg	22.815
Verbouwing Culturele Accommodaties	18.613
Europalaan Noord	13.502
Bouw/Renovatie sportaccommodaties	11.631
Noordelijke Randweg Utrecht (NRU)	7.523
Herinrichting Kanaalstraat/Damstraat	7.281
Graadt van Roggenweg	5.390
Jutfaseweg naar 30 km / fietsstraat	5.103
Renovatie Brandweerpost	4.921
Verbouwing Buurthuizen	4.556
Herstel Werfkelders VGU	3.913
Binnenst.Verbind.weg Socrateslaan Beneluxbaan Oost	3.854
Voertuigen	3.669
Renovatie Forten	3.615
Investeringskrediet Tussen de Rails	3.296
Containers	2.994
Gezondheidscentrum noord Merwedekanaal zone bouwblok 8	2.855
Software	1.957
Archimedeslaan	1.611

Financiële vaste activa

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	13.180	13.189
Leningen aan deelnemingen	0	0
Leningen aan overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen	33.855	32.070
Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van ≥ 1 jaar	207	207
Totaal	47.242	45.466

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen

De opbouw van de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen is als volgt.

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
BNG Bank NV	77	77
Vitens NV	36	36
Wijkontwikkelingsmaatschappij Lombok BV	2.269	2.269
Utrechtse Maatschappij voor Stadsherstel NV	920	920
Utrecht Vernieuwt BV	18	18
Coöperatie Wigo4it	25	25
Kanaleneiland Beheer BV	10	10
WOM Noord-West BV	17	17
WOM Noord-West CV	3.718	3.718
UW Holding BV	91	100
ROM Regio Utrecht BV	6.000	6.000
Totaal	**13.180**	**13.189**

Het totaalbedrag aan kapitaalverstrekkingen is gedurende 2025 verhoogd met 9.000 euro inzake UW Holding BV.

Overige langlopende leningen

De belangrijkste leningen zijn leningen verstrekt aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en aan de Stichting Energietransitie Utrecht. Daarnaast lopen er enkele leningen aan voormalige gemeentelijke onderdelen die in eerdere jaren geprivatiseerd zijn.

Onderstaand overzicht is een specificatie van Tabel 7 van de Financieringsparagraaf (verloopoverzicht verstrekte geldleningen) ten aanzien van overige langlopende leningen:

De verstrekte geldleningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Startersleningen uitbesteed via SVn	4.335	3.425
Restauratieleningen uitbesteed via URF/NRF	4.706	4.348
Leningen particuliere woningverbetering via SVn	10.161	11.472

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Kredietbankleningen	753	348
Stichting Stadsschouwburg	155	0
Stichting De Bibliotheek	1.068	0
Stichting Energie Transitie	5.050	5.050
Stichting Rotsoord	421	421
Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht	4.636	4.636
SV Rivierwijkers	70	70
Kredietfaciliteit Stichting Centraal Museum (1)	2.500	2.300
Totaal	**33.855**	**32.070**

(1) Deze faciliteit is maximaal 4,7 miljoen euro.
Daarnaast is er nog een kredietfaciliteit verstrekt aan de Stichting TivoliVredenburg voor maximaal 10,0 miljoen euro. De stand per 31 december 2024 en 2025 is 0. Incidenteel maakt de stichting hiervan gebruik.In 2027 wordt de faciliteit opnieuw herzien.

Onder tabel 7 in de Financieringsparagraaf is vermeld aan welke van deze leningen een hoger risicoprofiel verbonden is.

Overige Uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Dit betreft door de gemeente betaalde waarborgsommen.

Vlottende activa

Voorraden

Onderhanden werk

Het saldo onderhanden werk betreft de saldi van de lopende grondexploitaties. Jaarlijks wordt het verschil tussen de lasten en baten aan het onderhanden werk toegevoegd of onttrokken. Jaarlijks wordt op grond van de verplichting uit het BBV bezien of er tussentijds een resultaat moet worden genomen.

Alle grondexploitaties zijn afzonderlijk door de raad vastgesteld. Per balansdatum is er een creditpositie indien op dat moment meer inkomsten dan uitgaven zijn gerealiseerd en een debetpositie indien er meer uitgaven dan inkomsten zijn gerealiseerd. Conform de voorschriften in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt voor verlieslatende projecten een voorziening gevormd en indien per balansdatum meer uitgaven dan inkomsten zijn gerealiseerd, wordt dát deel van de voorziening ingezet om de waarde op de balans nihil te presenteren. De som van alle deelprojecten zoals hiervoor benoemd, vormen het totaalsaldo van het onderhanden werk aan de activazijde van de balans. In het geval dat het saldo van de positieve grondexploitaties per balansdatum groter is dan het saldo van de verlieslatende grondexploitaties (rekening houdend met het aanwenden van de voorziening), kan daardoor de uitkomst van de post onderhanden werk een creditpositie op de balans geven.

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Grondexploitatie Leidsche Rijn uitvoeringsprogramma	23.842	4.669
Grondexploitatie Leidsche Rijn A2 zone	-19.203	-15.787
Grondexploitatie Stationsgebied	70.274	73.541
Grondexploitaties binnenstedelijk	99.348	108.154
Totaal onderhanden werk	**174.261**	**170.577**
Voorziening grondexploitatie Stationsgebied	-49.901	-49.494
Voorziening grondexploitatie binnenstedelijk	-16.623	-22.258
Totaal voorziening onderhanden werk	**-66.524**	**-71.752**
Totaal	**107.737**	**98.825**

De mutaties per complex zijn opgenomen in onderstaande tabel. We zien hier de geactiveerde vermeerderingen en verminderingen Leidsche Rijn, Stationsgebied en de binnenstedelijke complexen.

x € 1.000

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2024	Vermeerde-ringen	Vermindе-ringen	Boekwaarde 31-12-2025	Voorzieningen verlies latend complex
	a	b	c	d = a+b-c	e
Isothopenweg	670	144	0	814	0
Oudenrijn West	1.625	-939	0	686	0
Centrumplan Vleuten	9.074	261	0	9.335	-8.979
Centrumplan De Meern	598	294	10	882	-882

x € 1.000

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2024	Vermeerde-ringen	Verminde-ringen	Boekwaarde 31-12-2025	Voorzieningen verlies latend complex
Merwedekanaalzone 4: Defensieterrein	-17.944	1.265	2.996	-19.675	0
Merwede OPG en busstalling	35.170	7.886	11.719	31.337	0
Zuilense Vecht	2.215	1.731	23	3.923	0
Beurskwartier	61.312	7.255	881	67.686	0
BEFU	2.808	980	144	3.644	-2.502
Lombokplein	4.431	5.464	0	9.895	-9.895
Overig	-611	271	33	-373	0
Leidsche Rijn - uitvoeringsprogramma	23.842	46.134	65.307	4.669	0
Leidsche Rijn - A2 zone	-19.203	49.144	45.728	-15.787	0
Stationsgebied	70.274	4.495	1.229	73.541	-49.494
Totaal	**174.261**	**124.385**	**128.070**	**170.577**	**-71.752**

Toelichting boekjaar 2025
Verwachte exploitatieresultaten Leidsche Rijn, Stationsgebied en binnenstedelijke complexen (op basis van eindwaarde).

Beurskwartier
Aan de kostenkant staat 6,5 miljoen euro geraamd in de grondexploitatie Beurskwartier die nu onvoldoende getoetst kan worden. Dit wordt veroorzaakt doordat de uitgangspunten van een aantal civieltechnische ingrepen nog niet verder definieerbaar zijn als gevolg van de fase waar de grondexploitatie zich op dit moment in bevindt. Daarmee is de omvang van deze ingrepen nog onvoldoende duidelijk. Wel acht de gemeente deze kosten benodigd voor de uiteindelijke realisatie van het totale plangebied van de grondexploitatie Beurskwartier. Naast deze elementen is onder de opbrengstenraming een aantal risico's opgenomen die de opbrengstraming verlagen (gezamenlijk ca. € 3,7 miljoen) en opgenomen en gekwantificeerd hadden moeten worden in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen ter bepaling van het weerstandsvermogen.

Met het Meerjaren Perspectief Ruimte 2025 is voor de grondexploitaties BEFU en Leidsche Rijn A2-zone door de gemeenteraad ingestemd met een looptijd van de grondexploitaties tot respectievelijk 2036 en 2039. In het Meerjaren Perspectief Ruimte 2026 blijft deze looptijd voor beide grondexploitaties als uitgangspunt gehandhaafd. De andere grondexploitatieprojecten kennen een looptijd van maximaal tien jaar.

Daarnaast is volgens de POC-methode van het BBV in 2025 winst uit voorgaande jaren teruggenomen op de volgende grondexploitatiesprojecten.

x € 1.000

Grondexploitatie	Bedrag
Binnenstedelijk	-751
Leidsche Rijn uitvoeringsprogramma	-3.983

x € 1.000

Grondexploitaties	Nog te maken kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Verwacht exploitatie-resultaat
Leidsche Rijn A2-zone	318.631	299.229	-3.615
Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma	110.900	126.876	11.307
Stationsgebied	38.367	62.414	-49.494
Binnenstedelijk	294.528	396.342	-6.713

Toelichting bij totstandkoming saldi grondexploitaties

Voorzieningen Grondexploitaties

x € 1.000

Omschrijving	Op grond van waardebepaling per 31-12-2025	Waardecorrectie op Onderhanden Werk 31-12-2025	Niet benut op peildatum 31-12-2025
	a	b	c = a-b
Stationsgebied	-49.494	-49.494	0
Gemeentelijk	-57.314	-22.258	-35.056
Totaal	**-106.808**	**-71.752**	**-35.056**

De voorzieningen grondexploitaties zijn gebaseerd op de bepaling van de nominale waarde van de grondexploitatieprojecten met een negatief saldo.

Algemeen
Het nog te realiseren deel van de grondexploitaties wordt doorgerekend op netto contante waarde (ncw) prijspeil 2026 en toegelicht op eindwaarde. De doorrekeningen zijn gebaseerd op basis van aanwezige contractposities en indien die ontbreken op aannames. Hieronder geven wij een toelichting bij de belangrijkste kosten- en opbrengstenparameters en de hierbij gehanteerde uitgangspunten. In 2026 zijn de parameters gewijzigd ten opzichte van de vorige actualisatie, de wijzigingen worden toegelicht in het MPR 2026.

Rente
Aan de voorraad onderhanden werk wordt jaarlijks rente toegerekend. Voor 2025 bedroeg het percentage berekend volgens BBV-voorschriften 2,0%.

Indexering kosten
De indexatie van de kosten is voor 2026 en 2027 op 3% vastgesteld. Voor de daaropvolgende jaren is de indexatie vastgesteld op 2,0% in lijn met het langjarig inflatiegemiddelde van de ECB. Naar verwachting kan met deze indexering de stijging van de bouwkosten voldoende worden opgevangen, dit mede vanwege huidige contractposities – aanbestedingen.

Indexering opbrengsten
Standaard is een indexatie van de opbrengsten conform de contractvoorwaarden. Daar waar geen contractpositie aanwezig is, worden de nog te realiseren opbrengsten jaarlijks geïndexeerd.
De opbrengsten uit sociale huurwoningen en vrijesectorwoningen worden gedurende de komende tien jaar jaarlijks met 2% geïndexeerd. Voor het middensegment geldt in dezelfde periode een jaarlijkse indexering van 1%. Het kantorenprogramma wordt vanaf 2026 geïndexeerd met een bandbreedte van 0-3%, waarbij het indexpercentage project- en locatie specifiek wordt bepaald.
Het bedrijvenprogramma, horeca en Retail worden niet geïndexeerd. Na tien jaar worden opbrengsten conform BBV-regelgeving, niet meer geïndexeerd.
De grondexploitaties Leidsche Rijn A2 zone en BEFU kennen een resterende looptijd langer dan tien jaar.

Fasering woningbouw-, bedrijventerrein- en kantorenprogramma
Voor zowel de programmering van de woningbouw als voor bedrijventerrein geldt, dat op basis van marktontwikkelingen, de programmering stedelijk wordt afgestemd. Na stedelijke afstemming wordt de fasering opgenomen in de grondexploitatie. Herijking van de programmering is een jaarlijks stedelijk proces dat voorafgaand aan de actualisatie van de grondexploitatie wordt uitgevoerd.
Voor kantoorprogrammering geldt naast bovenstaand proces aanvullend nog provinciale afstemming.

Grondprijzen
In de grondexploitatie wordt de grondprijs die volgt uit een contractpositie opgenomen. Daar waar (nog) geen contractpositie aanwezig is, wordt de bandbreedte van de grondprijzenbrief 20265 aangehouden. Een uitzondering hierop vormen de bedrijvenkavels in Strijkviertel. Voor deze kavels wordt het financiële kader uit 2025 toegepast totdat het eerste grondbod is ontvangen. Deze afwijking is nodig, omdat de hoge eisen ten aanzien van circulair bouwen naar verwachting maken dat de minimale grondprijs niet toereikend zal zijn. In de afgelopen drie jaar zijn alle uitgiften minimaal binnen de bandbreedte van de grondprijzenbrief gerealiseerd.

Plan- en VAT-kosten
Per grondexploitatieproject is een raming aanwezig waarin per eventueel deelproject en per projectfase de plan- en VAT-kosten zijn begroot. De plan- en VAT-kosten zijn voor alle grondexploitatieprojecten tot einde werk begroot.

Ramingen BRM (kosten bouwrijp maken) en WRM (kosten woonrijp maken)
In de grondexploitatie worden de budgetten voor BRM en WRM conform contractpositie opgenomen. Daar waar (nog) geen contractpositie aanwezig is, wordt een realistische raming, mede gebaseerd op meest recente aanbestedingsresultaten, opgenomen.

Vennootschapsbelasting positie grondexploitatieprojecten gemeente Utrecht
Per 1 januari 2016 is de belastingplicht ingevoerd voor ondernemingen van overheden voor de vennootschapsbelasting.
In het Coalitieakkoord van 2022 is met betrekking tot het grondbeleid besloten om binnen gebiedsontwikkelingen een stevigere rol te pakken om de maatschappelijke doelen van de coalitie te kunnen realiseren. In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt actief grondbeleid en strategische grondposities ingezet waar dit een toegevoegde waarde heeft, mits de risico’s zijn gewaarborgd. Het kiezen voor een actievere rol vertaalt zich door in een toenemend aantal grondexploitaties. Het totaal van de momenteel lopende grondexploitaties is fiscaal verlieslatend. Daarmee is aan een eerste vereiste van ondernemerschap, namelijk winstgevendheid, al niet voldaan. Bij de actualisatie van de grondexploitaties wordt dan ook geen rekening gehouden met vennootschapsbelastingdruk op de grondexploitaties.

Risicomanagement en weerstandsvermogen
Conform de door de raad vastgestelde nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen worden de risicoanalyses voor de gemeentelijke grondexploitaties twee keer per jaar geactualiseerd (bij de Jaarstukken en bij de Programmabegroting). Het weerstandsvermogen voor het opvangen van de risico's van de grondexploitatie Stationsgebied is onderdeel van het gemeente brede weerstandsvermogen. Voor het opvangen van de risico's grondexploitatie Leidsche Rijn en de binnenstedelijke grondexploitaties is op basis van het actuele financiële beeld geen gemeente breed weerstandsvermogen nodig. Deze risico's kunnen worden opgevangen binnen de Reserve Grondexploitatie. In het MPR wordt het financiële beeld van alle grondexploitaties binnen de gemeente Utrecht toegelicht, evenals bijbehorende risico's, scenario's en beheersmaatregelen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Vorderingen op openbare lichamen

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Btw Compensatiefonds	86.140	85.691
Overige vorderingen op openbare lichamen	4.005	9.750
Totaal	**90.144**	**95.441**

De grootste overige vorderingen op openbare lichamen eind 2025 zijn:

Gemeente Den Haag	0,8 miljoen
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	0,7 miljoen
Gemeente Woerden	0,6 miljoen
BghU	0,5 miljoen
GGD regio Utrecht	0,3 miljoen

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Saldo Schatkistbankieren	0	0
Totaal	**0**	**0**

Schatkistbankieren
Op grond van de Regeling Schatkistbankieren dienen decentrale overheden eventuele overtollige geldmiddelen in 's Rijks Schatkist aan te houden, dit met uitzondering van een zeker drempelbedrag dat wordt bepaald aan de hand van de begrotingsomvang. Voor 2025 bedroeg deze drempel 13,32 miljoen euro.
Alleen indien de gemeente over meer liquide middelen beschikt dan het drempelbedrag dan dient zij in ieder geval het meerdere in de Schatkist aan te houden.

Conform voorschrift vanuit BBV zijn in onderstaande tabel posities met betrekking tot Schatkistbankieren (benutting drempelbedrag) weergegeven

x € 1.000.000

Bepaling drempelbedrag	
Begrotingstotaal aan lasten conform Programmabegroting 2025	2.161,4

Waarvan:		Relevant percentage	Opbouw drempelbedrag
1e schijf	500,0	2,00%	10,00
2e schijf	1.661,4	0,20%	3,32
Drempelbedrag 2025			**13,32**

x € 1.000.000

Omschrijving	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	7,772	5,153	4,499	5,334
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten ’s Rijks schatkist aangehouden middelen	0,086	0,057	0,049	0,058
Drempelbedrag	13,32	13,32	13,32	13,32
Overschrijding drempelbedrag	**0**	**0**	**0**	**0**
of				
Ruimte onder drempelbedrag	13,24	13,27	13,27	13,26

Uit deze tabel blijkt dat de gemeente Utrecht gedurende 2025 ruim binnen haar drempelbedrag heeft geopereerd. De rentevergoeding over in Schatkist geplaatste geldmiddelen beweegt doorgaans mee met de beslissingen van de Europese Centrale Bank. Deze daalde daarmee van 3,0% per eind 2024 tot circa 2,0% per eind 2025.
Voor nadere informatie over Schatkistbankieren zie ook de Financieringsparagraaf, onderdeel Kasmanagement.

Rekening-courant met niet-financiële instellingen
Dit betreft uitstaande gelden bij het:
· Nationaal Restauratiefonds voor leningen voor gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden en particuliere woningverbetering (in totaal 4,678 miljoen euro per eind 2025).
· Stimuleringsfonds Volkshuisvesting voor leningen voor particuliere woningverbetering en voor duurzaamheidsleningen (in totaal 3,424 miljoen euro per eind 2025).

Overige vorderingen
Dit betreft het openstaande debiteurensaldo.

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Bijstandsdebiteuren	25.171	23.356
Voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren	-22.452	-21.317
Debiteuren	40.865	43.622
Voorziening dubieuze debiteuren	-2.289	-2.661
Belastingdebiteuren BGHU	23.742	32.189
Voorziening dubieuze debiteuren BGHU	-1.844	-1.661
Totaal	**63.193**	**73.528**

Het hogere saldo van de post “Debiteuren” ten opzichte van het saldo op 31 december 2024 is vooral veroorzaakt door:

.

- De zes hoogste vorderingen in 2025 zijn circa 3 miljoen hoger dan de zes hoogste vorderingen in 2024. Uitschieters hierbij zijn BPD Ontwikkeling BV met 3,6 miljoen en Coöperatie Servicehuis Parkeer met 3,1 miljoen.
- De stijging van de voorziening dubieuze debiteuren komt voornamelijk doordat bij Stadsbedrijven de voorziening met 0,4 miljoen verhoogd is tot 1,4 miljoen.

Belastingdebiteuren BGHU
Na de piek in 2023 daalde het debiteurensaldo in 2024, maar in 2025 is weer sprake van een toename. Deze wordt vooral veroorzaakt door hogere openstaande bedragen bij zakelijke heffingen en enkele specifieke belastingen, mede door hogere aanslagen en een groter aandeel niet-woningen. De bestaande betalingsregelingen dragen bij aan een overloop tussen boekjaren.

Liquide middelen
Deze worden verder niet toegelicht.

Overlopende activa

Nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
Digital twin 2025	0	174	0	174
EFRO Grondstoffencorr 2023 N.S.	0	0	0	0
EFRO Grondstoffencorr 2024	145	0	145	0
EFRO Upcyclen 1e semester 2025	0	193	0	193
ERFO Grondstoffencorr mrt-dec 2025	0	65	0	65
FCBRE	92	0	0	92
SCALE 2024	8	0	8	0
Scale 2025	0	83	0	83
School Chance	0	0	0	0
T4R subsidie GU 2024	214	0	214	0
WELDI EU subsidie	40	0	40	0
Totaal Europa	**499**	**515**	**407**	**607**
10% subsidie provincie Utrecht 2025	0	18	0	18
B1+2 Toeslagenaffaire	4.575	7.412	4.575	7.412
Bbz kapitaalverstrekking 2022	0	0	0	0
Bbz kapitaalverstrekking 2023	25	0	0	25
Bbz kapitaalverstrekking 2024	29	0	0	29
Bbz kapitaalverstrekking 2025	0	25	0	25
Bijdrage SWZ voor project WIN 2025	0	183	0	183
COA CNO Goylaan 2022	0	0	0	0
COA Pahud de Montagne 2022	84	0	84	0
COA Pahud de Montagne 2023	682	0	682	0
Extra bijdrage SWZ voor project WIN 2025	0	35	0	35
Flexpool trache 2 2024	70	0	70	0
Gedupeerden Toeslagenaffaire 2022	0	0	0	0

Nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
Gedupeerden Toeslagenaffaire 2023	42	0	42	0
Gedupeerden toeslagenaffaire 2024	117	0	38	79
Gedupeerden Toeslagenaffaire 2025	0	23	0	23
Innovatieplatform ontwikkeling Geo-AI tool	0	57	0	57
Multimodaal Verkeersmanagement	82	0	82	0
Oekraïne (A16)	497	0	497	0
Provincie Utrecht 2024 International Welcome Center	20	0	20	0
rente Schatkistbankieren 4e kw 2023	0	0	0	0
Rijk E053 SPUKSLA24-03806559 Kosten MKBA 2025	0	5	0	5
Rijk SPUKSLA-22-03314023 Houtst. 2e rest 2025	0	3	0	3
Rvon	0	0	0	0
SIM subsidie	0	0	0	0
SPUK C10 Tijdelijk besluit specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening	49	0	49	0
SPUK domeinoverstijgend samenwerken	55	0	55	0
SPUK G10 inburgering	130	72	130	72
SPUK G13 onderwijsroute	0	0	0	0
SPUK H26 BEN	0	407	0	407
SPUK24 E53 SLA Bandenpompen	0	12	0	12
SPUKSLA-21-01245524 Houtstook 1e tranche rest~	0	27	0	27
Startsubsidie Domeinoverstijgende aanpak regio Utrecht (ZVHRU)	20	14	0	34
Subs E42 Griftpark Bestparc	236	0	236	0
Subsidie Monitor Fluide Netwerken	0	0	0	0
Vergoeding Landelijke Aanpak Adreskwaliteit 2023 (798*€136)	0	0	0	0

Nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
Vergoeding Registratie Niet-ingezetenen dec 2023	0	0	0	0
Vergoeding Registratie Niet-ingezetenen dec 2024	22	0	22	0
Vergoeding Registratie Niet-ingezetenen dec 2025	0	30	0	30
Vesta	0	483	195	287
Woonplaatsbeginsel 2024	2.857	5.484	2.857	5.484
ZONMW subsidie versterken samenwerkingstruct.	15	0	15	0
ZVHRU Incidentele bijdrage implementatie WGS ministerie J&V	0	53	42	11
Gemeentefonds 2025_betaalspec januari 2026	0	499	0	499
Realisatiestimulans Woningbouw	0	7.427	0	7.427
Overvecht realisatiest. woningbouw 2025	0	519	0	519
Totaal Rijk	**9.607**	**22.786**	**9.691**	**22.702**
Bijdragen N'gein/PU Propositie Groot Merwede/Rijne	23	0	23	0
Fietstunnel Locomotiefstraat	0	0	0	0
Flexpool 2e trache	328	0	328	0
HOV LR Z80	147	0	0	147
Lokaal Maatwerk (Overgang U10 Tolsteeg)	52	0	0	52
Prov. Fietst (4,1 mln.)	1.136	0	0	1.136
Prov. Utrecht toeg. Bushaltes 2023	0	0	0	0
Prov. Utrecht Veiligh. Vergunn. Handh. 2023	0	0	0	0
Prov. Utrecht Veiligh. Vergunn. Handh. 2024 (215)	19	0	0	19
Prov. Utrecht Veiligh. Vergunn. Handh. 2024 (400)	28	0	28	0
Provincie Utrecht project alternatieve Ring Utrecht	0	0	0	0
PU toeg. Bushaltes 2024 (335.0013	50	0	50	0
Randstadspoor 2019 station Vaartsche Rijn bereikbaarheid	186	0	0	186

Nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
Randstadspoor 2019 station Vaartsche Rijn Zuidzijde 33	43	2	0	45
Randstadspoor 2019 station Vleuterweide	61	0	0	61
Randstadspoor 2020 fietsparkeervoorz. 4 stations	39	0	0	39
Randstadspoor 2021 station Vaartsche Rijn bereikbaarheid	0	0	0	0
Randstadspoor 2021 station Vaartsche Rijn Zuidzijde 33	0	0	0	0
Randstadspoor 2022 fietsparkeervoorz. 4 stations	61	0	0	61
Randstadspoor 2022 station Vaartsche Rijn bereikbaarheid	0	0	0	0
Randstadspoor 2022 station Vaartsche Rijn Zuidzijde 33	0	0	0	0
Randstadspoor 2023 station Vaartsche Rijn bereikbaarheid	0	0	0	0
Randstadspoor 2023 station Vaartsche Rijn Zuidzijde 33	0	0	0	0
Randstadspoor integr. aanpak Vaartsche Rijn bereikbaarheid	86	0	0	86
Randstadspoor integr. aanpak Vaartsche Rijn Zuidzijde 33	1	0	0	1
Randstadspoor tm 2017 en 2018 Station Overvecht	415	0	0	415
Randstadspoor tm 2017 en 2018 Station Vleuten	339	0	0	339
Randstadspoor tot 2019 bereikbaarheid station Vaartsche Rijn via oost	138	0	0	138
Randstadspoor tot 2019 fietsparkeervoorz. 4 stations	234	0	0	234
St+B148+F19:F124+F19:F70+F19:F69+F19:F121 Station Overvecht Noordzijde	60	0	0	60
Subsidie HUBS 2024 Provincie Utrecht	217	0	217	0
Verrekening kosten Slimme Kruisingen 2024	12	0	12	0
Verrekening kosten U-Ned 2024	195	-10	185	0
RSS 21 t/m 25 staton VR bbh 335.0010	1.160	330	0	1.490
RSS 21 t/m 25 staton VR Zuidzijde 335.0016	23	31	0	54
prov Flexpool 3B Optopp. Theater Stefanus	0	30	0	30

Nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
flexpool tranche 3B	0	44	0	44
Nto Subs.PU Fietsstimulering scholen en wijken	0	15	0	15
PU Voucher isolatiemaatregelen tranche 1	0	117	0	117
Sub PU Voucher isolatie tranche 2	0	45	0	45
Afrekening 2025 kosten U Ned	0	188	0	188
Slimme Kruisingen 2020	0	0	0	0
Totaal Provincies	**5.053**	**792**	**843**	**5.002**
Gemeente Nieuwegein	0	40	0	40
Ov doorstroming 23	0	87	0	87
Gezamenlijke kosten RAL II Den Haag 2024	0	99	0	99
Totaal Gemeenten	**0**	**226**	**0**	**226**
Bijdrage Centrum Seksueel Geweld Gem Amersfoort	118	0	118	0
Bijdrage contractmanager U16 gem	0	0	0	0
COA Pahud de Montagne 2024	641	620	639	622
Contributie G4 Gemeente Den Haag 2024	50	0	0	50
HUB Deelmobiliteit 2023	0	0	0	0
Inzet Kansen voor West	0	0	0	0
IWCUR	0	0	0	0
Noodopvang Voorveldse Polder	250	125	250	125
Rookvrij overvecht 24	13	0	13	0
SIM Subsidie SB	0	0	0	0
SVB PGB Jeugd 2023	0	0	0	0
Wijkimpuls Overvecht 2021 t/m 2024	15	0	15	0
Samenwerkingsverband YEPH	0	405	0	405
Persoonsgebonden budget (PGB)	0	797	0	797

Nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
Nationale Agenda Laadinfrastructuur kosten 2024 restant Amsterdam	0	28	0	28
Nationale Agenda Laadinfrastructuur kosten 2024 restant Den Haag	0	21	0	21
Nationale Agenda Laadinfrastructuur kosten 2024 restant Rotterdam	0	28	0	28
Nationale Agenda Laadinfrastructuur kosten 2025 Rotterdam	0	655	0	655
Nationale Agenda Laadinfrastructuur kosten 2025 restant Den Haag	0	36	0	36
Nationale Agenda Laadinfrastructuur kosten 2025 Amsterdam	0	730	0	730
Equal Life	0	342	309	34
Sturing regio gemeenten	0	20	0	20
Totaal overige overheden	**1.087**	**3.807**	**1.344**	**3.551**
Totaal	**16.246**	**28.127**	**12.285**	**32.088**

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen

x €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Vooruitbetaalde bedragen	24.850	42.479
Nog te ontvangen bedragen	75.768	35.020
Totaal	**100.618**	**77.499**

Vooruitbetaalde bedragen

In toekomstige jaren (ná 2025) wordt nog c.a. 42,4 miljoen euro ten laste van de exploitatie gebracht. Dit betreft voornamelijk kosten of termijnen die vooruit zijn betaald zoals contractueel is overeengekomen.

Nog te ontvangen bedragen

Dit betreft posten die na balansdatum nog worden afgerekend, gefactureerd of verrekend. Ook hier geldt dat naast een aantal grote posten een veelvoud aan kleinere is verantwoord. De belangrijkste posten worden hieronder vermeld.

x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Verhaalbare kosten	6.098
Belastingen (BGHU)	7.176
Straat parkeren	3.126
Rente Langlopende leningen	1.586
Single Use Plastics vergoeding	3.589
Samenwerkingsverband YEPH	2.660
Interne rente	4.351
Materiële instandhouding	1.525
Overige posten	4.909
Totaal	**35.020**

De hierboven genoemde 'verhaalbare kosten' betreffen kosten die zijn gemaakt in het kader van het faciliterend grondbeleid. Deze kosten worden op basis van de getekende overeenkomsten verhaald op derden.
Vorig boekjaar zijn de nagekomen belastingopbrengsten BghU voor 1,020 miljoen euro te laag verantwoord, waardoor de nog te ontvangen bedragen onvoldoende zijn meegenomen in de jaarrekening. Als gevolg hiervan is een te lage opbrengst verantwoord in de jaarrekening 2024. In de jaarrekening 2025 is dit verschil gecorrigeerd.

Vaste passiva

Eigen vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Stand per 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31-12-2025
	a	b	c	d	e = a+b+c-d
Algemene risicoreserve	79.827	0	57	57	79.827
Algemene dekkingsreserve	56.303	28.681	101.045	160.827	25.202
Totaal Algemene reserve	**136.131**	**28.681**	**101.102**	**160.884**	**105.029**
Bestemmingsreserves	455.456	3.933	122.418	65.647	516.159
Totaal reserves	**591.587**	**32.614**	**223.520**	**226.531**	**621.188**

Bovengenoemde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn in overeenstemming met de door de gemeenteraad genomen besluiten.

In het boekjaar 2024 is een reservemutatie verantwoord ad 0,6 miljoen euro ten onrechte verantwoord c.q. doorgevoerd. Gezien de aard van het raadsbesluit implementatie en uitvoering hervormingsbezuinigingen had deze mutatie in 2025 verantwoord moeten worden. Met de exploitatie en realisatie over 2025 geeft het vermogen per 31-12-2025 een getrouw beeld weer.

Algemene reserves

De algemene reserves bestaan uit twee onderdelen; de algemene risicoreserve en de algemene dekkingsreserve.

Algemene risicoreserve

Deze reserve maakt deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit en is de uiterste buffer voor het opvangen van de financiële gevolgen van optredende risico's. De noodzakelijke hoogte van de reserve wordt jaarlijks bepaald op basis van de geactualiseerde risicoberekening. Voor een uitgebreide toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Algemene dekkingsreserve

De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt voor gemeente brede reserveringen van incidentele baten zolang deze nog geen bestemming hebben gekregen. Daarnaast wordt de algemene dekkingsreserve gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming. Jaarlijks wordt het rekeningresultaat in de algemene dekkingsreserve gestort, waarna het als ‘nog te besteden resultaat’ opnieuw beschikbaar komt bij de eerstvolgende voorjaarsnota.

Bestemmingsreserves

Programmareserves

x € 1.000

Naam	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Betrouwbare overheid	109	373
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	119.511	144.268
Klimaatvriendelijke stad	13.925	12.425
Duurzame bereikbaarheid	56.846	68.162
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed	22.047	30.409
Veilige stad	143	301
Passende ondersteuning en opvang	0	3.247
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	11.942	13.108
Kansrijk opgroeien	27.550	27.250
Levendig en gezonde stad	46.862	48.608
Algemene middelen en overhead	31.169	33.439
Vaste Activa	125.352	134.571
Totaal bestemmingsreserves	**455.456**	**516.159**

Voor een toelichting per programmareserve verwijzen wij u naar het onderdeel “Reserves” in de jaarrekening.

Voorzieningen

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Verplichtingen en verliezen	38.172	35.056
Vanwege risico’s	9.857	17.863
Vanwege egalisatie	18.670	16.710
Bijdragen aan vervangingsinvesteringen in relatie tot heffingen	33.290	34.165
Van derden ontvangen bestemmingsbedragen	11.501	9.543
Totaal	**111.490**	**113.337**

Voor een toelichting per voorziening verwijzen wij u naar het onderdeel “Voorzieningen” in de jaarrekening.
In het boekjaar 2024 is de voorziening voor wethouder pensioenen onvolledig opgenomen. Hierdoor kende de voorziening per ultimo 2024 een tekort van 2,8 miljoen euro. Deze onvolledige verwerking is in de jaarrekening 2025 gecorrigeerd.
In 2025 is de voorziening aangevuld tot het juiste niveau, zodat deze weer aansluit bij de actuele verplichtingen.

Verplichtingen en verliezen

Voorzieningen Grondexploitaties

x € 1.000

Omschrijving	Op grond van waardebepaling per 31-12-2025	Waardecorrectie op Onderhanden Werk 31-12-2025	Niet benut op peildatum 31-12-2025
	a	b	c = a-b
Stationsgebied	-49.494	-49.494	0
Binnenstedelijk	-57.314	-22.258	-35.056
Totaal	**-106.808**	**-71.752**	**-35.056**

De voorzieningen grondexploitaties zijn gebaseerd op de bepaling van de nominale waarde van de grondexploitatieprojecten met een negatief saldo.

Vanwege risico's

Dit betreft vooral:

- De risicovoorziening die is getroffen voor wethouderspensioenen: 11,4 miljoen euro
- De risicovoorziening verlofsparen: 5,5 miljoen

Vanwege egalisatie

Onder deze noemer worden de voorzieningen verantwoord die zijn ingesteld om de lasten aan een aantal opeenvolgende jaren te kunnen toerekenen. De grootste voorzieningen zijn:

- Voorziening voor onderhoud Utrechts vastgoed: 6,7 miljoen
- Voorziening onderhoud Sport en Samenleven: 2,3 miljoen euro
- Voorziening groot onderhoud groen: 2 miljoen euro
- Voorziening onderhoud Bereikbaarheid: 2 miljoen euro
- Voorziening onderhoud wegen: 3,6 miljoen euro

Bijdragen aan vervangingsinvesteringen in relatie tot heffingen

Dit betreft gevormde voorzieningen middels inkomsten uit Rioolheffing en Begraafplaatsrechten:

- Voorziening toekomstige GRP-investeringen: 33 miljoen euro
- Voorziening toekomstige investeringen begraafplaatsen: 1,0 miljoen euro

Van derden ontvangen bestemmingsbedragen

Dit zijn gelden die nog niet zijn besteed maar die onder strikte voorwaarden zijn verkregen van derden, zoals rijks- of provinciale overheid.
Dit betreft met name:

- De voorziening waarin de compensatiebedragen in het kader van woonruimte onttrekking worden gestort : 1,4 miljoen euro
- De voorziening 'Meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties': 6 miljoen euro.
- De Voorziening Grafrechten onbepaalde tijd: 1,4 miljoen

Voorziening uit hoofde van verplichtingen

- De voorziening negatieve grondexploitatie: 35 miljoen euro

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Obligatieleningen

x €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Medium Term Note's	141.000	151.000
Totaal	**141.000**	**151.000**

Medium Term Notes (MTN's) zijn een vorm van langlopende financiering, waarbij de post door de geld gevende instelling in verhandelbare schuldbekentenissen wordt 'opgeknipt'. Het renteniveau van MTN's is voor de gemeente als geldnemer doorgaans iets aantrekkelijker dan bij een traditionele lening. MTN's worden echter niet altijd aangeboden zodra de gemeente financieringsoffertes uitvraagt. In dat geval vindt financiering plaats in de vorm van onderhandse leningen (zie hieronder).
Gedurende 2025 is een nieuwe MTN aangegaan voor 10 miljoen euro.

Onderhandse leningen

Onderhandse leningen van openbare lichamen, binnenlandse banken en van overige binnenlandse sectoren.

x €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
van openbare lichamen	90.000	115.000
van binnenlandse banken	818.000	838.000
Totaal	**908.000**	**953.000**

De onderhandse leningenportefeuille bestaat uit enerzijds traditionele geldleningen en anderzijds uit renteswaps (derivaten). De feitelijke financiering onder de derivaten wordt opgenomen in de vorm van 3- en 6-maands leningen.
De onderhandse leningen namen over 2025 per saldo met 45 miljoen euro toe. Dit kan als volgt worden gespecificeerd:

- Er werd voor 95 miljoen euro contractueel afgelost, waarvan 5 miljoen euro betrekking had op renteswaps.
- Er is voor 140 miljoen euro aan langlopende financiering aangetrokken.

De onderdelen onderhandse leningen en Medium Term Notes (zie de post "Obligatieleningen" hierboven) vormen tezamen de langlopende leningenportefeuille van de gemeente Utrecht. Ultimo 2025 had deze portefeuille een totaalomvang van 1.104,0 miljoen euro. Over deze portefeuille was een rentelast verschuldigd van 25,4 miljoen euro.

Specificatie derivatenportefeuille
Conform voorschrift vanuit BBV zijn in onderstaande tabellen de belangrijkste kenmerken van de gemeentelijke derivatenportefeuille in beeld gebracht.

Hoofdsommen

x €1.000.000

Nr.	Tegenpartij	Credit-rating S&P/ Moody's	Type derivaat	Start	Afloop	Looptijd in jaren	Rente %	Oorspron-kelijk	Restant eind 2025
1	BNG	AAA/Aaa	Payer Swap	2010	2060	50	3,560%	130	130
2	Rabobank	A+/Aa2	Idem	2012	2042	30	3,814%	40	40
3	Rabobank	A+/Aa2	Idem	2013	2038	25	3,926%	80	56
4	Rabobank	A+/Aa2	Idem	2014	2039	25	4,064%	75	42
Totaal								**325**	**268**

Derivaten krijgen gedurende hun looptijd een marktwaarde. Deze waarde is afhankelijk van de contractrente ten opzichte van de marktrente en de restant-looptijd. Bovendien kunnen bij derivaten bijzondere contractbepalingen aan de orde zijn. Beide aspecten zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Specificatie marktwaarden en bijzondere bepalingen

x € 1.000.000

Nr.	Tegenpartij	Marktwaarde per 31-12-2025	Bijstort-verplichting	Break clause (1)
1	BNG	-18,8	Neen	Neen
2	Rabobank	-4,4	Neen	Ja, mutual per 7 juli 2033
3	Rabobank	-5,9	Neen	Ja, mutual per 7 juli 2034
4	Rabobank	-4,1	Neen	Ja, mutual per 7 juli 2025
Totaal		**-33,2**		

(1) Een break clause is een recht om op een vooraf vastgesteld moment het swapcontract tegen marktwaarde af te rekenen. Mutual wil zeggen dat zowel gemeente als bank daarop te zijner tijd een beroep mogen doen.
Onze strategie ten aanzien van break clauses bestaat allereerst uit een periodiek overleg met de Rabobank ten aanzien van hun intenties om een break in te roepen. Tot dusver heeft de bank aangegeven dat zij die voornemens niet heeft. Mocht de break echter wel worden ingeroepen dan maken wij gebruik van de mogelijkheid die de Commissie BBV heeft gecreëerd en die ook intern is vastgesteld in de Nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (Nota WAAVA) om de afgerekende marktwaarde op de balans te activeren en vervolgens af te schrijven. Het totale afkoopbedrag wordt vervolgens geherfinancierd tegen de veel lagere actuele rente. Gezien het feit dat de lagere rentelasten compensatie vormen voor de extra afschrijvingslasten is dit budgetneutraal. Op deze wijze wordt een ongewenst groot effect op de exploitatie vermeden. Gelet op de door BBV geschapen mogelijkheid hoeft dit ook niet meer via het Risicomodel te lopen. Wel zal het eventueel inroepen van een break een tijdelijk negatief effect op de schuldpositie hebben.

In bovenstaande tabel is aangegeven dat de totale marktwaarde van onze derivaten per eind 2025 -33,2 miljoen euro bedroeg. De marktwaarden van derivaten variëren dagelijks als gevolg van voortdurende veranderingen van marktrentes. Hoewel dit gedurende het jaar een fluctuerend beeld geeft is het bij jaarverslaggeving gebruikelijk om de stand per eind van het boekjaar af te zetten tegen de stand per einde van het vorig boekjaar (momentopnamen). Per eind 2024 bedroeg marktwaarde -

66,1 miljoen euro. Dit betekent dat de marktwaarde per eind 2025 32,9 miljoen euro positiever was dan per eind 2024.

De feitelijke indekking van de swaps vindt plaats door middel van 3- en 6-maands leningen. Conform wettelijke voorschriften hebben alle swaps een zogenoemde effectieve positie. Er zou sprake zijn van een niet-effectieve positie indien:

· een derivaat afgesloten wordt vóór het afsluiten van de lening;
· de waarde en looptijd van het derivaat niet overeenkomen met de hoogte van het bedrag en de looptijd van de lening.

Door derden belegde gelden

De beleggingen voor derden betreft het Personeelsfonds ten bedrage van 0,205 miljoen euro.

Waarborgsommen

De waarborgsommen per 31 december 2025 betreffen:

x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Zekerstelling bij uitgifte van gronden Leidsche Rijn	6.143
Zekerstelling bij uitgifte van gronden binnenstedelijke grondexploitaties	10.269
Overige waarborgen	793
Totaal	**17.205**

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kasgeldleningen

Eind 2025 bedroeg het totaalsaldo van deze post 131,5 miljoen euro. Per begin 2024 bedroeg dit nog 164 miljoen euro. Deze leningen zijn nodig voor de regulatie van het gemeentelijke banksaldo. Met dergelijke leningen benutten wij de kasgeldlimiet (175,8 miljoen euro voor 2025).

Overige kortlopende schulden

Eind 2025 stonden er 4.303 crediteurenposten open. Dit jaar zijn 139.148 facturen verwerkt.
De gemiddelde betaaltermijn van de crediteurenposten in 2025 bedroeg 17,2 dagen.

Overlopende passiva

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
ARV	106	0	13	93
Bijdrage HUB in	160	0	160	0
City Changer Cargo Bike (CCCB)	0	0	0	0
CodeZero 2024-2027	46	0	21	25
DIT4tram	0	0	0	0
EU Rightcities 2024-2026	141	0	90	51
EU subsidie Cultivate	147	105	121	131
EU subsidie Equal Life	98	0	98	0
FCBRE	29	0	0	29
IRIS	133	0	133	0
Naturevation	0	0	0	0
Net Zero Cities 2023	0	0	0	0
Project "ESF 2023-2025"	484	494	484	494
Project "ESF Utrecht Midden 2022-2023"	936	0	302	634
Project 2021EUSF20231 (EU)	0	0	0	0
Project 2021EUSF20253 (EU)	0	0	0	0
Project 2022ESFp2028 (EU)	0	0	0	0
Project Proactief armoede bestrijden	104	0	104	0
Reallocate 2023	47	0	7	40
Reduces	0	0	0	0
SCALE	0	0	0	0
School of chance	0	0	0	0
Socrateslaan	679	0	1	678
Urban Releaf 2023	94	0	91	3

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
URGE 2023	8	0	0	8
Utrecht-Refugee Launch Pad	12	0	0	12
Project Samen Inclusief ESF p20260	0	101	0	101
project 2025AMIF20226	0	338	0	338
project 2025AMIF20252	0	338	0	338
Rest net zero cities 2025	0	33	0	33
Rest CED for the future 2025	0	2.338	0	2.338
Rest CED for the future - voorbereidingskosten	0	80	0	80
Rest subsidie interreg E2 cuties 2025	0	859	0	859
Rest subsidie T4R 2025	0	426	0	426
EU WELDI 2026	0	28	0	28
Rest. subsidie Share North Squared naar 2026	0	231	0	231
Totaal Europa	**3.224**	**5.371**	**1.625**	**6.970**
A16 Oekraine	0	0	0	0
Aansluiting Regio	43	0	0	43
Bestparc 2020	0	0	0	0
Bestuursakkoord OAB-VVE/Verlengde Leertijd	12.533	14.987	14.116	13.404
Bijdrage jeugd-, kind- en gezinsbescherming	957	500	99	1.358
CombiTeam FIOD-Politie	403	500	336	567
D23 Bibliotheekvoorzieningen	876	0	0	876
Doorbraakaanpak	0	0	0	0
Dumava subsidie	3.526	0	0	3.526
E3 Subs Geluidsanering BSV A-1	639	0	9	630
E3 Subs Geluidsanering Goylaan BSV A-2	447	0	49	398

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
E58 SPUK Andere niet genorm. Stoffen 2022	29	0	13	16
E58 SPUK PFAS 2022	35	0	22	13
E58 SPUK, Lood Maatschappelijke stagn ruimte 2022	56	0	12	44
E58 SPUK, uren ruimte Speeltuinen 2022	64	0	52	12
E83 SPUK Gebiedsplan 2022	844	0	844	0
E83 SPUK MER 2022	65	0	65	0
E83 SPUK Nedereindseplas Depotkeuring 2022	882	0	425	457
E83 SPUK Particuliere tuinen 2022	75	0	26	49
E83 SPUK Spoedlocaties 2022	1.115	0	250	865
E83 SPUK23 Griftpark Nazorg 2023-25	399	0	87	312
E97 SPUK23 Gansstraat Cindu-terrein	37	0	16	21
Emile Hullebroeckstraat (Hof 't Spoor).	10	0	0	10
Expertisenetwerken Jeugdhulp H26	1.479	3.219	2.536	2.162
Fenomeenkaart	0	0	0	0
Geluid Balijelaan	20	0	9	11
Geluid Lessinglaan	4	0	4	0
Geluidsanering BSV	1.783	0	401	1.382
GHNT Samenwerken aan veiligheid 2020-2021	0	0	0	0
Griftpark Nazorg SPUK opbrengsten	128	0	128	0
Griftpark teerpompen opbrengsten	665	0	106	559
Grip op onbegrip domeinoverst.aanpak	0	0	0	0
H30 GALA niet bestede middelen 2023	0	2.787	2.743	44
H31 SPUK NEAS	0	0	0	0
H35 IZA 2024-2026	30	2.292	2.235	87

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
H39 DOS 2024	264	449	316	397
H43 Gesloten jeugdhulp 2024-2030	3.682	2.127	0	5.809
Inburgering	6.763	7.519	7.095	7.187
ISV-subsidie (STEK)	303	0	122	181
Klimaatadaptatie	1.155	0	266	889
Lokaal preventieakkoord	0	0	0	0
Lokale Aanpak Isolatie (C94) N.S.	8.109	0	6.957	1.152
LVV 2024-2025	3.339	0	3.339	0
M16 Oekraine	11.338	26.920	23.529	14.729
Nationaal Programma Onderwijs	1.076	0	322	754
No regrets	107	0	107	0
NOVEX Utrecht-Amersfoort 2023 (C112 en C112B)	153	0	0	153
Onderwijsroute	0	318	318	0
Overvecht Zuid fase 1 2022	521	0	521	0
Overvecht Zuid fase 1 2023	202	0	202	0
Overvecht Zuid fase 1 2024	202	0	202	0
Project Ondernemers Centraal	320	0	320	0
Project U-MATCH	432	0	273	159
Project Vesta	196	0	196	0
regeling huisvesting aandachtsgroepen	0	0	0	0
Regisseur internationali	20	0	0	20
Rest. Net zero cities 2024	8	0	8	0
Rijksmiddelen Laaggeletterdheid	719	4.656	4.182	1.193
SPUK aandachtgr. RHA2022-0330 Wetering-zuid	1.995	0	1.995	0

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
SPUK C85 Wet.Zuid Terberg TDR	8.876	0	0	8.876
SPUK Corona Toegangsbewijzen	0	0	0	0
SPUK E53 stadshaltes (Goederenvervoer)	144	0	64	80
SPUK E97 Doorontw. Nedereindse plas	46	0	46	0
SPUK GALA	0	2.176	2.052	124
SPUK Gebiedsbudget (C106) 2023-2035	31.833	0	0	31.833
SPUK huisvesting aandachtsgroepen	0	0	0	0
SPUK impuls jongerencultuur	512	0	512	0
SPUK Lood Maatschappelijk 2022	45	0	0	45
SPUK Nazorg Eykmanlaan 2022	0	0	0	0
SPUK Nazorg Nedereindseplas 2022	275	0	275	0
SPUK Overlastgevende Criminele Vreemdelingen 2024-2025	510	0	510	0
SPUK Preventie met Gezag	4.284	4.761	5.102	3.943
Spuk Regeling kansrijke wijk Utrecht-Overvecht	2.937	2.793	3.376	2.354
SPUK Schone Lucht	900	0	0	900
SPUK Schone Lucht Akkoord	38	0	14	24
SPUK Schone Lucht Akkoord Houtstook	0	0	0	0
SPUK SiSa C31 kwetsb.dg. C31-2400057635	295	0	295	0
SPUK Speeltuinen 2022	69	0	0	69
SPUK Startbouwimpuls (C105)	19.236	0	0	19.236
Spuk tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	1.811	0	-168	1.979
SPUK Verbetering digitale dienstverlening	128	0	76	52
SPUK WBI Merwede 2020	0	0	0	0
SPUK Woningbouw BI Utrecht (E104)	0	0	0	0

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
SPUK Woningbouw BI Utrecht E104 deelbetaling 2	14.526	0	0	14.526
SPUK Woningbouw BI Zuidwest (E104)	38.155	19.683	0	57.838
SPUK Woningbouwimpuls Beurskwartier	13.518	0	0	13.518
SPUK Woningbouwimpuls Galgenwaard 2024 -2034	6.794	0	0	6.794
SPUK23 Griftpark Communicatie 2023	240	0	120	120
SPUK23 Living Lab PFAS	2.446	295	601	2.140
SPUK24 E53 SLA Bandenpompen2024	48	0	48	0
SPUK24 E53 SLA Bouwwerktuigen2024	24	0	6	18
SPUKSLA Beleidsnota Lucht E53 N.S.	0	0	0	0
SPUKSLA Clean Air Grid E53 N.S.	26	0	5	21
Stimulering verkeersmaatregelen 2020-2022	0	0	0	0
Stimuleringsregeling 2023 (C209)	0	0	0	0
SubE97 Griftprk2024 Model/ontwerp nazorg fase 3	475	0	153	322
SubE97 Griftprk2024 Mon. 4pilots Bestprc mw fase 2	757	0	532	225
Subs E113 Buitenprop. Opg. A Lood 2024-2030	126	119	3	242
Subs E113 Buitenprop. Opg. A PFAS 2024-2030	131	124	0	255
Subs E113 Historische Spoedopgaven 2024-2023	3.237	2.057	3.774	1.520
Subs E113 Oude Afspraken - Griftpark 2024-2023	1.080	1.019	272	1.827
Subs E3 Geluidsanering Balijelaan 2024-2026	507	0	0	507
Subs E3 Geluidsanering Lessinglaan 2025-2026	719	0	0	719
Subs Geluidssanering BSV tranche C	44	0	0	44
Subs SEB LR Leeuwenstyn 2024	17	0	17	0
Subs SEB LR Nieuwe Defensie 2024	107	0	107	0
Subs SEB LR Rijnvliet 2024	67	0	67	0

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
Subs. E106 Regionale Aanpak Laadinfrastructuur G4	697	722	578	841
Subs. Prov Utrecht Kogllaan 2024	200	0	200	0
Subsidie Aanpak jonge aanwas	71	0	71	0
Subsidie Kapot Sterk 2022-2024	188	0	188	0
Subsidie Klimaatadaptatie	3.999	0	1.423	2.576
subsidie kwekerij 2024	3.000	0	0	3.000
Subsidie Ram- en plofkraken 2020	187	0	0	187
Subsidie Re-Integratie Officers en Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid	551	0	551	0
Subsidie RIEC-MN Wie praat die gaat	0	0	0	0
Subsidie Rijk tbv Regiodeal	2.936	0	2.906	30
Subsidie UZWS - NCTV 2020/2021	72	0	72	0
Subsidie Veiligelanders	0	0	0	0
Vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020-2023	484	0	-122	606
Verb. inzet risico taxatieinstr	94	0	84	10
Verbetering Digitale dienstverlening	0	0	0	0
Volkshuisvestingsfonds Overvecht 2024-2033	13.739	0	435	13.304
VSV en RMC	449	5.096	3.483	2.062
Woningbouwimpuls Rijk	33.663	0	13.462	20.201
ZONMW verstevigen samenwerk.	43	750	635	158
SPUK Regio Deal Vitale Wijken II	0	10.929	331	10.598
SPUK Wervengebied	0	221	36	185
H41 LCSG 2025	0	1.365	0	1.365
M30 spreidingswet	0	196	0	196

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
M37 VOVO	0	1.891	1.891	0
Frictiebudget RIEC	0	789	788	1
Implementatie Wgs	0	204	177	27
Structurele rijksbijdrage t.b.v. RIEC 2025-2028	0	6.362	5.967	395
ZonMw subsidie onbegrepen bedrag (ZVHRU)	0	504	84	420
SPUK Overlastgevende Criminele Vreemdelingen 2025-2026 M42	0	575	408	167
Subsidie NCTV 2025	0	588	521	67
Rest subs Lokale Aanpak Isolatie LAI 2025	0	5.914	95	5.819
Lokale aanpak isolatie (J94) tranche 3 2025	0	3.417	49	3.368
SPUK23 E97 Ggb Omgevingswet proof 2025	2.990	0	1.141	1.849
Subs E113 HS 24-30 - GGB - restant 2025	0	2.654	66	2.588
Gebiedsonwikkeling Woningbouwimpuls Kromme Rijn	0	2.337	0	2.337
J209 - aandachtsgroepenProject: Livingstone	0	1.818	0	1.818
C55 Energiearmoede	4.424	0	2.880	1.544
Rijksbijdrage VVH 2025 (1.447)	1.092	0	0	1.092
Resultaat overige werkzaamheden UIC 2025	180	0	6	174
SPUK Woningbouwimpuls Zuilense Vecht 2024-2034	1.794	0	0	1.794
Subs E113 HS 24-30 - NEP - restant 2025	0	1.502	20	1.482
J209 SPUK RHA Munsterlaan	1.335	0	0	1.335
J55 Restant NIP	0	0	0	0
J209- Archimedeslaan Fase 1	0	770	0	770
J209 - Aandachtsgroepen: Merwedekanaalzone blok 11	0	549	0	549
J209- project Merwedekanaalzone De Polderjongens	0	540	0	540
J209-project Merwedekanaalzone blok 8	0	504	0	504

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
Rijksbijdrage VVH 2025 (712k)	622	0	131	491
Geluidsanering BSV Tranche B woningen	0	401	0	401
Subs E053 SLA25-03827090 Sloopsubs - 2025	0	400	0	400
J209 - project Merwedekanaalzone blok 13	0	315	0	315
Onbenutte bijdrage WIN 2025	0	312	0	312
J209 - Project Merwedekanaalzone blok 9	0	288	0	288
J18 - Isolatieopgave Nat Progr L	0	285	0	285
Rijksbijdrage VVH 2025 (336k)	0	336	62	274
J209 - Terwijde bouwveld E – De Notenkraker	0	216	0	216
Subs E053 SLA25-03831551 Verv. brommers - 2025	0	107	0	107
VTW 150 - SPUK 2025 (208.500)	0	73	0	73
Subs E003 BSV/23/00378 Goylaan - 2023	0	42	0	42
Restant SPUK SLA Horecabundeling naar balans	0	64	26	38
Herinrichting omg. station Zuilen 2025-2026	0	27	0	27
Profileren Utrecht als de fietsregio van	0	24	0	24
Subs E97 Spoedlocaties - restant 2025	0	0	0	0
E053 SLA25-03824495 Emissieloos bouwen - rest 2025	0	28	14	14
Subs SEB Westelijke Stadsboulevard (5%)	0	2	0	2
Stimuleringsregeling flex/transformatiewoningen	0	0	0	0
SPUK Nazorg Hoge Weide 2022	43	0	23	20
Circulaire Ambachtscentra	0	0	0	0
H41 LCSG 2024	1.214	0	1.214	0
SPUK Emissieloos Vervoer	0	36	0	36
Talent coalition RVO	0	25	0	25

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
URC Velden Rijnvliet	0	378	0	378
Dumava Attleeplantsoen 39	0	353	0	353
Domtoren	0	250	0	250
SPUK Sportstimulering 2025	0	243	0	243
SPP Welgelegen voetbal kunstgras	0	200	0	200
SPP Burg. Norbruislaan 680	0	65	0	65
DUMAVA Bouwstraat 55 2025-2027	0	42	0	42
Domplein 21, domtoren	0	40	0	40
SPP Koningsweg	0	36	0	36
DUMAVA Hoefijzerstraat 10 2025-2027	0	28	0	28
Beurskwartier school, gymzaal en grond	0	15	0	15
Sloop-nieuwbouw sporthal Lunetten	0	14	0	14
Cartesiusdriehoek, school SPOU	0	6	0	6
SPP DE DREEF; KUNSTGRAS	0	4	0	4
VERPLAATSING URV	0	1	0	1
Topelement Wevelaan 6 (vh gymzaal Tuindorp)	0	1	0	1
Optimalisatie MFA’s	0	1	0	1
DUMAVA Bemuurde Weerd WZ 3	0	62	0	62
SPUK C209 - Rijkssubsidie De Heem Rijnenburg	272	0	0	272
Subs. SPUK C209 Munsterlaan	204	0	0	204
Sporthal MWKZ (combi Onderwijs)	0	27	0	27
Zwembad Maximapark	0	2	0	2
SPP de Vrijheit - ombouw natuurgrasveld	0	1	0	1
CDOKE	4.830	12.446	8.791	8.485

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
SPUK Inrichten Overheidsbreed loket	0	75	75	0
J55 Nationaal Isolatieprogramma	1.312	0	309	1.003
SPUK J209 Pagelaan RHA2023-03500526	187	0	187	0
Totaal Rijk	**303.903**	**166.769**	**141.970**	**328.702**
DFR Amersfoort	249	0	0	249
'No regret FOZ'	49	143	0	192
(Deel) subsidie Flex Fonds Fiets	32	0	32	0
Advies organisatie ontwikkeling	0	0	0	0
Bijdrage R'dam 2024 G$ dubbel	50	0	50	0
Cities-for-Talent-Event	0	0	0	0
DFR Lage Weide naar balans	936	0	0	936
DFR Utrecht-Veenendaal	0	0	0	0
Energie Vouch N 2e tran 2023 en 2024	125	0	125	0
Energiearmoede Voucherregeling	0	0	0	0
Europalaan Zuid	0	0	0	0
Fietsenst. Overvecht	0	0	0	0
Fietsparkeren Bushaltes Tranche 2	0	0	0	0
Fietsrekken Bushaltes Tranche 3	256	0	256	0
Fietsstraat Mereveldseweg	0	0	0	0
Flexibel Fonds Fietsroutes	0	0	0	0
Gageldijk	465	235	0	700
Herinrichting Koningsweg	315	315	0	630
Herinrichting Maliebaan	135	0	135	0
Mobiliteit Klopdijk aanleg fietspad en voetpad	198	0	0	198

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
NO Regret fietsroute om de Zuid	876	0	876	0
Noordelijk Randweg Utrecht	445	0	445	0
NS Bijdrage Anterieure Overeenkomst	0	0	0	0
OV Doorstroming	0	821	0	821
OV verbinding Overvecht-USP	0	0	0	0
Parkzone Johan Wagenaarkade	305	0	0	305
Planstudie Lunetten	28	0	0	28
Profilering Utrecht als de fietsregio	39	0	20	19
Prov Utrecht- Archimedesln 2023-2024	0	0	0	0
PU Europalaan Zuid 2024	2.102	2.714	0	4.816
PU fietsmodel Brutus 2024	86	0	48	38
PU OV Overvecht-USP 2024	3.033	0	45	2.988
PU OV-doorstroming 2024	891	0	891	0
PU OV-DS (ov infra) 2024	245	0	33	212
PU toeg. Bushaltes 2024	213	0	106	107
PU VVH 2023 (215)	0	0	0	0
PU VVH 2023 (222)	0	0	0	0
SIVMO 2023	321	0	321	0
SIVMO 2024	99	0	99	0
Snelfietsroute Utrecht-Amersfoort	585	0	0	585
Speedpedelecs	0	0	0	0
Speelgelegenheden extern	5	0	0	5
Stalling station Vaartse Rijn	0	0	0	0
Stalling Vleuten	0	0	0	0

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
Stimulering Veiligh. Vergunn. Handh. maatregelen	0	0	0	0
Stimulering vvh maatregelen (11x)	0	0	0	0
Strijkviertel	205	0	0	205
subsidie uitbr.fp stat. Vleuten	7	0	7	0
Vechtroute, David van Mollem en Rode Brug	675	0	0	675
Verbeteren looproutes naar Tolsteegplants	69	0	69	0
Verkeersveiligheid 2016-2020 (Donaudreef)	360	0	0	360
Vervoersplan	212	0	212	0
Voucher Isolatiemaatregelen	0	0	0	0
Wandel en fietspad Ockhuizerlaan	150	0	0	150
Woningbouwimpuls	0	0	0	0
PU Voucher isolatie zuilen noord 2025	0	75	0	75
PU Voucher watervogelenbuurt 2025	0	90	0	90
PU subsidie DFR Houtn Nwgein Lage Weide term. 2	0	2.575	0	2.575
Prov-HOV Leidsche Rijn 2013-2020 vaststelling	0	2.195	0	2.195
Subs PU Natuurgebied Zuilen (3318-6002972)	0	900	0	900
Subsidie prov. woningbouwversnelling Ivoordreef	0	715	0	715
Deelbetaling 2022 subsidie Overvecht Zuid fase 1	0	521	0	521
Overb. subsidie Lunetten-Galgew. naar balans	0	405	0	405
vo PU ov-doorstroming 27	0	392	0	392
VO PU VVH 2025 (387k)	0	283	0	283
VO PU VVH 2025 (328k)	0	234	0	234
Deelbetaling 2023 subsidie Overvecht Zuid fase 1	0	202	0	202
Deelbetaling 2025 subsidie Overvecht Zuid fase 1	0	202	0	202

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
Deelbetaling 2024 subsidie Overvecht Zuid fase 1	0	202	0	202
Subs. Prov Utrecht Kogllaan 2025	0	200	0	200
PU subsidie FP Planstudie Vaartsche Rijn	0	180	0	180
PU subsidie Fietsenstalling P1-P4 term 1	0	167	0	167
Subsidie PU Koningsweg stedelijk deel term 1	0	150	0	150
PU subsidie Fietsparkeren Lunetten term 1	0	90	0	90
JOPs bijdragen Wandel en fietspad Ockhuizen intern	0	62	0	62
Subsidie Vrouwe Justitiaplein	0	60	0	60
Subsidie Park Paardenveld	0	60	0	60
Subsidie Looproute Tolsteeg naar balans	0	53	0	53
PU subs Natuurtoiletten (Gezond Gedrag)	0	51	0	51
Subs prov. Vergroening Overvecht 2271-6002224	0	50	0	50
Subs.PU VVH rotondes SWOV naar balans	0	49	0	49
Subsidie PU Barge upgrade naar balans	0	25	0	25
Doortrappen 2025-2026	0	25	0	25
Subsidie FOZ Lunetten naar balans	0	732	0	732
vo PU bushaltes 13.03	0	167	0	167
Subsidie PU Groene Ommetjes 3145-6002850.	0	150	0	150
Subsidie PU Tichelaarlaan (126-3003015)	0	32	0	32
Subs onderzoeksagenda Erfgoed 2026	0	21	0	21
PU Subsidie Groene Ommetjes - MGP162	0	12	0	12
Flexpool subs D. Eriks Wonen 2026	0	12	0	12
Project "Betere arbeidsmarktpositie door toegankelijke scholing in de provincie Utrecht"	500	0	72	428

Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Boekwaarde 31-12-2025
Totaal Provincies	**14.261**	**15.567**	**3.842**	**25.986**
G4 werkbudget	266	9	0	275
Inrichting kasteeltuin	45	0	0	45
JOP Coelhorst	30	0	0	30
JOP Het Zand	35	0	35	0
JOP Vleuterweide	55	31	0	86
JOP Wilhelminalaan	14	0	0	14
Onbenutte budgetten provincie	0	0	0	0
Onderzoek naar openstaande Stem	0	0	0	0
Ontw. Lunettenpark NHW-gebied	492	0	0	492
Project CORE	57	0	45	12
Regio Deal Vitale Samen Overvecht	0	0	0	0
Speelgelegenheden bijdragen	33	0	0	33
Subsidie regisseur	0	0	0	0
Subsidie ZonMW Samen erop af!	421	0	421	0
Voetpad langs Haarpad	69	0	0	69
ZonMW Dementie	21	0	21	0
Gemeente Almere - loonkosten en werkplek (ZVHRU)	0	14	0	14
NTO L Sturing Regio gem	0	0	0	0
Totaal overige overheden	**1.538**	**54**	**522**	**1.070**
Totaal	**322.926**	**187.761**	**147.959**	**362.728**

In het boekjaar 2024 zijn de baten en lasten voor de SISA-regeling H20 voor een bedrag van 1,495 miljoen euro ten onrechte als resultaat verantwoord. Deze bedragen hadden op de balans moeten worden opgenomen als vooruit ontvangen subsidie respectievelijk vooruitbetaalde verstrekte subsidie. In 2025 bestond nog onvoldoende zekerheid over de besteding van deze subsidies. Hierdoor is het volledige bedrag ook in dat jaar niet gecorrigeerd, terwijl een correctie op de balans van de jaarrekening 2025 had moeten plaatsvinden. Naar verwachting zal in 2026 voldoende zekerheid bestaan over de besteding van de subsidies. Dit zal t.z.t. worden meegenomen in de bepaling van de overlopende post.

In het boekjaar 2024 zijn de baten te hoog verantwoord voor een bedrag van 0,6 miljoen euro. Hiermee is de beginstand (per 01-01-2025) van de vooruitontvangen subsidiebedragen te laag verantwoord. Met de exploitatie en realisatie over 2025 is het financiële effect op het vermogen en resultaat per 31-12-2025 beperkt.

Nog te betalen bedragen

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Nog te betalen bedragen	136.587	146.876
Totaal	**136.587**	**146.876**

Een specificatie is opgenomen in onderstaand overzicht. Het betreft in 2025 en voorgaande jaren aangegane verplichtingen en al uitgevoerde werken waarvan de factuur op balansdatum nog niet was ontvangen.

x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Servicekosten NS stallingen	2.481
Zorgaanbieders	17.382
Energievergoeding	2.163
Toeslagaffaire	1.677
BgHU	1.946
RIEC	2.518
Toegekende verstrekte subsidies	13.328
E106 Subs Regionale Aanpak Laadinfrastructuur G4 restant 2025	2.168
Rente langlopende leningen	18.076
OB'68	2.012
Afdracht loonheffing	32.903
Overige posten	50.222
Totaal	**146.876**

In de post “Zorgaanbieders” zijn verplichtingen opgenomen voor aanvullend benodigd budget voor deze zorgaanbieders van WMO en Jeugdzorg. Op dit moment worden er afspraken gemaakt met de zorgaanbieders om tot afrekening te komen. Dit past binnen de reguliere werkwijze. Het daadwerkelijke bedrag van deze afrekening kan afwijken van de opgenomen verplichtingen.

Overige vooruit ontvangen bedragen

x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Overige vooruit ontvangen bedragen	40.246	59.566
Totaal	**40.246**	**59.566**

Dit betreft de volgende posten:

x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Parkeergelden en garageabonnementsgelden	5.317
Exploitatiebijdragen	24.333
Koopsommen grond	17.341
Omgevingsvergunningen	2.090
Overig	10.485
Totaal	**59.566**

De hierboven genoemde 'Exploitatiebijdragen' hebben betrekking op opbrengsten die ontvangen zijn in het kader van het faciliterend grondbeleid en op basis van een getekende overeenkomst in rekening zijn gebracht bij derden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen en rechten

Gemeente Utrecht is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen. De waarde van deze verplichtingen bedraagt ultimo 2025 in totaal 3.624,3 miljoen euro. Dit bedrag bestaat uit 3.589,7 miljoen euro aan inkoopverplichtingen, 32,8 miljoen euro nog openstaande personele verlofdagen en 1,7 miljoen euro leaseverplichtingen. De inkoopverplichtingen met een restwaarde >10 miljoen euro zijn in beeld gebracht.
De NUBBV is gestegen ten opzichte van 2024. Dit is grotendeels te verklaren door het afsluiten van vier grote raamovereenkomsten in 2025.

Inkoopverplichtingen/contracten met een waarde ≥10 miljoen euro

x € 1.000

Relatie/crediteur	Waarde contract/verplichting
Magnit Global Netherlands BN B.V. (310645)	480.000
Stichting Buurtteamorganisatie Sociaal Utrecht (225482)	375.336
Stichting Lokalis (224034)	367.788
Stichting DOCK Rotterdam Stichting DOCK (285442)	197.571
TotalEnergies Charging Solutions Nederland B.V. (237790)	110.000
Vereniging KOOS Utrecht (265539)	87.662
Cooperatie Spoor030 U.A. (265945)	87.347
Greenchoice Zakelijk N.V. (285811)	64.123
D. van der Steen B.V. (108703)	60.000
De Jong Zuurmond Infrabeheer, Onderhoud & Services B.V. (306363)	60.000
Greenchoice Groene Energie Administratie B.V. (264503)	52.840
Beens Constructieve Waterbouw B.V. (134047)	50.000
Stichting Sport Utrecht (109247)	48.854
Stichting Lister (212163)	47.912
Stichting U Centraal U Centraal - Pieterskerkhof 16 (210239)	46.846
Burgy Bouwbedrijf B.V. (163719)	40.000
Van Wijk Aannemersbedrijf Nieuwegein B.V (107331)	39.382
Sagenn Educatie B.V. (263379)	32.000
Axians Axians Communication Solutions B.V. (173920)	30.538
Willemsen- de Koning Groep B.V. (254617)	28.763
Stichting De Tussenvoorziening (104567)	26.519
Gemeenschappelijke regeling Afval Verwijdering Utrecht (109843)	25.616
Consolidated Nederland B.V. (107502)	25.441
Mobiliteitsbedrijf Merwede B.V. (294421)	24.931
VConsyst B.V. (118535)	24.700

x € 1.000

Relatie/crediteur	Waarde contract/verplichting
elk® zuidoost B.V. (177042)	22.561
UW Werkt voor Utrecht B.V. (264802)	20.871
Van Wijk Aannemersbedrijf Nieuwegein B.V (107331)	20.430
Centralpoint Nijmegen B.V. (187622)	20.000
Hartog-Pilkes B.V. (289415)	20.000
SoftwareONE Netherlands B.V. COMPAREX Nederland (105478)	20.000
Klomp Dakbedekkingsystemen B.V. (202221)	19.131
Willemsen Infra B.V. (197233)	19.000
Snijder B.V. (294036)	18.996
TotalEnergies Charging Solutions Nederland B.V. (237790)	18.800
Stichting Pluryn Exploitatie (225927)	18.733
Wits Utrecht B.V. (107292)	18.729
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg (104587)	18.244
Stichting Derdengelden Intersolve (248039)	17.226
Cobel Bouwconsulting B.V. (294574)	16.992
Stichting Samen Veilig Midden- Nederland (229138)	16.750
Sidcon Milieutechniek B.V. (239757)	16.500
SoftwareONE Netherlands B.V. COMPAREX Nederland (105478)	16.425
McCoy & Partners B.V. (249842)	15.518
VConsyst B.V. (271608)	14.854
NS Stations B.V. (100688)	13.917
Tzorg B.V. (178854)	13.705
Eneco Services B.V. (104969)	13.434
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg (104587)	13.000
Van Wijk Aannemersbedrijf Nieuwegein B.V (107331)	12.803
Nijmeegse Betonindustrie De Hamer B.V. (118079)	11.727
Stichting Kwintes (203253)	10.820
Kone B.V. (105497)	10.303

Gemeente Utrecht heeft ook contracten afgesloten die tot opbrengsten leiden, met een totale waarde van 11,2 miljoen euro.

Rechten met een waarde >0,500 miljoen euro

x € 1.000

Relatie/debiteur	Waarde contract/ verplichting
Rijksgebouwendienst crediteurenadministratie	€ 5.143
BGHU	€ 2.575
GGDrU	€ 3.362

Lopende claims en geschillen

Gemeente Utrecht is per balansdatum verwikkeld in meerdere juridische geschillen waarvan de uitkomst op dit moment moeilijk in te schatten is. Deze juridische procedures hebben naar verwachting geen materiële impact op het resultaat en de vermogenspositie van de gemeente Utrecht per balansdatum.

Reserves

Stand en verloop reserves

Belangrijkste uitgangspunten

- Reserves zijn uitgestelde begrotingsposten die zijn gereserveerd om te dienen als financiële dekking voor toekomstige lasten
- In principe zijn middelen in een reserve gereserveerd voor het beleidsdoel waar de raad het voor heeft bestemd. Mocht de raad de bestemming van deze middelen willen wijzigen is hier een Raadsbesluit voor nodig. In het geval dat er verplichtingen zijn afgesloten binnen de reserve, is het niet mogelijk dit verplichte budget elders te alloceren.
- Financiële middelen in een reserve behoren tot het eigen vermogen van de gemeente
- Er zitten geen wettelijke restricties aan reserves, behalve dat ze niet negatief mogen zijn
- Voor de reserves is door de raad een minimum- en een maximumbedrag vastgesteld. In de toelichting op de reserves is het minimum en het maximum per reserve aangegeven.
- In het algemeen worden twee typen reserves onderscheiden:
    - Algemene reserve: bestaat uit de algemene dekkingsreserve en de algemene risicoreserve.
        - Algemene dekkingsreserve: Hiervan is de bestemming door de Gemeenteraad nog niet vastgesteld. De algemene dekkingsreserve wordt ook gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming.
        - Algemene risicoreserve: dient als buffer om de financiële gevolgen van risico's op te vangen.
    - Bestemmingsreserves: reserves met een specifiek, door de raad vastgesteld (beleids-doel, die alleen aan dat doel mogen worden besteed

- Het budget binnen een reserve kan vrij besteedbaar worden in een aantal gevallen:
    - De looptijd van de reserve is op het eind;
    - de desbetreffende reserve is 4 jaar niet gemuteerd is;
    - de raad heeft de reserve op door middel van een Raadsbesluit
- Over het algemeen wordt geen interne rente toegevoegd aan reserves tenzij de raad bij instelling van een reserve gemotiveerd anders besluit.

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Datum	Inhoud
Nota Reserves	2019	Een classificatie met kenmerken van de verschillende type reserves, met een uitleg van de spelregels voor het instellen, muteren en opheffen van een reserve.

x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Saldo 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Algemene Reserve	79.827	0	79.827	57	57	79.827
Algemene dekkingsreserve	56.303	28.681	84.984	101.045	160.827	25.202
Totaal Algemene reserve	**136.130**	**28.681**	**164.811**	**101.102**	**160.884**	**105.029**
Betrouwbare overheid	109	264	373	0	0	373
Ontwikkeling en wonen voor iedereen	119.511	5.470	124.981	43.282	23.995	144.267
Klimaatvriendelijke stad	13.925	0	13.925	2.586	4.085	12.425
Duurzame bereikbaarheid	56.846	0	56.846	26.805	15.489	68.162
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	22.047	0	22.047	14.052	5.691	30.409
Veilige stad	143	308	451	0	150	301
Passende ondersteuning en opvang	0	0	0	4.000	753	3.247
Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning	11.942	0	11.942	1.871	705	13.108
Kansrijk opgroeien	27.550	0	27.550	0	300	27.250
Levendig en gezonde stad	46.862	-1.981	44.881	6.687	2.959	48.608
Algemene middelen en overhead	31.169	-128	31.041	13.365	10.968	33.439
Vaste activa	125.353	0	125.353	9.769	552	134.570
Balanssaldo van vaste activa reserve naar vaste activa module	0	0	0	-409	-409	0
Totaal Bestemmingsreserves	**455.457**	**3.933**	**459.390**	**122.008**	**65.238**	**516.159**
Totaal reserves per programma	**591.587**	**32.614**	**624.201**	**223.110**	**226.122**	**621.188**

x € 1.000

	Looptijd t/m	Stand per 01-01-2025	Werkelijke mutatie 2025	Saldo 31-12-2025	Reeds verplicht 31-12-2025	Niet verplicht deel	Deel dat vrij kan vallen
Betrouwbare overheid							
Reserve Verkiezingen	31-12-2050	373	0	373	373	0	0
Ontwikkeling en wonen voor iedereen							
Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten	01-05-2033	18.046	-5.199	12.847	12.847	0	0
Egalisatiereserve bouwleges	31-12-2050	4.872	-2.572	2.300	2.300	0	0
Europese subsidies	31-12-2050	1.452	-1.109	343	343	0	0
Grondexploitatie	31-12-2050	63.354	19.776	83.130	83.130	0	0
Investeringsimpuls RSU	31-12-2050	27.860	8.068	35.928	35.928	0	0
Invoering Omgevingswet	31-12-2028	0	1.726	1.726	1.726	0	0
Ondersteunen Handhaven	31-12-2050	204	-204	0	0	0	0
Revolverend fonds woningrenovatie	31-12-2050	381	-381	0	0	0	0
Stimuleren Wooncoöperaties en col. woonv	31-12-2040	2.980	-100	2.880	2.880	0	0
Taakstelling inkoop LR	31-12-2031	5.033	-719	4.314	4.314	0	0
Woonfonds	31-12-2030	799	0	799	799	0	0
Klimaatvriendelijke stad							
Leningen Utrechtse Energie	01-01-2038	4.007	50	4.057	4.057	0	0
Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen	01-01-2028	185	-185	0	0	0	0
Utrechtse Energie	01-01-2050	993	2.336	3.328	3.328	0	0
Utrechtse energie aardgasvrije wijken	01-01-2036	8.740	-3.700	5.040	5.040	0	0
Duurzame bereikbaarheid							
Meerjarige investeringen bereikbaarheid	31-12-2040	44.951	8.734	53.685	53.685	0	0

x € 1.000

	Looptijd t/m	Stand per 01-01-2025	Werkelijke mutatie 2025	Saldo 31-12-2025	Reeds verplicht 31-12-2025	Niet verplicht deel	Deel dat vrij kan vallen
Parkeerexploitatie	01-01-2050	11.895	2.582	14.477	14.477	0	0
Aantrekkelijke en groene leefomgeving							
Archeologisch opgravingen	31-12-2050	742	668	1.411	1.411	0	0
Domplein 13	31-12-2026	40	-40	0	0	0	0
Egalisatiefonds rioleringen	31-12-2050	5.191	550	5.741	5.741	0	0
Essentaksterfte 1002	31-12-2050	724	26	750	750	0	0
Grondbank	31-12-2050	647	-50	597	597	0	0
Nedereindseplas	01-01-2031	6.557	-35	6.522	6.522	0	0
Ophaaldienst	31-12-2050	1.529	5.296	6.825	6.825	0	0
Reserve Aanpak Luchtmaatregelen	01-01-2044	846	0	846	846	0	0
Reserve Extra Groen	07-06-2039	780	1.846	2.626	2.626	0	0
Risicoreserve Bodem	31-12-2043	1.712	100	1.812	1.812	0	0
Utrechts restauratiefonds (URF)	31-12-2035	3.279	0	3.279	3.279	0	0
Veilige stad							
Projecten cameratoezicht	31-12-2050	451	-150	301	301	0	0
Passende ondersteuning en opvang							
Hervormingen Sociaal Domein	31-12-2027	0	3.247	3.247	3.247	0	0
Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning							
Armoedebestrijding & schuldhulpverlening	01-07-2027	2.337	745	3.082	3.082	0	0
Impuls meerdaags bezoek	31-12-2029	0	226	226	226	0	0
Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)	31-12-2035	6.100	900	7.000	7.000	0	0

x € 1.000

	Looptijd t/m	Stand per 01-01-2025	Werkelijke mutatie 2025	Saldo 31-12-2025	Reeds verplicht 31-12-2025	Niet verplicht deel	Deel dat vrij kan vallen
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht	31-12-2050	2.000	0	2.000	2.000	0	0
Revolverend Fonds Jongeren schulden	02-08-2050	79	-79	0	0	0	0
Toeristische stadspromotie	31-12-2050	226	-226	0	0	0	0
Werken naar werk	31-12-2050	1.200	-400	800	800	0	0
Kansrijk opgroeien							
Huisvestingsprogramma	31-12-2050	14.748	-300	14.448	14.448	0	0
Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting	31-12-2050	10.664	0	10.664	10.664	0	0
Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)	31-12-2050	1.980	0	1.980	1.980	0	0
Piekopvang onderwijs LR	31-12-2050	158	0	158	158	0	0
Levendig en gezonde stad							
Calamiteiten Utrechts Vastgoed	31-12-2050	351	-351	0	0	0	0
Creatieve huisvesting	31-12-2030	0	1.000	1.000	1.000	0	0
Energieneutraal Kernvastgoed	31-12-2050	2.300	730	3.030	3.030	0	0
Fonds Broedplaatsen	31-12-2050	505	0	505	505	0	0
Gebruikersinvst Cultr voorzng Leidsche R	01-01-2028	2.830	950	3.780	3.780	0	0
Leegstand Utrechts Vastgoed	31-12-2050	1.802	-259	1.542	1.542	0	0
Reserve inburgering	01-01-2028	1.061	0	1.061	1.061	0	0
Stadskantoor	31-12-2050	5.986	1.992	7.978	7.978	0	0
Tarieven sportaccommodaties	11-07-2029	5.000	0	5.000	5.000	0	0
Toegankelijk Vastgoed	31-12-2027	3.365	-334	3.031	3.031	0	0
Utrechtse Cultuurlening	31-12-2050	100	0	100	100	0	0

x € 1.000

	Looptijd t/m	Stand per 01-01-2025	Werkelijke mutatie 2025	Saldo 31-12-2025	Reeds verplicht 31-12-2025	Niet verplicht deel	Deel dat vrij kan vallen
Vastgoedbeheer	31-12-2050	1.372	0	1.372	1.372	0	0
Vervanging zwembaden	31-12-2036	19.900	0	19.900	19.900	0	0
Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	31-12-2027	309	0	309	309	0	0
Algemene middelen en overhead							
Budgetstructuur Leidsche Rijn	31-12-2030	256	832	1.088	1.088	0	0
Decentralisatie Sociaal Domein	31-12-2020	383	0	383	0	383	383
Groei in Balans	31-12-2030	5.736	880	6.616	0	0	0
ICT Investeringsprogramma	31-12-2029	13.696	-3.702	9.994	9.994	0	0
Implementatie en uitvoering hervorming	11-07-2029	1.886	-500	1.386	0	1.386	0
Personeelskosten bezuinigingen	11-07-2029	5.000	-150	4.850	0	4.850	0
Reserve Gemeentefonds	01-12-2050	4.085	3.735	7.820	7.820	0	0
Reserve Overheadvierkant	11-11-2026	0	1.302	1.302	0	1.302	0
Algemene reserve							
Algemene dekkingsreserve	31-12-2999	84.984	-59.782	25.202	25.202	0	0
Algemene Reserve	31-12-2999	79.827	0	79.827	79.827	0	0
Vaste activa							
Vaste Activareserve	31-12-2999	125.353	9.217	134.570	134.570	0	0
Balanssaldo van vaste activa reserve naar vaste activa module							
Balanssaldo van vaste activa reserve naar vaste activa module	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting reserves

Betrouwbare overheid

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Reserve Verkiezingen	109	264	373	0	0	373
Totaal Betrouwbare overheid	**109**	**264**	**373**	**0**	**0**	**373**

Betrouwbare overheid

Reserve Verkiezingen

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-1992
Waarom is de reserve ingesteld	Doel waarvoor deze reserve is ingesteld: Egalisatie voor de kosten die met verkiezingen samenhangen én tot 2026 het opvangen van (een deel van) de kosten van een ongeplande verkiezing. Het faciliteren en organiseren van verkiezingen is een structurele taak van Publiekszaken waar jaarlijks in de exploitatiebegroting een structureel budget beschikbaar voor is. In een jaar waarin er geen verkiezingen zijn, wordt dit budget gestort in de reserve. In een verkiezingsjaar gebruiken we de reserve ter dekking van de uitgaven die we niet uit het structurele budget gedekt kunnen worden. Daarnaast is deze storting de dekking voor de uitname van de bezuiniging uit de Voorjaarsnota 2024.
Toelichting op het verloop	In 2025 blijft er op de jaarlijkse exploitatiebegroting 2,088 miljoen euro over. Voor de ongeplande verkiezing in 2025 is via het gemeentefonds dekking beschikbaar gesteld. Conform de spelregels egalisatiereserve storten we het saldo van het jaar dat er "officieel" geen verkiezing was in de reserves verkiezingen. Van dit saldo moet conform de besluitvorming van de UBA-bezuiningsmaatregel ("Geen reserve aanhouden voor ongeplande verkiezingen") ongeveer de helft van dit bedrag (1,03 miljoen euro) deze bezuiniging voor de komende 4 jaar dekken. Van de resterende 1,05 miljoen euro is een deel voor de dekking van de waterschapsverkiezingen en het overige deel is nodig voor reguliere egalisatie van de kosten.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten	14.143	3.903	18.046	0	5.199	12.847
Egalisatiereserve bouwleges	4.872	0	4.872	0	2.572	2.300
Europese subsidies	1.452	0	1.452	0	1.109	343
Grondexploitatie	63.354	0	63.354	30.818	11.041	83.130
Investeringsimpuls RSU	26.293	1.567	27.860	10.738	2.670	35.928
Invoering Omgevingswet		0		1.726	0	1.726
Ondersteunen Handhaven	204	0	204	0	204	0
Revolverend fonds woningrenovatie	381	0	381	0	381	0
Stimuleren Wooncoöperaties en col. woonv	2.980	0	2.980	0	100	2.880
Taakstelling inkoop LR	5.033	0	5.033	0	719	4.314
Woonfonds	799	0	799	0	0	799
Totaal Ontwikkeling en wonen voor iedereen	**119.511**	**5.470**	**124.981**	**43.282**	**23.995**	**144.267**

Ontwikkeling en wonen voor iedereen

Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-5-2033
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	25.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Het realiseren van meer betaalbare woningen in het sociale en middenhuursegment en het op gang houden van woningbouwprojecten. Bij het Meerjaren Perspectief Ruimte wordt jaarlijks een vertrouwelijke bijlage ‘Overzicht voorstellen betaalbaar wonen (opbrengsten Conversieregeling Erfpacht 2017)’ opgenomen met geïnventariseerde projecten als richtinggevend kader voor het nog te bestemmen bedrag in de reserve. De daadwerkelijke bestemming wordt ter besluitvorming aan de raad voorgelegd, bijvoorbeeld bij voorstellen over de financiële kaders van projecten. Bij de Voorjaarsnota 2023 heeft de raad motie 291: Toekomstige inzet reserve betaalbaar wonen aangenomen over de toekomstige inzet van de reserve betaalbaar wonen. Bij besluitvorming over de toekomstige inzet van de reserve zullen wij rekening houden met deze motie.

Toelichting op het verloop	Bij de Tweede bestuursrapportage 2025 heeft de raad besloten dat afwijkingen van de begrote onttrekkingen zijn toegestaan, aangezien de geïnventariseerde projecten die onderdeel zijn van de reserve Betaalbaar Wonen meerjarig zijn en de uitvoering kan afwijken van de planning ('systeembesluit'). In de Voorjaarsnota 2025 is in 2025 in totaal 5,199 miljoen euro onttrokken aan de reserve: - 0,361 miljoen euro onttrokken voor Leidsche Rijn Centrum Oost; - 0,683 miljoen onttrokken voor Hart van de Meern; - 3,155 miljoen onttrokken voor Burgemeester Verderlaan 17-19; - 1,000 miljoen onttrokken voor Kop Amsterdamsestraatweg – Oude Daalstraat. Deze maatregelen zijn onderdeel van Utrechtse aanpak op gang houden woningbouw (3e en 5e tranche).

Egalisatiereserve bouwleges

Aard van de reserve	Algemene reserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.300.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	15-6-1997
Waarom is de reserve ingesteld	Egalisatiereserve om de jaarlijkse schommelingen in de legesopbrengsten omgevingsvergunningen op te vangen en voor de inzet van personeel voor werkzaamheden na inwerkingtreding van de WKB die niet meer onder de leges vallen.
Toelichting op het verloop	Vanwege de maximering van de reserve is 2,572 miljoen euro vrijgevallen uit de reserve (besloten bij Voorjaarsnota 2025).

Europese subsidies

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.184.866
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2006
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Europese subsidies fungeert als risicoreservering voor de subsidies die wij van Europa ontvangen. Aan de uitvoering en beheer van Europese projecten en structuurfondsenprogramma's zijn strikte voorwaarden en eisen verbonden. Deze brengen financiële risico's met zich mee voor de gemeente. Het gaat om risico's zoals lagere subsidievaststelling dan was begroot, hogere uitvoeringskosten die bij aangaan van de verplichting niet waren te voorzien, en het financiële risico dat ontstaat uit overcommittering bij het structuurfondsprogramma 'Kansen voor West'. Hierbij wordt overcommittering ingezet omdat de praktijk uitwijst dat veel projecten uiteindelijk minder subsidie toegekend kunnen krijgen dan begroot. Overcommittering draagt bij aan een optimale inzet van het beschikbare budget, maar levert tevens een risico op. Bij de begroting 2025 is besloten om deze reserve voor de risicoreservering op te heffen. Het restant is voor technisch bijstand voor 'Kansen voor West' (gemeente Rotterdam).

Toelichting op het verloop	Er wordt 0,109 miljoen euro onttrokken ter dekking van de extra programmabijdrage aan ‘Kansen voor West III’. Daarnaast valt 1,0 miljoen euro vrij vanwege opheffen risicoreservering. Het restantsaldo in de reserve is bestemd ter dekking van de bijdrage aan het programma Kansen voor West III in 2026.

Grondexploitatie

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	200.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2005
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ten behoeve van het opvangen van niet begrote financiële tegenvallers in grondexploitatieprojecten en ten behoeve van het afdekken van financiële risico's bij het nemen van initiatieven in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. De ontwikkeling van de reserve grondexploitaties wordt in het MPR toegelicht.

Toelichting op het verloop

Bij de Tweede bestuursrapportage 2021 heeft de raad besloten om de resultaten op afgesloten en lopende grondexploitaties alsmede kosten waarvoor binnen de reserve grondexploitatie bedragen zijn gereserveerd nog in het lopende jaar te verrekenen met de reserve grondexploitatie ('systeembesluit'). In 2025 is 30,818 miljoen euro gestort in de reserve. Dit bedrag bestaat uit:

- 3,750 miljoen euro voor de realisatie van het Lombokplein en de doorvaarbare Leidse Rijn (besluitvorming Voorjaarsnota 2017/2018 en Programmabegroting 2021)
- 5,483 miljoen euro voor gebiedsontwikkeling: groei in balans (besluitvorming Voorjaarsnota 2025)
- 0,361 miljoen euro budget betaalbaar wonen voor Leidsche Rijn centrum Oost (MPR 2025)
- 21,224 miljoen euro op basis van het hierboven genoemde systeembesluit:
- 7,427 miljoen euro gekoppeld aan het voorstel over de uitwerking van de bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad die nodig is met het oog op besluitvorming over toekomstige investeringen, is bij de Voorjaarsnota 2025 besloten om de bijdrage die de gemeente ontvangt uit de door de rijksoverheid aangekondigde 'Realisatiestimulans woningbouw" te reserveren binnen de reserve grondexploitaties. Conform BBV-voorschriften zijn nog te ontvangen subsidies reeds verantwoord. Na het beschikbaar komen van deze subsidies zullen wij bij de integrale afweging voorstellen voorleggen voor de bestemming hiervan.
- 6,636 miljoen euro betreft de egalisatie van de verantwoorde bijdrage woningbouwimpuls versus de daaraan gekoppelde kosten. Deze kasstromen zijn jaarlijks niet gelijk en worden geëgaliseerd via de reserve grondexploitaties. Dit heeft geen effect op het meerjarig verloop van de reserve.
- 4,838 miljoen euro bijdrage uit de reserve betaalbaar wonen t.b.v. de grondexploitaties Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma, Stationsgebied en Hart de Meern (besluitvorming MPR 2025)
- 0,873 miljoen euro ontvangen rente over de grondexploitatie Stationsgebied
- 0,830 miljoen euro resultaat op strategische en anticiperende verwervingen en voorraadfunctie
- 0,407 miljoen euro in verband met de onttrekking aan de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied om de voorziening met het geprognosticeerde eindsaldo van de geactualiseerde grondexploitatie te laten corresponderen
- 0,213 miljoen euro resultaat op diverse afgesloten projecten

In 2025 is 11,041 miljoen euro onttrokken uit de reserve. Dit bedrag bestaat uit:
- 2,126 miljoen euro in verband met de jaarlijkse afdracht aan de algemene middelen
- 0,832 miljoen euro ter dekking van gebiedsmanagement (0,752 miljoen euro) en promotie en acquisitie (0,080 miljoen euro)
- 0,427 miljoen euro vrijval betaalbaar wonen middelen ten gunste van het Sportpark Zuilense Vecht (besluitvorming vastgesteld financieel kader van het project Zuilense Vecht)
- 0,241 miljoen euro jaarlijkse inkooptaakstelling op grondexploitaties
- 0,100 miljoen euro ter dekking van het verbeteren van de mobiliteit in Dichterwijk (MPR 2025)
- 7,315 miljoen euro op basis van het hierboven genoemde systeembesluit:

- 3,983 miljoen euro in verband met de correctie op de in het verleden genomen tussentijdse winstneming op de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma
- 2,518 miljoen euro in verband met de dotatie aan de voorziening negatieve grondexploitaties om de risicovoorziening op het, voor het Meerjaren Perspectief Ruimte, benodigde niveau te brengen
- 0,751 miljoen euro in verband met de correctie op de in het verleden genomen tussentijdse winstneming op de grondexploitatie Oudenrijn West (1,007 miljoen euro) en de winstneming op de grondexploitatie Merwedekanaalzone Deelgebied 4: Defensieterrein (-0,256 miljoen euro)
- 0,072 miljoen euro extra benodigde dekking voor het verbeteren van de mobiliteit in Dichterwijk (MPR 2025)
- 0,009 miljoen euro negatief resultaat op overige onderdelen

Investeringsimpuls RSU

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	25.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2016
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is bestemd voor vastgestelde projecten die bijdragen aan het realiseren van de ruimtelijke ambities uit de RSU 2040. In het coalitieakkoord 2022-2026 zijn deze projecten onderdeel van het investeringspakket Groei in Balans. De ontwikkeling van de reserve Investeringsimpuls RSU wordt jaarlijks toegelicht bij de actualisatie van het MPR.
Toelichting op het verloop	Toevoegingen in en onttrekkingen aan de reserve Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten vinden plaats op basis van de geheime bijlage programmering Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten die jaarlijks bij het Meerjarenperspectief Ruimte wordt verstrekt. Bij de Tweede bestuursrapportage 2025 heeft de raad besloten dat afwijkingen van de begrote reservemutaties zijn toegestaan, aangezien de ruimtelijke ontwikkelingsprojecten meerjarig zijn en de uitvoering kan afwijken van de planning ('systeembesluit'). In 2025 is het saldo aan toevoegingen 10,738 miljoen euro. Dit heeft betrekking op middelen als gevolg van de groei van de stad (1,489 miljoen euro), besluitvorming programmabegroting 2025 (6,864 miljoen euro), besluitvorming voorjaarsnota 2025 (0,808 miljoen euro) en loon- en prijscompensatie (1,199 miljoen euro) en toevoeging Samen voor Overvecht (0,378 miljoen euro). In 2025 is een bedrag van 2,670 miljoen euro aan middelen onttrokken aan de reserve Investeringsimpuls RSU. Conform het systeembesluit wijkt deze af van de begrote onttrekking. Hoewel het saldo van de reserve hoger is dan de maximumomvang, is dit saldo volledig bestemd voor de uitvoering van door de raad vastgesteld projecten. Vrijvallen van een deel van de reserve zou ertoe leiden dat lopende projecten moeten worden stopgezet/beëindigd.

Invoering Omgevingswet

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2028
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	3.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	7-11-2025
Waarom is de reserve ingesteld	Het Rijk stelt financiële middelen ter beschikking om gemeenten te ondersteunen bij de invoering van de Omgevingswet (1 januari 2024 ingevoerd). De laatste tranche van deze middelen is opgenomen in de meicirculaire 2025. Met de financiële middelen uit de reserve worden de gemaakte kosten gedekt. De middelen zullen gefaseerd in de periode 2025-2028 worden ingezet conform een bestedingsplan.
Toelichting op het verloop	In 2025 zijn de middelen uit de meicirculaire 2025 (1,1 miljoen euro) gestort. Daarnaast heeft er via de resultaatbestemming een overheveling plaatsgevonden naar 2025 en is ook de onderbenutting van deze middelen (0,6 miljoen euro) gestort in 2025.

Ondersteunen Handhaven

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050

Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	5-4-2018
Waarom is de reserve ingesteld	In de raadsbrief van 5 april 2018 (kenmerk 5234988) is de raad geïnformeerd in het kader van het handhavingsprogramma 2018. Daarbij is aangegeven dat woonfraude kan leiden tot dwangsommen en boetes. Maar ook handhaving in het kader van de horeca, kansspelen en seksinrichtingen, (ver)bouwen en slopen kan leiden tot dwangsommen en boetes. Deze geïnde dwangsommen en boetes worden via de begroting direct weer ingezet voor verdere handhavingsactiviteiten. Bij de vaststelling van de programmabegroting 2024 is besloten het restant van de reserve in 2024 en 2025 in te zetten voor toezicht in de openbare ruimte.
Toelichting op het verloop	In 2025 is 0,204 miljoen euro onttrokken voor de inzet van 2 BOA's binnenstad conform amendement 107 van 9 november 2023 bij de programmabegroting 2024.

Revolverend fonds woningrenovatie

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-6-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Ingesteld bij de Verantwoording 2006. Geen einddatum vanwege revolverend karakter. Het fonds is in het leven geroepen voor het verstrekken van zachte leningen aan eigenaren/bewoners die deelnemen aan gemeentelijke renovatieprojecten. De uitvoering van deze regeling loopt via de SVn (Stichting Volkshuisvesting Nederland). De reserve is gelijk aan de omvang van de uitstaande leningen en is ter dekking van het risico en van de rentekosten.
Toelichting op het verloop	De reserve is opgeheven in de Voorjaarsnota 2025 dus de mutatie die heeft plaatsgevonden is de vrijval naar de algemene middelen.

Stimuleren Wooncoöperaties en col. woonv

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2040
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	7-11-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Door de raad is conform het coalitieakkoord 2022 3,0 miljoen euro beschikbaar gesteld om wooncoöperaties en andere collectieve woonvormen mogelijk te maken. Bij de Tweede bestuursrapportage 2024 is besloten om het merendeel van dit budget (2,98 miljoen euro) te storten in de nieuw ingestelde bestemmingsreserve “Stimuleren Wooncoöperaties en collectieve woonvormen”. Doel van deze reserve is procesondersteuning van wooncoöperaties en Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) en het financieel haalbaar maken van deze initiatieven.
Toelichting op het verloop	In 2025 is er 0,1 miljoen onttrokken voor het mogelijk maken van kaveluitgifte aan wooncoöperaties in het kader van het uitvoeringsprogramma Wooncoöperaties 2024-2028.

Taakstelling inkoop LR

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2031
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	21.536.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-2013
Waarom is de reserve ingesteld	In 2013 zijn de benodigde middelen voor de aan Leidsche Rijn opgelegde taakstelling in een bestemmingsreserve gestort.
Toelichting op het verloop	De taakstelling alsmede de onttrekking aan de reserve bedraagt jaarlijks 0,719 miljoen euro.

Woonfonds

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2030
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	19-3-2003
Waarom is de reserve ingesteld	Het woonfonds wordt ingezet voor bijzondere doelgroepen en initiatieven die extra woonvoorzieningen vragen en niet in het reguliere pakket zijn opgenomen. Daarnaast dient de reserve als risicoreserve voor enkele leningen. De stortingen aan dit fonds geschieden door de afwikkeling van oude volkshuisvestingsregelingen, rentevergoedingen, saldi NRF en leges.
Toelichting op het verloop	Er hebben geen mutaties plaatsgevonden in 2025.

Klimaatvriendelijke stad

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Leningen Utrechtse Energie	4.007	0	4.007	50	0	4.057
Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen	185	0	185	0	185	0
Utrechtse Energie	993	0	993	2.536	200	3.328
Utrechtse energie aardgasvrije wijken	8.740	0	8.740	0	3.700	5.040
Totaal Klimaatvriendelijke stad	**13.925**	**0**	**13.925**	**2.586**	**4.085**	**12.425**

Klimaatvriendelijke stad

Leningen Utrechtse Energie

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	1-1-2038

Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	5.050.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	16-9-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Vanuit de beschikbaar gestelde budgetten voor Utrechtse Energie is een renteloze lening van vijftien jaar verstrekt aan het Energiefonds. De bestemmingsreserve is voor de afdekking van het risico en een deel van de rentelasten.
Toelichting op het verloop	In 2025 is een bedrag van 50.000 gestort in de risicoreserve ter afdekken van het risico van niet terugbetalen van de lening en een deel van de rentelasten.

Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	1-1-2028
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	5-7-2012
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de berekening van de verwachte voordelen als gevolg van energiemaatregelen aan Utrechtse scholen in het kader van Utrechtse Energie is uitgegaan van bepaalde parameters (bijvoorbeeld verwachte toename van energiekosten). Met de schoolbesturen zijn overeenkomsten gesloten waarin hun aandeel in de investering is vastgelegd op basis van de verwachte besparingen. Als nadien zal blijken dat de verwachte besparing onvoldoende is behaald als gevolg van afwijkingen in de contractueel vastgelegde parameters, dan zijn wij als gemeente gehouden de schoolbesturen daarvoor financieel te compenseren.
Toelichting op het verloop	De reserve is met de Voorjaarsnota 2025 opgeheven en vrijgevallen, dit betreft de onttrekking van de vrijval.

Utrechtse Energie

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-1-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	5-7-2012
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ingesteld om de schommelingen in de uitgaven van de Energietransitie op te kunnen vangen waaronder cofinancieringsverplichtingen op verduurzamingsprojecten.
Toelichting op het verloop	In 2025 is een bedrag onttrokken ter dekking van cofinancieringsverplichtingen. Daarnaast is er een bedrag gestort in de reserve ten behoeve van cofinancieringsverplichtigen en meerjarige subsidieregelingen.

Utrechtse energie aardgasvrije wijken

Aard van de reserve	Projectenreserve
Looptijd t/m	1-1-2036
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	8.740.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	20-6-2019

Waarom is de reserve ingesteld	Utrecht wil zo snel mogelijk klimaatneutraal zijn. Dat doet de gemeente door te kiezen voor een warmtevoorziening, die duurzaam, betaalbaar en betrouwbaar is. Om geen oude gasleidingen meer te hoeven vervangen wordt er in Overvecht Noord gewerkt met duurzame alternatieven. De bestemmingsreserve is gevormd om op termijn grootschalige initiatieven te kunnen bekostigen. De reserve is gevoed vanuit de Rijksmiddelen voor de proeftuinen aardgasvrije wijken .
Toelichting op het verloop	In 2025 is een bedrag onttrokken uit de reserve ten behoeve van aanpak netcongestieproblematiek.

Duurzame bereikbaarheid

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Meerjarige investeringen bereikbaarheid	44.951	0	44.951	10.914	2.180	53.685
Parkeerexploitatie	11.895	0	11.895	15.891	13.309	14.477
Totaal Duurzame bereikbaarheid	**56.846**	**0**	**56.846**	**26.805**	**15.489**	**68.162**

Duurzame bereikbaarheid

Meerjarige investeringen bereikbaarheid

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2040
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	151.446.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-2007
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Meerjarige investeringen Bereikbaarheid (reserve MIB) wordt ingezet voor de uitvoering van de meerjarige investeringsplannen uit het programma Bereikbaarheid. De fasering van de begrote uitgaven van projecten in het MPB hoeven niet gelijk te lopen met de beschikbare budgetten in een bepaald jaar. De verschillen worden verrekend met de reserve. Door vertraging of versnelling van projecten gedurende het jaar ontstaan er afwijkingen van het kasritme van de projecten. Deze fluctuaties worden met deze reserve opgevangen.

Toelichting op het verloop	De mutaties bestaan uit het saldo van baten en lasten op de meerjarige investeringen en geplande programmering Bereikbaarheid. Een gedetailleerd overzicht van de investeringsprojecten is opgenomen in de investeringsstaat van het programma bereikbaarheid. Ieder jaar krijgen we budget vanuit de algemene middelen en subsidies (rijk/provincie) en worden nieuwe projecten geprogrammeerd. Voor nieuwe en bestaande projecten wordt de uitvoeringsplanning over de jaren geraamd. Omdat we een reserve hebben hoeven de uitgaven in een jaar niet gelijk te lopen met het beschikbare budget voor een jaar. Geven we in een jaar meer uit dan onttrekken we het aan de reserve, geven we minder uit dan doteren we dat jaar meer aan de reserve. De onttrekking en dotatie aan de reserve Bereikbaarheid voor de komende jaren is dus gebaseerd op de uitvoeringsplanning van de projecten. Vanwege de meerjarige projecten is gekozen voor dit “gesloten” systeem. De uitvoering van meerjarige projecten kunnen afwijken van de geplande uitvoering in een jaar en zullen in een volgend jaar alsnog worden afgerond. Daarnaast zal in de toekomst de reserve gaan toenemen omdat we gaan sparen voor de systeemsprong. Om deze reden is er geen vrijval van de reserve.

Parkeerexploitatie

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-1-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-1-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Het doel van de egalisatiereserve parkeerexploitatie is om schommelingen in bepaalde baten of lasten tussen de jaren te egaliseren. Dit kunnen verwachte en onverwachte schommelingen zijn. De reserve heeft een plafond van maximaal 15% van de parkeerbaten. Begrote onttrekkingen in een jaar zullen alleen in werkelijkheid plaatsvinden wanneer dit nodig is voor een sluitende begroting.
Toelichting op het verloop	Per saldo is het resultaat van de Parkeerexploitatie toegevoegd aan de egalisatiereserve parkeren tot aan het vastgestelde plafond van de reserve. De reserve is daarmee maximaal gevuld.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Archeologisch opgravingen	742	0	742	668	0	1.411
Domplein 13	40	0	40	0	40	0
Egalisatiefonds rioleringen	5.191	0	5.191	1.800	1.250	5.741
Essentaksterfte 1002	724	0	724	1.067	1.041	750
Grondbank	647	0	647	0	50	597
Nedereindseplas	6.557	0	6.557	0	35	6.522
Ophaaldienst	1.529	0	1.529	8.571	3.275	6.825
Reserve Aanpak Luchtmaatregelen	846	0	846	0	0	846
Reserve Extra Groen	780	0	780	1.846	0	2.626
Risicoreserve Bodem	1.712	0	1.712	100	0	1.812
Utrechts restauratiefonds (URF)	3.279	0	3.279	0	0	3.279
Totaal Aantrekkelijke en groene leefomgeving	**22.047**	**0**	**22.047**	**14.052**	**5.691**	**30.409**

Aantrekkelijke en groene leefomgeving

Archeologisch opgravingen

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-1998
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve heeft twee doelen. Een deel is bestemd als egalisatiereserve van baten en lasten van de interne archeologische opdrachten. Daarnaast wordt een deel van deze reserve ingezet ten behoeve van het ontwikkelen van het cultuurcentrum Hoge Woerd, vooral ter dekking van een deel van de kapitaalslasten.
Toelichting op het verloop	De jaarlijkse fluctuaties in de archeologische opdrachten worden geëgaliseerd met de reserve Archeologische Vergunningen. In 2025 is een toevoeging van 0,668 miljoen euro aan de reserve gedaan.

Domplein 13

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2026
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	400.000
Minimum bedrag	40.000
Datum Raadsbesluit	1-9-2016

Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve wordt ingezet ter dekking van de subsidiëring aan Stichting Domplein. Onder voorwaarden wordt aan de stichting een subsidie van in totaal 0,4 miljoen euro verstrekt over een periode van tien jaar, van 2016 tot en met 2026.
Toelichting op het verloop	Jaarlijkse onttrekking van 0,04 miljoen euro ter dekking van de subsidie aan de Stichting Domplein.

Egalisatiefonds rioleringen

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	15.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	29-3-1988
Waarom is de reserve ingesteld	Deze egalisatiereserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de rioolheffing op te vangen. Bij de tariefvaststelling voor het komende jaar wordt van het lopende jaar besloten om eventueel bedragen aan de reserve te onttrekken. Verder wordt bij de verantwoording van het lopende jaar besloten om, indien nodig, eventuele overschotten te storten in de reserve en eventuele tekorten te onttrekken aan de reserve.
Toelichting op het verloop	Conform beleid is het saldo van baten en lasten die toegerekend worden aan rioolheffing gestort in het egalisatiefonds.

Essentaksterfte 1002

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	29-6-2017
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Voorjaarsnota 2017 is de ernst van de Essentaksterfte en de gevolgen van deze ziekte inzichtelijk gemaakt. Gezien de onzekerheid over het verloop van de ziekte is toen besloten een bedrag van 5,0 miljoen euro beschikbaar te stellen en te storten in een reserve. Daarmee zijn wij naar verwachting in staat de noodzakelijke maatregelen uit te voeren en de gevolgen van het daadwerkelijke verloop van de ziekte in de praktijk te monitoren. Periodiek worden de geschatte meerjarige kosten afgezet tegen de beschikbare middelen in de reserve. Monitoring vindt jaarlijks plaats in augustus. Op basis van de daaruit voortvloeiende beheersmaatregelen wordt in het najaar opdracht verstrekt ten laste van het niet-verplichte deel van de reserve. De Raad wordt op de hoogte gehouden door middel van voortgangsrapportages.
Toelichting op het verloop	Het niet bestede deel van de onttrokken middelen in 2025 is conform beleid teruggestort in deze systeemreserve.

Grondbank

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	16-7-2020

Waarom is de reserve ingesteld	De Grondbank voert een kostendekkende exploitatie. Met deze reserve worden de kosten gedekt die binnen de exploitatie niet kunnen worden opgevangen, zoals het risico van ernstig vervuilde grond of zwaardere milieueisen. Maar ook kosten zoals: voorraad en verwerkingskosten van de grond, ontmantelingskosten van depots, herstel- en onderhoudskosten voor depot(s), ontwikkelingskosten reststoffenbank en bomenbank, kosten voor digitalisering, aanbesteden van de aannemer en kosten voor de tijdelijke opslag voor PFAS-houdende grond.
Toelichting op het verloop	In 2025 is er 50.000 euro aan de reserve onttrokken voor de implementatie van een nieuw bonnensysteem voor de grondbank.

Nedereindseplas

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2031
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	7.305.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Het beschikbaar houden van middelen verkregen uit het aanvullend bodemconvenant 2018 voor de sanering en monitoringsverplichting van de Nedereindseplas en voor mogelijke terugbetaling aan het Rijk. Tweede Bestuursrapportage 2020
Toelichting op het verloop	Conform begroting is een bedrag van 0,035 miljoen euro onttrokken aan de reserve voor extra nazorgwerkzaamheden.

Ophaaldienst

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2005
Waarom is de reserve ingesteld	Deze egalisatiereserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de afvalstoffenheffing op te vangen. Bij de tariefvaststelling voor het komende jaar wordt bij de voorjaarsnota van het lopende jaar besloten om eventueel bedragen aan de reserve te onttrekken. Verder wordt bij de Verantwoording van jaar t besloten om, indien nodig, eventuele overschotten te storten in de reserve en eventuele tekorten te onttrekken aan de reserve.
Toelichting op het verloop	In de begroting 2024 is incidenteel 7,0 miljoen euro aan SUP ontvangsten (Single Use Plastics) voor 2024 en 2025 opgenomen, waarna in de tweede bestuursrapportage 2025 1,16 miljoen euro aan de reserve is toegevoegd - bestaande uit 0,7 miljoen euro aan nagekomen baten over 2024 en 0,46 miljoen euro aan hogere opbrengsten door groei van het aantal huishoudens - terwijl gelijktijdig 1,4 miljoen euro is onttrokken vanwege hogere lasten voor transport en inzameling, de CAO stijging per 1 april 2025, en ontwikkelingen in zowel de opbrengsten van Stichting Verpact als de prijsontwikkeling van afvalstromen bij de Afvalscheidingsstations. Vervolgens heeft er een correctie van 0,411 miljoen euro plaatsgevonden op straatveegkosten. Tot slot is conform beleid het saldo van baten en lasten van de afvalstoffenheffing, ter grootte van 1,875 miljoen euro, aan de reserve onttrokken.

Reserve Aanpak Luchtmaatregelen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2044
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	9-11-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Doel van deze reserve is om schommelingen in de uitgaven op de maatregelen van het luchtmaatregelenpakket en emissieloos vervoer op te kunnen vangen. Raadsbesluit Programmabegroting 2024
Toelichting op het verloop	In 2025 zijn er geen mutaties geweest voor deze reserve.

Reserve Extra Groen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	7-6-2039
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	20-6-2019
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het Meerjaren Groenprogramma wordt gewerkt met een jaarbudget, terwijl hierbij projecten voorkomen die een meerjarige uitvoer hebben. Hierdoor kunnen, binnen de jaarschijf, verschillen ontstaan waarbij de besteding van de budgetten wel al is verplicht. Deze reserve kan deze verschillen opvangen. Raadsbesluit Resultaatbestemming 2018 Raadsbesluit Tweede Bestuursrapportage 2024
Toelichting op het verloop	Conform het besluit in de 2de Bestuursrapportage 2025 doteerden we in 2025 0,2 miljoen euro aan deze reserve voor project Parkzone Den Hommel, ter dekking van de toekomstige kapitaallasten. De overige dotatie bestaat uit het resultaat 2025 van Groen projecten (0,176 miljoen euro) en Spelen, Sporten en Bewegen projecten (1,470 miljoen euro).

Risicoreserve Bodem

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2043
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	29-6-2017
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het Gebiedsplan bodem worden kosten gemaakt voor de monitoring van grondwaterverontreiniging, waarvoor budget is binnen de bodembegroting, en het treffen van maatregelen (zoals tegenbemalingen) ingeval de doelstellingen van het Gebiedsplan in gevaar zijn of dreigen te komen. Ook derden kunnen deelnemen aan het Gebiedsplan van de gemeente door middel van een bijdrageregeling. Saneringsverplichtingen van derden worden met de bijdrage overgedragen aan de gemeente. Ook de risico's worden overgedragen aan de gemeente; door deze bijdragen te reserveren kunnen de risico's worden gedekt. Raadsbesluit Eerste Bestuursrapportage 2017
Toelichting op het verloop	Conform begroting is een bedrag van 0,100 miljoen euro gedoteerd aan de reserve.

Utrechts restauratiefonds (URF)

Aard van de reserve	Risicoreserve

Looptijd t/m	31-12-2035
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	13.200.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-6-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Uit het Utrechts Restauratiefonds worden laagrentende leningen verstrekt ter ondersteuning van particuliere eigenaren. Het Restauratiefonds richt zich op de restauratie van gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden en op werkzaamheden voor energiebesparing in deze panden. De reserve is ingesteld ter dekking van het risico van de verstrekte leningen en de dekking van de rentekosten. In 2020 is het risicopercentage dat wordt gehanteerd verlaagd naar 75%.
Toelichting op het verloop	Er hebben geen mutaties plaatsgevonden in 2025.

Veilige stad

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Projecten cameratoezicht	143	308	451	0	150	301
Totaal Veilige stad	**143**	**308**	**451**	**0**	**150**	**301**

Veilige stad

Projecten cameratoezicht

Aard van de reserve	Projectenreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	20-6-2003
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Cameratoezicht is al in 2003 in het leven geroepen met als doel verplaatsingen van camera's bij herinrichtingen te kunnen dekken. In het beleidskader cameratoezicht 2023-2026, die op 16 mei 2023 is vastgesteld door de raad, is opgenomen dat vanuit deze reserve bijgedragen kan worden aan het verplaatsen en weghalen van camera's. Daarnaast wordt er een onderzoek naar de haalbaarheid en doelmatigheid van een eigen gemeentelijke toezichtscentrale vanuit deze reserve gedekt.
Toelichting op het verloop	In 2025 is 0,150 miljoen euro onttrokken uit de reserve Cameratoezicht, om het tekort op het budget cameratoezicht te dekken. Op dit moment loopt een aanbestedingstraject voor de camera's. Zodra er zicht is op de structurele begroting na aanbesteding, zal een voorstel worden opgesteld voor de besteding van het resterende deel van de reserve

Passende ondersteuning en opvang

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Hervormingen Sociaal Domein	0	0	0	4.000	753	3.247
Totaal Passende ondersteuning en opvang	**0**	**0**	**0**	**4.000**	**753**	**3.247**

Passende ondersteuning en opvang

Hervormingen Sociaal Domein

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2027
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	4.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-11-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Dekken van incidentele lasten van specifieke projecten om randvoorwaarden te creëren waarbinnen de Hervormingen Sociaal Domein gerealiseerd kunnen worden, bijvoorbeeld ontwikkelen nieuwe vormen van ondersteuning, training en ontwikkeling en uitvoeren van professionals en het projectmatig uitvoeren en uitrollen van werkvormen.
Toelichting op het verloop	Bij de jaarverantwoording 2024 is 2 miljoen euro gedoteerd aan deze reserve en bij de tweede bestuursrapportage 2025 de volgende 2 miljoen euro waarmee het maximum van 4 miljoen euro is bereikt. In de tweede bestuursrapportage 2025 is de eerste onttrekking verwerkt waarmee we partijen ondersteunen in de ontwikkelingen die nodig zijn voor de Hervormingen Sociaal Domein. In de bestuursrapportage(s) 2026 volgen de volgende bestedingsvoorstellen.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Armoedebestrijding & schuldhulpverlening	2.337	0	2.337	745	0	3.082
Impuls meerdaags bezoek	0	0	0	226	0	226
Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)	6.100	0	6.100	900	0	7.000
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht	2.000	0	2.000	0	0	2.000
Revolverend Fonds Jongeren schulden	79	0	79	0	79	0
Toeristische stadspromotie	226	0	226	0	226	0
Werken naar werk	1.200	0	1.200	0	400	800
Totaal Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning	**11.942**	**0**	**11.942**	**1.871**	**705**	**13.108**

Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning

Armoedebestrijding & schuldhulpverlening

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-7-2027
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	7.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Vanwege de koopkrachtcrisis en het toenemende gebruik van armoederegelingen en schuldhulpverlening wordt de reserve Financiële bestaanszekerheid gevormd. Extra inzet en knelpunten in het kader van armoederegelingen en schuldhulpverlening kunnen met de inzet van deze reserve worden gedekt. Het exacte bestedingsplan is op voorhand niet precies bekend. Dit is afhankelijk van de behoefte en hangt bijvoorbeeld samen met de daadwerkelijke ontwikkeling van de koopkrachtcrisis en de ontwikkeling van het gebruik van armoederegelingen en schuldhulpverlening.
Toelichting op het verloop	Conform het stortingsplan wordt incidentele financiële ruimte op armoederegelingen en schuldhulpverlening gestort. In 2025 is een overschot van 0,745 miljoen euro gerealiseerd dankzij incidentele Rijksmiddelen. Dit overschot wordt toegevoegd aan de reserve.

Impuls meerdaags bezoek

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2029
Rentetoerekening	Nee

Maximum bedrag	1.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	7-11-2025
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve heeft als doel om Utrecht aantrekkelijk te blijven houden voor meerdaags bezoek. Voorbeelden hiervan is de inzet op een eenmalig grootschalig evenement, bij voorkeur gericht op stadsbrede doelgroepen, gerichte marketingcampagnes en informatievoorziening en/of maatregelen ter verduurzaming van de sector. De toeristenbelasting is vanaf 2025 verhoogd. Een deel van de opbrengsten wordt ingezet om een buffer op te bouwen die ten goede komt aan de Utrechtse vrijetijdseconomie in het algemeen, en de hotelsector in het bijzonder.
Toelichting op het verloop	In 2025 is 0,226 miljoen euro gestort in de reserve om een buffer op te bouwen die ten goede komt aan de Utrechtse vrijetijdseconomie. Deze reserve is ter vervanging van de reserve Toeristische Stadspromotie.

Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2035
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	7.900.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	8-7-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Om de groei van banen gelijk op te laten lopen met de groei van de stad is het nodig de komende jaren 70.000 arbeidsplaatsen te realiseren. Dit vraagt wat van het huidige aanbod aan werklocaties. In de programmabegroting 2021 is onder Maatregelen Corona ‘Werken, opleiden en begeleiden’ opgenomen dat we extra gerichte investering doen in de ROM en dat we bijdragen aan een herstructureringsfonds voor werklocaties van de Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU). Met deze maatregel nemen we proactief positie op werklocaties waar herontwikkeling voor de lange termijn kansen biedt voor de Utrechtse werkgelegenheid. Inzet van deze middelen zijn grotendeels revolverend. Doel van deze reserve is afdekking van dit risico (voor maximaal 50%).
Toelichting op het verloop	In het coalitieakkoord 2022-2026 zijn jaarlijks middelen toegekend aan de OMU. Deze middelen voor 2025 zijn toegevoegd aan het reserve.

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	3.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020

Waarom is de reserve ingesteld	De gemeente Utrecht is in 2020 medeoprichter van de Regionale Ontwikkelmaatschappij (ROM) Regio Utrecht BV. Eén van de pijlers van de ROM is het ROM-participatiefonds. Doel van dit revolverende fonds is het aanjagen en ondersteunen van het innovatieve MKB bij het realiseren van hun groei en ontwikkeling. Hiermee wordt de ondernemersbasis in de regio versterkt en een aantrekkelijk economisch en vestigingsklimaat geschapen. De initiële fondsomvang is 22 miljoen euro, het aandeel van de gemeente Utrecht is 3 miljoen euro. Doel van deze reserve is afdekking van dit risico en neutraliseren van de interne rente die wordt gerekend over het FVA Kapitaalverstrekking aan deelnemingen.
Toelichting op het verloop	Er hebben geen mutaties plaatsgevonden in 2025.

Revolverend Fonds Jongeren schulden

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	2-8-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	30-6-2016
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Voorjaarsnota 2016 is amendement 28 ‘fonds met jongeren met problematische schulden’ aangenomen. De opgekochte schulden van de jongeren wordt zoveel mogelijk omgezet in een zachte lening, waardoor het fonds een revolverend karakter krijgt. Met raadsbesluit 11748 is op 23 januari 2020 besloten het fonds anders in te zetten. Jaarlijks zal een bedrag onttrokken worden en ingezet worden ten behoeve van de intensieve begeleiding van jongeren, voor het eerst in 2020.
Toelichting op het verloop	Conform besluit in de Voorjaarsnota 2025 is het resterende saldo uit de reserve vrijgevallen.

Toeristische stadspromotie

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	525.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-2008
Waarom is de reserve ingesteld	In 2003 is de bestemmingsreserve toeristenbelasting ingesteld voor onbepaalde tijd. De reserve is gekoppeld aan de inkomsten toeristenbelasting met als doel een buffer op te bouwen voor de tegenvallende inkomsten toeristenbelasting waardoor activiteiten doorgang kunnen vinden. Het maximum van de reserve is bijgesteld van 15% naar 30% van de geraamde omzet toeristenbelasting van het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen. Door deze reserve te hanteren kunnen bij tegenvallende inkomsten activiteiten toch doorgaan en kan inhoud gegeven blijven worden aan de ambities van het college. Deze ambities kunnen ook betrekking hebben op proposities voor activiteiten/congressen passend binnen de beleidsdoelen van het programma Economie die leiden tot meerdaags verblijf.
Toelichting op het verloop	De middelen uit de reserve zijn volledig onttrokken in 2025 omdat deze reserve wordt afgesloten in 2025. De middelen worden gestort in de reserve Impuls Meerdaagsbezoek.

Werken naar werk

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.200.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Middelen die bijdragen aan het stimuleren van omscholing naar een beroep in een kansrijke sector (ict, zorg, bouw &techniek, onderwijs of circulariteit)
Toelichting op het verloop	In 2025 is 0,400 miljoen euro onttrokken uit de reserve Werken naar Werk voor de bijdrage aan het Regionaal Talentfonds

Kansrijk opgroeien

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Huisvestingsprogramma	14.748	0	14.748	0	300	14.448
Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting	10.664	0	10.664	0	0	10.664
Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)	1.980	0	1.980	0	0	1.980
Piekopvang onderwijs LR	158	0	158	0	0	158
Totaal Kansrijk opgroeien	**27.550**	**0**	**27.550**	**0**	**300**	**27.250**

Kansrijk opgroeien

Huisvestingsprogramma

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld voor de uitvoering van de huisvestingsprogramma's onderwijs van eerdere jaren.
Toelichting op het verloop	In het jaar 2025 wordt 0,300 miljoen euro onttrokken. Dit betreft éénmalige kosten die gemaakt zijn voor de huisvesting van scholen. Dekking van deze kosten komen uit de reserve, zoals ook is voorgesteld in de 2de bestuur rapportage.

Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting

Aard van de reserve	Onderhoudsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee

Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2005
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ingesteld voor de uitvoering van het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties in 2025. De kosten voor onderhoud in 2025 zijn gedekt waardoor onttrekking uit deze reserve niet noodzakelijk was.

Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2006
Waarom is de reserve ingesteld	De reservering is bestemd voor het onderhoud en de kapitaallasten van de gedane investeringen BSO. Op diverse plekken in de stad wordt BSO gerealiseerd in schoolgebouwen. Het schoolbestuur ontvangt een huurbedrag van de BSO instelling, en draagt deze af aan de gemeente ter compensatie van de kosten die de gemeente heeft. Enerzijds gaat dit om een onderhoudsvergoeding. Deze bijdrage zal gereserveerd worden voor het onderhoud dat in de toekomst aan het betreffende lokaal uitgevoerd zal moeten worden. Anderzijds kan het gaan om een vergoeding ter compensatie van investeringen die de gemeente mogelijk doet voordat de BSO haar intrek neemt. Er worden marktconforme huren gevraagd. Uitgangspunt is dat de gemeente binnen de looptijd van het huurcontract met de BSO haar lasten van de investering terugverdient. Er ontstaat dan een verschil in huurontvangst en werkelijke kapitaallast. Dit verschil wordt in de reserve opgenomen en dient ter dekking van de gemeentelijke kapitaallasten van de betreffende investering na afloop van of bij voortijdige beëindiging van het huurcontract.
Toelichting op het verloop	Er zijn in 2025 geen mutaties. De onttrekkingen zullen gaan plaatsvinden zodra het huurcontract beëindigd wordt en de kapitaallasten niet meer gedekt kunnen worden door de huur.

Piekopvang onderwijs LR

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	15.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-1997
Waarom is de reserve ingesteld	De reservering wordt ingezet voor de piekopvang in Leidsche Rijn. Bij de herijking van het referentiekader Leidsche Rijn zijn bedragen beschikbaar gekomen voor inrichting, huur en exploitatie van extra leslokalen ten behoeve van piekopvang. De bedragen betreffen vergoedingen voor een langere periode en worden tot aan besteding opgenomen in de reserve piekopvang LR.
Toelichting op het verloop	In 2025 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Levendige en gezonde stad

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Calamiteiten Utrechts Vastgoed	351	0	351	315	666	0
Creatieve huisvesting	0	0	0	1.000	0	1.000
Energieneutraal Kernvastgoed	2.300	0	2.300	730	0	3.030
Fonds Broedplaatsen	505	0	505	0	0	505
Gebruikersinvst Cultr voorzng Leidsche R	2.500	330	2.830	950	0	3.780
Leegstand Utrechts Vastgoed	1.802	0	1.802	1.700	1.959	1.542
Reserve inburgering	1.061	0	1.061	0	0	1.061
Stadskantoor	8.297	-2.311	5.986	1.992	0	7.978
Tarieven sportaccommodaties	5.000	0	5.000	0	0	5.000
Toegankelijk Vastgoed	3.365	0	3.365	0	334	3.031
Utrechtse Cultuurlening	100	0	100	0	0	100
Vastgoedbeheer	1.372	0	1.372	0	0	1.372
Vervanging zwembaden	19.900	0	19.900	0	0	19.900
Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	309	0	309	0	0	309
Totaal Levendig en gezonde stad	**46.862**	**-1.981**	**44.881**	**6.687**	**2.959**	**48.608**

Levendig en gezonde stad

Calamiteiten Utrechts Vastgoed

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	3.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	In de kostprijsdekkende huurberekening zit een opslag van 0,70% om kosten die voortkomen uit calamiteiten mee te kunnen dekken. Door deze bedragen te reserveren in een reserve en aan het eind van het jaar de aan calamiteiten gerelateerde kosten te onttrekken aan deze reserve zal de begroting beter aansluiten op de werkelijke kosten.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt vanuit de huuropbrengsten 0,315 miljoen euro gestort in de reserve Calamiteiten Utrechts Vastgoed. In 2025 is 0,666 miljoen onttrokken ter dekking van kosten die zijn gemaakt als gevolg van calamiteiten bij het pand Castellum.

Creatieve huisvesting

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2030
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.085.000
Minimum bedrag	Niet van toepassing
Datum Raadsbesluit	13-11-2025
Waarom is de reserve ingesteld	Vanuit het budget in de reserve Creatieve huisvesting wordt o.a. de ontwikkeling bekostigd voor creatieve huisvesting op het Attleeplantsoen en de parkeergarage op het Paardenveld. Daarnaast worden vanuit dit budget de subsidies verstrekt voor de realisatie van creatieve broedplaatsen en muziekstudio's. Doordat de doorlooptijd van projecten mede samenhangt met gemeentebrede gebiedsontwikkelingen, en daarmee in de planning in meer of mindere mate onzeker zijn, is de reserve Creatieve huisvesting ingesteld.
Toelichting op het verloop	In 2025 is 1 miljoen euro in de reserve gedoteerd. De besluitvorming voor de dotatie maakte onderdeel uit van de tweede bestuursrapportage 2025. Het budget was bij de Voorjaarsnota 2022 (onderdeel coalitieakkoord) toegekend voor creatieve huisvesting.

Energieneutraal Kernvastgoed

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2019
Waarom is de reserve ingesteld	De bestemmingsreserve ten behoeve van 'volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040' dient om toekomstige besparingen en nog niet bestede middelen voor de onrendabele top te reserveren voor toekomstige projecten. Hiermee blijft de raad budgetrecht houden over de middelen bestemd voor volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040 en zijn deze middelen geoormerkt voor CO2 reductie bij het Utrechtse kernvastgoed. Het is van belang dat de bestemming van de middelen ongewijzigd blijft, omdat zonder deze middelen de onrendabele top van investeringen en onrendabele kapitaallasten niet gedekt kunnen worden.
Toelichting op het verloop	In 2025 heeft een toevoeging plaatsgevonden van 0,730 miljoen euro plaatsgevonden. In de 2de bestuur rapportage heeft een raadswijziging plaatsgevonden waarbij dit bedrag is toegevoegd aan de reserve.

Fonds Broedplaatsen

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	700.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-4-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Wij hebben 0,505 miljoen euro gereserveerd om het financieel risico af te dekken van het borgstellingsfonds Creatieve Broedplaatsen dat onder beheer is geplaatst van de Triodos bank (raadsbesluit 14.002504).
Toelichting op het verloop	Er hebben geen mutaties plaatsgevonden in 2025.

Gebruikersinvst Cultr voorzng Leidsche R

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2028
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.400.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-9-2022
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld ter dekking van de gebruikersinvesteringen van de culturele voorziening Leidsche Rijn. Een deel van de investering t.a.v. de culturele voorziening in Leidsche Rijn valt in demarcatie bij de gebruikers en zal niet worden geactiveerd als gemeentelijk vastgoed. De investeringen die in dit kader zijn toe te schrijven aan stichting Raum en De Plaatsmaker zullen voor een groot deel worden gedekt vanuit deze reserve.
Toelichting op het verloop	In 2025 is 0,33 miljoen euro en 0,95 miljoen euro gestort in de reserve. De besluitvorming maakte resp. onderdeel uit van de programmaverantwoording 2024 (B&D voorstellen) en de tweede bestuursrapportage 2025. Het budget van de dotaties is afkomstig uit het aanloopbudget voor de culturele voorziening Leidsche Rijn in 2024 en 2025.

Leegstand Utrechts Vastgoed

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Een vastgoedportefeuille heeft altijd te maken met leegstand. Een zekere mate van leegstand is noodzakelijk om de flexibiliteit te hebben om snel huisvesting mogelijk te maken. Binnen de huurberekening wordt een percentage van gemiddeld 3,85% aangehouden om de leegstandskosten af te dekken. Door deze bedragen te reserveren in een reserve en aan het eind van het jaar de aan leegstand gerelateerde kosten te onttrekken aan deze reserve zal de begroting beter aansluiten op de werkelijke kosten.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt vanuit de huuropbrengsten 1,700 miljoen euro gestort in de reserve Leegstand Utrechts Vastgoed. Daarnaast is in 2025 het nadeel op de huuropbrengsten als gevolg van leegstand ad 1,959 miljoen euro onttrokken aan de reserve.

Reserve inburgering

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2028
Rentetoerekening	
Maximum bedrag	1.100.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Het instellen van een bestemmingsreserve inburgering is nodig om de kosten voor de vertraagde instroom de aankomende jaren op te kunnen vangen en inburgeraars te begeleiden conform de aanpak zoals beschreven in de Nota van uitgangspunten inburgering. VJN 2024 en 1e bestuursrapportage.

Toelichting op het verloop	De toevoeging aan de bestemmingsreserve inburgering is gedaan om de kosten voor de vertraagde instroom de aankomende jaren op te kunnen vangen en te voorkomen dat de huidige innovatieve aanpak voortijdig moet worden afgeschaald.

Stadskantoor

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de kredietaanvraag voor de aankoop van het Stadskantoor is afgesproken om een voorziening op te bouwen ter dekking van onderhoudskosten. Om aan de BBV regelgeving te voldoen, is deze voorziening omgezet in een reserve Stadskantoor. De reserve wordt in de eerste jaren gebruikt voor het onderhoud. Aan het einde van de looptijd loopt de reserve op ten behoeve van het op prijspeil krijgen van kapitaallastenbudget benodigd voor vervangingsinvesteringen.
Toelichting op het verloop	De jaarlijkse toevoeging aan de reserve Stadskantoor bestaat uit prijscompensatie van 1,5% over de kapitaallasten van zowel gebouw, grond als gebruikersinvesteringen van het Stadskantoor. In 2025 is er 1,992 miljoen euro toegevoegd aan de reserve. In de begroting is een bedrag van 1,000 miljoen euro onttrekking begroot. Dit betreft de kosten voor het vervangen van de verlichting van het stadskantoor. De verwachting is dat deze kosten in het jaar 2026 of verder worden gerealiseerd, dus deze is niet in 2025 gerealiseerd.

Tarieven sportaccommodaties

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	11-7-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Vanuit de Utrechtse Begrotings Alternatieven (2024) moeten de sportaccommodaties per 2027 structureel meer opbrengsten genereren. Om fricties bij de structurele verhoging van de tarieven op te kunnen vangen is deze reserve ingesteld.
Toelichting op het verloop	In 2025 hebben geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Toegankelijk Vastgoed

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2027
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld om uitvoering te geven aan Motie 199 ‘Maak werk van UST’. Deze motie is bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2021 unaniem aanvaard. De bestemmingsreserve dient om de beschikbaar gestelde middelen te reserveren voor de uitvoering van de motie.

Toelichting op het verloop	In 2025 is er 0,334 miljoen euro onttrokken ter dekking van gerealiseerde kosten in 2025 voor het toegankelijk maken van gemeentelijk vastgoed.

Utrechtse Cultuurlening

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	200.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	15-5-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Wij hebben 0,100 miljoen euro gereserveerd om het financieel risico af te dekken van de Utrechtse Cultuurlening dat onder beheer is geplaatst van Cultuur & ondernemen (raadsbesluit 14.010565).
Toelichting op het verloop	Er hebben geen mutaties plaatsgevonden in 2025.

Vastgoedbeheer

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	4.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	9-7-2019
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve dient om het jaarlijkse resultaat op de vastgoedportefeuille te egaliseren.
Toelichting op het verloop	Voor 2025 heeft geen toevoeging cq. onttrekking plaatsgevonden.

Vervanging zwembaden

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2036
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het programma Levendige en gezonde Stad; doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen is een budgettaire bandbreedte voor investeringen. Op lange termijn wordt een knelpunt voorzien op het moment dat de zwembaden Den Hommel en De Kwakel vervangen moeten worden. Door overschotten te reserveren kan dit toekomstige knelpunt worden beperkt.
Toelichting op het verloop	De begrote onttrekking uit de reserve vervanging zwembaden van 0,605 mln. euro heeft niet plaatsgevonden. In de voorjaarsnota 2023 is besloten de kosten voor de investering sporthal Vleuten hier incidenteel voor 2025 (en 2026) uit te dekken. In de voorjaarsnota 2024 is echter besloten om deze sporthal niet te realiseren, om die reden heeft geen onttrekking plaatsgevonden.

Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2027
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	309.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-11-2021

Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld ten behoeve van de incidentele dekking van de exploitatiesubsidie aan het wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone.
Toelichting op het verloop	Er hebben geen mutaties plaatsgevonden in 2025.

Algemene middelen en overhead

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Budgetstructuur Leidsche Rijn	256	0	256	1.082	250	1.088
Decentralisatie Sociaal Domein	383	0	383	0	0	383
Groei in Balans	5.736	0	5.736	1.071	191	6.616
ICT Investeringsprogramma	13.696	0	13.696	2.090	5.792	9.994
Implementatie en uitvoering hervorming	1.886	0	1.886	0	500	1.386
Personeelskosten bezuinigingen	5.000	0	5.000	0	150	4.850
Reserve Gemeentefonds	4.085	0	4.085	7.820	4.085	7.820
Reserve Overheadvierkant	128	-128	0	1.302	0	1.302
Totaal Algemene middelen en overhead	**31.170**	**-128**	**31.042**	**13.365**	**10.968**	**33.439**

Algemene middelen en overhead

Budgetstructuur Leidsche Rijn

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2030
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-9-1997

Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld in 1997 en is bestemd voor het opvangen van frictiekosten bij de realisatie van voorzieningen in Leidsche Rijn. Dit betreft vooral de kosten van tijdelijke voorzieningen, eerste inrichting van scholen en het verevenen van tijdelijke tekorten op de stelpost Budgetstructuur Leidsche Rijn. Bij de start van de ontwikkeling van Leidsche Rijn is ervoor gekozen de voorzieningen te realiseren vóórdat de bewoners zich vestigen. De gedachte hierachter was dat het stadsdeel van meet af aan kon functioneren op een vergelijkbaar niveau als de bestaande stad. In het referentiekader Leidsche Rijn is in verband hiermee een frictiesysteem opgenomen. Doordat de voorzieningen eerder zijn gerealiseerd ontstaan negatieve frictiekosten. Naast eigenaarslasten van onderwijs-, sport-, en welzijnsvoorzieningen bestaat een belangrijk deel van de frictie uit onderhoudskosten van gedane investeringen in de weg- en waterbouw en het groen van Leidsche Rijn. De frictie loop terug naarmate Leidsche Rijn dichter bij de geplande einddatum van 2030 komt. Op basis van actuele prognoses zal deze reserve toereikend zijn om de voorziene frictiekosten in Leidsche Rijn voor de komende jaren op te vangen.
Toelichting op het verloop	Onttrekking betreft de structurele onttrekking. Toevoeging is afkomstig van de stelpost frictiefonds Leidsche Rijn. Voor een beter inzicht in het toekomstig verloop van de reserve worden mutaties direct afgewikkeld via de reserve.

Decentralisatie Sociaal Domein

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2020
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	6.705.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2014
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Decentralisaties sociaal domein is in 2014 ingesteld. Aanvankelijk diende hij ter financiële dekking van de risico's voor de in- en uitvoering van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Bij de Voorjaarsnota 2016 is de benodigde omvang vastgesteld op 18 miljoen euro; 13 miljoen euro ter afdekking van de berekende risico’s en 5 miljoen euro voor innovatie. Bij voorjaarsnota 2017 zijn de risico's volgens de principes van risicomanagement gewaardeerd en gedekt via de algemene risicoreserve. Daardoor kon van de gereserveerde middelen 13 miljoen euro uit de reserve Decentralisatie Sociaal Domein vrij vallen. De resterende 5,120 miljoen euro bleef gereserveerd voor innovatie.
Toelichting op het verloop	In 2025 hebben geen mutaties op de reserve plaatsgevonden

Groei in Balans

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2030
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	10-11-2022
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld om de geoormerkte uitgaven en inkomsten van het investeringspakket Groei in Balans te egaliseren en daarmee deze middelen te reserveren voor het pakket aan maatregelen voor de groei van de stad.

Toelichting op het verloop	De toevoeging en onttrekking behelzen toevoegingen en onttrekkingen vanuit besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2024.

ICT Investeringsprogramma

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-6-2006
Waarom is de reserve ingesteld	ICT reserve: Bestuursrapportage 2006, beslispunt 18 Bij de Verantwoording 2013 is besloten om de voordelen op het structurele budget van het ICT-Investeringsprogramma in te zetten ter dekking van incidentele nadelen en om eventuele restanten voortaan te storten in de reserve ICT Investeringen. Het doel en de reikwijdte van de reserve is hiermee verbreed naar het volledige budget van het ICT Investeringsprogramma.
Toelichting op het verloop	Conform de doelstelling en werking van de reserve ICT-investeringsprogramma is in 2025 een bedrag van € 5,792 miljoen onttrokken en een bedrag van € 2,090 miljoen gestort. Met betrekking tot Common Ground zijn de landelijke ontwikkelingen wat langzamer gegaan. Met name door de complexe besluitvorming om tot samen realiseren en exploiteren te komen en de complexe technische invulling te komen, waar de "oude" leveranciers ook aan boord te blijven. Daarnaast is binnen het Programma Informatie Op Orde de archiefbewerking later van start gegaan vanwege een langer aanbestedingstraject dan voorzien. Tot slot hebben zich binnen de Cloudtransitie verschuivingen voorgedaan van activiteiten van 2025 naar 2026. De storting in de reserve maakt het mogelijk om deze verschoven activiteiten in 2026 alsnog uit te voeren.

Implementatie en uitvoering hervorming

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	11-7-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Link instellingsbesluit: voorjaarsnota 2024, beslispunt 2a Om hervormingensbezuinigingen mogelijk te maken zullen we moeten investeren aan de voorkant. Dit gaat om kosten voor het programmateam, inhuur van specifieke expertise(zoals benchmarking en onderzoeken) en eventueel implemantatiekosten van de maatregelen. Hiervoor is in 2024 een reserve gevormd.
Toelichting op het verloop	Er is in 2025 0,5 miljoen euro onttrokken voor de implementatie van diverse hervormingsmaatregelen. Ook heeft de concerndirectie besloten om de kosten die betrekking hebben op het ambtelijk overdrachtsdossier 2025 te dekken met de bestemmingsreserve "implementatie en uitvoering hervorming". Hiervoor is een dekkingsvoorstel ingediend voor een bedrag van 0,11 miljoen euro.

Personeelskosten bezuinigingen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	11-7-2029
Rentetoerekening	Nee

Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Link instellingsbesluit: voorjaarsnota 2024, beslispunt 2a In 2024 is voor de frictiekosten die naar verwachting ontstaan door de concrete bezuinigingen en de hervormingen een reserve gevormd.
Toelichting op het verloop	In 2025 is 0,15 miljoen onttrokken aan de reserve Personeelskostenbezuinigingen ten behoeve van kosten voor werk-naar-werkbegeleiding en loonkosten van boventallige medewerkers en algemene centrale ondersteuningskosten voortvloeiend uit de diverse bezuinigingen. Omdat deze kosten lager waren dan was verwacht is de werkelijke onttrekking uit de reserve ook lager dan was begroot. De stand van de reserve per 31-12-2025 is derhalve 4,85 miljoen.

Reserve Gemeentefonds

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	9-11-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Het reserveren van middelen vanuit de circulaires van het Rijk over het gemeentefonds. Aangezien de circulaires op verschillende momenten in het jaar verschijnen kunnen de bijbehorende acties/middelen vaak niet gerealiseerd worden in het lopende jaar. Via deze reserve kunnen verkregen bedragen van het Rijk voor specifieke onderwerpen (corresponderende posten) beschikbaar worden gehouden. Door aan het einde van het jaar toevoegingen aan de reserve te doen in afwijking van de begroting, Onttrekkingen worden geraamd bij de bestuursrapportages ten behoeve van de specifieke onderwerpen.
Toelichting op het verloop	In 2025 is een totaal van 4,085 miljoen euro onttrokken aan de reserve Gemeentefonds. Dit betreffen corresponderende posten (taakmutaties) uit de september-en decembercirculaire 2024 die zijn overgeheveld naar 2025 omdat de bijbehorende taken in 2025 zijn uitgevoerd. In 2025 is een totaal van 7,820 miljoen euro gestort in de reserve. Dit betreffen corresponderende posten (taakmutaties) uit de september- en decembercirculaire 2025 die worden overgeheveld naar 2026 omdat de bijbehorende taken in 2026 worden uitgevoerd. In 2026 zullen deze middelen weer onttrokken worden aan de reserve.

Reserve Overheadvierkant

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	11-11-2026
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-11-2021

Waarom is de reserve ingesteld	Link instellingsbesluit: programmabegroting 2022, beslispunt 7 Om de schommelingen per jaar in de bijdragen uit het overheadvierkant op te vangen heeft de raad bij de vaststelling van de Programmabegroting 2022 op 11 november 2021 besloten om een nieuwe reserve in te stellen. Op die manier kunnen de pieken en dalen geëgaliseerd worden.
Toelichting op het verloop	Via de gevolgde systematiek van het incidenteel naar voren halen van latere budgetten, was budgettair rekening gehouden met noodzakelijke opschaling van inzet van bedrijfsvoeringcapaciteit in 2025. De daadwerkelijke effectuering van deze inzet vindt voor een deel echter later plaats dan verwacht. Ten behoeve van deze inzet dienen de budgetten binnen het overheadvierkant via deze reservestorting beschikbaar te blijven. Het gaat om een bedrag van 1,302 miljoen euro.

Algemene Reserves

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Algemene dekkingsreserve	56.303	28.681	84.984	101.045	160.827	25.202
Algemene Reserve	79.827	0	79.827	57	57	79.827
Totaal Algemene reserve	**136.130**	**28.681**	**164.811**	**101.102**	**160.884**	**105.029**

Algemene reserve

Algemene dekkingsreserve

Aard van de reserve	Algemene reserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	Niet van toepassing
Datum Raadsbesluit	1-1-1997
Waarom is de reserve ingesteld	De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt voor gemeente brede reserveringen van incidentele baten zolang deze nog geen bestemming hebben gekregen. Daarnaast wordt de algemene dekkingsreserve gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming. Jaarlijks wordt het rekeningresultaat in de algemene dekkingsreserve gestort, waarna het als ‘nog te besteden resultaat’ opnieuw beschikbaar komt bij de eerstvolgende voorjaarsnota.
Toelichting op het verloop	De toevoeging in 2025 van 101,045 miljoen behelst diverse toevoegingen vanuit de besluitvorming van de Voorjaarsnota 2025, diverse toevoegingen vanuit de 1e en 2e bestuur rapportage 2025 en diverse toevoegingen vanuit eerdere besluitvorming. De onttrekking in 2025 van 160,827 miljoen behelst diverse onttrekkingen vanuit de besluitvorming van de Voorjaarsnota 2025, diverse onttrekkingen vanuit de 1e en 2e bestuur rapportage 2025 en diverse onttrekkingen vanuit eerdere besluitvorming.

Algemene Reserve

Aard van de reserve	Algemene reserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	Niet van toepassing
Datum Raadsbesluit	1-1-1997
Waarom is de reserve ingesteld	De algemene reserve maakt deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit en is de uiterste buffer voor het opvangen van de financiële gevolgen van optredende risico's. De noodzakelijke hoogte van de algemene reserve wordt jaarlijks bepaald op basis van de geactualiseerde risicoberekening. Voor een uitgebreide toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in programmabegroting en jaarstukken.
Toelichting op het verloop	Per saldo is er geen mutatie geweest op de algemene reserve in 2025.

Vaste Activa

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Vaste Activareserve	125.353	0	125.353	9.769	552	134.570
Totaal Vaste activa	**125.353**	**0**	**125.353**	**9.769**	**552**	**134.570**

Vaste activa

Vaste Activareserve

Aard van de reserve	Kapitaallastenreserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	200.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-1999
Waarom is de reserve ingesteld	Als een actief wordt gefinancierd met een incidentele interne bijdrage, wordt deze bijdrage in de vaste activareserve gestort. Instelling van een activareserve of toevoegingen daaraan vinden plaats op basis van een raadsbesluit bij de vaststelling of een wijziging van de begroting. Aan de reserve wordt vervolgens jaarlijks onttrokken om de bijbehorende afschrijvingslast te dekken. Kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijving. De rentevergoeding op deze reserve wordt ingezet om de rentelast te dekken.
Toelichting op het verloop	Vanuit deze reserve worden jaarlijks de bijbehorende kapitaallasten betaald.

Balanssaldo van vaste activa reserve naar vaste activa module

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c=a+b	d	e	f=c+d-e
Balanssaldo van vaste activa reserve naar vaste activa module	0	0	0	-409	-409	0
Totaal Balanssaldo van vaste activa reserve naar vaste activa module	**0**	**0**	**0**	**-409**	**-409**	**0**

Balanssaldo van vaste activa reserve naar vaste activa module

Balanssaldo van vaste activa reserve naar vaste activa module

Aard van de reserve	
Looptijd t/m	n.v.t.
Rentetoerekening	
Maximum bedrag	Niet van toepassing
Minimum bedrag	Niet van toepassing
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	
Toelichting op het verloop	Niet van toepassing

Voorzieningen

Stand en verloop voorzieningen

Belangrijkste uitgangspunten

- Voorzieningen hebben een verplicht karakter en bevatten wettelijke bepalingen en restricties waardoor ze niet vrij te besteden zijn door de Raad.
- De volgende categorieën voorzieningen mogen getroffen worden volgens de wettelijke bepalingen:
    - Verplichtingen en verliezen: wanneer verplichtingen en verliezen verwacht worden waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten, moet een voorziening worden getroffen
    - Risico's: wanneer risico's ontstaan door verwachte verplichtingen of verliezen, maar de omvang toch redelijkerwijs te schatten is, moet een risicovoorziening worden gevormd
    - Egalisatie: een egalisatievoorziening dient om kosten verdeeld over meerdere begrotingsjaren, met de oorsprong in het huidige begrotingsjaar, gelijkmatig te verdelen over een aantal begrotingsjaren
    - Toekomstige vervangingsinvesteringen: de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven
    - Middelen van derden: wanneer middelen van derden verkregen worden die specifiek besteed moeten worden, moet een voorziening worden getroffen. Voorschotbedragen vanuit de EU en de overheid zijn hiervan uitgesloten
- Voorzieningen vallen onder het vreemd vermogen omdat de gemeente niet vrij over de middelen kan beschikken.
- Minstens eenmaal per jaar wordt getoetst of de omvang van de voorziening overeenkomt met de verplichte uitgaven.
- Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Datum	Inhoud
Nota Reserves	2019	Verplichtingen van voorzieningen, en de verschillen tussen reserves en voorzieningen

Stand en verloop voorzieningen

x€1.000

Per programma	Stand 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Vrijval 2025	Stand 31-12-2025
Ontwikkeling en Wonen voor iedereen	38.172	2.519	0	5.635	35.056
Voorziening uit hoofde van verplichtingen	**38.172**	**2.519**	**0**	**5.635**	**35.056**
Betrouwbare overheid	5.150	6.787	0	551	11.386
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	949	11	32	0	927
Algemene Middelen en Overhead	3.758	1.841	0	49	5.550
Risicovoorzieningen	**9.857**	**8.639**	**32**	**600**	**17.864**
Duurzame Bereikbaarheid	1.788	1.634	1.343	0	2.080
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	1.832	15.959	12.217	0	5.574
Levendige en gezonde stad	15.009	13.273	19.226	0	9.056
Algemene Middelen en Overhead	40	0	0	40	0
Egalisatievoorzieningen	**18.670**	**30.866**	**32.785**	**40**	**16.710**
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	33.290	21.350	20.475	0	34.165
Investeringen ontvangen via heffing	**33.290**	**21.350**	**20.475**	**0**	**34.165**
Ontwikkeling, Wonen voor iedereen	9.599	0	2.218	0	7.381
Duurzaamheid Bereikbaarheid	77	0	0	10	67
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	1.763	359	0	27	2.095

x€1.000

Per programma	Stand 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Vrijval 2025	Stand 31-12-2025
Werk, Toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	63	0	0	63	0
Derden ontvangen bestemming bedragen	**11.502**	**359**	**2.218**	**100**	**9.543**
Voorzieningen naar Programma 2025	**111.491**	**63.733**	**55.510**	**6.376**	**113.338**

Toelichtingen voorzieningen

Betrouwbare overheid

	Stand 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Vrijval 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Risicovoorzieningen 2025					
Wethouderspensioenen	5.150		6.787	551	11.386
Totaal	**5.150**	**6.787**	**0**	**551**	**11.386**

Wethouderspensioenen
Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar een nieuw pensioenstelsel en wordt de opgebouwde voorziening overgedragen van de gemeente naar het ABP. Naar aanleiding van een stellige uitspraak van de commissie BBV moeten wij de hoogte van de voorziening per 1 januari 2025 gelijk stellen aan de prognose voor het benodigd vermogen op basis van inkoop Wethouderspensioenen
bij het ABP zoals opgenomen in het uitgevoerde onderzoek door BZK. De prognose van het benodigde vermogen bedraagt per 1 januari 2025 11,937 miljoen euro. De stand van de voorziening per 1-1-2025 is 5,150 miljoen euro. Per 1 januari is een dotatie gedaan van 6,787 miljoen euro. Vervolgens is er rekening gehouden met de gewijzigde verplichtingen over 2025, aangeleverd door onze actuaris PROambt, waardoor op basis van de stand 31-12-2025 er een vrijval is van 0,551 miljoen euro.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

	Stand 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Vrijval 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Derden ontvangen bestemming bedragen					
Woonruimteonttrekking compensatie	1.391	0	0	0	1.391
Meerwaardeprestatieafspraak woningcorporaties	8.207	0	2.218		5.990
Voorziening uit hoofde van verplichtingen					
Negatieve grondexploitatie	38.172	2.519		5.635	35.056
Totaal	**47.770**	**2.519**	**2.218**	**5.635**	**42.437**

Woonruimteonttrekking compensatie
De compensatiebedragen die worden ontvangen in het kader van woonruimteonttrekking zijn niet vrij besteedbaar, ze kunnen uitsluitend worden aangewend in het kader van de volkshuisvesting (huisvestingsverordening artikel 54.03). Jaarlijks wordt het saldo van ontvangen

compensatiebedragen, verleende subsidies en kosten in het kader van volkshuisvesting gestort in de voorziening. In 2025 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Meerwaarde prestatieafspraken woningcorporatie
Conform de prestatieafspraken op stedelijk niveau die met de Stichting Utrechtse Woningcorporaties (STUW) zijn overeengekomen, voegt de gemeente 2/3 deel van de door de corporaties betaalde meerwaardeafdracht bij verkoop sociale huurwoningen toe aan deze voorziening. In het coalitieakkoord 2022-2026 is afgesproken dat de gemeente stopt met de verkoop van sociale huurwoningen vanaf het moment dat de verhuurdersheffing wordt afgeschaft (2023). Daarmee is de jaarlijkse storting in de voorziening vervallen. In 2025 is er 2,218 miljoen euro onttrokken aan de voorziening. Dit is door corporaties ingezet voor, door de raad gehonoreerde, verduurzamingsprojecten.

Negatieve grondexploitaties
Het treffen van de voorziening gebeurt bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies. In 2025 zijn er geen negatieve grondexploitaties afgesloten en verrekend met deze voorziening.
Vanuit de voorziening negatieve grondexploitaties is een bedrag van 5,635 miljoen euro onttrokken en overgeheveld naar de voorziening Onderhanden Werk. Om de risicovoorziening op het, voor het Meerjaren Perspectief Ruimte, benodigde niveau te brengen is 2,519 miljoen euro gestort in deze voorziening en onttrokken aan de reserve grondexploitaties.
Conform de regelgeving uit het BBV wordt de voorziening negatieve grondexploitaties uitgesplitst verantwoord onder deze balanspost en de balanspost Voorraden, onderdeel Onderhanden Werk.

Negatieve grondexploitatie Stationsgebied
De voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied is bedoeld om het verwachte negatieve resultaat op de grondexploitatie Stationsgebied op te kunnen vangen.

Conform de regelgeving uit het BBV wordt de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied uitgesplitst verantwoord onder deze balanspost en de balanspost Voorraden, onderdeel onderhanden Werk. Door de stand van de grondexploitatie Stationsgebied wordt bij deze jaarstukken de voorziening volledig verantwoord op de balanspost Voorraden.

Duurzame bereikbaarheid

	Stand 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Vrijval 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Derden ontvangen bestemming bedragen					
Onderhoud Grifthoek (afkoop)	77	0	0	10	67
Egalisatievoorzieningen					
VGU onderhoud Bereikbaarheid	1.788	1.634	1.343	0	2.080
Totaal	**1.865**	**1.634**	**1.343**	**10**	**2.147**

Onderhoud Grifthoek (afkoop)
De voorziening betreft een eenmalige afkoop van het ingesteld onderhoud voor een duur van twintig jaar door eigenaren van parkeerplaatsen in de Grifthoek garage. De volledige betaling/storting in 2006

was 0,237 miljoen euro. De jaarlijkse onttrekking ten behoeve van het onderhoud is 0,010 miljoen euro.

VGU onderhoud Bereikbaarheid
De voorziening is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te vangen. De hoogte van de voorziening is bepaald aan de hand van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar. Op basis hiervan wordt jaarlijks het een bedrag van 1,634 miljoen euro toegevoegd. Tot 2025 bedroeg de structurele dotatie 0,344 miljoen euro, in 2025 is de structurele dotatie verhoogd met 1,290 miljoen euro. In 2025 is voor het gerealiseerde onderhoud voor een bedrag van 1,343 miljoen euro onttrokken aan de voorziening.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

	Stand 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Vrijval 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Risicovoorzieningen					
Voormalig personeel (FPU-wachtgeld)	187	11	32	0	165
Garantiestelling st, DOMunder	762	0	0	0	762
Egalisatievoorzieningen					
Groot onderhoud groen	1.832	1.005	826	0	2.012
Groot onderhoud wegen	0	14.953	11.391	0	3.562
Investeringen ontvangen via heffing					
GRP investeringen	32.250	21.350	20.475	0	33.124
Grafrechten investeringen	1.040	0	0	0	1.040
Derden ontvangen bestemming bedragen					
Grafrechten onbepaalde tijd	1.238	129	0	27	1.340
Verkeerslawaai stad	65	0	0	0	65
Groenstructuur Ockhuizen	460	230	0	0	690
Totaal	**37.834**	**37.678**	**32.724**	**27**	**42.760**

Voormalig personeel (risico)
De voorziening is gevormd in verband met toegezegde en contractueel vastgelegde uitkeringen aan voormalig personeel betreffende:

- reorganisatie of disfunctioneren (wachtgeld, overplaatsbaarheid, non actief);
- arbeidsongeschiktheid.

Er is sprake van een niet-jaarlijks vergelijkbaar volume. De onttrekking van 0,032 miljoen euro betreft in 2025 gerealiseerde uitgaven in verband met voormalig personeel. De toevoeging aan de voorziening betreft de jaarlijkse actualisatie in verband met indexering.

Garantiestelling St. DOMunder
De risicovoorziening is ten behoeve van de garantstelling op een NRF lening aan Stichting DOMunder (voorheen genaamd St. Domplein 2013).

Groot onderhoud groen
Als gevolg van vertraging in de uitvoering van het groot onderhoud is niet het gehele hiervoor gereserveerde bedrag gebruikt. Met de toevoeging aan de voorziening blijven de gelden voor de toekomst beschikbaar.

Groot onderhoud wegen & civiele techniek
In het najaar van 2025 liet de prognose zien dat de uitgaven het beschikbare budget binnen de voorziening zouden overschrijden. Naar aanleiding hiervan is bijgestuurd en zijn diverse werkzaamheden getemporiseerd.
Parallel daaraan is de uitvoering van meerdere werkzaamheden, onder meer vanwege weersomstandigheden, hinderplanning en langere aanbestedingstrajecten, doorgeschoven naar 2026.

GRP Investeringen.
In de afgelopen jaren is een aantal investeringsprojecten vertraagd waardoor minder is uitgegeven dan begroot. Conform de hiervoor geldende wet- en regelgeving is dit bedrag gestort in de voorziening GRP investeringen. Dit bedrag blijft in de voorziening beschikbaar voor de uitloop van de investeringen.

Grafrechten investeringen
De voorziening is bestemd voor investeringen op de vier begraafplaatsen en is conform collegebesluit 2013 en conform Wet BBV ingesteld. In de voorziening zijn de volgende investeringen opgenomen:

- vervanging loods Tolsteeg 0,865 miljoen euro
- vervanging grafdelver 0,175 miljoen euro

Grafrechten onbepaalde tijd
Het is mogelijk de kosten van het grafonderhoud voor een (kinder)graf voor onbepaalde tijd af te kopen. De inkomsten hiervan worden in een voorziening grafrechten onbepaalde tijd gestort ter dekking van de toekomstige onderhoudslasten. De toevoeging voor het toekomstig onderhoud hiervan is 0,129 miljoen euro. Voor het onderhoud in 2025 is 0,027 miljoen euro onttrokken.

Verkeerslawaai stad
De kosten van de werkzaamheden Geluid worden gedekt uit deze voorziening. De voorziening dient te worden aangehouden daar definitieve vaststelling over de lopende jaren nog zal plaatsvinden en daarmee finale afrekening van de verstrekte bijdragen (terugbetalingsverplichting) in het kader van bovengenoemd (project)financieringsprogramma.

Groenstructuur Ockhuizen
De gemeente stort gedurende 25 jaar jaarlijks circa 0,230 miljoen euro (in totaal daarmee 5,7 miljoen euro) in een voorziening. Dit bedrag is bestemd voor de toekomstige functiewijziging/aankoop van percelen onder het zonnepanelenveld Ockhuizen en overig nog agrarisch gebied en voor de inrichting en het beheer van nieuwe natuur. De dekking van de voorziening is opgenomen in de programmering van het Meerjaren Groenprogramma (MGP).

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

	Stand 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Vrijval 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Derden ontvangen bestemming bedragen					
AMEV milieuprijs	63	0	0	63	0
Totaal	**63**	**0**	**0**	63	**0**

AMEV-milieuprijs

In 1976 is door de gemeenteraad een schenking aanvaard van 0,045 miljoen euro. Hiermee is een voorziening gevormd, waaraan jaarlijks rente werd toegerekend. Van deze rente werd jaarlijks de Utrechtse Milieuprijs (Circulair Compliment) uitgereikt. Naar aanleiding van het Amendement A57 Fatsoenlijke ondersteuning voor zelfbeheerders van openbaar groen is besloten dat deze voorziening per 2024 komt te vervallen. Deze vrijval is in 2025 uitgevoerd.

Levendige en gezonde stad

	Stand 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Vrijval 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Egalisatievoorzieningen					
VGU onderhoud Sport&Samenleven	2.829	3.285	3.761	0	2.352
VGU onderhoud Utrechts Vastgoed	12.180	9.989	15.465	0	6.704
Totaal	**15.009**	**13.274**	**19.226**	**0**	**9.056**

VGU onderhoud Sport & Samenleven
De voorziening is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te vangen. De hoogte van de voorziening is bepaald aan de hand van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar. Op basis hiervan wordt jaarlijks een bedrag van 3,285 miljoen euro toegevoegd. Tot 2025 bedroeg de structurele dotatie 1,515 miljoen euro, in 2025 is dit verhoogd met 1,770 miljoen euro tot een bedrag 3.761 miljoen euro.

VGU onderhoud Utrechts Vastgoed
De voorziening is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te vangen. De hoogte van de voorziening is bepaald aan de hand van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar. Op basis hiervan wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd. Voor 2025 gaat het om een bedrag van 9,989 miljoen euro. In 2025 is de jaarlijkse dotatie structureel verhoogd met 0,800 miljoen euro.
In 2025 is voor het gerealiseerde onderhoud voor een bedrag van 15,465 miljoen euro onttrokken aan de voorziening. Er is onderhoud uitgevoerd aan ruim 250 vastgoedpanden. De onderhoudskosten zijn 4,800 miljoen euro hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaken zijn nagekomen facturen over 2024 en de extra onderhoudskosten die zijn gemaakt vanwege de Calamiteit Nieuw Welgelegen.

Algemene middelen en overhead

	Stand 1-1-2025	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Vrijval 2025	Stand 31-12-2025
	a	b	c	d	e = (a + b) - (c + d)
Risicovoorzieningen					
Verlofsparen	3.758	1.841	0	49	5.550
Egalisatievoorzieningen					
Liquidatiefonds Openbaar Slachthuis	1		0	1	0
Pensioenfonds Bijz. Kleuteronderwijs	37		0	37	0
Stichting Pensioenfonds Ozebi	2		0	2	0
Totaal	**3.798**	**1.841**	**0**	**89**	**5.550**

Verlofsparen
In 2022 is vanuit de vastgestelde cao een nieuwe regeling in het leven geroepen voor verlofsparen. In het BBV is bepaald dat voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen, waarvan het jaarlijkse bedrag geen gelijk volume heeft, een voorziening dient te worden gevormd. De voorziening verlofsparen is nodig voor de vervangingskosten als gevolg van de opname van de opgebouwde uren. De stand van de voorziening is met 1,792 miljoen euro toegenomen (saldo toevoegingen en vrijval) als gevolg van de toegenomen stand van gespaarde verlofuren.

Liquidatiefondsen/Pensioenfondsen
De vrijval van de voorzieningen komt doordat de onderliggende verplichtingen zijn komen te vervallen of zijn afgewikkeld.

Borgstellingen

Tabel Borgstellingen

Tabel Borgstellingen

x € 1.000

Borgstelling verleend voor (Naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Netto geborgd bedrag 31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Totalen Bo-Ex	414.711	25	468.407	500.966	545.798	117.102	125.242	136.449
Totalen Portaal	633.424	25	573.967	601.002	612.055	143.492	150.251	153.014
Totalen Woonin voorheen Mitros	749.497	25	734.537	833.494	948.897	183.634	208.374	237.224
Totalen SSHU	320.688	25	369.578	438.584	481.206	92.395	109.646	120.302
Totalen Cazas Wonen (v/h GroenWest)	124.410	25	101.878	113.456	133.385	25.470	28.364	33.346
Totalen Lekstede	22.185	25	14.219	15.008	15.832	3.555	3.752	3.958
Totalen Habion	38.463	25	21.501	22.024	25.143	5.375	5.506	6.286
Totalen Woonzorg	72.862	25	15.081	17.395	19.153	3.770	4.349	4.788
Totalen Omnia Wonen	26.016	25	231	219	415	58	55	104
Totalen Woongroen (v/h Woongoed Zeist)	17.675	25	54	111	142	14	28	35
Subtotaal WSW	2.419.931		2.299.453	2.542.259	2.782.025	574.865	635.565	695.506
NRF Revolving fund	1.601	100	261	232	202	261	232	202
NRF Particuliere woningverbetering	1.711	100	421	369	343	421	369	343
NRF Monumentenzorg	10.190	100	4.312	3.954	3.586	4.312	3.954	3586
NRF Stichting Domplein	900	100	695	665	646	695	665	646
NRF Stichting Domplein	230	100	195	188	183	195	188	183

Subtotaal diversen REO / volkshuisvesting en monumenten	14.632		5.884	5.408	4.960	5.884	5.408	4.960
Stichting Wijkgezondheidscentrum Lunetten	381	100	130	122	114	130	122	114
Stichting Wijkgezondheidscentrum Lunetten	318	100	108	102	95	108	102	95
Stichting Wijkgezondheidscentrum Lunetten	104	100	35	33	31	35	33	31
Stichting Wijkgezondheidscentrum Lunetten	816	100	294	277	261	294	277	261
UW Holding BV (UW-bedrijven)	2.500	100	833	667	500	833	667	500
UW Holding BV (UW-bedrijven)	9.100	100	5.915	5.460	5.005	5.915	5.460	5005
Stichting YOUKÉ Sterke Jeugd	1.134	100	397	340	284	397	340	284
Stichting de Bibliotheek Utrecht	1.750	100	1.313	1.225	1.138	1.313	1.225	1.138
Subtotaal (gezondheids)zorginstellingen	16.103		9.025	8.226	7.428	9.025	8.226	7.428
Utrechtse Kano Club	38	100	12	0	0	12	0	0
LTC Vleuten de Meern	180	100	24	12	0	24	12	0
LTC Vleuten de Meern	250	100	86	76	66	86	76	66
Utrechtse Rugby Club	250	50	151	143	135	76	71,5	68
De Meern Voetbalvereniging	100	100	46	41	36	46	41	36
Zuilense tennisvereniging	75	50	24	16	1	12	8	1
Inline hockeyvereniging Utrecht Disaster	28	50	2	0	0	1	0	0
ULTC Iduna	280	50	205	187	168	103	93,5	84
ULTC Iduna	300	50	180	150	120	90	75	60
Stichting Exploitatie Sportaccommodaties Utrecht Leidsche Rijn (Desto)	225	100	81	0	0	81	0	0
MHC Fletiomare	200	100	36	10	0	36	10	0
Stichting Exploitatie Sportaccommodaties Utrecht Leidsche Rijn (Desto)	100	100	76	0	0	76	0	0
MHC Fletiomare	175	100	92	81	74	92	81	74

Stichting Rijnvliet / PVDV (herfinanciering 2015)	830	63	609	581	553	384	366,03	349
Stichting Rijnvliet / PVDV (herfinanciering 2015)	440	63	205	176	147	129	110,88	92
KV Fiducia	80	50	42	37	31	21	18,5	15
Stichting Spovo / Sporting '70	425	50	266	244	221	133	122	111
Stichting Huisvesting SV Kampong	750	100	573	543	513	573	543	513
Stichting De Driewerf	650	62	395	329	274	245	203,98	170
MHC Fletiomare	125	50	69	51	29	34	25,5	14
TV At Risk	360	50	267	244	220	134	122	110
HC Rijnvliet	170	50	109	92	75	55	46	38
UTV Kromme Rijn	117	50	85	78	70	43	39	35
UTV Kromme Rijn	76	50	46	38	30	23	19	15
BPU/Voornruiters	210	50	154	140	126	77	70	63
Stichting Tafeltennis Promotie	115	50	92	84	77	46	42	38
Voetbalvereniging DVSU	220	50	144	132	120	72	66	60
De Meern voetbalvereniging	200	100	80	72	64	80	72	64
HC Rijnvliet (nieuw in 2023)	300	50	300	280	260	150	140	130
USV Elinkwijk	400	50	0	0	400	0	0	200
Subtotaal Sport	7.669		4.451	3.837	3.810	2.934	2.474	2.405
Totaal Borgstellingen	**2.458.335**		**2.318.813**	**2.559.730**	**2.798.223**	**592.708**	**651.673**	**710.299**
WAARVAN:								
Indirecte borgstelling (achtervang WSW)			2.299.453	2.542.259	2.782.025	574.865	635.565	695.506
Directe borgstellingen			19.360	17.471	16.198	17.843	16.108	14.793

Toelichting bij de staat van borgstellingen

- Bij de borgstellingen die lopen via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) is een risicopercentage opgenomen van 25%. Dit percentage heeft betrekking op het potentiële achtervangrisico dat de gemeente maximaal loopt. Vanwege de rond het WSW geldende zekerheidsstructuur is de kans dat de gemeente daadwerkelijk op haar achtervang wordt aangesproken beperkt. Een dergelijke aanspraak zou overigens tijdelijk zijn en in de vorm van een renteloze lening aan het WSW. Om die reden is dit risico in het gemeentebrede risicomodel gewaardeerd op 5%.
- De gemeente vervult ook een achtervangfunctie bij de borgstellingen in het kader van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) die tot en met 2010 door het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) zijn afgegeven aan woningeigenaren in de gemeente Utrecht (vanaf 2011 staat alleen het Rijk borg). Het WEW is slechts in staat om informatie te verschaffen over de waarde van de oorspronkelijk gewaarborgde schulden, maar niet over de daarvan nog openstaande restschulden en ook niet over de door de betrokken woningeigenaren opgebouwde kapitaaldekking (dit verlaagt het risico op een mogelijke restschuld). Van de vele kredietverstrekkers ontvangt de gemeente fragmentarisch informatie. Evenals bij WSW wordt ook ten aanzien van het WEW het risico in het gemeentebrede risicomodel gewaardeerd op 5%.
- Bij sommige borgstellingen wordt het risico gedeeld met andere partijen, zoals de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS). In dat geval staat de gemeente slechts naar rato borg. Dergelijke gevallen zijn in de staat zichtbaar indien het netto geborgde bedrag lager is dan de omvang van de betreffende lening.
- In de staat zijn alle waarden zoveel mogelijk bijgewerkt aan de hand van informatie zoals uitgevraagd bij de betrokken partijen en/of zoals ontvangen van de betrokken geldgevers. Op grond hiervan kan in sommige gevallen de stand per jaareinde afwijken van die zoals weergegeven in het jaarverslag 2024 en in de programmabegrotingen 2025 en 2026.
- De direct geborgde leningen worden meestal lineair afgelost en soms annuïtair. Aflossingsvrije leningen worden niet geborgd.
- In 2025 is er één nieuwe borgstelling verleend.

Gemeente Utrecht is gedurende 2025 niet door banken aangesproken om verplichtingen uit afgegeven borgstellingen na te komen. Dit betekent dat de gemeente uit hoofde daarvan geen betalingen heeft verricht.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.
In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 18 december 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten (exclusief de toevoegingen in de reserves) en is daarmee

vastgesteld op 41,8 miljoen euro. De grondslag voor deze verantwoording is de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen 29,5 miljoen euro bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van 41,8 miljoen euro. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van 1,5 miljoen euro acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

x € 1.000

		Totaal 2025	Totaal 2024
Begrotingscriterium			
1a	Overschrijding van de lasten op programmaniveau	1.532	7.895
1b	Overschrijding van de investeringskredieten	1.043	860
2	Ongeautoriseerde reservemutaties	0	614
3	Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten die niet tijdig aan de raad zijn gemeld of onvoldoende zijn toegelicht in de jaarrekening	0	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		**2.575**	**9.369**
	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid	-1.532	-2.863
Resterend saldo onrechtmatigheden		**1.043**	**6.506**
Voorwaardencriterium			
	Inkoop en aanbesteding	22.970	6.783
	Subsidieverstrekkingen	3.974	0
	Erfpacht	0	5
	Werk en inkomen	0	135
	Vergunningen, Toezicht en Handhaving	0	4
Totaal onrechtmatig voorwaardencriterium		**26.944**	**6.927**
Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium			
	Fraudevorderingen	0	0
Totaal Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium		**0**	**0**
Totaal van onrechtmatigheden		**29.519**	**16.296**

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole is de begrotingsrechtmatigheid een toetsingscriterium. De toetsing vindt plaats op programmaniveau en beoordeeld wordt of budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. De grondslag voor deze beoordeling is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025 en de beoordelingscriteria die zijn opgenomen in de Verordening financieel beleid en beheer van de gemeente (Verordening).

De verordening stelt dat voor afwijkingen ten opzichte van de begroting geldt:

- Een overschrijding op de lasten wordt als acceptabel aangemerkt als tegenover de overschrijding een bate is verantwoord, als er sprake is van een open-einderegeling of als de overschrijding is gerapporteerd aan de raad.
- Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten zijn rechtmatig als deze tijdig aan de raad zijn gemeld of voldoende zijn toegelicht in de jaarrekening van het begrotingsjaar.
- Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bij de raad gemeld hadden kunnen worden, dienen opgenomen te worden in de rechtmatigheidsverantwoording als de verantwoordingsgrens wordt overschreden, maar hoeven niet te worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Indien overschrijdingen op de lasten niet voldoen aan de voorwaarde uit de verordening zijn deze als niet acceptabel geclassificeerd.

De conclusie is dat:

- Het totaal van de overschrijding op de lasten (1,5 miljoen euro) is tevens acceptabel, maar overschrijdt wel de rapporteringsgrens. Op basis daarvan dient dit te worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

x € 1.000

Baten Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil	Recht-matig	Onrecht-matig
Betrouwbare overheid	14.008	16.878	2.870	2.870	
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	128.840	142.999	14.159	14.159	
Klimaatvriendelijke stad	13.649	12.887	-762	-762	
Duurzame bereikbaarheid	93.736	95.482	1.746	1.746	
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	165.619	160.427	-5.192	-5.192	
Veilige stad	9.229	8.286	-943	-943	
Passende ondersteuning en opvang	8.905	8.442	-463	-463	
Werk,toekomstbestendige economie en best	192.587	193.981	1.394	1.394	
Kansrijk opgroeien	39.490	36.762	-2.728	-2.728	
Levendige en gezonde stad	108.685	100.492	-8.193	-8.193	

Algemene Middelen en Overhead	1.334.174	1.363.501	29.327	29.327			
Totaal baten	**2.108.923**	**2.140.139**	**31.216**	**31.216**			

x €1.000

Lasten Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil	Recht-matig	Onrecht-matig	Accep-tabel	Niet accep-tabel
Betrouwbare overheid	76.869	78.401	-1.532		-1.532	-1.532	
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	132.509	122.054	10.456	10.456			
Klimaatvriendelijke stad	22.011	20.998	1.013	1.013			
Duurzame bereikbaarheid	80.329	74.874	5.455	5.455			
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	272.304	262.094	10.210	10.210			
Veilige stad	76.977	75.906	1.071	1.071			
Passende ondersteuning en opvang	263.832	254.941	8.767	8.767			
Werk,toekomstbestendige economie en best	352.223	344.093	8.130	8.130			
Kansrijk opgroeien	297.458	291.334	6.124	6.124			
Levendige en gezonde stad	301.516	296.927	4.589	4.589			
Algemene Middelen en Overhead	269.128	266.958	2.170	2.170			
Totaal lasten	**2.164.156**	**2.088.580**	**56.577**	**58.109**	**-1.532**	**-1.532**	**0**

Programma's

Betrouwbare overheid

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Baten	Betrouwbare overheid	14.008	16.878	2.870
Lasten	Betrouwbare overheid	76.869	78.401	-1.531

Toelichting

De afwijkingen bij de baten worden veroorzaakt door verschillende ontwikkelingen. Bij de wijkbureaus vallen de baten hoger uit dan begroot. Voor de Regeling Kansrijke Wijk Overvecht zijn in 2025 middelen besteed die in eerdere jaren waren toegekend, waardoor een groter deel van de uitkering aan 2025 is toegerekend. Ook bij de Regio Deal is een deel van de ontvangen middelen al in 2025 ingezet, waardoor dit deel eveneens als bate aan 2025 is toegerekend.
Daarnaast heeft er bij de lasten een storting plaatsgevonden in de voorziening wethouderspensioenen, conform de berekening van de actuaris.

Conclusie

De overschrijding van de baten is voldoende en tijdig toegelicht. De overschrijding van de lasten wordt als acceptabel aangemerkt.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Baten	Ontwikkelen en wonen voor iedereen	128.840	142.999	14.159
Lasten	Ontwikkelen en wonen voor iedereen	132.509	122.054	10.456

Toelichting

De totale baten zijn hoger. Dit wordt o.a. verklaard door hogere gerealiseerde opbrengsten uit de Conversieregeling Erfpachten 2017. Daarnaast zijn er hogere baten in verband met de verantwoorde bijdragen die de gemeente ontvangt door de rijksoverheid aangekondigde Realisatiestimulans woningbouw. Conform BBV-voorschriften zijn de nog te ontvangen subsidies in 2025 verantwoord. De bijdragen worden gereserveerd in de reserve grondexploitaties (besluitvorming VJN 2025).
De baten en lasten zijn hoger in verband met de verantwoorde bijdrage woningbouwimpuls Merwede. Dit betreft de egalisatie van bijdrage versus de daaraan gekoppelde kosten. Deze kasstromen zijn jaarlijks niet gelijk en worden geëgaliseerd via de reserve grondexploitaties. Ook zijn er hogere baten door ontvangen Europese subsidies.
Daarnaast zijn er ook lagere baten in verband met de negatieve (tussentijdse) winstneming op de grondexploitaties Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma en Oudenrijn West. In overeenstemming met het besluit bij de Tweede bestuursrapportage 2021 (Raadsbesluit) is dit resultaat ten laste van de reserve grondexploitaties gebracht.

De totale lasten zijn lager. Dit wordt o.a. verklaard door kasstroom-verschillen in de uitgaven voor de Investeringsimpuls RSU. Dit verschil is verrekend met de reserve Investeringsimpuls RSU. De lasten zijn lager doordat de besteding van het budget implementatie omgevingswet de komende jaren gefaseerd wordt besteed. Dit is verrekend met de reserve Omgevingswet. Ook zijn de lasten lager door een hogere doorbelasting van kosten RUD en netcongestie. Daarnaast zijn er lagere lasten voor de VRU.

Verder zijn zowel de baten als de lasten lager vanwege afwijkingen in de kasritmes in de grondexploitaties. De baten en de lasten zijn hoger doordat er meer plankosten zijn gemaakt en verhaald uit intentie- en anterieure overeenkomsten met ontwikkelende partijen in de stad. Ook zijn er hogere baten en lasten in verband met het beheer van de strategische verwervingen.

Conclusie
De overschrijding van de baten en de onderschrijding van de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Klimaatvriendelijke stad

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Baten	Klimaatvriendelijke stad	13.649	12.887	-762
Lasten	Klimaatvriendelijke stad	22.011	20.998	1.013

Toelichting
De onderschrijding op baten en lasten wordt met name veroorzaakt door de lagere inzet vanuit de SPUK Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden (CDOKE) en de specifieke uitkering herstructuring volkshuisvestingsfonds Overvecht.
Vanuit de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden (CDOKE) zijn minder middelen besteed vanwege lagere personeelslasten dan begroot.
Vanuit de specifieke uitkering herstructurering volkshuisvestingsfonds Overvecht zijn minder middelen besteed, omdat veel Verenigingen van Eigenaren (VvE's) nog niet vergevorderd genoeg waren om de subsidie aan te vragen.

Conclusie
De onderschrijding van de baten en de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Duurzame bereikbaarheid

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Baten	Duurzame bereikbaarheid	93.736	95.482	1.746
Lasten	Duurzame bereikbaarheid	80.329	74.874	5.455

Toelichting

De baten zijn hoger dan begroot met name vanwege hogere opbrengsten voor kort parkeren en door naheffingen. De lasten zijn lager dan begroot door lagere projectkosten.

Conclusie

De overschrijding van de baten en de onderschrijding van de lasten zijn voldoende toegelicht. Er is geen sprake van een onrechtmatigheid.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Baten	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	165.619	160.427	-5.192
Lasten	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	272.304	262.094	10.210

Toelichting

De onderschrijding van de baten wordt deels veroorzaakt door minder subsidieprojecten Bodem. Hiertegenover staan lagere lasten.

De onderschrijding van de baten wordt verder veroorzaakt door lagere vergoeding voor Single Used Plastics (SUP) waarvan een deel structureel is.

Daarnaast zijn er diverse lagere en hogere baten die in de Jaarrekening worden toegelicht bij het overzicht van de baten en lasten.

De onderschrijding op de lasten wordt deels veroorzaakt door minder subsidieprojecten Bodem. Hiertegenover staan lagere baten.

De onderschrijding van de lasten wordt verder veroorzaakt doordat projecten later worden uitgevoerd.

Conclusie

De onderschrijding van de baten en de lasten is voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Veilige stad

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Baten	Veilige stad	9.229	8.286	-943
Lasten	Veilige stad	76.977	75.906	1.071

Toelichting

De baten zijn lager doordat er minder subsidie inkomsten zijn verantwoord dan begroot. Dit komt doordat de looptijd van specifieke uitkering 'Preventie met Gezag' is verlengd tot en met 31 mei 2026, i.p.v. 31 december 2025. Tegenover deze lagere baten staan lagere lasten in 2025.
Het totaalsaldo onderschrijding lasten bestaat uit zowel onder als overschrijdingen van de lasten. De overschrijding op het product Veiligheid & Zorg ontstaat door nog niet verwerkte toegekende decentrale uitkeringen. Per saldo staan er baten tegenover deze overschrijding. Verder is er een overschrijding op het product Openbare Orde en Crisisbeheersing. Dit komt met name door extra uitgaven i.v.m. Europees Voetbal FC Utrecht, waarvoor geen middelen zijn begroot.
Daarnaast zijn de lasten lager i.v.m. vacatureruimte Toezicht & Handhaving Openbare Ruimte (THOR) Voorkomen Criminaliteit en Wijkveiligheid.

Conclusie

De onderschrijding van de baten en de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Passende ondersteuning en opvang

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Baten	Passende ondersteuning en opvang	8.905	8.442	-463
Lasten	Passende ondersteuning en opvang	263.832	254.941	8.891

Toelichting

De baten zijn lager dan begroot doordat de subsidie van ZonMw nog niet volledig is ingezet. De gerelateerde kosten vallen in 2026 en de subsidie is conform de subsidievoorwaarden op de balans opgenomen.

De lasten zijn lager dan begroot door minder inzet op de regionale middelen voor Living lab Eerst een thuis en aanpak dakloosheid. De inzet in de verschillende jaren is onder andere afhankelijk van de oplevering van wooncomplexen. Ook was er geld bestemd voor de inzet van onder andere begeleiding op wooninitiatieven. De inzet is gekoppeld aan het verdeelbesluit, door vertraging hiervan zijn de kosten niet in 2025 gemaakt. Ten slotte zijn de lasten lager dan begroot door afwikkeling van posten uit 2024 en het niet volledig inzetten van de buffer binnen de regionale werkbegroting beschermd wonen

Conclusie

De onderschrijding van de baten en de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Baten	Werk,toekomstbestendige economie en best	192.587	193.981	1.394
Lasten	Werk,toekomstbestendige economie en best	352.223	344.093	8.131

Toelichting

De baten zijn hoger dan begroot door extra subsidies uit het Europees Sociaal Fonds. De lasten vertonen per saldo een onderschrijding. Dit resultaat wordt primair bepaald door een voordelig resultaat op het BUIG-budget, waarover de Raad gedurende het jaar conform de bijstellingen in de Tweede Bestuursrapportage en Eindejaarswijziging is geïnformeerd.
Daarnaast zijn er diverse verschuivingen binnen het sociaal domein:

- Overschrijdingen: Hogere uitgaven voor open-einde regelingen (studietoeslag, bijzondere bijstand), CAO-compensatie bij de Wsw, investeringen in het klantvolgsysteem en de invlechting van Stadsgeldbeheer.
- Onderschrijdingen: Lagere lasten bij de U-pas, de individuele inkomenstoeslag, de arbeidsmarktregio en de uitvoeringskosten.

De hogere lasten op specifieke onderdelen zijn gedekt door incidentele Rijksbijdragen (o.a. energietoeslag en schuldenaanpak). Het onbenutte deel hiervan is gestort in de reserve armoedebestrijding en schulden, zodat de middelen behouden blijven voor de beoogde doelstelling.

Conclusie

Alle afwijkingen zijn tijdig toegelicht en de onderschrijding van de lasten is acceptabel. De inzet van de systeemreserve borgt de rechtmatige besteding van Rijksmiddelen. Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Kansrijk opgroeien

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Baten	Kansrijk opgroeien	39.490	36.762	-2.728
Lasten	Kansrijk opgroeien	297.458	291.334	6.124

Toelichting
De afwijkingen in de baten worden vooral veroorzaakt doordat diverse specifieke uitkeringen van het Rijk niet volledig zijn besteed, wat ook leidt tot lagere lasten. Daarnaast zijn de baten hoger door extra middelen voor de toeslagenaffaire en door niet-begrote inkomsten binnen de specialistische jeugdzorg. Daartegenover staan lagere subsidiebaten en minder ontvangen SPUK-middelen voor het woonplaatsbeginsel.

Aan de lastenkant zijn de uitgaven lager voor dezelfde niet-benutte specifieke uitkeringen en voor onderdelen zoals onderwijsprofessionals, huisvestingscalamiteiten, leerlingenvervoer en onderhoud. De lasten zijn hoger door de uitvoering van de toeslagenaffaire, hogere verzekeringskosten, meer aanvragen voor persoonsgebonden budgetten en een grotere vraag naar specialistische zorg. Een deel hiervan wordt gecompenseerd door lagere lasten op specifieke projecten en door de afbouw van gesloten jeugdzorg.

Conclusie
De afwijkingen in baten en lasten zijn toereikend toegelicht. Een belangrijk deel hangt samen met specifieke uitkeringen en open-einde regelingen. Per saldo worden de overschrijdingen voldoende gecompenseerd en worden de afwijkingen als acceptabel beoordeeld.

Levendige en gezonde stad

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Baten	Levendige en gezonde stad	108.685	100.492	-8.193
Lasten	Levendige en gezonde stad	301.516	296.927	4.589

Toelichting
De baten zijn lager dan begroot doordat een deel van de begrote middelen vanuit Rijk niet zijn ontvangen (bijvoorbeeld begrote middelen voor Inburgering) of omdat ontvangen SPUK middelen nog niet zijn besteed. Daarnaast zijn de huuropbrengsten lager door leegstand en zijn er lagere baten doordat de EML-maatregelen (Erkende maatregelenlijst voor energiebesparing) niet zijn uitgevoerd en vervolgens ook niet kunnen worden doorbelast. Hiertegenover staan ook lagere lasten.

Tegenover de lagere baten voor SPUKS dan begroot staan ook lagere lasten. Daarnaast wordt de onderschrijding van de lasten veroorzaakt door een onderbesteding van de kapitaallasten als gevolg van vertraging van investeringsprojecten en de verlaging van de interne rente. Bovendien zijn investeringsbedragen voor specifieke projecten doorgeschoven naar 2026.

Conclusie
De onderschrijding van de baten en de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Algemene middelen en overhead

x € 1.000

Baten/ Lasten	Programma	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Baten	Algemene Middelen en Overhead	1.334.174	1.363.501	29.327
Lasten	Algemene Middelen en Overhead	269.128	266.958	2.170

Toelichting

De baten zijn hoger door extra Gemeentefondsuitkeringen in de september- en decembercirculaires en verrekeningen uit vorige jaren, die te laat worden gepubliceerd om in de begroting verwerkt te worden. De OZB op zowel woningen als niet-woningen is hoger uitgevallen doordat de inkomsten voorzichtig ingeschat zijn. Daarnaast is er sprake van hogere oplegbaarheid bij gebruikers (minder leegstand) dan verwacht wat leidt tot hogere inkomsten. Ook is er sprake van hogere opbrengsten uit vorige jaren dan vooraf verwacht.

De onderschrijding van de lasten wordt veroorzaakt door vertragingen bij het programma Informatie op Orde, Common Ground en de uitrol van de cloudtransitie. Oorzaken van deze vertragingen zijn een aanbestedingstraject dat pas laat in 2025 was afgerond en de complexe besluitvorming over landelijke samenwerking op IT-gebied. Deze vertragingen zorgen ervoor dat er minder personele kosten en licentiekosten waren in 2025.

Conclusie

De overschrijding van de baten en onderschrijding van de lasten zijn voldoende en tijdig toegelicht. Er is geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Kredieten

Bij de begrotingsrechtmatigheid van de kredieten maken wij onderscheid tussen afgesloten projecten en lopende projecten. Onderstaand lichten wij dit toe in twee tabellen. In tabel I staan de afgesloten kredieten met een overschrijding van meer dan 10% of meer dan 0,1 miljoen euro. In tabel II staan de lopende kredieten met een overschrijding van meer dan 10% of meer dan 0,1 miljoen euro. In tabel III staan de lopende kredieten met een onderschrijding groter dan 5 miljoen euro die in 2025 of 2026 volgens planning aflopen met een onderbesteding van 50% of meer.

Indien blijkt dat een krediet moet worden bijgesteld zal dit plaatsvinden bij de Eerste of Tweede bestuursrapportage. De begrotingsrechtmatigheid op kredieten en toelichtingen zijn aangeleverd bij de investeringsstaten.

Tabel I Afgesloten kredieten overschrijding

x € 1.000

Nr	Programma	Projectnaam	Kredietautorisatie (Geheim)	Onrechtmatig	Acceptabel	Niet acceptabel
1	Kansrijk opgroeien	Onder de Bogen 2	***	-160	0	-160
Totaal			***	**-160**	**0**	**-160**

Toelichting

1. Onder de Bogen 2

Het project Onder de Bogen 2 is afgesloten in 2025 met een overbesteding van 0,160 miljoen euro als het gevolg van het niet realiseren van een terugvordering bij het schoolbestuur in 2025. Het is op dit moment nog onbekend of het te veel betaalde bedrag kan worden teruggevorderd.

Tabel II Lopende kredieten overschrijding

€1.000

Nr	Programma	Projectnaam	Kredietautorisatie (Geheim)	Onrechtmatig	Acceptabel	Niet acceptabel
1	Levendige en gezonde stad	Kunstgrasveld Burgermeester Norbruislaan	***	-883	0	-883
	Totaal		***	**-883**	**0**	**-883**

Toelichting

2. Kunstgrasveld Burgermeester Norbruislaan

Het projectresultaat wordt nog bijgesteld, omdat een deel van de kosten administratief moet worden herverdeeld. Na deze correctie ontstaat een zuiver beeld van het werkelijke resultaat; op basis van de huidige inzichten verwachten we een beperkte overschrijding door hogere uitvoeringskosten.

Tabel III Lopende kredieten onderschrijding

x € 1.000

Nr	Programma	Projectnaam	Kredietautorisatie (geheim)	Onderschrijding	Rechtmatig
1	Levendige en gezonde stad	Choorstraat 3-Oudegracht 167	***	18.748	18.748
2	Levendige en gezonde stad	Merwedekanaalzone,cultuurhuis blok 14	***	12.987	12.987
3	Kansrijk opgroeien	Noordsepark 2 4 6	***	9.177	9.177
4	Kansrijk opgroeien	Krommerijncollege en gymzaal	***	4.616	4.616
5	Kansrijk opgroeien	PCOU de Regenboog	***	5.198	5.198
6	Kansrijk opgroeien	PCOU de Wereldwijzer	***	5.188	5.188
	Totaal		***	**55.914**	**55.914**

Toelichting

1. Choorstraat 3-Oudegracht 167

Uitloop in de ontwerpfase door de komst van het museum waardoor de ontwerpfase opnieuw moest. Daarnaast is uit verschillen onderzoeken gebleken dat er constructieve aanpassing nodig zijn. Hierdoor het project vertraging gelopen en er is ook minder geld uitgegeven. Wij zullen bij programmabegroting 2027 de planning aanpassen

2. Merwedekanaalzone,cultuurhuis blok 14
Dit is een RRP project die naar de raad wordt gerapporteerd en daarin wordt de vertraging uitgelegd. Ook voor dit project zullen wij de planning aanpassen bij de programmabegroting 2027.

3. Noordsepark 2, 4 en 6
Het project is stopgezet. Na een wijziging in de scope is besloten de panden op te knappen en de geplande renovatie uit te stellen. Hierdoor schuift de financiële afronding van het project naar verwachting door naar Q1 2026, met een aanzienlijk restbudget.

4. Krommerijncollege en gymzaal
De onderschrijding wordt veroorzaakt doordat de declaratie van het schoolbestuur later is ontvangen dan voorzien. Bij de Begroting 2027 worden de ramingen hierop aangepast.

5. PCOU De Regenboog
Het project bleek meerdere keren niet haalbaar doordat de eisen vanuit Welstand (met name het daklandschap) te ambitieus waren. Inmiddels is goedkeuring verkregen en is de uitvoering gestart. De uitbetaling van de beschikkingen loopt gelijk op met de bouwuitgaven, waardoor de realisatie vooralsnog achterblijft op de planning. De planning wordt geactualiseerd bij de Programmabegroting 2027.

6. PCOU De Wereldwijzer
Het project is stopgezet en wordt naar verwachting pas in 2028 opnieuw opgepakt. De discussie over de verrekening van het reeds uitbetaalde voorbereidingskrediet loopt nog. De planning wordt eveneens aangepast bij de Programmabegroting 2027.

Conclusie
Op basis van bovenstaande toelichtingen kan worden gesteld dat zowel bij de in 2025 afgesloten kredieten als bij de lopende kredieten in totaal twee kredieten een overbesteding heeft plaatsgevonden van meer dan 10%. Deze kredietonrechtmatigheid wordt aangemerkt als niet acceptabel. Daarnaast is er bij een aantal lopende kredieten die in 2025 of 2026 aflopen een onderbesteding geconstateerd. Deze onderbesteding is voldoende toegelicht, waardoor dit niet leidt tot een kredietonrechtmatigheid.

Stortingen en onttrekkingen reserves

In de jaarrekening dienen de toevoegingen en onttrekkingen aan elk van de bestemmingsreserves te worden verwerkt overeenkomstig het bedrag dat via de begrotingswijzigingen door de Raad is goedgekeurd voor de betreffende bestemmingsreserve. Mutaties in de reserves die niet door een, voor 31 december van het verslagjaar, genomen raadsbesluit zijn gedekt, zijn in strijd met de Gemeentewet. Deze worden, voor zover zij ook niet het getrouwe beeld van de hoogte van de reserves raken, in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en toegelicht.

Conclusie
In 2025 hebben er geen toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves plaatsgevonden die in strijd zijn met genomen raadsbesluiten. Hierdoor is er geen sprake van onrechtmatigheden.

Herleiding EMU-saldo uit balans

x € 1.000

	Stand per 31-12-2024	Stand per 31-12-2025	Relevante mutatie (toename) voor EMU-saldo	Berekening EMU-saldo
ACTIVA				
Vaste activa				
• (im) Materiële vaste activa	2.060.331	2.206.484	146.153	
• Financiële vaste activa:				
o Kapitaalverstrekkingen	13.180	13.189		
o Leningen	33.855	32.070		
o Uitzettingen > 1 jaar	207	207		
Totaal Vaste Activa	**2.107.573**	**2.251.950**		
Vlottende activa				
• Voorraden	108.192	99.318	-8.874	
• Uitzettingen <1 jaar	161.091	177.071		
• Liquide middelen	2.699	4.096		
• Overlopende activa	116.864	109.587		
Totaal Vlottende Activa	**388.846**	**390.072**		
Totaal Activa	**2.496.419**	**2.642.022**	**137.279**	**Toename relevante activa (A)**
PASSIVA				
Vaste passiva				
Eigen vermogen	624.201	675.759	51.558	
Voorzieningen	111.490	113.337	1.847	
Vaste schuld	1.061.453	1.121.409		
Totaal Vaste Passiva	**1.797.144**	**1.910.505**		
Vlottende passiva				
Vlottende schuld	199.516	162.347		
Overlopende passiva	499.759	569.170		
Totaal Vlottende Passiva	**699.275**	**731.517**		
Totaal Passiva	**2.496.419**	**2.642.022**	**53.405**	**Toename relevante passiva (B)**
EMU-saldo			**-83.874**	**(B)-(A)**

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de oorzaken waardoor het banksaldo gedurende het boekjaar veranderd is. Deze saldomutatie wordt gespecificeerd in drie soorten kasstromen, te weten:

- kasstromen uit operationele activiteiten
- kasstromen uit investeringsactiviteiten en
- kasstromen uit financieringsactiviteiten.

Het overzicht is samengesteld op basis van de indirecte methode.

x € 1.000

Omschrijving		Uitkomst 2025
KASSTROMEN UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN:		
Exploitatieresultaat voor bestemming		51.558
Aanpassing voor:		
• Afschrijvingen en afwaarderingen	63.490	
• Mutatie voorzieningen	1.847	
• Mutatie vaste schulden (exclusief leningen OG)	4.956	
Totaal aanpassingen		70.293
Voorraden en onderhanden werk		8.874
Mutatie in werkkapitaal		
• Kortlopende uitzettingen (excl. liquide middelen)	-15.980	
• Kortlopende schulden (excl. kortlopende leningen en bank)	-4.902	
• Overlopende activa	7.277	
• Overlopende passiva	69.412	
Totaal mutatie werkkapitaal		55.807
Kasstroom uit operationele activiteiten		**186.532**
KASSTROMEN UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN:		
Investeringen/desinvesteringen		
• Investeringsuitgaven	-238.223	
• Desinvesteringen en bijdragen derden	28.580	
Totaal investeringen/desinvesteringen		-209.643
Mutatie leningen UG en uitzettingen		
• Verstrekking van geldleningen (UG)	0	
• Ontvangen aflossingen op geldleningen UG	1.785	
Totaal mutatie leningen UG en uitzettingen		1.785
Mutatie kapitaalverstrekkingen		-9
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		**-207.867**
KASSTROMEN UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN:		
Mutatie middelen ’s Rijks Schatkist		0
Mutatie kortlopende geldleningen		-32.500
Opgenomen/aangetrokken langlopende geldleningen (OG)		150.000
Betaalde aflossingen op geldleningen OG		-95.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		**22.500**
Mutatie geldmiddelen	**toename**	**1.164**

CONTROLE:

Saldo liquide middelen per 31 december 2024		2.699
Saldo liquide middelen per 31 december 2025		3.863
Mutatie geldmiddelen	**toename**	**1.164**

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A17	**Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A17/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/02*	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/03*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/04*		
			€ 7.254.502	€ 15.363.671	Nee	Loopt t/m mei 2026		
JenV	A20	**Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026** Gemeenten	Beschikkingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/01*	Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/02*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per taak/project (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A20/03*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A20/04*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) Incl. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A20/05*	
		1	5915894	Analyse	Ja	€ 0	€ 0	
		2	5915894	Signalering	Ja	€ 113.474	€ 244.529	
		3	5915894	Regie	Ja	€ 70.337	€ 70.337	
		4	5915894	Duiding&Expertise	Ja	€ 6.338	€ 64.086	
		5	5915894	Coordinatie	Ja	€ 20.830	€ 49.417	
		6	5915894	Project 1-generieke preventie	Ja	€ 112.076	€ 369.359	
		7	5915894	Project 2-generieke preventie	Ja	€ 103.910	€ 199.200	
		8	5915894	Project 3-generieke preventie	Ja	€ 61.295	€ 61.295	
		9	5915894	Project 4-generieke preventie	Ja	€ 0	€ 0	
		10	5915894	Online wereld jongeren (JoU)	Ja	€ 31.774	€ 31.774	
		11						
		18						
			Kopie Beschikingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/06*	Kopie Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/07*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per taak/project - bij Ja is indicator 09 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/08*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens activiteitenplan per taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/11*
		1	5915894	Analyse	Ja	Schuif 19.323 naar 2026	Nee	Ja
		2	5915894	Signalering	Nee		Ja	Ja
		3	5915894	Regie	Ja	Schuif vanuit Duiding&Expertise	Nee	Ja
		4	5915894	Duiding&Expertise	Ja	Schuif vanuit Duiding&Expertise	Nee	Ja
		5	5915894	Coordinatie	Nee		Ja	Ja
		6	5915894	Project 1-generieke preventie	Nee		Ja	Ja
		7	5915894	Project 2-generieke preventie	Nee		Ja	Ja
		8	5915894	Project 3-generieke preventie	Nee		Ja	Ja
		9	5915894	Project 4-generieke preventie	Ja	Schuif 42.511 naar 2026	Nee	Ja
		10	5915894	Online wereld jongeren (JoU)	Nee		Ja	Ja
		11						
		18						
JenV	A33	**Bekostigingsregeling Landelijke Vreemdelingen Voorziening 2024** Gemeenten	Landelijke Vreemdelingen Voorziening uitgevoerd (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: A33/01*					
			Ja					
JenV	A49	**Frictiebudget 2025 & 2026**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A49/01*	Cumulatieve besteding (indien van toepassing) (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A49/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A49/03*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A49/04*		
			€ 965.622	€ 965.622	Nee			
JenV	A50	**Structurele algemene Rijksbijdrage RIEC's**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A50/01*	Besteding cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A50/02*	Project afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A50/03*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A50/04*		
			€ 6.166.481	€ 6.166.481	Nee			
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			302	926	Ja	Nee	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			€4.554.618	€ 10.583.576	€814.940	€1.310.280	€183.341	€366.635
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			€175.272	€746.772	€1.109.246	€3.294.286	€574.102	€1.704.998
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
					€0	€ 0	€7.411.519	
BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 330.000	€ 0	9	1.200	150	
BZK	C126	**Verbetering digitale dienstverlening**	Registratienummer project *Aard controle n.v.t.* Indicator: C126/01	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* Indicator: C126/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* Indicator: C126/03	Cofinanciering (jaar T) ten laste van eigen middelen *Aard controle R* Indicator: C126/04	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) ten laste van eigen middelen *Aard controle n.v.t.* Indicator: C126/05	Project afgerond in jaar T (Ja/nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C126/06

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			1	2024-0000797012	€ 76.859	€ 76.859	€ 10.000	€ 10.000	Ja
			2	2024-0000797001	€ 299.718	€ 299.718	€ 199.812	€ 199.812	Ja
BZK	C132	**Inrichten overheidsbrede loketten**		Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C132/01*					
				€ 75.000					
OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D8/06*
				€ 12.976.451	€ 4.591.330	€ 26.776	€ 0	€ 12.532.783	€ 15.567.543
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
			1						
			2						
			100						
OCW	D10	**Volwasseneneducatie** Contactgemeenten		Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling) *Aard controle R* *Indicator: D10/01*	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW] *Aard controle R* *Indicator: D10/02*	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D10/03*	Besteding (jaar T) educatie *Aard controle R* *Indicator: D10/04*	Reservering besteding educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij lagere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/05*	Onttrekking besteding educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij hogere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/06*
			1	€ 4.655.771	€ 718.599	€ 5.374.370	€ 4.898.195	€ 476.175	€ 0
				Onderbesteding jaar T Automatisch berekend *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D10/07*					
			1	€ 0					
OCW	D12	**Regionale meld- en coördinatiefunctie** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025** Contactgemeenten		Besteding (jaar T) contactgemeente *Aard controle R* *Indicator: D12/01*	Correctie besteding contactgemeente (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12/02*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12/05*	
				€ 2.585.369	€ 0	€ 294.000	€ 212.843	Nee	
OCW	D12A	**Regionaal programma voortijdig schoolverlaten** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025** Contactgemeenten		Besteding (jaar T) contactgemeente *Aard controle R* *Indicator: D12A/01*	Besteding aan contactschool (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12A/02*	Totale besteding (jaar T) (automatisch ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/03*	Correctie totale besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12A/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12A/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12A/06*
				€ 898.235	€ 0	€ 898.235	€ 0	€ 155.323	€ 1.849.178
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/07*					
				Nee					
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*			
				€ 251.143	€ 0	€ 70.611			
				Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*		
				€ 0	€ 1.075.988	€ 754.234	Nee		
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/11*		
			1						
			2						
			10						
OCW	D21	**Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur**		Naam instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/01*	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle R* *Indicator: D21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/04*	Eventuele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/05*	
			1	L.A.E. Vlaar h/o Leonie Vlaar Slow	€ 0	€ 52.920	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			2	STICHTING BRANDSTOF	€ 0	€ 57.100	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			3	Stichting De Nijverheid	€ 0	€ 27.751	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			4	Stichting De Vechtclub	€ 0	€ 49.308	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			5	Stichting Free-DOM	€ 0	€ 45.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			6	Stichting Kunstbende regio Utrecht	€ 0	€ 37.500	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			7	Stichting Landhuis Oud Amelisweerd	€ 0	€ 21.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			8	Stichting Operamakers	€ 0	€ 47.001	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			9	Stichting Studio Figur	€ 0	€ 24.500	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			10	Unchain the Tigers B.V.	€ 0	€ 29.252	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			11	Zuilens fanfare orkest	€ 0	€ 4.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			12	Stichting De Vechtclub	€ 0	€ 12.946	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			13	Stichting Free-DOM	€ 5.000	€ 50.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			14	L. Haagsma h/o Lotte Haagsma	€ 5.834	€ 7.466	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			15	Stichting De Vechtclub	€ 0	€ 40.465	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			16	Stichting VUUUR	€ 0	€ 50.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			17	Stichting de Helling Utrecht	€ 0	€ 50.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			18	Gemeente Utrecht	€ 3.958	€ 9.046	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			19	Stichting VUUUR	-€ 7.411	€ 42.589	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			20	Stichting Nederlands Kamerkoor	€ 30.000	€ 30.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			21	Stichting Theaterschool Utrecht	€ 20.000	€ 20.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			22	Stichting Brandstof	€ 63.000	€ 63.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			23	Stichting New Dutch Connections	€ 50.000	€ 50.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			24	Stichting BAK, basis voor actuele kunst	€ 55.000	€ 55.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			25	Stichting Drum Works Nederland	€ 45.000	€ 45.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			26	Stichting BOKS Jongerencultuurhuis	€ 98.648	€ 98.648	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			27	Stichting Cultuur 19	€ 88.300	€ 88.300	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			28	Stichting Zenith Utrecht	€ 15.000	€ 15.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			29	Stichting VUUUR	€ 859	€ 859	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			30	Stichting De Vechtclub	€ 17.261	€ 17.261	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			31	Thu Do	€ 560	€ 560	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			32	Van den Nagel	€ 210	€ 210	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			33	Podiumgunst	€ 20.000	€ 20.000	Nee	Eindverantwoording in 2027	
			34						
			55						
OCW	D23	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**		Beschikkingsnummer/referentienummer *Aard controle n.v.t Indicator: D23/01*	Aard van de activiteit besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t Indicator: D23/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: D23/03*	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026. *Aard controle n.v.t Indicator: D23/04*	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t Indicator: D23/06*
			1	Sb230211	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0	€ 124.000	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0
			2	Sb230212	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0	€ 123.000	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0
			3	Sb230213	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0	€ 125.000	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0
			4	Sb230215	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0	€ 105.000	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0
			5	Sb230211	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0	€ 95.200	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0
			6	Sb230212	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0	€ 95.400	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0
			7	Sb230213	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0	€ 94.200	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0
			8	Sb230215	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0	€ 114.200	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0
			9						
			100						
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07*					
			1	Nee					
			2	Nee					
			3	Nee					
			4	Nee					
			5	Nee					
			6	Nee					
			7	Nee					
			8	Nee					
			9						
			100						
IenW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R Indicator: E3/06*
			1	BSV/23/00378	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2	BSV/24/00107	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	BSV/24/00208	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4						
			100						
				Hieronder per regel één projectnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: E3/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12*
			1	*BSV/23/00378*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2	*BSV/24/00107*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			3	*BSV/24/00208*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			4						
			100						
IenW	E20	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten		Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04*		
				€ 0	€ 709.734	€ 354.867	Nee		
				Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08*		
			1	107 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg | aantal in meters	Ja	30	Zambesi uitgevoerd en verantwoord voor 2023		
			2	108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Ja	9	J. Waggenaar (7) en Cortez (2) uitgevoerd en verantwoord voor 2023		
			3	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Ja	12	J. Wagenaar (3), Zambesi (1), Topaas (4), Bartok (2), Zandweg (2) uitgevoerd en verantwoord voor 2023		
			4	112 Inrichten van een schoolzone door snelheidsbeïnvloedende maatregelen | aantal in st	Ja	1	Schoolzone uitgevoerd en verantwoord voor 2023		
			5	118 Aanleg van een veilige voetgangersoversteekplaats | aantal in st	Ja	2	Neckard/Theemsdreef en Zambesidreef uitgevoerd en verantwoord voor 2023		
			6	107 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg | aantal in meters	Ja	120	Laan van Minsweerd uitgevoerd en verantwoord voor 2023		
			7	111 Aanleg van een voetgangersoversteekplaats | aantal in st	Ja	1	Zambesi uitgevoerd en verantwoord voor 2023		
			8	115 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom | aantal in st	Ja	1	Moldaudreef Gedeeltelijk uitgevoerd voor 2023		
			9	110 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone | aantal in st	Nee	2	Attlee te laat uitgevoerd		
			10	101 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden | aantal in meters	Nee	0	ASW niet uitgevoerd		
			11	138 Het volwaardig afwaarderen en veilig inrichten van 100 km/uur wegen naar 80 km/uur wegen | aantal in meters	Nee	0	Taagdreef uitvoering en verantwoording in 2026		
			12						
			100						
IenW	E27B	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)**		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	**Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen**	**Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen**	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	*Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	*Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
		1	UT19.OV01	€ 0	€ 0			
		2						
		100						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
		1	UT19.OV01	€ 548.257	€ 0		Ja	
		2						
		100						
IenW	E44	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E44/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/03*	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering *Aard controle R* *Indicator: E44/04*	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/06*
		1	IENW/BSK-2021/220800	€ 266.035	€ 2.031.277	€ 0	€ 2.031.277	Nee
		2	IENW/BSK-2022/220292	€ 0	€ 630.050	€ 0	€ 1.796.905	Nee
		3	IENW/BSK-2023/243036	€ 0	€ 30.528	€ 0	€ 61.146	Nee
		4						
		35						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/07*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/08*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/09*			
		1	IENW/BSK-2021/220800	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie	Nee			
		2	IENW/BSK-2022/220292	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie	Nee			
		3	IENW/BSK-2023/243036	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie	Nee			
		4						
		110						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/10*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/11*	Correctie besteding (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/12*	Correctie cofinanciering (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/13*		
		1	IENW/BSK-2021/220800	Nee	€ 194.792	€ 1.752.170		
		2	IENW/BSK-2022/220292	Nee	€ 88.808	€ 1.528.249		
		3	IENW/BSK-2023/243036	Nee	€ 30.528	€ 61.147		
		4						
		110						
IenW	E53	**Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord**	Beschikkingsnummer / en projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E53/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E53/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E53/03*	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E53/04*	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E53/05*	Ervaringen binnen 3 maanden na afronding project gedeeld (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E53/06*
		1	SPUKSLA-21-01245524	€ 39.382	€ 249.432	01-02-2021	31-12-2025	Ja
		2	SPUKSLA-21-01246689	€ 0	€ 0	01-04-2021	31-12-2026	Nee
		3	SPUKSLA-22-03314023	€ 2.750	€ 13.750	01-11-2022	31-12-2025	Ja
		4	SPUKSLA-23-03458109	€ 5.145	€ 5.145	01-06-2023	31-12-2025	Ja
		5	SPUKSLA-24-03724614	€ 60.000	€ 60.000	01-08-2024	31-12-2025	Ja
		6	SPUKSLA-24-03725889	€ 5.872	€ 5.872	01-01-2024	01-07-2025	Ja
		7	SPUKSLA25-03806559	€ 24.623	€ 24.623	1-2-2025	1-6-2025	Ja
		8	SPUKSLA25-03831551	€ 0	€ 0	1-4-2025	1-4-2028	Nee
		9	SPUKSLA25-03827090	€ 0	€ 0	1-1-2025	31-12-2026	Nee
		10	SPUKSLA25-03824495	€ 14.095	€ 14.095	1-1-2025	31-12-2026	Nee
		11	SPUKSLA-24-03697638	€ 0	€ 0	1-1-2024	31-12-2027	Nee
		12	SPUKSLA-23-03500156	€ 500.000	€ 500.000	1-1-2023	31-12-2026	Nee
		13	SPUKSLA-23-03591082	€ 0	€ 0	1-1-2023	31-12-2026	Nee
		14	SPUKSLA-24-03724977	€ 26.300	€ 26.300	1-1-2024	31-12-2026	Nee
		15						
			Kopie beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E53/07*	Jaar waarin het project is opgenomen in een decentraal uitvoeringsplan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E53/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E53/09*			
		1	SPUKSLA-21-01245524	2022	Ja			
		2	SPUKSLA-21-01246689	2022	Nee			
		3	SPUKSLA-22-03314023	2022	Ja			
		4	SPUKSLA-23-03458109	2023	Ja			
		5	SPUKSLA-24-03724614	2024	Ja			
		6	SPUKSLA-24-03725889	2024	Ja			
		7	SPUKSLA25-03806559	2025	Ja			
		8	SPUKSLA25-03831551	2026	Nee			
		9	SPUKSLA25-03827090	2026	Nee			
		10	SPUKSLA25-03824495	2025	Nee			
		11	SPUKSLA-24-03697638	2025	Nee			
		12	SPUKSLA-23-03500156	2024	Nee			
		13	SPUKSLA-23-03591082	Nog niet	Nee			
		14	SPUKSLA-24-03724977	Nog niet	Nee			
		15						
IenW	E58	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021**	Projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E58/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E58/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E58/03*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E58/04*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: E58/05*	Project afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E58/06*
		1	1. Instandhouding en voortzetting van het project Nazorg Griftpark	€ 234.019	€ 1.105.614	Ja	€ 0	Ja
		2	2. Pilot Teerpompen	€ 0	€ 335.500	Ja	€ 0	Nee
		3	3. Bodemkwaliteitsopgave Grip op PFAS	€ 22.627	€ 107.869	Ja	€ 0	Nee
		4	4. Aanpak diffuus verspreid lood kinderspeelplaatsen	€ 52.641	€ 129.817	Ja	€ 0	Nee
		5	5. Voorkomen van maatschappelijke stagnatie door diffuus verspreid lood in de gemeente Utrecht	€ 12.857	€ 37.331	Ja	€ 0	Nee
		6	6. Onderzoek naar niet-genormeerde stoffen in grond en grondwater in de Gemeente Utrecht	€ 11.913	€ 90.194	Ja	€ 0	Nee
		7						
		10						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E58/07*					
			Ja					
IenW	E83	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022**	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project ivm SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
				Aard controle n.v.t. *Indicator: E83/01*	*Aard controle R* *Indicator: E83/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/03*	*Aard controle R* *Indicator: E83/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/05*	
			1	1. UH034400323 Jutphaseweg bron verwijdering	€ 22.901	Ja	€ 0	€ 115.963	
			2	2. UH034400358 Atoomweg 12 / Reactorweg monitoring verspreiding	€ 30.830	Ja	€ 0	€ 296.072	
			3	3. UH034406373 Noteboomlaan 1 en 5 VOCl bron	€ 27.417	Ja	€ 0	€ 46.445	
			4	4. UH034400206 Amsterdamsestraatweg onderzoek naar verspreiding en risico's 2e wvp	€ 32.157	Ja	€ 0	€ 73.947	
			5	5. UH034400304 Weerdsingel OZ 4t - 44 monitoring humane risico's	€ 20.322	Ja	€ 0	€ 42.190	
			6	6. UH034403664 Monitoring netwerk Vervanging en beheer fysiek netwerk Upgrade naar Omgevingsplan Uitbreiding en optimalisatie netwerk Technische opgaven Historische perforaties scheidende laag	€ 1.071.716	Ja	€ 0	€ 3.098.718	
			7	7. UH034400298 Goedestraat /Bekkerstaat (Bikkershof) Monitoring drijflaag*	€ 15.240	Ja	€ 0	€ 40.014	
			8	8. UH034404337 Fortlaan 28 - 82 sanering humane risico's*	€ 22.652	Ja	€ 0	€ 30.314	
			9	9. UH034400098 Rijndijk / Koningsweg stort*	€ 78.167	Ja	€ 0	€ 150.000	
			10	10. UH034400038 Park Hoge Weide	€ 23.026	Ja	€ 0	€ 27.888	
			11	11. UH034400286 Eykmanlaan 20 Instandhouding systeem en monitoring nazorg	€ 0	Ja	€ 0	€ 32.370	
			12	12. Voorkomen van maatschappelijke stagnatie door diffuus verspreid lood in de gemeente Utrecht (zie E58)	€ 0	Ja	€ 0	€ 0	
			13	13. Aanpak diffuus lood in particuliere tuinen in oude wijken in Utrecht Oost	€ 26.618	Ja	€ 0	€ 46.432	
			14	14. Aanpak diffuus verspreid lood kinderspeelplaatsen in de gemeente Utrecht (zie E58)	€ 0	Ja	€ 0	€ 0	
			15	15. UHO344O3664 GGB Utrecht	€ 66.590	Ja	€ 0	€ 201.349	
			16	16. UHO344OOOO1 Nedereindse plas	€ 491.774	Ja	€ 0	€ 1.737.258	
			17	17. Nazorg Griftpark	€ 86.708	Ja	€ 0	€ 87.869	
			18	18. Projectmanagement en communicatie	€ 119.435	Ja	€ 0	€ 159.350	
			19						
			25						

				Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Beschikking kenmerk
				Aard controle n.v.t. *Indicator: E83/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E83/11*
			1	1. UH034400323 Jutphaseweg bron verwijdering	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			2	2. UH034400358 Atoomweg 12 / Reactorweg monitoring verspreiding	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			3	3. UH034406373 Noteboomlaan 1 en 5 VOCl bron	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			4	4. UH034400206 Amsterdamsestraatweg onderzoek naar verspreiding en risico's 2e wvp	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			5	5. UH034400304 Weerdsingel OZ 4t - 44 monitoring humane risico's	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			6	6. UH034403664 Monitoring netwerk Vervanging en beheer fysiek netwerk Upgrade naar Omgevingsplan Uitbreiding en optimalisatie netwerk Technische opgaven Historische perforaties scheidende laag	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			7	7. UH034400298 Goedestraat /Bekkerstaat (Bikkershof) Monitoring drijflaag*	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			8	8. UH034404337 Fortlaan 28 - 82 sanering humane risico's*	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			9	9. UH034400098 Rijndijk / Koningsweg stort*	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			10	10. UH034400038 Park Hoge Weide	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			11	11. UH034400286 Eykmanlaan 20 Instandhouding systeem en monitoring nazorg	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			12	12. Voorkomen van maatschappelijke stagnatie door diffuus verspreid lood in de gemeente Utrecht (zie E58)	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			13	13. Aanpak diffuus lood in particuliere tuinen in oude wijken in Utrecht Oost	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			14	14. Aanpak diffuus verspreid lood kinderspeelplaatsen in de gemeente Utrecht (zie E58)	Ja		Nee	Ja	IEWN-BSK-2022-222049
			15	15. UHO344O3664 GGB Utrecht	Ja		Nee	Ja	IENW-BSK-2022-276189
			16	16. UHO344OOOO1 Nedereindse plas	Ja		Nee	Ja	IENW-BSK-2022-276189
			17	17. Nazorg Griftpark	Ja		Nee	Ja	IENW-BSK-2023-200111
			18	18. Projectmanagement en communicatie	Ja		Nee	Ja	IENW-BSK-2023-200111
			19						
			25						

				Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
				Aard controle R *Indicator: E84/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	*Aard controle R* *Indicator: E84/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten		€ 131.155	€ 311.548	€ 820.769	Nee		
				Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
				Aard controle n.v.t. *Indicator: E84/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
			1	301 Aanleg van openbare verlichting|aantal in Meters	Ja	2			
			2	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Ja	1			
			3	331 Drempel|aantal in Stuks	Ja	3			
			4	344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h|aantal in meters	Ja	2			
			5						
			100						

				Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee) *Zo nee, geef bij 05 verplicht de reden aan*	Toelichting *Verplicht als bij 04 'Nee' is ingevuld*	Project afgerond in (jaar T) (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: E94/01*	*Aard controle R* *Indicator: E94/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E94/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E94/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E94/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E94/06*
IenW	E94	**Incidentele specifieke uitkering (water)bodemsanering 2022**	1	Incidentele specifieke uitkering (water)bodemsanering 2023, Living Lab PFAS Münsterlaan te Utrecht 2023	€ 600.755	€ 605.024	Ja		Nee
			2						
			3						
				Eindverantwoording (Ja/Nee)					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger						
			Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E94/07*					
			Nee					
IenW	E97	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023**	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project ivm SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E97/01*	*Aard controle R* *Indicator: E97/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/03*	*Aard controle R* *Indicator: E97/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/05*	
			1 Gansstraat Cindu-terrein AA034400247	€ 12.600	Ja	€ 0	€ 26.015	
			2 Verlengde Hoogravenseweg 63 – vml. BEFU terrein AA034403366	€ 2.784	Ja	€ 0	€ 653.570	
			3 Ggb Gebiedsplan Omgevingswet proof AA034403656	€ 1.140.216	Ja	€ 0	€ 1.251.027	
			4 UH034400001 Nedereindse Plas Procesbegeleidings-kosten bodem doorontwikkeling NEP 2023 en 2024 (2025 doorontwikkeling gerealiseerd)	€ 45.760	Ja	€ 0	€ 265.999	
			5 Monitoring 4 pilots Bestparc - meerwerk fase 2	€ 531.635	Ja	€ 0	€ 531.635	
			6 Modellering en ontwerp nazorg Griftpark - fase 3	€ 153.145	Ja	€ 0	€ 153.145	
			7					
			25					
			Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Beschikking kenmerk
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E97/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/11*
			1 Gansstraat Cindu-terrein AA034400247	Ja		Nee	Nee	IENW/BSK-2023/275956 en IENW/BSK-2023/37284
			2 Verlengde Hoogravenseweg 63 – vml. BEFU terrein AA034403366	Ja		Nee	Nee	IENW/BSK-2023/275956 en IENW/BSK-2023/37284
			3 Ggb Gebiedsplan Omgevingswet proof AA034403656	Ja		Nee	Nee	IENW/BSK-2023/275956 en IENW/BSK-2023/37284
			4 UH034400001 Nedereindse Plas Procesbegeleidings-kosten bodem doorontwikkeling NEP 2023 en 2024 (2025 doorontwikkeling gerealiseerd)	Ja		Nee	Nee	IENW/BSK-2023/275956 en IENW/BSK-2023/37284
			5 Monitoring 4 pilots Bestparc - meerwerk fase 2	Ja		Nee	Nee	IENW/BSK-2024/207432
			6 Modellering en ontwerp nazorg Griftpark - fase 3	Ja		Nee	Nee	IENW/BSK-2024/207432
			7					
			25					
IenW	E104	**Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur**	Beschikkingsnummer	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024*	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E104/01*	*Aard controle R* *Indicator: E104/02*	*Aard controle R* *Indicator: E104/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/06*
			1 *IENW/BSK-2024/310307*		€ 0	€ 0	538	359
			2 *IENW/BSK-2023/352609*		€ 0	€ 0	200	200
			3					
			4					
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E104/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/10*		
			1 IENW/BSK-2024/310307	0	0	Nee		
			2 IENW/BSK-2023/352609	200	200	Nee		
			3					
			4					
			Naam infrastructurele voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024*	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E104/11*	*Aard controle R* *Indicator: E104/12*	*Aard controle R* *Indicator: E104/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/14*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/15*	
			1 *Aanleg fietstunnel onder spoor Spijkerstraat/Boorstraat naar Wisselspoor/2e Daalsedijk*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			2 *Mobiliteitshub Papendorp incl. inpassing*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			3 *Oostwest fietsverbindingen Kanaleneiland: 1. Van Heuven Goedhartlaan, 2. Vasco da Gamalaan, 3. Fietsontsluiting tussen het midden van Kanaleneiland, Transwijk en de Merwedekanaalzone via Afrikalaan en Lanslaan*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			4 *Fietsverbinding Papendorp met Leidsche Rijn Centrum*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			5 *Gebouwde fietsvoorziening Jaarbeurspleingebouw*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			6 *Dynamisch verkeersmanagement in Utrecht zuidwest om de verkeersstromen in de wijken Kanaleneiland, Transwijk, Merwede en Welgelegen te beheersen.*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			7					
			40					
IenW	E106	**Regionale Aanpak Laadinfrastructuur**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Correctie besteding (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R *Indicator: E106/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E106/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E106/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E106/04*		
			€ 654.832	€ 2.450.961	€ 909.421	Nee		
IenW	E111	**Regeling stimulering schoon en emissieloos bouwen voor medeoverheden**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E111/01*	*Aard controle R* *Indicator: E111/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E111/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E111/04*		
			1 SPUK-SEB24-03729698	€ 16.800	€ 16.800	Ja		
			2 SPUK-SEB24-03729709	€ 67.200	€ 67.200	Ja		
			3 SPUK-SEB24-03729645	€ 16.800	€ 16.800	Ja		
			4 SPUK-SEB25-03835959	€ 0	€ 0	Nee		
			5 SPUK-SEB25-03793680	€ 36.582	€ 36.582	Nee		
			6 SPUK-SEB25-03872290	€ 0	€ 0	Nee		
			7 SPUK-SEB25-03872306	€ 0	€ 0	Nee		
			8 SPUK-SEB25-03872312	€ 0	€ 0	Nee		
			9 SPUK-SEB24-03693369	€ 0	€ 16.755	Ja		
			10 SPUK-SEB25-03805332	€ 0	€ 0	Ja		
			11 SPUK-SEB24-003729969	€ 136.251	€ 136.251	Ja		
			12 SPUK-SEB24-03728553	€ 0	€ 120.525	Ja		
			13					
			15					
IenW	E113	**Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030**	Besteding (jaar T) binnen werkvoorraad	Is er sprake van Sisa tussen medeoverheden (ja/nee)	Correctie (Jaar T-1) werkvoorraad ivm SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) binnen werkvoorraad	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
				Indicator: E113/01	*Indicator: E113/02*	*Indicator: E113/03*	*Indicator: E113/04*	*Indicator: E113/05*	
				€ 898.775	Nee		€ 898.775	Nee	
IenW	E115	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur**		Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Beschikking kenmerk		
				Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: E115/01	*Indicator: E115/02*	*Indicator: E115/03*	*Indicator: E115/04*		
			1	€ 51.832	€ 51.832	Ja	31204333		
			2						
			3						
IenW	E120	**Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030**		Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)		
				Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: E120/01	*Indicator E120/02*	*Indicator: E120/03*	*Indicator: E120/04*		
				€ 61.607	€ 61.607	€ 637.366	Nee		
				Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: E120/05	*Indicator: E120/06*	*Indicator: E120/07*	*Indicator: E120/08*		
			1	449 Aanleg van een	Nee	1			
			2	431 Drempel , aantal in st	Nee	2			
			3	448 Aanleg van een fietsoversteek	Nee	1			
			4	450 Aanleg van een	Ja	1			
			5						
			50						
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G2/01	*Indicator: G2/02*	*Indicator: G2/03*	*Indicator: G2/04*	*Indicator: G2/05*	*Indicator: G2/06*
				€ 191.605.721	€ 2.903.383	€ 3.019.685	€ 17.993	€ 183.142	€ 578
				Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G2/07	*Indicator: G2/08*	*Indicator: G2/09*	*Indicator: G2/10*	*Indicator: G2/11*	*Indicator: G2/12*
				€ 902.552	€ 116.811	€ 0	€ 5.768.038	€ 0	€ 3.142
				Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
				Aard controle D2	*Aard controle n.v.t.*				
				Indicator: G2/13	*Indicator: G2/14*				
				€ 0	Ja				
SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.		Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Bob Gemeente	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G3/01	*Indicator: G3/02*	*Indicator: G3/03*	*Indicator: G3/04*	*Indicator: G3/05*	*Indicator: G3/06*
				€ 97.998	€ 137.166	€ 72.391	€ 0	€ 0	€ 0
				BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: G3/07	*Indicator: G3/08*	*Indicator: G3/09*	*Indicator: G3/10*	*Indicator: G3/11*	
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G4/01	*Indicator: G4/02*	*Indicator: G4/03*	*Indicator: G4/04*	*Indicator: G4/05*	*Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 14.543	€ 0	€ 0	€ 141.311	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 636	€ 0	€ 0	€ 39.100	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 21.595	€ 0	€ 0	€ 54.843	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 15.672	€ 0	€ 0	€ 1.054	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 8.255	€ 0	€ 0	€ 1.200	€ 0
			6	Totaal	€ 60.701	€ 0	€ 0	€ 237.508	€ 0
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: G4/07	*Indicator: G4/08*	*Indicator: G4/09*	*Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
				Indicator: G4/11	*Indicator: G4/12*	*Indicator: G4/13*	*Indicator: G4/14*	*Indicator: G4/15*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 3.467		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6	Totaal	0	0	3.467		
SZW	G10	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
				€ 6.133.400	€ 0	Ja			
SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
				€ 1.265	€ 0	Ja			
SZW	G13	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
				€ 395.382	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H1	**Ministeriële regeling heroïnebehandeling** Gemeenten		Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) **Afspraak** *Aard controle D1* *Indicator: H1/01*	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) **Realisatie** *Aard controle D1* *Indicator: H1/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H1/03*			
				44	37	€ 1.211.819			
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
				€ 5.998.020	€ 4.735.147				
				Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/03*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/06*		
				€ 4.373.236	€ 361.911	€ 0			
VWS	H10	**Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020**		Aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/01*	Opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/02*	Opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t* *Indicator: H10/03*	Toelichting (indien bij indicatoren 01, 02 en 03 Nee is ingevuld is toelichting verplicht) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/04*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle R* *Indicator: H10/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/06*
				Ja	Nee	Nee	Conform bepalingen SPUK vindt oplevering plannen in 2026 plaats	€ 0	€ 21.356
				Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle R* *Indicator: H10/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/08*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c en de restricties benoemd in lid 4) *Aard controle R* *Indicator: H10/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c en de restricties benoemd in lid 4) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/10*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afstoten (lid 2 sub d) *Aard controle R* *Indicator: H10/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit afstoten (lid 2 sub d) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/12*
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Besteding (jaar T) realisatie activiteit verbouwen (lid 2 sub e) *Aard controle R* *Indicator: H10/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit verbouwen (lid 2 sub e) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/14*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (lid 2 sub f) *Aard controle R* *Indicator: H10/15*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (lid 2 sub f) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/16*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/17*	
				€ 0	€ 1.059.641	€ 0	€ 3.651.555	Nee	
VWS	H20	**Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021**		Betreft naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/01*	Aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/02*	Opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/03*	Opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t* *Indicator: H20/04*	Toelichting (indien bij indicatoren 02, 03 en 04 Nee is ingevuld is toelichting verplicht) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/05*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a en de restricties benoemd art. 5 in lid 2) *Aard controle R* *Indicator: H20/06*
			1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	Ja	Ja	Ja		€ 0
			2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
				Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a en de restricties benoemd in art. 5 lid 2) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/08*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b en de restricties benoemd in art. 5 lid 2) *Aard controle R* *Indicator: H20/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b en de restricties benoemd in art. 5 lid 2) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/10*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c en de restricties in art. 5 benoemd in lid 3) *Aard controle R* *Indicator: H20/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c en de restricties in art. 5 benoemd in lid 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/12*
			1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 113.820	€ 0	€ 84.630	€ 0	€ 15.000

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
				Kopie naam onderdeel	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afstoten (art.4 lid 2 sub d)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit verbouwen (art. 4 lid 2 sub e)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit verbouwen (art. 4 lid 2 sub e)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (art. 4 lid 2 sub f)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H20/13*	*Aard controle R* *Indicator: H20/14*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/15*	*Aard controle R* *Indicator: H20/16*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/17*	*Aard controle R* *Indicator: H20/18*
			1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.414.443	€ 0
			2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
				Kopie naam onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (art. 4 lid 2 sub f)	Activiteit Ombouw separeerruimten gerealiseerd (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nee)	Activiteit Ontwikkeling relationele beveiliging als de instelling niet meer beschikt over een separeerruimte (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nee)	Besteding realisatie activiteit ombouw separeerruimten in (jaar T) (art. 4 lid 1 sub b)	Cumulatie besteding (t/m jaar T) ombouw separeerruimte (art. 4 lid 1 sub b)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H20/19*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/20*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/21*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/22*	*Aard controle R* *Indicator: H20/23*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/24*
			1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	Ja	Nee	€ 0	€ 709.256
				Kopie naam onderdeel	Besteding realisatie activiteit ontwikkeling relationele beveiliging in (jaar T) (art. 4 lid 1 sub b)	Cumulatie besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit ontwikkeling relationele beveiliging (art. 4 lid 1 sub b)	Optionele toelichting		
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H20/25*	*Aard controle R* *Indicator: H20/26*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/27*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H20/28*		
			1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
			2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	€ 0	€ 0			
				Eindverantwoording (Ja/nee)					
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H20/29*					
				Nee					
VWS	H26	**Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp**		Projectnummer	Gedurende jaar T zijn de activiteiten verricht in het kader van de randvoorwaardelijke functie waarvoor de uitkering is ontvangen? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – inclusief uitvoering door derden vanaf Sisa 2024	Eindverantwoording? (Ja/Nee)	Optionele toelichting (verplicht in te vullen indien indicator 2 met "nee" is ingevuld)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H26/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26/02*	*Aard controle R* *Indicator: H26/03*	*Aard controle R* *Indicator: H26/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26/06*
			1	*1046280*	Ja	€ 1.056.762	€ 1.056.762	Nee	
			2	*1046275*	Ja	€ 136.068	€ 136.068	Nee	
			3	*1044507*	Ja	€ 1.478.835	€ 5.504.397	Ja	
			4	*1044500*	*Nee*	€ 0	€ 246.377	Ja	
				Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)					
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H26/07*					
			1	Ja					
			2	Ja					
			3	Nee					
			4	Ja					
VWS	H30	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H30/01*	*Aard controle R* *Indicator: H30/02*	*Aard controle R* *Indicator: H30/03*	*Aard controle R* *Indicator: H30/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
				€ 4.962.770	€ 167.498	€ 4.795.272	€ 14.132.991	Ja	*NVT*
				Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H30/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*				
				Ja	Nee				
VWS	H35	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026**		Beschikkingsnummer	Zijn activiteiten verricht zoals vermeld in artikel 3 van de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Is meegewerkt aan monitoring zoals gesteld in artikel 7 lid 2 in de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering	Correcties besteding (T-1) inclusief uitvoering door medeoverheden *vanaf SiSa 2024*	Eindverantwoording (jaar T) (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H35/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/03*	*Aard controle R* *Indicator: H35/04*	*Aard controle R* *Indicator: H35/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/06*
			1	*1356159-1045502*	Ja	Ja	€ 2.215.658	€ 17.220	Nee
			2						
			8						
VWS	H39	**Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken_zonder centraal persoon_2025**		Projectnummer	Experiment gerealiseerd (jaar T)? (Ja/Nee)	Heeft u meegewerkt aan de verplichte monitoring van de resultaten door middel van een door de Minister vastgesteld format? (Ja/Nee/Nvt)	Toelichting (Verplicht indien bij H39/02 of H39/03 "Nee" is ingevuld)		
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H39/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H39/02*	*Aard controle D1* *Indicator: H39/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H39/04*		
			1	*90002729*	Ja	Ja			
			2						
			5						
				Kopie Projectnummer	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering	Eigen bijdrage en bijdragen derden (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – Inclusief uitvoering door medeoverheden vanaf SiSa 2025		
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H39/05*	*Aard controle R* *Indicator: H39/06*	*Aard controle R* *Indicator: H39/07*	*Aard controle R* *Indicator: H39/08*		
			1	90002729	€ 324.637	€ 64.927	€ 324.637		
			2						
			5						
				Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H39/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H39/10*				
				Ja	Ja				
VWS	H41	**Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2024-2028**		Projectnummer	Gedurende (jaar T) zijn de activiteiten verricht i.h.k.v. van de specialistische functie waarvoor de uitkering is ontvangen (ja/nee)	Besteding activiteiten (jaar T)	Correctie besteding realisatie activiteiten (jaar T-1) vanaf Sisa T+1	Definitieve besteding realisatie project	Eindverantwoording? (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H41/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H41/02*	*Aard controle R* *Indicator: H41/03*	*Aard controle R* *Indicator: H41/04*	*Aard controle R* *Indicator: H41/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H41/06*
			1	*1046222*	Ja	€ 0	€ 1.214.182	€ 1.214.182	Ja
			2	*1046324*	Ja	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			3						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			4						
VWS	H43	**Regeling specifieke uitkering transformatie gesloten jeugdhulp** Gemeenten		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H43/01*	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: H43/02*	Correcties besteding (jaar T-1) - i.v.m. SiSa tussen medeoverheden *Vanaf SiSa 2025* *Aard controle R* *Indicator: H43/03*	Indien aanvullende middelen aangevraagd: is plan uitgevoerd conform indiening? (Ja/Nee/Nvt) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H43/04*	Toelichting (Verplicht indien bij H43/04 "Nee" is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H43/05*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H43/06*
			1	1046257	€ 0	€ 0	Nee	Door het opstappen van de projectleider begin 2025 is er heel 2025 geen inzet gepleegd en is het met 1 jaar vertraagd	Nee
			2						
			5						
VRO	J9	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 7** Gemeenten		Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/02*	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J9/03*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/04*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/05*	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/06*
			1	2024-0000031947 Galgenwaard	Ja	Ja	0	0	0
			2	2024-0000031947 Zuilense Vecht	Nee	Ja	0	0	0
			3	2020-0000079179 Merwede	Nee	Ja	2.731	1.749	0
			4	2025-0000116196 Gebiedsontwikkeling Kromme Rijn	Ja		0	0	0
			5	2021-0000090063 Overvecht	Ja	Ja	179	179	179
			6	2024-0000031947 Beurskwartier	Ja	Ja	0	0	0
			7						
			20						
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/07*	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/08*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/10*	Opbrengsten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/11*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/12*
			1	2024-0000031947 Galgenwaard	Ja	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2	2024-0000031947 Zuilense Vecht	Nee	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	2020-0000079179 Merwede	Nee	€ 2.050.381	€ 6.589.164	€ 0	€ 0
			4	2025-0000116196 Gebiedsontwikkeling Kromme Rijn	Ja	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	2021-0000090063 Overvecht	Ja	€ 0	€ 3.063.594	€ 0	€ 0
			6	2024-0000031947 Beurskwartier	Ja	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			7						
			20						
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/13*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/14*	Toelichting afwijking(en) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/15*	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/16*		
			1	2024-0000031947 Galgenwaard	Ja		Nee		
			2	2024-0000031947 Zuilense Vecht	Ja	Door besluitvorming t.a.v. het ongedaan maken van het warmteplan, is het tenderproces en het sluiten van de ontwikkelovereenkomst met wooncorporatie met ca. 9 maanden vertraagd. Vandaar dat de start bouw van de woningen ook vertraagd	Nee		
			3	2020-0000079179 Merwede	Ja	De planning start bouw is in overeenstemming met BZK verschoven naar uiterlijk 31-12-2025. We zijn voor die tijd gestart. Fasering van maatregelen wijkt op onderdelen af van de aanvraag echter heeft dit geen impact op de algehele voortgang van het project.	Nee		
			4	2025-0000116196 Gebiedsontwikkeling Kromme Rijn	Ja		Nee		
			5	2021-0000090063 Overvecht	Ja	NVT	Nee		
			6	2024-0000031947 Beurskwartier					
			7		Ja	T.o.v. de grondexploitatie van februari 2025 zijn er een aantal verschillen in de marge. Er zijn meer woningen in de segmenten betaalbare koop, koop (90bvo), middenhuur, socialehuur. Er zijn minder woningen in de segmenten koop (130 bvo), dure huur, en studenten.	Nee		
			8						
			20						
VRO	J15	**Regiodeals 6e tranche**		Naam actielijn/ programmalijn/ pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15/01*	Besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: J15/02*	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: J15/03*	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van Rijksmiddelen per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler. *Aard controle R* *Indicator: J15/04*	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van regionale financiering per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler. *Aard controle R* *Indicator: J15/05*	
			1	Utrecht Overvecht	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2	Nieuwegein Centrale As	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3	Amersfoort Liendert	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4	Zeist Vollenhove	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5	Leren en ontwikkelen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6	VAT-kosten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			7						
			15						
				Kopie Naam actielijn/ programmalijn/ pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15/06*	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Inclusief uitvoering door derden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15/07*	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. Inclusief uitvoering door derden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15/09*		
			1	*Utrecht Overvecht*	€ 0	€ 0	Pas vanaf 2026 vinden uitgaven plaats.		
			2	*Nieuwegein Centrale As*	€ 0	€ 0	SISA-verantwoording loopt jaar achter. SISA-verantwoording via via gemeente Nieuwegein.		
			3	*Amersfoort Liendert*	€ 0	€ 0	SISA-verantwoording loopt jaar achter. SISA-verantwoording via via gemeente Amersfoort.		
			4	*Zeist Vollenhove*	€ 0	€ 0	SISA-verantwoording loopt jaar achter. SISA-verantwoording via via gemeente Zeist.		
			5	*Leren en ontwikkelen*	€ 0	€ 0	SISA-verantwoording loopt jaar achter. SISA-verantwoording via provincie Utrecht..		
			6	*VAT-kosten*	€ 0	€ 0	Pas vanaf 2026 vinden gemeentelijke uitgaven plaats.		
			7						
			15						
				Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage *Aard controle R* *Indicator: J15/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15/12*			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Nee	€ 0	Nee			
VRO	J17	**Realisatiestimulans**	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle D1* *Indicator: J17/01*	Geprognotiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J17/02*	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle D1* *Indicator: J17/03*			
			1.061	1.000	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J17/04*	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) . *Aard controle R* *Indicator: J17/05*	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling. *Aard controle R* *Indicator: J17/06*	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw). *Aard controle R* *Indicator: J17/07*	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling. *Aard controle R* *Indicator: J17/08*	
		1	38	€ 491.398	€ 55.325	€ 28.049	€ 0	
		2						
VRO	J18	**Regeling specifieke uitkering isolatieopgave Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J18/01*	Besteding (jaar T) uitgesplitst in indicatoren J18/03 en J18/04 *Aard controle R* *Indicator: J18/02*	Besteding (jaar T) ten behoeve van het aanstellen of aannemen van een regiocoördinator en/of organiseren of inhuren van expertise voor of op andere wijze ondersteunen van de isolatieopgave in de regio zoals bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel a en onderdeel b *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J18/03*	Besteding (jaar T) ten behoeve van het organiseren van een regionaal afstemmingsoverleg en/of op regionaal niveau naar behoefte leggen van een verbinding met andere bovenlokale opgaven die gerelateerd zijn aan de isolatieopgave zoals bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a en onderdeel b *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J18/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J18/05*	
		1	onbekend	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		2	onbekend	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
VRO	J32	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/04*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: J32/05*	Toelichting (verplicht als bij indicator 05 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/06*
		1	SUVIS21-00785391 / MFA Weide Wereld	€ 0	€ 0	Nee	N.v.t.	
		2	SUVIS21-2-02955631/ Nieuw Welgelegen (Gregorius college)	€ 0	€ 3.849.979	Ja	Ja	
		3						
		100						
VRO	J55	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/06*
			4.793	€ 2.841.090	€ 4.621.062	192	€ 319.779	€ 552.389
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
			95	€ 27.348	€ 784.191			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
			3.522	5.629	935	921	31.295	0
VRO	J56	**Regeling huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: J56/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: J56/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022 *Aard controle R* *Indicator: J56/04*	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/05*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/06*
		1	*RHA2021-02275547*	*Tijdelijke woonruimte Utrecht Zuid*	€ 0	€ 330.100	0	435
		2						
		10						
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/07*	Opbrengsten jaar T *Aard controle R* *Indicator: J56/08*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J56/09*	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: J56/10*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/11*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/12*
		1	*Tijdelijke woonruimte Utrecht Zuid*	€ 0	€ 0	Ja	Ja	Ja
		2						
		10						
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/14*	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/15*			
		1	*Tijdelijke woonruimte Utrecht Zuid*	Nee	Ja			
		2						
		10						
VRO	J75	**Regiodeals 3e tranche**	Betreft pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75/01*	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: J75/02*	Cofinanciering per pijler (jaar T) Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: J75/03*	Totale besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: J75/04*	Totale cofinanciering per pijler (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: J75/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75/06*
		1	Overvecht (gem. Utrecht)	€ 2.906.429	€ 0	€ 9.727.704	€ 10.578.137	
		2	Batau (gem. Nieuwegein)	€ 0	€ 0	€ 4.116.047	€ 2.058.023	
		3	Vollenhove (gem. Zeist)	€ 0	€ 0	€ 1.699.113	€ 1.988.473	
		4						
		5						
		6						
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Totale uitvoeringskosten (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
				Inclusief uitvoering door derden				
			Aard controle n.v.t. *Indicator: J75/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75/08*	*Aard controle R* *Indicator: J75/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75/10*		
			Nee	€ 1.421.443	€ 2.167.548	Nee		
VRO	**J85**	**Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen**	Projectnaam	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	
		Gemeenten	*Aard controle n.v.t* *Indicator: J85/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J85/02*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: J85/03*	*Aard controle R* *Indicator: J85/04*	*Aard controle R* *Indicator: J85/05*	
		1	BEFU-terrein	135	40	€ 1.620.000	€ 0	
		2	Pagelaan	280	84	€ 1.000.000	€ 0	
		3	Tussen de Rails	0	0	€ 0	€ 0	
		4	Wetering zuid	0	0	€ 0	€ 0	
		5	Terberg	0	0	€ 0	€ 0	
		6						
		20						
			Kopie projectnaam	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t *Indicator: J85/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J85/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J85/08*			
		1	*BEFU-terrein*	Nee	Ja			
		2	*Pagelaan*	Nee	Ja			
		3	*Tussen de Rails*	Nee	Nee			
		4	*Wetering zuid*	Nee	Nee			
		5	*Terberg*	Nee	Nee			
		6						
		20						
VRO	**J94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, tweede lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t. *Indicator: J94/01*	*Aard controle R* *Indicator: J94/02*	*Aard controle D1* *Indicator: J94/03*	*Aard controle D1* *Indicator: J94/04*	*Aard controle R* *Indicator: J94/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/06*
		1	*LAI23-03493050*	€ 1.042.800	815	26	€ 0	€ 74.538
		2	*LAI24-03747525*	€ 95.348	0	0	€ 475	€ 0
		3	*LAI25-03838610*	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
		4						
		100						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: J94/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/09*			
		1	€ 173.508	€ 794.754	Nee			
		2	€ 94.873	€ 0	Nee			
		3	€ 0	€ 0	Nee			
		4						
		100						
VRO	**J95**	**Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Activiteiten verricht conform aanvraag (Ja/Nee)	Eventuele toelichting - verplicht als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R *Indicator: J95/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/05*	
			€ 216.176	€ 282.716	Ja		Nee	
VRO	**J100**	**Regeling kansrijke wijk**	Naam stedelijk focusgebied	Naam onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: J100/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J100/02*	*Aard controle R* *Indicator: J100/03*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: J100/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J100/05*	
		1	Overvecht	Organisatie uitvoeringsprogramma	€ 853.316	€ 1.299.355	Nee	
		2	Overvecht	Integraliteit hoofdthema's	€ 254.592	€ 468.991	Nee	
		3	Overvecht	Armoede en schulden	€ 290.619	€ 583.619	Nee	
		4	Overvecht	Veerkracht en weerbaarheid	-€ 12.750	€ 242.250	Nee	
		5	Overvecht	Re-integratie	€ 490.201	€ 583.895	Nee	
		6	Overvecht	Ontwikkeling jonge kind	€ 1.283.671	€ 1.459.268	Nee	
		7	Overvecht	Gezonde leefomgeving	€ 216.061	€ 333.358	Nee	
		8						
		16						
VRO	**J105**	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**	Projectnaam	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. *Indicator: J105/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/02*	*Aard controle D1* *Indicator: J105/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/04*	*Aard controle D1* *Indicator: J105/05*	*Aard controle R* *Indicator: J105/06*
		1	*New Roots fase 2*	97	Ja	0	Nee	€ 0
		2	*Utrecht Lomanlaan*	215	Ja	0	Nee	€ 0
		3	*Bloei030*	264	Ja	0	Nee	€ 0
		4	*Wisselspoor bouwveld 6*	70	Ja	70	Ja	€ 0
		5	*Gansstraat 143-147*	45	Ja	0	Nee	€ 0
		6	*Oudenoord*	52	Ja	0	Nee	€ 0
		7	*Familistère*	137	Nee	0	Nee	€ 856.250
		8	*Menwede Blok1A en Blok 2A*	984	Nee	0	Nee	€ 5.715.072
		9						
		20						
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: J105/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/11*	*Aard controle D1* *Indicator: J105/12*
		1	*New Roots fase 2*	€ 344.770	Ja	Start bouw is 1 kwartaal opgeschoven t.o.v. de aanvraag	57	Ja
		2	*Utrecht Lomanlaan*	€ 1.100.747	Ja	Start bouw is 1 kwartaal opgeschoven t.o.v. de aanvraag	215	Ja
		3	*Bloei030*	€ 1.650.000	Ja	Start bouw is 1 kwartaal opgeschoven t.o.v. de aanvraag	253	Ja
		4	*Wisselspoor bouwveld 6*	€ 350.000	Ja	Start bouw is 2 kwartalen opgeschoven t.o.v. de aanvraag	70	Ja
		5	*Gansstraat 143-147*	€ 262.500	Ja	Start bouw is 2 kwartalen opgeschoven t.o.v. de aanvraag	23	Ja
		6	*Oudenoord*	€ 291.175	Ja	Conform planning	52	Ja
		7	*Familistère*	€ 856.250	Ja	Start bouw 6 kwartalen opgeschoven	112	Ja
		8	*Menwede Blok1A en Blok 2A*	€ 5.715.072	Ja	Start bouw 6 kwartalen opgeschoven	605	Ja
		9						
		20						
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. *Indicator: J105/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/14*				
		1	*New Roots fase 2*	Nee				
		2	*Utrecht Lomanlaan*	Nee				
		3	*Bloei030*	Nee				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			4	*Wisselspoor bouwveld 6*	Nee				
			5	*Gansstraat 143-147*	Nee				
			6	*Oudenoord*	Nee				
			7	*Familistère*	Nee				
			8	*Merwede Blok1A en Blok 2A*	Nee				
			9						
			20						
VRO	J106	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/01*	Totale besteding (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/02*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/03*			
			1	2023-0000100036	€ 0	€ 0			
			2		€ 0	€ 0			
			3		€ 0	€ 0			
				Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: J106/04*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: J106/05*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: J106/06*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: J106/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/08*	
			1	3.954	2.324	899	458	Nee	
			2						
			3						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/09*	Naam gebiedsmaatregel *Aard controle n.v.t* *Indicator: J106/10*	Besteding (jaar T) per gebiedsmaatregel *Aard controle R* *Indicator: J106/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per gebiedsmaatregel *Aard controle n.v.t* *Indicator: J106/12*	Gebiedsmaatregel afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/13*	
			1	2023-0000100036	*Verplaatsen van bedrijven in Zuidwest*	€ 0	€ 0	Nee	
			2	2023-0000100036	*Investeringen voor de kwaliteit*	€ 0	€ 0	Nee	
			3	2023-0000100036	*Realiseren damwanden en waterberging Rijnhuizen*	€ 0	€ 0	Nee	
			4						
			20						
VRO	J109	**Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting**		Plan/projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/01*	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/02*	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/03*	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/04*	Besteding (jaar T) per project ten laste van rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: J109/05*	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan medeoverheden overgeboekte middelen *Aard controle R* *Indicator: J109/06*
			1	*Herstructureringen van woningen en leefomgeving in Overvecht in Utrecht*	28	28	0	€ 434.889	€ 0
			2						
			20						
				Kopie plan/projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/07*	Cofinanciering (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: J109/08*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/11*	
			1	*Herstructureringen van woningen en leefomgeving in Overvecht in Utrecht*	€ 186.381	€ 186.381	Ja	Nee	
			2						
			20						
VRO	J112	**Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in acht NOVEX-gebieden**		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J112/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J112/02*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J112/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J112/04*		
				€ 639	€ 235.390	Nee	Nee		
VRO	J209	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: J209/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: J209/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2* *Indicator: J209/05*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/06*
			1	*RHA2024-03751622*	*De Kwekerij*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			2	*RHA25-AAND-03872791*	*Merwedekanaalzone blok 11*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			3	*RHA25-AAND-03872880*	*Merwedekanaalzone blok 8*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			4	*RHA25-AAND-03872930*	*Merwedekanaalzone blok 9*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			5	*RHA25-AAND-03872954*	*Merwedekanaalzone blok 13*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			6	*RHA25-AAND-03873716*	*Terwijde bouwveld E - De Notenkraker*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			7	*RHA25-AAND-03875403*	*Merwedekanaalzone De Polderjongens*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			8	*RHA25-STUD-03874293*	*Livingstonelaan*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			9	*RHA25-STUD-03875676*	*Archimedeskwartier studentenhuisvesting Fase 1*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			10	*RHA2023-03500533*	*Munsterlaan*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			11						
				Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: J209/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/11*	
			1	*De Kwekerij*	0	Ja	Nee	Nee	
			2	*Merwedekanaalzone blok 11*	0	Ja	Nee	Nee	
			3	*Merwedekanaalzone blok 8*	0	Ja	Nee	Nee	
			4	*Merwedekanaalzone blok 9*	0	Ja	Nee	Nee	
			5	*Merwedekanaalzone blok 13*	0	Ja	Nee	Nee	
			6	*Terwijde bouwveld E - De Notenkraker*	0	Ja	Nee	Nee	
			7	*Merwedekanaalzone De Polderjongens*	0	Ja	Nee	Nee	
			8	*Livingstonelaan*	0	Ja	Nee	Nee	
			9	*Archimedeskwartier studentenhuisvesting Fase 1*	0	Ja	Nee	Nee	
			10		0	Ja	Nee	Nee	
			11						
KGG	K28	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**		Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: K28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: K28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
				€ 7.125.582	€ 90.028	€ 1.365.256	€ 17.303.780	€ 210.195	€ 332.715
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
				Nee					
AenM	M9	**Lokale aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen**		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M9/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M9/02*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M9/03*			
				€ 510.000	Nee				
AenM	M16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne**		Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) Gemeenten *Aard controle R* *Indicator: M16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04*	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06*
				€ 18.938.480	€ 0	€ 0	€ 4.998.957	€ 495.451	€ 1.593.280

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/07*	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/08*	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/09*	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd *Aard controle D2* *Indicator: M16/10*	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd *Aard controle D2* *Indicator: M16/11*	
			€ 0	€ 316.560	€ 446.434	1-1-2025		
			Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/12*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/13*				
			€ 25.896.294	€ 120.016.466				
AenM	**M30**	**Specifieke uitkering wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen** Gemeenten	SPUK I: Aantal gerealiseerde plekken van duurzame aard boven indicatieve opgave in het jaar T *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M30/01*	SPUK I: Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M30/02*	SPUK II: Aantal gerealiseerde plekken van bijzondere aard (AMV) in het jaar T *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M30/03*	SPUK II: Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M30/04*		
			0	Nee	100	Nee		
AenM	**M37**	**Specifieke uitkering Amsterdam VOVO 2025**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M37/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M37/02*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M37/03*			
			€ 1.891.470	Ja				
AenM	**M42**	**Specifieke uitkering inzake aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen 2025**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M42/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M42/02*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M42/03*			
			€ 408.195	Nee				

Taakvelden realisatie 2025

De taakveldoverzichten zijn een wettelijke verplichting om op te nemen in de Jaarstukken.

Onderstaand taakveldoverzicht is op basis van de programma-indeling van de gemeente Utrecht.

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Betrouwbare overheid							
0.1	Bestuur	2.169	25.520	-23.350	0	961	-22.389
0.2	Burgerzaken	10.080	16.711	-6.630	0	164	-6.466
0.4	Overhead	235	10.830	-10.596	0	0	-10.596
5.4	Musea	66	3.694	-3.628	0	0	-3.628
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	45	297	-252	0	0	-252
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.283	21.349	-17.066	0	50	-17.016
Totaal Betrouwbare overheid		16.878	78.401	-61.523	0	1.175	-60.348
Ontwikkelen en wonen voor iedereen							
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3.105	3.105	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	0	-6.981	6.981	0	0	6.981
2.1	Verkeer en vervoer	0	-2.766	2.766	0	0	2.766
2.2	Parkeren	0	-325	325	0	0	325
2.5	Openbaar vervoer	0	-163	163	0	0	163
3.1	Economische ontwikkeling	0	-1.139	1.139	0	0	1.139
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.265	2.903	-1.638	0	0	-1.638
5.5	Cultureel erfgoed	0	-651	651	0	0	651

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	-814	814	0	0	814
7.4	Milieubeheer	0	-2.278	2.278	0	0	2.278
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.561	10.625	-9.064	1.726	2.955	-7.835
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	103.698	66.087	37.612	30.818	15.847	22.640
8.3	Wonen en bouwen	33.370	54.450	-21.080	10.596	4.389	-27.287
Totaal Ontwikkelen en wonen voor iedereen		142.999	122.054	20.946	43.141	23.190	996
Klimaatvriendelijke stad							
7.4	Milieubeheer	12.887	20.998	-8.111	2.586	3.900	-6.797
Totaal Klimaatvriendelijke stad		12.887	20.998	-8.111	2.586	3.900	-6.797
Duurzame bereikbaarheid							
0.63	Parkeerbelasting	73.218	17.344	55.873	7.146	1.985	50.713
0.8	Overige baten en lasten	0	-5	5	0	0	5
2.1	Verkeer en vervoer	1.297	19.444	-18.147	14.157	7	-32.297
2.2	Parkeren	17.358	27.163	-9.805	8.745	11.324	-7.226
2.5	Openbaar vervoer	1.853	3.771	-1.918	3.673	0	-5.591
7.4	Milieubeheer	1.757	7.157	-5.401	0	2.173	-3.228
Totaal Duurzame bereikbaarheid		95.482	74.874	20.608	33.721	15.489	2.375
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed							
1.2	Openbare orde en veiligheid	155	2.874	-2.719	0	0	-2.719

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
2.1	Verkeer en vervoer	16.689	86.829	-70.139	7.596	50	-77.685
2.3	Recreatieve havens	483	1.018	-536	0	0	-536
2.4	Economische havens en waterwegen	1.127	584	543	0	0	543
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	832	1.104	-272	0	0	-272
5.5	Cultureel erfgoed	1.263	5.910	-4.647	668	40	-5.275
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	558	40.228	-39.670	1.585	1.041	-40.214
7.2	Riolering	51.687	39.121	12.566	1.544	1.250	12.272
7.3	Afval	76.564	60.197	16.367	1.160	3.275	18.482
7.4	Milieubeheer	9.603	20.305	-10.702	141	45	-10.798
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1.465	2.575	-1.110	0	0	-1.110
8.1	Ruimte en leefomgeving	0	1.348	-1.348	1.470	0	-2.819
Totaal Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed		160.427	262.094	-101.667	14.165	5.701	-110.131
Veilige stad							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	34.413	-34.413	0	0	-34.413
1.2	Openbare orde en veiligheid	8.286	41.494	-33.208	0	437	-32.771
Totaal Veilige stad		8.286	75.906	-67.621	0	437	-67.184
Passende ondersteuning en opvang							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	6.323	-6.323	0	0	-6.323
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	25.215	-25.215	0	0	-25.215

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	2.854	2.852	1	0	0	1
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo	0	10.062	-10.062	0	0	-10.062
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	1.959	21.097	-19.138	0	0	-19.138
6.712	Begeleiding (Wmo)	0	24.143	-24.143	2.000	0	-26.143
6.713	Dagbesteding (Wmo)	263	6.082	-5.819	0	0	-5.819
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	14.174	-14.174	0	0	-14.174
6.791	PGB Wmo	0	7.042	-7.042	0	0	-7.042
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	1.424	90.438	-89.014	0	7.490	-81.524
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	1.943	47.514	-45.571	0	6.035	-39.536
Totaal Passende ondersteuning en opvang		8.442	254.941	-246.499	2.000	13.525	-234.974
Werk,toekomstbestendige economie en best							
0.64	Belastingen overig	171	0	172	0	0	172
3.1	Economische ontwikkeling	0	7.300	-7.300	226	626	-6.900
3.4	Economische promotie	420	22.369	-21.949	900	277	-22.572
6.3	Inkomensregelingen	191.056	260.207	-69.151	745	1.474	-68.422
6.4	WSW en beschut werk	0	22.042	-22.042	0	0	-22.042
6.5	Arbeidsparticipatie	2.059	30.793	-28.734	0	1.774	-26.960
7.4	Milieubeheer	274	1.382	-1.108	694	366	-1.436
Totaal Werk,toekomstbestendige economie en best		193.981	344.093	-150.111	2.565	4.517	-148.159

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Kansrijk opgroeien							
4.2	Onderwijshuisvesting	3.695	58.887	-55.192	700	300	-55.592
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	18.834	50.783	-31.949	50	790	-31.209
5.6	Media	330	18.482	-18.152	0	0	-18.152
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	7.033	-7.033	0	221	-6.812
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	7.824	35.472	-27.648	0	0	-27.648
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	3.350	89.527	-86.176	0	665	-85.511
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	2.609	2.609	0	0	0	0
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	91	-91	0	0	-91
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-115	8.062	-8.177	0	0	-8.177
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	2.992	-2.992	0	0	-2.992
6.792	PGB Jeugd	0	2.811	-2.811	0	0	-2.811
6.821	Jeugdbescherming	235	14.524	-14.289	0	0	-14.289
7.1	Volksgezondheid	0	61	-61	0	0	-61
Totaal Kansrijk opgroeien		36.762	291.334	-254.572	750	1.976	-253.346
Levendige en gezonde stad							
4.2	Onderwijshuisvesting	1.297	1.306	-9	0	0	-9
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.171	7.170	-3.000	0	0	-3.000
5.1	Sportbeleid en activering	1.784	9.557	-7.773	0	0	-7.773
5.2	Sportaccommodaties	17.035	46.922	-29.887	0	334	-29.553

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.140	62.928	-61.788	2.600	728	-63.660
5.4	Musea	0	1.620	-1.620	0	0	-1.620
5.6	Media	0	745	-745	0	0	-745
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	40.961	96.925	-55.964	250	861	-55.353
7.1	Volksgezondheid	5.948	39.851	-33.902	155	1.550	-32.507
8.3	Wonen en bouwen	28.156	29.902	-1.746	4.886	2.898	-3.734
Totaal Levendige en gezonde stad		100.492	296.927	-196.434	7.891	6.372	-197.954
Algemene Middelen en Overhead							
0.4	Overhead	5.553	268.924	-263.371	3.544	11.463	-255.452
0.5	Treasury	2.153	-9.005	11.158	0	0	11.158
0.61	OZB woningen	74.175	5.909	68.266	0	0	68.266
0.62	OZB niet-woningen	154.453	103	154.350	0	0	154.350
0.64	Belastingen overig	1.897	326	1.571	0	0	1.571
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	1.116.190	0	1.116.190	7.820	0	1.108.370
0.8	Overige baten en lasten	229	29	200	104.928	138.377	33.650
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	665	-665	0	0	-665
3.4	Economische promotie	8.850	6	8.844	0	0	8.844
Totaal Algemene Middelen en Overhead		1.363.501	266.958	1.096.543	116.292	149.840	1.130.092
Totaal		**2.140.139**	**2.088.580**	**51.559**	**223.110**	**226.122**	**54.570**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Onderstaand taakveldoverzicht is op basis van de indeling in Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en Gemeenten.

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
0	**Bestuur en ondersteuning**						
0.1	Bestuur	2.169	25.520	-23.350	0	961	-22.389
0.2	Burgerzaken	10.080	16.711	-6.630	0	164	-6.466
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3.105	3.105	0	0	0	0
0.4	Overhead	5.788	279.755	-273.967	3.544	11.463	-266.048
0.5	Treasury	2.153	-9.005	11.158	0	0	11.158
0.61	OZB woningen	74.175	5.909	68.266	0	0	68.266
0.62	OZB niet-woningen	154.453	103	154.350	0	0	154.350
0.63	Parkeerbelasting	73.218	17.344	55.873	7.146	1.985	50.713
0.64	Belastingen overig	2.068	326	1.743	0	0	1.743
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	1.116.190	0	1.116.190	7.820	0	1.108.370
0.8	Overige baten en lasten	229	-6.957	7.186	104.928	138.377	40.636
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	665	-665	0	0	-665
1	**Veiligheid**						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	34.413	-34.413	0	0	-34.413
1.2	Openbare orde en veiligheid	8.441	44.368	-35.927	0	437	-35.490
2	**Verkeer, vervoer en waterstaat**						

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
2.1	Verkeer en vervoer	17.987	103.507	-85.520	21.753	57	-107.217
2.2	Parkeren	17.358	26.838	-9.480	8.745	11.324	-6.901
2.3	Recreatieve havens	483	1.018	-536	0	0	-536
2.4	Economische havens en waterwegen	1.127	584	543	0	0	543
2.5	Openbaar vervoer	1.853	3.608	-1.755	3.673	0	-5.428
3	**Economie**						
3.1	Economische ontwikkeling	0	6.161	-6.161	226	626	-5.761
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.265	2.903	-1.638	0	0	-1.638
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	832	1.104	-272	0	0	-272
3.4	Economische promotie	9.271	22.375	-13.105	900	277	-13.728
4	**Onderwijs**						
4.2	Onderwijshuisvesting	4.992	60.193	-55.201	700	300	-55.601
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	23.005	57.954	-34.949	50	790	-34.209
5	**Sport, cultuur en recreatie**						
5.1	Sportbeleid en activering	1.784	9.557	-7.773	0	0	-7.773
5.2	Sportaccommodaties	17.035	46.922	-29.887	0	334	-29.553
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.140	62.928	-61.788	2.600	728	-63.660
5.4	Musea	66	5.314	-5.248	0	0	-5.248
5.5	Cultureel erfgoed	1.263	5.260	-3.996	668	40	-4.625

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
5.6	Media	330	19.227	-18.897	0	0	-18.897
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	603	39.712	-39.109	1.585	1.041	-39.652
6	**Sociaal domein**						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	45.244	131.629	-86.386	250	1.132	-85.504
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	25.215	-25.215	0	0	-25.215
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	7.824	35.472	-27.648	0	0	-27.648
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	2.854	2.852	1	0	0	1
6.3	Inkomensregelingen	191.056	260.207	-69.151	745	1.474	-68.422
6.4	WSW en beschut werk	0	22.042	-22.042	0	0	-22.042
6.5	Arbeidsparticipatie	2.059	30.793	-28.734	0	1.774	-26.960
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo	0	10.062	-10.062	0	0	-10.062
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	1.959	21.097	-19.138	0	0	-19.138
6.712	Begeleiding (Wmo)	0	24.143	-24.143	2.000	0	-26.143
6.713	Dagbesteding (Wmo)	263	6.082	-5.819	0	0	-5.819
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	14.174	-14.174	0	0	-14.174
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	3.350	89.527	-86.176	0	665	-85.511
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	2.609	2.609	0	0	0	0

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	91	-91	0	0	-91
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-115	8.062	-8.177	0	0	-8.177
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	2.992	-2.992	0	0	-2.992
6.791	PGB Wmo	0	7.042	-7.042	0	0	-7.042
6.792	PGB Jeugd	0	2.811	-2.811	0	0	-2.811
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	1.424	90.438	-89.014	0	7.490	-81.524
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	1.943	47.514	-45.571	0	6.035	-39.536
6.821	Jeugdbescherming	235	14.524	-14.289	0	0	-14.289
7	**Volksgezondheid en milieu**						
7.1	Volksgezondheid	5.948	39.912	-33.963	155	1.550	-32.568
7.2	Riolering	51.687	39.121	12.566	1.544	1.250	12.272
7.3	Afval	76.564	60.197	16.367	1.160	3.275	18.482
7.4	Milieubeheer	24.521	47.565	-23.044	3.421	6.484	-19.981
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1.465	2.575	-1.110	0	0	-1.110
8	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**						
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.561	11.973	-10.412	3.197	2.955	-10.654
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	103.698	66.087	37.612	30.818	15.847	22.640
8.3	Wonen en bouwen	61.526	84.352	-22.826	15.482	7.287	-31.021
Totaal		**2.140.139**	**2.088.580**	**51.559**	**223.110**	**226.122**	**54.570**

Overige gegevens, waaronder de accountantsverklaring

Bijlagen

Externe subsidieprogramma's

Europese subsidieprogramma's

Voor het realiseren van onze ambities op Europees niveau werkten wij samen met andere (overheids-)organisaties op de thema's van Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen. Met organisaties in en buiten de stad werkten we samen aan Europese aanvragen, onder andere met de Universiteit Utrecht, ROM Utrecht, Hogeschool Utrecht, Wageningen Universiteit, TNO en andere lokale organisaties. Op die manier haalden wij, naast extra financiële middelen, ook kennis en ervaring naar de stad. Ook droegen de samenwerkingsnetwerken bij aan het profileren van Utrecht op (inter)nationaal niveau.

Europese Subsidieverwerving

Wij willen optimaal gebruik maken van Europese subsidiemogelijkheden ter ondersteuning van onze strategische ambities. De Europese regelingen kennen een eigen systematiek en vragen specifieke kennis en aandacht. Om subsidiemogelijkheden optimaal te benutten is kennis van de verschillende Europese regelingen en de verbinding aan relevante Utrechtse projecten noodzakelijk. Voor Europese subsidies is internationale samenwerking meestal ook een voorwaarde. Het hebben van een goed internationaal netwerk is van groot belang om zelf de nodige partners te vinden, maar ook om door anderen gevraagd te worden voor deelname aan subsidieprojecten. Wij kijken doorlopend vanuit de opgaven naar Europese subsidiekansen waarbij wij Europese subsidiemogelijkheden en de Utrechtse opgaven met elkaar verbinden. Innovatieve oplossingen en investeringen voor onze opgaven kunnen als pilotproject onderdeel zijn van Europese subsidieaanvragen. Verder zijn Europese subsidiemogelijkheden vaak gericht op integrale vraagstukken, die meerdere opgaven en onderwerpen raken. Zo stimuleren Europese subsidies de innovatiekracht van de opgaven en een integrale aanpak.

Europese subsidiesprogramma's

In de Europese begrotingsperiode 2021-2027 is de Green Deal een belangrijk overkoepelend thema waar de Europese Commissie haar financiële middelen op in zet. Slimme groei (kennis, innovatie en onderwijs), duurzame groei (zuiniger omgaan met hulpbronnen) en groei voor iedereen (arbeidsparticipatie, onderwijs en armoedebeleid) blijven belangrijke thema's. Samenwerking tussen partijen, bijvoorbeeld tussen overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en/of maatschappelijke organisaties, is ook in de periode 2021-2027 belangrijk om succesvol te zijn met Europese subsidies. Dit sluit ook aan bij onze visie op de (regie) rol van de gemeente. We spelen hierop in door versterkt in te zetten op samenwerking met bijvoorbeeld kennis- en onderwijsinstellingen, culturele instellingen en andere stakeholders in de stad.
Het afgelopen jaar hebben wij 35 subsidieaanvragen bij de Europese Commissie ingediend. Tien aanvragen zijn goedgekeurd. Voor vijftien aanvragen is de definitieve uitslag nog niet bekend. Er is grote concurrentie op het Europese speelveld, in veel programma's is de slaagkans circa 10%. Met de nu goedgekeurde aanvragen waar wij aan deelnemen is dit voor 2025 al bijna 30%, en dit kan nog oplopen als er meer van de in behandeling zijnde aanvragen worden goedgekeurd. Naast aanvragen die in 2025 zijn ingediend zijn er ook aanvragen in voorbereiding die in 2026 ingediend zullen worden. In totaal werken we nu aan de uitvoering van 34 projecten die met Europese middelen worden ondersteund.

Nieuwe projecten in 2025			
Europees programma	**Titel**	**Stand van Zaken**	**Subsidiebedrag voor Utrecht x € 1.000.000**
European Urban Initiative	Ced for the future	Toegekend	4,5*
Horizon Europe	Cities@Heart	Toegekend	0,075
Interreg Europe	Magnet	Toekegend	0,2
Interreg Europe	Rebtes	Toegekend	0,078
Interreg North-West Europe	Liveable Cities	Toegekend	0,73
AMIF	Jobhunters	Toegekend	0,675
AMIF	Youtrack	Toegekend	0,675
AMIF	Online lessen	Toegekend	0,23
Horizon Europe	Aether	Toegekend	0,125
CEF	24-EU-TG-Tisgrade	Toegekend	0 (Associated partner)
Totaal goedgekeurde projecten 2025			**7,288**

Afgewezen of in behandeling zijnde aanvragen 2025			
Europees programma	**Titel**	**Stand van zaken**	**Subsidiebedrag voor Utrecht x € 1.000.000**
Mayors Challenge Bloomberg	Paths of Perspective, eerste fase	In behandeling	0,05
LIFE	LIFE NEB Merwede	In behandeling	2,51
CERV	CAPACities	In behandeling	0,1
CERV	Impact Cities	In behandeling	0,32
CERV-Equal	BRIDGE	In behandeling	0,06
Horizon Europe	PLACE HUBs	In behandeling	0,37
Horizon Europe	Embrace	In behandeling	1,98
Horizon Europe	Dantes	In behandeling	0,4
Horizon Europe	Circularize	In behandeling	0,16
Horizon Europe	Cool Adapt	In behandeling	0,4
Horizon Europe	Pulse	In behandeling	0,6

AMIF	CARE4ALL	In behandeling	0,24
AMIF	DIG-IN	In behandeling	0,16
EIT Urban Mobility	DIYCargo	In behandeling	0,04
CERV	Y-turnout EU	In behandeling	0 (Associated partner)
Totaal in behandeling 2025			**7,39**
ESF Action Grant	Cities for Hope	Reserve	0,38
EIT Urban Mobility	Cool Utrecht	Afgewezen	0,05
Horizon Europe	Clearpath	Afgewezen	0,29
Horizon Europe	City Pulse	Afgewezen	0,29
Horizon Europe	Active Routes	Afgewezen	0,14
Horizon Europe	Pioneer	Afgewezen	0,77
Horizon Europe	C3Cities	Afgewezen	0,21
Horizon Europe	Authenticities	Afgewezen	0,29
Horizon Europe	Mindset	Afgewezen	0,17
Horizon Europe	Urban Rethink	Afgewezen	1,07
Totaal afgewezen 2025			**3,66**

Lopende projecten	**Naam**	**Looptijd**	**Bedrag x € 1.000.000**
Interreg NWE	E2-CUTIES	2024 - 2028	0,71
EIT Urban Mobility	Transforming Car Parking Spaces:	2024 - 2025	0,08
URBACT ITN	Plan Einstein Academy	2024v- 2026	0,12
European Urban Initiative	Blue4Greeen	2024 - 2028	0,15
Interreg NSR	CEO	2023 - 2026	0,23
Interreg NWE	T4R	2023 – 2027	0,69
AMIF	Vesta	2023 – 2026	1,203
AMIF	U-Match	2023 – 2026	1,138

Interreg NWE	Preuse	2023 – 2027	0,297
CERV	Rightcities	2023 – 2025	0,190
Climate KIC	Cohere	2023 – 2025	0,045
URBACT	Weldi	2023 – 2025	0,13
Horizon Europe	NetZeroCities	2023 – 2026	0,175
Horizon Europe	CodeZero	2023 – 2026	0,054
Horizon 2020	Scale-V2G	2022 - 2025	1,6
GreenDeal Call	ARV	2022 - 2026	3,8*
Horizon Europe	Urban-Releaf	2023 - 2026	0,278
Interreg NSR	SHARE North-Squared	2023 - 2026	0,385
Horizon Europe	Cultivate	2023 - 2026	0,562
Horizon Europe	REALLOCATE	2023 - 2027	0,455
Horizon Europe	NEB-STAR	2022 - 2025	0,17
Horizon Europe	Equal Life	2020 - 2025	0,35
Horizon Europe	Emeralds	2023 - 2027 (AP)	0 (Associated partner)
Horizon Europe (MSCA)	SUNSET	2023 - 2027 (AP)	0 (Associated partner)
Totaal lopende projecten			**12,812**
Totaal lopende en goedgekeurde projecten			**20,1**

*deze bedragen zijn inclusief de bijdragen voor Utrechtse partijen betrokken bij de uitvoering van het pilot-project.

Kansen voor West - Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)
‘Kansen voor West' is het economische stimuleringsprogramma voor West-Nederland. De vier Randstadprovincies en de vier grootste steden werken hierin samen. Het programma wordt gevoed door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Inmiddels wordt het derde Kansen voor West-programma uitgevoerd, dat loopt van 2021-2027. Het programma biedt financiering aan projecten die bijdragen aan een duurzame, weerbare en concurrerende toekomst.

Utrecht en het Kansen voor West III-programma
In het huidige Kansen voor West III-programma is ruim € 34,0 miljoen beschikbaar gekomen voor de stad en regio Utrecht. Enerzijds ontvangt de Gemeente Utrecht rechtstreeks € 6,4 miljoen aan EFRO-middelen die wij zelf aan projecten toekennen middels de openstelling van subsidiecalls. Het stedelijke uitvoeringsprogramma is hierin richtinggevend en de focus ligt op de Utrechtse Geïntegreerde Territoriale Investeringsgebieden (GTI). De Stedelijke Adviesgroep beoordeelt de projectaanvragen inhoudelijk. Anderzijds is € 6,4 miljoen beschikbaar gesteld als indicatief aandeel van de stad Utrecht in het regionale EFRO-budget (gelabelde middelen). Deze middelen zijn geoormerkt voor inzet in de

stad Utrecht, in lijn met de regionale economische agenda. Stad en Provincie beslissen samen over inzet van deze middelen.

De EFRO-middelen worden ingezet op drie pijlers:
- Innovatie (programmaprioriteit 1)
- Klimaat (o.a. energietransitie, circulair) (programmaprioriteit 2)
- Duurzame stedelijke ontwikkeling (programmaprioriteit 5)

Kansen voor West III budgetuitnutting - in Utrecht in 2025
Eind 2025 staan er in totaal 12 subsidiecalls open (inclusief 4 voucherregelingen) en zijn 5 openstellingen reeds gesloten (volledig budget is ingezet). Het restant van het KvW-budget wordt in 2026 opengesteld.

Het programma gaat hard richting uitnutting van het budget. De totale budgetclaim ligt inmiddels op € 32,4 miljoen. Er resteert nog € 2,3 miljoen.

Overzicht beschikbare Kansen voor West III middelen 2021-2027 en budgetuitnutting in 2025 Bedragen x € 1.000.000, Peildatum: 31 december 2025								
	Gemeente Utrecht (direct)	**Gemeente Utrecht (gelabeld)**	**Provincie Utrecht**	**Rijksco-financiering**	**Totaal budget**	**Toe-gekend**	**In behande-ling**	**Restant budget**
Prio 1		4,535	11,366	3,809	19,711	17,468	0,478	1,765
Prio 2 regio		1,943	4,871	1,632	8,447	7,000	1,432	0,015
Prio 2 GTI	2,092				2,092	2,000	0	0,092
Prio 5	4,386				4,386	1,672	2,300	0,414
Totaal EFRO	**6,478**	**6,478**	**16,237**	**5,441**	**34,636**	**28,140**	**4,210**	**2,286**

Kansen voor West III subsidieaanvragen - in Utrecht in 2025
In 2025 zijn binnen het 'stedelijk luik' in totaal 4 subsidieaanvragen ingediend. Hiervan is 1 aanvraag toegekend, en zijn 3 aanvragen nog in behandeling. Binnen het gelabelde 'regionale luik' zijn 4 subsidieaanvragen ingediend, waarvan 3 toegekend en 2 nog in behandeling.

De in 2024 gestarte voucherregelingen zijn in 2025 goed benut door het Utrechtse mkb. Er zijn 43 vouchersubsidies aangevraagd, waarvan 29 toegekend. Nog 14 voucheraanvragen zijn in behandeling.

Resultaat Kansen voor West 2025 1)	**Aantal**	**Status**	**Subsidie x € 1.000.000**
Projecten GTI (stedelijk)	1	Toegekend	0,254
Projecten regionaal (gelabeld)	3	Toegekend	1,527
Voucherprojecten	29	Toegekend	0,768
Totaal toegekend in 2025	**33**		**2,549**
Projecten GTI (stedelijk) Projecten regionaal (gelabeld)	3 2	In behandeling In behandeling	2,300 1,432
Voucherprojecten	14	In behandeling	0,478
Totaal in behandeling in 2025	**19**		**4,210**

1) De betreffende projecten zijn opgenomen in de tabel hierna.

Toegekende en in behandeling zijnde projectaanvragen in 2025	Progr. prio	Looptijd	Status	Subsidie x € 1.000.000
Projecten GTI (stedelijk)				
Kinderen in Utrecht groene eters voor het leven (Tommy Tomato)	5	2025-2026	Toegekend	0,254
Social Impact Fonds Utrecht	5	2026-2029	In behandeling	1,900
SIF Utrecht – Toeleiding sociaal ondernemerschap	5	2026-2029	In behandeling	0,200
Welkom in het mkb	5	2026-2029	In behandeling	0,200
Projecten regionaal (gelabeld)				
Collectieve Kracht	1	2025-2027	Toegekend	0,465
Healthcare Innovatie Ecosystem	1	2025-2027	Toegekend	0,692
CONNECT	2	2025-2028	In behandeling	0,750
Slimme aansturing van het netwerk via teleport gateway voor lokale flexibiliteit	2	2026-2028	In behandeling	0,682
Voucherprojecten Energietransitie				
Markttoegang aFRR	1	2025	Toegekend	0,040
Energiemarktplaats voor Energyhubs	1	2025	Toegekend	0,040
LumenLogic	1	2025-2027	In behandeling	0,040
Self-service onboarding voor slimme energieprojecten	1	2026	In behandeling	0,040
Elektrisch frituren bij beperkte netcapaciteit	1	2025-2026	In behandeling	0,030
Voucherprojecten Health pilot				
Intellectual Property	1	2025	Toegekend	0,006
Verne EPD Platform	1	2025	Toegekend	0,040
Stamps app- op de Intensive Care afdelingen van ziekenhuizen in NL en BE	1	2025-2026	Toegekend	0,037
Utilisatie Hybride Zorg Management Model	1	2025	Toegekend	0,003
Financieel Model Viduet	1	2025	Toegekend	0,006
Integratie dorpssteunsystemen	1	2025	Toegekend	0,006
FDA-expertise	1	2025-2026	Toegekend	0,005
Pilot Vertelknuffel SAMbuddy 2025	1	2025	Toegekend	0,026
AI binnen een ECD	1	2025	Toegekend	0,040
STEMS	1	2025-2026	Toegekend	0,033
Hybride Zorg Management Model & Assessment	1	2025-2026	Toegekend	0,040
Stamps	1	2025	Toegekend	0,006
Speech2Text4Care	1	2026-2027	In behandeling	0,040
Valpreventie loopband	1	2026	In behandeling	0,040
Voucherprojecten Circulair				

Herijking business model Kairos Furniture	1	2025	Toegekend	0,005
Ketensamenwerking: meer circulariteit van armaturen in de openbare ruimte	1	2025	Toegekend	0,040
Veiligheid en Opschaling Stamps	1	2025	Toegekend	0,006
Stadslogistiek; motor voor circulaire economie Utrecht	1	2025	Toegekend	0,006
CareforCoffee PaaS Project	1	2025-2026	Toegekend	0,039
Circulaire distillatie: van reststroom naar premium distillaat	1	2025-2026	Toegekend	0,040
GearPredict	1	2025	Toegekend	0,040
Circulaire Slimme Bandenpompen	1	2025-2026	Toegekend	0,040
Kleinschalige gasopwaardering op locatie	1	2025	Toegekend	0,040
Opschaling herbruikbare verzendverpakkingen Provincie Utr	1	2025-2026	Toegekend	0,040
Opschalen van hergebruik van interieurmaterialen	1	2025-2026	Toegekend	0,020
Ontwikkeling en testen Batterijbox	1	2025-2026	Toegekend	0,040
Circulaire innovatie voor basisscholen	1	2025-2026	In behandeling	0,037
RFID-toepassing op pool van herbruikbare glazen verpakkingen	1	2026	In behandeling	0,024
Voucherprojecten EdTech				
Let's SPARK the future	1	2025-2026	Toegekend	0,040
GenAI voor NL Onderwijs	1	2025-2026	Toegekend	0,040
BLISS	1	2025-2026	Toegekend	0,040
Peek LTI koppeling	1	2026	In behandeling	0,030
ToetsTester	1	2025-2026	In behandeling	0,021
TalentR	1	2026	In behandeling	0,040
Cyber Heroes	1	2026	In behandeling	0,037
HackShield Dashboard	1	2026	In behandeling	0,040
AI-Ondersteuning Oudervereniging Balans	1	2025-2026	In behandeling	0,033
Op wetenschap gebaseerde en AI-gedreven Soft Skills ontwikkeling voor mbo ICT	1	2026-2027	In behandeling	0,026

Bijlage kostendekkendheid Tarieven en Leges

Belastingen

In dit onderdeel wordt per type belastingsoort een toelichting gegeven over het behaalde resultaat.

Onroerende-zaakbelastingen

Algemeen
Alle eigenaren van woningen en alle eigenaren en gebruikers van niet-woningen betalen onroerende-zaakbelasting. De grondslag van de belasting is de waarde van een woning of niet-woning. Deze waarde wordt elk jaar opnieuw vastgesteld.

Toelichting
Onroerende-zaakbelastingen woningen eigenaren
In de begroting is rekening gehouden met een opbrengst van 72,861 miljoen euro aan onroerende-zaakbelasting woningen. Uiteindelijk is hiervan 74,175 miljoen euro gerealiseerd, wat neer komt op een voordeel van 1,315 miljoen euro. Dit verschil is te verklaren door een te voorzichtige inschatting van opbrengsten uit oude jaren, die hoger uitvielen dan vooraf verwacht.

Onroerende-zaakbelasting niet-woningen
In de begroting is rekening gehouden met een opbrengst van 143,342 miljoen euro aan onroerende-zaakbelasting niet-woningen. Uiteindelijk is hiervan 154,453 miljoen euro gerealiseerd, wat neer komt op een voordeel van 11,112 miljoen euro. Dit verschil is te verklaren door onder andere hogere oplegbaarheid bij gebruikers (minder leegstand) en te voorzichtige ramingen bij waardering van objecten.

Rioolheffing

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	39.072	38.932	39.169	38.084	1.085	37.514
Toegerekende kosten	4.307	5.870	5.946	5.690	256	6.229
Kwijtschelding	10	0	0	3	-3	0
Overhead	1.474	1.705	1.743	1.743	0	2.055
BTW	4.054	4.680	4.331	4.012	319	4.569
Totale kosten	**48.917**	**51.190**	**51.190**	**49.532**	**1.657**	**50.367**
Baten heffing	48.737	51.190	51.190	51.335	145	50.367
Onttrekking reserve	180	0	0	0	0	0
Storting reserve	0	0	0	-1.800	-1.800	0
Totale opbrengsten	**48.917**	**51.190**	**51.190**	**49.535**	**-1.655**	**50.367**
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**		**100%**

Toelichting

Kosten taakveld

De lasten blijven achter bij de actuele begroting doordat een deel van de geplande werkzaamheden niet binnen het begrotingsjaar kon worden gerealiseerd. daarom is er een storting gedaan in de systeemreserve rioleringsfonds. Deze gelden worden in 2026 ingezet om de geplande werkzaamheden alsnog te kunnen uitvoeren.

Baten

De baten uit de rioolheffing vallen per saldo licht hoger uit dan begroot, wat wordt veroorzaakt door een beperkte afwijking tussen de feitelijke ontwikkeling van het aantal heffingseenheden en de raming die aan de tariefstelling ten grondslag lag.

Afvalstoffenheffing

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	41.865	44.661	45.767	45.975	-208	50.798
Toegerekende kosten	7.405	6.939	6.939	6.939	0	7.114
Kwijtschelding	5.592	5.942	5.942	6.508	-566	6.379
Overhead	5.058	5.815	6.427	6.356	71	6.466
BTW	4.930	5.354	5.615	5.601	14	5.706
Totale kosten	**64.850**	**68.711**	**70.690**	**71.379**	**-689**	**76.463**
Baten heffing	59.152	65.546	66.706	65.795	-911	72.964
Onttrekking reserve	2.058	0	-110	1.704	1.814	0
Opbrengst afval	3.641	3.165	4.094	3.731	-363	3.499
Totale opbrengsten	**64.851**	**68.711**	**71.690**	**71.230**	**540**	**68.711**
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**		**100%**

Toelichting

Kosten taakveld

De lasten vallen hoger uit dan begroot door hogere onderhouds- en huurkosten als gevolg van achterstallig onderhoud en vertraagde levering van voertuigen, een hoger ziekteverzuim dat extra inhuur noodzakelijk maakte, en hogere kwijtscheldingen mede door doorlopende effecten uit eerdere jaren. Daartegenover staan lagere kapitaallasten doordat geplande investeringen later zijn uitgevoerd, waardoor afschrijvings- en rentelasten lager uitvallen.

Baten heffing

De baten uit de afvalstoffenheffing blijven achter bij de begroting. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door wijzigingen in de huishoudenssamenstelling tussen het moment van het vaststellen van de tarieven en het moment van factureren. Door deze verschuivingen sluiten de daadwerkelijke opbrengsten niet volledig aan op de raming.

Opbrengst afval

De totale opbrengst uit afvalverwerking ligt lager dan begroot, omdat zowel de opbrengsten uit overig afval, de opbrengsten uit de papierinzameling door verenigingen als de inkomsten uit de inzameling van bruin- en witgoed achterblijven bij de raming, terwijl de hogere opbrengst van papier via milieupunten deze terugval slechts gedeeltelijk compenseert en daardoor niet leidt tot herstel van het totale opbrengstniveau.

Hondenbelasting

Algemeen
Hondenbelasting wordt geheven van inwoners die één of meer honden houden binnen de gemeente. De belasting wordt jaarlijks opgelegd op basis van het geregistreerde aantal honden. De opbrengsten van de hondenbelasting komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente.

Ontwikkelingen
Het tarief van de hondenbelasting bedroeg in 2024 94,80 euro per hond. In 2025 is het tarief verhoogd naar 99,00 euro per hond. De stijging van het tarief draagt bij aan de ontwikkeling van de opbrengsten in 2025.

Toelichting
In de begroting 2025 is rekening gehouden met een opbrengst van 0,942 miljoen euro aan hondenbelasting. Dit na vermindering van kwijtscheldingen. De totale realisatie bedraagt 0,938 miljoen euro, wat neerkomt op een nadeel van 0,04 miljoen euro. Het nadeel wordt verklaard doordat er meer is kwijtgescholden.

Precariobelasting

Algemeen
Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De belasting wordt opgelegd aan natuurlijke personen en rechtspersonen die gebruikmaken van de openbare ruimte.

Ontwikkelingen
De tarieven van de precariobelasting zijn in 2025 conform het vastgestelde indexatiepercentage belastingen en heffingen verhoogd ten opzichte van 2024.

Toelichting
Terrassen, uitstallingen etc.
In de begroting 2025 is rekening gehouden met een opbrengst van 0,856 miljoen euro aan precariobelasting. De totale realisatie bedraagt 0,888 miljoen euro, wat neerkomt op een voordeel van 0,032 miljoen euro. Het voordeel ontstaat doordat vorderingen uit eerdere jaren vooraf als (nog) oninbaar zijn geboekt en in 2025 slechts deels zijn tegengeboekt, waardoor per saldo een positief resultaat resteert.

Inname openbare grond
In de begroting 2025 is rekening gehouden met een opbrengst van 0,629 miljoen euro aan precariobelasting. De totale realisatie bedraagt 1,077 miljoen euro, wat neerkomt op een voordeel van 0,448 miljoen euro. Het voordeel ontstaat doordat er meer is gebouwd in Utrecht, waardoor meer tijdelijk gebruik is gemaakt van openbare grond en de opbrengsten hoger uitvielen dan verwacht.

Toeristenbelasting

Algemeen
Personen van buiten de stad die in Utrecht overnachten in een hotel, B&B of een andere betaalde gelegenheid betalen toeristenbelasting. De belasting is een vast percentage van de overnachtingsprijs en wordt door de logiesbiedende ondernemer ingehouden en via BghU aan de gemeente afgedragen.

Ontwikkelingen
Het tarief van de toeristenbelasting bedroeg in 2024 7% van de overnachtingsprijs. In 2025 is het tarief verhoogd naar 8,5%. De opbrengst van de toeristenbelasting is daarmee afhankelijk van zowel het aantal overnachtingen als de ontwikkeling van de gemiddelde overnachtingsprijs.

Toelichting
In de begroting 2025 is, conform het voorzichtigheidsbeginsel uit de Nota Lokale Heffingen, rekening gehouden met een opbrengst van 8,543 miljoen euro aan toeristenbelasting, gebaseerd op gerealiseerde cijfers en de tariefsverhoging. De totale realisatie in 2025 bedraagt 8,850 miljoen euro, wat resulteert in een voordeel van 0,307 miljoen euro ten opzichte van de begroting. Dit voordeel wordt voornamelijk verklaard door hogere gerealiseerde opbrengsten over 2024. Deze opbrengsten zijn in 2025 ontvangen en verantwoord als afwikkeling van oude jaren.

Parkeerbelasting

Algemeen
Parkeerbelastingen vormen een regulerende belasting. De belasting verbindt een prijs aan het parkeren in de stad. Bewoners en bedrijven binnen het betaald parkeergebied kunnen in aanmerking komen voor een vergunning. Bezoekers van bewoners in het betaald parkeergebied kunnen tegen een gereduceerd tarief parkeren, als er bewonerskorting voor bezoek is gekocht. Voor deze korting geldt een maximum van 70 uur per kwartaal. Er zijn aparte vergunningen voor personen die om maatschappelijke redenen vaak parkeren in de stad, zoals mantelzorgers en kraamhulpen.

Toelichting
De parkeerinkomsten over 2025 zijn hoger uitgekomen dan in de bijgestelde begroting was voorzien. In de bestuursrapportage zijn de geraamde inkomsten met dertien procent verlaagd van 66,2 miljoen euro naar 57,7 miljoen euro. De uiteindelijke realisatie bedraagt echter 60,3 miljoen euro, wat neerkomt op vier procent hoger dan de verlaagde raming. De realisatie van de parkeerbaten is mede afhankelijk van menselijk gedrag, de raming kent daardoor onzekerheden. Het resultaat van de parkeerexploitatie wordt verrekend met de egalisatiereserve parkeren die als doel heeft om schommelingen tussen jaren te egaliseren.

Bedrijveninvesteringszone

Algemeen
Utrecht kent één Bedrijveninvesteringszone (BIZ). Deze BIZ is gevestigd op de Woonboulevard. De aldaar gevestigde ondernemers betalen een belasting, waarvan de opbrengst door de gemeente weer wordt doorgestort aan een door deze ondernemers opgerichte vereniging die daarmee investeringen pleegt in het openbare gebied.

Toelichting
Het resultaat conform begroting 2025.

Retributies

In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven over het behaalde resultaat bij de retributies.

Betrouwbare overheid

Huwelijken en partnerschap

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale Begroting 2026
Kosten taakveld	676	750	779	929	-150	788
Overhead	178	186	188	220	-32	196
BTW	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	**854**	**936**	**967**	**1.149**	**-182**	**984**
Totale baten	**693**	**710**	**717**	**847**	**130**	**756**
Kostendekkendheid	**81%**	**76%**	**74%**	**74%**		**77%**

Algemeen
De leges voor een huwelijk of geregistreerd partnerschap variëren per type ceremonie.
De gemeente Utrecht biedt verschillende varianten aan, waaronder het gratis huwelijk, het eenvoudige huwelijk, het flits- of baliehuwelijk en het reguliere huwelijk. Het gehanteerde tarief is afhankelijk van de specifieke locatie en het tijdstip van de voltrekking. De tarieven zijn afhankelijk van het gekozen tijdstip en de locatie.

Toelichting op het resultaat
De kosten van deze dienstverlening bestaan uit personele inzet van interne en externe medewerkers en uit locatiegebonden kosten. Daarnaast worden overige kosten doorberekend, zoals huisvesting, automatisering, materialen en overhead. Conform de Voorjaarsnota 2024 is het tarief voor eenvoudige huwelijken, bovenop de reguliere loon- en prijscompensatie, met 15% verhoogd. In 2025 is sprake van een stijging van het aantal ceremonies, wat heeft geleid tot een overeenkomstige stijging van zowel lasten als baten. Hierdoor blijft de kostendekkendheid in 2025 gelijk op 74%, dezelfde waarde als in de actuele begroting.

Uittreksels en afschriften

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	845	549	541	800	-259	561
Overhead	166	112	106	165	-59	113
BTW	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	**1.011**	**661**	**647**	**965**	**-318**	**674**
Totale baten	**1.006**	**641**	**647**	**965**	**318**	**658**
Kostendekkendheid	**99%**	**97%**	**100%**	**100%**		**98%**

Algemeen
De gemeente Utrecht hanteert verschillende tarieven voor deze dienstverlening. De tarieven voor uittreksels uit de Basisregistratie Personen (BRP) en de Burgerlijke Stand worden door de gemeente Utrecht zelf vastgesteld. De hoogte van de tarieven voor een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) wordt echter door het Rijk bepaald.

Toelichting op het resultaat
De kosten voor deze dienstverlening bestaan grotendeels uit personele inzet van interne en externe medewerkers. Daarnaast worden overige kosten doorberekend, zoals huisvesting, automatisering, materialen en overhead. In 2025 is sprake van een stijging van het aantal aanvragen, wat heeft geleid tot een overeenkomstige stijging van zowel lasten als baten. Daardoor blijft de kostendekkendheid in 2025 gelijk op 100%, conform de actuele begroting.

Reisdocumenten

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale Begroting 2026
Kosten taakveld	4.818	4.100	5.066	4.989	77	4.269
Overhead	480	423	510	484	26	433
BTW	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	**5.298**	**4.523**	**5.576**	**5.473**	**103**	**4.702**
Totale baten	**5.287**	**4.457**	**5.516**	**5.341**	**-174**	**4.622**
Kostendekkendheid	**100%**	**99%**	**99%**	**98%**		**98%**

Algemeen
De leges voor reisdocumenten dekken onder meer de kosten voor het afgeven van paspoorten en identiteitskaarten. Het Rijk stelt het maximumtarief vast.

Toelichting op resultaat
Utrecht hanteert de maximaal toegestane rijkstarieven voor reisdocumenten, , waarbij het uitgangspunt is dat de totale kosten van deze dienstverlening worden gedekt door de legesopbrengsten. In 2025 sluiten de lasten en baten dicht bij elkaar aan, maar de gerealiseerde baten blijven iets achter bij de actuele begroting. Hierdoor daalt de kostendekkendheid in 2025 van 99% naar 98%.

Rijbewijzen

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale Begroting 2026
Kosten taakveld	1.056	1.105	1.134	1.002	132	1.156
Overhead	167	175	176	152	24	183
BTW	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	**1.223**	**1.280**	**1.310**	**1.154**	**156**	**1.339**
Totale baten	**1.203**	**1.268**	**1.281**	**1.125**	**-156**	**1.306**
Kostendekkendheid	**98%**	**99%**	**98%**	**97%**		**98%**

Algemeen
De leges voor rijbewijzen dekken onder meer de kosten voor het afgeven van rijbewijzen. Het Rijk stelt het maximumtarief vast.

Toelichting op het resultaat
Utrecht hanteert de maximaal toegestane rijkstarieven voor rijbewijzen, waarbij het uitgangspunt is dat de totale kosten van deze dienstverlening worden gedekt door de legesopbrengsten. In 2025 zijn iets minder rijbewijzen aangevraagd dan begroot, mede doordat inwoners gebruikmaken van de mogelijkheid om digitaal een rijbewijs aan te vragen via de RDW. Deze lagere aantallen hebben geen noemenswaardig effect op de verhouding tussen lasten en baten. Hierdoor daalt de kostendekkendheid in 2025 van 98% naar 97%.

Duurzame bereikbaarheid

Leges Bereikbaarheid

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale Begroting 2026
Kosten taakveld	1.058	723	723	984	-261	943
Overhead	345	246	246	405	-159	266
BTW	93	67	67	74	-7	98
Totale lasten	**1.496**	**1.036**	**1.036**	**1.463**	**-427**	**1.307**
Totale baten	**265**	**291**	**291**	**257**	**-34**	**309**
Kostendekkendheid	**18%**	**28%**	**28%**	**18%**		**24%**

Algemeen
De leges voor duurzame bereikbaarheid bestaan uit de leges voor het in behandeling nemen van aanvragen gehandicaptenparkeerfaciliteiten (Europese gehandicaptenparkeerkaart, parkeerplaats bij het woon-, werk- of studieadres) en aanvragen taxivergunning. Vanaf 2025 worden de aanvragen ontheffing milieuzone niet meer onder deze categorie verantwoord. Het verschuift naar het programma aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed.

Toelichting op het resultaat
De lasten vallen in 2025 hoger uit dan begroot, vooral door een hogere tijdsinzet per aanvraag binnen de gehandicaptenparkeerfaciliteiten. Voor deze doelgroep worden de kosten bewust zo beperkt mogelijk gehouden, wat betekent dat niet alle toerekenbare lasten worden doorbelast via de tarieven. Hierdoor blijft de kostendekkendheid van de gehandicaptenparkeerfaciliteiten laag (18%), wat een aanzienlijk effect heeft op de totale kostendekkendheid van dit taakveld.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

Vergunningen Openbare Ruimte

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale Begroting 2026
Kosten taakveld	1.867	1.957	1.957	2.050	-93	2.863
Overhead	648	448	448	656	-208	985
BTW	38	33	33	43	-10	60
Totale lasten	**2.553**	**2.438**	**2.438**	**2.749**	**-311**	**3.908**
Totale baten	**2.001**	**2.459**	**2.459**	**2.276**	**-183**	**3.365**
Kostendekkendheid	**78%**	**101%**	**101%**	**83%**		**86%**

Algemeen
Het gaat om vergunningen voor onder meer het leggen van kabels en leidingen, standplaatsen, verkeersontheffingen en inname openbare grond. Vanaf 2025 worden de aanvragen ontheffing milieuzone onder dit programma verantwoord.

Toelichting op het resultaat
De lagere kostendekkendheid ten opzichte van de actuele begroting wordt voornamelijk verklaard door een afname van het aantal vergunningaanvragen voor kabels en leidingen en minder langdurige aanvragen voor bereikbaarheid ontheffingen. Daarnaast was de gemiddelde tijdsinzet per aanvraag voor vergunningen voor inname van openbare grond hoger dan geraamd. Het aantal aanvragen voor ontheffingen milieuzone is verder sterk gedaald, doordat dagontheffingen sinds 2025 via een landelijk loket worden afgehandeld.

Evenementen

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele Begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	546	845	845	571	274	853
Overhead	283	416	416	248	168	423
BTW	16	24	24	16	8	26
Totale lasten	**845**	**1.285**	**1.285**	**835**	**450**	**1.302**
Totale baten	**495**	**650**	**825**	**624**	**-201**	**664**
Kostendekkendheid	**59%**	**51%**	**64%**	**75%**		**51%**

Algemeen
De leges voor evenementen bestaan uit onder andere het in behandeling nemen van aanvragen voor een vergunning voor binnen- en buitenevenementen, aanvragen tap-ontheffing en uit de leges voor het uitvoeren van geluidsmetingen.

Toelichting op het resultaat
De raad heeft besloten om de leges voor evenementen in drie stappen te verhogen om in 2027 te streven naar een hogere kostendekkendheid (raadsbesluit van 11 juli 2024). In 2025 zijn de tarieven voor grote en zeer grote evenementen verhoogd met het inflatiepercentage plus een extra opslag van 90%. Daarnaast zijn de baten in de tweede bestuursrapportage 2024 met 0,175 miljoen euro neerwaarts bijgesteld; deze bijstelling was per abuis structureel verwerkt en is in de eerste bestuursrapportage 2025 gecorrigeerd, waardoor de actuele begroting op 0,825 miljoen euro is vastgesteld.

Begraafplaatsrechten

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	1.254	1.424	1.449	1.455	-6	1.448
Overhead	112	118	104	104	0	138
BTW	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	**1.366**	**1.542**	**1.553**	**1.559**	**-6**	**1.586**
Totale baten	**1.266**	**1.455**	**1.460**	**1.465**	**5**	**1.523**
Kostendekkendheid	**93%**	**94%**	**94%**	**94%**		**96%**

Algemeen
De leges voor begraafplaatsrechten bestaan uit onder andere het afnemen van begraafplaatsrechten, het beheer en het onderhoud daarvan.

Toelichting op het resultaat
Niet alle kosten die voor het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen worden gemaakt, mogen op grond van wet- en regelgeving aan de tarieven begraafplaatsen worden toegerekend. Het totaal van de inkomsten van de begraafplaatsrechten in 2025 dekt 94% van de toerekenbare kosten. Zowel de baten als de toerekenbare lasten zijn in 2025 iets hoger dan begroot.

Brug-, schut- en havengelden

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	1.498	1.176	1.552	1.027	525	1.202
Overhead	386	425	360	360	0	433
BTW	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	**1.884**	**1.601**	**1.912**	**1.387**	**525**	**1.636**
Totale baten	**739**	**1.073**	**1.085**	**1.063**	**-22**	**1.097**
Kostendekkendheid	**39%**	**67%**	**57%**	**77%**		**67%**

Algemeen
De leges voor brug- schut- en havengelden bestaan uit de leges waarbij een recht wordt geheven voor het buiten diensturen openen van bruggen, voor het gebruik van de sluis en voor het gebruik van de haven (zijnde alle wateren binnen de gemeente), die in beheer of onderhoud zijn bij de gemeente.

Toelichting op het resultaat
In 2025 vallen de gerealiseerde baten iets lager uit dan begroot. De lasten zijn eveneens lager dan geraamd. De lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door lagere personeelskosten, doordat de nieuwe verdeelsleutel voor het toerekenen van personeelslasten nog niet in de begroting was verwerkt maar wél in de realisatie. Daarnaast vallen de afschrijvingslasten lager uit dan verwacht, omdat verschillende geplande investeringen later zijn uitgevoerd. Hierdoor stijgt de kostendekkendheid in 2025 van 57% naar 77%.

Marktgelden

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	890	712	808	1.104	-296	796
Overhead	241	272	272	272	0	302
BTW	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	**1.131**	**984**	**1.080**	**1.376**	**-296**	**1.098**
Totale baten	**757**	**807**	**807**	**832**	**25**	**942**
Kostendekkendheid	**67%**	**82%**	**75%**	**60%**		**86%**

Algemeen
Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats op de in de Marktverordening Utrecht 2017 aangewezen markten en marktdagen en voor het door de gemeente verlenen van diensten verband houdende met de wachtlijst voor een standplaats op de wijk- en warenmarkten. Het marktgeld wordt geheven van degene aan wie de vergunning tot het innemen van een standplaats op de markt is verleend dan wel degene die het verzoek om inschrijving of verlenging op de wachtlijst heeft gedaan. Het tarief voor het innemen van een standplaats is afhankelijk van de locatie in de stad waar de markt plaats vindt, de grootte van de ingenomen standplaats en het al dan niet tijdelijk zijn van de standplaats.

Toelichting op het resultaat
De lasten vallen in 2025 hoger uit dan in de begroting was voorzien. Dit wordt met name veroorzaakt door het feit dat de aangepaste verdeelsleutel voor de toerekening van personeelslasten nog niet in de begroting was verwerkt, maar wel in de realisatie. Daarnaast kon een deel van de marktkosten niet worden doorbelast aan marktondernemers doordat het contract met de vorige kraamzetter is beëindigd, het vinden van een vervanger langer heeft geduurd en de invoering van het nieuwe marktsysteem in 2025 vertraging heeft opgelopen. Als gevolg hiervan dalen de gerealiseerde baten relatief ten opzichte van de lasten, waardoor de kostendekkendheid in 2025 uitkomt op 60%, een daling ten opzichte van de begrote 75%.

Veilige stad

Exploitatievergunning

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	26	36	36	35	1	81
Overhead	14	17	17	14	3	38
BTW	0	1	1	1	0	2
Totale lasten	**40**	**54**	**54**	**50**	**4**	**121**
Totale baten	**4**	**3**	**3**	**7**	**4**	**8**
Kostendekkendheid	**10%**	**6%**	**6%**	**13%**		**7%**

Algemeen
Hieronder vallen vergunningaanvragen die via een aanwijzingsbesluit onder de vergunningplicht vallen in het kader van ondermijning.

Toelichting op het resultaat
Voor dit onderdeel is er bewust voor gekozen het tarief niet kostendekkend vast te stellen, zodat de financiële lasten voor ondernemers beperkt blijven. In 2025 is het Aanwijzingsbesluit autobranche bedrijventerrein Nieuw Overvecht als vergunningplichtige activiteit met drie jaar verlengd, wat heeft geleid tot enkele extra aanvragen en daarmee tot hogere baten dan geraamd.

Vergunning voetbalwedstrijden

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	23	23	23	23	0	63
Overhead	12	12	12	12	0	29
BTW	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	**35**	**35**	**35**	**35**	**0**	**92**
Totale baten	**17**	**35**	**35**	**57**	**22**	**43**
Kostendekkendheid	**49%**	**100%**	**100%**	**163%**		**47%**

Algemeen
Het gaat om leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een vergunning voor het (doen) houden van een betaald voetbalwedstrijd.

Toelichting op het resultaat
In 2025 vallen de baten hoger uit dan geraamd. Dit komt doordat het tarief is verhoogd en doordat er meer wedstrijden vergund zijn dan vooraf ingeschat, onder andere door extra wedstrijden in Europees verband. De lasten blijven in lijn met de begroting. Hierdoor stijgt de kostendekkendheid in 2025 van 100% naar 163%. Deze hogere kostendekkendheid is toegestaan, omdat binnen de legesverordening mag worden gekruissubsidieerd zolang de totale verordening niet boven kostendekkendheid uitkomt.

Horeca

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	713	881	881	886	-5	832
Overhead	378	375	375	397	-22	386
BTW	23	25	25	26	-1	24
Totale lasten	**1.114**	**1.281**	**1.281**	**1.309**	**-28**	**1.242**
Totale baten	**593**	**930**	**930**	**790**	**-140**	**916**
Kostendekkendheid	**53%**	**73%**	**73%**	**60%**		**74%**

Algemeen
De leges voor horeca bestaan uit leges voor het in behandeling nemen van vergunningaanvragen (in het kader van de Alcoholwet, Verordening horeca gemeente Utrecht, een combinatie van beide, met of zonder terras), aanvragen wijziging inrichting en aanvragen wijziging leidinggevende.

Toelichting op het resultaat
De raad heeft besloten om de horecatarieven in drie jaarlijkse stappen te verhogen om in 2027 te streven naar een hogere kostendekkendheid. Hierdoor zijn de tarieven in 2025 aangepast met het inflatiepercentage plus een extra opslag van 8%. In 2025 zijn echter minder vergunningaanvragen ingediend dan geraamd, waardoor de gerealiseerde baten lager uitvallen dan de actuele begroting.

Gokken

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	18	2	2	9	-7	16
Overhead	10	1	1	4	-3	8
BTW	0	0	0	0	0	1
Totale lasten	**28**	**3**	**3**	**13**	**-10**	**25**
Totale baten	**11**	**3**	**3**	**42**	**39**	**26**
Kostendekkendheid	**38%**	**100%**	**100%**	**322%**		**104%**

Algemeen
De leges voor gokken bestaan uit onder andere de aanwezigheid van speelautomaten, speelautomatenhallen, loterij, bingo en rad van avontuur.

Toelichting op het resultaat
De aanwezigheidsvergunningen voor speelautomatenhallen en speelautomaten worden voor drie jaar verleend, waardoor de baten kunnen fluctueren afhankelijk van het aantal aanvragen in een bepaald jaar. In 2025 zijn meer vergunningen verleend, wat heeft geleid tot hogere baten en hogere kosten dan de actuele begroting. De hierdoor ontstane kostendekkendheid boven 100% is toegestaan, omdat binnen de legesverordening mag worden gekruissubsidieerd zolang de totale verordening niet hoger dan kostendekkend is.

Sekswerk

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	0	1	1	3	-2	7
Overhead	0	0	0	1	-1	4
BTW	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	**0**	**1**	**1**	**4**	**-3**	**11**
Totale baten	**0**	**1**	**1**	**13**	**12**	**11**
Kostendekkendheid	**0%**	**100%**	**100%**	**303%**		**100%**

Algemeen
De leges voor sekswerk bestaan uit onder andere het verkrijgen of wijzigen van een vergunning van een seksinrichting of escortbedrijf.

Toelichting op het resultaat
In 2025 zijn twee vergunningen voor seksinrichtingen verlengd, waardoor de baten hoger uitvielen dan begroot. Door het beperkte aantal aanvragen bleven de lasten relatief laag. De hierdoor ontstane kostendekkendheid boven 100% is toegestaan, omdat binnen de legesverordening mag worden gekruissubsidieerd zolang de totale verordening niet hoger dan kostendekkend is.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Woonruimtezaken

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	328	368	368	402	-34	520
Overhead	145	150	150	177	-27	226
BTW	12	11	11	12	-1	15
Totale lasten	**485**	**529**	**529**	**591**	**-62**	**761**
Totale baten	**663**	**521**	**521**	**741**	**220**	**755**
Kostendekkendheid	**137%**	**98%**	**98%**	**125%**		**99%**

Algemeen
Het gaat hier om leges voor onttrekking, samenvoeging, omzetting en woning vorming, splitsing, opkoopbescherming en verklaring bestemming en gebruik.

Toelichting op het resultaat
In 2025 wijken de resultaten binnen de woonruimtezaken af van de begroting. De baten vallen hoger uit, voornamelijk door een toename van aanvragen voor opkoopbescherming en (kadastrale) splitsingen. Omdat de leges per object worden geheven, stijgen de opbrengsten sterker dan de lasten.

Leges omgevingsvergunningen

x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Nominale begroting 2025	Actuele begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil actueel/ realisatie	Nominale begroting 2026
Kosten taakveld	13.403	15.212	15.212	15.629	-417	15.705
Overhead	5.546	4.969	4.969	5.377	-408	5.639
BTW	729	970	970	968	2	552
Totale lasten	**19.678**	**21.151**	**21.151**	**21.974**	**-823**	**21.896**
Totale baten	**17.488**	**21.050**	**19.050**	**17.165**	**-1.885**	**18.649**
Kostendekkendheid	**89%**	**100%**	**90%**	**78%**		**85%**

Algemeen

Leges voor omgevingsvergunningen zijn tarieven die in rekening worden gebracht voor het behandelen en beoordelen van aanvragen voor activiteiten in de fysieke leefomgeving, zoals bouwen, verbouwen, slopen en gebruikswijzigingen. De leges zijn bedoeld om de kosten te dekken die de gemeente maakt voor de uitvoering van deze taken, waaronder het toetsen van aanvragen, het uitvoeren van controles en het leveren van administratieve en juridische ondersteuning.

Toelichting op het resultaat

In 2025 vallen de gerealiseerde baten lager uit dan de actuele begroting, mede doordat er minder aanvragen voor grote bouwvergunningen zijn ingediend in verband met netcongestie. In de Voorjaarsnota 2025 is hiervoor het knelpunt Gevolgen Netcongestie VTH toegekend, waarbij de begrote baten voor 2025 met 2,000 miljoen euro zijn verlaagd. De invoering van de Omgevingswet en het nieuwe behandelsysteem heeft daarnaast geleid tot hogere uitvoeringskosten, doordat de behandeling van aanvragen meer tijd vergde. De materiële lasten vielen lager uit dan begroot, maar compenseerden de hogere apparaatskosten niet volledig.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen.

De Regeling beleidsindicatoren bepaalt dat indien er voor een beleidsindicator geen cijfers beschikbaar zijn, dit moet worden aangegeven door het opnemen van de afkorting 'g.n.b.' (gegevens niet beschikbaar).

Betrouwbare overheid

Dit programma heeft geen van toepassing zijnde verplichte BBV-indicatoren.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	€	COELO	907	1.009	1.034	1.115
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	COELO	957	1.061	1.146	1.280
Gemiddelde WOZ-waade	x €1.000	CBS	392	458	451	490
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	18,2	10,6	9,4	*gnb*

Klimaatvriendelijke stad

Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	10,2	*gnb*	*gnb*	*gnb*

N.B. de indicator 'Omvang restafval' is per programmabegroting 2025 overgegaan naar het programma 'Aantrekkelijke, groene leefomgeving en Erfgoed'.

Duurzame bereikbaarheid

Dit programma heeft geen van toepassing zijnde verplichte BBV-indicatoren.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Omvang restafval	kg per inwoner	CBS	201	192	196	gnb

Veilige stad

Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	CBS - geregistreerde diefstallen	1,8	1,4	1,1	*1,7**
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	CBS - geregistreerde criminaliteit	4,9	4,6	4,8	*5,3**
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	CBS - geregistreerde criminaliteit	7,1	7,6	7,4	*8,2**
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	CBS - geregistreerde diefstallen	4,5	4,1	3,1	*3,0**
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	6	6	7	*6*

*= voorlopig

Passende ondersteuning en opvang

Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Cliënten met maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo	540	540	530	500

De volgende indicatoren zijn in afwijking van de begroting 2025 niet meer opgenomen in dit programma:

'Achterstand onder jeugd - Kinderen in een uitkeringsgezin'

'Jongeren met een delict voor de rechter'

'Jongeren met jeugdbescherming'

'Jongeren met jeugdhulp'

'Jongeren met jeugdreclassering'

Bovenstaande indicatoren waren in de begroting van 2025 opgenomen onder dit programma. Op basis van de taakveldcodes, zoals vermeld in de Regeling beleidsindicatoren gemeenten, is het echter logischer de indicatoren op te nemen in het programma Kansrijk opgroeien.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Functiemenging	Verhouding tussen aantal banen en woningen	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	65,1	65,8	66,5	*gnb*
Vestiging (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners	LISA	195,1	206,6	212,5	*gnb*
Banen	Aantal banen per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	1.150,8	1.184,3	1.209,6	*gnb*
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking	CBS - Arbeidsdeelname	77,2	77,3	77,6	77,5%
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners (15-64 jaar)	CBS - Re-integratie	179,8	180,0	173,9	*gnb*
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS - Re-integratie	370,2	353,5	346,0	358,9
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS - Jeugdmonitor	1	2	2	*gnb*

De indicator 'Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren' is in afwijking van de begroting 2025 opgenomen onder dit programma. In de programmabegroting 2025 is deze indicator namelijk opgenomen onder het programma Kansrijk opgroeien.

De volgende indicatoren zijn verplaatst naar het programma Kansrijk opgroeien:

'Absoluut verzuim'

'Relatief verzuim'

Kansrijk opgroeien

Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Achterstand onder jeugd - Kinderen in een uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	7	7	7	*gnb*
Voortijdige schoolverlaters zonder	% deelnemers aan het VO	DUO / Ingrado	2,3	2,1	2,2	*gnb*

Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
startkwalificatie (vsv-ers)	en MBO onderwijs					
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1	1	*gnb*	*gnb*
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,8	0,8	0,8	*gnb*
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	15,0	15,0	14,5	*gnb*
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,3	0,3	0,3	*gnb*
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO / Ingrado	1,6	2,4	3,0	*gnb*
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO / Ingrado	27	31	34	*gnb*

*=voorlopig

De volgende indicatoren zijn in afwijking van de begroting 2025 opgenomen in dit programma:

'Achterstand onder jeugd - Kinderen in een uitkeringsgezin'

'Jongeren met een delict voor de rechter'

'Jongeren met jeugdbescherming'

'Jongeren met jeugdhulp'

'Jongeren met jeugdreclassering'

In de begroting van 2025 zijn de bovenstaande indicatoren opgenomen onder het programma Passende ondersteuning en opvang. Op basis van de taakveldcodes, zoals vermeld in de Regeling beleidsindicatoren gemeenten, is het echter logischer de indicatoren op te nemen in het programma Kansrijk opgroeien.

Ook de indicatoren de volgende indicatoren zijn om dezelfde reden in afwijking van de begroting opgenomen in dit programma:

'Absoluut verzuim'

'Relatief verzuim'

Deze indicatoren zijn in de begroting 2025 opgenomen onder het programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid.

De indicator 'Achterstand onder jeugd' was eerder opgenomen in dit programma, maar is óók om diezelfde reden verplaatst naar het programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid.

Levendige en gezonde stad

Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Demografische druk	%	CBS	48,2	47,7	47,2	47,2
Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	33,5	*gnb*	29,4	*gnb*

Algemene middelen en overhead

Indicator	Eenheid	Bron	2025
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	14,97
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	15,14
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	€1.815
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	13,1%
Overhead	% van de totale lasten	Eigen gegevens	13,4%

Subsidies

Subsidiestaat Betrouwbare overheid

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: De gemeenteraad en het college van B&W vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad				
Volksfeesten	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	230	285	-55
Ondersteunen raadgevend referendum	Subsidiëren van tegenstanders, voorstanders en subsidieaanvragers met een neutrale houding ter ondersteuning van het publieke debat voor campagneactiviteiten of de meningsvorming nadat een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referend	36	0	36
Totaal doelstelling 1		266	285	-19
Doelstelling 2: Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad				
Initiatievenfonds	Het Initiatievenfonds is er voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.	3.394	3.256	138
Samen voor Overvecht	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samenleven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	4.700	3.298	1.402
Totaal doelstelling 2		8.094	6.554	1.540
Totaal Betrouwbare overheid		**8.360**	**6.839**	**1.521**

Subsidiestaat Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans				
Lesgeven in een grootstedelijke context	Lesgeven in een grootstedelijke context	400	378	22
Ruimtelijke plannen	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79	84	-5
Totaal doelstelling 1		479	462	17
Doelstelling 3: Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekende				
Doelgroepen	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging, informatiepunt studentenhuisvesting	50	20	30
Startbouwimpuls		11.238	0	11.238
Totaal doelstelling 3		11.288	20	11.268
Totaal Ontwikkelen en wonen voor iedereen		**11.767**	**482**	**11.285**

Subsidiestaat Klimaatvriendelijke stad

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Energieverbruik gebouwde omgeving 2050				
Woning isolatie voor specifieke grote vve's in Overvecht		12.500	305	12.195
Stimuleringslening kleine VvE's		1.850	673	1.177
Isoleren sociale huurwoningen door woningcorporaties		2.163	0	2.163

Woning isoleren		750	712	38
Subsidie woning isoleren grote vve in de wijken Overvecht, Noordwest, Zuid en Zuidwest		1.800	9	1.791
Subsidie woning isoleren grote vve in de wijken Oost, Noordoost, Binnenstad, Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern		1.000	0	1.000
Verduurzamingsmaatregelen MKB-ondernemingen		150	52	98
Isolatie en onderhoud eengezinswoningen Overvecht		784	78	706
Subsidie bij collectieve inkoopactie	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatrregelen bij partuculiere woningen	900	391	509
Aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen	Woningcorporaties worden gesubsidieerd voor het nemen van energiebesparende maatregelen, ter vermindering van de energielasten van huurders	1.900	0	1.900
Duurzaamheidsleningen	Regeling voor duurzaamheidsleningen voor grondgebonden woningen	2.826	2.042	784
Samen Verduurzamen	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatregelen bij particuliere bestaande woningen.	75	15	60
Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	30	5	25
Energieadvies en Trajectbegeleiding	Energieadvies en Trajectbegeleiding voor grondgebonden woningen.	102	50	52
Maatschappelijk Vastgoed	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	80	29	51
Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	250	0	250
Totaal doelstelling 1		27.160	4.361	22.799
Totaal Klimaatvriendelijke stad		**27.160**	**4.361**	**22.799**

Subsidiestaat Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen				
Herstel kelders wervengebied	Herstel kelders wervengebied	8.000	5.290	2.710
Aantrekkelijke uitstraling gevels		120	4	116
Totaal doelstelling 1		8.120	5.294	2.826
Doelstelling 2: Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen				
Groenblauwe daken	Voorkomen wateroverlast	700	287	413
Groenblauw maatschappelijk vastgoed	Groenblauw maatschappelijk vastgoed	300	46	254
Totaal doelstelling 2		1.000	333	667
Doelstelling 3: Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren				
Dierenweides	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	53	44	9
Utrecht groen en duurzaam	Bijdrage aan Stichting Utrecht Natuurlijk ter ondersteuning van aantrekkelijke, laagdrempelige locaties, talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur, milieu en groen in de stad Utrecht	5.011	4.401	610
Totaal doelstelling 3		5.064	4.445	619
Doelstelling 5: Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische dragen van het karakter van Utrecht				
Exploitatie Domunder	Ondersteuning exploitatie Domunder	40	40	0
Financiering monumenten door URF		2.100	434	1.666

Publieksbereik Erfgoed	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	86	76	10
Totaal doelstelling 5		2.226	550	1.676
Doelstelling 6: Utrecht werkt aan het verbeteren van lucht- en geluidkwaliteit en een gezonde, veilige leefomgeving en ondergrond				
Terugdringen van emissies door houtstook	Terugdringen van emissies door houtstook	95	94	1
Totaal doelstelling 6		95	94	1
Totaal Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed		**16.505**	**10.716**	**5.789**

Subsidiestaat Veilige stad

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Aanpakken en voorkomen van criminaliteit				
Buurtteams jeugd en gezin (veiligheid) subsidietender Jeugd	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	0	0	0
Jongerenwerk en veiligheid	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief	4.191	4.330	-139
Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	1.971	1.559	412
Politie Keurmerk Veilig Wonen	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	81	88	-7
Totaal doelstelling 1		6.243	5.977	266
Doelstelling 2: Adequaat optreden				
Hulpverlening bij ongevallen en rampen	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	242	234	8
Totaal doelstelling 2		242	234	8

Totaal Veilige stad	6.485	6.211	274

Subsidiestaat Passende ondersteuning en opvang

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Utrechters kunnen met hun hulpvraag terecht voor laagdrempelige basiszorg				
Advies	Faciliteren en organisatie van advies door sociaal raadsliedenwerk	54	54	0
Groepsgewijze activiteiten	Groepsgewijze activiteiten zorgen voor verbinding tussen cliënten onderling, waardoor zij onderling netwerken kunnen onderhouden, waarbij preventie, activering, lotgenotencontact en onderlinge hulp/steun centraal staan	333	333	0
Totaal doelstelling 1		387	387	0
Doelstelling 2: Utrechters krijgen passende aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen				
Buurtbemiddeling/ Aanpak Extreme Woonoverlast	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	939	913	26
FIOM	Aanbieden van gespecialiseerd maatschappelijk werk met betrekking tot zwangerschap, adoptie, seksueel geweld en hulp aan tienerouders	0	163	-163
Sociale prestatie en dagondersteuning	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke	6.900	6.811	89
Totaal doelstelling 2		7.839	7.887	-48
Doelstelling 3: Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening				

Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang	1.937	2.221	-284
Veilig thuis 18+	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	6.366	6.221	145
Voorkomen huiselijk geweld	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikadres, bij familie of via de informele netwerken.	2.100	2.043	57
Totaal doelstelling 3		10.403	10.485	-82
Totaal Passende ondersteuning en opvang		**18.629**	**18.759**	**-130**

Subsidiestaat Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad				
BIZ Woonboulevard	BIZ subsidie (Bedrijf Investering Zone)	145	145	0
Economic Board Utrecht (EBU)	Convenantbijdrage aan ROM Regio Utrecht BV	45	45	0
Ecosysteem startups en scale-ups meerjarig (deel A)	meerjarige subsidie voor activiteiten van incubators en frontoffice/ecosysteemmanagement (deel A)	345	262	83
Ecosysteem startups en scale-ups activiteiten (deel B)	subsidie voor programma's, activiteiten en evenementen met nadruk op groeiondernemers (deel B)	120	116	4
Evenementenfonds	Evenementenfonds	300	86	214
Ondernemersfonds Utrecht	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad	12.393	16.167	-3.774

Financiële ondersteuning bieden aan partijen die bijdragen aan vitale winkelgebieden	Ondersteuning verplaatsingen van kleinschalige ondernemers met retailfuncties	0	10	-10
Utrecht Science Park (USP)	Subsidie voor de ontwikkelinging van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50	50	0
Totaal doelstelling 1		13.398	16.881	-3.483
Doelstelling 3: Utrechters werken of participeren naar vermogen				
Deelname sport en cultuur	Stimuleren van sport- en cultuurdeelname door minderjarige kinderen	300	300	0
Persoonlijke ondersteuning bij werk (jobcoaching en interne werkbegeleiding)	Werkgevers kunnen subsidie ontvangen voor de begeleiding van een medewerker met een afstand tot de arbeidsmarkt door een jobcoach en/of werkbegeleider.	300	261	39
Wet Sociale werkvoorziening	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	17.753	22.022	-4.269
Werknemers-cheque	Omschrijving: Een vergoeding aan de werknemer voor eenmalige extra kosten die direct en specifiek te relateren zijn aan het krijgen van een werkplek	50	44	6
Overige voorzieningen voor werk (werkplekaanpassing, vervoersvoorziening, meeneembare voorziening en intermediaire activiteit)	Overige werkvoorzieningen: Voorzieningen die ervoor zorgen dat inwoners met een structurele functionele beperking (beter) kunnen deelnemen aan het arbeidsproces.	100	0	100
Levensgebeurtenissen	Ondersteuning met vrijwillige inzet ten behoeve van schuldhulpverlening	0	0	0
Inkomens en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	Ondernemen preventief voorzien van passende dienstverlening om de toekomstigbestendigheid van de onderneming te borgen	330	168	162
Werkgeverscheque	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	50	0	50
Totaal doelstelling 3		18.883	22.795	-3.912
Doelstelling 4: Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en zijn schulden(zorg) vrij				

Actieagenda Utrechters schuldenvrij	Zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en blijvend schulden(zorg)vrij zijn. We doen dit door er op tijd bij te zijn en hulp op maat te bieden.	150	193	-43
Huisvesting voedselbanken	Door het wekelijks verstrekken van voedsel aan de meest kwetsbare inwoners en/of hun huisdieren, kunnen kwetsbare inwoners rondkomen en meedoen	150	135	15
Loonkostensubsidie	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen	6.500	5.768	732
Totaal doelstelling 4		6.800	6.096	704
Totaal Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning		**39.081**	**45.772**	**-6.691**

Subsidiestaat Kansrijk opgroeien

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving				
Bibliotheek Utrecht	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden	18.182	18.201	-19
Nieuwkomersonderwijs VO		107	107	0
NPO-middelen		251	251	0
OPDC Utrecht		722	658	64
Solidariteitsfonds		75	0	75
Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA)		633	0	633
Vrij leesuur		30	0	30
Het stimuleren van deelname aan de voorschool		88	89	-1

Het stimuleren van deelname aan de vroegschool		300	300	0
Het bieden van passende ondersteuning		1.350	1.349	1
Stimuleren van (voor)lezen tot 2,5 jaar		13	0	13
Stimuleren van (voor)lezen in de voorschool en thuis 2,5- 4 jaar		103	66	37
Professionalisering en kennisdeling tussen de voorschool en de basisschool		9	8	1
Onderwijs ondersteunende activiteiten		131	62	69
Groenblauwe schoolpleinen basisscholen		435	100	335
Groenblauwe schoolpleinen basisscholen in gebieden met een lage SES score		315	0	315
Kinderopvang plus	Kinderopvang plus	1.000	1.000	0
Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	1.369	1.362	7
Verbindingsgroepen	Verbindingsgroepen	327	0	327
Waardering voor Vakmanschap	Waardering voor Vakmanschap	175	175	0
Cultuureducatie (onderwijs)	Kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school. De scholen stimuleren om planmatig hun onderwijs cultuureducatie vorm te geven.	2.119	2.310	-191
Uitvoering Voorschoolse Educatie	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	12.802	12.008	794
Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	Verlaging werkdruk leraren	414	456	-42

Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	588	655	-67
Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht	1.149	925	224
Overgang PO naar VO	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	235	222	13
Taalschool: taalonderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de voorziening de Taalschool waar nieuwkomers (leerlingen in het PO) de Nederlandse taal leren	640	635	5
Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1.661	2.177	-516
Utrecht Leert!	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1.033	1.235	-202
Versterken van taal	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vr	3.800	4.142	-342
Versterken van taal: Brede school Academie (BSA)	De subsidie is tijdelijk beschikbaar voor 2021 en 2022 met als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlin	0	16	-16
Honours Trajectum Utrecht HTU	De subsidie heeft als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod, Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlingen.	31	0	31

VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	335	329	6
VSV Regionaal	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	880	706	174
Totaal doelstelling 1		51.302	49.544	1.758
Doelstelling 3: Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig				
Ambulant jongerenwerk	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	4.588	4.680	-92
Informele zorg (Jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar		80	80	0
De Stem van Utrecht	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	109	0	109
Jongeren, relaties en seksualiteit	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving.	483	483	0
Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maats. prestaties	310	301	9
Kinder- en jongerenwerk MO	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	327	331	-4
Totaal doelstelling 3		5.897	5.875	22
Doelstelling 4: De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien				
Jeugdhulp	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	397	397	0

Buurtteams jeugd en gezin (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	0	822	-822
Totaal doelstelling 4		397	1.219	-822
Doelstelling 5: Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien				
Basiszorg daklozen Regio Utrecht	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	4.314	3.978	336
Versneld Vernieuwen & Kansrijke start	Tegengaan en/of verzachten van de negatieve sociale effecten van Corona en de coronamaatregelen op inwoners en het ondersteunen van hen die daardoor extra zorg en ondersteuning nodig hebben.	1.100	801	299
Totaal doelstelling 5		5.414	4.779	635
Doelstelling 6: Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is				
Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	Uitvoering van Veilig Thuis voor 18- (jeugd) en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	14.684	14.002	682
Totaal doelstelling 6		14.684	14.002	682
Totaal Kansrijk opgroeien		**77.694**	**75.419**	**2.275**

Subsidiestaat Levendige en gezonde stad

x €1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Verschil
Doelstelling 1: Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders				

Ondersteuning van nieuwkomers: activiteiten Plan Einstein, de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), maatschappelijke begeleiding van statushouders en ondersteuning van voormalig alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV).	Reguliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers)	13.500	13.957	-457
Totaal doelstelling 1		13.500	13.957	-457
Doelstelling 2: Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar				
Beheerde speeltuinen	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden	2.880	2.862	18
Een tegen Eenzaamheid		90	90	0
Maatschappelijke diensttijd Utrecht		413	413	0
Scoutingactiviteiten		262	239	23
Versterken Sociale Basis		227	226	1
Belangenbehartiging en Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	1.681	1.616	65
Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie: Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	654	668	-14
Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	2.341	2.288	53
Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	959	997	-38
Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren	920	970	-50

NT2 voor volwassenen	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	161	161	0
Sociaal makelaarschap	Sociaal makelaars zetten in op het versterken van sociale netwerken in de wijk, zodat deze krachtiger worden en waarmee ook de veerkracht van bewoners in de wijk vergroot wordt.	0	23	-23
Stimuleren vrijwilligerswerk	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen	214	183	31
Taal en digitale vaardigheden (jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	68	67	1
Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren, ondersteunen en organiseren van informele zorg inclusief mantelzorgondersteuning	6.744	6.550	194
Totaal doelstelling 2		17.614	17.353	261
Doelstelling 3: Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen				
Inclusie en Diversiteit		500	549	-49
Uitvoering wga-taken en aanvullende preventieve activiteiten		601	601	0
Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit	264	90	174
Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	70	0	70
Totaal doelstelling 3		1.435	1.240	195
Doelstelling 4: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke welzijnsaccommodaties				
Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	80	55	25
Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid.	1.070	1.176	-106

Totaal doelstelling 4		1.150	1.231	-81
Doelstelling 5: Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving				
Support aangepast sportaanbod	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	101	96	5
Support buurtsportcoach	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	79	132	-53
Support samenwerking	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	137	39	98
Support sportaanbieders	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	105	84	21
Grootschalige schoolsportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	60	46	14
Grootschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige sportevenementen	235	238	-3
Kleinschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	73	85	-12
Sport, bewegen en verenigingsondersteuning (topsport)	Ondersteunen van verenigingen, topsporters, topsporttalentenen vestiging talentcentra	0	30	-30
Sport, bewegen en verenigingsondersteuning	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders en grotere sportdeelname	0	68	-68
Talentenprogramma's sport	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	80	82	-2
Totaal doelstelling 5		870	900	-30
Doelstelling 6: Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen				
Basisvoorzieningen	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	437	367	70
Tuinen en parken	Volkstuinen	194	194	0
Totaal doelstelling 6		631	561	70

Doelstelling 7: Het percentage Utrechters met een goed ervaren gezondheid neemt toe				
Sekswerk: Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten (DUUP)		601	583	18
Sekswerk: Stedelijke hulp- en dienstverlening en begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten		956	925	31
Toeleiding naar (bemoei)zorg	Toeleiding naar (bemoei)zorg	195	195	0
Verslavingszorg	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	2.150	2.031	119
WMO collectieve GGZ preventie	Subsidie ten behoeve van een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in Utrecht	72	68	4
Gezond Leren op School	Schoolbesturen PO kunnen voor scholen met een schoolweging hoger dan 30 en voor speciaal onderwijs een subsidie aanvragen voor een gezond aanbod van gezonde lunch, beweegactiviteiten, ouderbetrokkenheid en voedseleducatie. Doelstelling is een gezonde	887	858	29
Verslavingspreventie basis	Bewustwording, motivering en gedragsverandering.	1.204	1.204	0
Verslavingspreventie Ongelijk investeren	Verslavingspreventie Ongelijk investeren	162	162	0
Preventie KOPP/KOV-kinderen	Preventie KOPP/KOV-kinderen	237	237	0
Totaal doelstelling 7		6.464	6.263	201
Doelstelling 8: Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen				
Culturele broedplaatsen stedelijke regio		115	78	37

Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen		434	264	170
Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen Attleeplantsoen 39		110	0	110
Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein		40	32	8
Nachtcultuur		90	88	2
Professionalisering organisaties		50	50	0
Stedelijk beheer cultureel vastgoed	Het beheren en verhuren van culturele werkruimtes en voorzieningen	447	447	0
Investeringsbijdrage Muziekstudio's	De realisatie van muziekstudio's in de gemeente Utrecht, die tegen een betaalbaar tarief kunnen worden gehuurd door muzikanten en/of geluidskunstenaars en/of producers	163	163	0
Productie en programmering	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	650	651	-1
Impulssubsidies cultuur	Het stimuleren van nieuwe, talentvolle makers en initiatieven die het culturele aanbod aanvullen	217	202	15
Cultuurnota 2-jarige regeling	Het stimuleren van startende culturele projecten.	749	767	-18
Cultuurnota 4-jarige regeling	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	47.294	47.361	-67
Projectsubsidies cultuur (ronde 1)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	222	222	0
Projectsubsidies cultuur (ronde 2)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	235	235	0
Projectsubsidies cultuur (ronde 3)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	218	161	57
Projectsubsidies cultuur (ronde 4)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	219	221	-2

Totaal doelstelling 8		51.253	50.942	311
Doelstelling 9: Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad				
Amateurkunsteducatie	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	915	915	0
Mediaplatform	Het beheren en uitvoeren van een stedelijke journalistiek mediaplatform	42	42	0
Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten - de Meern	De ontwikkeling van 3 jongerencultuurhuizen in Leidsche Rijn, Vleuten - de Meern	322	306	16
Impuls jongerencultuur	Het ondersteunen van initiatieven voor en door jongeren waarmee zij zich creatief kunnen ontwikkelen	465	450	15
Cultuurnota 4 jarige regeling participatie	Het stimuleren en faciliteren van een pluriform cultureel aanbod en ontwikkelruimte	3.926	3.926	0
Basissubsidie Amateurkunst	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	420	380	40
Cultuurnota 2021-2024 participatie	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	0	0	0
Cultuurparticipatie	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1.121	1.071	50
Combinatiefunctionarissen	Het aanstellen van cultuurcoaches die een brede doelgroep laten kennismaken met kunst en cultuur.	278	253	25
Totaal doelstelling 9		7.489	7.343	146
Totaal Levendig en gezonde stad		**100.406**	**99.790**	**616**

Subsidieverantwoording per programma per subsidie en ontvanger

Betrouwbare overheid

	x € 1.000
Betrouwbare overheid	**6.839**
Initiatievenfonds	**3.256**
178 Aardige Ontwerpers	4
allone productions	33
B.V. tot Exploitatie van de Utrechtsche Studentensocieteit	5
Bastiaan van Schip Fotografie en Keuken	14
Bewonersvereniging EsCaFi	1
Bewonersvereniging Hart voor Leidsche Rijn	9
Bewonersvereniging Het Kleine Wijk	1
Bewonersvereniging Nijenrode	2
Bij De Ruigenhoek	2
Blue Bar One B.V.	6
Buurtvereniging Hoogelanden	1
Buurtwerkkamer Coöperatie U.A.	25
Collegium Studiosorum Veritas	1
Coöperatie De Stadsjutters U.A.	3
Coöperatie Oog voor Warmte U.A.	38
Culture Cube	15
De Buurtkerk	9
Diaconie Protestantse Gemeente te Utrecht	6
DOK 030 B.V.	25
Economy Transformers	1
Eenmanszaak	17
Exploitatiemaatschappij De Binnenhof B.V.	15
Fruitbomenvereniging "De Bongerd"	1
Geluks B.V.	3
GROUNDED B.V.	10
Het Hof van Cartesius Coöperatie U.A.	11
Historische Vereniging Oud-Utrecht	5
Hoor de Haar	1
Huisartsenpraktijk De Dame B.V.	6
Huurdersbelangenvereniging Joke Smitplein	1
Huurdersvereniging Kersenboomgaard	2
IJsclub Siberia	70
Islamitische Stichting Nederland (Hollanda Diyanet Vakfi) Eyup Sultan Utrecht	5
Jeugd Stichting "Tamount" voor Cultuur en Integratie	4
Katholieke Bond van en voor Ouderen, Afdeling Leidsche Rijn	4
Kopersvereniging Zwarte Woud	1
LUNA Movement	16
Lunetten WilWel	12
M Producties	5
Marokkaanse Ouderraad Kanaleneiland (Mork)	10
My Motion	3
Nederlandse Gereformeerde Kerk Utrecht - RijnWaarde	10
Noble Goods Co.	5
Ondernemersvereniging "#ASW030"	10

Ondernemersvereniging Biltstraat	15
Ondernemersvereniging Shoppingcenter Overvecht	29
Ondernemersvereniging Winkelcentrum Lunetten	29
Oranje- en Wijkvereniging Oog in Al	12
Oranje Stichting "Wilhelmina"	33
Oranjevereniging "De Meern"	13
Parochie Licht van Christus	7
Parochie St. Martinus	6
Particulier	1.049
RevisionGreen	5
S.V. Overvecht DE Dreef	27
Shanty-Koor "Windstilte"	0
SOIA B.V.	7
Sportvereniging Faja Lobi KDS (Krachtig Door Samenwerking)	14
Sportvereniging Vechtzoom	1
Sterre & Stad	0
Sticht Gooise Wandelsport Bond	4
Stichting "The India Foundation"	4
Stichting 4 en 5 mei Leidsche Rijn	18
Stichting 4 mei Comité Utrecht	20
Stichting ANW	4
Stichting Archeologie en Bouwhistorie Utrecht	0
Stichting AxionContinu Groep	14
Stichting Beats of Hope Africa	5
Stichting Beheer Molenpark Utrecht	15
Stichting Beheergroep Klopvaart-Noord	2
Stichting Beheergroep Schimmelplein	17
Stichting Bewoners Overleg Lunetten	5
Stichting Binnenstadskrant	20
Stichting BlauwLicht	4
Stichting Body Mind Soul Lifestyle	3
Stichting Boerderij De Hoef	10
Stichting Buurtkrant De Noordwester	7
Stichting Buurtmakers Dichterswijk	2
Stichting Buurtpastoraat Utrecht	20
Stichting Buurttuin De Zandloper	1
Stichting Buurttuin Johanniterveld	3
Stichting Casa Latina	3
Stichting Centrummanagement Utrecht	51
Stichting Comité Julianapark	16
Stichting Cultureel Centrum De Regenboog Utrecht	7
Stichting Cultuur Utrecht West (SCUW)	15
Stichting Dag van het Wilhelminapark	9
Stichting De Buitenkamer	20
Stichting De Dame	40
Stichting De Hoogstraat Vriendenfonds	5
Stichting De Klanksteen	15
Stichting de Kracht van Zuilen	26
Stichting De Maliebaan	2
Stichting De Nieuwe Jutter	4
Stichting De Tuinen van Tolsteeg	4
Stichting De Vechtclub	8

Stichting De Votulastkrant	8
Stichting de Watergeus	2
Stichting de Zuidwester	22
Stichting Dharma	6
Stichting Dierenweide Abstede	4
Stichting Dierenweide De Kraal	9
Stichting Dierenweide De Meern	1
Stichting Dierenweide Vleuten	1
Stichting Dobberen & Slobberen	1
Stichting Droomboot	25
Stichting Duurzame Innovaties	15
Stichting Echt Overvecht	12
Stichting Ecologisch Groen Utrecht West	1
Stichting eet mee!	0
Stichting Emmaus Domstad	1
Stichting Fietsmaatjes Utrecht	30
Stichting Gezondheidsboost	2
Stichting Griftpark	9
Stichting Groen moet je Doen!	2
Stichting Hallo! Lunetten	20
Stichting het Utrechts Platform voor Levensbeschouwing en Religie	4
Stichting Het Wevehuis	1
Stichting Hope Givers Foundation	8
Stichting Huttendorp Hoograven	5
Stichting IBB Festival	10
Stichting Japanhof	19
Stichting Jeugdtheater Utrecht	3
Stichting Kerst in het Julianapark	8
Stichting Kindervakantie3daagse	3
Stichting Kindervakantieweek De Meern	10
Stichting Klapstoelconcerten	2
Stichting Koninginne Kinderen	5
Stichting Krachtwijken	43
Stichting Krommerijnpark	1
Stichting LimoenZ	3
Stichting Lombok Anders	16
Stichting Mijn wijk, jouw wijk	8
Stichting Milieugroep Zuilen	4
Stichting Milli Görüs Utrecht	3
Stichting Move - verzamel je kracht!	4
Stichting Museum van Zuilen	3
Stichting Natuurspeeltuin De Hoef	4
Stichting Nederlands Volksbuurtmuseum	3
Stichting Nieuw Rotsoord	2
Stichting Ontmoetingshuis Lunetten	6
Stichting Open Tuinendag Utrecht	3
Stichting Oubamoulla	1
Stichting Project 030	28
Stichting Queer Culture Foundation	4
Stichting Ruimte voor de Buurt Rivierenwijkzuid	15
Stichting Ruprecht-Orgel Tuindorpkerk Utrecht	2
Stichting Sahayta	11

Stichting Samen Zuilen	22
Stichting Schakelraad	6
Stichting Secu	10
Stichting Sint Maarten Utrecht	10
Stichting Speelbeesten	20
Stichting Speelotheek Hoograven.	15
Stichting Stad van Vrede	18
Stichting Stadsklooster Utrecht	35
Stichting Stadsontspanning Utrecht	2
Stichting Stadswijngaard Utrecht	3
Stichting Straatplezier Oudwijk-Noord	1
Stichting Strafrechtswinkel Utrecht	1
Stichting Taekrosa	5
Stichting Talent And Dreams	4
Stichting TrösT	10
Stichting UQCF	31
Stichting Utrecht Canal Pride	7
Stichting Utrecht Op Orde	10
Stichting Utrechtsch Studentenwelzijn	8
Stichting Utreg aan tafel	35
Stichting Vakantieontspanning Vleuten Haarzuilens	7
Stichting Vecht en IJssel	5
Stichting Verkeerstuin Utrecht	1
Stichting Verzamelkunst	29
Stichting Vlam	10
Stichting Vlinderhof	17
Stichting Voor je Buurt	10
Stichting Voorveldse Polder	2
Stichting Vrienden van de Joodse Gemeenschap Utrecht	24
Stichting vrienden van DE SCHAKEL	2
Stichting Vrienden van Flora's Hof	2
Stichting Vrienden van het Máximapark	50
Stichting Vrienden van het Ringpark Dichterswijk	6
Stichting Waterwinmarkt	14
Stichting Wereldlichtjesdag Leidsche Rijn|Utrecht	2
Stichting Werken voor Elkaar	10
Stichting Wij Samen Sterk	3
Stichting Wijkkrant Aanzet	15
Stichting Wijkkrant Tuindorp-Oost	2
Stichting Wijkkrant Wittevrouwen	4
Stichting Wolken Theater	2
Stichting Zorgwacht	1
Stichting Zuidbus	6
Touchee De Dansschool B.V.	2
Trapop	11
Unk Ontwerp	15
Utrechtse Sportvereniging "Hercules"	1
Utrechtse Studenten Schaatsvereniging "Softijs"	1
Utrechtse Vrijwillige Brigade Tot het Redden van Drenkelingen	19
Veiligheidsregio Utrecht	12
Vereniging Aktie Amelisweerd	10
Vereniging Bewoners Binnenstad Utrecht	8

Vereniging Centraal Wonen Klopvaart	1
Vereniging Kouwerplantsoen	3
Vereniging Landschapsbeheer Vleuten-De Meern	12
Vereniging Tuindorps Belang	5
Vereniging van amateurtuinders "Tuinenpark Ons Buiten"	7
Vereniging van Bewoners van Woningen Van de Woningstichting Tuindorp B.A.N.S.	1
Vereniging van Eigenaars van het gebouw Oldambt/Fivelingo te Utrecht	1
Vereniging van Surinaamse Ouderen "Moria"	6
Vereniging YMCA-Nederland	7
VindiQu B.V.	4
Vocal Group TimeLEZ	1
Werkgroep Pandhof Sinte Marie	3
Wijk- en Oranjevereniging "Hoogravens Belang"	17
Wijkcoöperatie Griftstroom U.A.	45
Wijkcoöperatie Kanaleneiland U.A.	5
Wijkcoöperatie Lunetten U.A.	16
Wijkplatform Overvecht	6
Wijkplatform Utrecht Noord-West	15
Winkeliersvereniging NOVA	47
Winkeliersvereniging Smaragdplein	28
Woongemeenschap Overhoop	3
Woongroep Terwijde	2
Xander Lenders artist & actors	2
Zuilense Tennis Club	2
Samen voor Overvecht	**3.298**
Bourdif Gym	20
DOK 030 B.V.	17
Fysiotherapie Peek	20
Ik Verbind	48
Particulier	1
S.V. Overvecht DE Dreef	47
Stichting 030 Office	200
Stichting Al Amal	201
Stichting Big Friends Utrecht	35
Stichting Buurtmaaltijden	25
Stichting Buurtteamorganisatie Sociaal Utrecht	23
stichting de Bibliotheek Utrecht	50
Stichting De Voedseltuin Overvecht	32
Stichting DOCK	400
Stichting Durf te dromen	75
Stichting FC Utrecht Foundation	70
Stichting Handjehelpen	99
Stichting Jongerenwerk Utrecht	601
Stichting Kind & Co Ludens	456
Stichting Maatschappelijk Vastgoed Overvecht	19
Stichting Move - verzamel je kracht!	27
Stichting On The Move Sportvrienden	20
Stichting Ondernemersloket Nieuw Overvecht	40
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	53
Stichting Overvecht Zuid voor het Katholiek Onderwijs	27
Stichting Power by Peers	221
Stichting Taal doet meer	290

Stichting TEC Utrecht	55
Stichting Tjamie Sports	25
Stichting Voedselbank Utrecht	20
Stichting Volte, voor Zorg, Welzijn & Ontwikkeling in Overvecht	15
Stichting WIJ 3.0	43
Stichting Zimihc	20
Strategische WijkAanpak B.V.	3
Volksfeesten	**285**
Stichting 4 mei Comité Utrecht	20
Stichting Bevrijdingsfestival Utrecht	115
Stichting Sint Maarten Utrecht	5
Stichting Stadsontspanning Utrecht	80
Utrechts Oranje Comite	65

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

	x € 1.000
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	**€ 482**
Doelgroepen	**20**
Woonvereniging Place2BU	20
Lesgeven in een grootstedelijke context	**378**
Stichting de Bibliotheek Utrecht	51
Stichting Hogeschool Utrecht	152
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	58
Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en Omstreken	37
Stichting Protestants Christelijk Hoger Beroepsonderwijs Utrecht	57
Universiteit Utrecht	23
Ruimtelijke plannen	**84**
Stichting Aorta	84

Klimaatvriendelijke stad

	x € 1.000
Klimaatvriendelijke stad	**4.361**
Energieadvies aan huis en trajectbegeleiding	**50**
Particulier	50
Energieloket zakelijk maatschappelijk vastgoed	**5**
Exploitatiemaatschappij Grand Hotel Karel V B.V.	3
Het Twaalfde Ambacht B.V.	2
Isolatie en onderhoud eengezinswoningen Overvecht	**78**
Particulier	78
Maatschappelijk Vastgoed	**29**
Sportvereniging Eminent Boys	11
Stichting Lister	1
Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en Omstreken	17
Samen verduurzamen	**15**
Particulier	15
Stimuleringslening kleine VvE's	**673**
VERENIGING VAN APPARTEMENTSEIGENAREN SAVORNIN LOHMANSTRAAT 11 en 11 bis	20
Vereniging van Eigenaars De Savornin Lohmanstraat 15/15bis	22
Vereniging van Eigenaars de Savornin Lohmanstraat 17/17bis te Utrecht	35
Vereniging van Eigenaars De Savornin Lohmanstraat 9/9bis te Utrecht	20
Vereniging van eigenaars Havikstraat voorheen 55-A	80
Vereniging van Eigenaars Nieuwlichtstraat 42, 44 en 46 te Utrecht	0
Vereniging van Eigenaars Nieuwlichtstraat 54, 56 en 58 te Utrecht	0
Vereniging van Eigenaars Nieuwlichtstraat 72, 74 en 76 te Utrecht	0
Vereniging van Eigenaars Nieuwlichtstraat 79, 81 en 83 te Utrecht	0
Vereniging van Eigenaars Queridostraat 1,1 bis, 1 bis A,3,3 bis te Utrecht	125
Vereniging van Eigenaars Stephensonstraat 3-3bis-3bis A, Utrecht	80

Vereniging van Eigenaars Twijnstraat 21, 21A, 21D, 21E, 21F, 21G, 21H en 23 te Utrecht	150
Vereniging van Eigenaars van de Galvanistraat 13 en 13 bis te Utrecht	26
Vereniging van Eigenaars Werkspoorplein 4/4bis, 6/6bis/6bis A te Utrecht	90
Vereniging van Eigenaars Wijnbesstraat 39, 41 en 43 te Utrecht	0
Vereniging van Eigenaren van Gebouw de Savornin Lohmanstraat 13/13bis te Utrecht	25
Subsidie woning isoleren grote vve in de wijken Overvecht, Noordwest, Zuid en Zuidwest	**9**
Vereniging van Eigenaren van het gebouw Celsiuslaan II Utrecht	9
Subsidie woning of kleine vve isoleren	**712**
Idus Properties B.V.	2
Ovidius \ Partner in vastgoed- en gebiedsontwikkeling B.V.	1
Particulier	701
Vereniging van Eigenaars Bouwstraat 74/74A/74B	1
Vereniging van Eigenaars Edisonstraat 32, 34, 36 en 38 te Utrecht	4
Vereniging van Eigenaars Royaards van den Hamkade 45/45bis te Utrecht	1
Vereniging van Eigenaars van de Hoendiepstraat 14 en 14 bis te Utrecht	3
Verduurzamingsmaatregelen MKB-ondernemingen	**52**
100% Real Greek	3
Bar Bet B.V.	8
Beautyfabrique	1
Eenmanszaak	5
Glas in Lood Atelier Domstad B.V.	5
Gys Utrecht B.V.	3
H Horeca	2
Jenbu	3
Kadotche	3
Kapsalon Van der Vlist V.O.F.	3
Kasvio B.V.	3
LaLotta Pizza Utrecht B.V.	3
Moestuin Maarschalkerweerd B.V.	1
Sinear B.V.	3
Slagerij Amin	4
Stichting Kinderopvang Oog in Al	5
Streethockeyvereniging "Utrecht Disaster"	1
The Bill Doctor B.V.	1
Voetbalvereniging De Meern	1
Woning isolatie voor specifieke grote vve's in Overvecht	**305**
Vereniging van Eigenaars Santiagodreef 8 tot en met 72 (even nummering) en Valparaisodreef 89 tot en met 153 (oneven nummering) te Utrecht	305
Duurzaamheidsleningen	**2.042**
Subsidie bij collectieve inkoopactie	**391**

Duurzame bereikbaarheid

Geen subsidie verleend in 2025

Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed

	x € 1.000
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	**10.716**
Aantrekkelijke uitstraling gevels	**4**
Grill-Bar Pasa Lokanta	4
Dierenweides	**44**
Stichting Dierenweide De Meern	5
Stichting Dierenweide Haarzuilens	6
Stichting Dierenweide Julianapark	20
Stichting Dierenweide Vleuten	7
Stichting Park Oog in Al	6
Exploitatie Domunder	**40**
Stichting DOMunder	40
Financiering monumenten door URF	**434**
Groenblauw Maatschappelijk vastgoed	**46**
Gemeente Utrecht	26
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	20
Groenblauwe daken	**287**
Administratiekantoor Van der Bruggen B.V.	1
Astare Tilburg B.V.	2
Fishbone B.V.	1
Fungi Factory	7
Het Hof van Cartesius Coöperatie U.A.	2
ITC HCO B.V.	42
Particulier	181
Topgroen B.V.	30
Vereniging van Eigenaars van het gebouw Parkwijk Zuid I	15
Voetbalvereniging De Meern	5
Zabouza Groep B.V.	1
Herstel kelders wervengebied	**5.290**
Bureau Vlaardingerbroek B.V.	11
Heritage C.V.	5
Holding Charlie Chiu B.V.	161
Instituut voor Publieke Waarden B.V.	220
J.S. Property B.V.	199
Particulier	4.289
Stichting Huisvesting van de Nieuwe Afdeling Utrecht der Societas Studiosorum Reformatorum	197
Tromp Move Mobility B.V.	167
Vlaming Decorateur-Restaurateur	40
Publieksbereik Erfgoed	**76**
Historische Vereniging Oud-Utrecht	5
Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens en Leidsche Rijn	5
Stichting Archeologie en Bouwhistorie Utrecht	29
Stichting Kerken Kijken Utrecht	30
Stichting Maatschappelijk Gebruik Kerkgebouwen	5

Stichting Menno van Coehoorn	1
Vereniging van Vrienden van het Groene Hart	1
Terugdringen van emissies door houtstook	**94**
Particulier	94
Utrecht groen en duurzaam	**4.401**
Stichting Utrecht Natuurlijk	4.401

Veilige stad

	x € 1.000
Veilige stad	**6.211**
Hulpverlening bij ongevallen en rampen	**234**
Het Nederlandse Rode Kruis	62
Stichting het Utrechts Platform voor Levensbeschouwing en Religie	1
Stichting Slachtofferhulp Nederland	142
Utrechtse Vrijwillige Brigade Tot het Redden van Drenkelingen	28
Jongerenwerk en veiligheid	**4.330**
Stichting Jongerenwerk Utrecht	4.330
Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	**1.559**
Stichting Halt	171
Stichting Jongerenwerk Utrecht	477
Stichting Lokalis	72
Stichting Samen Veilig Midden-Nederland	840
Politie Keurmerk Veilig Wonen	**88**
Particulier	88

Passende ondersteuning en opvang

	x € 1.000
Passende ondersteuning en opvang	**18.760**
Advies	**54**
Stichting U Centraal	54
Buurtbemiddeling en aanpak extreme woonoverlast	**913**
Stichting U Centraal	913
FIOM	**163**
Stichting Specifieke Jeugd Projecten	163
Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	**2.221**
Stichting Exodus Nederland	284
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg	1.937
Groepsgewijze activiteiten	**333**
Stichting U Centraal	333
Onafhankelijke clientondersteuning	**1**
Vereniging Rechtswinkel Utrecht	1
Sociale prestatie en dagondersteuning	**6.811**
Buurtwerkkamer Coöperatie U.A.	258
Herstel op Poten	29
Moestuin Maarschalkerweerd zorg en ondersteuning B.V.	26
Stichting "Zuilen/Ondiep GEZond"	66
Stichting Abrona	100
Stichting Al Amal	239
Stichting Attifa	159
Stichting Baantraject Care & Preventie	41
Stichting BlauwLicht	37
Stichting De Rijnhoven	64
Stichting De Tussenvoorziening	486
Stichting De Wilg	1.130
Stichting Divers Werkt	35
Stichting Herstelwerk	206
Stichting Impulzz	82
Stichting Interakt Contour Groep	380
Stichting Karma Zorg	145
Stichting King Arthur Groep	40
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg	377
Stichting Lister	87
Stichting Nieuw Rotsoord	67
Stichting Odensehuis Andante	153
Stichting Oog voor Utrecht	68
Stichting Power by Peers	92
Stichting Sociaal Cultureel Cafe Multatuli	95
Stichting Steun- en Informatiepunt GGz Midden Westelijk Utrecht	64
Stichting Stut Theater	70
Stichting Utrecht Natuurlijk	153
Stichting Vecht en IJssel	52
Stichting WIJ 3.0	1.845
Stichting Zorgtrecht	165
Veilig thuis 18+	**6.221**

Stichting Samen Veilig Midden-Nederland	6.221
Voorkomen huiselijk geweld	**2.043**
Stichting Arkin	31
Stichting Kwadraad	8
Stichting Landelijk Centrum Seksueel Geweld	1.220
Stichting Mendoo	17
Stichting Offlimits	19
Stichting Timon	12
Stichting Wegloophuis Utrecht	299
Universitair Medisch Centrum Utrecht	436

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

	x € 1.000
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	**45.772**
Actieagenda Utrechters schuldenvrij	**193**
Stichting Leergeld Utrecht	66
Stichting M&K	38
Stichting Single Supermom	19
Stichting Sleutelpersonen Utrecht	70
BIZ Woonboulevard	**145**
Vereniging BIZ Woonboulevard	145
Deelname sport en cultuur	**300**
Stichting Jeugdeducatiefonds	50
Stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur Utrecht	150
Stichting Leergeld Utrecht	100
Economic Board Utrecht	**45**
Stichting Economic Board Utrecht	45
Ecosysteem startups en scale-ups activiteiten (deel B)	**116**
No Nonsancy	36
Starters4Communities B.V.	40
Stichting Innofest	40
Ecosysteem startups en scale-ups meerjarig (deel A)	**262**
ROM Regio Utrecht B.V.	73
Stichting Dutch Game Garden	59
UtrechtInc C.V.	130
Evenementenfonds	**86**
Stichting Comité 30 juni/ 1 juli Utrecht	50
Stichting Utrecht Canal Pride	36
Financiële ondersteuning bieden aan partijen die bijdragen aan vitale winkelgebieden	**10**
Stichting On The Move Sportvrienden	10
Huisvesting voedselbanken	**135**
Stichting Dierenvoedselbank Utrecht	40
Stichting Voedselbank Utrecht	95
Inkomens- en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	**168**
Caching B.V.	5

Certa Advocaten B.V.	13
DDK B.V.	1
Flavourites Portal B.V.	1
GO Technologies B.V.	4
IMK Sherpa B.V.	14
Kade 28 B.V.	6
Over Rood	51
Solvid Ondernemen B.V.	1
Stevelink Bedrijfsadvies	12
Stichting Cultuur+Ondernemen	38
Stichting Power by Peers	18
The Bookie B.V.	4
Ondernemersfonds Utrecht	**16.167**
Stichting Ondernemersfonds Utrecht	16.167
Persoonlijke ondersteuning bij werk (jobcoaching en interne werkbegeleiding)	**261**
A-Mac B.V.	3
Asito B.V.	1
ASR Nederland N.V.	49
BikeFlip B.V.	25
Centrum Indicatiestelling Zorg	3
Eijkelboom B.V.	6
Eljakim Information Technology B.V.	2
Facilicom Buitengewoon B.V.	2
Fairy Tails VOF	2
GreentoGrow B.V.	14
IKEA B.V.	4
Leop B.V.	1
LIBAXIS B.V.	5
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	2
Motel Breukelen B.V.	3
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	5
Randstad RiseSmart B.V.	2
Rijkswaterstaat	4
Seats2Meet.com Utrecht B.V.	3
Sociale Verzekeringsbank	2
SPAR UNIsat B.V.	3
Stedin Groep Personeels B.V.	5
Stichting Kringloop Winkel Rataplan	9
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	9
Stichting VU	2
Tangelo Software B.V.	3
Teamwerk Participatiediensten B.V.	15
The Colour Kitchen Academy B.V.	3
Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen	2
Universiteit Utrecht	9

U-Stal Holding B.V.	45
Van Berkel Totaal Onderhoud B.V.	4
Van Jaarsveld Tuinen B.V.	5
Veiligheidsregio Utrecht	6
Vermaat Winkels/Restaurants Holding B.V.	5
Utrecht Science Park (USP)	**50**
Stichting Utrecht Science Park	50
Wet Sociale werkvoorziening	**22.022**
UW Holding B.V.	22.022
Loonkostensubsidie	**5.768**
Werknemers-cheque	**44**

Kansrijk opgroeien

	x € 1.000
Kansrijk opgroeien	**75.419**
Ambulant jongerenwerk	**4.680**
De Jonge Ontdekker B.V.	79
Gro-up Kinderopvang B.V.	67
Partou B.V.	50
Stichting Jongerenwerk Utrecht	3.958
Stichting Kind & Co Ludens	98
Vriendjes voor Altijd B.V.	429
Basiszorg daklozen regio Utrecht	**3.978**
Stichting Buurtteamorganisatie Sociaal Utrecht	3.110
Stichting De Tussenvoorziening	868
Bibliotheek Utrecht	**18.201**
Stichting de Bibliotheek Utrecht	18.201
Buurtteams jeugd en gezin	**822**
Stichting Buurtteamorganisatie Sociaal Utrecht	822
Cultuureducatie onderwijs	**2.310**
de Passie, stichting voor Evangelisch Bijbelgetrouw Onderwijs	33
De Vrije School Utrecht Coöperatief U.A.	22
De Willibrord Stichting voor rk, pc en interconfessioneel voortgezet onderwijs (rk/pc) voor Utrecht en omstreken	274
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	241
Schoolvereniging Agatha Snellen	6
Stichting Al Amana Scholen	24
Stichting Cultuur & School Utrecht	620
Stichting DKP Onderwijsgroep	8
Stichting HAPPY KIDS Education	3
Stichting Hindoe Onderwijs Nederland	5
Stichting LEV Scholengroep West-Nederland (LEV-WN)	7
Stichting Monton	14
Stichting Nederlands Instituut voor Katholieke Kerkmuziek	2
Stichting Noor	10
Stichting Onderwijs Koninklijke Auris Groep	15
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	293

Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en Omstreken	317
Stichting Overvecht Zuid voor het Katholiek Onderwijs	21
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	271
Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht	7
Stichting Wijs!	94
Stichting Yuverta	16
UTRECHTSE SCHOOLVERENIGING	7
Groenblauwe schoolpleinen	**100**
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	50
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	50
Het bieden van passende ondersteuning	**1.349**
BLOS Kinderopvang B.V.	8
Gro-up Kinderopvang B.V.	11
Stichting Kind & Co Ludens	1.331
Het stimuleren van deelname aan de voorschool	**89**
Gro-up Kinderopvang B.V.	12
Stichting Kind & Co Ludens	78
Het stimuleren van deelname aan de vroegschool	**300**
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	51
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	154
Stichting Overvecht Zuid voor het Katholiek Onderwijs	30
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	64
Informele zorg (Jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**80**
Stichting U Centraal	80
Jeugdhulp	**397**
Stichting Specifieke Jeugd Projecten	397
Jongeren, relaties en seksualiteit	**483**
Stichting Specifieke Jeugd Projecten	483
Kinder- en jongerenwerk MO	**331**
Stichting Cultuur 19	32
Stichting De Vrijstaat	11
Stichting Jongerenwerk Utrecht	227
Stichting Talent And Dreams	61
Kinderopvang plus	**1.000**
Vriendjes voor Altijd B.V.	1.000
Nieuwkomersonderwijs VO	**107**
Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en Omstreken	107
NPO-middelen	**251**
Stichting Cultuur & School Utrecht	151
Stichting DOCK	20
Stichting Kind & Co Ludens	80
Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	**456**
De Vrije School Utrecht Coöperatief U.A.	15
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	81
Schoolvereniging Agatha Snellen	5
Stichting Al Amana Scholen	5
Stichting Hindoe Onderwijs Nederland	5
Stichting LEV Scholengroep West-Nederland (LEV-WN)	2
Stichting Monton	10

Stichting Nederlands Instituut voor Katholieke Kerkmuziek	5
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	108
Stichting Overvecht Zuid voor het Katholiek Onderwijs	15
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	167
Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht	5
Stichting Wijs!	29
UTRECHTSE SCHOOLVERENIGING	5
Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	**655**
Stichting Kind & Co Ludens	55
Stichting Power by Peers	74
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	27
Vereniging Samenwerkingsverband Utrecht Primair Onderwijs	499
Onderwijs ondersteunende activiteiten	**62**
Stichting Move - verzamel je kracht!	37
Stichting Petje af Utrecht	25
Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	**925**
De Willibrord Stichting voor rk, pc en interconfessioneel voortgezet onderwijs (rk/pc) voor Utrecht en omstreken	336
Stichting Jeugdeducatiefonds	60
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	148
Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en Omstreken	243
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	138
OPDC Utrecht	**658**
Vereniging Samenwerkingsverband Utrecht/Stichtse Vecht VO	658
Overgang PO naar VO	**222**
Vereniging Samenwerkingsverband Utrecht/Stichtse Vecht VO	222
Professionalisering en kennisdeling tussen de voorschool en de basisschool	**8**
BLOS Kinderopvang B.V.	4
Stichting Kind & Co Ludens	5
Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	**301**
Stichting Al Amal	122
Stichting De Wilg	180
Stimuleren van (voor)lezen in de voorschool en thuis 2,5- 4 jaar	**66**
Gro-up Kinderopvang B.V.	15
Stichting Kind & Co Ludens	51
Taalschool: taal onderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	**635**
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	635
Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	**2.177**
Stichting de Bibliotheek Utrecht	380
Stichting IMC Weekendschool	25
Stichting Move - verzamel je kracht!	18
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	1.736
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	18
Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	**1.362**
De Willibrord Stichting voor rk, pc en interconfessioneel voortgezet onderwijs (rk/pc) voor Utrecht en omstreken	680
Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en Omstreken	566
Stichting Yuverta	116
Uitvoering Voorschoolse Educatie	**12.008**
BLOS Kinderopvang B.V.	436

Gro-up Kinderopvang B.V.	1.281
Stichting Kind & Co Ludens	10.119
Stichting Taal doet meer	172
Utrecht Leert!	**1.235**
De Willibrord Stichting voor rk, pc en interconfessioneel voortgezet onderwijs (rk/pc) voor Utrecht en omstreken	208
Stichting Grafisch Lyceum Utrecht	32
Stichting Interconfessioneel Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie regio Utrecht	55
Stichting Nimeto	31
Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en Omstreken	786
STICHTING ROC MIDDEN NEDERLAND	122
Veilig thuis Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	**14.002**
Stichting Samen Veilig Midden-Nederland	14.002
Versneld Vernieuwen & Kansrijke start	**801**
Stichting BlauwLicht	26
Stichting Buurtkamer De Klop	54
Stichting Buurtsport	8
Stichting Centrum voor Levensvragen Midden-Nederland	8
Stichting Danspaleis	45
stichting de Bibliotheek Utrecht	176
Stichting Interconfessioneel Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie regio Utrecht	47
Stichting Jongerenwerk Utrecht	25
Stichting Lokalis	191
Stichting Specifieke Jeugd Projecten	53
Stichting Taal doet meer	111
Stichting U Centraal	57
Versterken van taal	**4.142**
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	969
Stichting Al Amana Scholen	210
stichting de Bibliotheek Utrecht	130
Stichting Hindoe Onderwijs Nederland	29
Stichting Leergeld Utrecht	145
Stichting Noor	118
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	1.142
Stichting Overvecht Zuid voor het Katholiek Onderwijs	115
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	1.218
Stichting Taal doet meer	67
Versterken van taal: Brede school Academie (BSA)	**16**
De Willibrord Stichting voor rk, pc en interconfessioneel voortgezet onderwijs (rk/pc) voor Utrecht en omstreken	16
VSV Regionaal	**706**
Gemeente Nieuwegein	76
Gemeente Woerden	64
Gemeente Zeist	82
STICHTING ROC MIDDEN NEDERLAND	484
VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	**329**
Jinc	123
Vereniging Samenwerkingsverband Utrecht/Stichtse Vecht VO	206
Waardering voor vakmanschap	**175**
STICHTING ROC MIDDEN NEDERLAND	175

Levendige en gezonde stad

	x € 1.000
Levendige en gezonde stad	**99.790**
Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	**55**
Stichting DOCK	50
Stichting Pijlerraad	3
Stichting Schakelraad	3
Amateurkunsteducatie	**915**
Stichting Danscentrum Utrecht	124
Stichting DC1 II High	111
Stichting De Dirigentenwerkplaats Utrecht	31
Stichting Kunstkasteel Zuilen	86
Stichting Kunstzinnige Vorming Vleuten-De Meern	44
Stichting Muziek Voor Ieder Kind	130
Stichting Muziq	27
Stichting Theaterschool Utrecht	328
Stichting Vocal Arts Academy	34
Basissubsidie Amateurkunst	**380**
A-Capella-Koor "Close Focus"	3
Ad Hoc Orkest	3
A-Do-Re	2
Bianca Pakt Uit	3
Big Band Utrecht	3
Bird Pack	3
Bon Ton	3
Cantate Zus & Zo	2
Coqu	3
Dat Geloof Ik Niet!	3
De Fanfare	3
De Steegzangers	1
Decibelle	3
DomTiDom	3
DynamiQ Voices	3
Estrivo	3
Folkloristische Dansgroep "Dospovo"	2
Furore	3
Gemengd koor Nootabene	3
Gemengde Zangvereniging "Stem Des Volks" Utrecht	2
Gospelkoor Rejoice	3
Hartkoor Utrecht	3
Jazzalike Bigband	2
Kamerkoor 4 Bij 4	3
Kamerkoor Amor Vincit	3
Kamerkoor Lamusa	2
Kamerkoor Sforzato	3
Kamerkoor Sjanton	3
Kamerorkest Trajectum	3
Koninklijke Oratorium Vereniging Utrecht	1
Koor Windkracht 8	2

Leeuwenhart	3
Legendary Music Stichting	3
Leidsche Rijn Koor	3
Muziekvereniging "De Bazuin"	7
Par Ti Tuur	3
Pica Bella	3
Popkoor Koffer	2
Popkoor Utrecht	6
Popkoor Zuilen	3
Quasi Niënte	3
Saudade	3
Schola Davidica Utrecht	3
Smartlappenkoor Hopeloos	3
Smartlappentheaterkoor "Nooit Meer Eenzaam"	3
Soulkoor The Brand New Bags	3
Stadhuiskoor Utrecht	2
Stichting Braziliaans Koor Zumba!	2
Stichting Cantaremos	3
Stichting Cantiago	2
Stichting Collegium Musicum Traiectum	2
Stichting Concerto Cherise	3
Stichting d'Allure	2
Stichting Domstad Jeugdorkest	9
Stichting Ensemble Illustre	3
Stichting HADES	3
Stichting Iedereen muziek	2
Stichting Kamerkoor JIP	3
Stichting Kamerkoor NEXT	3
Stichting Kamerorkest Pulcinella	1
Stichting Klein Operakoor Wilhelminapark	3
Stichting Koor Kwaya	3
Stichting Koördinerend Orgaan Studentenmuziekgezelschappen Utrecht	27
Stichting LEF Utrecht	3
Stichting Monteverdi Kamerkoor Utrecht	3
Stichting Musical Theater Lab	3
Stichting Orkest van Utrecht	3
Stichting Podium projecten	6
Stichting Projectkoor La Rosa	2
Stichting Springtide	2
Stichting The Bees	3
Stichting Theatergroep 7volt	3
Stichting Theatergroep Roerend Goed	2
Stichting Toneelgroep De Python	3
Stichting Utrechts Operakoor	3
Stichting Utrechtse Muziekacademie	3
Stichting Vinger in Je Oor	3
Stichting vocaal ensemble Pangaea	2
Stichting Young Jazz Society Utrecht	3
Stichting Zest	3
Stichting Zingen is Leuk Toch	3

Studance	2
Studenten Toneelvereniging STUK	7
Studio Voices	3
't Akkoord	2
't Verzetje	3
The Lipsticks	3
Theatergroep SNEU	3
Theatergroep Zonder Helden	2
Toonkunstkoor Utrecht	3
Trajecti Voces	3
Uteregs Koor "Laat maar waaien"	3
Utrecht Vocals	3
Utrechts Kamerkoor "Viva la Musica"	3
Utrechts Vocaal Ensemble	3
Utrechtse Christelijke Muziekvereniging De Bazuin	9
Venus Vocaal Ensemble Utrechtse Studenten	3
Verenigd Utrechts Symfonie Orkest	1
VERENIGING HET UTRECHTS JAZZ ORKEST	3
Vereniging Intra Mintra	3
Vereniging Kamerkoor Decamerone	3
Vereniging Koor Espressivo	3
Vereniging OCTO+	3
Vereniging OTIA	3
Vereniging Paleiskoor	3
Vereniging Songs & Strings Band	3
Vereniging van Amateur Beeldende Kunstenaars "Artivaria"	6
Vereniging Waar het asfalt ophoudt	3
Vocal group AURORA	3
Vocal Group Utrecht	2
Volksdansgroep Tarantella	1
Vrouwenkoor Malaika	2
Wereldmuziekkoor Sophie's Voice	3
Wijkorkest de Noord-Ooster	3
Wim Egz Ensemble	3
Zangria	3
Zangschool Utrecht	6
Zangvereniging Het Sterrenkoor	3
Zhena Koor	3
Zoroaster	3
Zwingin	3
Basisvoorzieningen	**367**
Ladyfit	63
Sports & Businesscampus "De Vechtsebanen" Exploitatie B.V.	241
Stichting Circus Diedom	30
Stichting Skatepark Utrecht	33
Beheerde speeltuinen	**2.862**
Stichting Buurttuin De Zandloper	140
Stichting Cultuurmakers Collectief	139
Stichting De Speelboom	94
Stichting de Watergeus	145

Stichting DOCK	968
Stichting Natuurspeeltuin De Hoef	164
Stichting Speelruimte Noordse Park	223
Stichting Speeltuin Champignon Lunetten	47
Stichting Sportspeeltuin Abstede	144
Stichting Union Breed	286
Stichting Utrecht Natuurlijk	330
Stichting Wijkspeeltuin De Boog	98
Vereniging Dwarsverband	83
Belangenbehartiging en informatievoorziening	**1.616**
Exploitatiemaatschappij De Binnenhof B.V.	40
Stichting Cultuurmakers Collectief	40
stichting de Bibliotheek Utrecht	40
Stichting De Omslag	144
Stichting De Wilg	60
Stichting Droomboot	15
Stichting GOUD	344
Stichting Herstelwerk	47
Stichting Het Filiaal theatermakers	9
Stichting Kasteel de Haar	40
Stichting Nederlands Film Festival	15
Stichting PK	161
Stichting Stedelijk Overleg Lichamelijk Gehandicapten Utrecht	325
Stichting TivoliVredenburg	14
Stichting U op leeftijd	284
Walhalla in De Meern B.V.	38
Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**668**
Stichting Al Amal	296
Stichting Buurtpastoraat Utrecht	103
Stichting Migrant Organisation for West Africans' Developement	25
Stichting Steun- en Informatiepunt GGz Midden Westelijk Utrecht	244
Buurtsportcoach	**132**
Stichting De Tussenvoorziening	20
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg	20
Stichting On The Move Sportvrienden	92
Combinatiefunctionarissen	**253**
Stichting Cultuur 19	33
Stichting De Vechtclub	21
Stichting De Vrijstaat	33
Stichting Het Filiaal theatermakers	16
Stichting Het Wilde Westen	33
Stichting NUT (Nieuw Utrechts Toneel)	25
Stichting Operamakers	28
Stichting Zimihc	65
Culturele broedplaatsen stedelijke regio	**78**
De Beelddenkers	8
Eenmanszaak	5
INDYVIDEO B.V.	5
Stichting FAAM	4
Stichting Jori Hermsen Producties	25

Stichting Kruisbestuiving	25
Stichting Leegstand Oplossers Utrecht	6
Cultuurnota 2-jarige regeling	**767**
Stichting CPRT	65
Stichting Creative Coding Utrecht	60
Stichting Dutch Harp Festival	47
Stichting FAAM	52
Stichting Frisse Oren	65
Stichting IMPAKT	62
Stichting iona&rineke	65
Stichting Jeugdtheater Utrecht	63
Stichting Kloof	65
Stichting Matrose	60
Stichting PAKS (Performing Arts Kika Sprangers) Music	36
Stichting Shifft	65
Stichting VUUUR	62
Cultuurnota 4-jarige regeling	**47.361**
Genootschap Kunstliefde	177
Stichting Appeltaartconcerten	41
Stichting CaféTheaterFestival	159
Stichting Casco	129
Stichting Catching Cultures Orchestra	118
Stichting Centraal Museum	9.406
Stichting Common Frames	93
Stichting Cultuur 19	726
Stichting de Bühne	21
Stichting De Dansers	154
Stichting De Helling Utrecht	587
Stichting de Nederlandse Bachvereniging	72
Stichting De Nijverheid	195
Stichting DIEHELEDING	62
Stichting DOX	371
Stichting eenvijfvijf	124
Stichting EKKO	662
Stichting EX	71
Stichting Filmtheater 't Hoogt	309
Stichting Fotodok	206
Stichting Free-DOM	94
Stichting Gaudeamus Muziekweek	340
Stichting Het Filiaal theatermakers	599
Stichting Het Literatuurhuis	371
Stichting Holland Baroque	80
Stichting Illusionary Rockaz Company	163
Stichting Internationaal Kamermuziekfestival Utrecht	72
Stichting Ism & Heit	98
Stichting Kaboom Animation Festival	129
Stichting Le Guess Who?	360
Stichting Meneer Monster	103
Stichting Mobile Arts	77
Stichting Mooie Woorden Utrecht	154

STICHTING MUSEUM STERRENWACHT SONNENBORGH	161
Stichting Nationaal Jeugdfanfareorkest	26
Stichting Nationaal Museum van Speelklok tot Pierement	1.173
Stichting Nederlands Kamerkoor	248
Stichting Nederlands Volksbuurtmuseum	216
Stichting Nederlandse Vioolconcoursen	31
Stichting NUT (Nieuw Utrechts Toneel)	268
Stichting Operamakers	288
Stichting Organisatie Oude Muziek	566
Stichting Pynarello	93
Stichting Raum	1.600
Stichting Room with a view	170
Stichting SETUP	108
Stichting Sharing Arts Society	270
Stichting Sounds Like Touch	130
Stichting Spring	587
Stichting Stadsschouwburg Utrecht	8.043
Stichting Studio Figur	151
Stichting Stuim	144
Stichting Stut Theater	401
Stichting Theater Kikker	1.993
Stichting Theater Utrecht	668
Stichting Theatergroep Aluin	298
Stichting TivoliVredenburg	13.020
Stichting UICF	62
Stichting Utrechts Requiem	83
Stichting What You See Festival	170
Stichting Wishful Singing	72
Cultuurnota 4-jarige regeling participatie	**3.926**
Harmonie Orkest Vleuten	88
Stichting BOKS Jongerencultuurhuis	693
Stichting Collective Nouns	92
Stichting De Vrijstaat	422
Stichting Het Wilde Westen	316
Stichting MuziekRoute	128
Stichting New Dutch Connections	180
Stichting Possibilize	51
Stichting Ruis	221
Stichting Zimihc	1.693
Zuilens Fanfare Corps	40
Cultuurparticipatie	**1.071**
Omroep Utrecht Stichting	622
Stichting Cultuur & School Utrecht	313
Stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur Utrecht	102
Stichting Kunst- en CultuurKanaal30	34
Een tegen eenzaamheid	**90**
Stichting Handjehelpen	90
Gezond leren op School	**858**
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	209
Stichting Al Amana Scholen	278

Stichting DKP Onderwijsgroep	30
Stichting Hindoe Onderwijs Nederland	59
Stichting Kentalis Onderwijs	5
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	152
Stichting Overvecht Zuid voor het Katholiek Onderwijs	36
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht	89
Grootschalige schoolsportevenementen	**46**
DUO Cursussen B.V.	25
Hellas Utrecht	22
Grootschalige sportevenementen	**238**
Central Events B.V.	30
Golazo Utrecht B.V.	30
Nederlandse Basketball Bond	30
SportworX International B.V.	60
SportworX Nederland B.V.	30
Stichting UtrechTrent	30
Utrechtse Krachtsport Vereniging "De Halter", (U.K.V. "De Halter")	28
Impuls Jongerencultuur	**450**
Stichting BAK, basis voor actuele kunst	55
Stichting BOKS Jongerencultuurhuis	99
STICHTING BRANDSTOF	63
Stichting Cultuur 19	88
Stichting Drum Works Nederland	45
Stichting Nederlands Kamerkoor	30
Stichting New Dutch Connections	50
Stichting Theaterschool Utrecht	20
Impulssubsidie cultuur	**202**
Aristarkh	3
Azul	3
Community Overvloed	3
de kleine letter	3
Dream Audio	3
Eenmanszaak	62
EXAR	3
Fateme Muziek Academie	2
Groene Jongen Producties	3
KAVS Kees Audio Visual Solutions	3
L. Woord	3
Landelijke Organisatie Studenten Theaterverenigingen	2
LÖNA	3
M. Sentenie	2
Marie S. Music & Arts	3
Megnify	3
Mlem Records	3
Nieuwenhuis Theaterproducties	3
Nonchelange	3
Particulier	28
Pimbadrums	3
PLAY Community Stichting	2
Red Oak Troubadours	2

Redbird Bookings	3
SamWise Consultancy & Music	3
Sashay Productions	3
Stichting Betbird	2
Stichting Camerata Utricia	3
Stichting Cultural Fusion Foundation Utrecht	3
Stichting De Maliebaan	3
Stichting De Wintertuin	2
Stichting Federatie Asha	2
Stichting Hard Hoofd	2
Stichting Horens	3
Stichting Konst	3
Stichting Mallet Collective	3
Stichting MAMM	3
Stichting Nachtmotten	3
Stichting Nieuw Water	2
Stichting Publicaties Oud Utrecht	2
Stichting Sounds for freedom	3
Stichting Studio Camera	3
Stijn Koks B.V.	3
Stryder Music	2
TRJ Productions	3
TV Illustration & More	1
Two Four Five	3
VB Music	3
YUNGUO	3
Inclusie en Diversiteit	**549**
COC Midden-Nederland	46
DynamiQ Voices	2
Particulier	78
Stichting 7th Gen Creatives	39
Stichting CMC	50
Stichting Colored Qollective	75
Stichting Comité 30 juni/ 1 juli Utrecht	71
stichting de Bibliotheek Utrecht	25
Stichting New Dutch Connections	49
Stichting NNID, Nederlandse organisatie voor seksediversiteit	75
Stichting Utrecht Canal Pride	24
Stichting Wild Gebroed Producties	15
Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen	**264**
Coöperatie Space Utrecht U.A.	53
Stichting Deplaatsmaker	130
Stichting UP Utrecht	81
Investeringsbijdrage Muziekstudio's	**163**
E.A. Pianist	6
Eenmanszaak	34
Musical Endeavors	17
Pimbadrums	3
Pitto	17
Ronko	21

Score Music Productions	25
Stichting On The Move Sportvrienden	23
TvZ Music	17
Jongeren cultuurhuis Leidsche Rijn – Vleuten de Meern	**306**
Stichting BOKS Jongerencultuurhuis	92
Stichting Cultuur 19	107
Stichting De Vrijstaat	107
Kleinschalige sportevenementen	**85**
165Beats B.V.	5
Casca Dura Capoeira Company	1
Central Events B.V.	5
FLGZ. B.V.	5
Golazo Utrecht B.V.	5
Hockeyclub Rijnvliet	1
Hockeyclub UNO	2
Koninklijke Nederlandsche Studenten Roeibond	4
M Producties	5
Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging	5
Omnivereniging Zwaluwen Utrecht 1911	1
Roundnet Club Utrecht Around U	1
Sportvereniging Kampong Hockey	1
Stichting Cycling 4 Climate	5
Stichting Endurance Sports	5
Stichting Freestyle Voetbal Nederland	5
STICHTING LEIDSCHERIJNSPORTIEF	5
Stichting Marloes Vos Foundation	1
Stichting Paraklimmen Nederland	1
Stichting Singel Swim Utrecht	5
Stichting Studenten Faciliteiten	2
Stichting Triathlon Utrecht	6
Stichting Utrecht Survivalrun	2
Stichting Wielerplatform Utrecht	0
Studententurnvereniging U-turn	1
Utrecht Atletiek	4
Utrechtse Sportvereniging "Hercules"	5
Utrechtse Wieler Vereniging "Het Stadion"	1
Laaggeletterdheid - taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**2.288**
Geluks B.V.	118
Stichting de Bibliotheek Utrecht	237
Stichting Gilde Utrecht	95
Stichting Prago (Praktisch Gericht Onderwijs)	233
Stichting Taal doet meer	680
Stichting U Centraal	50
Stichting WIJ 3.0	874
Maatschappelijke dienstijd Utrecht	**413**
Starters4Communities B.V.	413
Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein	**32**
Stichting Leegstand Oplossers Utrecht	32
Mediaplatform	**42**

Stichting Journallab	42
Nachtcultuur	**88**
E.V.A.	1
GP Art	1
Lagos In NL	13
Particulier	19
Resonant Events	3
Rhythm Event VOF	1
Stichting CaféTheaterFestival	3
Stichting Drop! Collective	15
Stichting PANN50	1
Stichting Possibilize	1
Stichting PYPS Events	1
Stichting Stranded FM	15
Stichting Zenith Utrecht	15
Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	**997**
Stichting U Centraal	997
Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	**970**
Stichting Vrijwilligerscentrale Utrecht	970
NT2 voor volwassenen	**161**
Stichting Volksuniversiteit Utrecht	161
Ondersteuning van nieuwkomers: activiteiten Plan Einstein, de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), maatschappelijke begeleiding van statushouders en ondersteuning van voormalig alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV).	**13.957**
Marcelliens Good Company	79
Stichting "Elim"	43
Stichting Agnes van Leeuwenberch	355
Stichting Barka	435
Stichting Buddy to Buddy Utrecht	60
Stichting Buurtmaaltijden	25
Stichting Buurtteamorganisatie Sociaal Utrecht	184
Stichting Collective Nouns	461
Stichting De Buitenkamer	49
Stichting De Tussenvoorziening	2.333
Stichting eet mee!	44
Stichting Het Wilde Westen	198
Stichting Hogeschool Utrecht	70
Stichting Internationale Vredesbrigades Nederland	76
Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg	774
Stichting New Dutch Connections	200
Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht	984
Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht Seguro	6
Stichting Seguro	295
Stichting Serve the City Utrecht	33
Stichting Social Impact Factory	28
Stichting Stad van Vrede	62
Stichting STIL Utrecht	725
Stichting Stut Theater	70
Stichting Swimpact	20

Stichting U on Board	41
Stichting Ubuntuhuis	54
Stichting Villa Vrede	72
Stichting Vital'nya	119
Stichting VluchtelingenWerk Nederland	4.188
Stichting VluchtelingKansen	153
Stichting Volksuniversiteit Utrecht	160
Stichting Welkom in Utrecht	1.193
Studio A.R.T.	370
Productie en programmering	**651**
Stichting BAK, basis voor actuele kunst	43
Stichting Centraal Museum	80
Stichting CPRT	8
Stichting Deplaatsmaker	61
Stichting EKKO	94
Stichting Het Huis	40
Stichting Holland Opera	10
Stichting Nederlands Film Festival	58
Stichting Residenties	8
Stichting Sharing Arts Society	90
Stichting Storm	25
Stichting Theater Kikker	125
Stichting Werftheater Activiteiten	8
Professionalisering organisaties	**50**
Stichting Museum van Zuilen	33
Stichting Utrechtse Klokkenspel Vrienden	9
Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk	9
Projectregeling ronde 1	**222**
Dimozi	14
LE:EN Restaurant B.V.	12
Magic de stichting	20
Stichting Bevordering Utrechtse Improvisatie	20
Stichting Compagnie Red Yellow & Blue	20
Stichting Dear T,	20
Stichting Kamerorkest Pulcinella	2
Stichting Klaterklanken	20
Stichting Klein Operakoor Wilhelminapark	5
Stichting Kunstpubliek	5
Stichting Liszt Concours.	20
Stichting LIZ Utrecht Musical Ensemble	8
Stichting Pride Photo Award	15
Stichting Synthese	20
Stichting Theater Oester	2
Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk	20
Projectregeling ronde 2	**235**
Eenmanszaak	31
Magic de stichting	9
Rats and Daggers	5
Sites of Memory Stichting	13
Stichting Afro Vibes	14

Stichting BAK, basis voor actuele kunst	20
Stichting CineMusica	10
Stichting DAS LEMNISCAAT	8
Stichting De Rode Eenhoorn	20
Stichting ElkAgar	20
Stichting Flamenco Biënnale	10
Stichting Jonge Klei	18
Stichting Rumah-Afra	13
Stichting Speelbeesten	13
Stichting Steunfonds Instandhouding Utrechtse Monumentale Orgels	3
Stichting Utracks	5
Studio Biarritz B.V.	20
Studio Nieke Koek	5
Projectregeling ronde 3	**161**
Aiman Hassani B.V.	18
Aziz en Aziz	10
Blue Wine Multimedia	9
Eenmanszaak	14
Hangplek voor Ouderen	2
Sashay Productions	8
Sound Noodles	19
Stichting Birds of Paradise	20
Stichting Compagnie Barrevoet	5
Stichting De Sterremolen	8
Stichting Kunstpubliek	5
Stichting Prinses Christina Concours	10
Stichting Reykur	7
Stichting Stadsklooster Utrecht	5
Stichting Studio Camera	20
VOISZ Vocal Projects	2
Projectregeling ronde 4	**221**
De Biograaf	10
Eenmanszaak	25
Griekse Theaterclub Stichting	20
No Slackin	6
Stichting Collectief Het Paradijs	10
Stichting Culture Unlimited	10
Stichting De Gestampte Meisjes	9
Stichting Freaky Dancing	20
Stichting Innovation:Lab	20
STICHTING MUSA	2
Stichting Nederlands Studenten Jazz Orkest	4
Stichting Non Creators Company	6
Stichting Resonance	20
Stichting Senioren Met Anderen Actief in Kunst	20
Stichting SERIOOS	10
Stichting Theater Oester	4
Stichting Theatergroep PlayBack	13
Stichting Zenith Utrecht	12
Utrechtse Christelijke Muziekvereniging De Bazuin	2

Scoutingactiviteiten	**239**
Stichting Scouting Utrecht	239
Sekswerk: Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten (DUUP)	**583**
Stichting De Tussenvoorziening	583
Sekswerk: Stedelijke hulp- en dienstverlening en begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten	**925**
Stichting De Tussenvoorziening	925
Sociaal makelaarschap	**23**
Stichting Nieuw Rotsoord	23
Sport bewegen en verenigingsondersteuning	**68**
Stichting Samen voor Ouderen met een Migratieachtergrond in Nederland	68
Sport bewegen en verenigingsondersteuning - topsport	**30**
Stichting Facilitair Bedrijf SV Kampong	30
Stedelijk beheer cultureel vastgoed	**447**
Stichting Deplaatsmaker	447
Stimuleren vrijwilligerswerk	**183**
Stichting de Utrechtse Uitdaging	33
Stichting U Centraal	150
Support aangepaste sportaanbod	**96**
Bart Schaafsma B.V.	4
Beatz DanceStudio	4
Centrum voor fysiotherapie Colli	2
Culturele Sportstichting	4
Eenmanszaak	4
Harttrimgroep Militair Hospitaal "Dr. A. Mathijsen"	3
Hellas Utrecht	2
Mixed Hockey Club Fletiomare	3
Schaats en Inline-skate Vereniging Zeist	1
Scorpions Wheelchair Rugby Club Utrecht	4
Skipiste Nieuwegein B.V.	4
Spel-Ontspanning-Beweging'87	3
Sportclub Antilope	4
Sportvereniging "Door Vriendschap Sterk Utrecht"	4
Sportvereniging Kampong Hockey	7
Stichting "Lucht door Water"	3
Stichting De Hoogstraat Revalidatie	11
Stichting De Wilg	4
Stichting Eye-opener Foundation	4
Stichting Spelen is Leren	4
Stichting Sportbroeders	1
Tafeltennisvereniging Sport Vereniging Eendracht	1
Thiro Training B.V.	4
Utrechtse Sportstichting Samen Verder	4
Utrechtse Sportvereniging "Hercules"	4
Utrechtse Wieler Vereniging "Het Stadion"	3
Vereniging van Schoonrijders sport en cultuur	2
Vereniging voor aangepast zwemmen "Mobie Duck"	4
Zwemvereniging Utrecht	4
Support samenwerking	**39**

Ladyfit	25
Stichting Swimpact	15
Support sportaanbieders	**84**
Acrobatiekvereniging Op de Kop	1
Algemene Utrechtse Studenten Roeivereniging " Orca"	1
American Footballclub Utrecht Dominators	1
Arktika	1
Basketball Academy Utrecht	1
Beatz DanceStudio	1
BootcampUtrecht.nl B.V.	1
Break4U	1
Bridge Club '80	1
Chachi Sports	1
Christelijke Omni Vereniging Door Edel Spel Tot Ontwikkeling (D.E.S.T.O.)	1
Curling Club Utrecht	1
Dedine Ballet & Movement Arts	1
Duncan TS & SC B.V.	1
Elevation Sports	1
Erik Verlaan Sport B.V.	1
FitYard	1
Fusion Gym	1
Gym & Move Leidsche Rijn	1
Gymnastiek- en sportvereniging L.O.N.G.A.	1
Handbal Domstad	1
Handbalvereniging HV Leidsche Rijn	1
Hellas Utrecht	1
Hockeyclub UNO	1
Honk- & Softbalvereniging UVV	1
Hyenas FC	1
IJsclub Siberia	1
IJshockeyclub Utrecht	1
Judovereniging MacKaaij	1
Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond	1
KV Fiducia	1
L.T.C. Vechtlust	1
LUNA Movement	1
Mixed Hockey Club Fletiomare	1
Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging Regio Midden Nederland	1
Nul30gym	1
Omnivereniging Zwaluwen Utrecht 1911	1
Ritmische Gymanstiek Center Eleganza	1
Roundnet Club Utrecht Around U	1
Rugbyende Utrechtse Studenten	1
Sanshinkai Aikido Utrecht	1
Schaakclub Oud Zuylen Utrecht	2
Schaakvereniging Paul Keres	1
Skate Days B.V.	1
Sportclub Antilope	1
Sportvereniging "Rivierwijkers"	1
Sportvereniging "Sporting '70"	1

Sportvereniging Eminent Boys	1
Sportvereniging Kampong Hockey	1
Sportvereniging Kampong Voetbal	1
SPORTVERENIGING OUDENRIJN BASKETBALL	1
Sportvereniging Vechtzoom	1
Stichting Body Mind Soul Lifestyle	1
Stichting Fighting 4 Power	1
Stichting Japanse en Koreaanse Krijgskunsten	1
Stichting KNSB Talent Team Midden-Oost	1
Stichting LABC Triathlon	1
Stichting On The Move Sportvrienden	1
Stichting Overfit	1
Stichting Swimpact	1
Stichting Taekrosa	1
Stichting ter bevordering van de Utrechtse schaaksport	1
Stichting Tigers Gym Social Club	1
Stichting Top Judo Utrecht	1
Stichting Utrecht Climbing	1
Studenten Badminton Helios (SB Helios)	1
Studententurnvereniging U-turn	1
Survivalrun Trajectum	2
Synergo	1
Tafeltennisvereniging Sport Vereniging Eendracht	1
Tennisvereniging ULTC-Iduna	1
The Colosseum Gym B.V.	1
Trecho	1
Turn4u	1
Unihockey en Floorball Club Utrecht	1
UTKA Ultimate	1
Utrecht Atletiek	1
Utrecht Netball Club	1
Utrechtse Gymnastiek- en Turnvereniging DOO/K&V	1
Utrechtse Lawntennisvereniging Rhijnauwen	1
Utrechtse Studenten Hockeyclub	1
Utrechtse Studenten Schaatsvereniging "Softijs"	1
Utrechtse Studenten Survival Vereniging Simius Hircus	1
Utrechtse Studenten Voetbalvereniging Odysseus 1991	1
Utrechtse Tafeltennisclub	1
Utrechtse Zwemclub-Star-Combinatie (U.Z.S.C.)	1
Utrechtse Zwemvereniging Zwemlust-den Hommel	1
U-Treffers	1
Utregse Frisbie Organisatie (UFO/PVC)	1
Vereniging van Schoonrijders sport en cultuur	1
Vereniging voor aangepast zwemmen "Mobie Duck"	1
Voetbalvereniging De Meern	1
Voetbalvereniging Jaffa	1
Voetbalvereniging Odin	1
Volleybal Vereniging Utrecht	1
Volleybalvereniging Van Slag	1
W. Bosman Coaching & Sport	1

World Innchifighting Academy	1
Zuilense Tennis Club	1
Zwemvereniging Utrecht	1
Taal en digitale vaardigheden (jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**67**
Stichting Taal doet meer	67
Talentenprogramma Sport	**82**
Stichting KNSB Talent Team Midden-Oost	13
Stichting LABC Triathlon	13
Stichting Regionaal Trainingscentrum Midden en Regionale Waterpolo School Midden	13
Stichting Skatepark Utrecht	13
Stichting Top Judo Utrecht	9
Turn4u	8
Utrecht Atletiek	3
Volleybal Vereniging Utrecht	13
Toeleiding naar (bemoei)zorg	**195**
Stichting Altrecht	195
Tuinen en parken	**194**
AVVN Samen Natuurlijk Tuinieren	194
Uitvoering wga-taken en aanvullende preventieve activiteiten	**601**
Stichting Art.1 Midden Nederland	601
Verslavingspreventie basis	**1.204**
Stichting Arkin	1.603
Verslavingszorg	**2.031**
Stichting Arkin	2.031
Verslavingspreventie ongelijk investeren	**162**
Stichting Altrecht	162
Preventie KOPP/KOV kinderen	**237**
Stichting Altrecht	237
Versterken Sociale Basis	**226**
Stichting Bartholomeus Gasthuis	26
Stichting Jongerenwerk Utrecht	200
Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	**90**
Stichting Femmes for Freedom	60
Stichting UQCF	30
Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**1.176**
Stichting "De Boeg"	10
Stichting Burezina	65
Stichting Buurthuis Stella Maris	33
Stichting Buurtkamer De Klop	72
Stichting Culturele en Ontspanningsvereniging Utrechtse Woningbouwvereniging Utrecht	6
Stichting De Nieuwe Jutter	89
Stichting Het Wevehuis	14
Stichting Jongerencentrum Utrecht	46
Stichting Nieuw Rotsoord	260
Stichting Podium Oost	98
Stichting Sociaal Cultureel Centrum De Meern	234
Stichting Speeltuin voorheen de Pan	56
Stichting Speelvoorziening De Torteltuin	39
Stichting Vrienden van De Roef	6

Stichting Welzijn Saffier	5
Vereniging Dwarsverband	131
Zuilen samen sterk	14
WMO collectieve GGZ preventie	**68**
Indigo Midden-Nederland B.V.	68
Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**6.550**
Bureau LWPC B.V.	150
de Vinderij B.V.	29
DOK 030 B.V.	17
HUMANITAS, Nederlandse vereniging voor maatschappelijke dienstverlening en samenlevingsopbouw	619
Ladyfit	68
Stichting "Weekje Weg"	29
Stichting Al Amal	409
Stichting Alzheimer Nederland	10
Stichting Big Friends Utrecht	118
Stichting Buren voor Buren Vleuten-De Meern	27
Stichting Buurt Mobiel	97
Stichting Buurtblinkers	18
Stichting BuurtBuik	25
Stichting Buurtmaaltijden	36
Stichting Centrum voor Levensvragen Midden-Nederland	43
Stichting De Buurt	25
Stichting De Emigratie Generatie	13
Stichting de Kracht van Zuilen	46
Stichting De Tussenvoorziening	387
Stichting De Voedseltuin Overvecht	35
Stichting Divers Werkt	9
Stichting eet mee!	31
Stichting Handjehelpen	834
Stichting Het Wilde Westen	28
Stichting Hospice Utrecht	89
Stichting Impulzz	13
Stichting Interakt Contour Groep	35
Stichting Leergeld Utrecht	149
Stichting Leren voor de Toekomst	23
Stichting Lister	45
Stichting Mama Vita	4
Stichting Mo'Move	38
Stichting NL Cares	36
Stichting Oog voor Utrecht	51
Stichting Opa's en Oma's Passen Op Een Huisdier	15
Stichting Oud Geleerd Jong Gedaan	11
Stichting Parenting Across Borders	40
Stichting Podium Oost	18
Stichting Power by Peers	26
Stichting Present Utrecht	157
Stichting SeniorenStudent	46
Stichting Serve the City Utrecht	100
Stichting Sociaal Cultureel Centrum De Meern	24

Stichting Spaarkracht	52
Stichting Speel-O-Theek Tuf-Tuf	14
Stichting Sport Utrecht	69
Stichting Steun- en Informatiepunt GGz Midden Westelijk Utrecht	236
Stichting Thuisgekookt	113
Stichting TrösT	5
Stichting TussenThuis	21
Stichting U Centraal	1.202
Stichting Utrecht Op Orde	201
Stichting VanHarte	25
Stichting Vier Het Leven	5
Stichting Villa Pinedo	22
Stichting Voedselbank Utrecht	63
Stichting Welzijn Saffier	15
Stichting Wijkwijzer Noordoost	47
Stichting Wishingwellwest	204
Stichting Youth for Christ Nederland	79
Stichting Zelfhelp Nederland, tevens handelend onder de naam Buitenveldertwerkgroepen	5
Utrechtse Sportvereniging "Hercules"	13
Wijkcoöperatie Kanaleneiland U.A.	58
Wijkcoöperatie Lunetten U.A.	9
Wijkcoöperatie Oost voor Elkaar U.A.	70

Algemene middelen en overhead

Geen subsidies op subsidiestaat

Monitor Bezuinigingsmaatregelen

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 is uw raad toegezegd om een monitor in te richten waarmee de voortgang van drie trajecten wordt gevolgd:

1. Bezuinigingen uit de Voorjaarsnota 2024 jaar 2025;
2. Hervormingsbezuinigingen (uitgewerkt in de Voorjaarsnota 2025);
3. Hervormingen sociaal domein.

De eerste monitor was toegevoegd aan de Voorjaarsnota en Eerste bestuursrapportage 2025. De monitor wordt vanaf nu onderdeel van de Tweede bestuursrapportage en Jaarrekening als onderdeel van de begrotingscyclus. Daarom volgt bij deze Jaarstukken 2025 een monitor met een actueel beeld van de bezuinigingen uit de Voorjaarsnota 2024 jaar 2025 en ook de onderdelen met betrekking tot de hervormingsbezuinigingen toegevoegd aan de monitor en de hervormingen sociaal domein.

De voortgang op de bedrijfsvoeringsmaatregelen wordt alleen met de concerndirectie gedeeld. Hier is niet expliciet over besloten in de voorjaarsnota's en deze maatregelen vallen binnen het domein van de directie.

In deze monitor wordt gerapporteerd op afwijking per bezuiniging, waarbij de bedragen zijn weergegeven in duizenden euro’s, tenzij anders is vermeld. Hiervoor worden de volgende signaalkleuren gehanteerd:

Kleur:	Betekenis:
	Afwijking minder dan 5%
	Afwijking tussen de 5% en 10%
	Afwijking groter dan 10%

Bezuinigingsmaatregelen Voorjaarsnota 2025, jaar 2025

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Programma	02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen			
Doelstelling	*Stedelijke omgeving en Huisvesting*			
Maatregel	Meerwaardeafdrachten na Stop de verkoop	1.027	1.027	
	Halveren inzet Verhuisadviseur senioren inclusief promotie	29	29	
	Lagere subsidie huurdersparticipatie/ doelgroepen inclusief accres	22	22	
	Verminderen knelpuntenvoorziening	191	191	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Programma	03. Klimaatvriendelijke stad			
Doelstelling	*Energieverbruik*			
Maatregel	Taakstelling energietransitie: mix maatregelen	1.601	1.601	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Programma	04. Duurzame bereikbaarheid			
Doelstelling	*Mobiliteitsgedrag*			
Maatregel	Temporiseren mobiliteitsbeleid	719	719	
	Besparen op parkeerbeleid	154	154	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Programma	05. Aantrekkelijke en groene leefomgeving & erfgoed			
Doelstelling	*Beheer openbare ruimte, Extra groen en Leefomgeving en ondergrond*			
Maatregel	Stoppen met bomen voor bewoners	103	103	
	Minder beleids- en onderzoekscapaciteit Gezond Leefklimaat	292	292	
	Geen structurele middelen beschikbaar houden voor bodem	514	514	
	Minder beleid opstellen voor lood en bodembiodiversiteit	31	31	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Programma	06. Veilige stad			
Doelstelling	*Tegengaan/voorkomen overlast*			
Maatregel	Verlagen materieel budget Wijkveiligheid	205	205	
	Bezuiniging op het Digitale Opkoopregister	70	70	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Programma	07. Passende ondersteuning en opvang			
Doelstelling	*Passende basiszorg, Passende aanvullende zorg en Passende 24-uurs zorg en verblijf*			
Maatregel	Verlenging overeenkomsten aanvullende zorg 2025	258	258	
	Beperken keuzevrijheid dagbestedingsvoorziening	10	10	
	Taakstelling Beschermd wonen	822	822	
	FIOM subsidie stoppen	308	308	De FIOM subsidie is per 1 juni 2025 stopgezet. In verband met de subsidierelatie met deze partij heeft voor het eerste half jaar nog een overbrugging plaatsgevonden. De taakstelling is echter volledig gerealiseerd door het resterende deel incidenteel op te vangen binnen het budget.

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Programma	08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid			
Doelstelling	*Werknemers en -gelegenheid, Werken en re-integreren en Inkomenszekerheid*			
Maatregel	Versoberen Actieagenda Economie	308	308	
	Verkleinen werkbudget economie (coalitieakkoord)	51	51	
	Stoppen subsidie werk naar werk	411	411	
	Verminderen evenementenfonds	154	154	
	Invulling basisbanen via ontwikkelbanen UW	308	308	
	Versoberen bijzondere bijstand	124	124	
	Versoberen bijzondere bijstand	0	0	M315 Hand in eigen boezem: de bezuiniging op de bijzondere bijstand van 0,8 miljoen euro is voor het jaar 2025

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
				teruggedraaid (Programmabegroting 2025).
	Schrappen 1000 banen-plan	82	82	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Programma	09. Kansrijk opgroeien			
Doelstelling	*Eigen pad in onderwijs*			
Maatregel	Stoppen onderwijsimpulsregeling	257	257	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Programma	10. Levendige en gezonde stad			
Doelstelling	*Volksgezondheid, Aanbod cultuur en Deelname en bezoek cultuur*			
Maatregel	Personele inzet op internationaal vanuit Volksgezondheid (deels) stopzetten	118	118	
	Bezuiniging lobby voor bovengemeentelijke belangen, Amendementen 127 en 128 (deel 2)	154	154	
	Dekking kapitaallasten Machinerie vrij laten vallen	226	226	
	Kunst in de openbare ruimte prioriteren en selectie van projecten stopzetten	103	103	
	Stoppen met basissubsidie voor de amateurkunst	421	421	
	Minder inzet op culturele voorbereiding Regio+ voorziening	185	185	
	Verlagen budget projecten en knelpunten cultuur	177	177	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
	Bezuinigingen op ruimtelijke investeringen, per opgave			
Maatregel	Gezond leefklimaat (Groen en NME)	200	200	
	Sport	-191	-191	
	Cultuur	25	25	
	Subtotaal bezuinigingen	**34**	**34**	
	Verrekening met reserve Groei in balans	191	191	
	Bijdrage aan financieel beeld	**225**	**225**	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
	Opbrengstenverhoging			
Maatregel	A. Kostendekkendheid leges	533	533	Specificatie onder A. Verhogingen leges
	B. OZB	18.000	18.000	
	C.1 Toeristenbelasting	1.125	1.125	
	C.2 Impuls hotelsector	-500	-500	
	C.3. Landelijke Vreemdelingenvoorziening, Amendement 112	-1.125	-1.125	
	D. Parkeren eigen garages	1.250	1.250	
	Totaal	**19.283**	**19.283**	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
	A. Verhogingen leges			
Maatregel	Ingroei	25%		
	Begraafplaatsrechten	29	29	
	Brug-, schut- en havengelden	258	258	
	Marktgelden*	20	20	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
	Leges Huwelijk en Partnerschap	25	25	
	Evenementen	134	134	
	Horeca	67	67	
Totaal		**533**	**533**	

Hervormingsbezuinigingsmaatregelen 2025

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Thema	1a: Effeciënter, zakelijker en klantgericht werken			
Programma	01. Betrouwbare overheid			
Maatregel	Herontwerp klantprocessen	-100	-30	In 2025 is van het beschikbare budget € 30.000 ingezet. Het project loopt door in 2026 om de uitvoering van de geplande herontwerpen te kunnen afronden.
Programma	05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed			
Maatregel	Openbare Ruimte, Klimaat en Groen (ORKG) Minder investeren in NAL G4 en/of lobby m.b.t. luchtkwaliteit/emissie loos vervoer	62	62	
	Innovatieve werkmethoden in de openbare ruimte	-250	-250	
Programma	11. Algemene middelen en overhead			
Maatregel	Differentiatie licenties Domstad IT en opschonen SharePoint	-95	-72	Voor de realisatie van deze hervormingsmaatregel is er voor 2025 incidenteel budget toegekend. De voorbereidende werkzaamheden zijn grotendeels in 2025 uitgevoerd. Er is nog een beperkte doorloop in 2026.
	Personele aanpassingen en verlagen inhuur	75	75	
	Efficiency maatregelen op beleid en uitvoering Mens & Organisatie	42	42	
	Besparing op de ingezette beweging ‘Versterking financiële functie’	-150	-150	
	Structuurwijziging M&C	-100	-100	
Programma	Meerdere programma's			

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Maatregel	Standaardiseren processen en uitvoering Openbare Ruimte	-200	-37	Het project van het hervormingsbudget voor standaardiseren processen en uitvoering openbare ruimte loopt door in 2026. In 2025 is een extern onderzoek uitgevoerd om in kaart te brengen waar de knelpunten in onze aanpak in de openbare ruimte zich vooral manifesteren. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt in 2026 het hervormingsproject gestart.
	Verminderen afdelingskosten	25	25	
	Meer zelf doen t.b.v. financiële sturing door budgethouders	-40	-40	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Thema	Thema 2: Scherper prioriteren van beleid en werk			
Programma	02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen			
Maatregel	Bedrijven worden niet meer gestimuleerd om meer te doen dan wettelijk verplicht voor energietransitie	120	120	
	Beleidscapaciteit verminderen VTH	113	113	
Programma	05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed			
Maatregel	Beperken regie op ondergrond	50	50	
Programma	Meerdere programma's			
Maatregel	Planningsoptimisme/onder-uitputting gemeentebreed (investeringen en lopende budgetten)	2.170	2.170	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Thema	Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties			
Programma	11. Algemene middelen en overhead			
Maatregel	Centraliseren van activiteiten/functies Onderzoek & Advies	75	75	
	Centraliseren Control	-75	-75	
	Efficiëntere aansturing op inkoop	-25	-25	
	Herinrichting/Centralisatie informatie- en Procesmanagement	-1000	-412	Voor de realisatie van deze hervormingsmaatregel is er voor de jaren 2025 t/m 2027 incidenteel budget toegekend. Omdat de nadere inrichting van de centralisatie in 2025 nog vorm moest krijgen, is een deel van het budget 2025 niet besteed. De besteding van dit resterende budget aan inrichting en feitelijke implementatie van de centralisatie vindt in 2026 plaats en de afronding van de implementatie in 2027.

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Thema	Thema 6: Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies			
Programma	08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid			
Maatregel	Hervormen ecosysteem start- & scale-ups en incubators	35	35	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Thema	**Thema 7: Verdienvermogen benutten**			
Programma	08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid			

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Maatregel	Hogere toeristenbelasting in plaats van ontkoppeling budget aantrekkelijke stad	-148	-148	
Programma	10. Levendige en gezonde stad			
Maatregel	Commerciële verhuur	-10	0	In 2025 zijn er uiteindelijk geen kosten gemaakt voor deze maatregel, omdat gebruik is gemaakt van interne capaciteit. In 2025 zijn in de breedte kansen geïdentificeerd om huuropbrengsten te verhogen. In 2026 zal verder onderzocht worden of het mogelijk is de geïnventariseerde kansen daadwerkelijk te verzilveren om aan de taakstelling te voldoen.
	Private financiering Culturele Zaken	38	38	Er is een convenant vastgesteld tussen de gemeente Utrecht en circa 30 vermogensfondsen om een platform voor matchfunding te realiseren. De planning is dat de pilot van dit platform in het 4e kwartaal van 2025 operationeel is. De bezuiniging van € 37.500 in 2025 is daarmee ten laste gebracht van het budget voor knelpunten en ontwikkelingen. De invulling van de bezuiniging vanaf 2026 wordt nog bepaald en hangt samen met de uitwerking van de pilot.
Programma	Meerdere programma's			
Maatregel	Expertise inzetten voor subsidies VGU en Stadsbedrijven	-100	-100	

Hervormingen sociaal domein

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Programma	07. Passende ondersteuning en opvang			
Doelstelling	*Passende aanvullende zorg*			
Maatregel	Taakstelling WMO ihkv Hervormingen Sociaal Domein (check alleen passend ondersteuning)	4.600	4.600	

		Begroting 2025	Realisatie 2025	Toelichting
Programma	09. Kansrijk opgroeien			
Doelstelling	*Eigen pad in het onderwijs*			
Maatregel	Taakstelling Jeugdwet en Leerlingenvervoer in het kader van Hervormingen Sociaal Domein - exclusief knelpunt Voorjaarsnota 2025	3.630	550	Het risico op overschrijding door (dure) zorgtrajecten met zorgplicht (recht op zorg) bij een open-einde bekostiging is als risico benoemd in de Tweede bestuursrapportage 2025. Dit risico heeft zich voorgedaan waardoor het budget is overschreden en de taakstelling niet is gerealiseerd.

Voortgang uitvoering raadsbesluiten

Voortgang uitvoering Rekenkameronderzoeken

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
Gas terugnemen *Publicatiedatum:* *29 april 2025* *Datum raadsbesluit:* *17 juli 2025*	**1**	Voorafgaand aan de start van het project een projectplan op te stellen met een helder doel, en een gedegen analyse van de projectomgeving en de variabelen voor een sluitende businesscase.	De aanbeveling wordt uitgevoerd voor de lopende buurtaanpakken aardgasvrij in Oog in Al, Lunetten en Noordoost en voor de buurten die we in de komende jaren nog gaan opstarten. De aanpak van deze projecten is gebaseerd op het stappenplan dat is vastgesteld in de beleidsnota warmte.
	2	Bij de start van het project een krachtenveldanalyse uit te voeren en gezamenlijk een effectieve samenwerkingsvorm vast te stellen.	De aanbeveling is onderdeel van de buurtaanpak waarin we starten met het maken we een stakeholdersanalyse en krachtenveldanalyse. Er vindt vanaf de start overleg plaats met de belangrijke partners, zoals buurtinitiatieven, netwerkbedrijven en woningcorporaties. We leggen de afspraken over de samenwerking met onze partners vast en actualiseren deze wanneer dat nodig is.
	3	Tussentijds tijdig bij te sturen en/of te temporiseren als een project of de omstandigheden hierom vragen.	De aanbeveling is opgenomen in de buurtaanpak. Gezien de hoge mate van dynamiek reflecteren we bij iedere faseovergang of we de koers van buurtaanpak aardgasvrij-projecten bij moeten stellen. We informeren uw raad hier tijdig over met de gebruikelijke instrumenten zoals de voortgangsrapportage of de verzamelbrief warmtetransitie en eventueel daarop aanvullend in separate brieven.
	4	In structurele bekwaamheid en samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie en met externe partijen te investeren.	De aanbeveling is overgenomen door het investeren in het aannemen van medewerkers in vast dienst waardoor kennis beter in de organisatie blijft. Daarnaast zijn we scherp op wat we niet weten en winnen we op tijd de benodigde expertise in.
	5	Zich als gemeente te houden aan de spelregels van de Regeling Risicovolle Projecten.	Het project Overvecht-noord aardgasvrij is nu gepauzeerd en dat geldt ook voor de status van Risicovol Project en alle verplichtingen die daarmee samenhangen. Zodra het project weer wordt opgestart, zal een startdocument worden opgesteld conform de regels van de Regeling Risicovolle Projecten.

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
	6	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	Nav het rekenkameronderzoek stuurde het college op 17 september 2025 de raadsbrief Plan van Aanpak Rekenkamerrapport 'Gas Terugnemen' en stand van zaken Overvecht-Noord aardgasvrij om de raad inzicht te geven in de implementatie van de genomen besluiten. Hiermee is de aanbeveling overgenomen en geïmplementeerd in onze werkprocessen.
	ALG	Reflectie op ontvangen rekenkamerbrieven	De meeste brieven van de Rekenkamer over het onderzoek waren gericht aan de raad. Alleen de laatste brief waarin de Rekenkamer van 28 oktober 2025 reageert op het Plan van Aanpak is gericht aan het college. Deze brief is ter kennisgeving aangenomen.
	ALG	Reflectie op moties en toezeggingen	De motie die de rekenkamer opriep tot het onderzoek naar Overvecht-Noord is heel waardevol gebleken. Het onderzoek “Gas terugnemen” heeft geholpen om de buurtaanpak te verbeteren en op onderdelen aan te scherpen. Het college heeft op alle fronten haar medewerking verleend bij het uitvoeren van het onderzoek.
De mens als zwakste schakel *Publicatiedatum:* *12 december 2024* *Datum raadsbesluit:* *27 maart 2025*	1	De resterende technische risico’s en kwetsbaarheden zo spoedig mogelijk te beheersen.	De verouderde systemen zijn voorzien van analyses en bijbehorende plannen van aanpak zijn gereed, zie ook de Raadsbrief Raadsbrief 25 november 2025
	2	Verdere maatregelen uit te voeren om de fysieke beveiliging van gebouwen en het informatiebewustzijn van medewerkers te vergroten.	De nieuwe e-learning Slim Digitaal Werken is in gebruik genomen. De overige voortgang staat in de Raadsbrief 25 november 2025 en volgende update komt in Q4 2026.
	3	Binnen de hele organisatie op de lange termijn in te zetten op een cultuurverandering.	De e-learning is inmiddels van start en is verplicht voor alle medewerkers. De sturing op deelname is DRA ingericht. Zie verder Raadsbrief 25 november 2025 en volgende update in Q4 2026.
	4	Te zorgen voor meer centrale aansturing van het informatieveiligheidsbeleid.	De monitoring op gegevensbescherming en informatiebeheer vindt nog steeds plaats. De planning voor 2026 is opgenomen in de Raadsbrief 25 november 2025 en volgende update in Q4 2026
	5	De raad binnen zes weken door middel van een plan	Raadsbrief 25 november 2025

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
		van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	
	ALG	Reflectie op ontvangen rekenkamerbrieven	Niet van toepassing.
	ALG	Reflectie op moties en toezeggingen	Raadsbrief 25 november 2025
Vergroening, van droom naar daad *Publicatiedatum:* *11 juni 2024* *Datum raadsbesluit:* *26 september 2024*	**1**	Samenhang aan te brengen in de gestelde doelen voor openbaar groen. Stel als Ruimte en Stadsbedrijven gezamenlijk de prioriteiten vast voor ontwikkeling, beheer en onderhoud.	Bij een doorontwikkeling van de Omgevingsvisie betrekken we de herziening van het beleid voor openbaar groen waarin we de samenhang aanbrengen. De prioriteiten zijn opgenomen in het MPR en MJIP.
	2	Een concrete vertaling te maken van de prioriteiten naar indicatoren en activiteiten op operationeel niveau, zodat voor alle medewerkers en uitvoerders duidelijk is wat zij moeten doen om de doelen te bereiken.	We zorgen ervoor dat beleid consequent wordt door vertaald naar realisatie, beheer en uitvoering, onder andere via de wijze waarop we de assets beheren. We betrekken de uitvoering bij het maken van beleid. Aanbeveling 1 levert input voor de concrete vertaling naar operationeel niveau.
	3	Te zorgen voor een nulmeting en monitoring van het areaal en de kwaliteit(en) van het openbaar groen die aansluit bij de doelen en de voortgang inzichtelijk maakt.	We hebben data inzichtelijk gemaakt via de Monitor Groene Leefomgeving, We hebben de WUR gevraagd de autonome groei in kroonvolumen van de Utrechtse bomenstand te onderzoeken. We verwerken de uitkomsten in de ontwikkeling van de monitoring. Voor meer informatie over de groennormering, zie Document Utrecht - Raadsbrief Versnellingsaanpak Groene Schaalsprong - iBabs Publieksportaal
	4	In de planvorming en uitvoering van de stedelijke opgaven stevig te sturen op de ontwikkeling, het beheer en onderhoud van het openbaar groen.	Het Handboek Openbare Ruimte (HOR) is vernieuwd Raadsbrief Handboek Openbare Ruimte 2025-2029 Utrecht - iBabs Publieksportaal, de vergroening is hierin uitgewerkt, zoals de toepassing van Groen, tenzij. Het gebruik van het HOR is verplicht bij het uitvoeren van projecten in de openbare ruimte. Eventuele afwijkingen worden door de commissie

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
			BInG beoordeeld. Indien nodig vindt besluitvorming over eventuele afwijkingen op directieniveau plaats. Het UPOR is vastgesteld, waarin richting wordt gegeven aan het goed en efficiënt uitvoeren van projecten in de openbare ruimte.
	5	Nauwkeurig in kaart te brengen hoeveel geld en personeel er voor ontwikkeling, beheer en onderhoud van de groenopgave (tot 2040) nodig is, hoe deze kosten zullen worden gedekt en op welke wijze de personele bezetting zal worden georganiseerd.	Voor de uitvoering van de groene schaalsprong werken we de financiële strategie verder uit, met de activiteiten die nodig zijn in het structureren en prioriteren van de financiering en de kosten, zie Document Utrecht - Raadsbrief Versnellingsaanpak Groene Schaalsprong - iBabs Publieksportaal Parallel werken we aan de herziening van de Nota Beheer Openbare Ruimte, waarin o.a. is uitgewerkt hoeveel geld er nodig is voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte.
	6	Te zorgen voor evenwicht tussen de doelen en de beschikbare middelen.	Zie antwoord besluit 5 en Document Utrecht - Raadsbrief Versnellingsaanpak Groene Schaalsprong - iBabs Publieksportaal
	7	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	zie Document Utrecht - Raadsbrief Plan van Aanpak Rekenkameronderzoek van Droom naar daad - iBabs Publieksportaal
	ALG	Reflectie op ontvangen rekenkamerbrieven.	Toezegging 3: Gaat over het concreet maken van aanbeveling 4. Dat doen we via Handboek Openbare Ruimte (HOR), Utrechts Planproces Openbare Ruimte (UPOR) en BInG (Commissie beheer, inrichting en gebruik) Zie antwoord op besluit 4 Toezegging 5: Gaat over de uitwerking van de Groene Schaalsprong. We geven antwoord via raadsbrief: Document Utrecht - Raadsbrief Versnellingsaanpak Groene Schaalsprong - iBabs Publieksportaal

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
			Toezegging 7: Gaat over realistisch begroten. We geven hier antwoord via de uitwerking van aanbeveling 5. Zie antwoord besluit 5.
	ALG	Reflectie op moties en toezeggingen	M176 Zie brief omgevingsvisie Document Utrecht - Raadsbrief Verkenning naar doorontwikkeling Omgevingsvisie - iBabs Publieksportaal We geven op 2 manieren invulling aan de motie. Ten eerste door in het MPR jaarlijks te gaan rapporteren. En daarnaast voor grote gebiedsontwikkelingen via de nota van uitgangspunten.
Over lastig handhaven *Publicatiedatum:* *22 mei 2024* *Datum raadsbesluit:* *26 september 2024*	**1**	Zorg voor een systematiek waarin het perspectief van melders en inwoners op handhaving consequent en zichtbaar wordt gebruikt om de handhavingspraktijk te verbeteren. En neem altijd contact op met melders die een telefoonnummer achterlaten, leg uit wat met een melding wordt gedaan en hoe onderliggende problematiek wordt aangepakt.	Opgevolgd en afgerond. We hebben dit opgenomen in het verbeterde proces van de afhandeling van de meldingen. Zie Plan van aanpak en de raadsbrief en het handhavingsverslag- en programma 2025/2026
	2	Maak in het jaarlijkse Handhavingsprogramma voor de gemeenteraad inzichtelijk op basis van welke overwegingen wordt geprioriteerd, wat dat betekent voor de uitvoering van handhavingstaken ten behoeve van verschillende opgaven, hoeveel uren daaraan worden besteed en hoeveel dat kost.	Opgevolgd en afgerond. We hebben daarvoor maatregelen genomen om de ketensamenwerking meer uniform en navolgbaar te maken. Zie Plan van aanpak. Meer informatie volgt nog in een afrondende raadsbrief en het Handhavingsverslag en -programma in 2026.
	3	Ontwikkel een systematiek waarbij periodiek – bijvoorbeeld aan het begin van een collegeperiode – tenminste op programmaniveau tussen opdrachtgevers en VTH	Opgevolgd en afgerond. We hebben daarvoor maatregelen genomen om de ketensamenwerking meer uniform en navolgbaar te maken. Zie Plan van aanpak. Meer informatie volgt nog in een afrondende raadsbrief en het

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
		THOR afstemming plaatsvindt over de bijdrage van handhaving aan verschillende opgaven om tot een prioritering voor de inzet van handhavingscapaciteit te komen.	Handhavingsverslag en -programma in 2026.
	4	Koppel budgetten voor toezicht en handhaving aan veranderingen in de buitenwereld, zoals de ontwikkeling van de stad en het aantal meldingen.	Afgerond. Er kan geen volledige uitvoer hieraan gegeven worden gezien de gemeentelijke financiën en bezuinigingsopgaven. Zie Plan van aanpak. Meer informatie volgt nog in een afrondende raadsbrief en het Handhavingsverslag en -programma in 2026.
	5	Ontwikkel en gebruik per handhavingsproduct indicatoren die helpen om beter zicht te krijgen op de toegevoegde waarde van handhaving. Dat kan zijn het (opnieuw) gebruiken van cijfers uit de Utrecht Monitor, het actiever en vaker bevragen van melders of het gebruik maken van de instrumenten Inwonersenquête en Bewonerspanel. Informeer de gemeenteraad ook daarover jaarlijks in het Handhavingsverslag.	Afgerond. We hebben dit opgenomen in het verbeterde proces rondom de ketensamenwerking waarmee we meer uniform en navolgbaar werken. Zie Plan van aanpak. Meer informatie volgt nog in een afrondende raadsbrief en het Handhavingsverslag en -programma in 2026.
	ALG	Reflectie op ontvangen rekenkamerbrieven	Reactie Rekenkamer in lijn met de inhoud van het Plan van Aanpak voor de opvolging van de aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek.
	ALG	Reflectie op moties en toezeggingen	Afgerond. Zie de afdoening van motie 365 'Ontschot budgetten van VTH'. Meer informatie volgt nog in een afrondende raadsbrief in 2026.
Drempels om te stemmen *Publicatiedatum:* *17 april 2024*	**1**	Zorg dat op de korte termijn meer panden permanent toegankelijk zijn. Zorg daarbij voor een aanbod met voldoende spreiding over de stad. Bied inwoners zekerheid over de	Conform de motie M368 Maak democratie toegankelijk worden er minimaal 10 stemlocaties verspreid over de stad 100% toegankelijk gemaakt. De informatie over onder andere toegankelijkheid van de verschillende

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
Datum raadsbesluit: 26 september 2024		toegankelijkheid van locaties door hen daar op een heldere en feitelijk correcte manier over te informeren.	stemlocaties is te vinden via de website stembureaus Utrecht. In de raadsbrieven over hoe we de volgende verkiezing organiseren staat ook altijd een alinea over de toegankelijkheid van de stemlocaties bij die verkiezing.
	2	Blijf op de langere termijn streven naar 100% toegankelijke stembureaus. Begin bij de panden in gemeentelijk bezit en voer daar zoveel mogelijk permanente toegankelijkheidsmaatregelen door. Zo kan het aantal permanent toegankelijke locaties die op de korte termijn zijn gerealiseerd worden uitgebreid. Motiveer vervolgens hoe het doorvoeren van permanente maatregelen bij gebouwen van anderen (in overleg met de eigenaar) bekostigd kan worden. Richt die maatregelen op het verhelpen van de vaakst voorkomende knelpunten bij toegankelijkheid, zoals te hoge drempels en te zware en/of te smalle deuren.	De informatie zoals opgenomen in de raadsbrief 'plan van aanpak' is nog steeds actueel - 100% toegankelijk is het uitgangspunt. Echter bij de selectie van de stemlocaties spelen meer factoren dan alleen toegankelijkheid. -De afdeling vastgoed is bezig met het permanent toegankelijk maken van gemeentelijke panden. Verwachte doorlooptijd hiervan is t/m 2027. -Voor het toegankelijk maken van niet gemeentelijke panden zijn er subsidiemogelijkheden - bij locaties waar wat betreft toegankelijkheid het meeste te verbeteren is informeren we de eigenaar, waarbij we de nadruk leggen op aanpassingen van knelpunten die het meest voorkomen (drempels en deuren). We zijn hierbij afhankelijk van de welwillendheid van de eigenaren In de raadsbrief organisatie gemeenteraadsverkiezing 18 maart 2026 is te lezen dat er een verdubbeling van het aantal 100% toegankelijke stembureaus heeft plaatsgevonden.
	3	Krijg op de verkiezingsdag meer grip op het juist doorvoeren van (tijdelijke) toegankelijkheidsmaatregelen door de logistiek partner en het doorlopen van de checklist toegankelijkheid door de stembureauleden. Organiseer daarvoor een gemeentelijke controle waarbij steekproefsgewijs een deel van de stembureaus op toegankelijkheid wordt	Het thema toegankelijkheid heeft meer aandacht gekregen in de instructies van de stembureauleden Zij moeten door de dag heen de toegankelijkheid controleren. Met de logistieke partner zijn resultaatgerichte afspraken gemaakt over de tijdelijke voorzieningen die zij aanbrengen om een stemlocatie toegankelijk te maken. Zoals in de raadsbrief Evaluatie Tweede Kamerverkiezing 2023 vermeld worden er gedurende de dag ook steekproeven uitgevoerd door team verkiezingen.

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
		getoetst aan de hand van de criteria van de rijksoverheid. Op die manier kan naderhand op een meer accurate wijze over de mate van toegankelijkheid aan de gemeenteraad worden gerapporteerd.	
	ALG	Reflectie op ontvangen rekenkamerbrieven	In de raadsbrief voorafgaand aan de verkiezing wordt de raad standaard geïnformeerd over hoe het staat met de toegankelijkheid van de stemlocaties en sinds het rekenkamerrapport over de opvolging daarvan. In 2025 heeft er een extra ongeplande verkiezing plaatsgevonden. Hierdoor was er weinig capaciteit beschikbaar voor het maken en uitwerken van andere plannen en rapportages. Wel zijn het aantal 100% toegankelijke stemlocaties verdubbeld ten opzichte van de vorige keer en is de informatievoorziening over toegankelijkheid verbeterd, mede met advies van stichting Solgu. Wij stellen voor om de voortgang op het Rekenkamerrapport vanaf 2025 alleen nog via de raadsbrieven over de organisatie en evaluatie van een verkiezing op te nemen en niet dezelfde informatie ook nog in de jaarstukken.
	ALG	Reflectie op moties en toezeggingen	Er zijn geen openstaande toezeggingen op dit onderwerp. Motie 368 ‘maak democratie toegankelijk” is afgehandeld door het instellen van 10 100% toegankelijke stemlocaties.
Het gaat niet goed *Publicatiedatum:* *7 november 2023* *Datum raadsbesluit:*	**1**	Uit te werken hoe de gemeente gaat sturen op het bereiken van de doelen door de partijen en netwerken, om daarmee meer Utrechters met mentale problemen te bereiken.	In het Uitvoeringsprogramma Mentale Gezondheid, dat eind juni 2025 is vastgesteld, zijn concrete resultaten benoemd om mentale gezondheid te verbeteren en hoe we dit monitoren. Tevens vragen we partijen en netwerken, die financiering ontvangen, naar bereik en waardering van activiteiten door de doelgroep. Naast kwantitatieve data verzamelen we ook kwalitiatieve informatie. Denk bijvoorbeeld aan het monitoren van het bereik en de uitkomst van de twee 60 seconden filmpjes van het

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
29 februari 2024			Mediateam en de monitoring op de scholen die via de Gezonde Schoolaanpak interventies inzetten op het thema Welbevinden. De raad is via de tussenrapportage reeds geïnformeerd over de voortgang en ontvangt na afloop van de beleidsnota Samen gezondheidsverschillen verkleinen ook een eindrapportage.
	2	Het onderwerp mentale gezondheid integraal op te pakken. En te zorgen voor samenhang tussen de netwerken en aansluiting tussen de preventieve zorg en de eerstelijnszorg, voor betere onderlinge verwijzingen. Zo kunnen wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg worden ontlast.	In het kader van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) hebben we samen met partners een transformatieplan opgesteld. In het transformatieplan 'Samen werken we aan een mentaal gezond Midden Nederland' is inmiddels vastgesteld. Vanuit het IZA zetten we in op de gelijkwaardige samenwerking tussen de sociale basis, de informele en de formele zorg op mentale gezondheid. De gemeente is één van de deelnemers in deze netwerkaanpak. De verwachting is dat het versterken van de samenhang tussen netwerken, en het verbeteren van de aansluiting tussen preventieve zorg en eerstelijnszorg, de druk op de GGZ maar heel beperkt gaat verminderen. Wel kan die versterkte samenhang de efficiency en effectiviteit van de GGZ vergroten. Het verminderen van de druk op de GGZ is nadrukkelijk niet het doel van het UvP mentale gezondheid noch de verantwoordelijkheid van de gemeente.
	3	Het beleid voor mentale gezondheid een concreet doel te geven en het doel en het budget ervoor beter op elkaar af te stemmen. En alleen de interventies te subsidiëren die bij dat doel aansluiten en goed onderbouwd zijn, om de doeltreffendheid en doelmatigheid te vergroten.	We houden hier, zoals aangegeven bij de aanbieding van het UvP, rekening mee. In de opdrachten en subsidies die verstrekt zijn, hebben we concrete (resultaat) afspraken gemaakt en monitoringsafspraken. Dit vraagt continu iets voor al ons beleid, ook in de toekomst.
	4	In het nieuwe beleid afspraken te maken over evaluatie en monitoring zodat duidelijker wordt wat het beleid oplevert en indien	Dit is terug te lezen in hoofdstuk C van het UvP: monitoren, sturen en verantwoorden. Bijsturing gebeurt naar aanleiding van de tussenrapportage op de beleidsnota Gezondheid ‘Samen

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
		nodig bijgestuurd kan worden.	gezondheidsverschillen verkleinen'. Deze tussenrapportage is 8 januari 2026 met uw raad gedeeld. Bevindingen uit de eindevaluatie nemen we mee in mogelijk nieuw beleid.
	5	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	Zie raadsbrief Plan van aanpak rekenkameronderzoek mentale gezondheid (2 april 2024).
	ALG	Reflectie op ontvangen rekenkamerbrieven	Op 2 september 2025 ontving het college een reactie van de Rekenkamer op het UvP mentale gezondheid. Naar aanleiding daarvan vond 4 december 2025 een commissiedebat plaats. In de brief geeft de rekenkamer aan dat ze het prijzenswaardig vinden dat er een UvP specifiek voor mentale gezondheid is vastgesteld. Zij uiten echter ook nog een aantal zorgen rondom het ontbreken van de structurele financiering. Zoals aangegeven in het commissiedebat op 4 december delen wij deze zorg. De Rekenkamer gaat in haar brief vervolgens in op de losse aanbevelingen. Aanbeveling 1. De Rekenkamer geeft aan de omvang en reikwijdte van de voorgenomen inspanningen weinig concreet te vinden, onder andere vanwege de kwalitatieve aard van de resultaten en activiteiten. Bij de eindevaluatie zullen we terugkomen op de inzet van middelen en de behaalde resultaten. Aanbeveling 2. Geen reflectie op nodig ,want geen verdere inhoudelijke reactie van de Rekenkamer, de Rekenkamer hoopt en verwacht dat deze inzet zal bijdragen aan het ontlasten van de wachtlijsten. Aanbeveling 3. De Rekenkamer geeft aan dat op basis van het UvP geen informatie beschikbaar is over de doeltreffendheid en doelmatigheid van de interventies. Dat klopt omdat in het UvP wel staat omschreven wat we willen bereiken en hoe maar niet overal door wie. Bij het

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
			verlenen van opdrachten (en subsidies) hebben we oog voor de doelmatigheid en doeltreffendheid. We maken hier aan de voorkant afspraken over en monitoren deze. Aanbeveling 4. Geen reflectie op nodig.
	ALG	Reflectie op moties en toezeggingen	Na vaststelling van het UvP op 30 juni 2025 tot nu zijn onderstaande moties ingediend en toezeggingen gedaan die het thema mentale gezondheid raken (inclusief suïcidepreventie). T1096 raakt aan het Rekenkameronderzoek omdat die gaat over het ontbreken van structurele middelen voor het thema mentale gezondheid en het opstellen van scenario's. Voor de uitvoering van M710 houden we rekening met de aanbevelingen van de Rekenkamer. De andere moties en toezeggingen gaan over de nieuwe integrale wet suïcidepreventie (niet de scope van het Rekenkameronderzoek) of over Europese subsidiekansen. M553 Suïcidepreventie: van vrijblijvend naar vanzelfsprekend (13 november 2025) T1096 (4 december 2025): N.a.v. motie 553 (2025) over suïcidepreventie komt het college voor de Voorjaarsnota met scenario's over beleid t.a.v. suïcidepreventie. De wethouder breidt dit uit met scenario's voor mentale gezondheid in het algemeen. T1097 (4 december 2025): In de voortgangsbrief Volksgezondheid komt de wethouder terug op EU-ontwikkelingen t.a.v. mentale gezondheid, zoals financiën. M710 Meer mentale ondersteuning voor jongeren, door jongeren (18 december 2025) M711 Specifieke aanpak voor mannen bij zelfmoordpreventie is écht nodig (18 december 2025)
Pleisters plakken	**1**	Met scenario's de mogelijke ontwikkeling van de	In de beleidsnota Financiële Bestaanszekerheid hebben we de keuze

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
Publicatiedatum: *17 oktober 2023* *Datum raadsbesluit:* *18 januari 2024*		armoedeproblematiek in beeld te brengen en (financieel) houdbare beleidsopties voor de armoedeaanpak te formuleren aan de hand van keuzes tussen het verdiepen van de aanpak voor de huidige doelgroep en / of het verbreden van de aanpak naar de nieuwe, bredere doelgroep.	gemaakt om binnen onze armoederegelingen de inkomensgrens van 125% te hanteren en deze verder te harmoniseren. Zo hebben we de voorwaarden voor de Individuele Inkomenstoeslag gewijzigd door de inkomensgrens op te schuiven naar 125% en de referteperiode te verkorten. Binnen deze doelgroep hebben we ook de keuze gemaakt om extra te investeren in gezinnen met kinderen, om hen beter te kunnen ondersteunen.
	2	Het bereik van de armoederegelingen bij de beoogde doelgroep te vergroten door de bekendheid te vergroten, aanvraagprocessen te versimpelen en het aanbod minder versnipperd te maken.	We werken hard het vergroten van het bereik van onze regelingen door o.a. de inzet van de communicatiecampagne ‘Weet waar je recht op hebt’, de inzet van het sleutelpersonennetwerk en bewonersverbinders. Ook hebben we recentelijk de bijzondere bijstand en de reguliere bijstandsaanvraag vereenvoudigd. Binnen de armoederegelingen zijn ook de RTZ en de U-polis afgeschaft. Binnen de bijzondere bijstand is één medische regeling opgenomen die ervoor zorgt dat inwoners voor bepaalde zorgkosten zoals bijvoorbeeld fysio of tandarts een vergoeding van 200 euro per jaar kunnen ontvangen.
	3	Verdere maatregelen te nemen om het gebruik en de effecten van de armoederegelingen te verbeteren.	Zie bovenstaand antwoord. Via de Minima Effect Rapportage (hierna: MER) en de armoedemonitor meten we het bereik van onze armoederegelingen. Op basis van de uitkomsten hiervan wordt bepaald welke maatregelen moeten worden genomen. Zo wordt bijvoorbeeld jaarlijks een MER opgesteld om te bepalen wat de hoogte van de Individuele Inkomenstoeslag per doelgroep in dat jaar wordt.
	4	Ervoor te zorgen dat binnen de gemeentelijke organisatie weer structureel tussen de organisatieonderdelen wordt samengewerkt aan de uitvoering van de nieuwe armoedeaanpak, zodat de problemen van inwoners in	Het bijbehorende uitvoeringsprogramma van de nota Financiële Bestaanszekerheid is in samenwerking met andere organisatieonderdelen zoals Volksgezondheid en Maatschappelijke Ontwikkeling opgesteld. In de loop van 2026 zal weer een nieuw uitvoeringsprogramma worden opgesteld

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
		samenhang met elkaar worden aangepakt.	voor 2027 en 2028. Ook hierin wordt weer de samenwerking met andere organisatieonderdelen opgepakt. Ook is in 2025 de Sociale Visie 2040 opgesteld, waarin financiële bestaanszekerheid als grondoorzaak (pijler) is aangemerkt. Dat biedt mogelijkheden om in de toekomst integraal en domeinoversteigend samen te werken.
	5	Het subsidiekader en de -verantwoording voor armoedebestrijding te verbeteren en daarmee beter af te wegen welke subsidies het meeste opbrengen. En meer te sturen op de verbinding tussen samenwerkingspartners in het netwerk.	In het uitvoeringsprogramma Werk en Inkomen, behorend bij de nota Financiële Bestaanszekerheid, is een nieuwe subsidieregeling geïntroduceerd. Deze regeling zorgt ervoor dat partijen in de stad - die zich inzetten voor kinderen uit gezinnen met lage inkomens - extra middelen hebben gekregen om kinderen te ondersteunen bij deelname aan sport en cultuur.
	6	De raad middels de beleidsnota Financiële Bestaanszekerheid te informeren over de wijze waarop de aanbevelingen van de Rekenkamer in het rapport Pleisters plakken worden uitgevoerd.	Is uitgevoerd. Aanbevelingen zijn meegenomen in de beleidsnota Financiële Bestaanszekerheid.
	ALG	Reflectie op ontvangen rekenkamerbrieven	In de brief van 15 februari 2024 gaf de Rekenkamer, voorafgaand aan de behandeling van de beleidsnota Financiële Bestaanszekerheid een reflectie op de verwerking van het aangenomen rekenkameradvies in de beleidsnota. De punten van aandacht waren een verder concretisering van punten 4 en 5 van het advies. Dit is opgepakt met de verdere uitwerking in het uitvoeringsprogramma Werk en Inkomen. Zie ook bovenstaand bij punt 4 en 5.
	ALG	Reflectie op moties en toezeggingen	Niet van toepassing.
Middenhuur: meer grip op groei	**1**	Gemeentelijke doelen voor middenhuur specifiek, meetbaar en navolgbaar te formuleren.	Is afgerond. Opgenomen in de beleidsnota wonen: van woningmarkt naar volkshuisvesting looptijd 2025-2030
	2	Gemeentelijke doelen voor middenhuur een meetbare	Is afgerond. Opgenomen in de beleidsnota wonen: van woningmarkt

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
Publicatiedatum: *26 januari 2023* *Datum raadsbesluit:* *6 april 2023*		en navolgbare uitwerking te geven op wijkniveau en in concrete projecten.	naar volkshuisvesting looptijd 2025-2030. Zie met name ook de bijlage Wijkanalyses en wijkrichtingen
	3	Een systematiek te hanteren die ook zicht biedt op het aantal middenhuurwoningen dat daadwerkelijk is gerealiseerd en om daarover te rapporteren aan de gemeenteraad.	Is afgerond. Kerngetallen middenhuur maken onderdeel uit van de gemeentelijke monitoring. Tevens bev at de MPR standaard een bijlage met alle middenhuurprojecten.
	4	Een duidelijke structuur aan te brengen in de manier waarop in woningbouwprojecten op doelrealisatie wordt gestuurd.	Is afgerond. De raad is in november 2024 geïnformeerd over de aanpassingen in het Utrechts plan proces.
	5	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	Is afgerond. Zie de raadsbrief Plan van aanpak nav Rekenkameronderzoek Middenhuur Meer grip op groei
	ALG	Reflectie op ontvangen rekenkamerbrieven	Niet van toepassing.
	ALG	Reflectie op moties en toezeggingen	Niet van toepassing.
Horen, zien en samen door *Publicatiedatum:* *20 december 2022* *Datum raadsbesluit:* *16 mei 2023*	**1**	Voorafgaand aan een participatietraject aan inwoners, raadsleden en andere belanghebbenden duidelijk te maken hoe het traject eruitziet, waar het inhoudelijk om gaat, welke beïnvloedingsruimte deelnemers hebben en op welke manier hun inbreng van invloed kan zijn op de uiteindelijke besluitvorming.	Opgevolgd en geborgd met het kompas voor zeggenschap, leidende principes voor houding en gedrag en een format voor een samenwerkingsplan. Zie beleidsnota Samen stad maken, Geen Utrecht zonder U.
	2	Per project te analyseren welke doelgroepen betrokken moeten worden en een doelgroepgerichte aanpak te hanteren om meer verschillende Utrechters te bereiken.	Opgevolgd en geborgd in het samenwerkingsplan waar per project voorafgaand aan een traject gevraagd wordt om de verschillende betrokken Utrechters te analyseren en aan te geven hoe wordt omgegaan met het leidende principe over inclusie en diversiteit. Hiervoor is een methodiek van externe krachtenveldanalyse ontwikkeld.

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
	3	Een transparante werkwijze te hanteren zodat deelnemers aan participatietrajecten zich gezien en gehoord voelen.	Opgevolgd en geborgd in het samenwerkingsplan waar telkens voorafgaand aan een traject de vraag, de betrokken Utrechters en de eerste stap worden beschreven. Dit samenwerkingsplan is voor iedereen openbaar beschikbaar.
	4	Tussentijds en achteraf duidelijk aan inwoners en raadsleden terug te koppelen wat er met de inbreng van belanghebbenden is gedaan. En daarbij ook beargumenteerd uit te leggen waarom de inbreng wel of niet tot wijzigingen in het eindproduct heeft geleid.	Opgevolgd en geborgd in het samenwerkingsverslag waarin transparant wordt teruggekoppeld wat er met de inbreng van belanghebbenden is gedaan en waarom. Het samenwerkingsverslag is ontwikkeld op basis van het kompas voor zeggenschap en leidende principes voor houding en gedrag.
	5	De inspanningen en resultaten van participatietrajecten vanuit verschillende perspectieven in beeld te brengen, zodat hiervan geleerd kan worden bij andere trajecten.	Opgevolgd en geborgd in het samenwerkingsverslag waarin gevraagd wordt wat er geleerd kan worden van deze samenwerking. Dat is onderdeel van de monitor Samen stad maken die eens per 2 jaar verschijnt zoals opgenomen in de beleidsnota.
	6	De doelen, rollen en taken in het actieprogramma Samen stad maken: participatie in samenspraak met de gemeenteraad concreter te maken, zodat deze beter toepasbaar zijn bij de gemeentelijke inzet bij participatietrajecten.	Opgevolgd en geborgd met de beleidsnota Samen stad maken, Geen Utrecht zonder U waarin doelen zijn opgenomen. Op basis hiervan zijn rollen en taken binnen de gemeentelijke organisatie uitgewerkt Daarnaast heeft het team van Samen stad maken meegedaan in de adviescommissie participatie van de raad om de rollen van de raad concreter te maken.
	7	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	Opgevolgd en afgerond. Het plan van aanpak voor de uitvoering van de raadsbesluiten naar aanleiding van het rekenkamerrapport ‘Horen, zien en samen door’ is 13 juni 2023 aan de raad gestuurd met de Raadsbrief Plan van aanpak herijking Samen stad maken. Het kaderstellend beleid voor Samen stad maken, Geen Utrecht zonder U is vastgesteld door de raad op 27 juni 2024.
	ALG	Reflectie op ontvangen rekenkamerbrieven	In de rekenkamerbrief van 27 mei 2025 vroeg de Rekenkamer om een reflectie op de rekenkamer brief van 7 september

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
			2023. Aan het verzoek om een uitgebreidere duiding van de verschillende aanbevelingen hebben wij bij de Jaarstukken 2024 voldaan (dit bevestigt de Rekenkamer ook in de brief van 27 mei 2025). Een aandachtspunt is een reflectie op moties en toezeggingen zoals in de brief van 7 september 2023 genoemd. Hier gaan wij hieronder nader op in.
	ALG	Reflectie op moties en toezeggingen	Alle genoteerde toezeggingen uit de brief van 7 september 2023 zijn opgevolgd. Hier is meer over te lezen in de Raadsbrief voortgang Samen Stad Maken Utrecht. Van 19 maart 2025 en de monitor en voortgangsbrief over Samen stad maken van maart 2026.
Onbegonnen werk - een onderzoek naar de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed in Utrecht *Publicatiedatum:* *21 februari 2022* *Datum raadsbesluit:* *15 september 2022*	**1**	De financiële en organisatorische haalbaarheid van de verduurzamingsopgave te onderzoeken en de lessen die hieruit zijn te leren te gebruiken voor een herijking van deze opgave en de doelen die de gemeente daaraan verbindt.	In 2024 hebben we met de CO2-reductiemethode de opgave herijkt, zie Raadsbrief Uitkomst pilot CO2-reductiemethode verduurzamen maatschappelijk vastgoed Utrecht. In aanvulling hierop hebben we met de Routekaart en fasering verduurzamen maatschappelijk vastgoed van 5-11-2025 waarmee we helder inzicht geven in de gefaseerde verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed tot en met 2050.
	2	Expliciet te maken welke stappen gezet moeten worden om de doelen wel te kunnen realiseren. En daarbij onderbouwd aan te geven in hoeverre de gemeentelijke organisatie in het algemeen en de VGU in het bijzonder voldoende zijn toegerust om deze stappen te zetten.	Heeft een plek gekregen in de door de raad vastgestelde Beleidsnota Vastgoed. In aanvulling hierop hebben we met de Routekaart en fasering verduurzamen maatschappelijk vastgoed van 5-11-2025 waarmee we helder inzicht geven in de gefaseerde verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed tot en met 2050
	3	Inzichtelijk te maken hoe groot de onrendabele top is en te laten zien in hoeverre extra geld kan bijdragen aan de oplossing van het probleem van de onrendabele toppen en aan het realiseren van de gestelde doelen.	Gereed gemeld in jaarstukken 2023

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
	4	Te zorgen voor een deugdelijke en werkende manier om zicht te houden op de voortgang en realisatie van de verduurzamingsopgave.	Met de Beleidsnota Vastgoed, het bijbehorende Uitvoeringsprogramma Vastgoed, en de jaarlijkse voortgangsrapportage, rapporteren we over de voortgang van het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed. Dit maken we extra inzichtelijk met de indicatoren die zijn vastgesteld met het Raadsvoorstel Aanpassing doelstellingen en indicatoren in de Beleidsnota Vastgoed (met kenmerk 32363319). Hiermee hebben we een indicator opgenomen over het aantal gebouwen dat de gemeente in eigendom heeft met energielabel A+++.
	5	De raad tijdig en op inzichtelijke wijze te informeren over de voortgang en realisatie van de verduurzamingsopgave.	Met de Beleidsnota Vastgoed, het bijbehorende Uitvoeringsprogramma Vastgoed, en de jaarlijkse voortgangsrapportage, rapporteren we over de voortgang van het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed. Dit maken we extra inzichtelijk met de indicatoren die zijn vastgesteld met het Raadsvoorstel Aanpassing doelstellingen en indicatoren in de Beleidsnota Vastgoed (met kenmerk 32363319). Hiermee hebben we een indicator opgenomen over het aantal gebouwen dat de gemeente in eigendom heeft met energielabel A+++.
	6	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	Gereed gemeld in de Jaarstukken 2023
	ALG	Reflectie op ontvangen rekenkamerbrieven	In de rekenkamerbrief van 27 mei 2025 vroeg de Rekenkamer om een reflectie op de rekenkamer brief van 15 december 2022. Hierin wordt aandacht gevraagd voor een duidelijke definitie van het gemeentelijk vastgoed waar de doelstelling van energieneutraal vastgoed op van toepassing is. Deze definitie, en een duidelijke fasering, hebben we opgenomen in de Routekaart en fasering verduurzamen maatschappelijk vastgoed. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de manier waarop de gemeenteraad bij de keuze uit verschillende scenario's

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
			wordt betrokken. We hebben de gemeenteraad betrokken bij deze keuzes door, voorafgaand aan de commissievergadering over de Beleidsnota Vastgoed, een technische sessie te organiseren. Hierin hebben we de ambitie, fasering en financiële consequenties besproken.
	ALG	Reflectie op moties en toezeggingen	Tijdens de gemeenteraad van 15 september 2022 is M229 Versneld verduurzamen ingediend en gedeeltelijk overgenomen door het college. Met de Raadsbrief Plan van aanpak energietransitie gemeentelijk vastgoed zijn we ingegaan op de gedane toezegging.
De balans opmaken *Publicatiedatum:* *2 februari 2022* *Datum raadsbesluit:* *19 mei 2022*	**1**	Een samenhangend overzicht op te stellen van de gemeentelijke inzet.	Gereed gemeld in de Jaarstukken 2023
	2	Concrete en voor de gemeenteraad controleerbare doelen op te stellen die aansluiten bij de inzet voor de opgave en op de andere bestuurlijke niveaus.	Gereed gemeld in de Jaarstukken 2023
	3	Meer inzicht te bieden in de besteding van tijd en geld aan de opgave.	Gereed gemeld in de Jaarstukken 2023
	4	Te evalueren of genomen maatregelen en ingezette instrumenten effectief zijn, ook om onderbouwde keuzes te maken voor de toekomst.	Gereed gemeld in de Jaarstukken 2023
	5	Het gebruik van informatie over de economische ontwikkelingen te structureren en vast te stellen op welke manier die informatie gebruikt wordt bij beleidskeuzes, monitoring, evaluatie en verantwoording.	Een aantal economische dashboards is uitgebreid, afgestemd op de doelstellingen van de Actieagenda Utrechtse Economie 2023 - 2026 . In de beleidsnota's Arbeidsmarkt en Werklocaties zijn in 2025 aangeboden aan de Raad. Hierin zijn KPI's opgenomen en afspraken gemaakt op welke manier naar de Raad wordt geïnformeerd.
	6	De verbinding binnen en buiten de opgave te verbeteren zodat binnen de	Gereed gemeld in de Jaarstukken 2023

Titel rapport	Nr.	Aanbeveling	Stand van zaken
		gemeentelijke organisatie maar ook bij ondernemers en samenwerkingspartners bekend is waaraan in de opgave wordt gewerkt, wat de inzet oplevert en hoe daaraan kan worden bijgedragen. Dit ook te gebruiken om de gemeenteraad meer inzicht te geven in de ontwikkelingen en er een helder economisch profiel mee te ontwikkelen.	
	7	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.	Gereed gemeld in de Jaarstukken 2023
	ALG	Reflectie op ontvangen rekenkamerbrieven	Niet van toepassing.
	ALG	Reflectie op moties en toezeggingen	Niet van toepassing.

Voortgang opvolging Raadstoets

Programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen
M367 Aanbevelingen raadstoets Wonen

Nr	Aanbevelingen	Opvolging
1	Geef in de inleiding van het programma naast de ambitie ook een beknopt samenvattend beeld weer van hetgeen er wel en niet is bereikt. Neem hierbij ook expliciet een oordeel op over het wel of niet behalen van de doelstelling.	In de inleiding over 2025 is aangegeven dat de doelstelling nog niet gehaald wordt en welke nieuwe beleid is ingezet en welke activiteiten zijn uitgevoerd. Hierop wordt specifieker ingegaan bij het overzicht van de activiteiten.
2	Vergroot de integraliteit van de diverse programma's in de jaarstukken die raken aan of van invloed zijn op Wonen.	Het toevoegen van onderlinge verwijzingen in begrotingshoofdstukken zou de eis tot eenduidigheid van de begroting en de beweging die de gemeente maakt om de informatie kort en overzichtelijk te houden doorbreken.
3	Uitgangspunten van nieuw beleid zijn het maken van scherpere keuzes, het zoeken naar vormen van betere samenwerking en afname van middelen. Het is maar zeer de vraag of met deze nieuwe maatregelen de doelstelling wel gerealiseerd kan gaan worden. Aanbevolen wordt hierin realistisch te zijn.	De raad heeft op 12 juni 2025 de beleidsnota wonen vastgesteld. Hiermee zijn politieke keuzes gemaakt t.a.v. het woonbeleid. In de beleidsnota is benoemd dat aanvullende keuzes noodzakelijk zijn als het niet lukt om na 2026 aanvullende financiële dekking te vinden. Een deel van de beleidsnota kan dan niet worden uitgevoerd.
4	Projecteer ontwikkelingen, prestaties en effecten over een langere termijn in de jaarstukken. Voeg informatie toe (of een link naar deze informatie) die de prestaties ook in meerjarig perspectief laat zien.	In de jaarlijkse voortgangsrapportage van de beleidsnota zal worden gerapporteerd over alle indicatoren uit de beleidsnota en in meerjarig perspectief. Gezien de gewenste beknoptheid van de jaarstukken past het niet die informatie daar integraal in op te nemen. Het voornemen is daarom om in het vervolg in de jaarstukken een link op te nemen naar de voortgangsrapportage. De eerste voortgangsrapportage komt naar verwachting in Q3 2026
5	Onderzoek hoe andere gemeenten een zelfstandig beleidsveld als wonen als programmaonderdeel binnen het brede woningbouwvraagstuk hebben ingericht en hierop sturen en verantwoorden.	Er is naar verschillende gemeenten gekeken (o.a. Amsterdam, Amersfoort, Groningen, Den Haag). De basis in deze steden is dat de kosten worden gerapporteerd naar overkoepelende baten en lasten. In een aantal steden worden uitgaven nader gespecificeerd naar personeelslasten, uitbesteding, overig materieel (bijv. Amersfoort) of wordt een beschrijving toegevoegd bij een aantal grote uitgaven (bijv. Den Haag).

Nr	Aanbevelingen	Opvolging
		Het verwerken van de inzichten die uit de verkenning bij andere gemeenten zijn opgedaan bij het programma-onderdeel wonen voor iedereen zou de eis tot eenduidigheid van de begroting en de beweging die de gemeente maakt om de informatie kort en overzichtelijk te houden doorbreken.
6	Definieer indicatoren die goed aansluiten bij de voornaamste speerpunten uit de (nieuwe) beleidsnota. Er wordt stevig gestuurd op betaalbaarheid van woningen, het zou dan ook goed zijn hiervoor een indicator op te nemen (deze staat wel (al) in het MPR, niet in de P&C). Het verdient aanbeveling een gedegen discussie te voeren welke indicatoren in P&C moeten om goed zicht te (kunnen) houden op de realisatie van beleid en gestelde doelstelling.	In de op 12 juni 2025 aangenomen beleidsnota wonen zijn nieuwe indicatoren opgenomen. In de jaarlijkse voortgangsrapportage van de beleidsnota zal hierop gerapporteerd worden. Een beperktere set van 5 indicatoren zijn ook opgenomen in de P&C cyclus. Dit is voor het eerst gedaan in de programmabegroting 2026. De eerste rapportage vindt plaats in de jaarstukken 2026.
7	Vereenvoudig het MPR, zodat dit voor de raad een duidelijk(er) leesbaar document wordt en goede aanvullende inzichten en informatie biedt op de geleverde prestaties op het gebied van bouwen en wonen voor de raad om de controlerende taak goed uit te kunnen voeren.	Afgelopen jaar zijn er aanbevelingen gedaan over het MPR en is er een technische sessie met raadsleden geweest. Deze zijn verwerkt in de nieuwe MPR.
8	Geef specifieker aan waar de beschikbare middelen (voor wonen hoofdzakelijk apparaatskosten) aan zijn uitgegeven.	Financiële verantwoording is vormgegeven op hoofdlijnen vorm gegeven op het geheel van baten en lasten en onttrekkingen van en toevoegingen aan reserves op de doelstelling huisvesting. Verschillen met de begroting worden toegelicht. Het programma-onderdeel wonen volgt daarmee de uniforme verantwoordingswijze in de P&C-cyclus Het specifieker aangeven van uitgaven zou de eenduidigheid van de begroting en de beweging die de gemeente maakt om de informatie kort en overzichtelijk te houden doorbreken.

Programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid
M335 Overnemen aanbevelingen raadstoets economie

Nr	Aanbevelingen	Opvolging
1	Geef in jaarrekening meer inzicht in het bereiken van de doelstelling in plaats van alleen op activiteiten te rapporteren.	Bij het opstellen van de jaarstukken hebben we hier extra aandacht aan besteed, voor zover dit binnen het huidige format passend is.
2	Besteed in beleidsstukken rondom Economie en P&C documenten meer aandacht aan de verhouding tussen “nieuwe” en “oude” economie en ontwikkel hiervoor een indicator.	In de Voortgangsrapportage Actieagenda Utrechtse Economie 2026 zullen we aandacht besteden aan de verhouding tussen “nieuwe” en “oude” economie. In 2026 gaan we aan de slag met het ontwikkelen van nieuwe indicatoren voor de Programmabegroting 2028.
3	Maak in overleg met de raad een expliciete afweging rondom de actualisatie van oudere beleidsdocumenten rondom retail/detailhandel en horeca. Besteed in de verdere actualisatie aandacht aan integraliteit van beleid en diversiteit van de verschillende delen/wijken van de stad.	De raad is per raadsbrief d.d. 27-02-2026 geïnformeerd over actualisatie van oudere beleidsdocumenten rondom retail/detailhandel en horeca.
4	Actualiseren risico-beheersing	We actualiseren de risicobeheers-maatregelen waar nodig en de bestaande punten worden gehandhaafd. In de Programmabegroting 2027 zullen we de punten opschonen.
5	Maak een impactanalyse van de bezuinigingen op het programma Economie.	Dit wordt meegenomen in de Voortgangsrapportage Actieagenda Utrechtse Economie 2026 (Q2 2026).
6	Ontwikkel een lange-termijn strategie om groei inwoners en arbeidsmarkt met elkaar in balans te houden.	In de nota Werklocaties is aandacht voor de (kwantitatieve) lange-termijn strategie.
7	Besteed in programma Economie meer aandacht aan de dienstverlening richting ondernemers.	In de Voortgangsrapportage Actieagenda Utrechtse Economie 2026 (Q2 2026) zullen we onze dienstverlening richting ondernemers zichtbaar benoemen.
8	Vergroot het inzicht in de verbonden partijen per programma.	We zullen ons hierin aan het format van de Programmabegroting en Jaarrekening houden.
9	Inzicht in mutaties reserves	Dit is opgenomen in de jaarrekening.
10	Ontwikkel een nieuwe set aan indicatoren die aansluit op de Beleidsdoelstellingen.	In 2026 gaan we aan de slag met het ontwikkelen van indicatoren. De nieuwe indicatoren worden opgenomen in de Programmabegroting 2028.

Verklarende woordenlijst

Begrip	Omschrijving
Accres	Jaarlijkse groei van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Op basis van de normeringssystematiek is deze gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven; stijgen de rijksuitgaven, dan stijgt ook het Gemeentefonds, en andersom.
Actuele begroting	De laatst door de gemeenteraad vastgestelde begroting. Dit betreft de nominale begroting plus alle door de gemeenteraad vastgestelde begrotingswijzigingen.
Afschrijving	Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. Deze wordt geacht de waardevermindering van het actief tot uitdrukking te brengen. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de rekening van lasten en baten.
Algemene dekkingsreserves	Reserves waarvan de renteopbrengst wordt aangewend als algemeen dekkingsmiddel.
Algemene reserves	Alle reserves niet zijnde bestemmingsreserves. Tot de algemene reserves worden gerekend de algemene reserve in enge zin, de algemene dekkingsreserves, de reserve grondexploitaties en de dienstbedrijfsreserves.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds door het Rijk aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, vastgelegd in de Financiële verhoudingswet, met het karakter van algemene middelen.
Balans	Overzicht van activa en passiva (bezittingen en schulden) van een organisatie op een bepaald moment.
Baten	De aanduiding volgens de comptabiliteitsvoorschriften voor de opbrengsten/inkomsten van de gemeente.
Baten-lastenstelsel	In dit stelsel worden uitgaven en inkomsten toegerekend aan het tijdvak waarin het verbruik van goederen en diensten plaatsvindt en de baten ontstaan. Dit maakt het mogelijk om de integrale kosten en opbrengsten af te leiden uit de administratie en leidt daarmee tot een doelmatiger beheer.
Begrotingswijziging	Een aanpassing van de ramingen tijdens het begrotingsjaar; een dergelijk besluit wordt door de gemeenteraad genomen.
Bestuursrapportage	De eerste bestuursrapportage is onderdeel van de voorjaarsnota. De tweede bestuursrapportage wordt gelijktijdig met de programmabegroting uitgebracht. Hierin wordt tussentijdse verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en worden nieuwe ontwikkelingen gesignaleerd. Op basis van deze informatie kan tussentijds worden bijgestuurd en vindt bijstelling plaats van de lopende begroting.
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestedingsrichting heeft gegeven.
BTW-Compensatiefonds	Sinds 2003 geldt voor de gemeenten een BTW-regime. Het BTW-compensatiefonds is ingesteld om de verschillen tussen de verlaging van de programmabegroting en die van het Gemeentefonds te egaliseren, opdat de invoering van het BTW-regime budgettair neutraal verloopt.

Begrip	Omschrijving
Budgettair neutraal	Een beleidswijziging die de uitkomst van de programmabegroting per saldo niet beïnvloedt.
Besluit Begroten en verantwoorden (BBV)	Wettelijke voorschriften voor de inrichting van de programmabegroting en –jaarstukken.
Controleverklaring	Schriftelijke mededeling van de accountant waarin deze een oordeel geeft over de getrouwheid en de rechtmatigheid van de (financiële) verantwoording.
Creditrating	Een creditrating is een oordeel over de kredietwaardigheid van bedrijven, financiële instellingen of overheden. De rating wordt uitgedrukt op een schaal van AAA (top kredietwaardig) naar D (faillissement). Deze oordelen worden afgegeven door internationaal erkende ratingbureaus als Standard en Poor's (S&P) en Moody'
Decentralisatie	Het overdragen van meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden naar lagere overheden. Concreet kan dit leiden tot overheveling van taken (en de daartoe benodigde middelen) van de centrale overheid naar andere overheden.
Dekkingspercentage	Bepaalde gemeentelijke lasten kunnen aan de burger worden doorberekend (bijvoorbeeld de kosten van de riolering en afvalinzameling); de mate waarin dit gebeurt wordt tot uitdrukking gebracht door het dekkingspercentage. Bij een volledige doorberekening is sprake van een dekkingspercentage van 100%.
Doelmatigheid (efficiency)	De mate waarin een maximale hoeveelheid prestaties wordt geleverd met een minimale hoeveelheid middelen of een hogere kwaliteit wordt bereikt bij een gelijkblijvende hoeveelheid middelen. Onderzoek naar doelmatigheid richt zich vooral op verbetering van bedrijfsvoering.
Egalisatievoorzieningen	Voorzieningen die samenhangen met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten.
Eigen vermogen	Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen op de balans bestaat uit de algemene reserves, de bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat.
Financiering	De wijze waarop de gemeente in de behoefte aan geld (kort) en kapitaal (lang) voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geleend. Daardoor kunnen tijdelijk overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- en kapitaalmarkt wordt dit glad gestreken.
Garantie	Zekerheidstelling door de gemeente ten behoeve van derden die een lening aantrekken. Bij derden valt te denken aan sportverenigingen of welzijnsinstellingen. Ingeval van wanbetaling zal de gemeente de resterende schuld dienen af te lossen.
Gemeentefonds	Landelijk fonds onder beheer van het ministerie van Binnenlandse Zaken, waarin een deel van de opbrengst van de rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn, voor zover daar geen wettelijke verplichtingen tegenover staan, vrij besteedbaar.

Begrip	Omschrijving
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerend.
Interbestuurlijk Toezicht	Komt voort uit de Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt) en heeft als doel om de horizontale verantwoording, van gemeentelijke medebewindstaken, tussen de gemeenteraad en het college van B en W te versterken en de verticale toezichtdruk door de Provincie en het Rijk te verminderen.
Integratie-uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds van tijdelijke aard ter overbrugging van gefaseerde overheveling van specifieke rijksuitkeringen.
Investering	De aanschaf of de productie van een kapitaalgoed.
Jaarrekening	Eén van de twee onderdelen van de jaarstukken. De jaarrekening geeft een analyse van de afwijkingen tussen de begrote en gerealiseerde lasten en baten. Tevens wordt in de jaarrekening de stand van de gemeentelijke vermogenspositie opgemaakt.
Jaarverslag	Eén van de twee onderdelen van de jaarstukken. Het jaarverslag bevat de meer beleidsmatige onderdelen, zoals de programma- en paragraaf verantwoording
Kapitaalgoed	Duurzaam productiemiddel, dat nodig is om de aan de burgers te leveren diensten en goederen, te produceren. Daarbij gaat het om een productiemiddel dat meerdere jaren meegaat en veelal veel waarde heeft.
Kapitaallasten	Deze bestaan uit de componenten afschrijving en rente. Het zijn de exploitatiekosten van vaste activa. Deze volgen de levensduur. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Vanwege jaarlijkse afschrijving daalt de boekwaarde en nemen de rentekosten af.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het financieringstekort hoger dan de kasgeldlimiet dan moet dat via lang geld worden gefinancierd.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een programma in beeld brengt.
(kortlopende leningen)	Middelen die worden aangetrokken op de geldmarkt in de vorm van kortlopende leningen (looptijd korter dan een jaar).
(langlopende leningen)	Middelen die worden aangetrokken op de kapitaalmarkt in de vorm van langlopende leningen (looptijd langer dan een jaar).
Leges	Heffing op een publiekrechtelijke grondslag voor een gemeentelijk goed of een gemeentelijke dienst (bijvoorbeeld leges paspoorten, leges bouwvergunningen). Het totaal van de gemeentelijke leges mag niet meer dan kostendekkend zijn.
Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Door een tijdig inzicht daarin wordt voorkomen dat dure ad-hoc maatregelen moeten worden genomen.
Nationale Hypotheekgarantie (NHG)	De Nationale Hypotheek Garantie (NHG) is een garantie op hypotheken tot 245.000 euro. Met de NHG leent u veilig. Is bij verkoop van uw woning de opbrengst onvoldoende om uw

Begrip	Omschrijving
	hypotheek af te lossen? Dan neemt de NHG de restschuld van u over. Ook krijgt u korting op uw hypotheekrente.
Nominale begroting	De raming van lasten en baten die is opgenomen in het boekwerk van de programmabegroting. Behandeling en vaststelling vinden plaats tijdens de begrotingsbehandeling in november.
Nominale compensatie	De compensatie van loon- en prijsontwikkelingen.
Normeringssystematiek	Ook wel bekend als 'samen de trap of, samen de trap af'. Volgens deze systematiek is de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds gekoppeld aan de omvang van de (netto gecorrigeerde) rijksuitgaven. Als de relevante rijksuitgaven stijgen, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds toe; dalen de rijksuitgaven, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds af.
Omslagrente	De rekenrente die de Centrale Treasury gebruikt voor het berekenen van de rentelasten over de gedane investeringen. Deze rente is onderdeel van de kapitaallasten en wordt doorberekend aan de diensten.
Payer Swap	Een swap is een financieel product waarbij renteverplichtingen worden geruild ter bescherming tegen renterisico's. Indien daarbij een variabele renteverplichting wordt geruild voor een te betalen vaste rente is sprake van een payer swap. Met een payer swap dekt men zich in tegen een rentestijging.
POK-middelen	Financiering voor gemeenten om de rechtspositie van inwoners te versterken.
Precariobelasting	Recht voor het gebruik van openbare grond of water. Het recht kan worden geheven van degene die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water heeft of van degene voor wie dit gebeurt.
Programmabegroting	Het overzicht van de verwachte lasten en baten, opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De programmabegroting is opgebouwd uit de beleidsbegroting en de financiële begroting, die op hoofdlijnen inzicht geven in het voorgestane beleid en de daarmee samenhangende financiële middelen voor het komend jaar en de daarop volgende drie jaren. De programmabegroting wordt door de gemeenteraad vastgesteld.
Overzicht van lasten en baten	Overzicht van de in een bepaald jaar gerealiseerde lasten en baten. De programmabegroting is opgebouwd uit het jaarverslag en de jaarrekening. De programmaverantwoording dient ter verantwoording van het uitvoeren van de programmabegroting.
Reserve grondexploitatie	Het weerstandsvermogen dat dient als buffer voor de risico's die worden gelopen bij grondexploitaties.
Reserves	Dit betreft in beginsel vrij aanwendbare middelen. Daarom behoren ze tot het eigen vermogen. De reserves worden onderscheiden in algemene reserves en bestemmingsreserves.
Risicomodel	Overzicht van risico's zoals bekend bij het aanbieden van de programmabegroting en de jaarstukken.

Begrip	Omschrijving
Risicovoorzieningen	Voorzieningen die betrekking hebben op gekwantificeerde risico's, niet zijnde de risico's over de apparaatskosten (deze laatste worden gedekt door de algemene reserve en/of bedrijfsreserves).
Routine-investeringen	Investeringen ter vervanging van bestaande activa in de sfeer van bedrijfsvoering met als doel de bedrijfsvoering van de gemeente op het huidige peil te houden. Het betreft voornamelijk investeringen in automatisering, meubilair, voertuigen en materieel. Het college autoriseert de onderliggende projecten, uw gemeenteraad autoriseert de bandbreedte.
SPUK (Specifieke Uitkering)	Een financiële regeling waarmee de Rijksoverheid geld verstrekt aan gemeenten voor specifieke beleidsdoelen.
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Structureel	Jaarlijks terugkerend. Structurele kosten dienen door structurele opbrengsten te worden gedekt.
Subsidie	Overdracht van de gemeente aan derden, zowel particuliere instellingen als natuurlijke personen.
Technische wijziging	Een wijziging van de begroting die ofwel beleidsarm is of een administratieve verwerking van een al genomen besluit.
Treasury	Dit betreft het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Treasurystatuut	Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens bevat het treasurystatuut regels over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie over de treasury.
Uitbreidingsinvesteringen Categorie A	Aankoop of vervaardiging van een nieuw kapitaalgoed dat een toevoeging betekent aan het volume en/of de kwaliteit van de bestaande kapitaalgoederen.
Uitbreidingsinvesteringen Categorie B	Uitbreidingsinvesteringen van categorie B omvatten de investeringsprojecten waarvoor eerst nog nadere besluitvorming vereist is, voordat autorisatie zal plaatsvinden. Het gaat hierbij om zeer grote, politiek gevoelige of risicovolle projecten.
Verantwoording	Zie programmaverantwoording.
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen	Project dat tot doel heeft de verantwoordings- en controle-informatie van de gemeente aan het Rijk te stroomlijnen en te vereenvoudigen/verminderen. Per specifieke uitkering is geen aparte controleverklaring meer vereist. Volstaan kan worden met de jaarrekening, met daarbij gevoegd een bijlage met een aantal gegevens per specifieke uitkering.
Verplichting	Contractuele overeenkomst tot het betalen van een vast bedrag aan een bekende partij.
Verplicht deel reserve	Middelen worden als verplicht aangemerkt indien sprake is van een juridisch afdwingbare verplichting richting derden. Een dergelijke verplichting bestaat wanneer er met derden afspraken zijn gemaakt over de besteding van middelen in een juridisch bindende wijze zoals een contract, opdracht of schriftelijke bevestiging. Het bestaan van concrete plannen of een

Begrip	Omschrijving
	bestemming van (een deel van) de middelen ter dekking van bijvoorbeeld onderdelen van het coalitieakkoord, zijn niet aangemerkt als juridische verplichting zolang er geen afspraken met derden zijn vastgelegd.
Vervangingsinvesteringen	Deze investeringen houden de bestaande functionaliteit of kwaliteit van de kapitaalgoederen op peil. Hierbij valt te denken aan renovatie en restauratie, herbouw en levensduur verlengend groot onderhoud.
Voorziening	Verplichting met een voorwaardelijk karakter. Deze wordt op de balans gerekend tot het vreemd vermogen. Ze wordt getroffen voor toekomstige uitgaven, waarvan de oorzaak zich al heeft voorgedaan. Een voorziening moet dekkend zijn voor de achterliggende voorwaardelijke verplichting. Voorzieningen worden onderscheiden in risico- en egalisatievoorzieningen.
Weerstandsvermogen	Maatstaf voor de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn nodig om alle risico's op te kunnen vangen).

Verantwoording 2025

Investeren in een sterke en eerlijke stad

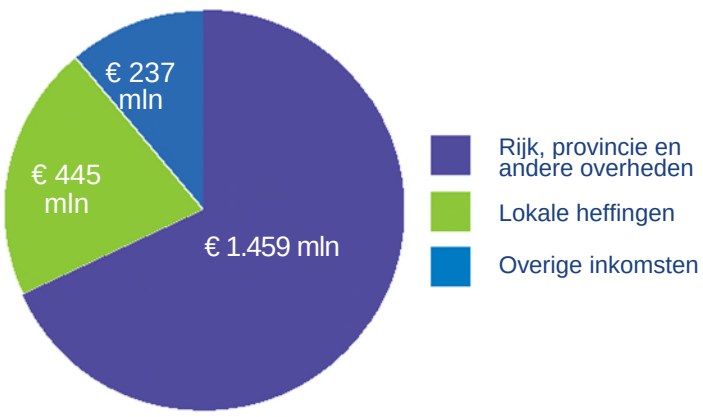
Financiën: een kwetsbaar evenwicht

In de jaarstukken kijken we terug op onze financiën en uitvoering in het afgelopen jaar. Het was een jaar waarin Utrecht verder bouwde aan een stad waar iedereen prettig kan wonen, werken en leven. Tegelijk was de maatschappelijke en financiële druk voelbaar in de stad. Met de jaarstukken leggen we verantwoording af over de resultaten en financiën in 2025.

We verwachten dat de financiële ruimte de komende jaren kleiner wordt. Voor 2025 was er een sluitende begroting. Het jaar is afgesloten met een overschot van 54,6 miljoen euro (inclusief veranderingen in reserves).

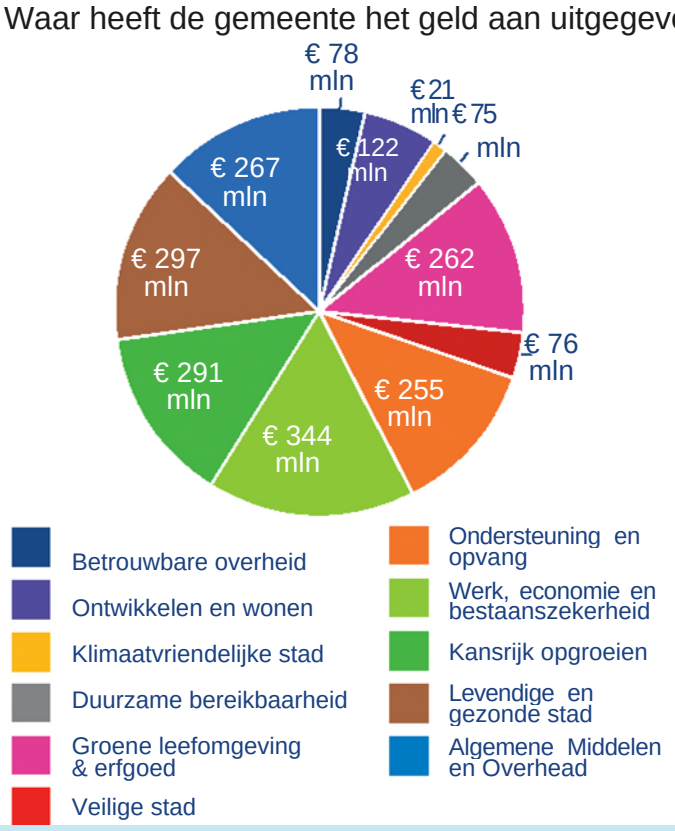
Inkomsten: € 2.140 miljoen

Waar is het geld vandaan gekomen?

Uitgaven: € 2.089 miljoen

Waar heeft de gemeente het geld aan uitgegeven?

Wat we in 2025 hebben bereikt

In 2025 is veel bereikt op het gebied van kansengelijkheid, duurzaamheid, wonen en leefbaarheid. Hieronder staat een klein deel van wat we deden met het geld uit de begroting, in samenwerking met Utrechters.

Kansengelijkheid

Utrecht wil een stad zijn waar iedereen mee kan doen. Daarom investeerde de gemeente extra in buurten en groepen die dat het meest nodig hebben.

- Het aanvraagproces voor bijstand en bijzondere bijstand werd eenvoudiger gemaakt, zodat inwoners makkelijker en sneller een uitkering kunnen aanvragen.
- De uitstroom naar werk en scholing steeg naar 1.071 inwoners, een groei van 14%.
- Voor jonge kinderen werd gratis voorschoolse educatie uitgebreid in Overvecht en voor U-pashouders. Jeugdgezondheidszorg bereikte 95% van alle kinderen en zette 508 extra vaccinaties bij 16- en 17-jarigen.
- Utrecht ontving de European Capitals of Inclusion and Diversity Award, een erkenning voor de inzet op sociale gelijkheid.
- Op het gebied van opvang waren er 1.805 asielopvangplekken, bleef de opvang voor Oekraïners behouden en waren er 335 plekken voor ongedocumenteerden.

Duurzaamheid

Utrecht zette belangrijke stappen richting een klimaatbestendige stad.

- De gemeente ontwikkelde zelf een zonneproject op de Nedereindse Plas en werkte aan aansluiting bij HVC als publiek warmtebedrijf.
- De milieuzone en nul-emissiezone werden ingevoerd en er kwamen meer snelladers en voorzieningen voor emissieloos vervoer.
- De stad won het NK Tegelwippen met 437.467 gewipte tegels en koppelde 16,5 hectare regenwater af van het riool.
- Ook werd met behulp van Europese subsidie gewerkt aan twee nieuwe upcyclecentra, waar spullen en materialen een nieuw leven krijgen.

Woningnood aanpakken

Wonen is een grondrecht en tegelijkertijd is er tekort aan woonruimte. In 2025 richtten we ons op het aanjagen van nieuwbouw én het beschermen en beter benutten van de bestaande woonruimte.

- De nieuwe Beleidsnota Wonen 2025–2030 markeert een duidelijke stap richting volkshuisvesting.
- Met de Utrechtse Aanpak werden 3.900 nieuwe woningen in aanbouw genomen.
- Er zijn 3.103 woningen opgeleverd, 103 meer dan de doelstelling voor 2025. Met een nieuw verdeelbesluit werkten we aan het toewijzen aan de meest kwetsbare inwoners.
- Netcongestie blijft een grote belemmering voor nieuwbouw, waardoor ingrijpen door het Rijk en netbeheerders noodzakelijk is.

Leefbaarheid

Utrecht wil een levendige en leefbare stad zijn en blijven.

- In 2025 ging de Cultuurnotaregeling van start, waarmee 85 organisaties meerjarige steun kregen. Er kwamen 1.260 m2 extra culturele broedplaatsen bij.
- Overlast en criminaliteit werden stevig aangepakt met extra politie-inzet en maatregelen zoals de nachtsluiting van Hoog Catharijne.
- De openbare ruimte werd goed onderhouden en verder vergroend. Er is meer groen bijgekomen dan dat het aantal huishoudens toenam, terwijl ook andere functies een plek kregen in de openbare ruimte.
- Onderzoek naar de haalbaarheid van grote evenementenlocaties is gehouden en aangeboden aan de raad.

/verantwoording

Subsidiemonitor 2025

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/
subsidiehulp

Inhoud

Inleiding 3

Nieuwe ontwikkelingen in 2025 4

Samenvatting 5

Hoofdstuk 1 Aantal aangevraagde subsidies 6

Hoofdstuk 2 Aantal niet toegekende subsidies 7

Hoofdstuk 3 Aantal toegekende subsidies 9
3.1 Aantal toegekende subsidies per subsidieregeling 9
3.2 Aantal toegekende subsidies per organisatieonderdeel 10
3.3 Verleende subsidies volgens de jaarrekeningen van de gemeente Utrecht 12
3.4 Nadere regels subsidie, subsidieregeling en subsidiestaat 13

Hoofdstuk 4 Subsidieaanvragers, bewoners en organisaties 14
4.1 Bewoners 14
4.2 Organisaties 15

Hoofdstuk 5 Afhandeltermijnen van subsidies 17
5.1 Afhandeltermijn van aanvragen 17
5.2 Afhandeltermijn van eindrapportages 18

Hoofdstuk 6 Klantonderzoek 20

Bijlage Verleende subsidies in 2023, 2024 en 2025 per organisatieonderdeel en subsidieregeling 22

Inleiding

Voor u ligt de 7e subsidiemonitor. In deze subsidiemonitor leest u hoeveel subsidieaanvragen het subsidiebureau in 2025 heeft ontvangen, hoeveel van deze aanvragen er wel en niet zijn toegekend en op welke subsidieregelingen deze aanvragen betrekking hadden. Verder leest u hoeveel bewoners en organisaties subsidie hebben aangevraagd en hoe lang het heeft geduurd om de subsidieaanvragen en eindrapportages af te handelen. De monitor sluit af met de uitkomsten van het klantonderzoek.

De gegevens van 2025 vergelijken we waar mogelijk met de gegevens uit 2023 en 2024. Daarmee kunnen we de ontwikkeling in de afgelopen jaren volgen. In de subsidiemonitor gaan we niet uitgebreid in op de financiële verdeling van de subsidies. In de jaarrekening 2025, die gelijk met deze monitor naar de gemeenteraad gaat, staan alle financiële cijfers van de toegekende subsidies in 2025.

De subsidiemonitor geeft een beeld van de omvang en uitvoering van het subsidieproces. De subsidiemonitor gaat niet in op de doelmatigheid van de subsidies. Een subsidie is een instrument om een bepaald beleidsdoel te bereiken en is onderdeel van de evaluatie van dat beleid.

De gegevens voor de subsidiemonitor komen uit EasyFunders, het geautomatiseerde systeem dat het subsidiebureau gebruikt voor de afhandeling van de subsidieaanvragen. Een klein deel van de subsidieaanvragen handelt het subsidiebureau niet af. Deze aanvragen zijn niet meegenomen in de subsidiemonitor.

Het afhandelproces staat nooit stil. Voor de monitor zijn we uitgegaan van de stand van zaken op 11 februari 2026. Verder is de datum waarop de aanvraag is ontvangen, de datum die bepaalt in welk jaar de subsidie meetelt. Een aanvraag die op 31 december 2025 is ontvangen, telt mee in 2025, hoewel de afhandeling pas in 2026 kan plaatsvinden.

Nieuwe ontwikkelingen in 2025

Na de turbulente coronajaren, stijgende energieprijzen en de gevolgen van de oorlog in Oekraïne, zien we een zekere stabiliteit in het aantal subsidieaanvragen. Er lijkt wel een nieuwe trend ingezet te zijn, waarbij subsidierelaties omgezet worden naar inkoopcontracten. Zo is de subsidie aan de Buurtteams vanaf 2025 een inkoopopdracht geworden.

In 2025 zijn het Verantwoordingsprotocol subsidies en het Accountantsprotocol subsidies aangepast. De belangrijkste wijziging is dat de grens waarop de verantwoording voorzien moet zijn van een accountantsverklaring is verhoogd van € 100.000 naar € 125.000 per jaar. Daarmee is deze grens gelijkgetrokken met de indexeringen van de laatste jaren. Door deze wijziging blijft het aantal organisaties dat de subsidie met een jaarrekening moet verantwoorden ongeveer gelijk.

Eind 2025 heeft het college een doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek gedaan naar subsidies. Uit dit zogenaamde 213a onderzoek (213a verwijst naar het artikel in de gemeentewet) zijn een aantal verbeterpunten gekomen, waarover de raad geïnformeerd is. In de subsidiemonitor 2026 gaan we in op de verbeteringen die het subsidiebureau doorgevoerd heeft.

Samenvatting

In 2025 heeft het subsidiebureau 4.689 subsidieaanvragen ontvangen. Van deze aanvragen zijn 3.454 aanvragen toegekend en 955 niet toegekend. 280 aanvragen zijn nog in behandeling.

In 2025 zijn er ongeveer 40 nieuwe of gewijzigde subsidieregelingen bijgekomen. Het totaal aantal aanvragen in 2025 is met ongeveer 4,5% gestegen ten opzichte van 2024. Deze stijging is vooral te danken aan de stijging van het aantal aanvragen voor het isoleren van de eigen woning.

Bewoners en organisaties vroegen het vaakst subsidie aan voor het Initiatievenfonds, voor het isoleren van de eigen woning en voor het aanleggen van een groen dak. De subsidie voor Ondernemer Centraal werd in 2025 veel minder aangevraagd dan in 2024.

In 2025 vroegen 2.777 bewoners dan wel organisaties één of meer subsidies aan. Daarvan ontvingen 1.699 bewoners en 1.078 organisaties een toekenning voor één of meer subsidies. Bewoners ontvingen gemiddeld 1,1 subsidies, terwijl organisaties gemiddeld 1,5 subsidies ontvangen.

De gemiddelde afhandeltermijn van de aanvragen is iets gedaald. De afhandeltermijn van de eenmalige subsidies is gelijk gebleven en die van de jaarsubsidies is gedaald. De afhandeltermijn van bedragen onder de € 100.000 is gelijk gebleven en die van de bedragen boven de € 100.000 is gedaald. De afhandeltermijn van de eindrapportages is toegenomen.

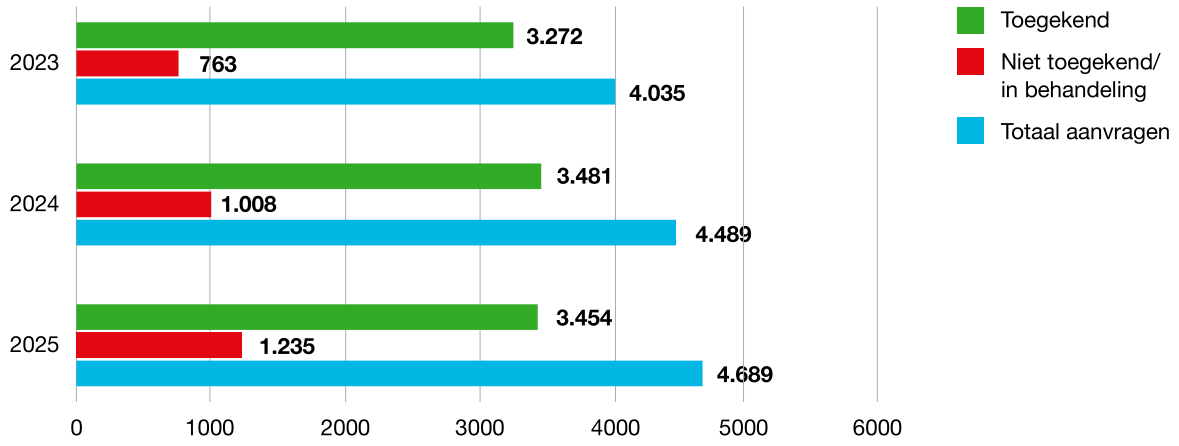
Aan het klanttevredenheidsonderzoek hebben 52 subsidieaanvragers deelgenomen. Ruim 80% is tevreden over de informatie op de website van het subsidiebureau en meer dan 60% vindt dat het aanvragen makkelijk en snel gaat.

Hoofdstuk 1
Aantal aangevraagde subsidies

In 2025 zijn er door bewoners en organisaties 4.689 subsidies aangevraagd. Dat is een toename van het aantal aanvragen met ongeveer 4,5% als we dat vergelijken met het aantal aanvragen in 2024 (4.489).

Van de 4.689 subsidieaanvragen zijn er 3.454 toegekend en 955 zijn er niet toegekend. Daarnaast zijn nog 280 aanvragen uit 2025 in behandeling. In de onderstaande grafiek staat hoeveel aanvragen er in 2023, 2024 en 2025 zijn aangevraagd, toegekend en niet toegekend. Het betreft hier de stand van zaken op 11 februari 2026.

Figuur 1 | Aantal aangevraagde subsidies per jaar

De toename van het aantal aanvragen ligt vooral aan een toename van de aanvragen voor het isoleren van woningen en voor het veiliger maken van woningen (Politiekeurmerk Veilig Wonen).

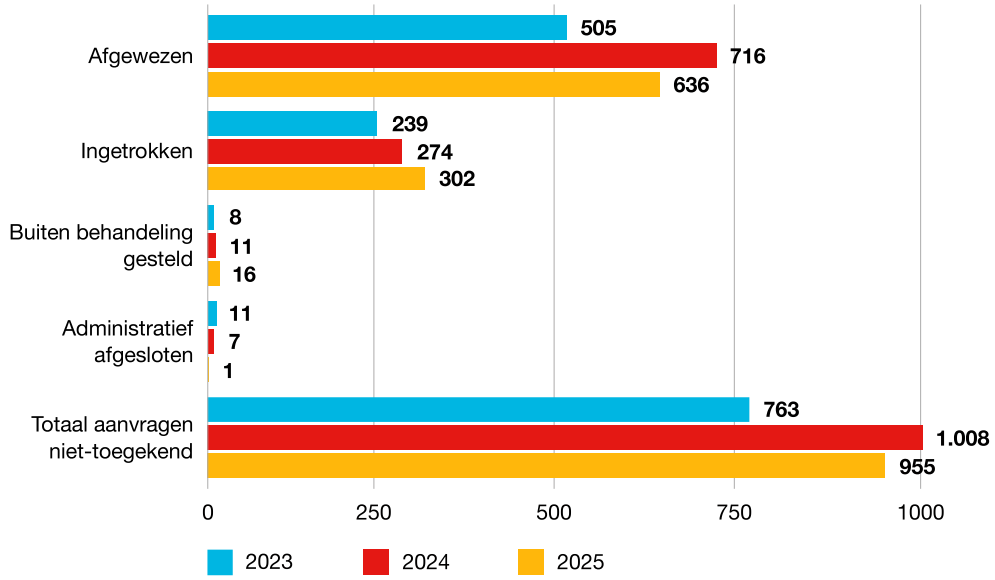
Alle aanvragen die het subsidiebureau behandeld, worden vastgelegd in het subsidiesysteem EasyFunders (EF).

N.B. Ook de aanvragen loonkostensubsidie en werkgeversregelingen worden in EF geregistreerd, maar vanuit privacyoverwegingen worden deze regelingen door de afdeling Werk en Inkomen afgehandeld en niet door het subsidiebureau. De aanvragen die Werk en Inkomen afhandelt zijn niet meegenomen in deze subsidiemonitor.

Hoofdstuk 2
Aantal niet toegekende subsidies

In 2025 leidde 20% van alle subsidieaanvragen niet tot een positief subsidiebesluit. In 2024 was dat 22%. Een deel van de aanvragen wordt afgewezen of geweigerd. Weigeren is de juridische term voor het afwijzen van een aanvraag. Soms trekt een aanvrager zijn of haar aanvraag in. De aanvraag komt dan niet tot een beoordeling. Hetzelfde geldt voor het buiten behandeling stellen of administratief afhandelen.

Figuur 2 | Reden waarom een aanvraag uit 2023, 2024 en 2025 niet is toegekend

In 2025 is het aantal afgewezen of geweigerde aanvragen gedaald. Er zijn meerdere redenen om een aanvraag af te wijzen. Bijvoorbeeld omdat de aanvraag verkeerd of te laat is ingediend, omdat het budget voor een regeling op is of omdat de aanvraag inhoudelijk niet voldoet. Sommige regelingen hebben meer afwijzingen, dan andere. Hieronder een overzicht van de 5 subsidieregelingen met de meeste afwijzingen.

Figuur 3 | De 5 subsidieregelingen met de meeste afgewezen aanvragen in 2025

Subsidieregeling	Aantal afgewezen aanvragen in 2025	Aantal verleende aanvragen in 2025	% afgewezen aanvragen in 2025	% afgewezen aanvragen in 2024
Projectsubsidie Cultuur	137	75	65%	72%
Woning isoleren	75	605	11%	24%
Regeling Inclusie en Diversiteit	69	15	82%	82%
Initiatievenfonds stad	52	69	43%	35%
Impulssubsidies Cultuur	51	78	40%	52%

Voor de regeling Inclusie en diversiteit zijn in 2025 net als in 2024 relatief de meeste aanvragen afgewezen. Er werd veel meer subsidie gevraagd dan er budget beschikbaar was. Alleen de aanvragen met het hoogste aantal punten (inhoudelijk de beste aanvragen) konden verleend worden.

Het aantal afwijzingen voor de project- en impulssubsidie cultuur is in 2025 procentueel afgenomen ten opzichte van 2024, maar nog steeds hoog. Dat ligt onder andere aan een verkeerde wijze van aanvragen (met DigiD in plaats van E-herkenning), een incomplete aanvraag en aanvragen die door de adviescommissie als inhoudelijk onvoldoende worden beoordeeld.

Bij de regeling Woning isoleren gaat het vooral om inhoudelijke afwijzingen. Een aanvraag heeft dan betrekking op de kosten voor woningverbetering en niet voor woningisolatie.

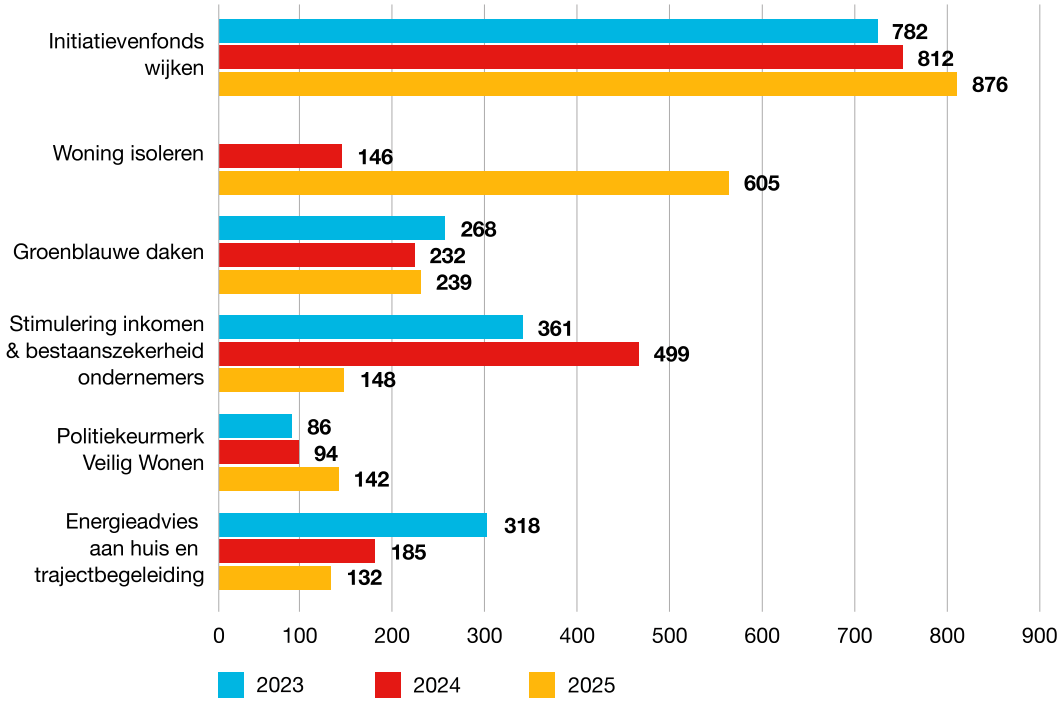
Hoofdstuk 3
Aantal toegekende subsidies

Van de 4.689 in 2025 aangevraagde subsidies zijn er 3.454 toegekend of verleend. Dat is ongeveer 74% van het aantal aanvragen. Dat percentage is iets lager dan andere jaren, maar dat komt waarschijnlijk omdat de monitor dit jaar eerder is opgesteld, waardoor er nog 280 aanvragen in behandeling zijn. Bij het opstellen van de subsidiemonitor 2024 waren er nog maar 99 aanvragen in behandeling.

3.1 Aantal toegekende subsidies per subsidieregeling

Net als in eerdere jaren ontvingen bewoners en organisaties in 2025 het vaakst subsidie voor het Initiatievenfonds Wijken. Bij deze regeling kunnen de wijkbureaus de aanvrager helpen een aanvraag te doen. Hieronder een grafiek van de 6 subsidieregelingen waarvoor de meeste aanvragen zijn toegekend in de afgelopen 3 jaar:

Figuur 4 | Meest toegekende aanvragen per subsidieregeling in 2023, 2024 en 2025

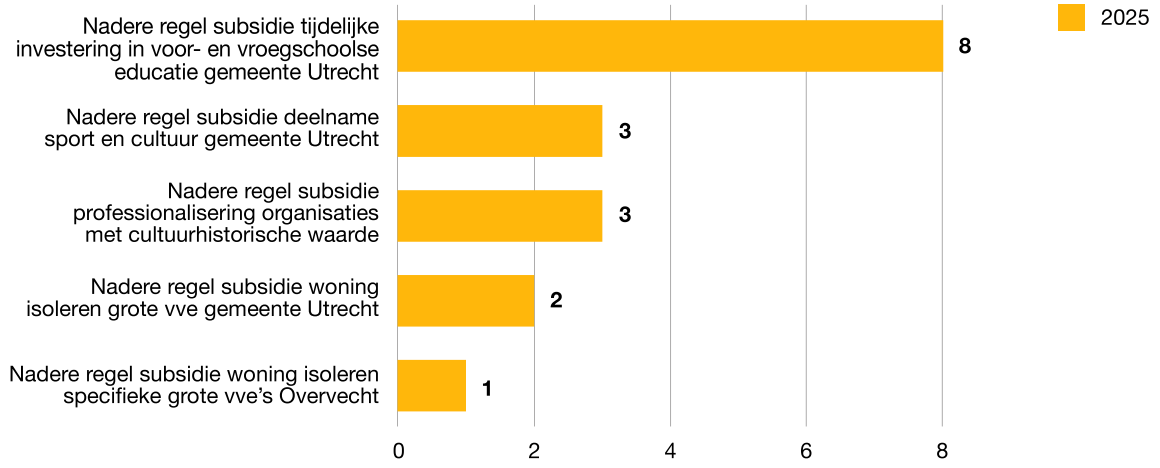

We zien in 2025 een stijging van het aantal subsidies voor het isoleren van de eigen woning en een daling van het aantal subsidies voor Ondernemer Centraal. Deze daling is het gevolg van een andere beleidskeuze waarbij advies en hulp aan ondernemers blijft bestaan, maar de subsidie alleen beschikbaar is voor de kwetsbare ondernemers.

Het aantal subsidies Politiekeurmerk Veilig Wonen is ook toegenomen in 2025 en heeft de subsidie Energieadvies aan huis en trajectbegeleiding naar de zesde plaats verdrongen. De subsidie voor Politiekeurmerk Veilig Wonen kan na 2025 niet meer aangevraagd worden. Het aantal subsidies voor de aanleg van een groen dak is in 2025 ongeveer gelijk gebleven aan het aantal van 2024.

In 2025 zijn er vijf nieuwe subsidieregelingen bijgekomen. Het aantal toegekende subsidies voor deze regelingen was in 2025 vrij laag.

Figuur 5 | Vijf nieuwe subsidies met het aantal toegekende aanvragen in 2025

3.2 Aantal toegekende subsidies per organisatieonderdeel

De 3.454 toegekende subsidies vallen onder de verantwoordelijkheid van meerdere organisatieonderdelen. In 2025 waren er 10 organisatieonderdelen betrokken bij één of meer subsidieregelingen.

Figuur 6 | Verleende subsidies per organisatieonderdeel in 2023, 2024 en 2025

Organisatieonderdeel	2023	2024	2025
Wijken	877	950	964
Ontwikkelorganisatie Ruimte	631	589	910
Maatschappelijke Ontwikkeling	683	583	520
Culturele zaken	252	430	408
Werk en Inkomen	455	582	254
Stadsbedrijven - Beheer Openbare Ruimte (BOR)	272	236	240
Openbare Orde en Veiligheid	91	101	148
Strategie en Bestuur	5	4	4
Volksgezondheid	6	6	3
Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU)	-	-	3
Eindtotaal	**3.272**	**3.481**	**3.454**

De grootste stijging zien we bij de Ontwikkelorganisatie Ruimte (+ 321) en is volledig te danken aan de toename van de subsidie voor Woning isoleren. De grote daling bij Werk en Inkomen (-328) komt door de daling van het aantal subsidies voor Ondernemer Centraal.

Bij Wijken is het aantal verleende subsidies licht gestegen. Behalve het Initiatievenfonds valt ook de regeling Samen voor Overvecht en de regeling Initiatieven Jaarwisseling onder Wijken. In het onderstaande overzicht staat hoeveel subsidies Initiatievenfonds er zijn verleend per wijkbureau.

Figuur 7 | Verleende subsidies Initiatievenfonds per wijkbureau in 2023, 2024 en 2025

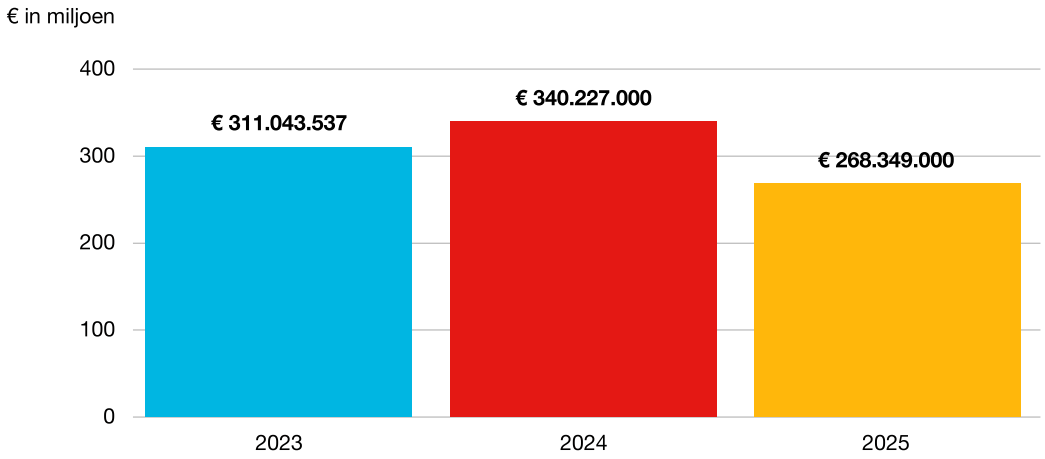
Wijkbureau	2023	2024	2025
Noordoost	110	116	130
West	98	92	104
Zuid	93	96	102
Zuidwest	86	101	98
Leidscherijn	91	91	95
Noordwest	88	90	94
Vleuten - De Meern	80	71	85
Overvecht	64	65	68
Oost	49	59	67
Binnenstad	23	31	33
Eindtotaal	**782**	**812**	**876**

Het aantal verleende subsidies Initiatievenfonds is met ongeveer 8% toegenomen ten opzichte van 2024. Alleen in de wijk Zuidwest is het aantal iets gedaald.

3.3 Verleende subsidies volgens de jaarrekeningen van de gemeente Utrecht

In 2025 werd er voor een bedrag van ruim € 268 miljoen subsidie verleend. Dit is het bedrag dat is opgenomen in de jaarrekening 2025 van de gemeente Utrecht en bevat ook subsidies die niet via het subsidiebureau zijn verleend (zoals onder andere de loonkostensubsidie). In onderstaande grafiek staat welke bedragen er de afgelopen jaren zijn verleend.

Figuur 8 | Verleende subsidies volgens de jaarrekening 2023, 2024 en 2025

In 2025 zijn de uitgaven aan subsidie met 21% gedaald ten opzichte van 2024. Deze opmerkelijke daling heeft voor een deel te maken met een andere beleidskeuze, waarbij ervoor gekozen is om de subsidie om te zetten naar een inkoopopdracht.

In 2024 is de programma indeling van de begroting en jaarrekening van de gemeente Utrecht aangepast. Daarom is het alleen mogelijk om de jaren 2024 en 2025 met elkaar te vergelijken op programmaniveau. De subsidiebijdragen zijn verdeeld onder de volgende programma's:

Figuur 9 | Verleende subsidies per programma volgens de jaarrekening 2024 en 2025 en het verschil daartussen.

Programma	Verleende subsidies 2024	Verleende subsidies 2025	Verschil 2024-2025
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	€ 18.097.000	€ 482.000	-97%
Passende ondersteuning en opvang	€ 46.441.000	€ 18.759.000	-60%
Kansrijk opgroeien	€ 109.366.000	€ 75.419.000	-31%
Veilige stad	€ 7.406.000	€ 6.211.000	-16%
Levendige en gezonde stad	€ 103.992.000	€ 99.790.000	-4%
Duurzame bereikbaarheid	€ -	€ -	0%
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	€ 40.706.000	€ 45.772.000	12%
Klimaatvriendelijke stad	€ 3.443.000	€ 4.361.000	27%
Betrouwbare overheid	€ 4.284.000	€ 6.839.000	60%
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	€ 6.492.000	€ 10.716.000	65%
Totaal	**€ 340.227.000**	**€ 268.349.000**	**-21%**

Ook op programmaniveau zijn er opmerkelijke verschillen tussen de uitgaven aan subsidies in 2024 en 2025. De subsidie voor het programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen is afgenomen omdat de subsidies voor onder andere de Investeringsimpuls meerwaardeafdracht niet zijn verleend in 2025.

De subsidies voor Passende ondersteuning en opvang zijn afgenomen omdat de subsidie aan de Buurtteams Sociaal (€ 23 miljoen) vanaf 2025 is omgezet naar een inkoopopdracht. Hetzelfde geldt voor Kansrijk opgroeien en Veilige stad waarbij de subsidie aan het Buurtteam Jeugd is omgezet naar een inkoopopdracht.

De toename van het programma Betrouwbare Overheid komt door het samenvoegen van de 4 afzonderlijke budgetten voor Samen voor Overvecht. Deze budgetten waren bij verschillende programma's ondergebracht en vallen nu allemaal onder Betrouwbare Overheid.

De toename van het programma Aantrekkelijke en groene leefomgeving ligt vooral aan de stijging van de subsidies die zijn verstrekt voor het herstel van de kelders in het wervengebied (€ 4,5 miljoen).

3.4 Nadere regels subsidie, subsidieregeling en subsidiestaat

In 2025 zijn er ongeveer 40 Nadere regels subsidie vastgesteld door het college. Het gaat hier om zowel nieuwe als gewijzigde Nadere regels. Dat zijn er ongeveer evenveel als in 2024.

De Nadere regels worden in het subsidiesysteem EasyFunders vertaald naar een subsidieregeling waarvoor bewoners of organisaties een aanvraag kunnen indienen. Op de website van het subsidiebureau (www.utrecht.nl/subsidie) staat welke subsidieregelingen er beschikbaar zijn, aan welke voorwaarden een aanvraag moet voldoen en welke documenten men mee moet sturen met de aanvraag.

In de bijlage staat een overzicht van het aantal verleende subsidies per programma en subsidieregeling in 2023, 2024 en 2025.

Naast de vaststelling van de Nadere regels stelt het college ook het subsidieplafond vast van de Nadere regel. Het subsidieplafond is het budget dat maximaal beschikbaar is voor de subsidieregeling. Alle subsidieplafonds bij elkaar vormen samen de subsidiestaat. De subsidiestaat wordt gepubliceerd op Overheid.nl en de beschikbare bedragen zijn eveneens terug te vinden in de programmabegroting en jaarrekening van de gemeente Utrecht.

Hoofdstuk 4
Subsidieaanvragers, bewoners en organisaties

Subsidie kan aangevraagd worden door zowel bewoners als organisaties. Het grootste gedeelte van de aanvragers ontvangt één subsidie, maar sommige aanvragers ontvangen twee of meer subsidies voor verschillende activiteiten.

In 2025 hebben 2.777 unieke bewoners en organisaties subsidie ontvangen:
- 1.699 bewoners hebben één of meer subsidies ontvangen.
- 1.078 organisaties hebben één of meer subsidies ontvangen.

In totaal zijn er 3.454 subsidies verleend in 2025. Dat betekent dat één unieke aanvrager gemiddeld 1,2 subsidies ontvangt.

In 2024 ging het om 2.043 unieke aanvragers en 3.481 verleende subsidies. Daarmee komt het gemiddelde in 2024 uit op 1,7 subsidies per unieke aanvrager.

Het verschil tussen 2024 en 2025 komt vooral door de stijging van het aantal bewoners dat een subsidie heeft gekregen en de daling van het aantal organisaties. Bewoners ontvangen over het algemeen maar één subsidie, terwijl organisaties vaker meer subsidies krijgen.

4.1 Bewoners

1.699 bewoners ontvingen in 2025 één of meer subsidies. Dat is 29% meer dan in 2024 toen 1.320 bewoners een subsidie ontvingen. Deze stijging ligt vooral aan de grote toename van het aantal subsidies voor Woning isoleren.

De meeste bewoners ontvingen één subsidie. De 1.699 bewoners ontvingen gezamenlijk 1.872 subsidies. Dat is gemiddeld 1,1 subsidie per bewoner en vergelijkbaar met 2024. Bij meer dan één subsidie gaat het om bewoners die meerdere aanvragen doen voor het Initiatievenfonds. Daarnaast komt het voor dat een bewoner een subsidie ontvangt zowel voor Woning isoleren als voor het Initiatievenfonds.

De bedragen die bewoners ontvangen zijn over het algemeen laag. 90% van de bewoners ontvangt een subsidie die lager is dan € 2.000.

Figuur 10. Aantal bewoners dat subsidie kreeg in 2025 en het gemiddelde bedrag per toegekende aanvraag in 2025 en 2024

Regelingnaam	Aantal unieke aanvragers in 2025	Aantal in 2025 verleende subsidies aan de unieke aanvragers	Gemiddeld ontvangen bedrag in 2025	Gemiddeld ontvangen bedrag in 2024
Woning isoleren	572	596	€ 1.123	€ 1.007
Initiatievenfonds wijken	554	636	€ 1.561	€ 1.165
Groen(blauwe) daken	229	230	€ 662	€ 672
Politiekeurmerk Veilig Wonen	140	142	€ 558	€ 560
Energieadvies aan huis en trajectbegeleiding	129	132	€ 352	€ 374
Stimulering beperking emissies houtstook	55	55	€ 1.454	€ 1.501
Overig regelingen*	75	81	€ 63.728	€ 11.212
Overig*	112	115	€ 11.212	€ 8.783
Totaal	**1.699**	**1.872**	**niet berekend**	**niet berekend**

** Overig heeft een hoger gemiddeld bedrag in 2025 en 2024 door de subsidiebedragen voor herstel werfkelders*

De subsidie die een bewoner gemiddeld per aanvraag ontvangt is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2024. Alleen het bedrag bij Overige regelingen is toegenomen omdat hier de subsidies voor het herstellen van de particuliere werfkelders onder vallen.

In 2025 waren er geen nieuwe regelingen waarvoor bewoners veel subsidie hebben gekregen.

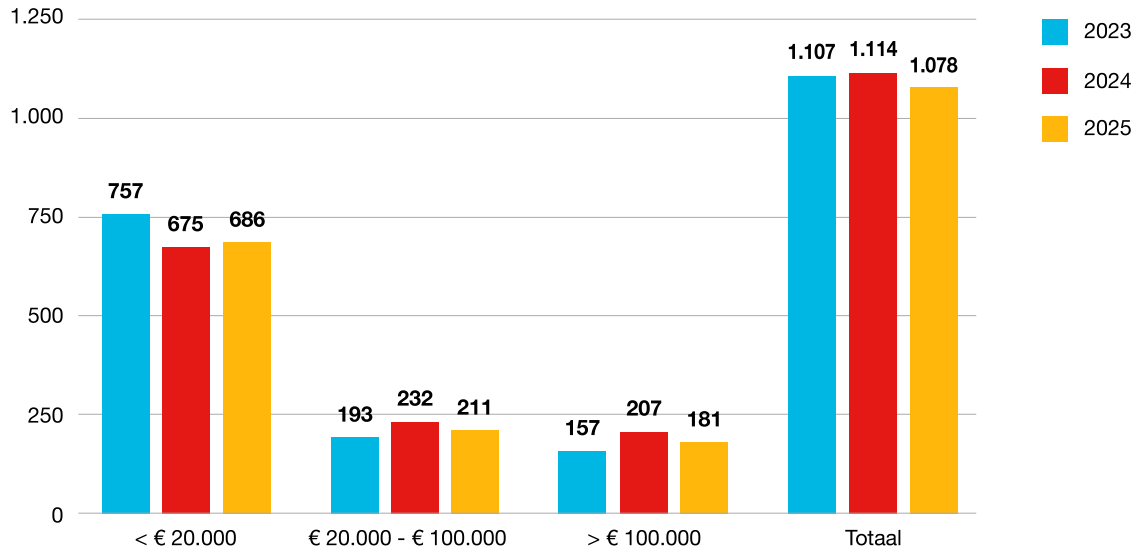
4.2 Organisaties

1.078 organisaties ontvingen in 2025 één of meer subsidies. Dat is iets minder dan in 2024 toen 1.114 organisaties een subsidie ontvingen. Bij organisaties komt het vaker voor dat zij subsidie ontvangen voor verschillende activiteiten en subsidieregelingen. De 1.078 organisaties ontvingen gezamenlijk 1.582 subsidies. Dat is gemiddeld 1,5 subsidie per unieke organisatie. In 2024 was dit gemiddeld 1,8.

Deze daling komt met name door de grote afname van het aantal subsidies aan de organisaties die ondernemers ondersteunen en helpen met de bedrijfsvoering (Ondernemer Centraal). Het aantal subsidies dat die organisaties ontvingen is ten opzichte van 2024 gedaald met 350 (van ongeveer 500 naar 150).

Er zijn grote verschillen in de hoogte van de subsidies die de organisaties ontvingen. Van de 1.078 organisaties ontvingen 686 organisaties een subsidie van € 20.000 of lager en 392 organisaties ontvingen een subsidie van meer dan € 20.000. In onderstaande grafiek staat hoeveel organisaties in 2023, 2024 en 2025 een subsidie ontvingen en hoe hoog de subsidie was.

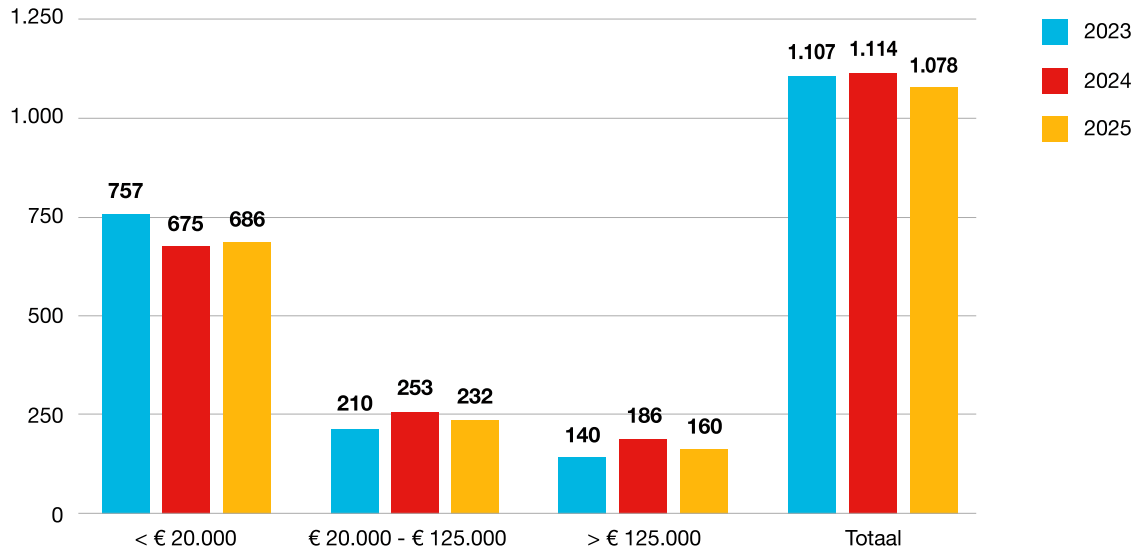
Figuur 11 | Aantal organisaties dat in 2023, 2024 en 2025 subsidie toegekend kreeg per subsidieklasse

Begin 2025 zijn het Verantwoordingsprotocol subsidies en het Accountantsprotocol subsidies aangepast door het college. Deze aanpassing betekent onder andere dat voor de verantwoording van de subsidies er pas vanaf € 125.000 een jaarrekening nodig is met een controleverklaring van de accountant. Die grens lag eerst op € 100.000.

Als we uitgaan van het nieuwe bedrag, dan wordt de verdeling over de subsidieklassen als volgt:

Figuur 12 | Aantal organisaties dat in 2023, 2024 en 2025 subsidie toegekend kreeg per subsidieklasse

Door de verhoging van de grens is het aantal organisaties dat een jaarrekening moet inleveren bij de eindrapportage met 10% gedaald.

Hoofdstuk 5
Afhandeltermijnen van subsidies

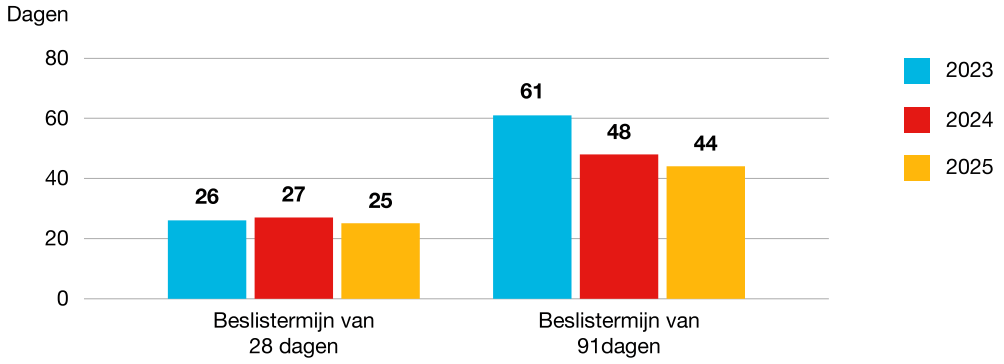
5.1 Afhandeltermijn van aanvragen

In de Algemene Subsidieverordening (ASV) en de nadere regels is vastgelegd binnen welke termijn het college een besluit moet nemen over een subsidieaanvraag (= de beslistermijn). De aanvrager ontvangt het besluit altijd in zijn digitale subsidieportaal. Alleen als een aanvrager niet over een e-mailadres beschikt, wordt het besluit nog via de post verstuurd.

In de ASV staat dat het college binnen 13 weken een beslissing neemt over de volledige aanvraag. In nadere regels kan een kortere (of langere) beslistermijn worden opgenomen. Voor eenvoudige aanvragen waarbij de inhoudelijke toets snel kan gebeuren (soms alleen door het subsidiebureau) geldt een beslistermijn van 28 dagen (4 weken). Aanvragen waarvoor een inhoudelijke beoordeling nodig is of waarbij aanvragen met elkaar vergeleken moeten worden, hebben een langere beslistermijn van 91 dagen (13 weken).

In onderstaande grafiek staat wat de gemiddelde behandeltijd voor aanvragen is geweest in 2023, 2024 en 2025. Daarbij is een uitsplitsing gemaakt naar de beslistermijnen van 28 en 91 dagen.

Figuur 13 | Gemiddeld aantal dagen behandeltijd van aanvragen in 2023, 2024 en 2025 per beslistermijn

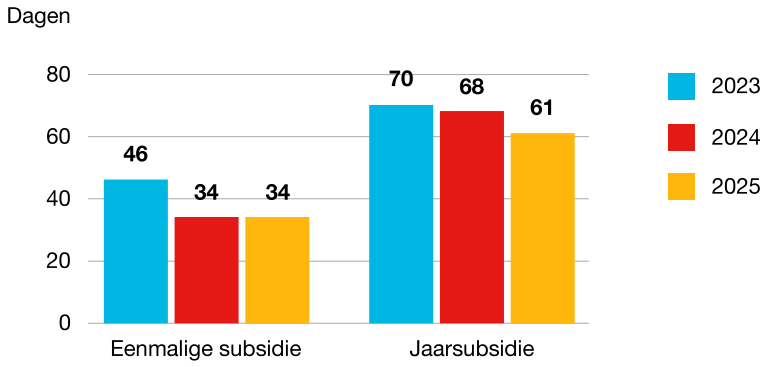

Vergeleken met 2024 is de afhandeling van de aanvragen in 2025 sneller gegaan.

Behalve de vergelijking met de standaard beslistermijnen is het ook interessant om te kijken of er verschil zit in de behandeltijd voor het soort subsidies of de hoogte van de subsidies.

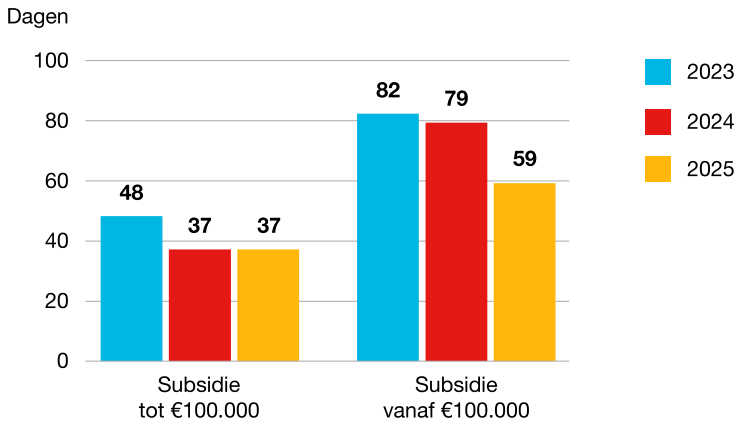
Uit onderstaande grafiek blijkt dat het afhandelen van eenmalige subsidies en jaarsubsidies in 2025 gelijk is gebleven en sneller is gegaan dan in 2023 en 2024.

Figuur 14 | Gemiddeld aantal dagen behandeltijd van eenmalige subsidie aanvragen en jaarsubsidies in 2023, 2024 en 2025

Als we kijken naar de hoogte van het subsidiebedrag, dan is in 2025 de afhandeling van subsidies tot € 100.000 gelijk gebleven aan 2024. De afhandeling van de subsidies boven de € 100.000 is sneller gegaan dan in 2023 en 2024.

Figuur 15 | Gemiddeld aantal dagen behandeltijd van aanvragen onder en boven € 100.000 in 2023, 2024 en 2025

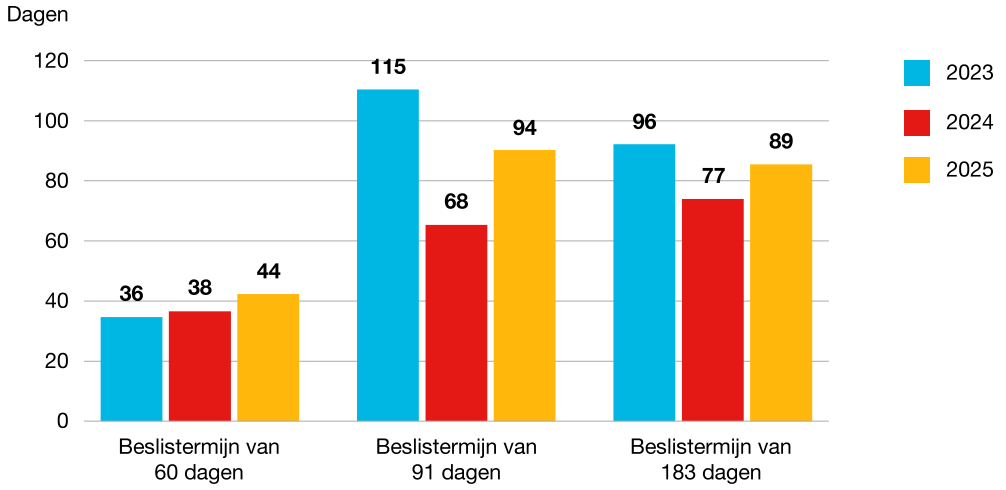

5.2 Afhandeltermijn van eindrapportages

Naast de behandelingstermijn van de aanvragen is er ook gekeken naar de termijn waarop in 2025 de eindrapportages over de ontvangen subsidies zijn afgehandeld. Het gaat hier dan om eindrapportages van subsidies die in eerdere jaren zijn toegekend. In 2025 heeft het subsidiebureau 1.776 eindrapportages afgehandeld. Dat is ongeveer 75 minder dan in 2024.

De algemene beslistermijn voor de beoordeling van de eindrapportages en vaststelling van de subsidie is 183 dagen (6 maanden). In nadere regels wordt niet vaak afgeweken van de algemene beslistermijn uit de ASV. Voor het Initiatievenfonds Wijken geldt een termijn van 60 dagen (2 maanden). De termijn van 91 dagen geldt voor het beperken van de emissies door houtstook en de oude regeling voor de aanleg van een groen dak.

De gemiddelde behandeltijd van de eindrapportages is in 2025 toegenomen.

Figuur 16 | Gemiddeld aantal dagen behandeltijd van eindrapportages in 2023, 2024 en 2025 per beslistermijn

De beslistermijn van 91 dagen is overschreden omdat in 2025 een achterstand in het afhandelen van de eindrapportages van groene daken is ingelopen. Verder is het niet altijd duidelijk wat de oorzaak is van een toe- of afname van de behandeltijd. Over het algemeen ligt de prioriteit bij het tijdig afhandelen van een aanvraag zodat een aanvrager op tijd weet op welke subsidie hij of zij kan rekenen voordat er gestart wordt met de activiteiten. Bovendien is de afhandeltermijn van een aanvraag korter dan die van een eindrapportage waardoor er bij een grote werkvoorraad automatisch meer druk ligt op het afhandelen van een aanvraag dan van een eindrapportage.

Hoofdstuk 6
Klantonderzoek

In 2025 is onderzoek gedaan naar het aanvraagproces. Er zijn 52 enquêtes ingevuld waarvan 19 door bewoners en 33 door contactpersonen die namens een organisatie de aanvraag hebben gedaan. Ongeveer 37% van de enquêtes is dus ingevuld door een bewoner en 63% door een organisatie.

25% van de deelnemers aan het klantonderzoek (1 bewoner en 12 organisaties) heeft de enquête ingevuld nadat ze een subsidie voor Kunst en Cultuur hadden aangevraagd, zie onderstaande figuur.

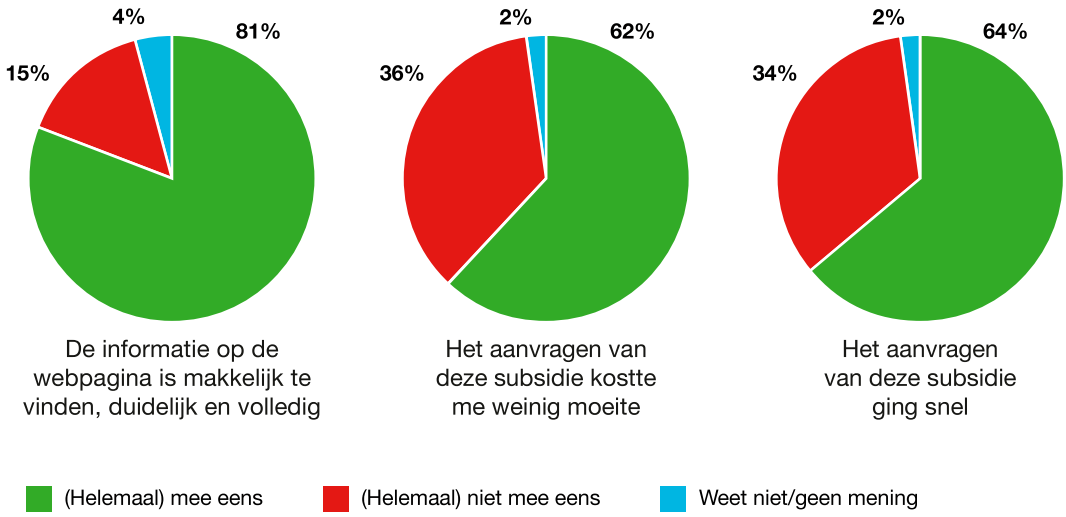
Figuur 17 | Percentage ingevulde enquêtes door bewoners en organisaties per onderwerp

Onderwerp	Bewoners	Organisaties	Totaal
Kunst en Cultuur	2%	23%	25%
Duurzaamheid (bijvoorbeeld duurzame energie)	17%	2%	19%
Onderwijs		2%	2%
Sport		8%	8%
Welzijn, Zorg en Gezondheid		17%	17%
Werk en Ondernemen		2%	2%
Wonen en Leefomgeving (bijvoorbeeld initiatieven, wonen en monumenten)	17%	10%	27%
Totaal	**37%**	**63%**	**100%**

Aan de deelnemers is gevraagd hoeveel subsidie ze hebben aangevraagd. 51 deelnemers hebben daar antwoord op gegeven. 58% van de deelnemers heeft minder dan € 5.000 subsidie gevraagd. 8% heeft meer dan € 100.000 subsidie gevraagd. 34% zit hier tussenin.

De deelnemers konden antwoord geven op een aantal stellingen. In het onderstaande overzicht staat welk percentage van de deelnemers het eens was met de stelling en welk percentage niet.

Figuur 18 | Percentage deelnemers aan de enquête die het wel of niet eens is met de stelling

Uit de gegeven antwoorden blijkt dat voor de meeste aanvragers de beschikbare informatie op de website van het subsidiebureau duidelijk genoeg is. Wel heeft zo'n 35% van de deelnemers moeite met het aanvragen van een subsidie. Uit de reacties blijkt dat sommige aanvragers eerst telefonisch contact opnemen met iemand van de gemeente om hulp te krijgen bij de aanvraag. Soms komt de informatie op de website niet overeen met het aanvraagformulier of de vragen daarin. En sommige deelnemers denken dat het eenvoudiger kan door minder documenten te vragen.

Aan de andere kant zijn deelnemers positief over het aanvraagproces. Uit de reacties blijkt dat sommige aanvragers het eenvoudig en makkelijk vonden om een aanvraag te doen. Zeker als je goed met een computer en websites overweg kan.

Uit dit klantonderzoek blijkt dat er nog steeds mogelijkheden zijn om het aanvraagproces te verbeteren door het aanvraagformulier en de informatie op de website nog beter op elkaar af te stemmen.

Bijlage

Verleende subsidies in 2023, 2024 en 2025 per organisatieonderdeel en subsidieregeling

Organisatieonderdeel	Subsidieregeling	2023	2024	2025
Strategie en Bestuur		**5**	**4**	**4**
	Stads- en volksfeesten en herdenkingen	5	4	4
Culturele zaken		**252**	**430**	**408**
	Basissubsidie amateurkunst	123	121	115
	Impulssubsidies Cultuur	44	83	78
	Cultuurnota 2025-2028		75	75
	Projectsubsidie Cultuur	52	64	74
	Subsidie Nachtcultuur			29
	Amateurkunsteducatie 2025-2028		9	9
	Eenm. subsidie cultuur Ontwikkeling en knelpunten	13	22	8
	Culturele broedplaatsen stedelijke regio Utrecht		2	6
	Impuls jongerencultuur gemeente Utrecht		6	5
	Professionalisering Cultuur historische waarde			3
	Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone			1
	Maats. en creatieve huisvesting Berlijnplein			1
	Huisvesting culturele sector Berlijnplein	1	2	1
	Culturele broedplaatsen gemeente Utrecht		4	1
	Investeringsbijdrage Muziekstudio's	9	15	1
	Combinatiefuncties cultuur 2025-2026		8	1
	Overige regelingen	10	19	0
Openbare Orde en Veiligheid		**91**	**101**	**148**
	Politiekeurmerk Veilig Wonen	86	94	142
	Hulpverlening bij ongevallen en rampen	2	4	3
	Gevelreclame Amsterdamsestraatweg			2
	Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	3	3	1
Stadsbedrijven - Beheer Openbare Ruimte (BOR)		**272**	**236**	**240**
	Groenblauwe daken	268	232	238
	Groenblauw maatschappelijk vastgoed			1
	Onderhoud monumentale bomen	2	1	1
	Watervriendelijk Maatschappelijk Vastgoed	2	3	

Organisatieonderdeel	Subsidieregeling	2023	2024	2025
Maatschappelijke Ontwikkeling		**695**	**683**	**520**
	Vrijwillige inzet voor elkaar	107	87	117
	Support sportaanbieder	90	117	96
	Onderwijs	69	68	52
	Begeleiden, opvang en ondersteuning asielzoekers	44	44	41
	Sportevenement	32	41	37
	Sociale prestatie en dagondersteuning	33	35	35
	Support aangepast sporten	29	32	31
	Regeling Inclusie en Diversiteit		12	15
	Beheerde speeltuinen	13	14	12
	Talentontwikkeling Sport	2		8
	Toegankelijkheid van ondernemingen en organisaties	12	15	8
	Tijdelijke investering voor- en vroegschoolse educatie			8
	Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA)	3	4	7
	De stem van Utrechters	11	12	6
	Lesgeven in grootstedelijke context	6	6	5
	Bibliotheek Utrecht	1	3	4
	Driehoeksoverleggen buurtcentra	7	4	3
	Support samenwerking sportakkoord	6	5	3
	Exploitatiesubsidie sportaccommodatie	2	3	4
	Voorlichting discriminatie	5	10	3
	Kinder- en jongerenwerk MO	4	1	2
	Jongerenwerk en veiligheid	1	1	2
	Support buurtsportcoach sportakkoord	4		2
	Maatschappelijke opvang	3	4	2
	Veilig thuis, Jeugdbescherming, Jeugdreclassering	8	3	1
	Stimulering vrijwilligerswerk	1	1	1
	Sport, bewegen en verenigingsondersteuning	5	6	1
	Maatschappelijke diensttijd Utrecht	1	1	1
	Huiselijk geweld en kindermishandeling (MDA++)			1
	Clientondersteuning	3	3	1
	Scoutingactiviteiten	1	1	1
	Mantelzorgondersteuning	2	1	1
	Algemene subsidieaanvraag MO	9	15	1
	Onderhoud volkstuinen			1
	Basisvoorziening Vrijwilligersondersteuning	1	1	1
	Passende Kinderopvang 2024–2029	8	8	1
	Jeugdhulp	1	1	1

Organisatieonderdeel	Subsidieregeling	2023	2024	2025
	Preventie jongeren liefde-relaties-seksualiteit		2	1
	Jongerenwerk (subsidietender)	1	1	1
	Basiszorg daklozen regio Utrecht	3	3	1
	Waardering voor vakmanschap			1
	Overige regelingen	155	18	0
Ontwikkelorganisatie Ruimte		**631**	**589**	**910**
	Woning isoleren		146	605
	Energieadvies aan huis en trajectbegeleiding	318	185	132
	Stimulering beperking emissies houtstook	96	64	55
	Energievoucher mkb 2024-2026		6	25
	Uitvoeren herstelplan kelders wervengebied	5	11	23
	Opstellen herstelplan kelders wervengebied	28	41	3
	Stimuleringslening kleine vve's		11	12
	Toegankelijk en/of beleefbaar maken van erfgoed	1	6	10
	Dierenweides	5	5	7
	Woning isoleren specifieke adressen Overvecht			7
	Van Groot naar Beter en Seniorenwoningen		51	6
	Algemene aanvraag Ruimte en Economie	1	9	4
	Energieloket verduurzaming vastgoed Utrecht	3		4
	Samen verduurzamen (collectieve initiatieven)	3	4	3
	Woning isoleren grote vve			2
	Energiemaatregelen maatschappelijk vastgoed	3	5	2
	Ondernemersfonds Utrecht	2	2	2
	Natuur- en milieucommunicatie	1		2
	Huurdersparticipatie	4		1
	Bijdrage aan EBU	1	1	1
	Ecosysteem voor starters en groeiers (eenmalig)		2	1
	Startbouwimpuls		8	1
	Ruimtelijke plannen	2	1	1
	Woning isoleren specifieke grote vve's Overvecht			1
	Overige regelingen	158	31	0
Volksgezondheid		**6**	**6**	**3**
	WMO collectieve GGZ preventie	2	1	1
	Verslavingszorg	1	1	1
	Toeleiding naar (bemoei)zorg		1	1
	Verslavingspreventie	2	1	
	Begeleidingstrajecten sekswerkers	1	2	

Organisatieonderdeel	Subsidieregeling	2023	2024	2025
Wijken		**877**	**950**	**964**
	Initiatievenfonds Wijken	782	812	876
	Initiatievenfonds stad	68	68	69
	Samen voor Overvecht	27	24	19
	Initiatievenfonds Jaarwisseling		46	
Werk en Inkomen		**455**	**582**	**254**
	Stimulering inkomen & bestaanszekerheid ondernemers	361	499	148
	Jobcoaching en werkbegeleiding	72	80	97
	Actieagenda Schuldenvrij	8	2	3
	Deelname sport en cultuur gemeente Utrecht			3
	Huisvesting voedselbanken	1		3
	Werkgeverscheque	10	1	
	Innovatieregeling Utrechtse Werktafel	2		
Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU)		**0**	**0**	**3**
	Groenblauwe schoolpleinen			3
EINDTOTAAL		**3.272**	**3.409**	**3.454**

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Jurjen Bakker, Ayse Demir	**Datum**	19 mei 2026
E-mail	jurjen.bakker@utrecht.nl	**Kenmerk**	32068866
Type brief	Reactiebrief	**Onderwerp**	Collegereactie Accountantsverslag 2025
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Financiën

Geachte leden van de raad,

De gemeente Utrecht heeft van de accountant het accountantsverslag (bijgevoegd) over de controle van de Jaarstukken 2025 ontvangen. De accountant heeft ons dit jaar voor het zesde jaar op rij een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld over de baten, de lasten en de balans per einde van het jaar.

We zijn verheugd te kunnen melden dat, in lijn met de eisen vanuit de Kadernota rechtmatigheid, de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door de raad gestelde verantwoordingsgrens. De jaarstukken zijn in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In het accountantsverslag wordt deze verklaring toegelicht en geeft de accountant inzicht in de belangrijkste bevindingen bij de controle van de Jaarstukken 2025 en de (ontwikkeling van de) interne beheersing van de gemeente Utrecht.

We zijn tevreden met de uitkomst van de accountantscontrole en het positieve oordeel van de accountant. We zien een gestage verbetering in de financiële beheersing. Tegelijkertijd onderschrijven we ook de oproep van de accountant voor blijvende aandacht voor een aantal belangrijke aanbevelingen. Met deze brief reageren we op de belangrijkste bevindingen uit het accountantsverslag.

Verbeteringen en aandachtspunten

SiSa en afsluitende boekingen
In zijn algemeenheid uit de accountant waardering voor de inzet en betrokkenheid van de centrale coördinatie van het opstellen van de jaarstukken. Ook voor het proces van de verantwoording van de SiSa (Single information, Single audit met betrekking tot de specifieke uitkeringen van het rijk) zijn ten opzichte van vorig jaar aanzienlijke verbeteringen geconstateerd. Hierbij is nog wel verdere optimalisatie van het proces mogelijk met betrekking tot het hoge aantal afsluitende boekingen en verantwoording van omvangrijke administratieve verwerking van specifieke uitkeringen. Het beperken van afsluitende boekingen is een van onze speerpunten met betrekking tot de financiële administratie. We willen gedurende het jaar enkele tussentijdse afsluitingen van de administratie doen om

boekingen na afloop van het jaar zo veel mogelijk te beperken. Dit betreft een groeimodel. In de toekomst wordt het aantal afsluitmomenten uitgebreid. Ook de verdere verbetermogelijkheden voor de SiSa-verantwoording en afstemming met de accountant daarover zo vroeg mogelijk in het proces heeft onze aandacht.

Realistisch begroten
De accountant constateert afwijkingen tussen begroting en realisatie - en het achterblijvende realisatiepercentage van de investeringsuitgaven. Met het verbeterprogramma Versterken Financiële Functie en het programma Grip op investeringen werken we intensief aan de verbetering van onze ramingen. We houden hierbij rekening met onze uitvoeringscapaciteit, externe factoren en afhankelijkheden, mede als gevolg van het complexe ecosysteem waar we als gemeente in acteren. In de twee raadsbrieven over Grip op investeringen die we op 19 maart 2026 hebben verstuurd, zijn we ingegaan op de omvang van de gemeentelijke investeringsopgave en de planning en voortgang van het programma. In onze raadsbrief Opvolging aanbevelingen Boardletter in 2026 van 7 april 2026 zijn we ingegaan op de onze aanpak van het verbeteren financiële functie naar aanleiding van de boardletter van de accountant. Daarnaast werken we aan de verdere verbetering van de P&C-cyclus, gericht op het vergroten van de voorspelbaarheid van de resultaten in de bestuursrapportage en het verbeteren van het inzicht in de financiële ontwikkelingen gedurende het jaar. Hiermee beogen we de bestuurlijke sturing te versterken, tijdiger bij te kunnen sturen op afwijkingen en de financiële beheersing verder te professionaliseren.

Financiële positie
De accountant constateert dat de vermogenspositie van de gemeente is toegenomen. Daarnaast geeft de accountant de ontwikkeling van de kengetallen voor de gemeente Utrecht meerjarig weer. De vergelijking van de financiële kengetallen tussen de begroting en de jaarrekening laat zien dat de financiële kengetallen zich in de jaarrekening gunstiger ontwikkelen dan oorspronkelijk in de begroting was voorzien. Dit hangt samen met onderuitputting van middelen, hogere gerealiseerde baten dan geraamd en uitdagingen in de uitvoeringskracht, waardoor lasten doorschuiven naar latere jaren. Deze vergelijking benadrukt de lastige voorspelbaarheid, maar ook het belang van realistisch ramen voor een beheerste ontwikkeling van de financiële positie. De ontwikkeling en onderlinge samenhang van de financiële kengetallen over de afgelopen jaren laten overigens een geleidelijk minder gunstige ontwikkeling zien wat vraagt om alertheid. Met het programma Grip op investeringen versterken we het inzicht in de effecten van de investeringen op onze financiële positie.

Bij de Jaarstukken 2025 geven wij een rechtmatigheidsverklaring af. Ook dit jaar blijven we binnen de door de raad gestelde verantwoordingsgrens. We constateren dat de toename van onrechtmatigheden bij contracten een aandachtspunt is. We nemen concrete maatregelen om deze onrechtmatigheden te voorkomen en te beperken, zoals het aanpassen van formats van contracten en het ieder kwartaal uitvoeren van een interne controle op inkopen en aanbestedingen.

Tot slot doet de accountant een aantal aanbevelingen op het gebied van de interne beheersing en de IT-omgeving. De accountant bevestigt dat de technische datamigratie naar het nieuwe financiële systeem SAP S/4Hana succesvol is gerealiseerd. Tegelijkertijd vraagt de verdere optimalisatie van functionaliteiten en aantoonbare werking van interne controles binnen het systeem nog gerichte aandacht. Wij erkennen het belang hiervan en nemen deze aanbeveling op in het verbeterprogramma versterken financiële functie. Ook benadrukt de accountant het belang van de voorbereiding op de naderende NIS2-wetgeving voor een veilige en toekomstbestendige IT-omgeving. Deze wetgeving heeft onze aandacht en prioriteit waarbij ook de financiële effecten hiervan bij de Voorjaarsnota 2026 in beeld zijn gebracht.

Datum 19 mei 2026
Ons kenmerk 32068866

We vertrouwen er op u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Utrecht Monitor 2026
Samenvatting

Gemeente Utrecht

Utrecht-Monitor.nl

Utrecht Monitor 2026
Samenvatting

Algemene conclusie	3
Utrecht in het perspectief van brede welvaart	3
Bevolking & bestuur	4
Fysieke leefomgeving	5
Economie & inkomen	6
Sociale omgeving	7

M540 Veranker Utrecht Monitor voor brede welvaart in de P&C-cyclus
Dit is de samenvatting van de Utrecht Monitor 2026. De Utrecht Monitor is als bijlage bij de jaarstukken opgenomen om uitvoering te geven aan motie 540: veranker de Utrecht Monitor voor brede welvaart aan de P&C-cyclus, vanaf de verantwoording over boekjaar 2025.

15 april 2026

Uitgave
Gemeente Utrecht
Onderzoek & Advies
onderzoek@utrecht.nl

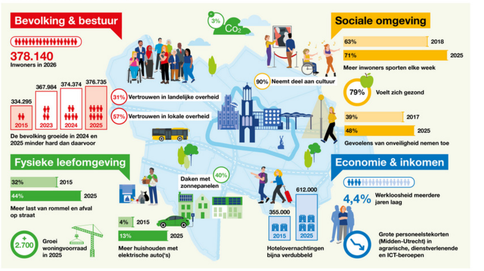
Samenvatting

De nieuwste editie van de Utrecht Monitor

Utrecht is in ontwikkeling en Utrecht verandert. Volgens de overgrote meerderheid (78%) van haar inwoners is Utrecht een stad om trots op te zijn. We zien via de Utrecht Monitor al jaren dat de meeste Utrechters tevreden zijn, veel vertrouwen hebben in elkaar en maatschappelijk mee kunnen doen, via werk, vrijwilligerswerk of studie. Economisch doet Utrecht het ook al jaren goed. Tegelijkertijd zien we de afgelopen jaren ook grote uitdagingen voor de stad en inwoners, op het gebied van bouwen, leefbaarheid, milieu, mobiliteit en onderlinge verschillen tussen Utrechters. Ontwikkelingen in Nederland en de wereld zullen ook in Utrecht hun uitwerking hebben. Zo meet het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) begin 2026 een sombere stemming in het land, met een laag vertrouwen in de politiek en veel zorgen over immigratie en wonen (SCP, 2026).

Kortom, tijd voor een nieuwe editie van de Utrecht Monitor. Met deze nieuwe Utrecht Monitor geven we een overzicht van de 'staat van de stad' tot en met het eerste kwartaal van 2026. Met onder andere recente data uit de Inwonersenquête (najaar 2025), schetst de monitor een actueel beeld van hoe Utrechters het wonen in de stad en in hun buurt beleven. In deze samenvatting de meest opvallende bevindingen, trends en ontwikkelingen.

Utrecht Monitor 2026: tien jaar in beeld

Algemene conclusie

Als we de cijfermatige ontwikkelingen van de afgelopen tien jaar in Utrecht bekijken , dan kunnen we niet anders dan concluderen dat de stad groter, dichtbevolkter, rijker, internationaler, en voorlopig even jong blijft. In tien jaar tijd kwamen er zo'n 40.000 inwoners bij. De bevolkingsgroei van de afgelopen jaren is onder meer het gevolg van een toename van woningen in bestaande woonwijken. De woningvoorraad groeide met 22.000 woningen. Utrecht is daarmee dichter bevolkt dan tien jaar geleden. Wonen er in 2016 3.600 mensen op een km2 land, begin 2026 zijn dat er 4.033.

Door de groei verandert ook de samenstelling van de bevolking. Bewoners hebben relatief vaak een hbo- en/of wo-opleiding en een hoog inkomen. Veel kennis- en studiemigranten hebben zich in Utrecht gevestigd en daarmee wordt de bevolkingssamenstelling meer divers. We zien vooral veel vestigers uit Europa, India, Syrië en sinds 2022 ook Oekraïne. Utrecht blijft een jonge stad met veel studenten.

Economisch gaat het goed; de groei van het bruto binnenlands product in het stadsgewest Utrecht is in de afgelopen tien jaar telkens hoger dan in de provincie en Nederland. Daarnaast zien we over de afgelopen twee jaar een lichte stijging in het vertrouwen in de lokale politiek.

De andere kant van de medaille is dat Utrecht vergeleken met tien jaar geleden in toenemende mate te maken heeft met problematiek. Voor een deel komt dit doordat Utrecht door de bevolkingsgroei met meer grootstedelijke problemen te maken krijgt. Voor een ander deel gaat het om algemene maatschappelijke trends en verharding. Zo heeft de Utrechter van nu ten opzichte van tien jaar geleden minder vertrouwen in de toekomst van de eigen buurt en de stad, vaker last van afval en rommel op straat, lawaai, bouwwerkzaamheden en gevaarlijk verkeersgedrag. Ook in Utrecht zien we een toename van discriminatie, straatintimidatie en een afname van inclusie en sociale veiligheid onder tieners. De meeste Utrechters voelen zich gezond en zijn de afgelopen jaren weer meer gaan sporten. Maar verschillen in gezondheid tussen groepen worden groter, met name ingegeven door verschillen in rondkomen en opleiding. De mentale gezondheid van de jeugd is momenteel kwetsbaar en verbetert niet snel. Wat in een jonge stad als Utrecht ook weer zijn weerslag heeft op de zorg.

Verschillen in de stad blijven groot, zichtbaar en hardnekkig, zowel tussen groepen als tussen wijken. Groepen waar het minder goed mee gaat, komen vaak ook slecht rond van hun inkomen. Deze groep is in een grote stad als Utrecht relatief omvangrijk. De woonquote (percentage woonlasten van het inkomen) is eveneens een voorbeeld van een duidelijk verschil. Voor huurders en jongeren/starters stijgt deze harder dan voor kopers. De vaccinatiegraad ligt in zeven van de tien wijken onder de WHO-norm en verschillen tussen wijken worden groter. In Overvecht, Noordwest en Zuidwest leven bewoners het minst lang in goede gezondheid (op wijkniveau een verschil tot 13 jaar). In de Binnenstad en Overvecht vertonen indicatoren voor leefbaarheid en veiligheid vaker een negatieve trend en het vertrouwen in politiek en toekomst van stad en buurt zijn beduidend lager in Vleuten-De Meern.

Utrecht in het perspectief van brede welvaart

Overheden gebruiken steeds vaker een breed perspectief op welvaart en welzijn om richting te geven aan beleid. Volgens de Regionale Monitor Brede Welvaart (CBS) en de Atlas voor Gemeenten (Atlas Research) is de brede welvaart in Utrecht gemiddeld in Nederland. Andere grote steden kennen een lagere brede welvaart.

Om brede welvaart overzichtelijk in kaart te brengen maken we gebruik van een klaverviermodel. Met als uitgangspunt dat de vier 'blaadjes' van het klavertje in evenwicht moeten zijn, omdat het dan pas een goede brede welvaart (en geluk) geeft. De vier 'blaadjes' zijn achtereenvolgens Welzijn in het persoonlijke leven (gezondheid, tevredenheid), Welzijn in het samenleven (sociale cohesie, veiligheid), Duurzame omgang met de natuur (milieu, leefomgeving) en Economische en materiële welvaart (economie, inkomen, werk).

Deze verschillende dimensies van brede welvaart raken ook rechtstreeks aan een begrip als mensenrechten. Als Utrecht Mensenrechtenstad zijn mensenrechten de basis voor al het werk van de gemeente. Ook de meeste leden van het Utrechts Bewonerspanel vinden het belangrijk dat de gemeente mensenrechten naleeft.

Utrecht scoort hoog op 'Welzijn in het persoonlijke leven'

Utrecht doet het bovengemiddeld goed als het gaat om 'persoonlijk kapitaal', zeker in vergelijking met andere grote steden. De overgrote meerderheid van de Utrechters van 18 jaar en ouder voelt zich gezond (79%) en veel inwoners zijn tevreden met hun leven (75%). Het percentage volwassenen dat de gezondheid als goed ervaart is weer gelijk aan de situatie in 2018, voor corona. Het persoonlijke aspect van brede welvaart is echter niet gelijk verdeeld in de stad. De gezondheidsverschillen zijn groot en ontstaan al op jonge leeftijd. Mentale gezondheid en ernstige eenzaamheid verbeteren nog niet. Het middelengebruik onder jongvolwassenen is hoog en ongezond gedrag bij jongeren neemt toe, zoals vapen en gebruik van sociale media.

'Welzijn in het samenleven': stevige basis

De sociale cohesie in Utrecht is al jarenlang stabiel en de tevredenheid met de woonomgeving gemiddeld. De meeste Utrechters (84%) doen mee in de samenleving via werk, school, cultuur, sport of activiteiten in de buurt. De segregatie in het Utrechtse basisonderwijs (ongelijke verdeling over scholen van leerlingen op basis van bijvoorbeeld inkomen, herkomst of sociale achtergrond) neemt al jaren af en sinds kort ook het lerarentekort in het basisonderwijs. 2,2% van de scholieren verlaat de school zonder startkwalificatie. We zien steeds minder Utrechters die moeite hebben met het gebruik van internet. De politieke participatie in de stad is hoog en het vertrouwen in de lokale overheid is gestegen ten opzichte van twee jaar geleden.

Spanning op 'Welzijn in het samenleven'

Daar tegenover staat, ook in Utrecht, een historisch laag vertrouwen in de landelijke politiek. Het aantal Utrechters dat pessimistisch is over de toekomst van Nederland (49%) is de afgelopen twee jaar verdubbeld. In 2025 stijgt de totale geregistreerde criminaliteit met 10%. Een trend die we niet zien in de andere G4-steden. Utrechters voelen zich elk jaar weer iets onveiliger. We zien een stijgende trend in overlast: door mensen met onbegrepen gedrag, door lawaai, door gevaarlijk verkeersgedrag en door rommel en afval op straat, met name in de wijken Overvecht, Binnenstad, Noordwest en Zuidwest. Tolerantie en de sociale veiligheid onder tieners staan onder druk en ook volwassenen ervaren vaker discriminatie (21%; 19% in 2023).

'Duurzame omgang met de natuur': verduurzaming zet door, vol elektriciteitsnet hindert tempo

De afgelopen tien jaar is de luchtkwaliteit sterk verbeterd: de concentraties stikstof, fijnstof en roet nemen af. In de periode van 2015-2024 daalde de CO2-uitstoot in totaal met 35%. Een belangrijke factor in deze daling is een lagere landelijke CO2-uitstoot van opgewekte elektriciteit (met 60%) als gevolg van vergroening. Het aantal daken met zonnepanelen stijgt nog steeds, op 40% van de Utrechtse daken liggen zonnepanelen. Het aandeel woningen met een energielabel van C of hoger neemt toe. Het volle elektriciteitsnet hindert echter het tempo van verduurzaming. Ook de daling van de hoeveelheid afval per inwoner stagneert. Het scheidingspercentage stijgt en ligt op 47%.

'Economische en materiele welvaart': Utrecht banenstad nummer 1

De economische groei in het stadsgewest Utrecht is in de afgelopen tien jaar telkens hoger dan in de provincie en Nederland. Utrecht kent een sterk economisch profiel, waarin zowel het aantal bedrijven als banen blijven stijgen. Utrecht staat in de Atlas voor Gemeenten (Atlas Research 2025) op de eerste plek van 50 grootste gemeenten wat betreft werkgelegenheid. Het ondernemersvertrouwen in de provincie Utrecht is voor het eerst sinds 2020 weer licht positief. De werkloosheid is in tien jaar tijd bijna gehalveerd en ligt nu op 4,4%, lager dan in andere grote steden. Het aantal huishoudens met een inkomen tot 125% van het wettelijk sociaal minimum (125%WSM: doelgroep Utrechtse armoederegelingen) is ook (licht) gedaald de afgelopen tien jaar.

'Economische en materiele welvaart': scheve verdeling en investeringsklimaat onder druk

Maar ook hier geldt dat de welvaart scheef is verdeeld. Zo is de woonquote voor particuliere huurders de afgelopen tien jaar fors gestegen. Voor mensen met een koopwoning of sociale huurwoning is deze gedaald. De omvang van de armste groep (langdurig 101% van het wettelijk sociaal minimum) is sinds 2015 licht gestegen en daalt dus niet mee met armoede in het algemeen. Rond de 7.300 Utrechtse kinderen groeien momenteel op in armoede, in een huishouden met een inkomen tot 125% WSM. En wat betreft de economische situatie in de stad: het investeringsklimaat staat onder druk door aanhoudende personeelstekorten, netcongestie en een tekort aan passende bedrijfshuisvesting (nieuwbouw van kantoren ligt vrijwel stil).

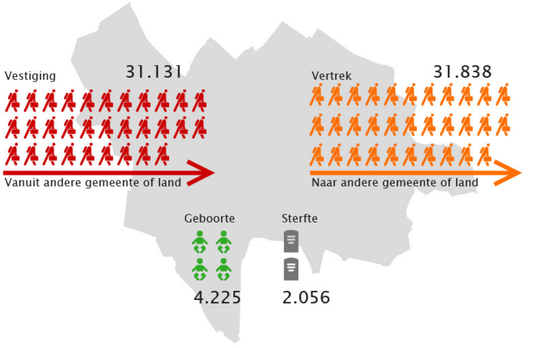
Bevolking & bestuur

Utrecht groeit door naar ruim 378.000 inwoners, maar lagere groei dan verwacht

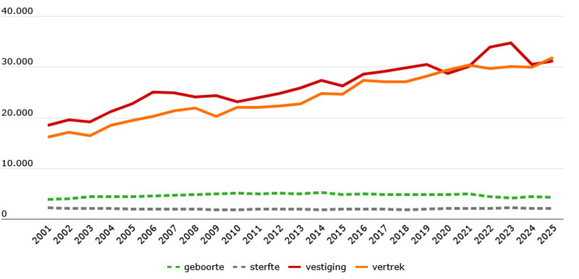
Utrecht groeit de laatste jaren door buitenlandse migratie en natuurlijke aanwas. De groei van de stad is de afgelopen twee jaar lager dan verwacht. Dit komt grotendeels door een toegenomen vertrek van inwoners naar andere gemeenten.

- Utrecht groeide in 2025 met 1.405 inwoners naar 378.140 inwoners op 1 januari 2026. Een historisch lage toename. In de periode 2001–2023 groeide Utrecht met jaarlijks gemiddeld rond de 5.000 inwoners.
- Vertrekkers zijn relatief vaak gezinnen met jonge kinderen.
- Als de huidige bouwplannen worden gerealiseerd is de prognose dat Utrecht zal blijven groeien. Naar verwachting passeert Utrecht in 2029 de grens van 400.000 inwoners.
- Utrecht is een jonge stad, met veel studenten. Tot 2045 groeit het aantal 65-plussers van 43.000 naar 68.000. De relatieve omvang van deze groep blijft echter klein. Vergeleken met Nederland en de andere grote steden wonen in Utrecht relatief meer jonge kinderen en minder ouderen.
- Utrecht heeft een diverse bevolking met 172 verschillende nationaliteiten. Van de 378.000 Utrechters heeft 42% een migratieachtergrond en dit aandeel blijft toenemen. Veel van de nieuwe migranten (afgelopen jaren naar Utrecht verhuisd) zijn afkomstig uit Europa, India, en sinds 2022 ook Oekraïne.

Ontwikkeling van bevolking in 2025

Geboorte, sterfte, vestiging en vertrek per jaar, 2001–2025

Bron: BRP, gemeente Utrecht

Vertrouwen van Utrechters in de lokale overheid relatief hoog, vertrouwen in landelijke overheid sterk afgenomen

Het vertrouwen van Utrechters in de lokale overheid ligt een stuk hoger dan het vertrouwen in de landelijke overheid en is de afgelopen twee jaar gestegen. Het ligt weer op het niveau van 2021.

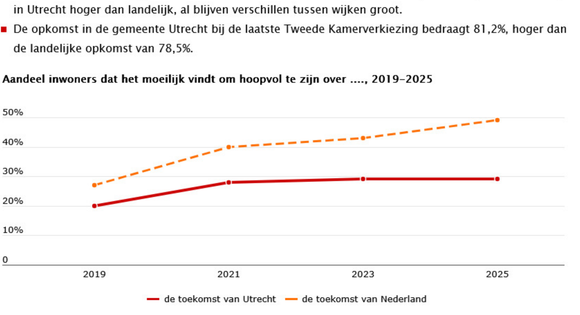
- 57% van de inwoners heeft eind 2025 (tamelijk) veel vertrouwen in de lokale overheid.
- Vertrouwen in de lokale (gemeentelijke) overheid is een samengesteld cijfer van vertrouwen in college (59%), gemeenteraad (54%) en ambtenaren (58%).
- Het vertrouwen in de landelijke overheid neemt juist sterk af. De afname van vertrouwen in de landelijke overheid zien we ook breder in Nederland.
- Slechts een op de vijf Utrechters heeft eind 2025 nog vertrouwen in de landelijke regering en in de Tweede Kamer. In 2023 was dit 34% en in 2021 41%.
- Grote verschillen blijven zichtbaar tussen bevolkingsgroepen. Inwoners met een hbo/wo-opleiding hebben meer vertrouwen, terwijl inwoners die moeite hebben met rondkomen minder vertrouwen hebben.
- Bewoners van de wijken Overvecht en Vleuten-De Meern scoren het laagst als het gaat om het vertrouwen in de gemeentelijke overheid (respectievelijk 50% en 42%).

Brede trots op de stad, maar toenemende zorgen om de toekomst van het land

De meeste Utrechters zijn trots op hun stad (78%). Vooral jongeren zijn vaak trots op hun stad. Een groeiend aantal Utrechters is pessimistisch over de toekomst van Nederland. Minder Utrechters zijn pessimistisch over de toekomst van hun eigen stad.

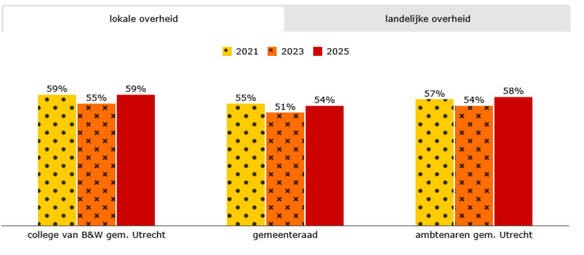
- Het aandeel Utrechters dat pessimistisch is over de toekomst van Nederland is in twee jaar tijd gestegen van 27% naar 49%. Het aandeel Utrechters dat het moeilijk vindt hoopvol te zijn over de toekomst van Utrecht is in dezelfde periode stabiel (29%).
- Vooral 55-plussers (43%) en bewoners van Overvecht (42%) en Vleuten-De Meern (42%) zijn somber over de toekomst van de stad.
- In 2025 is 59% van de Utrechters betrokken bij één of meer activiteiten in hun buurt. In 2023 was dit 54%.
- In 2025 is één op de zes inwoners betrokken bij het maken van gemeentelijke plannen.
- Utrechters weten de weg naar de stembus te vinden: de laatste jaren is de opkomst bij elke verkiezing in Utrecht hoger dan landelijk, al blijven verschillen tussen wijken groot.
- De opkomst in de gemeente Utrecht bij de laatste Tweede Kamerverkiezing bedraagt 81,2%, hoger dan de landelijke opkomst van 78,5%.

Aandeel inwoners dat het moeilijk vindt om hoopvol te zijn over ...., 2019–2025

Bron: Inwonersenquête, gemeente Utrecht

Aandeel vertrouwen in lokale en landelijke overheid, 2021–2025

Bron: Inwonersenquête, gemeente Utrecht

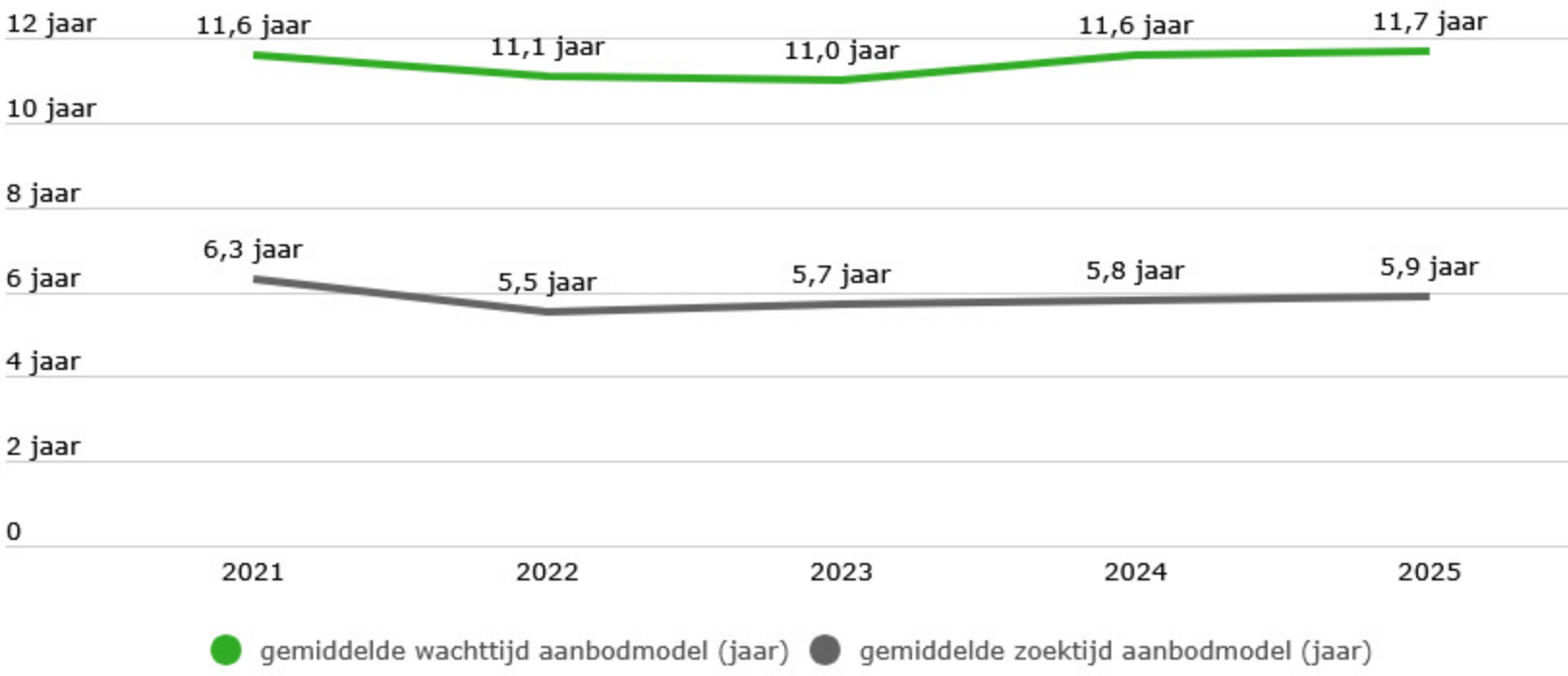
Fysieke leefomgeving

Onverminderd hoge druk op de woningmarkt

Ondanks dat de woningvoorraad de afgelopen tien jaar is gestegen van 147.500 naar 171.400 woningen blijft de druk op de Utrechtse woningmarkt hoog. De woningvoorraad groeit in 2025 met circa 2.700 woningen, het grootste deel door nieuwbouw.

- 45% van de gehele Utrechtse woningvoorraad is een koopwoning en meer dan de helft (53%) is een huurwoning. Het aantal koopwoningen neemt na twee jaar daling weer toe. De prijzen van koopwoningen stijgen in Utrecht (+9%) harder dan in de andere grote steden.
- Het aantal huurwoningen neemt voor het eerst sinds 2019 af. Deze daling komt door de verkoop van particuliere huurwoningen en is naar verwachting het gevolg van strengere wet- en regelgeving in dit segment.
- De laatste tien jaar zien we dat particuliere huurders (veelal jongeren) een veel groter deel van hun inkomen besteden aan woonlasten, en dat het verschil met kopers en huurders van corporaties toeneemt.
- Tegelijkertijd blijft de druk op het segment sociale huur hoog: zowel de wachttijd (11,7 jaar) als de zoektijd (5,9 jaar) voor een sociale huurwoning zijn onverminderd hoog.

Gemiddelde wachttijd en zoektijd aanbodmodel per jaar, 2021-2025

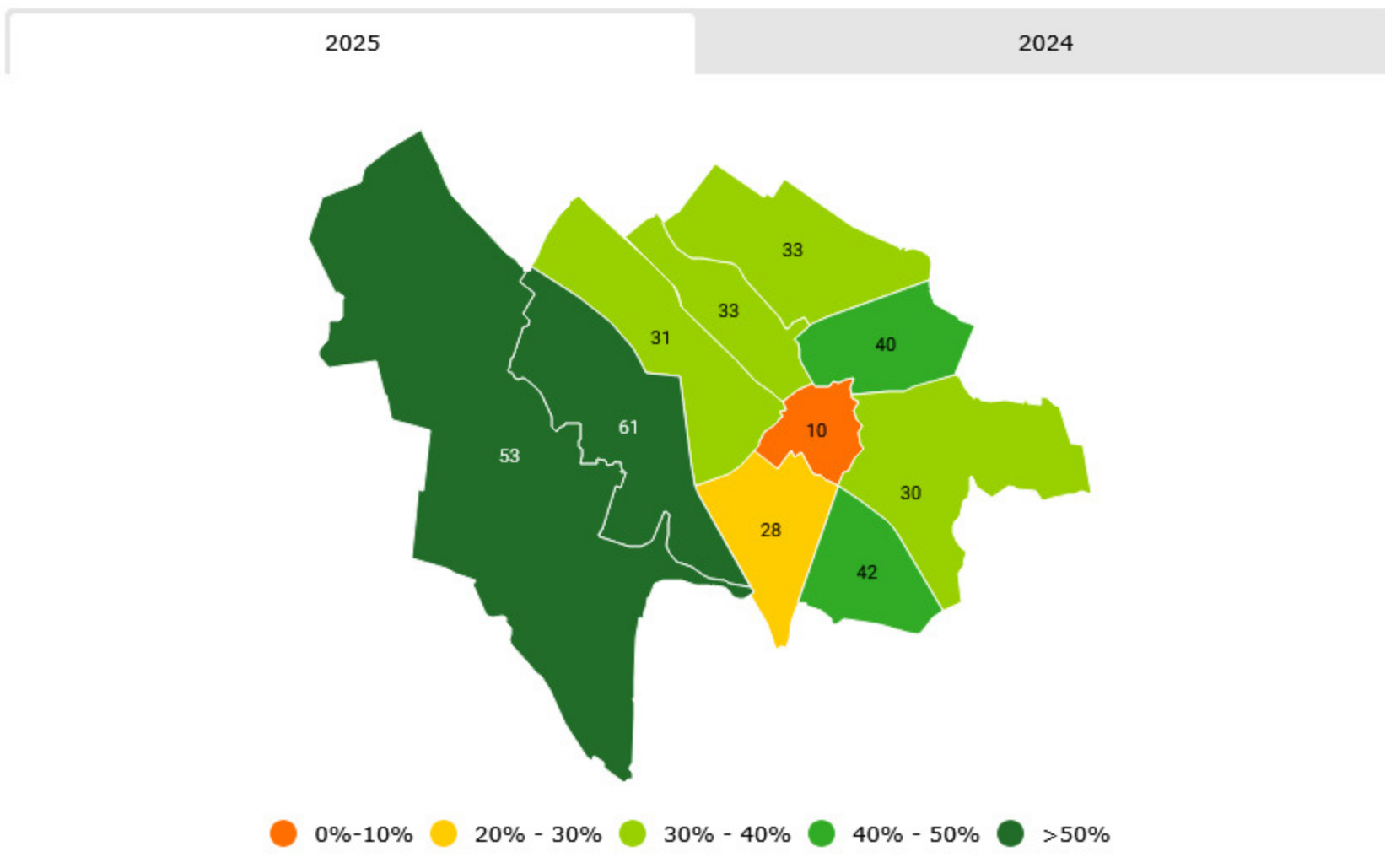

Bron: DAK

Verduurzaming van de stad zet door

Meerdere indicatoren laten zien dat Utrecht verder verduurzaamt:

- Utrecht is een stad waar mensen veel lopen en fietsen: driekwart van alle binnenstedelijke verplaatsingen wordt te voet of per fiets gedaan. De helft van de inwoners maakt gebruik van deelvervoer (auto en fiets) en het aantal elektrische auto's en publieke oplaadpunten stijgt jaarlijks.
- De afgelopen tien jaar is de luchtkwaliteit sterk verbeterd: de concentraties stikstof, fijnstof en roet nemen af, mede door duurzamere vormen van mobiliteit. De luchtkwaliteit in Utrecht voldoet echter nog niet aan de WHO-advieswaarden.
- Ook in de energietransitie zet Utrecht stappen in een duurzame richting: in 2024 is 14% van het elektriciteitsverbruik hernieuwbaar opgewekt en het aandeel daken met zonnepanelen is in 2025 gegroeid naar 40%. In onderstaande figuur zijn de verschillen tussen wijken weergegeven.

Aandeel zonnepanelen per wijk, 2024 en 2025

Bron: gemeente Utrecht op basis van luchtfoto's mei – juli

- Het aantal huishoudens dat milieumaatregelen treft in huis (isolatie, warmtepomp) neemt toe. Tegelijkertijd is het elektriciteitsnet vol. Dat hindert nieuwbouw, de vestiging van nieuwe bedrijven en de aanleg van grootschalige zonnedaken.
- Door de vergroening van de opgewekte elektriciteit – een landelijke ontwikkeling – daalt de CO_2-uitstoot van het elektriciteitsgebruik. De totale CO_2-uitstoot in Utrecht daalde met 3% in 2024.

Leefbaarheid in de stad: positieve en negatieve ontwikkelingen

Indicatoren die iets zeggen over de leefbaarheid in Utrecht laten een verschillend beeld zien. We zien zowel positieve als negatieve ontwikkelingen met daarin grote verschillen tussen wijken en buurten.

- Het algemeen buurtoordeel, een samengesteld rapportcijfer over de mate van tevredenheid met de buurt, is met een 7,3 gemiddeld voor de hele gemeente al jaren stabiel.
- Ook het aandeel Utrechters dat de eigen woonbuurt als (zeer) prettig ervaart ligt al jaren rond de 90%.
- Maar inwoners zijn in de afgelopen tien jaar wel steeds negatiever geworden over de toekomst van hun eigen woonbuurt. Achterliggende oorzaken en motieven hiervoor zijn nog onvoldoende bekend. Wel weten we dat de ervaren overlast van lawaai, afval/rommel op straat en gevaarlijk verkeersgedrag de laatste jaren zijn toegenomen. Daarnaast zijn er grote verschillen in ervaren stankoverlast in de stad.
- De tevredenheid over groen in Utrecht is de afgelopen tien jaar stabiel maar verschilt ook sterk per wijk. Het is tot dusverre nog niet gelukt om de vergroening van de stad te laten meegroeien met de groei van het aantal woningen.
- Wel is de afgelopen jaren de tevredenheid over speelmogelijkheden voor kinderen in de buurt toegenomen.

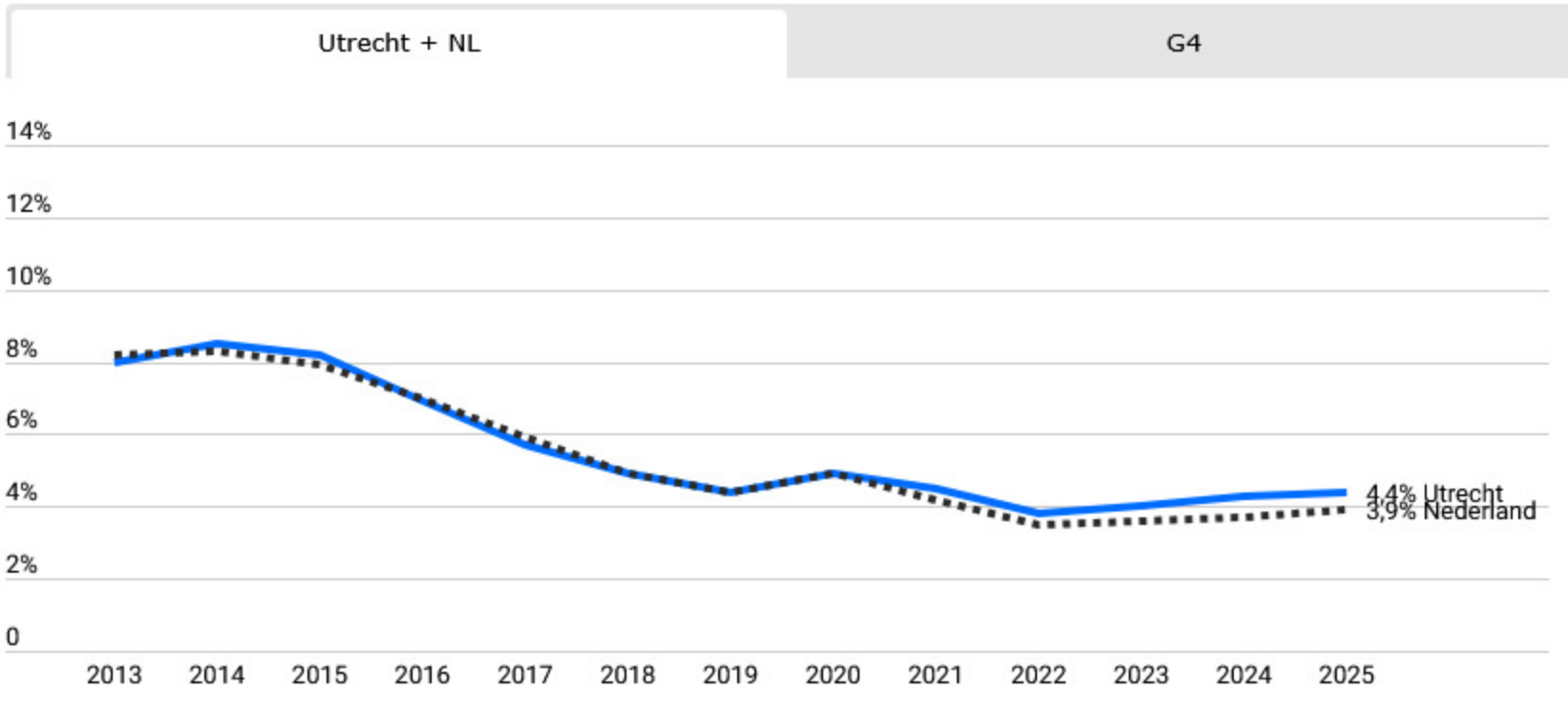
Economie & inkomen

Sterke economische groei

De economie in stadsgewest Utrecht groeit al jaren harder dan landelijk en dan in de provincie. Zowel het aantal bedrijven als het aantal banen groeit sterk. Het investeringsklimaat staat echter onder druk door aanhoudende personeelstekorten, netcongestie en een tekort aan passende bedrijfshuisvesting.

- Nieuwbouw van kantoren ligt vrijwel stil, mede door netcongestie.
- Het ondernemersvertrouwen in de provincie Utrecht is voor het eerst sinds 2020 weer licht positief.
- Het aantal faillissementen in Nederland en in de provincie Utrecht is weer terug op het niveau van voor corona, door het wegvallen van de overheidssteun aan bedrijven.
- De werkloosheid (4,4%) ligt een fractie boven het landelijk gemiddelde, maar wel lager dan in andere grote steden. Vooral jongeren tot 24 jaar hebben relatief vaak geen werk.

Werkloosheidspercentage, 2013–2025

Bron: CBS

Meer recreatief toerisme, minder zakelijke overnachtingen

- In 2025 heeft Utrecht 6% minder hotelgasten dan in 2024. Het aantal hotelovernachtingen is nagenoeg gelijk gebleven, terwijl het aantal recreatieve overnachtingen en het aantal buitenlandse gasten en overnachtingen wel zijn toegenomen.
- Ook was er een lichte stijging in de gemiddelde verblijfsduur van buitenlandse gasten.
- De bezettingsgraad van hotels is stabiel op 74%.
- Sinds 2015 is het aantal hotelovernachtingen in Utrecht bijna verdubbeld. Dit komt voornamelijk door de enorme groei van recreatief toerisme. Het aandeel zakelijke overnachtingen is in de afgelopen jaren gedaald.

Meer huishoudens met een bijstandsuitkering

- Het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering stijgt (+3,6%) ondanks de krappe arbeidsmarkt. Deze toename zien we vanaf eind 2022.
- Het aandeel lage inkomens is de afgelopen jaren iets gedaald, terwijl het aandeel hoge inkomens iets is gestegen. In Utrecht wonen vergeleken met Amsterdam, Rotterdam en Den Haag veel huishoudens met een hoog inkomen en minder met een laag inkomen.
- Het aandeel huishoudens met problematische schulden daalt van 7,6% naar 7,3%. Landelijk is dit percentage iets hoger dan in Utrecht. In Amsterdam, Rotterdam en Den Haag is dit flink hoger dan in Utrecht.
- De afgelopen tien jaar is sprake van een lichte daling van het aandeel huishoudens met inkomen tot de Utrechtse armoedegrens (125% van het wettelijk sociaal minimum), van 16,6% naar 13,3%. De armste groep (langdurig tot 101% WSM) is in die tien jaar juist toegenomen (van 3,2% naar 3,9%).

Sociale omgeving

Sociale samenhang in de buurt stabiel en de meeste inwoners ‘doen mee’

De sociale samenhang is stabiel door de jaren heen, maar laat verschillen zien naar wijken en inkomen. De meeste Utrechters ‘doen mee’. We zien hier ook verschillen tussen inwoners.

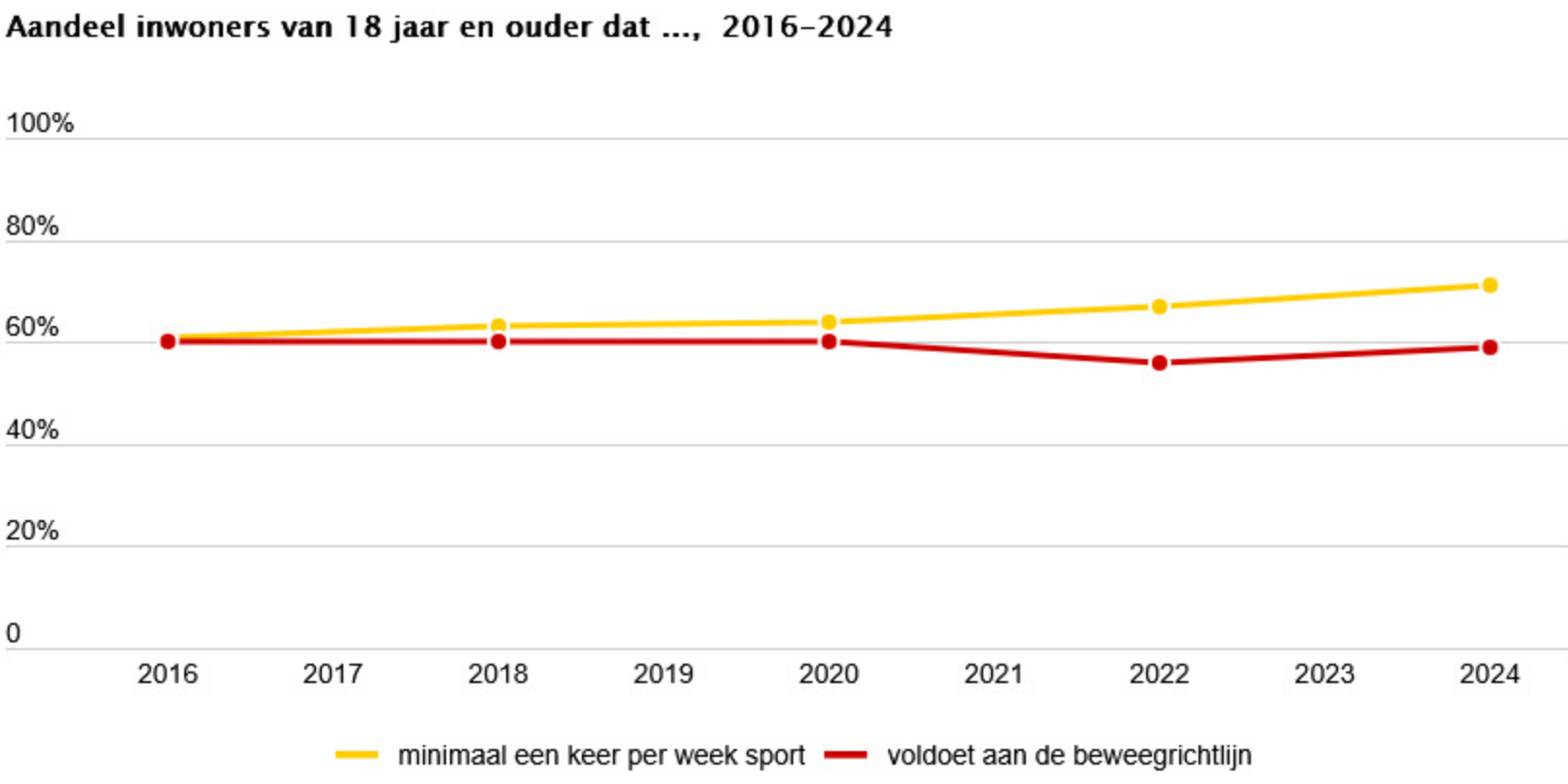
- Het rapportcijfer voor sociale samenhang is even hoog als in 2023 (5,9). We zien verschillen naar wijken en inkomen.
- De meeste Utrechters (84%) doen mee in 2025. Dat is een groter aandeel dan in 2023 (82%). Zij gaan naar school of hebben (vrijwilligers)werk, doen aan cultuur of sport, hebben sociale contacten of zijn actief voor de buurt. Er zijn grote verschillen naar opleiding, inkomen en het hebben van een beperking.
- Vanaf 2021 daalt het aandeel inwoners dat moeite heeft om internet te gebruiken voor aanvragen of maken van afspraken (29% in 2021 en 24% in 2025). Desondanks blijft dit een substantiële groep en zien we verschillen naar leeftijd en opleiding.
- 40% van de Utrechters doet vrijwilligerswerk. Dit is vergelijkbaar met 2023.
- In 2025 hebben meer inwoners discriminatie ervaren (21%) dan in 2023 (19%). Deze toename zien we ook landelijk en in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.
- In het basisonderwijs zien we dat onderwijssegregatie in schooljaar 2024/2025 lager is dan in 2020/2021. In Utrecht daalt de onderwijssegregatie sinds 2017. Ook het lerarentekort in het basisonderwijs daalt. We zien wel verschillen tussen wijken. In Zuidwest is sprake van de hoogste onderwijssegregatie. In Overvecht en Noordwest piekt het lerarentekort.
- Bijna alle kinderen in groep 8 hebben voldoende beheersing van taal-, lees- en rekenvaardigheid. Voor taal en lezen is dit vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde. Op rekenvaardigheid presteren Utrechtse kinderen iets beter dan gemiddeld in Nederland.
- In het schooljaar 2023/2024 heeft 2,2% van de jongeren school verlaten vóór het behalen van een startkwalificatie (voortijdig schoolverlaters).

Meerderheid ‘doet mee’ op het gebied van cultuur en sport

De deelname aan cultuur blijft hoog in Utrecht. Steeds meer inwoners sporten elke week, maar aan de beweegrichtlijn wordt niet vaker voldaan.

- 90% doet mee aan cultuur, maar er zijn verschillen tussen wijken, leeftijden, rondkomen en opleiding. Een ruime meerderheid is tevreden over culturele voorzieningen in Utrecht, zoals musea, theaters, concertzalen en bioscopen.
- In 2024 sport 71% elke week, dit was in 2016 nog 61%.
- We zien grote verschillen in sport- en beweegdeelname in de stad. Sommige inwoners sporten en bewegen minder dan gemiddeld: mensen met basisonderwijs of vmbo-opleiding, met een havo, vwo of mbo-opleiding en kinderen uit gezinnen met een lage welvaart.
- De tevredenheid over het aanbod aan sportactiviteiten en plekken om te sporten verschilt per wijk.
- Utrechters in een kwetsbare situatie (panel Meetellen) doen in wisselende mate mee aan activiteiten in hun buurt. Bijna een derde (31%) neemt wekelijks deel, maar 35% doet nooit mee. Bij sportactiviteiten gaat het om meer dan de helft die nooit meedoet (58%).

Aandeel inwoners van 18 jaar en ouder dat ..., 2016-2024

Bron: Volksgezondheidsmonitor Utrecht, gemeente Utrecht

Overgrote meerderheid voelt zich gezond, maar grote verschillen

De overgrote meerderheid voelt zich gezond, maar de gezondheidsverschillen in de stad zijn groot en ontstaan al op jonge leeftijd. Door de jaren heen nemen gezondheidsverschillen naar rondkomen en opleiding toe.

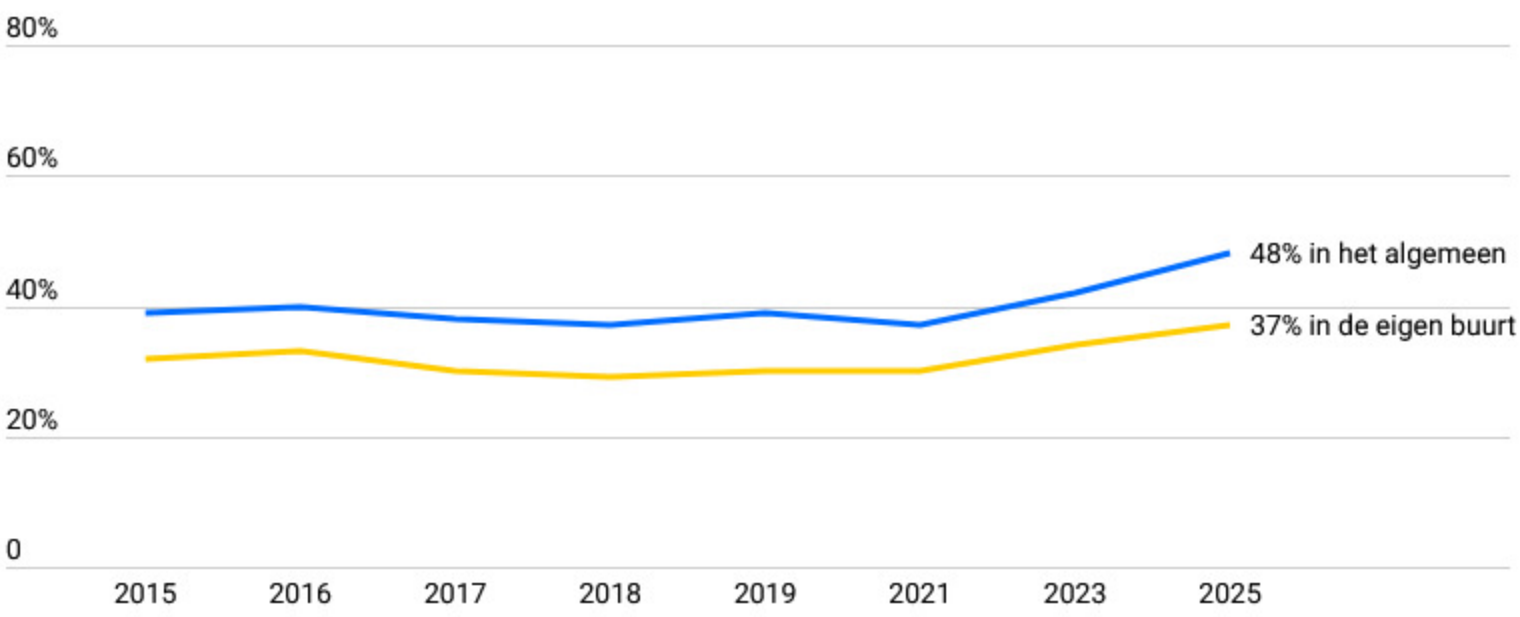
- 79% voelt zich gezond. Utrechters voelen zich vaker gezond dan inwoners uit Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. 90% van de kinderen voelt zich gezond.
- De ervaren gezondheid is weer gelijk aan het niveau voor de coronatijd, maar we zien vrijwel geen verbetering in mentale gezondheid en ernstige eenzaamheid.
- Inclusie en sociale veiligheid van de jeugd laten een negatieve ontwikkeling zien: jongeren zien homoseksualiteit minder vaak als normaal. Ook nemen discriminatie en pesten op school toe.
- De vaccinatiegraad in Utrecht ligt onder de gewenste WHO-normen en verschillen tussen wijken nemen toe.
- Veel Utrechters hebben een gezonde leefstijl. Tegelijkertijd zien we dat het middelengebruik onder jongvolwassenen hoog is: 25% is een zware drinker en 16% heeft harddrugs gebruikt in de afgelopen vier weken.
- We zien een toename van ongezond gedrag bij jongeren, zoals vapen en gebruik van sociale media.

Toename geregistreerde criminaliteit, gevoel van veiligheid gaat achteruit

In 2025 stijgt de totale geregistreerde criminaliteit. Ook zien we dat de veiligheidsbeleving tussen 2021 en 2025 verslechtert: meer inwoners voelen zich onveilig en de ervaren straatintimidatie neemt toe.

- De totale geregistreerde criminaliteit neemt in 2025 toe met 10%. Tot 2021 daalde dit en neemt vanaf dat jaar weer toe. Dit komt vooral door een toename van woninginbraak, autokraak, fietsendiefstal en geweld in 2025. In Rotterdam en Amsterdam daalt de totale geregistreerde criminaliteit met 2% in 2025.
- Het aantal drugsdelicten neemt toe, waaronder de handel in harddrugs. Daarnaast zien we een forse toename van het aantal demonstraties.
- Ook stijgt het aantal politieregistraties van overlast in 2025 met 20%.
- We zien een toename van onveiligheidsgevoelens vergeleken met 2021 en 2023. 37% voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Ook de algemene gevoelens van onveiligheid gaan achteruit: 48% voelt zich wel eens onveilig. De toename van onveiligheidsgevoelens zien we ook landelijk.
- 38% van de inwoners is de afgelopen 12 maanden geïntimideerd op straat. Dit betreft vooral vrouwen en jongeren. We hebben hier te maken met een toename vergeleken met 2023 en 2021.

Voelt zich wel eens onveilig...

Bron: Inwonersenquete gemeente Utrecht

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Deloitte.

Accountantsverslag 2025

Gemeente Utrecht, 12 mei 2026

MAKING AN IMPACT THAT MATTERS since 1845

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Onderwerp
Accountantsverslag 2025

Datum
12 mei 2026

Ons kenmerk
260552D544/CP

Behandeld door
drs. R.M.J. van Vugt RA
088 288 1108
RvanVugt@deloitte.nl

B. Leeuwenkamp MSc RA
088 288 3560
Bleeuwenkamp@deloitte.nl

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2025 van de gemeente Utrecht. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2025 van de gemeente Utrecht.

De jaarrekening 2025 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht. Wij hebben d.d. 12 mei 2026 bij deze jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld verstrekt.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging gedateerd d.d. 4 september 2025 en met ons auditplan 2025 welke wij d.d. 18 september 2025 met uw Adviescommissie Controle en Financiën hebben besproken.

Wij hebben dit accountantsverslag ambtelijk besproken met uw portefeuillehouder Financiën, concerndirectie en met de betrokken medewerkers. Graag lichten wij dit rapport ook toe aan de Adviescommissie Controle en Financiën tijdens de vergadering d.d. 10 juni 2026.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. R.M.J. van Vugt RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel van toepassing. Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Inhoudsopgave

Kernboodschap jaarrekeningcontrole 4

- Kernboodschap jaarrekeningcontrole 5
- Concernsturing en (overige) speerpunten Adviescommissie Controle en Financiën 6

Bestuurlijke samenvatting 7

- Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Bevindingen jaarrekening 13

- De financiële positie van uw gemeente 14
- Belangrijkste bevindingen uit onze controle 21

Interne beheersing 30

- Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing 31

Bijlagen 34

- Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen 35
- Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle 36
- Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen 37
- Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025 38
- Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging 44

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Kernboodschap jaarrekeningcontrole

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Kernboodschap jaarrekeningcontrole

De basis voor onze controle is het auditplan 2025 dat met de Adviescommissie Controle en Financiën is besproken. In dit accountantsverslag geven wij u inzicht in de belangrijkste bevindingen bij de controle van de jaarrekening en de (ontwikkeling van de) interne beheersing van de gemeente Utrecht. Wij hebben tijdens onze jaarrekeningcontrole de rekeningsaldi en transactiestromen samenhangend met de balans en het overzicht van baten en lasten gecontroleerd. In deze kernboodschap koppelen wij ons overstijgende beeld terug van deze controle en geven wij beknopt een managementsamenvatting voor de gemeente Utrecht. In het hoofdstuk 'Bevindingen jaarrekeningcontrole 2025' hebben wij onze bevindingen meer in detail toegelicht, evenals onze adviezen voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie gedurende 2026.

Onderwerp	Boodschap
Overall beeld jaarrekeningcontrole 2025:	Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2025 van de gemeente Utrecht uitgevoerd en hebben bij de jaarrekening d.d. 12 mei 2026 een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Op basis van de rechtmatigheidsverantwoording van uw college signaleren wij een stijging van het aantal en de omvang van onrechtmatigheden als gevolg van onterecht niet Europees aanbesteden. In dit verslag vragen wij hiervoor uw aandacht. Graag spreken wij onze waardering uit voor de inzet en betrokkenheid van uw centraal coördinerende functie in het verantwoordings- en controleproces. Wij hebben kunnen voortborduren op de gemaakte afspraken en ervaringen uit voorgaande controles en hierin het proces verder kunnen optimaliseren. Het opstel- en controleproces is hierdoor prettig verlopen. Specifiek benoemen wij hierin het proces omtrent de verantwoording van de SiSa-verantwoording waar ten opzichte van vorig boekjaar aanzienlijke verbeteringen zijn te constateren. Hierbij dient nog wel opgemerkt te worden dat, hoewel er aanzienlijke verbeteringen zichtbaar zijn binnen het proces, het proces nog niet optimaal is ingericht. De oorzaken hiervan liggen in lijn met hetgeen eerder in onze management- en boardletter gerapporteerd is: • Een hoog aantal afsluitende en nagekomen boekingen na de eerste concept jaarrekening. • De verantwoording van omvangrijke o.a. de administratieve verwerking van de over specifieke uitkeringen (SiSa) kan verder geoptimaliseerd worden (specifiek de samenhangende overlopende post). Wij hebben, samen met uw organisatie, de doelstelling om een snellere accountantscontrole te realiseren. Dit jaar hebben wij de datum van onze controleverklaring weer iets vervroegd ten opzichte van vorig jaar en dit komt mede door het soepelere controleproces dat wij met uw organisatie hebben doorlopen. Om te komen tot een snellere afronding van het verantwoordings- en controleproces is het noodzakelijk om nagekomen boekingen te beperken, te werken met periodeafsluitingen (of een 'soft-close' voorafgaand aan jaareinde) en het SiSa-proces verder te verbeteren. In reactie geeft uw ambtelijke organisatie aan dat de onder andere met het programma "versterken financiële functie" concrete maatregelen worden getroffen om in boekjaar 2026 een verdere professionaliseringsslag door te voeren. Hiermee wordt eveneens invulling gegeven aan onze eerdere signalering dat de organisatieonderdelen op basis van hun integrale verantwoordelijkheid op dit moment te weinig expliciet en zichtbaar de (eind)verantwoordelijkheid (kunnen) nemen voor hun (aan) deel in het samen- en controleproces van de jaarrekening. Daarnaast signaleren wij op basis van de realisatie over 2025 dat realisatie van ambities niet altijd in balans is met de beschikbare capaciteit en mogelijkheden. In de jaarrekening 2025 is dit eveneens zichtbaar in de afwijkingen tussen begroting en realisatie. De analyse van de jaarstukken toont dat dit wordt veroorzaakt door een samenloop van structurele factoren. De meest significante oorzaak voor de lagere lasten is de systematische vertraging van grote, kapitaalintensieve projecten. Budgetten 2025 zijn niet tot besteding gekomen omdat de uitvoering van de werkzaamheden is doorgeschoven naar volgende jaren. De realisatiekracht blijft een structurele uitdaging welke de organisatie onder druk zet. Daarnaast wordt de voortgang van projecten sterk beïnvloed door externe factoren en afhankelijkheden. De gemeente opereert in een complex ecosysteem en is voor de realisatie van haar ambities vaak afhankelijk van ketenpartners zoals netbeheerders, waar hoge werkdruk of technische problemen tot vertraging leiden. Daarnaast komen er vertragingen die voortvloeien uit de inherente complexiteit van publieke plannings- en besluitvormingsprocessen en de onderlinge afhankelijkheid die publieke projecten met elkaar hebben. Ondanks de complexe omgeving is het van belang om hierop in de begroting nog beter te anticiperen. Deze complexe uitdagingen versterken de noodzaak voor verdere centrale kaderstelling, sturing en monitoring. Wij blijven het belang hiervan benadrukken om zo de wendbaarheid en weerbaarheid van de financiën van de gemeente Utrecht te borgen.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Concernsturing en (overige) speerpunten Adviescommissie Controle en Financiën

Overall beeld interne beheersing en organisatieontwikkeling | Concernsturing

In eerdere jaren hebben wij onze visie gedeeld over de wijze waarop de gemeente Utrecht organisatorisch ingericht is en welke effecten dit heeft op de (financiële) interne beheersing.

U erkent het centralisatievraagstuk als meest urgente thema. Wij identificeren diverse onderwerpen die vragen om centrale sturing en monitoring, zoals:

- de control(functie);
- grip op investeringen;
- de inkoopfunctie;
- het versterken van de financiële functie en hygiëne van de financiële administratie (beperken van P14/15 boekingen);
- het zicht houden op risico's en claims;
- de functie van reserves.

Wij achten het van belang om een duidelijke keuze te maken ten aanzien van het centralisatievraagstuk en hierbij een planning met concrete tijdsmomenten af te spreken.

De eerste maatregelen volgen uit het door u vastgestelde programma "versterken financiële functie". Daarbij wordt ingezet op (1) verbeteringen intern binnen de afdeling financiën en het onderlinge samenspel tussen de clusters en (2) het gemeentebrede samenspel met de organisatieonderdelen en concerncontrol. Binnen het programma is ook aandacht voor de voorwaarden voor grip:

- (centrale) kaderstelling;
- organisatie en werkprocessen;
- besturing en beheersing;
- informatievoorziening en systemen; en
- mensen en cultuur.

Wij hebben bij onze controle kennisgenomen van de eerste resultaten van het programma, waaronder met vaste dienstverbanden invullen van een aantal key functies binnen de financiële afdeling. De doelstelling is dat dit uw gemeente een stabielere basis geeft om de financiële functie (duurzaam) te versterken.

Wij blijven kritisch op de wijze waarop de financiële- en controlfunctie op dit moment is georganiseerd binnen Utrecht. Op belangrijke dossiers wordt niet centraal gestuurd en gemonitord. Daarnaast zijn diverse activiteiten van uw financiële- en controlfunctie decentraal georganiseerd. Hierdoor is zowel F&I als concerncontrol niet op alle onderwerpen (centraal) betrokken. Een voorbeeld hiervan betreft de sturing en beheersing van verbonden partijen, risicomanagement, juridische geschillen en investeringen. Hierdoor is het eveneens onvoldoende mogelijk voor de organisatieonderdelen om, op basis van hun integrale verantwoordelijkheid, de (eind)verantwoordelijkheid te (kunnen) nemen voor hun (aan)deel in het samen- en controleproces van de jaarrekening. Ook hier is de sturing en informatievoorziening van decentraal naar centraal op onderdelen ontoereikend om centraal te kunnen monitoren en tijdig beslissingen te nemen.

Om hier verdere invulling aan te geven adviseren wij, in lijn met het programma "versterken financiële functie" om de positie c.q. rol van (financial) control binnen de gemeente Utrecht te heroverwegen en centraler te positioneren. Hierdoor ontstaat een meer zuivere rol en kan verdere beheersing van concernfinanciën worden versterkt. Tevens zien wij de ontwikkeling en implementatie van een centraal financial controlframework (welke vervolgens ook gebruikt kan worden om vanuit decentraal naar centraal verantwoording af te leggen) als een logische c.q. noodzakelijke vervolgstap in de professionalisering van de financiële- en controlfunctie.

Onderdeel van dit framework zou onder andere de eerder door ons geadviseerde analyse van balansrekeningen, alsmede het gaan werken met periodeafsluitingen moeten zijn. Hiermee kan de organisatie de financiële discipline en centrale sturing verder versterken.

Tevens zou, indien dit proces adequaat wordt ingericht, dit moeten leiden tot een aanzienlijk lager aantal einde periode ('periode 14 en 15') boekingen in het jaarrekeningtraject (gezien balansposten tussentijds vaker worden beoordeeld in plaats van enkel aan het einde van het boekjaar).

Wij merken op dat in opdracht van de Directeur Concerncontrol een projectteam, ondersteund door een extern adviesbureau, aan een hervorming van de Control functie werkt. Het projectteam adviseert omtrent de inrichting van een robuuste en toekomstbestendige Control functie en bijbehorende taken, rollen en verantwoordelijkheden. Wij zien dit als een positieve ontwikkeling.

Het centralisatiethema, programma "versterken financiële functie" en "Grip op investeringen" betreffen verbeteracties die meerdere jaren in beslag nemen.

Speerpunten adviescommissie Controle en Financiën

De adviescommissie Controle en Financiën kan – als vertegenwoordiging van de gemeenteraad – ter ondersteuning van de controlerende rol specifiek aandacht vragen voor bepaalde posten van de programma's, gemeentelijke producten, specifieke projecten en/of organisatieonderdelen. Voor boekjaar 2025 zijn twee speerpunten geselecteerd:

Inzicht in het financieel beeld, specifiek aandacht voor hervorming/bezuinigingen en historisch perspectief

Wij informeren u in dit accountantsverslag over de financiële positie en de voorspellende waarde van de begroting. Waarin deze elementen naar voren komen.

SiSa-controle: verbetering van het verantwoordings- en controleproces

Dit speerpunt hebben wij nader uitgewerkt onder: "Planning en verantwoording SiSa-bijlage".

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen jaarrekeningcontrole

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid

- Wij hebben d.d. 12 mei 2026 een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld van de jaarrekening, inclusief de daarin opgenomen rechtmatigheidsverantwoording van het college.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 41,77 miljoen.
- Wij hebben naar aanleiding van onze controle van de WNT geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die de materialiteitsgrens conform het controleprotocol WNT te boven gaan.

Rechtmatigheid

- De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt € 41,77 miljoen respectievelijk € 0,5 miljoen.
- Het college van B&W heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording fouten gerapporteerd lager dan de verantwoordingsgrens. Het totaal van onrechtmatigheden bedraagt € 29,5 miljoen. Onderdeel hiervan betreffen overschrijding van lasten (op programmaniveau) en investeringskredieten voor een bedrag van € 2,6 miljoen. Uw college merkt hiervan € 1,5 miljoen als acceptabel aan.
- Wij hebben de conclusies van het college in ons getrouwheidsoordeel betrokken waaruit geen materiële tekortkomingen zijn gebleken.
- Uw college heeft de onrechtmatigheden die groter zijn dan de door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering in de jaarstukken.
- Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de SiSa-bijlage die als bijlage bij de jaarstukken is opgenomen. In Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025 is de voorgeschreven tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.

Welke verbeteringen zien wij?

In lijn met onze kernboodschap zien wij de volgende verbeteringen:

- Verdere verbetering van onze samenwerking, waarbij wij in staat zijn om samen tijdig (potentiële) knelpunten te signaleren en hierop te anticiperen. De onderlinge communicatie is open en transparant over zowel onderwerpen die kwalitatief op orde zijn als de onderwerpen met aandachtspunten waarop wij de juiste focus te leggen.
- De voorspellende waarde van de begroting en de onderliggende structurele vraagstukken zijn bij het college goed onder de aandacht. Het college is hiertoe initiatieven gestart die de komende jaren een positief effect moeten hebben op het realistisch begroten met aandacht voor de uitvoeringskracht van uw organisatie. Het programma “Grip op investeringen” en “versterken financiële functie” zijn hier belangrijke voorbeelden van.
- Specifieke uitkeringen (SiSa): wij merken op dat het verantwoordings- en controleproces omtrent de SiSa-bijlage is verbeterd ten opzichte van vorig boekjaar. Op dossiers waar aanlevering niet tijdig plaatsvond uit de decentrale organisatie, is directer geëscaleerd om stukken juist en volledig te kunnen aanleveren voor controle. Wij zien dit als het resultaat van de investeringen die de organisatie het afgelopen jaar heeft gedaan in de coördinatie van het SiSa-controleproces.

Welke aandachtspunten zien wij?

In lijn met onze kernboodschap onderkennen wij de volgende belangrijke aandachtspunten:

- Wij signaleren discrepantie tussen de begroting en de realisatie als gevolg van structurele (project)vertragingen (mede als gevolg van het complexe ecosysteem waar gemeenten in acteren), wat de voorspelbaarheid en de sturende kracht van de begroting vermindert. De ingezette programma’s “Grip op investeringen” en “versterken financiële functie” zien wij als stappen in de goede richting maar wij blijven, net als in voorgaande rapportages, aandacht vragen voor het verder versterken van de centrale interne (financiële) controlefunctie, welke aan de hand van duidelijke rollen en verantwoordelijkheden de robuustheid van het budget- en kredietbeheersingsproces moet borgen.
- Specifieke uitkeringen (SiSa): Hoewel wij een verbetering constateren ten opzichte van vorig boekjaar, is een deel van de verantwoordingsdossiers niet tijdig, juist of volledig aangeleverd bij de medewerkers die centraal coördineren (en vervolgens bij ons). Tevens is tijdige escalatie bij door uw organisatie ontdekte fouten of bij onduidelijkheden hoe de SiSa-bijlage in te vullen een belangrijk aandachtspunt. Op basis hiervan kunnen dan eventuele vragen aan ons en/of het Ministerie tijdig worden gesteld. Daarnaast zien wij dat de aansluiting van de overlopende post, die behoort bij de SiSa-regelingen, een intensief en tijdrovend proces is voor de organisatie. Voor een groot aantal SiSa-regelingen is er sprake van een overlopende post, aangezien voorschotten in 2025 (of eerder) zijn ontvangen, terwijl de bestedingen nog niet volledig hebben plaatsgevonden. De door ons geconstateerde complexiteit ten aanzien van de overlopende post is hoofdzakelijk zichtbaar bij SiSa-regelingen die door meerdere organisatieonderdelen worden uitgevoerd. Het is cruciaal voor het verkrijgen van een juist en volledig overzicht van de nog te besteden rijksmiddelen dat de overlopende post op een juiste wijze wordt bepaald. Wij adviseren u dan ook om dit vroegtijdig inzichtelijk te maken en, waar mogelijk, per regeling in de financiële administratie een separate balansgrootboekrekening aan te maken waardoor er een duidelijke koppeling zichtbaar wordt tussen de SiSa-regeling en de corresponderende overlopende post.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Financiële positie

- De reservepositie ultimo 2025 is toegenomen ten opzichte van 2024. De jaren 2022 tot en met 2024 is ingeteerd op het eigen vermogen. Ondanks de stijging van het eigen vermogen in 2025 adviseren wij u om alert te blijven dat de reservepositie ook in de toekomst toereikend blijft op basis van uw meerjarenbegroting.
- De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2025 bedraagt € 88,4 miljoen (2024: € 89,3 miljoen). De weerstandscapaciteit is nagenoeg gelijk aan de door de gemeente Utrecht onderkende en aanwezige risico's van € 85,0 miljoen (2024: € 86,7 miljoen). Het weerstandsvermogen is toereikend om de risico's op te kunnen vangen en kwalificeert uw college als 'gezond'. Het is de verwachting dat u komende jaren inteert op uw reservepositie en daarmee op de beschikbare weerstandscapaciteit. Wij vragen hiervoor de aandacht.
- Uw jaarrekening toont wat betreft de baten en lasten een verschil tussen de begroting en realisatie, en kent dit jaar een rekeningresultaat 2025 ad € 55 miljoen (2024: € 33 miljoen). Ten opzichte van het begroot resultaat van nihil. Wij verwijzen naar de 'Toelichting baten en lasten' in de jaarrekening voor een nadere toelichting bij de verschillen tussen begroting en realisatie.

Realiteitsgehalte begroting

- U heeft als gemeenteraad de focus gelegd op het realiseren van de gestelde doelen. De realisatie hiervan is echter niet altijd in balans met de beschikbare capaciteit en mogelijkheden. In de jaarrekening 2025 is dit eveneens zichtbaar in de afwijkingen tussen begroting en realisatie.
- De analyse van de jaarstukken toont aan dat dit niet realiseren van budgetten wordt veroorzaakt door een samenloop van structurele factoren. De meest significante oorzaak voor de lagere lasten is de systematische vertraging van grote, kapitaalintensieve projecten. Budgetten 2025 zijn niet tot besteding gekomen omdat de uitvoering van de werkzaamheden is doorgeschoven naar volgende jaren. Dit is geen besparing, maar uitstel van uitgaven. Direct gekoppeld aan dit uitstel is het 'papieren' effect van grote Rijks- en EU-subsidies. Veel van de vertraagde projecten worden extern gefinancierd. Doordat de uitgaven niet worden gedaan, wordt de bijbehorende subsidie eveneens niet als bate geboekt, wat leidt tot een forse daling aan zowel de lasten- als de batenkant. Gescheiden van deze project gerelateerde verschuivingen, werd het uiteindelijke nettoresultaat daadwerkelijk beïnvloed door een aantal grote, eenmalige meevallers.
- Een van de meest fundamentele en terugkerende oorzaken voor het uitstellen van projecten is de beperkte beschikbaarheid van personele capaciteit. Dit blijkt een structurele uitdaging te zijn die op meerdere plekken de realisatiekracht van de organisatie onder druk zet. Daarnaast wordt de voortgang sterk beïnvloed door externe factoren en afhankelijkheden. De gemeente opereert in een complex ecosysteem en is voor de realisatie van haar ambities vaak afhankelijk van ketenpartners zoals netbeheerders, waar hoge werkdruk of technische problemen tot vertraging leiden. Daarnaast komen er vertragingen die voortvloeien uit de inherente complexiteit van publieke plannings- en besluitvormingsprocessen en de onderlinge afhankelijkheid die publieke projecten met elkaar hebben.
- De gesignaleerde structurele vertragingen leiden tot een discrepantie tussen de begroting en de realisatie, wat de voorspelbaarheid en de sturende kracht van de begroting vermindert. Om de betrouwbaarheid van de begroting als financieel plan te versterken, is uw organisatie de afgelopen jaren gestart met de programma's "Grip op investeringen" en "versterken financiële functie". Binnen deze programma's is onder andere aandacht voor het tijdig centraal signaleren van afwijkingen in de realisatie. Wij zien dit als stappen in de goede richting en blijven, net als in voorgaande rapportages, aandacht vragen voor het verder versterken van de centrale interne (financiële) controlefunctie. Van belang is deze aan de hand van duidelijke rollen en verantwoordelijkheden de robuustheid van het budget- en kredietbeheersingsproces borgt.

Kwaliteit verslaggeving

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat uw jaarstukken 2025 voldoen aan de vereisten uit het BBV. Wij hebben bij onze werkzaamheden de jaarstukken integraal doorgenomen en hebben daarbij – naast de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening – vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken vooral gelet op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de daarin opgenomen toelichtingen en analyses.

Tijdens de controle hebben wij het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingsvraagstukken geëvalueerd. Hierbij valt te denken aan het proces om tot schattingen te komen, zoals bij de grondexploitatie en de voorzieningen. Bij processen waarbij wij dat nodig achtten, hebben wij specialisten betrokken. Dit betrof de post Voorraden onderhanden werk (grondexploitatie).

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Interne beheersing

- Op basis van de interim-controle 2025 hebben wij tekortkomingen geïdentificeerd in de interne-beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. Onze belangrijkste bevindingen zijn met u (gemeenteraad) gedeeld, en zijn besproken in de Adviescommissie Controle & Financiën middels onze definitieve boardletter 2025 van 14 november 2025. In het voorliggende accountantsverslag treft u onze bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole.

Sociaal domein

- In 2025 is de controle soepel verlopen. De verantwoorde bestedingen vanuit de zorgaanbieders zijn getrouw verantwoord.
- Jaarlijks wordt het definitieve vierkantbudget voor zorgaanbieders bepaald in het opvolgend boekjaar en vastgelegd in een ondertekende overeenkomst. Op basis hiervan bestaat onzekerheid over de omvang van financiële verplichtingen ten aanzien van deze aanbieders in de jaarrekening. Om deze onzekerheid te verminderen heeft uw gemeente gedurende 2024 een wijziging doorgevoerd in het proces rondom het aansturen en monitoren van gecontracteerde zorgaanbieders. Uw gemeente is overgestapt van kwartaal- naar tertaalgesprekken. Dit heeft bijgedragen aan verbetering in het monitoringsproces en dat de inschattingen van de afrekeningen in lijn liggen met de verwachte afrekening over boekjaar 2025.
- In 2025 zetten de landelijke kostenstijgingen in het zorgdomein (Wmo en Jeugd) door. Waar deze eerdere jaren vooral door volumegroei veroorzaakt werden, is nu vooral de toegenomen zorgzwaarte in de jeugdzorg bepalend: meer jeugdigen hebben intensievere, langere en duurdere trajecten, wat leidt tot hogere structurele lasten voor Utrecht.
- Complicerende factoren zijn stijgende tarieven door oplopende loonkosten en huisvestingslasten bij aanbieders en aanhoudende arbeidsmarktkrapte. Hierdoor ontstaan capaciteitsbeperkingen: de feitelijke besteding wordt niet langer uitsluitend door de zorgvraag maar ook door het leverbare aanbod bepaald, waardoor beschikbare middelen niet altijd direct tot gewenste zorg leiden. Gemeenten hebben hierop slechts beperkt invloed.
- Uw gemeente monitort kosten, volumes en trajectduur met dashboards en tertaalgesprekken met aanbieders om vroegtijdig te signaleren en bij te sturen. Gezien de situatie kiest de gemeente voor twee sporen: (1) versterken van operationele sturing—meer monitoring en preventie van overschrijdingen/onrechtmatigheden; (2) beleidsmatige, structurele oplossingen—investeren in preventie en sociale basis, vereenvoudigen van toegang en gegevensgestuurd werken aan doorlooptijdreductie.
- Ter ondersteuning van die doelstellingen is gepland om vanaf 2027 de Wmo-zorg bij één aanbieder in te kopen, met als doel snellere, samenhangende toegang en effectievere inzet van schaarse middelen.

Grondexploitatie

- Voor de grondexploitatie hebben wij het proces, de dossiervorming en de onderbouwingen beoordeeld waarop het management de geactualiseerde schattingen heeft gebaseerd. Wij hebben onder andere een analyse gemaakt van de realisatie in en de geactualiseerde schattingen ultimo 2025 versus de schattingen in de jaarrekening 2024 (‘backtesting’). Ook hebben wij de door de gemeente toegepaste parameters voor onder andere de toerekening van kosten- en opbrengstenstijgingen gecontroleerd, waarbij wij door ons ingeschakelde specialisten betrokken hebben bij het beoordelen ervan.
- Tevens hebben wij detailwerkzaamheden verricht op belangrijke schattingsonderdelen in de voor de accountantscontrole relevante grondexploitatie-begrotingen, waarbij aandacht besteed is aan de aannemelijkheid van de gedane veronderstellingen en aan de juiste toepassing van het BBV hierin. Wij hebben als onderdeel van deze werkzaamheden specialisten ingeschakeld voor het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen betreffende de grondexploitaties Leidsche Rijn A2-Zone Leidsche Rijn uitvoeringsprogramma, Merwede OPG en Busstalling, Beurskwartier en Lombokplein.
- Op grond van de door ons verrichtte werkzaamheden concluderen wij dat de uitgangspunten die in de grondexploitaties, en dus in de jaarrekening 2025, zijn verwerkt, door ons zijn getoetst als aannemelijk kunnen worden aangemerkt. Uitzondering hierop zijn echter elementen bij een tweetal grondexploitaties:
  - beurskwartier: enkele kostenstelposten, ter grootte van 6,5 miljoen, in de kostenramingen van de grondexploitatie Beurskwartier kunnen door ons op dit moment onvoldoende getoetst worden. Dit is eveneens door u beschreven in de toelichting op de balans in de jaarrekening 2025. Daarnaast zijn er een aantal risicocorrecties, ter grootte van 3,7 miljoen in de opbrengstraming. Dit betreffen risico’s die door ons als plausibel worden aangemerkt. Deze risicocorrecties moeten naar onze mening worden opgenomen en gekwantificeerd in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen grondexploitaties.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Grondexploitatie	• Leidsche Rijn A2-zone: Bij onze controle hebben wij voor een van de opgenomen bovenwijkse voorzieningen (Fietsbrug Papendorp) vastgesteld dat de toerekening aan andere kredieten c.q. projecten onvoldoende (vooraf) onderbouwd is. Doordat de kostenraming voor de aan de raad gecommuniceerde voorkeursvariant hoger uitvalt dan waar in het financieel kader voor dit project rekening is gehouden, is op dit moment voor een bedrag van circa € 0,97 miljoen niet toegerekend aan het project (of een van de overige projecten die profijt hebben van deze bovenwijkse voorziening). Over de variantenstudie en de voorkeursvariant is de gemeenteraad in 2023 geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief. In deze brief is tevens toegezegd om met een concreet voorstel richting gemeenteraad te gaan voor een keuze voor de uiteindelijke variant (inclusief een definitieve raming van de investeringskosten, dekking en kredietaanvraag) van deze bovenwijkse voorziening. Omdat in de verantwoording van de grondexploitaties, op basis van de notitie grondbeleid van de commissie BBV, uitgegaan moet worden van de projectkaders die per balansdatum gelden, hebben wij het bedrag van € 0,97 miljoen meegenomen als ongecorrigeerd controleverschil. • De belangrijke thema's in 2025 voor de waardering van de grondexploitaties, zoals de herstructurering van de grondexploitatie Leidsche Rijn en de impact hiervan op het verwachte resultaat van de grondexploitaties, hebben wij nader uitgewerkt in het onderdeel "Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)".
IT-omgeving	• Wij hebben testwerkzaamheden uitgevoerd op de Algemene IT controles (kritische rechten, hoge rechten accounts, generieke accounts, relevante instellingen ten aanzien van de beveiliging) in SAP S/4Hana als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2025. De bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving leiden ertoe dat de gemeente en wij niet zonder meer kunnen steunen op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij constateren dat het college deze bevindingen heeft onderkend en een actieve en strategische aanpak hanteert om verbetering te realiseren. • De technische datamigratie naar het nieuwe SAP S/4Hana-systeem is succesvol verlopen. De operationele functionaliteiten en de aantoonbare werking van interne controles binnen het systeem vereisen nog aandacht. • Daarnaast is de gemeente op dit moment nog onvoldoende voorbereid op de naderende NIS2-wetgeving, wat een urgent risico vormt. Het is van belang dat het opgestarte verbeterprogramma zorgvuldig wordt bewaakt om op termijn tot een beheerste, aantoonbaar veilige en toekomstbestendige IT-omgeving te komen.
Overig	• Zie de bijlagen A bij dit accountantsverslag waaruit blijkt welke (niet)-gecorrigeerde bevindingen, onzekerheden en tekortkomingen in de toelichtingen wij hebben geconstateerd. • In bijlage C is onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging te vinden.
Frauderisicoanalyse	Via onderzoeken en audits besteedt uw gemeente aandacht aan de onderwerpen 'fraude' en 'integriteit'. In de paragraaf bedrijfsvoering is als onderdeel van 'weerbare organisatie' een overzicht opgenomen van integriteitsmeldingen en acties. U merkt het onderwerp 'fraude' aan als belangrijk thema in uw jaarplan Concernaudit (2025-2026 en 2026-2027). Op basis van de benodigde competenties en capaciteiten is het eigenaarschap van de frauderisicoanalyse belegd bij Concernaudit. Aan onze aanbevelingen uit de managementletters over de afgelopen jaren heeft u in uw jaarplan uitgebreid aandacht besteed. Wij constateren dat u zichtbaar een kwaliteitsimpuls heeft gegeven aan uw (proces van) frauderisicoanalyse en de verdere inbedding hiervan in de organisatie. U heeft hierbij expliciet rekening gehouden met onze adviespunten uit voorgaande jaren. Concernaudit betrekt ons proactief bij actuele ontwikkelingen, onderzoeken, jaarplan en –verslag. Jaarlijks onderkennen wij dat de kwaliteit van werkzaamheden en rapportages verder toeneemt en dat Concernaudit verder professionaliseert. Concernaudit is sinds januari 2026 IIA-gecertificeerd. Hiermee is Utrecht de eerste gemeente in Nederland die aantoonbaar voldoet aan de nieuwe auditstandaarden (GIAS - Global Internal Audit Standards). De certificering toont aan dat de interne auditfunctie werkt volgens internationale beroepsnormen van het Instituut van Internal Auditors (IIA). De conclusie van het IIA is dat Concernaudit onafhankelijke en objectieve audit- en adviesdiensten levert om de organisatie te verbeteren en risico's te beheersen.

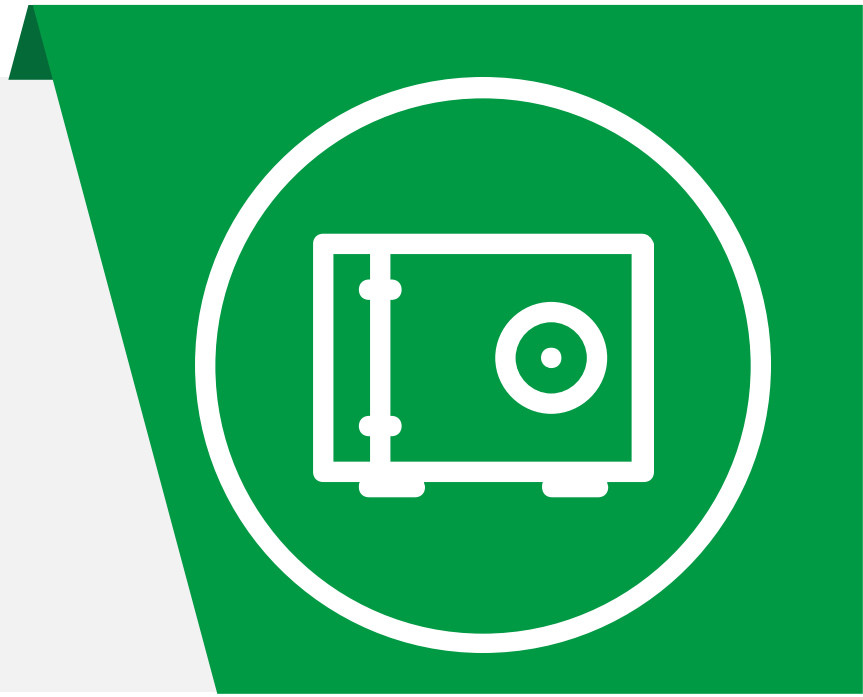
© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Bevindingen jaarrekening

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

De financiële positie van de gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is toegenomen

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2025 bedraagt € 52 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 3 miljoen uit de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2025 circa € 55 miljoen positief bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2025 circa 26% van het balanstotaal (ultimo 2024: 25% van het balanstotaal) en is daarmee toegenomen ten opzichte van 2024.

De jaren 2022 tot en met 2024 is ingeteerd op het eigen vermogen. Ondanks de stijging van het eigen vermogen in 2025 adviseren wij u om alert te blijven dat de reservepositie ook in de toekomst toereikend blijft op basis van uw meerjarenbegroting. U spaart immers voor toekomstige uitgaven.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeente hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2025	2024	2023	2022	2021
Eigen vermogen per 1 januari	624	759	831	852	822
Tussentijdse resultaatbestemming	-/-3	168	-/- 54	-/- 56	-/- 25
Gerealiseerd resultaat	55	33	-/- 17	35	55
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	**52**	**-/-135**	**-/-72**	-/- 21	30
Eigen vermogen per 31 december	676	624	759	831	852

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)	
Totale baten	2.140
Totale lasten	-/- 2.088
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	52
Af: stortingen in reserves	-/- 223
Bij: onttrekkingen aan reserves	226
Saldo mutaties reserves	3
Gerealiseerd resultaat	**55**

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

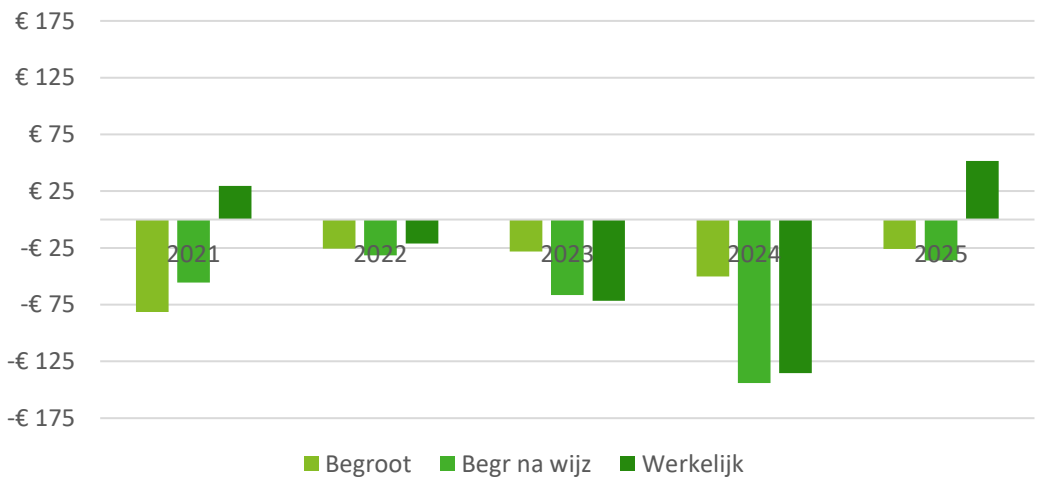
De financiële positie van de gemeente

Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2025 laat een voordelig gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten van € 52 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 36 miljoen (begroting na wijziging).

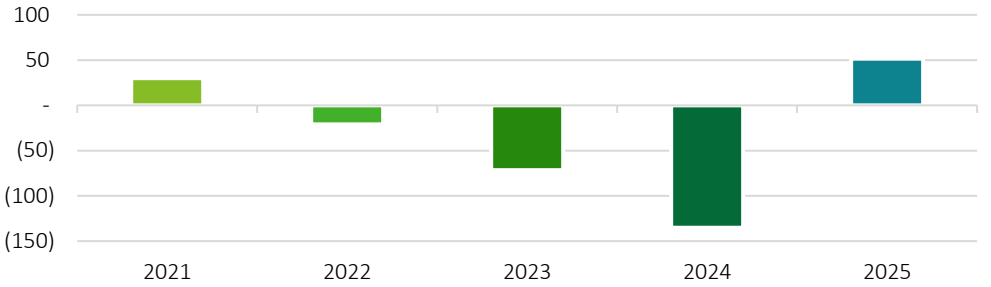
De jaarrekening 2025 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een voordelig gerealiseerd resultaat van circa € 55 miljoen.

In de programmaverantwoording geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. In de rechtmatigheidsverantwoording heeft het college een overzicht opgenomen van overschrijdingen van de lasten op programmaniveau. Daarbij heeft het college onderscheid gemaakt tussen overschrijdingen die zij aanmerkt als acceptabel en niet acceptabel. In de paragraaf bedrijfsvoering geeft het college een nadere toelichting op de niet acceptabele begrotingsafwijkingen boven de vastgestelde rapportagegrens van € 500.000.

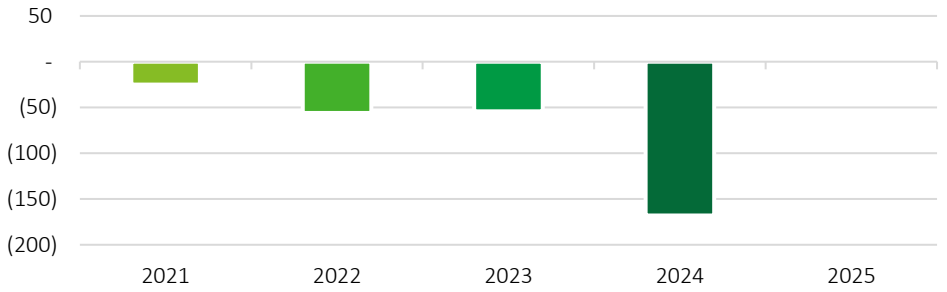
Totaalsaldo van baten en lasten (in € 1 miljoen)

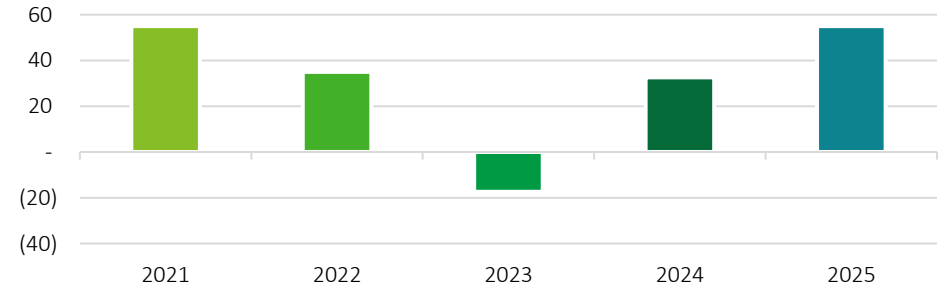

Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten (x € 1 miljoen)

Mutaties in reserves (x € 1 miljoen)

Gerealiseerd resultaat (x € 1 miljoen)

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

De financiële positie van de gemeente

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Uw solvabiliteit bedraagt, op basis van de jaarstukken 2025, 25,6% en classificeert hiermee op basis van de normen van de VNG als 'Neutraal'. Op basis van uw meerjarenbegroting daalt deze de komende jaren.

Grondexploitatiequote

De grondexploitatiequote geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten van de gemeente. In de regel geldt: hoe hoger de grondexploitatiequote, hoe groter het risico dat de gemeente loopt.

Netto schuldquote

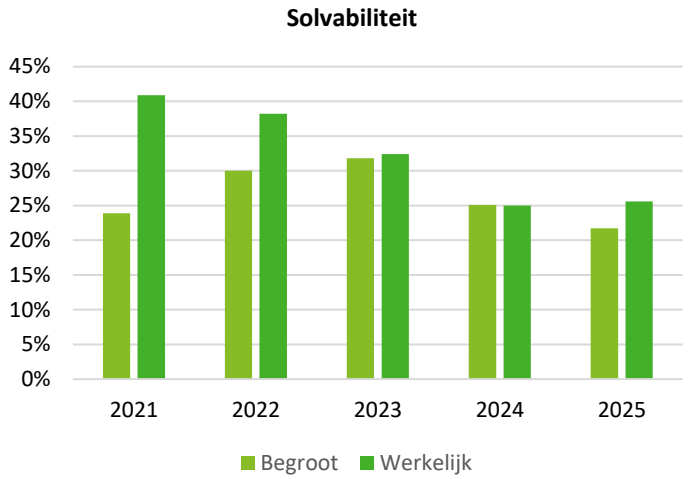
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de 'druk' van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Uw netto schuldquote op basis van de jaarstukken 2025 van 73% classificeert op basis van de normen van de VNG als 'minst risicovol', maar op basis van uw meerjarenbegroting stijgt deze de komende jaren.

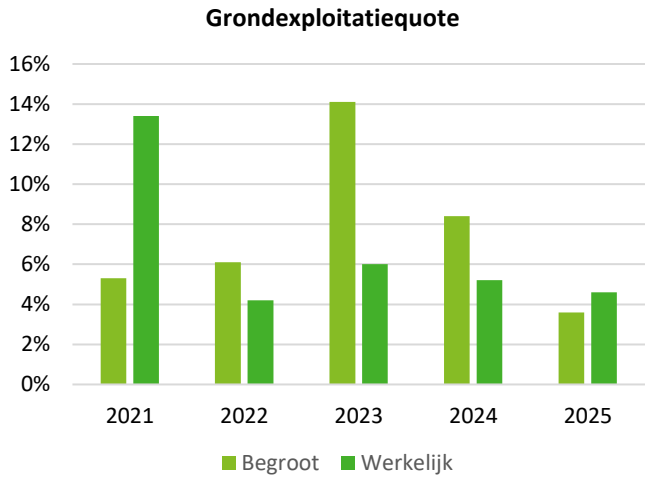
Structurele exploitatieruimte

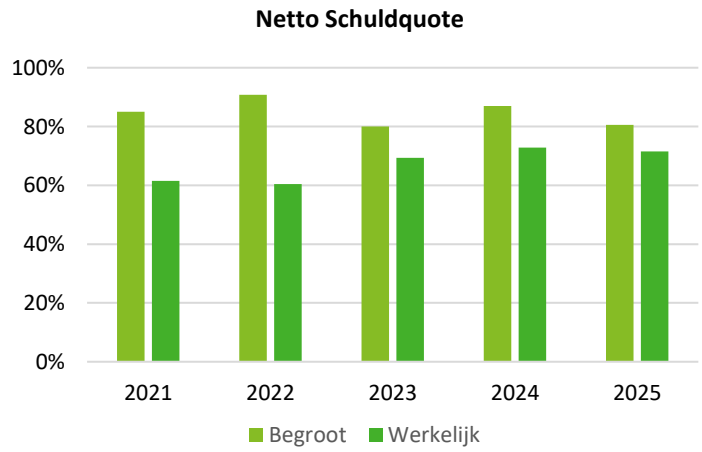
Voor de beoordeling van de financiële positie is ook van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.

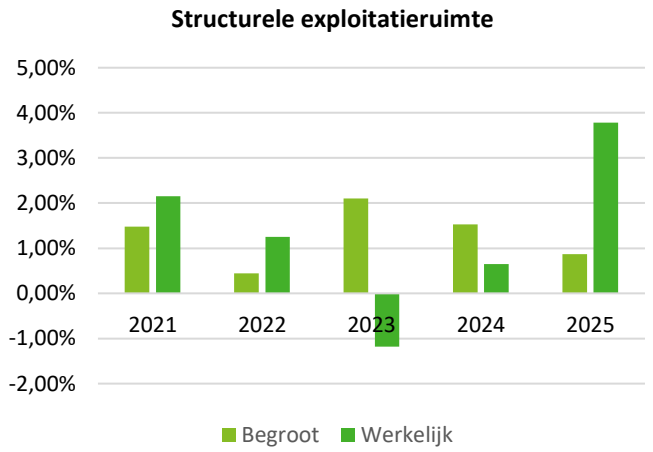
Deze geldt voor 2025 als 'minst risicovol' op basis van de normen van de VNG, al neemt deze de komende jaren echter af.

Kengetallen voor gemeente Utrecht (begroot en werkelijk over de periode 2020-2025)

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

De financiële positie van de gemeente

Voorspellende waarde van uw begroting

De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de gemeenteraad financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren.

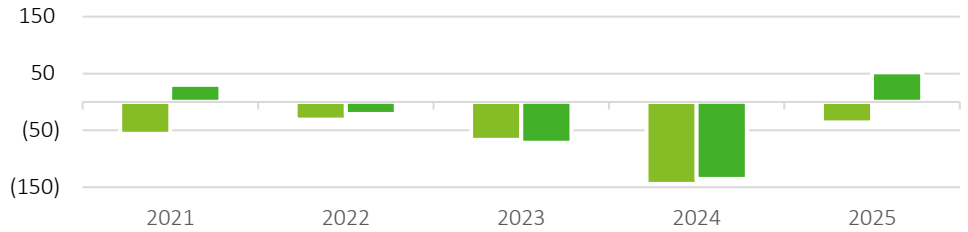
U heeft als gemeenteraad de focus gelegd op het realiseren van de gestelde doelen. De realisatie hiervan is echter niet altijd in balans met de beschikbare capaciteit en mogelijkheden. In de jaarrekening 2025 is dit eveneens zichtbaar in de afwijkingen tussen begroting en realisatie.

De discrepantie tussen de begrote en gerealiseerde totalen zijn geen gevolg van willekeurige budgetafwijkingen, maar kunnen worden verklaard aan de hand van enkele structurele, overkoepelende patronen.

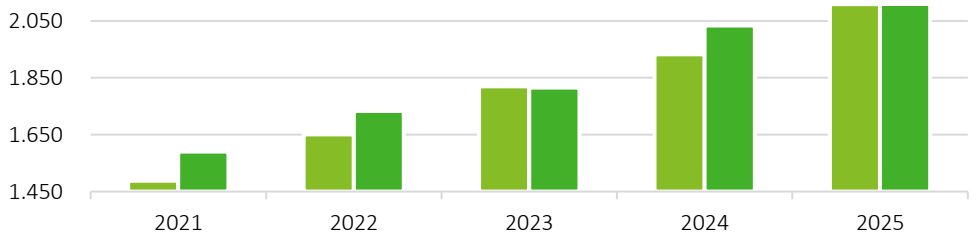
De meest significante oorzaak voor de lagere lasten is de systematische vertraging van grote, kapitaalintensieve projecten. Budgetten 2025, zijn niet tot besteding gekomen, omdat de uitvoering van de werkzaamheden is doorgeschoven naar volgende jaren. Dit is geen besparing, maar uitstel van uitgaven. Dit patroon is met name zichtbaar bij de grondexploitaties (programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen), waar de gemeente zelf een verschuiving van € 14,9 miljoen meldt door een aangepaste fasering van civieltechnische- en plankosten alsmede circa 17,7 miljoen lagere baten als gevolg van uitgestelde gronduitgiften. Daarnaast is dit zichtbaar bij de groenprojecten (programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed) waar eveneens (in oorzaak) vergelijkbare verschuivingen plaatsvinden.

Direct gekoppeld aan dit uitstel is het *'papieren' effect van grote Rijks- en EU-subsidies*. Veel van de vertraagde projecten worden extern gefinancierd. Doordat de uitgaven niet worden gedaan, wordt de bijbehorende subsidie eveneens niet als bate geboekt, wat leidt tot een forse daling aan zowel de lasten- als de batenkant.

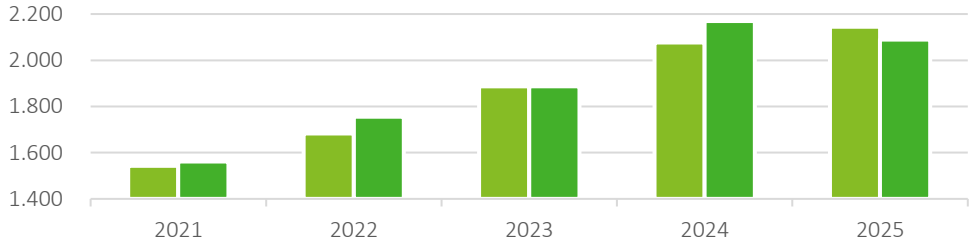
Saldo baten en lasten | Begroting vs realisatie
(x € 1 miljoen)

Baten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Lasten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

De financiële positie van de gemeente

Gescheiden van deze project gerelateerde verschuivingen, werd het uiteindelijke nettoresultaat daadwerkelijk beïnvloed door een aantal grote, eenmalige meevallers. De positieve uitkomst werd voornamelijk gedreven door incidentele baten: een hogere uitkering uit het Gemeentefonds (+ € 15,5 miljoen) en meer ontvangsten in het kader van de OZB (+ € 12,4 miljoen). Deze voordelen worden echter gedempt door tekorten en kwetsbaarheden in het Sociaal Domein, die een meer structureel karakter lijken te hebben (toenemende vraag, wachttijden, capaciteitsproblematiek).

Ten slotte wordt een deel van de verschillen in de totaaltellingen verklaard door boekhoudkundige en technische correcties, zoals de herverdeling van lagere rentelasten (€ 3,8 miljoen), die de cijfers tussen de programma's verschuiven zonder het eindresultaat wezenlijk te veranderen.

Nadere duiding van de oorzaken van projectvertragingen

Een van de meest fundamentele en terugkerende oorzaken voor uitstel van projecten is de beperkte beschikbaarheid van personele capaciteit. Dit blijkt een structurele uitdaging te zijn die op meerdere plekken de realisatiekracht van de organisatie onder druk zet. De jaarstukken illustreren dit met concrete voorbeelden, zoals het niet tijdig kunnen invullen van cruciale vacatures, waardoor de uitwerking van beleid stagneert. Deze krapte is niet alleen een kwantitatieve kwestie, maar ook een kwalitatieve, waarbij een tekort aan specifieke expertise de voortgang van gespecialiseerde projecten belemmert. De gemeente erkent dat de capaciteit een fundamentele factor is die dwingt tot prioritering en die direct bijdraagt aan het niet realiseren van begrote uitgaven.

Daarnaast wordt de voortgang sterk beïnvloed door externe factoren en afhankelijkheden. De gemeente opereert in een complex ecosysteem en is voor de realisatie van haar ambities vaak afhankelijk van ketenpartners zoals netbeheerders, waar hoge werkdruk of technische problemen tot vertraging leiden. Ook het wachten op nationale wetgeving of op de toekenning van Rijksfinanciering wordt genoemd als een remmende factor.

Een derde oorzaak voor vertragingen vloeit voort uit de inherente complexiteit van publieke plannings- en besluitvormingsprocessen. Grote ruimtelijke ontwikkelingen vergen zorgvuldige voorbereidende studies, gedetailleerde ontwerpfases en soms aanpassingen gedurende het traject. Bovendien leiden maatschappelijke en juridische trajecten, zoals uitgebreide participatieprocessen met bewoners en het doorlopen van bezwaar- en beroepsprocedures, onvermijdelijk tot een langere doorlooptijd dan ideaal gepland.

Tot slot wordt de planning verstoord door een *sterke onderlinge afhankelijkheid van projecten*. De jaarstukken tonen aan dat het werk vaak in een keten is georganiseerd, waarbij het ene project pas kan starten na de afronding van een ander. Zo moet de aanleg van groen wachten op de afronding van infrastructurele werkzaamheden, en is de realisatie van een bouwproject afhankelijk van de fasering van een bredere gebiedsontwikkeling. Deze domino-effecten zorgen ervoor dat een vertraging in één onderdeel van de keten direct gevolgen heeft voor de planning van diverse andere projecten.

De impact op het begrotingsproces

De gesignaleerde structurele vertragingen leiden tot een discrepantie tussen de begroting en de realisatie, wat de voorspelbaarheid en de sturende kracht van de begroting vermindert. Om de betrouwbaarheid van de begroting als financieel plan te versterken, is uw organisatie de afgelopen jaren gestart met de programma's “Grip op investeringen en “versterken financiële functie”. Binnen deze programma's is onder andere aandacht voor het tijdig centraal signaleren van afwijkingen in de realisatie. Door de wisselwerking in de informatievoorziening van decentraal naar centraal (om centraal te kunnen monitoren en tijdig beslissingen te nemen) verder te versterken. Wij zien dit als stappen in de goede richting en blijven, net als in voorgaande rapportages, aandacht vragen voor het verder versterken van de centrale interne (financiële) controlefunctie, welke aan de hand van duidelijke rollen en verantwoordelijkheden de robuustheid van het budget- en kredietbeheersingsproces moet borgen.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

De financiële positie van de gemeente

Het weerstandsvermogen ligt in lijn met vorig boekjaar

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door de gemeente geschatte risico's. Beiden zijn gemuteerd in 2025; de ratio weerstandsvermogen ligt in lijn met vorig boekjaar.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 88,4 miljoen (2024: € 89,3 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is afgenomen ten opzichte van voorgaand jaar.

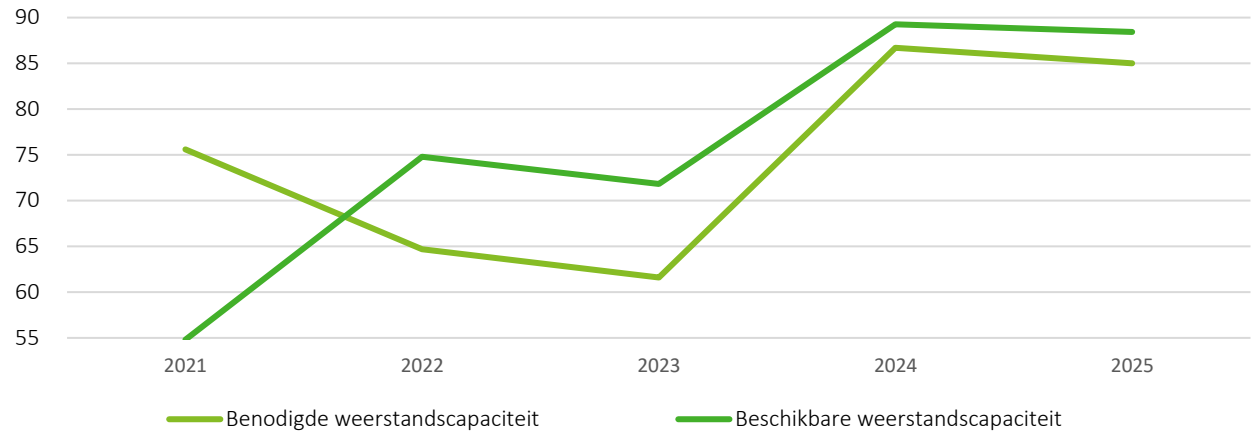
Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van risico's – die in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn vervallen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's.

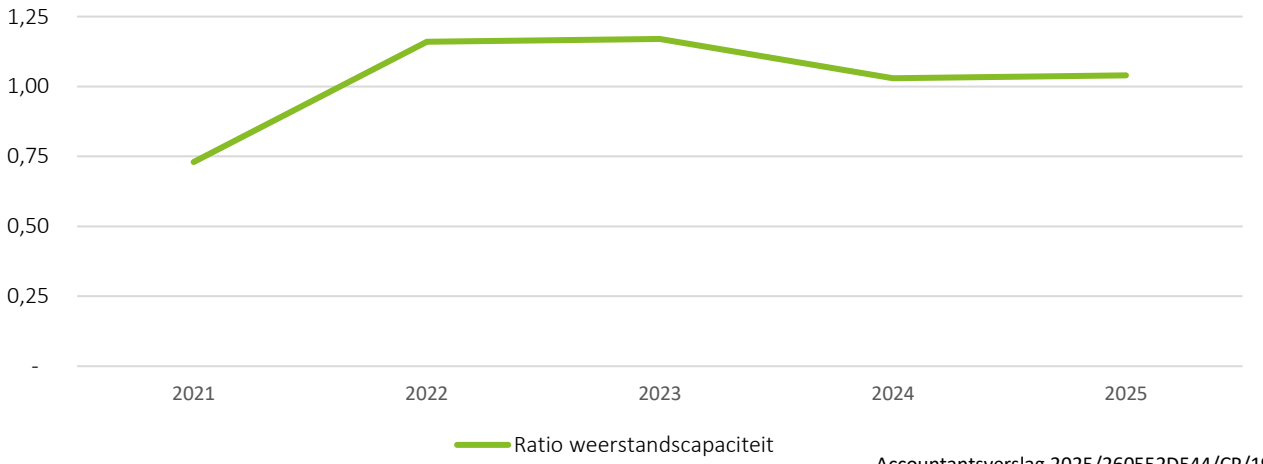
Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 85,0 miljoen (2024: € 86,7 miljoen). Ten opzichte van 2024 is hiermee sprake van een afname.

Uw weerstandscapaciteit van € 88,4 miljoen is nagenoeg gelijk aan de berekende risico's van € 85,0 miljoen. Dit heeft het college inhoudelijk nader toegelicht in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag.

Weerstandscapaciteit
(x € 1 miljoen)

Ratio weerstandscapaciteit

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf 2023 nemen gemeenten de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Aan de hand hiervan legt het college verantwoording af over het rechtmatig handelen (o.b.v. het normenkader) in het boekjaar.

Verantwoordings- en rapportagegrens

De gemeenteraad heeft de verantwoordings- en rapporteringsgrens vastgesteld. De verantwoordingsgrens heeft het college gehanteerd bij het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording en de uiteindelijke conclusie daaromtrent. Fouten en onduidelijkheden die de verantwoordingsgrens niet overschrijden, zorgen voor een positieve uiting van het college waaruit blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting van het college in de paragraaf bedrijfsvoering.

Uit de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens. Het totaal van onrechtmatigheden bedraagt € 29,5 miljoen, Onderdeel hiervan betreffen overschrijding van lasten (op programmaniveau) en investeringskredieten voor een bedrag van € 2,6 miljoen. Uw college merkt hiervan € 1,5 miljoen als acceptabel aan.

Normenkader

Het college heeft het van toepassing zijnde normenkader in kaart gebracht. Dit normenkader is door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering d.d. 18 december 2025. Wij hebben vastgesteld dat dit normenkader leidend is geweest voor het college om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering. Onderstaand gaan wij verder in op de verschillende onderdelen van de rechtmatigheidsverantwoording.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten, lasten en balansmutaties, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.

Wij hebben vastgesteld dat het college specifieke werkzaamheden heeft uitgevoerd ten aanzien van het begrotingscriterium, zijnde controle op programmaoverschrijdingen en controle op kredietoverschrijdingen.

De gemeenteraad en het college hebben afspraken gemaakt in welke situatie lastenoverschrijdingen onrechtmatig maar acceptabel zijn (lastenoverschrijdingen zijn en blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel, wat betekent dat het college deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering). Hieruit blijkt het volgende:

Kredietoverschrijdingen

€ 1,0 miljoen welke volledig als niet acceptabel is aangemerkt.

Begrotingsrechtmatigheid

€ 1,6 miljoen welke volledig als acceptabel is aangemerkt.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Gemeenten stellen via de financiële verordening en/of onderliggende nota's kaders vast die van invloed zijn op verslaggeving. Het gaat hier om de invulling van de ruimte die het BBV geeft voor eigen gemeentelijke kaders.

Denk hierbij aan grenzen voor het activeren van investeringen, afschrijvingstermijnen, omgang met reserves en voorzieningen en dergelijke. Deze vallen onder het getrouwe beeld en vallen per definitie onder de reikwijdte van de reguliere accountantscontrole. Ook voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij kan worden gedacht aan het niet naleven van voorwaarden met betrekking tot recht, hoogte, duur, termijnen, normbedragen, doelgroep en grondslag bij bijvoorbeeld bijstandsverlening, maatschappelijke ondersteuning, inkomensoverdrachten en het opleggen van belastingen dat tot gevolg heeft dat de bijhorende lasten of opbrengsten onjuist of onvolledig zijn. Het niet naleven van deze voorwaarden heeft direct invloed op het getrouwe beeld van deze posten in de jaarrekening.

Aanbestedingen

Uw gemeente voert in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording en specifiek de controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide 'spendanalyse' uit, die in samenspraak met ons tot stand komt.

Wij constateren dit jaar een stijging in de omvang van onrechtmatigheden als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. Uit de controle blijkt een fout van € 23,0 miljoen, terwijl over 2024 nog sprake was van een fout van € 6,8 miljoen. De toename is veroorzaakt door aanvullende diepgaandere controletechnieken door uw afdeling Concernaudit alsmede vanuit meldingen door de verschillende organisatieonderdelen over onrechtmatigheden bij de inkopen. Hierdoor kon Concernaudit gerichter te werk gaan in het selecteren van "risicovolle" dossiers. De toename van de intern gemelde onrechtmatigheden is mede het gevolg van toegenomen aandacht voor en naleving van de Europese aanbestedingswetgeving binnen de gehele gemeente. Dit heeft een positieve impact op de bewustwording binnen de organisatie. In uw paragraaf bedrijfsvoering heeft uw college de rechtmatigheidsfouten toegelicht en maatregelen beschreven ter voorkoming van soortgelijke bevindingen in de toekomst. Doorlopende bestellingen binnen enkele contracten blijven gedurende de contractperiode tot onrechtmatigheden leiden.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Rechtmatigheidsverantwoording

Uw gemeente heeft in de afgelopen jaren diverse maatregelen getroffen om de naleving van de interne en Europese aanbestedingsregels beter te borgen. In de praktijk kan echter, als gevolg van de complexe materie en de hoeveelheid bij dit proces betrokken personen, gemakkelijk een verkeerde aanbestedingsprocedure worden gekozen.

Als gevolg van geconstateerde fouten en ontwikkeling van preventieve maatregelen blijft de repressieve controle door de afdeling Concernaudit van belang. Daarbij moet worden nagegaan of een opdracht niet via een verkeerde procedure ‘in de markt’ is gezet.

Wij constateren dat de Europese aanbestedingsafwijkingen veelal voortkomen uit het overschrijden van de contracttermijn en/of doelwaarde. Ons adviespunt blijft daarmee van kracht. Wij adviseren u om maatregelen te implementeren ten aanzien van de primaire registratie van de contracten en de looptijden, waaronder verlengingsopties, zodat tijdig kan worden gesignaleerd dat opdrachten opnieuw moeten worden aanbesteed. Ook vragen wij uw aandacht voor een toereikende inschatting van de opdrachtraming bij inkoop en aanbesteding.

Subsidieverstrekkingen

In een geval heeft uw organisatie de verstrekking van een subsidie ad € 4.0 miljoen aangemerkt als een formele onrechtmatigheid. De onrechtmatigheid is gebaseerd op een voorschrift (vanuit de algemene subsidieverordening) dat regelt voor welke activiteiten een subsidie kan worden verstrekt en hoe dit onderbouwd dient te worden. De organisatie neemt maatregelen om dergelijke onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen. Deze voorgenomen maatregelen zijn beschreven in de paragraaf bedrijfsvoering.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Sociaal domein

Actualiteiten

Binnen het zorgdomein (Wmo en Jeugd) zet de landelijke kostenstijging zich in 2025 onverminderd door. Waar de toename in eerdere jaren vooral werd gedreven door volumegroei, zien wij in 2025 dat met name de zorgzwaarte in de jeugdzorg is toegenomen: meer jeugdigen hebben een intensiever en daarmee duurder zorgtraject nodig, met veelal langere duur en hogere gemiddelde kosten per cliënt. Deze ontwikkeling doet zich ook in Utrecht voor en vertaalt zich in hogere structurele lasten binnen het sociaal domein. Uw gemeente monitort kosten, volumes en trajectduur via dashboards en verbindt deze informatie aan periodieke tertaalgesprekken met aanbieders, zodat vroegtijdige signalen kunnen worden opgepakt en bijsturing mogelijk is.

Een complicerende factor bij het inschatten van de toekomstige zorgkosten is de tariefontwikkeling bij zorgaanbieders. Aanbieders worden geconfronteerd met stijgende loonkosten en oplopende huisvestingslasten, waardoor financiële posities onder druk komen te staan en tariefaanpassingen te verwachten zijn. Tegelijkertijd is er aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt: capaciteitsbeperkingen en personeelstekorten beperken het vermogen van aanbieders om aan de vraag te voldoen. Daardoor wordt de feitelijke besteding niet langer uitsluitend bepaald door de zorgvraag, maar in toenemende mate ook door het leverbare aanbod. Het gevolg is een spanningsveld waarin beschikbare middelen niet altijd direct kunnen worden omgezet in de gewenste zorgverlening. Dit speelt zowel in de Wmo als in de jeugdzorg en is een breed maatschappelijk vraagstuk waar gemeenten slechts beperkt op kunnen sturen.

Dit onderstreept het belang van strategische keuzes die verder reiken dan kostenbeheersing alleen: blijven investeren in preventie en de sociale basis, de toegang vereenvoudigen en gegevensgestuurd werken aan doorlooptijdreductie.

Uw gemeente reageert hierop langs twee sporen. Enerzijds wordt ingezet het versterken van de operationele sturing. Dit omvat onder andere het versterken van de monitoring, om overschrijdingen en onrechtmatigheden te voorkomen. Anderzijds wordt beleidsmatig gewerkt aan structurele oplossingen die eenvoud, snelheid en samenhang bevorderen.

In dat licht is uw gemeente voornemens om per 2027 de Wmo-zorg in te kopen bij één aanbieder. Beoogd wordt de toegang te vereenvoudigen en de samenwerking tussen buurtteams, huisartsen en andere zorgverleners te intensiveren, zodat inwoners sneller passende ondersteuning ontvangen en schaarse middelen effectiever worden ingezet. Wij zullen gedurende de controle van 2026 kennis nemen van de uitkomsten van deze aanbestedingsprocedure.

Bijstelling vierkantbudget

Jaarlijks verkrijgt u inzicht in het definitieve vierkantbudget aan de hand van periodieke gesprekken met zorgaanbieders in het opvolgende boekjaar. De overeenstemming over het definitieve vierkantbudget krijgt zijn weerslag in een wederzijds ondertekend document, waarin de financiële afspraken over het boekjaar definitief zijn vastgelegd. Als gevolg van de timing van deze ondertekening in april of mei van het opvolgende boekjaar, maakt de overeenkomst betreffende het definitieve vierkantbudget géén deel uit van uw onderbouwing bij de jaarrekening. Dit heeft invloed op de doorlooptijd van uw verantwoordingsproces en van ons controleproces. In de jaarrekening verantwoordt u immers een schuldpositie die gebaseerd is op een voorlopige inschatting (laatste tertaalgesprek).

In onze managementletters van de afgelopen jaren adviseerden wij uw college om het proces van het komen tot een definitieve afrekening met uw zorgaanbieders te vervroegen, zodat in de jaarrekening geen onzekerheid bestaat over de afrekening met deze zorgaanbieders en/of over de schuldpositie in de jaarrekening. Wij constateren bij de jaarrekeningcontrole 2025 dat de ingezette tertaalgesprekken (die vanaf 2024 zijn ingevoerd) effectief zijn om de onzekerheid omtrent de afrekening te beperken. De afrekeningen over 2025 liggen naar verwachting in lijn met de reeds opgenomen verplichtingen c.q. vorderingen aan/op de zorgaanbieders.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

De voorraad onderhanden werk

De balanspost met de belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitatie). Deze balanspost is door het saldo ultimo ad € 98,8 miljoen relevant voor de accountantscontrole, maar ook door de schattingen die een rol spelen bij het ramen van de in 2026 e.v. nog te realiseren lasten ad € 749 miljoen en baten ad € 887 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het verwachte resultaat bij afsluiting van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien het college verwacht dat het project verlieslatend is en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Voor de waardering van grondexploitatie dient de gemeente per individueel project te bepalen of de gemeente de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar beste schatting, terugverdient. Ultimo 2025 gaat het om 13 individuele projecten.

De gemeente Utrecht schat ultimo 2025 in dat de totale omvang van de niet terug te verdienen kosten op de gehele grondexploitatie circa € 106,8 miljoen bedraagt (2024: € 104,7 miljoen). Hiervoor is een voorziening getroffen. Deze voorziening is voor een bedrag van € 71,8 miljoen in mindering gebracht op de bouwgronden in exploitatie. Het resterende deel van deze verliesvoorzienig is aan de passivazijde van de balans gepresenteerd. Dit is in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording.

Het controleproces van de waardering van de voorraad onderhanden werk

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

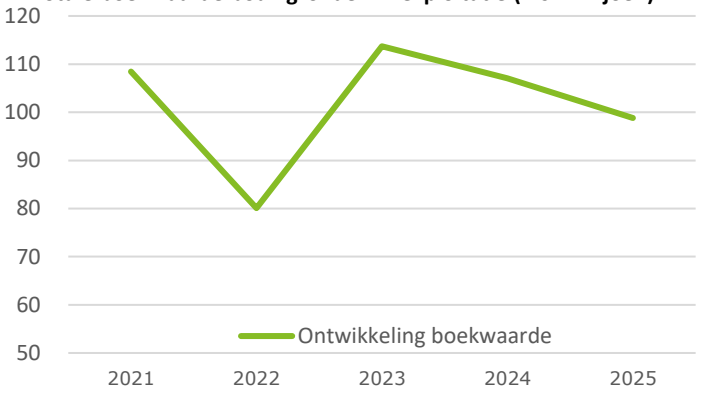
- Planning: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- Programmering: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- Prijs: de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?
- Plankosten: door de toenemende vraag naar woningen en dus naar bouwcapaciteit is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?
- Parameters: zijn de parameters voor kosten en opbrengstenstijgingen opportuun, beredeneerd vanuit de huidige situatie en de best mogelijke inschatting van de toekomstige ontwikkeling van de grondprijzen en de plankosten?

De vijf P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in uw paragraaf 'Grondbeleid'.

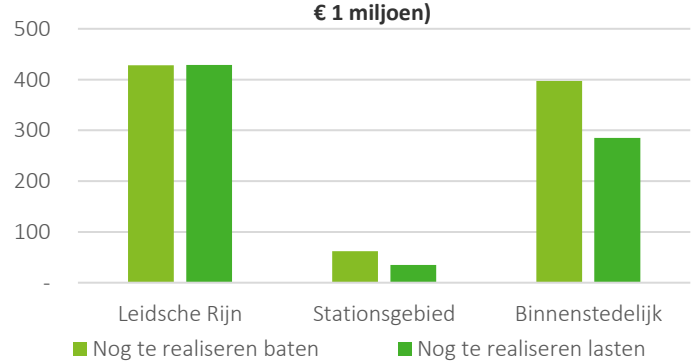
Analyse grondexploitaties

Uit nevenstaande figuren blijkt dat de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie in 2025 is afgenomen. Dit als gevolg van hogere realisatie van opbrengsten dan lasten over het boekjaar. Wij merken daarnaast echter op dat, op basis van onze analyse van de begrotingsafwijkingen op pagina 17 van deze rapportage, de boekwaarde verder verlaagd had moeten zijn mits de begroting op dit punt gerealiseerd zou zijn.

Totale boekwaarde bouwgronden in exploitatie (x € 1 miljoen)

Overzicht nog te realiseren baten en lasten per project (x € 1 miljoen)

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor het actualiseren van de grondexploitaties – vooral de uitgangspunten voor planning (fasering), programmering en prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en de gehanteerde rekenrente (rente-omslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen, met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

De grondexploitaties zijn door het college voor de jaarrekening 2025 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd) en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening noodzakelijk is.

Tussentijdse winstneming

In juli 2019 heeft de commissie BBV de notitie ‘Grondbeleid in begroting en jaarstukken’ gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat gemeente voor tussentijdse winstneming de ‘Percentage Of Completion methode’ (POC-methode) moeten toepassen. Hierbij geldt dat gemeenten, indien aan een aantal voorwaarden is voldaan, tussentijds winst moeten nemen.

Voor het toepassen van de POC-methode is het van belang dat uw gemeente het resultaat betrouwbaar kan schatten. Ook moet er sprake zijn van verkochte grond en gerealiseerde kosten.

Op grond van de POC-methode heeft uw gemeente in het boekjaar 2025 voor - € 4,7 miljoen aan tussentijdse winst genomen op de grondexploitatie (2024: € 21,9 miljoen). De resultaatontwikkeling van de grondexploitaties, heeft tot gevolg dat de winstneming uit het verleden gedeeltelijk teruggenomen zijn.

Belangrijkste bevindingen inzake waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hierdoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognosticeerde resultaat, en de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten (liggen hier bijvoorbeeld al contracten of overeenkomsten aan ten grondslag of niet).

Naast de hiervoor genoemde elementen spelen bij de risicoclassificatie van de individuele projecten ook de aard van het project, de programmering en de doorlooptijd een belangrijke rol.

Zo zorgt binnenstedelijke herstructurering normaliter voor een grotere complexiteit, doordat de gemeente de bestaande ruimte herontwikkelt en dit type projecten hierdoor (financieel gezien) gevoeliger is voor risico’s dan volledig nieuw uit te leggen locaties. Een langere doorlooptijd van de projecten zorgt voor een hoger risicoprofiel, doordat de schatting van kosten en opbrengsten van de projecten subjectiever is naarmate de doorlooptijd toeneemt.

Op grond van onze risicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat de grondexploitaties Leidsche Rijn A2-zone, Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma, Beurskwartier, Merwede OPG en Busstalling, Stationsgebied en Lombokplein de belangrijkste projecten binnen uw gemeente zijn, waarbij wij de Leidsche Rijn grondexploitaties voor onze controle op deelcomplexniveau hebben geanalyseerd en – waar wij dat noodzakelijk achten op grond van onze professionele oordeelsvorming – geselecteerd voor nadere controle. Van deze (deel)projecten hebben wij de aannemelijkheid van de nog te realiseren kosten en opbrengsten getoetst en is tevens de getroffen verliesvoorziening of de verantwoorde (tussentijdse) winstneming gecontroleerd.

Gezien de verhoogde complexiteit van bepaalde onderdelen binnen de eerder genoemde grondexploitatie projecten hebben wij eveneens specialisten ingeschakeld bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2025 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten.
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties.
- Op specifieke onderdelen externe deskundigheid heeft ingeschakeld ter onderbouwing van de geraamde grondprijzen en grondopbrengsten.
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten.

Verder merken wij volledigheidshalve op dat wij voor de waardering van de grondexploitatie per 31 december 2025 de per die datum vastgestelde projectkaders en genomen besluiten betrokken hebben bij de controle van de waardering. Er is geen rekening gehouden met de effecten van eventuele toekomstige, nog vast te stellen, ambities van uw gemeente.

Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitaties een betrouwbaar beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties m.u.v. de elementen zoals beschreven op de volgende pagina.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Belangrijke bevindingen

Wij gaan hieronder in op een aantal belangrijke thema's die in 2025 gespeeld hebben wij de controle van de waardering van de grondexploitaties:

Vaststelling grondexploitatie Overvecht Centrum fase 1 + 2

Op 18 december 2025 heeft uw gemeenteraad formeel de grondexploitatie Overvecht Centrum fase 1 + 2 geopend. Hiermee zijn formeel de projectkaders vastgesteld en heeft het college het mandaat gekregen om aan de slag te gaan met dit project. Als gevolg van de uitdagingen die dit project met zich meebrengt ten aanzien van onder andere de parkeervoorziening en de parkeertarieven in dit deel van de gemeente, heeft de gemeenteraad slechts enkel het deel van het gevraagde krediet beschikbaar gesteld om de plankosten te dekken.

Hiermee heeft het college geen mandaat gekregen om daadwerkelijk over te gaan tot transformatie van de gronden.

Op basis van deze kenmerken stellen wij zodoende dat er bij het vaststellen van de grondexploitatie sprake is van "substance over form" en feitelijk een voorbereidingskrediet is vastgesteld in plaats van een actieve grondexploitatie. De gemeente heeft dit project ook als zodanig verwerkt in de jaarrekening 2025 en de voorbereidingskosten verantwoord onder de immateriële vaste activa.

Kostentoerekening A2-zone

Onderdeel van de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone betreft het deelcomplex "infrastructurele werken". Hierin heeft de gemeente infrastructurele werken opgenomen die vaak deelcomplex overstijgende zijn (bovenwijkse voorzieningen). Als gevolg van deze systematiek is er binnen dit deelcomplex sprake van toerekeningsvraagstukken op basis van de principes:
- Plausibiliteit
- Causaliteit
- Proportionaliteit

In onze werkzaamheden hebben wij voor een van de opgenomen bovenwijkse voorzieningen (Fietsbrug Papendorp) vastgesteld dat de toerekening aan andere kredieten/projecten onvoldoende (vooraf) onderbouwd is.

Doordat de kostenraming voor de aan de raad gecommuniceerde voorkeursvariant hoger uitvalt dan waar in het financieel kader voor dit project rekening is gehouden, is op dit moment voor een bedrag van circa 0,97 miljoen niet toegerekend aan het project (of een van de overige projecten die profijt hebben van deze bovenwijkse voorziening).
Over de variantenstudie en de voorkeursvariant is de gemeenteraad in 2023 geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief. In deze brief is tevens toegezegd om met een concreet voorstel richting gemeenteraad te gaan voor een keuze voor de uiteindelijke variant (inclusief een definitieve raming van de investeringskosten, dekking en kredietaanvraag) van deze bovenwijkse voorziening.
Omdat wij in de verantwoording van de grondexploitaties, op basis van de notitie grondbeleid van de commissie BBV, uitgegaan moet worden van de projectkaders die per balansdatum gelden, hebben wij het bedrag van 0,97 miljoen meegenomen als ongecorrigeerd controleverschil. Hiervoor verwijzen wij eveneens naar bijlage A1.

Macro-economische ontwikkelingen en de impact hiervan op het verwachte resultaat van de grondexploitaties

Voor de toekomstige kosten en opbrengstenstijgingen heeft de gemeente Utrecht de parameters (korte termijn, middellange termijn en lange termijn) aan de hand van een uitvoerige analyse van marktrapportages bepaald.

Op grond van de door ons verrichte controlewerkzaamheden op de totstandkoming van de parameters en de aannemelijkheid hiervan, concluderen dat de parameters inzake de kosten- en opbrengstenstijging voor de grondexploitaties evenwichtig bepaald zijn.

Wij blijven, net als in voorgaande jaren, het belang dat de gemeente Utrecht de opbrengsten en kostenramingen alsmede de indexen kritisch blijft volgen en zo goed mogelijk in lijn blijft brengen met de markt(verwachtingen).

Overige kosten Beurskwartier

Het grondexploitatieproject Beurskwartier is een grootstedelijk ontwikkelingsproject gelegen tussen het stationsgebied en de huidige jaarbeurs. Door het grootstedelijk karakter van deze grondexploitatie en de complexiteit dit met zich meebrengt, heeft de gemeente verschillende stelposten opgenomen in haar kostenramingen op het gebied van o.a. geluidsmaatregelen, planschadevergoedingen en tijdelijk beheer. Deze stelposten, ter grootte van € 6,5 miljoen, kunnen door ons (net als vorig jaar) op dit moment onvoldoende getoetst worden. Dit wordt veroorzaakt doordat de uitgangspunten van deze mogelijke ingrepen (waarvoor de stelposten opgenomen zijn) nog niet verder definieerbaar zijn als gevolg van de fase waar de grondexploitatie zich op dit moment in bevindt.

Wel acht de gemeente deze kosten benodigd voor de uiteindelijke realisatie van het totale plangebied van de grondexploitatie Beurskwartier.

Naast deze elementen heeft de gemeente onder de opbrengsten een aantal risico's opgenomen die de opbrengstraming verlagen (gezamenlijk ca. € 3,7 miljoen). Dit betreffen risico's die door ons als plausibel worden aangemerkt. Echter mogen deze risico's niet op een dergelijke wijze toegerekend worden aan de grondexploitatie, maar zullen deze naar onze mening moeten worden opgenomen en gekwantificeerd in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen ter bepaling van het weerstandsvermogen.

Gezien de onzekerheid omtrent de omvang van de eerder benoemde stelposten hebben wij bovenstaande bedragen aangemerkt als onzeker. Dit heeft op de waardering in de jaarrekening, als gevolg van de positieve eindwaarde en het voortgangspercentage, een beperkte impact.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Rentetoerekening ontvangen woningbouwsubsidies rijk

De afgelopen jaren heeft het rijk, als gevolg van het landelijke woningtekort, verschillende subsidieregelingen opgetuigd om de woningbouw aan te jaren. Gemeente Utrecht maakt van een aantal van deze regelingen gebruik.

Deze uitkeringen worden vaak vooruitbetaald door de rijksoverheid en vervolgens door de gemeente verantwoord op de balanspost voorschotten met een specifiek bestedingsdoel. Toerekening/verantwoording aan de projecten/verantwoord naar rato van de voortgang van de gebiedsontwikkeling.

Voor wat betreft het nog niet toegerekende deel van de door de gemeente vooruit ontvangen woningbouwsubsidie op de voornoemde balanspost, kan deze worden ingezet als projectfinanciering. Dat betekent dat de boekwaarde van het onderhanden werk (de actieve grondexploitatie) en de investeringen in materiële vaste activa binnen de gebiedsontwikkeling (geheel of gedeeltelijk - voor zover gefinancierd met deze vooruit ontvangen gelden die nog niet zijn toegerekend) - tegen een rente van 0% gefinancierd kan worden door de nog niet toegerekende vooruit ontvangen woningbouwsubsidie. Hierdoor kan het nog niet toegerekende deel van de woningbouwsubsidie al in de fase voordat aan de voorwaarden van de subsidie wordt voldaan, bijdragen aan het verlagen van het eventuele financieel tekort van de gebiedsontwikkeling.

Omdat het hier gaat om een keuzemogelijkheid binnen het BBV en een dergelijke rentetoerekening in feiten een “verdelingsvraagstuk” betreft over de verschillende programma’s en producten van de gemeente, brengen wij dit graag bij u onder de aandacht en adviseren wij ook om hier actief een keuze over te maken.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij u jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

Wij hebben voorgaande jaren geadviseerd over uw interne frauderisicoanalyse, met als belangrijkste aandachtspunten: de frequentie van de interne frauderisicoanalyse en centrale beheersing en monitoring van risico's.

U merkt het onderwerp 'fraude' aan als belangrijk thema in uw jaarplan Concernaudit (2025-2026 en 2026-2027). Op basis van de benodigde competenties en capaciteiten is het eigenaarschap van de frauderisicoanalyse belegd bij Concernaudit. Aan onze aanbevelingen uit de managementletters over de afgelopen jaren wordt in uw jaarplan uitgebreid aandacht besteed. Dit vinden wij een positieve ontwikkeling. De (actualisatie van de) frauderisicoanalyse is inmiddels afgerond en vastgesteld door de directieraad en het college. Wij hebben gesproken met de hierbij betrokken functionarissen en hebben kennisgenomen van:

- Jaarplan Concernaudit 2025-26 en 2026-27.
- Uw actuele interne frauderisicoanalyse.
- Thema-audits.

Op deze manier wilt u borgen dat u vanuit verschillende invalshoeken een compleet en actueel beeld verkrijgt van frauderisico's en getroffen interne beheersmaatregelen om deze vervolgens centraal te kunnen monitoren. Dit stelt u in staat om restrisico's te identificeren en vervolgens al dan niet actie te ondernemen ten aanzien van de restrisico's.

Wij constateren dat u zichtbaar een kwaliteitsimpuls heeft gegeven aan uw (proces van) frauderisicoanalyse en de verdere inbedding hiervan in de organisatie. U heeft hierbij expliciet rekening gehouden met onze adviespunten uit voorgaande jaren. Ten aanzien van de door u geïdentificeerde frauderisico's heeft u vastgesteld welke interne beheersmaatregelen zijn opgezet.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne-beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens doorspreken met uw coördinator integriteit. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd. Onze conclusie is voorts dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesties, en hierover tijdig met ons in contact treedt.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Interne beheersing

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2025

Boardletter 2025, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2025 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de getrouwheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze boardletter 2025 gedateerd d.d. 14 november 2025.

In de boardletter hebben wij een aantal aandachtspunten voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2025 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten voldoende zijn opgevolgd.. Voor zover de opvolging en/of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

Evaluatie opstel- en controleproces

Medio 2025 hebben wij met de ambtelijke organisatie het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2024 geëvalueerd. Hierbij hebben wij samen met verschillende disciplines binnen de gemeente (F&I, Ruimte en SISA) het controleproces geëvalueerd.

Wij hebben kunnen voortborduren op de gemaakte afspraken tijdens deze evaluatie en de ervaringen uit voorgaande controles. Het opstel- en controleproces is hierdoor prettig verlopen.

Als waarborg en signaleringsfunctie in dit proces houden wij wekelijks gezamenlijk met Utrecht een regieoverleg. Daaruit volgen belangrijke aandachtspunten om de organisatie Utrecht verder te versterken. Specifiek benoemen wij hierin de volgende aandachtspunten.

Het hoge aantal P14 boekingen na opstellen van de initiële jaarrekening

De organisatie stelt, conform afspraak, haar eerste concept jaarrekening op na het afsluiten van de administratieve periode 13.

Bij het afsluiten van deze periode zouden alle financiële mutaties en transacties over het boekjaar 2025 verwerkt moeten zijn met uitzondering van de boekingen voor actualisatie van de grondexploitaties (waarover separate afspraken zijn gemaakt). Na het sluiten van deze periode zijn door de verschillende organisatieonderdelen nog 64 mutaties aangeleverd voor administratieve verwerking in het boekjaar 2025. Dit hoge aantal kan duiden op tekortkomingen in het proces van jaarafsluiting en toont een toename ten opzichte van voorgaande jaren (2024: 63 boekingen en 2022: 44 boekingen). De organisatie geeft als oorzaak van dit hoge aantal P14 boekingen, migratie naar SAP S/4Hana.

Een andere belangrijke oorzaak hiervoor betreft de toename van het aantal SiSa-regelingen. Daarnaast is naar onze mening sprake van een aantal andere (potentiële) oorzaken. Eén mogelijke oorzaak is het al jaren op rij toenemende aantal taken en activiteiten, waarbij de beschikbare personele formatie door de krapte op de arbeidsmarkt niet gelijkmatig en gelijktijdig kan meegroeien. De toename van het aantal taken en activiteiten in combinatie met een krapte in de personele formatie leidt tot een hogere werkdruk wat de kans op fouten vergroot.

In dit kader benoemen wij nogmaals onze adviezen voor het verder versterken van de gemeentebrede financiële functie zoals eerder in dit verslag alsmede in onze managementletter 2025 benoemd. Hierbij moeten wij wel opmerken dat met het programma “versterken financiële functie” de organisatie wel reeds stappen heeft gezet om het proces van afsluiten opnieuw tegen het licht te houden.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving, migratie SAP S/4Hana en functionaliteiten

Wij hebben testwerkzaamheden uitgevoerd op de Algemene IT controles (kritische rechten, hoge rechten accounts, generieke accounts, relevante instellingen ten aanzien van de beveiliging) in SAP S/4Hana als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2025.

De bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving leiden ertoe dat de gemeente en wij niet zonder meer kunnen steunen op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij zien echter dat het college deze bevindingen heeft onderkend en een actieve en strategische aanpak hanteert om verbetering te realiseren. Wij zien op basis van de huidige bevindingen ten aanzien van S/4Hana wel aanknopingspunten voor een toekomstige strategie om te kunnen steunen, mits Utrecht de resterende bevindingen oplost; met name ten aanzien van het kunnen aantonen van de werking van uitgevoerde controles.

Wij hebben speciale aandacht besteed aan de datamigratie (of de gegevens op een juiste manier overgezet zijn van het ene systeem naar het andere). Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de overgang van de gegevens juist en volledig heeft plaatsgevonden.

Wij hebben naar aanleiding van onze interim-controle opgemerkt dat de operationele functionaliteiten voor de organisatie nog niet optimaal zijn ingericht. Hierbij dient vooral gedacht te worden aan rapportages die anders vormgegeven zijn en dat er achterstanden zijn in de verwerking van (memoriaal) boekingen.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2025

Planning en verantwoording SiSa-bijlage

Het Rijk kiest er in toenemende mate voor om nieuwe en specifieke opgaven voor gemeenten te bekostigen via een specifieke uitkering. Daarnaast zet gemeente Utrecht in op het aanvragen van extra middelen voor specifieke Utrechtse opgaven. Dit leidt ertoe dat er over steeds meer specifieke uitkeringen verantwoord moet worden. Voor 2025 zijn dit 73 SiSa-regelingen. Wij hebben geconstateerd (mede als gevolg van de hierboven beschreven aspecten) dat het verantwoordingsproces omtrent de SiSa-bijlage nog niet optimaal verloopt.

Door de verschillende organisatieonderdelen is een deel van de verantwoordingsdossiers niet tijdig, juist en volledig aangeleverd bij de medewerkers die centraal coördineren en verantwoordelijk zijn voor de kwaliteitscontrole op deze dossiers. Daarbij komt dat in een aantal gevallen nog journaalboekingen gemaakt moesten worden voor om de financiële administratie in lijn te brengen met de Sisa-bijlage. Zoals eerder beschreven heeft dit onder andere geleidt tot het relatief hoge aantal P14 boekingen.

Daarnaast constateren wij dat de aansluiting van de overlopende post, die behoort bij de SiSa-regelingen, een tijdrovend proces is voor de organisatie. Voor een groot aantal SiSa-regelingen is er sprake van een overlopende post, aangezien de gelden in 2025 (of eerder) zijn ontvangen, terwijl de bestedingen nog niet volledig hebben plaatsgevonden.

De door ons geconstateerde complexiteit ten aanzien van de overlopende post is hoofdzakelijk zichtbaar bij SiSa-regelingen die door meerdere organisatie onderdelen worden uitgevoerd. Het is cruciaal voor het verkrijgen van een juist en volledig overzicht van de nog te besteden rijksmiddelen dat de overlopende post op een juiste wijze wordt bepaald.

Wij adviseren u dan ook om dit vroegtijdig inzichtelijk te maken en, waar mogelijk, per regeling in de financiële administratie een separate balansgrootboekrekening aan te maken waardoor er een duidelijke koppeling zichtbaar wordt tussen de SiSa-regeling en de corresponderende overlopende post.

Tevens is tijdige escalatie bij door uw organisatie ontdekte fouten of bij onduidelijkheden hoe de SiSa-bijlage in te vullen een belangrijk aandachtspunt. Op basis hiervan kunnen dan eventuele vragen aan ons en/of het ministerie tijdig worden gesteld.

Ten opzichte van 2024 is er wel een aanzienlijke verbetering zichtbaar in het proces, zo zien wij dat nagenoeg het volledige SiSa-dossier gereed was bij de start van de controle en zien wij dat u eveneens een vooruitgang is geboekt met het aansluiten van de overlopende post per 31 december 2025. Wij constateren een betere communicatie en samenwerking tussen de verschillende organisatieonderdelen en de SiSa-coördinatoren. Echter er is nog ruimte voor verbetering in de tijdigheid en volledigheid van de aanlevering van de verantwoordingsdossiers, zoals eerder genoemd.

Wij benadrukken dan ook het belang dat de organisatieonderdelen gedurende het jaar al starten met de verantwoordingsdossiers conform de gestandaardiseerde (centrale) werkinstructie. In 2026 zullen wij het proces opnieuw met de organisatie evalueren en waar benodigd verder aanscherpen.

Ongecorrigeerde fout vooruitontvangen bedragen specifieke uitkering M16

Uit onze controle is een fout gebleken met betrekking tot de verwerking van de specifieke uitkering (SiSa) M16 ‘Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne’. De gemeente heeft in de boekjaren 2022 tot en met 2025 lagere werkelijke bestedingen gerealiseerd dan de normbedragen die op basis van de regeling zijn ontvangen. Volgens de voorwaarden van de specifieke uitkering is de gemeente niet verplicht dit voordeel terug te betalen aan het Rijk. Hierdoor is een cumulatief batig saldo van € 14,2 miljoen ontstaan, dat ten onrechte is verantwoord onder de vooruitontvangen bedragen op de balans.

Volgens de geldende regelgeving rust op dit saldo geen terugbetaalverplichting of een specifiek bestedingsdoel vanuit het Rijk. Het bedrag had daarom moeten vrijvallen als bate in het overzicht van baten en lasten. Als gevolg van deze fout is het resultaat van 2025 en het eigen vermogen per 31 december 2025 met € 14,2 miljoen te laag weergegeven, en zijn de kortlopende schulden navenant te hoog.

Deze fout is in de jaarrekening 2025 niet gecorrigeerd. Het college zal, conform besluitvorming bij de 2e bestuursrapportage 2023, dit saldo in de toekomst inzetten voor de opvang van ontheemden en zal hierover een voorstel doen bij de tussenrapportage.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2025

Gedetailleerde rapportpunten IT-omgeving en cyber security

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij kennisgenomen van het Rapport Readiness assessment NIS2/Cbw (Concernaudit, 13 januari 2026) waarin zorgwekkende conclusies worden getrokken ten aanzien van de NIS2 voorbereidingen van Gemeente Utrecht. In het management commentaar geeft het MT CIO aan dat een verbeterplan opgesteld zal worden. Op basis hiervan hebben wij follow-up gesprekken gevoerd met de CIO en (vervangend) CISO. Als resultaat van een uitgevoerde knelpunten analyse is (eenmalig en structureel) budget vrijgemaakt om aan de NIS2 eisen te kunnen voldoen. De benodigde capaciteit en inspanningen zijn substantieel. Een integraal programma is opgestart, waarbij is gekozen voor een gefaseerde uitvoering. Het project zal in de volle breedte van start gaan in het vierde kwartaal van 2026.

Operationeel zijn technische maatregelen al deels ingevoerd, maar de volwassenheid moet verder omhoog. Op de onderdelen die centraal worden beheerd lijkt de situatie met redelijke zekerheid op orde. Belangrijke risicopunten blijven Leveranciersmanagement, het feit dat niet alle applicaties zijn aangesloten op het SOC/SIEM waardoor deze niet worden gemonitord, langlopende Identity & Access Management-projecten en risico's rondom Operationele Technologie (bijvoorbeeld stoplichten) die nog niet voldoende worden beheerst.

De Cyberbeveiligingswet zal naar alle verwachting geëffectueerd worden in de zomer van 2026. Utrecht voldoet op dat moment nog niet aan de wettelijke vereisten. Wij willen daarom het grote belang benadrukken van het verbeterprogramma wat door Utrecht is opgestart. Wij willen dringend adviseren om zorgvuldig te bewaken dat de projectdoelstellingen gerealiseerd worden.

Wij adviseren Utrecht om een samenhangende, gefaseerde aanpak te volgen waarin operationele haalbaarheid en aantoonbaarheid centraal staan. De kernopgave is niet alleen het vaststellen van beleidskaders, maar vooral het vertalen daarvan naar eenduidige operationele criteria, tooling en afspraken die binnen de concerns geïntegreerd worden in hun dagelijkse processen, en in die zin dus niet alleen uitvoerbaar maar ook controleerbaar zijn. De hoogste prioriteit verdient ook het (verder) verankeren van bestuurlijke borging en duidelijke governance zodat beslissingen en verantwoordelijkheden voor NIS2 helder zijn. NIS2 is ook een bestuurlijke verantwoordelijkheid. Vanuit dat perspectief adviseren wij Utrecht om voldoende te investeren in 'Digitaal Leidershap' voor haar brede managementlaag. Niet alleen vanuit het oogpunt van NIS2 maar ook gezien de digitale transformatie die Utrecht doormaakt Wij benadrukken ook het belang van positionering, mandaat en besluitkracht voor de CISO en centralisatie van besluiten. Tot de aanstelling van de programmamanager NIS2 zijn de CIO en het CIO MT verantwoordelijk voor regie en het bestuurlijk vaststellen van het programmaplan. Prioriteit verdient het operationaliseren van NIS2-meldcriteria en het centraliseren van incidentintake en triage, omdat dit direct invloed heeft op detectie- en responscapaciteit en op naleving van wettelijke tijdlijnen. Verder adviseren we om Leveranciersmanagement versneld aan te pakken, in elk geval voor high-risk/kritische leveranciers. Tegelijk verdient identificatie en aansluiting van kroonjuwelen op het SOC de hoogste aandacht zodat detectieregels en herstelplannen aansluiten op de meest kritieke processen. We willen hierbij ook het belang van voldoende beheersing van Operationele Technologie benadrukken.

Daarnaast is verdere versterking van de basis belangrijk: structurele borging van pentesten en opvolging, een praktisch toepasbaar third-party baseline voor decentrale contracten, en meetbare proof-of-control routines voor aantoonbaarheid. Bewustwording en managementtraining vormen een cruciale randvoorwaarde om gedragsrisico's (social engineering) te verkleinen en escalatie-gedrag te verbeteren. Ten slotte benadrukken wij het belang van voldoende training zodat het bewustzijn omtrent cyber beveiliging en cyberrisico's in alle onderdelen van de organisatie voldoende wordt 'geleefd'.

SAP S/4Hana werkzaamheden

Als onderdeel van onze controle hebben wij ook opzet en bestaan getoetst van een aantal relevante IT General Controls rondom de logische toegangsbeveiliging en het wijzigingsbeheer rondom de SAP S/4Hana omgeving van Utrecht. Wij hebben hierbij vastgesteld dat de betreffende beheersmaatregelen voldoende zijn opgezet. Voor meerdere beheersmaatregelen hebben wij niet de implementatie kunnen vaststellen, omdat de organisatie de onderliggende bewijsstukken niet (tijdig) kon aanleveren. Dit benadrukt nogmaals onze eerdere aanbeveling (in het kader van NIS2) omtrent het belang van de aantoonbaarheid van beheersmaatregelen binnen de financiële en operationele processen van Utrecht. Met onze geautomatiseerde audit tooling hebben wij een hoog aantal gebruikers geïdentificeerd met toegang tot conflicterende rollen binnen de SAP-omgeving, wat het risico op ongeautoriseerde transacties verhoogt als er niet voldoende handmatige controles (zoals periodieke reviews) zijn ingericht. We adviseren Utrecht om het aantal conflicten op te schonen om deze risico's zoveel mogelijk te voorkomen. In het kader van Leveranciersmanagement adviseren wij om het door de leverancier verstrekte Assurance Rapport te evalueren op eventuele risico's voor de S/4Hana omgeving van Utrecht.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Bijlagen

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de niet-gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie van € 0,5 miljoen.

Aard van de fouten	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	**N.v.t.**
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode:	
• Rentetoerekening stadsbedrijven	€ 1.200.000
• Geprojecteerde fout ontvangen inkomensoverdrachten	€ 900.000
• Bouwgronden in exploitatie, kostenraming niet volledig in de grondexploitatie A2-zone verwerkt	€ 1.000.000
• SISA M16, Onterecht niet laten vrijvallen van een vooruit ontvangen voorschotbedrag	€14.200.000
Totaal getrouwheidsfouten	**€ 17.300.000**

- Wij ontvangen van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening, waarin het college het bovenstaande bevestigt. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

A2 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de onzekerheden groter dan de rapporteringstolerantie van € 0,5 miljoen.

Aard van de onzekerheden	Getrouwheid
N/A	

- Wij ontvangen van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening, waarin het college het bovenstaande bevestigt. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere onzekerheden.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van díe onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
N/A		

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening 2025 en onze conclusies ten aanzien van de rechtmatigheid van de SiSa-bijlage 2025.

- Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): goedkeurend
- Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
A17	Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
A20	Versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
A33	Bekostigingsregeling Landelijke Vreemdelingen Voorziening 2024	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
A49	Frictiebudget 2025 & 2026	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
A50	Structurele algemene Rijksbijdrage RIEC's	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
C125	Inrichten overheidsbrede loketten	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
C126	Verbetering digitale dienstverlening	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
C132	Inrichten overheidsbrede loketten	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
D10	Besluit Specifieke uitkering educatie	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten 2020-2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
D12A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2020-2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
Subtotaal			**€ 0**	

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			**€ 0**	
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
D21	Specifieke uitkering impuls jongerencultuur	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
D23	Eenmalige specifieke uitkeringen lokale bibliotheekvoorzieningen 2023-2024	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E104	Regeling specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E106	Regionale Aanpak Laadinfrastructuur	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E111	Regeling stimulering schoon en emissieloos bouwen voor medeoverheden	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E113	Tijdelijke regeling uitkering bodem 2024-2030	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E115	Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E120	Regeling specifieke uitkering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E58	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E94	Incidentele specifieke uitkering (water)bodemsanering 2022	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
Subtotaal			**€ 0**	

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			**€ 0**	
E97	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
Subtotaal			**€ 0**	

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			**€ 0**	
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H10	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H20	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H26	Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H35	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H39	Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken_zonder centraal persoon_2024	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H41	Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2024-2028	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H43	Regeling specifieke uitkering frictiekosten gesloten jeugdhulp	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J100	Regeling kansrijke wijk	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J105	SPUK Startbouwimpuls	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
Subtotaal			**€ 0**	

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			**€ 0**	
J106	Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J109	SPUK Volkshuisvestingsfonds 2024	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J112	Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in acht NOVEX-gebieden	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J15	Regiodeals 6e tranche	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J17	Realisatiestimulans	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J18	Regeling specifieke uitkering isolatieopgave Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J209	Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen (RHA 2022)	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J32	Specifieke uitkering ventilatie in scholen	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J55	Aanpak energie armoede	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J75	Regiodeals 3e tranche (Was L5)	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J94	Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J95	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
M30	Specifieke uitkering wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
M37	Specifieke uitkering Amsterdam VOVO 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
Subtotaal			**€ 0**	

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			**€ 0**	
M42	Specifieke uitkering inzake aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen 2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
M9	Lokale aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
Totaal			**€ 0**	

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Utrecht in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings-maatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico’s ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhanke-lijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheids-evaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of Adviescommissie Controle en Financiën, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de gemeente Utrecht te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Utrecht

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoor-delijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

© 2026. Deloitte Nederland.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Deloitte.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL’’ of ‘’Deloitte Global’’), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.

© 2026. Neem voor informatie contact op met Deloitte Nederland.

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de gemeenteraad van de gemeente Utrecht

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van de gemeente Utrecht te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van de gemeente Utrecht op 31 december 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- Het overzicht van baten en lasten over 2025.
- De balans per 31 december 2025.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgemeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2025.
- De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.
- De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door de gemeenteraad op 18 december 2025 met kenmerk: 32715666 en het Controleprotocol WNT 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Utrecht zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Deloitte.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de getrouwheid van de jaarrekening als geheel bepaald op € 41,77 miljoen. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten en onzekerheden 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado en het normenkader vastgesteld met het besluit d.d. 18 december 2025.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 500.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. In dit kader hebben wij tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie.

Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

- Het management en college van burgemeester en wethouders bevinden zich in een unieke positie om vastgestelde interne beheersingsmaatregelen te omzeilen. Wij onderkennen hierdoor een significant frauderisico voor het ongeautoriseerd initiëren of wijzigen van transacties door het management en/of

college met als doel de financiële verslaggeving onjuist te beïnvloeden, budgettaire kaders te manipuleren en/of persoonlijke belangen te dienen.

Om dit risico te adresseren, hebben wij gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, gericht op het identificeren van indicaties van het door het management en/of het college doorbreken van de interne beheersing. We hebben in dit kader specifiek de journaalposten en andere aanpassingen geanalyseerd die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn verwerkt. Onze toetsing was gericht op de aanvaardbaarheid, autorisatie en zakelijke onderbouwing van een selectie van journaalposten en andere aanpassingen met een verhoogd risicoprofiel.

Onze werkzaamheden hebben geen indicaties opgeleverd die wijzen op een mogelijke afwijking van materieel belang als gevolg van het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management of college.

- Inkopen en aanbestedingen zijn inherent gevoelig voor risico's op fraude en corruptie. Voor inkopen waarbij indicaties bestaan dat deze hebben plaatsgevonden in strijd met de van toepassing zijnde interne procedures en (Europese aanbestedings)richtlijnen, onderkennen wij het risico dat sprake is van zelfverrijking, onrechtmatige bevoordeling van derden, het overbetalen voor goederen of diensten, of betaling voor niet-geleverde prestaties. Dit risico vereist specifieke aandacht tijdens onze controle vanwege de potentiële impact op de getrouwheid van de jaarrekening.

  Onze controlewerkzaamheden om dit risico te adresseren, omvatten de evaluatie van de opzet en het bestaan van de interne beheersingsmaatregelen in het inkoop- en aanbestedingsproces. Daarnaast hebben wij gespreid over het jaar detailcontroles uitgevoerd op een selectie van inkopen, waarbij wij met een professioneel-kritische instelling hebben gelet op indicatoren die op onregelmatigheden of het niet-naleven van interne procedures kunnen wijzen. Tevens hebben wij de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording geanalyseerd op gerapporteerde afwijkingen op dit terrein. Hierin zijn door ons geen aanwijzingen voor onregelmatigheden geconstateerd.

  Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen indicaties verkregen voor een mogelijke afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of corruptie met betrekking tot inkopen en aanbestedingen.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het college van burgemeester en wethouders, het management en de gemeenteraad.

Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controleaanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de gemeente door kennis te nemen van het normenkader 2025, het lezen van notulen en de jaarstukken 2025.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met het feit dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving

aanzienlijk varieert, de wet- en regelgeving overwogen die is opgenomen in het normenkader als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is de gemeente onderworpen aan overige wet- en regelgeving waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken.

Gezien de aard van de activiteiten van de gemeente en de complexiteit van bijvoorbeeld de Europese aanbestedingsrichtlijnen bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van de wet- en regelgeving die geen direct effect heeft op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van de gemeente dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot (i) het management en het college van burgemeester en wethouders, en, in voorkomend geval, de gemeenteraad vragen of de gemeente dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens van) niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Onze verantwoordelijkheden, en de verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad met betrekking tot de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie en de afweging of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder, zijn beschreven in het hoofdstuk 'Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening'.

Het college van burgemeester en wethouders heeft de jaarrekening opgesteld onder de veronderstelling dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag heeft het college van burgemeester en wethouders ter zake verantwoording afgelegd met het opnemen van een toelichting op de door haar geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's, en een evaluatie van het cumulatieve risico ten opzichte van de hiervoor

beschikbare weerstandscapaciteit. Wij hebben deze beoordeling door het college van burgemeester en wethouders geëvalueerd.

Hiertoe hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

- Wij hebben risico-inschattingswerkzaamheden verricht, waarbij wij hebben overwogen of sprake is van gebeurtenissen of omstandigheden die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de gemeente om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder.

- Wij hebben om inlichtingen verzocht bij het college van burgemeester en wethouders, management (waaronder de gemeentesecretaris, wethouder Financiën, concerncontroller en medewerkers F&I) en de adviescommissie Controle & Financiën of zij gebeurtenissen of omstandigheden hebben geïdentificeerd, die afzonderlijk of collectief, gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de gemeente om haar continuïteit te handhaven.

- Wij hebben geëvalueerd of de beoordeling door het college van burgemeester en wethouders alle relevante informatie bevat, waarvan wij naar aanleiding van de controle kennis hebben verkregen.

- Wij hebben op basis van de jaarrekening 2025 en de begroting 2026 de ontwikkeling beoordeeld van de voor de gemeente relevante en in het BBV voorgeschreven kengetallen, zijnde de kengetallen voor de netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Op basis van deze werkzaamheden is onze conclusie dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

- Het hoofdstuk 'Algemeen' en 'Hoofdlijn'.

- De bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

- Alle informatie bevat die op grond van het BBV voor het jaarverslag is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fraude of fouten niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.

- Het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen, en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen, toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Deloitte.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 18 december 2025, het Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de jaarrekening om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de in de jaarrekening van de gemeente opgenomen financiële informatie ten aanzien van activiteiten van uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties van de gemeente als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Deloitte.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 12 mei 2026

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. R.M.J. van Vugt RA

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Datum	Behandeld door	Ons kenmerk
12 mei 2026	B. Leeuwenkamp MSc RA 088 288 3560	260552D544/CP

Onderwerp
Controleverklaring jaarrekening 2025

Geachte raad,

Hierbij ontvangt u een gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken 2025, voorzien van onze controleverklaring d.d. 12 mei 2026.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een (digitale) handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief. Het (eventueel) bijgevoegde andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder (digitale) handtekening. Wij verzoeken u bij openbaarmaking van de controleverklaring gebruik te maken van het exemplaar van de controleverklaring dat **niet** is voorzien van een (digitale) handtekening. Dit conform het advies van de beroepsorganisatie NBA ter vermijding van fraude met handtekeningen van accountants.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat de bijgevoegde controleverklaring zonder digitale handtekening wordt opgenomen in de jaarstukken. Deze jaarstukken dienen te worden uitgebracht overeenkomstig het aan ons voorgelegde definitieve concept (c.q. de laatste drukproef, rekening houdend met de aangegeven wijzigingen), waarvan een gewaarmerkt exemplaar is bijgevoegd. Overigens wijzen wij u erop dat onze hiervoor genoemde toestemming vervalt in de situatie dat de jaarrekening niet ongewijzigd door de gemeenteraad wordt vastgesteld.

Indien u deze jaarstukken inclusief controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat (‘u verlaat de beveiligde jaarstukken, waaronder de door de accountant gecontroleerde jaarrekening’).

Overigens wijzen wij erop dat, indien tot het moment van de vergadering van de gemeenteraad omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog vóór deze vergadering moet worden doorgevoerd. Uiteraard vervalt in die situatie onze hiervoor genoemde toestemming. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel van toepassing. Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Digitally signed by Rein-Aart Van Vugt on 12 May 2026

Deloitte.

12 mei 2026
260552D544/CP

Over onze overige bevindingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening brengen wij u separaat verslag uit.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. R.M.J. van Vugt RA

Bijlagen:
- Eén gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken 2025
- Controleverklaring(en)

Deloitte.

Bevindingen accountantscontrole 2025

Gemeente Utrecht, 28 mei 2026

Rein-Aart van Vugt en Bob Leeuwenkamp

Doelstellingen accountantscontrole

Doelstellingen accountantscontrole

Realiseren van betere concernsturing en monitoring en hierbij versterken van de financiële functie

Realiseren van een snellere, meer organisatiegerichte, continuous accountantscontrole

Verder versterken kennis en kaderstellende rol van de raad en de Adviescommissie Controle en Financiën

Kernpunten accountantscontrole 2025

Kernpunten

Getrouwheid

- Op 12 mei 2026 hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording van het college
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 41,8 miljoen

Rechtmatigheid

- Het college heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording fouten gerapporteerd lager dan de verantwoordingsgrens.
- De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt afgerond € 41,8 miljoen respectievelijk € 0,5 miljoen. Het totaal van onrechtmatigheden bedraagt € 29,5 miljoen. Onderdeel hiervan betreffen overschrijding van lasten (op programmaniveau) en investeringskredieten voor een bedrag van € 2,6 miljoen. Uw college merkt hiervan € 1,5 miljoen als acceptabel aan.
- Uit de controle 2025 blijkt een Europese aanbestedingsfout van € 23,0 miljoen (2024: € 6,8 miljoen). De toename is veroorzaakt door aanvullende diepgaandere controletechnieken (risicogericht) alsmede vanuit meldingen door de verschillende organisatieonderdelen (bewustwording) over onrechtmatigheden bij de inkopen.

Fouten/onzekerheden

Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode:	
• Rentetoerekening stadsbedrijven	€ 1.200.000
• Geprojecteerde fout ontvangen inkomensoverdrachten	€ 900.000
• Bouwgronden in exploitatie, kostenraming niet volledig in de grondexploitatie A2-zone verwerkt	€ 1.000.000
• SISA M16, Onterecht niet laten vrijvallen van een vooruit ontvangen voorschotbedrag	€14.200.000

Kernboodschap

Positief

- Goed proces en prettige, open en pro-actieve samenwerking
- Financiële processen ‘over-all’ op orde
- Programma’s: ‘Versterken financiële functie’ en ‘Grip op investeringen’
- Meer informatie over de realisatie van investeringen
- Implementatie SAP S/4 HANA
- Verbeterstappen gezet: coördinatie van SiSa’s en verbeteringen op thema fraude

Aandacht nodig voor

- Financiële positie, voorspellende waarde begroting, realisatiekracht
- Versterken financiële functie: concernmonitoring en – sturing (centralisatie)
  - de control(functie);
  - de inkoopfunctie;
  - hygiëne van de financiële administratie (beperken van P14/15 boekingen, memorialen, tussentijds);
  - het zicht houden op risico’s en claims;
  - verbonden partijen.
- Verantwoording SiSa’s blijft intensief, aandacht voor samenhangende transitoria nodig
- Grip op investeringen (inzicht, autorisatie, verwerking in de begroting, realistisch plannen en ramen, MPR)
- Grip op reserves
- ICT: compliance NIS-2 eisen

Kernboodschap

De drie punten

- Financieel resultaat en ontwikkeling financiële positie jaarrekening 2025 in relatie tot de 2e bestuursrapportage 2025, begroting 2026 en voorjaarsnota 2026
- Ontwikkeling ten aanzien van ‘grip op investeringen’ en ‘grip op reserves’
- Beoordeel vooral:
  - hoofdlijn pagina 12
  - wel/niet realiseren van doelen en activiteiten in relatie tot onderbesteding bij de programma’s
  - paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing
  - paragraaf bedrijfsvoering (ontwikkeling versterking financiële functie, realisatie doelstellingen)
  - paragraaf investeringen
  - bijlage: monitor bezuinigingsmaatregelen
  - bijlage: voortgang uitvoering raadsbesluiten

REKEN KAMER UTRECHT

Aan de gemeenteraad en het college van
Burgemeester en Wethouders van de gemeente Utrecht

Behandeld door	Gerth Molenaar	**Datum**	21 mei 2026
Doorkiesnummer	06 – 49 75 43 00	**Ons kenmerk**	34177622
E-mail	g.molenaar@utrecht.nl	**Onderwerp**	Rekenkamerbrief Onderbesteding
Bijlagen	Rapport Doe Mee 2025 Onderbesteding		

Geachte leden van de raad en het college,

De Vereniging van Rekenkamers (VvR) coördineert jaarlijks het zogeheten 'DoeMee-onderzoek', waarbij rekenkamers in Nederland hetzelfde thema onderzoeken volgens één uniforme methode. In 2025 werd het thema onderbesteding over de periode 2017-2024 onderzocht door onderzoekers van de Radboud Universiteit. Het doel van het onderzoek was tweeledig: 1) het bieden van inzicht in de huidige situatie, en 2) betere sturing door de raad mogelijk maken. De Rekenkamer Utrecht heeft aan dit onderzoek medewerking verleend, net als 137 andere gemeenten. In februari 2026 publiceerde de VvR de brede uitkomsten van het onderzoek in een rapport.[1]

Met deze rekenkamerbrief geven wij u een overzichtelijk beeld van de uitkomsten, in het bijzonder voor de gemeente Utrecht. En we geven uw raad enkele attentiepunten mee voor de toekomst, zodat (dreigende) onderbesteding mogelijk sneller zichtbaar wordt en wellicht kan worden voorkomen.

Deze rekenkamerbrief is gebaseerd op de landelijke uitkomsten, en op een *factsheet* met daarin data over Utrecht die door de VvR met de Rekenkamer Utrecht is gedeeld. Daarbij past de kanttekening dat de Radboud Universiteit gebruik heeft gemaakt van de taakvelden van Data Financiën Decentrale Overheden (Findo). De cijfers in het onderzoek worden daarmee op een andere manier gepresenteerd dan in de begrotingen en jaarstukken van de gemeente Utrecht. Dit heeft als gevolg dat er niet een directe relatie gelegd kan worden tussen de presentatie van de cijfers uit het onderzoek en de presentatie van de cijfers uit de begrotingen en jaarstukken van Utrecht.

[1] Vereniging van Rekenkamers / Radboud Universiteit (februari 2026), Schipperen tussen Crises en Ambitie – Over (onvoorspelbare?) meevallers in het decentraal openbaar bestuur.

Tijdens het onderzoek hebben wij een gesprek gevoerd met de concerncontroller en een medewerker van de afdeling financiën om meer duiding te kunnen geven aan de tussentijdse resultaten van het onderzoek voor Utrecht. Ook maakte een groepsgesprek met enkele raadsleden (oktober 2025) over onderbesteding deel uit van het onderzoek. Na afronding van het onderzoek en de publicatie van het algemene rapport hebben wij met de accountant van de gemeente Utrecht en de betrokken commissiegriffier in het bredere perspectief van het gehele onderzoek van gedachten gewisseld over de betekenis van de uitkomsten voor Utrecht.

In concept is deze brief voorgelegd voor een ambtelijke check en is onze brief op onderdelen verduidelijkt.[2]

Onderbesteding: Actueel en urgent

Voorafgaand aan een kalenderjaar stelt de gemeente een Programmabegroting op met alle verwachte baten en lasten. Na afloop legt zij in de Jaarstukken vast wat daadwerkelijk aan inkomsten en uitgaven is gerealiseerd. Er kan op twee manieren sprake zijn van onderbesteding: 1) wanneer de gemeente minder geld heeft uitgegeven dan vooraf was begroot, en 2) wanneer de gemeente meer geld heeft ontvangen dan begroot waarbij dat extra geld niet meer in het betreffende jaar kon worden ingezet. Dit kan zowel incidenteel als structureel voorkomen en het laat zien hoe goed de gemeente er in slaagt om haar inkomsten en uitgaven te plannen en uitvoeren.

Onderbesteding maakt de realisatie van de begroting minder voorspelbaar en bemoeilijkt de sturing door de gemeenteraad. Het is een probleem omdat geplande activiteiten, projecten of verbeteringen dan niet of later worden uitgevoerd dan de bedoeling was. Het kan ook wijzen op organisatorische knelpunten, zoals een gebrek aan personeel of onvoldoende tijdige voorbereiding van activiteiten. Daardoor maakt de gemeente mogelijk minder waar dan beloofd, worden misschien bezuinigingen doorgevoerd die achteraf onnodig blijken te zijn[3], of zijn heffingen wellicht hoger dan nodig.

Landelijke uitkomsten: Late rijksmiddelen, onderbezetting, onderschatting lokale baten en vertragingen in investeringen

De brede uitkomsten van het DoeMee-onderzoek laten de oorzaken van onderbesteding onder gemeenten zien. Met name het uitkeren van rijksmiddelen gedurende het lopende jaar heeft een verstorende werking op het lokale begrotingsproces. Extra middelen uit het Gemeentefonds (en andere rijksbijdragen) komen vaak pas laat in het lopende jaar beschikbaar, waardoor gemeenten deze niet meer tijdig kunnen inzetten. Gemeenten hebben immers besluitvormingstijd nodig voordat beschikbare financiële middelen kunnen worden ingezet. De praktijk leert dat dit vaak niet meer lukt in het lopende kalenderjaar.

[2] Gemeente Utrecht (19 mei 2026). Ambtelijk wederhoor Rekenkamerbrief Doe Mee Onderzoek 2025.
[3] Als bij het opstellen van de begroting pijnlijke keuzes gemaakt zijn en achteraf geld over blijkt te zijn, dan hadden de pijnlijke keuzes (deels) voorkomen kunnen worden.

Daarnaast blijkt dat met name kleinere gemeenten te maken hebben met onderbezetting in de ambtelijke organisatie. Doordat vacatures langer openstaan dan vooraf verwacht, blijven budgetten voor personeel deels onbenut. Dat hindert ook de uitvoering van beleid.

Verder laat het onderzoek zien dat gemeenten hun lokale baten structureel onderschatten. Denk aan inkomsten uit huur, leges en belastingen (op bijvoorbeeld parkeren en toerisme). Dit leidt tot hogere opbrengsten dan verwacht en draagt bij aan niet-begrote positieve resultaten in de Jaarstukken.

Gemeenten hebben ook vaak te maken met structurele vertragingen van investeringen in de fysieke infrastructuur, bijvoorbeeld uitstel in de uitvoering van projecten voor onder meer wegen, woningbouw, schoolgebouwen en sportaccommodaties. Afschrijvingen op kapitaalgoederen[4] vallen dan ook lager uit dan begroot. Bovendien valt in veel gemeenten ook de gronduitgifte tegen. Deze vertragingen worden in het onderzoek geweten aan planningsoptimisme in de voorbereiding van projecten en aan uitvoeringsproblemen gedurende het jaar.

Situatie in Utrecht: Grillig patroon bij verwachte resultaten

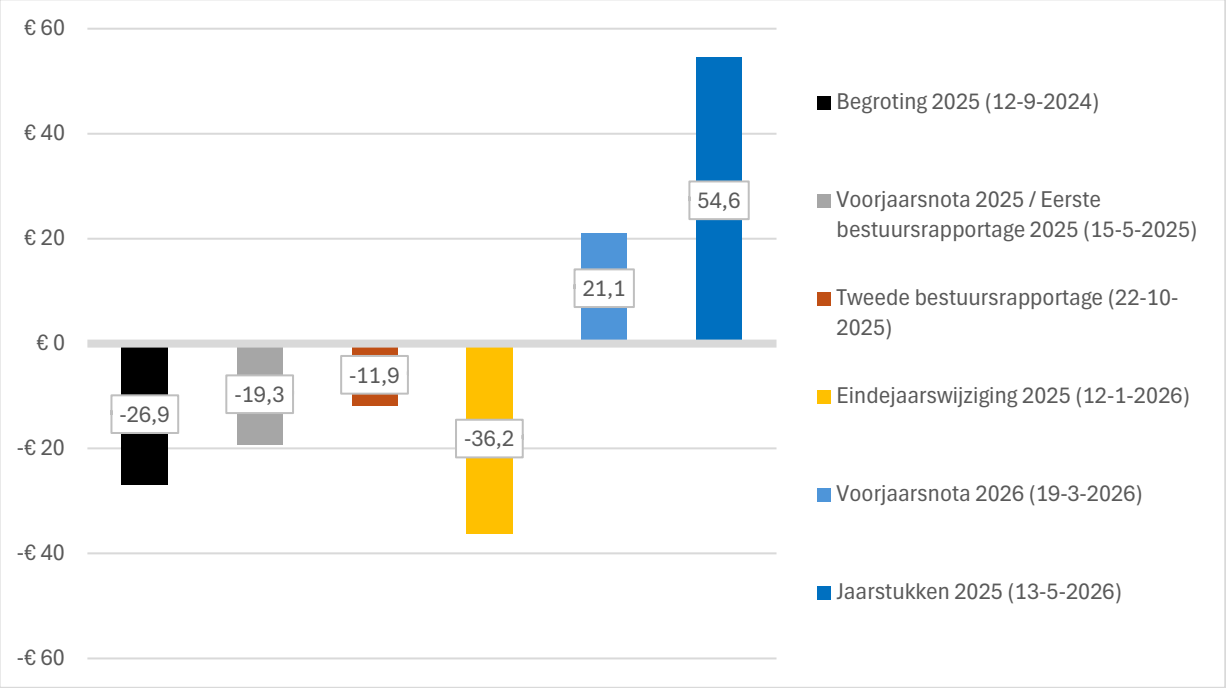
Het college heeft afgelopen oktober 2025 in de Tweede Bestuursrapportage 2025 aangegeven een negatief resultaat te verwachten van circa € 12 miljoen. Dat is opvallend, want de laatste jaren was er meestal sprake van een positief resultaat van circa € 30 miljoen door extra rijksmiddelen, lagere investeringen en overige meevallers.[5] In de Eindejaarswijziging Programmabegroting 2025 wordt een negatief resultaat van ruim € 36 miljoen vermeld. In de Voorjaarsnota 2026 die het college daags na de gemeenteraadsverkiezingen (18 maart 2026) aan de raad stuurde, stond het actuele beeld. Het verwachte netto jaarrekeningresultaat voor 2025 was toen een positief resultaat van ruim € 20 miljoen.[6] Op 13 mei 2026 zijn de Jaarstukken 2025 gepubliceerd. Het positieve resultaat bedroeg in totaliteit € 54,6 miljoen, waarbij door de gemeente wordt gewezen op het incidentele karakter hiervan.[7] Het verschil met de laatste begrotingswijziging bedraagt dan bijna € 91 miljoen.

In figuur 1 is op basis van verschillende documenten het verwachte resultaat over 2025 weergegeven. Dat betreft het saldo van baten en lasten, voorafgaand aan mutaties in de reserves (stortingen of onttrekkingen). Er is sprake van een grillig patroon bij de verwachte resultaten. Uit het verloop van het verwachte resultaat in de vier recente documenten over een relatief korte periode kan worden afgeleid dat de raming en de onderbesteding dus ook in

[4] Kapitaalgoederen zijn bezittingen van de gemeente die meerdere jaren meegaan en die nodig zijn om publieke taken uit te voeren.
[5] Gemeenteraad Utrecht (2026). *Introductiedocument voor de adviescommissie Controle en Financiën*, p. 15.
[6] Gemeente Utrecht (19 maart 2026). *Voorjaarsnota 2026*, p. 4. Op p. 6 wordt een bedrag van € 21,1 mln. vermeld. Daarbij wordt het volgende opgemerkt: ‘De accountant is momenteel nog bezig met de controle van de jaarrekening. De verwachting is niet dat hier nog hele grote mutaties uit naar voren gaan komen’.
[7] Gemeente Utrecht (13 mei 2026). *Jaarstukken 2025*, p. 16.

Utrecht serieus aandacht behoeven. Voor een toelichting op de verschillende verwachtingen omtrent het resultaat verwijzen we naar de desbetreffende documenten. Hieronder gaan we nader in op de toelichting op het resultaat bij de Jaarstukken 2025.

Figuur 1 Het verwachte jaarresultaat voor 2025 kent een grillig verloop (bedragen zijn x € 1.000.000)

Bronnen: Rekenkamer Utrecht (2026) o.b.v. Begroting 2025 (12 september 2024); Voorjaarsnota 2025 / Eerste bestuursrapportage 2025 (15 mei 2025); Tweede bestuursrapportage (22 oktober 2025); Eindejaarswijziging 2025 (12 januari 2026); Voorjaarsnota 2026 (19 maart 2026); Jaarstukken 2025 (13 mei 2025).

De gemeente noemt als belangrijkste oorzaken voor de ontwikkeling van het resultaat van € 54,6 mln. over 2025:[8]

- Onroerendezaakbelasting (€ 12,4 mln.), door meevallers bij verrekeningen van opbrengsten uit voorgaande jaren;
- Erfpacht (€ 7,4 mln.), door hoger dan begrote baten op conversies en bestemmingswijzigingen;
- Inkomsten gemeentefonds (€ 7,7 mln.), door afwijkingen op de begrote baten door de september- en decembercirculaires, die niet meer verwerkt kunnen worden in de lopende begroting;
- Bijstandsverstrekkingen (€ 4,9 mln.), door een lager uitgevallen tekort, waarvoor de in- en uitstroom in de bijstand en de hoogte van de uitkeringen van het Rijk bepalend zijn;
- Restant, onderbesteding (€ 22,2), door een veelheid van afwijkingen bij uiteenlopende programma's, waarbij in algemene zin gewezen wordt de invloed van vacatureruimte, vertraging in de uitvoering van programma's en projecten, en lagere rente.

[8] Gemeente Utrecht (13 mei 2025). *Jaarstukken 2025*, p.16-17.
Zie ook utrecht.pcportal.nl en Document Viewer - U-reka Gemeente Utrecht

De financiële omvang van de verschillende programma's varieert sterk. Dat impliceert dat de absolute en relatieve betekenis van een afwijking kan verschillen. In nadere toelichtingen per programma bij de Jaarstukken 2025 worden de oorzaken voor de afwijkingen beschreven. De programma's met in absolute zin de grootste bijdrage aan het positieve financiële resultaat van € 54,6 mln. zijn:

- Ontwikkelen en wonen voor iedereen (€ 8,8 mln.), m.n. opbrengsten erfpacht en doorschuiven van activiteiten deelprogramma huisvesting;
- Duurzame bereikbaarheid (€ 5,0 mln.), diverse oorzaken waaronder vacatureruimte en vermindering formatie vooruitlopend op invullen bezuinigingen, en lagere kapitaallasten door vertragingen;
- Passende ondersteuning en opvang (€ 8,4 mln.), diverse oorzaken waaronder vertraging in besluitvorming over het verdeelbesluit voor woonplekken;
- Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid (€ 8,1 mln.), meerdere oorzaken waaronder lagere uitkeringslasten en hogere incidentele rijksbudgetten voor verschillende doelen in de sfeer van bestaanszekerheid;
- Algemene middelen en overhead (€ 19,9 mln.), m.n. hogere opbrengsten dan verwacht voor de onroerendezaakbelasting en voordelen op het Gemeentefonds vanwege verschillende circulaires.

Aandacht voor onderbesteding in Utrecht

De huidige financiële positie van de gemeente Utrecht en de noodzaak van bezuinigingen maken onderbesteding ook een actueel en urgent onderwerp waar (nog) beter op gestuurd moet worden. Het onderwerp is de afgelopen jaren in de adviescommissie Controle en Financiën (C&F) en de gemeenteraad daarom ook al meermaals besproken.[9] De actualiteit en urgentie zijn door de raad bekrachtigd door het aannemen van de volgende moties:

- M409 Grip op investeringen (9 november 2023);
- M365 Uitvoeringstoets (10 juli 2025);
- M726 In één oogopslag de financiën helder voor de raad (18 december 2025);
- M727 Echte grip op investeringen (18 december 2025).

De gemeente heeft uitvoering gegeven aan de genoemde moties, onder meer met het programma 'Grip op investeringen' (2025) en door de raad medio maart 2026 meer inzicht te bieden in de omvang van de huidige en toekomstige investeringsopgaven en in de planning en voortgang daarvan.[10]

Onderbesteding is een relevant vraagstuk, zeker ook in de context van investeringen. De gemeente is vaak te optimistisch over de verwachte kasstromen uit investeringen en exploitatie. De adviescommissie heeft aandacht gevraagd voor:

- Realistisch ramen in de begroting van de baten en lasten (waaronder de investeringen);

[9] Gemeenteraad Utrecht (2026). *Introductiedocument voor de adviescommissie Controle en Financiën*, p. 17.
[10] Raadsbrief (19 maart 2026). *Grip op investeringen – planning en voortgang programma*. Raadsbrief (19 maart 2026). *Grip op investeringen – omvang gemeentelijke investeringsopgave*. Deze brieven zijn daags na de gemeenteraadsverkiezingen gepubliceerd.

- Inzicht in afwijkingen tussen de begroting en de realisatie;
- Transparantie over ambities waarvoor (nog) geen middelen beschikbaar zijn.
- Omvang en planning van investeringsprogramma's;
- Planningsoptimisme en onderbesteding;
- Investeringsplafonds en uitvoerbaarheid;
- Samenhang tussen investeringsagenda, begroting en reserves (en de leesbaarheid van het Meerjaren Perspectief Ruimte).
- De ontwikkeling van de financiële functie van de gemeente (in het bijzonder de verbetering van de voorspellende waarde van tussentijdse informatievoorziening en versterking van de concernsturing vanuit de financiële functie en de bedrijfsvoering).

Vermeldenswaard is dat ook de rekenkamer in maart 2023 aandacht heeft geschonken aan deze thematiek met een Rekenkamerbrief Bestemmingsreserves.

Raadsleden hebben afgelopen oktober in een gesprek met de rekenkamer in het kader van dit onderzoek aangegeven dat er sprake is van een omvangrijke informatievoorziening over financiën. De informatie is echter niet altijd goed toegesneden op waar de gemeenteraad behoefte aan heeft.

Het zoeken naar onderbesteding (en de oorzaken daarvan) blijkt ingewikkeld. Of het blijft onduidelijk hoe de vertraging van één groot project te relateren is aan een specifiek bedrag aan onderbesteding. Om écht inzicht te krijgen in onderbesteding, moet er flink doorgevraagd worden voordat de oorzaken boven tafel komen.

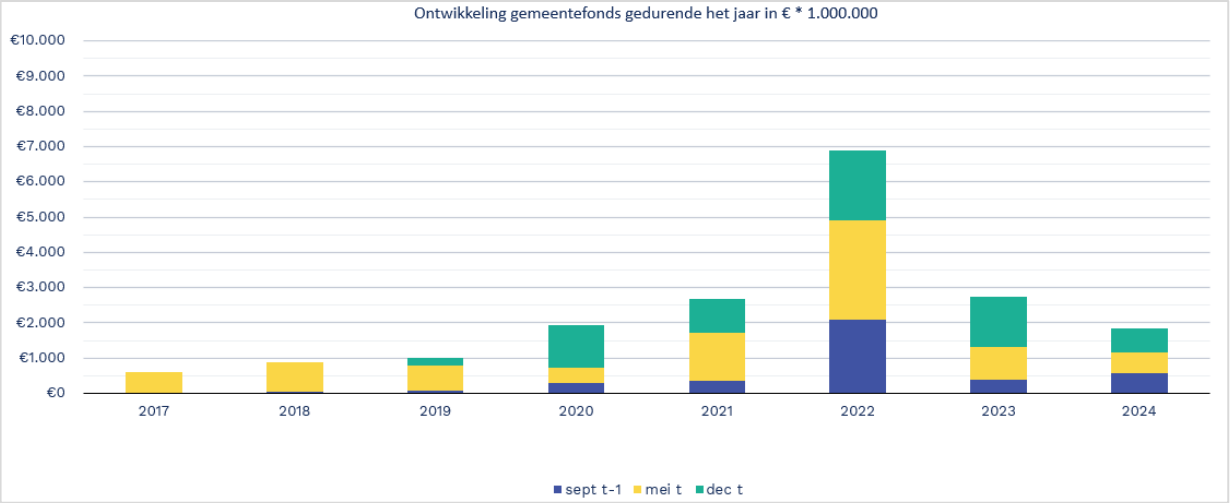
Beeld onderbesteding gemeente Utrecht nader belicht

De algemene inzichten van het onderzoek dienen als basis om de situatie in Utrecht mee te vergelijken. Utrecht staat daarbij op zichzelf, omdat de andere G4-gemeenten niet in het onderzoek betrokken zijn geweest en een deel van de G40-groep vooral middelgrote gemeenten betreft. Dat neemt niet weg dat uit de *factsheet* voor Utrecht een aantal interessante punten naar voren komt. We leggen daarbij de nadruk op de aspecten die in Utrecht structureel terugkomen en op de omvang daarvan.

Late rijksmiddelen

Net als andere gemeenten ontvangt de gemeente Utrecht vaak pas gedurende het lopende jaar extra rijksmiddelen uit het Gemeentefonds (zie figuur 2, waarin 't' staat voor het lopende jaar). In de jaren 2017 en 2018 werden met name in mei van het lopende jaar extra middelen ontvangen. Sinds 2019 gebeurt dat altijd ook in december. Het grote bedrag aan extra middelen dat gedurende 2022 is ontvangen valt mogelijk te verklaren door de energiecrisis en de opvang van Oekraïners, ontwikkelingen waar ook door het Rijk moeilijk op te anticiperen was.

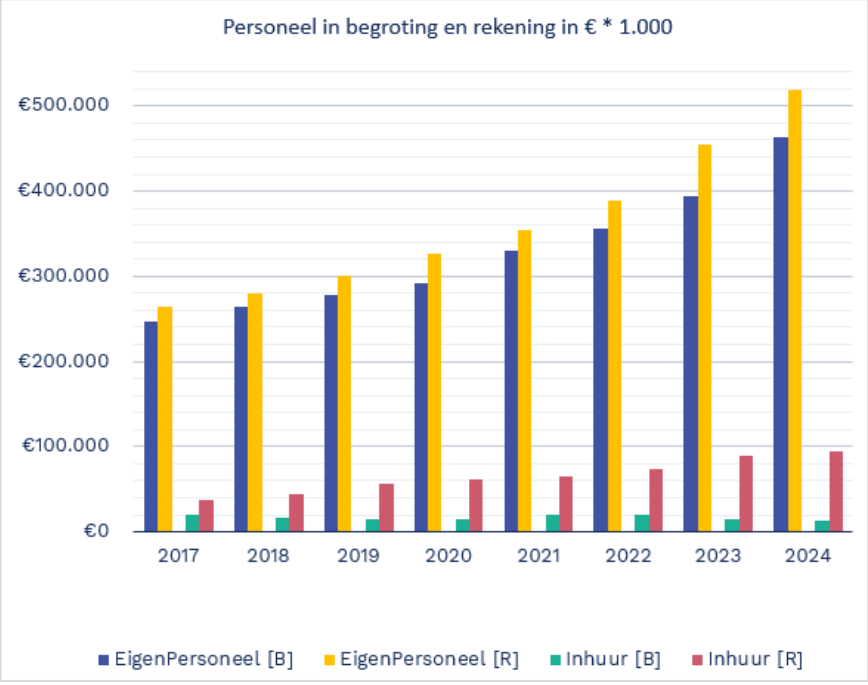
Figuur 2 Extra rijksmiddelen uit het Gemeentefonds worden door de gemeente Utrecht vaak pas gedurende het lopende jaar toegekend en ontvangen[11]

Onderschatting kosten personeel en inhuur

De kosten voor eigen personeel en inhuur worden in Utrecht structureel onderschat (zie figuur 3, waarbij 'B' staat voor 'begroot' en 'R' voor 'realisatie').

Figuur 3 Kosten voor eigen personeel en inhuur worden in Utrecht structureel onderschat[12]

Bij kosten voor eigen personeel valt in Utrecht op dat over de periode vanaf 2017 en zeker vanaf 2022 structureel meer wordt uitgegeven dan begroot. In het kader van de ambtelijke

[11] Radboud Universiteit, Vereniging van Rekenkamers (27 februari 2026). *Onderzoek onderbesteding – Factsheet Utrecht (G4)*.
[12] Radboud Universiteit, Vereniging van Rekenkamers (27 februari 2026). *Onderzoek onderbesteding – Factsheet Utrecht (G4)*.

check geeft de gemeente aan deze data niet te herkennen en momenteel niet te kunnen duiden.[13] Dit punt zal daarom nog nader uitgezocht en verhelderd moeten worden.
Het benoemde patroon geldt nog sterker voor inhuur, waarbij de verschillen tussen begroot en gerealiseerd fors zijn (zie figuur 3). Voor zowel uitgaven op eigen personeel als op inhuur geldt dat de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde bedragen steeds groter worden.[14] Over het algemeen zijn afwijkingen bij eigen personeel tot 5% te verklaren uit CAO-ontwikkeling, maar in Utrecht zijn de afwijkingen aanmerkelijk groter, zowel absoluut als relatief.

Dit kan duiden op verschillende oorzaken, zoals onder andere overbezetting (er wordt meer personeel ingezet dan gepland), of te laag ramen (de begroting sluit niet aan op de werkelijke kosten). Vaak is sprake van een combinatie van beide. Dit lijkt wellicht haaks te staan op het thema onderbesteding, maar dat is het niet: gemeenten kunnen tegelijkertijd overbesteding hebben op personeel en onderbesteding op andere posten, zoals investeringen of subsidies.

Via de bedrijfsvoeringparagraaf in de Jaarrekening worden raadsleden op de hoogte gebracht van de personeelsinformatie. In de begroting wordt informatie daarover niet standaard opgenomen. Meestal komen personele knelpunten pas naar voren wanneer door de raad hard wordt geduwd op een onderwerp dat niet goed loopt.[15] Dan blijkt dat de organisatie te veel uitval heeft en/of te weinig structureel personeel heeft om de opgaven uit te voeren. Die overwegingen worden onvoldoende aan de voorkant meegegeven aan de gemeenteraad wanneer zij besluiten moeten nemen. De gemeenteraad zou erbij geholpen zijn te weten welk effect hun besluiten zullen hebben op de capaciteit binnen de ambtelijke organisatie. Want door te ambitieus te zijn / de ambtelijke organisatie te overvragen blijft werk liggen, wat uiteindelijk weer leidt tot onderbesteding. Er is dan sprake van financiële overbesteding (meer geld uitgegeven aan personeel) en het inhoudelijk achterblijven van de uitvoering.

Onderschatting lokale baten

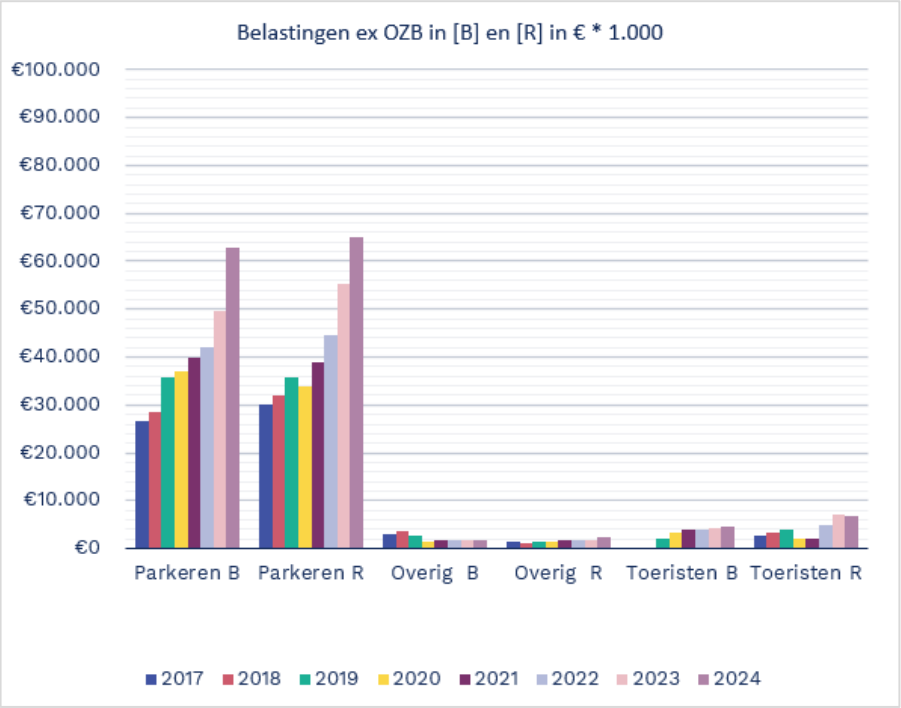
De opbrengsten van lokale belastingen laten de afgelopen jaren een stabiel patroon zien, met relatief beperkte afwijkingen, waarbij sprake is van onderschatting van de gerealiseerde inkomsten (zie figuur 4). Dat geldt met name voor de jaren 2022-2024. Naast de OZB zijn de inkomsten uit parkeren financieel het meest relevant. Die worden op basis van de gegevens in deze jaren structureel te laag geraamd. Uit de analyse van de parkeerinkomsten over 2017–2025 blijkt volgens de gemeente[16] dat de realisaties zeer dicht bij de (actuele) begroting

[13] Reactie in kader van ambtelijke check (19 mei 2026). De gemeente geeft ook aan hierover graag in gesprek te gaan. Een vervolg op een eerste contact hierover heeft nog niet kunnen plaatsvinden.
[14] Toelichting toegevoegd in kader van ambtelijke check (19 mei 2026). Bij het beeld ten aanzien van de hogere realisatie op inhuurkosten merkt de gemeente op dat inhuur slechts beperkt apart wordt begroot; hier is geen apart budget voor. Dekking komt vaak uit incidentele middelen of personeelsbudgetten bij (moeilijk vervulbare) vacatures. Om deze reden is het dus ook mogelijk dat er wel een overschrijding op de begrote inhuurkosten is te zien, maar dat de gerealiseerde inhuurkosten wel binnen het met de raad afgesproken inhuurplafond blijven, zoals in 2025. Het inhuurplafond vertaalt zich niet in begrote inhuurkosten of budget dat is gelabeld voor inhuur: dekking komt uit verschillende begrotingsbudgetten.
[15] Rekenkamer Utrecht (9 oktober 2025). *Groepsgesprek gemeenteraad.*
[16] Toelichting en onderbouwing toegevoegd in kader van ambtelijke check (19 mei 2026).

liggen, met gemiddeld 99,8% en in de periode 2022–2024 circa 99,6%. De afwijkingen zijn daarmee marginaal en duiden niet op een structurele onderschatting.

De inkomsten uit andere belastingen (zoals toerisme) zijn vergeleken met de parkeerbelastinginkomsten relatief laag. Maar ook die inkomsten worden sinds 2022 te laag geraamd. Bij de toeristenbelasting is er sprake van een structureel verschil tussen begroting en gerealiseerde inkomsten.[17] Dit verschil wordt onder meer veroorzaakt door te voorzichtige ramingen in het verleden. Voor de toeristenbelasting ligt de realisatie gemiddeld hoger dan de raming (circa 109% over 2017–2025 en 137% in 2022–2024). Deze afwijking ontstaat doordat (achteraf gezien te) prudent wordt geraamd. In de Voorjaarsnota 2025 is daarom besloten om de ramingsmethodiek te herijken, waarbij beter wordt aangesloten bij actuele ontwikkelingen rond de groei van het aantal overnachtingen. Het doel hiervan is om de afwijking tussen begroting en realisatie te verkleinen.

Figuur 4 Opbrengsten uit lokale belastingen worden in Utrecht onderschat

Vertragingen in investeringen

De afschrijvingen op investeringen worden sinds 2017 structureel overschat. De gerealiseerde afschrijvingen blijven achter bij de begrote afschrijvingen en dat verschil wordt steeds groter. Dat uit zich de facto in niet-begrote meevallers. Dat patroon doet zich niet alleen in Utrecht voor, maar (gemiddeld) ook in de deelnemende gemeenten. Opmerkelijk is dat de G40-groep daarvan juist een afwijkend beeld met relatief kleine tegenvallers laat zien. Voor Utrecht blijven de afschrijvingen vooral achter op onderwijshuisvesting, wonen en bouwen.

[17] Toelichting toegevoegd in kader van ambtelijke check (19 mei 2026).

Onderbesteding bij grote projecten / investeringen komt vaak door vertraging. Dat wordt meestal ook duidelijk aan de gemeenteraad gecommuniceerd.[18] Maar een verklaring voor vertraging wordt niet altijd gegeven. Daarbij kunnen zowel interne als externe factoren een rol spelen. Bij de gemeente spelen personeelstekort / ziekteverzuim hierbij een rol. Ook wil de gemeente graag integraal “werk met werk” maken, waarbij (ter illustratie) het aanleggen van investeringen onder de grond gepaard moeten gaan met andere werkzaamheden, zoals rioleringswerkzaamheden. Wanneer planningen niet op elkaar aansluiten liggen projecten stil, waardoor vertraging ontstaat.

Maar ook externe factoren spelen een rol en dan ligt de oorzaak van vertraging geheel of deels buiten de directe invloedssfeer van de gemeente, bijvoorbeeld wanneer sprake is van netcongestie of schaarste bij leveranciers / aannemers. De gemeente wijst ook op enkele andere voorbeelden.[19] Zo geldt bijvoorbeeld bij Onderwijshuisvesting dat vaak niet de gemeente, maar een schoolbestuur de bouw voorbereidt en begeleidt. De gemeente is wettelijk verplicht voor de bekostiging van schoolgebouwen. Daar heeft de gemeente relatief weinig invloed op de planning. Voor veel ander vastgoed geldt dat de gemeente (mede) afhankelijk is van de voortgang van investeringen van externe partijen. Dit geldt bijvoorbeeld in de Merwedekanaalzone, waar onderwijs-, sport- en welzijnsvoorzieningen gebouwd worden als onderdeel van een gebiedsontwikkeling. Zulke inhoudelijke afhankelijkheden beperken de mogelijkheden om zelf actief de planning aan te passen, te prioriteren en “in de tijd te zetten”.

Wat in Utrecht ook speelt: grondexploitaties

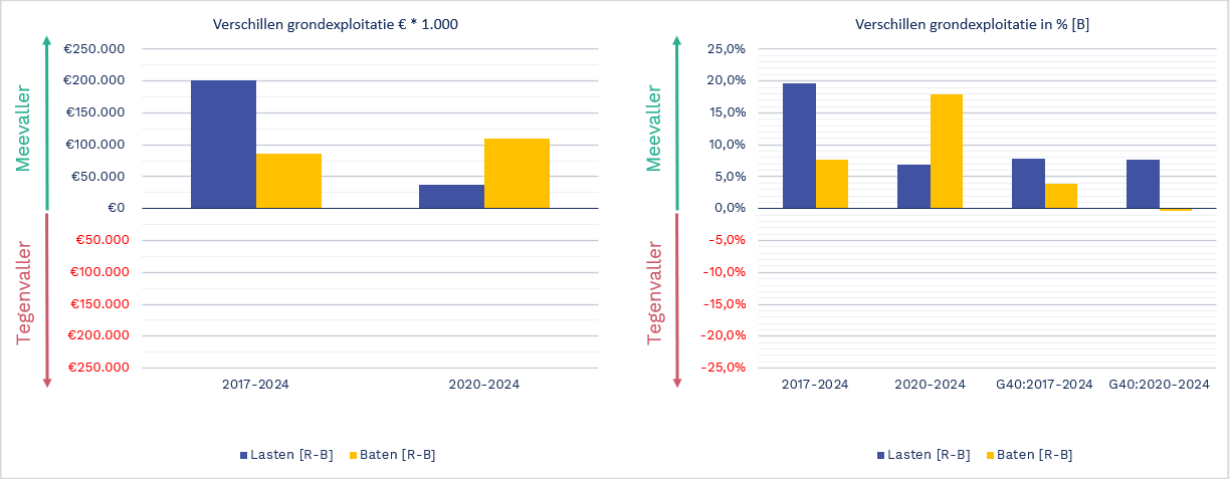
De afgelopen jaren heeft de gemeente meer lopende grondexploitaties, en in de jaren vóór corona zijn meer woonwijken gebouwd. Over de gehele periode 2017-2024 is sprake van verschillen tussen begroting en realisatie op de grondexploitatie, zowel qua lasten als baten (zie figuur 5). Het gaat hierbij om verschillen tussen de per jaarschijf begrote en gerealiseerde kasstromen op de grondexploitatie. Dit wordt veroorzaakt door aanpassingen in de kasritmes (cashflow) in de grondexploitaties.[20]

De lasten van grondexploitatie waren lager dan begroot, en de baten waren hoger dan begroot. Dat wijst in de richting van vertragingen in de grondexploitatie in combinatie met hogere prijzen van grond. Het kan een indicatie zijn dat winstgevende grondexploitaties vlotter worden afgehandeld dan verliesgevende grondexploitaties. Daarbij valt wel op dat de meevallers in de lasten de laatste jaren minder voorkomen dan de meevallers op de baten. Dat gaat om verschillen van 15-20%, en ook in absolute zin om forse bedragen.

---

[18] Rekenkamer Utrecht (9 oktober 2025). *Groepsgesprek gemeenteraad.*
[19] Toelichting toegevoegd in kader van ambtelijke check (19 mei 2026).
[20] Toelichting in kader van ambtelijke check (19 mei 2026). Bij grondexploitaties gaat het om grote bedragen. Als deze verschuiven naar een ander jaar dan leidt dit tot aanzienlijke afwijkingen op de begrote lasten en baten. Deze worden verrekend met het onderhanden werk op de balans en hebben per saldo geen effect op het rekeningresultaat. Mutaties op het geprognosticeerd eindresultaat grondexploitaties worden verrekend met de reserve grondexploitaties. Tot en met 2020 liep dit via de resultaatbestemming. In de 2e bestuursrapportage 2021 is het systeembesluit ingesteld voor de reserve grondexploitaties. Op grond van dit besluit worden resultaten op de grondexploitaties in het lopende jaar verrekend met de reserve en hebben deze resultaten ook geen effect meer op het rekeningresultaat.

Figuur 5 Baten en lasten grondexploitaties vallen laatste jaren tegen

Attentiepunten

De bevindingen uit het onderzoek illustreren nogmaals het belang van realistisch begroten, het versterken van de uitvoeringskracht en het zorgvuldig omgaan met incidentele middelen. In dat kader geven we een aantal attentiepunten mee die de gemeenteraad kan betrekken bij de behandeling van P&C-documenten.

Samenvattend ligt in onderstaande attentiepunten besloten dat voor de verantwoording een goede uitgebreide analyse van het jaarrekeningresultaat per programma in de jaarstukken zou helpen om de gemeenteraad goed in positie te brengen voor het uitoefenen van de controlerende taak. Uit het gesprek[21] dat we met raadsleden in het kader van dit onderzoek naar onderbesteding hebben gevoerd kwam namelijk naar voren dat het voor raadsleden lastig is om voldoende tijd te vinden om het onderwerp onderbesteding goed te bespreken en verder uit te diepen. Bijvoorbeeld om de precieze oorzaken van onderbesteding te achterhalen. Er moet volgens hen flink worden doorgevraagd om oorzaken boven tafel te krijgen en écht inzicht te verwerven. Het programma ‘Grip op investeren’ is een voorbeeld van de voorgenomen verbeterslag hierop. In lijn met de eerder genoemde moties hierover vinden ook wij het van belang dat dit structurele aandacht blijft krijgen.

Onze zes attentiepunten zijn:

1. Is de volledige begroting wel uitvoerbaar? Het kan verstandig zijn om de begroting te toetsen op uitvoerbaarheid, om te voorkomen dat de begroting onhaalbaar of financieel onzuiver is. Dit voorkomt dat de gemeenteraad besluiten neemt die de ambtelijke organisatie niet kan waarmaken.

2. Is bij elke begrotingswijziging waarin om extra lasten voor het lopende jaar wordt gevraagd getoetst hoe realistisch het is dat een project nog wordt uitgevoerd? Is er voldoende ambtelijke capaciteit om een project voor te bereiden en uit te voeren? Is ook bij externe partijen voldoende capaciteit om een project daadwerkelijk uit te voeren? Deze vragen passen bij de eerdergenoemde motie M365 Uitvoeringstoets. Autorisatie van een project kan tussentijds, maar de vraag is of de financiële en personele consequenties niet beter vanaf het

[21] Rekenkamer Utrecht (9 oktober 2025). *Groepsgesprek gemeenteraad.*

volgende begrotingsjaar kunnen worden opgenomen. Als vuistregel geldt: na de zomer nog extra lasten honoreren levert een hoog risico op onderbesteding op, want dat geld kan vaak niet meer in het lopende jaar worden besteed.

3. Is bij elk signaal van het college over extra baten helder hoe realistisch het is dat deze baten nog kunnen worden ingezet? Zo niet, dan is het zuiver om de extra baten niet te bestemmen, maar rechtstreeks te laten landen in het jaarresultaat. In dat geval zijn de baten hoger dan begroot. Vervolgens kan in de Jaarrekening (via de resultaatbestemming) en in de eerste tussenrapportage van het volgende jaar worden aangegeven waar de extra middelen aan besteed gaan worden.

4. Is bij de behandeling van kadernota en/of de begroting de inschatting van eigen baten uit belastingen, leges en huren navolgbaar onderbouwd? De ervaring (trend) leert dat deze baten vaak worden onderschat, en dat dit gedurende het jaar al zichtbaar wordt. Het is daarom verstandig om het college te vragen voortaan meevallers al bij de tussenrapportages te vermelden.

5. Is informatie beschikbaar over kostensoorten op hoofdlijnen, zodat kritische signalen zoals rond personeel en afschrijvingen inzichtelijk zijn? Het gaat om informatie over de belangrijkste kostensoorten op hoofdlijnen met een vergelijking tussen begroting en realisatie (omdat dit niet standaard in de begroting en rekening wordt vermeld). Vooral de ontwikkelingen bij lasten eigen personeel en inhuur, afschrijvingen, kapitaallasten, belasting en leges exclusief de OZB, rentelasten en -baten zijn relevant.

6. Is bij de begrotingsdocumenten (paragraaf bedrijfsvoering) informatie beschikbaar over personeel, de gemiddelde bezetting en het ziekteverzuim, waarmee mede getoetst kan worden of ambities haalbaar zijn? Het doel hiervan is om een beeld te krijgen van onderbezetting en daaruit voortvloeiende knelpunten voor de taakuitvoering.

Ten slotte

Wij hebben u met deze brief een aantal punten meegeven die u in staat kunnen stellen meer grip te krijgen op onderbesteding bij de gemeente Utrecht. De financiële positie van Utrecht en de ontwikkeling daarvan, en de wijze waarop sturing en verantwoording plaatsvindt, hebben onze bijzondere interesse. Daarom nemen wij ook deel aan de adviescommissie C&F, zodat ook wij goed geïnformeerd blijven en kunnen bijdragen aan het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

drs. P.W.D. Venhoeven
Voorzitter Rekenkamer Utrecht

Stadhuisbrug 1 Utrecht
Postbus 16200, 3500CE Utrecht
030-286 13 91 | utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/rekenkamer

Schipperen tussen Crises en Ambitie

Over (onvoorspelbare?) meevallers in het decentraal openbaar bestuur

Februari 2026

DoeMee onderzoek 2025 in opdracht van de Vereniging voor Rekenkamers

Auteurs:
Johan de Kruijf
Klaartje Peters
Iris Vanhommerig
Met medewerking van:
Layal Altinawi, Toby Chiem, Anna Cromwijk, Evert-Jan Duindam, Floris van Hal, Julie Heintz, Jonas Lankhaar, Niels Luiten.
Begeleidingscommissie:
Lies van Aelst, Steven Dijk, Jan Lunsing, Daan Massie, Rob Paulussen, Rick Anderson

Radboud Universiteit, Faculteit Managementwetenschappen, Afdeling Bestuurskunde, 2026.
Auteursrecht voor het financiële analysemodel berust bij Johan de Kruijf
Tekst- en datamining of elke andere vorm van gebruik in of met AI niet toegestaan

Inhoudsopgave

Voorwoord 6

1 Inleiding 7

2 Managementsamenvatting 9

2.1 Bevindingen 9

2.2 Aanbevelingen 13

3 Gemeenten op hoofdlijnen 15

3.1 Kernpunten 16

3.2 Bevindingen 17

3.3 Gebruik van data 19

3.4 Verdieping rijksbijdragen 22

3.5 Opvallende begrotingsposten 25

4 Provincies 32

4.1 Kernpunten 32

4.2 Groeperen van budgetten 32

4.3 Bevindingen op hoofdlijnen 35

4.4 Tussentijdse verschillen 38

4.5 Verdieping rijksbijdragen 40

4.6 Opvallende begrotingsposten 42

4.7 Opvallende kostensoorten 45

5 Waterschappen 51

5.1 Kernpunten 51

5.2 Clustering van budgetten 52

5.3 Bevindingen op hoofdlijnen 52

5.4 Opvallende begrotingsposten 55

6 De P10-gemeenten 60

6.1 Kernpunten P10 60

6.2 Verschil begroting en rekening 61

6.3 Bronnen van verschillen 62

6.4 Tussentijdse verschillen 64

6.5 Opvallende begrotingsposten 64

6.6 Opvallende kostensoorten 74
7 De K80-gemeenten 81
7.1 Kernpunten K80 81
7.2 Verschil begroting en rekening 82
7.3 Bronnen van verschillen 83
7.4 Tussentijdse verschillen 84
7.5 Opvallende begrotingsposten 85
7.6 Opvallende kostensoorten 94
8 De M50-gemeenten 101
8.1 Kernpunten M50-gemeenten 101
8.2 Verschil begroting en rekening 102
8.3 Bronnen van verschillen 103
8.4 Tussentijdse verschillen 105
8.5 Opvallende begrotingsposten 108
8.6 Opvallende kostensoorten 119
9 De G40-gemeenten 126
9.1 Kernpunten G40 126
9.2 Verschil begroting en rekening 128
9.3 Bronnen van verschillen 128
9.4 Tussentijdse verschillen 130
9.5 Opvallende begrotingsposten 133
9.6 Opvallende kostensoorten 144
10 Overige gemeenten 150
10.1 Kernpunten overige gemeenten 150
10.2 Verschil begroting en rekening 151
10.3 Bronnen van verschillen 152
10.4 Tussentijdse verschillen 154
10.5 Opvallende begrotingsposten 157
10.6 Opvallende kostensoorten 167
11 Regelgeving 173
11.1 Inleiding 173

11.2 Operationele regelgeving 173
12 Methoden en data 176
12.1 Wat is onderbesteding 176
12.2 Werkwijze 178
12.3 Data 180
Bijlage 1: Verdeling gemeenten 182
Bijlage 2: Bevindingen Findo-informatie 184
Bijlage 3: Hoofdgroep taken en taakvelden gemeenten 185
Bijlage 4: Hoofdgroep taken en taakvelden provincies 186
Bijlage 5: Kostensoorten 187
Bijlage 6: Begrippen 188
Bijlage 7: Afkortingen 191
Bijlage 8: Vragen enquête 192

Voorwoord

Veel gemeenten, provincies en waterschappen denken elk jaar te moeten bezuinigen, terwijl ze aan het eind van het jaar geld overhouden. Er zijn natuurlijk lokale verschillen, maar vaak is de oorzaak terug te voeren op dezelfde vier belangrijke oorzaken.

Verdeling van middelen over prioriteiten is één van de belangrijkste taken van raden, staten en algemene besturen. Het verdelen van deze middelen was de afgelopen jaren steeds lastiger, vooral in gemeenten, omdat het verdelen in schaarste was en vaak moeilijke en pijnlijke keuzes betekende. Sturen op de begroting blijkt vaak ook lastig, omdat het ingewikkelde documenten zijn. De Vereniging van Rekenkamers besloot daarom om een grootschalig benchmarkonderzoek te starten naar onderbesteding en vooral volksvertegenwoordigers te helpen de knoppen te vinden waar zij budgettair aan kunnen draaien. Immers, als je bij het opstellen van de begroting pijnlijke keuzes moet maken en er uiteindelijk toch geld over blijkt te zijn, had je de pijnlijke keuzes (deels) kunnen voorkomen. Dit onderzoek maakt daarom inzichtelijk waar in individuele gemeenten, provincies of waterschappen structureel geld overblijft dat je bij het begroten beter had kunnen inzetten. De belangrijkste posten waarop dit geconstateerd is, zijn de volgende:

- We vonden optimisme in de planning grote projecten waar bij vertraging en tegenslagen geld moet worden doorgeschoven naar volgende begrotingsjaren (geoormerkt). Deze tegenslagen in de planning zijn (deels) wellicht van te voren te voorzien.
- Optimisme bij het invullen van vacatures: veel overheden hebben hier jaar op jaar moeite mee. We zien een patroon dat elk jaar opnieuw wordt ingeschat (begroot) dat de personeelskosten dit jaar wel uitgegeven zullen worden, maar er elk jaar geld overblijft.
- Pessimisme bij inkomsten belastingen: belastinginkomsten worden structureel te laag ingeschat, dit zorgt voor structureel hogere opbrengsten dan geraamd.
- Het Rijk werkt verstorend op de gemeentebegroting door de mei-, september- en decembercirculaire en de incidentele middelen die hier vrijkomen. Dit zijn incidentele middelen die niet voor structurele tekorten (Jeugdzorg, WMO, huisvesting scholen etc.) gebruikt kunnen worden en dus een belangrijke oorzaak zijn van onderbesteding.

De eerste drie punten betreffen onderbesteding waar het bestuur zelf iets aan kan doen, en waar raad, staten en algemeen bestuur invloed op kunnen uitoefenen. Zo kunnen zij, met hulp van dit rekenkameronderzoek, nog beter begroten en bij het behandelen van de begroting alleen die lastige keuzes maken die echt nodig zijn.

Vereniging van Rekenkamers

1 Inleiding

Volksvertegenwoordigers worden bij de jaarrekening regelmatig verrast door onverwacht grote positieve financiële resultaten. Dat geldt voor gemeenten, maar ook bij provincies is bekend dat regelmatig positieve financiële resultaten voorkomen. Waterschappen zijn wat minder in het nieuws als het over de financiën gaat. De landelijke database voor waterschappen laat vanaf 2021 zien dat alle waterschappen samen ook elk jaar positieve financiële resultaten hadden. Waar het voor gemeenten en provincies wellicht gaat over mogelijk onnodige bezuinigingen gaat het bij waterschappen veel eerder over de vraag of de belastingen dan niet te hoog zijn geweest. Dat zijn politieke vragen waar de vraag onder ligt of er dan knoppen zijn waar de volksvertegenwoordiging eerder aan kan draaien.

Het is waar dat de financiële positie van decentrale overheden de afgelopen jaren is verbeterd. Hoe komt dat nu echt? Die vraag was voor de Vereniging van Rekenkamers aanleiding om een Doemee-onderzoek naar meevallers in de jaarrekeningen. Meevallers is een wat onnauwkeurig woord voor vormen van onderbesteding. Het omvat goedkoper werken, geen geld kunnen uitgeven èn extra inkomsten. De formele onderzoeksvraag was als volgt:

> *Geeft de wijze waarop, in de aan dit onderzoek deelnemende provincie/ gemeente/ waterschap, wordt begroot de volksvertegenwoordigers een goed inzicht in de baten en lasten en kan dit worden verbeterd?*

De onderzoeksvraag is in drie deelvragen opgesplitst, die er samengevat op neer komen dat in beeld moet worden gebracht wat de omvang van eventuele onderbesteding is, welke regels er zijn om over onderbesteding te rapporteren en wat de oorzaken zijn van onderbesteding. In het vervolg van de tekst gebruiken we de woorden mee- en tegenvallers om een positief of negatief effect op het financieel resultaat mee uit te drukken.

In het openbaar bestuur ligt spraakverwarring over het begrip begroting op de loer. Dat komt omdat vrijwel elke verandering van toewijzing van middelen via de volksvertegenwoordiging tot een gewijzigde begroting leidt. Bij de jaarrekening licht het college van B&W, Gedeputeerde Staten of Dagelijks Bestuur de afwijkingen toe ten opzichte van de begroting inclusief al die veranderingen. We kiezen er hier voor om drie standaard begrippen te gebruiken. Ten eerste de oorspronkelijke begroting [B] zoals die in november voorafgaand aan het begrotingsjaar is vastgesteld. Dan de gewijzigde begroting [GB] waarmee de begroting is bedoeld die aan het eind van het begrotingsjaar de geautoriseerde middelen weergeeft. Tot slot de rekening [R] die als verantwoordingsdocument over de in het begrotingsjaar bestede middelen dient.

Het onderzoek is een combinatie van lokaal maatwerk via gesprekken met controllers en raadsleden en een landelijke data-analyse op basis van verantwoordingsgegevens en

enquêtevragen. Er hebben 138 gemeenten, 6 provincies en 10 waterschappen aan het onderzoek deelgenomen. De informatie is om diverse redenen niet altijd compleet. Dat betekent dat er soms in de tekst andere getallen over aantallen deelnemers kunnen staan.

De gemeenten Rozendaal en Roosendaal zijn niet echt vergelijkbaar vanwege de schaalverschillen. Dat geldt uiteraard in brede zin. In het onderzoek is sprake van een redelijke spreiding van gemeenten over het land en in termen van omvang van gemeenten. Door gemeenten in groepen te analyseren komen ook verschillen tussen groot en klein beter in beeld. Tegelijkertijd blijft het een optelling van de gegevens van data van een reeks gemeenten. Bij provincies en waterschappen spelen schaalverschillen minder een rol. Omdat er maar 12 provincies en 21 waterschappen zijn is het niet zinvol een uitsplitsing te maken naar verschillende subgroepen.

Voor alle bevindingen geldt dat er sprake is van een weergave van een reeks gegevens. De individuele rekenkamers krijgen de beschikking over informatie over hun gemeente, provincie of waterschap. De bevindingen hier, in combinatie met de individuele data en de informatie uit de door de rekenkamers gevoerde gesprekken zijn de basis voor een brief aan de desbetreffende volksvertegenwoordigers.

Dit onderzoek is gebaseerd op een aanpak die is ontwikkeld op basis van een door de raadsleden Margriet Visser (Enschede Anders) en Joost Nijhuis (VVD) in 2019 voorgesteld onderzoek naar de omgekeerde vraag: hoe komt het dat Enschede de afgelopen 10 jaar alleen maar tekorten kende? De methodiek is in de loop van de tijd verfijnd maar een sleutel er in is beïnvloedbaarheid van middelen door de gemeenteraad. Ook toen al werden onderwerpen als tussentijdse begrotingswijzigingen geproblematiseerd, maar niet zo uitgewerkt als hier het geval is.

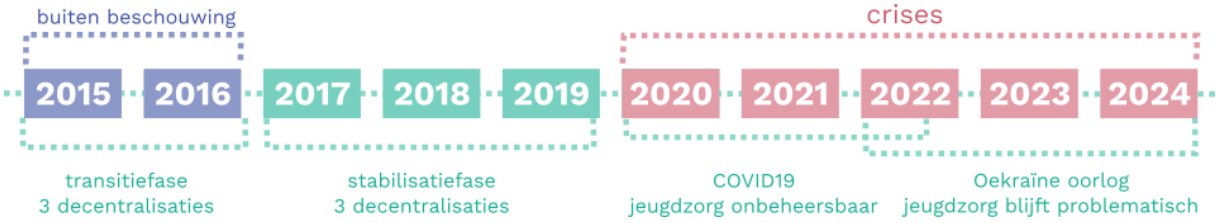
De opzet van het rapport is als volgt. Hoofdstuk 2 is de managementsamenvatting met de aanbevelingen. De hoofdstukken 3 tot en met 5 gaan over de drie verschillende bestuurslagen die in dit onderzoek zijn meegenomen. De hoofdstukken 6 tot en met 10 zijn een verdieping per groep gemeenten, ingedeeld langs de lijnen van de verenigingen (P10, K80, M50, G40 en een restgroep) waarvan die gemeenten deel uit maken. Hoofdstuk 11 gaat over de regelgeving en hoofdstuk 12 bevat een onderzoekstechnische verantwoording. Daarna volgen de nodige bijlagen.

Het onderzoek heeft van alle betrokken rekenkamers, financials bij de decentrale overheden en het onderzoeksteam veel meer inspanningen opgeleverd dan vooraf was verwacht. We willen onze waardering uitspreken voor de betrokkenheid van alle partijen en hopen dat het onderzoek de volksvertegenwoordigers kan helpen om hun bestuurders kritisch te bevragen en de begrotingen waar nodig bij te sturen.

2 Managementsamenvatting

Dit onderzoek gaat over de achtergronden van meevallers in de jaarrekeningen van gemeenten, provincies en waterschappen. Meevallers kunnen ontstaan omdat feitelijk minder geld is uitgegeven dan gepland of omdat er meer geld beschikbaar is gekomen dan gepland. Minder geld uitgeven kan omdat iets goedkoper blijkt uit te vallen dan gedacht of omdat het om een of andere reden niet lukt geld te besteden. Bij meer geld ontvangen kan het gaan om betere 'verkoopopbrengsten', meer belastinginkomsten dan geraamd of extra ontvangsten van met name het Rijk. In dit onderzoek is op hoofdlijnen onderzocht waar de meevallers in de periode 2017-2024 vandaan komen en hoe die zijn te duiden. Een belangrijk doel is om na te gaan of er bij de voorbereiding van de begroting verbeteringen in de begrotingsraming mogelijk zijn die latere meevallers kunnen voorkomen. Daarom ligt het accent op het verschil tussen de oorspronkelijk vastgestelde begroting en de jaarrekening. Waar mogelijk is een vergelijking gemaakt tussen definitieve (of laatst vastgestelde) begroting en jaarrekening. De definitieve begroting is immers het ijkpunt op basis waarvan het bestuur de toelichting op de jaarrekening vaststelt. Op basis van de bevindingen in paragraaf 2.1 volgen in paragraaf 2.2 aanbevelingen voor verschillende groepen betrokkenen om te kunnen bijsturen of analyseren.

Bij het begin van dit onderzoek is nagedacht over de vraag of onderzoek naar alleen 2023 of 2024 zinvol zou zijn. De titel van dit onderzoek bevat niet voor niets het woord 'Crises'.

Figuur 2.1 Tijdlijn gebeurtenissen met gevolgen voor decentrale financiën

Terugkijkend vanaf het voor gemeenten zeer belangrijke moment van de drie decentralisaties in 2015 is een tijdlijn van gebeurtenissen te schetsen die invloed heeft gehad op de inzet van mensen en middelen in het decentrale openbaar bestuur. En kort gezegd leven we vanaf de COVID19-epidemie eigenlijk in een soort van permanente crisissituatie omdat de oorlog in Oekraïne nog steeds om extra inzet van het decentraal bestuur vraagt.

2.1 Bevindingen

De hoofdconclusie bevat vier elementen.

1. Ten eerste is overal de extra baten de belangrijkste oorzaak voor meevallers met een hoofdrol voor rijksbijdragen, zowel uit gemeente- en provinciefonds als uit andere bijdragen.
2. Ten tweede is onderbezetting van personeel zichtbaar wat deels wordt opgevangen door extra inhuur.
3. Ten derde overal sprake van lagere afschrijvingen. Dat wijst op vertragingen in investeringen.
4. Ten vierde ramen decentrale besturen de eigen baten vaak erg voorzichtig en blijken er aan het eind van het jaar meevallers te zijn.

Onderbezetting en afschrijvingen zijn bij provincies en gemeenten vrijwel nooit zichtbaar voor volksvertegenwoordigers.

Per groep decentrale overheden volgen hier de belangrijkste bevindingen.

2.1.1 Gemeenten

Er deden 138 gemeenten van klein tot groot mee aan dit onderzoek. Vooraf is van belang dat COVID19 in 2020 en 2021 en daarna de Oekraïne oorlog in 2022 invloed heeft op de feitelijk behaalde resultaten bij gemeenten.

1. De hoofdbevinding is dat de belangrijkste verklaring voor de eerste conclusie is terug te voeren op de extra baten uit het gemeentefonds en andere rijksbijdragen als belangrijkste verklaring voor resultaten. In de regel zijn dit middelen die pas in de loop van een jaar beschikbaar komen en dan lang niet altijd meer besteed kunnen worden omdat er bij gemeenten doorlooptijd voor besluitvorming nodig is.
2. Op basis van enquête-gegevens en gegevens over de uitgaven is te zien dat er onderbezetting in de ambtelijke capaciteit is. Bij kleine gemeenten meer dan in grote gemeenten, maar het is wel een zich herhalend verschijnsel. Dit leidt ook tot overschotten op de begroting.
3. Gemeenten huren personeel van derden in. De begrotingen daarvoor zijn structureel te laag en de combinatie van kosten eigen personeel en inhuur overschrijdt in de regel de totaal voor personeel begrote bedragen. Dit leidt tot tekorten op de begroting.
4. Bij de middelen voor fysieke infrastructuur (wegen, woningbouw, schoolgebouwen, sportaccommodaties en riolen) blijkt overal dat de afschrijvingen op kapitaalgoederen lager zijn dan begroot. Daarnaast valt de gronduitgifte, behalve bij P10- en K80-gemeenten zeker vanaf 2020 tegen. Het zijn aanwijzingen voor vertragingen in de voortgang van investeringen die kunnen zijn veroorzaakt door planningsoptimisme bij de voorbereiding, maar ook door vertragingen bij de uitvoering van de investeringen.
5. Er zijn indicaties van planningsoptimisme. In de eind december van het begrotingsjaar vaststaande begroting zijn extra baten en lasten zijn opgenomen ten opzichte van de

begroting zoals vastgesteld aan het begin van het jaar. Bij de jaarrekening blijkt dat regelmatig meer dan 25% van de extra beschikbare middelen niet meer wordt besteed.

6. Op lokaal niveau zijn inschattingen van baten soms te conservatief. Het blijkt dat belastingopbrengsten anders dan opbrengsten uit OZB, leges en huur regelmatig worden onderschat.
7. In algemene zin zijn, onder invloed van de extra baten, ook extra lasten ontstaan. De extra middelen die gemeenten kregen voor deze extra lasten zijn niet allemaal volledig besteed. Het meest zichtbare voorbeeld vanaf 2022 zijn de lasten voor opvang Oekraïners waar het Rijk middelen voor beschikbaar heeft gesteld.
8. Een laatste bron van extra baten zit bij verkooptransacties en dividenden. Dat deed zich in de onderzoeksperiode voor in Zuid-Holland en in Zeeland. Het gaat dan om grote bedragen.

2.1.2 Provincies

Er deden zes provincies mee aan dit onderzoek. COVID19 speelt geen bijzondere rol bij de taakuitvoering van provincies anders dan wat in elke organisatie speelde rondom inzet van personeel.

1 De hoofdbevinding bij provincies is dat door de manier waarop reserves moeten worden verantwoord geen goed totaalbeeld is te geven van mee- en tegenvallers. Dat komt omdat reserves vanuit de statistische data niet zijn te koppelen aan de inhoudelijke taken.[1] Onttrekkingen aan de reserves maken meer dan 25% van het begrotingstotaal uit. In de jaarrekeningen komen soms percentages boven 50% voor. Dit beeld geldt voor zowel de zes deelnemende provincies als voor alle provincies samen.

2 Baten spelen de hoofdrol bij de verklaring van meevallers bij provincies. In alle jaren zijn er extra middelen uit het provinciefonds en bronnen van baten van het Rijk.

3 Er is sprake van onderbezetting op de personele capaciteit bij provincies, oplopend tot meer dan 10% van de formatie. Desondanks zijn er tegenvallers bij personeelslasten te zien, waarschijnlijk veroorzaakt door CAO-aanpassingen.

4 Provincies huren personeel van derden in. De begrotingen daarvoor zijn structureel te laag. De combinatie van kosten eigen personeel en inhuur overschrijdt in de regel de totaal voor personeel begrote bedragen.

5 Er zijn indicaties van planningsoptimisme. In de eind december van het begrotingsjaar vaststaande begroting zijn extra baten en lasten zijn opgenomen ten opzichte van de begroting zoals vastgesteld aan het begin van het jaar. Van vijf provincies zijn de gegevens over 2022-2024 beschikbaar. Dan blijkt dat bij de jaarrekening vrijwel het gehele bedrag aan extra beschikbare middelen niet is besteed. Voor de drie provincies waar voor de hele periode 2017-2024 gegevens beschikbaar zijn geldt hetzelfde beeld.

[1] De enige vorm om dit te doen is om de tabellen met gegevens in de begrotingen en rekeningen handmatig te bewerken. Dat was voor dit onderzoek te veel gevraagd.

6 Inhoudelijk is te zien dat rijksbeleid grote invloed heeft op bestedingen bij provincies. Geplande bestedingen voor de hoofdtaak Natuur gaan vrijwel niet door.

7 Bij de middelen voor fysieke infrastructuur wegen en waterwegen blijkt overal dat de afschrijvingen op kapitaalgoederen lager zijn dan begroot. Het is een aanwijzing voor vertragingen in de voortgang van investeringen die kan zijn veroorzaakt door planningsoptimisme bij de voorbereiding, maar ook door vertragingen bij de uitvoering van de investeringen.

8 Eigen baten van de provincie zijn leges en belastingheffingen. De meevaller op lokale belastingen schommelt per jaar tussen een kleine 1% en ruim 4%.

9 Provincies zetten via leningen en aandelenbelangen eigen vermogen in. Dit leidt in de regel tot meevallers en speelt in Zeeland vanaf 2022 een belangrijke rol bij de resultaten.

10 Op verzoek van rekenkamers is vastgesteld dat bij door de provincies verstrekte subsidies, exclusief die voor het OV, sprake is van onderbesteding in de orde van grootte van gemiddeld 10%. Omdat het vrijwel ieder jaar voorkomt is het eerder een aanwijzing in de richting van onmogelijkheid om subsidies te verdelen dan gebrek aan capaciteit omdat er in dat laatste geval ook jaren zouden zijn met overschrijdingen of beperkte tegenvallers.

2.1.3 Waterschappen

Er deden 10 waterschappen mee aan dit onderzoek. De gebruikte gegevens komen direct uit de jaarrekeningen van de desbetreffende waterschappen. COVID19 speelt geen belangrijke rol in de resultaten met de kanttekening dat waterschappen wel metingen bij afvalwater deden.

1. Waterschappen hebben een goed afgebakende en stabiele taak. Dat is ook terug te zien in de begrotingen en rekeningen. De afwijkingen in de rekening zijn met gemiddeld ruim 3% veel kleiner dan bij provincies en gemeenten.
2. Baten zijn de belangrijkste oorzaak van verschillen. Het gaat dan met name om baten van diensten voor derden en meevallers vanuit dividenden.
3. De hoofdmoot van baten zijn de eigen belastingmiddelen. De gemiddelde afwijking op de belastingopbrengsten is ruim 1%, wat wijst op een vrij nauwkeurige inschatting bij de begroting.
4. Lang niet elk waterschap past de begroting gedurende het jaar aan. Waar het wel is gebeurd valt op dat tussen laatst vastgestelde begroting en jaarrekening afwijkingen voorkomen die groter zijn dan tussen oorspronkelijke begroting en rekening. Wat ook opvalt, is dat in meeste jaren de helft of meer van de extra geraamde lasten niet wordt besteed. Dat is een indicatie voor planningsoptimisme.
5. Er is sprake van ondercapaciteit bij eigen personeel in de orde van grootte van gemiddeld 6%. Er is door de wijze van rapporteren van de waterschappen onvoldoende zicht op lasten van ingehuurd personeel om uitspraken te doen. Er is maar een waterschap dat deze informatie beschikbaar stelt en daar is sprake van structurele tegenvallers bij inhuur.

De afwijkingen op het totaal van de personeelsbegroting is hooguit 4% tegenvaller, maar het komt ook voor dat men binnen de totale personeelsbegroting blijft.

6. Alle waterschappen rapporteren kapitaallasten ofwel rente en afschrijving. Voor een analyse van voortgang van investeringsprojecten is informatie over alleen afschrijvingen nodig. Die is er in zes gevallen. Dan lijken de verschillen tussen begroting en rekening vrij klein. Een deel van de verklaring zit in verschillen in afschrijvingsmethoden. Een ander signaal over voortgang van projecten is te vinden in de zogenaamde Waves-informatie. Dan blijkt dat drie waterschappen gemiddelde realisatie-percentages voor investeringen hebben van boven 90%, bij de overige zeven loopt dat uiteen van 70% tot 90%. Dat wijst in de richting van vertraging in de projectuitvoering.

2.2 Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen zijn de volgende aanbevelingen voor volksvertegenwoordigers en regelgevers geformuleerd.

2.2.1 Provincies en gemeenten

1. Bespreek bij elke begrotingswijziging waarin om extra lasten voor het lopende jaar wordt gevraagd hoe realistisch het is dat het project nog wordt uitgevoerd. Autorisatie van een project kan tussentijds, maar bezie of de financiële en personele consequenties niet beter vanaf het volgende begrotingsjaar kunnen worden opgenomen.
2. Bespreek bij elk signaal van het college over extra baten hoe realistisch het is dat die baten nog kunnen worden ingezet. Weeg af of een bestemmingsreserve gericht op besteding in volgende jaren niet de betere oplossing is.
3. Wees bij de behandeling van kadernota en of begroting kritisch op de eigen baten uit belastingen, leges en huren. Die worden vaak onderschat.
4. Vraag Gedeputeerde Staten/het college van B&W om informatie over kostensoorten op hoofdlijnen zodat kritische signalen zoals rond personeel en afschrijvingen inzichtelijk zijn.
5. Vraag Gedeputeerde Staten/het college van B&W om informatie over formatie, gemiddelde bezetting en ziekteverzuim bij de begrotingsdocumenten. Gebruik dat om te toetsen of ambities haalbaar zijn.

2.2.2 Waterschappen

1 Er zal meer druk komen op begrotingswijzigingen als gevolg van de regelgeving van de commissie BBV. Wees kritisch op de vraag of extra baten of extra lasten daadwerkelijk nog gedurende het begrotingsjaar kunnen worden uitgegeven.

2 Vraag om een meer gedetailleerde begroting naar kostensoorten, vooral waar het gaat om personeel en ingehuurd personeel en de splitsing van kapitaallasten in rente en afschrijvingen. Dat helpt om capaciteitsproblemen en vertragingen in de voortgang van projecten in beeld te brengen.

2.2.3 Wetgever en databeheerders

De bevindingen geven ook aanleiding om richting regelgevers en databeheerders aanbevelingen te doen.

1. Betracht terughoudendheid bij het in het begrotingsjaar verstrekken of toevoegen van middelen, zowel bij het gemeente- en provinciefonds als bij specifieke uitkeringen. Ga standaard na of feitelijke besteding gedurende het lopende jaar realistisch is.
2. Borg actief de volledigheid en juistheid van de bij CBS en Findo aangeleverde IV3-cijfers, zowel op het niveau van de input vanuit de leveranciers als bij de output.
3. Schrap het taakveld 'Reserves' in IV3. Mutaties in reserves zijn een kostensoort net als voorzieningen. De huidige werkwijze zorgt ervoor dat niet duidelijk is waar reserves voor worden ingezet. Dat wil niet zeggen dat er geen eisen kunnen zijn om inzet van reserves in begroting en rekening afzonderlijk te benoemen in de programma's.
4. Zorg dat er een overzicht naar kostensoorten wordt voorgeschreven, waarbij zowel gegevens uit de begroting, laatst vastgestelde begroting en rekening zijn opgenomen.
5. Vul de wettelijke kengetallen over personeel aan met absolute aantallen FTE's begroot en realisatie en ziekteverzuim.
6. Schrijf een kasstroomoverzicht voor zodat direct helder is wat er gebeurt met investerings- en financieringsstromen.

3 Gemeenten op hoofdlijnen

Op 18 februari 2026 publiceerde het FD een artikel onder de kop ‘Toeristen steeds belangrijker voor gemeentelijke inkomsten’. Kern van het verhaal is dat gemeenten de toeristenbelastinginkomsten in de begroting verhogen. Wat er niet staat, is waar dit onderzoek over gaat. De begroting is een ding, maar bij de jaarrekening weet je pas echt wat er is opgehaald. Bij de 278 gemeenten (exclusief de G4) die in de periode 2017-2024 toeristenbelasting verantwoordden[2], blijkt dat de gemiddelde opbrengst in de jaarrekening 8% hoger was dan bij de begroting werd verwacht. En dat is ongecorrigeerd voor 2020-2021 toen, als gevolg van COVID19, toerisme vrijwel stil lag. Sterker nog, deze gemiddelde meeropbrengst lag zelfs hoger dan de gemiddelde meeropbrengst van de G4-gemeenten of Amsterdam (beide gemiddeld 1%) in dezelfde periode. Een onverwachte meevaller voor de gemeenteraad, maar als men van te voren een betere raming zou hebben gemaakt, had dat misschien een deel van bezuinigingspijn kunnen voorkomen.

Dat is waar dit onderzoek over gaat: hoe komt het dat gemeenten meevallers in de jaarrekening laten zien en is daar wat aan te doen?

In totaal hebben 138 gemeenten (40%) van meer dan 110 rekenkamers deelgenomen[3] aan dit onderzoek. In financiële zin vertegenwoordigen deze gemeenten ruim 40% van de lasten van gemeenten exclusief G4 in 2023.[4] De kleinste deelnemer is Schiermonnikoog, de grootste is Utrecht. Onder de deelnemers zijn relatief veel gemeenten buiten de economische kerngebieden.[5] Vanwege de grote verschillen tussen gemeenten is in overleg met de begeleidingscommissie gekozen om de gemeenten te groeperen op basis van de verenigingen van vergelijkbare gemeenten (G40, P10, K80 en M50) waarbij ze zich hebben aangesloten. De 40 deelnemende gemeenten die geen lid zijn van een van die verenigingen zijn in een restgroep ondergebracht. Utrecht is afzonderlijk behandeld.

In totaal acht deelnemende gemeenten zijn ontstaan uit herindelingen die hebben plaatsgevonden in de gekozen onderzoeksperiode. Dat maakt de bevindingen over deze gemeenten moeilijk bruikbaar voor vergelijking met andere gemeenten. Alleen Boxtel en Vught worden meegenomen in de benchmark. Dat was een herindeling waarbij een deel van de voormalige gemeente Haaren aan Boxtel en Vught is toegevoegd; dat is hier genegeerd. De overige zes gemeenten blijven buiten de berekeningen van de benchmarks. Ze worden wel vergeleken

[2] Van 49 gemeenten zijn de gegevens onvolledig, 11 gemeenten hebben geen toeristenbelasting verantwoord in de genoemde periode.

[3] Technisch gesproken zijn niet de gemeenten zelf maar hun rekenkamers deelnemer aan het onderzoek; om praktische redenen gebruiken we de term ‘deelnemers’ voor de gemeenten waarop het onderzoek betrekking heeft.

[4] Utrecht is deelnemer, maar is voor de berekening van het financieel belang ex-G4 buiten beschouwing gebleven. Het genoemde cijfer geldt zowel voor begroting als rekening.

[5] Raad voor de leefomgeving en infrastructuur e.a. (2023). *Elke regio telt!*

met de benchmark voor hun eigen gemeentegroep. Ook Utrecht blijft buiten de berekeningen van de benchmarks en wordt vergeleken met de benchmark van de G40-gemeenten.

Op de volgende pagina zijn de belangrijkste inhoudelijke en administratieve bevindingen voor gemeenten benoemd.

3.1 Kernpunten

Hieronder puntsgewijs de belangrijkste bevindingen voor de alle gemeenten als groep.

Inhoudelijk

1. Meevallers ontstaan vanuit de baten, veel minder vanuit de lasten. Rijksmiddelen zijn een belangrijke bron van meevallers, zeker wanneer ze laat in het jaar beschikbaar komen.
2. Incidentele baten bij gemeenten uit dividenden of aandelentransacties spelen op het totaal ook een rol. Ze komen vooral in Zeeland en Zuid Holland voor.
3. Het onderzoek laat zien dat er sprake is van onderbezetting van eigen personeel. In kleinere gemeenten is de onderbezetting groter dan bij grotere gemeenten. Soms is op basis van personeelslasten te zien dat de onderbezetting bij bijvoorbeeld ruimtelijke taken groter is dan elders in de gemeente. Gemeenten hanteren veel verschillende methoden voor begrotingsramingen waarbij de ene gevoeliger is voor meevallers (bijvoorbeeld maximum schaal als uitgangspunt) dan andere varianten.
4. De lasten van inhuur worden duidelijk onderschat. Deels wordt dat gecompenseerd door begrotingsruimte die ontstaat uit meevallers bij eigen personeel. Vaak is sprake van in totaal hogere kosten voor personele inzet dan begroot.
5. Er zijn signalen dat de lasten (en ook baten) die in de laatst vastgestelde begroting zijn toegestaan niet allemaal worden benut, soms zelfs voor een relatief groot aandeel.
6. Gemeenten hebben zelf relatief veel invloed op belastingen, leges en huuropbrengsten. De opbrengst van de OZB wijkt meestal niet veel af van de begroting, maar bij de andere opbrengsten is dat wel zo.
7. Bij investeringsprojecten bij verkeer, wonen (exclusief grond), riolering, onderwijsgebouwen en sportaccommodaties is te zien dat de afschrijvingen overal achterblijven bij de begrote bedragen. Dat is een indicatie voor vertragingen bij projecten. Ook de toegerekende rente is veelal lager dan begroot.
8. Grondexploitaties geven een gemengd beeld. Soms zijn vertragingen zichtbaar wanneer baten tegenvallen en lasten meevallen, soms lijkt er sprake te zijn van snellere verkoop als baten meevallen en lasten tegenvallen. Het financieel effect op de jaarrekening blijft beperkt omdat winsten veelal via de reserves van het grondbedrijf worden verwerkt. Het lijkt er wel op dat de wijziging in de methode van winstnemen in 2019 delen van de meevallers in de baten verklaart.
9. Vanuit het oogpunt van transparantie valt op dat er onder de noemer ‘overige baten’ in de jaarrekening regelmatig hogere bedragen staan dan begroot.

Administratie en data

10. Er zijn veel correcties nodig om tot enigszins goede gegevens te komen.
11. Ontbrekende gegevens, meestal een complete begroting of rekening, worden nooit aangevuld.
12. De gegevens in Findo zijn soms niet in evenwicht terwijl de gegevens bij het CBS op hoger aggregatieniveau dat wel zijn.
13. Gemeenten verantwoorden negatieve getallen als resultaat van de rekening. Dat zorgt voor vertekeningen bij een enkel statistische beoordeling.
14. De verantwoording van reserves volgens de IV3-eisen maakt een analyse naar bestedingsdoelen onmogelijk.
15. De voorgeschreven informatie over het EMU-saldo is niet geschikt om bestedingen aan investeringen te beoordelen.
16. Data over de laatst vastgestelde begroting worden niet landelijk uniform vastgelegd, wat analyses over tussentijdse ontwikkelingen bemoeilijkt.

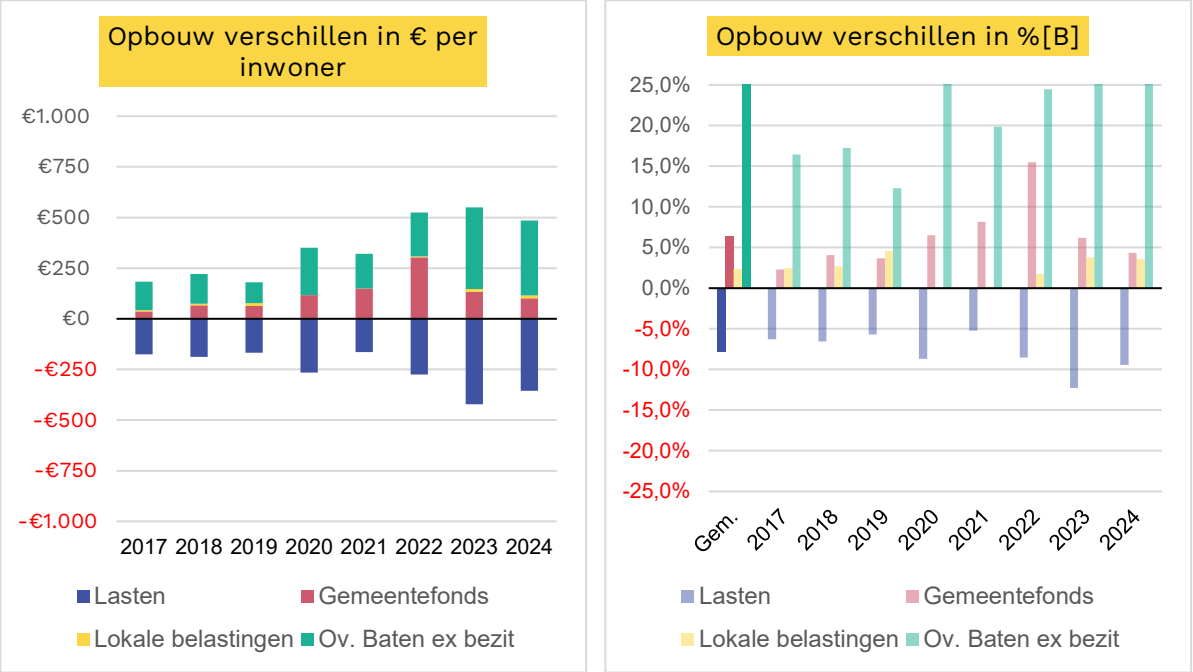
3.2 Bevindingen

In dit onderzoek staat het verschil tussen de oorspronkelijk vastgestelde begroting [B] en de uiteindelijke jaarrekening [R] centraal. Van in totaal 130 van de 138 deelnemende gemeenten zijn alle gegevens op het niveau van taakvelden van de oorspronkelijk vastgestelde begroting en de jaarrekening over de periode 2017-2024 beschikbaar.[6] Die gemeenten begrootten samen € 19,4 miljard in 2017 en € 26,9 miljard in 2024. Het gemiddelde begrote saldo van baten en lasten is in alle jaren verwaarloosbaar in de orde van grootte van 0,2%. Bij de rekening ziet dat er anders uit. Vanaf 2020 liggen de saldi van baten en lasten duidelijk hoger dan de jaren daarvoor met een piek van bijna 5% (bijna € 1,3 miljard) in 2022. Hoe dat komt, is hieronder toegelicht.

3.2.1 Verschil oorspronkelijke begroting en laatst vastgestelde begroting

De onderliggende vraag van dit onderzoek is waardoor meevallers in de jaarrekening ontstaan. Het korte antwoord op basis van de analyse is: in hoofdzaak door veel hogere baten dan verwacht bij hogere lasten dan begroot.

[6] Zes gemeenten vallen hier af vanwege herindelingen en twee omdat delen van gegevens niet landelijk beschikbaar zijn.

Figuur 3.1 Toe- en afname resultaat bij inhoudelijke taken gemeenten (n=130) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 3.1 laat zien dat de lasten in de jaarrekening gemiddeld ruim 5% hoger liggen dan begroot, met uitschieters naar meer dan 10%. Daar staan veel meer baten tegenover. De inschatting van de verwachte baten blijkt structureel moeilijker te zijn gezien de veel grotere afwijkingen. Dit is een afwijking die met name wordt veroorzaakt door de rijksoverheid waarvan het merendeel van de baten afkomstig is. Toch laat de figuur ook een lokaal signaal zien: De afwijking bij de belastingopbrengsten wordt zowel in de periode 2017-2019 als 2022-2024 steeds groter.

We presenteren hier de gegevens exclusief baten en lasten uit bezit (grond, rente, dividenden). Ook bij bezit is sprake van meevallers in de baten, deels bij alle gemeenten, maar deels ook bij kleine groepen gemeenten die hoge baten uit dividenden of verkoop van aandelen realiseerden. Omdat voor bezit de uitkomsten zo specifiek zijn, hebben we die hier erbuiten gelaten, en dit op onderdelen nader uitgewerkt in paragraaf 3.5.

3.2.2 Verschil rekening en gewijzigde begroting

Met veel moeite is het gelukt om een beperkt beeld te krijgen van de verschillen tussen de laatst vastgestelde begroting en de jaarrekening. Voor de lasten is de voorzichtige bevinding dat er sprake is van planningsoptimisme. Vrijwel altijd blijken er meevallers in de lasten te zijn terwijl tussentijds veelal werd gedacht dat er veel meer geld nodig was. Bij de vijf G40-gemeenten waarvoor voldoende data beschikbaar zijn bleek dat in vijf van de acht jaren meer dan 25% van de extra beschikbare lasten niet werd besteed.

Bij de baten zijn de verschillen aan het eind van het begrotingsjaar veel kleiner dan bij de lasten. Daarbij speelt bij baten de vraag of niet kunnen besteden verwijtbaar is. Gemeenten

en het Rijk gaan wezenlijk anders om met boekhoudkundige vraagstukken. Bij het Rijk draait alles om kasgeld, dus datgene wat op de bankrekening gebeurt. Is er betaald, dan is gedaan wat nodig is. Bij gemeenten speelt kasgeld alleen een rol op het tweede plan. Zij denken in baten en lasten en moeten inzet van middelen toerekenen aan het jaar waarin een dienst is geleverd. Dat heeft gevolgen. Als het Rijk betaalt aan gemeenten op 30 december, dan is dat keurig binnen de lijntjes en kan het Rijk die middelen rechtmatig verantwoorden. Maar bij de gemeente die het geld ontvangt, wordt alleen de bankrekening hoger. De gemeente kan alleen de daadwerkelijke besteding ervan (aan een geleverde dienst of prestatie) opnemen in de jaarrekening, en dat lukt natuurlijk niet meer voor dat betreffende jaar. Afhankelijk van de randvoorwaarden die het Rijk stelt, komen die middelen meestal enkel als baten (en dus niet als lasten) in de jaarrekening van de gemeente terecht en wordt het resultaat positief beïnvloed. Het voorbeeld is extreem, maar tussen toezegging van middelen en daadwerkelijke taakuitvoering is doorlooptijd nodig, zeker als derden via inkoopprocedures moeten worden ingeschakeld. De boodschap is dat wanneer het Rijk laat in het jaar middelen beschikbaar stelt, gemeenten niet meer in staat zijn om die in het lopende jaar te besteden en er dan vaak overschotten in de rekening ontstaan.

3.3 Gebruik van data

Een analyse van gemeentefinanciën en dus ook van onderbesteding staat of valt met vergelijkbare gegevens. Omdat gemeenten de vrijheid hebben om hun eigen begrotings-programma's in te richten, is de onderlinge vergelijkbaarheid van begroting en rekening problematisch.[7] Dat geldt net zo goed binnen een gemeente door de tijd heen wanneer de gemeenteraad besluit tot een andere indeling van de programmabegroting. Onderlinge vergelijking tussen gemeenten kan dus alleen maar door gebruik te maken van de informatie over de landelijke indeling van taakvelden en kostensoorten die gemeenten verplicht moeten aanleveren aan de rijksoverheid.

3.3.1 Groeperen naar beleidsinhoud (taakvelden)

De indeling van de begroting naar taakvelden is een indeling die vooral naar inhoud kijkt, met soms ook bijzonderheden. Zo is grondexploitatie voor bedrijventerreinen in een andere groep taakvelden ondergebracht dan grondexploitatie voor woningen.

Voor de hier gebruikte indeling is meer aangesloten op stuurbaarheid van budgetten[8] omdat daarmee de keuzevrijheid van de raad en de gevoeligheid van budgetten voor externe

[7] Zelfs een vergelijking in de tijd binnen één gemeente kan al worden verstoord omdat er in de periode 2017-2024 in theorie drie verschillende programma-indelingen kunnen bestaan. Elk van die indelingen is gebaseerd op een raadsbesluit rond de nieuwe zittingsperiode van de raad. Dat is een politieke keuze van de gemeenteraad die vergelijkingen van gegevens in de tijd kan bemoeilijken.

[8] De indeling is mede geïnspireerd op een rapport van de Raad voor het Openbaar Bestuur. (2019). *Beleidsvrijheid geduid. p. 56*

factoren beter zichtbaar wordt. Er zijn zes hoofdgroepen van baten en lasten onderscheiden, waarbij de precieze indeling in bijlage 3 is opgenomen. De hoofdindeling is als volgt:

1. Algemene middelen (alleen baten)
2. Kostendekkende diensten
3. Fysiek domein
4. Maatschappelijke taken
5. Organisatie
6. Bezit

Onder bezit zijn ook de gemeentelijke reserves onder te brengen. Dat is in principe vrij besteedbaar geld waar de gemeenteraad over kan beschikken. We laten reserves meestal buiten beschouwing omdat de data niet toestaan om inzet van reserves aan inhoudelijke taken te koppelen. Op basis van deze indeling volgen hieronder bevindingen op hoofdlijnen. Op sommige punten is een verdiepende analyse gemaakt om thema's meer zichtbaar te maken.

3.3.2 Groeperen naar kostensoorten

Een tweede manier waarop we de onderbesteding bij gemeenten hebben geanalyseerd en vergeleken is door te kijken naar gegevens van belangrijke kostensoorten. Gemeenten hebben hun begroting ingedeeld naar beleidsinhoudelijke programma's, niet naar kostensoorten. Bij maatschappelijke organisaties, zoals woningcorporaties of scholen, is dit wel gebruikelijk of zelfs voorgeschreven. Men laat dan zien hoeveel geld er nodig is voor personeel, energiekosten of andere soorten uitgaven. Gemeenten doen dit ook, maar alleen in een interne begroting voor het management. Meestal is die informatie niet aan de raad beschikbaar gesteld.[9] De gegevens zijn voor alle gemeenten beschikbaar, want de begroting en rekening naar kostensoorten moeten aan het CBS worden aangeleverd. Die kunnen dus als bron voor onze analyse dienen, met dezelfde kanttekening als bij taakvelden. Op deze manier kunnen we zien of er meer of minder aan personeel is besteed dan was begroot en of er bijvoorbeeld bijzonderheden zijn bij belastingopbrengsten. In overleg met de begeleidingscommissie is ervoor gekozen om de volgende kostensoorten in de analyse mee te nemen:

1. Kosten eigen personeel
2. Inhuur van personeel
3. Afschrijvingslasten als benadering voor de realisatie van investeringen
4. Belastingopbrengsten (neemt ook toeristenbelasting mee in de analyse)
5. Rente- en dividendopbrengsten.
6. Rijksbijdragen na aftrek van de middelen op taakveld 0.7 (gemeentefonds) en 6.3 (Participatiewet).

Wat er precies onder deze kostensoorten valt is in Bijlage 5 toegelicht.

[9] Een uitzondering hierop is Eindhoven waar kostensoorten wel in de begroting zijn opgenomen.

3.3.3 Bevindingen over de data

Het onderzoek is grotendeels gebaseerd op de zogenaamde IV3-gegevens die door gemeenten zelf aan het CBS zijn aangeleverd en die beschikbaar zijn gesteld op www.findo.nl. De datasets voor gemeenten zijn voor de laatste keer op 4 november 2025 gedownload en dat materiaal is gebruikt als basis voor de analyse.

De Findo-data leken vooraf een efficiënte en betrouwbare gegevensbron. Helaas blijkt dat er de nodige knelpunten bestaan. Er zitten fouten in de data, wat onder meer blijkt uit het feit dat Findo-data voor alle gemeenten samen soms afwijken van gegevens die het CBS publiceert. Verder zijn baten en lasten op totaalniveau ook niet altijd gelijk, terwijl dat boekhoudkundig wel zou moeten.[10] Daarnaast ontbreken zowel bij CBS als bij Findo soms gegevens van een of meerdere gemeenten en dat wordt ook niet hersteld. Dit heeft ertoe geleid dat tot 17 van de 138 deelnemende gemeenten zijn uitgesloten op onderdelen van de algemene vergelijking omdat er gegevens ontbreken. In Bijlage 2 is hierover een uitgebreide toelichting opgenomen.

Daarnaast blijkt dat in de door gemeenten aangeleverde gegevens negatieve getallen bij baten of lasten van gemeenten zijn verantwoord. Dat leidt tot een verkeerde (te lage) weergave van het resultaat in de begroting of de jaarrekening in de betreffende individuele gemeente of provincie. Op het niveau van alle gemeenten leidt het ertoe dat werkelijke overschotten of tekorten hoger of lager worden weergegeven dan wat er feitelijk aan de hand is. Dat raakt uiteindelijk de beoordeling van de financiële positie van gemeenten. In het recente rapport van BDO over de financiële positie van gemeenten staan hier ook de nodige opmerkingen over.[11]

In het onderzoek hebben we ook gezocht naar informatie over de voortgang van investeringsprojecten van gemeenten. Uit ander onderzoek weten we dat achterstallig onderhoud en gebrek aan voortgang bij maatschappelijk vastgoed een belangrijke oorzaak zijn van onderbesteding.[12] Inzicht in eventuele vertragingen in taakuitvoering bij investeringsprojecten - wordt weg x wel op tijd en binnen budget aangelegd? - is voor raadsleden van groot belang bij de interpretatie van onderbesteding. Maar de lezer van een begroting en jaarrekening moet wel zeer vasthoudend zijn om die informatie te vinden. In de landelijke statistieken over gemeenten is daar, anders dan bij waterschappen, niets van terug te vinden. In dit onderzoek is daarom naar een omweg gezocht door via de lasten voor afschrijvingen en voorzieningen voor groot onderhoud signalen te vinden over voortgang van projecten. Het makkelijkste instrument, een kasstroomoverzicht[13] zoals dat bij woningcorporaties en netwerkbedrijven gebruikelijk is, ontbreekt in de verantwoordingsregels voor gemeenten en provincies.

---

[10] Dit gaat terug op een eenvoudig controle mechanisme: betalen van personeel gaat gepaard met een precies even grote vermindering van het banksaldo.
[11] BDO Benchmark gemeenten 2026, p. 16
[12] BDO benchmark 2026, p. 16
[13] Voorbeelden bestaan wel: de begroting en jaarrekeningen in Eindhoven en jaarrekeningen in Utrecht

Het laatste knelpunt zit in de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven werkwijze voor verantwoorden van reserves in de gemeentelijke jaarrekening. Er is zowel een taakveld reserves als een kostensoort reserves. Dat betekent dat een macro-analyse alleen maar kan constateren dát er reserves zijn ingezet, maar niet waar die aan zijn besteed. Dat bemoeilijkt de analyse en is uiteindelijk aanleiding geweest om verder niet op reserves in te gaan.

3.4 Verdieping rijksbijdragen

De hoofdstukken 6 tot en met 10 gaan in op de verschillende groepen gemeenten. In deze paragraaf gaan we op hoofdlijnen in op de bevindingen over de rijksmiddelen. We beginnen met het gemeentefonds, daarna volgen de zogenaamde specifieke uitkeringen.

3.4.1 Gemeentefonds

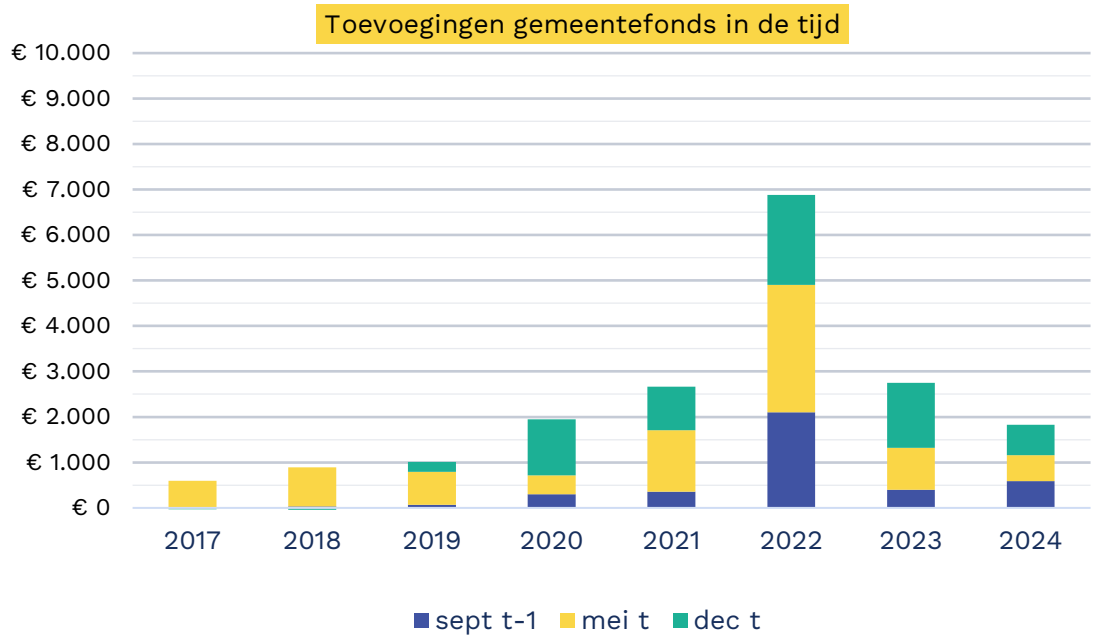
Het gemeentefonds is de belangrijkste bron van gemeentelijke inkomsten. De informatie over de omvang van het gemeentefonds (en de hoogte van de uitkering per gemeente) voor een begrotingsjaar komt op zes momenten naar gemeenten toe.[14] Dat begint met de meicirculaire van het jaar van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar, daarna in september en december voorafgaand en dan nog in mei, september en december van het begrotingsjaar.

Van de 138 deelnemende gemeenten hebben er 131 de enquête voor dit onderzoek ingevuld. In totaal geven 98 gemeenten (75%) aan de meicirculaire van het voorafgaande jaar als basis voor de begroting te gebruiken. De rest gebruikt de septembercirculaire. De decembercirculaire is in principe bedoeld voor laatste wijzigingen in het lopende begrotingsjaar. Middelen die in de decembercirculaire worden toegekend, leiden feitelijk direct tot een positief resultaat op de rekening omdat er geen tijd meer is om middelen te besteden. Dat geldt in mindere mate ook voor de andere wijzigingen gedurende het begrotingsjaar. De besluitvorming en vervolgens uitvoering van taken kent bij overheden nu eenmaal een aanzienlijke doorlooptijd. Een sprekend voorbeeld daarvan is de uitvoering van de energietoeslag in 2023. De daar benodigde wet werd in december 2022 ingediend en pas nadat de wet in oktober 2023 was goedgekeurd mochten gemeenten geld uitgeven.[15]

Vanuit het perspectief van het verklaren van onderbesteding is het daarom relevant om te analyseren hoe de omvang van het gemeentefonds vanaf dat eerste moment (de meicirculaire in het jaar voorafgaand aan de begroting) op de belangrijkste momenten is gewijzigd. Dat zien we in onderstaande figuur 3.2. Bij wijze van uitleg zoomen we in op het begrotingsjaar 2022: tussen mei 2021 en september 2021 is er al 2 miljard aan het gemeentefonds toegevoegd (blauwe deel van de kolom); in mei van het jaar 2022 stelt het Rijk nog eens bijna 3 miljard beschikbaar vergeleken met de meicirculaire van 2021; en vanaf september 2022

[14] Strikt genomen nog eerder in de meerjarenramingen, maar in de praktijk is de meicirculaire van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar het startpunt voor de opstelling van de begroting.
[15] Zie bijvoorbeeld Gemeenteraad Borsele, 12 mei 2025, Rapportage Energietoeslag 2023, p. 4.

tot december 2022 – een moment waarop de gemeente er voor dat lopende jaar nauwelijks iets meer mee kan doen - is er nog eens een kleine 2 miljard, waarvan € 900 miljoen in december, toegevoegd.

Figuur 3.2 Verloop gemeentefonds vanaf meicirculaire t-1 in € * miljoen.

Figuur 3.2 laat zich lezen als een geschiedschrijving van wereldgebeurtenissen. In 2020 en 2021 waren extra middelen nodig in verband met de COVID19-epidemie. Vanaf 2022 zijn extra middelen nodig vanwege de oorlog in Oekraïne, waaronder opvang maar ook zaken als energietoeslag. De extra beschikbaar gestelde middelen in 2022 waren ongeveer 20% van het bedrag dat oorspronkelijk in de meicirculaire 2021 voor 2022 was opgenomen.

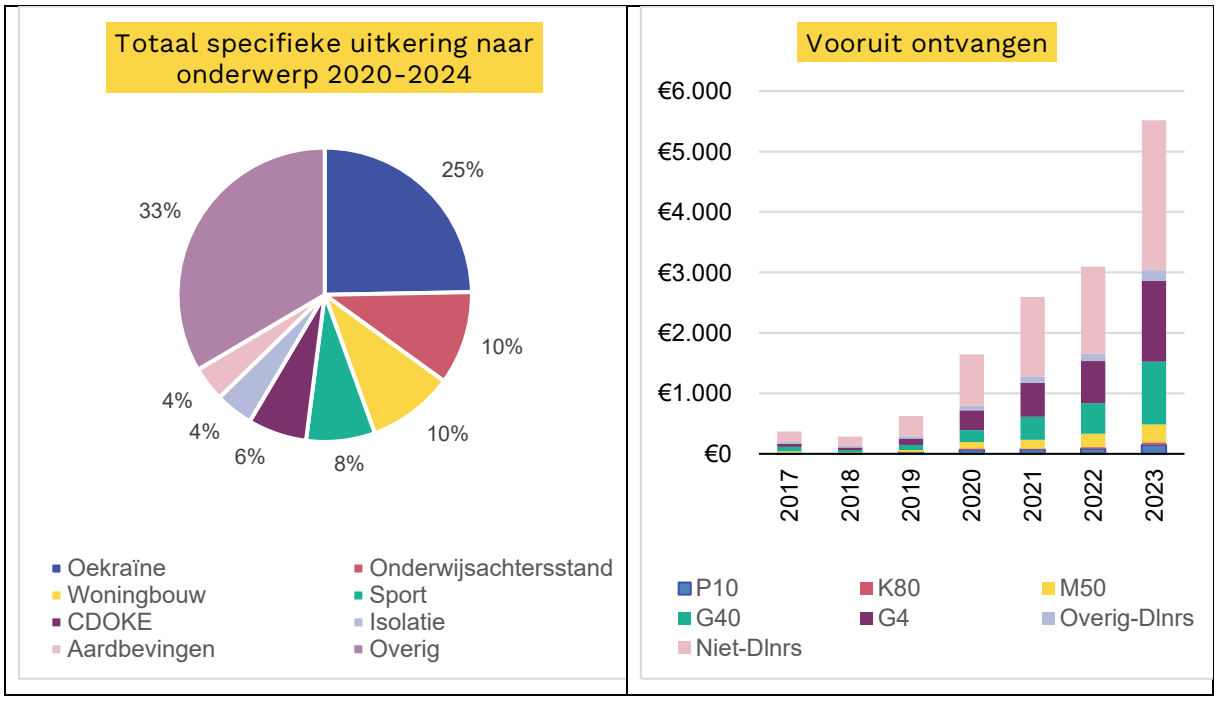
3.4.2 Specifieke uitkeringen

Bij het gemeentefonds weten gemeenten op welke vaste momenten mogelijke wijzigingen (in de circulaires) te verwachten zijn. Dat is anders bij specifieke uitkeringen. Die kunnen in principe op elk moment van het jaar worden toegekend: soms op aanvraag van een gemeente zoals bij regio deals, soms op initiatief van het Rijk voor een bepaald vraagstuk zoals extra middelen voor energietoeslag. Die onvoorspelbaarheid heeft invloed op de financiële resultaten van gemeenten.

Uit de balansgegevens van bijna alle Nederlandse gemeenten is af te leiden dat gemeenten in 2017 in totaal ongeveer € 370 miljoen van het Rijk hadden ontvangen maar nog niet uitgegeven. In 2023 was dat opgelopen tot ongeveer € 5.500 miljoen, bijna 15 x zoveel. De in dit onderzoek uitgezette enquête laat zien dat de bedragen in 2024 voor de deelnemende G40-gemeenten nog verder zijn opgelopen, terwijl ze bij de M50-gemeenten wat zijn afgenomen. De enquête laat ook zien dat de voor Oekraïners-opvang verstrekte middelen inmiddels grotendeels zijn ‘opgemaakt’ en in de jaarrekeningen vanaf 2022 zijn verantwoord. Daar staat

tegenover dat de uitkering voor bijvoorbeeld lokale isolatiemaatregelen nauwelijks is gebruikt.

Onderliggend onderzoek op basis van de rapportages[16] over specifieke uitkeringen vanaf 2020 laat zien dat van ruim € 64 miljard aan uitgekeerde specifieke uitkeringen ongeveer € 38 miljard was bedoeld voor de Participatiewet en andere inkomensregelingen. Van de resterende € 26 miljard werd ruim € 11 miljard over alle gemeenten werd verdeeld. De rest kwam bij soms kleine groepen of individuele gemeenten terecht. Een onderverdeling naar beleidsinhoudelijke onderwerpen exclusief Participatiewet laat in het linker deel van Figuur 3.3 het volgende beeld zien.

Figuur 3.3 Specifieke uitkeringen[17] 2020-2024 (excl. Participatiewet/toeslagen) naar onderwerp en balanspositie vooruit ontvangen bedragen van het Rijk in € * miljoen

Om de cijfers in context te plaatsen: in 2017 waren er 11 specifieke uitkeringen enkel voor gemeenten, waarvan in geld bijna 92% bedoeld was voor inkomensvoorzieningen. Het aandeel in geld van de inkomensvoorzieningen is in de periode 2020-2024 gedaald naar minder dan 60% als gevolg van de toename aan middelen voor andere doelen.

De rechter helft van Figuur 3.3 heeft een relatie met het onderdeel van de specifieke uitkeringen. Voor niet bestede middelen van specifieke uitkeringen is de regel dat die als 'vooruit ontvangen' op de balans van de gemeente worden opgenomen. Wat we hier zien is hoe sterk de toename van vooruit 'ontvangen bedragen' op de balansen is. Dat hoeft niet problematisch

[16] Zie de overzichten specifieke uitkeringen, meest recent: *Kamerstukken II* 2024/25, 36600-B, nr. 46, blg-1196857

[17] CDOKE staat voor een regeling om ambtelijke capaciteit voor klimaatproblematiek op lokaal niveau te organiseren.

te zijn, omdat een deel van de specifieke uitkeringen betrekking heeft op bijvoorbeeld regio deals die voor meerdere jaren gelden. Het is wel een indicatie hoeveel geld gemeenten voor allerlei projecten nog hebben uitstaan. Dat heeft effect op de hoeveelheid kasgeld van gemeenten en daarmee ook op de vraag of nu leningen nodig zijn om investeringen te betalen. Dat komt terug in paragraaf 3.5.8.

3.5 Opvallende begrotingsposten

Omdat vertraging bij uitvoering van taken een belangrijke verklaring is voor onderbesteding, is in het onderzoek gericht gezocht naar begrotingsposten die kwetsbaar zijn voor vertragingen, met name vanwege procedures, capaciteit van de ambtelijke organisatie of de markt. De bevindingen zijn hieronder verwoord. In de hoofdstukken 6 en verder over de verschillende groepen gemeenten zijn deze bevindingen ook grafisch weergegeven.

3.5.1 Wegen en woningbouw

Verkeersplannen en woningbouwplannen zijn in algemene zin kwetsbaar voor vertragingen. In dit onderzoek kunnen we niet de oorzaken daarvoor achterhalen, maar de ervaring leert dat inspraak- en bezwaarprocedures hier een rol bij spelen. Indicatoren voor vertraging zijn te vinden in lager dan begrote afschrijvingen, hogere bedragen voor de voorziening groot onderhoud of relatief lage bedragen voor inkoop van goederen. Ook kan relatief grote personele onderbezetting op de betreffende afdelingen een indicatie voor vertragingen zijn.

Wat laat de analyse zien? In grote lijnen is bij alle gemeenten te zien dat de afschrijvingen voor verkeers- en woningbouwplannen achterblijven bij wat is begroot. Daar staat tegenover dat voorzieningen voor onderhoud juist hogere lasten kennen.[18] In de enquête is gevraagd naar formatie en werkelijke bezetting bij de gemeente als geheel. Voor de meeste gemeenten komt daar een percentage onderbezetting uit naar voren. Dat er sprake is van enige onderbezetting is op zichzelf logisch, omdat er altijd wel wat vacatures zijn. Bij kleinere gemeenten is te zien dat er relatief meer onderbezetting bij ‘Verkeer & Vervoer’ is. Dat kan een onderliggende verklaring voor de vertragingen zijn voor zover het gemeenten ook niet lukt om tijdelijk extern personeel in te huren.

3.5.2 Grondexploitatie

Een tweede relevante begrotingspost voor dit onderzoek naar onderbesteding is grondexploitatie (die overigens nauw samenhangt met woningbouwplannen). Vertraging in de grondexploitatie is niet goed terug te vinden in de jaarrekening. Financieel-technisch worden winsten en verliezen bij grondexploitatie direct naar de reserve van het grondbedrijf doorgeleid om de risico’s van overige grondexploitaties af te dekken. Het resultaat is daarom niet goed af te leiden uit de jaarrekening. Om in onze analyses niet teveel gewicht toe te kennen aan

[18] Dat betekent dat er in de toekomst meer geld nodig is.

verkooptransacties die vroeg in een volgend begrotingsjaar plaatsvinden, is gekeken naar mee- en tegenvallers over langere periodes.

Als basisregel geldt hier dat lagere lasten (dan verwacht) in combinatie met lagere baten (dan verwacht) een indicatie zijn voor vertragingen. Lagere baten omdat de verwachte inkomsten uit de verkoop nog niet zijn gerealiseerd. Lagere lasten omdat zolang de grond niet is verkocht, die als voorraad op de balans staat en pas bij verkoop in de rekening van baten en lasten terechtkomt. Dit beeld is heel goed te zien bij de M50-gemeenten in de periode 2020-2024. Bij de G40-gemeenten is het beeld anders: daar laat ons onderzoek zien dat er sprake is van meevallende baten en meevallende lasten. Vervolgens is geredeneerd vanuit de verandering van saldi van baten en lasten. Dan blijkt dat bij de G40-gemeenten er een negatief saldo over de periode 2017-2024 was begroot. Bij de jaarrekeningen bleek vervolgens dat dit omslaat in een groot positief saldo. Het lijkt er op dat hier de wijziging van boekhoudregels in 2019[19] ook een rol in speelt. Om een goed beeld te krijgen, is analyse op het niveau van individuele gemeenten nodig. Bij de kleinere gemeenten lijkt het erop dat grondexploitaties juist sneller dan voorzien tot verkopen leiden.

3.5.3 Gemeentelijk vastgoed

Een derde belangrijke begrotingspost betreft gemeentelijk vastgoed. In het onderzoek richten we ons op onderwijsgebouwen en sportcomplexen omdat die boekhoudkundig ‘eigen taakvelden’ kennen.[20] Om hier onderbesteding te kunnen signaleren is een analyse van alleen baten en lasten op het niveau van taakvelden onvoldoende. Een complicerende factor op het gebied van sportaccommodaties is dat het Rijk extra middelen voor sport beschikbaar heeft gesteld; daarmee moet dus worden rekening gehouden. Daarnaast speelt inflatie een belangrijke rol: hogere energie- en personeelslasten, los van de inspanningen van de gemeente op dit gebied, kunnen een vertekend beeld opleveren. In dit onderzoek hebben we dat opgelost door gebruik te maken van de informatie uit de kostenverdeelstaat, een document waarin taakinhoud aan typen lasten wordt gekoppeld. Daarmee is te achterhalen of de gemeentelijke lasten over de hele linie zijn gestegen of dat er specifiek voor onderwijsgebouwen en sportcomplexen iets aan de hand is.

De analyse laat zien dat er bij alle gemeenten meevallers zijn bij de afschrijvingen en de toegerekende rente. Verder valt op dat de voorzieningen voor groot onderhoud oplopen, een teken dat er in de toekomst meer geld voor onderhoud nodig is. Die combinatie van gegevens wijst in de richting van vertragingen in de vernieuwing van sport- en onderwijsvastgoed.

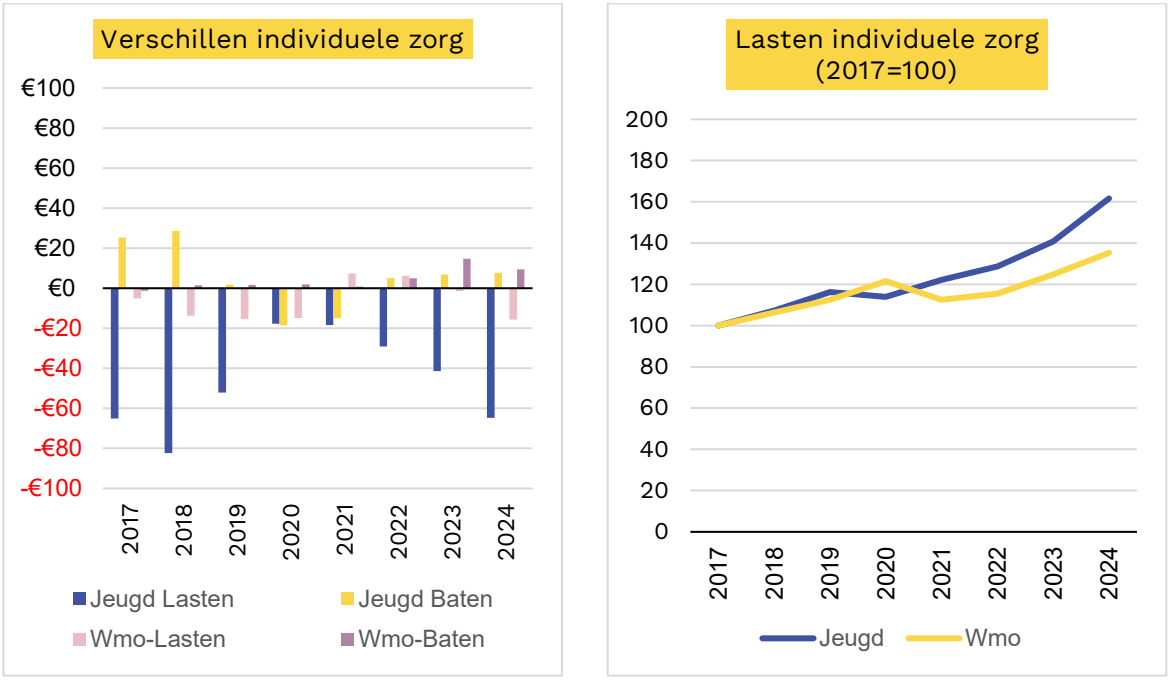
Bij sport- en onderwijsvastgoed valt verder op dat, buiten de COVID19-periode, bij nogal wat gemeenten sprake is van onderschatting van de huuropbrengsten, en daardoor extra

[19] Hier is de zogenaamde percentage of completion methode bedoeld die in 2019 van kracht werd.
[20] Gebouwen zoals gemeentelijke kantoren en bijvoorbeeld wijkcentra zijn niet direct zichtbaar in taakvelden.

meevallers in de baten. Dat is verrassend omdat verwacht mag worden dat huurcontracten en dus inkomsten bekend zijn.

3.5.4 Sociaal domein

In de analyse van de verschillende groepen gemeenten ligt de nadruk op het collectieve deel van het sociaal domein omdat daar veel meevallers zijn te vinden. Op deze plaats zetten we de individuele Wmo en Jeugdzorg nog even in de schijnwerpers. Dat doen we door de verschillen in de baten en lasten van Wmo en Jeugdzorg te laten zien in combinatie met een indexcijfer over de groei van de werkelijke lasten van beide taken.

Figuur 3.4 Tegenvallers in baten en lasten van individuele zorg (in € per inwoner) en index lasten individuele zorg

In de linker helft van Figuur 3.4 is te zien dat bij de Jeugdzorg sprake is van structurele tegenvallers in de lasten en af en toe wat meevallers in de baten. De tegenvallers in de Wmo zijn kleiner en soms is zelfs sprake van meevallers. Verder is te zien dat na COVID19 de tegenvallers per inwoner voor de Jeugdzorg weer snel toenemen. De rechter helft van de figuur laat de ontwikkeling van de werkelijke lasten voor Jeugdzorg en Wmo zien. Sinds 2017 wordt er feitelijk ruim 60% meer aan individuele Jeugdzorg besteed, tegenover 35% voor Wmo.

3.5.5 Personeel

Personeel is een belangrijk begrotingspost als je onderbesteding wilt begrijpen. Informatie over personeelslasten is in gemeentebegrotingen echter niet vaak te vinden. Gemeenten moeten rapporteren over een wettelijk verplicht kengetal van formatie per 1.000 inwoners en daar blijft het vaak bij. De paragraaf bedrijfsvoering in de meeste gemeentelijke begrotingen blijft ook veelal in algemene termen hangen. Dat was de reden om in de enquête ten

behoeve van dit onderzoek nadrukkelijk te vragen om gegevens over de formatie en de gemiddelde personeelsbezetting.

Het beeld dat daar uit naar voren komt is als volgt. Van 119 gemeenten is realistische informatie beschikbaar.[21] Die 119 gemeenten rapporteren ruim 60.000 FTE bij een gemiddelde bezetting van ruim 57.000 in 2024. Dat betekent dat alle gemeenten samen een kleine 5% onderbezetting kennen. Achteraf bezien had ook naar ziekteverzuim moeten worden gevraagd. Ziekteverzuim levert immers ook capaciteitsverlies op. Deels kan dat worden opgevangen via inhuur voor langdurig verzuim maar in de regel niet bij kortdurend verzuim. Een indicatie dat ziekteverzuim een punt van aandacht is, blijkt uit de toename van ziekteverzuim van 5,4% (2017) naar 6,1% (2024) voor de overheid als geheel.[22] Zicht op ziekteverzuim kan ook voor volksvertegenwoordigers een signaal zijn dat er knelpunten in de organisatie zijn.

Hoe dat doorwerkt in de begroting en de rekening is afhankelijk van hoe gemeenten omgaan met hun personeelsraming. Er zijn verschillende manieren om in de begroting personeelskosten te ramen. Er komen drie varianten van begrotingsramingen bovendrijven en daarnaast nog wat kleinere varianten. Elke variant heeft effect op de vooraf ingeschatte begrotingsruimte als gevolg van onderbezetting. Duidelijkheid over de gehanteerde systematiek maakt inzichtelijker hoe gemaakte keuzes uitpakken – zowel bij vaststelling van de begroting als bij het lezen en begrijpen van de jaarrekening. Eenduidigheid in het lokaal bestuur op dit vlak zou ook winst zijn, zoals recent in een onderzoek van BDO werd geadviseerd.[23]

De kosten van eigen personeel zijn een kant van de medaille, de kosten van inhuur zijn de andere kant. Kort gezegd is de bevinding hier dat vrijwel in alle gemeenten overschrijdingen met hoge percentages voorkomen, jaar in jaar uit. Het lijkt er op dat gemeenten er bewust voor kiezen het budget voor inhuur niet aan te passen aan de werkelijke lasten in voorgaande jaren. De meeste begrotingen bevatten geen informatie over de manier waarop deze kosten worden begroot en de reden om ze elk jaar opnieuw te laag te begroten. Het wettelijk verplichte kengetal is een percentage van de totale loonsom; maar omdat de loonsom zelf niet hoeft te worden gerapporteerd in de begroting en jaarrekening zegt dat heel weinig.

3.5.6 Afschrijvingen

In de paragrafen 3.5.1 en 3.5.3 is al gewezen op meevallers bij afschrijvingen Die opmerkingen gelden eigenlijk in brede zin voor alle afschrijvingen. Uit de enquête ten behoeve van dit onderzoek blijkt dat het overgrote deel van de gemeenten (109 van de 129 waarvan gegevens bekend zijn) kiest voor dezelfde afschrijvingsmethode: men schrijft af vanaf 1 januari na het

[21] Hier speelt mee dat sommige gemeenten hun taken in een ambtelijke samenwerking uitvoeren. Dan blijft in de eigen organisatie nauwelijks formatie over. Die gevallen zijn buitengesloten in deze analyse.
[22] CBS, 2025, Ziekteverzuimpercentage; bedrijfstakken (SBI 2008) en bedrijfsgrootte
[23] BDO, benchmark 2026, p. 18

jaar van ingebruikname. Hier is dus meer uniformiteit in begrotingssystematiek dan bij personeelskosten.

3.5.7 Leges en belastingen

Op zoek naar de analyse van onderbesteding hebben we ook gekeken naar de begrotingspost leges en belastingen. In algemene zin valt op dat belastingopbrengsten in nogal wat gemeenten procentueel grote meevallers laten zien; het betreft dan andere belastingen dan de OZB. Gedurende de COVID19-periode was er meestal een terugslag in opbrengsten te zien, maar die hebben zich daarna meer dan hersteld. Hoe belangrijk de belastingopbrengsten zijn voor een gemeente (en welke bijdrage ze eventueel leveren aan de onderbesteding) verschilt sterk per gemeente: sommige gemeenten hebben veel ruimere mogelijkheden om hier op in te zetten dan de andere; zo is de opbrengst toeristenbelasting op de Waddeneilanden bijvoorbeeld veel hoger dan in de meeste andere Nederlandse gemeenten. Het signaal dat uit het onderzoek komt is dat gemeenten vrij voorzichtig zijn in het ramen van belastingopbrengsten in de begroting, waardoor er eerder meevallers ontstaan.

Datzelfde geldt voor leges en in iets mindere mate voor huuropbrengsten. Ook hier is sprake van onderschatting van de opbrengsten. Voor heel Nederland exclusief de G4 gaat het om afwijkingen (tussen oorspronkelijke raming en resultaat) van gemiddeld 9% per jaar voor leges en 3% per jaar voor huren. Voor beide soorten opbrengsten laat de analyse zien dat het verschil tussen rekening en begroting in 2023 en 2024 groter is dan in voorgaande jaren.

3.5.8 Toegerekende rente

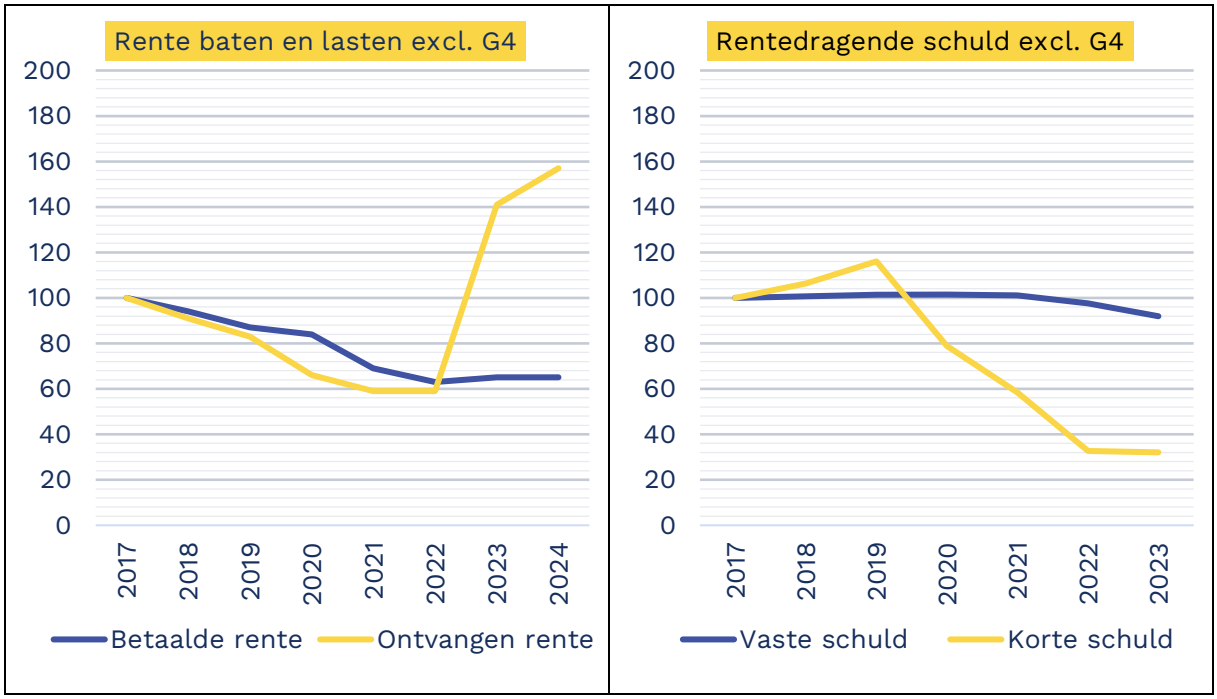
Naast afschrijvingen die meevallen, blijkt dat de rente die wordt toegerekend aan investeringen ook jaarlijks meevallers laat zien. Dat lijkt strijdig omdat bij lagere afschrijvingen de boekwaarde van de investeringen in principe hoger zou zijn. De ene verklaring hiervoor is dat de marktrente al jaren daalt en dat doorwerkt in de rente die kan worden toegerekend. De tweede verklaring heeft met de schuldpositie van gemeenten te maken en dat lichten we in de volgende paragraaf toe.

3.5.9 Rente en dividenden

Een relevante begrotingspost in dit onderzoek betreft rente en dividenden. Gemeenten betalen en ontvangen rente omdat ze leningen aangaan om investeringen te financieren, en ook soms leningen verstrekken aan derden. Bovendien moet overtollig geld via schatkistbankieren bij het Rijk worden ondergebracht.

De baten op deze post zijn niet goed te voorspellen op de middellange termijn. De hoogte van de rente is iets waar noch het Rijk, nog gemeenten invloed op hebben. Het is een kwestie van wat de kapitaalmarkt als een redelijke vergoeding verwacht. Wat tot 2022 te zien was, was dat economisch stimuleringsbeleid van de ECB de rente omlaag drukte. Dat betekende dat gemeenten goedkoper konden lenen dan voorzien, maar ook minder rentebaten ontvingen op geld dat nog niet nodig was. Vanaf 2022 gebeurde het omgekeerde: de rente steeg,

waardoor lenen duurder werd dan geraamd en het geld dat was weggezet meer rentebaten opleverde. De linkerkant van Figuur 3.5 laat zien wat er met de rente is gebeurd.

Figuur 3.5 Ontwikkeling rente en rentedragende schuld Nederland exclusief G4 (2017=100)

Wat de rentewijzigingen betekenen voor de gemeentefinanciën hangt natuurlijk af van de specifieke situatie. In de afgelopen jaren heeft de rente gemeenten per saldo voordelen gebracht. Dat komt omdat er minder rentedragend werd geleend. Figuur 3.5 laat aan de rechterkant zien dat de langlopende rentedragende schuld van Nederlandse gemeenten exclusief de G4-gemeenten is in 2024 vanaf de piek in 2019 met 8% gedaald.[24] Oorzaken hiervoor zijn onder andere vertraagde projecten (die er altijd wel zijn), en de grote hoeveelheid middelen die als vooruitbetaling van het Rijk zijn ontvangen. Deze incidentele voordelen worden in de regel pas laat in een jaar zichtbaar, en leiden dus tot meevallers. Deze trend kan de komende jaren worden omgedraaid. Als in de komende jaren de vooruitbetaalde bedragen worden ingezet en investeringen wel tot stand komen, dan zal dat leiden tot stijging van de rentelasten en daling van de rentebaten.

Deze toelichting is voor de meeste mensen zeer technisch. De wetgever heeft een kengetal voorgeschreven over de schuldpositie van gemeenten, de zogenaamde schuldquote. In het BDO-rapport wordt daar ook naar verwezen en laat men zien dat de netto schuldquote daalt.[25] Dat gebeurt door een combinatie van factoren, waarbij de berekening is gebaseerd op de netto schuld in verhouding tot de baten voor reserves. Als de baten hard stijgen zoals de laatste jaren het geval was, daalt de schuldquote dan al, ook als de netto schuld zelf onveranderd blijft.

[24] Bron: Voorlopige cijfers CBS, Gemeenterekening, balans naar regio en grootteklasse
[25] BDO, benchmark 2026, pagina 7.

De kernboodschap is dat vroeg of laat gemeenten geld nodig hebben voor de taken waarvoor het Rijk geld beschikbaar stelde. Op dat moment zal, omdat het beschikbare kasgeld aan andere (nuttige) zaken is besteed, alsnog een beroep op leningen moeten worden gedaan en stijgen rente en schuldquote weer.

Naast de rente spelen ook dividenden en financiële transacties een grote rol bij meevallers in sommige jaren. In 2020 werd Eneco voor € 4 miljard verkocht door de overheden die aandeelhouder waren. Dat leverde in Zuid-Holland de betreffende gemeenten eenmalig veel geld op. Vanaf 2022 is iets soortgelijks te zien in Zeeland waar dividenden uit het energiebedrijf tot uitbetaling komen. Dit is goed te zien aan de cijfers: waar de Zeeuwse gemeenten in de periode 2017-2021 slechts € 5 miljoen dividenden en opbrengsten uit financiële transacties ontvingen, was dat in de periode 2022-2024 ruim € 300 miljoen.

3.5.10 Overige baten en lasten

Tot slot een opmerking over een technisch onderdeel van de begroting, de zogenaamde overige baten en lasten. Dit is in principe bedoeld om stelposten (bijvoorbeeld een reservering inzake CAO-ontwikkelingen) of loonkosten van niet-actief personeel te verantwoorden. Op het totaal gaat het niet om grote bedragen, maar gedurende het onderzoek bleek dat in individuele gemeenten deze begrotingspost beelden over baten en lasten nogal kan verstoren. Vandaar dat deze post hier wordt toegelicht.

Het onderzoek laat zien dat in de jaarrekening (bij de lasten) blijkt dat gemiddeld nog de helft van de middelen ‘overblijft’; de rest is dan via begrotingswijzigingen verdeeld over inhoudelijke taken. In de toelichting in de IV3 handleiding is geen directe verwijzing naar baten te vinden. Toch komt het voor dat baten in de begroting worden geraamd. Een mogelijk zinvolle verklaring is dat de gemeente een voorziening heeft voor pensioenen van voormalig wethouders. Dan staat tegenover de uitbetaling van die pensioenen een bate uit de voorziening. In de praktijk blijkt vervolgens bij de rekening dat de werkelijke baten ongeveer de helft hogere baten zijn dan oorspronkelijk geraamd. Als het om grote bedragen gaat bij deze overige lasten en/of baten, dan heeft dit soort bewegingen negatieve gevolgen voor de inzichtelijkheid van de begroting.

4 Provincies

In dit onderzoek hebben zes van de 12 provincies deelgenomen.[26] Hun aandeel in de totale lasten van de provincies in 2023 was 44%. Voor de benchmarks zijn de gegevens van alle provincies voor de periode 2017-2024 uit Findo gebruikt. Findo-gegevens komen van het CBS en zijn soms niet volledig of kunnen fouten bevatten. Waar mogelijk is daarvoor gecorrigeerd, zie de toelichting in de bijlagen Op landelijk niveau blijft het de enige manier om relatief eenvoudig vergelijkingen te maken.

4.1 Kernpunten

Hieronder puntsgewijs de belangrijkste bevindingen voor de provincies:

- De belangrijkste oorzaak voor meevallers is te vinden bij de baten. Hierbij spelen rijksbijdragen, ook buiten het provinciefonds een rol.
- Incidentele baten uit provinciale eigendommen leveren regelmatig eenmalige meevallers op.
- Er kan op landelijk niveau geen inzicht worden gegeven in de inzet van reserves voor beleidsdoeleinden. Dat gaat al snel over 25% of meer van een provinciale jaarrekening. De oorzaak is de regelgeving over financiële verantwoording.
- Op basis van het beschikbare materiaal zijn er aanwijzingen voor planningsoptimisme: de tussentijdse aanpassingen van lasten in de begroting blijken bij de jaarrekening nauwelijks te zijn gebruikt.
- Onderbezetting van de formatie komt in 2024 voor en ligt tussen 3 en 12% van de toegestane formatie. Desondanks zijn de personeelskosten regelmatig hoger, ook omdat in de begroting nog niet alle CAO-aanpassingen zijn verwerkt.
- Afschrijvingen zijn in de rekening duidelijk lager dan in de begroting. Dat is vooral zichtbaar bij infrastructuur en wijst op vertragingen in investeringsprojecten.
- Het budget voor afschrijvingen op kapitaalgoederen exclusief infrastructuur is vanaf 2017 meer dan gehalveerd. Dit kan wijzen op afstoten van bezit of op doorschuiven van vervangingsinvesteringen.
- In 2022 en 2023 valt op dat de lasten (exclusief reserves) in de rekening lager liggen dan oorspronkelijk begroot. Dat is een aanwijzing voor vertragingen in taakuitvoering.

4.2 Groeperen van budgetten

Een analyse van de provinciefinanciën en dus ook van onderbesteding staat of valt met vergelijkbare gegevens. Omdat provincies de vrijheid hebben om hun eigen

[26] Technisch gesproken zijn niet de provincies zelf maar hun rekenkamers deelnemer aan het onderzoek; om praktische redenen gebruiken we de term ‘deelnemers’ voor de provincies waarop het onderzoek betrekking heeft.

begrotingsprogramma's in te richten, en die in de loop van de tijd ook kunnen veranderen, is de onderlinge vergelijkbaarheid van begroting en rekening problematisch. De enige mogelijkheid om vergelijkingen te kunnen maken is via de landelijk voorgeschreven verantwoordingsinformatie over (provinciale) taakvelden[27] en economische categorieën. Een andere verstorende factor is dat binnen een provincie in elke Statenperiode de indeling van de programma's kan veranderen. Dat betekent dat een provincie in de onderzoeksperiode 2017-2024 drie verschillende indelingen in programma's kan hebben.

4.2.1 Groeperen op beleidsinhoud (taakvelden)

We hebben de onderbesteding bij provincies allereerst geanalyseerd en vergeleken met behulp van financiële gegevens geordend naar beleidsinhoud. We hanteren daarbij een driedeling. Infrastructuur, Openbaar Vervoer [OV] en Natuurbeheer die gemiddeld goed zijn voor 41% van de provinciale begrote budgetten. De overige taken (inclusief bestuur en overhead) voor nog eens 36% en de resterende 23% zijn de lasten van reserves. Ter vergelijking: bij gemeenten is ongeveer 5% van de begrote lasten reserves.

De stuurbaarheid van budgetten door Provinciale Staten is relatief groot omdat er anders dan bij gemeenten geen taken met inkomensoverdrachten naar burgers worden uitgevoerd. Dat wil niet zeggen dat er volledige vrijheid is. Na het gunnen van een OV-concessie liggen de lasten voor openbaar vervoer in principe voor een aantal jaren vast. Ook aan rijksmiddelen of Europese subsidies kunnen randvoorwaarden zijn gesteld.

Vanuit financieel perspectief geldt voor de provincie nog sterker dan bij gemeenten de gevoeligheid van beleidsvoornemens voor vertraging in ontwerp-, plannings- en inkoopprocedures. Dat speelt bij bouw- en infrastructuurprojecten maar evengoed bij natuurbeheer. Een ander belangrijk element is ontwikkeling en beheer van provinciale eigendommen. Dat raakt aan het voorgaande, maar gaat ook over zaken als rente-opbrengsten en dividenden. Op grond van het bovenstaande is ervoor gekozen om de analyse te baseren op de volgende groepering van taken:

1. Algemene middelen
2. Hoofdtaken [OV, Infrastructuur, Natuur]
3. Overige taken
4. Bezit
5. Reserves

De precieze indeling van de taakvelden voor deze groepen van taken is te vinden in de bijlagen.

[27] Omdat de inhoudelijke opgaven van provincies anders zijn dan die van gemeenten zijn de taakvelden ook anders gedefinieerd. De indeling naar economische categorie is voor provincies en gemeenten wel gelijk.

4.2.2 Gebruikte data

De financiële gegevens van provincies zijn op 10 juli 2025 voor het laatst gedownload van Findo. Bij het analyseren hebben we moeten vaststellen dat er in de Findo-data informatie ontbreekt over sommige jaren en dat soms handmatige correcties nodig waren.[28] Op basis van de begrotingen en jaarstukken van provincies hebben we dat op niveau van taakvelden relatief eenvoudig weten te herstellen. We hebben uit Findo ook de data voor de niet-deelnemende provincies gehaald.[29] Daarmee is de informatieset voor de oorspronkelijke begroting en de jaarrekening voor alle provincies compleet.

De informatie over de gewijzigde begroting is niet compleet. Een belangrijke oorzaak daarvoor ligt, volgens deelnemende provincies, bij wisseling van informatiesystemen waardoor gegevens niet meer konden worden achterhaald.

4.2.3 Groeperen naar kostensoorten

Een tweede manier waarop de onderbesteding bij provincies hebben geanalyseerd en vergeleken is door te kijken naar gegevens van belangrijke kostensoorten. Provincies hebben hun begroting ingedeeld naar beleidsinhoudelijke programma's, niet naar kostensoorten. Begrotingen en verantwoordingen van bijvoorbeeld energiebedrijven kennen een andere indeling dan de begrotingen van provincies, en doen dat wel. Men laat dan zien hoeveel geld er nodig is voor personeel, onderhoudskosten of andere soorten uitgaven. Provincies doen dit wel in een interne begroting en rekening voor het management. Meestal is die informatie niet integraal voor de Staten beschikbaar.[30] De provincies moeten de begroting en rekening naar kostensoorten wel aan het CBS aanleveren. Die gegevens kunnen daarom ook als bron voor analyse dienen. In overleg met de begeleidingscommissie voor dit onderzoek is ervoor gekozen om de volgende kostensoorten in de analyse mee te nemen:

1. Kosten eigen personeel
2. Inhuur van personeel
3. Afschrijvingslasten als benadering voor de realisatie van investeringen
4. Subsidies
5. Inkomensoverdrachten niet-Rijk
6. Rente- en dividendopbrengsten.

Wat er precies onder deze kostensoorten valt is in de bijlagen toegelicht.

[28] Details hierover zijn te vinden in hoofdstuk 12

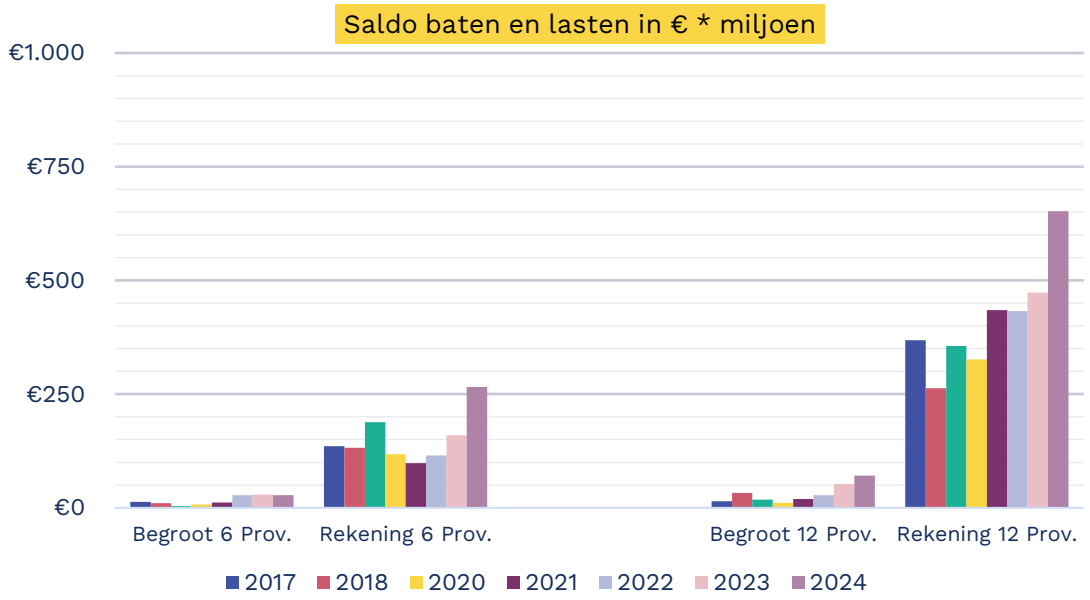
[29] Voor de jaarrekening 2024 zijn bij een niet deelnemende provincie gegevens opgevraagd en ontvangen.

[30] In de begroting van de provincie Overijssel zijn personeelskosten bij de taakvelden apart toegerekend; de provincie Groningen laat bijvoorbeeld in de paragraaf bedrijfsvoering sommige kostensoorten zien.

4.3 Bevindingen op hoofdlijnen

4.3.1 Inleiding

De begrotingen van de zes deelnemende provincies hebben samen een omvang die schommelt tussen € 3,2 en 4,0 miljard. De jaarrekeningen laten bedragen tussen € 3,8 en € 5,7 miljard zien. De begrote en werkelijke overschotten in de rekening zijn weergegeven in Figuur 4.1. Elk jaar is er zowel een begroot als een gerealiseerd overschot, waarbij de overschotten bij de rekening vele malen hoger zijn dan begroot.

Figuur 4.1 Begroting- en rekeningresultaat provincies in € * miljoen (positief=overschot)

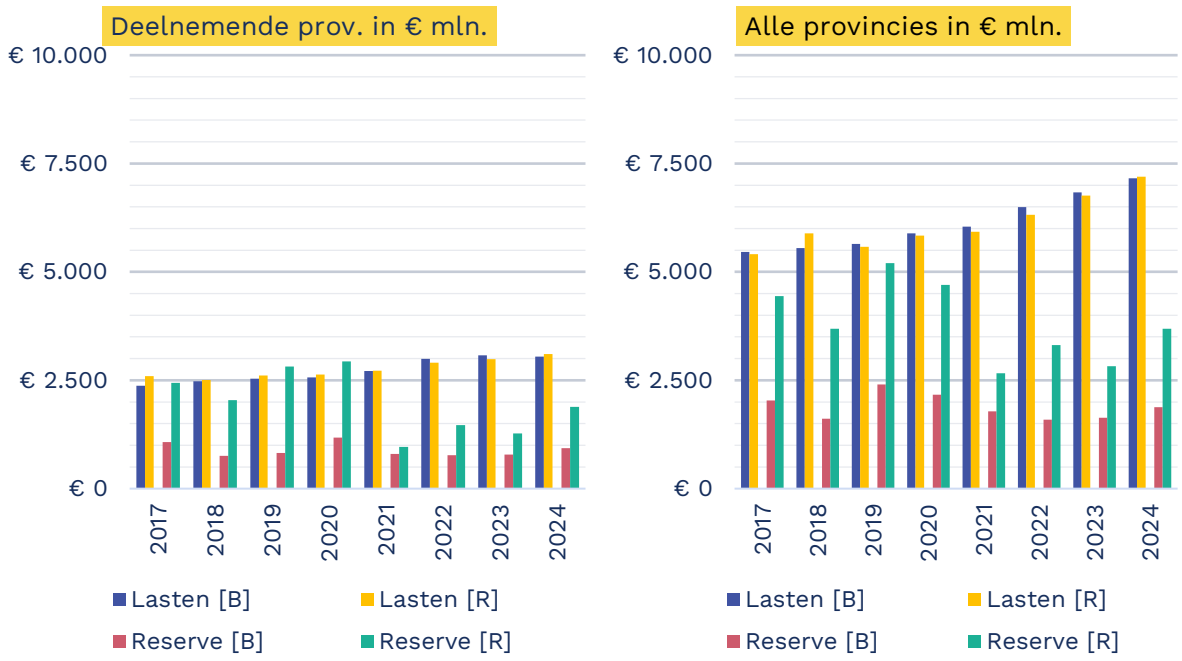
Provinciale begrotingen en rekeningen worden sterk beïnvloed door de inzet van reserves die al snel 25% van de begroting en tot wel 50% van het bedrag van de rekening uitmaken. Figuur 4.2 laat zien dat vooral de stortingen in de reserves grote afwijkingen tussen begroting en rekening veroorzaken. Omdat reserves op basis van de regelgeving via de landelijk beschikbare informatie niet aan inhoudelijke taken valt te koppelen[31] bemoeilijkt dat de analyse van provinciale begrotingen en rekeningen. Verder valt op dat in de jaren 2022 en 2023 bij de deelnemende provincies sprake is van lagere lasten exclusief reserves in de rekening dan oorspronkelijk geraamd. Gemiddeld gesproken over de hele periode 2017-2024 gold bij de zes deelnemende provincies een kleine overschrijding op de lasten van 1,6% ofwel circa € 60 miljoen. Voor alle 12 de provincies tezamen geldt dat voor zes van de acht jaren sprake is van onderbesteding met een gemiddelde onderbesteding van 0,3% ofwel circa € 20 miljoen. Verder zien we dat zowel bij de deelnemende provincies als bij alle provincies gemiddeld

[31] Boekhoudkundig komen alle reserves in de landelijke definitie op een centrale plek, de combinatie Taakveld Reserves en Kostensoort reserves, terecht

sprake van meer dan een verdubbeling van stortingen in de reserves ten opzichte van de begroting.

Op het individuele niveau van deelnemende provincies is te zien dat:

- Over de hele periode 2017-2024 drie provincies onderbesteding[32] op de lasten exclusief reserves lieten zien
- Over de hele periode 2017-2024 drie provincies bij de jaarrekening hogere lasten exclusief reserves hadden dan bij de begroting
- Voor de periode 2022-2024 vier provincies onderbesteding op de lasten laten zien. In de regel liggen de afwijkingen naar boven en beneden binnen een marge van 5%.
- Voor de baten geldt dat alle zes provincies bij de jaarrekening hogere baten kennen dan bij de begroting, zowel voor de periode 2017-2024 als voor de periode 2022-2024. De afwijkingen liggen hier in de regel boven 15%.

Figuur 4.2 Lasten excl. reserves en stortingen in reserves in begroting en rekening voor deelnemende provincies en alle provincies (in € * miljoen)

De wettelijke vereisten voor rapportage kennen zowel een taakveld als een kostensoort (mutatie) reserves. Het gevolg daarvan is dat op landelijk niveau alleen maar kan worden geconstateerd dát er reserves zijn ingezet, maar dat er geen informatie beschikbaar is over het toekomstige[33] of feitelijke bestedingsdoel (bijvoorbeeld natuur of wegen). Dat beperkt in dit onderzoek de analyse. Op het niveau van de individuele provincie moet de informatie worden

[32] Nauwkeuriger geformuleerd: het gaat om de gemiddelde afwijking van de begroting over de genoemde periode.

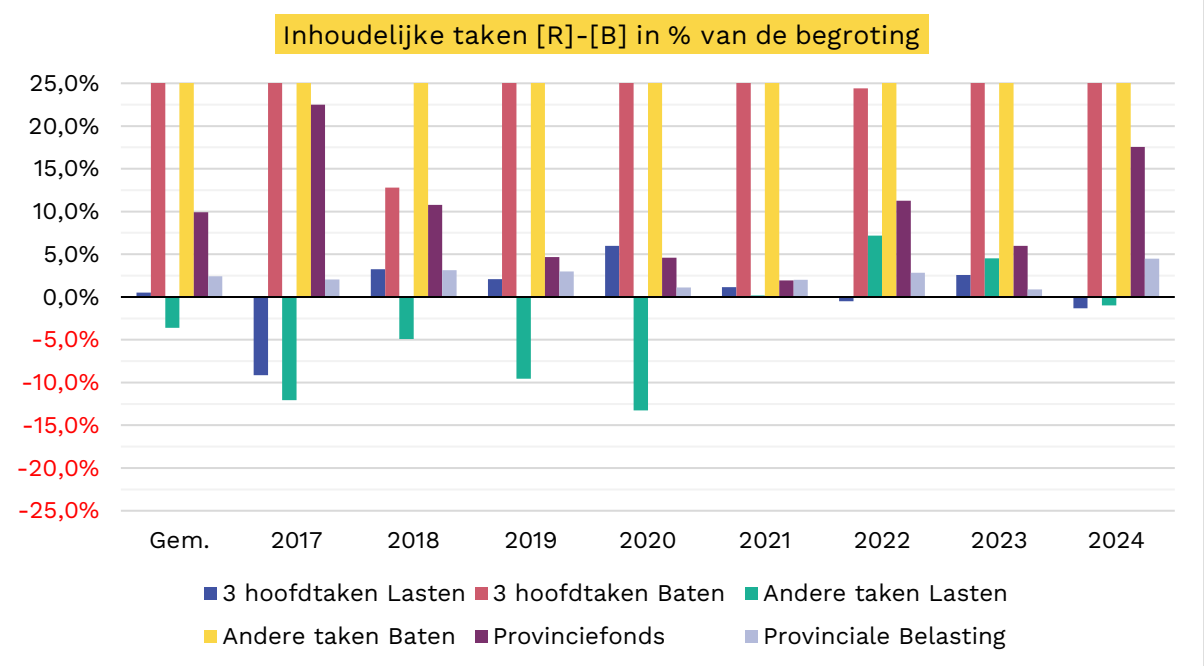
[33] Een storting in de reserves gedurende het jaar gaat meestal over sparen voor toekomstige bestedingen voor een bepaald doel, de zogenaamde bestemmingsreserve.

achterhaald uit verantwoording over de reserves bij de programma's of in een bijlage over reserves. Afhankelijk van de vraag hoe transparant het college van GS is over reserves is de koppeling met beleidsdoelen handmatig te achterhalen. Gezien de relatief grote omvang van de reserves op het totaal van de provinciale begrotingen is in dit onderzoek niet gedaan maar wel een punt van aandacht.

4.3.2 Bronnen van verschillen

In de vorige paragraaf is aangegeven dat de overschotten in de provinciale jaarrekeningen in de onderzochte periode vele malen hoger zijn dan begroot. Verder is stilgestaan bij de betekenis van reserves bij provincies. De tweede stap in de analyse is om de verschillen uit te splitsen in effecten in de baten en lasten afzonderlijk. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen verschillen bij meer politiek inhoudelijke onderwerpen (verkeer, natuur etc.) en verschillen die ontstaan uit transacties uit provinciaal bezit zoals aandelen of uitstaande leningen.

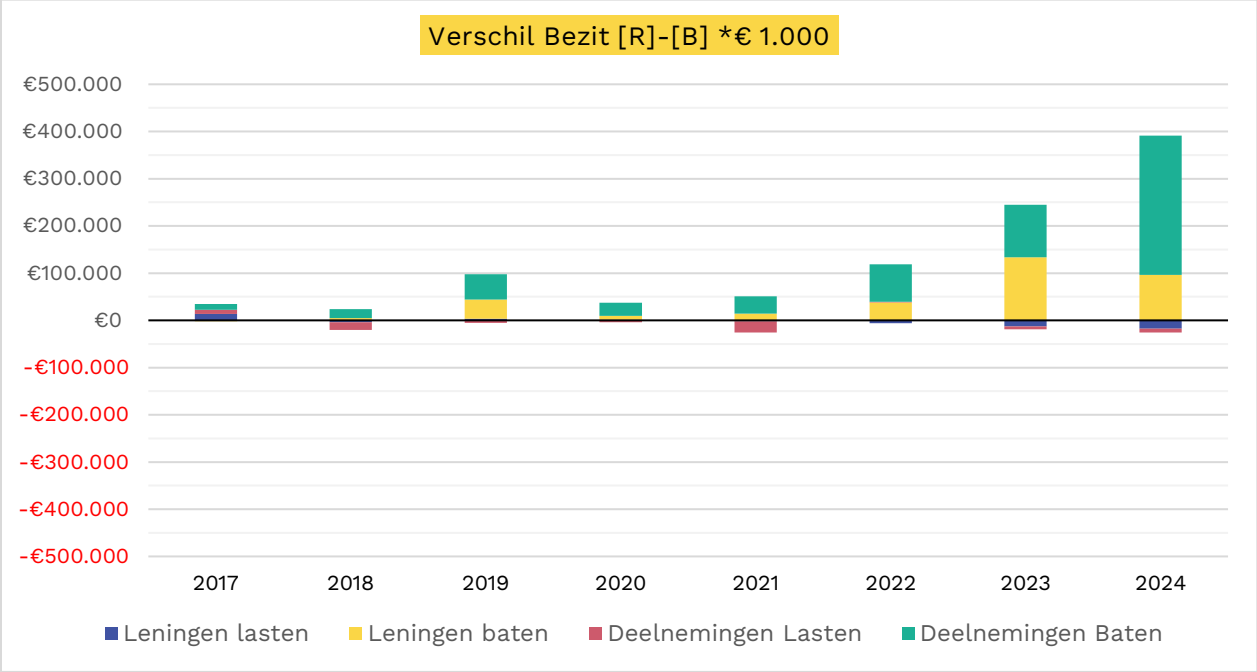
We beginnen met de politiek-inhoudelijke taken. Figuur 4.3 laat zien dat bij de politiek inhoudelijke taken vooral de baten het uiteindelijke resultaat (de overschotten) verklaren. Zelfs wanneer de extra baten van het provinciefonds buiten beschouwing blijven zou er nog sprake zijn van een positief effect. Kijken we naar de verschillende soorten baten dan zien we dat de afwijkingen op de baten uit het provinciefonds gemiddeld goed zijn voor ongeveer 10% van de begroting. Bij de provinciale belastingen is dat ongeveer 2,4%. Voor de andere baten zijn de afwijkingen ruimschoots boven 25%.

Figuur 4.3 Verschil in resultaat inhoudelijke taken bij provincies (n=6) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in procenten van de begroting

Op het niveau van de individuele provincies is het beeld dat gemiddeld over de periode 2022-2024 vijf van de provincies onderbesteding op de lasten kennen, zowel voor de drie hoofdtaken als op de andere taken.

Op dezelfde manier is een analyse te maken van de component 'bezit'. Die bestaat uit twee delen. Het eerste deel zijn de rentes op leningen, het tweede deel zijn resultaten uit deelnemingen zoals de regionale investeringsbanken en andere aandelen. Dit is zeer ongelijk verdeeld over de provincies: sommigen hebben grote deelnemingen, anderen hebben vrijwel niets.

Figuur 4.4 Verschil in resultaat door bezit bij provincies (n=6) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € * 1.000

We zien in deze figuur een forse toename van de baten (ten opzichte van de begroting) bij leningen vanaf 2022. Deze baten komen voort uit de terugbetaling door derden van leningen, waardoor er middelen vrij komen om opnieuw te besteden. Dat komt voor bij provincies met veel eigen geld. Baten bij deelnemingen zijn in de regel dividenduitkeringen. De toename van de verschillen vanaf 2022 in Figuur 4.4 is vooral te herleiden naar dividenden voor de provincie Zeeland van het Zeeuwse energiebedrijf die niet waren begroot.[34]

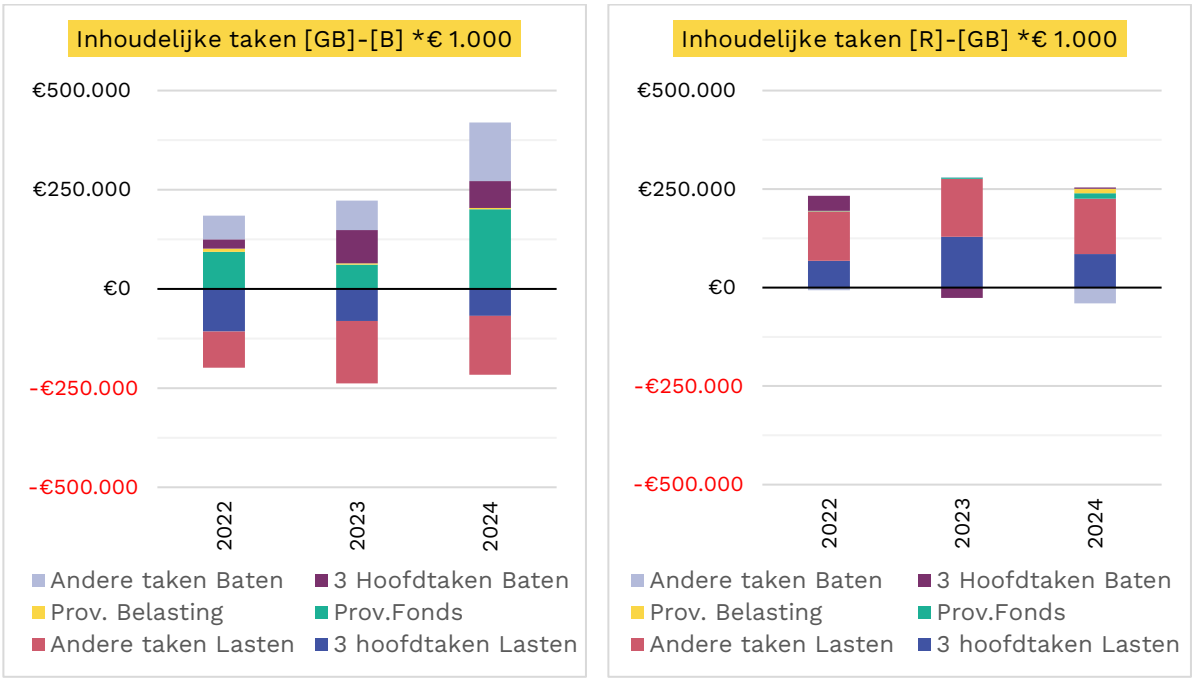
4.4 Tussentijdse verschillen

Tussentijds worden wijzigingen in de begroting regelmatig ter vaststelling voorgelegd aan Provinciale Staten (PS), zodat het budgetrecht van PS stand houdt. Elke wijziging van de

[34] Jaarrekening Zeeland 2024, p. 196

begroting zou aan PS moeten zijn voorgelegd. Met andere woorden: er mogen grote verschillen zijn tussen oorspronkelijke begroting en gewijzigde begroting, maar verschillen tussen gewijzigde begroting en rekening horen klein te zijn. De bevindingen voor de jaren 2022 tot en met 2024 zijn weergegeven in Figuur 4.5.

Het is in het kader van het onderzoek lastig gebleken om de tussentijds gewijzigde begrotingen te analyseren, want anders dan voor de oorspronkelijke begroting en de jaarrekening geldt, is er geen plicht om de gewijzigde begroting bij het CBS aan te leveren. Voor dit onderzoek zijn daarom bij de deelnemende provincies de IV3-gegevens van de gewijzigde begrotingen opgevraagd. Voor vijf van de zes provincies zijn de gegevens van de laatste drie jaren compleet beschikbaar; voor drie provincies zijn de gegevens voor alle jaren beschikbaar.

Figuur 4.5 Tussentijdse wijzigingen op inhoudelijke taken in de begroting provincies (n=5)

Het beeld dat uit Figuur 4.5 naar voren komt is dat in de deelnemende provincies tussentijds veel extra lasten worden geraamd. Aan het jaareinde blijkt dan dat nagenoeg het gehele bedrag aan extra lasten onbesteed is gebleven. De meevallers bij de lasten in de rechter grafiek zijn bijna net zo groot als de tegenvallers in de linker grafiek. Dat lijkt te wijzen in op te hoge ambities die niet kunnen worden gerealiseerd omdat het langer duurt dan gedacht om projecten daadwerkelijk te gaan uitvoeren. Onze analyse laat zien dat de onderbesteding deels ook ontstaat door rijksbeleid: voor de hoofdtaak Natuur waren tussentijds € 210 miljoen extra lasten geraamd over de periode 2022-2024; bij de jaarrekeningen bleek vervolgens een lagere besteding van in totaal € 270 miljoen.

Voor de drie provincies waar gegevens over alle jaren beschikbaar zijn is het beeld hetzelfde: over de hele periode 2017-2024 worden er tussentijds veel extra lasten geraamd die bij de jaarrekening feitelijk niet blijken te zijn besteed.

De figuur laat een patroon zien. Er is uitzondering bij twee provincies waar de lasten bij de gewijzigde begroting een keer lager vaststelde dan oorspronkelijk begroot. Verder kwam het twee keer voor dat een provincie bij de jaarrekening nog tegenvallers in de lasten moest rapporteren.

Uit de figuur is ook af te leiden dat de afwijkingen op de baten ten opzichte van de oorspronkelijke begroting vrijwel volledig in beeld zijn bij de gewijzigde begroting.

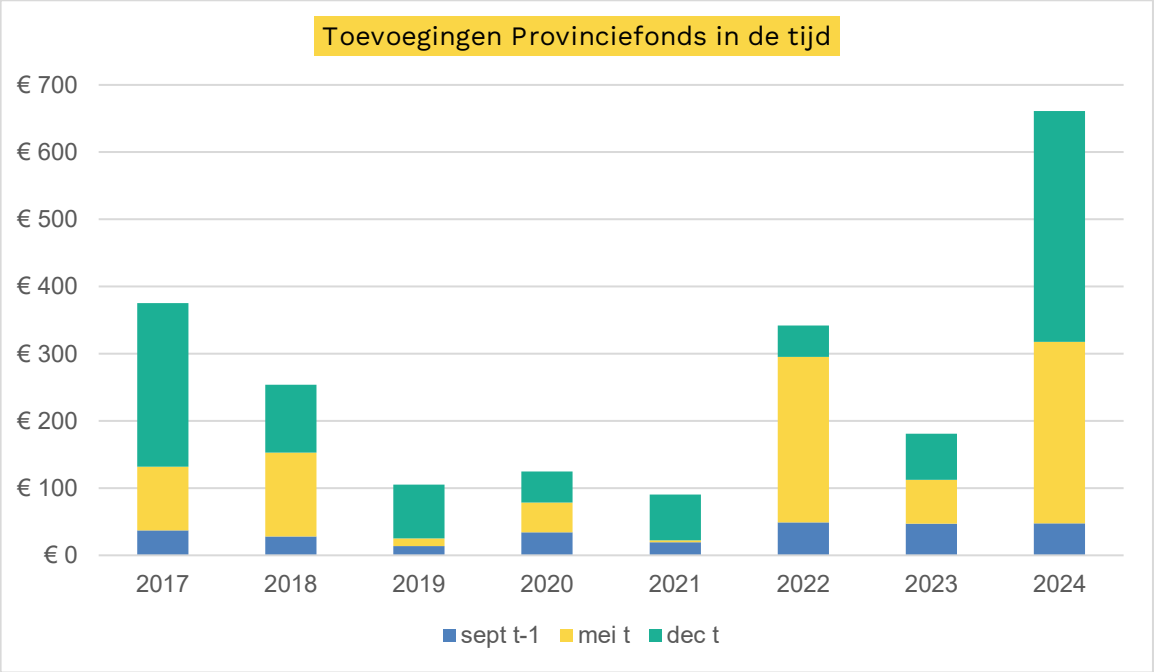
Tot slot een opmerking over de reserves. De tussentijdse afwijkingen zowel bij onttrekkingen als stortingen zijn groot. Inzetten van reserves gedurende het jaar is een politieke keuze. Wanneer bij de jaarrekening blijkt dat er veel geld in reserves kan worden gestort, dan is dat is een indicatie dat de voortgang van projecten trager verloopt dan verwacht.

4.5 Verdieping rijksbijdragen

In deze paragraaf gaan we op hoofdlijnen in op de bevindingen over de rijksmiddelen. We beginnen met het provinciefonds, daarna volgen de zogenaamde specifieke uitkeringen.

4.5.1 Provinciefonds

Vier van de zes deelnemende provincies gebruiken de zogenaamde Meicirculaire uit het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar als basis voor het opstellen van de begroting. De andere twee provincies gebruiken de septembercirculaire. De laatste twee hebben daarmee een iets actueler beeld van de middelen die de provincie van het Rijk mag verwachten. Na de septembercirculaire van jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar volgen nog vier circulaires waarin de uitkering in uit het provinciefonds kan worden aangepast.

Figuur 4.6: Verloop provinciefonds vanaf meicirculaire t-1 in € * miljoen

Figuur 4.6 laat zien dat de tussentijdse aanpassingen van het provinciefonds tot 2019 duidelijk daalden. Daarna waren ze een paar jaar relatief stabiel, maar vanaf 2022 nemen de aanpassingen duidelijk toe. Waar wijzigingen tot en met de Septembercirculaire van het voorafgaande begrotingsjaar nog relatief makkelijk bij de begrotingsuitvoering kunnen worden besteed, is dat al ingewikkelder bij de bedragen die in mei van het begrotingsjaar worden toegevoegd. Voor wijzigingen die nog later volgen, in september of december van het begrotingsjaar is het onrealistisch te veronderstellen dat die nog worden uitgegeven. Met andere woorden: dit zijn in de jaarrekening ingebakken meevallers.

4.5.2 Rijksbijdragen anders dan provinciefonds

De belangrijkste inkomstenbron van provincies zijn de middelen uit het provinciefonds. Daarnaast kan het Rijk om andere redenen middelen verstrekken; dat is onderwerp van deze paragraaf. De beschikbare data laten zien dat de provincies hier bij de begroting blijkbaar nauwelijks zinvolle schattingen van kunnen maken. Wat opvalt is dat vanaf 2020 bij alle zes provincies de bedragen in de jaarrekening veel hoger liggen dan in de jaren daarvoor. De zes provincies ontvingen samen in de periode 2017-2019 gemiddeld € 70 miljoen per jaar, terwijl dat in de periode 2020-2024 samen gemiddeld ruim € 310 miljoen per jaar was. Een belangrijk deel hiervan zijn middelen voor verkeer en natuur: wanneer middelen voor verkeer en natuur buiten beschouwing worden gelaten, dan ontvingen de zes provincies samen in de periode 2017-2019 gemiddeld € 8 miljoen per jaar en in de periode 2020-2024 samen gemiddeld € 150 miljoen per jaar. Het merendeel van het geld (ruim 60%) komt terecht bij het de kerntaak ‘Natuur’, nog eens 15% bij respectievelijk ‘Verkeer’ en ‘Regio’. Bij de zes provincies die niet deelnamen aan het onderzoek zien we soortgelijke patronen.

Naast de gegevens over rijksbijdragen die we kunnen afleiden uit de rekening van baten en lasten is er nog een bron van informatie die iets zegt over rijksbijdragen. Op de balans staat een post 'vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk'. Dat is geld dat het rijk als voorschot op een taak heeft betaald maar nog niet is besteed. Tussen 2017 en 2023[35] loopt dit bedrag voor alle provincies op van ruim € 900 miljoen naar ruim 2.100 miljoen. Bij de in dit onderzoek deelnemende gemeenten gaat het om een verviervoudiging van de middelen: van ruim € 400 miljoen naar ruim € 1.300 miljoen.[36]

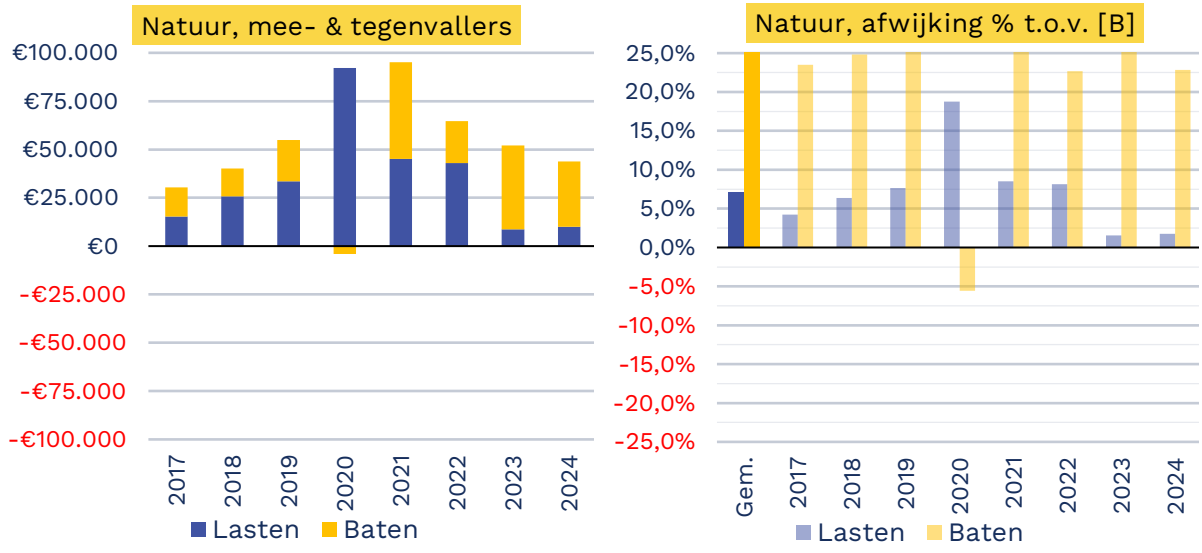
4.6 Opvallende begrotingsposten

In deze paragraaf komen de hoofdtaken natuur en infrastructuur en daarnaast het domein bestuur en organisatie aan de orde.

4.6.1 Natuur

Natuur is een beleidsterrein dat kwetsbaar is voor vertraging in doorlooptijden. Ontwikkeling van natuurprojecten[37] hangt onder andere af van kansen om terreinen te verwerven, maar bijvoorbeeld ook van de stikstofproblematiek. Ruim 80% van de begrote lasten wordt besteed aan ontwikkeling en beheer van natuurgebieden.

Figuur 4.7 laat zien dat in de deelnemende provincies in vrijwel alle jaren sprake is van onderbesteding bij de hoofdtaak Natuur. Dat wordt nog versterkt door de extra baten die vrijwel elk jaar beschikbaar komen.

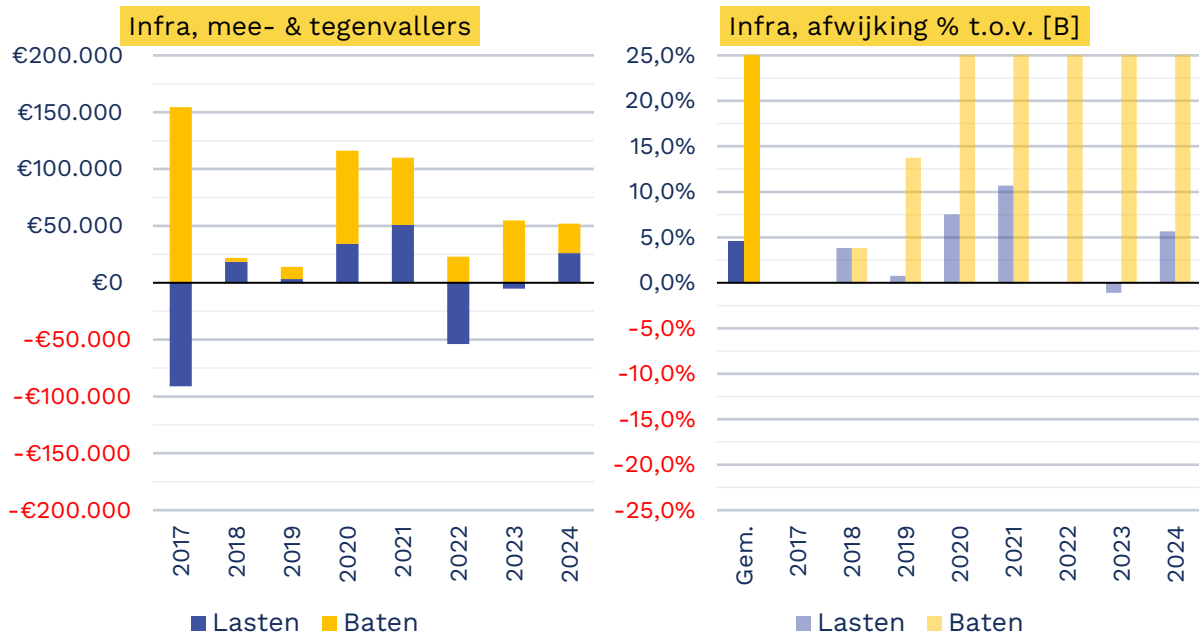

Figuur 4.7 Toename (positief getal) en afname resultaat bij hoofdtaak Natuur, 6 provincies ten opzichte van de begroting [R]-[B]

[35] Het laatste jaar waarvoor de informatie beschikbaar is.
[36] Een snelle toets of middelen voor aardbevingsschade hier een rol bij spelen levert op dat dit niet het geval is: het aandeel 'vooruit ontvangen' van de provincie Groningen daalt juist.
[37] Dit omvat alle baten en lasten van hoofdtaakveld 5

Over tussentijdse bijstelling van begrotingen gaven we eerder al in algemene zin aan dat tussentijds vrijgemaakte extra lasten bij de jaarrekening uiteindelijk niet besteed blijken te zijn. Dat is voor de hoofdtaak Natuur ook het geval. Het gaat bij de tussentijdse bijstellingen in de regel om bedragen in de tientallen miljoenen.

4.6.2 Infrastructuur

Weg- en waterinfrastructuur is een tweede onderdeel waar doorlooptijden een belangrijke rol spelen. Gemiddeld ongeveer 75% van het begrote budget voor dit onderdeel wordt besteed aan wegen, circa 13% aan waterinfrastructuur en de rest aan overige verkeerstaken.

Figuur 4.8 Toename (positief getal) en afname resultaat bij hoofdtaak Infrastructuur, 6 provincies ten opzichte van de begroting [R]-[B]

In de lasten van infrastructuur voor de zes provincies vallen de uitschieters in 2017 en 2022 op. In 2017 wordt de uitschieter veroorzaakt door de aanzienlijk hogere baten en lasten bij één provincie waarover geen nadere informatie beschikbaar is. De afwijking in 2022 heeft te maken met een versnelde afschrijving bij een provincie op rijksbijdragen.[38] Zonder die versnelde afschrijving zou sprake zijn van lagere lasten dan begroot.

Nader inzoomen op de afschrijvingen kan informatie opleveren over vertraging als oorzaak van onderbesteding. Bij infrastructuur zijn vertragingen in de oplevering van werken heel gebruikelijk. Dat is dan te zien aan de afschrijvingen. Uit de enquête blijkt dat alle zes deelnemende provincies investeringen (waaronder infrastructuur) afschrijven vanaf 1 januari na het jaar van ingebruikname. In de begroting worden daar jaarlijks veronderstellingen over opgenomen. Het blijkt dat afschrijvingen op infrastructuur bij de jaarrekening gemiddeld

[38] Jaarstukken provincie Friesland, p. 41

gesproken over alle jaren[39] gemiddeld 25% lager liggen dan begroot. In geld uitgedrukt is dat een kleine € 10 miljoen per jaar. Dat is een indicatie dat er vertraging optreedt bij investeringsprojecten in infrastructuur.

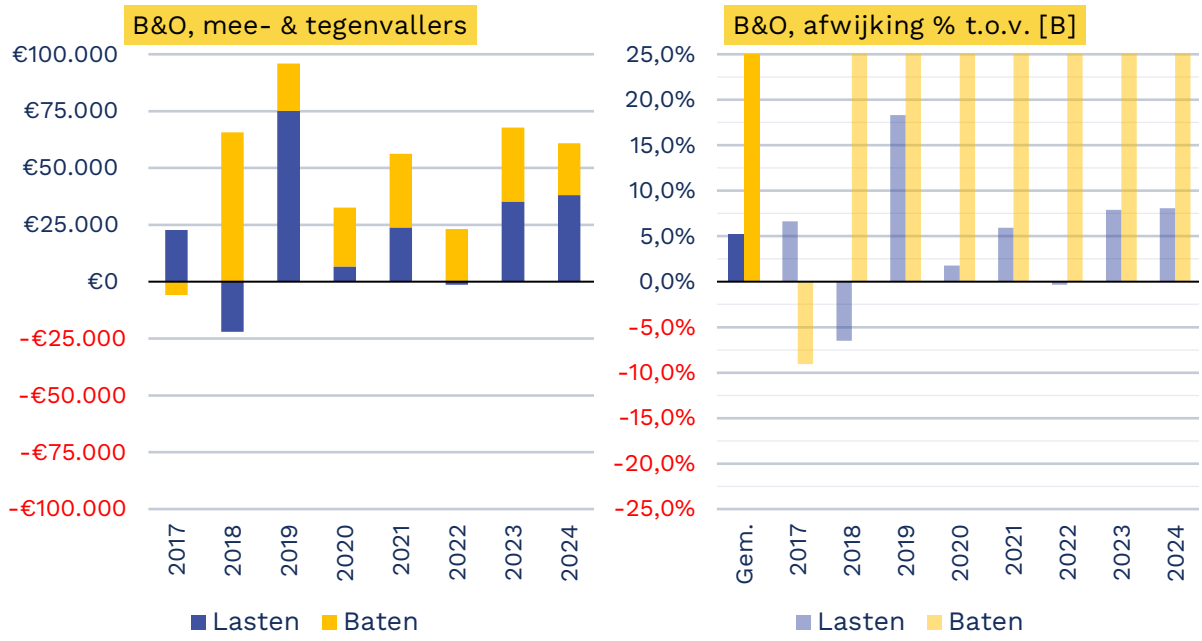
Een vervolgvraag is of de vertraging kan worden verklaard door de onvoldoende beschikbare ambtelijke capaciteit. Daarvoor kunnen we kijken naar de aan infrastructuur gerelateerde loonkosten. Uit de gegevens blijkt dat vier van de zes provincies begrotingsoverschrijdingen op eigen personeel voor infrastructuur rapporteren, waarvan twee provincies overschrijdingen van gemiddeld meer dan 10%. Dat kan veroorzaakt worden door onderschatting van de CAO-ontwikkeling of toch meer personeel aanstellen dan oorspronkelijk begroot. Bij een provincie zijn in 2023 en 2024 onderschrijdingen van personeelslasten voor infrastructuur te zien. Dat kan er op wijzen dat personele capaciteit problematisch begint te worden. Als we dan vervolgens ook naar externe inhuur kijken, zien we dat de aan infrastructuur toegerekende lasten voor inhuur gemiddeld voor de zes provincies bijna drie keer zo hoog zijn als de begrote lasten.

We stellen vast dat er in de deelnemende provincies veel meer personele inzet op infrastructuur is geweest dan begroot. Dat geeft echter geen duidelijkheid over de vraag of er sprake was voldoende ambtelijke capaciteit: het kan immers zo zijn dat er nóg meer nodig was. In die zin is de onderbesteding op afschrijvingen een meer geschikte indicator voor vertragingen bij realisatie van infrastructuur.

4.6.3 Bestuur en organisatie

Onder de noemer ‘Bestuur en organisatie’ vallen onder andere de baten en lasten van GS en PS, interbestuurlijk toezicht en overhead. Dit zijn in principe redelijk planbare baten en lasten. Uit de analyse is gebleken dat één provincie in de begroting 2017 een opvallend grote stelpost voor belastingen had opgenomen; die afwijking hebben we in Figuur 4.9 gelaten om geen vertekeningen van het totaalbeeld te krijgen.

[39] Hier is 2022 niet meegenomen vanwege de bijzondere afschrijvingen in Friesland

Figuur 4.9 Toename (positief getal) en afname resultaat bij Bestuur en organisatie, 6 provincies ten opzichte van de begroting [R]-[B]

Vooraf is het goed om te vermelden dat de lasten voor het onderdeel Bestuur & Organisatie oplopen van € 300 miljoen in 2017[40] naar € 470 miljoen in 2024. Kijken we dan naar de meevallers, dan is opvallend dat de meevallers bij de lasten in recente jaren ruim boven het gemiddelde over de hele periode liggen. De uitschieter bij de lasten in 2019 (linker grafiek) is voor de helft ter herleiden naar één provincie, voor de aanpassing van de begrotingsraming voor overhead. Die uitschieter was bij de gewijzigde begroting al gecorrigeerd.

De baten voor dit onderdeel, onder andere voor uitgeleend personeel en ontvangen subsidies, lagen tussen circa € 15 en € 25 miljoen. In alle jaren is sprake van een tenminste een verdubbeling van de baten bij de jaarrekening. Hierbij valt op dat bij alle provincies voorkomt dat meevallers van meer dan € 1 miljoen pas na de laatste begrotingswijziging wordt gerapporteerd.

4.7 Opvallende kostensoorten

Net als in gemeenten is de provinciale begroting ingericht naar beleidsinhoudelijke programma's. Informatie naar kostensoorten, zoals personeelskosten, is geen verplicht onderdeel van de begrotingsdocumenten en is veelal niet beschikbaar. In sommige gevallen wordt er wel inzicht verstrekt in personeelslasten. Omdat inzicht in kostensoorten ook kan bijdragen aan mogelijke verklaringen voor onderbestedingen is ervoor gekozen om er in dit onderzoek wel aandacht aan te besteden. Hieronder gaan we in op de volgende kostensoorten: personeelskosten, afschrijvingen, verstrekte subsidies, baten uit bezit.

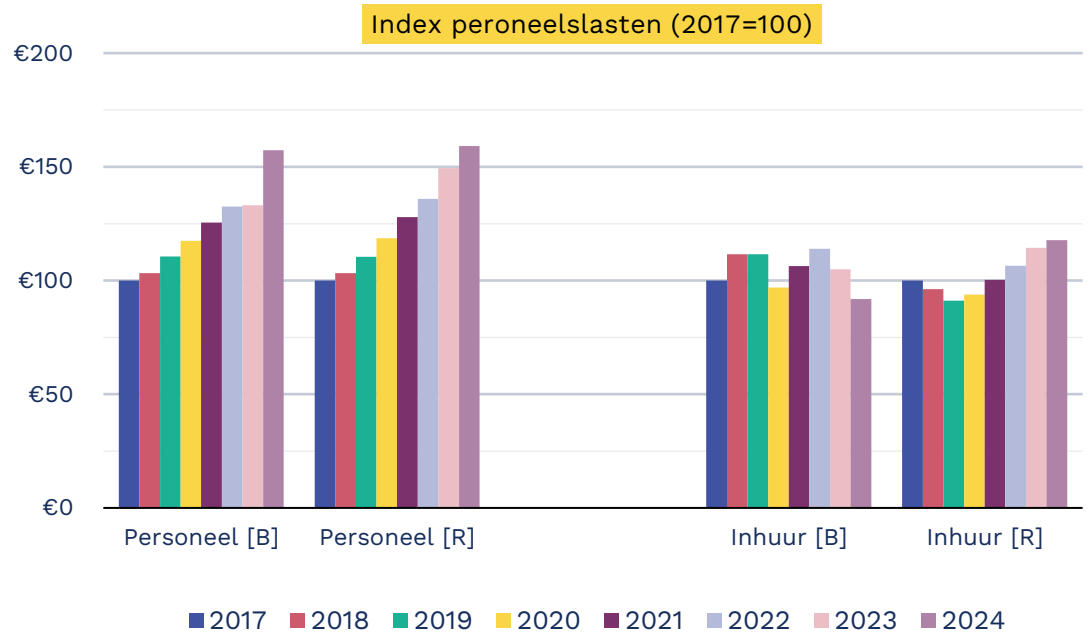
[40] Exclusief de genoemde stelpost van ruim € 30 miljoen

4.7.1 Personeel

In de enquête bij dit onderzoek zijn vragen gesteld over de formatie, werkelijke bezetting en de grondslagen voor de berekening van de personeelslasten in 2024. Bij vijf van de zes provincies is informatie over de officiële formatie en de gemiddelde bezetting in 2024 beschikbaar. Bij vier van de vijf provincies is sprake van onderbezetting; één provincie kent een iets hogere gemiddelde bezetting dan de formatie. De geconstateerde onderbezetting loopt uiteen van ongeveer 3% tot ruim 12% van de formatie in 2024. In principe leidt dat tot meevallers op de personeelslasten, inhuur buiten beschouwing gelaten.

Een tweede element dat voor meevallers kan zorgen, is de in de begroting gehanteerde veronderstelling over de loonkosten voor het personeel. Er zijn verschillende manieren om in de begroting hun personeelskosten ramen. Er komen twee varianten van begrotingsramingen bovendrijven. Elke variant heeft effect op de vooraf ingeschatte begrotingsruimte als gevolg van onderbezetting. Duidelijkheid over de gehanteerde systematiek maakt inzichtelijker hoe gemaakte keuzes uitpakken – zowel bij vaststelling van de begroting als bij het lezen en begrijpen van de jaarrekening. Eenduidigheid in het lokaal bestuur op dit vlak zou ook winst zijn, zoals recent in een onderzoek van BDO werd geadviseerd.[41]

Op basis van de beschikbare informatie over de begrotingen naar economische categorie laat Figuur 4.10 de verschillen bij personeelskosten en kosten voor inhuur zien.

Figuur 4.10 Index ontwikkeling personeelskosten provincies (n=6); 2017=100

Kijkend naar de cijfers in Figuur 4.10 zien we als grote lijn dat ondanks signalen van onderbezetting de personeelskosten, zoals hierboven beschreven, desondanks elk jaar opnieuw te

[41] BDO, benchmark 2026, p. 18

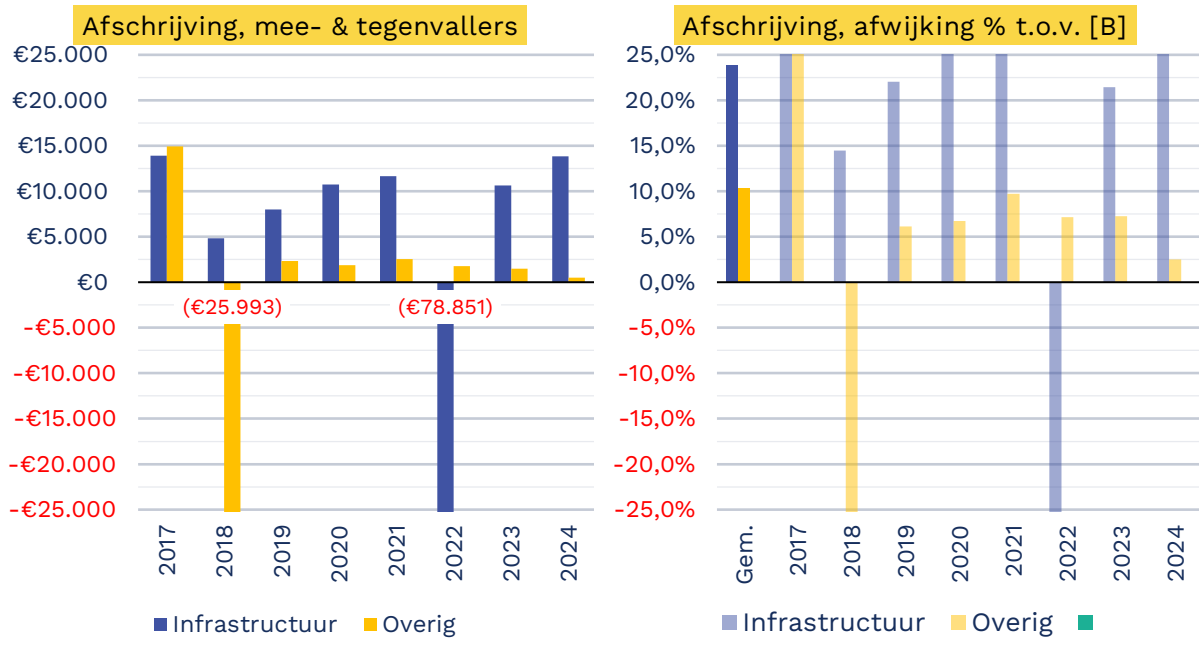
laag worden ingeschat. In 2023 lijkt de overschrijding mede te zijn veroorzaakt door extra aanpassingen in de CAO voor provincies.

De budgetten voor inhuur worden in recente jaren te laag geraamd. Hierbij moet wel worden bedacht dat de aard van het takenpakket van provincies ertoe leidt dat er veel projectmatig wordt gewerkt, waardoor ze vaak een beroep op inhuur moeten doen.

Inflatie c.q. loonkostenontwikkeling speelt een rol bij een vergelijking van budgetten in de tijd. Uit CBS cijfers voor de sector overheid blijkt dat de CAO-lonen in de periode 2017-2024 met ruim 31% zijn gestegen. De snellere groei van de totale loonkosten eigen personeel (66%) wijst daarmee in de richting van extra formatie of een andere beloningsstructuur.

4.7.2 Afschrijvingen

In paragraaf 4.6.2 over infrastructuur is al aandacht besteed aan het verschijnsel afschrijvingen. Daar bleek dat gemiddeld voor alle deelnemende provincies sprake is van lagere afschrijvingslasten op infrastructuur dan begroot. Dat wijst in de richting van vertraging bij ingebruikname van projecten. In deze paragraaf is aandacht voor alle overige afschrijvingen op provinciaal bezit. Dat kan gaan over provinciaal vastgoed, maar ook over apparatuur die buiten het domein infrastructuur wordt gebruikt.

Figuur 4.11 Toename (positief getal) en afname resultaat bij Afschrijvingen 6 provincies ten opzichte van de begroting [R]-[B]

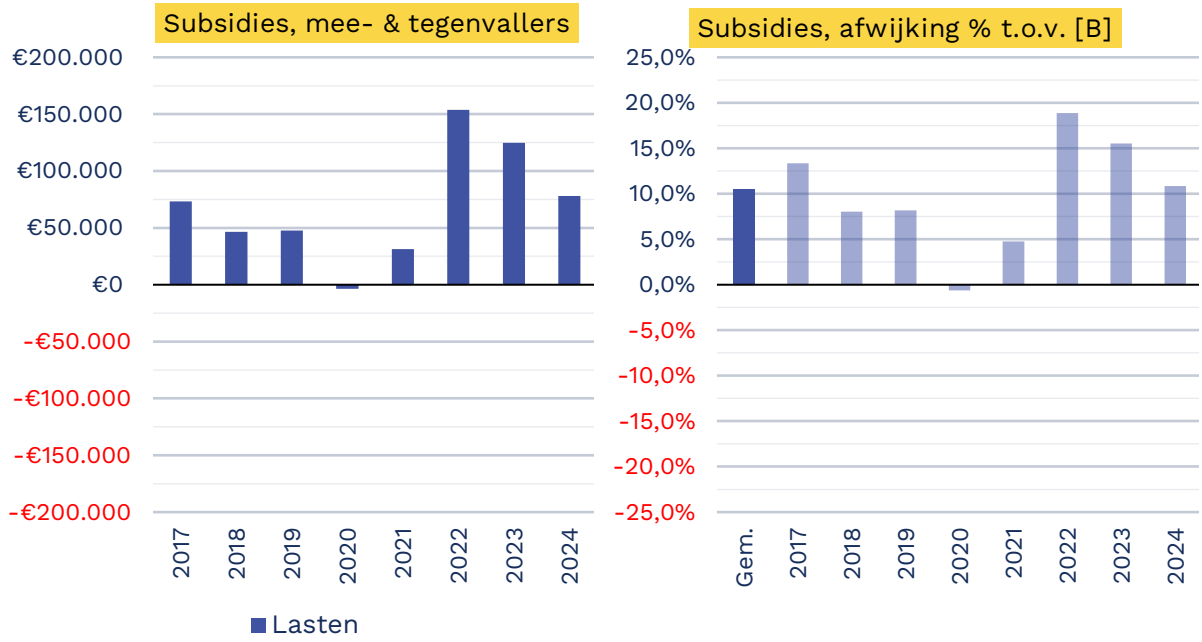
In Figuur 4.11 zien we voor de zes deelnemende provincies de afwijkingen op de post afschrijvingen voor zowel infrastructuur als overige afschrijvingen. De in Figuur 4.11 opgenomen afwijkingspercentages zijn gecorrigeerd voor enkele extremen bij infrastructuur in 2022 en overige afschrijvingen in 2017 en 2018. Deze extremen zijn alle drie naar één provincie te herleiden. De afwijkingen op afschrijvingen voor infrastructuur zijn procentueel hoger dan die bij

de overige afschrijvingen. Dat is op zichzelf logisch omdat het vaak om grote investeringen gaat en bij vertraging het hele begrote bedrag voor de afschrijving van de investering een jaar doorschuift. Dat neemt niet weg dat ook de overige afschrijvingen een aanzienlijke afwijking laten zien: 5% afwijking van in totaal circa € 20 miljoen afschrijvingen, dat is een meevaller van € 1 miljoen.

Opvallend is tenslotte dat het budget voor alle zes provincies samen voor afschrijvingen op kapitaalgoederen exclusief infrastructuur is vanaf 2017 ongeveer is gehalveerd. Dat kan wijzen op afstoten van kapitaalgoederen, maar ook op doorschuiven van vervangingsinvesteringen. Om dit te kunnen verklaren, moet per provincie worden bekeken wat hiervan de oorzaak is.

4.7.3 Verstrekte subsidies

Op verzoek van enkele provinciale rekenkamers is een analyse gemaakt van door provincies verstrekte subsidies. Het begrip subsidies is hier breed opgevat en bevat geldstromen naar private partijen en gemeenten.[42] De subsidies voor Verkeer zijn buiten beschouwing gelaten; dat zijn vrijwel alleen de geldstromen van de Openbaar vervoer concessies, grote bedragen die het zicht op kleine subsidies kunnen vertroebelen.

Figuur 4.12 Toename (positief getal) en afname resultaat bij verstrekte Subsidies exclusief Verkeer, 6 provincies ten opzichte van de begroting [R]-[B]

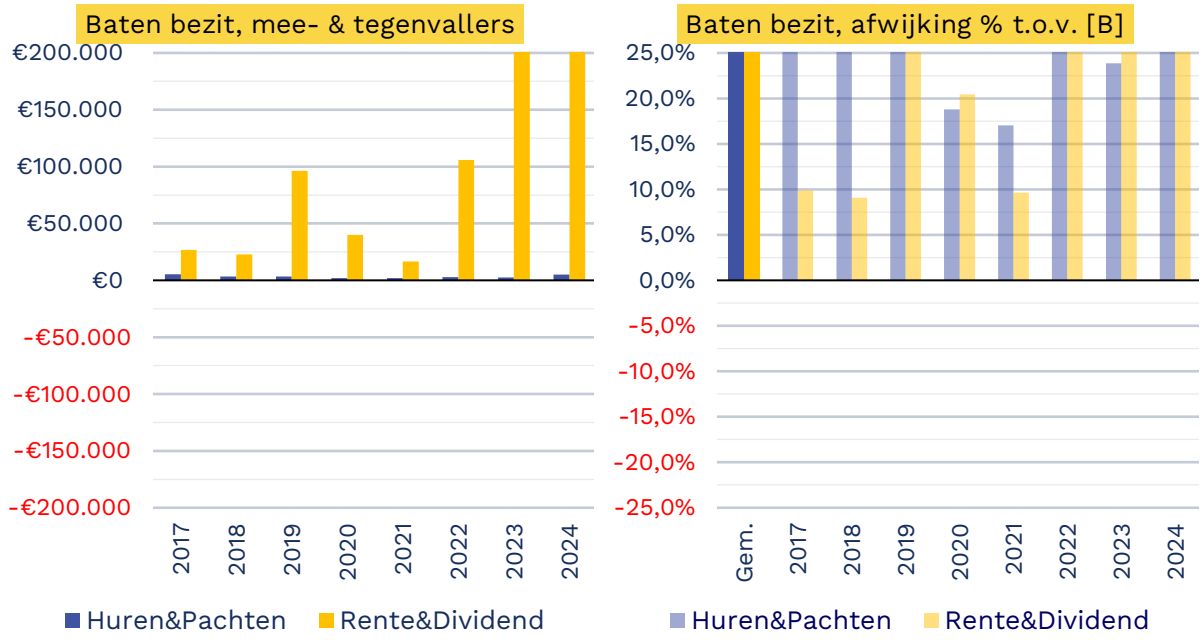
Figuur 4.12 laat zien dat er door de jaren heen sprake is van onderbesteding op subsidies bij de zes deelnemende provincies. Het gaat om het verschil tussen de oorspronkelijk vastgestelde begroting en de jaarrekening; de beschikbare informatie gaat niet zover dat vergeleken

[42] Hier zijn de economische categorieën 4.2 (subsidies), 4.3.2 (gemeenten), 4.3.6 (overige overheden) en 4.3.8 (overige instellingen/personen) 4.3.9 (onverdeeld: meestal begrotingspost) bij elkaar geteld.

kan worden met de laatst gewijzigde begroting. Er is één provincie die vrijwel elk jaar overschrijdingen kent op het subsidiebudget ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Daarnaast is er een provincie die elk jaar onderbesteding kent die ruim boven 25% per jaar uitgaat. Drie provincies laten de laatste drie jaar onderbesteding op de verstrekte subsidies zien. In termen van bedragen komen regelmatig onderbestedingen in de orde van grootte van € 10 miljoen of meer bij individuele provincies voor.

4.7.4 Baten uit bezit

Er zijn grote verschillen in de vermogenspositie van provincies. Toch hebben alle provincies deelnemingen in bijvoorbeeld netwerkbedrijven en verstrekken ze meestal ook leningen aan derden. Meestal levert dat baten voor de provinciale begroting op, zoals rente, dividend en opbrengsten uit verkoop. Dividenduitkeringen en verkooptransacties zijn naar hun aard onzeker. Over langere perioden bezien is het de vraag of provincies de baten uit bezit eerder optimistisch of pessimistisch inschatten.
Voor deze analyse gaat de aandacht uit naar huren en pachten respectievelijk rente en dividenden. Figuur 4.13 laat de bevindingen zien.

Figuur 4.13 Baten bezit

De opbrengsten uit huren en pachten zijn voor de zes provincies samen jaarlijks ongeveer € 10 miljoen. De afwijkingen op deze begrotingspost zijn elk jaar ten minste € 2 miljoen voor de zes provincies. De baten uit rente en dividend worden enigszins vertekend door dividenden in de provincie Zeeland van de energiebedrijven. Ook bij andere provincies blijken soms grote afwijkingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting voor te komen.

Bij deze bevindingen is het van belang om te benoemen dat als er een grote transactie is, er een Statenvoorstel komt om de baten in de reserves te storten. Daarmee heeft het geen invloed meer op het in de jaarrekening gerapporteerde resultaat. Figuur 4.13 laat alleen

de verschillen tussen oorspronkelijke begroting en jaarrekening zien, dus inclusief die grote transacties. In de detailinformatie over gewijzigde begrotingen is ook te zien dat grote transacties al in de laatst vastgestelde begroting zijn opgenomen. Juist bij de kleinere transacties daarentegen kunnen aan het eind van het jaar nog wel meevallers ontstaan.

5 Waterschappen

Waterschappen zijn een functionele bestuurslaag met, in principe, kostendekkende bekostiging vanuit de eigen belastingmiddelen. Daarmee zijn waterschappen veel minder afhankelijk van door het Rijk beschikbaar gestelde middelen als gemeenten en provincies dat zijn.

Het vraagstuk van onderbesteding blijft wel hetzelfde. Ook waterschappen kunnen te maken hebben met capaciteitsproblemen, doorlooptijden bij projecten of ramingen die op te oude gegevens zijn gebaseerd.

Voor dit onderzoek hadden zich 11 van de 21 waterschappen definitief aangemeld. Een waterschap viel uiteindelijk af omdat de beschikbare financiële informatie onvergelijkbaar was. Waterschappen moeten net als provincies en gemeenten gegevens bij CBS aanleveren. Die gegevens worden samen met een bredere uitvraag over prestaties gebundeld in Waves, de Waterschapsvariant van Findo. Voor het onderzoek is in eerste instantie uitgegaan van de door de Waterschappen aangeleverde begrotingen en jaarrekeningen. Later is de informatie uit Waves daar naast gelegd.

Omdat gebruik is gemaakt van gegevens uit de begrotingen en jaarstukken zelf is de informatie in principe compleet. Op detailniveau zijn er soms wel verschillen omdat sommige waterschappen gedetailleerder rapporteren dan anderen.

5.1 Kernpunten

Hieronder puntsgewijs de belangrijkste bevindingen voor de waterschappen:

- Er vinden weinig tussentijdse begrotingswijzigingen plaats. Dat lijkt niet meer houdbaar gezien de eisen van de commissie BBV over rechtmatigheid.
- Een belangrijk deel van de meevallers wordt veroorzaakt door extra baten naast de belastingopbrengsten, waaronder dividenden en rentes.
- Een aantal waterschappen laat sinds 2020 lagere lasten in de rekening zien dan waren begroot.
- Afwijkingen op de personeelsbegroting zijn er wel, maar relatief klein.
- Kapitaallasten worden niet transparant verantwoord met als gevolg dat er geen zicht is op tijdelijke meevallers als gevolg van rentetoerekening naast effecten van vertraagde afschrijvingen
- De afschrijvingen zelf zijn in de rekening lager dan in de begroting, dat is een aanwijzing voor vertragingen in investeringsprojecten.
- Naast afschrijvingen is ook de daling van toegerekende lasten aan investeringen een signaal dat er sprake is van vertragingen bij projecten
- Bij de rekening blijkt regelmatig dat waterschappen te pessimistisch zijn op oninbaarheid van belastingaanslagen waardoor feitelijk meevallers ontstaan.
- De detaillering van de financiële toelichtingen voldoet lang niet bij ieder waterschap aan de eisen die de wetgever stelt, bijvoorbeeld omdat er geen splitsing is tussen rentebaten en dividenden.

5.2 Clustering van budgetten

Ook waterschappen hebben enige ruimte om hun programma's in de begroting zelf te bepalen. Tegelijkertijd zijn er voorschriften op basis van de Waterschapswet die bepalen dat er inzicht moet worden verschaft in de baten en lasten naar drie taken (kostendragers)[43]: Watersysteembeheer, Zuiveringsbeheer en Wegenbeheer. Per kostendrager moeten netto kosten worden toegelicht. Dat maakt deze indeling minder geschikt voor een analyse op onderbesteding omdat dan totale baten en lasten buiten beeld blijven. In de landelijke voorschriften is, net als bij provincies en gemeenten, een onderverdeling naar kostensoorten voorgeschreven. Die informatie hoort wel op bruto basis in financiële documenten te zijn opgenomen. Dat maakt het mogelijk om op basis van kostensoorten een analyse van positieve en negatieve effecten op de rekening van waterschappen te maken.

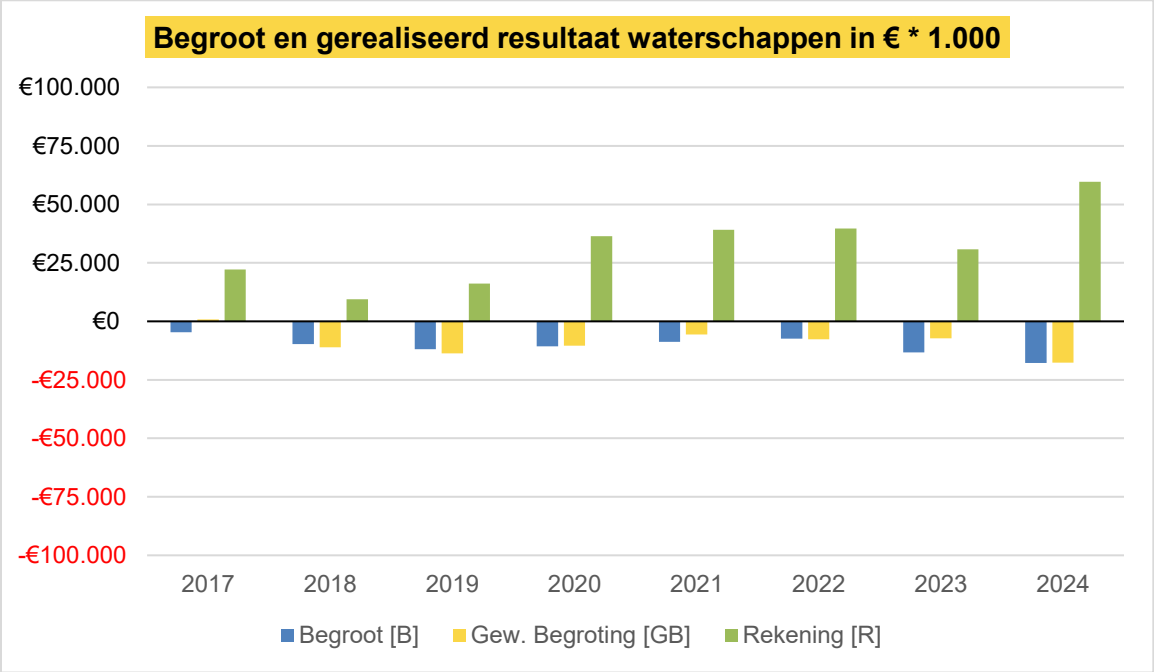
5.3 Bevindingen op hoofdlijnen

5.3.1 Verschil begroting en rekening

De bruto lasten van de deelnemende waterschappen lopen in de jaarrekeningen op van € 1,4 miljard in 2017 naar € 2,0 miljard in 2024. Ten opzichte van gemeenten en provincies zijn de afwijkingen tussen begroting relatief klein met gemiddeld een circa 3,4% hogere rekening dan begroting.

Negen deelnemende waterschappen hebben bij de begroting in vrijwel alle jaren een verwacht negatief resultaat gepresenteerd. Het tiende waterschap begrootte in vijf van de acht jaren een positief resultaat. Bij de jaarrekening blijkt in alle jaren dat dit negatieve resultaat kleiner is of omslaat in een positief resultaat. Opvallend daarbij is dat vanaf 2020 de positieve resultaten duidelijk hoger zijn dan in de jaren daarvoor. Zie hiervoor Figuur 5.1.

[43] Het begrip 'kostendrager' is in het Waterschapsbesluit genoemd.

Figuur 5.1 Resultaat 10 waterschappen inclusief reserves * € 1.000

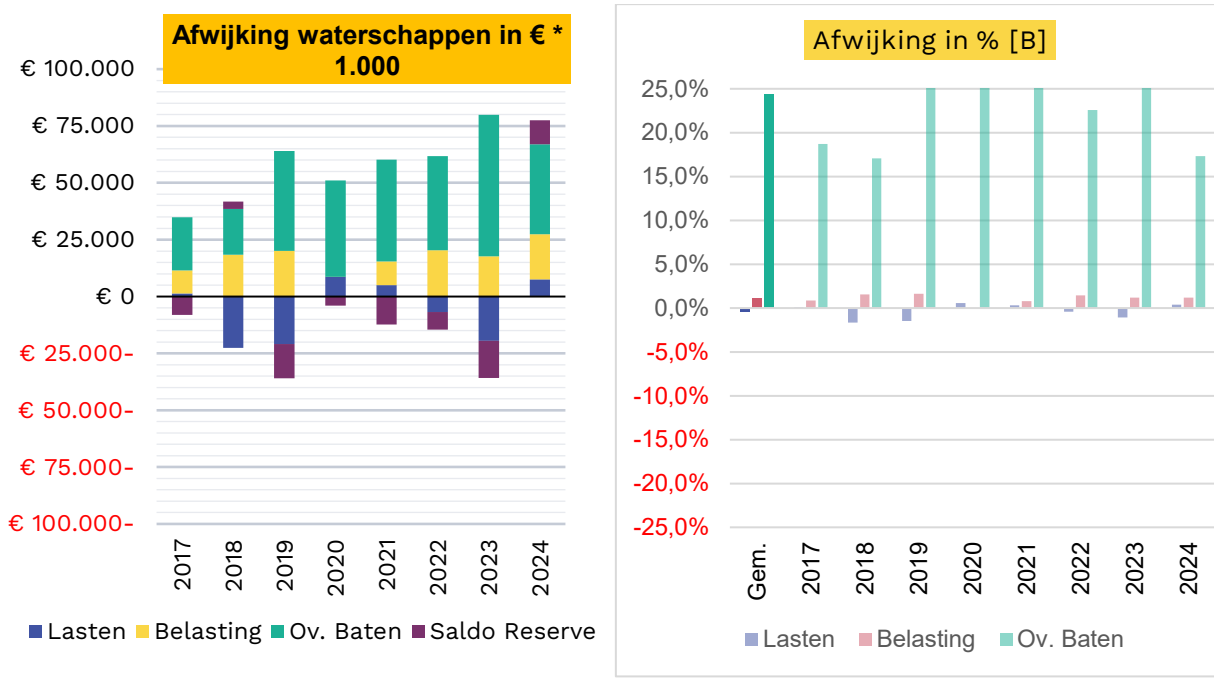
In de regel zijn de verschillen tussen de definitieve en gewijzigde begroting vrij klein. Van de tien waterschappen hebben er vier niet of nauwelijks begrotingen gewijzigd. Dat wil niet zeggen dat er geen informatie in de vorm van voortgangsrapportages naar het Algemeen Bestuur (AB) gaat. Het betekent alleen dat het AB geen formeel besluit neemt over wijzigingen. Omdat Waterschappen ook moeten voldoen aan de eisen die de commissie BBV stelt, kan dit voor discussies rondom het rechtmatigheidscriterium zorgen.[44]

5.3.2 Bronnen van verschillen

Het financieel resultaat bij waterschappen kan worden uitgesplitst naar effecten in de lasten en effecten in de baten. Voor waterschappen is voor een eerste globale analyse een onderverdeling naar vier groepen gemaakt. Ten eerste afwijkingen op het totaal van de lasten. Ten tweede de afwijkingen op de bruto belastingopbrengsten[45] omdat dit gemiddeld over de jaren heen ruim 85% van de baten zijn. Ten derde alle overige baten zoals rente of subsidies. Ten vierde het saldo van de reserves. Dat zegt iets over de vraag of reserves ingezet moesten worden voor bepaalde taken. Het beeld dat uit deze analyse naar voren komt (zie Figuur 5.2), is dat er in de helft van de jaren sprake is van extra lasten. In zes van de acht jaren is er een negatief effect op het resultaat omdat reserves[46] voor toekomstige besteding apart worden gezet. Het totaal van negatieve effecten is in alle jaren gecompenseerd door zowel hogere belastingopbrengsten als hogere overige baten. Die laatsten zijn voor het financieel resultaat

[44] Zie hiervoor de Kadernota rechtmatigheid 2025 van de commissie BBV
[45] Bruto wil zeggen exclusief correctie voor oninbaarheid en kwijtschelding
[46] Er is anders als bij provincies en gemeenten geen taakveld 'reserves', waardoor reserves in principe aan taken kunnen worden gekoppeld. Dat zien we bij de kostendragers in de begroting en rekening terug.

feitelijk doorslaggevend. In alle jaren is sprake van extra overige baten die hoger zijn dan de som van de extra lasten en het saldo van de reserves.

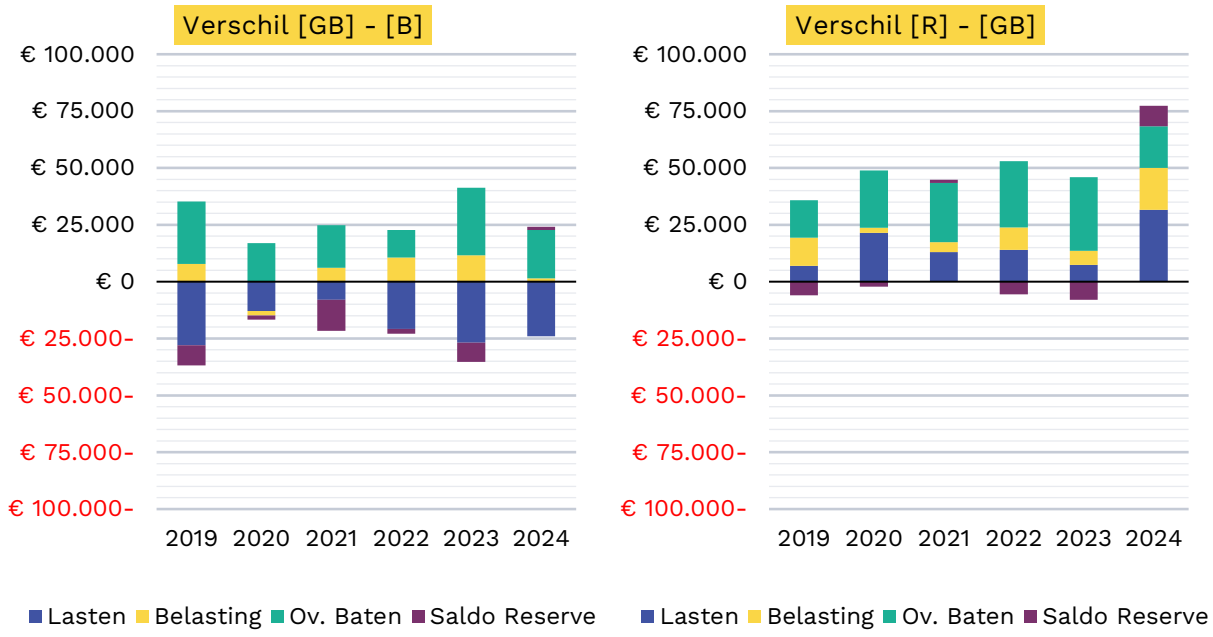

Figuur 5.2 Toe- en afname resultaat ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € * 1.000 en procenten

Op het niveau van de individuele waterschappen zijn er zes van de tien die vanaf 2020 de overige baten als een dominante factor in het resultaat laten zien. Daarnaast zijn er vier waterschappen waarbij ten minste 5 jaar sprake is van lagere lasten dan begroot. Ook dat is meestal vanaf 2020 het geval. Het rechter gedeelte van Figuur 5.2 laat zien dat de relatieve afwijkingen bij de lasten (gemiddeld -0,4%; verslechterd resultaat) en de belastingopbrengsten (1,1%) vrij beperkt zijn. Juist bij de overige baten zijn de afwijkingen groot, met gemiddeld ruim 24% over de gehele onderzoeksperiode en ruim 26% als de periode 2019-2024 wordt beoordeeld.

5.3.3 Tussentijdse verschillen

In de jaarrekeningen van de meeste waterschappen is informatie terug te vinden over de oorspronkelijke begroting en een vorm van meest recente prognose van verwachte uitkomsten. Anders dan bij gemeenten en provincies is er niet altijd een formele gewijzigde begroting. De informatie over meest recente prognose of gewijzigde begroting vanaf 2019[47] is gebruikt om een indruk te krijgen van het moment van rapporteren van afwijkingen.

[47] De informatie over de jaren 2017 en 2018 is incompleet en daarom hier weggelaten.

Figuur 5.3 Toe- en afname resultaat bij en na gewijzigde begroting in € * 1.000

Figuur 5.3 laat zien dat bij de gewijzigde begroting extra lasten zijn opgenomen die vrijwel in evenwicht zijn met extra baten. In relatieve termen is de afwijking tussen de lasten in de oorspronkelijke en gewijzigde begroting 1,2% gemiddeld over de periode 2019-2024. De figuur laat ook zien dat de overige baten de belangrijkste bron zijn om het resultaat in evenwicht te houden. De afwijking is hier veel hoger: gemiddeld 12,3% ten opzichte van de geraamde overige baten in de oorspronkelijke begroting.

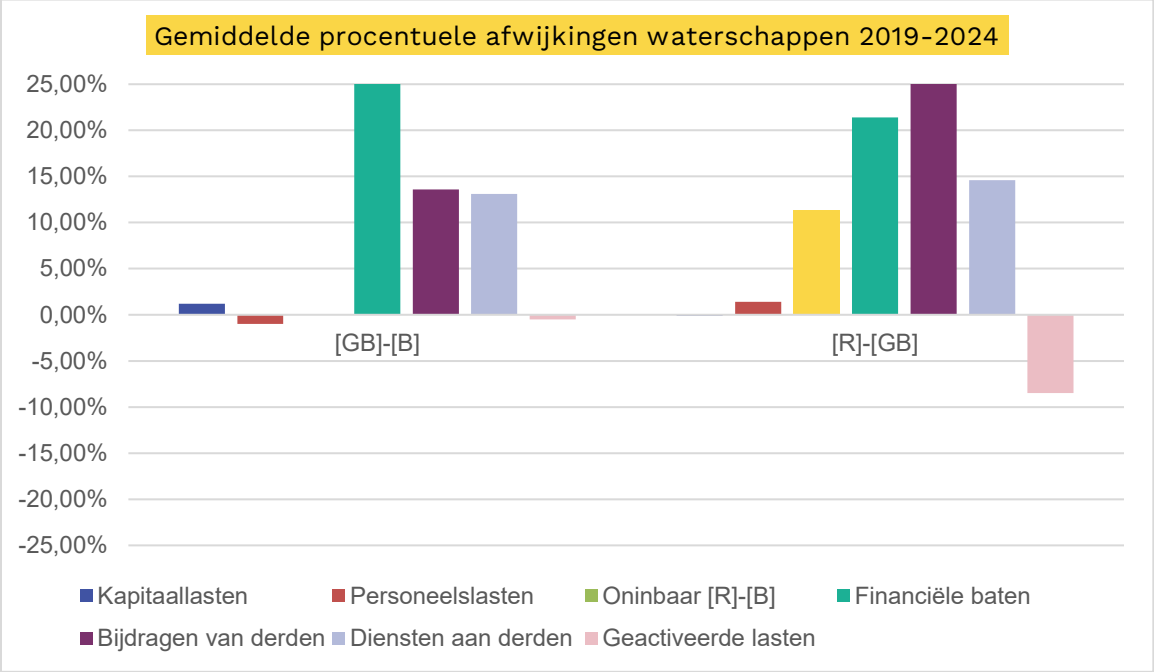
Bij de jaarrekening slaat het beeld om. Nu blijkt dat de deelnemende waterschappen de extra lasten hebben overschat en de baten nog hebben onderschat. In 2024 is zichtbaar dat de verbetering van het resultaat bij de lasten zelfs groter is dan wat in de gewijzigde begroting nog als afname werd ingeschat. Bij de overige baten blijkt dat gemiddeld over de periode 2019-2024 bij de jaarrekening het resultaat ten opzichte van de gewijzigde begroting met 14,1% toeneemt.[48] In de volgende paragraaf volgt een verdieping naar een aantal begrotingsposten die zicht kunnen bieden op oorzaken van onderbesteding bij waterschappen.

5.4 Opvallende begrotingsposten

In paragraaf 5.2 is globaal aangegeven welke begrotingsposten aandacht krijgen. Bij waterschappen zijn dat naast de daar genoemde onderwerpen de oninbaarheid of kwijtschelding

[48] De genoemde percentages rondom de gewijzigde begroting tellen niet op tot de percentages verschillen tussen begroting en rekening omdat de jaren 2017 en 2018 bij de gewijzigde begroting niet kunnen worden meegenomen.

van belastingen, bijdragen van derden[49], diensten voor derden[50] en de geactiveerde lasten waarmee de door de organisatie gemaakte kosten voor een investeringsproject zijn bedoeld.

Figuur 5.4 Gemiddelde procentuele afwijkingen 2019-2024 van geselecteerde kostensoorten

5.4.1 Personeelslasten

Uit de enquête blijkt dat 7 van de 10 waterschappen de personeelslasten ramen op basis van de toegestane formatie. Dit wordt gecombineerd met varianten van combinaties van actuele loonkosten, ingeschatte loonontwikkeling en stelposten voor vacatures. Op basis van de verstrekte informatie valt verder af te leiden dat de bezettingsgraad van personeel exclusief inhuur in 2024 gemiddeld op 94% lag. Dat impliceert dat er onderbesteding op de personeelsbudgetten ontstaat. Uit de financiële gegevens blijkt voor 2024 dat ten opzichte van het personeelsbudget sprake is van 2,2% onderbesteding. Dat is duidelijk minder dan wat blijkt uit de bezettingsgraad. Een mogelijke verklaring is te herleiden naar de vraag op welke functies (en daarmee loonschalen) in de organisatie sprake is van vacatures. Dat vergt een analyse van de gemiddelde loonsom per medewerker en de gecalculeerde loonsom voor de bestaande vacatures. Dat valt buiten de mogelijkheden van dit onderzoek.

Het personeelsbudget in de begroting 2024 was voor de deelnemende waterschappen € 620 miljoen. Gemiddeld gesproken zijn de afwijkingen op het personeelsbudget relatief klein, in een bandbreedte van 1,5% overschrijdingen tot 2,5% onderschrijdingen per jaar.

[49] Lees: vormen van subsidies
[50] Het waterschap doet iets voor bijvoorbeeld een gemeente of een bedrijf en brengt dat in rekening

5.4.2 Kapitaallasten

De regelgeving voor waterschappen schrijft voor om rentelasten en afschrijvingen afzonderlijk zichtbaar te maken. De praktijk is anders: slechts zes van de tien deelnemende waterschappen maken dat onderscheid in de exploitatierekening naar kostensoorten. Ook in Waves is het onderscheid niet gemaakt. Dat maakt een goede analyse van de ontwikkeling van kapitaallasten moeilijker omdat de rentelasten ook reageren op veranderingen van de kapitaalmarktrente. Bij de zes waterschappen waar informatie beschikbaar is, valt te zien dat vanaf 2021 elk jaar sprake is van onderbesteding van afschrijvingsbudgetten. De afwijkingen zijn niet heel groot ten opzichte van de totale budgetten (€ 374 miljoen. in 2024) omdat afschrijvingen na ingebruikname van een investering in principe stabiel zijn. Onderbesteding ontstaat dan hooguit door vertraging in de realisatie van nieuwe investeringen. Op basis van de informatie in Waves kan worden vastgesteld dat de gemiddelde realisatiegraad van investeringen in de periode 2021-2024 voor drie waterschappen tussen 70 en 80 procent lag, voor nog eens vier tussen 80 en 90% en de overige drie daarboven. Hierbij moet worden bedacht dat het gaat om een vergelijking tussen werkelijke en begrote uitgaven. Dat wil zeggen dat tegenvallers bij de uitvoering van investeringen zijn meegeteld en voor vertekening kunnen zorgen.

Bij de zes waterschappen waar de rentelasten apart zichtbaar zijn is in de zeven van de acht jaren sprake van onderbesteding. Hierbij is van belang dat tot in 2022 de kapitaalmarktrente daalde en daarmee de rentelasten voor waterschappen ook geleidelijk afnamen. Dat is iets tijdelijks en op termijn gaan de rentelasten als gevolg van de stijgende markrente weer omhoog.

Het totaalbeeld wordt tot slot enigszins vertekend door de verschillen in afschrijvingsmomenten. In vier gevallen is 1 januari na ingebruikname leidend, in drie gevallen de verwachte datum ingebruikname en in drie gevallen een vast moment in het jaar. Afwijkingen van het moment van ingebruikname leiden in geval van afschrijven per 1 januari tot relatief grote onderbesteding omdat dan het volledige afschrijvingsbedrag voor een kalenderjaar doorschuift. Bij de andere twee varianten zijn de effecten kleiner.[51]

5.4.3 Financiële baten

In de regel zijn er twee belangrijke bronnen voor financiële baten. De eerste is rente op banktegoeden en de tweede zijn de dividenden uitgekeerd aan de waterschappen. De informatie van de waterschappen is ongelijksoortig. Sommige waterschappen splitsen rente en dividend, anderen doen dat niet. Ook in de Waves-database worden rente en dividend bij elkaar opgeteld, net zoals rente en afschrijving.[52]

Figuur 5.4 laat zien dat de afwijkingen bij financiële baten, zowel bij de gewijzigde begroting als daarna bij de rekening procentueel gezien hoog zijn. In 2018 was bijna € 4 miljoen. financiële baten gerealiseerd tegenover een kleine € 60 miljoen. in 2024. Het verschil tussen

[51] Daar staat tegenover dat administratief de 1 januari variant eenvoudiger is.
[52] Zie Regeling Beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen, bijlage A

begroting en realisatie in 2024 is ongeveer € 24 miljoen. ofwel ongeveer 30% van het financiële resultaat 2024 van de tien waterschappen. Uit de onderliggende stukken is af te leiden dat dividenden van de Nederlandse Waterschapsbank en andere verbonden partijen een belangrijke rol spelen. Daarnaast draagt de gestegen kapitaalmarktrente ook bij aan rentebaten die ontstaan uit schatkistbankieren. Wat hier verder opvalt is dat zes waterschappen in de gewijzigde begroting de extra financiële baten grotendeels opnemen. De andere vier doen dat pas bij de rekening. Aangezien bij aandeelhouderschap iedereen op hetzelfde moment over informatie beschikt zijn er vragen te stellen waarom bijstellingen uit dividenden niet tussentijds zichtbaar worden in financiële documenten.

5.4.4 Bijdragen van derden

Voor verschillende taken kunnen waterschappen ook middelen van derden ontvangen. Tussentijds wordt de begroting wel bijgesteld zoals blijkt uit Figuur 5.4. Bij de jaarrekening blijkt dat de werkelijke baten nog veel hoger liggen dan tussentijds gedacht. Bij twee waterschappen ontbreekt informatie over bijdragen van derden in de rekening. Die waterschappen verantwoordden alle baten onder de noemer ‘overige opbrengsten’, waardoor het verschil tussen zakelijke transacties en subsidies niet zichtbaar is.

Bij de acht overige waterschappen zijn er vier die elk jaar ten opzichte van de begroting hogere bijdragen van derden rapporteerden. Twee waterschappen hadden in zeven van de acht jaren hogere bijdragen van derden, een in zes van de acht jaren en een in drie van de acht jaren. Het algemene beeld dat hier uit naar voren komt is dat de waterschappen hun baten uit subsidies conservatief inschatten. Omdat het in de meeste gevallen bijna elk jaar voorkomt is het niet waarschijnlijk dat dit te maken heeft met toevallig jaargrens overschrijdende toekenning van bijdragen.

5.4.5 Diensten aan derden

Net als bij bijdragen van derden geldt ook voor opbrengsten uit diensten aan derden – een waterschap voert bijvoorbeeld een taak voor een gemeente uit – dat een waterschap deze bron van baten niet afzonderlijk zichtbaar maakt in de begroting. Bij de tussentijdse begrotingswijziging en de jaarrekening heeft het desbetreffende waterschap wel baten vermeld. Hier laten vijf van de tien waterschappen elk jaar meevallers bij de rekening zien. Bij drie waterschappen zijn er zeven van de acht jaren meevallers, bij een waterschap geldt dat voor zes van de acht jaren en bij een in vier van de acht jaren. Ook dit wijst op structurele onderschatting van baten.

5.4.6 Geactiveerde lasten

Geactiveerde lasten zijn de eigen lasten die zijn gemaakt in verband met investeringsprojecten. Inhoudelijk is het een gebruikelijke keuze om lasten aan investeringen toe te rekenen.[53] Geactiveerde lasten kunnen een indicatie voor de voortgang van projecten zijn.

[53] Zie notitie Materiële vaste activa 2020, Commissie BBV, p. 20, p. 55

Tegenvallers in de geactiveerde lasten zijn een signaal voor vertragingen bij investeringen. Figuur 5.4 laat zien dat de gerealiseerde toerekening van lasten aan investeringsprojecten lager ligt dan begroot. Een waterschap laat alleen in de rekening 2024 geactiveerde lasten zien. De overige negen waterschappen verantwoordden geactiveerde lasten in alle jaren. Uit de informatie van de individuele waterschappen is af te leiden dat in de laatste jaren het verschil tussen begrootte toerekening van lasten en werkelijke toerekening van lasten groter wordt en voor negatievere resultaten zorgt. Met name 2024 springt er uit, waarbij een waterschap goed is voor 40% van het totale negatieve verschil en drie waterschappen samen voor bijna 80% van de tegenvaller. De tegenvaller komt pas bij de jaarrekening echt boven tafel, tussentijds zijn de wijzigingen op een uitzondering na beperkt. Dat roept vragen op over het control proces rondom de eisen lasten bij investeringen.

5.4.7 Oninbare belastingen

Het laatste onderwerp gaat over de inschatting van oninbare belastingen. Ook hier geldt dat lang niet altijd de informatie op het niveau van individuele waterschappen beschikbaar is. Van zeven waterschappen is vanaf 2020 alle informatie beschikbaar. Dan blijkt dat zes waterschappen vier of meer jaren meevallers op oninbare belastingen hadden en een vanaf 2021 alleen maar tegenvallers. In de regel zijn de meevallers boven 10% van het begrote bedrag en komen bedragen boven € 0,5 miljoen zeer regelmatig voor. Daar waar informatie beschikbaar is over tussentijdse aanpassingen van de begroting blijkt dat bij de rekening nog regelmatig meevallers op oninbaarheid voorkomen. Dat kan te maken hebben met informatie die pas bij de jaarafsluiting beschikbaar komt, maar kan ook wijzen in de richting van tussentijds voorzichtig inschatten van oninbaarheid van belastingen. Het kan aanleiding zijn om het DB te vragen dit breder te analyseren en op basis daarvan aanpassingen in de begrotingssystematiek te doen.

6 De P10-gemeenten

In totaal hebben 23 van de 33 P10-gemeenten aan dit onderzoek deelgenomen. De groep van 23 gemeenten heeft samen ongeveer 800.000 inwoners.

In de bijlagen is aangegeven welke correcties en aanvullingen op de in Findo beschikbare gegevens nodig waren. Uiteindelijk is het gelukt om voor alle 23 gemeenten de informatie over de taakvelden in de oorspronkelijke begroting en de jaarrekening te verwerken.

In 2019 zijn drie gemeenten heringedeeld.[54] In de analyse zijn deze gemeenten buiten beschouwing gelaten. Daarnaast ontbreekt in Findo voor vier gemeenten de begroting of rekening naar economische categorie. Bij de analyse naar kostensoorten zijn die vier gemeenten samen met de drie heringedeelde gemeenten buiten beschouwing gebleven.

6.1 Kernpunten P10

Hieronder puntsgewijs de belangrijkste bevindingen voor de P10-gemeenten:

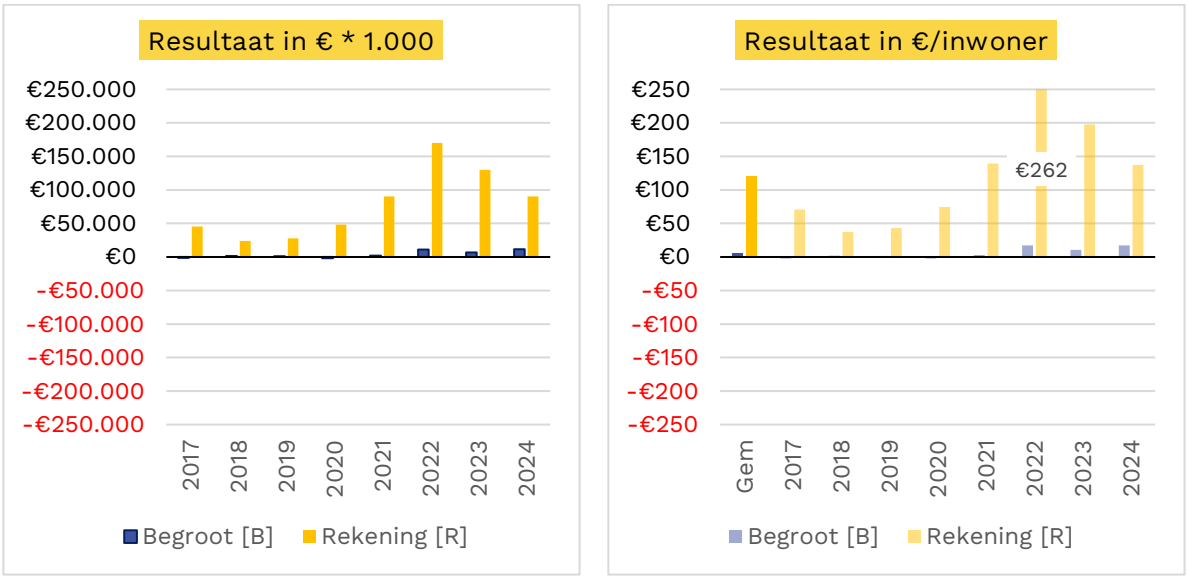
- Rijksbijdragen buiten het gemeentefonds zijn een belangrijke verklaring voor meevallers. Dergelijke middelen komen vaak pas gedurende het jaar beschikbaar. De twee belangrijkste posten zijn opvang Oekraïners en inkomensregelingen rondom COVID19, waarbij het vooraf moeilijk is in te schatten hoeveel geld echt nodig is. Ook voor sport en onderwijs zijn grote extra bijdragen ontvangen. Een deel van die middelen staat nog voor toekomstige bestedingen op de balans.
- Er zijn geen gemeenten waarvan bruikbare gegevens over de gewijzigde begroting beschikbaar zijn. De signalen die bij andere groepen gemeenten naar boven komen wijzen in de richting van planningsoptimisme. Tussentijds wordt de begroting duidelijk naar boven bijgesteld en dan blijkt bij de jaarrekening dat op onderdelen toch weer meevallers bestaan, bijvoorbeeld, maar zeker niet alleen, als gevolg van lagere afschrijvingen.
- De begroting en rekening voor kosten eigen personeel sluiten redelijk goed op elkaar aan.
- Er wordt ten opzichte van de begroting gemiddeld het dubbele besteed aan inhuur van extern personeel.
- Afschrijvingen liggen gemiddeld circa 5% onder de begrote afschrijvingen. Dat is een signaal dat er sprake is van vertragingen in projectuitvoering.
- Gegeven dat afschrijvingen lager zijn dan begroot valt op dat de toegerekende rente ook daalt en met grotere afwijkingen dan op basis van de ontwikkeling van de marktrente kan worden verwacht.
- Hoge voorziening en lage afschrijvingen riool geven aan dat er besef is dat onderhoud aan riolering nodig is maar dat de voortgang minder snel is dan verwacht.
- Grondexploitatie gaat over de hele periode sneller dan verwacht.

[54] Het Hogeland, West Betuwe en Westerkwartier

- Leges opbrengsten bij bouwen en wonen en bij Verkeer & Vervoer worden ruimschoots onderschat.
- De raming parkeerbelasting en toeristenbelasting is ondanks dat in de loop van de tijd telkens hogere opbrengsten worden begroot ruim 5% lager dan de realisaties.
- Huuropbrengsten van sportcomplexen zijn lager dan begroot ook buiten de COVID19-periode. In 2024 is vast te stellen dat huuropbrengsten voor het eerst hoger zijn dan begroot.
- Het kasgeldbeheer roept vragen op. Vanaf 2021 loopt het bedrag aan zeer beperkt rentedragende middelen op tot ongeveer 1/3 van het kasgeld in 2023. Dat leidt ertoe dat een deel van de mogelijke rente opbrengst niet tot stand komt.

6.2 Verschil begroting en rekening

De bruto lasten van de 20 P10-gemeenten waarvoor gegevens naar taakvelden beschikbaar zijn lopen in de begroting op van € 1,6 miljard in 2017 naar € 2,1 miljard in 2024. De jaarrekening 2024 liet voor de 20 gemeenten samen een bedrag van € 2,7 miljard zien met een positief resultaat van ongeveer € 90 miljoen totaal. De lasten zijn in de jaarrekening gemiddeld 20,7% hoger dan in de begroting. Daarbij valt op dat de afwijkingen vanaf 2022 met 27,1% duidelijk hoger liggen dan in de periode 2017-2021 met 16,9%.

Figuur 6.1 Resultaat P10-gemeenten (n=20) inclusief reserves in €* 1.000 en per inwoner

Figuur 6.1 laat de ontwikkeling van het financiële resultaat per jaar zien. In de regel is bij de begroting sprake van overschotten, alleen in 2017 en 2020 begrootten de 20 gemeenten een klein negatief resultaat. Bij de jaarrekeningen is in alle jaren sprake van positieve resultaten die duidelijk groter zijn dan die bij de begroting. Uit Figuur 6.1 blijkt ook dat de piek van de

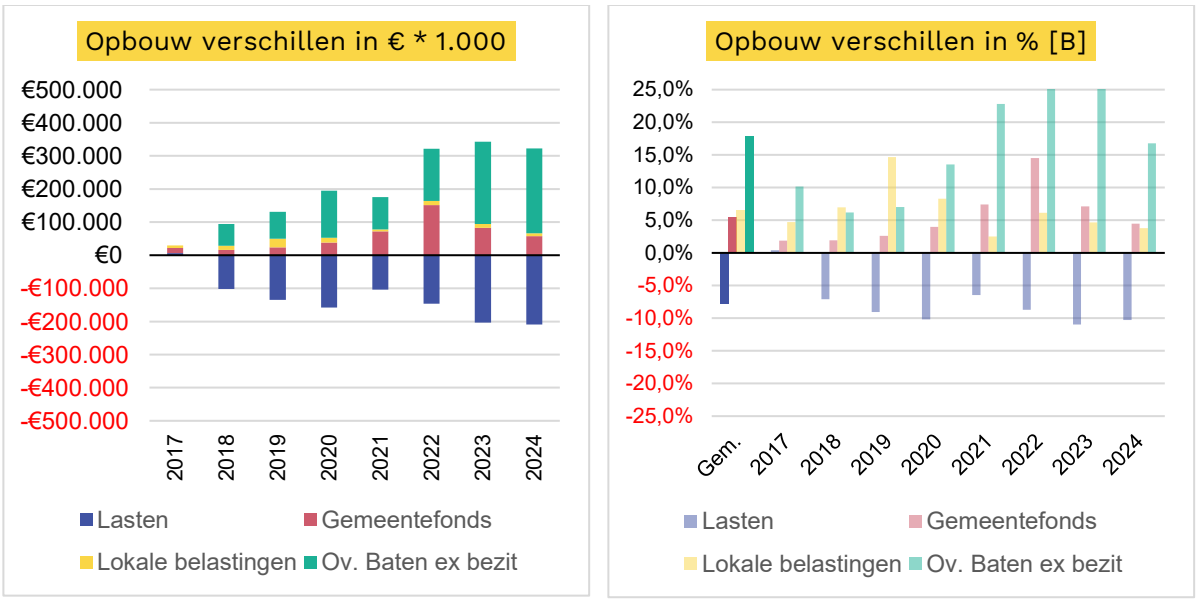
positieve resultaten in 2022 lag en langzaam weer afneemt. Waar de afwijkingen vandaan komen is onderwerp van de volgende paragrafen.

6.3 Bronnen van verschillen

De verklaring van verschillen is in deze paragraaf in twee delen gesplitst. Het eerste deel gaat over de baten en lasten van de meer politiek inhoudelijke taken van de gemeente. Denk aan baten en lasten voor het sociaal domein, veiligheid of cultuur. Het tweede deel gaat over baten en lasten van gemeentelijk bezit, zoals grondexploitaties en rentes op leningen of dividenden uit aandelen.

In Figuur 6.2 is onderscheid gemaakt tussen mee- en tegenvallers bij de lasten op inhoudelijke taken enerzijds en de baten op de inhoudelijke taken anderzijds. Per inwoner waren de extra lasten tussen ongeveer € 160 (2018) en € 320 (2024). Het jaar 2017 is een buitenbeentje, daar waren de lasten bij de rekening ongeveer € 10 per inwoner lager dan begroot. Dat is te herleiden naar een gemeente die ten opzichte van omliggende jaren een zeer afwijkende begroting indiende.[55] De totale extra baten lagen tussen € 32 (2017) en € 5222 (2024) per inwoner.

De figuur laat ook zien dat de grootste procentuele afwijkingen in de raming van de overige baten te vinden zijn. Daarnaast valt op dat in de jaren vanaf 2022 de afwijking bij de opbrengsten voor de lokale belastingen kleiner wordt.

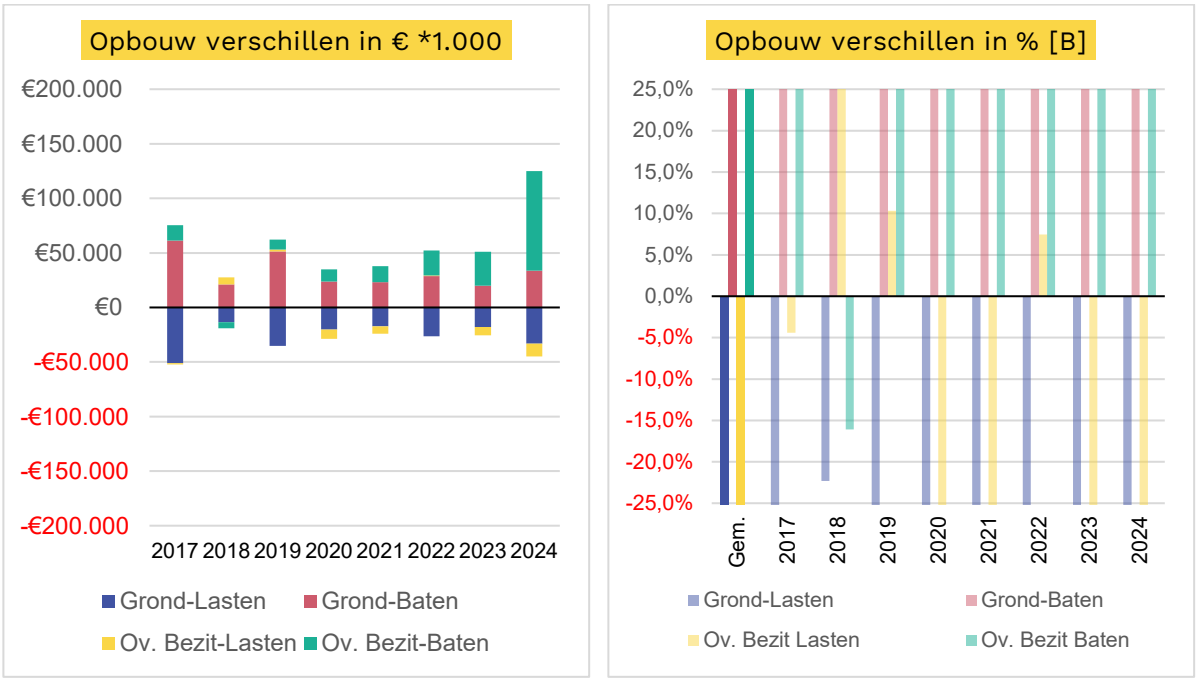

Figuur 6.2 Toe- en afname resultaat bij inhoudelijke taken P10-gemeenten (n=20) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € * 1.000 en als percentage van het begrotingsbedrag.

[55] Wordt daarvoor gecorrigeerd dan lagen de lasten in de rekening ruim € 90 per inwoner hoger dan begroot.

Ook voor de baten en lasten uit gemeentelijk bezit presenteren we een overzichtsfiguur (Figuur 6.3). Naast grondexploitatie gaat dat vooral om rente en dividend. De reserves zijn ook een vorm van bezit, maar die blijven hier buiten beschouwing.

De linker helft van Figuur 6.3 laat zien dat ook bij bezit in overwegende mate sprake is van meevallers ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. In geen enkel jaar zijn de extra lasten hoger dan de extra baten. Vanaf 2022 spelen opbrengsten uit het Zeeuwse energiebedrijf een rol. In deze groep P10-gemeenten zijn vijf Zeeuwse gemeenten vertegenwoordigd. In totaal gaat het in deze onderdelen van de begroting tussen ongeveer € 60 tot € 80 miljoen lasten per jaar, waarvan ongeveer 80% grondexploitatie is. De baten worden hoger ingeschat, globaal tussen € 65 en € 95 miljoen.

Figuur 6.3 Toe- en afname resultaat bij bezit P10-gemeenten (n=20) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € * 1.000 en percentage van het begrotingsbedrag.

De procentuele afwijkingen laten vooral zien dat baten en lasten uit overige bezit grote afwijkingen kennen. Naast de al genoemde uitkeringen van het Zeeuwse energiebedrijf is een belangrijke verklaring dat de marktrente recent is opgelopen en extra baten oplevert. Daarnaast is de leningenportefeuille de afgelopen jaren na de piek in 2019 met ongeveer 10% gedaald waardoor er minder rente op leningen hoeft te worden betaald.[56]

[56] Dit geldt zowel voor de deelnemende P10-gemeenten inclusief als exclusief de vijf Zeeuwse gemeenten.

6.4 Tussentijdse verschillen

Tussentijds worden begrotingen regelmatig aangepast, al is het maar omdat de bijdrage uit het gemeentefonds ook gedurende het begrotingsjaar nog verandert. Lang niet alle kleine gemeenten zijn verplicht om tussentijds naar het CBS over begrotingsvoortgang te rapporteren. Voor dit onderzoek hebben diverse gemeenten materiaal aangeleverd. Bij de analyse bleek uiteindelijk dat het materiaal te onvolledig was om te publiceren.

6.5 Opvallende begrotingsposten

In deze paragraaf komen mee- en tegenvallers aan bod voor verschillende inhoudelijke onderdelen van de begroting. Anders dan in de vorige paragraaf waar gegevens van vijf gemeenten beschikbaar waren, gaat het hier om gegevens van alle 18 deelnemende gemeenten, tenzij anders vermeld.

Tot nu toe werden mee- en tegenvallers uitgedrukt in absolute bedragen. Hier ligt het accent op bedragen per inwoner omdat daarmee makkelijker een vertaalslag is te maken naar de lokale situatie. De gepresenteerde getallen zijn gemiddelde mee- en tegenvallers, zowel in geld als in percentages, over de hele groep van 20 gemeenten (exclusief de herindelingen) waarover informatie beschikbaar is.

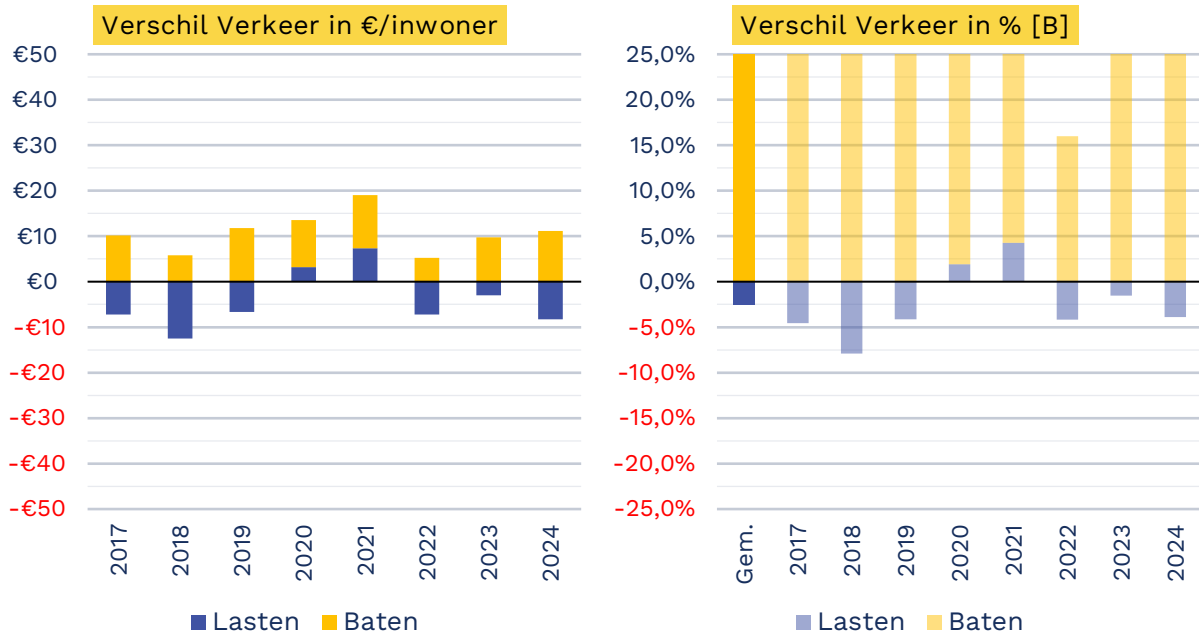
6.5.1 Verkeer & Vervoer

Allereerst kijken we naar 'Verkeer & Vervoer'[57] als mogelijke oorzaak voor onderbesteding. Aanleg en onderhoud van infrastructuur zijn kwetsbaar voor vertragingen in de planning. Dat kan leiden tot onderbesteding.

Voordat we naar de mee- en tegenvallers kijken, zetten we kort enkele belangrijke cijfers over 'Verkeer en & Vervoer' op een rijtje. Eerst richten we de blik op de lasten. Het merendeel van de budgetten voor 'Verkeer & Vervoer' bij de P10-gemeenten gaat naar aanleg en beheer van wegen. Gemiddeld gesproken gaat het om circa 90% van de begrote lasten. De begrote lasten voor wegen nemen tussen 2017 en 2024 toe van ruim € 90 miljoen naar € 125 miljoen (€ 190 per inwoner).

Bij de baten is sprake van een onderschatting in de begroting. De werkelijke baten zijn in alle jaren ongeveer het dubbele van de begrote baten.

[57] Omvat de taakvelden 2.1 tot en met 2.5

Figuur 6.4 Toe- en afname resultaat bij Verkeer & Vervoer P10-gemeenten (n=20) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 6.4 laat zien er dat behalve in de twee COVID19 jaren sprake is van hogere lasten dan begroot. Daar staan duidelijk hogere baten tegenover. De gemiddelde afwijking in de raming van de lasten is duidelijk lager dan die bij de baten.

Een aanwijzing dat zich ondanks hogere lasten vertragingen voordoen is te vinden bij de afschrijvingen op wegen. Voor de 10 gemeenten[58] waarvoor gegevens over alle jaren beschikbaar zijn, geldt dat de gemiddelde meevaller op afschrijvingen ruim 13% is; 13% van de begrote afschrijvingen was dus nog niet nodig. Tegelijkertijd is te zien dat enkele gemeenten de in de rekening een extra voorziening voor groot onderhoud opnemen. Dat lijkt te wijzen op vormen van achterstallig onderhoud. Daarnaast is er sprake van gemiddeld lagere lasten van 6,6% op eigen personeelskosten. Daar staat een overschrijding van de kosten van ingehuurd personeel tegenover die de niet bestede budgetten eigen personeel met gemiddeld 15% overschrijdt.

Bij de baten voor wegen valt op dat de legesbaten en pachtopbrengsten[59] worden onderschat, met name in de periode 2022-2024. Daarnaast worden onder de noemer ‘overige goederen’ relatief veel baten verantwoord, met relatief grote positieve afwijkingen in de jaarrekening. Tot slot valt op dat inzet van reserves en (vrijval van) voorzieningen een deel van de

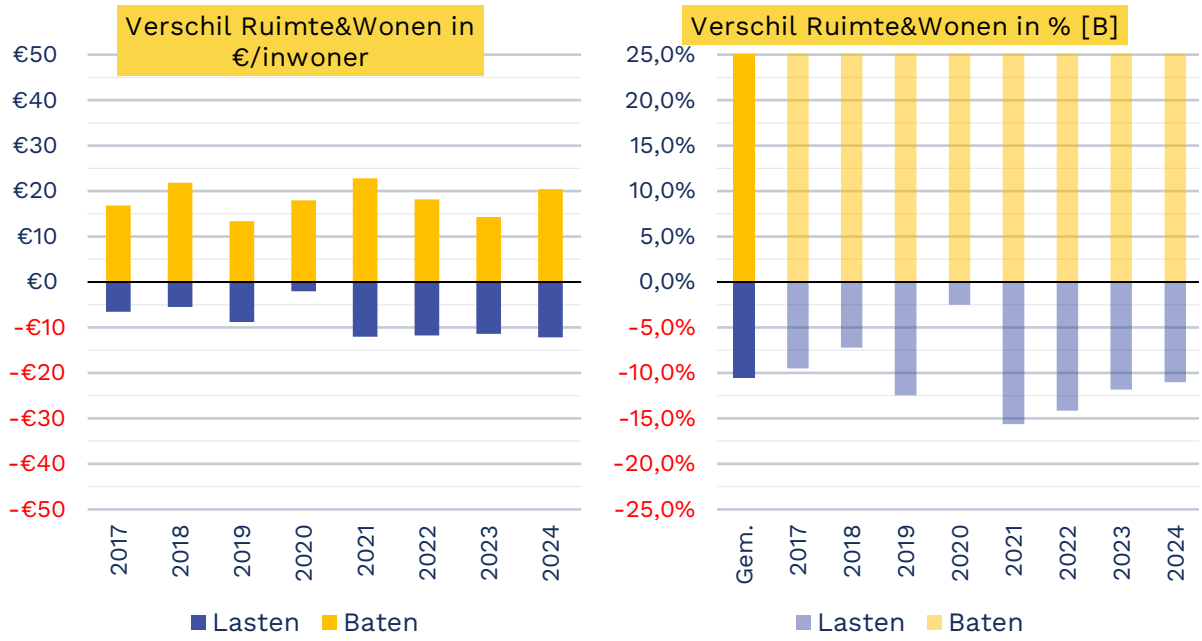
[58] Hier zijn 13 gemeenten niet meegenomen: vijf omdat er informatie over kostensoorten in de begroting of de jaarrekening ontbrak; vijf omdat er in tenminste één jaar nauwelijks personeelslasten werden verantwoord, deels te verklaren doordat gemeenten soms via ambtelijke fusies samenwerken. De andere drie zijn herindelingsgemeenten.

[59] Een directe verklaring waarom er pachtopbrengsten bij verkeer zouden zijn is op dit analyseniveau niet mogelijk. Het is een feitelijk gegeven in de Findo-data.

baten verklaart. Bij deze groep P10-gemeenten is geen sprake van opvallend hoge absolute afwijkingen in ontvangen subsidies.

6.5.2 Ruimte & Wonen

Een tweede belangrijk beleidsthema in dit onderzoek naar onderbesteding, is 'Ruimte & Wonen'.[60] Onder de noemer 'Ruimte & Wonen' vallen de taken op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Gemiddeld ruim 60% van de begrote lasten is bestemd voor volkshuisvesting, zij het dat het aandeel volkshuisvesting in de meer recente jaren daalt. Bij de baten is dat percentage gemiddeld ongeveer 85%. Net als bij verkeer geldt voor 'Ruimte & Wonen' dat er sprake is van lange doorlooptijden en kwetsbaarheid voor procedures. Dat kan onderbesteding in de hand werken.

Figuur 6.5 Toe- en afname resultaat bij 'Ruimte & Wonen' P10-gemeenten (n=20) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 6.5 laat zien dat in alle jaren duidelijk sprake is van meer extra baten dan extra lasten. Op basis van de data van de 16 gemeenten waarvoor we data hebben, vallen enkele zaken op. Ten eerste zijn de lasten voor inhuur van personeel gemiddeld ruim 2½ keer hoger dan begroot terwijl de lasten voor eigen personeel gemiddeld ongeveer 6% lager liggen dan begroot. In paragraaf 6.6.1 is toegelicht dat voor de P10-gemeenten als geheel de afwijking op de personeelslasten gemiddeld rond 2,2% ligt. De veel hogere onderschrijding bij 'Ruimte & Wonen' is een indicatie dat bij deze opgaven knelpunten bestaan in de personele bezetting. De totale lasten eigen personeel en ingehuurd personeel zijn bij de rekening gemiddeld ruim

[60] Dit zijn de taakvelden 8.1 en 8.3

10% hoger dan was begroot. Daarnaast is in de meer recente jaren te zien dat inkoop van goederen en diensten duidelijk hoger is dan begroot.

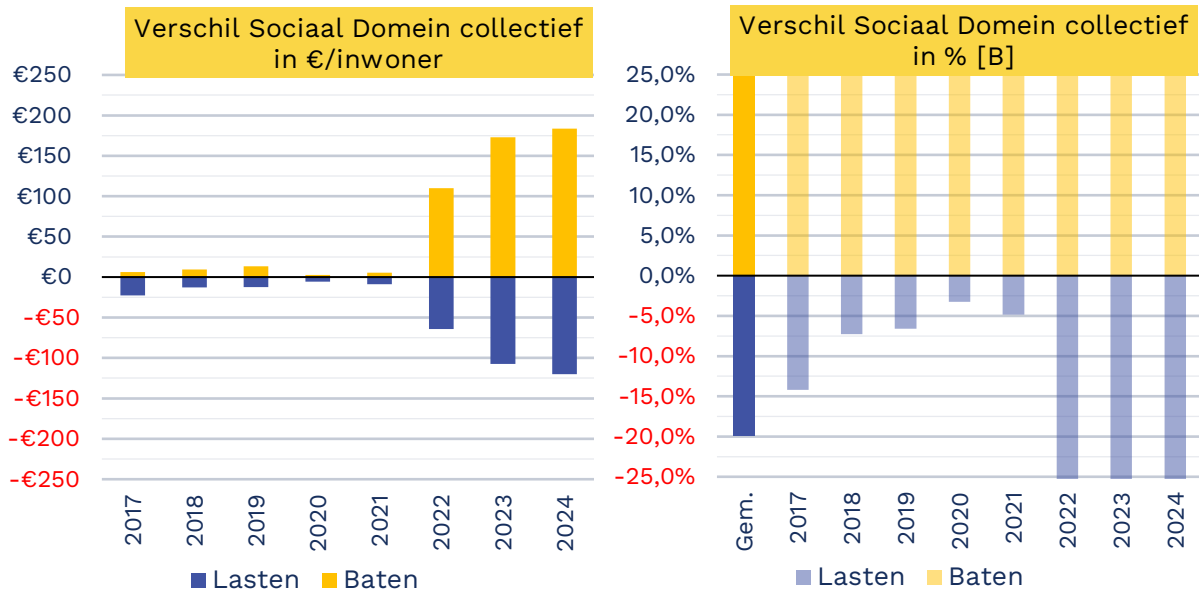
Bij de baten zijn leges en baten uit overige diensten samen goed voor 90% van alle begrote baten. Subsidies van het Rijk zijn nauwelijks begroot en komen bij deze gemeenten vooral vanaf 2023 incidenteel voor. Als rijkssubsidies zijn verstrekt, dan is de invloed op het financieel resultaat relatief groot. De baten uit leges wijken gemiddeld 40% af en de baten uit overige diensten gemiddeld met een factor 3. Onvoorspelbaarheid van transacties kan hier een rol spelen, de gemeente is immers afhankelijk van initiatieven van derden. Tegelijkertijd zijn de afwijkingen ten opzichte van de begrotingen in alle jaren positief.

6.5.3 Sociaal domein collectief deel

Een derde belangrijk domein in dit onderzoek naar onderbesteding is het collectieve deel van het sociaal domein. Het collectieve deel werkt wezenlijk anders dan de individuele zorg. Voor die laatste geldt dat de gemeentelijke opgaven veelal een open einde karakter hebben: aanvragen voor bijstand, Wmo en Jeugdzorg moeten worden gehonoreerd als de aanvrager aan de eisen voldoet. Dat is anders voor wijkvoorzieningen[61] en de taken op het gebied van gezondheidszorg (GGD). Gemeenten hebben op die onderwerpen vrij veel autonomie met de kanttekening dat GGD-taken vaak in een samenwerkingsverband plaatsvinden. Vanwege die relatief grote autonomie is het interessant om te bezien of op dit onderdeel van het sociaal domein sprake is van onderbesteding of dat ook hier sprake is van overschrijdingen van de begroting.

De budgetten voor het collectieve deel van het sociaal domein lagen voor de deelnemende gemeenten samen tot 2021 rond € 110 miljoen lasten per jaar en € 4 tot € 8 miljoen baten. In 2024 was het budget opgelopen naar ruim € 180 miljoen (€ 280/inwoner) lasten, maar met een werkelijke uitkomst van ruim € 260 miljoen. Daar stonden ook veel hogere baten tegenover, in 2024 ruim € 140 miljoen meer dan begroot. De kern van de verklaring is dat vanaf 2022 de stroom van Oekraïense vluchtelingen naar Nederland op gang kwam. Gemeenten vingen die mensen op en kregen daarvoor middelen uit een specifieke uitkering, die niet in de begroting was opgenomen. Voor heel Nederland was daar vanaf 2022 € 6,6 miljard voor beschikbaar, vertaald naar inwoneraantal in 2024 is dat ruim € 350 per inwoner.

[61] Voor dit onderdeel gaat het over de taakvelden 6.1 Samenkracht & burgerparticipatie, 6.2 Wijkteams/Toegang en 7.1 Volksgezondheid.

Figuur 6.6 Toe- en afname resultaat bij Collectief deel Sociaal Domein P10-gemeenten (n=20) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

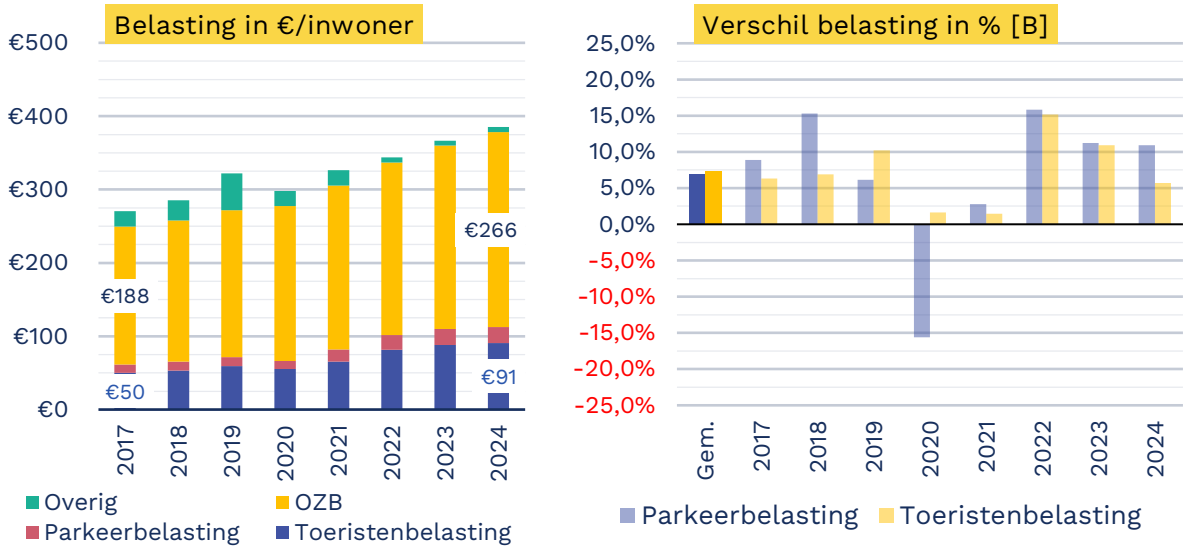
Figuur 6.6 laat zien dat tot en met 2021 de geraamde baen en lasten niet veel afwijken van de realisatie. Het lijkt er op dat voor dit onderdeel van de begroting drie verschillende periodes te onderscheiden zijn. In de periode 2017-2019 de doorwerking van de eerste fase van de decentralisaties. In 2020-2021 de effecten van COVID19 waar de rol van de GGD groot was maar de lockdown benutten van andere faciliteiten onmogelijk maakte. In de derde fase 2022-2024 is de opvang van Oekraïners een dominante factor. Alhoewel de baten in de eerste en tweede periode relatief klein zijn, zijn de afwijkingen ten opzichte van de begroting gemiddeld meer dan 60% van de begroting tegenover een gemiddelde afwijking bij de lasten van 7%.

Waar per saldo in de periode 2017-2021 nog sprake was van een klein nadelig effect op het resultaat, kantelt dan in de periode daarna. In 2024 alleen al is het positieve resultaat op het collectieve deel van het sociaal domein ongeveer € 40 miljoen. voor de 20 P10-gemeenten.

6.5.4 Parkeer- en toeristenbelasting

Een vierde belangrijke post betreft de baten uit parkeerbelasting en toeristenbelasting. Opbrengsten uit parkeer- en toeristenbelasting zijn afhankelijk van de conjunctuur van de economie. Sturing is mogelijk door de tarieven aan te passen. Omdat uit het algemene beeld blijkt dat hogere baten een belangrijke verklaring voor onderbesteding zijn, is het nuttig om te zien of er grote afwijkingen zijn tussen begroting en realisatie bij deze twee vormen van belasting.

Van belang is dat met name toeristenbelasting bij kleinere gemeenten een grote rol kan spelen. Van deelnemende P10-gemeenten zijn er twee die zich in de top 10 van gemeenten met de hoogste absolute opbrengst toeristenbelasting[62] in 2024 bevinden.

Figuur 6.7 Gerealiseerde opbrengst lokale belastingen per inwoner en afwijking [R]-[B] opbrengst parkeer- en toeristenbelasting P10-gemeenten (n=20) als percentage van het begrotingsbedrag.

De linkerkant van Figuur 6.7 geeft de gerealiseerde opbrengsten weer. Hieruit blijkt dat de betekenis van toeristenbelasting bij de P10-gemeenten inderdaad van belang is. Om een indruk te schetsen van de ontwikkeling van de opbrengsten per inwoner zijn in de figuur de bedragen per inwoner voor parkeerbelasting en OZB[63] weergegeven.

Uit de rechterkant leiden we uit de grote afwijkingen af dat de kwaliteit van de begrotingsraming wisselend is. De hier gepresenteerde gegevens zijn de gemiddelden van alle 20 P10-gemeenten. Uit de onderliggende gegevens blijkt dat de begrote baten voor beide belastingsoorten jaarlijks stijgen en tussen 2017 en 2024 nagenoeg zijn verdubbeld. Figuur 6.7 laat zien dat de opbrengsten van parkeer- en toeristenbelasting desondanks worden onderschat. Behalve voor parkeerbelasting in 2020 geldt dat zelfs voor de COVID19 jaren, terwijl ook voor die jaren een stijging van de baten werd verwacht.

[62] Hier zijn alle opbrengsten van taakveld 3.4 meegenomen. Voor de 78 gemeenten met in 2024 meer dan € 1 miljoen. baten op taakveld 3.4 geldt dat de gemiddelde begrote baten uit belastingen en leges op ruim 94% ligt. De overige, ruim 5%, baten zijn op andere kostensoorten verantwoord. Dat maakt het mogelijk om de baten op taakveld 3.4 voor deze analyse gelijk te stellen als de opbrengst uit toeristenbelasting.

[63] Gemeenten laten OZB opbrengsten meestal zien als onderdeel van de woonlasten voor een en meerpersoonshuishoudens voor een standaard woning. Die gegevens kunnen niet zomaar worden opgeteld. Er is gekozen om OZB per inwoner te gebruiken om de gegevens door de hele tekst vergelijkbaar te houden in plaats van de optie om OZB per huishouden uit te drukken.

6.5.5 Riolering

Een vijfde belangrijke post is de riolering. Riolering is net als wegen en havens onderdeel van de fysieke infrastructuur. Investeringen zijn kwetsbaar voor vertraging in planprocedures en capaciteit in de markt. De kwetsbaarheid voor vertraagde doorlooptijden van projecten kan wel gevolgen hebben voor de lasten van de afschrijvingen. Dat kan reden zijn om kritisch te kijken naar grote ambities in een rioleringsplan.

De analyse van de lasten voor rioleringen laat zien dat er bij de tien P10-gemeenten[64] waarvoor data volledig beschikbaar zijn, sprake is van gemiddeld circa 8% hogere lasten dan begroot; in de helft van de jaren lag de afwijking ruim boven 10%, waarbij een onregelmatig patroon van mee- en tegenvallers opvalt. De extra lasten worden deels veroorzaakt door extra personeelslasten inclusief inhuur die vooral in de recente jaren toenemen. Opvallend zijn hier ook de tientallen procenten extra lasten voor het vormen van spaarpotten voor toekomstig onderhoud[65]. Bij twee gemeenten die buiten de groep van 10 vallen is zelfs te zien dat er jaarlijks miljoenen worden in de begroting worden opgenomen voor toekomstig onderhoud. Zonder extra lasten voor die spaarpotten zou er jaarlijks een meevaller op de lasten voor rioleringen zijn geweest.

Omdat rioleringswerken lange afschrijvingstermijnen kennen, is een kleine afwijking ten opzichte van de begroting toch al een aanzienlijk bedrag in absolute termen, en daarmee een signaal dat er vertragingen zijn. We kunnen op basis van de onderliggende data voor de tien gemeenten vaststellen dat de afschrijvingen gemiddeld 20% lager dan begroot. Daarmee is er een aanwijzing dat renovatieprojecten bij rioleringen meer tijd kosten dan gedacht. Daarnaast zijn de duidelijk lager (gemiddeld bijna 30%) dan geraamde rentelasten een signaal voor vertragingen, juist omdat het zich voordoet in de jaren 2023 en 2024 waar sprake is van stijgende marktrente en, zoals al genoemd, er sprake is van lagere afschrijvingen dan begroot.[66]

6.5.6 Sportaccommodaties

Een zesde relevant onderwerp zijn de gemeentelijke sportaccommodaties. In tegenstelling tot diverse andere taken zijn gemeenten in belangrijke mate vrij om te bepalen wat ze willen met sportaccommodaties. Hun rol is enerzijds het beheer van de accommodaties, en anderzijds de bouw of aanleg ervan (de investeringscomponent), met vaak lange doorlooptijden in

[64] Hier gelden dezelfde keuzes als in de paragraaf over Ruimte & Wonen.

[65] Formeel heet dat de voorziening (groot) onderhoud.

[66] Technische toelichting: bij lagere afschrijvingen is de boekwaarde van kapitaalgoederen hoger. Dus zou ook toegerekende rente bij gelijkblijvende rekenrente moeten oplopen. Het kan zijn dat de rekenrente bij een gemeente nog iets daalt omdat hele dure leningen uit het verleden aflopen. Maar dat verklaart geen meevallers op rente van tientallen procenten. De enige conclusie die dan overblijft is dat de bij de begroting verwachte boekwaarde van rioleringen bij de jaarrekening lager blijkt te zijn en dat wijst rechtstreeks naar vertragingen in projecten.

de besluitvorming en de uitvoering. Daarnaast zijn er mogelijk ook baten in de vorm van huuropbrengsten, als de gemeente de accommodaties in eigen beheer heeft. Tot slot zijn er baten uit enkele specifieke uitkeringen[67] voor sport en bewegen die invloed op het resultaat kunnen hebben.

Als we kijken naar de tien gemeenten waarvan de informatie bruikbaar is, blijkt allereerst dat de afschrijvingen, als benadering voor de investeringscomponent, vanaf 2021 gemiddeld bijna 5% lager zijn dan begroot. In de meer recente jaren nemen de verschillen zelfs toe. Ten tweede blijkt, dat in 2023/24 de rentelasten ruimschoots zijn overschat en de voorziening voor groot onderhoud is onderschat. Ten derde blijken de aan derden – verenigingen met een eigen accommodatie of geprivatiseerde exploitanten - verstrekte subsidies duidelijk hoger zijn dan begroot. Vooral in de jaren 2023-2024 valt dit op met overschrijdingen van meer dan 20%.

Tegenover de hogere lasten dan verwacht staan ook extra baten. De belangrijkste meevaller is terug te vinden bij subsidies van het Rijk die te herleiden zijn naar allerlei specifieke uitkeringen voor sport; die waren in de periode 2020-2024 ruim € 2 miljard (ruim € 110/inwoner) in totaal. Dit is ook terug te zien bij deze groep P10-gemeenten. Wat daarnaast opvalt is dat de huuropbrengsten voor sportcomplexen tegenvallen. In 2020-2021 is dat nog logisch gezien corona, maar ook de jaren daar om heen is sprake van tegenvallers. Pas in 2024 is er op het niveau van de tien gemeenten sprake van een meevaller, zij het dat bij individuele gemeenten ook dan nog duidelijke tegenvallers zichtbaar blijven.

6.5.7 Onderwijshuisvesting

Een zevende relevante begrotingspost is de onderwijshuisvesting. In de regel zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bouwen van nieuwe scholen, terwijl het onderhoud en beheer bij de schoolbesturen ligt. Of het lukt om scholen op tijd te bouwen is afhankelijk van factoren als doorlooptijd van procedures en de capaciteit bij aannemers. Is een gebouw eenmaal gerealiseerd, dan wordt er op afgeschreven. De werkelijke lasten voor afschrijvingen ten opzichte van de verwachte lasten in de begroting zijn daarmee een indicatie voor vertragingen in het ontwikkel- en bouwproces.

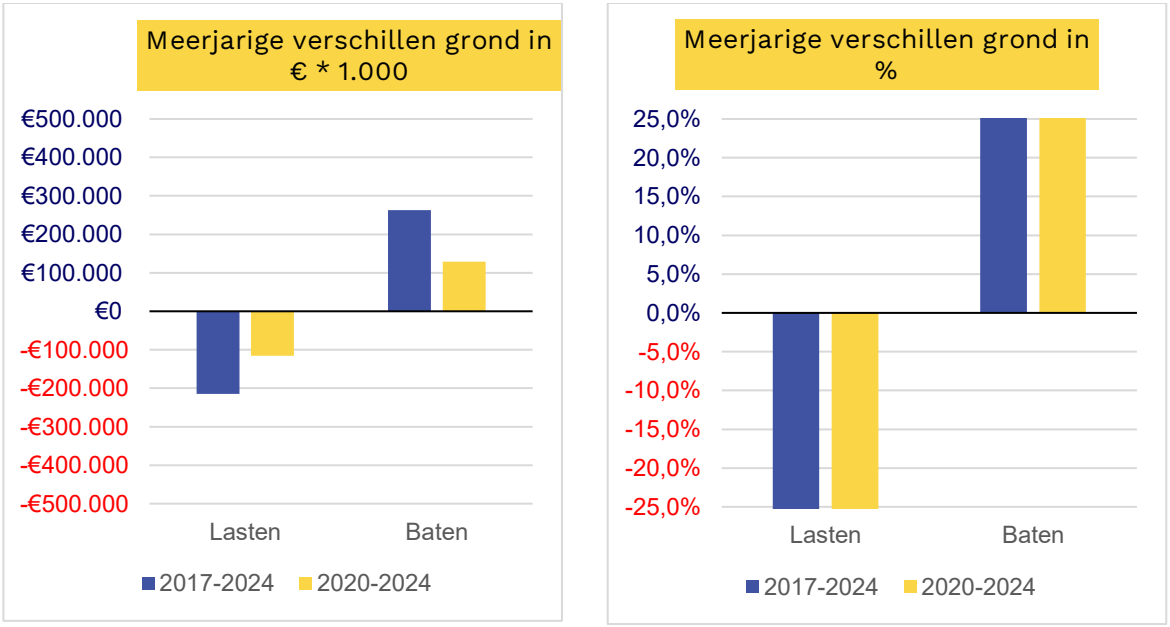
Er zijn voor tien P10-gemeenten gedetailleerde gegevens beschikbaar. Daaruit blijkt dat er zich meevallers voordoen bij toegerekende rente. Dat is consistent met de bevindingen bij riool en sportaccommodaties. Er zijn ook hier afwijkingen bij de afschrijvingen te vinden, in de orde van grootte van gemiddeld 5%. Er is geen regelmatig patroon in meevallers te zien, het ene jaar is het wat meer, het andere jaar is het wat minder. Dat is bij kleinere gemeenten niet vreemd: er wordt niet elk jaar een nieuwe school gebouwd.

[67] In 2024 verstrekte het ministerie van VWS ruim € 500 miljoen. via twee specifieke uitkeringen (Bijlage Overzicht Specifieke Uitkeringen 2024; H4 en H30)

6.5.8 Grondexploitatie

Een andere begrotingspost die relevant is voor dit onderzoek naar onderbesteding is grondexploitatie. Grondexploitatie is een onderdeel van gemeentelijk (tijdelijk) bezit. Baten en lasten van grondexploitatie in de jaarrekening hebben betrekking op verkochte grond, niet op het hele project van een grondexploitatie. Daarbij komt dat als er winst of verlies is, de praktijk is om die in principe direct via de reserve van het grondbedrijf te verwerken. Daarmee is er in de regel geen verklaring voor het door het college gepresenteerde resultaat in de jaarrekening.

Toch willen we naar grondexploitatie kijken als mogelijke verklaring voor onderbesteding. Daarom is ervoor gekozen om de totale baten en lasten voor de grondexploitatie in de periode 2017-2024 en de periode 2020-2024 bij elkaar op te tellen, om te zien hoe groot de afwijking van de totalen in de rekening feitelijk is. Zijn de totale lasten lager dan begroot, dan kan dat een indicatie zijn voor vertraging in de voortgang van de verkopen.

Figuur 6.8 Verschil grondexploitatie P10-gemeenten (n=20) ten opzichte van de begroting (positief=meevaller) € * 1.000 en procenten

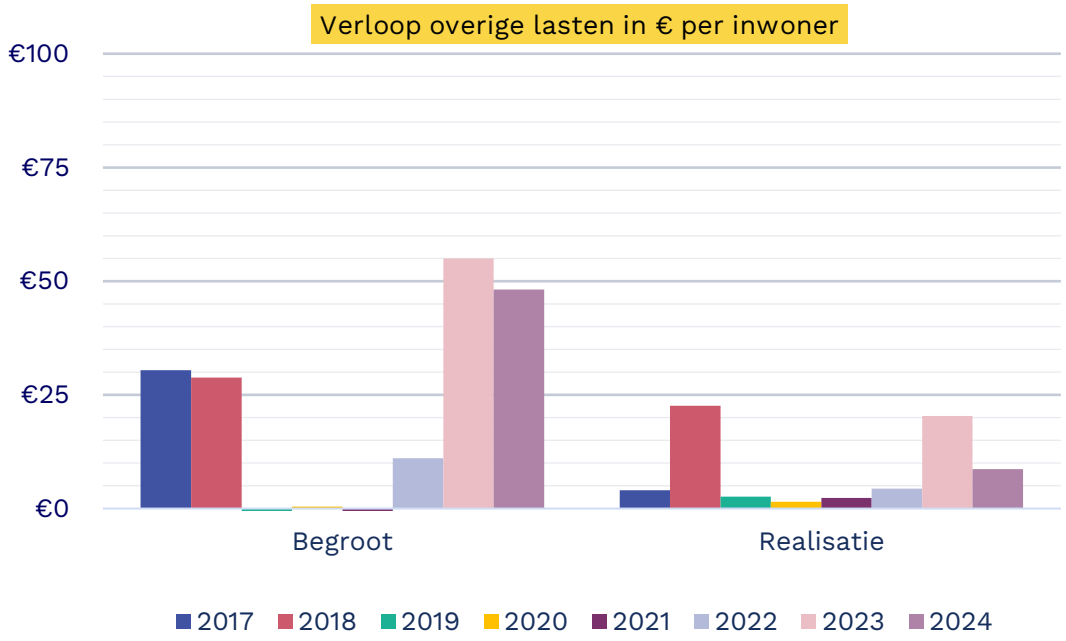
Figuur 6.8 laat zien dat over beide perioden sprake is van hogere gerealiseerde lasten voor grondexploitatie dan oorspronkelijk begroot. Er zijn ook meevallers in de baten. Die kunnen zijn veroorzaakt door nieuwe boekhoudkundige eisen vanaf 2019[68] maar ook door opbrengsten uit winstgevende grondexploitaties. De afdronk van de bevindingen hier is dat omdat de werkelijke lasten hoger (tegenvaller) zijn dan begroot en de baten ook hoger zijn (meevaller) dat de grond die beschikbaar kwam sneller is verkocht dan verwacht. Over de hele periode 2017-2024 was een positief resultaat op grondexploitatie begroot van ongeveer € 11 miljoen.

[68] Hier is de zogenaamde percentage of completion methode bedoeld die in 2019 van kracht werd.

Bij de rekening was het positief resultaat over de hele periode ongeveer € 60 miljoen. Per saldo is er dus extra winst genomen in de grondexploitatie, waarvan het overgrote deel in de periode 2017-2019 is ontstaan. We kunnen met deze gegevens niet vaststellen of er in de individuele grondexploitaties tegenvallers zitten. Dat is niet geheel ondenkbaar, zeker omdat sinds COVID19 de inflatie een rol is gaan spelen. Om hier duidelijkheid over te krijgen is analyse nodig op het niveau van de individuele gemeenten.

6.5.9 Overige baten en lasten

Tot slot een zeer technisch taakveld dat de beoordeling van resultaten kan verstoren. In de begroting naar taakvelden bestaat de mogelijkheid om de post 'overige baten en lasten' te gebruiken. Uit de wettelijke omschrijving volgt dat die is bedoeld voor stelposten, taakstellende bezuinigingen, begrotingsruimte, onvoorzien of lasten voor bovenformatief personeel dat niet meer werkt.[69] In principe zijn de middelen die hier worden verantwoord naar hun aard eenmalig. Omdat dit allemaal posten zijn waarover in de loop van het jaar meer duidelijkheid ontstaat[70], zou dan in de lijn der verwachting liggen dat er tegen de tijd dat de jaarrekening wordt opgesteld, niet of nauwelijks baten of lasten op dit taakveld zijn geboekt.

Figuur 6.9 Verloop overige lasten in € per inwoner (n=10)

Figuur 6.9 laat alleen de overige lasten zien die in de begroting en jaarrekening zijn opgenomen. Hieruit is af te leiden dat de laatste jaren in de begrotingen nog veel onverdeelde ruimte lijkt te zijn, die gedurende het jaar wordt bijgesteld. De realisatie laat zien dat er aan het eind

[69] Taakveld 0.8; IV3 2023, p. 16

[70] Behalve voor bovenformatief personeel. In sommige gevallen zijn er ook baten gekoppeld aan bovenformatief personeel. Dan gaat het om een voorziening voormalig personeel die bijvoorbeeld benut wordt voor pensioenen of wachtgelden van wethouders.

van het jaar relatief weinig middelen overblijven, gemiddeld ruim 30% van de post ‘overige lasten’. In enkele individuele gemeenten is in sommige jaren sprake van bedragen in de jaarrekening boven € 1 miljoen, met een uitschieter in één gemeente van € 7,4 miljoen. We maken hierbij de kanttekening dat deze wijze van verantwoorden weinig transparant is, en de vraag oproept of de gemeenteraad weet waar deze middelen aan worden besteed.

Naast ‘overige lasten’ komen ook ‘overige baten’ in de begrotingen voor. Wat opvalt is dat de ‘overige baten’ in de jaarrekening voor de tien P10-gemeenten waarvan alle gegevens bekend zijn, ongeveer 2½ keer hoger zijn dan begroot. Als we nader kijken naar de verzamelde data blijkt dat bij 10 P10-gemeenten in de jaarrekening 7 keer een bedrag boven € 1 miljoen wordt verantwoord en 10 keer een bedrag tussen € 0,5 en € 1 miljoen. De vraag voor individuele gemeenten (en rekenkamers) is in hoeverre deze grote bedragen duidelijk worden verantwoord in de rekening.

6.6 Opvallende kostensoorten

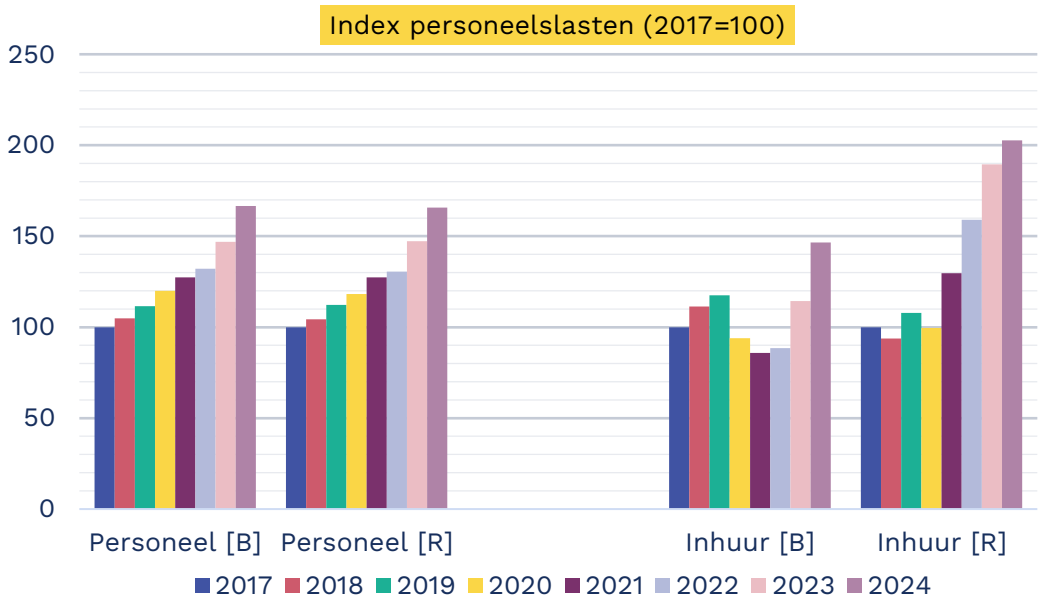
In de vorige paragraaf ging het om afwijkingen op inhoudelijke taken van de gemeente. Hier ligt het accent op de vraag over afwijkingen naar typen uitgaven, in het jargon kostensoorten.

6.6.1 Personeel

Bij de 16 P10-gemeenten waarvoor alle informatie naar kostensoorten beschikbaar is blijkt dat de lasten van eigen personeel op begrotingsbasis tussen de 16% en 20% van de totale geraamde lasten liggen. De begroting voor in te huren personeel ligt tussen 1% en 2% van de totale geraamde lasten.[71]

Vervolgens kijken we naar de formatie en feitelijke bezetting. Van 20 gemeenten is informatie over formatie en gemiddelde bezetting bekend. Daaruit blijkt dat de gemiddelde bezetting in 2024 op 95,6% van de formatie lag. Rekening houdend met loonontwikkelingen die nog niet in de begroting zijn verwerkt is dat ongeveer in lijn met de onderbesteding op personele lasten van 2,2% in dat jaar. Uit de rekening gegevens blijkt verder dat de budgetten voor inhuur van personeel vanaf 2018 gemiddeld met een factor 2 zijn overschreden. Dat roept vragen op over het realiteitsgehalte van budgetten voor inhuur.

[71] 2017 is een uitschieter met 3,9% die is te herleiden naar verantwoording over ambtelijke samenwerking en blijft hier buiten beschouwing.

Figuur 6.10 Index ontwikkeling personeelskosten P10-gemeenten (n=16); 2017=100

Figuur 6.10 laat zien dat de ontwikkeling van de eigen personeelskosten in begroting en rekening nagenoeg gelijk is.[72] Dat wil niet zeggen dat er geen onderbesteding is (zie hierboven over 2024), maar wel dat de onderliggende ramingen de werkelijkheid goed benaderen. Bij inhuur is sprake van al dan niet bewust lagere begrote budgetten. De budgetten voor inhuur stijgen tot 2019, daarna zijn er pas in 2023 weer meer middelen voor inhuur beschikbaar dan in 2017.

Inflatie c.q. loonkostenontwikkeling speelt een rol bij een vergelijking van budgetten in de tijd. Uit CBS cijfers voor de sector overheid blijkt dat de CAO-lonen in de periode 2017-2024 met ruim 31% zijn gestegen. De snellere groei van de totale loonkosten eigen personeel (66%) wijst daarmee in de richting van extra formatie of een andere beloningsstructuur.

Voordat we naar de cijfers over inhuur kijken vermelden we dat in de begroting van de 14 gemeenten waarvoor een vergelijking mogelijk is in 2017 circa € 17 miljoen voor inhuur hadden begroot. De werkelijke lasten lagen toen op een kleine € 40 miljoen. De beschikbare budgetten (+46%) voor inhuur zijn in ieder geval voldoende om de ontwikkeling van de CAO-lonen bij te houden en laat ook zien dat er druk op de capaciteit is. Dat blijkt ook uit de werkelijke lasten voor inhuur die nog hoger liggen en vooral vanaf 2021 sterk toenemen. Hier is dus sprake van overschrijdingen van het budget.

Kijken we dan meer gedetailleerd naar de totale inhuur, dan valt op dat het deel ‘Overhead’ gemiddeld meer dan 40% van de overschrijdingen verklaart; daarna volgen het

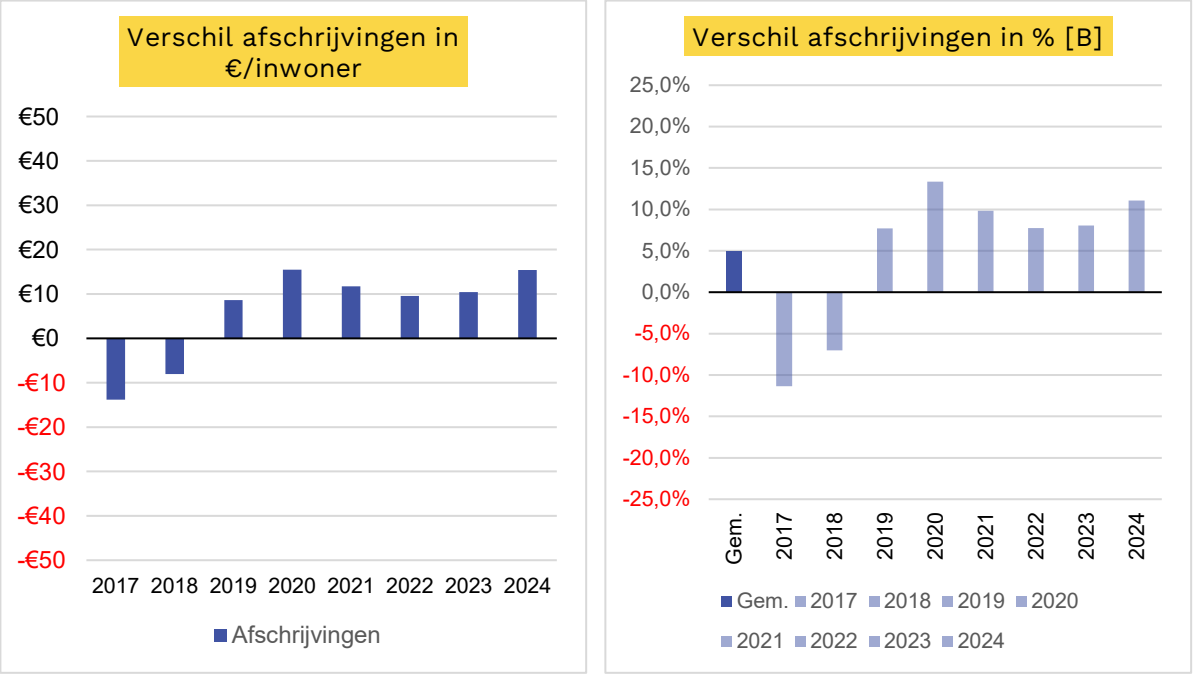
[72] In de figuur zijn twee extra gemeenten uitgesloten omdat die in de begroting 2017 zeer hoge budgetten voor inhuur hadden die in latere jaren niet terugkeerden. Door deze uitsluiting is de index personeel ook vergelijkbaar met andere groepen gemeenten.

collectief deel sociaal domein met 13% per jaar, mede vanwege de opvang van Oekraïners. ‘Ruimte & Wonen’ met gemiddeld ongeveer 9% per jaar, ‘Bijstand en Participatie’ met gemiddeld 6% per jaar en.

6.6.2 Afschrijvingen

Afschrijvingen en eventuele mee- en tegenvallers daarop zijn een tweede mogelijke oorzaak van onderbesteding. In paragraaf 6.5 is bij de diverse inhoudelijke begrotingsonderwerpen meermaals verwezen naar het belang van afschrijvingen als indicator voor vertraging; in deze paragraaf kijken we naar het totaalbeeld. Dat gaat bijvoorbeeld ook over eigen gemeentelijke gebouwen of over voertuigen en installaties. Zoals eerder gezegd kunnen gemakkelijk vertragingen ontstaan in de planontwikkeling voor investeringen en de uitvoering van investeringsprojecten. Waterschappen hanteren in het dashboard Waves een indicator realisatiegraad investeringen voor een 4-jaars periode. Zoiets bestaat echter niet bij gemeenten, terwijl daar dezelfde vraagstukken spelen.

De voortgang van investeringen in de deelnemende gemeenten is in dit onderzoek niet nader onderzocht. Voor rekenkamers en andere geïnteresseerden kunnen vertragingen in de investeringen wel worden opgemerkt door te zoeken naar tot stand gebrachte investeringen waarvoor later dan gepland wordt gestart met afschrijven. Analyse van de kostensoort afschrijvingen kan een goede benadering opleveren van onderbesteding bij investeringsprojecten in de betreffende gemeente.

Figuur 6.11 Verschil afschrijvingen bij P10-gemeenten (n=16) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en procenten.

Bij afschrijvingen speelt mee dat sommige investeringen langer meegaan dan anderen. Uitgaande van een vuistregel om in 10 jaar investeringen[73] af te schrijven betekent € 100.000,- minder afschrijvingen dat een project of groep projecten ter waarde van € 1 miljoen in het desbetreffende jaar niet is afgerond.

De ten behoeve van dit onderzoek uitgevoerde enquête laat zien dat de deelnemende P10-gemeenten vrijwel allemaal (20 van de 23) dezelfde aanpak voor afschrijvingen hebben. Men schrijft pas af vanaf 1 januari na ingebruikname. Als er vertraging in een project is ontstaan, is dat daarom direct zichtbaar in lagere afschrijvingen dan voorzien.[74] Opvallend is dat er vijf gemeenten zijn die elk jaar meevallers op de afschrijvingen laten zien. Eén gemeente daarentegen heeft zeven jaar tegenvallers en een gemeente zes jaar. Om te bepalen wat daarvoor de verklaring is, is nader onderzoek nodig in de betreffende gemeente.

Lagere afschrijvingen zijn ook nog elders in de P&C-stukken terug te vinden. De toegerekende rentelasten worden lager vanwege de vertraagde ingebruikname van een investering. Dat effect wordt versterkt door de daling van de marktrente tot 2022 die er toe leidde dat de te gebruiken rekenrente tot 2022 daalde. Dat is goed terug te zien in de cijfers: vanaf 2017 is gemiddeld bijna € 2 miljoen per jaar (10,2%; ruim € 3,50 per inwoner) aan meevallers in rentelasten te vinden. Dat geldt ook voor 2024 waar de meevaller bij de 16 gemeenten ruim 11% was.

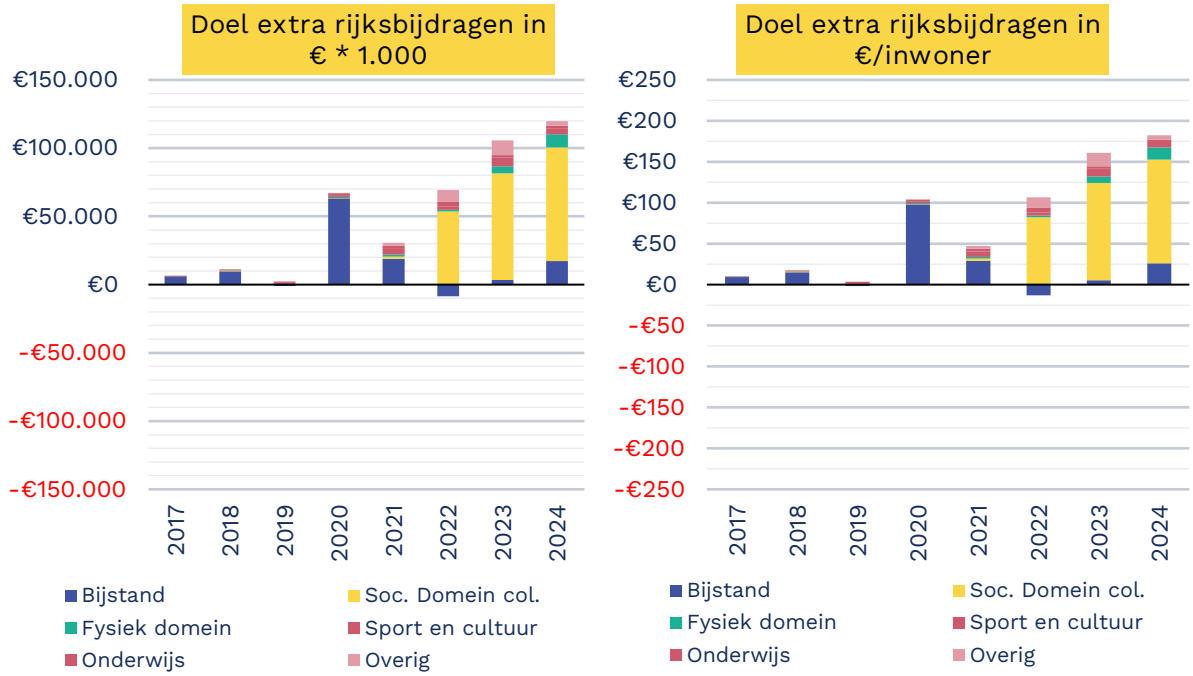
6.6.3 Rijksbijdragen

Een derde relevante kostensoort zijn de rijksbijdragen. Het gemeentefonds is de belangrijkste bron van gemeentelijke middelen. In paragraaf 3.4.1 is de ontwikkeling van het gemeentefonds al toegelicht. Het totaal van de beschikbaar gestelde rijksmiddelen is groter dan alleen het gemeentefonds. Zo betaalt het Rijk via een specifieke uitkering een belangrijk deel van de middelen voor de participatiewet. Ook deze baten zijn in de begroting van gemeenten opgenomen. Op basis van een analyse van rijksbijdragen naar taakvelden valt te herleiden hoe groot de afwijkingen op rijksbijdragen in de rekening van gemeenten zijn.

Figuur 6.12 laat zien dat vanaf de COVID19-crisis in 2020 de rijksbijdragen buiten het gemeentefonds zijn verveelvoudigd. Hoofddoelen van de besteding liggen inkomensregelingen rond COVID19 en energietoeslag en opvang Oekraïners. Ook onderwijs (Achterstandenbeleid) en sport en cultuur (Sportakkoorden) kregen duidelijk meer rijkmiddelen buiten het gemeentefonds om.

[73] Deze vuistregel gaat terug naar oude regels rondom het aantrekken van leningen voor financiering van investeringen door gemeenten. Die mochten een looptijd van 10 jaar hebben omdat werd verondersteld dat de investering dan zou zijn afgeschreven.

[74] Eén gemeente kiest voor een variant met een vast moment gedurende het jaar. Vertragingen kunnen dan nog steeds invloed hebben op het totaal van de afschrijvingen, maar het effect is in principe minder groot.

Figuur 6.12 Bestedingsdoel extra rijksmiddelen excl. gemeentefonds in € * 1.000 en per inwoner bij P10-gemeenten (n=16)

Anders dan bij de ontwikkeling van het gemeentefonds is voor de hier genoemde extra rijksmiddelen niet vast te stellen wanneer die beschikbaar zijn gekomen, en of er wel voldoende tijd was om de middelen daadwerkelijk te kunnen besteden. Een indicatie dat dit niet altijd het geval is, blijkt uit het proces rondom de energietoeslag in 2023 die pas vanaf oktober 2023 mocht worden betaald.[75] Daarnaast is een deel van de verklaring dat in sommige gevallen is, zowel bij Rijk als gemeenten, moeilijk vooraf is in te schatten hoeveel geld er echt nodig is. Een voorbeeld hiervan zijn de lasten voor opvang van Oekraïners.

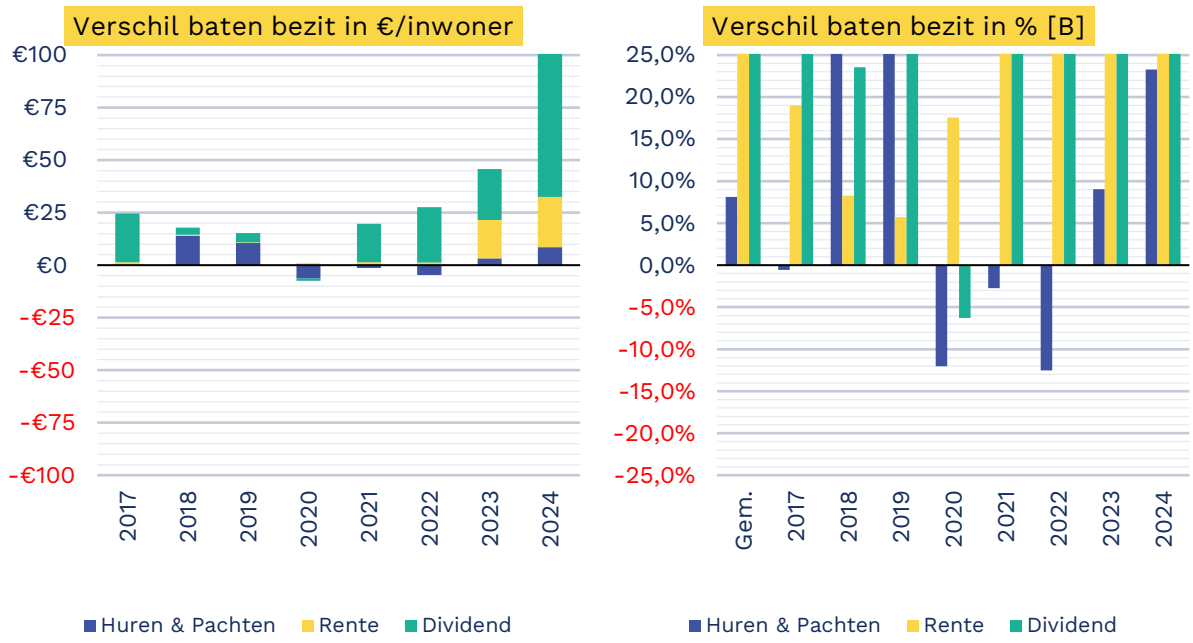
6.6.4 Baten uit bezit

De laatste relevante groep kostensoorten gaat over baten uit bezit. Hieronder worden huren en pachten, rentebaten en dividenden verstaan. De resultaten uit grondexploitatie zijn in paragraaf 6.5 toegelicht. Dividendopbrengsten[76] kunnen grote gevolgen hebben voor het financieel resultaat. Normaal gesproken zouden huren en pachten en rente redelijk goed voorspelbaar moeten zijn. Voor huren en pachten omdat er contracten onder liggen, voor rente omdat het saldo van de bankrekening bekend is. Voor dividenden is de voorspelbaarheid lager omdat winst en een daaruit voortvloeiende winstuitkering ieder jaar anders kunnen zijn.

[75] Dit had te maken met de wettelijke eisen rondom uitbetalen van de energietoeslag.

[76] Hier zijn de baten van de economische categorie 5.2 'Dividenden en winsten' en 6.1 'Financiële transacties' opgeteld omdat bleek dat sommige gemeenten hun opbrengsten uit de verkoop van aandelen Eneco op 'Financiële transacties' verantwoorden. Omdat dit om grote bedragen gaat is gekozen om dit zo op te lossen.

Voor de 16 P10-gemeenten waarvan volledige gegevens bekend zijn laat Figuur 6.13 de effecten op het financieel resultaat zien.

Figuur 6.13 Baten uit bezit in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag bij P10-gemeenten (n=16)

Figuur 6.13 laat zien dat de gemiddelde afwijking in de raming voor huren en pachten ruim 8% over de hele periode is. Lagere baten in 2020-2022 kunnen waarschijnlijk worden verklaard door de effecten van COVID19-crisis.

Dividenden hebben zoals gezegd een onregelmatig karakter, wat hier ook te zien is. De extra dividenden vanaf 2022 zijn in overwegende mate te verklaren door uitkeringen uit het Zeeuwse energiebedrijf. De pieken in 2017 en 2021 lijken te maken te hebben met Twentse gemeenten. Het laat zien dat dividend niet alleen onvoorspelbaar is, maar ook iets is waar niet elke gemeente van profiteert.

De cijfers over rente weerspiegelen het patroon van de ontwikkelingen van rente op de kapitaalmarkt: tot 2022 dalende rentebaten en daarna stijgende rentes. Deze bevinding is niet direct uit de cijfers af te leiden: ook in de jaren 2017-2019 was sprake van meevallers op rentebaten. Dat kan wijzen op zeer voorzichtig begroten. Een tweede verklaring voor meevallers in de rente is de hoeveelheid kasgeld die gemeenten beschikbaar hebben.[77] Die is toegenomen van ruim € 85 miljoen in 2017 naar ruim € 260 miljoen in 2023 met daarnaast nog eens vanaf 2021 tot ruim € 110 miljoen oplopende middelen die nauwelijks rentedragend

[77] Technische toelichting: Balansposten A1332a, A223a, A225a, A23.

zijn.[78] Dat betekent mogelijk ook dat gemeenten rente laten ‘liggen’ die vrij gemakkelijk te realiseren zou zijn.

Uit de balansgegevens van alle gemeenten is af te leiden hoeveel middelen van het Rijk zijn ontvangen maar nog niet zijn uitgegeven. Uit de gegevens van Findo blijkt dat in 2017 bij 15 P10-gemeenten in totaal € 3 miljoen als ‘vooruit ontvangen‘ op de balans hadden staan. In 2023 was dat opgelopen naar € 145 miljoen, waarvan een kleine 40% bij een gemeente is terug te vinden. Uit de enquête komt voor 2024 een soortgelijk beeld naar voren. Om dat nader te analyseren is voor een aantal specifieke uitkeringen naar het saldo per eind 2024 gevraagd. Dat kwam uit op € 189 miljoen. Op zichzelf geen indicatie voor vertragingen, want de bedragen zijn soms voor meerdere jaren bestemd.

[78] Dit gaat om balanspost A23 Liquide middelen.

7 De K80-gemeenten

De groep K80-gemeenten kende bij de start van dit onderzoek 64 leden.[79] Daarvan hebben zich 27 gemeenten aangemeld als deelnemer aan het onderzoek. Deze gemeenten hebben samen ongeveer 375.000 inwoners. Er zijn in deze groep geen gemeenten die vanaf 2017 met een herindeling te maken hebben gehad.

In de financiële gegevens ontbreekt van een gemeente de informatie over een begroting. Die gemeente is buiten beschouwing gebleven in de hier gepresenteerde analyse.

7.1 Kernpunten K80

Hieronder puntsgewijs de belangrijkste bevindingen voor de K80-gemeenten

- Rijksbijdragen buiten het gemeentefonds zijn een belangrijke verklaring voor meevallers. Dergelijke middelen komen vaak pas gedurende het jaar beschikbaar. De twee belangrijkste posten zijn opvang Oekraïners en inkomensregelingen rondom COVID19, waarbij het vooraf moeilijk is in te schatten hoeveel geld echt nodig is. Ook voor sport en onderwijs zijn grote extra bijdragen ontvangen. Een deel van die middelen staat nog voor toekomstige bestedingen op de balans.
- Personele bezetting is een structureel knelpunt wat zowel blijkt uit de gemiddelde bezetting in 2024 als uit meevallers op eigen personeel in vrijwel alle jaren.
- Er zijn twee gemeenten waarvan bruikbare gegevens over de gewijzigde begroting beschikbaar zijn. De signalen die bij andere groepen gemeenten naar boven over planningsoptimisme zijn ook bij die twee gemeenten te zien. Tussentijds wordt de begroting duidelijk naar boven bijgesteld en dan blijkt bij de jaarrekening dat op onderdelen toch weer meevallers bestaan.
- Afschrijvingen liggen gemiddeld circa 5% onder de begrote afschrijvingen. Dat is een signaal dat er sprake is van vertragingen in projectuitvoering, zeker omdat bij taken als Verkeer & Vervoer de afschrijvingen nog meer afwijken van de begroting.
- Gegeven dat afschrijvingen lager zijn dan begroot valt op dat de toegerekende rente ook daalt en met grotere afwijkingen dan op basis van de ontwikkeling van de marktrente kan worden verwacht.
- Bij riolering zijn indicaties te vinden dat projecten vertraging kennen. Los daarvan blijkt dat er jaarlijks tegenvallers zijn bij de voorziening groot onderhoud voor rioleringen. Dat komt deels omdat er in de begroting geen rekening mee is gehouden.
- Bij ‘Ruimte & Wonen’ zijn geen directe indicaties voor onderbesteding of vertragingen. Meevallers zitten in het onregelmatige patroon van baten.
- Baten voor het collectief deel sociaal domein worden conservatief ingeschat. Dit zijn structurele baten maar vallen in het niet door de baten voor opvang Oekraïners.

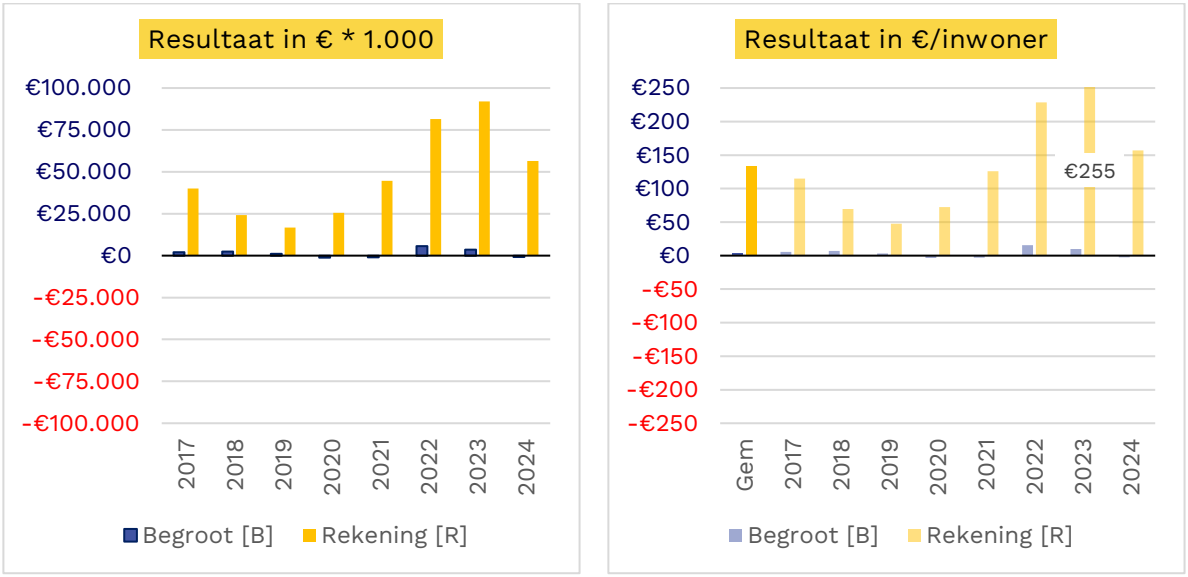
[79] Begin 2026 zijn dat er volgens de website inmiddels 68.

- De positieve afwijking in de opbrengsten toeristenbelasting is relatief groot, ondanks dat elk jaar al sprake is van een stijgende verwachte opbrengst.
- Buiten de COVID19-periode blijkt dat baten uit exploitatie van sportaccommodaties worden onderschat.

7.2 Verschil begroting en rekening

We kijken allereerst naar de afwijking tussen begroting en rekening in de deelnemende gemeenten. De begrotingen van de individuele gemeenten lopen in 2024 uiteen van € 10 miljoen tot ongeveer € 75 miljoen. Voor de 26 gemeenten samen lopen de begrotingen op van € 850 miljoen in 2017 naar € 1.200 miljoen in 2024. De jaarrekening 2024 liet voor alle gemeenten een bedrag van € 1.500 miljoen zien met een positief resultaat van een ongeveer € 55 miljoen.

In de meeste grafieken hieronder zijn bedragen uitgedrukt in Euro per inwoner. Dat geeft een grijpbaarder beeld dan de som van alle afwijkingen van alle deelnemende gemeenten. Per inwoner liggen de lasten in de begroting in 2024 tussen € 2.673 en € 4.070 met een gemiddelde van € 3.201.[80]

Figuur 7.1 Resultaat [positief=overschot] K80-gemeenten in € * 1.000 (n=26)

Drie gemeenten rapporteerden in 2024 een tekort op de rekening, waarvan een met een tekort van € 2,7 miljoen ofwel meer dan € 100 per inwoner. De overige 23 gemeenten rapporteerden positieve resultaten oplopend tot ruim € 700 per inwoner.[81]

Uit Figuur 7.1 blijkt dat de piek van de positieve resultaten in 2023 lag en langzaam weer afneemt. Waar de afwijkingen vandaan komen is onderwerp van de volgende paragrafen.

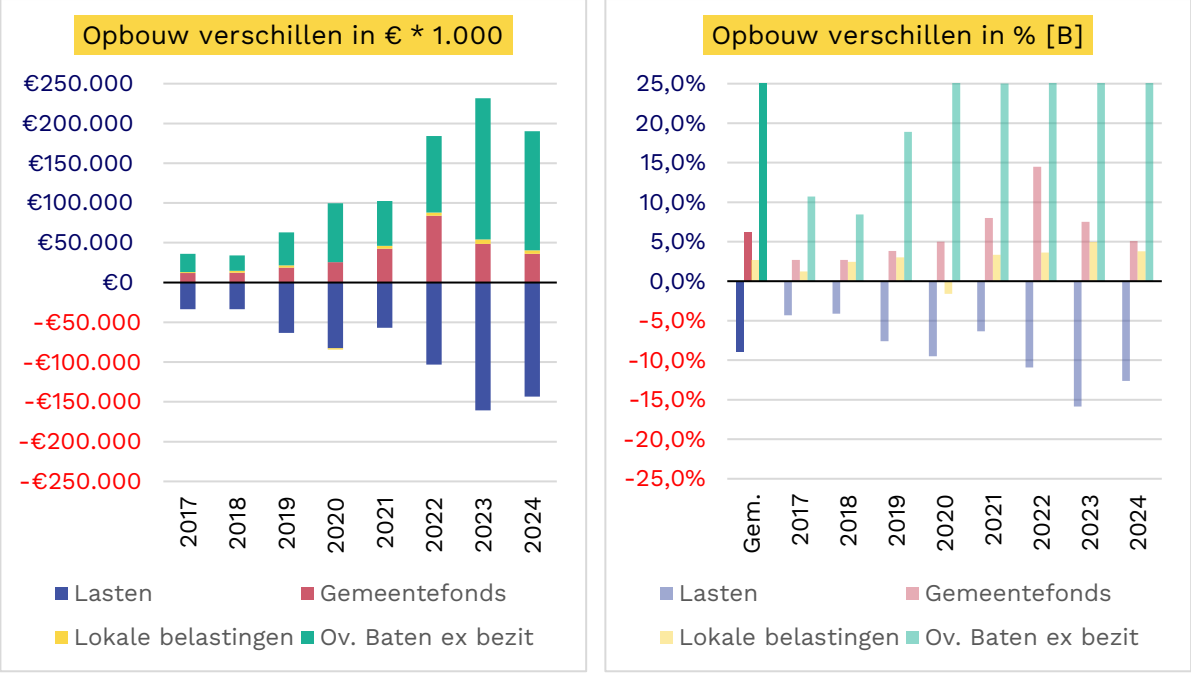
[80] Hier zijn de gegevens van de drie Waddeneilanden die deelnemen buiten beschouwing gelaten.
[81] Exclusief gegevens van de Waddeneilanden.

7.3 Bronnen van verschillen

De verklaring van verschillen is in deze paragraaf in twee delen gesplitst. Het eerste deel gaat over de baten en lasten van de meer politiek inhoudelijke taken van de gemeente. Denk aan baten en lasten voor het sociaal domein, veiligheid of cultuur. Het tweede deel gaat over baten en lasten van gemeentelijk bezit, zoals grondexploitaties en rentes op leningen of dividenden uit aandelen.

In Figuur 7.2 is onderscheid gemaakt tussen mee- en tegenvallers bij de lasten op inhoudelijke taken enerzijds en de baten op de inhoudelijke taken anderzijds. Per inwoner waren de extra lasten tussen € 95 (2018) en € 445 (2023). De totale extra baten lagen tussen € 97 (2018) en € 643 (2023) per inwoner.

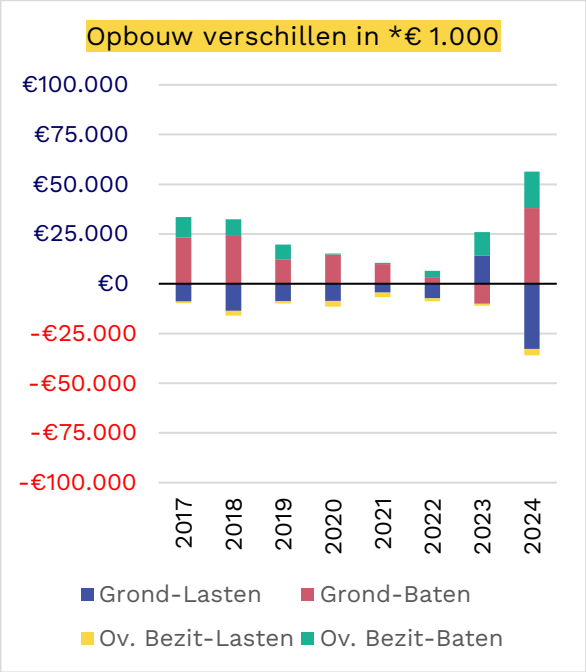
De figuur laat ook zien dat de grootste procentuele afwijkingen in de raming van de overige baten te vinden zijn. Daarnaast valt op dat in de jaren vanaf 2022 de afwijking bij de opbrengsten voor de lokale belastingen groter wordt.

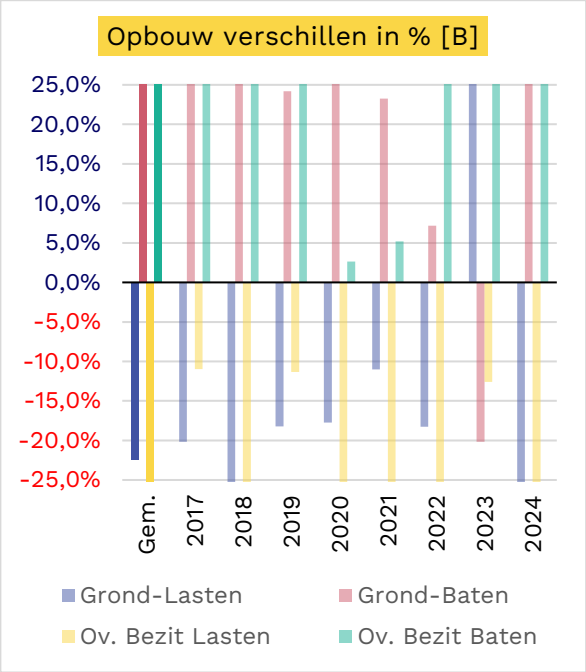

Figuur 7.2 Toe- en afname resultaat bij inhoudelijke taken K80-gemeenten (n=26) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € * 1.000 en als percentage van het begrotingsbedrag.

Ook voor de baten en lasten uit gemeentelijk bezit presenteren we een overzichtsfiguur (Figuur 7.3). Naast grondexploitatie is gaat dat vooral om rente en dividend. De reserves zijn ook een vorm van bezit, maar die blijven hier buiten beschouwing.

De linker helft van Figuur 7.3 laat zien dat ook bij bezit in overwegende mate sprake is van meevallers ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Alleen in 2022 zijn de extra lasten en extra baten nagenoeg met elkaar in evenwicht, veroorzaakt door de grondexploitaties. In totaal gaat het in deze onderdelen van de begroting om € 45 tot € 60 miljoen lasten per jaar, waarvan ongeveer 80% grondexploitatie is.

Figuur 7.3 Toe- en afname resultaat bij bezit K80-gemeenten (n=26) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € * 1.000 en percentage van het begrotingsbedrag.

De procentuele afwijkingen laten vooral zien dat baten en lasten uit overige bezit grote afwijkingen kennen. Een belangrijke verklaring is de ontwikkeling van de marktrente die recent is opgelopen en extra baten oplevert. De andere afwijkingen hebben te maken met vastgoed dat niet voor eigen gebruik is bestemd.

Bij de grondexploitatie kan bij kleinere gemeenten een enkel project het verschil in een resultaat veroorzaken.

7.4 Tussentijdse verschillen

Tussentijds worden begrotingen regelmatig aangepast, al is het maar omdat de bijdrage uit het gemeentefonds ook gedurende het begrotingsjaar nog verandert. Lang niet alle kleine gemeenten zijn verplicht om tussentijds naar het CBS over begrotingsvoortgang te rapporteren. Voor dit onderzoek hebben diverse gemeenten materiaal aangeleverd. Voor twee gemeenten bleek het materiaal bruikbaar genoeg te zijn om een beeld te geven. Omdat het om een zeer beperkt beeld gaat gebeurt dat hier in woorden.

In alle jaren is sprake van verhoging van de lasten gedurende het begrotingsjaar. Ook zijn er bijstellingen bij het gemeentefonds en de overige baten. Verschillen bij lokale belastingen zijn klein. Bij de jaarrekening blijkt dat in zeker vijf jaren sprake is van meevallers in de lasten, met andere woorden niet alle tussentijds geautoriseerde lasten zijn besteed. Waar de ene gemeente beperkte afwijkingen bij de baten op inhoudelijke taken heeft is dat bij de andere veel sterker het geval. Bij bezit zien we tussentijds beperkte wijzigingen en incidenteel in de rekening de effecten van een grondexploitatie terug.

7.5 Opvallende begrotingsposten

In deze paragraaf komen mee- en tegenvallers aan bod voor verschillende inhoudelijke onderdelen van de begroting. Tenzij anders aangegeven gaat het om de gegevens van in totaal 26 gemeenten.

Tot nu toe werden mee- en tegenvallers uitgedrukt in absolute bedragen. Hier ligt het accent op bedragen per inwoner omdat daarmee makkelijker een vertaalslag is te maken naar de lokale situatie. De gepresenteerde getallen zijn daarmee gemiddelde mee- en tegenvallers, zowel in geld als in percentages, over de hele groep van 26 gemeenten waarover informatie beschikbaar is.

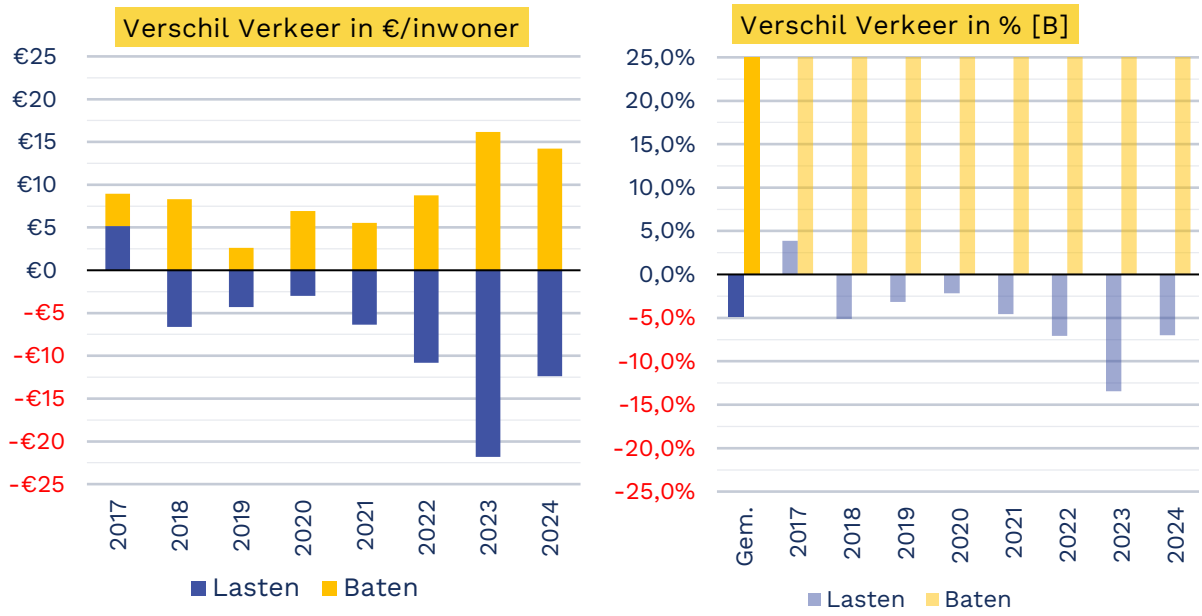
7.5.1 Verkeer & Vervoer

Allereerst kijken we naar 'Verkeer & Vervoer'.[82] Aanleg en onderhoud van infrastructuur is kwetsbaar voor doorlooptijden in de planning. Dat kan er toe leiden dat sprake is van vormen van onderbesteding.

Voordat we naar de mee- en tegenvallers kijken, zetten we kort enkele belangrijke cijfers over 'Verkeer en & Vervoer' op een rijtje. Eerst richten we de blik op de lasten. Het merendeel van de budgetten voor 'Verkeer & Vervoer' bij de K80-gemeenten gaat naar aanleg en beheer van wegen. Gemiddeld gesproken gaat het over circa 94% van de begrote lasten. De begrote lasten voor wegen nemen tussen 2017 en 2024 toe van ruim € 40 miljoen naar € 60 miljoen. De rest is voor parkeren, havenfaciliteiten en openbaar vervoer. Bij de baten is het aandeel baten van wegen ongeveer 60%, en havenfaciliteiten ongeveer 35%.

Figuur 7.4 laat zien dat er per saldo een onregelmatig patroon in mee- en tegenvallers is. De afwijkingen bij de lasten kunnen zijn veroorzaakt door prijsontwikkelingen. Zeker in de laatste paar jaar is de inflatie relatief hoog.

[82] Omvat de taakvelden 2.1 tot en met 2.5

Figuur 7.4 Toe- en afname resultaat bij Verkeer & Vervoer P10-gemeenten (n=20) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

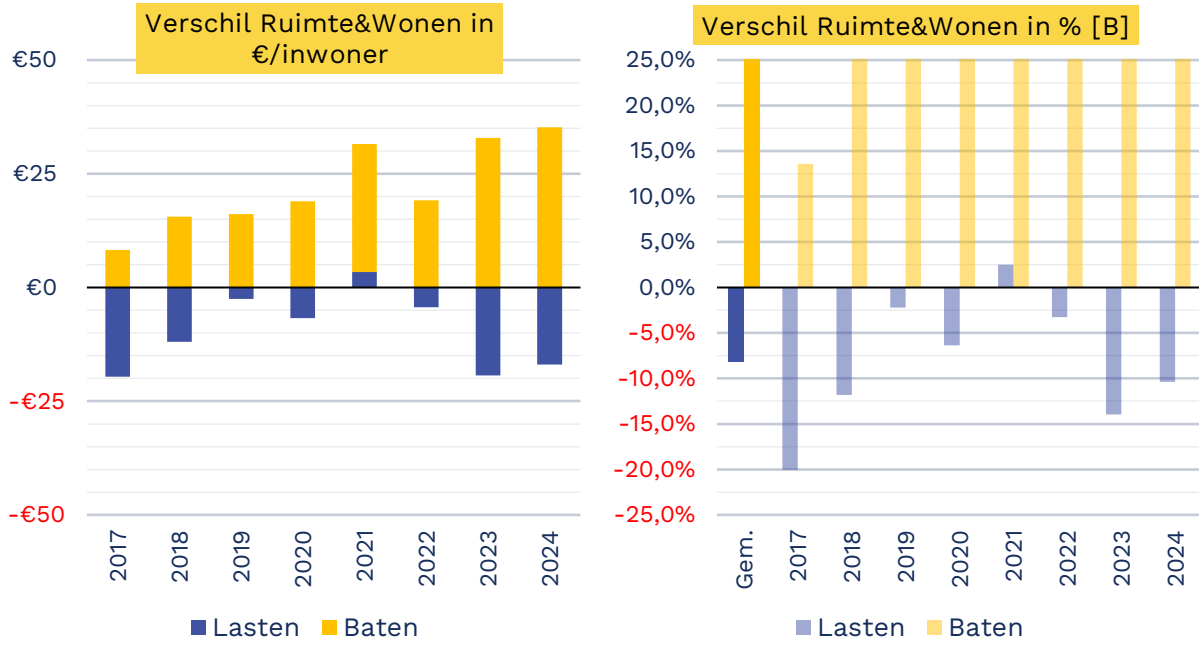
Toch zijn er aanwijzingen dat zich vertragingen bij projecten voordoen. Voor de 26 gemeenten waarvoor gegevens over alle jaren beschikbaar zijn geldt dat de gemiddelde meevaller op afschrijvingen bijna 14% is. De inkoop van goederen (lees de aannemers) is gemiddeld ongeveer 5% hoger dan geraamd. Deze afschrijving en inkoop van goederen maken samen ongeveer 60% van de totale lasten voor wegenaanleg uit. Opvallende meerkosten zijn te vinden bij stortingen in de voorzieningen voor groot onderhoud die gemiddeld gesproken ruim 30% van de begroting afwijken.

De afwijkingen bij de baten zijn relatief gezien veel groter. Dat is ook te verklaren door het onderdeel wegen. Hier is door de jaren heen sprake van een duidelijke onderschatting van baten. De grootste verschillen zijn te vinden bij baten uit leges, subsidies anders dan van Rijk of provincies en ‘overige goederen en diensten’. Uit de omschrijving van ‘overige goederen en diensten’ in de IV3 richtlijnen valt niet direct af te leiden wat hier precies speelt. In algemene zin betekent dit dat er aanleiding kan zijn om als raad aan het college te vragen wat de bronnen van baten bij verkeer precies zijn.

7.5.2 Ruimte & Wonen

Een tweede belangrijk beleidsthema in dit onderzoek naar onderbesteding is ‘Ruimte & Wonen’. Onder de noemer Ruimte & Wonen vallen de taken op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Gemiddeld circa 70% van de lasten bij de 26 K80-gemeenten is bestemd voor volkshuisvesting. Bij de baten is dat percentage gemiddeld ongeveer 90%.

Net als bij verkeer geldt voor ‘Ruimte & Wonen’ dat er sprake is van lange doorlooptijden en kwetsbaarheid voor procedures. Dat kan onderbesteding in de hand werken.

Figuur 7.5 Toe- en afname resultaat bij ‘Ruimte & Wonen’ K80-gemeenten (n=26) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 7.5 laat zien dat er vanaf 2018 sprake is van duidelijk hogere extra baten. Op basis van data van de 26 gemeenten waarvoor we data hebben, vallen enkele zaken op. Bij wonen is de belangrijkste verklaring voor die hogere extra baten in vrijwel alle jaren dat de baten uit (bouw)leges ruimschoots hoger zijn dan geraamd. Gemiddeld gesproken over de hele periode gaat dat om bijna 40% extra leges-baten. Bij het onderdeel ‘Ruimte’ is sprake van een vrij onregelmatig patroon, dat doet vermoeden dat het moeilijk is om goed in te schatten wanneer baten worden gerealiseerd.

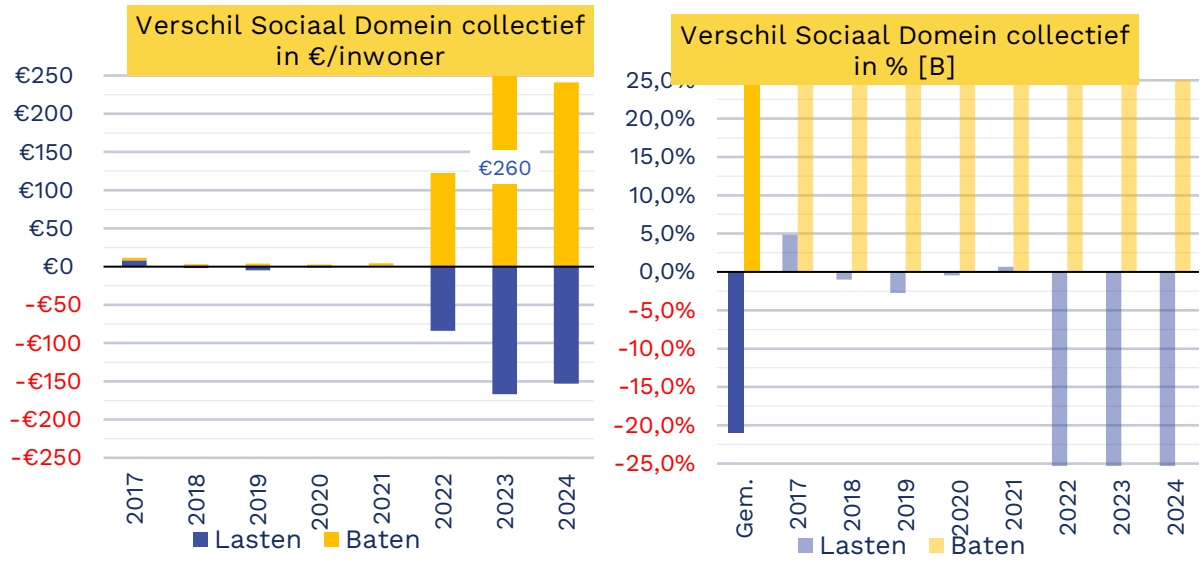
De overschrijding bij de lasten in vrijwel alle jaren vraagt verdiepende analyse. Kijkend naar de onderliggende zien we dat zowel bij het onderdeel ‘Ruimte’ als bij het onderdeel ‘Wonen’ de lasten voor ingehuurd personeel de begrotingen duidelijk overschrijden. Bij het onderdeel ‘Wonen’ zijn de verschillen op eigen personeel beperkt, terwijl bij het onderdeel ‘Ruimte’ sprake is van onderbesteding op personeelslasten. Vanaf 2021 gaat dat om gemiddeld ruim 7% per jaar tegenover onderbesteding van iets meer dan 6% voor de totale lasten eigen personeel. Anders dan bijvoorbeeld bij de grote gemeenten is er sprake van overschrijdingen van de budgetten voor ‘overige goederen en diensten’. In 2023 en 2024 ging dat om afwijkingen ruim boven 10% per jaar. Deels kan dat te maken hebben met de recente inflatie die in de begrotingen van 2022 en 2023 nog niet was ingecalculeerd. Al met al is uit deze

cijfers voor de K80-gemeenten geen eenduidig beeld af te leiden dat zou wijzen op vertragingen. Onvoorspelbaarheid van baten draagt meer bij aan de meevallers bij deze taken.

7.5.3 Sociaal domein, collectief deel

Een derde belangrijk domein in dit onderzoek naar onderbesteding is het collectieve deel van het sociaal domein. Het collectieve deel werkt wezenlijk anders dan de individuele zorg. Voor die laatste geldt dat de gemeentelijke opgaven veelal een open einde karakter hebben: aanvragen voor bijstand, Wmo en Jeugdzorg moeten worden gehonoreerd als de aanvrager aan de eisen voldoet. Dat is anders voor collectieve voorzieningen, zoals wijkvoorzieningen[83] en de taken op het gebied van gezondheidszorg (GGD). Gemeenten hebben op die onderwerpen vrij veel autonomie.[84] Vanwege die relatief grote autonomie is het interessant om te bezien of op dit onderdeel van het sociaal domein sprake is van onderbesteding of dat ook hier sprake is van overschrijdingen van de begroting.

De budgetten voor het collectieve deel van het sociaal domein lagen voor de 26 deelnemende gemeenten tot 2021 rond € 60 miljoen lasten per jaar en € 2 miljoen baten. In 2024 was het budget opgelopen naar een ruime € 110 miljoen lasten, maar met een werkelijke uitkomst van ruim € 160 miljoen. Daar staan ook veel hogere baten tegenover, in 2024 een kleine € 110 miljoen. De kern van de verklaring is dat vanaf 2022 de stroom van Oekraïense vluchtelingen op gang kwam. Gemeenten vingen die mensen op en kregen daarvoor middelen uit een specifieke uitkering. Voor heel Nederland was daar vanaf 2022 € 6,6 miljard voor beschikbaar, vertaald naar inwoneraantal in 2024 is dat ruim € 350 per inwoner.

Figuur 7.6 Toe- en afname resultaat bij Collectief deel Sociaal Domein K80-gemeenten (n=26) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

[83] Voor dit onderdeel gaat het over de taakvelden 6.1 Samenkracht & burgerparticipatie, 6.2 Wijkteams/Toegang en 7.1 Volksgezondheid.

[84] Met de kanttekening dat GGD-taken vaak in een samenwerkingsverband plaatsvinden

Figuur 7.6 laat zien dat tot en met 2021 de geraamde lasten niet veel afwijken van de realisatie en zelfs richting € 0 daalden. Dat wijst in de richting van redelijk planbare uitgaven. Er zijn hier weinig financiële effecten van COVID19 zichtbaar.

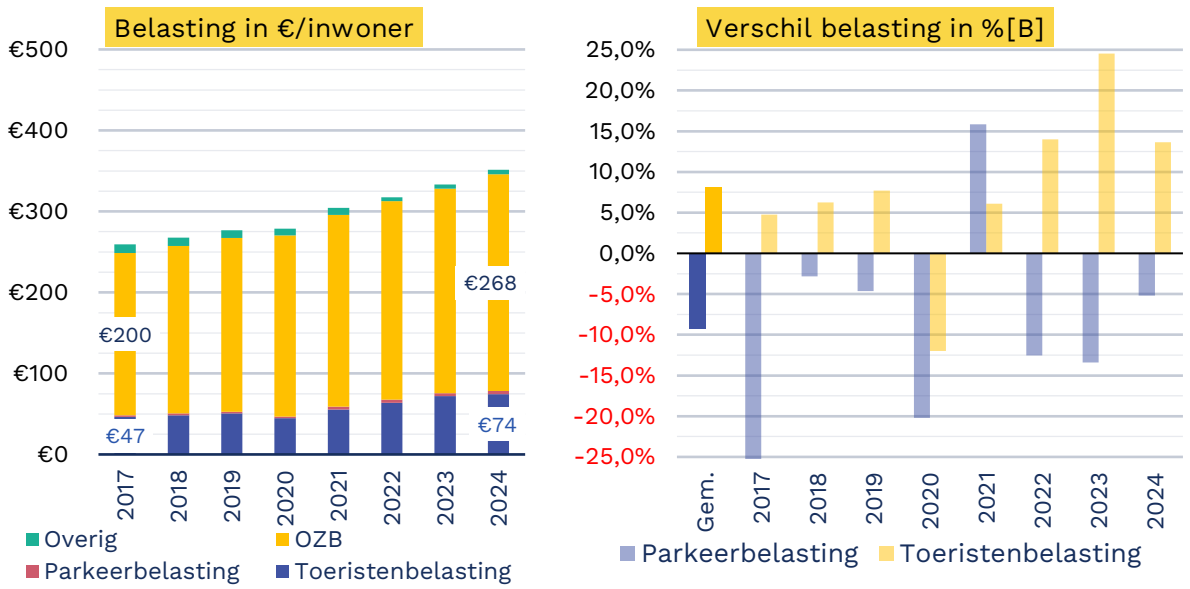
Bij de baten lijkt er tot en met 2022 sprake te zijn van conservatieve inschattingen van baten. De rechter grafiek in Figuur 7.7 laat dat zien, de gemiddelde afwijking was over de hele periode meer dan 50%. Deze baten verdwijnen uit zicht vanaf 2022 door de middelen voor opvang van Oekraïners, terwijl het een structurele post in de begroting is waar de gemeente enige invloed op heeft.

Per saldo leidden de extra middelen van het Rijk vanaf 2022 tot een meevaller van circa € 80 miljoen.

7.5.4 Parkeer- en toeristenbelasting

Een vierde belangrijke post betreft de baten uit parkeerbelasting en toeristenbelasting. Opbrengsten uit parkeer- en toeristenbelasting zijn afhankelijk van de conjunctuur van de economie. Sturing is mogelijk door de tarieven aan te passen. Omdat uit het algemene beeld blijkt dat baten een belangrijke verklaring voor hogere resultaten zijn is het nuttig om te zien of er grote afwijkingen zijn tussen begroting en realisatie bij deze twee vormen van belasting.

Toeristenbelasting is de ene K80 gemeente een belangrijke bron van inkomsten, bij een andere gemeente juist niet. Van de hier deelnemende K80-gemeenten staat er in 2024 een in de landelijke top 10 en zijn er nog zeven gemeenten met elk opbrengsten van meer dan € 1 miljoen per jaar. Daar staat tegenover dat parkeerbelasting vrijwel verwaarloosbaar is.

Figuur 7.7 Gerealiseerde opbrengst lokale belastingen per inwoner en afwijking [R]-[B] opbrengst parkeer- en toeristenbelasting K80-gemeenten (n=26) als percentage van het begrotingsbedrag.

De linkerkant van Figuur 7.7 geeft de gerealiseerde opbrengsten weer. Hieruit blijkt dat de betekenis van toeristenbelasting kleiner is dan bij de P10-gemeenten maar groter dan bij G40-gemeenten. Daarnaast blijkt dat de totale belastingopbrengst per inwoner bij deze gemeenten ook lager ligt dan bij de P10-gemeenten. Om een indruk te schetsen van de ontwikkeling van de opbrengsten per inwoner zijn in de figuur de bedragen per inwoner voor parkeerbelasting en OZB[85] weergegeven.

Uit de rechterkant van de figuur leiden we af dat de kwaliteit van de begrotingsraming wisselend is. De hier gepresenteerde gegevens zijn de gemiddelden van alle 26 K80-gemeenten. Opvallend is dat de afwijkingen in de ramingen van de toeristenbelasting na de COVID19 periode veel groter zijn dan daarvoor, ondanks dat de verwachte opbrengst uit toeristenbelasting elk jaar hoger is dan het jaar daarvoor.

7.5.5 Riolering

Een vijfde belangrijke post is de riolering. Riolering is net als wegen en havens onderdeel van de fysieke infrastructuur. Investeringen zijn kwetsbaar voor planprocedures en capaciteit in de markt. De kwetsbaarheid voor vertraagde doorlooptijden van projecten kan wel gevolgen hebben voor de lasten van de afschrijvingen. Dat kan reden zijn kritisch te kijken naar grote ambities in een rioleringsplan.

De analyse van de lasten voor rioleringen laat zien er bij de 26 K80-gemeenten sprake is van gemiddeld circa 2,5% hogere lasten dan begroot. Wanneer alleen naar de lopende uitgaven (exclusief rente, afschrijving en voorziening onderhoud) wordt gekeken, dan is de gemiddelde afwijking op de begroting 1% voordelig.

Omdat rioleringswerken lange afschrijvingstermijnen kennen, is een kleine afwijking ten opzichte van de begroting toch al een aanzienlijk bedrag in absolute termen, en daarmee een signaal dat er vertragingen zijn. We stellen vast dat de afschrijvingen ongeveer 3% lager zijn dan begroot, wat samen met de meevaller bij de lopende uitgaven een indicatie kan zijn voor vertragingen in de uitvoering. Er zijn bovendien gemiddeld 20% lagere lasten op de toegerekende rente, die in de meer recente jaren nog veel hoger is.

Naast afschrijven is het mogelijk om spaarpotten voor groot onderhoud te begroten.[86] Daarmee is er geld achter de hand voor onderhoud op termijn. We zien dat de begroting hier jaarlijks met tientallen procenten wordt overschreden. Deels komt dat omdat gemeenten in de begroting hier geen middelen in de begroting voor reserveerden. Stijgende lasten voor de voorziening groot onderhoud kunnen in combinatie met lagere afschrijvingslasten een indicatie zijn voor vertragingen in rioolprojecten.

[85] Gemeenten laten OZB opbrengsten meestal zien als onderdeel van de woonlasten voor een en meerpersoonshuishoudens voor een standaard woning. Die gegevens kunnen niet zomaar worden opgeteld. Er is gekozen om OZB per inwoner te gebruiken om de gegevens door de hele tekst vergelijkbaar te houden in plaats van de optie om OZB per huishouden uit te drukken.

[86] Formeel: de voorziening groot onderhoud.

7.5.6 Sportaccommodaties

Een zesde relevant onderwerp zijn de gemeentelijke sportaccommodaties. In tegenstelling tot diverse andere taken zijn gemeenten in belangrijke mate vrij om te bepalen wat ze willen met sportaccommodaties. Hun rol is enerzijds het beheer van de accommodaties, en anderzijds de bouw of aanleg ervan (de investeringscomponent), met vaak lange doorlooptijden in de besluitvorming en de uitvoering. Daarnaast zijn er mogelijk ook baten in de vorm van huuropbrengsten, als de gemeente de accommodaties in eigen beheer heeft. Tot slot zijn er baten uit enkele specifieke uitkeringen[87] voor sport en bewegen die invloed op het resultaat kunnen hebben.

Als we kijken naar de deelnemende gemeenten blijkt allereerst dat de afschrijvingen, als benadering voor de investeringscomponent, vanaf 2021 gemiddeld bijna 6% lager zijn dan begroot. In de meer recente jaren nemen de verschillen zelfs toe. Ten tweede blijkt, net als bij riolering, dat de rentelasten zijn overschat. Ten derde blijkt de aan derden – verenigingen met een eigen accommodatie of geprivatiseerde exploitanten - verstrekte subsidies duidelijk hoger zijn dan begroot. Opvallend daarbij is dat de overschrijdingen in 2017-2018 en vanaf 2022 hoger zijn dan de andere jaren. Vanaf 2022 kan een deel van de verklaring zitten in compensatie voor energiekosten.

Tegenover de extra lasten staan extra baten. Zo werden huren, pachten en verkoopopbrengsten (exclusief 2020-2021) gemiddeld 10% te laag ingeschat. De belangrijkste meevaller is terug te vinden bij subsidies van het Rijk die te herleiden zijn naar allerlei specifieke uitkeringen voor sport die in de periode 2020-2024 ruim € 2 miljard (ruim € 110/inwoner van Nederland) totaal waren.

7.5.7 Onderwijshuisvesting

Een zevende relevante begrotingspost is de onderwijshuisvesting. In de regel zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bouwen van nieuwe scholen, terwijl het onderhoud en beheer bij de schoolbesturen. Of het lukt om scholen op tijd te bouwen is afhankelijk van factoren als doorlooptijd van procedures en de capaciteit bij aannemers. Is een gebouw eenmaal gerealiseerd, dan wordt er op afgeschreven. De werkelijke lasten voor afschrijvingen ten opzichte van de begroting zijn daarmee een indicatie voor vertragingen in het ontwikkel- en bouwproces.

Er zijn voor 26 K80-gemeenten gedetailleerde gegevens beschikbaar. Daaruit blijkt dat de gemiddelde afwijking van de gerealiseerde afschrijvingen ongeveer 1% van de begrote afschrijvingen is. Dat is te weinig om te denken aan meevallers als gevolg van vertragingen in planning of uitvoering van onderwijshuisvesting. Net als bij sportaccommodaties en rioleringen is de toegerekende rente gemiddeld 15% lager dan begroot. In 2023/2024 ligt dat

[87] In 2024 verstrekte het ministerie van VWS ruim € 500 miljoen. via twee specifieke uitkeringen (Bijlage Overzicht Specifieke Uitkeringen 2024; H4 en H30)

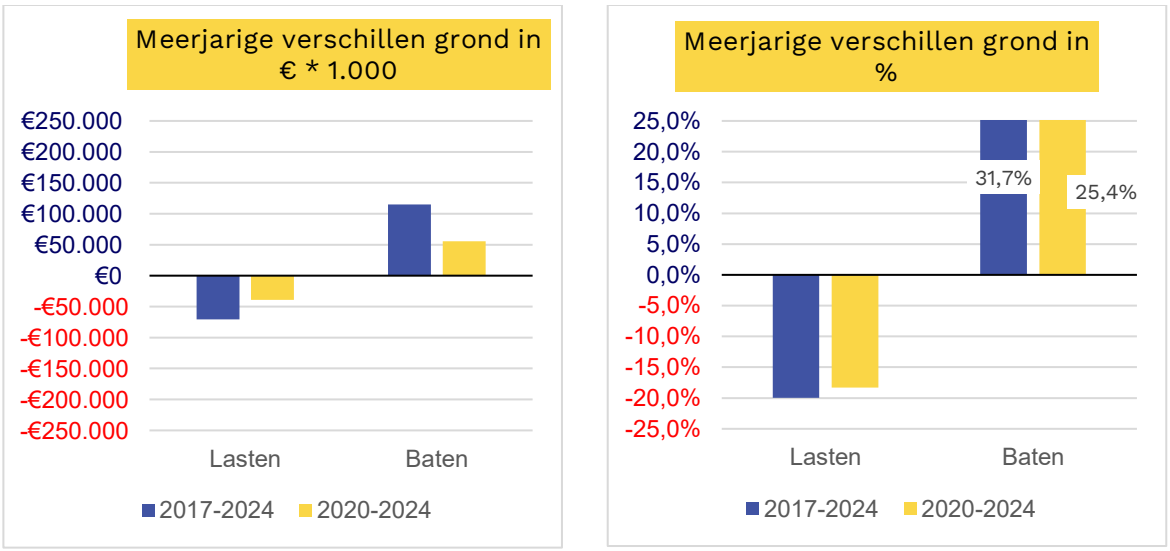
percentage op ongeveer 30%. Over het geheel gesproken is er sprake van tegenvallers op de totale lasten van ongeveer 10% waarbij de inkoop van goederen en diensten een belangrijke rol speelt.

Daarnaast valt op dat huuropbrengsten (gemiddeld 10%) en overige opbrengsten[88] (gemiddeld bijna 30%) duidelijk en structureel worden onderschat. Daarbij past wel de kanttekening dat het gaat om relatief kleine opbrengsten op het totaal van een gemeentebegroting.

7.5.8 Grondexploitatie

Een andere begrotingspost die relevant is voor dit onderzoek naar onderbesteding is grondexploitatie. Grondexploitatie is een onderdeel van gemeentelijk (tijdelijk) bezit. Baten en lasten van grondexploitatie in de jaarrekening hebben betrekking op verkochte grond, niet op het hele project van een grondexploitatie. Daarbij komt dat als er winst of verlies is, de praktijk is om die in principe direct via de reserve van het grondbedrijf te verwerken. Daarmee is er in de regel geen verklaring voor het door het college gepresenteerde resultaat in de jaarrekening.

Toch willen we naar grondexploitatie kijken als mogelijke verklaring voor onderbesteding. Daarom is ervoor gekozen om de totale baten en lasten voor de grondexploitatie in de periode 2017-2024 en de periode 2020-2024 bij elkaar op te tellen, om te zien hoe groot de afwijking van de totalen in de rekening feitelijk is. Zijn de totale lasten lager dan begroot, dan kan dat een indicatie zijn voor vertraging in de voortgang van de verkopen.

Figuur 7.8 Verschil grondexploitatie K80-gemeenten (n=26) ten opzichte van de begroting (positief=meevaller) € * 1.000 en procenten

[88] Bedoeld is hier economische categorie 3.8 'overige baten en lasten'

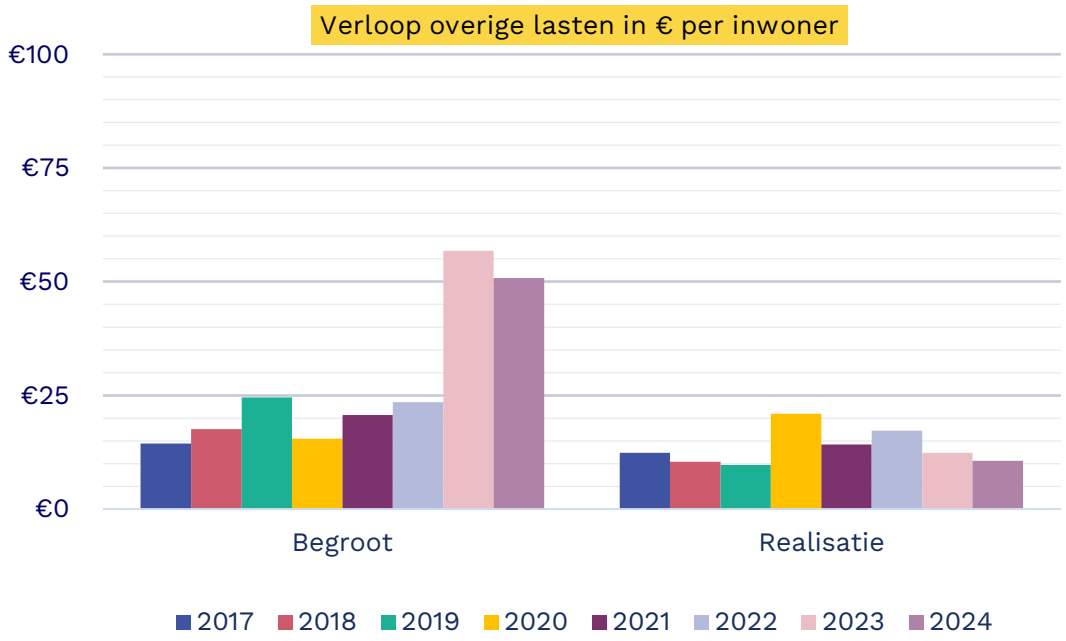
Figuur 7.8 laat zien dat over beide perioden sprake is van hogere gerealiseerde lasten (dus een tegenvaller) voor grondexploitatie dan oorspronkelijk begroot. Die kunnen zijn veroorzaakt door nieuwe boekhoudkundige eisen vanaf 2019[89] maar ook door opbrengsten uit winstgevende grondexploitaties. Over de hele periode 2017-2024 was een positief resultaat op grondexploitatie begroot van ongeveer € 9 miljoen. Bij de rekening was het positief resultaat over de hele periode ongeveer € 54 miljoen. Per saldo is er dus extra winst genomen in de grondexploitatie, waarvan het overgrote deel in de periode 2017-2019 is ontstaan.

We kunnen met deze gegevens niet vaststellen of er in de individuele grondexploitaties tegenvallers zitten. Dat is niet geheel ondenkbaar, zeker omdat sinds COVID19 de inflatie een rol is gaan spelen. Om hier duidelijkheid over te krijgen is analyse nodig op het niveau van de individuele gemeenten.

7.5.9 Overige baten en lasten

Tot slot een zeer technisch taakveld dat de beoordeling van resultaten kan verstoren. In de begroting naar taakvelden bestaat de mogelijkheid om de post ‘overige baten en lasten’ te gebruiken. Uit de wettelijke omschrijving volgt dat die is bedoeld voor stelposten, taakstellende bezuinigingen, begrotingsruimte, onvoorzien of lasten voor bovenformatief personeel dat niet meer werkt.[90] In principe zijn de middelen die hier worden verantwoord naar hun aard eenmalig. Omdat dit allemaal posten zijn waarover in de loop van het jaar meer duidelijkheid ontstaat[91], zou dan in de lijn der verwachting liggen dat er tegen de tijd dat de jaarrekening wordt opgesteld, niet of nauwelijks baten of lasten op dit taakveld zijn geboekt.

[89] Hier is de zogenaamde percentage of completion methode bedoeld die in 2019 van kracht werd.
[90] Taakveld 0.8; IV3 2023, p. 16
[91] Behalve voor bovenformatief personeel. In sommige gevallen zijn er ook baten gekoppeld aan bovenformatief personeel. Dan gaat het om een voorziening voormalig personeel die bijvoorbeeld benut wordt voor pensioenen of wachtgelden van wethouders.

Figuur 7.9 Verloop overige lasten in € per inwoner

Figuur 7.9 laat alleen de overige lasten zien die in de begroting en jaarrekening zijn opgenomen. Hieruit is af te leiden dat de laatste jaren in de begrotingen nog veel onverdeelde ruimte lijkt te zijn, die gedurende het jaar wordt bijgesteld. De realisatie laat zien dat er aan het eind van het jaar relatief weinig middelen overblijven, gemiddeld ruim 40% van de post 'overige lasten'. In enkele individuele gemeenten is in sommige jaren sprake van bedragen in de jaarrekening boven € 1 miljoen, met als maximum een bedrag van € 3,2 miljoen. We maken hierbij de kanttekening dat deze wijze van verantwoorden weinig transparant is, en de vraag oproept of de gemeenteraad weet waar deze middelen aan worden besteed.

Naast 'overige lasten' komen ook 'overige baten' in de begrotingen voor. Wat opvalt is dat de 'overige baten' in de jaarrekening voor de 26 K80-gemeenten waarvan alle gegevens bekend zijn, ongeveer het dubbele zijn van wat is begroot. Als we nader kijken naar de verzamelde data blijkt dat bij 26 K80-gemeenten in de jaarrekening 12 keer een bedrag boven € 1 miljoen wordt verantwoord en 14 keer een bedrag tussen € 0,5 en € 1 miljoen. De vraag voor individuele gemeenten (en rekenkamers) is in hoeverre deze grote bedragen duidelijk worden verantwoord in de rekening.

7.6 Opvallende kostensoorten

In de vorige paragraaf ging het om afwijkingen op inhoudelijke taken van de gemeente. Hier ligt het accent op de vraag over afwijkingen naar typen uitgaven, in het jargon kostensoorten.

Bij de analyse van kostensoorten speelt mee dat sommige gemeenten hun taken uitvoeren met behulp van een ambtelijke fusie-organisatie. Dat leidt er onder andere toe dat de personeelskosten in die gemeenten heel laag zijn. Om de analyse zo zuiver mogelijk te

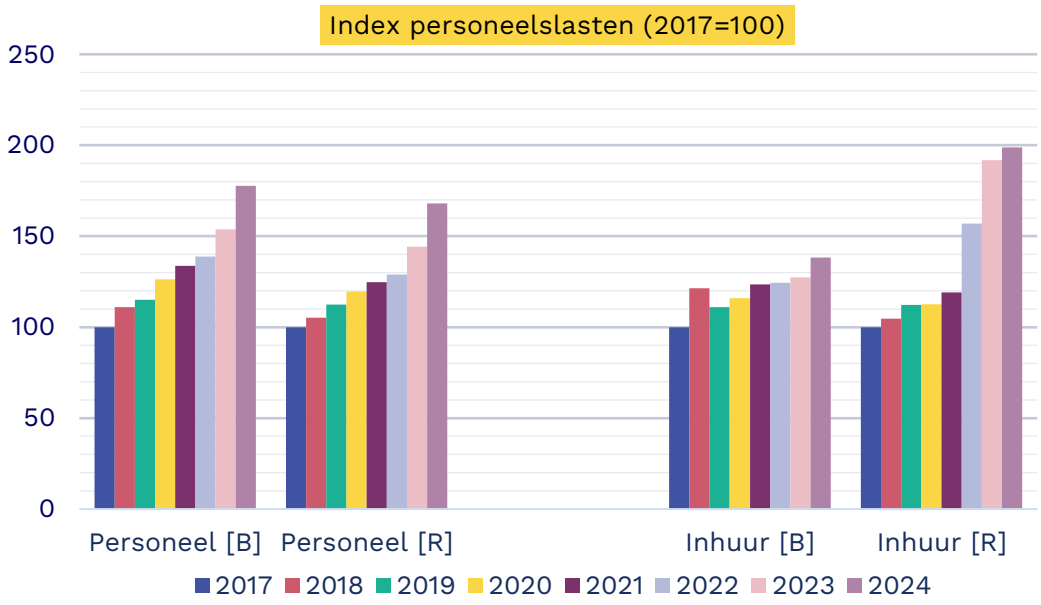
houden is gekozen om gemeenten waarvan bekend is dat een ambtelijke fusie speelt of waar personeelskosten ten opzichte van omliggende jaren zeer laag zijn, buiten de analyse van kostensoorten te houden.

7.6.1 Personeel

Er is van 26 K80-gemeenten alle informatie naar kostensoorten beschikbaar. Vier gemeenten vallen voor deze analyse af vanwege (voormalige) deelname in een ambtelijke fusie. Verder ontbreekt van een gemeente informatie over de feitelijke bezetting. Voor de overige 21 blijkt dat de lasten van eigen personeel op begrotingsbasis tussen de 17,8% en 22,5% van de totale geraamde lasten liggen. Het gemiddelde is 20,3%. Het gaat hierbij om bedragen van circa € 113 miljoen in 2017 oplopend naar circa € 201 miljoen in 2024. De begroting voor in te huren personeel is stabiel op ligt tussen 1,4% en 1,7% van de totale geraamde lasten met een gemiddelde van 1,5%. In geld gaat dat om een bedrag oplopend van ruim € 9 miljoen naar ruim € 12 miljoen.

Vervolgens kijken we naar de formatie en de feitelijke personeelsbezetting. In totaal hebben 24 gemeenten gegevens over formatie en feitelijke bezetting hebben genoemd. Ook hier is gecorrigeerd voor de deelname in een ambtelijke fusie. Uit de gegevens blijkt dat de gemiddelde bezetting in 2024 op 92,6% van de formatie lag. Als er geen loonstijgingen zouden zijn, dan zouden de lasten voor eigen personeel ook op 92,6% van de begroting moeten liggen. De feitelijke lasten voor eigen personeel kennen een onderschrijding van 3,3% in dat jaar wat betekent dat gegeven de gemiddelde bezetting ruim 4% meer is uitgegeven dan verwacht mocht worden op basis van de gemiddelde bezetting. Een deel van dat verschil kan worden verklaard door aanpassingen in de CAO. Meer in detail zijn er vier gemeenten waar de kosten eigen personeel in vijf of meer jaren hoger waren dan begroot. In tien gemeenten was zeven of acht jaren sprake van onderschrijding van de begroting. Zes daarvan zijn Limburgse gemeenten.

Uit de rekeninggegevens blijkt verder dat de budgetten voor inhuur van personeel vanaf 2017 gemiddeld met een factor 1,8 zijn overschreden. In de periode 2022-2024 ligt dat met een factor 2,6 duidelijk hoger. In Figuur 7.10 is te zien dat dit deels wordt verklaard door de relatief kleine aanpassing van de begrote budgetten, zeker in vergelijking met de budgetten voor eigen personeel.

Figuur 7.10 Index ontwikkeling personeelskosten K80-gemeenten (n=22); 2017=100

Figuur 7.10 laat zien dat de ontwikkeling van de eigen personeelskosten in begroting en rekening redelijk gelijkmatig oploopt. Dat wil niet zeggen dat er geen mee- of tegenvallers zijn, maar wel dat de onderliggende ramingen de werkelijkheid goed benaderen.

Inflatie c.q. loonkostenontwikkeling speelt een rol bij een vergelijking van budgetten in de tijd. Uit CBS cijfers[92] voor de sector overheid blijkt dat de CAO-lonen in de periode 2017-2024 met ruim 31% zijn gestegen. De snellere groei van de totale loonkosten eigen personeel in de begroting (77%) wijst daarmee in de richting van extra formatie of een andere beloningsstructuur. Vervolgens blijkt bij de rekening dat de invulling van de eigen formatie problematisch is.

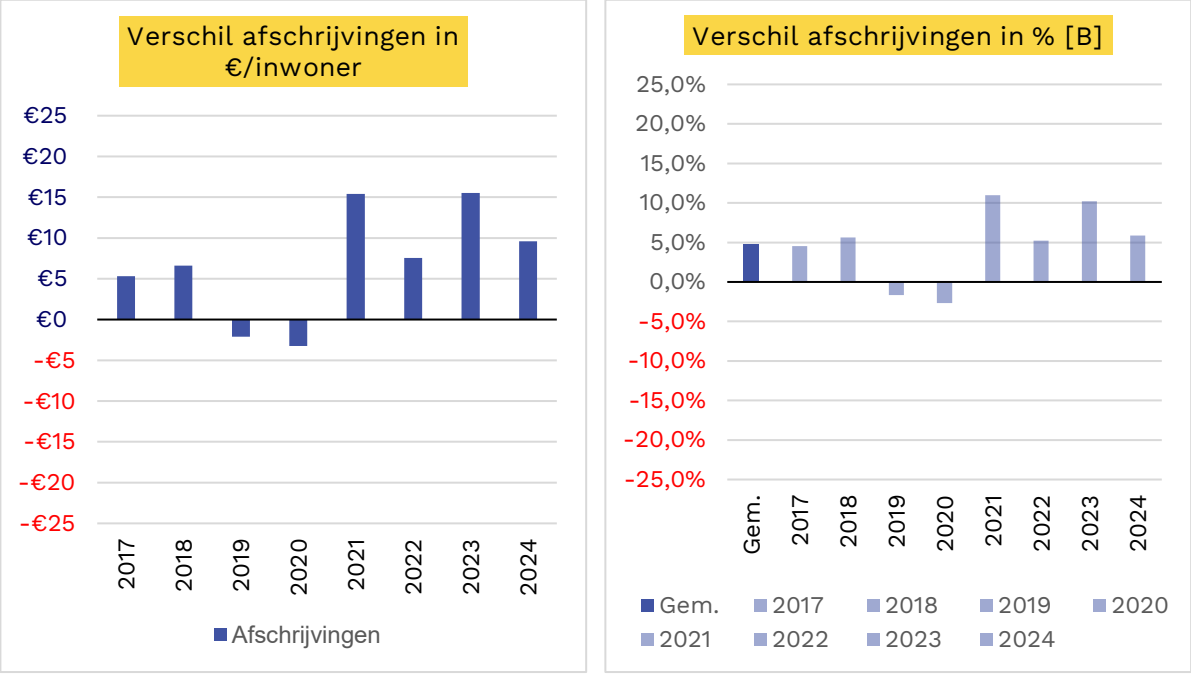
Voordat we naar cijfers over inhuur kijken vermelden we dat in de begroting van de 26 gemeenten in circa € 9 miljoen was opgenomen. De werkelijke lasten lagen toen op circa € 22 miljoen. Het indexcijfer voor de begroting laat een inhaalslag zien terwijl de werkelijke lasten tot en met 2020 geleidelijk groeiden. Daarna nemen de lasten van ingehuurd personeel sterk toe. Opvallend is dat de inhuur die onder ‘overhead’ wordt verantwoord in de periode 2022-2024 60% van de overschrijdingen verklaart. In de jaren daarvoor was het percentage nog hoger. Bij ‘Ruimte & Wonen’ is een omgekeerde beweging te zien. In de periode 2022-2024 gemiddeld ongeveer 11% per jaar. De jaren daarvoor ongeveer de helft daarvan. Tot slot het collectief deel sociaal domein met 5% per jaar. Bij de laatste is de inhuur vanaf 2022 gemiddeld boven 9% vanwege de opvang van Oekraïners.

[92] Uit CBS-cijfers voor de sector overheid blijkt dat de CAO-lonen in de periode 2017-2024 met ruim 31% zijn gestegen

7.6.2 Afschrijvingen

Afschrijvingen en eventuele mee- en tegenvallers daarop zijn een tweede mogelijke oorzaak van onderbesteding. In paragraaf 7.5 is bij de diverse inhoudelijke begrotingsonderwerpen meermaals verwezen naar het belang van afschrijvingen als indicator voor vertraging; in deze paragraaf kijken we naar het totaalbeeld. Dat gaat bijvoorbeeld ook over eigen gemeentelijke gebouwen of over voertuigen en installaties. Zoals eerder gezegd kunnen gemakkelijk vertragingen ontstaan in de planontwikkeling voor investeringen en de uitvoering van investeringsprojecten. Waterschappen hanteren in het dashboard Waves een indicator realisatiegraad investeringen voor een 4-jaars periode. Zoiets bestaat echter niet bij gemeenten, terwijl daar dezelfde vraagstukken spelen.

De voortgang van investeringen in de deelnemende gemeenten is in dit onderzoek niet nader onderzocht. Voor rekenkamers en andere geïnteresseerden kunnen vertragingen in de investeringen wel worden opgemerkt door te zoeken naar tot stand gebrachte investeringen waarvoor later dan gepland wordt gestart met afschrijven. Analyse van de kostensoort afschrijvingen kan een goede benadering opleveren van onderbesteding bij investeringsprojecten in de betreffende gemeente.

Figuur 7.11 Verschil afschrijvingen bij K80-gemeenten (n=26) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en procenten.

De ten behoeve van dit onderzoek uitgevoerde enquête laat zien dat de K80-gemeenten vrijwel allemaal (20 van de 26) dezelfde aanpak voor afschrijvingen hebben. Men schrijft pas af vanaf 1 januari na ingebruikname en heeft dat nooit gewijzigd. Drie gemeenten gebruiken dezelfde methode maar hebben dat in de loop van de tijd een of twee keer aangepast.

Vertraging in een project is dan direct zichtbaar in lagere afschrijvingen omdat de hele geplande afschrijving een jaar opschuift. De resterende drie kiezen voor varianten van afschrijven gedurende het jaar. Vertragingen kunnen dan nog steeds invloed hebben op het totaal van de afschrijvingen, maar het effect is in principe minder groot. Figuur 7.11 laat zien dat de afwijkingen in grote lijnen wijzen op lagere afschrijvingen dan begroot. Bovendien zijn de afwijkingen vanaf 2021 groter dan in de jaren daarvoor.

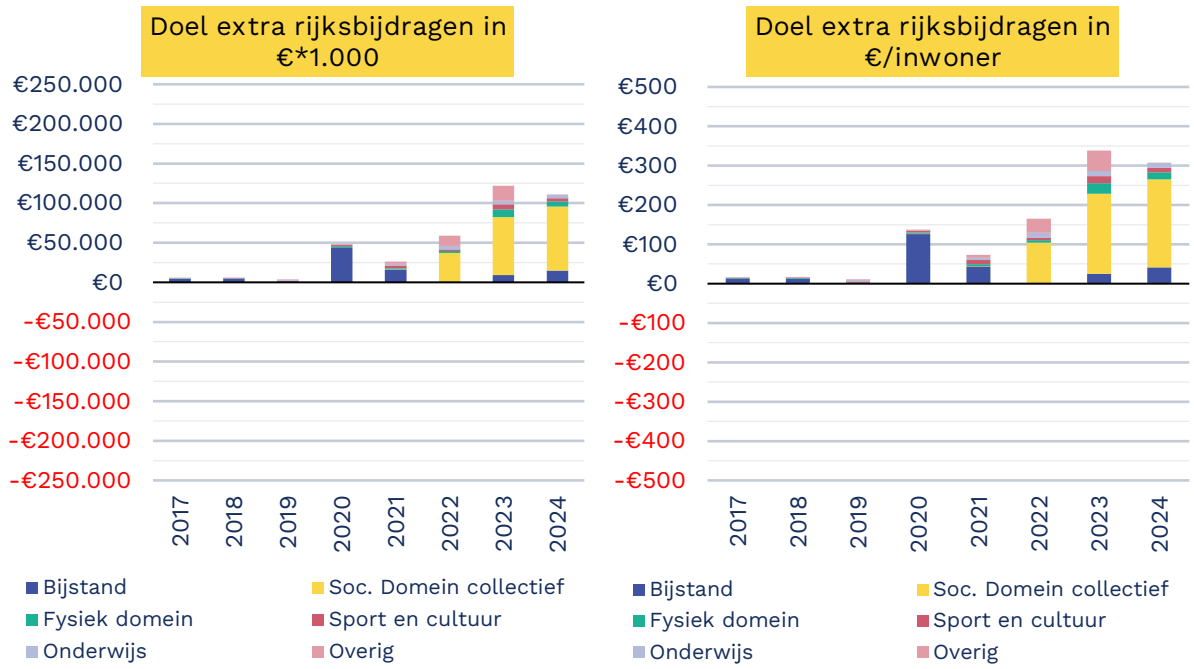
Incidenteel komen extra afschrijvingen voor die bij kleine gemeenten een groot effect kunnen hebben op het resultaat. Zo is in 2020 een gemeente aan te wijzen die extra afschrijvingslasten heeft ter grootte van 10% van de totaal begrote afschrijvingslasten voor alle 26 gemeenten. Opvallend is dat er vier gemeenten zijn die elk jaar meevallers op de afschrijvingen en nog eens vier met 7 jaren meevallers. Dat is een indicatie voor vertragingen van projecten. Drie gemeenten daarentegen hebben vijf of meer jaren tegenvallers bij de afschrijvingen. Dat laatste vergt nader onderzoek naar verklaringen dat hier buiten de scope van het onderzoek is.

Lagere afschrijvingen zijn ook nog elders in de P&C-stukken terug te vinden. De toegerekende rentelasten worden lager vanwege de vertraagde ingebruikname van een investering. Dat effect wordt versterkt door de daling van de marktrente tot 2022 die er toe leidde dat de te gebruiken rekenrente tot 2022 daalde. Bij onder andere riolering en sportaccommodaties is aangegeven dat de toegerekende rente ruim onder de begroting lag. Wanneer we naar de totale rentelasten kijken, dan valt op dat de afwijkingen ten opzichte van de begroting zich bewegen rond 4%. Dat is in vergelijking met de getallen die bij riolering (paragraaf 7.5.5) relatief klein en versterkt het beeld dat er sprake is van vertragingen in geplande investeringen.

7.6.3 Rijksbijdragen

Een derde relevante kostensoort zijn de rijksbijdragen. Het gemeentefonds is de belangrijkste bron van gemeentelijke middelen. In paragraaf 3.4.1 is de ontwikkeling van het gemeentefonds al toegelicht. Het totaal van de beschikbaar gestelde rijksmiddelen is groter dan alleen het gemeentefonds. Ook de specifieke uitkeringen horen hierbij. Zo betaalt het Rijk via een specifieke uitkering een belangrijk deel van de middelen voor de participatiewet. Ook deze baten zijn in de begroting van gemeenten opgenomen. Op basis van een analyse van rijksbijdragen naar taakvelden valt te herleiden hoe groot de afwijkingen op rijksbijdragen in de rekening van gemeenten zijn.

Figuur 7.12 laat zien dat vanaf de COVID19-crisis in 2020 de rijksbijdragen buiten het gemeentefonds zijn verveelvoudigd. Hoofddoelen van besteding liggen bij inkomensregelingen rond corona en energietoeslag en opvang Oekraïners. Ook onderwijs (Achterstandenbeleid) en sport en cultuur (Sportakkoorden) kregen duidelijk meer rijkmiddelen buiten het gemeentefonds om.

Figuur 7.12 Bestedingsdoel extra rijksmiddelen excl. gemeentefonds in € * 1.000 en per inwoner bij K80-gemeenten (n=26)

Anders dan bij de ontwikkeling van het gemeentefonds is voor de hier genoemde extra rijksmiddelen niet vast te stellen wanneer die beschikbaar zijn gekomen, en of er wel voldoende tijd was om de middelen daadwerkelijk te kunnen besteden Een indicatie dat dit niet altijd het geval is, blijkt uit het proces rondom de energietoeslag in 2023 die pas vanaf oktober 2023 mocht worden betaald.[93] Daarnaast is een deel van de verklaring dat in sommige gevallen is, zowel bij Rijk als gemeenten, moeilijk vooraf is in te schatten hoeveel geld er echt nodig is. Een voorbeeld hiervan zijn de lasten voor opvang van Oekraïners.

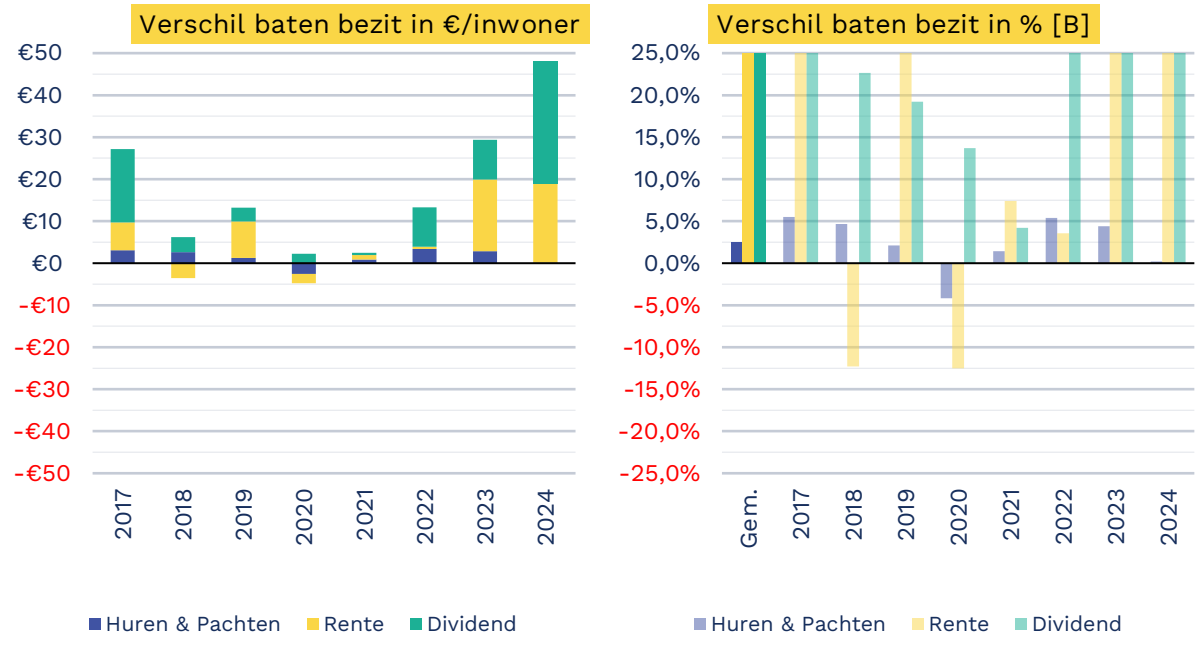
7.6.4 Baten uit bezit

De laatste relevante groep kostensoorten gaat over baten uit bezit. Hieronder worden huren en pachten, rentebaten en dividenden verstaan. De resultaten uit grondexploitatie zijn in paragraaf 7.5.8 toegelicht. Dividendopbrengsten[94] kunnen grote gevolgen hebben voor het financieel resultaat. Normaal gesproken zouden huren en pachten en rente redelijk goed voorspelbaar moeten zijn. Voor huren en pachten omdat er contracten onder liggen, voor rente omdat het saldo van de bankrekening bekend is. Voor dividenden is de voorspelbaarheid lager omdat winst en daaruit voortvloeiende winstuitkering ieder jaar anders kunnen

[93] Dit had te maken met de wettelijke eisen rondom uitbetalen van de energietoeslag.

[94] Hier zijn de baten van de economische categorie 5.2 'Dividenden en winsten' en 6.1 'Financiële transacties' opgeteld omdat bleek dat sommige gemeenten hun opbrengsten uit de verkoop van aandelen Eneco op 'Financiële transacties' verantwoorden. Omdat dit om grote bedragen gaat is gekozen om dit zo op te lossen.

zijn. Voor de 26 K80-gemeenten waarvan volledige gegevens bekend zijn laat Figuur 7.12 de effecten op het financieel resultaat zien.

Figuur 7.13 Baten uit bezit in € per inwoner en percentages bij K80-gemeenten (n=26)

De gemiddelde afwijking op het onderdeel huren en pachten is met ongeveer 2% klein. De lagere baten in 2020 kunnen waarschijnlijk worden verklaard door de effecten van COVID19.

Dividenden hebben een onregelmatig karakter. Dat is ook hier te zien. Met een gemiddelde van ongeveer € 2,40 per inwoner in de periode 2018-2021 is de opbrengst uit dividenden niet heel groot. De hoge opbrengsten daarna zijn te herleiden naar twee gemeenten die opbrengsten uit de verkoop van een energiebedrijf ontvingen.

In 2017 en 2019 heeft telkens een gemeente een hoge renteopbrengst verantwoord. Als daar voor wordt gecorrigeerd, dan is bij de rente het patroon van de ontwikkelingen van rente op de kapitaalmarkt te zien. Tot 2022 dalende rentebaten die nog niet altijd in de begrotingen waren verwerkt. Daarna stijgt de rente snel en ontstaan nog niet begrote meevallers. Een tweede verklaring voor meevallers in de rente is dat de hoeveelheid kasgeld[95] die gemeenten beschikbaar hebben als gevolg van de positieve resultaten is toegenomen van een kleine € 28 miljoen in 2017 naar ruim € 130 miljoen in 2023.[96] Hier zijn grote verschillen tussen de K80-gemeenten. Gemiddeld per inwoner is er een kleine € 300 kasgeld per inwoner.[97] Vier gemeenten hebben meer dan € 1.000 per inwoner en zes juist minder dan € 100 per inwoner.

[95] Technische toelichting: Balansposten A1332a, A223a, A225a, A23.
[96] In Findo zijn op 1-1-2026 gegevens tot en met 2023 beschikbaar. Er is daarbij informatie over alle 26 deelnemende M80 gemeenten beschikbaar. Bij een gemeente zijn de gegevens, na toetsing in de desbetreffende jaarrekening, niet plausibel en die is buiten beschouwing gebleven.
[97] Exclusief de Waddeneilanden.

8 De M50-gemeenten

De groep M50-gemeenten kende bij de start van dit onderzoek 64 leden.[98] Daarvan hebben zich 29 gemeenten aangemeld als deelnemer aan het onderzoek. Deze gemeenten hebben samen ongeveer 1.440.000 inwoners. Een gemeente is per 1 januari 2017 heringedeeld, een gemeente is in 2018 ontstaan uit herindeling. Uiteindelijk is het gelukt om voor 28 gemeenten de volledige begrotings- en rekeninggegevens te verkrijgen, zij het met omwegen.[99]

De in 2018 heringedeelde gemeenten blijft, samen met de gemeente waarvan de gegevens onvolledig zijn, in deze analyse buiten beschouwing. In paragraaf 8.5 en 8.6 zijn nog een paar gemeenten uitgesloten. Dat wordt daar toegelicht.

8.1 Kernpunten M50-gemeenten

Hieronder puntsgewijs de belangrijkste bevindingen voor de M50-gemeenten:

- Rijksbijdragen buiten het gemeentefonds zijn een belangrijke verklaring voor meevallers. Dergelijke middelen komen vaak pas gedurende het jaar beschikbaar. De twee belangrijkste posten zijn opvang Oekraïners en inkomensregelingen rondom COVID19, waarbij het vooraf moeilijk is in te schatten hoeveel geld echt nodig is. Ook voor sport en onderwijs zijn grote extra bijdragen ontvangen. Een deel van die middelen staat nog voor toekomstige bestedingen op de balans.
- Personele bezetting is een structureel knelpunt wat zowel blijkt uit de gemiddelde bezetting in 2024, 7,5% onder de formatie, als uit meevallers op eigen personeel in vrijwel alle jaren.
- Bij ingehuurd personeel is vanaf 2022 een de overschrijding van lasten nog sneller toegenomen dan in de jaren daarvoor.
- Er is sprake van planningsoptimisme: de hogere lasten die tussentijds zijn goedgekeurd blijken in de rekening deels niet nodig te zijn, met name bij de wat meer aan investeringen gebonden lasten.
- Er zijn opvallend veel gemeenten in deze groep die hun afschrijvingstermijnen in de loop van de tijd hebben veranderd.
- De afschrijvingen voor het onderdeel Verkeer & Vervoer zijn lager dan begroot. Dat is een indicatie voor vertragingen bij projecten.
- Bij riolering wijst de gemiddelde afwijking van meer dan 7% lagere lasten op afschrijven en tientallen procenten tegenvallers bij de voorziening groot onderhoud in de richting van vertragingen in de uitvoering van projecten.

[98] Begin 2026 zijn dat er volgens de website inmiddels 76.

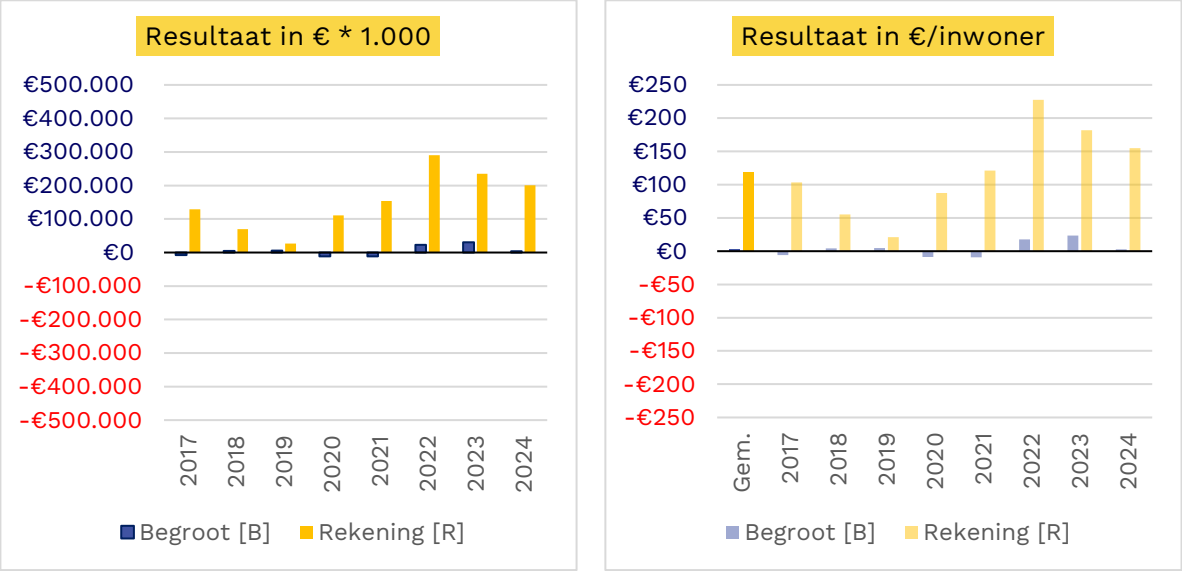
[99] In een gemeente is teruggegrepen op de gepubliceerde begroting maar daar bleek nergens een totaaltelling van baten en lasten te vinden. De handmatig verwerkte gegevens laten leveren een begroting op die niet precies in evenwicht is. Door het gebrek aan totaaltellingen valt zoiets niet op.

- Bij sportaccommodaties zijn afschrijvingen lager en zijn overschrijdingen bij de voorziening groot onderhoud. Verder valt op dat de kosten eigen personeel grotere meevallers kennen dan bij de personeelskosten voor de organisatie als geheel.
- De meevallers vanaf 2022 op afschrijvingen bij schoolgebouwen wijzen in de richting van vertraging van projecten.
- Er is geen eenduidig beeld bij Ruimte & Wonen. Enerzijds zijn er lagere afschrijvingen, wat wijst op vertragingen, anderzijds hogere inkoopkosten die kunnen wijzen in de richting van meer activiteiten. Omdat grondexploitatie in meer recente jaren meevallers bij de lasten en tegenvallers bij de baten laat zien lijkt het er op dat vertragingen een rol spelen.
- Er vindt een omslag plaats in de voortgang bij grondexploitatie: in 2017/2018 was er sprake van hogere baten en lasten, vanaf 2022 zijn er juist lagere baten en lasten wat wijst op vertragingen. In de regel werkt dat niet door in de resultatenrekening omdat winsten en verliezen direct via reserves worden verwerkt.
- Twee gemeenten zijn dankzij dividenduitkeringen goed voor ruim € 110 miljoen extra resultaat in 2020 en nog eens twee gemeenten voor ruim € 60 miljoen in 2023/2024.
- Leges en verkoopopbrengsten bij ‘Ruimte & Wonen’ en ‘‘Verkeer & Vervoer’’ worden in de begroting gemiddeld met tientallen procenten onderschat.
- Opvallend is dat parkeerbelasting in de begrotingen wordt overschat.

8.2 Verschil begroting en rekening

We kijken allereerst naar de afwijkingen tussen begroting en rekening in de deelnemende gemeenten. De begrotingen van de individuele gemeenten lopen in 2024 uiteen van ruim € 130 miljoen tot ongeveer € 340 miljoen. Voor de 26 gemeenten samen lopen de begrotingen op van € 3,5 miljard in 2017 naar € 4,8 miljard in 2024. De jaarrekening 2024 liet voor alle gemeenten samen een bedrag van € 5,8 miljard zien met een positief resultaat van een ongeveer € 200 miljoen.

Per inwoner liggen de lasten in de begroting in 2024 tussen € 2.724 en € 4.767 met een gemiddelde van € 3.610.

Figuur 8.1 Resultaat [positief=overschot] M50-gemeenten in € * 1.000 (n=27)

Drie gemeenten rapporteerden in 2024 een tekort op de rekening, waarvan een met een tekort van € 2,9 miljoen ofwel meer dan € 50 per inwoner. De overige 24 gemeenten rapporteerden positieve resultaten oplopend tot ruim € 700 per inwoner.

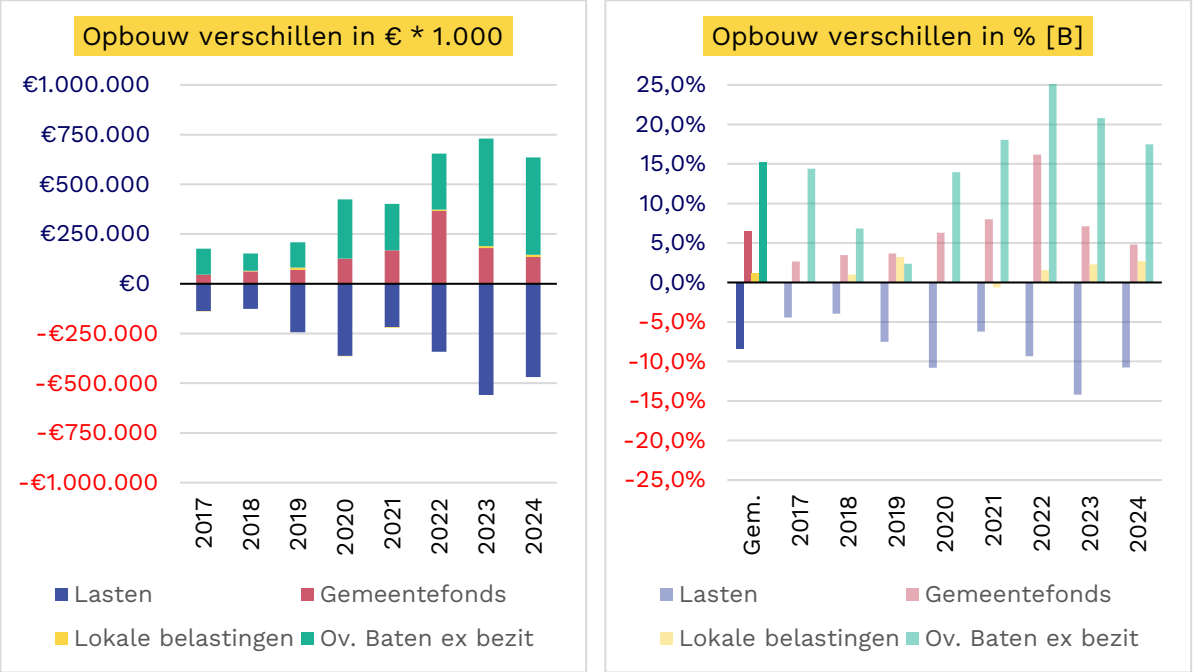
Uit Figuur 8.1 blijkt dat de piek van de positieve resultaten in 2022 lag en langzaam weer afneemt. Waar de afwijkingen vandaan komen is onderwerp van de volgende paragrafen.

8.3 Bronnen van verschillen

De verklaring van verschillen is in deze paragraaf in twee delen gesplitst. Het eerste deel gaat over de baten en lasten van de meer politiek inhoudelijke taken van de gemeente. Denk aan baten en lasten voor het sociaal domein, veiligheid of cultuur. Het tweede deel gaat over baten en lasten van gemeentelijk bezit, zoals grondexploitaties en rentes op leningen of dividenden uit aandelen.

In Figuur 8.2 is onderscheid gemaakt tussen mee- en tegenvallers bij de lasten op inhoudelijke taken enerzijds en de baten op de inhoudelijke taken anderzijds. Per inwoner waren de extra lasten tussen € 101 (2018) en € 433 (2023). De totale extra baten lagen tussen € 122 (2018) en € 565 (2023) per inwoner.

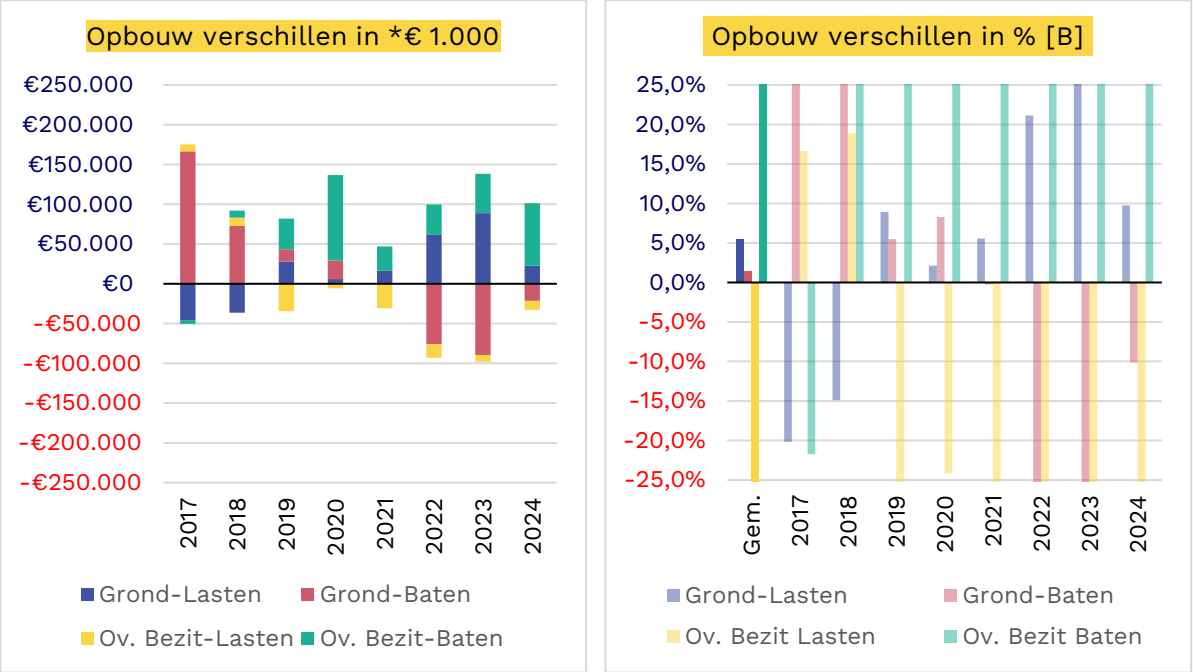
De figuur laat ook zien dat de grootste procentuele afwijkingen in de raming van de overige baten te vinden zijn. Daarnaast valt op dat in de jaren vanaf 2022 de afwijking bij de opbrengsten voor de lokale belastingen groter wordt.

Figuur 8.2 Toe- en afname resultaat bij inhoudelijke taken M50-gemeenten (n=27) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € * 1.000 en als percentage van het begrotingsbedrag.

Ook voor de baten en lasten uit gemeentelijk bezit presenteren we een overzichtsfiguur (Figuur 8.3). Naast grondexploitatie is gaat dat vooral om rente en dividend. De reserves zijn ook een vorm van bezit, maar die blijven hier buiten beschouwing.

De linker helft van Figuur 8.3 laat zien dat ook bij bezit in overwegende mate sprake is van meevallers ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Opvallend is de omslag in de grondexploitatie: van extra baten en extra lasten in 2017 en 2018 naar lagere lasten en lagere baten in de jaren vanaf 2022. Dat is een indicatie voor vertragingen in de grondexploitaties. In totaal gaat het in deze onderdelen van de begroting om € 295 tot € 360 miljoen lasten per jaar, waarvan ongeveer 85% grondexploitatie is.

Figuur 8.3 Toe- en afname resultaat bij bezit M50-gemeenten (n=27) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € * 1.000 en percentage van het begrotingsbedrag.

De procentuele afwijkingen laten vooral zien dat baten en lasten uit overige bezit grote afwijkingen kennen. Het belangrijkste algemene deel van verklaring in de daling van marktrentes tot 2022 en de oplopende rente daarna. Daarnaast is de leningenportefeuille de afgelopen jaren onder ander door aflossingen (circa 10%) gedaald waardoor er minder rente op leningen hoeft te worden betaald. Verder zijn er in deze groep twee gemeenten die in 2020 profiteerden van verkoop van aandelen in energiebedrijven voor ruim € 100 miljoen. In 2023 en 2024 gebeurde dat voor twee andere gemeenten ook voor ruim € 60 miljoen.

8.4 Tussentijdse verschillen

Gemeenten passen tijdens het lopende begrotingsjaar regelmatig hun begroting aan, al is het maar omdat ze gedurende het jaar door de rijksoverheid worden geïnformeerd over een hogere of lagere bijdrage uit het gemeentefonds. De tussentijds aangepaste begrotingen vormen relevant materiaal voor dit onderzoek, omdat de bijstelling van verwachte baten en lasten inzicht biedt in de momenten waarop onderbesteding (of overbesteding) ontstaat. Die tussentijds gewijzigde begrotingen zijn echter niet gemakkelijk te verzamelen. Bij het CBS kan informatie over de voortgang van de begrotingsuitvoering worden verkregen omdat gemeenten verplicht zijn hierover te rapporteren, maar een dergelijke verplichting is er niet voor de aanpassingen van de begroting zelf.

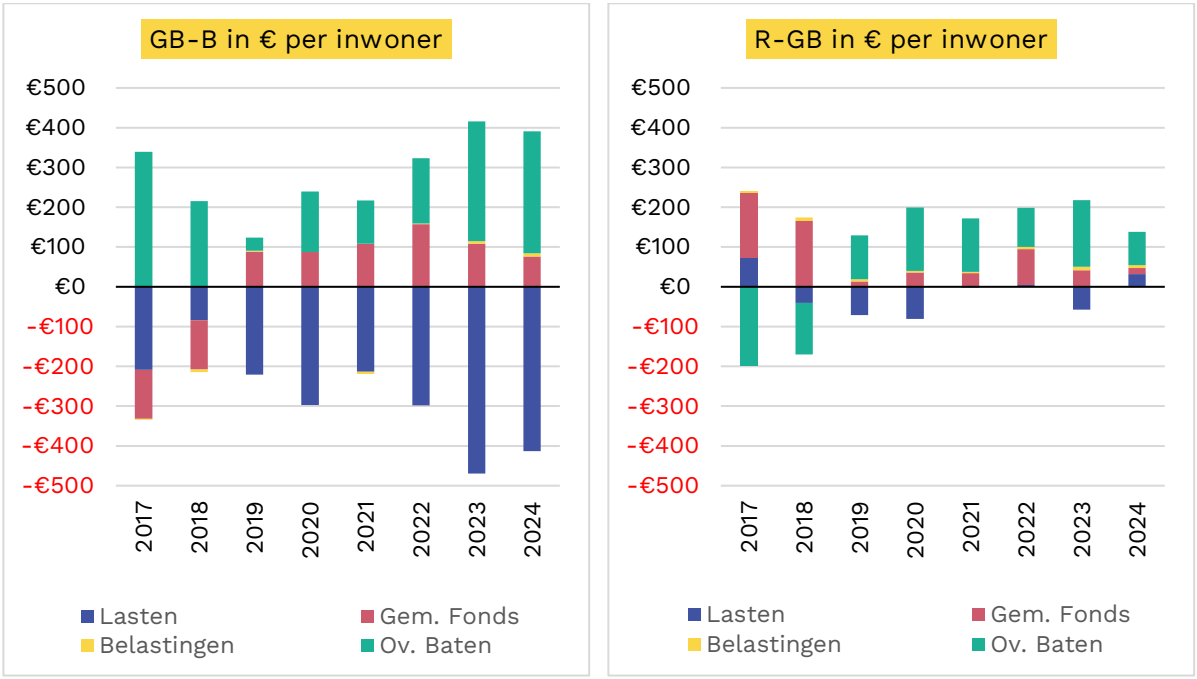
Wat wel moet is dat in de jaarrekening zowel gegevens over de oorspronkelijke begroting als de laatst vastgestelde begroting moeten zijn opgenomen,[100] ook op het niveau van

[100] Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten, artikel 27, tweede lid.

programma's. In sommige gemeenten wordt lopende het jaar de stand van de aangepaste begroting op het niveau van de programma's gedeeld met de raad.

Omdat de tussentijds gewijzigde begrotingen niet via het CBS beschikbaar zijn, is voor dit onderzoek geprobeerd de zogenaamde IV3-informatie van de gewijzigde begrotingen bij de deelnemende gemeenten op te vragen. Bij de M50-gemeenten hebben zeven gemeenten dergelijke informatie voor alle acht onderzochte jaren aangeboden. Voor zes van die gemeenten bleken dit bruikbare gegevens te zijn.

Vanuit de optiek van rechtmatigheid in de begroting zou het zo moeten zijn dat de verschillen tussen de gewijzigde begroting (vastgesteld in het najaar van het lopende begrotingsjaar) en de oorspronkelijke begroting (vastgesteld in het najaar van het voorgaande jaar) groter zijn dan het verschil tussen gewijzigde begroting en rekening. Anders gezegd: gemeenten moeten vanuit het oogpunt van rechtmatigheid wijzigingen zoveel mogelijk via tussentijdse begrotingswijzigingen aan de raad voorleggen, in plaats te wachten tot het vaststellen van de rekening in het volgende jaar. Figuur 8.4 laat de uitsplitsing zien naar verschillen tot en met de gewijzigde begroting en de verschillen tussen gewijzigde begroting en rekening.

Figuur 8.4 Toe- en afname resultaat bij bezit M50-gemeenten (n=6) binnen het begrotingsjaar in € per inwoner

Figuur 8.4 laat voor de zes gemeenten twee zaken zien: voor alle onderzochte jaren het verschil tussen de oorspronkelijke begroting en de laatst gewijzigde begroting, en het verschil tussen de laatst gewijzigde begroting en jaarrekening.

Allereerst vermelden we dat de zes gemeenten samen in 2017 een begrotingstotaal hadden van € 0,7 miljard voor het deel exclusief bezit. In 2024 was dat opgelopen tot € 1,0 miljard. De figuur laat zien dat elk jaar de begrotingen tussentijds omhoog worden bijgesteld

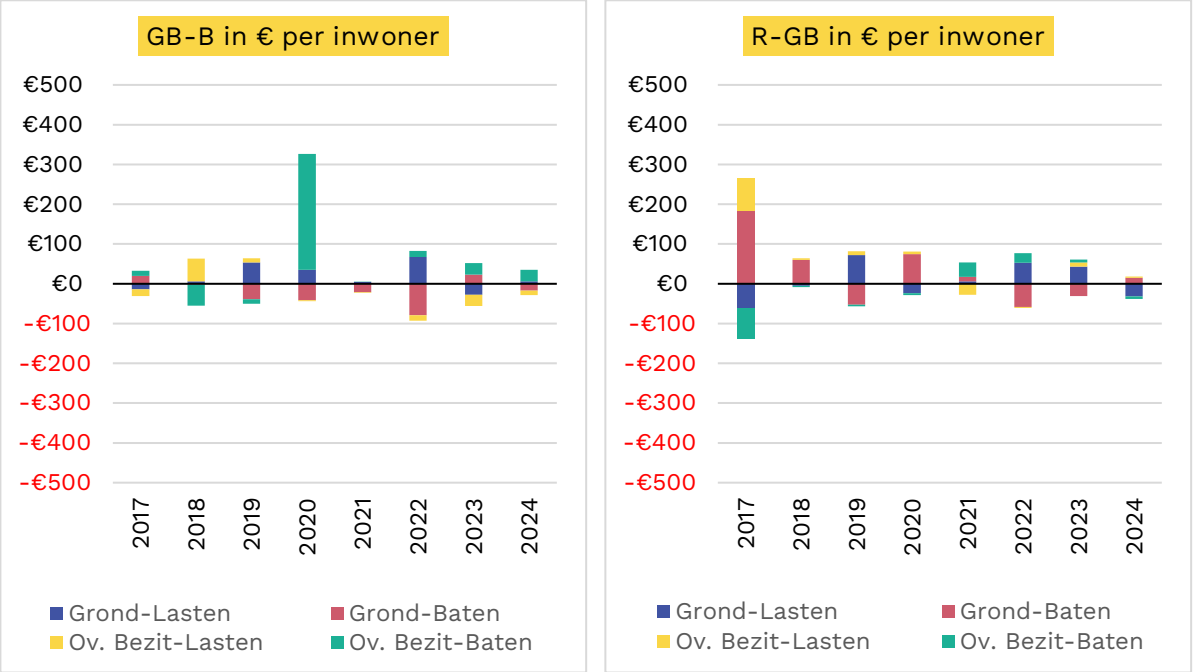
met ongeveer 10% (zie voor 2017 bijvoorbeeld ruim € 208 per inwoner[101] extra lasten ofwel ongeveer € 60 miljoen). Voor de baten geldt dit nog meer: in alle jaren is bij deze zes gemeenten sprake van duidelijk grotere bijstelling naar boven van de beoogde baten dan van de beoogde lasten.

Als we dan kijken naar de jaarrekening (rechterdeel) dan blijkt er in vergelijking tot de gewijzigde begroting in de helft van de jaren sprake is van meevallende lasten. In 2023 is sprake van extra tegenvallers in de lasten, die voor een deel te herleiden zijn naar opvang van Oekraïners. Daar staan dan ook weer extra baten tegenover. Opvallend is ook dat bij de jaarrekening nog veel extra baten op belastingen worden verantwoord.

Bij in de figuur niet zichtbare details van de verschillen tussen laatst vastgestelde begroting en rekening valt op dat voor 'Verkeer & Vervoer'[102] dat behalve in 2017 bij de rekening blijkt dat er meevallers zijn die schommelen tussen € 1 (2018) en € 10 (2024) per inwoner. Bij 'Ruimte & Wonen'[103] zijn de afwijkingen groter, hier bewegen de verschillen zich tussen € 14 tekort (2020) en een overschot van € 14 (2024) per inwoner waarbij moet worden opgemerkt dat alleen 2017 en 2020 tekorten ten opzichte van de laatst gewijzigde begroting laten zien. Ook bij de middelen voor onderwijs jaar bleek vanaf 2022 sprake te zijn van overschotten. In 2024 was de meevaller zelfs hoger dan hetgeen extra beschikbaar was gesteld waarbij meevallers bij onderwijshuisvesting een belangrijke rol speelden. De enige post bij deze zes gemeenten waar jaar op jaar na de laatst gewijzigde begroting nog tegenvallers waren is de individuele jeugdzorg.

Na de inhoudelijke taken kijken we nu naar de verschillen voor bezit.

[101] Voor deze zes gemeenten samen geldt dat € 100 per inwoner overeenkomt met een bedrag tussen € 28 en € 30 miljoen.
[102] Hoofdtaakveld 2
[103] Taakvelden 8.1 en 8.3

Figuur 8.5 Toe- en afname resultaat M50-gemeenten (n=6) binnen het begrotingsjaar in € per inwoner

Figuur 8.5 laat zien dat de afwijkingen vooral voorkomen bij de grondexploitatie. Dergelijke afwijkingen leiden in de regel niet tot over- of onderbesteding in de jaarrekening, omdat ze via de reserves van het grondbedrijf worden verwerkt. De bevindingen zijn desondanks relevant, omdat ze een signaal vormen voor mogelijk planningsoptimisme. Los van de extreme situatie in 2017 valt in de andere jaren een wisselend beeld op grondexploitaties ontstaat. Soms tegenvallers die nog worden versterkt zoals in 2022 of meevallers die toch tegenvallers worden. Aan de kant van de lasten blijkt veel meer dat de al gemelde onderbesteding nog hoger blijkt te zijn dan tussentijds gedacht. Die piek in 2020 bij overige bezit-baten is de opbrengst uit een energiebedrijf.

8.5 Opvallende begrotingsposten

In deze paragraaf komen mee- en tegenvallers aan bod voor verschillende inhoudelijke onderdelen van de begroting. Anders dan in de vorige paragraaf waar gegevens van zes gemeenten beschikbaar waren, gaat het hier om gegevens van 27 deelnemende gemeenten.

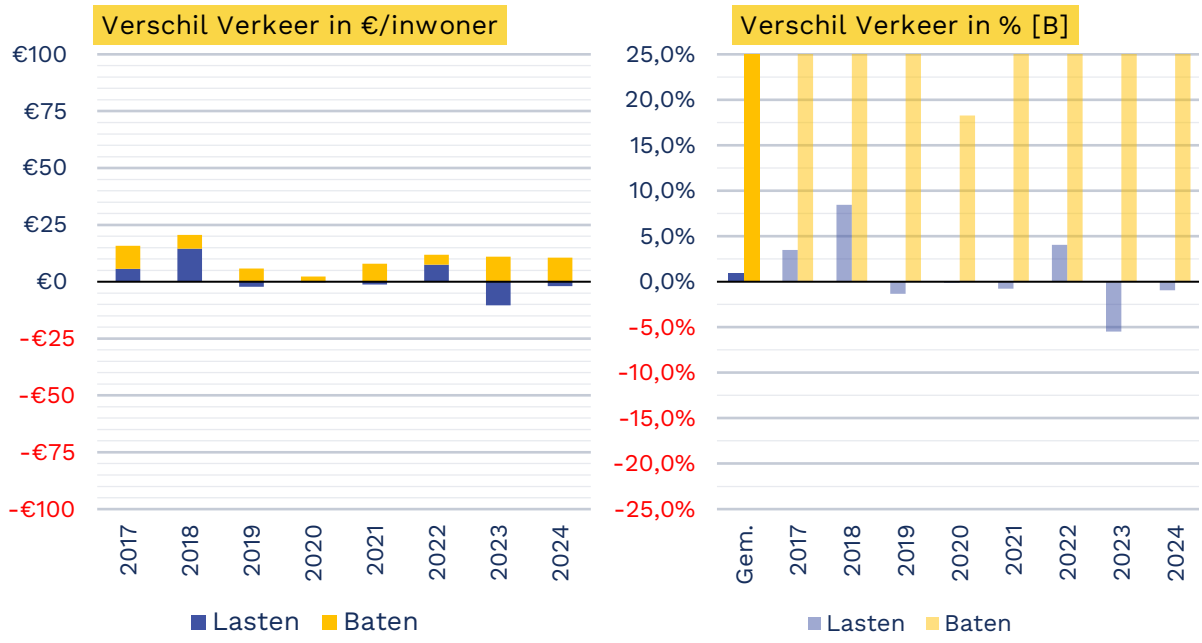
Tot nu toe werden mee- en tegenvallers uitgedrukt in absolute bedragen. Hier ligt het accent op bedragen per inwoner omdat daarmee makkelijker een vertaalslag is te maken naar de lokale situatie. De gepresenteerde getallen zijn daarmee gemiddelde mee- en tegenvallers, zowel in geld als in percentages, over de hele groep van 27 gemeenten waarover informatie beschikbaar is. Daar waar wordt gesproken over kostensoorten is dat gebaseerd op gegevens van 22 gemeenten waarvoor alle informatie beschikbaar was.

8.5.1 Verkeer & Vervoer

Allereerst kijken we naar 'Verkeer & Vervoer'[104] als mogelijke oorzaak voor onderbesteding. Aanleg en onderhoud van infrastructuur is kwetsbaar voor doorlooptijden in de planning. Dat kan leiden tot onderbesteding.

Voordat we naar mee- en tegenvallers kijken, zetten we kort enkele belangrijke cijfers over 'Verkeer & Vervoer op een rijtje. Eerst richten we onze blik op de lasten. Het merendeel van de budgetten voor 'Verkeer & Vervoer' bij de M50-gemeenten gaat naar aanleg en beheer van wegen. Gemiddeld gesproken gaat het over circa 87% van de begrote lasten. De rest is voor parkeren (circa 8%), havenfaciliteiten (circa 4%) en openbaar vervoer.

Bij de baten is een verschuiving in de begroting gaande: het aandeel baten van parkeren is gestegen van circa 7% (2017) naar bijna 20% (2024). Het aandeel baten van wegen is gedaald van ruim 78% (2017) naar ongeveer 68% (2024). Dat komt omdat de absolute bedragen voor wegen en parkeren zich in de onderzoeksperiode heel verschillend hebben ontwikkeld: het absolute bedrag voor wegen is 15% hoger begroot, voor parkeren is het ruim 3,5 keer het bedrag van in 2017.

Figuur 8.6 Toe- en afname resultaat bij Verkeer & Vervoer M50-gemeenten (n=26) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 8.6 laat zien dat er per saldo overwegend meevallers zijn. De afwijkingen bij de lasten in 2023 kunnen zijn veroorzaakt door prijsontwikkelingen.

[104] Omvat de taakvelden 2.1 tot en met 2.5

Toch zijn er aanwijzingen dat zich vertragingen bij projecten voordoen. Voor de 22 gemeenten waarvoor gegevens over alle jaren beschikbaar zijn geldt dat de gemiddelde meevaller op afschrijvingen ruim 20% is. De inkoop van goederen (lees de aannemers) is gemiddeld ongeveer 1% hoger dan geraamd. Juist in 2024 zijn de bestedingen bij inkoop van goederen 5% lager dan begroot. De afschrijving en inkoop van goederen maken samen ongeveer 60% van de totale lasten voor wegenaanleg uit.

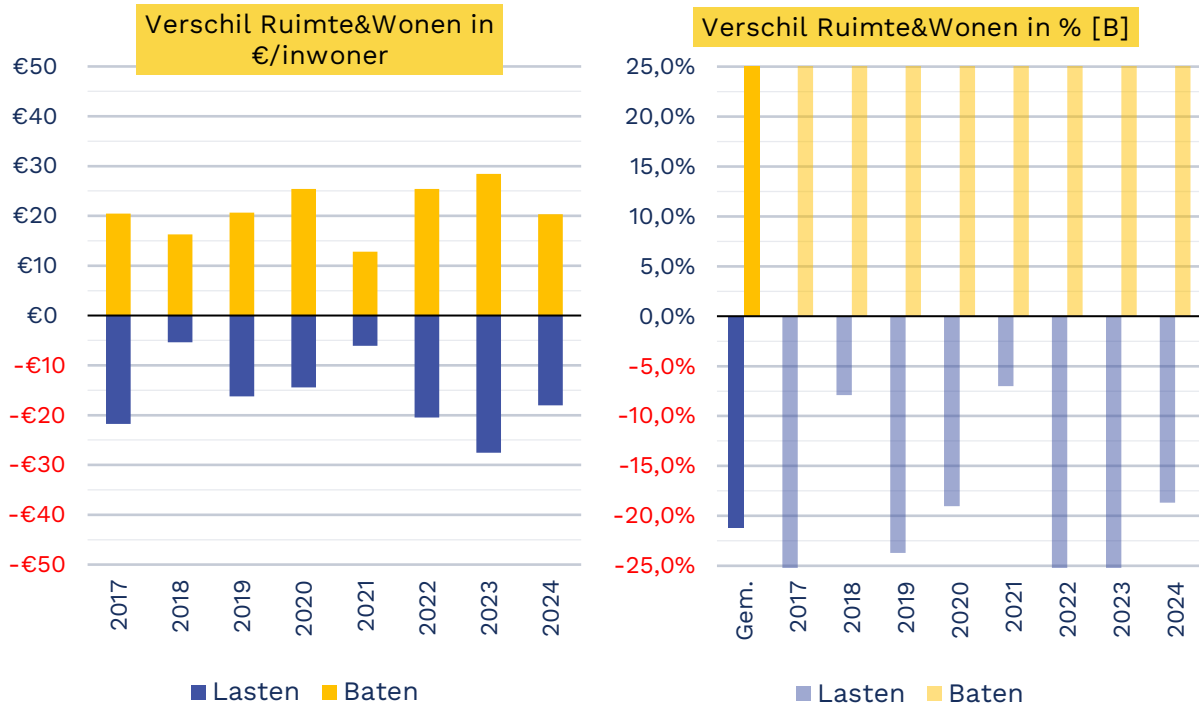
Opvallende meerkosten zijn te vinden bij stortingen in de voorzieningen voor groot onderhoud die gemiddeld gesproken ruim 5% van de begroting afwijken. Daarnaast zijn de lasten voor duurzame goederen bijna twee keer zo hoog als begroot.

De afwijkingen bij de baten zijn relatief gezien veel groter. Dat is ook te verklaren door het onderdeel wegen. Hier is door de jaren heen sprake van een duidelijke onderschatting van bijna 150% van de baten. De grootste verschillen zijn te vinden bij baten uit leges, subsidies van provincies of andere partijen buiten het Rijk en ‘overige goederen en diensten’. Uit de omschrijving van ‘overige goederen en diensten’ in de IV3 richtlijnen valt niet direct af te leiden wat hier precies speelt. Om in een individuele gemeente te kunnen bepalen wat de bronnen van deze hogere baten zijn, moet hiernaar worden gevraagd bij het college. Er is in aanleiding om kritischer te zijn op de in de begroting geraamde baten op het onderdeel ‘Verkeer & Vervoer’.

8.5.2 Ruimte & Wonen

Onder de noemer ‘Ruimte & Wonen’ vallen de taken op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Gemiddeld circa 60% van de lasten bij de 27 M50-gemeenten is bestemd voor volkshuisvesting. Bij de baten is dat percentage gemiddeld ongeveer 85%.

Net als bij verkeer geldt voor ‘Ruimte & Wonen’ dat er sprake is van lange doorlooptijden en kwetsbaarheid voor procedures. Dat kan onderbesteding in de hand werken.

Figuur 8.7 Toe- en afname resultaat bij 'Ruimte & Wonen' M50-gemeenten (n=26) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 8.7 laat zien dat er vanaf 2018 vrijwel altijd sprake is van hogere extra baten dan extra lasten. Op basis van data van de 22 gemeenten waarvan we data hebben, vallen enkele zaken op. Bij het onderdeel 'Wonen' is de belangrijkste verklaring in vrijwel alle jaren dat de baten uit (bouw)leges ruimschoots hoger zijn dan geraamd. Gemiddeld gesproken over de hele periode gaat dat om ruim 35% extra leges-baten. Daarnaast is er op beide onderdelen sprake van een structurele onderschatting van verkoopopbrengsten[105] die voor 'Wonen' ongeveer het 50% hoger is en voor 'Ruimte' het dubbele van wat in de begroting is opgenomen.

De overschrijding bij de lasten vraagt verdiepende analyse. Kijkend naar de onderliggende gegevens zien we dat zowel bij het onderdeel 'Ruimte' als bij het onderdeel 'Wonen' de lasten ingehuurd personeel de begrotingen duidelijk overschrijden. Opvallend is dat de begroting voor externe inhuur nauwelijks wordt aangepast.

Bij wonen zijn de verschillen op eigen personeel met gemiddeld ruim 6% onderbesteding duidelijk hoger dan de onderbesteding op de totale kosten eigen personeel van 2,3%. Verder valt op dat er sprake is van overschrijdingen van de budgetten voor inkopen[106]. In 2023 en 2024 ging dat bij het onderdeel 'Wonen' om afwijkingen ruim boven 10% per jaar. Deels kan dat te maken hebben met de recente inflatie die in de begrotingen van 2022 en 2023 nog niet was ingecalculeerd. Bij het onderdeel 'Ruimte' is er tot en met 2023 sprake van

[105] Formeel 'overige baten en lasten'
[106] Formeel: 'overige goederen en diensten'

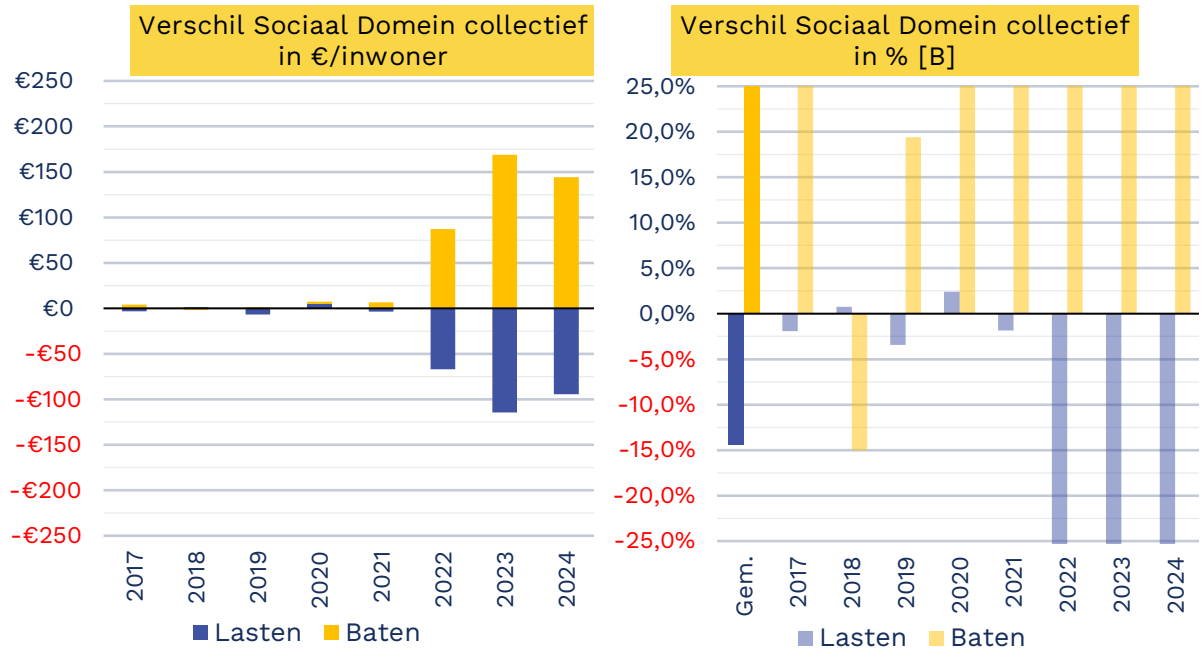
overschrijdingen; in 2024 kantelt dat naar onderbesteding van meer dan 10% op de begrote lasten. Tot slot valt op dat tegenvallers bij de lasten deels worden gecompenseerd door lagere afschrijvingen (gemiddeld 6% voor 'Ruimte & Wonen' samen). Al met al is uit deze cijfers voor de M50-gemeenten geen eenduidig beeld af te leiden dat zou wijzen op vertragingen. Afschrijvingen zijn een indicator, maar overschrijdingen op inkopen en op de combinatie van eigen en ingehuurd personeel wijst in tegengestelde richting. Onvoorspelbaarheid en onderschatting van baten draagt meer bij aan de meevallers bij deze taken.

8.5.3 Sociaal domein, collectief deel

Een derde belangrijk domein in dit onderzoek naar onderbesteding is het collectieve deel van het sociaal domein. Het collectieve deel werkt wezenlijk anders dan de individuele zorg Voor die laatste geldt dat de gemeentelijke opgaven veelal een open einde karakter hebben: aanvragen bijstand, Wmo en Jeugdzorg moeten worden gehonoreerd als de aanvrager aan de eisen voldoet. Dat is anders voor wijkvoorzieningen[107] en de taken op het gebied van gezondheidszorg (GGD). Gemeenten hebben op die onderwerpen vrij veel autonomie.[108] Vanwege die relatief grote autonomie is het interessant om te bezien of op dit onderdeel van het sociaal domein sprake is van onderbesteding of dat ook hier sprake is van overschrijdingen van de begroting.

De budgetten voor het collectieve deel van het sociaal domein lagen voor de 27 deelnemende gemeenten samen tot 2021 tussen € 220 miljoen en € 260 miljoen lasten per jaar en tussen € 8 en 14 miljoen baten. In 2024 was het budget opgelopen naar een kleine € 390 miljoen lasten bij een werkelijke uitkomst van ruim € 510 miljoen. Daar stonden ook veel hogere baten tegenover, in 2024 circa € 240 miljoen bij de jaarrekening. De kern van de verklaring is dat vanaf 2022 de stroom van Oekraïense vluchtelingen op gang kwam. Gemeenten vingen die mensen op en kregen daarvoor middelen uit een specifieke uitkering. Voor heel Nederland was daar vanaf 2022 € 6,6 miljard voor beschikbaar, vertaald naar inwoneraantal in 2024 is dat ruim € 350 per inwoner.

[107] Voor dit onderdeel gaat het over de taakvelden 6.1 Samenkracht & burgerparticipatie, 6.2 Wijkteams/Toegang en 7.1 Volksgezondheid.
[108] Met de kanttekening dat GGD-taken vaak in een samenwerkingsverband plaatsvinden

Figuur 8.8 Toe- en afname resultaat bij Collectief deel Sociaal Domein M50-gemeenten (n=26) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 8.8 laat zien dat tot en met 2021 de geraamde lasten niet veel afwijken van de realisatie. Dat wijst in de richting van redelijk planbare uitgaven. Anders dan bij de G40-gemeenten zijn hier weinig financiële effecten van COVID19 zichtbaar. Bij de baten lijkt er tot en met 2022 sprake te zijn van conservatieve inschattingen van baten. Uitzondering is 2018 waar een relatief grote afwijking te vinden is. Die is te herleiden naar een gemeente. Deze reguliere baten verdwijnen uit zicht vanaf 2022 door de middelen voor opvang van Oekraïners, terwijl het een structurele post in de begroting is waar de gemeente enige invloed op heeft.

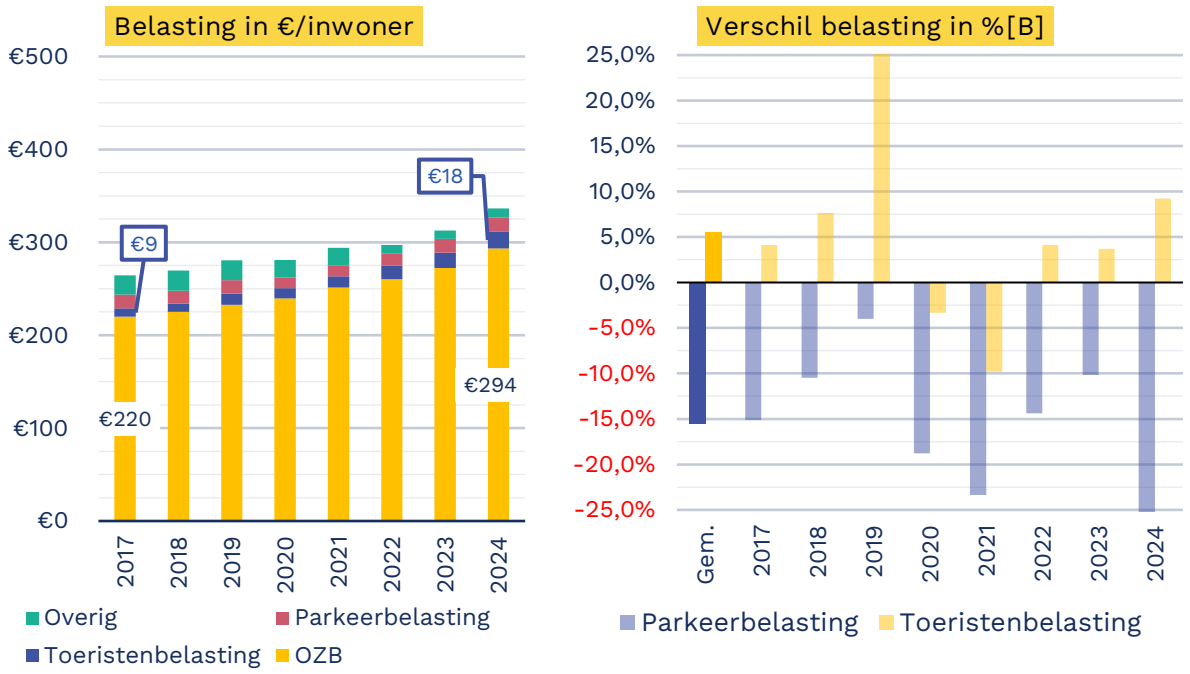
Per saldo leidden de extra middelen van het Rijk vanaf 2022 tot een meevaller van circa € 160 miljoen.

8.5.4 Parkeer- en toeristenbelasting

Een vierde belangrijke post betreft de baten uit parkeerbelasting en toeristenbelasting. Opbrengsten uit parkeer- en toeristenbelasting zijn afhankelijk van de conjunctuur van de economie. De raad heeft de mogelijkheid om de tarieven aan te passen. Omdat uit het algemene beeld blijkt dat baten een belangrijke verklaring voor hogere resultaten zijn is het nuttig om te zien of er grote afwijkingen zijn tussen begroting en realisatie bij deze twee vormen van belasting.

Toeristenbelasting is de ene M50-gemeente een belangrijke bron van inkomsten, bij een andere gemeente juist niet. Van de hier deelnemende M50-gemeenten staat er in 2024 een in de landelijke top 25 en zijn er nog drie gemeenten met elk opbrengsten van meer dan € 1 miljoen per jaar. De begrote opbrengst uit parkeerbelasting voor alle 27 gemeenten ligt tussen

ongeveer € 18 (2020) tot € 28 (2024) miljoen per jaar. Voor toeristenbelasting gaat het om ongeveer € 10 (2017) tot € 20 (2024) miljoen per jaar.

Figuur 8.9 Gerealiseerde opbrengst lokale belastingen per inwoner en afwijking [R]-[B] opbrengst parkeer- en toeristenbelasting M50-gemeenten (n=22) als percentage van het begrotingsbedrag.

De linkerkant van geeft de gerealiseerde opbrengsten weer. Hieruit blijkt dat de totale belastingopbrengst per inwoner bij de M50-gemeenten duidelijk lager ligt dan bij de P10-gemeenten. Om een indruk te schetsen van de ontwikkeling van de opbrengsten per inwoner zijn in de figuur de bedragen per inwoner voor parkeerbelasting en OZB[109] weergegeven.

In de rechterkant van Figuur 8.9 valt op dat elk jaar de baten uit parkeerbelasting blijken tegen te vallen. De uitschieter in 2024 kan worden verklaard doordat een gemeente in 2024 parkeerbelasting in de begroting opnam, maar uiteindelijk geen opbrengsten bij de rekening verantwoorde. De afwijkingen in de ramingen van de toeristenbelasting zijn na de COVID19 periode groter zijn dan daarvoor, ondanks een jaarlijks stijgende verwachte opbrengst uit toeristenbelasting.

8.5.5 Riolering

Een vijfde belangrijke post is de riolering. Riolering is net als wegen en havens onderdeel van de fysieke infrastructuur. Investeringen in renovatie zijn kwetsbaar voor planprocedures en

[109] Gemeenten laten OZB opbrengsten meestal zien als onderdeel van de woonlasten voor een en meerpersoonshuishoudens voor een standaard woning. Die gegevens kunnen niet zomaar worden opgeteld. Er is gekozen om OZB per inwoner te gebruiken om de gegevens door de hele tekst vergelijkbaar te houden in plaats van de optie om OZB per huishouden uit te drukken.

capaciteit in de markt. De kwetsbaarheid voor doorlooptijden van renovatieprojecten kan wel terugkomen in de lasten van de afschrijvingen. Dat kan reden zijn om kritisch te kijken naar grote ambities in een rioleringsplan.

De analyse voor de lasten rioleringen laat zien dat er bij de 22 M50-gemeenten waarvoor gegevens beschikbaar zijn sprake is van gemiddeld een circa 4,5% hogere lasten dan begroot. Wanneer alleen naar de lopende uitgaven (exclusief rente, afschrijving en voorziening onderhoud) wordt gekeken, dan liggen de gemiddelde lasten 4,1% hoger. Die extra lasten worden vooral veroorzaakt door de vorming van spaarpotten voor toekomstig onderhoud. [110] Deels komt dat omdat 12 gemeenten in de begroting van een of meerdere jaren niet of nauwelijks middelen voor begrootten en wel lasten in de jaarrekening opnamen. Daarnaast zijn ingehuurd personeel en inkopen van goederen verklaringen voor overschrijdingen. Afschrijvingen zijn ruim 7% lager dan begroot. Er zijn in alle jaren grotere meevallers op de toegerekende rente, met de grootste afwijkingen in 2024, terwijl dat in de regel een redelijk goed planbare begrotingspost is. Stijgende lasten voor de voorziening groot onderhoud in combinatie met lagere afschrijvingslasten wijzen in de richting van vertragingen in rioolprojecten.

8.5.6 Sportaccommodaties

Een zesde relevant onderwerp zijn de gemeentelijke sportaccommodaties. In tegenstelling tot diverse andere taken zijn gemeenten in hoge mate vrij om te bepalen wat ze willen met sportaccommodaties. Hun rol is enerzijds het beheer van de accommodaties, en anderzijds de bouw of aanleg ervan (de investeringscomponent), met vaak lange doorlooptijden in de besluitvorming en de uitvoering. Daarnaast zijn er mogelijk ook baten in de vorm van huuropbrengsten, als de gemeente de accommodaties in eigen beheer heeft. Tot slot zijn er enkele specifieke uitkeringen[111] rondom sport en bewegen die invloed op het resultaat kunnen hebben.

Als we kijken naar de 22 M50-gemeenten waarover informatie beschikbaar is, blijkt allereerst dat de afschrijvingen, als benadering voor de investeringscomponent, gemiddeld ongeveer 4% lager zijn dan begroot. Ten tweede blijkt, net als bij riolering, dat de rentelasten zijn overschat en de voorziening voor onderhoud is onderschat. Ten derde blijkt de aan derden – verenigingen met een eigen accommodatie of geprivatiseerde exploitanten - verstrekte subsidies gemiddeld ruim 13% hoger zijn dan begroot.[112] Zowel in de periode voor als na COVID19 is sprake van duidelijk meer verstrekte subsidies dan begroot. Tot slot valt op dat de kosten eigen personeel vanaf 2021 gemiddeld 7,5% lager liggen dan begroot. Dat is veel hoger dan de afwijking op de totale personeelslasten.

[110] Formeel heet dat de voorziening (groot) onderhoud.
[111] In 2024 verstrekte het ministerie van VWS ruim € 500 miljoen. via twee specifieke uitkeringen (Bijlage Overzicht Specifieke Uitkeringen 2024; H4 en H30)
[112] Hier zijn alle subsidies en inkomensoverdrachten samen geteld.

Tegenover de extra lasten staan extra baten. Zo werden verkoopopbrengsten (exclusief 2020-2021) gemiddeld ruim 40% te laag ingeschat. Huren en pachten samen laten in 2020-2023 tegenvallers zien die te herleiden zijn naar COVID19. De belangrijkste meevaller is terug te vinden bij subsidies van het Rijk die te herleiden zijn naar allerlei specifieke uitkeringen voor sport die in de periode 2020-2024 ruim € 2 miljard (ruim € 110/inwoner van Nederland) totaal waren.

8.5.7 Onderwijshuisvesting

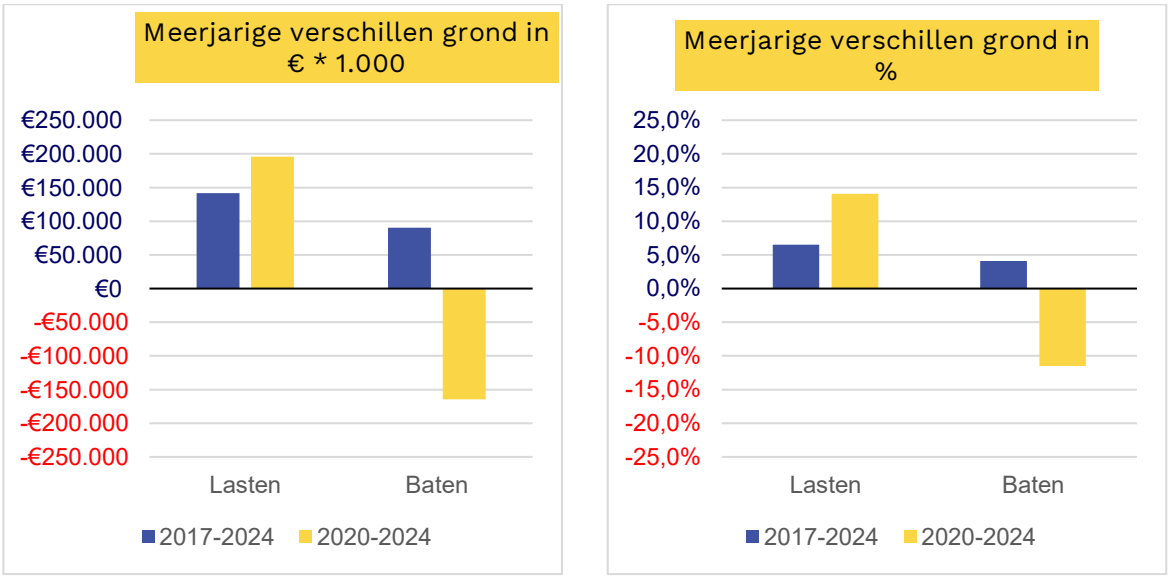
Gemeenten zijn in de regel verantwoordelijk voor het bouwen van nieuwe scholen. Het onderhoud en beheer ligt in de regel bij het schoolbestuur. Of het lukt om scholen op tijd te bouwen is afhankelijk van factoren als doorlooptijd van procedures en de capaciteit bij aannemers. Is een gebouw eenmaal gerealiseerd, dan wordt er op afgeschreven. De werkelijke lasten voor afschrijvingen ten opzichte van de begroting zijn daarmee een indicatie voor vertragingen in het ontwikkel- en bouwproces.

Voor de 22 M50-gemeenten waar gedetailleerde gegevens beschikbaar zijn, blijkt dat de gemiddelde afwijking van de gerealiseerde afschrijvingen ongeveer 3% van de begrote afschrijvingen is. Vanaf 2022 is de gemiddelde afwijking op de afschrijvingen bijna 9% lager dan begroot. Dat wijst in de richting van vertraging van projecten omdat er in de regel per jaar maar weinig scholen worden gebouwd en de afschrijvingen van de bestaande gebouwen goed zijn in te schatten. De meevallers op afschrijvingen en de nog grotere meevallers bijbehorende rekenrente compenseren de tegenvallers bij met name de inkoop van goederen en diensten.

8.5.8 Grondexploitatie

Een andere begrotingspost die relevant is voor dit onderzoek naar onderbesteding is grondexploitatie. Grondexploitatie is een onderdeel van gemeentelijk (tijdelijk) bezit. Baten en lasten van grondexploitatie in de jaarrekening hebben betrekking op verkochte grond, niet op het hele project van een grondexploitatie. Daarbij komt dat als er winst of verlies is, de praktijk is om die in principe direct via de reserve van het grondbedrijf te verwerken. Daarmee is er in de regel geen verklaring voor het door het college gepresenteerde resultaat in de jaarrekening.

Toch willen we naar grondexploitatie kijken als mogelijke verklaring voor onderbesteding. Daarom is ervoor gekozen om de totale baten en lasten voor de grondexploitatie in de periode 2017-2024 en de periode 2020-2024 bij elkaar op te tellen, om te zien hoe groot de afwijking van de totalen in de rekening feitelijk is. Zijn de totale lasten lager dan begroot, dan kan dat een indicatie zijn voor vertraging in de voortgang van de verkopen.

Figuur 8.10 Verschil grondexploitatie M50-gemeenten (n=26) ten opzichte van de begroting (positief=meevaller) € * 1.000 en procenten

Figuur 8.10 laat zien dat over beide perioden sprake is van lagere gerealiseerde lasten voor grondexploitatie dan oorspronkelijk begroot. De afwijking is in de orde van grootte van ongeveer 6,5% voor de hele periode 2017-2024.

Over de hele periode 2017-2024 was een positief resultaat op grondexploitatie begroot van ongeveer € 30 miljoen. Bij de rekening was het positief resultaat over de hele periode ongeveer € 262 miljoen. Omdat baten en lasten in de periode 2017-2024 beide meevallers laten zien wijst dit ofwel op hogere winsten voor minder uitgegeven grond of op doorwerking van boekhoudkundige regels vanaf 2019[113] die vereisen dat sneller winst moet worden verantwoord. In de periode 2020-2024 is sprake van meevallers in de lasten en tegenvallers in de baten. Die combinatie wijst om minder uitgegeven grond dan gepland en daarmee op vertragingen.

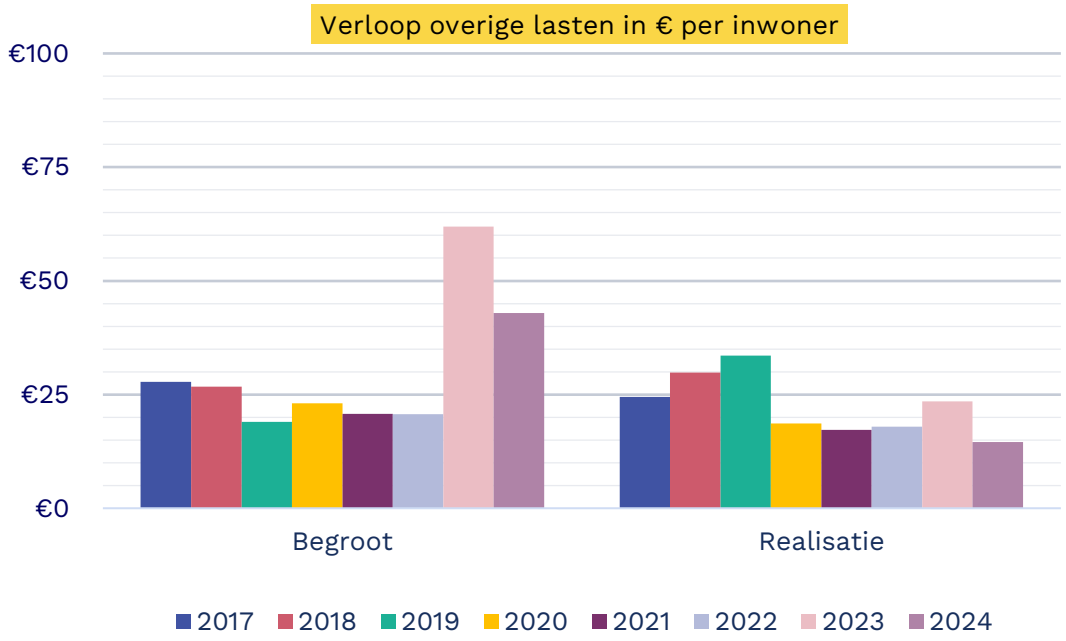
We kunnen met deze gegevens niet vaststellen of er in de individuele grondexploitaties tegenvallers zitten. Dat is niet geheel ondenkbaar, zeker omdat sinds COVID19 de inflatie een rol is gaan spelen. Om hier duidelijkheid over te krijgen is analyse nodig op het niveau van de individuele gemeenten.

8.5.9 Overige baten en lasten

Tot slot een zeer technisch taakveld dat de beoordeling van resultaten kan verstoren. In de begroting naar taakvelden bestaat de mogelijkheid om de post ‘overige baten en lasten’ te gebruiken. Uit de wettelijke omschrijving volgt dat die is bedoeld om stelposten, taakstellende bezuinigingen, begrotingsruimte, onvoorzien of lasten voor bovenformatief personeel dat niet meer werkt op te nemen.[114] Omdat dit allemaal posten zijn waarover in de loop van

[113] Hier is de zogenaamde percentage of completion methode bedoeld die in 2019 van kracht werd.
[114] Taakveld 0.8; IV3 2023, p. 16

het jaar meer duidelijkheid ontstaat[115], zou dan in de lijn der verwachting liggen dat er bij de jaarrekening nauwelijks meer baten of lasten op dit taakveld zijn geboekt. In principe zijn de middelen die hier worden verantwoord naar hun aard eenmalig.

Figuur 8.11 Verloop overige lasten in € per inwoner M50-gemeenten (n=22)

Figuur 8.11 laat alleen de overige lasten zien die in de begroting en jaarrekening zijn opgenomen. Hieruit is af te leiden dat in de meer recente jaren in de begroting nog veel onverdeelde ruimte lijkt te zijn, die gedurende het jaar wordt bijgesteld. De realisatie[116] laat zien dat er aan het eind van het jaar vrij veel middelen overblijven, gemiddeld vanaf 2019 nog iets meer dan de helft, met de kanttekening dat de figuur ook laat zien dat in 2023 en 2024 duidelijk minder overblijft. In enkele individuele gemeenten is in sommige jaren sprake van bedragen in de jaarrekening. In 13 gevallen is sprake van bedragen in de jaarrekening boven € 5 miljoen met als piek € 14,2 miljoen. In 47 gevallen is sprake van bedragen boven € 1 miljoen. De vraag is of de gemeenteraad weet waar deze middelen aan worden besteed.

Naast lasten komen ook ‘overige baten’ in de begrotingen voor. Wat opvalt is dat de ‘overige baten’ in de jaarrekening voor de 22 M50-gemeenten waarvan alle gegevens bekend zijn ongeveer 2½ keer hoger zijn dan begroot. Onderliggend blijkt dat bij de 22 M50-gemeenten waarover informatie beschikbaar is in de jaarrekening 14 keer een bedrag boven € 5 miljoen

[115] Behalve voor bovenformatief personeel. In sommige gevallen zijn er ook baten gekoppeld aan bovenformatief personeel. Dan gaat het om een voorziening voormalig personeel die bijvoorbeeld benut wordt voor pensioenen of wachtgelden van wethouders.
[116] 22 gemeenten, 8 jaren, 1 gegeven ontbrekend ofwel 22*8-1=175

wordt verantwoord en 14 keer een bedrag tussen € 1 en € 5 miljoen. De vraag die hier achter ligt is wat dit doet met het budgetrecht van de gemeenteraad.

8.6 Opvallende kostensoorten

In de vorige paragraaf ging het om afwijkingen op inhoudelijke taken van de gemeente. Hier ligt het accent op de vraag over afwijkingen naar typen uitgaven, in het jargon kostensoorten.

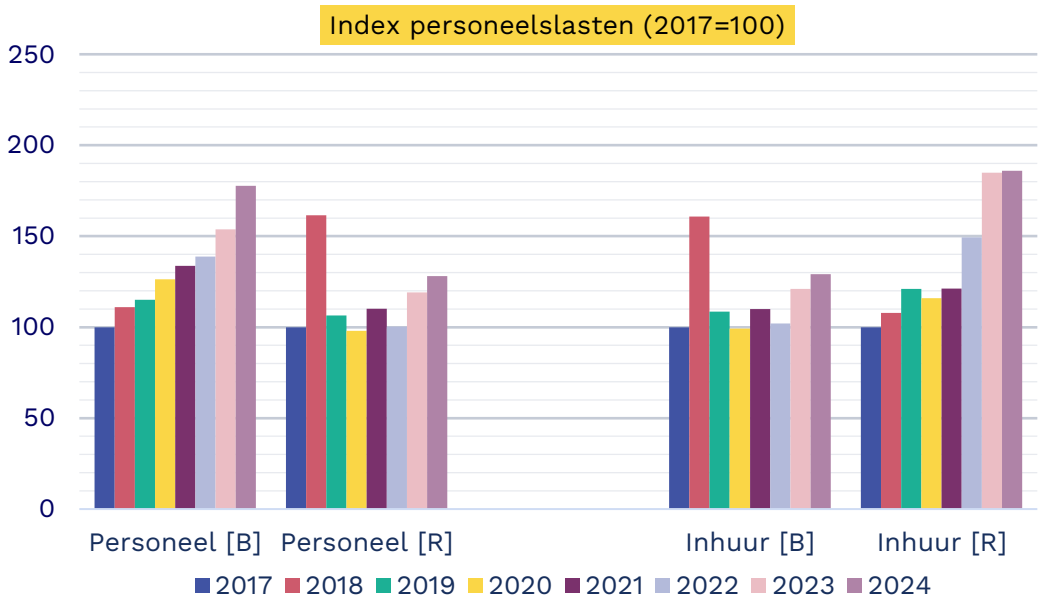
8.6.1 Personeel

Er is van 22 M50-gemeenten alle informatie naar kostensoorten beschikbaar. Twee gemeenten vallen voor de analyse af vanwege deelname in een ambtelijke fusie. Voor de overige 20 blijkt dat de lasten van eigen personeel op begrotingsbasis tussen de 16,3% en 19,8% van de totale geraamde lasten liggen. Het gemiddelde is 18,4%. De begroting voor in te huren personeel is stabiel op ligt tussen 1,0% en 1,2% van de totale geraamde lasten met een gemiddelde van 1,1% van de totaal geraamde lasten.[117]

Vervolgens kijken we naar de formatie en de feitelijke personeelsbezetting. Uit de enquête blijkt dat 26 gemeenten gegevens over formatie en feitelijke bezetting hebben genoemd. Ook hier is gecorrigeerd voor de deelname in een ambtelijke fusie en beschikbare informatie over kostensoorten. Uit de gegevens van de 19 gemeenten die overblijven, blijkt dat de gemiddelde bezetting in 2024 op 92,5% van de formatie lag.

De kosten voor eigen personeel kennen een onderschrijding van 5,0% in dat jaar wat betekent dat gegeven de gemiddelde bezetting ruim 3% meer is uitgegeven dan verwacht mocht worden op basis van de gemiddelde bezetting. Meer in detail zijn er vier gemeenten waar de kosten eigen personeel meer dan 10% lager lagen dan geraamd en twee waarbij de kosten eigen personeel meer dan 10% hoger lagen dan geraamd. Uit de rekeninggegevens blijkt verder dat de budgetten voor inhuur van personeel vanaf 2017 gemiddeld met een factor 2 zijn overschreden. In de periode 2022-2024 ligt dat met een factor 2,7 duidelijk hoger. In Figuur 8.12 is te zien dat dit deels wordt verklaard door de relatief kleine aanpassing van de begrote budgetten. Bij inhuur is hier de eenmalige afwijking bij een gemeente in de begroting zichtbaar.

[117] In een gemeente is in 2018 een grote afwijking geconstateerd. Die is in de berekening niet meegenomen.

Figuur 8.12 Index ontwikkeling personeelskosten M50-gemeenten (n=20); 2017=100

Figuur 8.12 laat zien dat de ontwikkeling van de eigen personeelskosten rekening achterblijven ten opzichte van de begroting. Dat wil niet zeggen dat er op individueel niveau geen mee- of tegenvallers zijn, maar wel er knelpunten bij personeel zijn. De jaar op jaar verschillen zijn voor eigen personeel bij begroting en rekening ongeveer vergelijkbaar. Dat is een indicatie dat de begrotingsraming op zichzelf vrij goed lijkt te zijn. In de figuur is gebruik gemaakt van indexcijfers ten opzichte van de absolute bedragen die in de begroting of rekening 2017 stonden. Dat de index personeelslasten in 2024 op bijna 170 ligt, komt ook door CAO-aanpassingen. Die verklaren ongeveer 40% van de groei van de index.[118]

Voordat we naar de cijfers over inhuur kijken vermelden we dat in de begroting van de 20 gemeenten[119] in 2017 circa € 33 miljoen opgenomen. De werkelijke lasten lagen toen op circa € 84 miljoen. Het indexcijfer voor de begroting onregelmatig patroon zien waarbij het er op lijkt alsof soms op inhuur wordt bezuinigd. De werkelijke lasten groeiden door met een onderbreking in de COVID19 jaren. Vanaf 2022 nemen de lasten van ingehuurd personeel sneller toe. De inhuur die onder ‘overhead’ wordt verantwoord in de periode 2017-2024 verklaart 34% van de overschrijdingen met een onregelmatig patroon. Bij ‘bijstand en participatie’ valt op dat in de periode 2022-2024 gemiddeld ongeveer 9% per jaar aan inhuur wordt besteed tegenover 6% in de jaren daarvoor.[120] De jaren daarvoor ongeveer de helft daarvan. Tot slot het collectief deel sociaal domein. Hier is sprake van hoge inhuur in 2017/2018,

[118] Uit CBS-cijfers voor de sector overheid blijkt dat de CAO-lonen in de periode 2017-2024 met ruim 31% zijn gestegen.

[119] We kunnen hier weer terugvallen op de gegevens van de 20 gemeenten (exclusief de ambtelijke samenwerkingen) waarvoor kostensoorten bekend zijn omdat er geen koppeling met formatiegegevens bestaat.

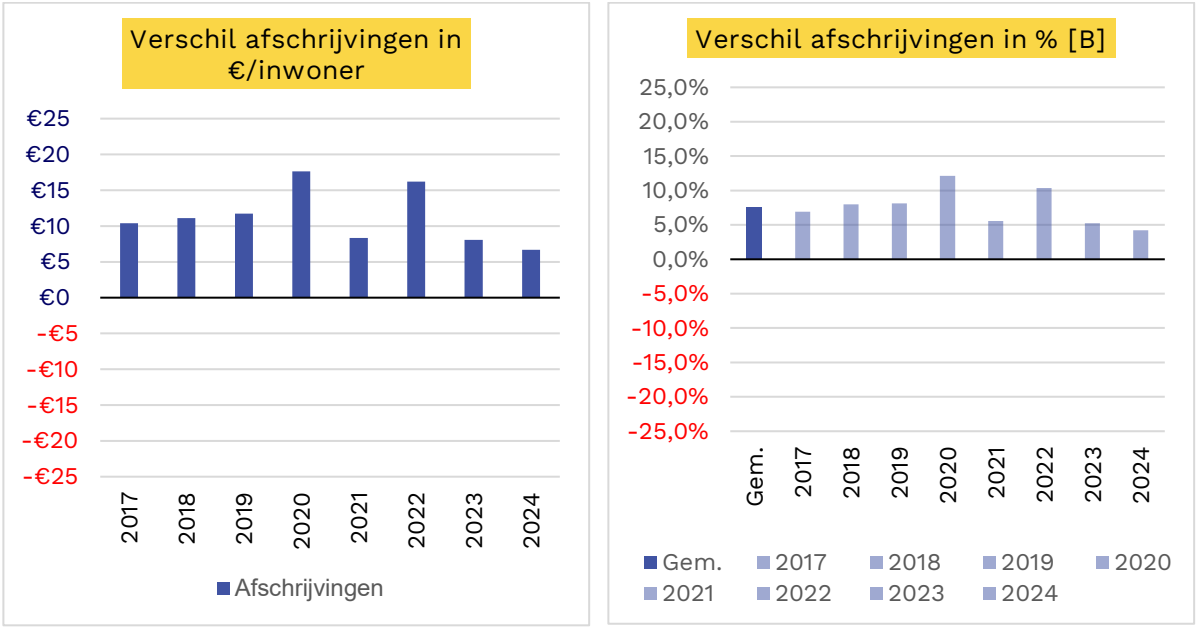
[120] Ook hier is in 2018 een grote afwijking te zien die buiten beschouwing is gebleven.

daarna is sprake van een duidelijke daling naar 6% per jaar. Vanaf 2022 stijgt de inhuur weer naar gemiddeld boven 9% vanwege de opvang van Oekraïners.

8.6.2 Afschrijvingen

Afschrijvingen en eventuele mee- en tegenvallers daarop zijn een tweede mogelijke oorzaak van onderbesteding. In paragraaf 9.5 is bij de diverse inhoudelijke begrotingsonderwerpen meermaals verwezen naar het belang van afschrijvingen als indicator voor vertraging; in deze paragraaf kijken we naar het totaalbeeld. Dat gaat bijvoorbeeld ook over eigen gemeentelijke gebouwen of over voertuigen en installaties. Zoals eerder gezegd kunnen gemakkelijk vertragingen ontstaan in de planontwikkeling voor investeringen en de uitvoering van investeringsprojecten. Waterschappen hanteren in het dashboard Waves een indicator realisatiegraad investeringen voor een 4-jaars periode. Zoiets bestaat echter niet bij gemeenten, terwijl daar dezelfde vraagstukken spelen.

De voortgang van investeringen in de deelnemende gemeenten is in dit onderzoek niet nader onderzocht. Voor rekenkamers en andere geïnteresseerden kunnen vertragingen in de investeringen wel worden opgemerkt door te zoeken naar tot stand gebrachte investeringen waarvoor later dan gepland wordt gestart met afschrijven. Analyse van de kostensoort afschrijvingen kan een goede benadering opleveren van onderbesteding bij investeringsprojecten in de betreffende gemeente.

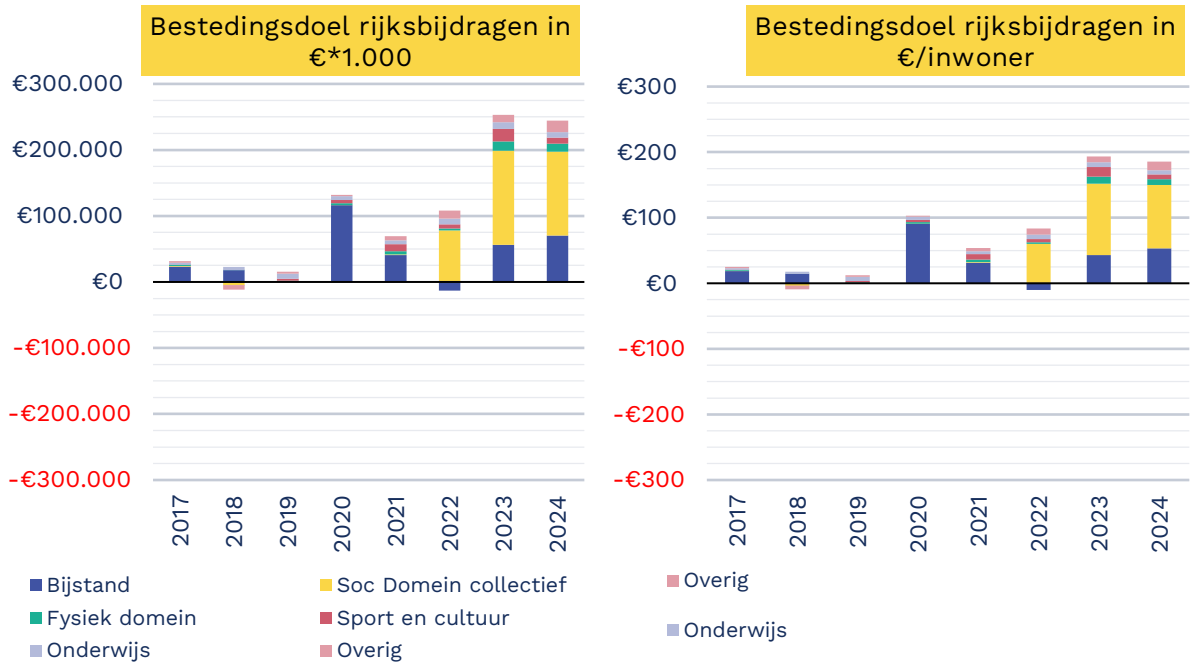

Figuur 8.13 Verschil afschrijvingen bij M50-gemeenten (n=22) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en procenten.

Figuur 8.13 laat zien dat de afwijkingen in grote lijnen wijzen op lagere afschrijvingen dan begroot. Opvallend is dat de afwijkingen vanaf 2022 kleiner dan in de jaren daarvoor. Dat kan wijzen op een betere planning.

De ten behoeve van dit onderzoek uitgevoerde enquête laat zien dat bijna allemaal (24 van de 27) dezelfde aanpak voor afschrijvingen hebben. Men schrijft pas af vanaf 1 januari na ingebruikname. Vertraging in een project is dan direct zichtbaar in lagere afschrijvingen. De helft heeft die methode nooit gewijzigd. Inhoudelijk valt hier op dat er elf gemeenten zijn die afschrijvingstermijnen hebben gewijzigd. Dat kan een manier zijn om lasten te verlagen, met het risico dat gebruiksduur en afschrijvingsperiode niet meer samenvallen. De enquête heeft geen informatie over motieven om afschrijvingstermijnen te wijzigen. Wel is vast te stellen dat het gaat om gemeenten waar herindelingen geen rol spelen.

8.6.3 Rijksbijdragen

Een derde relevante kostensoort zijn de rijksbijdragen. Het gemeentefonds is de belangrijkste bron van gemeentelijke middelen. In paragraaf 3.4.1 is de ontwikkeling van het gemeentefonds al toegelicht. Het totaal van de beschikbaar gestelde rijksmiddelen is groter dan alleen het gemeentefonds. Zo betaalt het Rijk via een specifieke uitkering een belangrijk deel van de middelen voor de participatiewet. Ook deze baten zijn in de begroting van gemeenten opgenomen. Op basis van een analyse van rijksbijdragen naar taakvelden valt te herleiden hoe groot de afwijkingen op rijksbijdragen in de rekening van gemeenten zijn.

Figuur 8.14 Bestedingsdoel extra rijksmiddelen excl. gemeentefonds in € * 1.000 en per inwoner bij M50-gemeenten (n=22)

Figuur 8.14 laat zien dat vanaf de COVID19-crisis in 2020 de rijksbijdragen buiten het gemeentefonds zijn verveelvoudigd. Hoofddoelen van besteding liggen bij inkomstenregelingen rond corona en energietoeslag en opvang Oekraïners. Ook onderwijs (Achterstandenbeleid) en sport en cultuur (Sportakkoorden) kregen duidelijk meer rijksmiddelen buiten het gemeentefonds om. Onder de noemer ‘overig’ vallen ook rijksbijdragen voor het veiligheidsdomein.

Anders dan bij de ontwikkeling van het gemeentefonds is voor de hier genoemde extra rijksmiddelen niet vast te stellen wanneer die beschikbaar zijn gekomen, en of er wel voldoende tijd was om de middelen daadwerkelijk te kunnen besteden. Een indicatie dat dit niet altijd het geval is, blijkt uit het proces rondom de energietoeslag in 2023 die pas vanaf oktober 2023 mocht worden betaald.[121] Daarnaast is een deel van de verklaring dat in sommige gevallen is, zowel bij Rijk als gemeenten, moeilijk vooraf is in te schatten hoeveel geld er echt nodig is. Een voorbeeld hiervan zijn de lasten voor opvang van Oekraïners.

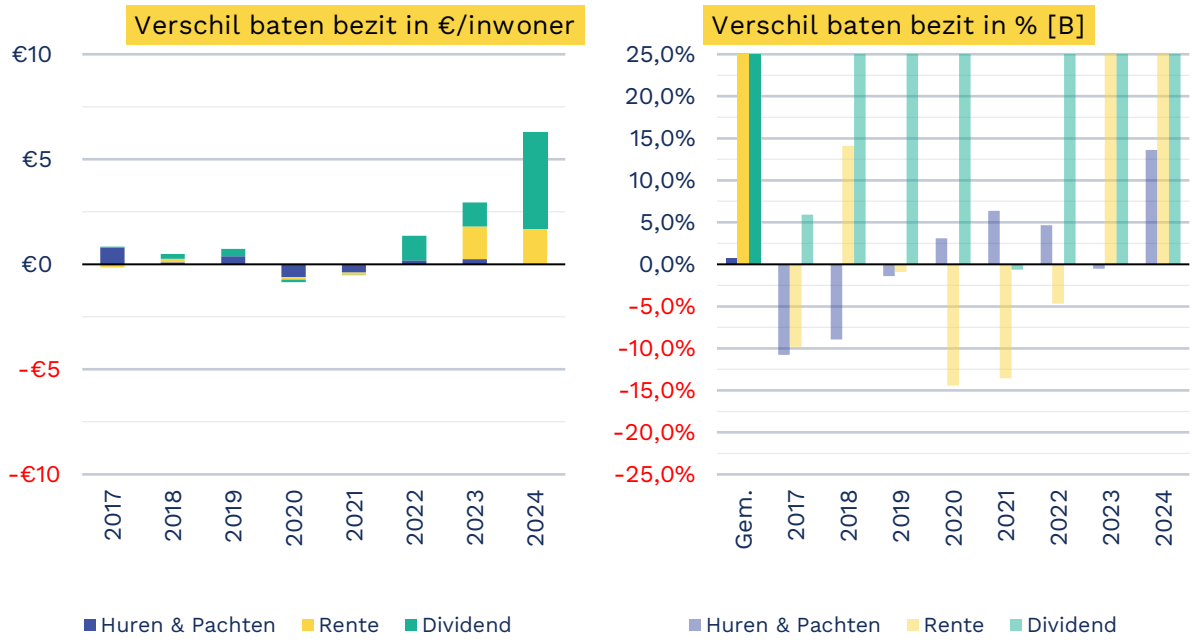
8.6.4 Baten uit bezit

De laatste relevante groep kostensoorten gaat over baten uit bezit. Hieronder worden huren en pachten, rentebaten en dividenden verstaan. De resultaten uit grondexploitatie zijn in paragraaf 8.5.8 toegelicht. Dividendopbrengsten[122] kunnen grote gevolgen hebben voor het financieel resultaat. Normaal gesproken zouden huren en pachten en rente redelijk goed voorspelbaar zijn. Voor huren en pachten omdat er contracten onder liggen, voor rente omdat het saldo van de bankrekening bekend is. Voor dividenden is de voorspelbaarheid lager omdat winst en daaruit voortvloeiende winstuitkering ieder jaar anders kunnen zijn. Voor de 22 M50-gemeenten waarvan volledige gegevens bekend zijn laat Figuur 8.15 de effecten op het financieel resultaat zien.

Figuur 8.15 laat zien dat de gemiddelde afwijking op het onderdeel huren en pachten is met minder dan 2% klein. De lagere baten in 2020 kunnen waarschijnlijk worden verklaard door de effecten van COVID19.

[121] Dit had te maken met de wettelijke eisen rondom uitbetalen van de energietoeslag.

[122] Hier zijn de baten van de economische categorie 5.2 ‘Dividenden en winsten’ en 6.1 ‘Financiële transacties’ opgeteld omdat bleek dat sommige gemeenten hun opbrengsten uit de verkoop van aandelen Eneco op ‘Financiële transacties’ verantwoorden. Omdat dit om grote bedragen gaat is gekozen om dit zo op te lossen.

Figuur 8.15 Baten uit bezit in € per inwoner en percentages bij M50-gemeenten (n=22)

Dividenden hebben zoals gezegd een onregelmatig karakter, wat ook hier te zien is. Met een gemiddelde van ongeveer € 0,10 per inwoner in de periode 2017-2021 is de opbrengst uit dividenden verwaarloosbaar. De hoge opbrengsten daarna zijn te herleiden naar twee gemeenten die opbrengsten uit de verkoop van een energiebedrijf ontvingen. In 2020 waren er ook twee gemeente die hoge opbrengsten uit bezit realiseerde. Die zijn boekhoudkundig anders verantwoord en vallen daarom buiten deze analyse. In de jaarrekening van de desbetreffende gemeenten is het wel terug te vinden.

De cijfers over rente weerspiegelen het patroon van de ontwikkelingen van rente op de kapitaalmarkt: tot 2022 dalende rentebaten die nog niet altijd in de begrotingen waren verwerkt; daarna stijgt de rente snel en ontstaan nog niet begrote meevallers. Een tweede verklaring voor meevallers in de rente is dat de hoeveelheid kasgeld[123] die gemeenten beschikbaar hebben als gevolg van de positieve resultaten is toegenomen van een kleine € 134 miljoen in 2017 naar ruim € 619 miljoen in 2023.[124] Hier zijn grote verschillen tussen de M50-gemeenten. Gemiddeld per inwoner is er ruim € 430 kasgeld per inwoner. Vier gemeenten hebben meer dan € 1.000 per inwoner en 11 juist minder dan € 100 per inwoner. De onderliggende oorzaken zijn specifieke uitkeringen van het Rijk die nog niet zijn benut, en meevallers bij de jaarrekening. Hier zijn grote verschillen tussen de G40-gemeenten. De vier gemeenten die opbrengsten uit energiebedrijven hadden zijn in 2024 goed voor 25% van het totaal van het kasgeld. Wat tot slot nog opvalt is dat in 2024 circa 10% van de middelen op

[123] Technische toelichting: Balansposten A1332a, A223a, A225a, A23.

[124] In Findo zijn op 1-1-2026 gegevens tot en met 2023 beschikbaar. Er is daarbij informatie over alle deelnemende M50-gemeenten beschikbaar.

bankrekeningen staat en dat dit bedrag de afgelopen jaren is gegroeid. Gemeenten laten op die manier makkelijke renteopbrengsten liggen.

Uit de balansgegevens van alle gemeenten is af te leiden hoeveel middelen van het Rijk zijn ontvangen maar nog niet zijn uitgegeven. Uit de gegevens van Findo blijkt dat in 2017 bij 21 van de 29 deelnemende M50-gemeenten in totaal € 25 miljoen als ‘vooruit ontvangen’ op de balans stond. In 2023 was dat voor deze gemeenten opgelopen naar € 271 miljoen. Uit de enquête komt voor 2024 een soortgelijk beeld naar voren. Om dat nader te analyseren is voor een aantal specifieke uitkeringen naar het saldo per eind 2024 gevraagd. Dat kwam uit op € 239 miljoen. Op zichzelf is dat geen indicatie voor vertragingen, want de bijdragen zijn soms voor meerdere jaren bestemd.

9 De G40-gemeenten

In totaal hebben 18 van de 41 G40-gemeenten aan het onderzoek deelgenomen.[125] Deze 18 gemeenten hebben samen ongeveer 2,9 miljoen inwoners. In bijlage 1 is opgenomen op welke punten er aanleiding was om gegevens van gemeenten te corrigeren of aan te vullen. Uiteindelijk is het gelukt om voor alle 18 gemeenten de informatie over taakvelden zoals vermeld in de oorspronkelijke begroting en de jaarrekening te verwerken. Voor drie gemeenten ontbreken gegevens naar kostensoorten. Deze gemeenten zijn buiten de analyse naar kostensoorten gehouden. Vijf gemeenten hebben voor de gehele periode 2017-2024 bruikbare gegevens over de laatst vastgestelde begroting aangeleverd.

De gemeente Utrecht is de enige deelnemer van de G4-gemeenten. De gegevens van die gemeente zijn uiteraard verzameld en passen in termen van vergelijkbaarheid het best bij deze groep gemeenten. De cijfers van Utrecht zijn echter niet meegenomen in de totaalanalyses zoals in dit hoofdstuk gepresenteerd, omdat de begroting van Utrecht duidelijk hoger is dan die van de andere gemeenten.

9.1 Kernpunten G40

Hieronder puntsgewijs de belangrijkste bevindingen voor de G40-gemeenten:

- Rijksbijdragen buiten het gemeentefonds zijn een belangrijke verklaring voor meevallers. Dergelijke middelen komen vaak pas gedurende het jaar beschikbaar. De twee belangrijkste posten zijn opvang Oekraïners en inkomensregelingen rondom COVID19, waarbij het vooraf moeilijk is in te schatten hoeveel geld echt nodig is. Ook voor sport en onderwijs zijn grote extra bijdragen ontvangen. Een deel van die middelen staat nog voor toekomstige bestedingen op de balans.
- De gemiddelde bezetting eigen personeel in de deelnemende gemeenten ligt op 2,6% onder de formatie. De loonkosten liggen gemiddeld 5,4% hoger dan begroot. Daarnaast worden de budgetten voor inhuur van personeel gemiddeld met meer dan 100% overschreden.
- Bij de vijf gemeenten waarvan bruikbare gegevens over de laatst vastgestelde begroting beschikbaar zijn, wijzen de bevindingen in de richting van planningsoptimisme. Tot en met de laatst vastgestelde begroting worden de lasten hoger ingeschat en bij de rekening blijkt dat de lasten dan toch weer lager zijn dan gedacht. Alleen Jeugdzorg kent bij de rekening in zeven van de acht jaren nog tegenvallers.

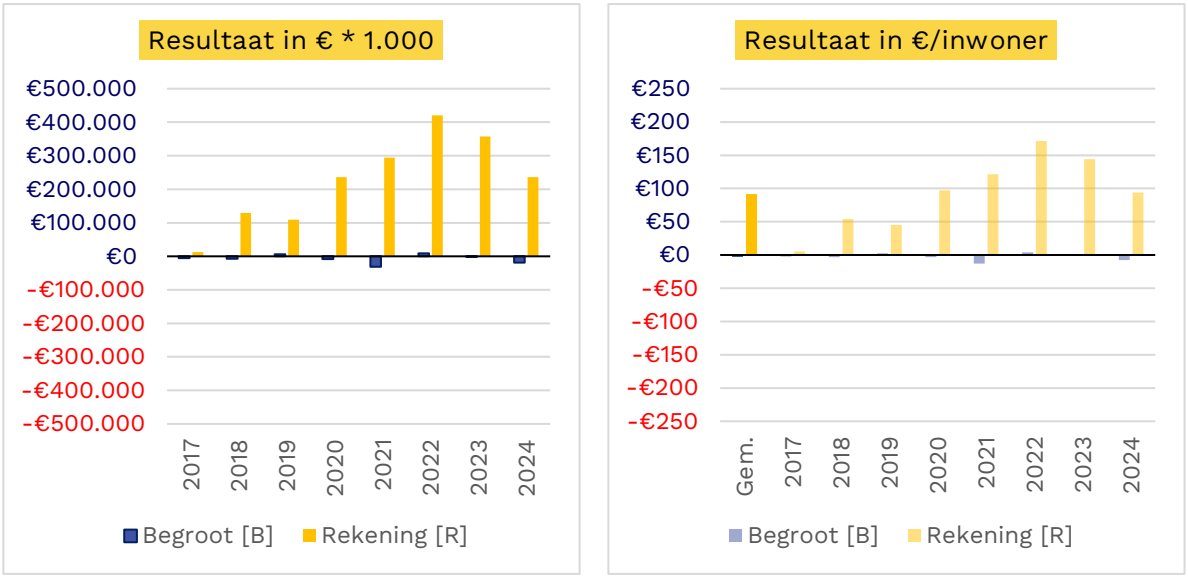
[125] Technisch gesproken zijn niet de gemeenten zelf maar hun rekenkamers deelnemer aan het onderzoek; om praktische redenen gebruiken we de term ‘deelnemers’ voor de gemeenten waarop het onderzoek betrekking heeft.

- Over de volle breedte van de gemeentelijke taken is te zien dat afschrijvingen lager uitvallen dan begroot. Dat is een aanwijzing voor vertragingen en werkt door in lagere rentelasten in de orde van grootte van € 10 miljoen (bijna € 5 per inwoner) per jaar.
- Bij Verkeer & Vervoer valt op dat over de hele periode de afschrijvingen 10% onder de begrote afschrijvingen liggen. Dat is een signaal voor onderbesteding. In 2024 komt daar bij dat de werkelijke totale lasten iets onder de begrote lasten ligt wat een aanvullend signaal voor onderbesteding kan zijn.
- Bij riolering wijst de gemiddelde afwijking van meer dan 3,2% lagere lasten op afschrijven, 4,4% lagere lasten op inkoop, en tegenvallers bij de voorziening groot onderhoud in de richting van vertragingen in de uitvoering van projecten als verklaring voor de onderbesteding.
- Bij sportaccommodaties zijn afschrijvingen lager dan begroot, en zijn er overschrijdingen bij de voorziening groot onderhoud. Dit kan een signaal zijn dat groot onderhoud vooruit wordt geschoven. Daarnaast worden huuropbrengsten stelselmatig onderschat.
- Afschrijvingen bij schoolgebouwen kennen een minder duidelijk patroon dan bij sportaccommodaties. In 2024 is er een meevaller op afschrijvingen van 10%. Dat kan een signaal van vertragingen bij projecten zijn. Verder blijkt ook hier, net als bij de parkeeropbrengsten, dat huuropbrengsten vaak hoger liggen dan begroot.
- Grondexploitaties hebben meestal geen direct effect op het resultaat in de jaarrekening, en dus ook niet op onderbesteding. Er is mogelijk wel sprake van vertragingen bij gronduitgifte, blijkend uit de constatering dat de in de jaarstukken verantwoorde lasten gemiddeld 7% lager liggen dan begroot.
- Leges en verkoopopbrengsten bij ‘Ruimte & Wonen’ in de begrotingen gemiddeld met tientallen procenten onderschat.
- De raming van baten voor Verkeer & Vervoer kent structurele onderschattingen. De feitelijke opbrengst is gemiddeld ongeveer 2 keer zo hoog en komt niet van Rijk of provincies.
- Baten voor het collectief deel sociaal domein worden conservatief ingeschat in de deelnemende gemeenten. Deze structurele baten vallen in het niet bij de baten voor opvang van Oekraïners in de onderzoeksperiode. Bij de lasten is door het vraagstuk van opvang inzicht in de lasten van de ‘gewone’ wijktaken eveneens een punt van aandacht.
- De baten van de parkeerbelasting worden in de begrotingen structureel onderschat.
- Rentebaten vallen elk jaar mee. Hier zijn drie verklaringen voor: de oplopende rente vanaf 2022, meevallers op de rekening waardoor kasgeld overblijft en zeker ook de toename van rijks(kas)geld dat nog niet is besteed omdat het voor lange termijn projecten nodig is.
- Er is in de deelnemende gemeenten sprake van onderbesteding op inkopen bij ‘Ruimte & Wonen’ met gemiddeld meer dan 10%. Bij het onderdeel ruimte zijn de onderbestedingen nog groter. Beide zaken wijzen in de richting van vertraging van projecten.

9.2 Verschil begroting en rekening

We kijken allereerst naar de afwijkingen tussen begroting en rekening in de deelnemende gemeenten. De begrotingen lopen in 2024 uiteen van € 390 miljoen tot ongeveer € 1,2 miljard per gemeente. Voor de 18 gemeenten samen lopen de begrotingen op van € 8,9 miljard in 2017 naar € 12,3 miljard in 2024. De jaarrekening 2024 liet voor alle gemeenten samen een bedrag van in totaal € 14,4 miljard zien met een positief resultaat van een ongeveer € 235 miljoen.

In de meeste grafieken hieronder zijn bedragen uitgedrukt in Euro per inwoner. Dat geeft een grijpbaarder beeld dan de som van alle afwijkingen van alle deelnemende gemeenten. Als we kijken naar de totale begrotingsbedragen van de deelnemende G40-gemeenten, dan liggen die per inwoner op gemiddelde lasten in 2024 tussen € 4.174 en € 5.930 met een gemiddelde van € 4.913.

Figuur 9.1 Resultaat [positief=overschot] G40-gemeenten (n=18) in € * 1.000 en per inwoner

Twee gemeenten rapporteerden in 2024 een tekort op de rekening van meer dan € 1 miljoen, een gemeente een klein tekort en de overige 15 rapporteerden positieve resultaten.

Uit Figuur 9.1 blijkt dat de piek van de positieve resultaten in 2022 lag en langzaam weer afneemt. Waar de afwijkingen vandaan komen is onderwerp van de volgende paragrafen.

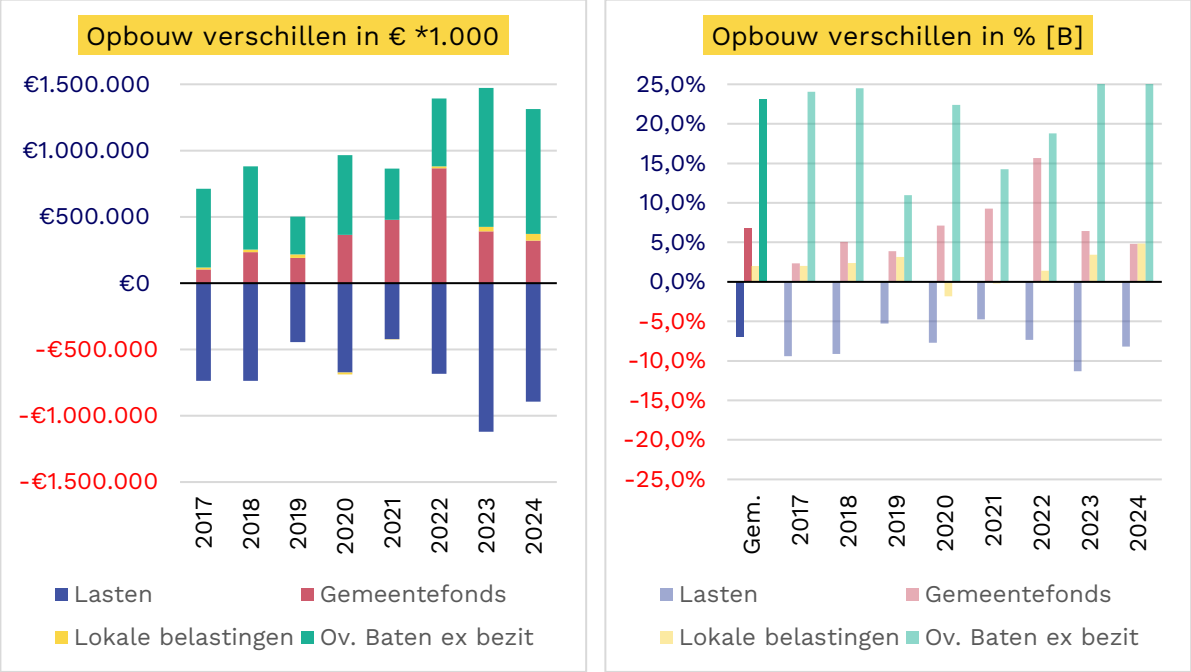
9.3 Bronnen van verschillen

De verklaring van verschillen is in deze paragraaf in twee delen gesplitst. Het eerste deel gaat over de baten en lasten van de meer politiek inhoudelijke taken van de gemeente, denk aan baten en lasten voor het sociaal domein, veiligheid of cultuur. Het tweede deel gaat over

baten en lasten van gemeentelijk bezit, zoals grondexploitaties en rentes op leningen of dividenden uit aandelen.

In Figuur 9.2 is onderscheid gemaakt tussen mee- en tegenvallers bij de lasten op inhoudelijke taken enerzijds en de baten op de inhoudelijke taken anderzijds. Per inwoner waren de extra lasten tussen € 185 (2019) en € 450 (2023). De totale extra baten lagen tussen € 208 (2018) en € 592 (2023) per inwoner.

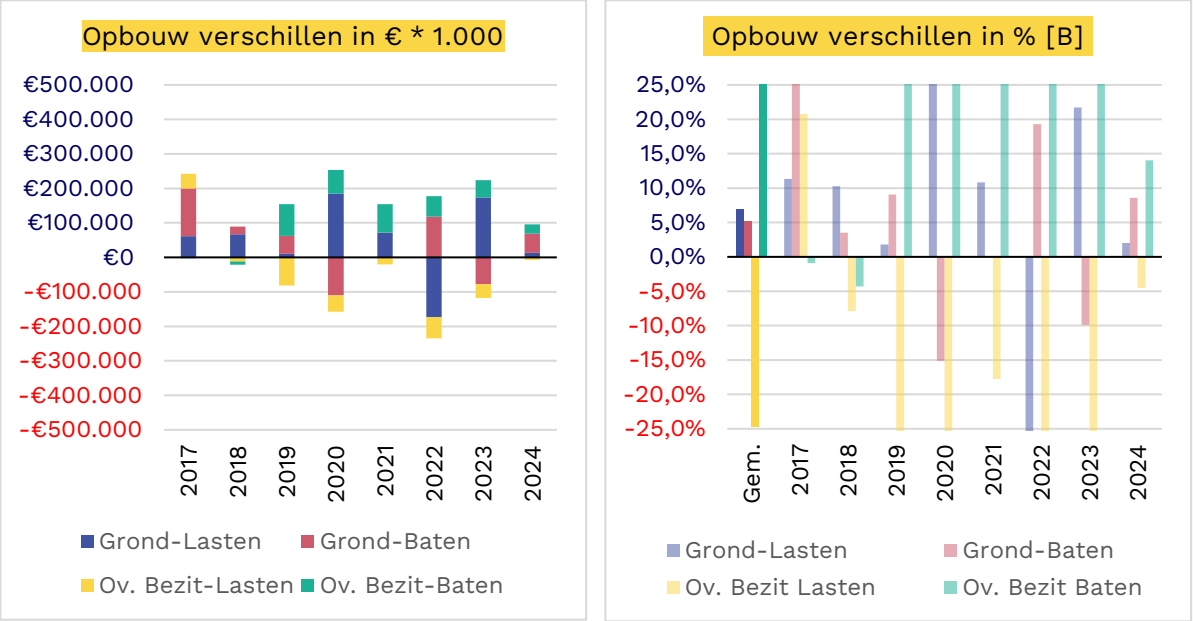
De figuur laat ook zien dat de grootste procentuele afwijkingen in de raming van de overige baten te vinden zijn. Daarnaast valt op dat in de jaren vanaf 2022 de afwijking bij de opbrengsten voor de lokale belastingen groter wordt.

Figuur 9.2 Toe- en afname resultaat bij inhoudelijke taken G40-gemeenten (n=18) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € *1.000 en als percentage van het begrotingsbedrag.

Ook voor de baten en lasten uit gemeentelijk bezit presenteren we een overzichtsfiguur (Figuur 9.3). Naast grondexploitatie gaat dat vooral om rente en dividend. De reserves zijn ook een vorm van bezit, maar die blijven hier buiten beschouwing.

De linker helft van Figuur 9.3 laat zien dat ook bij bezit in overwegende mate sprake is van meevallers ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Alleen in 2022 zijn de extra lasten hoger dan de extra baten, veroorzaakt door de grondexploitaties. In totaal gaat het in deze onderdelen van de begroting om € 750 tot € 950 miljoen per jaar, waarvan ongeveer 80% grondexploitatie is.

Figuur 9.3 Toe- en afname resultaat bij bezit G40-gemeenten (n=18) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € * 1.000 en percentage van het begrotingsbedrag.

De procentuele afwijkingen laten vooral zien dat baten en lasten uit overige bezit grote afwijkingen kennen. Een belangrijke verklaring is de ontwikkeling van de marktrente die recent is opgelopen en extra baten oplevert. Daarnaast is de leningenportefeuille de afgelopen jaren onder andere door aflossingen gedaald waardoor er minder rente op leningen hoeft te worden betaald.

9.4 Tussentijdse verschillen

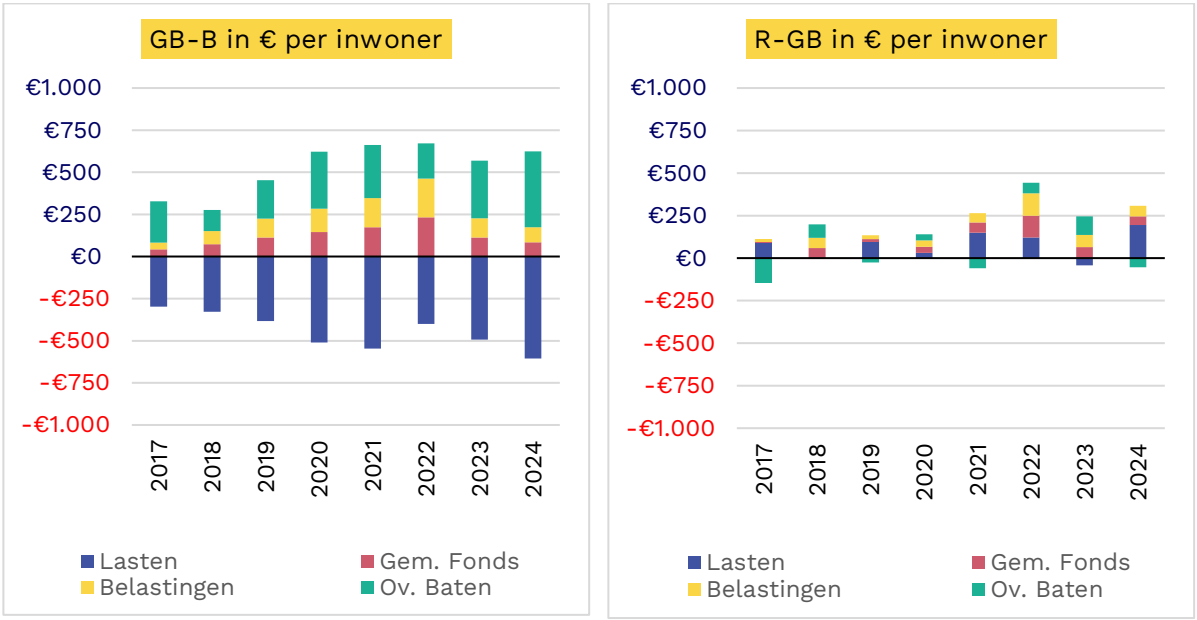
Gemeenten passen tijdens het lopende begrotingsjaar regelmatig hun begroting aan, al is het maar omdat ze gedurende het jaar door de rijksoverheid worden geïnformeerd over een hogere of lagere bijdrage uit het gemeentefonds. De tussentijds aangepaste begrotingen vormen relevant materiaal voor dit onderzoek, omdat de bijstelling van verwachte baten en lasten inzicht biedt in de momenten waarop onderbesteding (of overbesteding) ontstaat. Die tussentijds gewijzigde begrotingen zijn echter niet gemakkelijk te verzamelen. Bij het CBS kan informatie over de voortgang van de begrotingsuitvoering worden verkregen omdat gemeenten verplicht zijn hierover te rapporteren, maar een dergelijke verplichting is er niet voor de aanpassingen van de begroting zelf.

Wat wel moet is dat in de jaarrekening zowel gegevens over de oorspronkelijke begroting als de laatst vastgestelde begroting moeten zijn opgenomen,[126] ook op het niveau van programma's. In sommige gemeenten wordt lopende het jaar de stand van de aangepaste begroting op het niveau van de programma's gedeeld met de raad.

[126] Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten, artikel 27, tweede lid.

Omdat de tussentijds gewijzigde begrotingen niet via het CBS beschikbaar zijn, is voor dit onderzoek geprobeerd de zogenaamde IV3-informatie van de gewijzigde begrotingen bij de deelnemende gemeenten op te vragen. Bij de G40-gemeenten hebben acht gemeenten dergelijke informatie voor alle acht onderzochte jaren aangeboden. Bij de analyse bleek vervolgens dat in drie gevallen de informatie niet bruikbaar was. Voor vijf gemeenten bleven bruikbare gegevens over.

Vanuit de optiek van rechtmatigheid in de begroting zou het zo moeten zijn dat de verschillen tussen de gewijzigde begroting (vastgesteld in het najaar van het lopende begrotingsjaar) en de oorspronkelijke begroting (vastgesteld in het najaar van het voorgaande jaar) groter zijn dan het verschil tussen gewijzigde begroting en rekening. Anders gezegd: gemeenten moeten vanuit het oogpunt van rechtmatigheid wijzigingen zoveel mogelijk via tussentijdse begrotingswijzigingen aan de raad voorleggen, in plaats te wachten tot het vaststellen van de rekening in het volgende jaar. Figuur 9.4 laat de uitsplitsing zien naar verschillen tot en met de gewijzigde begroting en de verschillen tussen gewijzigde begroting en rekening.

Figuur 9.4 Toe- en afname resultaat inhoudelijke taken G40-gemeenten (n=5) binnen het begrotingsjaar in € per inwoner

Figuur 9.4 laat voor de 5 gemeenten twee zaken zien: voor alle onderzochte jaren het verschil tussen de oorspronkelijke begroting en de laatst gewijzigde begroting, en het verschil tussen de laatst gewijzigde begroting en jaarrekening.

Allereerst vermelden we dat de vijf gemeenten samen in 2017 een begrotingstotaal hadden van € 2,0 miljard voor het deel exclusief bezit. In 2024 was dat opgelopen tot € 3,3 miljard. De figuur laat zien dat elk jaar de begrotingen tussentijds omhoog worden bijgesteld met ongeveer 10% (zie voor 2017 bijvoorbeeld ruim € 250 per inwoner[127] extra lasten ofwel

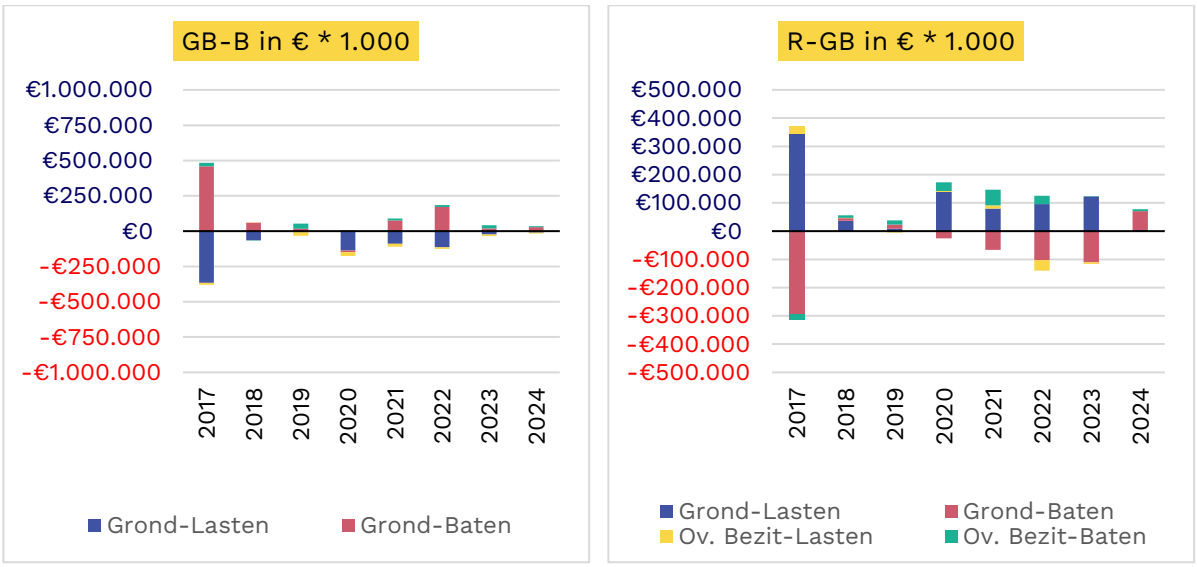
[127] Voor deze vijf gemeenten samen geldt dat € 100 per inwoner overeenkomt met een bedrag tussen € 62 en € 75 miljoen.

ongeveer € 185 miljoen). Voor de baten geldt dit nog meer: in alle jaren is bij deze vijf gemeenten sprake van duidelijk grotere bijstelling naar boven van de beoogde baten dan van de beoogde lasten.

Als we dan kijken naar de jaarrekening (rechterdeel) dan blijkt er in vergelijking tot de gewijzigde begroting met name sprake van meevallende lasten. In 2024 is dat voor deze vijf gemeenten een derde van het bedrag dat tussentijds extra is toegekend: dus eerst is het tussentijds extra toegekend, en uiteindelijk blijkt het voor een derde niet nodig. In vijf van de acht onderzochte jaren komt het voor dat meer dan 25% van de extra begrote lasten onbesteed blijft.

Bij in de figuur niet zichtbare details van de verschillen tussen laatst vastgestelde begroting en rekening valt op dat voor 'Verkeer & Vervoer'[128] in alle jaren bij de rekening blijkt dat er meevallers zijn die schommelen tussen € 2 (2018) en € 46 (2021) per inwoner. Bij 'Ruimte & Wonen'[129] zijn de afwijkingen groter, hier bewegen de verschillen zich tussen € 7 tekort (2023) en een overschot van € 141 (2024) per inwoner. Ook bij de combinatie Burgerzaken, Veiligheid, Economie, Milieu en Buitenruimte[130] blijkt elk jaar sprake te zijn van overschotten. In 2024 was de enige belangrijke post waar nog tegenvallers werden gerapporteerd de individuele Jeugdzorg. Op deze post lieten de vijf gemeenten in zeven van de acht jaren tekorten bij de rekening zien.

Na de inhoudelijke taken kijken we nu naar de verschillen voor bezit.

Figuur 9.5 Toe- en afname resultaat bij bezit G40 gemeenten (n=5) binnen het begrotingsjaar in € * 1.000

[128] Hoofdtaakveld 2
[129] Taakvelden 8.1 en 8.3
[130] Dit gaat over Taakveld 0.2, Hoofdtaakveld 1, Hoofdtaakveld 3 exclusief taakveld 3.2 (grond), Taakveld 5.7 en Hoofdtaakveld 7 exclusief taakveld 7.1 (Volksgezondheid)

Figuur 9.5 laat zien dat de afwijkingen vooral voorkomen bij de grondexploitatie. Dergelijke afwijkingen leiden in de regel niet tot over- of onderbesteding in de jaarrekening, omdat ze via de reserves van het grondbedrijf worden verwerkt. De bevindingen zijn desondanks relevant, omdat ze een signaal vormen voor mogelijk planningsoptimisme. Los van de extreme situatie in 2017 valt in de andere jaren op dat bij de tussentijdse begroting nogal eens sprake is van optimisme over grondexploitatie (hogere baten en bijbehorende tegenvallers op de lasten), terwijl dat dan in de rekening uiteindelijk niet bewaarheid wordt, en er opnieuw wordt bijgesteld (lagere baten en hogere lasten).

9.5 Opvallende begrotingsposten

In deze paragraaf komen mee- en tegenvallers aan bod voor verschillende inhoudelijke onderdelen van de begroting. Anders dan in de vorige paragraaf waar gegevens van vijf gemeenten beschikbaar waren, gaat het hier om gegevens van alle 18 deelnemende gemeenten, tenzij anders vermeld.

Tot nu toe werden mee- en tegenvallers uitgedrukt in absolute bedragen. Hier ligt het accent op bedragen per inwoner omdat daarmee makkelijker een vertaalslag is te maken naar de lokale situatie. De gepresenteerde getallen zijn gemiddelde mee- en tegenvallers, zowel in geld als in percentages, over de hele groep van 18 gemeenten waarover informatie beschikbaar is.

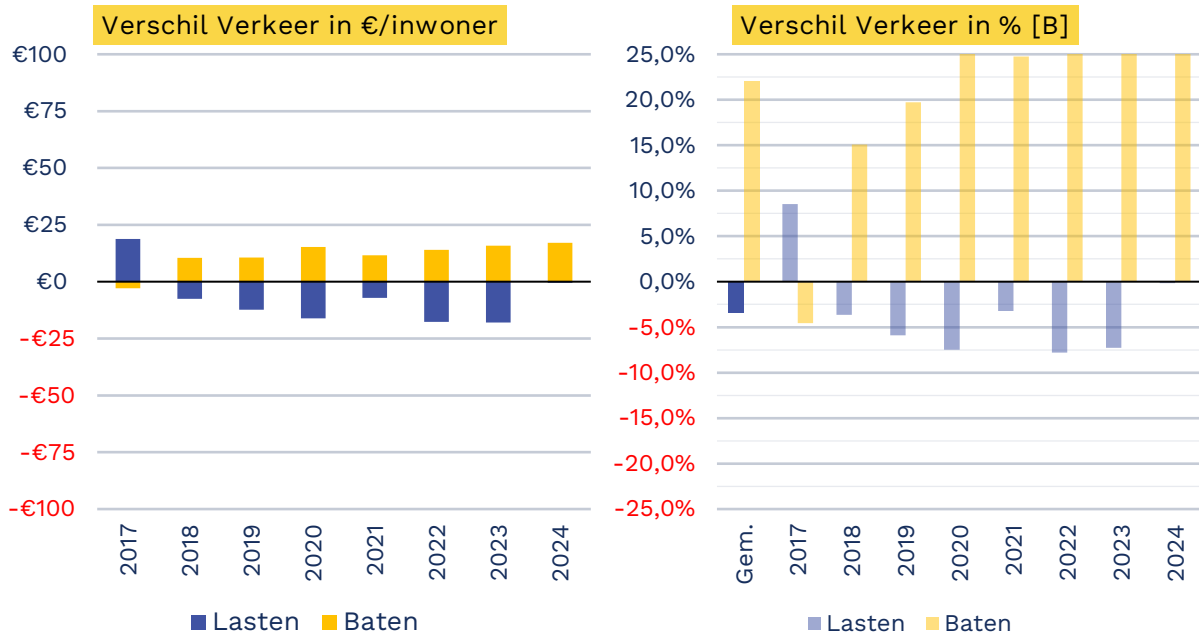
9.5.1 Verkeer & Vervoer

Allereerst kijken we naar ‘Verkeer & Vervoer’[131] als mogelijke oorzaak voor onderbesteding. Aanleg en onderhoud van infrastructuur zijn kwetsbaar voor vertragingen in de planning. Dat kan leiden tot onderbesteding.

Voordat we naar de mee- en tegenvallers kijken, zetten we kort enkele belangrijke cijfers over ‘Verkeer en & Vervoer’ op een rijtje. Eerst richten we de blik op de lasten. Het merendeel van de budgetten voor ‘Verkeer & Vervoer’ bij de G40-gemeenten gaat naar aanleg en beheer van wegen. Gemiddeld gesproken gaat het om circa 75% van de begrote lasten. De begrote lasten voor wegen nemen tussen 2017 en 2024 toe van ruim € 390 miljoen naar € 530 miljoen. Daarna volgt parkeren met ongeveer 20%. De rest is voor havenfaciliteiten en openbaar vervoer.

Bij de baten is een verschuiving gaande: het aandeel baten van parkeren is gestegen van circa 35% naar circa 55%, terwijl het aandeel baten voor wegen van circa 45% naar circa 25% is gegaan. Dat komt omdat de absolute bedragen voor wegen en parkeren zich in de onderzoeksperiode heel verschillend hebben ontwikkeld: het absolute bedrag van baten voor wegen is in die jaren nauwelijks gestegen (in de rekening 2024 slechts 3% hoger dan in de rekening 2017), terwijl de parkeeropbrengsten in die periode met ongeveer 30% zijn gestegen.

[131] Omvat de taakvelden 2.1 tot en met 2.5

Figuur 9.6 Toe- en afname resultaat bij Verkeer & Vervoer G40-gemeenten (n=18) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 9.6 laat zien dat er per saldo net iets meer extra lasten (tegenvallers) dan extra baten (meevallers) zijn. Opvallend is in de eerste plaats de omslag van meevallers in 2017 naar vrijwel structurele tegenvallers in de lasten en meevallers in de baten vanaf 2018. Dit lijkt te worden veroorzaakt door een gemeente met grote meevallers in 2017. Verder valt op dat voor de 18 gemeenten samen in 2024 begroting en realisatie van lasten dicht bij elkaar liggen. Onderliggend is te zien dat waar in 2023 nog circa 6% meer voor wegen werd besteed dan geraamd, dat in 2024 niet meer 'lukte': in 2024 werd ongeveer 1% minder besteed dan geraamd (bij een hoger budget). Dat kan een aanwijzing zijn dat het in 2024 minder makkelijk werd om projecten uit te voeren.

Een andere aanwijzing dat zich vertragingen voordoen is te vinden bij de afschrijvingen op wegen. Voor de 13 gemeenten[132] waarvoor gegevens over alle jaren beschikbaar zijn, geldt dat de gemiddelde meevaller op afschrijvingen ruim 12% is; 12% van de begrote afschrijvingen was dus nog niet nodig. Daarnaast blijkt dat de inkoop van goederen (lees de aannemers) ook gemiddeld ruim 6% onder de budgetten ligt. Deze afschrijving en inkoop van goederen vormen samen ruim 65% van de totale lasten voor wegenaanleg. Er zijn ook meerkosten; die zijn te vinden bij de inzet van eigen personeel en ingehuurd personeel.

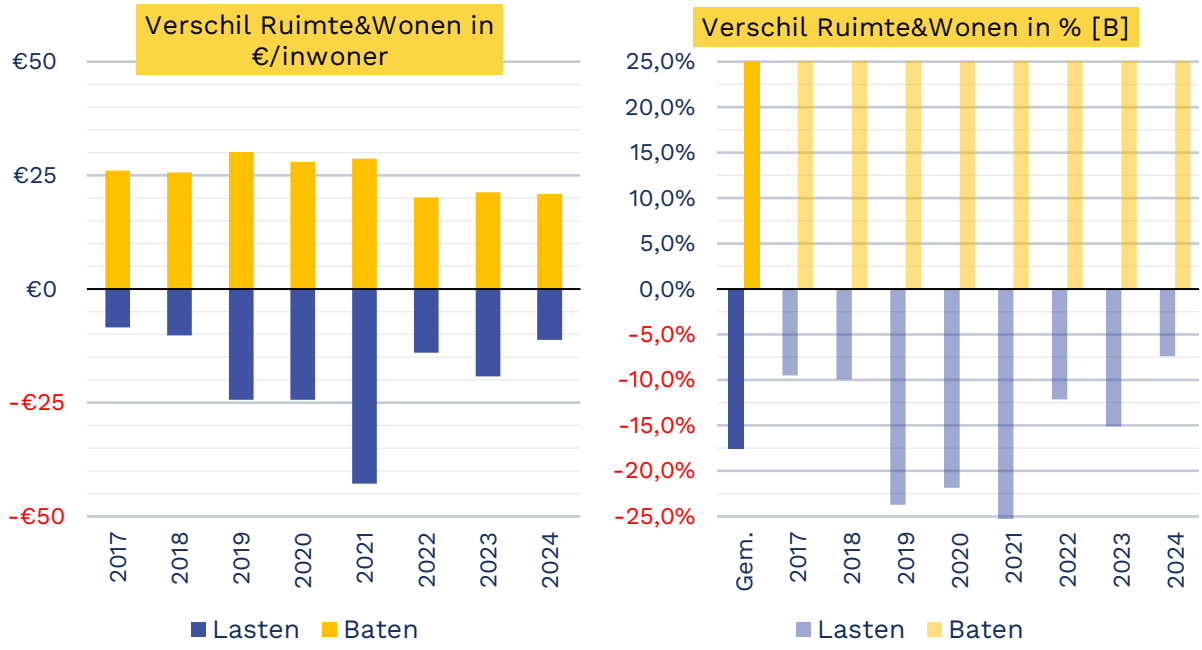
[132] Hier zijn 5 gemeenten niet meegenomen: drie omdat er informatie over kostensoorten in de begroting of de jaarrekening ontbrak; twee omdat er in één jaar nauwelijks personeelslasten werden verantwoord, wat wijst op incorrecte informatie.

De afwijkingen bij de baten zijn relatief gezien veel groter. Dat is ook te verklaren door het onderdeel wegen. Het begint er mee dat de begrote baten voor wegen in 2024 de helft lager liggen dan in 2017. Bij de rekening blijkt vervolgens dat de baten in de jaarrekening in 2017 hoger lagen dan begroot. In 2024 zijn de werkelijke baten iets lager dan de werkelijke baten 2017. Met andere woorden, gemeenten zijn heel pessimistisch in de begroting terwijl elk jaar de werkelijke baten duidelijk boven de begrote baten liggen. Opvallend is dat de grootste verschillen op jaarbasis te vinden zijn bij baten 'overige goederen en diensten' en komen bij alle dertien gemeenten voor. Die baten komen van andere partijen dan Rijk en provincies. Er zijn soms wel extra baten van Rijk of provincies, maar dat zijn kleinere bedragen. Om in een individuele gemeente te kunnen bepalen wat de bronnen van deze hogere baten zijn, moet hiernaar worden gevraagd bij het college.

9.5.2 Ruimte & Wonen

Een tweede belangrijk beleidsthema in dit onderzoek naar onderbesteding is 'Ruimte & Wonen'. Onder de noemer 'Ruimte & Wonen' vallen de taken op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Gemiddeld circa 60% van de lasten is bestemd voor volkshuisvesting. Bij de baten is dat percentage gemiddeld ongeveer 70%.

Net als bij verkeer geldt voor Ruimte & Wonen dat er sprake is van lange doorlooptijden en kwetsbaarheid voor vertraging door langdurige procedures. Dat kan onderbesteding in de hand werken.

Figuur 9.7 Toe- en afname resultaat bij Ruimte & Wonen G40-gemeenten (n=18) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 9.7 laat zien dat in de jaren 2019-2020 extra baten en extra lasten elkaar ongeveer in evenwicht houden en dat vooral in de jaren daarvoor en vanaf 2022 sprake is van duidelijk hogere extra baten ten opzichte van de begroting. Op basis van data van de 13 gemeenten waarvoor we data hebben, vallen enkele zaken op. Bij Wonen is de belangrijkste verklaring voor die hogere extra baten in vrijwel alle jaren dat de baten uit (bouw)leges ruimschoots hoger zijn dan geraamd. Gemiddeld gesproken over de hele periode gaat dat om bijna 30% extra leges-baten. Bij het onderdeel 'Ruimte' is de verklaring vooral te vinden in hogere subsidies van Rijk en provincies en deels ook grondtransacties. Er is over de jaren heen sprake van een vrij onregelmatig patroon, dat doet vermoeden dat het moeilijk is om goed in te schatten wanneer subsidieaanvragen tot daadwerkelijke toekenning leiden.

De overschrijding bij de lasten in alle onderzochte jaren vraagt verdiepende analyse. Kijkend naar de onderliggende gegevens zien we dat zowel bij het onderdeel Ruimte als bij het onderdeel Wonen de lasten voor eigen personeel en ingehuurd personeel de begrotingen duidelijk overschrijden. Bij de voor 'Ruimte & Wonen' beschikbare budgetten voor inkoop[133] is sprake is met bij 'Wonen' gemiddeld over de hele periode onderschrijdingen van ruim 11% en oplopend. Bij 'Ruimte' gaat het gemiddeld om 33% onderschrijdingen. Dat is een indicatie voor vertragingen bij de uitvoering.

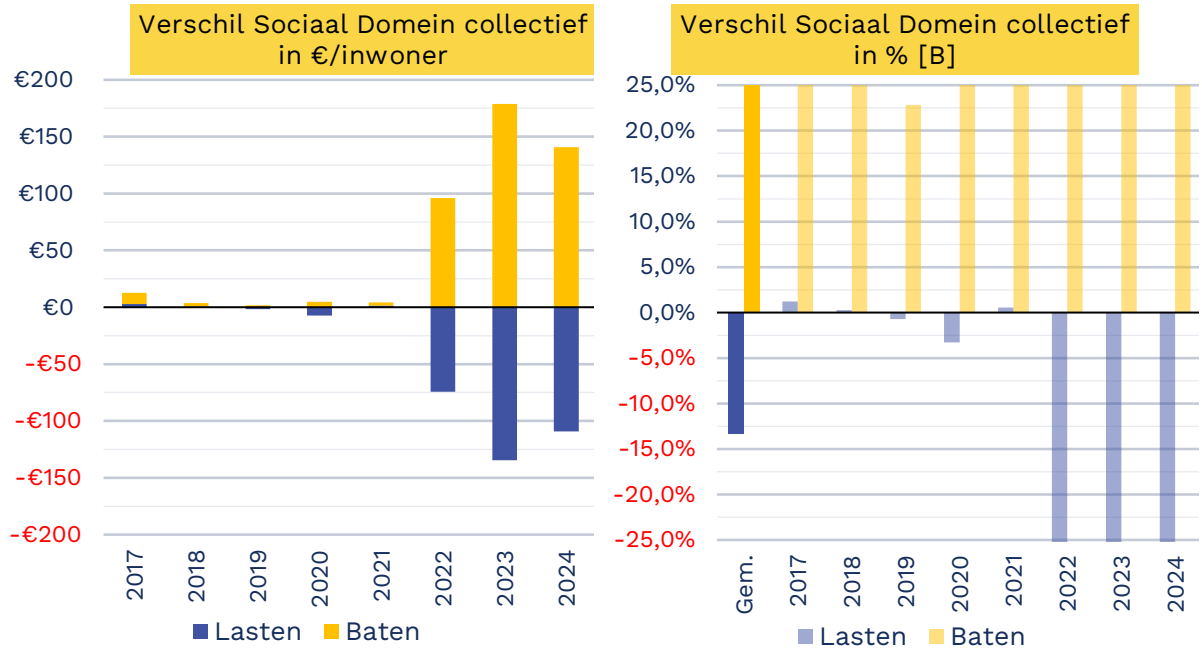
9.5.3 Sociaal domein, collectief deel

Een derde belangrijk domein in dit onderzoek naar onderbesteding is het collectieve deel van het sociaal domein. Het collectieve deel werkt wezenlijk anders dan de individuele zorg. Voor die laatste geldt dat de gemeentelijke opgaven veelal een open einde karakter hebben: aanvragen voor bijstand, Wmo en Jeugdzorg moeten worden gehonoreerd als de aanvrager aan de eisen voldoet. Dat is anders voor de collectieve voorzieningen, zoals wijkvoorzieningen[134] en de taken op het gebied van gezondheidszorg (GGD). Gemeenten hebben op die onderwerpen vrij veel autonomie.[135] Vanwege die relatief grote autonomie is het interessant om te bezien of op dit onderdeel van het sociaal domein sprake is van onderbesteding of dat hier net als voor de individuele voorzieningen sprake is van overschrijding van de begroting.

De budgetten voor het collectieve deel van het sociaal domein lagen voor de deelnemende gemeenten samen tot 2021 rond € 550 miljoen lasten per jaar en € 30 tot € 40 miljoen baten. In 2024 was het budget opgelopen naar een kleine € 950 miljoen lasten, maar met een werkelijke uitkomst van ruim € 1.200 miljoen. Daar stonden ook veel hogere baten tegenover, in 2024 ruim € 520 miljoen bij de jaarrekening. De kern van de verklaring is dat vanaf 2022 de stroom van Oekraïense vluchtelingen naar Nederland op gang kwam. Gemeenten vingen die mensen op en kregen daarvoor middelen uit een specifieke uitkering, die niet in

[133] Formeel: economische categorie 'overige goederen en diensten'
[134] Voor dit onderdeel gaat het over de taakvelden 6.1 Samenkracht & burgerparticipatie, 6.2 Wijkteams/Toegang en 7.1 Volksgezondheid.
[135] Met de kanttekening dat GGD-taken in een samenwerkingsverband plaatsvinden

de begroting was opgenomen. Voor heel Nederland was daar vanaf 2022 € 6,6 miljard voor beschikbaar, vertaald naar inwoneraantal in 2024 is dat ruim € 350 per inwoner.

Figuur 9.8 Toe- en afname resultaat bij Collectief deel Sociaal Domein G40-gemeenten (n=18) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 9.8 laat zien dat tot en met 2021 de geraamde lasten niet veel afwijken van de realisatie. Dat wijst in de richting van redelijk planbare uitgaven, waarbij in 2020 wel een effect van de COVID19-epidemie zichtbaar wordt. Bij deze figuur is het van belang om in aanmerking te nemen dat in 2021 de werkelijke lasten voor de 18 gemeenten ongeveer € 600 miljoen waren, maar dat die in 2024 waren gestegen tot ruim € 1.200 miljoen, meer dan een verdubbeling dus.

Bij de baten lijkt er in 2017 nog sprake te zijn van conservatieve inschattingen van baten, gezien de meevallers. Als we dit cijfer uitsplitsen naar de deelnemende gemeenten, zien we dat één gemeente hier verantwoordelijk is voor ongeveer 30% van de totale afwijking bij de baten; daarnaast zijn er negen gemeenten die samen nog eens 60% van de afwijking voor hun rekening nemen. In de jaren vanaf 2018 is de afwijking van de baten duidelijk lager maar nog steeds positief. Als gevolg van de rijksmiddelen voor opvang Oekraïners lijkt deze trend vanaf 2022 te zijn gekeerd.

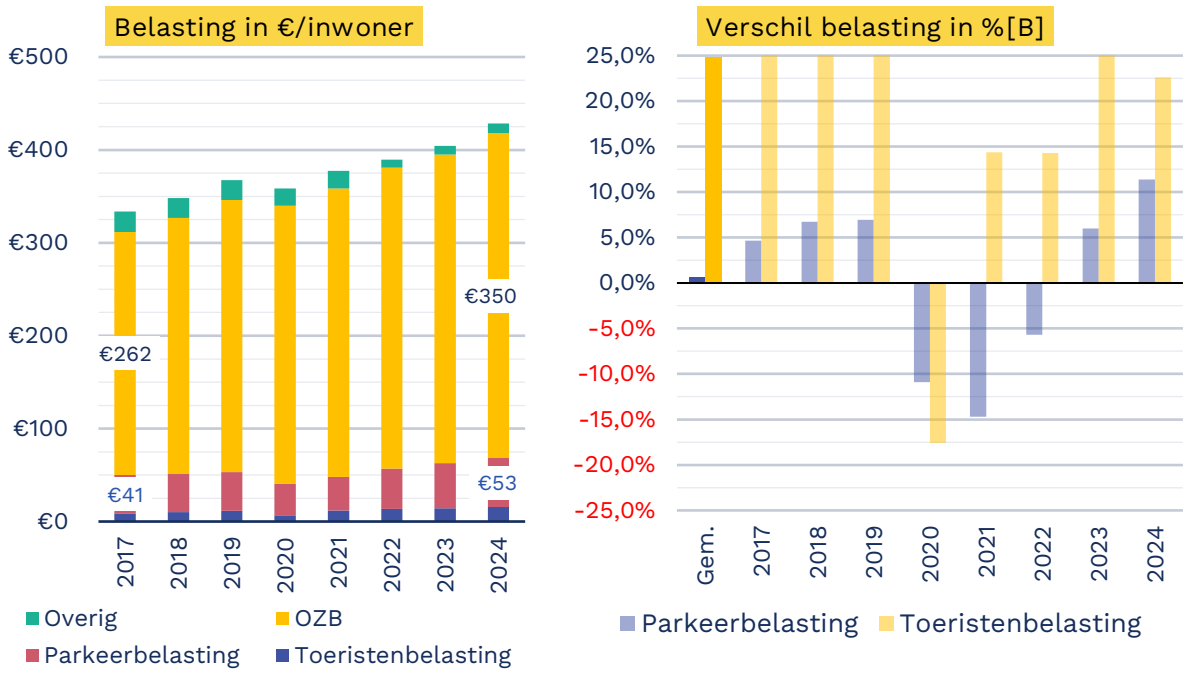
Per saldo leidden de extra middelen van het Rijk vanaf 2022 tot een meevaller van ruim € 240 miljoen.

9.5.4 Parkeer- en toeristenbelasting

Een vierde belangrijke post betreft de baten uit parkeerbelasting en toeristenbelasting. Opbrengsten uit parkeer- en toeristenbelasting zijn afhankelijk van de conjunctuur van de economie. Sturing is mogelijk door de tarieven aan te passen. Omdat uit het algemene beeld

blijkt dat hogere baten een belangrijke verklaring voor onderbesteding zijn, is het nuttig om te zien of er grote afwijkingen zijn tussen begroting en realisatie bij deze twee vormen van belasting.

Toeristenbelasting is bij de meeste grote gemeenten geen grote bron van inkomsten. Van de hier deelnemende G40-gemeenten staat er in 2024 één in de landelijke top-10 en staat de eerstvolgende op plaats 26 van de landelijke rangorde naar geraamde opbrengsten toeristenbelasting. De begrote opbrengst uit parkeerbelasting voor alle 18 gemeenten ligt tussen ongeveer € 91 (2018) tot € 118 (2024) miljoen per jaar. Voor toeristenbelasting gaat het om ongeveer € 15 (2017) tot € 31 (2024) miljoen per jaar, waarvan in 2024 25% bij een gemeente is begroot.

Figuur 9.9 Gerealiseerde opbrengst lokale belastingen per inwoner en afwijking [R]-[B] opbrengst parkeer- en toeristenbelasting G40-gemeenten (n=18) als percentage van het begrotingsbedrag.

De linkerkant van Figuur 9.9 geeft de gerealiseerde opbrengsten weer. Hieruit blijkt dat de betekenis van toeristenbelasting bij de G40-gemeenten inderdaad relatief beperkt is. Om een indruk te schetsen van de ontwikkeling van de opbrengsten per inwoner zijn in de figuur de bedragen per inwoner voor parkeerbelasting en OZB[136] weergegeven.

[136] Gemeenten laten OZB opbrengsten meestal zien als onderdeel van de woonlasten voor een en meerpersoonshuishoudens voor een standaard woning. Die gegevens kunnen niet zomaar worden opgeteld. Er is gekozen om OZB per inwoner te gebruiken om de gegevens door de hele tekst vergelijkbaar te houden in plaats van de optie om OZB per huishouden uit te drukken.

Uit de rechterkant leiden we uit de grote afwijkingen af dat de kwaliteit van de begrotingsraming wisselend is. De hier gepresenteerde gegevens zijn de gemiddelden van alle 18 G40-gemeenten. Als we naar de onderliggende gegevens over de individuele gemeenten kijken (niet zichtbaar in de figuur), zien we dat in de jaren 2018-2020 in één gemeente sprake was van meer dan 50% overschatting van de verwachte opbrengsten; dat werkt zwaar door in deze resultaten omdat die gemeente over de hele onderzoeksperiode ruim 20% van de toeristenbelasting in alle gemeenten int. Bij andere gemeenten komen soms ook ramingen voor met onderschattingen van meer dan 50%. Die structurele onderschatting geldt ook voor de parkeerbelasting: als we de COVID19-periode even buiten beschouwing laten[137], dan valt op dat ook de raming van de parkeerbelasting de werkelijke opbrengsten structureel onderschat.

9.5.5 Riolering

Een vijfde belangrijke post is de riolering. Riolering is net als wegen en havens onderdeel van de fysieke infrastructuur. Investeringen zijn kwetsbaar voor vertraging in planprocedures en capaciteit in de markt. De kwetsbaarheid voor vertraagde doorlooptijden van projecten kan wel gevolgen hebben voor de lasten van de afschrijvingen. Dat kan reden zijn om kritisch te kijken naar grote ambities in een rioleringsplan.

De analyse van de lasten voor rioleringen laat zien dat er bij de dertien G40-gemeenten waarvoor data volledig beschikbaar zijn, sprake is van gemiddeld circa 1,4% hogere lasten dan begroot; in 2022 en 2023 waren de tegenvallers wat groter. Die extra lasten worden deels veroorzaakt door extra personeelslasten inclusief inhuur, en door gemiddeld meer dan 10% extra lasten voor het vormen van spaarpotten voor toekomstig onderhoud.[138] Zonder extra lasten voor die spaarpotten zou er jaarlijks een meevaller zijn geweest. Opvallend is verder dat er in 2023 en 2024 grotere meevallers zijn op toegerekende rente, terwijl dat in de regel een redelijk goed planbare begrotingspost is. De afschrijvingen zijn gemiddeld in de periode 2021-2024 3,2% lager dan begroot. In dezelfde periode waren de inkopen gemiddeld 4,4% lager dan begroot.

Omdat rioleringswerken lange afschrijvingstermijnen kennen, is een kleine afwijking ten opzichte van de begroting toch al een aanzienlijk bedrag in absolute termen, en daarmee een signaal dat er vertragingen zijn. Tegelijkertijd is er sprake van lagere uitgaven voor inkoop en hogere lasten voor spaarpotten voor toekomstig onderhoud, wat het beeld van vertragingen verder versterkt.

[137] De beperkingen om samen te komen en lockdowns zorgden ook voor minder parkeren in de binnensteden.
[138] Formeel heet dat de voorziening (groot) onderhoud.

9.5.6 Sportaccommodaties

Een zesde relevant onderwerp zijn de gemeentelijke sportaccommodaties. In tegenstelling tot diverse andere taken zijn gemeenten in belangrijke mate vrij om te bepalen wat ze willen met sportaccommodaties. Hun rol is enerzijds het beheer van de accommodaties, en anderzijds de bouw of aanleg ervan (de investeringscomponent), met vaak lange doorlooptijden in de besluitvorming en de uitvoering. Daarnaast zijn er mogelijk ook baten in de vorm van huuropbrengsten, als de gemeente de accommodaties in eigen beheer heeft. Tot slot zijn er baten uit enkele specifieke uitkeringen[139] voor sport en bewegen die invloed op het resultaat kunnen hebben.

Als we kijken naar de deelnemende gemeenten blijkt allereerst dat de afschrijvingen, als benadering voor de investeringscomponent, vanaf 2021 gemiddeld bijna 6% lager zijn dan begroot.[140] In de meer recente jaren nemen de verschillen zelfs toe. Ten tweede blijkt, net als bij riolering, dat in 2023/24 de rentelasten zijn overschat en de voorziening voor groot onderhoud is onderschat. Ten derde blijken de aan derden – verenigingen met een eigen accommodatie of geprivatiseerde exploitanten - verstrekte subsidies duidelijk hoger zijn dan begroot. Dat was al zo in de periode 2017-2019 met een overschrijding van 50%. In de periode 2022-2024 gebeurt het opnieuw, maar is de afwijking met ongeveer 20% duidelijk kleiner.

Tegenover de hogere lasten dan verwacht staan ook extra baten. Zo werden huren te laag ingeschat, wat leidde tot hogere baten, met uitschieters in 2018-2019. De belangrijkste meevaller is terug te vinden bij subsidies van het Rijk die te herleiden zijn naar allerlei specifieke uitkeringen voor sport; die waren in de periode 2020-2024 ruim € 2 miljard (ruim € 110/inwoner) in totaal.

9.5.7 Onderwijshuisvesting

Een zevende relevante begrotingspost is de onderwijshuisvesting. In de regel zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bouwen van nieuwe scholen, terwijl het onderhoud en beheer bij de schoolbesturen ligt. Of het lukt om scholen op tijd te bouwen is afhankelijk van factoren als doorlooptijd van procedures en de capaciteit bij aannemers. Is een gebouw eenmaal gerealiseerd, dan wordt er op afgeschreven. De werkelijke lasten voor afschrijvingen ten opzichte van de verwachte lasten in de begroting zijn daarmee een indicatie voor vertragingen in het ontwikkel- en bouwproces.

Er zijn voor 13 G40-gemeenten gedetailleerde gegevens beschikbaar. Daaruit blijkt dat er zich meevallers voordoen bij toegerekende rente. Dat is consistent met de bevindingen bij riool

[139] In 2024 verstrekte het ministerie van VWS ruim € 500 miljoen. via twee specifieke uitkeringen (Bijlage Overzicht Specifieke Uitkeringen 2024; H4 en H30)

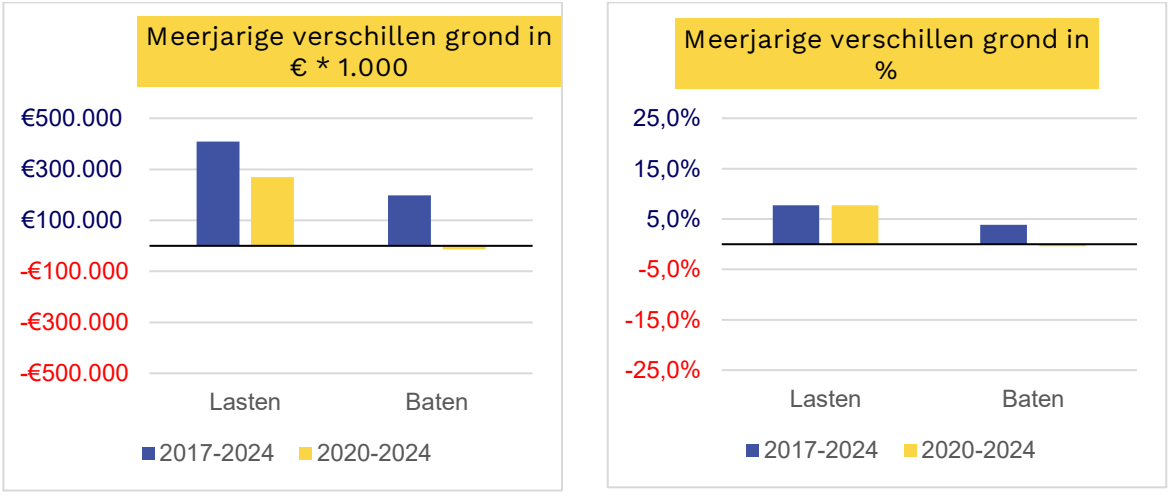
[140] In 2017 (bij een gemeente) en 2018 (bij drie gemeenten) was sprake van hoge extra afschrijvingen die het beeld vertekenen.

en sportaccommodaties. Opvallend is verder dat tot en met 2023 er een patroon van overschrijding van afschrijvingen is te zien. Dat kan wijzen op hogere bouwkosten dan oorspronkelijk geraamd of een versnelde afschrijving.[141] In 2024 slaat dat om en is er een meevaller van bijna 10%. Dat is een indicatie voor vertragingen bij de bouw. Kanttekening bij de gegevens is dat twee gemeenten samen verantwoordelijk zijn voor 60% van het verschil in 2024. Daarnaast valt op dat huuropbrengsten (gemiddeld 11%) en vooral ook overige opbrengsten[142] (gemiddeld factor 4) duidelijk en structureel worden onderschat. Daarbij past wel de kanttekening dat het gaat om relatief kleine opbrengsten op het totaal van een gemeentebegroting.

9.5.8 Grondexploitatie

Een andere begrotingspost die relevant is voor dit onderzoek naar onderbesteding is grondexploitatie. Grondexploitatie is een onderdeel van gemeentelijk (tijdelijk) bezit. Baten en lasten van grondexploitatie in de jaarrekening hebben betrekking op verkochte grond, niet op het hele project van een grondexploitatie. Daarbij komt dat als er winst of verlies is, de praktijk is om die in principe direct via de reserve van het grondbedrijf te verwerken. Daarmee is er in de regel geen verklaring voor het door het college gepresenteerde resultaat in de jaarrekening.

Toch willen we naar grondexploitatie kijken als mogelijke verklaring voor onderbesteding. Daarom is ervoor gekozen om de totale baten en lasten voor de grondexploitatie in de periode 2017-2024 en de periode 2020-2024 bij elkaar op te tellen, om te zien hoe groot de afwijking van de totalen in de rekening feitelijk is. Zijn de totale lasten lager dan begroot, dan kan dat een indicatie zijn voor vertraging in de voortgang van de verkopen.

Figuur 9.10 Verschil grondexploitatie G40-gemeenten (n=18) ten opzichte van de begroting (positief=meevaller) € * 1.000 en procenten

[141] In theorie zou ook een versnelling van de oplevering denkbaar zijn. Omdat de meeste gemeenten pas op 1 januari na ingebruikname van gebouwen gaan afschrijven is het onwaarschijnlijk dat dit een verklaring is.

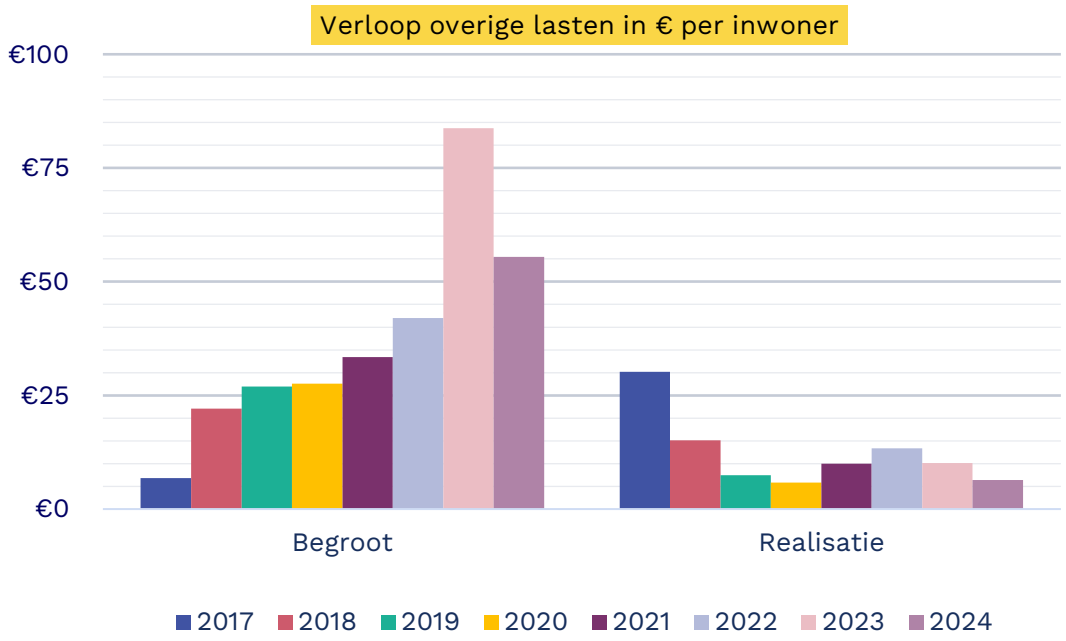
[142] Bedoeld is hier economische categorie 3.8 ‘overige baten en lasten’

Figuur 9.10 laat zien dat over beide perioden sprake is van lagere gerealiseerde lasten voor grondexploitatie dan oorspronkelijk begroot. Er zijn ook meevallers in de baten. Over de periode 2020-2024 was een negatief resultaat (saldo) op grondexploitatie begroot van ongeveer € 60 miljoen. Bij de rekening was het positief resultaat over die periode ongeveer € 195 miljoen. In een gemeente was het begrote resultaat – voor verrekening in de reserve grondexploitatie[143] - ongeveer € 10 miljoen negatief over de hele periode en bleek het bij de rekening 2024 te zijn uitgekomen op ruim € 120 miljoen positief. De oorzaak daarvan is een combinatie van € 220 miljoen lagere lasten en dus minder gronduitgifte in combinatie met € 100 miljoen lagere baten. Het is een indicatie dat nieuwe boekhoudkundige eisen vanaf 2019[144] een rol kunnen spelen bij resultaten in de grondexploitatie. Om hier duidelijkheid over te krijgen is analyse nodig op het niveau van de individuele gemeenten.

9.5.9 Overige baten en lasten

Tot slot een zeer technisch taakveld dat de beoordeling van resultaten en daarmee van onderbestedingsoorzaken kan verstoren. In de begroting naar taakvelden kan de gemeente de post ‘overige baten en lasten’ gebruiken. Uit de wettelijke omschrijving volgt dat die is bedoeld voor stelposten, taakstellende bezuinigingen, begrotingsruimte, onvoorzien of lasten voor bovenformatief personeel dat niet meer werkt.[145] In principe zijn de middelen die hier worden verantwoord naar hun aard eenmalig. Omdat dit allemaal posten zijn waarover in de loop van het jaar meer duidelijkheid ontstaat[146], zou dan in de lijn der verwachting liggen dat er tegen de tijd dat de jaarrekening wordt opgesteld, niet of nauwelijks baten of lasten op dit taakveld zijn geboekt.

[143] Lees: dit zijn enkel de tellingen van baten en lasten van de taakvelden 3.2 en 8.2.
[144] Hier is de zogenaamde percentage of completion methode bedoeld die in 2019 van kracht werd.
[145] Taakveld 0.8; IV3 2023, p. 16
[146] Behalve voor bovenformatief personeel. In sommige gevallen zijn er ook baten gekoppeld aan bovenformatief personeel. Dan gaat het om een voorziening voormalig personeel die bijvoorbeeld benut wordt voor pensioenen of wachtgelden van wethouders.

Figuur 9.11 Verloop overige lasten in € per inwoner G40-gemeenten (n=13)

Figuur 9.11 laat alleen de overige lasten zien die in de begroting en jaarrekening zijn opgenomen. Hieruit is af te leiden dat de laatste jaren in de begrotingen nog veel onverdeelde ruimte lijkt te zijn, die gedurende het jaar wordt bijgesteld. De realisatie[147] laat zien dat er aan het eind van het jaar relatief weinig middelen overblijven, gemiddeld vanaf 2019 ongeveer 25% van de post 'overige lasten'. In enkele individuele gemeenten is in sommige jaren sprake van bedragen in de jaarrekening boven € 5 miljoen, met een uitschieter in één gemeente van € 59,1 miljoen. Vaker komen bedragen voor boven € 1 miljoen. We maken hierbij de kanttekening dat deze wijze van verantwoorden weinig transparant is, en de vraag oproept of de gemeenteraad weet waar deze middelen aan worden besteed.

Naast 'overige lasten' komen ook 'overige baten' in de begrotingen voor. Wat opvalt is dat de 'overige baten' in de jaarrekening voor de 13 G40-gemeenten waarvan alle gegevens bekend zijn, ongeveer 2½ keer hoger zijn dan begroot. Als we nader kijken naar de verzamelde data blijkt dat bij 18 deelnemende G40-gemeenten in de jaarrekening 15 keer een bedrag boven € 5 miljoen wordt verantwoord en 31 keer een bedrag tussen € 1 en € 5 miljoen. De vraag voor individuele gemeenten (en rekenkamers) is in hoeverre deze grote bedragen duidelijk worden verantwoord in de rekening.

[147] Over de hele onderzoeksperiode zijn 142 gegevens bekend: 18 gemeenten, 8 jaren, 2 gegevens ontbrekend ofwel 18*8-2=142

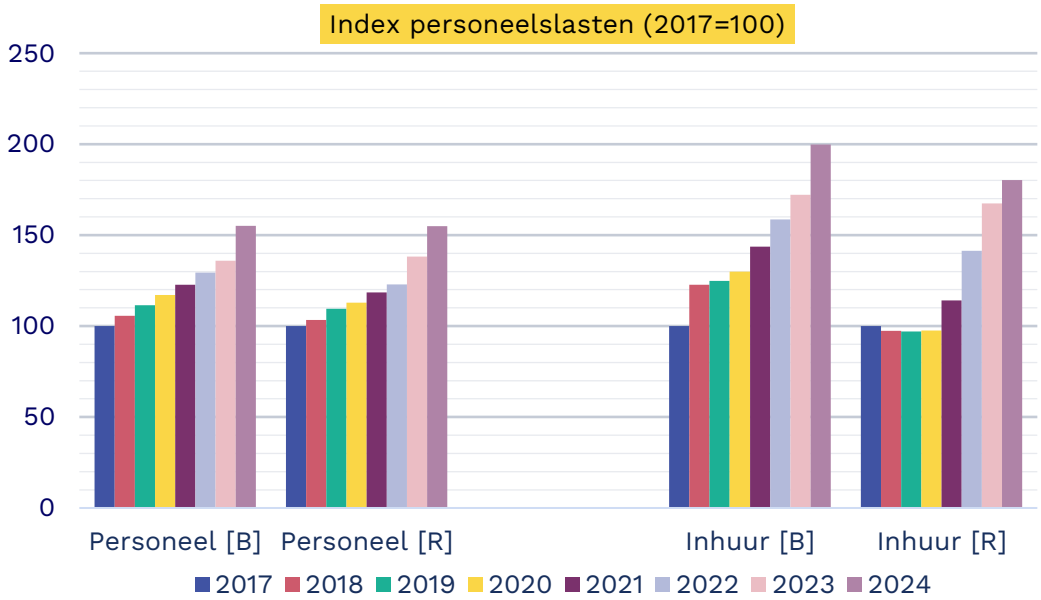
9.6 Opvallende kostensoorten

In de vorige paragraaf ging het om afwijkingen op inhoudelijke taken van de gemeente. Hier ligt het accent op de vraag over afwijkingen naar typen uitgaven, in het jargon kostensoorten.

9.6.1 Personeel

Bij de 15 G40-gemeenten waarvoor alle informatie naar kostensoorten beschikbaar is, blijkt dat de begrote lasten van eigen personeel tussen de 15% en 17% van de totale geraamde lasten liggen. Het gemiddelde is 16,7%. De begroting voor in te huren personeel ligt tussen 0,8% en 1% van de totale geraamde lasten.

Vervolgens kijken we naar de formatie en de feitelijke personeelsbezetting. Alle deelnemende gemeenten hebben gegevens over formatie en feitelijke bezetting verstrekt. Daaruit blijkt dat de gemiddelde bezetting in 2024 op 97,4% van de formatie lag. Als er geen loonstijgingen zouden zijn, dan zouden de lasten voor eigen personeel ook op 97,4% van de begroting moeten liggen. De feitelijke lasten voor eigen personeel kennen een overschrijding van 5,4% in dat jaar wat betekent dat gegeven de gemiddelde bezetting 8% meer is uitgegeven dan verwacht mocht worden. Als we vervolgens kijken naar de individuele gemeenten zijn er drie gemeenten waar de kosten eigen personeel meer dan 10% hoger lagen dan geraamd. Uit de rekeninggegevens blijkt verder dat de budgetten voor inhuur van personeel vanaf 2017 gemiddeld met een factor 2,2 worden overschreden. Dat roept vragen op over het realiteitsgehalte van de budgetten voor inhuur.

Figuur 9.12 Index ontwikkeling personeelslasten G40-gemeenten (n=15); 2017=100

Figuur 9.12 laat zien dat de ontwikkeling van de eigen personeelskosten in begroting en rekening redelijk gelijkmatig oploopt. Dat wil niet zeggen dat er geen mee- of tegenvallers zijn, maar wel dat de onderliggende ramingen de werkelijkheid goed benaderen. Alleen 2023 wijkt wat sterker af door de CAO-bijstellingen in dat jaar. In de figuur is gebruik gemaakt van indexcijfers ten opzichte van de absolute bedragen die in de begroting of rekening 2017 stonden. Dat de index personeelslasten in 2024 boven 150 ligt, komt ook door CAO-aanpassingen. Die verklaren ongeveer 60% van de groei in de index.[148]

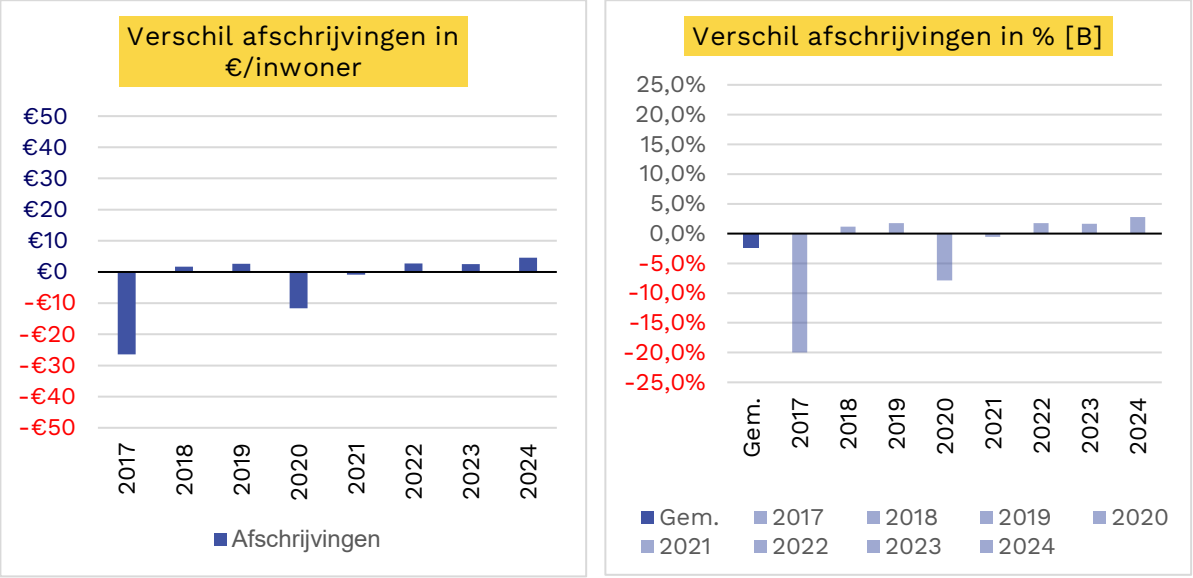
Voordat we naar de cijfers over inhuur kijken vermelden we dat in de begroting van de 15 gemeenten in 2017 circa € 45 miljoen was opgenomen. De werkelijke lasten lagen toen op circa € 180 miljoen. Kijken we dan naar Figuur 9.12 dan zien we dat gemeenten in de begroting jaarlijks méér uittrekken voor inhuur (het indexcijfer loopt op), terwijl de werkelijke lasten tot en met 2020 min of meer stabiel bleven. Pas na 2020 nemen de werkelijke lasten van ingehuurd personeel sterk toe. Hier is dus sprake van overschrijdingen van het budget. Kijken we dan meer gedetailleerd naar de totale inhuur, dan valt op dat het deel 'Overhead' elk jaar meer dan 40% van de overschrijdingen verklaart; daarna volgen 'Ruimte & Wonen' met gemiddeld ongeveer 11% per jaar, 'Bijstand en Participatie' met gemiddeld 8% per jaar en het collectief deel sociaal domein met 6% per jaar. Bij de laatste is de inhuur vanaf 2022 gemiddeld boven de 10% vanwege de opvang van Oekraïners.

9.6.2 Afschrijvingen

Afschrijvingen en eventuele mee- en tegenvallers daarop zijn een tweede mogelijke oorzaak van onderbesteding. In paragraaf 9.5 is bij de diverse inhoudelijke begrotingsonderwerpen meermaals verwezen naar het belang van afschrijvingen als indicator voor vertraging; in deze paragraaf kijken we naar het totaalbeeld. Dat gaat bijvoorbeeld ook over eigen gemeentelijke gebouwen of over voertuigen en installaties. Zoals eerder gezegd kunnen gemakkelijk vertragingen ontstaan in de planontwikkeling voor investeringen en de uitvoering van investeringsprojecten. Waterschappen hanteren in het dashboard Waves een indicator realisatiegraad investeringen voor een 4-jaars periode. Zoiets bestaat echter niet bij gemeenten, terwijl daar dezelfde vraagstukken spelen.

De voortgang van investeringen in de deelnemende gemeenten is in dit onderzoek niet nader onderzocht. Voor rekenkamers en andere geïnteresseerden kunnen vertragingen in de investeringen wel worden opgemerkt door te zoeken naar tot stand gebrachte investeringen waarvoor later dan gepland wordt gestart met afschrijven. Analyse van de kostensoort afschrijvingen kan een goede benadering opleveren van onderbesteding bij investeringsprojecten in de betreffende gemeente.

[148] Uit CBS-cijfers voor de sector overheid blijkt dat de CAO-lonen in de periode 2017-2024 met ruim 31% zijn gestegen

Figuur 9.13 Verschil afschrijvingen bij G40-gemeenten (n=15) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en procenten.

De ten behoeve van dit onderzoek uitgevoerde enquête laat zien dat de deelnemende G40-gemeenten vrijwel allemaal (17 van de 18) dezelfde aanpak voor afschrijvingen hebben. Men schrijft pas af vanaf 1 januari na ingebruikname. Als er vertraging in een project is ontstaan, is dat daarom direct zichtbaar in lagere afschrijvingen dan voorzien.[149] Figuur 9.13 laat zien dat de afwijkingen op afschrijvingen in 2017 en 2020 relatief groot waren. In 2017 zijn er meerdere gemeenten met extra afschrijvingen, in 2020 is er één die een tegenvaller rapporteert. Opvallend is dat er vijf gemeenten zijn die elk jaar meevallers op de afschrijvingen laten zien. Eén gemeente daarentegen heeft elk jaar tegenvallers. Om te bepalen wat daarvoor de verklaring is, is nader onderzoek nodig in de betreffende gemeente.

Lagere afschrijvingen zijn ook nog elders in de P&C-stukken terug te vinden. De toegerekende rentelasten worden lager vanwege de vertraagde ingebruikname van een investering. Dat effect wordt versterkt door de daling van de marktrente tot 2022 die er toe leidde dat de te gebruiken rekenrente tot 2022 daalde. Dat is goed terug te zien in de cijfers: vanaf 2018 is gemiddeld bijna € 10 miljoen per jaar (7,5%; bijna € 5,00 per inwoner) aan meevallers in rentelasten te vinden.

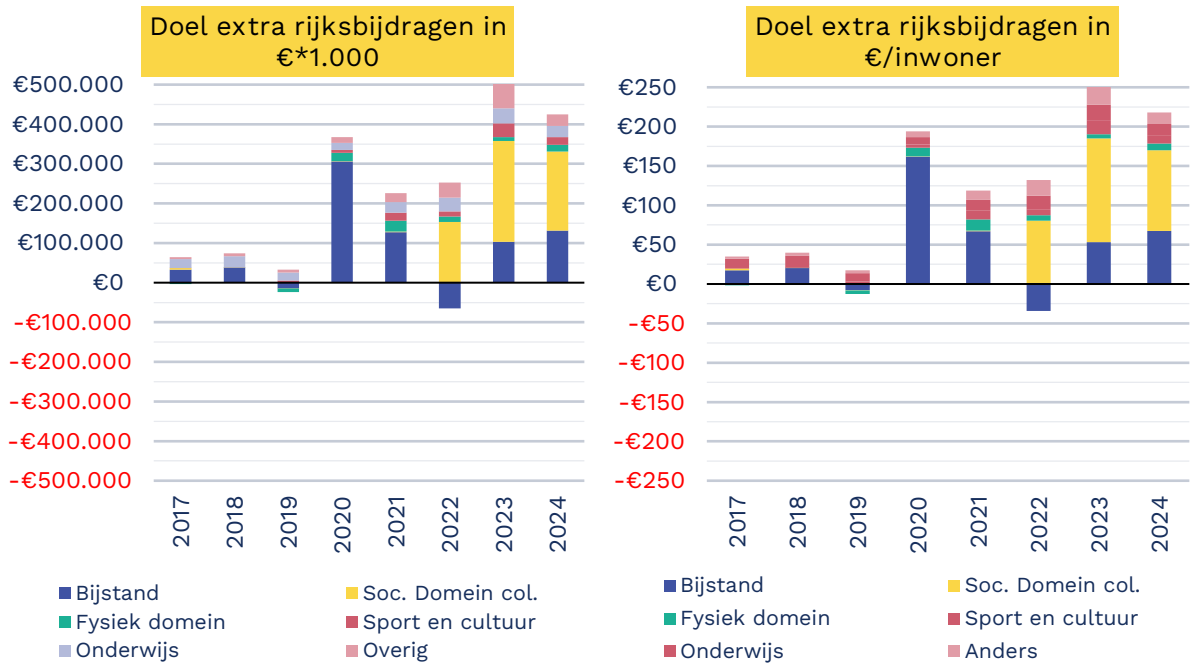
9.6.3 Rijksbijdragen

Een derde relevante kostensoort zijn de rijksbijdragen. Het gemeentefonds is de belangrijkste bron van gemeentelijke middelen. In paragraaf 3.4.1 is de ontwikkeling van het gemeentefonds al toegelicht. Het totaal van de beschikbaar gestelde rijksmiddelen is groter dan alleen het gemeentefonds. Ook de specifieke uitkeringen horen hierbij. Zo betaalt het Rijk via een

[149] Eén gemeente kiest voor een variant met een vast moment gedurende het jaar. Vertragingen kunnen dan nog steeds invloed hebben op het totaal van de afschrijvingen, maar het effect is in principe minder groot.

specifieke uitkering een belangrijk deel van de uitvoering van de participatiewet. Ook deze baten zijn in de begroting van gemeenten opgenomen. Op basis van een analyse van rijksbijdragen naar taakvelden valt te herleiden hoe groot de afwijkingen op rijksbijdragen in de rekening van gemeenten zijn.

Figuur 9.14 laat zien dat vanaf de COVID19-crisis in 2020 de rijksbijdragen buiten het gemeentefonds zijn verveelvoudigd. Hoofddoelen van besteding liggen bij inkomstenregelingen rond COVID19, energietoeslag en opvang van Oekraïners. Ook onderwijs (achterstandenbeleid) en sport en cultuur (sportakkoorden) kregen duidelijk meer rijksmiddelen buiten het gemeentefonds om.

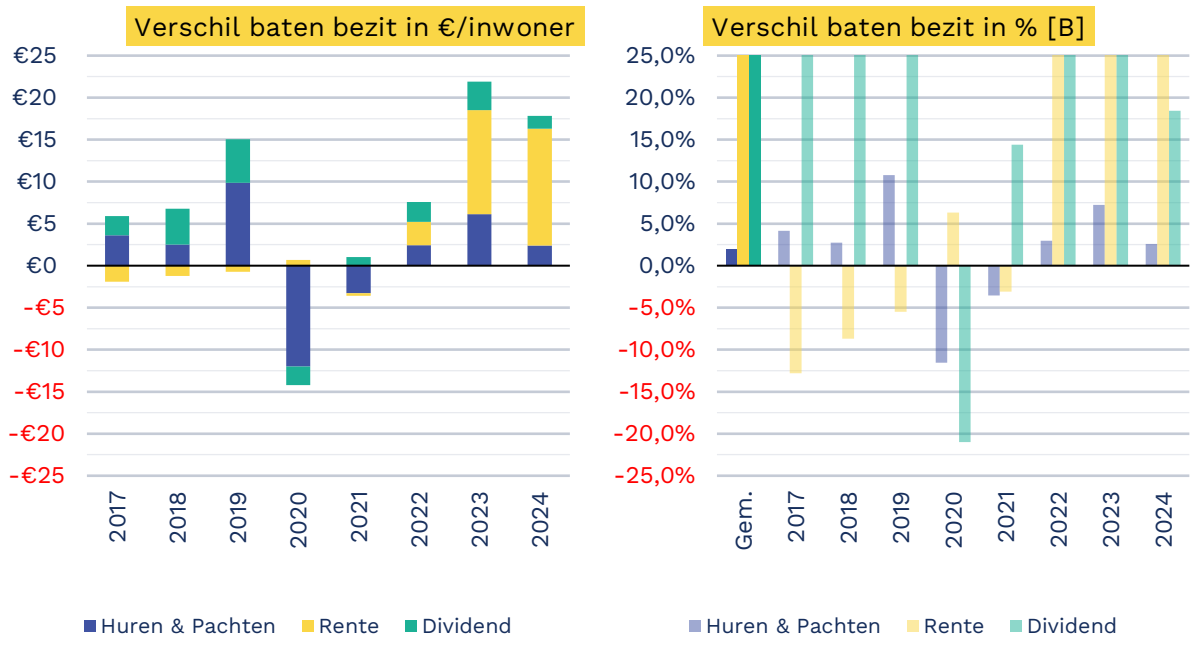

Figuur 9.14 Bestedingsdoel extra rijksmiddelen excl. gemeentefonds in € * 1.000 en per inwoner bij G40-gemeenten (n=15)

Anders dan bij de ontwikkeling van het gemeentefonds is voor de hier genoemde extra rijksmiddelen niet vast te stellen wanneer die beschikbaar zijn gekomen, en of er wel voldoende tijd was om de middelen daadwerkelijk te kunnen besteden. Een indicatie dat dit niet altijd het geval is, blijkt uit het proces rondom de energietoeslag in 2023 die pas vanaf oktober 2023 mocht worden betaald.[150] Daarnaast is een deel van de verklaring dat in sommige gevallen is, zowel bij Rijk als gemeenten, moeilijk vooraf is in te schatten hoeveel geld er echt nodig is. Een voorbeeld hiervan zijn de lasten voor opvang van Oekraïners.

[150] Dit had te maken met de wettelijke eisen rondom uitbetalen van de energietoeslag.

9.6.4 Baten uit bezit

De laatste relevante groep kostensoorten gaat over baten uit bezit. Hieronder worden huren en pachten, rentebaten en dividenden verstaan. De resultaten uit grondexploitatie zijn in paragraaf 9.5.8 toegelicht. Dividendopbrengsten[151] kunnen grote gevolgen hebben voor het financieel resultaat. Normaal gesproken zouden huren en pachten en rente redelijk goed voorspelbaar moeten zijn. Voor huren en pachten omdat er contracten onder liggen, voor rente omdat het saldo van de bankrekening bekend is. Voor dividenden is de voorspelbaarheid lager omdat winst en een daaruit voortvloeiende winstuitkering ieder jaar anders kunnen zijn. Voor de 15 G40-gemeenten waarvan volledige gegevens bekend zijn laat Figuur 9.15 de effecten op het financieel resultaat zien.

Figuur 9.15 Verschil baten uit bezit in € per inwoner en percentages bij G40-gemeenten (n=15)

Figuur 9.15 laat zien dat de gemiddelde afwijking op het onderdeel huren en pachten is klein (minder dan 2%) is. De lagere baten in 2020 en 2021 kunnen waarschijnlijk worden verklaard door de effecten van de COVID19-crisis.

Dividenden hebben zoals gezegd een onregelmatig karakter, wat hier ook te zien is. Met een gemiddelde van ongeveer € 2,20 per inwoner is de opbrengst uit dividenden niet heel groot. De cijfers over rente weerspiegelen het patroon van de ontwikkelingen van rente op de

[151] Hier zijn de baten van de economische categorie 5.2 'Dividenden en winsten' en 6.1 'Financiële transacties' opgeteld omdat bleek dat sommige gemeenten hun opbrengsten uit de verkoop van aandelen Eneco op 'Financiële transacties' verantwoorden. Omdat dit om grote bedragen gaat is gekozen om dit zo op te lossen.

kapitaalmarkt: tot 2022 dalende rentebaten die nog niet altijd in de begrotingen waren verwerkt; daarna stijgt de rente snel en ontstaan nog niet begrote meevallers. Een tweede verklaring voor meevallers in de rente is de hoeveelheid kasgeld[152] die gemeenten beschikbaar hebben. Die is toegenomen van een kleine € 40 miljoen in 2017 naar ruim € 640 miljoen in 2023.[153] De onderliggende oorzaken zijn specifieke uitkeringen van het Rijk die nog niet zijn benut, en meevallers bij de jaarrekening. Hier zijn grote verschillen tussen de G40-gemeenten: twee gemeenten zijn goed voor ruim 60% van het totaal in 2023.

Uit de balansgegevens van alle gemeenten is af te leiden hoeveel middelen van het Rijk zijn ontvangen maar nog niet zijn uitgegeven. Uit de gegevens van Findo blijkt dat in 2017 bij 15 van de 18 deelnemende G40-gemeenten in totaal € 75 miljoen als 'vooruit ontvangen' op de balans stond. In 2023 was dat voor 16 gemeenten opgelopen naar € 1.034 miljoen. Uit de enquête komt voor 2024 een soortgelijk beeld naar voren. Om dat nader te analyseren is voor een aantal specifieke uitkeringen naar het saldo per eind 2024 gevraagd. Dat kwam uit op € 1.231 miljoen. Op zichzelf is dat geen indicatie voor vertragingen, want de bijdragen zijn soms voor meerdere jaren bestemd.

[152] Technische toelichting: Balansposten A1332a, A223a, A225a, A23.

[153] In Findo zijn op 1-1-2026 gegevens tot en met 2023 beschikbaar. Er is daarbij informatie over 12 van de 18 deelnemende G40-gemeenten beschikbaar. Bij een gemeente zijn de gegevens, na toetsing in de desbetreffende jaarrekening, niet plausibel en die is buiten beschouwing gebleven.

10 Overige gemeenten

De laatste groep van 40 gemeenten is geen lid van een van de hiervoor genoemde groepen gemeenten. Dat maakt dat er een zeer divers beeld ontstaat. De kleinste gemeente heeft ongeveer 5.000 inwoners terwijl de grootste gemeente er ongeveer 115.000 heeft. Iets meer dan de helft (21) gemeenten zit in de grootteklasse tussen 25.000 en 50.000 inwoners. Nog eens 14 gemeenten tussen 10.000 en 25.000 inwoners.

In bijlage 1 is opgenomen op welke punten er aanleiding was om gegevens van gemeenten te corrigeren of aan te vullen. Als basis geldt dat bij 39 gemeenten alle gegevens naar taakvelden beschikbaar zijn. Bij zeven gemeente zijn bij de personeelskosten aanwijzingen te vinden dat er vormen van ambtelijke fusies zijn of zijn geweest. Verder zijn er in deze groep twee gemeenten die in de onderzoeksperiode te maken hadden met herindelingen. Waar nodig zijn deze gemeenten buiten de vergelijkingen gehouden.

10.1 Kernpunten overige gemeenten

Hieronder puntsgewijs de belangrijkste bevindingen voor de overige gemeenten:

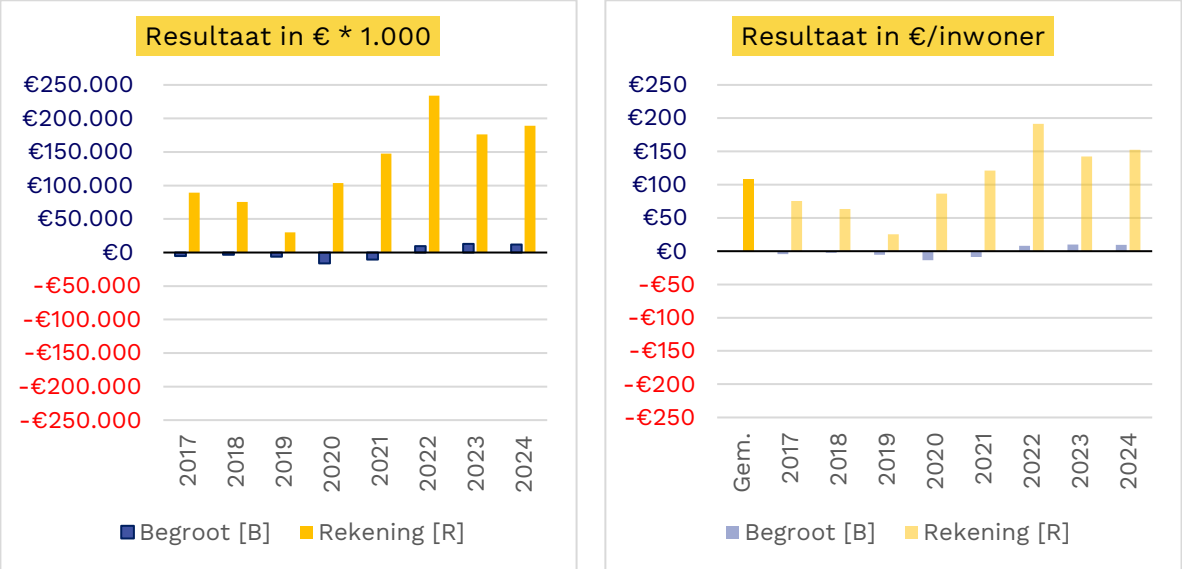
- Rijksbijdragen buiten het gemeentefonds zijn een belangrijke verklaring voor meevallers. Dergelijke middelen komen vaak pas gedurende het jaar beschikbaar. De twee belangrijkste posten zijn opvang Oekraïners en inkomensregelingen rondom COVID19, waarbij het vooraf moeilijk is in te schatten hoeveel geld echt nodig is. Ook voor sport en onderwijs zijn grote extra bijdragen ontvangen. Een deel van die middelen staat nog voor toekomstige bestedingen op de balans.
- De gemiddelde personele bezetting in deze groep gemeenten gaat richting 90% van de formatie wat wijst op capaciteitsproblemen.
- Bij de acht gemeenten waarvan bruikbare gegevens over de laatst vastgestelde begroting beschikbaar zijn, wijzen de bevindingen in de richting van planningsoptimisme. Er is regelmatig onderbesteding op thema's met lange doorlooptijden zoals Verkeer en Ruimte. Ook in het collectieve deel sociaal domein komen bij de jaarrekening meevallers voor.
- Tussentijdse bijstellingen bij het onderdeel bezit zijn beperkt. Dat vraagt politieke aandacht omdat ook meevallers volgens de huidige regelgeving tijdig aan de raad moeten worden gemeld.
- Bij Jeugdzorg zijn na tussentijdse bijstelling van de begroting in de rekening bij de rekening opnieuw tegenvallers te zien.
- De afschrijvingen liggen over de hele linie ongeveer 5% onder de geraamde lasten. Dat is een signaal voor vertragingen bij uitvoering van projecten.
- Bij Verkeer & Vervoer zijn aanwijzingen dat vertragingen optreden vanwege de meevallers op afschrijvingen en tegenvallers op groot onderhoud. Verder is hier sprake van onderschatting van de baten.

- Bij rioleringen zorgt de combinatie van lagere lasten voor inkoop en afschrijvingen in combinatie met hogere lasten voor toekomstig onderhoud voor signalen dat er sprake is van vertragingen bij projecten.
- Lagere afschrijvingen en hogere voorzieningen voor groot onderhoud bij sportaccommodaties wijzen in de richting van vertraging van investeringsprojecten.
- Vanaf 2019 is sprake van meevallers op de afschrijving van schoolgebouwen wat wijst in de richting van vertraging van bouwprojecten.
- Grondexploitaties lasten vanaf 2020 lagere lasten en ook iets lagere baten dan begroot zien. Dat wijst in de richting van vertraging van uitvoering van projecten.
- Baten bij het collectief deel sociaal domein werden tot 2022 onderschat en zijn daarna veel minder zichtbaar geworden door de bijdragen voor opvang van Oekraïners.
- Parkeeropbrengsten lijken zeker in recente jaren te worden overschat.
- Er zijn grote verschillen in de afwijkingen bij toeristenbelasting ook bij gemeenten met relatief hoge opbrengsten. Soms is sprake van onderschatting, soms van overschatting.
- Opbrengsten van sportaccommodaties waar de gemeente zelf invloed op heeft worden onderschat.
- De afwijking op de baten bij huren en pachten is met 7% vrij groot voor een redelijk voorspelbare begrotingspost.
- Uit gegevens over de balansen blijkt dat er relatief veel geld op bankrekeningen staat terwijl via schatkistbankieren waarschijnlijk gemakkelijk hogere renteopbrengsten zijn te realiseren.

10.2 Verschil begroting en rekening

We kijken allereerst naar de afwijkingen tussen begroting en rekening in de deelnemende gemeenten. Voor de analyse van de groep overige gemeenten zijn hier alleen de twee gemeenten waar sprake is geweest van herindelingen buiten beschouwing gebleven. De begrotingen van de individuele gemeenten lopen in 2024 uiteen van € 31 miljoen tot ongeveer € 380 miljoen. Voor de 38 gemeenten samen lopen de begrotingen op van € 3,2 miljard in 2017 naar € 4,3 miljard in 2024. De jaarrekening 2024 liet voor alle gemeenten een bedrag van € 5,3 miljard zien met een positief resultaat van een ongeveer € 190 miljoen.

Per inwoner liggen de lasten in de begroting in 2024 tussen € 2.546 en € 6.908 met een gemiddelde van € 3.510.

Figuur 10.1 Resultaat [positief=overschot] Overige gemeenten (n=34) in € * 1.000 en per inwoner

Een gemeente rapporteerde in 2024 een tekort op de rekening van iets meer dan € 1 miljoen, tee gemeenten tekorten onder € 1 miljoen en de overige 37 rapporteerden positieve resultaten.

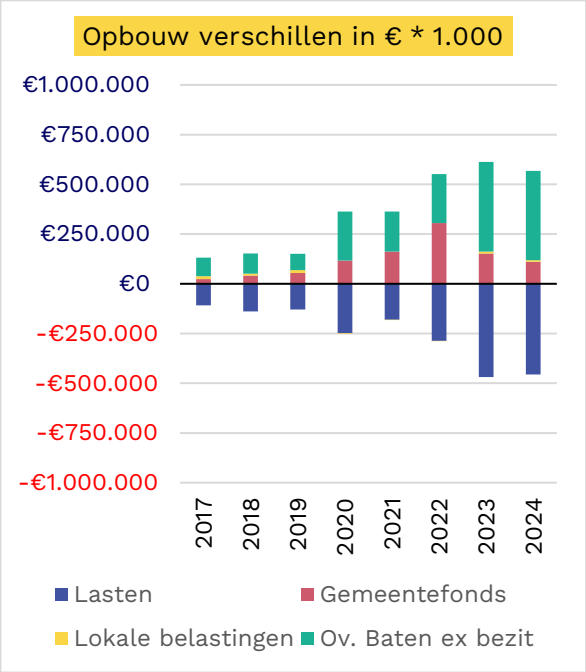
Uit Figuur 10.1 blijkt dat de piek van de positieve resultaten in 2022 lag en langzaam weer afneemt. Waar de afwijkingen vandaan komen is onderwerp van de volgende paragrafen.

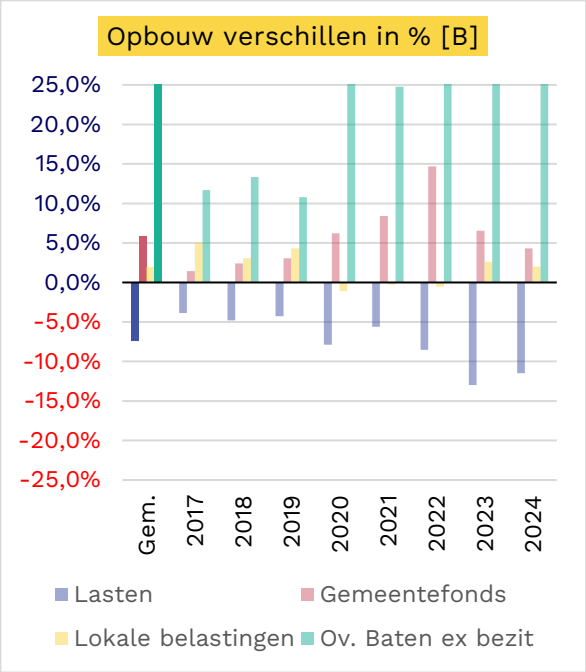
10.3 Bronnen van verschillen

De verklaring van verschillen is in deze paragraaf in twee delen gesplitst. Het eerste deel gaat over de baten en lasten van de meer politiek inhoudelijke taken van de gemeente. Denk aan baten en lasten voor het sociaal domein, veiligheid of cultuur. Het tweede deel gaat over baten en lasten van gemeentelijk bezit, zoals grondexploitaties en rentes op leningen of dividenden uit aandelen.

In Figuur 10.2 is onderscheid gemaakt tussen mee- en tegenvallers bij de lasten op inhoudelijke taken enerzijds en de baten op de inhoudelijke taken anderzijds.

De figuur laat ook zien dat de grootste procentuele afwijkingen in de raming van de overige baten te vinden zijn. Daarnaast valt op dat in behalve in de periode 2020-2022 (COVID19-periode) de afwijking bij de opbrengsten voor de lokale belastingen positief is.

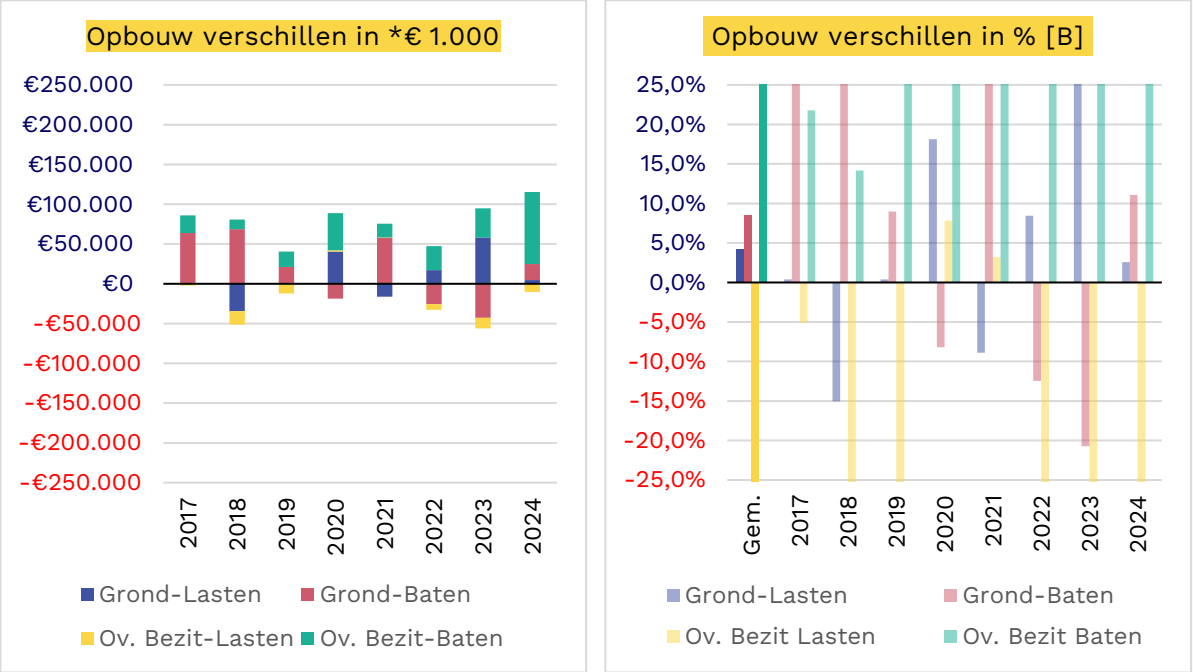

Figuur 10.2 Toe- en afname resultaat bij inhoudelijke taken overige gemeenten (n=34) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € * 1.000 en als percentage van het begrotingsbedrag.

Het tweede deel van de verklaringen gaat over baten en lasten uit gemeentelijk bezit. Naast grondexploitatie is gaat dat vooral om rente en dividend. De reserves zijn ook een vorm van bezit, maar die blijven hier buiten beschouwing.

De linker helft van Figuur 10.3 laat zien dat ook bij bezit in overwegende mate sprake is van meevallers ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. In 2020 en 2023 vallen de lasten bij de grondexploitatie mee. Dat is een signaal dat er minder grond is verkocht dan gepland. In totaal gaat het in deze onderdelen van de begroting om € 180 tot € 230 miljoen lasten per jaar, waarvan ongeveer 80% grondexploitatie is. Bij de baten gaat het in de begroting om € 170 tot € 240 miljoen per jaar waarvan twee derde grondexploitaties zijn.

Figuur 10.3 Toe- en afname resultaat bij bezit overige gemeenten (n=34) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € * 1.000 en percentage van het begrotingsbedrag.

De procentuele afwijkingen laten vooral zien dat baten en lasten uit overige bezit grote afwijkingen kennen. Voor een deel zit de verklaring in de daling van marktrentes tot 2022 en de stijging van de rente daarna. Ook hoge dividenduitkeringen bij enkele gemeenten verklaren een deel van de grote afwijkingen. De rest heeft te maken met vastgoed dat niet voor eigen gebruik is bestemd.

10.4 Tussentijdse verschillen

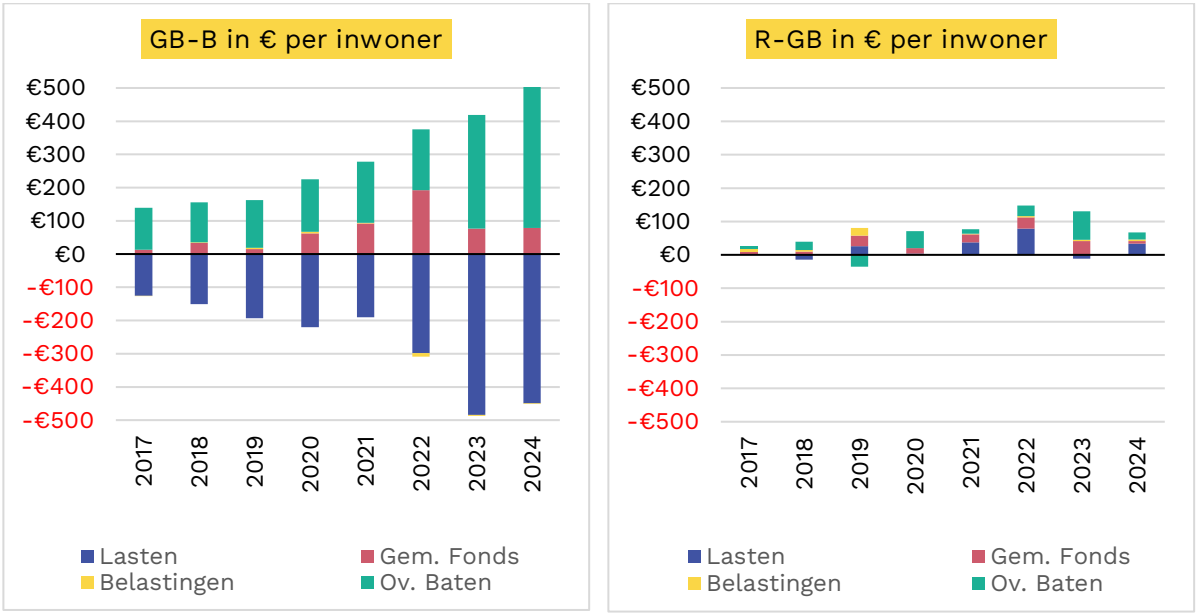
Gemeenten passen tijdens het lopende begrotingsjaar regelmatig hun begroting aan, al is het maar omdat ze gedurende het jaar door de rijksoverheid worden geïnformeerd over een hogere of lagere bijdrage uit het gemeentefonds. De tussentijds aangepaste begrotingen vormen relevant materiaal voor dit onderzoek, omdat de bijstelling van verwachte baten en lasten inzicht biedt in de momenten waarop onderbesteding (of overbesteding) ontstaat. Die tussentijds gewijzigde begrotingen zijn echter niet gemakkelijk te verzamelen. Bij het CBS kan informatie over de voortgang van de begrotingsuitvoering worden verkregen omdat gemeenten verplicht zijn hierover te rapporteren, maar een dergelijke verplichting is er niet voor de aanpassingen van de begroting zelf.

Wat wel moet is dat in de jaarrekening zowel gegevens over de oorspronkelijke begroting als de laatst vastgestelde begroting moeten zijn opgenomen,[154] ook op het niveau van programma's. In sommige gemeenten wordt lopende het jaar de stand van de aangepaste begroting op het niveau van de programma's gedeeld met de raad.

[154] Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten, artikel 27, tweede lid.

Omdat de tussentijds gewijzigde begrotingen niet via het CBS beschikbaar zijn, is voor dit onderzoek geprobeerd de zogenaamde IV3-informatie van de gewijzigde begrotingen bij de deelnemende gemeenten op te vragen. Bij de groep overige gemeenten hebben dertien gemeenten dergelijke informatie voor alle acht onderzochte jaren aangeboden. Bij de analyse bleek vervolgens dat in vijf gevallen de informatie niet bruikbaar was. Voor acht gemeenten bleven bruikbare gegevens over. Zeven van die acht gemeenten hebben rond 30.000 inwoners en zijn daarmee relatief klein, de achtste heeft ongeveer 60.000 inwoners.

Vanuit de optiek van rechtmatigheid in de begroting zou het zo moeten zijn dat de verschillen tussen de gewijzigde begroting (vastgesteld in het najaar van het lopende begrotingsjaar) en de oorspronkelijke begroting (vastgesteld in het najaar van het voorgaande jaar) groter zijn dan het verschil tussen gewijzigde begroting en rekening. Anders gezegd: gemeenten moeten vanuit het oogpunt van rechtmatigheid wijzigingen zoveel mogelijk via tussentijdse begrotingswijzigingen aan de raad voorleggen, in plaats te wachten tot het vaststellen van de rekening in het volgende jaar. Figuur 10.4 laat de uitsplitsing zien naar verschillen tot en met de gewijzigde begroting en de verschillen tussen gewijzigde begroting en rekening.

Figuur 10.4 Toe- en afname resultaat inhoudelijke taken groep overige gemeenten (n=8) binnen het begrotingsjaar in € per inwoner

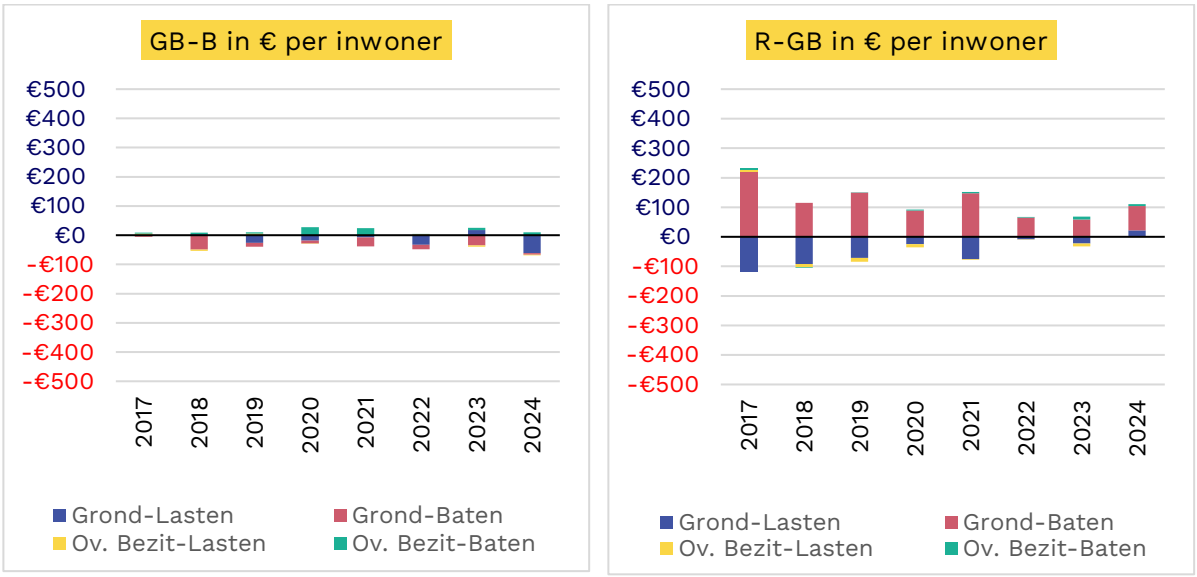
Figuur 10.4 laat voor de 5 gemeenten twee zaken zien: voor alle onderzochte jaren het verschil tussen de oorspronkelijke begroting en de laatst gewijzigde begroting, en het verschil tussen de laatst gewijzigde begroting en jaarrekening.

Allereerst vermelden we dat de acht gemeenten samen in 2017 een begrotingstotaal hadden van € 710 miljoen voor het deel exclusief bezit. In 2024 was dat opgelopen tot € 1,1 miljard. De figuur laat zien dat elk jaar de begrotingen tussentijds omhoog worden bijgesteld

met ongeveer 5% tot 10% (zie voor 2017 bijvoorbeeld ruim € 125 per inwoner[155] extra lasten ofwel ongeveer € 185 miljoen). Voor de baten geldt dit nog meer: in alle jaren is bij deze acht gemeenten sprake van duidelijk grotere bijstelling naar boven van de beoogde baten dan van de beoogde lasten.

Als we dan kijken naar de jaarrekening (rechterdeel) dan blijkt er in vergelijking tot de gewijzigde begroting er nog meevallers zijn, waaronder regelmatig ook meevallers op lasten. De verschillen bij de rekening zijn hier relatief klein. Een uitputtende verklaring is niet te geven. Indicaties zijn dat bij 'Verkeer & Vervoer' en bij 'Ruimte & Wonen' tussentijds extra middelen beschikbaar komen bij de jaarrekening niet volledig nodig zijn. Bij het collectieve deel van het sociaal domein is tot 2021 te zien dat in 2017 en 2020 de tussentijdse bijstelling meer dan volledig werd teruggedraaid, in 2021 bijna volledig en alleen in 2019 bleef de tussentijdse bijstelling nagenoeg geheel in stand. In de jaren daarna speelt de opvang van Oekraïners en is de vergelijking minder zinvol. Bij de Jeugdzorg is te zien dat zowel bij de tussentijdse bijstelling als bij de jaarrekening tegenvallers worden gerapporteerd. Hier speelt het open einde karakter van die regeling een rol. Het kan zijn dat intern de informatiepositie onvoldoende is om een actuele inschatting van lasten te maken, maar ook denken dat het wel mee zal vallen kan een rol spelen. Dat vergt nader onderzoek op lokaal niveau.

Na de inhoudelijke taken kijken we nu naar de verschillen voor bezit.

Figuur 10.5 Toe- en afname resultaat bij bezit groep overige gemeenten (n=8) binnen het begrotingsjaar in € per inwoner

Figuur 10.5 laat zien dat de afwijkingen vooral voorkomen bij de grondexploitatie. Dergelijke afwijkingen leiden in de regel niet tot over- of onderbesteding in de jaarrekening, omdat ze via de reserves van het grondbedrijf worden verwerkt. De bevindingen zijn desondanks

[155] Voor deze acht gemeenten samen geldt dat € 100 per inwoner overeenkomt met een bedrag tussen € 28 en € 30 miljoen.

relevant, omdat ze een signaal vormen voor mogelijk planningsoptimisme. Het voorzichtige beeld dat uit de figuur naar voren komt is dat grondexploitatie gedurende het jaar nauwelijks aandacht krijgt. Voor kleinere gemeentes hoeft dat niet heel verbazingwekkend te zijn, zij het dat dit vanwege de aangescherpte rechtmatigheidseisen[156] wel een politieke afspraak vereist.

10.5 Opvallende begrotingsposten

In deze paragraaf komen mee- en tegenvallers aan bod voor verschillende inhoudelijke onderdelen van de begroting. Anders dan in de vorige paragraaf waar gegevens van acht gemeenten beschikbaar waren, gaat het hier om gegevens van 38 gemeenten, tenzij anders vermeld. De twee heringedeelde gemeenten zijn buiten de beoordeling gebleven.

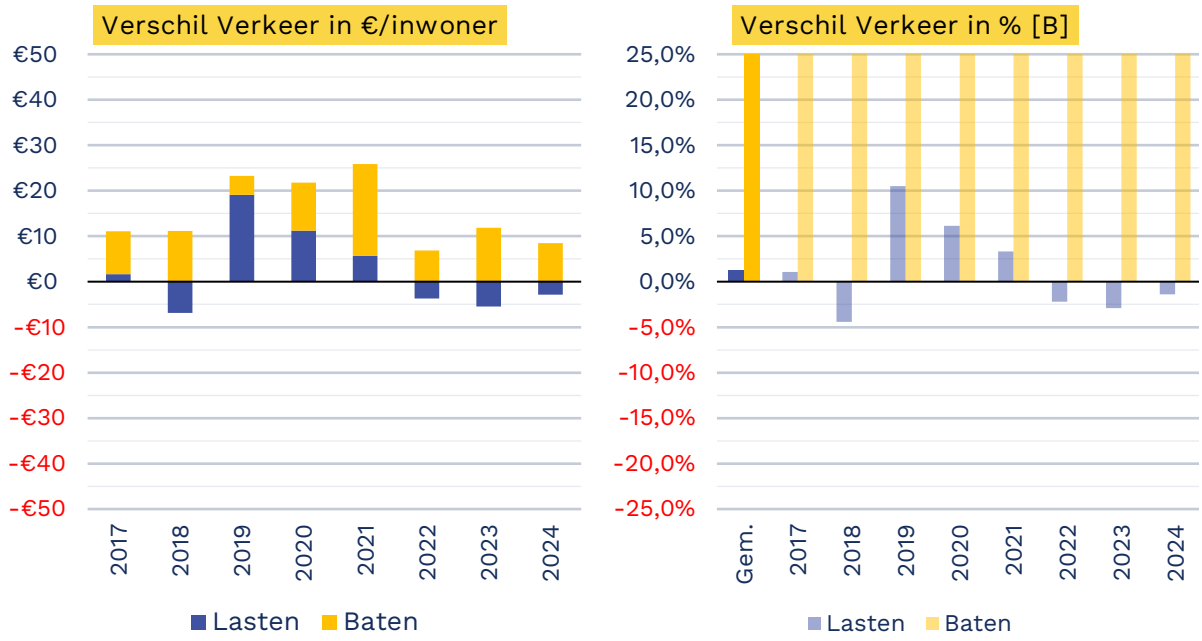
Tot nu toe werden mee- en tegenvallers uitgedrukt in absolute bedragen. Hier ligt het accent op bedragen per inwoner omdat daarmee makkelijker een vertaalslag is te maken naar de lokale situatie. De gepresenteerde getallen zijn daarmee gemiddelde mee- en tegenvallers, zowel in geld als in percentages, over de hele groep gemeenten waarover informatie beschikbaar is.

10.5.1 Verkeer & Vervoer

Allereerst kijken we naar 'Verkeer & Vervoer'[157] als mogelijke oorzaak voor onderbesteding. Aanleg en onderhoud van infrastructuur is kwetsbaar voor doorlooptijden in de planning. Dat kan leiden tot onderbesteding.

Voordat we naar de mee- en tegenvallers kijken, zetten we kort enkele belangrijke cijfers over 'Verkeer & Vervoer' op een rijtje. Eerst richten we de blik op de lasten. Het merendeel van de budgetten voor 'Verkeer & Vervoer' bij de groep overige gemeenten gaat naar aanleg en beheer van wegen. Gemiddeld gesproken gaat het over circa 85% van de begrote lasten. Bij parkeren, havenfaciliteiten en openbaar vervoer gaat het om gemiddeld circa 5% voor elk onderdeel. Bij de baten is een ander patroon zichtbaar. De baten die verband houden met wegen zijn gemiddeld circa 65%. Daarna volgen baten uit havenfaciliteiten met gemiddeld ruim 25%. Deze verhouding is in de loop van de tijd niet wezenlijk veranderd.

[156] Kadernota rechtmatigheid Commissie BBV, p. 9
[157] Omvat de taakvelden 2.1 tot en met 2.5

Figuur 10.6 Toe- en afname resultaat bij Verkeer & Vervoer groep overige gemeenten (n=38) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 10.6 laat zien dat behalve in 2018 zich elk jaar per saldo meevallers voordoen. In 2017 en 2019-2021 zijn er ook meevallers in de lasten te vinden. Dat is een aanwijzing dat projecten vertraagd waren.

Onderliggend zijn er meer aanwijzingen voor vertragingen te vinden. Voor 33 gemeenten is informatie beschikbaar. Op het totaal van de lasten is sprake van een lichte overschrijding van gemiddeld minder dan 1%. Omdat we weten dat kapitaallasten en voorzieningen voor onderhoud signalen zijn voor vertragingen, hebben we de lasten uitgesplitst naar de operationele lasten en het deel voor afschrijvingen, rente en voorzieningen. Dan blijkt dat de operationele lasten (onder andere personeel en inkopen) een overschrijding van gemiddeld 6% over de hele periode laten zien. Daar staat tegenover dat de op de afschrijvingen sprake is van een onderschrijding van gemiddeld 16%, op de rente van gemiddeld 21% en oplopend. Tot slot is te zien dat de post ‘voorziening groot onderhoud’ die tot 2022 meevallers kende daarna tegenvallers van ongeveer 30% kent. Er zijn dus zeker signalen dat sprake is van vertragingen in projecten.

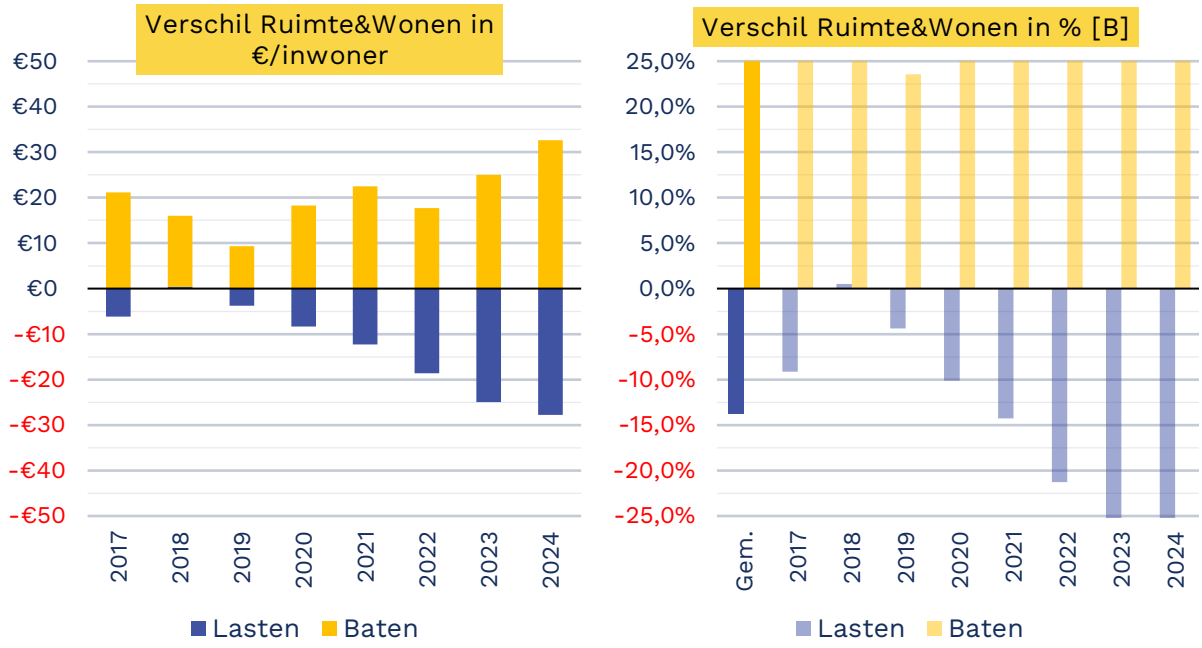
De afwijkingen bij de baten zijn op het totaal, relatief gezien veel groter. Dat is ook te verklaren door het onderdeel wegen. Hier is door de jaren heen sprake van een duidelijke onderschatting van baten. De grootste verschillen zijn te vinden bij baten ‘overige goederen en diensten’ en gaat regelmatig richting het dubbele van het begrote bedrag. Iets dergelijks geldt voor ontvangen subsidies. Uit de omschrijving van ‘overige goederen en diensten’ in de IV3 richtlijnen valt niet direct af te leiden wat hier precies speelt. In algemene zin betekent dit

dat er aanleiding kan zijn om als raad aan het college te vragen wat de bronnen van baten bij verkeer precies zijn.

10.5.2 Ruimte & Wonen

Een tweede belangrijk beleidsthema in dit onderzoek naar onderbesteding, is 'Ruimte & Wonen'. Onder de noemer 'Ruimte & Wonen' vallen de taken op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Gemiddeld ruim 60% van de lasten is bestemd voor volkshuisvesting. Bij de baten is dat percentage gemiddeld ruim 80%.

Net als bij 'Verkeer & Vervoer' geldt voor 'Ruimte & Wonen' dat er sprake is van lange doorlooptijden en kwetsbaarheid voor procedures. Dat kan onderbesteding in de hand werken.

Figuur 10.7 Toe- en afname resultaat bij 'Ruimte & Wonen' Overige gemeenten (n=38) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

Figuur 10.7 laat zien dat in alle jaren de extra baten hoger zijn dan de extra lasten. Op basis van data van 33 gemeenten waarvoor we data hebben, vallen een paar zaken op. Bij wonen is de belangrijkste verklaring in vrijwel alle jaren dat de baten uit (bouw)leges ruimschoots hoger zijn dan geraamd. Gemiddeld gesproken over de hele periode gaat dat om bijna 30% extra leges-baten. Daarnaast zijn in de meer recente jaren subsidies door Rijk en Provincies verstrekt die bijdragen aan de hogere baten en spelen verkopen anders dan grond een rol. Bij ruimte is het beeld vergelijkbaar. Het lijkt erop alsof het moeilijk is om goed in te schatten wanneer subsidieaanvragen tot daadwerkelijke toekenning leiden.

De overschrijding bij de lasten vraagt verdiepende analyse. Zo is uit de onderliggende gegevens af te leiden dat zowel bij ruimte als bij wonen de lasten voor eigen personeel

nauwelijks afwijken van de begroting. Bij ruimte is sprake van een lichte overschrijding (gemiddeld 2,4%), bij wonen een lichte onderschrijding (gemiddeld 1,1%). Voor beide taken is sprake van grote overschrijdingen op ingehuurd personeel. Bij ruimte gaat het om een verdubbeling, bij wonen in 2023 en 2024 om ruim drie keer zo veel. Bij inkopen is eveneens sprake van overschrijdingen ten opzichte van de begroting, in de orde van grootte van 9% vanaf 2022. Daarvoor was wel sprake van onderschrijdingen. Anders dan bij 'Verkeer & Vervoer' spelen afschrijving en voorzieningen nauwelijks een rol.

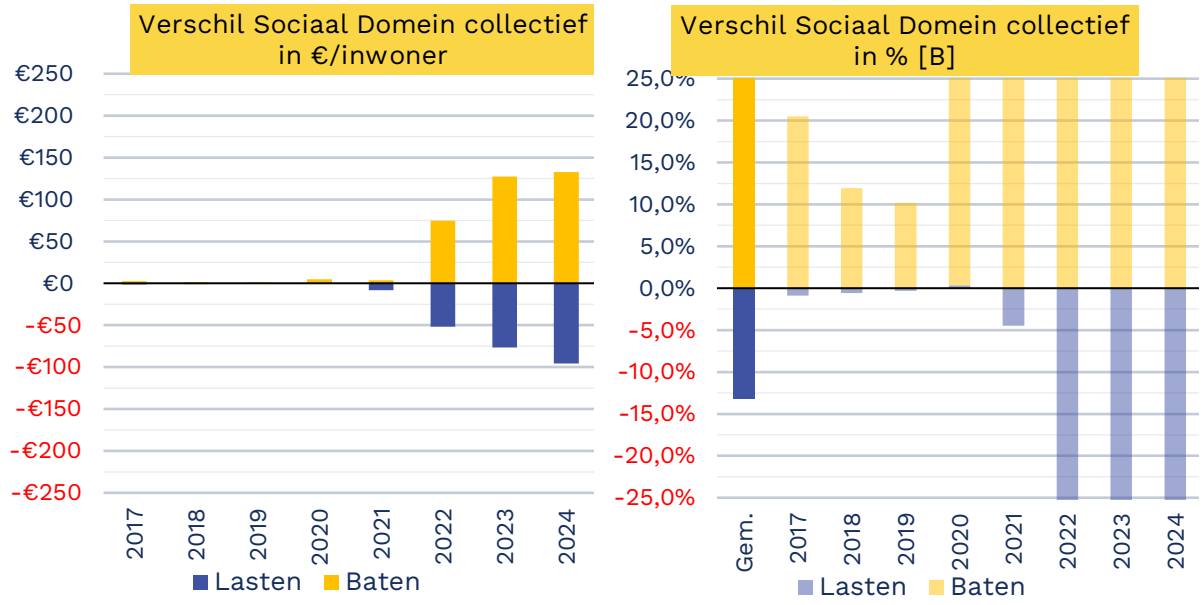
Het lijkt er daarmee op dat er bij 'Ruimte & Wonen' geen aanleiding is om te denken in termen van vertragingen. In paragraaf 10.5.8 komt de grondexploitatie nog aan bod waaruit mogelijk andere indicaties voor vertragingen op het domein van 'Ruimte & Wonen' zijn af te leiden.

10.5.3 Sociaal domein, collectief deel

Een derde belangrijk domein in dit onderzoek naar onderbesteding is het collectieve deel van het sociaal domein. Het collectieve deel werkt wezenlijk anders dan de individuele zorg. Voor die laatste geldt dat de gemeentelijke opgaven veelal een open einde karakter hebben: aanvragen voor bijstand, Wmo en Jeugdzorg moeten worden gehonoreerd als de aanvrager aan de eisen voldoet. Dat is anders voor collectieve voorzieningen, zoals wijkvoorzieningen[158] en de taken op het gebied van gezondheidszorg (GGD). Gemeenten hebben op die onderwerpen vrij veel autonomie.[159] Vanwege die relatief grote autonomie is het interessant om te bezien of op dit onderdeel van het sociaal domein sprake is van onderbesteding of dat ook hier sprake is van overschrijdingen van de begroting.

De budgetten lagen voor de 38 gemeenten tot 2021 tussen € 205 en € 220 miljoen lasten per jaar en € 8 tot € 15 miljoen baten met een dalende tendens. In 2024 was het budget opgelopen naar ruim € 310 miljoen lasten bij een werkelijke uitkomst van ruim € 430 miljoen. Daar staan ook veel hogere baten tegenover, in 2024 bijna € 200 miljoen. De kern van de verklaring is dat vanaf 2022 de stroom van Oekraïense vluchtelingen op gang kwam. Gemeenten vingen die mensen op en kregen daarvoor middelen uit een specifieke uitkering. Voor heel Nederland was daar vanaf 2022 € 6,6 miljard voor beschikbaar, vertaald naar inwoneraantal in 2024 is dat ruim € 350 per inwoner.

[158] Voor dit onderdeel gaat het over de taakvelden 6.1 Samenkracht & burgerparticipatie, 6.2 Wijkteams/Toegang en 7.1 Volksgezondheid.
[159] Met de kanttekening dat GGD-taken vaak in een samenwerkingsverband plaatsvinden

Figuur 10.8 Toe- en afname resultaat bij Collectief deel Sociaal Domein Overige gemeenten (n=34) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en als percentage van het begrotingsbedrag.

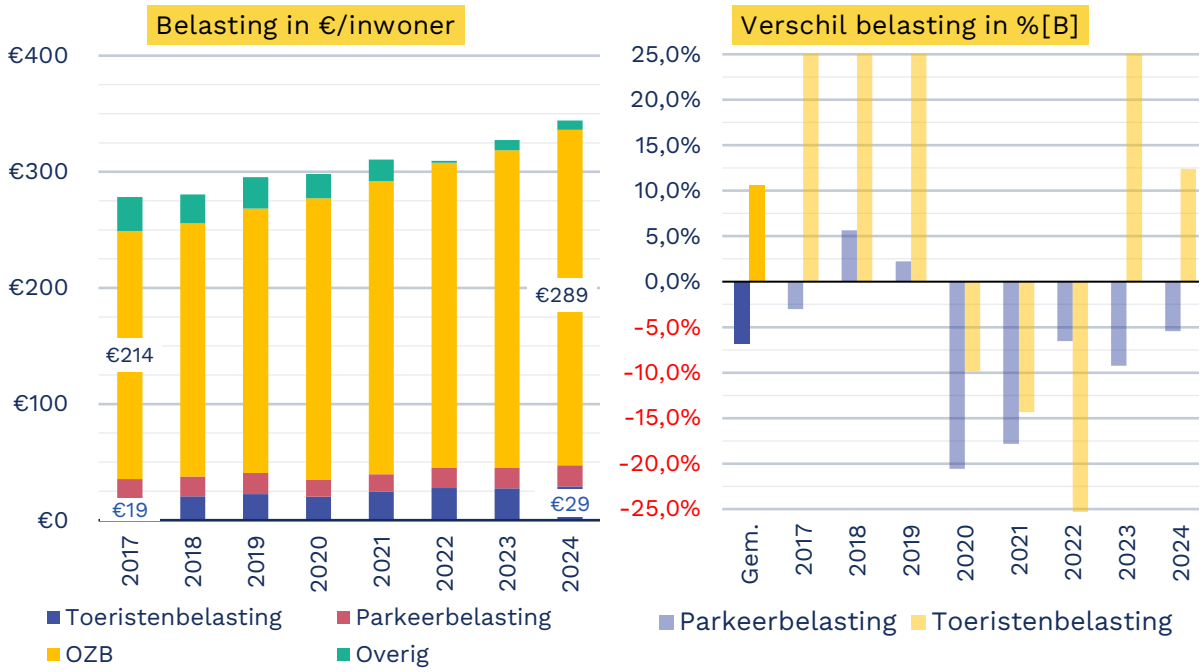
Figuur 10.8 laat zien dat tot en met 2021 de geraamde lasten niet veel afwijken van de realisatie. Dat wijst in de richting van redelijk planbare uitgaven. In blijft 2020 wel een effect van de corona-epidemie zichtbaar. Opvallend is dat bij de baten tot 2020 sprake is van dalende begrote opbrengsten, zowel per inwoner als in absolute bedragen. In de kern waren dat de baten van eigen bijdragen. In de rekening lagen de bedragen in die periode tientallen procenten hoger. Die groep baten is vanaf 2022 niet meer goed zichtbaar omdat de rijksbijdragen voor opvang Oekraïners veel groter zijn.

Per saldo leidden de extra middelen van het Rijk vanaf 2022 voor alle gemeenten samen tot een meevaller van ruim € 135 miljoen.

10.5.4 Parkeer- en toeristenbelasting

Een vierde belangrijke post betreft de baten uit parkeerbelasting en toeristenbelasting. Opbrengsten uit parkeer- en toeristenbelasting zijn afhankelijk van de conjunctuur van de economie. Sturing is mogelijk door de tarieven aan te passen. Omdat uit het algemene beeld blijkt dat baten een belangrijke verklaring voor hogere resultaten zijn is het nuttig om te zien of er grote afwijkingen zijn tussen begroting en realisatie bij deze twee vormen van belasting.

Toeristenbelasting is bij de meeste gemeenten geen grote bron van inkomsten. Van de hier deelnemende ‘overige’ gemeenten staat er in 2024 een in de landelijke top 10 en staan twee anderen in de top 25 van de geraamde opbrengsten toeristenbelasting bij alle gemeenten.

Figuur 10.9 Gerealiseerde opbrengst lokale belastingen per inwoner en afwijking [R]-[B] opbrengst parkeer- en toeristenbelasting groep overige gemeenten (n=38) als percentage van het begrotingsbedrag.

De linkerkant van Figuur 10.9 geeft de gerealiseerde opbrengsten weer. Hieruit blijkt dat de betekenis van toeristenbelasting bij de 'overige' gemeenten relatief beperkt is. In vergelijking met de P10 en de K80-gemeenten die aan dit onderzoek deelnemen valt op dat zelfs de parkeerbelasting dat niet compenseert.

In algemene zin valt op dat parkeeropbrengsten vanaf 2020 tegenvallen. Elk jaar lijken de begrotingen geïndexeerd terwijl de werkelijke baten pas in 2023 in absolute bedragen het niveau van 2019 halen.

De kwaliteit van de begrotingsraming is wisselend. De hier gepresenteerde gegevens zijn de gemiddelden van alle 38 'overige' gemeenten waarvoor complete informatie beschikbaar is. Sommige gemeenten met relatief grote opbrengsten toeristenbelasting hebben meevallers aan het eind van het jaar, andere juist weer tegenvallers.

10.5.5 Riolering

Een vijfde belangrijke post is de riolering. Riolering is net als wegen en havens onderdeel van de fysieke infrastructuur. Investeringen in renovatie zijn kwetsbaar voor planprocedures en capaciteit in de markt. De kwetsbaarheid voor doorlooptijden van renovatieprojecten kan wel terugkomen in de lasten van de afschrijvingen. Dat kan reden zijn om kritisch te kijken naar grote ambities in een rioleringsplan.

De analyse van de lasten voor rioleringen laat zien dat er bij de 33 gemeenten uit de groep overige gemeenten waarvoor data volledig beschikbaar zijn, sprake is van gemiddeld een circa 2,1% hogere lasten dan begroot. Splitsen we de lasten naar operationele lasten en de kapitaallasten en voorzieningen, dan zijn de lasten over de hele periode gemiddeld ongeveer 3% lager, waaronder lagere lasten voor inkoop van goederen en diensten. Pas in 2023 en 2024 zijn de operationele lasten hoger dan begroot.

Kijken we naar kapitaallasten en de voorziening voor groot onderhoud dan is het beeld anders. Er zijn gemiddeld ruim 6% lagere afschrijvingen en de meevallers in de toegerekende rente lopen op naar gemiddeld ruim 15% en nog veel hoger in de laatste twee jaar, terwijl dat in de regel een redelijk goed planbare begrotingspost is. De lagere afschrijvingen zijn op zichzelf al een signaal dat er sprake is van vertragingen. Dat wordt versterkt door het feit dat de spaarpot (voorziening) voor groot onderhoud vanaf 2021 gemiddeld tegenvallers laat zien van meer dan 20%.[160]

10.5.6 Sportaccommodaties

Een zesde relevant onderwerp zijn de gemeentelijke sportaccommodaties. In tegenstelling tot diverse andere taken zijn gemeenten in belangrijke mate vrij om te bepalen wat ze willen met sportaccommodaties. Hun rol is enerzijds het beheer van de accommodaties en anderzijds de bouw of aanleg ervan (de investeringscomponent), met vaak lange doorlooptijden in de besluitvorming en de uitvoering. Daarnaast zijn er mogelijk ook baten in de vorm van huuropbrengsten, als de gemeente de accommodaties in eigen beheer heeft. Tot slot zijn er enkele specifieke uitkeringen[161] rondom sport en bewegen die invloed op het resultaat kunnen hebben.

Als we kijken naar de deelnemende gemeenten blijkt allereerst dat de afschrijvingen, als benadering voor de investeringscomponent, vanaf gemiddeld ruim 9% lager zijn dan begroot. In sommige jaren is de afwijking nog hoger. Ten tweede blijkt, net als bij riolering, dat in 2023/24 de rentelasten zijn overschat met enkele tientallen procenten. Ten derde blijkt de aan derden – verenigingen met een eigen accommodatie of geprivatiseerde exploitanten - verstrekte subsidies duidelijk hoger zijn dan begroot. Met name de periode 2020-2023 laat gemiddelde afwijkingen van meer dan 25% zien. In 2024 keert dat om: ondanks een hogere begroting is sprake van meevallers van ruim 15%.

Tegenover de extra lasten dan verwacht staan ook extra baten. Zo werden huren tot en met 2021 gemiddeld te hoog ingeschat. Daarna gebeurt het omgekeerde en worden huren gemiddeld bijna 9% te laag ingeschat, ondanks dat de begrote budgetten hoger liggen dan daarvoor.

---

[160] In de jaren daarvoor zijn de afwijkingen nog groter, maar deels veroorzaakt door individuele gemeenten.

[161] In 2024 verstrekte het ministerie van VWS ruim € 500 miljoen. via twee specifieke uitkeringen (Bijlage Overzicht Specifieke Uitkeringen 2024; H4 en H30)

De overige opbrengsten zijn ook onderschat. Behalve in de COVID19 jaren ging dat elk jaar om tenminste 10%. De belangrijkste meevaller is terug te vinden bij subsidies van het Rijk die te herleiden zijn naar allerlei specifieke uitkeringen voor sport die in de periode 2020-2024 ruim € 2 miljard (ruim € 110/inwoner) totaal waren.

10.5.7 Onderwijshuisvesting

Een zevende relevante begrotingspost is de onderwijshuisvesting. In de regel zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bouwen van nieuwe scholen, terwijl onderhoud en beheer bij de schoolbesturen ligt. Of het lukt om scholen op tijd te bouwen is afhankelijk van factoren als doorlooptijd van procedures en de capaciteit bij aannemers. Is een gebouw eenmaal gerealiseerd, dan wordt er op afgeschreven. De werkelijke lasten voor afschrijvingen ten opzichte van de begroting zijn daarmee een indicatie voor vertragingen in het ontwikkel- en bouwproces.

Er zijn voor de 33 gemeenten uit de groep overige gemeenten gedetailleerde gegevens beschikbaar. Er doen zich meevallers voor bij toegerekende rente. Dat is consistent met de bevindingen bij riool en sportaccommodaties. In 2017 en 2018 is sprake van tegenvallers op afschrijvingen. Dat kan wijzen op hogere bouwkosten dan oorspronkelijk geraamd of een versnelde afschrijving. Vanaf 2019 slaat dat om en is er een meevaller van ruim 3%.[162] Dat is een indicatie voor vertragingen bij de bouw. Daarnaast valt op dat huuropbrengsten op jaarbasis in de periode 2018-2021 werden overschat en daarna worden onderschat. De overige opbrengsten[163] (gemiddeld 35%) worden in nagenoeg alle jaren onderschat. Daarbij past wel de kanttekening dat het om relatief kleine opbrengsten op het totaal van een gemeentebegroting gaat.

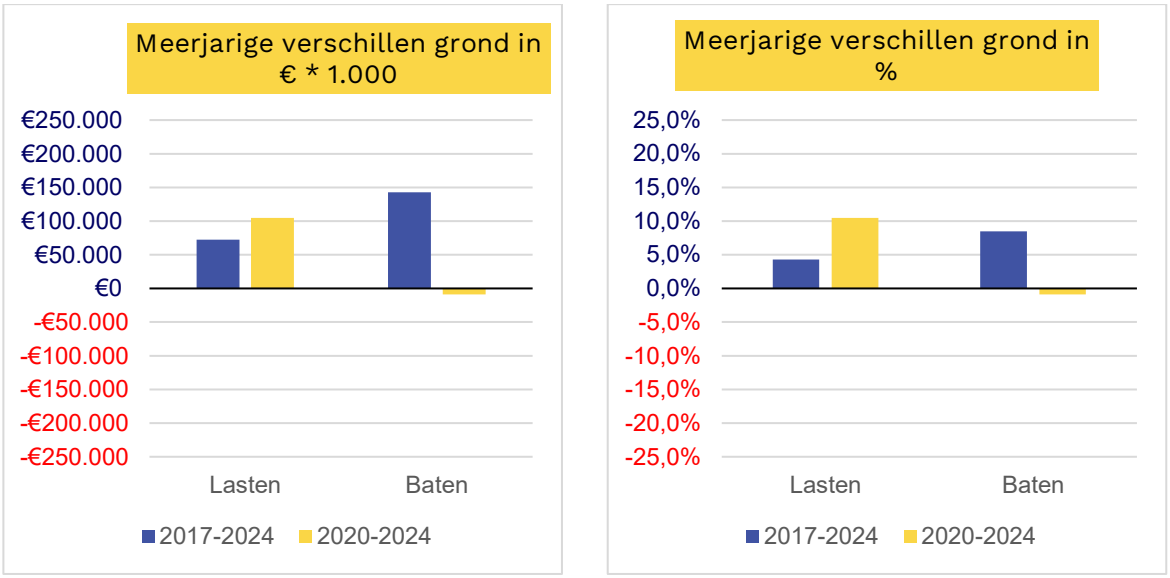
10.5.8 Grondexploitatie

Een andere begrotingspost die relevant is voor dit onderzoek naar onderbesteding is grondexploitatie. Grondexploitatie is een onderdeel van gemeentelijk (tijdelijk) bezit. Baten en lasten van grondexploitatie in de jaarrekening hebben betrekking op verkochte grond, niet op het hele project van een grondexploitatie. Daarbij komt dat als er winst of verlies is, de praktijk is om die in principe direct via de reserve van het grondbedrijf te verwerken. Daarmee is er in de regel geen verklaring voor het door het college gepresenteerde resultaat in de jaarrekening.

Toch willen we naar grondexploitatie kijken als mogelijke verklaring voor onderbesteding. Daarom is ervoor gekozen om de totale baten en lasten voor de grondexploitatie in de periode 2017-2024 en de periode 2020-2024 bij elkaar op te tellen, om te zien hoe groot de afwijking

[162] Hier is gecorrigeerd voor een gemeente met een zeer hoge afschrijving in 2021 als gevolg van overstromingen.
[163] Bedoeld is hier economische categorie 3.8 ‘overige baten en lasten’

van de totalen in de rekening feitelijk is. Zijn de totale lasten lager dan begroot, dan kan dat een indicatie zijn voor vertraging in de voortgang van de verkopen.

Figuur 10.10 Verschil grondexploitatie overige gemeenten (n=34) ten opzichte van de begroting (positief=meevaller) € * 1.000 en procenten

Figuur 10.10 laat zien een omslag bij de grondexploitatie zien. In de periode 2020-2024 is sprake van lagere lasten (10,5%) en wat lagere baten. Dat wijst in de richting van een lagere gronduitgifte, of uitgifte van relatief goedkoop ontwikkelde grond, dan verwacht bij iets lagere opbrengsten voor de wel uitgegeven grond. Dat laatste kan boekhoudkundig zijn vanwege nieuwe regels over verantwoorden van winsten uit de grondexploitatie.[164] Over de hele onderzoeksperiode is er een tegenvaller van ruim 4% op de lasten en een meevaller van ruim 8% bij de baten.

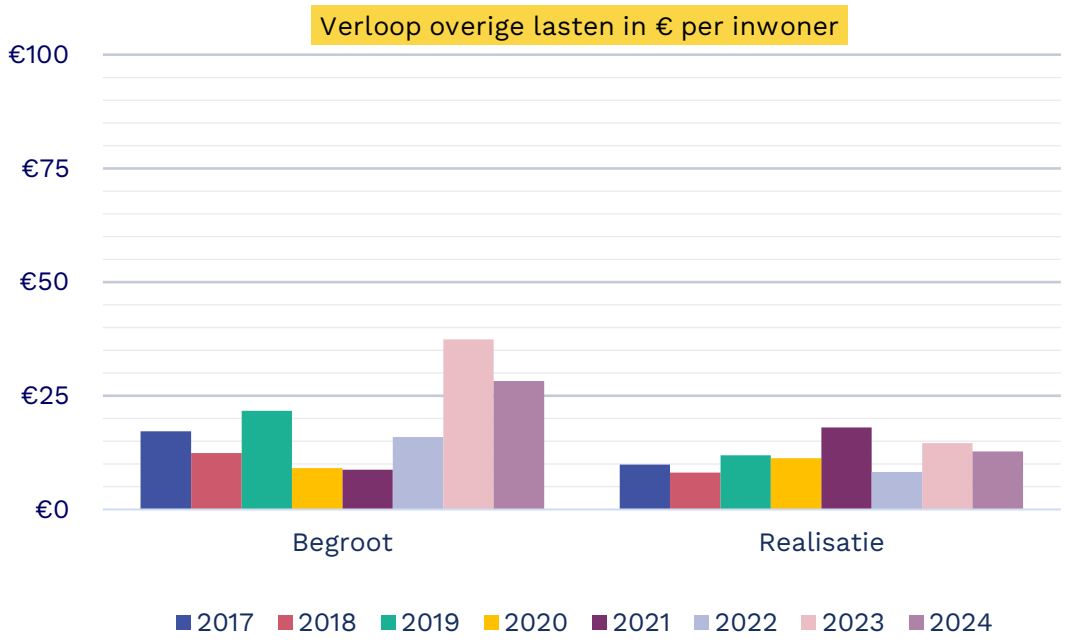
Eigenlijk staat er dat in de periode 2017-2019 veel grond is verkocht en dat de baten die daar bij hoorden hoog waren. Het verschil tussen de periodes 2017-2019 en 2020-2024 laat zien dat het minder makkelijk lukt om grond te kunnen aanbieden. Daar waar in paragraaf 10.5.2 voorzichtig werd geformuleerd over de voortgang bij ‘Ruimte & Wonen’, laat de ontwikkeling van de grondexploitaties sterker zien dat er vertragingen bij projecten optreden. Gezien de druk op de woningmarkt en het feit dat ongeveer 15% van de begrote lasten gekoppeld is aan bedrijfsgrond, is een alternatieve verklaring als gebrek aan vraag naar grond onwaarschijnlijk.

10.5.9 Overige baten en lasten

Tot slot een zeer technisch taakveld dat de beoordeling van resultaten en daarmee van onderbestedingsoorzaken kan verstoren. In de begroting naar taakvelden kan de gemeente de post ‘overige baten en lasten’ gebruiken. Uit de wettelijke omschrijving volgt dat die is

[164] Bedoeld is hier de Percentage of Completion methode die sinds 2019 door de commissie BBV is voorgeschreven.

bedoeld voor stelposten, taakstellende bezuinigingen, begrotingsruimte, onvoorzien of lasten voor bovenformatief personeel dat niet meer werkt.[165] In principe zijn de middelen die hier worden verantwoord naar hun aard eenmalig. Omdat dit allemaal posten zijn waarover in de loop van het jaar meer duidelijkheid ontstaat[166], zou dan in de lijn der verwachting liggen dat er tegen de tijd dat de jaarrekening wordt opgesteld, niet of nauwelijks baten of lasten op dit taakveld zijn geboekt.

Figuur 10.11 Verloop overige lasten in € per inwoner in de groep overige gemeenten (n=33)

Figuur 10.11 laat alleen de overige lasten zien die in de begroting en jaarrekening zijn opgenomen. Hieruit is af te leiden dat in de meer recente jaren in de begroting nog veel onverdeelde ruimte lijkt te zijn. Gedurende het jaar wordt dat bijgesteld. Gemiddeld blijft bij de jaarrekening nog ruim 50% (exclusief de jaren 2020-2021) van het begrote bedrag over. Dat kan aanleiding zijn om vragen te stellen wat er nu werkelijk ten laste van deze post is gebracht. Over de hele onderzoeksperiode zijn 318[167] gegevens bekend. In 8 gevallen is sprake van bedragen in de jaarrekening boven € 5 miljoen met als piek € 15,4 miljoen. In 12 gevallen is sprake van bedragen boven € 1 miljoen. We maken hierbij de kanttekening dat deze wijze van verantwoorden weinig transparant is, en de vraag oproept of de gemeenteraad weet waar deze middelen aan worden besteed.

[165] Taakveld 0.8; IV3 2023, p. 16
[166] Behalve voor bovenformatief personeel. In sommige gevallen zijn er ook baten gekoppeld aan bovenformatief personeel. Dan gaat het om een voorziening voormalig personeel die bijvoorbeeld benut wordt voor pensioenen of wachtgelden van wethouders.
[167] 40 gemeenten, 8 jaren, 2 gegeven ontbrekend ofwel 40*8-2=318

Naast ‘overige lasten’ komen ook ‘overige baten’ in de begrotingen voor. Wat opvalt is dat de ‘overige baten’ in de jaarrekening voor de 33 gemeenten in de groep overige gemeenten waarvan alle gegevens bekend zijn, ongeveer 3 keer hoger zijn dan begroot. Onderliggend blijkt dat bij de 33 gemeenten in de jaarrekening 8 keer een bedrag boven € 5 miljoen wordt verantwoord en 15 keer een bedrag tussen € 1 en € 5 miljoen. De piek is een bedrag van ruim € 22 miljoen. De vraag voor individuele gemeenten (en rekenkamers) is in hoeverre deze grote bedragen duidelijk worden verantwoord in de rekening.

10.6 Opvallende kostensoorten

In de vorige paragraaf ging het om afwijkingen op inhoudelijke taken van de gemeente. Hier ligt het accent op de vraag over afwijkingen naar typen uitgaven, in het jargon kostensoorten.

10.6.1 Personeel

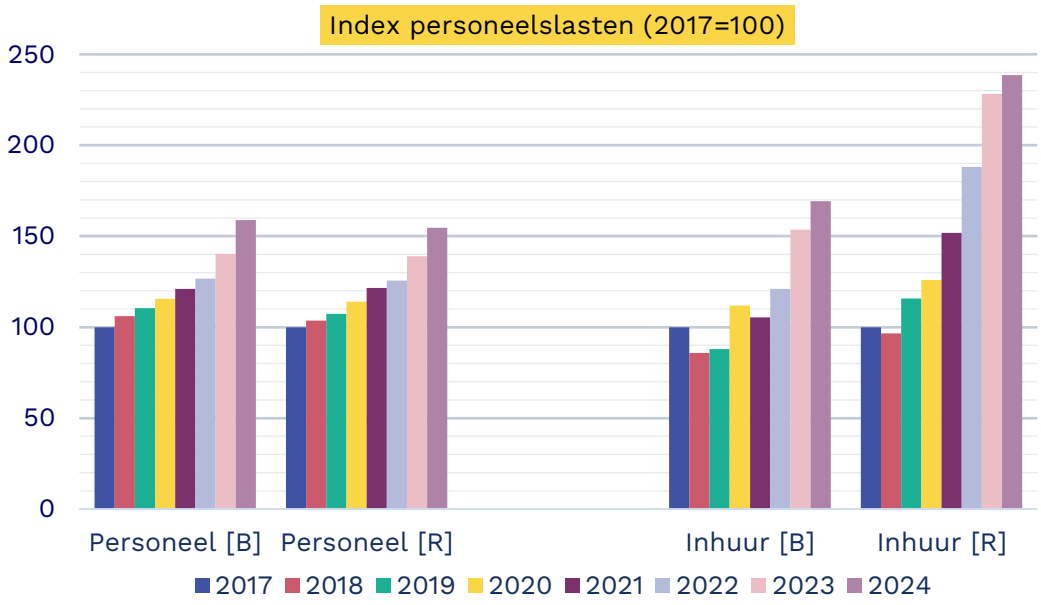
Van 20 gemeenten in de groep overige gemeenten is alle financiële informatie en informatie over formatie bruikbaar.[168] Voegen we die informatie bij elkaar dan blijkt dat de gemiddelde bezetting in 2024 op 90,3% van de formatie lag. De lasten voor eigen personeel kennen een onderschrijding van 6,3% in dat jaar wat betekent dat gegeven de gemiddelde bezetting ruim 3% meer is uitgegeven dan verwacht mocht worden.

Kijken we naar de groep overige gemeenten waarvan alle financiële informatie bruikbaar is, dan zijn dat er 27. [169] Voor deze 27 gemeenten blijkt dat de lasten van eigen personeel op begrotingsbasis tussen de 18% en 21% van de totale geraamde lasten liggen. Het gemiddelde is 19,2%. De begroting voor in te huren personeel ligt tussen 0,9% en 1,3% van de totale geraamde lasten.

Meer in detail zijn er drie gemeenten waar de lasten eigen personeel meer dan 10% lager lagen dan geraamd. Uit de rekening gegevens blijkt verder dat de budgetten voor inhuur van personeel vanaf 2017 gemiddeld met een factor 2,3 zijn overschreden. In de periode 2021-2024 is de overschrijding op inhuur nagenoeg een factor 2,8.

[168] Er meerdere redenen waarom informatie niet bruikbaar is, waaronder onvolledigheid, herindelingen of betrokken (geweest) bij ambtelijke fusies.

[169] De sleutel voor signalen over herindeling is ofwel een grote sprong van jaar op jaar in de personeelslasten ofwel personeelslasten onder € 5 miljoen. Ter vergelijking: de begrote personeelslasten voor Schiermonnikoog waren in 2024 € 3,3 miljoen.

Figuur 10.12 Index ontwikkeling personeelslasten Overige gemeenten (n=27); 2017=100

Figuur 10.12 is gebaseerd op de informatie van de 27 gemeenten waarvoor alle financiële informatie beschikbaar is en die niet bij een herindeling of ambtelijke samenwerking zijn betrokken. De figuur laat zien dat de ontwikkeling van de eigen personeelskosten in begroting en rekening redelijk gelijkmatig oplopen. Dat wil niet zeggen dat er geen mee- of tegenvallers zijn, maar wel dat de onderliggende ramingen de werkelijkheid goed benaderen.

Inflatie c.q. loonkostenontwikkeling speelt een rol bij een vergelijking van budgetten in de tijd. Uit CBS cijfers voor de sector overheid blijkt dat de CAO-lonen in de periode 2017-2024 met ruim 31% zijn gestegen. De snellere groei van de totale loonkosten eigen personeel (55%) wijst daarmee in de richting van extra formatie of hogere beloningen.

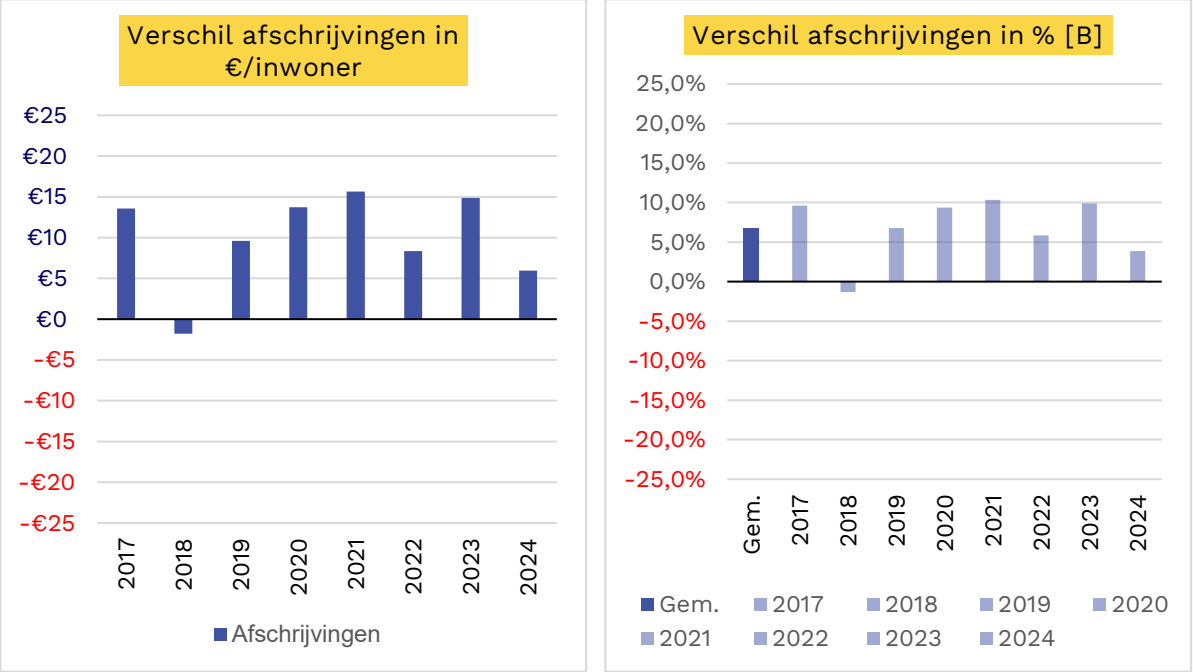
Bij inhuur was in de begroting van de 27 gemeenten in 2017 circa € 23 miljoen opgenomen. De werkelijke lasten lagen toen op circa € 60 miljoen. Het indexcijfer voor de begroting laat zien dat vanaf 2019 de werkelijke lasten voor inhuur steeds sneller groeien. De inhuur die onder ‘overhead’ wordt verantwoord verklaart elk jaar circa 55% van de overschrijdingen. Daarna volgen ‘wonen en ruimte’ met gemiddeld ongeveer 10% per jaar maar vanaf 2020 gemiddeld 11%. Bij bijstand en participatie valt op dat vanaf 2023 het aandeel in de inhuur duidelijk daalt. Tot slot geldt bij het collectief deel van het sociaal domein dat in de periode 2017-2021 het aandeel in de overschrijding van inhuur ruim 5% was. Vanaf 2022 is dat opgelopen naar bijna 9%. Dat laatste heeft te maken met de opvang van Oekraïners.

10.6.2 Afschrijvingen

Afschrijvingen en eventuele mee- en tegenvallers daarop zijn een tweede mogelijke oorzaak van onderbesteding. In paragraaf 10.5 is bij de diverse inhoudelijke begrotingsonderwerpen meermaals verwezen naar het belang van afschrijvingen als indicator voor vertraging; in deze

paragraaf kijken we naar het totaalbeeld. Dat gaat bijvoorbeeld ook over eigen gemeentelijke gebouwen of over voertuigen en installaties. Zoals eerder gezegd kunnen gemakkelijk vertragingen ontstaan in de planontwikkeling voor investeringen en de uitvoering van investeringsprojecten. Waterschappen hanteren in het dashboard Waves een indicator realisatiegraad investeringen voor een 4-jaars periode. Zoiets bestaat echter niet bij gemeenten, terwijl daar dezelfde vraagstukken spelen.

De voortgang van investeringen in de deelnemende gemeenten is in dit onderzoek niet nader onderzocht. Voor rekenkamers en andere geïnteresseerden kunnen vertragingen in de investeringen wel worden opgemerkt door te zoeken naar tot stand gebrachte investeringen waarvoor later dan gepland wordt gestart met afschrijven. Analyse van de kostensoort afschrijvingen kan een goede benadering opleveren van onderbesteding bij investeringsprojecten in de betreffende gemeente.

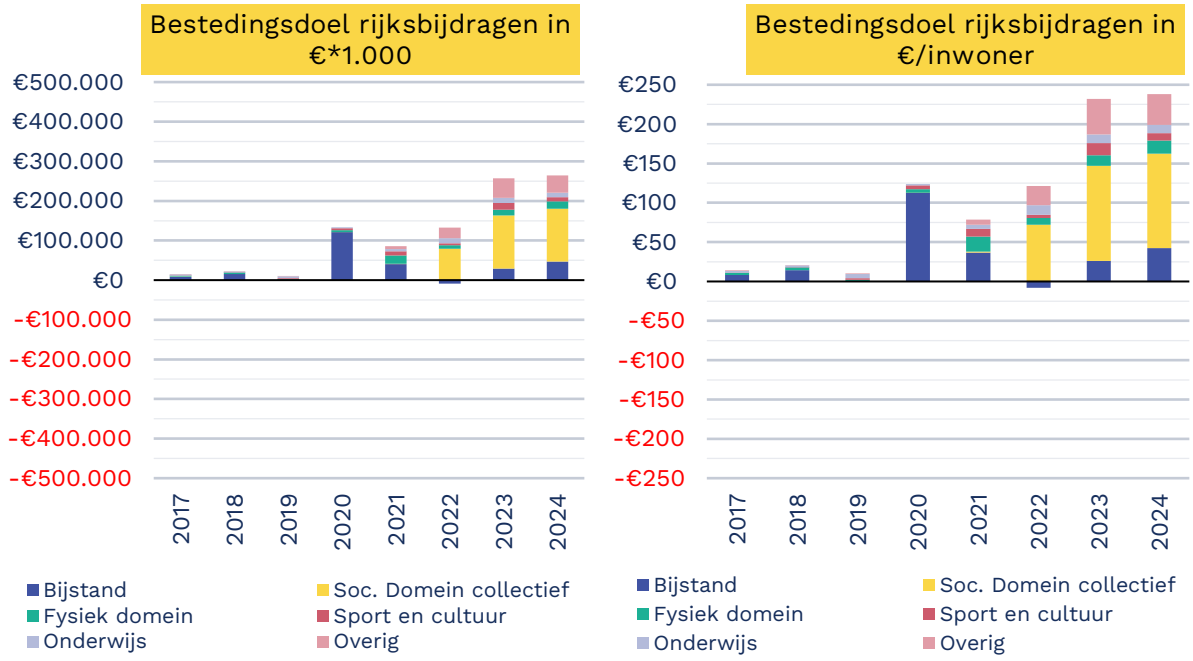

Figuur 10.13 Verschil afschrijvingen bij Overige gemeenten (n=33) ten opzichte van de begroting [R]-[B] in € per inwoner en procenten.

De enquête laat zien dat de overige gemeenten vrijwel allemaal (15 van de 20 waarvoor data beschikbaar zijn) dezelfde aanpak voor afschrijvingen hebben. Men schrijft pas af vanaf 1 januari na ingebruikname. Vier gemeenten uit deze groep hebben recent afschrijvingstermijnen aangepast. Dat leidt tot verandering in lasten. Het uitgangspunt van afschrijving vanaf 1 januari na ingebruikname betekent dat vertraging in een project dan direct zichtbaar in lagere afschrijvingen. De andere vijf gemeenten kiezen voor varianten waarbij afschrijvingen ergens in het boekjaar starten. Dan zijn meevallers in de lasten voor afschrijvingen als gevolg van vertragingen iets minder groot.

Figuur 10.13 laat zien dat de afwijkingen op afschrijvingen in 2017 en 2021 relatief groot waren. Opvallend is dat er 7 gemeenten zijn die elk jaar meevallers hebben op de afschrijvingen. Daarnaast zijn er 10 gemeenten die slechts een jaar een tegenvaller en 7 jaar meevallers op afschrijvingen kennen. Dat is een indicatie voor vertragingen in projecten.

10.6.3 Rijksbijdragen

Het gemeentefonds is de belangrijkste bron van gemeentelijke middelen. In paragraaf 3.4.1 is de ontwikkeling van het gemeentefonds al toegelicht. Het totaal van de beschikbaar gestelde rijksmiddelen is groter dan alleen het gemeentefonds. Zo betaalt het Rijk via een specifieke uitkering een belangrijk deel van de middelen voor de participatiewet. Ook deze baten zijn in de begroting van gemeenten opgenomen. Op basis van een analyse van rijksbijdragen naar taakvelden valt te herleiden hoe groot de afwijkingen op rijksbijdragen in de rekening van gemeenten zijn.

Figuur 10.14 Bestedingsdoel extra rijksmiddelen excl. gemeentefonds in € * 1.000 en per inwoner bij overige gemeenten (n=33)

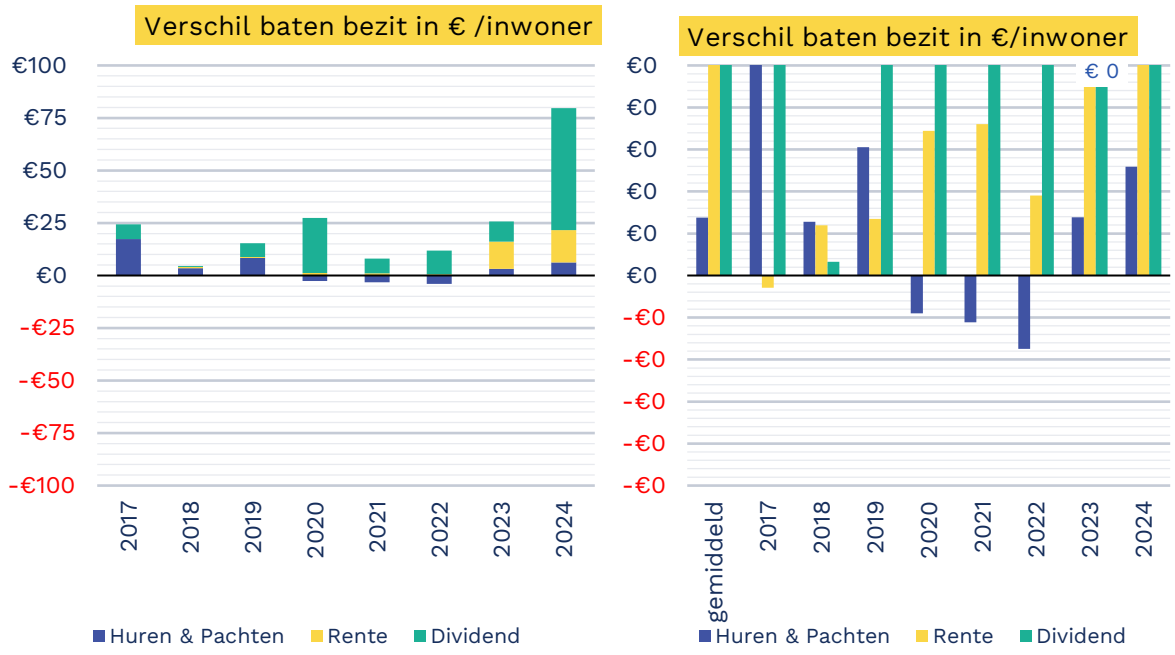
Figuur 10.14 laat zien dat vanaf de COVID19-crisis in 2020 de rijksbijdragen buiten het gemeentefonds zijn verveelvoudigd. Hoofddoelen van besteding liggen bij inkomstenregelingen rond corona en energietoeslag en opvang Oekraïners. Ook onderwijs (Achterstandenbeleid) en sport en cultuur (Sportakkoorden) kregen duidelijk meer rijksmiddelen buiten het gemeentefonds om.

Anders dan bij de ontwikkeling van het gemeentefonds is voor de hier genoemde extra rijksmiddelen niet vast te stellen wanneer die beschikbaar zijn gekomen, en of er wel voldoende tijd was om de middelen daadwerkelijk te kunnen besteden. Een indicatie dat dit niet altijd het geval is, blijkt uit het proces rondom de energietoeslag in 2023 die pas vanaf oktober

2023 mocht worden betaald.[170] Daarnaast is een deel van de verklaring dat in sommige gevallen is, zowel bij Rijk als gemeenten, moeilijk vooraf is in te schatten hoeveel geld er echt nodig is. Een voorbeeld hiervan zijn de lasten voor opvang van Oekraïners.

10.6.4 Baten uit bezit

De laatste relevante groep kostensoorten gaat over baten uit bezit. Hieronder worden huren en pachten, rentebaten en dividenden verstaan. De resultaten uit grondexploitatie zijn in paragraaf 10.5.8 toegelicht. Dividendopbrengsten kunnen grote gevolgen hebben voor het financieel resultaat. Normaal gesproken zouden huren en pachten en rente redelijk goed voorspelbaar zijn. Voor huren en pachten omdat er contracten onder liggen, voor rente omdat het saldo van de bankrekening bekend is. Voor dividenden is de voorspelbaarheid lager omdat winst en daaruit voortvloeiende winstuitkering ieder jaar anders kunnen zijn. Voor de 33 overige gemeenten waarvan volledige gegevens bekend zijn laat Figuur 10.15 de effecten op het financieel resultaat zien.

Figuur 10.15 Baten uit bezit in € * 1.000 en in € per inwoner bij de groep overige gemeenten (n=33)

De gemiddelde afwijking op het onderdeel huren en pachten is met 7% vrij groot. Als wordt gecorrigeerd voor de jaren 2020-2022 waar doorwerking van COVID19 zichtbaar is, dan is de afwijking ruim 14%. In principe is dit een begrotingspost die goed in te schatten zou moeten zijn.

Dividenden hebben een onregelmatig karakter. Dat is ook hier te zien. Met een gemiddelde van ongeveer € 4,67 per inwoner in de periode 2017-2029 is de opbrengst uit dividenden niet

[170] Dit had te maken met de wettelijke eisen rondom uitbetalen van de energietoeslag.

heel groot. Daarna slaat het beeld om. Ten eerste zijn er gemeenten zijn die onder de noemer financiële transacties de verkoop van Eneco in 2020 hebben verantwoord. Daarna spelen de dividenden aan Zeeuwse gemeenten vanuit het energiebedrijf een rol. Dat versterkt de financiële positie van die individuele gemeenten ook.

Bij de rente is het patroon van de ontwikkelingen van rente op de kapitaalmarkt te zien. Tot 2022 dalende rentebaten die nog niet altijd in de begrotingen waren verwerkt. Daarna stijgt de rente snel en ontstaan nog niet begrote meevallers. Een tweede verklaring voor meevallers in de rente is dat de hoeveelheid kasgeld[171] die gemeenten beschikbaar hebben als gevolg van de positieve resultaten is toegenomen van een kleine € 90 miljoen in 2017 naar een kleine € 400 miljoen in 2023.[172] Hier zijn grote verschillen tussen de gemeenten. Het gemiddelde kasgeld per inwoner in 2023 is bijna € 320. Drie gemeenten hebben meer dan € 2.000 per inwoner, 15 anderen minder dan € 100 per inwoner. Tot slot valt op dat op dat van de genoemde € 400 miljoen kasgeld in 2023 circa 20% als banksaldi wordt aangehouden. Dat betekent dat er nauwelijks rente op wordt ontvangen terwijl dat vrij gemakkelijk via schatkistbankieren mogelijk is.

[171] Technische toelichting: Balansposten A1332a, A223a, A225a, A23.

[172] In Findo zijn op 1-1-2026 gegevens tot en met 2023 beschikbaar. Er is daarbij informatie over 38 van de 40 deelnemende Overige gemeenten beschikbaar.

11 Regelgeving

11.1 Inleiding

Bij gemeenten en provincies is de volksvertegenwoordiging het hoogste orgaan van het decentrale bestuur. Bij waterschappen zijn Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur formeel samen verantwoordelijk, waarbij het Dagelijks Bestuur de organisatie aanstuurt.

In de Waterschapswet (artikelen 101 en 103), Provinciewet (artikelen 195 en 202) en Gemeentewet (artikelen 191 en 198) zijn bepalingen opgenomen die stellen dat de volksvertegenwoordiging respectievelijk het Algemeen Bestuur de begroting en de jaarrekening vaststelt. In alle gevallen moeten alle te verwachten of gerealiseerde baten en lasten zijn opgenomen. Bij de provincies en gemeenten is de eis dat de begroting 'structureel en reëel' in evenwicht is (artikelen 193 tweede lid Provinciewet, respectievelijk 189 tweede lid Gemeentewet). Bij de Waterschappen is de eis dat de begroting in evenwicht is of in de eerstvolgende jaren komt (artikel 99 derde lid Waterschapswet). Verder is er bij Waterschappen verplicht een begrotingspost 'Onvoorzien' die niet in de Provincie- en Gemeentewet voorkomt. Een voor dit onderzoek belangrijke bepaling die bij alle drie de groepen decentrale overheden met dezelfde bewoordingen voorkomt is dat 'Besluiten tot wijziging van de begroting tot uiterlijk het eind van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen' (artikel 196 Provinciewet). Tot slot is uniform geregeld dat het begrotingsjaar het kalenderjaar is en dat de verantwoordelijke minister bij of krachtens Algemene Maatregelen van Bestuur regels kan stellen. Dat is onderwerp van de volgende paragraaf.

11.2 Operationele regelgeving

Het Waterschapsbesluit bevat in hoofdstuk 4 (geldend in 2023) een reeks van voorschriften over opzet van de begroting en de rekening inclusief een toelichting over waarderingsgrondslagen en balansposten. Voorgeschreven zijn een balans en een resultatenrekening, een kasstroomoverzicht is geen vereiste.[173] Voor dit onderzoek is belangrijk dat waterschappen moeten verantwoorden naar kostendragers 'watersysteembeheer', 'zuiveringsbeheer' en 'wegenbeheer (artikel 4.24). Daarnaast is verplicht om een exploitatierekening naar kostensoorten (artikel 4.34) op te stellen. Als laatste is relevant dat de Commissie Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (art. 4.76 eerste lid) zorgdraagt voor 'eenduidige uitvoering en toepassing van hoofdstuk 4 van dit besluit'.

De Algemene Maatregel van Bestuur voor Provincies en Gemeenten is het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (hierna BBV2016). In deze richtlijnen is opzet en structuur van de begroting en rekening vastgelegd. Waar bij Waterschappen

[173] Op grond van het Burgerlijk Wetboek is een kasstroomoverzicht volgen de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving wel verplicht (RJ360)

kostendragers zijn voorgeschreven hebben provincies en gemeenten de vrijheid om eigen indelingen, de zogenaamde programma's, van de begroting te maken zolang die maar binnen de raadsperiode gelijk blijven. Ook hier geldt dat balans en resultatenrekening zijn voorgeschreven, een kasstroom overzicht niet. Belangrijk is ook dat via de zogenaamde Informatie voor Derden (IV3) bepaling is voorgeschreven hoe uniform inzicht moet worden verschaft in kostendragers en kostensoorten. De kostendragers/taakvelden (artikel 66 eerste lid BBV2016) moeten volgens die uniforme lijn wel in de begroting en rekening zijn opgenomen, de kostensoorten niet. Verder is van belang dat bij de programma's inzicht moet worden verschaft in de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (artikel 17 onderdeel d. BBV 2016).

11.2.1 Rechtmatigheid

De Commissie BBV heeft verschillende richtlijnen opgesteld over onderwerpen rondom begroting en verantwoording. De belangrijkste hier is de richtlijn over rechtmatigheid. Die stelt kort gezegd dat onrechtmatigheid van baten en lasten bestaat wanneer de begroting de toegestane lasten overschrijdt, maar ook wanneer de lasten lager zijn dan begroot of de baten hoger dan begroot en het college de raad/provinciale staten daar niet tijdig over heeft geïnformeerd.[174] Er zijn normen voor tolerantiegrenzen rondom rechtmatigheid vastgelegd in de regelgeving. Die normen spelen in dit onderzoek geen rol maar bepalen wel hoe op lokaal niveau met besluitvorming over rechtmatige besteding van middelen wordt omgegaan.

11.2.2 Investeren en afschrijven

De commissie BBV heeft in de notitie Materiële Vaste Activa voorschriften gegeven over de wijze van afschrijven. Veelal zijn deze voorschriften technisch van aard. Van belang in dit onderzoek is het vraagstuk van Bruto of Netto activeren. In principe moeten alle kosten die bij een investering horen worden geactiveerd. Dat is de bruto benadering. Voor de afschrijvingen betekent dit dat het bedrag van de hele investering[175] via afschrijvingen op termijn weer beschikbaar komt voor een vervangingsinvestering. In het geval dat een derde partij bijdraagt aan de investering, dan moet de netto methode worden gebruikt. Dat wil zeggen dat de bijdrage van de derde in mindering wordt gebracht op de investering en daarmee ook de afschrijvingen verlaagt. Aan het eind van de gebruiksperiode is er dan onvoldoende geld voor vervanging beschikbaar. Het bestuursorgaan kan het verschil eventueel opvangen door een bewuste keuze te maken om een bestemmingsreserve of een voorziening[176] in het leven te roepen en zo te zorgen voor voldoende middelen voor de vervanging. Of de volksvertegenwoordiging zich daar bewust van is, is een andere vraag.

11.2.3 Wettelijke indicatoren

Er zijn diverse financiële en beleidsindicatoren door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven. Voor een onderzoek naar onderbesteding zijn

[174] Kadernota rechtmatigheid, p. 9
[175] Uitgezonderd eventuele restwaarde en de waarde van grond
[176] Speelt bij riool- en afvalstoffen, zie Notitie Activa, p. 18

onderwerpen als schuldquotes, weerstandsvermogen of belastingcapaciteit van ondergeschikt belang. Er zijn vijf indicatoren die iets zeggen over gemeentelijke middelen. Twee gegevens overlappen elkaar gedeeltelijk, te weten de apparaatskosten (€/inwoner) en de kosten overhead (% totale lasten), omdat kosten overhead onderdeel van de apparaatskosten zijn. Bovendien zijn beide gegevens in verschillende eenheden uitgedrukt waardoor ze niet goed met elkaar in verband kunnen worden gebracht. De andere drie gaan direct over ingezette capaciteit. Bij inhuur derden gaat het om de lasten voor inhuur als percentage van de som van loonkosten en de kosten van inhuur. Aangezien er geen voorschrift is om de loonsom zichtbaar te maken zegt een dergelijk percentage weinig. De twee andere indicatoren gaan over formatie en gemiddelde bezetting op jaarbasis. Deze getallen zijn uitgedrukt in FTE per 1.000 inwoners. Dat betekent in de regel dat afwijkingen relatief klein zijn en er geen zicht is op het werkelijke verschil tussen toegestane capaciteit en de gedurende het jaar ingezette capaciteit.

11.2.4 IV3-informatie

Voor statistische doeleinden moeten gemeenten en provincies zogenaamde IV3 informatie opleveren. Iets soortgelijks is er voor de waterschappen ook via het eerder genoemde Waterschapsbesluit en de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording Waterschappen.

Gemeenten en provincies zijn op grond van het BBV verplicht de informatie naar taakvelden – de beleidsinhoudelijke dimensie – in de begroting en jaarrekening op te nemen. Die informatie moet ook aan het CBS worden geleverd. In de bijlagen bij dit rapport staan bevindingen over de verwerking van die gegevens.

Gemeenten en provincies moeten op grond van de IV3-uitvraag ook informatie leveren over kostensoorten zoals personeelslasten en afschrijvingen. Die wordt uitgevraagd op basis van een kostenverdeelstaat waarbij kostensoorten worden gekoppeld aan economische categorieën. Op die manier is bijvoorbeeld zichtbaar welke personeelslasten zijn toegerekend aan welke beleidsinhoudelijke taak. Die informatie is geen verplicht onderdeel van begrotings- en rekeningdocumenten. Daarmee hebben volksvertegenwoordigers geen zicht op bijvoorbeeld de omvang van personeelslasten.

12 Methoden en data

Uitgangspunt voor de analyse is de oorspronkelijke begroting zoals die in november voorafgaand aan het begrotingsjaar wordt vastgesteld. De reden daarvoor is dat een belangrijk doel in het onderzoek is om na te gaan of er bij de voorbereiding van de begroting verbeteringen in de begrotingsraming mogelijk zijn die latere meevallers kunnen voorkomen. In de opzet is rekening gehouden met een analyse van verschillen tussen oorspronkelijke begroting [B] en gewijzigde begroting [GB]. Omdat hier geen gestructureerde datavastlegging voor bestaat bleek dat problematischer dan oorspronkelijk gedacht.

12.1 Wat is onderbesteding

De hoofdvraag van dit onderzoek gaat over onderbesteding bij decentrale overheden. In een recente notitie over rechtmatigheid stelt de commissie BBV[177] dat niet gemelde afwijkingen van de begroting, bij zowel baten als lasten, onrechtmatig zijn.[178]

In dit onderzoek gaat het niet om de rechtmatigheid of de vraag of een afwijking al dan niet is gemeld, maar om de afwijking zelf. Onderbesteding kan belangrijke consequenties hebben. Wanneer lasten te hoog of baten te laag worden begroot, kan dat bijvoorbeeld leiden tot besluitvorming over bezuinigingen die achteraf niet nodig waren geweest. Dat speelt al in de voorbereiding van het begrotingsproces bij de kadernota die rond de zomer vóór het betreffende begrotingsjaar wordt besproken, en ook bij de formele besluitvorming rond de begroting in november voorafgaand aan het begrotingsjaar. Ook bij tussenrapportages gedurende het begrotingsjaar is het denkbaar dat nog bezuinigingsmaatregelen worden getroffen. Onderbesteding kan ook een teken zijn dat (door de volksvertegenwoordiging vastgestelde) ambities of doelen (deels) niet zijn uitgevoerd, om wat voor reden dan ook.

In het verleden zijn er rekenkamers geweest die zich met het thema onderbesteding hebben bezig gehouden. Het begrip onderbesteding is daarbij in de kern benoemd als het verschil tussen het begrote en werkelijke resultaat (voor mutaties in de reserves).[179] Sommigen noemen dit onderuitputting[180] of onderschatting[181] van de baten en lasten. De Rekenkamer Tilburg legt de focus op lagere lasten[182] en laat in het midden of de beoogde resultaten zijn behaald. Het ministerie van Financiën maakt in de miljoenennota 2024 onderscheid tussen

[177] Artikel 4.77 Waterschapsbesluit bepaalt dat de commissie BBV ook voor eenduidige toepassing van de financiële regels voor waterschappen zorg draagt.
[178] Commissie BBV (2025) *Kadernota Rechtmatigheid 2025*, p. 9
[179] Onderzoeken Zuidelijke Rekenkamer, Rekenkamer Oost, 2008. Provincie Utrecht 2008.
[180] Rekenkamer Altena, 2023
[181] Rekenkamer Amsterdam, 2024
[182] Rekenkamer Tilburg, 2024, p. 18

onderuitputting door goedkoper realiseren van een beleidsdoel en onderuitputting omdat de planning niet is gehaald.[183]

Voor dit onderzoek is gekozen om een brede benadering van het begrip onderbesteding te hanteren. Onderbesteding bestaat in dit onderzoek uit drie verschillende componenten:

1. Minder productie, dienstverlening, subsidieverstrekking of projecten realiseren dan gepland waardoor lagere lasten in een begrotingsjaar ontstaan;
2. Het niet volledig gebruiken van toegestane lasten voor productie, dienstverlening, subsidieverstrekking of projecten terwijl die taken wel zijn gerealiseerd. Met andere woorden: het werk kon goedkoper worden gedaan.
3. Het niet volledig (kunnen) benutten van begrote of gedurende het jaar beschikbaar gekomen baten om de beoogde productie, dienstverlening, subsidieverstrekking of projecten tot stand te brengen.

Onderbesteding gaat daarmee zowel over baten als lasten en sluit in die zin aan op het punt van de commissie BBV over afwijkingen van de vastgestelde begroting.

De Rekenkamer Tilburg[184] noemde drie redenen waarom onderbesteding ontstaat. Ten eerste kan de kwaliteit van de raming niet goed zijn en niet aansluiten op wat er werkelijk in een jaar moet gebeuren. Ten tweede kunnen de ambities te hoog liggen en wordt onvoldoende rekening gehouden met besluitvormingsprocessen. Dat wordt wel planningsoptimisme genoemd. De derde oorzaak ligt bij de capaciteit van de organisatie, met andere woorden er zijn niet genoeg uren beschikbaar om de taken daadwerkelijk te kunnen uitvoeren. Wat breder geformuleerd: de decentrale overheid zelf of de opdrachtnemende partijen kunnen de hoeveelheid werk niet aan.

Vanuit het perspectief van het onderzoek in Tilburg dat alleen over lasten ging, zijn dit logische argumenten. Wat ontbreekt is de andere kant van de begroting, de baten. De Rekenkamer Amsterdam[185] gaat daar wel op in en noemt onder andere de onvoorspelbaarheid van rijksmiddelen (gemeentefonds) en conservatief ramen van baten die met de economische ontwikkeling samenhangen als factor. Tussen de regels door wordt ook de factor 'tijd' genoemd wanneer wordt opgemerkt dat middelen extra uit het gemeentefonds pas laat in het begrotingsjaar beschikbaar komen. De factor tijd speelt mogelijk ook een onderliggende rol bij planningsoptimisme wanneer er gedurende het jaar nog begrotingswijzigingen plaatsvinden.

[183] Miljoenennota 2024, p. 96
[184] Rekenkamer Tilburg, 2024, pp. 18-19
[185] Rekenkamer Amsterdam, 2024, pp. 6, 39

12.2 Werkwijze

Hogere lasten in de rekening dan in de begroting zijn tegenvallers. Hogere baten in de rekening dan in de begroting zijn daarentegen meevallers. Het omgekeerde geldt natuurlijk ook. De ervaring leert dat decentrale overheden verschillend omgaan met het presenteren van cijfers. Dat bleek ook in het aangeleverde materiaal. De ene partij zet een minteken voor de lasten, de ander plaatst een minteken voor de baten en weer een ander laat mintekens helemaal weg. Omdat ons doel is om onderbesteding in de brede zin des woords te laten zien, is het noodzakelijk om alle verschillen op dezelfde manier te presenteren.

Meevallers bestaan daarom uit twee groepen:

- Lagere lasten in de rekening
- Hogere baten in de rekening

Voor tegenvallers geldt het omgekeerde.

12.2.1 Tussentijdse verschillen

De basis gedachte van de wetgever is dat alle te besteden middelen via een begrotingsvoorstel door de volksvertegenwoordiging zijn goedgekeurd. Met de meest recente notitie over rechtmatigheid van de commissie BBV is dat uitgangspunt ook voor de baten nog eens sterk benadrukt.[186] Met dat uitgangspunt is een norm voor te verwachten verschillen af te leiden. Die norm luidt dat het verschil tussen oorspronkelijke begroting [B] en gewijzigde begroting [GB] groot mag zijn, maar dat het verschil tussen rekening [R] en gewijzigde begroting [GB] klein moet zijn. De commissie BBV hangt aan het verschil tussen rekening en begroting het getal van 2% van de lasten exclusief reserves. Daarboven moet de volksvertegenwoordiging via de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarstukken worden geïnformeerd.

12.2.2 Euro's en percentages

Afwijkingen in euro's zijn voor de meeste gebruikers herkenbaarder dan percentages. Dit onderzoek is agenderend en vergelijkend. Dan zeggen bedragen in euro's soms te weinig. Vanuit rechtmatigheidsperspectief stellen de regels[187] voor decentrale overheden dat afwijkingen of onzekerheden op de totale begroting boven 2% de ondergrens voor goedkeuring van de verantwoording is. Voor dit onderzoek gebruiken we percentages afwijkingen van de individuele begrotingsonderdelen (bijvoorbeeld personeels- of rentelasten) als een indicatie van de kwaliteit van de begrotingsraming. Hoe kleiner het procentuele verschil tussen begroting en rekening, hoe minder aandacht nodig is voor mogelijke afwijkingen in het proces van de begrotingsbehandeling. Om de leesbaarheid te behouden is gekozen om in figuren waarin percentages zijn opgenomen niet meer dan 10% of 25% afwijking te laten zien. Focus op groepen baten en lasten

[186] Kadernota rechtmatigheid, 2025, p. 9
[187] Artikel 1 Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden, geldig vanaf 17 april 2025

In de analyses ligt de focus op een aantal kostensoorten die bij alle drie de groepen decentrale overheden voorkomen. De reden dat we hier aandacht aan besteden is dat een enkel inhoudelijke benadering van de begroting en rekening naar de te realiseren opgaven te abstract is voor een analyse. Voor de meeste opgaven bij decentrale overheden is naast inzet van (eigen) mensen ook sprake van gebruik van materiaal of worden subsidies of uitkeringen al dan niet in natura verstrekt.

Welke kostensoorten betreft het? In de eerste plaats de ontwikkeling van de personeelskosten. Dat is een relevante kostensoort omdat beschikbare ambtelijke capaciteit mede bepalend is voor planontwikkeling en taakuitvoering. Daaraan gekoppeld zijn de kosten voor inhuur van extern personeel.

Bij het analyseren en duiden van onderbesteding op de personeelskosten is het van belang eerst duidelijkheid te scheppen over de wijze van begroten van een decentrale overheid. Er zijn grofweg twee verschillende manieren om de personeelskosten in een begrotingsjaar te begroten: ofwel op basis van de officiële personeelsformatie, ofwel op basis van de werkelijke bezetting. Afhankelijk hiervan is sprake van een hogere of lagere kans op onderbesteding. De enquête laat zien dat 65% van de deelnemers begroot op basis van de officiële formatie en een kleine 10% op basis van werkelijke bezetting. De andere deelnemers hebben tussenvarianten. Bij begroten op basis van de officiële formatie ontstaat financiële ruimte als er vacatures zijn. Dat is een keuze die ook ruimte biedt om middelen beschikbaar te hebben voor inhuur mocht dat nodig zijn.

In de tweede plaats kijken we naar de kapitaallasten. Dat is een relevante kostensoort omdat onderbesteding op kapitaallasten een belangrijke indicator is voor vertraging bij investeringen. Dat heeft twee kanten. Kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijving. Met name onderbesteding op de afschrijvingen is een indicator voor vertragingen bij investeringen. Ruim 80% van de deelnemers begroot afschrijvingen op basis van het eerste volledige jaar na ingebruikname; als er vertraging optreedt betekent dit dat de hele afschrijvingslast van een project een vol jaar doorschuift. Ook de rentelasten zijn relevant. De gemiddelde rente op alle uitstaande leningen[188] is bepalend voor de rente die aan investeringen wordt toegerekend. Tot 2022 daalde de rente langzaam en daarna loopt de rente weer op. Hoeveel effect dat op de totale rentelasten van een decentrale overheid heeft is afhankelijk van een aantal factoren, waaronder herfinanciering van bestaande leningen en het aantrekken van nieuwe leningen in verband met nieuwe investeringen.

In de derde plaats zijn bezit-gerelateerde transacties een aandachtspunt. Dit kan gaan om dividenden maar ook om verkopen van aandelen, grond of vastgoed. Kenmerk is dat de baten (en eventuele bijbehorende lasten) vrij onvoorspelbaar zijn. Eveneens bezit gerelateerd

[188] Formeel schrijft de commissie BBV nog nuanceringen voor bij renteberekeningen maar dat laten we hier buiten beschouwing. Zie hiervoor de Notitie Rente 2023 van de commissie BBV.

zijn rentelasten en rentebaten. Rentelasten ontstaan uit rentedragende leningen die de decentrale overheid bij banken heeft opgenomen. Via het kengetal schuldquote krijgen volksvertegenwoordigers daar indirect zicht op. Kanttekening is dat de schuldquote is gekoppeld aan de baten exclusief reserves van de decentrale overheid. Stijgen die baten, dan daalt de schuldquote ook als de omvang van de leningenportefeuille gelijk blijft. Dalende rentelasten laten direct zien dat de decentrale overheid actief stuurt op de schuldpositie. De tegenhanger van rentelasten zijn rentebaten. Rentebaten ontstaan als de decentrale overheid zelf geld uitleent aan andere partijen of het overtollig kasgeld verplicht bij het ministerie van Financiën onderbrengt. Hoe meer uitgeleend geld of geld bij Financiën, hoe hoger de rentebaten.

In algemene zin blijkt dat baten een belangrijke verklaring bieden voor positievere financiële resultaten dan begroot. Voor elk van de drie groepen decentrale overheden komt dit in de desbetreffende hoofdstukken aan de orde. Waar nodig worden ook onderdelen van de lasten per groep decentrale overheden nader toegelicht.

12.3 Data

Bij de voorbereiding van het onderzoek zijn we uitgegaan van het feit dat gemeenten, provincies en waterschappen hun oorspronkelijke begrotings- en hun jaarrekeninggegevens aan het CBS moeten aanleveren. Voor gemeenten en provincies geldt vervolgens dat die gegevens via www.findo.nl (hierna Findo) beschikbaar zijn gesteld.[189] Voor waterschappen is dat niet het geval en hebben we ons gebaseerd op de door de waterschappen beschikbaar gestelde jaarrekeningen.

Gewijzigde begrotingen worden niet naar het CBS opgestuurd. De kwartaalrapportages die worden aangeleverd zijn feitelijke standen van de baten en lasten en sluiten niet aan op de gewijzigde begrotingen die gemeenten en provincies hebben vastgesteld. Dat is de reden waarom we gemeenten en provincies hebben gevraagd om die gegevens uit hun eigen administratie aan te leveren. Dat leidde in 24 gevallen tot volledig bruikbare datasets.

In de datasets is sprake van diverse onvolkomenheden. Er zijn drie schakels in het proces van publiceren van de informatie en bij elk van die schakels kunnen onvolkomenheden ontstaan. We benoemen de onvolkomenheden kort en beschrijven hoe we daar mee zijn omgegaan. In Bijlage 2 is een uitgebreid overzicht van onvolkomenheden opgenomen.

1. Ontbrekende gegevens. Het bleek dat er sprake was van een volledig ontbrekende dataset voor oorspronkelijke begroting of jaarrekening. Dit is in de regel niet hersteld en leidt tot het uitsluiten van de desbetreffende gemeente voor de berekening van benchmarks. Uitzondering hierop is de jaarrekening 2024 omdat we die gegevens al direct van gemeenten en provincies hebben uitgevraagd.
2. Negatieve getallen bij resultaat van de rekening. Regelmatig blijkt dat bij het taakveld 'Resultaat van de rekening' (TV0.11 resp. TV0.9) negatieve getallen voorkomen. Dat leidt

[189] Theoretisch hadden we hier ook gebruik kunnen maken van microdata van het CBS. We hebben voor Findo gekozen omdat die gegevens voor leken veel makkelijker toegankelijk zijn.

tot een verlaging van de werkelijke baten of lasten in de rekening. We hebben dit gecorrigeerd door een negatief getal bij de baten (feitelijk een positief resultaat) om te zetten naar een positief getal bij de lasten en omgekeerd.

3. Resultaat van de rekening is 0 (nul). Soms blijkt dat in de jaarrekening geen financieel resultaat meer zichtbaar is. Dat is een zeer onwaarschijnlijke uitkomst in de jaarrekening en wijst op het indienen van gegevens na resultaatbestemming. Voor raad of PS zou het laten staan van deze uitkomst leiden tot onherkenbare gegevens. Ook dit is gecorrigeerd. We hebben daarvoor de aangeleverde jaarstukken geraadpleegd en het saldo van baten en lasten in de rekening opgezocht. Vervolgens hebben we het gevonden bedrag in mindering gebracht op de reserves (TV0.10 resp. TV0.8) en de post 'Resultaat van de rekening' opgehoogd. In sommige gevallen lukte dat niet omdat de post reserves te klein was.
4. Baten en lasten niet in evenwicht. Tot slot kwam het voor dat baten en lasten in Findo niet in evenwicht waren. Een afwijking van € 50.000 hebben we als tolerantiegrens voor afrondingsverschillen gehanteerd. Deze fouten zijn in de regel niet hersteld. Die keuze is gemaakt omdat lang niet elke gemeente of provincie een eenduidige lijst van baten en lasten naar taakvelden presenteert. Soms is er sprake van onderverdelingen waarbij taakvelden op meerdere programma's voorkomen. Soms is alleen maar een saldo beschikbaar en dan is aanpassen alleen mogelijk door nog een uitvraag bij de betrokken gemeente of provincie te doen.
5. Aansluiting gegevens Findo en gepubliceerde oorspronkelijke begroting of jaarrekening. Hier is geen gerichte controle op geweest. Dit kwam soms naar voren bij het uitvoeren van andere correcties. Met name bij de oorspronkelijke begroting is het denkbaar dat amendementen bij de begrotingsbehandelingen nog tot afwijkingen leiden die in de IV3 informatie worden verwerkt. We hebben ons op dit punt gebaseerd op de Findo gegevens.

Het ontbreken van gewijzigde begrotingen in de CBS data zorgt voor een verstoring in de informatie op landelijk niveau omdat het daarmee moeilijker wordt om een analyse te maken van inhoudelijke wijzigingen gedurende het jaar en de afwijkingen die nagenoeg aan het eind van het jaar of bij het opmaken van de jaarrekening ontstaan. Dat kan van belang zijn omdat hoe later middelen worden geautoriseerd of ontvangen, hoe moeilijker het zal worden om die middelen nog in het begrotingsjaar te besteden.

Met name ontbrekende gegevens, geen resultaat in de jaarrekening en baten en lasten niet in evenwicht zijn factoren die ook landelijk het beeld van de financiële positie van gemeenten en provincies verstoren. We hebben kunnen vaststellen dat de CBS data voor de jaren 2017-2024 baten en lasten in evenwicht laten zien. Dat geldt voor zowel de begroting als de rekening. Bij Findo is dat niet het geval en wijken de totalen voor heel Nederland ook af van die van CBS. In dit onderzoek hebben we naar wegen gezocht om tot zo hoogwaardig mogelijke benchmarks te komen. Op individueel niveau blijft er sprake van een 'gat' in de data.

Bijlage 1: Verdeling gemeenten

Gemeenten zijn voor de benchmarks ingedeeld bij de vereniging van gemeenten waar ze zich bij hebben aangesloten. Een andere benadering om naar gemeenten te kijken zou naar ligging zijn geweest. Hier is een driedeling voor gemaakt: Randstad (Kennemerland, Zaanstreek, Amsterdam/Amstelland, Almere, Utrecht, Zuid-Holland); Ring om Randstad (Noord-Brabant, Gelderland ten westen van de IJssel + Zwolle en Deventer); Regio (Overige gemeenten).

Van de Randstedelijke gemeenten heeft ruim 20% deelgenomen, van de gemeenten in de Ring ruim 30% en van de Regio-gemeenten ruim 55%. In Tabel 1 is een overzicht van de deelnemende gemeenten opgenomen. *Regio* gemeenten zijn cursief vermeld, gemeenten in de ring rond de Randstad zijn onderstreept.

Geografische ligging is een ding, maar schaal en andere kenmerken doen er ook toe. Gemeenten hebben zich verenigd in de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Daarbinnen zijn netwerken van gemeenten (G40, P10, K80 en M50) die zich aan elkaar verwant voelen. We hebben gemeenten langs de lijnen van die netwerken gegroepeerd (zie Tabel 1 en Tabel 2). Gemeenten die niet zijn aangesloten bij een netwerk vallen onder de categorie 'overig'.

De deelnemende gemeenten die met herindeling te maken hebben gehad zijn en om die reden buiten de berekening van de benchmarks zijn gehouden zijn hier geel gemarkeerd. Gemeenten waar een ambtelijke fusie/samenwerking speelt of speelde zijn blauw gemarkeerd.

Tabel 1: Deelnemende gemeenten naar verenigingsverband en ligging

P10	K80	M50	G40	Overig
Aa en Hunze	*Ameland*	Aalsmeer	*Alkmaar*	*Achtkarspelen*
Buren	*Beek (L)*	De Bilt	Almere	*Beekdaelen*
De Fryske Marren	*Beesel*	De Ronde Venen	Alphen a/d Rijn	Bloemendaal
De Wolden	*Bergen (L)*	*Den Helder*	Apeldoorn	*Borne*
Dinkelland	Druten	*Doetinchem*	Breda	*Borsele*
Het Hogeland	*Gennep*	*Dronten*	Deventer	Boxtel
Hof van Twente	Heumen	Geldrop-Mierlo	Eindhoven	*Brunssum*
Hollands Kroon	*Kapelle*	*Goes*	*Emmen*	Culemborg
Horst a/d Maas	*Landsmeer*	*Hellendoorn*	*Enschede*	Geertruidenberg
Hulst	*Losser*	*Landgraaf*	Haarlem	*Hardenberg*
Medemblik	*Meerssen*	Maassluis	*Heerlen*	*Heemskerk*
Midden-Drenthe	*Mook en Middelaar*	Meierijstad	*Lelystad*	Krimpenerwaard
Opsterland	*Noord-Beveland*	*Midden-Groningen*	*Maastricht*	*Maasgouw*
Peel en Maas	*Olst-Wijhe*	*Noordoostpolder*	Nijmegen	*Middelburg*
Schouwen-Duiveland	*Ommen*	Oosterhout	Oss	Midden-Delfland
Sluis	Oostzaan	Overbetuwe	*Sittard-Geleen*	*Montferland*
Tholen	*Opmeer*	Pijnacker-Nootdorp	*Venlo*	Neder-Betuwe

P10	K80	M50	G40	Overig
Tubbergen	Ouder-Amstel	*Rijssen-Holten*	Zwolle	Nuenen c.a.
Twenterand	*Roerdalen*	*Roermond*		Oisterwijk
Veere	*Schiermonnikoog*	*Schagen*		*Oldenzaal*
West Betuwe	*Simpelveld*	Soest		*Oude IJsselstreek*
Westerkwartier	Son en Breugel	*Terneuzen*		*Reimerswaal*
Weststellingwerf	*Vaals*	Veldhoven		Rheden
	Vlieland	Velsen		Sint Michielsgestel
	Voerendaal	*Venray*		Steenbergen
	West Maas en Waal	Waalwijk		*Stein (L)*
	Zwartewaterland	*Weert*		*Terschelling*
		Wijchen		*Texel*
		Woerden		Teylingen
				Tynaarlo
				Tysjerksteradiel
				Utrecht (gem.)
				Valkenburg a/d Geul
				Veendam
				Vijfheerenlanden
				Vlissingen
				Vught
				Westland
				Wijdemeren
				Wijk bij Duurstede
				Woensdrecht

Bijlage 2: Bevindingen Findo-informatie

Tabel 2: (On)gecorrigeerde knelpunten in de Findo-informatie

Fout type	P10	K80	M50	G40	Rest
Begroting ontbreekt	4 gecorrigeerd	1 ongecorrigeerd	7 gecorrigeerd	1 gecorrigeerd	3 gecorrigeerd 2 ongecorrigeerd 1 financieel deel begroting ontbreekt
Begroting niet in evenwicht	0	0	1	0	2 ongecorrigeerd
Begroting niet plausibel	3 gecorrigeerd	0	0	0	0
Begroting met negatief resultaat op TV0.11	7	19	28	16	23
Begroting met resultaat bij zowel baten als lasten op TV0.11	6	12	6	10	25
Rekening ontbreekt	1 gecorrigeerd	0	1 niet aangeleverd	2 gecorrigeerd	1 herindelingsjaar 1 blijkt niet in evenwicht
Rekening niet in evenwicht	2 gecorrigeerd	0	0		
Rekening niet plausibel	0	0	1 ongecorrigeerd	3 ongecorrigeerd	0
Rekening met negatief resultaat op TV0.11	8	6	13	18	3
Rekening met resultaat bij zowel baten als lasten op TV0.11	22	5	17	12	10
Resultaat jaarrekening =0	4	11 + 5 ongecorrigeerd	6 + 1 ongecorrigeerd	10	15 + 1 ongecorrigeerd

Bijlage 3: Hoofdgroep taken en taakvelden gemeenten

Deze bijlage laat zien hoe de begrippen in de tekst zijn gekoppeld aan de landelijk voorgeschreven taakvelden voor gemeenten. Daarbij was stuurbaarheid op de verschillende begrotingsonderdelen het uitgangspunt. ‘Reserves’ (TV0.10) en ‘Resultaat van de Rekening’ (TV0.11) staan hier los van, maar kunnen in toelichtingen wel zijn genoemd.

Lasten	Baten
Inhoudelijk deel 0.1 Bestuur 0.2 Burgerzaken 0.4 Overhead 0.6x OZB, Parkeerbelasting, Overige belastingen 0.8 Overige lasten 0.9 Vennootschapsbelasting 1.x Hoofdtaakveld Veiligheid 2.x Hoofdtaakveld Verkeer & Vervoer 3.1 Economische ontwikkeling 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen 3.4 Economische promotie 4.x Hoofdtaakveld Onderwijs 5.x Hoofdtaakveld Sport, Cultuur en recreatie 6.x Hoofdtaakveld Sociaal domein 7.x Hoofdtaakveld Volksgezondheid en milieu 8.1 Ruimte en leefomgeving 8.3 Wonen en Bouwen	Overige baten (inhoudelijk) 0.1 Bestuur 0.2 Burgerzaken 0.4 Overhead 0.8 Overige lasten 0.9 Vennootschapsbelasting 1.x Hoofdtaakveld Veiligheid 2.x Hoofdtaakveld Verkeer & Vervoer 3.1 Economische ontwikkeling 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen 4.x Hoofdtaakveld Onderwijs 5.x Hoofdtaakveld Sport, Cultuur en recreatie 6.x Hoofdtaakveld Sociaal domein 7.x Hoofdtaakveld Volksgezondheid en milieu 8.1 Ruimte en leefomgeving 8.3 Wonen en Bouwen
	Gemeentefonds 0.7 Gemeentefonds
	Lokale belastingen 0.6x OZB, Parkeerbelasting, Overige belastingen 3.4 Economische promotie (benadering toeristenbelasting)
Sociaal domein collectief 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (tot 2023: Wijkteams) 7.1 Volksgezondheid	Sociaal domein collectief 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (tot 2023: Wijkteams) 7.1 Volksgezondheid
Fysiek domein 2.x Hoofdtaakveld Verkeer & Vervoer 3.1 Economische ontwikkeling 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen 3.4 Economische promotie 5.7 Openbaar Groen en openlucht recreatie 8.1 Ruimte en leefomgeving 8.3 Wonen en Bouwen	Fysiek domein 2.x Hoofdtaakveld Verkeer & Vervoer 3.1 Economische ontwikkeling 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen 3.4 Economische promotie 5.7 Openbaar Groen en openlucht recreatie 8.1 Ruimte en leefomgeving 8.3 Wonen en Bouwen
Sport en Cultuur 5.1 Sportbeleid en activering 5.2 Sportaccommodaties 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie 5.4 Musea 5.5 Cultureel erfgoed 5.6 Media	Sport en Cultuur 5.1 Sportbeleid en activering 5.2 Sportaccommodaties 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie 5.4 Musea 5.5 Cultureel erfgoed 5.6 Media
Bezit Grond: 3.2 Fysieke Bedrijfsinfrastructuur 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) Overig bezit: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden 0.5 Treasury	Bezit Grond: 3.2 Fysieke Bedrijfsinfrastructuur 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) Overig bezit: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden 0.5 Treasury

Bijlage 4: Hoofdgroep taken en taakvelden provincies

Deze bijlage laat zien hoe de begrippen in de tekst zijn gekoppeld aan de landelijk voorgeschreven taakvelden voor provincies. Daarbij was stuurbaarheid op de verschillende begrotingsonderdelen het uitgangspunt.

Lasten	Baten
3 Kerntaken *Infrastructuur* 2.1 Waterwegen, 2.2 Landwegen 2.9 Overig Verkeer & Vervoer 3.1., Waterkeringen *Openbaar vervoer* Taakveld 2.3 Openbaar vervoer *Natuur* Hoofdtaakveld 5 Natuur	3 Kerntaken *Infrastructuur* 2.1 Waterwegen, 2.2 Landwegen 2.9 Overig Verkeer & Vervoer 3.1., Waterkeringen *Openbaar vervoer* Taakveld 2.3 Openbaar vervoer *Natuur* Hoofdtaakveld 5 Natuur
Overige taken inhoudelijk *Bestuur en Organisatie* 0.1 Provinciefonds 0.2 Provinciale belastingen 0.5 Algemene Dekkingsmiddelen 0.6 Overhead 0.7 Vennootschapsbelasting 1.x Hoofdtaakveld Bestuur *Milieu* Taakvelden 3.2-3.9 Kwaliteit en kwantiteit water Hoofdtaakveld 4 Milieu *Economie* Hoofdtaakveld 6 Regionale economie *Ruimte* Hoofdtaakveld 8 Ruimte *Cultuur* Hoofdtaakveld 7 Cultuur en maatschappij	Overige taken inhoudelijk *Bestuur en Organisatie* 0.5 Algemene Dekkingsmiddelen 0.6 Overhead 0.7 Vennootschapsbelasting 1.x Hoofdtaakveld Bestuur *Milieu* Taakvelden 3.2-3.9 Kwaliteit en kwantiteit water Hoofdtaakveld 4 Milieu *Economie* Hoofdtaakveld 6 Regionale economie *Ruimte* Hoofdtaakveld 8 Ruimte *Cultuur* Hoofdtaakveld 7 Cultuur en maatschappij
	Algemene middelen 0.1 Provinciefonds 0.2 Provinciale belastingen
Bezit 0.3 Geldleningen en uitzettingen 0.4 Deelnemingen	Bezit 0.3 Geldleningen en uitzettingen 0.4 Deelnemingen

Bijlage 5: Kostensoorten

Deze bijlage heeft niet de bedoeling om alle kostensoorten toe te lichten. We noemen alleen de elementen die voor gemeenten en provincies zijn gebruikt. De bron is de meest recente IV3-instructie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Kostensoort	Gemeente	Provincie
Afschrijvingen	7.3 Afschrijvingen	7.3 Afschrijvingen
Belastingopbrengsten	Taakvelden 6.2 tot en met 6.4 plus 3.4 (OZB, parkeerbelasting, overige belasting, toeristenbelasting), economische categorie 3.7 leges en andere rechten waar zo genoemd.	Taakveld 0.2 Opbrengst provinciale belastingen
Dividend	5.2 Dividenden en winsten plus 6.1 Financiële transacties	5.2 Dividenden en winsten plus 6.1 Financiële transacties
Huren en pachten	3.3 Pachten plus 3.6 Huren (alleen bij baten gebruikt)	3.3 Pachten plus 3.6 Huren (alleen bij baten gebruikt)
Inhuur	3.5.1 Ingeleend personeel	3.5.1 Ingeleend personeel
Inkomensoverdrachten Rijk	4.3.1 Inkomensoverdrachten Rijk	4.3.1 Inkomensoverdrachten Rijk
Personeel	1.1 Salarissen en sociale lasten	1.1 Salarissen en sociale lasten
Rente (toegerekend)	7.4 waar het gaat om analyse in combinatie met afschrijvingen.	7.4 waar het gaat om analyse in combinatie met afschrijvingen.
Rentebaten	5.1 voor zover bij de baten genoemd	5.1 voor zover bij de baten genoemd
Rentelasten	5.1 voor zover bij de lasten genoemd	5.1 voor zover bij de lasten genoemd
Subsidies	Niet gebruikt	4.2 Subsidies
Voorziening onderhoud	7.2 Mutatie voorzieningen	7.2 Mutatie voorzieningen

Bijlage 6: Begrippen

Begrip	Toelichting
AB (waterschappen)	De volksvertegenwoordiging van het waterschap. Waterschappen kennen net als Gemeenschappelijke regelingen een Algemeen en een Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks bestuur is onderdeel van het Algemeen Bestuur.
Afschrijvingen	Afschrijven kan pas voor het eerst als het project volledig klaar is voor gebruik
Afschrijvingsmethode	Hier: het moment waarop voor het eerst wordt afgeschreven
Afschrijvingstermijn	Het aantal jaren waarover wordt afgeschreven
Bezit gerelateerde transacties	Geldstromen die ontstaan door aan- of verkopen van eigendommen van de decentrale overheid of uit rentebaten of winstuitkeringen
Bovenformatief personeel	Personeel dat na een reorganisatie niet meer tot de officiële formatie van de organisatie behoort maar nog wel op de loonlijst staat.
Circulaire (mei, september, december)	De brief van het ministerie van Binnenlandse Zaken waarin de actuele stand van het provincie- of gemeentefonds wordt toegelicht.
Commissie BBV	Een landelijke commissie van deskundigen die de verantwoordingsregels voor decentrale overheden, gegeven de wettelijke kaders, verder invult en toelicht.
Conservatief begroten	Bij de begrotingsraming uitgaan van voorzichtigheid met als doel om te voorkomen dat tegenvallers moeten worden gerapporteerd
Definitieve begroting	De begroting zoals die aan het eind van het begrotingsjaar na alle tussentijdse wijzigingen vastligt en als vergelijkingspunt dient bij de jaarrekening.
Dividend	Winstuitkering afkomstig van een onderneming waarin de decentrale overheid aandelen bezit.
EMU-saldo	Het tekort van een decentrale overheid, berekend volgens de normen van de Europese Unie.
Findo	Een website met data over de financiën van decentrale overheden (provincies en gemeenten)

Gemeentefonds	Formeel een begrotingshoofdstuk van de rijksbegroting van waar uit de verdeling van de algemene middelen voor gemeenten plaatsvindt.
Hoofdtaakveld	Een groep van taken die voor statistische doeleinden bij elkaar horen.
Ingebruikname	Moment waarop een project gereed is om daadwerkelijk te kunnen benutten. Dat is het meetmoment voor afschrijvingen.
IV3-eisen	De landelijke regelgeving voor het gestandaardiseerd aanleveren van 'informatie voor derden'; de financiële informatie zoals die naar het Centraal Bureau voor de Statistiek moet worden gezonden
Kapitaalgoederen	Bezittingen van decentrale overheden die gedurende meerdere jaren kunnen worden gebruikt. Denk aan gebouwen, wegen of rioleringen
Kapitaallasten	De som van jaarlijkse rente en afschrijvingen van een investeringsproject
Korte schuld	Formeel: vlottende schuld. Hier gebruikt voor rentedragende schulden met looptijden tot 1 jaar
Lokale belastingen	Ozb, Parkeerbelasting, overige belastingen en de opbrengsten van taakveld 3.4 (die nagenoeg gelijk is aan toeristenbelasting).
Lopende uitgaven	Hier bedoeld als lasten exclusief afschrijvingen, toegerekende rente en mutatie voorzieningen.
Oorspronkelijk vastgestelde begroting.	De begroting zoals die in de begrotingsvergadering in november voorafgaand aan het begrotingsjaar is vastgesteld.
Operationele lasten	Hier gebruikt om onderscheid te maken tussen kosten van bijvoorbeeld personeel en ingekochte goederen en diensten en de drie elementen (voorziening groot onderhoud, afschrijvingen, toegerekende rente) die te maken hebben met het in stand houden van kapitaalgoederen.
Provinciefonds	Formeel een begrotingshoofdstuk van de rijksbegroting van waar uit de verdeling van de algemene middelen voor provincies plaatsvindt.
Rentebaten/Rente-opbrengsten	De aan het boekjaar toegerekende ontvangen rente op leningen die de decentrale overheid heeft verstrekt

	en/of rente op middelen die verplicht zijn onderge-bracht bij het ministerie van Financiën
Rentedragende schuld	Schulden aan banken en andere financiers waarover rente moet worden betaald.
Rentelasten	De aan het boekjaar toegerekende betaalde rente op rentedragende schulden van de decentrale overheid
Resultaatbepaling	Het feitelijk vaststellen van mee- of tegenvallers bij het opstellen van de jaarrekening nadat alle baten en lasten zijn verantwoord. Dit is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van de decentrale overheid
Resultaatbestemming	Het besluiten over wat er moet gebeuren met de mee- of tegenvallers uit de resultaatbepaling. Dit is de ver-antwoordelijkheid van de volksvertegenwoordiging.
Taakveld	Een inhoudelijke classificatie van een onderdeel van gemeentelijke of provinciale taken bedoeld om verge-lijkbaarheid tussen gemeentelijke of provinciale taken mogelijk te maken.
Toegerekende rente	De rente die als onderdeel van de kapitaallasten wordt meegenomen in de lasten voor kapitaalgoederen zoals gebouwen.
Vaste schuld	Vormen van rentedragende leningen met looptijden langer dan 1 jaar.
Waves	Een website met (financiële en niet-financiële)data van waterschappen

Bijlage 7: Afkortingen

Afkorting	Toelichting
[B]	Begroting zoals in november bij begrotingsbehandeling vastgesteld
[GB]	De versie van de begrotingen waarin alle wijzigingen gedurende het jaar zijn verwerkt
[R]	Jaarrekening
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (wettelijk kader voor opstellen van begrotingen en jaarstukken)
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
EMU	Europese Economische en Monetaire Unie
G40	Netwerk van 41 grote gemeenten exclusief Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht
GS	Gedeputeerde Staten
K80	Netwerk van 68 in termen van inwoneraantal kleine gemeenten
M50	Netwerk van 76 middelgrote gemeenten
OZB	Onroerende Zaak Belasting
OV	Openbaar Vervoer
P10	Netwerk van 33 plattelandsgemeenten
PS	Provinciale Staten
TVx.y	Taakveld volgens de wettelijke IV3 eisen waarbij x.y. staat voor de nummering daarvan.

Bijlage 8: Vragen enquête

Vragenlijst enquête/invulformulier t.b.v. de rekenkamer. Svp gegevens op doemee.rekenkamers.nl onder enquête invoeren. Het handigst is om eerst de gegevens te gaan verzamelen. De vragen kunnen het beste bij de concerncontroller worden neergelegd. Laat die de gegevens op papier aanleveren zodat u zelf ook zicht heeft op de antwoorden en vul ze dan in op de website. De meeste vragen zijn meerkeuze en zouden voor concerncontrol niet al te veel problemen moeten opleveren.

	Vraag	Antwoord
Personeelskosten		
1a.	Hoe groot is de officiële (toegestane) formatie van de organisatie op 31-12-2024?	X FTE
1b.	Wat is de *gemiddelde* bezetting van de formatie in 2024 exclusief externe inhuur Het gaat hier om het personeel dat een ambtelijke aanstelling heeft al dan niet tijdelijk of anders gezegd het personeel dat op de loonlijst van de organisatie staat en waarvoor loonbelasting wordt afgedragen. Al het overige wordt beschouwd als inhuur.	Y FTE
1c.	Wat is de gemiddelde bezetting van de formatie in 2024 inclusief externe inhuur	Z FTE
1d.	Wat is het uitgangspunt in FTE voor de raming van de salariskosten?	a. De officiële formatie b. De officiële formatie plus projectformatie c. Feitelijke bezetting d. Anders, licht toe

	Vraag	Antwoord
1e.	Wat is het uitgangspunt in geld voor de raming van de salariskosten?	a. Gemiddelde loonkosten. b. Maximum van de schaal per rang c. Maximum per rang min 1 periodiek d. Maximum per rang min 2 periodieken e. Actuele loonkosten met stelpost vacatures f. Actuele loonkosten zonder stelpost vacatures g. Anders, licht toe.
Afschrijvingen		
2a	Vanaf welk moment worden afschrijvingslasten van nieuw in gebruik genomen activa in de begroting en jaarrekening opgenomen?	a. Vanaf (verwachte) datum ingebruikname b. Vanaf een vast moment (bijvoorbeeld halfjaar) in het jaar van ingebruikname c. Vanaf 1 januari van het jaar na ingebruikname d. Anders, licht toe...
2b.	Zijn er tussen 2017 en 2024 stelselwijzigingen geweest die over afschrijvingen van gebouwen gaan? Hier gaat het over kantoren, gebouwen met een maatschappelijke functie (school, museum, bibliotheek, wijkcentrum etc.) en bedrijfsgebouwen waar bijvoorbeeld onderhoudsfuncties of beschut werk zijn gevestigd.	a. Ja, over afschrijvingstermijnen b. Ja, over moment van afschrijven c. Ja, over afschrijvingstermijnen en moment van afschrijven d. Nee
2c.	Zo ja, in welke jaren?	Mogelijkheid tot aankruisen relevante jaren (meerdere antwoorden mogelijk dus).

	Vraag	Antwoord
2d.	Zijn er tussen 2017 en 2024 stelselwijzigingen geweest die over afschrijvingen van boven- en ondergrondse infrastructuur gaan? Dit kan gaan over wegen, riolering, kabelsystemen maar ook zaken als stuwen, zuiveringsinstallaties en gemalen bij waterschappen.	a. Ja, over afschrijvingstermijnen b. Ja, over moment van afschrijven c. Ja, over afschrijvingstermijnen en moment van afschrijven d. Nee
2e.	Zo ja, in welke jaren?	Mogelijkheid tot aankruisen relevante jaren (meerdere antwoorden mogelijk dus).
2f.	Welk uitgangspunt wordt gebruikt voor de berekening van afschrijvingslasten in de begroting?	a. Lopende afschrijvingen + afschrijving nieuw in gebruik genomen kapitaalgoederen b. Normatief bepaald afschrijvingsbudget c. Lopende en nieuwe afschrijvingen verhoogd met inflatie d. Anders, licht toe
Loon- en prijscompensatie		
3a.	Welk uitgangspunt wordt gebruikt voor de loon- en prijscompensatie voor baten en lasten?	a. Centraal Economisch Plan zonder nacalculatie b. Centraal Economisch Plan met nacalculatie c. Macro Economische Verkenningen zonder nacalculatie d. Macro Economische Verkenningen met nacalculatie e. Eigen professionele inschatting f. Anders, licht toe

	Vraag	Antwoord
3b.	Welk uitgangspunt wordt gebruikt voor de ontwikkeling van de lasten van verbonden partijen?	a. De in de voor zienswijze voorgelegde begroting genoemde gemeentelijke/provinciale bijdragen. b. Verhoging van het budget op basis van de loon- en prijscompensatie volgens de eigen gemeentelijke/provinciale regels. c. Alleen prijscompensatie d. Anders, licht toe.
3c.	Is in de periode 2017-2024 het systeem voor berekening van loon- en prijscompensatie aangepast en zo ja, wanneer?	a. Nee b. Ja, in aankruisen in lijstje van jaren, met meerdere antwoorden mogelijk)
Reserves		
4a.	Wat is het totaalbedrag (in € * 1.000) van de *bestemmings*reserves na resultaatverwerking bij de jaarrekening 2024?	€ X
4b.	Benoem de vijf grootste *bestemmings*reserves in de jaarrekening 2024 en hun financiële omvang (in € * 1.000)	Per reserve: Naam, bedrag eind 2024, onttrekking in 2024
4c.	Is er een vaste afspraak (bijvoorbeeld in de financiële verordening) over wat er met een positief jaarresultaat gebeurt	a. Ja, het overschot gaat naar de algemene reserve b. Ja, een vast percentage gaat naar de algemene reserve b1. benoem dat percentage c. Nee, het college maakt elk jaar een maatwerk voorstel. d. anders, licht toe.
Leningen en aandelenbezit		
5a.	Zijn er vanaf 2017 versnelde aflossingen van openstaande leningen (d.w.z. leningen die de gemeente/provincie/waterschap is aangegaan) geweest en zo ja, in welke jaren?	Ja, in (lijstje jaren, meerdere antwoorden mogelijk)... Nee

	Vraag	Antwoord
5b.	Zijn er vanaf 2017 versnelde terugbetalingen van verstrekte leningen (d.w.z. leningen verstrekt door de gemeente/provincie/waterschap aan derden, inclusief verbonden partijen) geweest en zo ja, in welke jaren?	Ja, in (lijstje jaren, meerdere antwoorden mogelijk)... Nee
5c.	Zijn er vanaf 2017 verkooptransacties van aandelen geweest en zo ja, in welke jaren?	Ja, in (lijstje jaren, meerdere antwoorden mogelijk)... Nee
Mei- en septembercirculaires		
6a.	Deze vraag is van toepassing op gemeenten en provincies Welke circulaire is in 2024 als basis gebruikt voor de begroting die in november aan de volksvertegenwoordiging wordt voorgelegd?	a. De meicirculaire b. De septembercirculaire
6b.	Sinds wanneer wordt de in het antwoord bij vraag 6a. genoemde circulaire gebruikt?	a. Vanaf 2017 en nooit gewijzigd b. Sinds xxx, daarvoor septembercirculaire c. Sinds xxx, daarvoor meicirculaire d. Sinds xxx, daarvoor meerdere keren gewijzigd ... (licht toe)
6c.	Indien bij vraag 6a. de meicirculaire is aangegeven, zijn dan in de aanlevering van IV3-gegevens naar BZK/CBS over de begroting de ontwikkelingen uit de septembercirculaire verwerkt? (n.b. is een hele technische vraag maar geeft een beeld hoe actueel de baten uit het gemeentefonds in de statistieken van het rijk over de begrotingen zijn.)	a. Ja, gaan in eerste aanlevering mee b. Ja, gaan in tweede aanlevering mee c. Nee.
Specifieke uitkeringen of andere bijdragen van derden.		

	Vraag	Antwoord
7a	Deze vraag is van toepassing op gemeenten: Geef s.v.p. voor de volgende specifieke uitkeringen aan welk bedrag (in € * 1.000) totaal (over alle jaren heen) is ontvangen, wat er in 2024 is besteed en wat het saldo op 31-12-2024 is. Niet alle hier genoemde specifieke uitkeringen hoeven voor een gemeente van toepassing te zijn. Tijdelijk Gebiedsbudget BZK C106 Lokale aanpak isolatie BZK C94 Startbouwimpuls BZK C105 Volkshuisvestingsfonds BZK C109 Energiearmoede BZK C55 Regiodeals BZK divers Woningbouwimpuls BZK divers Capaciteit klimaat CDOKE EZK F28 Groningen Blok A EZK F201 Groningen Blok F EZK F206 Bovenplanse Infra I&W E104 Opvang Oekraïners JV A16 Onderwijsachterstanden 19/20 OCW D8 Wet inburgering SZW G10 Sport en Bewegen VWS H30 Stimulering sport VWS H4 Covid-vaccinatie VWS H33 Meerkosten energie Zwembaden VWS H32 IZA-akkoord VWS H35	Totaal: Besteding 2024 Ontvangen, besteed in 2024 Saldo 31-12-2024
7b.	Deze vraag is van toepassing op provincies: Geef s.v.p. voor de volgende specifieke uitkeringen aan welk bedrag (in € * 1.000) totaal (over alle jaren heen) is ontvangen, wat er in 2024 is besteed en wat het saldo op 31-12-2024 is. Programma Natuur Provinciale Versnellingsvoorstellen gebiedsgerich	Totaal: Besteding 2024 Saldo 31-12-2024

	Vraag	Antwoord
7c.	Deze vraag is van toepassing op waterschappen: Benoem de vijf grootste bijdragen van derden, zowel subsidies als investeringsbijdragen, die tussen 2017 en 2024 totaal (over alle jaren heen) zijn ontvangen. Wat was het oorspronkelijke bedrag (in € * 1000) , wat heeft is daarvan in 2024 besteed en wat is het saldo op 31-12-2024? Vergoedingen voor verleende diensten vallen hier nadrukkelijk niet onder.	Naam en jaartal(len) ontvangst type: subsidie/investeringsbijdrage/anders (licht toe) Bedrag, Besteding 2024, Saldo 31-12-2024
7d.	(Vraag voor gemeenten, provincies en waterschappen) Waar zijn in de balans de nog niet benutte middelen uit specifieke uitkeringen of bijdragen van derden verantwoord?	a. Overlopende passiva (vooruitontvangen bedragen) b. Bestemmingsreserves c. Anders, licht toe.
Overige vragen		
8a.	Zijn er bijzondere lokale gebeurtenissen geweest (Niet: Covid, oorlog Oekraïne, aandelentransacties [staan onder 5c.]) die in enig jaar grote invloed hadden op het resultaat? Zo ja welke, in welk jaar en met welk financieel effect (in € * 1.000)? Denk aan bijvoorbeeld grote afboekingen, grote verkopen of bijzondere mee- of tegenvallers bij verbonden partijen.	a. Niet van toepassing b. Ja, te weten: jaar xxx: naam gebeurtenis; bedrag jaar xxx: naam gebeurtenis; bedrag jaar xxx: naam gebeurtenis; bedrag jaar xxx: naam gebeurtenis; bedrag
8b.	Is er tussen 2017 en 2024 sprake geweest van een accountantsverklaring met beperkingen of afkeuring op het onderwerp *getrouwheid* (dus niet rechtmatigheid)?	a. Nee, b. Ja, in xxx beperkingen wegens.... c. Ja in meerdere jaren beperkingen wegens... d. Ja, in xxx afkeuring wegens e. Ja, in meerdere jaren afkeuring wegens...
8c.	Zijn er andere bijzonderheden in het begrotingsproces geweest die voor dit onderzoek van belang kunnen zijn? Zo ja, welke zijn dat?	Vrij veld.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Resultaatbestemming 2025

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Ayse Demir, Jurjen Bakker
Kenmerk	32068866
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Resultaatbestemming 2025 vast te stellen, waarin de voorstellen voor budgetoverhevelingen naar 2026 voor een bedrag van 20,5 miljoen euro worden vastgesteld en ten laste worden gebracht van de Algemene dekkingsreserve.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Met de Resultaatbestemming 2025 wordt voorgesteld welke middelen uit het jaarrekeningresultaat 2025 worden overgeheveld naar 2026.

Context
Aanleiding
Het resultaat van de Jaarstukken 2025 is een voordelig saldo van 54,6 miljoen euro. Er worden voorstellen gedaan voor het overhevelen van resterende incidentele budgetten en niet begrote reservemutaties die in relatie staan tot de realisatie in 2025. De 46 resultaatbestemmingsvoorstellen komen in totaal op 20,5 miljoen euro. Na het resultaat van de bestuursrapportages 2025 (11,9 miljoen euro nadelig) en de resultaatbestemmingsvoorstellen resteert er van het voordelige rekeningresultaat van 54,6 miljoen euro een nog te bestemmen resultaat van 22,2 miljoen euro. Het restant wordt betrokken bij de integrale afweging.

Juridische context
De gemeenteraad heeft op grond van artikel 189 van de Gemeentewet de bevoegdheid om financiële middelen beschikbaar te stellen, het zogenaamde budgetrecht.

Beslistermijn
De Resultaatbestemming 2025 dient direct na de besluitvorming over de Jaarstukken 2025 en voorafgaand aan de Voorjaarsnota 2026 vastgesteld te worden. De Jaarstukken 2025 dienen voor 15 juli 2026 bij de provincie Utrecht te worden aangeleverd.

Beoogd effect
Door het vaststellen van de resultaatbestemming, worden budgetten doorgeschoven om alsnog uitvoering te geven aan voorgenomen beleid. Dit saldo en het resultaat van de Jaarstukken 2025 worden ten laste gebracht van de Algemene dekkingsreserve.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Besluitvorming heeft plaatsgevonden in de begrotingscyclus 2025, bestaande uit de Programmabegroting 2025, wijzigingen op de vastgestelde begroting en de Jaarstukken 2025.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De Resultaatbestemming 2025 vast te stellen, waarin de voorstellen voor budgetoverhevelingen naar 2026 voor een bedrag van 20,5 miljoen euro worden vastgesteld en ten laste worden gebracht van de Algemene dekkingsreserve.
Argumenten	
1.1	Resterende incidentele budgetten uit de Jaarstukken 2024 blijven hiermee beschikbaar voor het realiseren van de beoogde activiteiten of projecten.
	De Utrechtse spelregels voor resultaatbestemming gaan over: - Resterende budgetten Budgetten voor incidentele programma’s of projecten kennen niet altijd een voorspelbaar kostenverloop. Indien een project- of programmadoelstelling nog niet is gerealiseerd en er resteert nog budget dan wordt deze via de resultaatbestemming doorgeschoven naar het volgende begrotingsjaar. - Stortingen in reserves conform het doel van de reserve. Reserves worden gevormd om te sparen voor een specifiek doel, om bepaalde kosten/opbrengsten over de jaren heen te egaliseren of om eenmalige bijdragen ten behoeve van investeringen die afgeschreven dienen te worden meerjarig beschikbaar te houden (vaste activa reserves) - Onttrekkingen aan reserves conform het doel van de reserve. Er wordt onttrokken aan een reserve als er uitgaven zijn gedaan in de exploitatie waar geen exploitatiebudget voor is maar waar wel een bestemmingsreserve/

	egalisatiereserve voor is. Het saldo dat na de resultaatbestemming resteert valt vrij in het gemeentebreed nog te bestemmen resultaat. Dit saldo wordt betrokken bij de integrale afweging van beleidskeuzes.
1.2	Een resultaat van de jaarrekening komt ten laste of ten gunste van de Algemene dekkingsreserve.
	Het resultaat van de jaarstukken wordt overeenkomstig de boekhoudprincipes verwerkt ten laste of ten gunste van het eigen vermogen.

Financiën
De voorstellen voor resultaatbestemming worden gedekt uit het jaarrekeningresultaat. Het resterende bedrag (jaarrekeningresultaat minus de bestedings-en dekkingsvoorstellen) wordt betrokken bij de integrale afweging voor de Voorjaarsnota 2026/Programmabegroting 2027.

Vervolg
Door de besluitvorming worden de bestedings- en dekkingsvoorstellen verwerkt in de programmabegroting.

Samen stad maken
Gemeente aan zet' van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

Niet referendabel
Er is een uitzonderingsgrond van de Verordening raadgevend referendum van toepassing: Het betreft een raadsvoorstel over de vaststelling van de gemeentelijke rekening (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Resultaatbestemming 2025

Bijlagen informatief
-

Resultaatbestemming 2025

De resultaatbestemmingsvoorstellen bestaan uit het doorschuiven/overhevelen van resterende incidentele budgetten en niet begrote reservemutaties die in relatie staan tot de realisatie in 2025. In deze bijlage geven we het rekeningresultaat over 2025 weer en doen we voorstellen voor verrekeningen met bestemmingsreserves en het doorschuiven van in 2025 niet uitgegeven programma- en projectgelden naar 2026. Voor de resultaatbestemmingsvoorstellen hanteren we de volgende spelregels:

1. *Doorschuiven resterende incidentele budgetten*
   Budgetten voor incidentele programma's of projecten kennen niet altijd een voorspelbaar kostenverloop. Indien project- of programmadoelstellingen nog niet zijn gerealiseerd en er resteert nog budget dan worden deze via de bestedingsvoorstellen doorgeschoven naar het volgende begrotingsjaar.
2. *Stortingen in reserves conform het doel van de reserve*
   Reserves zijn om te sparen voor een specifiek doel of om bepaalde kosten en opbrengsten over jaren heen te egaliseren.
3. *Onttrekkingen aan reserves conform het doel van de reserve*
   Er wordt onttrokken aan een reserve wanneer er uitgaven zijn gedaan in de exploitatie waar geen exploitatiebudget voor is, maar waar wel een bestemmingsreserve/egalisatiereserve met ruimte voor aanwezig is.

Het rekeningresultaat 2025 ten opzichte van de gewijzigde begroting is 54,6 miljoen euro voordelig. De Eerste bestuursrapportage 2025 had geen financieel resultaat. De Tweede bestuursrapportage 2025 had een nadelig resultaat van 11,9 miljoen euro, wat ten laste is gebracht van de algemene dekkingsreserve en waarvan in het raadsvoorstel is aangegeven dat dit samen met het rekeningresultaat over 2025 wordt betrokken bij de Voorjaarsnota 2026.
De resultaatbestemmingsvoorstellen komen in totaal op 20,5 miljoen euro. Na het resultaat van de bestuursrapportages en de resultaatbestemmingsvoorstellen resteert er een nog te bestemmen resultaat van 22,2 miljoen euro. Bij de Voorjaarsnota 2026 is er rekening mee gehouden dat de algemene dekkingsreserve weer wordt aangevuld voor het nadelige resultaat van de Tweede bestuursrapportage 2025 en dat er na de resultaatbestemmingsvoorstellen 21,1 miljoen euro resteert ten gunste van het financiële beeld van de voorjaarsnota. Het rekeningresultaat over 2025 is daarmee (zo goed als) bestemd, er resteert een voordelig saldo van 1,1 miljoen euro dat is te betrekken bij de integrale afweging.

Resultaat 2025 voor integrale afweging (bedragen x miljoen euro)

54,6	Resultaat Jaarrekening 2025
-11,9	Tweede bestuursrapportage 2025
-20,5	Voorlopige resultaatbestemmingsvoorstellen
22,2	**Resultaat voor integrale afweging**

Resultaatbestemmingsvoorstellen per programma (bedragen x duizend euro)

Programma	**Voorstellen**
1. Betrouwbare overheid	-2.805
2. Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-6.939
3. Klimaatvriendelijke stad	-251
5. Aantrekkelijke groene leefomgeving en erfgoed	264
6. Veilige stad	-302
7. Passende ondersteuning en opvang	-4.459
8. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	-1.229
9. Kansrijk opgroeien	-2.500
10. Levendige en gezonde stad	-692
11. Algemene Middelen en Overhead	-1.547
Totaal	**-20.460**

Overzicht resultaatbestemmingsvoorstellen 2025

Nr.	Titel	Bedrag (euro)	Soort*
1	Klantprocessen Publieksdienstverlening	-70.000	1
2	Joods rechtsherstel	-470.000	1
3	Watertappunten	-177.000	1
4	Storting reserve Verkiezingen	-2.087.535	2
5	Vernieuwing aanpak openbare ruimte	-163.000	1
6	Grip op investeringen	-81.741	1
7	Programmateam Sociale Huisvesting	-357.000	1
8	Wet Betaalbare Huur	-163.000	1
9	Tussenvormen Statushouders	-180.400	1
10	Stimuleren Wooncorporaties	-61.000	1
11	Opbrengsten conversieregeling erfpacht 2017	-5.932.840	2
12	Netcongestie	-251.000	1
13	Netcongestie/generatoren	-311.022	1
14	Aanschaf openbare terrassen	-51.000	1
15	Verwijderen Japanse Duizendknoop	-320.000	1
16	Luchtmaatregelenpakket	-1.154.000	2
17	Lagere opbrengst Single Used Plastics	2.099.562	3
18	Positief resultaat VRU	-302.000	1
19	Centrumgemeentemiddelen Beschermd wonen	-3.602.000	1
20	Regionale middelen Aanpak daklooosheid	-381.000	1
21	Regionale middelen Living lab eerst een thuis	-476.000	1
22	Arbeidsmarktregio Midden-Utrecht	-871.019	1
23	Impuls Meerdaags bezoek	-358.000	2
24	G4-gemeenten aanpak lerarentekort	-500.000	1
25	Huisvestingsprogramma	-2.000.000	2
26	Nachtcultuur	-94.000	1
27	Filmfonds	-150.000	1
28	Laaggeletterdheid	-90.157	1
29	Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen	-556.000	1
30	Project Modernisering Sekswerkbeleid	-308.000	1
31	Verbeteren zorgkwaliteit	-50.000	1
32	Verplaatsing URV	-1.000.000	1
33	Inpassingskosten Rijnvliet	-1.026.000	1
34	Mentale gezondheid	-330.000	1
35	Gezond gewicht Utrechtse Jeugd	-378.000	1
36	Pilot Intensivering wijkgerichte vaccinatieaanpak	-100.000	2
37	Inburgering	753.000	3
38	Onderhoudskosten Stadskantoor	2.636.683	3
39	IPM-Connect	-330.000	1
40	Handhavingsdossier	-323.000	1
41	Inclusie & Diversiteit	-41.000	1
42	Optimale Basis 2024-2026	-160.000	1
43	Leiderschap en sturing Ruimte	-240.000	1
44	Contractregistratiesysteem Inkoop	-104.000	1
45	Implementatie zaaksysteem	-200.000	1
46	PPMO-implementatie	-149.000	1
	Totaal	**-20.460.469**	

*1=Doorschuiven resterende incidentele middelen; 2=Stortingen in reserves; 3=Onttrekkingen aan reserves

Programma 1. Betrouwbare overheid

1. Klantprocessen Publieksdienstverlening **-€ 70.000 doorschuiven**
In 2025 is van het beschikbare budget (100.000 euro) voor maatregel herontwerp klantprocessen, om te komen tot de voorgestelde hervormingsbezuinigingen vanaf 2026, 30.000 euro ingezet. De resterende 70.000 euro wordt meegenomen naar 2026 om de uitvoering van de geplande herontwerpen te kunnen afronden.

2. Joods rechtsherstel **-€ 470.000 doorschuiven**
Op 21 januari 2021 heeft de raad besloten tot rechtsherstel aan de joodse gemeenschap in Utrecht, daarvoor een bedrag van 0,3 miljoen euro beschikbaar te stellen en het college te mandateren met de joodse gemeenschap tot overeenstemming te komen over besteding. Aanleiding was de uitkomst van onderzoek waaruit blijkt dat de gemeente zich na de oorlog te zakelijk heeft opgesteld in de richting van overlevende joden, onder andere door het naheffen van straatbelasting voor woningeigenaren. Het heeft erg lang geduurd om tot overeenstemming te komen met betrokken joodse organisaties over de verdeling van de middelen en de manier van uitkeren. De destijds beschikbare middelen zijn vanwege de vertraging in het verleden vrijgevallen. Recent is overeenstemming bereikt over het opstellen van een eenmalige subsidieregeling. Het bedrag komt geïndexeerd en inclusief projectkosten inmiddels op 0,47 miljoen euro.

3. Watertappunten **-€ 177.000 doorschuiven**
In 2025 zijn afspraken gemaakt en verplichting aangegaan voor de uitvoering van realisatie van watertappunten met als dekking het initiatievenfonds. Het project loopt vertraging op. In 2026 zijn deze middelen zonder overheveling niet meer beschikbaar vanwege de bezuinigingen op het initiatievenfonds.

4. Storting reserve Verkiezingen **-€ 2.087.535 storten in reserve**
Conform de spelregels van de egalisatiereserve storten we het saldo van het jaar dat er officieel geen verkiezing was in de reserves verkiezingen. Voor de extra Tweede Kamerverkiezingen in 2025 zijn via het gemeentefonds extra middelen ontvangen. Er is 1,0 miljoen euro nodig voor de dekking van de concrete bezuinigingsmaatregel "Geen reserve aanhouden voor ongeplande verkiezingen". Het resterende deel is voor de dekking van de Waterschapsverkiezingen 2027 en voor overige extra kosten voor toekomstige verkiezingen.

Programma 2. Ontwikkelen en wonen voor iedereen

5. Vernieuwing aanpak openbare ruimte **-€ 163.000 doorschuiven**
Het project van het hervormingsbudget voor standaardiseren processen en uitvoering openbare ruimte loopt door in 2026. In februari 2026 start een programma voor integraal beleid voor de openbare ruimte en het standaardiseren van bijbehorende processen en uitvoeringsvoorschriften. Dit is nodig omdat veel projecten in de openbare ruime momenteel stagneren door een te arbeidsintensief systeem en om de structurele bezuiniging van 0,2 miljoen euro te realiseren. De onderbesteding is veroorzaakt doordat eerst goed in kaart gebracht moest worden op welke aspecten de standaardisatie de meeste impact zal hebben. In 2025 is een extern onderzoek uitgevoerd om in kaart te brengen waar de knelpunten in onze aanpak in de openbare ruimte zich vooral manifesteren. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt in 2026 het hervormingsproject gestart.

6. Grip op investeringen **-€ 81.741 doorschuiven**
Op incidenteel budget voor de personele inzet voor Grip op investeringen is in 2025 een onderbesteding geweest doordat dit budget pas medio 2025 ter beschikking kwam. Daardoor zijn in 2025 voorziene werkzaamheden en verplichtingen doorgeschoven naar 2026.

7. Programmateam Sociale Huisvesting **-€ 357.000 doorschuiven**
In 2025 is het programma realisatie sociale huisvesting (Coalitieakkoord 2022) formeel gestopt. De implementatie van het Volkshuisvestelijk akkoord loopt door en wordt in 2026 afgerond.

8. Wet Betaalbare Huur **-€ 163.000 doorschuiven**
De implementatie van de Wet betaalbare huur (o.a. regulering midden-huur) moet worden verankerd in onder meer gebiedsontwikkeling, de huisvestingsverordening en handhaving moet worden geïmplementeerd. In de Septembercirculaire 2024 is hier geld voor vrijgemaakt. De implementatie is vertraagd en daarom wordt het budget voor 2025 overgeheveld naar 2026 voor de afronding.

9. Tussenvormen Statushouders **-€ 180.400 doorschuiven**
In de Voorjaarsnota 2024 is voor jaar 2025 incidenteel budget toegekend voor tussenvormen voor statushouders. Tussenvormen zijn woonvoorzieningen die zich bevinden tussen reguliere huisvesting en opvang, bedoeld voor statushouders om te verblijven in afwachting van gezinshereniging. We hebben een pilot gestart die doorloopt in 2026. Daarnaast werken we aan een platform waarop corporaties potentiële locaties voor tussenvormen kunnen aanmelden. De opzet hiervan is vertraagd en start in 2026.

10. Stimuleren Wooncorporaties **-€ 61.000 doorschuiven**
In de Tweede bestuursrapportage 2024 is een onttrekking van 0,1 miljoen euro aan de reserve stimuleren wooncorporaties opgenomen voor 2025. Dit ter dekking van lasten voor het stimuleren van wooncorporaties. De activiteiten voor het financieel haalbaar maken van initiatieven in het kader van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) en procesondersteuning wooncoöperaties zijn vertraagd en lopen door in 2026. Voorgesteld wordt om het restant van het aan de reserve onttrokken budget over te hevelen naar 2026.

11. Opbrengsten conversieregeling erfpacht 2017 **-€ 5.932.840 storten in reserve**
Conform motie 2017/191 'Betaalbaar wonen' worden de opbrengsten van de Conversieregeling Erfpachten 2017 bestemd voor projecten die bijdragen aan betaalbaar wonen. De gerealiseerde opbrengsten worden gestort in de reserve Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten.

Programma 3. Klimaatvriendelijke stad

12. Netcongestie **-€ 251.000 doorschuiven**
De onderbesteding in 2025 wordt met name veroorzaakt door een langere voorbereiding en afstemming met partners dan gedacht, enkele bestedingen zoals de realisatie cable pooling Berlijnplein en inpassing trafostations hebben hierdoor niet meer in 2025 plaatsgevonden. Ook is de beoogde subsidieregeling, waarmee bedrijven ondersteund worden op netcongestiemaatregelen, niet eind 2025 vastgesteld, maar wordt dit naar verwachting in Q1 2026. De bestedingen van deze maatregelen zullen daarmee plaatsvinden in 2026.

Programma 5. Aantrekkelijke groene leefomgeving en erfgoed

13. Netcongestie/generatoren **-€ 311.022 doorschuiven**
In de voorjaarsnota 2025 (bijsturing 29) is incidenteel geld toegekend aan het programma Netcongestie. Hier zijn generatoren voor aangeschaft, waarvan de financiële afhandeling in de eerste maanden van 2026 wordt afgerond.

14. Aanschaf openbare terrassen **-€ 51.000 doorschuiven**
Bij de Voorjaarsnota 2024 is voor jaar 2025 Amendement 111 Openbare terrassen aangenomen. Hierbij is 0,051 miljoen euro toegekend voor de aanschaf van openbare terrassen. In 2025 is onderzoek gedaan naar hoe dit bedrag besteed kon worden. De locaties waar de openbare terrassen

komen, zijn inmiddels vastgesteld (Park Paardenveld en Steenweg) en zullen in de loop van het tweede kwartaal van 2026 worden geplaatst, waarvoor deze middelen nodig zijn in 2026.

15. Verwijderen Japanse Duizendknoop **-€ 320.000 doorschuiven**
Op begraafplaats Kovelswade is in het depot grondopslag Japanse duizendknoop geconstateerd. Het is de wettelijke taak van de gemeente om verspreiding van deze plant te voorkomen, en waar deze voor komt, de plant structureel en definitief te vernietigen. De Regionale UitvoeringsDienst (RUD) heeft per brief (16 juli 2024) aan de gemeente laten weten dat zij in overtreding is van de Omgevingsverordening. Als dit niet wordt opgepakt dan is de gemeente in overtreding van de Omgevingsverordening en kan de RUD een last onder dwangsom aan de gemeente opleggen.
Met de Voorjaarsnota 2025 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het verwijderen van de Japanse Duizendknoop. De werkzaamheden zijn in de tweede helft van 2025 gestart, maar voor een belangrijk deel nog niet afgerond. De verdere werkzaamheden om het probleem volledig op te lossen (en daarmee ook de bijbehorende kosten) zullen in 2026 plaatsvinden.

16. Luchtmaatregelenpakket **-€ 1.154.000 storten in reserve**
In 2025 is het uitvoeringsprogramma "Gezonde lucht voor iedereen 2025-2030" vastgesteld waarin luchtmaatregelen over de komende jaren zijn geraamd. Hierdoor schuift een deel van de lasten naar komende begrotingsjaren. Wij stellen voor om het positieve resultaat in 2025 te storten in de reserve Aanpak Luchtmaatregelen. De middelen zijn onderdeel van de beschikbare dekking voor luchtmaatregelen en zijn nodig voor toekomstige maatregelen binnen het vastgestelde uitvoeringsprogramma.

17. Lagere opbrengst Single Used Plastics **€ 2.099.562 onttrekken aan reserve**
De lagere baten Single Used Plastics (SUP) zijn het gevolg van een door de Rijksoverheid lager vastgestelde vergoeding per inwoner dan eerder door hen gecommuniceerd. In de begroting van 2025 is eenmalig 7 miljoen euro gedoteerd aan de reserve Ophaaldienst op basis van eerder gecommuniceerde vergoedingen. Aangezien de definitief vastgestelde vergoedingen over het tijdvak 2023, 2024 en 2025 lager zijn, stellen we voor om het verschil ten opzichte van het eerder gecommuniceerde en gestorte bedrag, te onttrekken uit de reserve Ophaaldienst.

Programma 6. Veilige stad

18. Positief resultaat VRU **-€ 302.000 doorschuiven**
Het incidentele positieve resultaat over 2025 willen we inzetten om financiële knelpunten van de toekomst op te lossen. Bij de VRU spelen naast de uitwerking van het toekomstscenario "Op orde" andere vraagstukken met financiële consequenties in de toekomst. Denk hierbij aan de visie op huisvesting, de wijze van indexering en de compensatie vanuit de gemeenten voor de groei van de stad.

Programma 7. Passende ondersteuning en opvang

19. Centrumgemeentemiddelen Beschermd wonen **-€ 3.602.000 doorschuiven**
Utrecht ontvangt als centrumgemeente middelen voor de uitvoering van Beschermd wonen. Jaarlijks wordt er voor de middelen een werkbegroting opgesteld met de regio. Met de regio is afgesproken dat overschotten ten opzichte van deze begroting beschikbaar blijven voor inzet ten behoeve van de werkbegroting in het volgend jaar. We willen met de regio in gesprek om omvangrijke onderbesteding op de centrumgemeentemiddelen voor Beschermd wonen in de toekomst te voorkomen.

20. Regionale middelen Aanpak daklоosheid **-€ 381.000 doorschuiven**
Vanaf 2022 zijn er door het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor de regionale aanpak daklоosheid. In 2022 en 2023 zijn deze nog incidenteel verstrekt, in de meicirculaire 2024 zijn de middelen structureel toegekend. In 2024 is dan ook gewerkt aan een regionaal plan van aanpak. Dit heeft geleid tot de beleidsnota Nota Regionale Aanpak Daklоosheid U16 2024-2030 (raadsvoorstel 20-2-

2025 met kenmerk 12949973) en het Uitvoeringsprogramma Regionale aanpak dakloosheid dat op 23 september 2025 door het college is vastgesteld.

Met ingang van 2025 is er structureel met dit meerjarenprogramma gestart samen met de regiogemeenten. De meerjarenbegroting is niet voor elk jaar gelijk, maar gebaseerd op de werkelijk verwachte inzet. Dit is ook zoveel mogelijk in de begroting van het programma verwerkt. In 2025 is er vertraging ontstaan op met name de inzet van de U16-brede projectleiding en ondersteuning, waardoor niet alle daarvoor begrote middelen zijn ingezet. Met de regiogemeenten is afgesproken dat middelen die in een jaar niet besteed zijn, beschikbaar blijven voor inzet binnen de kaders van de regionale aanpak dakloosheid. De middelen blijven ook hard nodig om de komende jaren te blijven inzetten op het voorkomen van dakloosheid.

21. Regionale middelen Living lab eerst een thuis -€ 476.000 doorschuiven
Utrecht heeft als centrumgemeente incidenteel middelen ontvangen voor de aanpak van dakloosheid. De middelen worden meerjarig ingezet. Het jaar van inzet hangt mede samen met de oplevering van woonprojecten. Inmiddels zijn alle middelen bestemd en toegekend aan aanbieders. De oplevering van het laatste project heeft vertraging opgelopen waardoor de kosten in 2026 worden gemaakt.

Programma 8. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

22. Arbeidsmarktregio Midden-Utrecht -€ 871.019 doorschuiven
Dit betreft budgetten die via een decentralisatie-uitkering van het Rijk beschikbaar zijn gesteld aan Utrecht in haar rol als centrumgemeente die bestemd zijn voor de Arbeidsmarktregio Midden-Utrecht.

23. Impuls Meerdaags bezoek -€ 358.000 storten in reserve
De reserve Impuls meerdaags bezoek is ingesteld om meerdaags bezoek aan de gemeente Utrecht te stimuleren, onder andere vanwege de korte- en langetermijneffecten van de verhoging toeristenbelasting en de door het Rijk voorgenomen Btw-verhoging op hotelovernachtingen. De reserve wordt aangevuld met middelen vallend onder het in de Programmabegroting 2025 opgenomen bedrag dat ten laste van de toeristenbelasting beschikbaar is gesteld voor een aantrekkelijke stad uit het programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid. In de Voorjaarsnota 2025 zijn deze middelen losgekoppeld van de opbrengst van de toeristenbelasting en vervangen voor een vast, jaarlijks geïndexeerd bedrag. Met de reserve worden gericht maatregelen genomen om de vrijetijdseconomie te stimuleren waaronder inzet op een eenmalig grootschalig evenement bij voorkeur gericht op stadsbrede doelgroepen, gerichte marketingcampagnes en informatievoorziening. De storting in de reserve Impuls Meerdaagsbezoek is noodzakelijk om een dergelijke impuls mogelijk te maken.

Programma 9. Kansrijk opgroeien

24. G4-gemeenten aanpak lerarentekort -€ 500.000 doorschuiven
Het incidentele budget van 1 miljoen euro voor de aanpak lerarentekort, toegekend door het Rijk aan G4-gemeenten voor de aanpak van lerarentekort, is in de Tweede bestuursrapportage 2024 gesplitst als 0,3 miljoen euro voor 2024 en 0,7 miljoen euro voor 2025. Door vertragingen en het missen van uitvoeringscapaciteit bij de scholen is een deel van dit bedrag nog niet besteed en in het komende schooljaar nodig (en schooljaar betekent voor ons ook boekjaar 2026). De scholen maken de plannen voor schooljaren en dat loopt door 'boekjaren' heen wat voor gemeenten wordt gehanteerd.

25. Huisvestingsprogramma -€ 2.000.000 storten in reserve
De uitvoering van het Huisvestingsprogramma onderwijs kent een meerjarig karakter, waarbij de bijbehorende uitgaven grotendeels in de komende jaren tot realisatie komen. Om deze toekomstige verplichtingen financieel te borgen, is het noodzakelijk de beschikbare middelen die door onderbesteding op de exploitatielasten in 2025 zijn ontstaan te reserveren. De betreffende school heeft immers ook in latere jaren recht op de afgegeven beschikking. Het gaat bijvoorbeeld om incidentele kosten voor tijdelijke huisvesting, verhuiskosten, eerste inrichting, asbestsanering,

netcongestie, herstel van constructiefouten en een bijdrage voor een groen schoolplein waarvan facturen waren verwacht in 2025 maar die volgen in 2026. Met de voorgestelde storting van 2,0 miljoen euro in de reserve Huisvestingsprogramma onderwijs wordt aangesloten bij het verwachte uitgavenpatroon en wordt gewaarborgd dat de benodigde middelen in de opvolgende jaren beschikbaar zijn voor de uitvoering van het programma. Bij het doorlichten en actualiseren van de kaders voor reserves zullen we de inzet van reserve Huisvestingsprogramma opnieuw beoordelen.

Programma 10. Levendige en gezonde stad

26. Nachtcultuur **-€ 94.000 doorschuiven**

Als onderdeel van het coalitieakkoord 2022-2026 is bij de Voorjaarsnota 2022 besloten om in de periode 2023-2026 in totaal 0,35 miljoen euro toe te kennen voor de nachtsector. Het structurele budget vanaf 2027 is bij de Voorjaarsnota 2024 als bezuinigingsmaatregel doorgevoerd. Vanuit de ambities die zijn vastgesteld in de Nachtvisie (2023) is een subsidieregeling ingesteld ten behoeve van initiatieven voor nachtcultuur in de stad. De regeling loopt t/m 31 december 2026. De onderbesteding in 2025 hangt grotendeels samen met een reservering ten behoeve van een nieuwe locatie voor nachtcultuur die in 2025 niet is gevonden. De onderbesteding in 2025 op dit budget wordt in 2026 ingezet voor de subsidieregeling. Gezien het aantal initiatieven is de verwachting dat het budget in 2026 volledig wordt benut.

27. Filmfonds **-€ 150.000 doorschuiven**

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2025 is besloten voor het instellen van een Utrechts fonds voor film- en beeldcultuur van 0,15 miljoen euro (Amendement 208). Dekking komt vanuit het budget voor incidentele projecten, knelpunten en de instandhouding van de culturele infrastructuur in 2025. In 2025 zijn de wegen verkend naar de wijze waarop dit budget zo goed mogelijk beschikbaar kan worden gesteld aan de film- en beeldsector, zie ook de raadsbrief van 19 december 2025 (kenmerk 34020461). De uitkomst is om een eenmalige regeling in 2026 in te stellen om Utrechtse makers te ondersteunen samen met het Nederlands Film Festival. De verwachting is dat de regeling in de zomer van 2026 operationeel is.

28. Laaggeletterdheid **-€ 90.157 doorschuiven**

In het afgelopen jaar heeft de gemeente Utrecht incidentele middelen (t/m 2028) van het Rijk ontvangen middels een decentralisatie-uitkering voor laaggeletterdheid. Vanwege de late bekendmaking van de hoogte van de uitkering, en daarmee de verlate opstart in het jaar, is er sprake van onderbesteding. Deze onderbesteding is in 2026 benodigd voor kosten ten behoeve van laaggeletterdheid.

29. Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen **-€ 556.000 doorschuiven**

Bij de Voorjaarsnota 2024 is via een amendement voor het jaar 2025 1,125 miljoen euro toegewezen voor Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen. Voorstel is om de onderbesteding hierop over te hevelen naar 2026. Dit budget is nodig in 2026 om kosten te kunnen dekken omdat Rijksbijdrage stopt. Als gevolg van een rechtszaak/voorlopige voorziening is er sprake van hogere Rijksbijdrage (SPUK) in 2025 dan begroot. Kosten zijn hiervoor ook gemaakt en kunnen volledig worden verantwoord. Deze SPUK-middelen moeten in 2025 worden besteed. Hierdoor zijn de incidentele middelen vanuit het amendement Voorjaarsnota 2024 niet volledig besteed. Deze middelen zijn nodig in 2026 vanwege de ontbrekende dekking vanuit het Rijk.

30. Project Modernisering Sekswerkbeleid **-€ 308.000 doorschuiven**

Uitvoering van het project Modernisering Sekswerkbeleid (inclusief Kleinschalig sekswerkbedrijf in Parkeergarage Paardenveld) loopt anders dan gepland. De uitwerking van onderdeel Sekswerk in Paardenveld is na de zomer van 2025 gestart en verloopt zoals verwacht over de jaarwisseling heen, met in de planning om in 2026 de tender te starten. De uitwerking van het sekswerkbedrijf Paardenveld moet zorgvuldig en kost tijd. Het is een wens van de raad om te onderzoeken of het sekswerkbedrijf mogelijk is maar ook om dat zorgvuldig te doen. De selectieprocedure, de

bijbehorende voorbereidingen, en de onderzoeken en juridische procedures na de selectieprocedure, maken dat dit een traject van meerdere jaren is.

31. Verbeteren zorgkwaliteit **-€ 50.000 doorschuiven**
Met de Voorjaarsnota 2025 is incidenteel budget toegekend voor een knelpunt voor het verbeteren van de kwaliteit van zorg bij Volksgezondheid. De uitvoering van de plannen is later gestart dan initieel gedacht. De inzet van het totale budget blijft nodig om de gewenste doelen te behalen.

32. Verplaatsing URV **-€ 1.000.000 doorschuiven**
Op Sportpark Overvecht-Noord huisvesten voetbalclub EDO en de URV. Deze situatie leidt in de praktijk tot problemen als het gaat om gebruik van de velden. In een amendement (A108) uit 2024 is 1,0 miljoen euro beschikbaar gesteld door de raad om URV te verplaatsen. Inmiddels is het plan bestuurlijk vastgesteld in 2025. De uitvoering van de werkzaamheden start in 2026. Het door de raad vastgesteld bedrag van 1,0 miljoen euro is daarvoor nodig in 2026.

33. Inpassingskosten Rijnvliet **-€ 1.026.000 doorschuiven**
Op sportpark Rijnvliet wordt het vijfde hockeyveld gerealiseerd. Dit vijfde hockeyveld is nodig vanwege de groei van de stad. Het hockeyveld komt op de noordelijke kavel te liggen. Om het veld cultuurtechnisch geschikt te maken zijn eenmalige inpassingskosten nodig. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld in het MeerjarenPerspectief Ruimte 2025 vanuit het groeikader bij de Voorjaarsnota 2025. De werkzaamheden voor de realisatie vinden plaats in 2026 en 2027. Het bedrag van de eenmalige inpassingskosten moet worden overgeheveld van 2025 naar 2026.

34. Mentale gezondheid **-€ 330.000 doorschuiven**
Op het incidentele budget voor mentale gezondheid heeft zich in 2025 een onderbesteding voorgedaan van 330.000 euro. Het uitvoeringsprogramma Mentale Gezondheid (MG) is in juli 2025 vastgesteld, wat later was dan voorzien en waardoor de activiteiten vertraging hebben opgelopen en pas na de zomer zijn gestart (daaronder campagnes, activiteiten voor verminderen maatschappelijke druk en voor passende steun en handvatten). Daardoor hebben de activiteiten ook uitloop tot na het coalitieakkoord (ze lopen door tot en met 2027 in plaats van 2026). De onderbesteding in 2025 is nodig voor de uitvoering van het uitvoeringsprogramma in 2026 en 2027. De aanbevelingen uit het kritische en bestuurlijk gevoelige rekenkamerrapport uit 2024 zijn doorgevoerd in het uitvoeringsprogramma. De door te schuiven middelen voor mentale gezondheid zijn nodig om de activiteiten uit het uitvoeringsplan te kunnen realiseren, zoals prestatiedruk bij jongeren en de integrale aanpak suïcidepreventie, waaronder preventie van mentale problemen door het bevorderen sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen en jongvolwassenen en het bieden van laagdrempelige inloopvoorzieningen. NB Voor het voorkomen van mentale problemen (een groot gezondheidsissue bij jongeren) geldt op dit moment in Utrecht: grote ambities, minimaal budget.

35. Gezond gewicht Utrechtse Jeugd **-€ 378.000 doorschuiven**
In 2025 is met 13 scholen een samenwerkingsovereenkomst (met pilotkarakter) aangegaan voor Gezond Gewicht Utrechtse Jeugd (waaronder schoollunches, ouderenbetrokkenheid, bewegen en educatie), voor de periode 2026-2028. Aanleiding is dat wij de scholen duurzaam perspectief willen bieden, zoals zij nadrukkelijk wensen, om het programma te kunnen continueren, maar ook ruimte willen houden om deze samenwerking op termijn door te ontwikkelen naar een publiek-private samenwerking (PPS) die schaalvergroting en stabiliteit kan brengen. De vorm waarin we deze samenwerking nu inrichten moet daarom zowel tijdelijkheid als toekomstbestendigheid in zich dragen. De meerjarige samenwerkingsovereenkomst is ook een bestuurlijke wens. Door de overgang van een subsidie naar een samenwerkingsovereenkomst is in 2025 vertraging in de uitvoering ontstaan waardoor zich in 2025 een onderbesteding heeft voorgedaan op bijbehorend incidenteel budget. Geplande aanvullende subsidietranches zijn daardoor niet meer uitgeschreven. Vanwege de samenwerkingsovereenkomst heeft de gemeente in 2026, 2027 en 2028 verplichtingen aan de scholen voor het programma/de schoollunches.

Onderdeel van de vertraagde Gezond Gewicht Utrechtse Jeugd-uitgaven betreft ook de scholing voor de adviseurs Gezonde Kinderopvang. Onder andere omdat de werving langer duurde dan verwacht lukte het niet om deze uitgaven in 2025 te realiseren.

36. Pilot Intensivering wijkgerichte vaccinatieaanpak -€ 100.000 storten in reserve
De G4-gemeenten hebben een bijdrage van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van een pilot gericht op het uitbreiden en intensiveren van de wijkgerichte vaccinatieaanpak. Het doel van de pilot is om in de praktijk te leren op welke wijze het meest doelmatig kan worden ingezet op het verhogen van de vaccinatiegraden in wijken waar de deelname aan het Rijksvaccinatieprogramma achterblijft. Voor de gemeente Utrecht gaat het om de wijken Overvecht en Kanaleneiland. Geleerde lessen uit de pilot worden landelijk gedeeld, zodat alle gebieden met een lage vaccinatiegraad deze kunnen benutten. De pilot in de gemeente Utrecht duurt van 2025 t/m aug 2026. De ontvangen Rijksbijdrage met de Septembercirculaire 2025 was 0,73 miljoen euro. Verdeling op basis van de inschatting was 0,31 miljoen euro in 2025 en 0,42 miljoen euro in 2026. De opstartfase heeft meer tijd gekost in 2025 waardoor in 2026 meer ingezet kan worden op de daadwerkelijke acties. De realisatie van 2025 bedraagt 0,21 miljoen euro. Het meerdere deel dat is ontvangen van het Rijk wordt gestort in de reserve Gemeentefonds om in 2026 beschikbaar te kunnen stellen voor de afgesproken acties uit het actieplan verhogen vaccinatiegraad.

37. Inburgering € 753.000 onttrekken aan reserve
De reserve Inburgering is gevormd om tot en met 2027 de kosten voor de vertraagde instroom van inburgeringsplichtigen op te kunnen vangen en de huidige innovatieve aanpak, die naar verwachting op de lange termijn kosten bespaart, op inburgering te kunnen continueren. Bij het knelpunt dat is ingediend bij de Voorjaarsnota 2025 is rekening gehouden met een onttrekking vanuit de reserve. De onttrekking is nodig om de lasten in 2025 te kunnen dekken die voortkomen uit de kosten voor de vertraagde instroom.

38. Onderhoudskosten Stadskantoor € 2.636.683 onttrekken aan reserve
De reserve Stadskantoor is ingesteld ter dekking van het eigenaars- en gebruikersonderhoud van het stadskantoor. In 2025 is er voor 2,6 miljoen euro aan eigenaarsonderhoud uitgevoerd. Dit moet onttrokken worden uit de reserve Stadskantoor.

Programma 11. Algemene middelen en overhead

39. IPM-Connect -€ 330.000 doorschuiven
Eén van de hervormingsmaatregelen is herinrichting/centralisatie van Informatie- en Procesmanagement (IPM). Hiervoor is bij de Voorjaarsnota 2025 voor de periode 2025 t/m 2027 incidenteel implementatiebudget beschikbaar gesteld. Omdat de nadere inrichting van de centralisatie in 2025 nog vorm moest krijgen, is een deel van het toegekende budget voor 2025 niet besteed. De besteding van dit resterende budget aan inrichting en feitelijke implementatie van de centralisatie vindt in 2026 plaats en de afronding van de implementatie in 2027.

40. Handhavingsdossier -€ 323.000 doorschuiven
Met de Voorjaarsnota 2024 is incidenteel budget beschikbaar gesteld tot en met 2028 voor het handhavingsdossier Oude gracht. De procedures bij de Raad van State zijn meer dan een half jaar vertraagd. In het eerste kwartaal van 2026 wordt een aantal uitspraken verwacht die om juridische vervolgacties vragen. Hiervoor moeten wederom advies- en externe (advocaat)kosten worden gemaakt. Deze kosten komen boven op de kosten die gemaakt gaan worden in 2026 waardoor er een tekort wordt verwacht als de onderbesteding uit 2025 niet beschikbaar blijft.

41. Inclusie & Diversiteit -€ 41.000 doorschuiven
Voorstel is om 0,041 miljoen euro onderbesteding van het budget Inclusie & Diversiteit over te hevelen naar 2026 aangezien diverse uitgaven vertraagd zijn en er verplichtingen voor zijn aangegaan. Budget wordt doorgeschoven vanwege herfasering van activiteiten, gefaseerde

uitvoering en beperkte uitvoeringscapaciteit in 2025. 1. Inclusief leiderschap: Geplande activiteiten zijn door herfasering verplaatst van 2025 naar begin 2026 om betere aansluiting op de jaarplanning en beschikbaarheid van de doelgroep te borgen. 2. Culturele barometer: Gefaseerde uitvoering waarbij een deel van de werkzaamheden en bijbehorende kosten in 2026 plaatsvindt. 3. Communicatieactiviteiten: Activiteiten zijn in 2025 niet uitgevoerd vanwege onvoldoende uitvoeringscapaciteit en daarom doorgeschoven naar 2026.

42. Optimale Basis 2024-2026 **-€ 160.000 doorschuiven**

Het project om de financiële functie te verbeteren is nog niet afgerond en loopt door in 2026. Voor organisatieonderdeel Ruimte was 835.000 euro beschikbaar, waarvan 250.000 euro in 2025. Diverse activiteiten zijn uitgevoerd zoals het vaststellen van indicatoren om de kwaliteit van de administratie te meten, een trainingsprogramma implementeren, processen beschrijven en werkinstructies opstellen en procesverbeteringen uitvoeren. Door onderbezetting en uitval in het management is in 2025 minder voortgang gerealiseerd dan geraamd. Het programma Optimale Basis loopt door in 2026, waarvoor een bedrag van 0,16 miljoen euro is voorzien. Daarbij worden dashboards opgesteld en verduidelijking van de dienstverlening aan het management en verdere doorontwikkeling van competenties en vaardigheden van de medewerkers.

43. Leiderschap en sturing Ruimte **-€ 240.000 doorschuiven**

Voor de organisatieontwikkeling van het organisatieonderdeel Ruimte is in 2024 en 2025 budget beschikbaar gesteld. Een deel van het project is in 2025 nog niet afgerond en loopt door in 2026. Dit betreft het leiderschapsprogramma en Verbeteren Opdrachtgeverschap Openbare Ruimte (VOOR). Vervolginzet in 2025 is niet volledig kunnen doen door doorlooptijden en vertraging.

44. Contractregistratiesysteem Inkoop **-€ 104.000 doorschuiven**

Voor de implementatie van het contractmanagementsysteem was in 2025 incidenteel budget beschikbaar. Door vertraging in het project start uitvoering later dan gepland, waardoor de beschikbare middelen in 2025 niet volledig konden worden besteed. Om de implementatie in 2026 uit te voeren, is overheveling van het resterend budget noodzakelijk.

45. Implementatie zaaksysteem **-€ 200.000 doorschuiven**

De implementatie van het zaaksysteem voor juridische zaken is nog niet afgerond. Er is met name nog inzet nodig op het op orde krijgen van de sturingsinformatie en het optimaliseren van enkele zaaktypes, waarvoor de onderbesteding in 2025 op het incidentele budget nodig is.

46. PPMO-implementatie **-€ 149.000 doorschuiven**

De Europese Aanbesteding uit 2024 voor software ten behoeve van portfolio- en projectmanagement is in 2025 stopgezet en daarmee is het project vertraagd. Ten behoeve van het succesvol afronden van dit project is het noodzakelijk het overgebleven budget mee te nemen naar 2026.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Voorjaarsnota 2026

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Freek Verbakel
Kenmerk	34106966
Vergaderdatum Raad	volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De beleidsarme Voorjaarsnota 2026 vast te stellen overeenkomstig het voorliggende ontwerp, waarin de volgende onderdelen zijn opgenomen:
   a. Het geactualiseerde financieel beeld, zoals opgenomen in de paragrafen 2.1 t/m 2.3 met daarin een overzicht van de autonome ontwikkelingen en de knelpunten;
   b. Een overzicht van de Overige knellende opgaven, zoals opgenomen in paragraaf 2.4, die geen onderdeel vormen van het geactualiseerde financieel beeld)
   c. Een financieel advies om deze beleidsarme voorjaarsnota met het nieuwe coalitieakkoord te betrekken bij de opstelling van de Programmabegroting 2027 en verder.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Recente ontwikkelingen zoals bijstellingen van het gemeentefonds maar ook andere onvermijdelijke ontwikkelingen, veranderen het financiële beeld ten opzichte van de Programmabegroting 2026 die een sluitend financieel beeld liet zien.

Normaal gesproken is de voorjaarsnota het document dat de raad in mei ontvangt, waarin de integrale afweging plaatsvindt en de beleidsmatige keuzes voor het komende begrotingsjaar worden voorgelegd, inclusief meerjarige doorkijk. Deze beleidsarme Voorjaarsnota 2026 is opgesteld vóór de gemeenteraadsverkiezingen en verschijnt eerder dan andere jaren. Daarom bevat deze - anders dan gebruikelijk - geen voorstellen voor beleidskeuzes, maar alleen onvermijdelijke financiële ontwikkelingen en knelpunten die in het financieel beeld zijn vertaald. Daarnaast geeft deze voorjaarsnota een inzicht in overige knellende opgaven die niet in het financieel beeld zijn vertaald. Hiermee geeft de voorjaarsnota een actueel beeld van de financiële kaders voor de integrale afweging. De integrale afweging vindt vervolgens (op hoofdlijnen) plaats in het nieuwe coalitieakkoord. Bij de Programmabegroting 2027 volgt een meer gedetailleerde financiële vertaling.

Context
Aanleiding
Onderdeel van de Utrechtse begrotingscyclus is de voorjaarsnota. De voorjaarsnota wordt jaarlijks als voorbereiding op de programmabegroting opgesteld.
De beleidsarme Voorjaarsnota 2026 geeft inzicht in de actuele financiële ontwikkelingen en in de overige knellende opgaven die niet in het financieel beeld zijn vertaald. Hiermee geeft de voorjaarsnota een actueel beeld van de financiële kaders voor de integrale afweging. De integrale afweging vindt vervolgens (op hoofdlijnen) plaats in het nieuwe coalitieakkoord. Bij de Programmabegroting 2027 volgt een meer gedetailleerde financiële vertaling.

Juridische context
De gemeenteraad heeft het budgetrecht, dit is opgenomen in artikel 189 en verder van de Gemeentewet. Conform de Financiële Verordening van de gemeente Utrecht biedt het college in het lopende jaar een voorjaarsnota aan de gemeenteraad aan die de basis vormt voor de Programmabegroting van het volgende jaar (jaar t+1).

Beslistermijn
Conform artikel 2 Beleidscyclus lid 2 van de Financiële Verordening stelt de raad de Voorjaarsnota 2026 uiterlijk op 14 juli 2026 vast, net als de Jaarstukken.

Beoogd effect
De beleidsarme Voorjaarsnota 2026 geeft inzicht in de actuele financiële ontwikkelingen en in overige knellende opgaven die niet in het financieel beeld zijn vertaald. Hiermee geeft de voorjaarsnota een actueel beeld van de financiële kaders.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Programmabegroting 2026; Gemeenteraad 13 november 2025.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De beleidsarme Voorjaarsnota 2026 vast te stellen overeenkomstig het voorliggende ontwerp, met daarin de volgende onderdelen: a. Het geactualiseerde financieel beeld, zoals opgenomen in de paragrafen 2.1 t/m 2.3 (met daarin een overzicht van de autonome ontwikkelingen en de knelpunten); b. Een overzicht van de Overige knellende opgaven, zoals opgenomen in paragraaf 2.4 (deze zijn niet opgenomen in het geactualiseerde financieel beeld),

	c. Een financieel advies aan uw raad om deze beleidsarme voorjaarsnota te betrekken bij een nieuw coalitieakkoord en vervolgens mee te nemen bij de opstelling van de Programmabegroting 2027 en verder (hoofdstuk 3).
Argumenten	
1.1	Er zijn onvermijdelijke ontwikkelingen binnen en buiten Utrecht die het financieel beeld van de gemeente beïnvloeden
	Sinds de vaststelling van de Programmabegroting 2026 hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die het financiële beeld beïnvloeden. Deze zijn onvermijdelijk, zoals actualisatie van de inkomsten van het Rijk (gemeentefonds) en de knelpunten. Op basis van deze ontwikkelingen wordt het geactualiseerd financieel beeld bepaald. De gemeentelijke begroting staat voortdurend onder spanning door ontwikkelingen die onvermijdelijk op ons afkomen, zoals de consequenties van wettelijke verplichtingen. Als de kostenstijgingen niet langer kunnen worden uitgesteld en ook niet kunnen worden opgevangen binnen de programma's of door bijsturen van beleid dan moeten ze worden geaccepteerd en moet de begroting hiermee worden aangepast. Zo blijft de begroting reëel. Knelpunten voldoen aan drie criteria: ze zijn onvermijdbaar (de activiteit is een wettelijke taak of verplichting), onuitstelbaar en onoplosbaar (niet binnen bestaande doelstelling- of programmabudgetten op te vangen).
1.2	Het is aan een nieuw bestuur om een nadere afweging te maken over de overige knellende opgaven
	De voorjaarsnota is beleidsarm wat betekent dat de overige knellende opgaven, niet zijn meegenomen in het geactualiseerd financieel beeld. Deze opgaven voldoen niet aan de criteria die voor de knelpunten gelden. Het is aan het nieuwe gemeentebestuur om voor deze knellende opgaven een nadere afweging te maken.
1.3	Het is aan een nieuw bestuur om het financieel tekort van deze beleidsarme voorjaarnota op te lossen.
	In een verkiezingsjaar wordt een beleidsarme voorjaarsnota opgesteld en worden geen beleidsmatige maatregelen doorgevoerd om het saldo van deze voorjaarsnota op nul te krijgen. Gebruikelijk is dat een integrale afweging wordt gemaakt in een coalitieakkoord en dat daarin maatregelen worden genomen waarmee de Begroting 2027 voor alle jaren en structureel sluitend is.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Bij het opstellen van de voorjaarsnota 2026 is uitgegaan van het voorlopige resultaat van de Jaarstukken 2025 en bijbehorende Bestedings- en dekkingsvoorstellen
	De jaarrekeningcontrole van de accountant is nog niet afgerond en kan nog tot correcties leiden, waardoor het uiteindelijke rekeningresultaat kan wijzigen. De bestedings- en dekkingsvoorstellen worden gelijktijdig met de Jaarstukken 2025 ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd. Bij afwijkende besluitvorming wijzigt ook het beschikbare bedrag uit het jaar 2025 in het gepresenteerde financieel beeld. Vooralsnog bedraagt het voorlopige indicatieve netto jaarrekeningresultaat € 21,1 miljoen

Financiën

De Programmabegroting 2026 liet een sluitend financieel beeld zien. Sinds de vaststelling daarvan hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die het financiële beeld beïnvloeden. Deze zijn onvermijdelijk, zoals de actualisatie van de inkomsten van het Rijk (gemeentefonds) en de knelpunten.
Het financieel beeld opmakend zien we in alle jaren van deze voorjaarsnota een tekort. Aangezien dit een beleidsarme voorjaarsnota is, vindt ons college het niet passend om beleidsmatige maatregelen door te voeren om het saldo van deze voorjaarsnota op nul te krijgen. We adviseren uw raad dan ook

om dit mee te nemen in het coalitieakkoord en daarin maatregelen te nemen zodat de Begroting 2027 voor alle jaren en structureel sluitend is.

Bedragen x € 1.000		2025	2026	2027	2028	2029	2030	Latere jaren
1	**Voorlopig indicatief jaarrekeningresultaat 2025**	pm						
2	**Programmabegroting 2026 - Eindsaldo**		0	0	0	0	0	0
3	**Autonome ontwikkelingen**							
	Actualiseren inkomsten							
3a	Gemeentefonds doorwerking fin ruimte sept circ		2.080	2.062	-265	-737	-1.406	-1.406
3b	Gemeentefonds actualiseren maatstaven		-7.687	726	2.071	6.032	7.183	7.183
3c	Gemeentefonds herijking		pm	pm	pm	pm	pm	pm
3d	OZB woningen		-902	972	972	972	972	972
3e	OZB niet-woningen		975	3.133	3.133	3.133	3.133	3.133
3f	Toeristenbelasting		0	0	0	0	0	0
	Overige autonome ontwikkelingen							
3g	Referentiekader (areaalsystematiek)		2.016	-4.011	-4.011	-4.011	-4.011	-4.011
3h	Technische correcties			4.500	4.500	1.511	1.511	1.511
3i	Nota beheer openbare ruimte							-950
3j	Uitvoeringsprogramma werken aan de werf							-460
3k	Indexatie begroting 2027		0	0	0	0	0	0
	Subtotaal autonome ontwikkelingen	**pm**	**-3.518**	**7.382**	**6.400**	**6.900**	**7.382**	**5.972**
4	**Knelpunten**		**-16.193**	**-16.324**	**-10.267**	**-10.631**	**-15.136**	**-15.272**
5	**Startsaldo Voorjaarsnota 2026**	**pm**	**-19.711**	**-8.942**	**-3.867**	**-3.731**	**-7.754**	**-9.300**

Vervolg
Na de Voorjaarsnota 2026 volgt in het najaar de Programmabegroting 2027.

Samen stad maken
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel. Deze voorjaarsnota is beleidsarm en bevat daarmee geen beleidsrelevante keuzes waarvoor participatie nodig is.

Communicatie
We publiceren een bewonerssamenvatting van de voorjaarsnota in DUIC. De tekst van die bewonerssamenvatting publiceren we ook als webpagina op Utrecht.nl. We plaatsen een nieuwsbericht (persbericht) op Utrecht.nl.

(Niet) Referendabel
Er is een uitzonderingsrond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht van toepassing aangezien dit een raadsvoorstel betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Voorjaarsnota 2026

Bijlagen informatief
- Subsidiestaat 2026
- Subsidiestaat 2027

Voorjaarsnota 2026

Datum rapport	19 maart 2026
Kenmerk rapport	34106966
Versie rapport	Definitief
Status rapport	Vaststellen 10 maart 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave		2
Voorwoord		3
1.	Inleiding	4
2.	Financiële ruimte en knelpunten	5
3.	Vervolg	15

Voorwoord

Raadvoorstel 2026, zaaknummer:

Utrecht, 19 maart 2026

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2026 van de gemeente Utrecht. De voorjaarsnota maken we jaarlijks als voorbereiding op de programmabegroting. Normaalgesproken is de voorjaarsnota het document dat u in mei ontvangt, waarin de integrale afweging plaatsvindt en de beleidsmatige keuzes voor het komende begrotingsjaar worden voorgelegd, inclusief meerjarige doorkijk. Deze voorjaarsnota is opgesteld vóór de gemeenteraadsverkiezingen en verschijnt ook eerder dan andere jaren. Daarom bevat deze– zoals gebruikelijk in verkiezingsjaren, maar anders dan in andere jaren - geen voorstellen voor beleidskeuzes voor de periode 2027 en verder, maar alleen onvermijdelijke financiële ontwikkelingen en knelpunten. Hiermee geeft de voorjaarsnota een actueel beeld van de financiële kaders voor de integrale afweging. De integrale afweging vindt vervolgens (op hoofdlijnen) plaats in het nieuwe coalitieakkoord. Bij de Programmabegroting 2027 volgt een meer gedetailleerde financiële vertaling.

De Eerste Bestuursrapportage 2026 is het eerste moment van bijstellen of bijsturen van de kaders zoals vastgelegd in de programmabegroting 2026. Deze bestuursrapportage ontvangt u doorgaans samen met de voorjaarsnota. Gezien de vroegere publicatie van de voorjaarsnota dit jaar, is de Eerste Bestuursrapportage 2026 hier niet bijgevoegd, maar volgt separaat medio mei.

De secretaris,
Michiel Ruis

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

1. Inleiding

Vorig jaar stuurden we u de laatste voorjaarsnota waarin het college beleidskeuzes voorlegde voor een integrale afweging. Zoals tijdens de hele raadsperiode voeren we hierin scherp aan de wind, zowel in ambitie als met hervormingen en bezuinigingen. In verband met de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart is dat nu niet aan de orde: de integrale afweging vindt (op hoofdlijnen) plaats in het coalitieakkoord en zal met de ontwikkelingen in de meicirculaire in de programmabegroting 2027 concreter financieel worden vertaald. Dat neemt niet weg dat we een grote verantwoordelijkheid voelen om uw raad een aantal zaken mee te geven, waarbij we scherp hebben gekeken naar wat écht onvermijdelijk is.

In de eerste plaats gaat het hier om het resultaat van 2025 plus autonome ontwikkelingen. Het verwachte netto jaarrekeningresultaat voor 2025 is een positief resultaat van ruim € 20 miljoen. De autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen waar we geen invloed op hebben. Voorbeelden daarvan zijn de ontwikkelingen in de middelen die we van het Rijk krijgen, zoals bijvoorbeeld uit het gemeentefonds. Jaarlijks maken we daar in de voorjaarsnota een inschatting van. Op dit moment zien we een aantal ontwikkelingen, zoals de financiële doorwerking van het regeerakkoord van het nieuwe kabinet, waarvoor we nog geen exacte doorvertaling kunnen maken naar onze begroting. Daarnaast kondigt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties pas in de meicirculaire van het gemeentefonds de effecten aan van de nieuwe herverdeling van het gemeentefonds. Welke impact dat voor Utrecht gaat hebben, is op dit moment nog niet te zeggen.

Ten tweede hebben we ieder jaar te maken met knelpunten die onvermijdbaar, onoplosbaar binnen doelstelling of programma en onuitstelbaar zijn. Het gaat hier om opgaven die soms incidenteel maar soms ook structureel van aard zijn. En waar dus geen keuze in is: we hebben naar onze beste inschatting in alle gevallen de minimaal benodigde middelen opgenomen. Er bestaat -zoals altijd- een risico dat de komende jaren blijkt dat er extra middelen nodig zijn door ontwikkelingen die we nu niet kunnen voorzien.

Dat risico bestaat tot slot ook voor opgaven die strikt genomen nu geen knelpunt zijn omdat ze niet aan alledrie de ‘O’s’ voldoen, maar die wel knellen. Hoewel ze nu nog vermijdbaar, oplosbaar of uitstelbaar zijn, is het voorstelbaar dat dat in de toekomst niet meer zo is. Dat geldt ook voor opgaven waarvan een continuering van incidentele rijksmiddelen onzeker is.

Het financieel beeld opmakend zien we een verwacht positief resultaat voor 2025. In de daaropvolgende jaren schommelt het tekort dat het gevolg is van de onvermijdelijke opgaven. Zoals gebruikelijk in verkiezingsjaren stuurt het college niet bij op het tekort. Omdat dit gezien het verkiezingsjaar een beleidsarme voorjaarsnota is, acht het college het niet passend om nu beleidsmatige maatregelen te nemen om het saldo sluitend te maken. We gaan daarnaast ook niet in op eerder aangenomen moties zonder dekking of waarin wordt verwezen naar de integrale afweging voor dekking. We adviseren uw raad om die mee te nemen in het coalitieakkoord en daarin maatregelen te nemen zodat de Begroting 2027 voor alle jaren en structureel sluitend is.

2. Financiële ruimte en knelpunten

2.1. Inleiding

De programmabegroting 2026 sloot op 0: baten en lasten waren in evenwicht. Het verwachte netto jaarrekeningresultaat voor 2025 is een positief resultaat van ruim € 20 miljoen. In de jaren daarna schommelt het tekort ontstaan door de onvermijdelijke opgaven tussen de € 3 tot € 9 miljoen. In de actualisatie van het financiële beeld zien we dat de beschikbare financiële ruimte in 2026 negatief wordt; de jaren erna is er meer geld beschikbaar. Daarnaast zien we voor alle jaren knelpunten waar meer geld voor nodig is dan we beschikbaar hebben. Er is vooral gekeken naar knelpunten die zich in 2026 of 2027 (structureel) voordoen. Dat leidt tot een saldo van de Voorjaarsnota 2026 dat voor alle jaren negatief is. Een duiding van het geactualiseerde financiële beeld vindt u in dit hoofdstuk, een beschrijving van de knelpunten staat in hoofdstuk 3. In onderstaande tabel is dat kort samengevat, waarbij een minteken aangeeft dat er sprake is van een tekort.

Tabel 1: Financiële vertrekpunt

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Latere jaren
Programmabegroting 2026		0	0	0	0	0	0
Voorlopig indicatief jaarrekeningresultaat 2025	21.100						
Autonome ontwikkelingen		-3.518	7.382	6.400	6.900	7.382	5.972
Knelpunten		-16.193	-16.634	-10.267	-10.631	-15.136	-15.272
Startsaldo Voorjaarsnota 2026	**21.100**	**-19.711**	**-9.252**	**-3.867**	**-3.731**	**-7.754**	**-9.300**

2.2. Toelichting op het startsaldo

Onderstaande tabel geeft het financiële vertrekpunt van deze voorjaarsnota gedetailleerd weer. Het vertrekpunt is de Programmabegroting 2026. Daarna volgen de autonome ontwikkelingen en de knelpunten. Deze onderdelen worden onder tabel 3 verder toegelicht.

Tabel 2: Opbouw startsaldo

Bedragen x € 1.000		2025	2026	2027	2028	2029	2030	Latere jaren
1	**Voorlopig indicatief jaarrekeningresultaat 2025**	21.100						
2	**Programmabegroting 2026 - Eindsaldo**		0	0	0	0	0	0
3	**Autonome ontwikkelingen**							
	Actualiseren inkomsten							
3a	Gemeentefonds doorwerking fin ruimte sept circ		2.080	2.062	-265	-737	-1.406	-1.406
3b	Gemeentefonds actualiseren maatstaven		-7.687	726	2.071	6.032	7.183	7.183
3c	Gemeentefonds herijking		pm	pm	pm	pm	pm	pm
3d	OZB woningen		-902	972	972	972	972	972
3e	OZB niet-woningen		975	3.133	3.133	3.133	3.133	3.133
3f	Toeristenbelasting		0	0	0	0	0	0
	Overige autonome ontwikkelingen							
3g	Referentiekader (areaalsystematiek)		2.016	-4.011	-4.011	-4.011	-4.011	-4.011
3h	Technische correcties			4.500	4.500	1.511	1.511	1.511
3i	Nota beheer openbare ruimte							-950
3j	Uitvoeringsprogramma werken aan de werf							-460
3k	Indexatie begroting 2027		0	0	0	0	0	0
	Subtotaal autonome ontwikkelingen	**21.100**	**-3.518**	**7.382**	**6.400**	**6.900**	**7.382**	**5.972**
4	**Knelpunten**		**-16.193**	**-16.634**	**-10.267**	**-10.631**	**-15.136**	**-15.272**
5	**Startsaldo Voorjaarsnota 2026**	**21.100**	**-19.711**	**-9.252**	**-3.867**	**-3.731**	**-7.754**	**-9.300**

1 Voorlopig indicatief netto jaarrekeningresultaat 2025
Het voorlopige indicatieve netto jaarrekeningresultaat 2025 bedraagt € 21,1 miljoen. De accountant is momenteel nog bezig met de controle van de jaarrekening. De verwachting is niet dat hier nog hele grote mutaties uit naar voren gaan komen.

2 Eindsaldo begroting 2026
Het eindsaldo van de vastgestelde Programmabegroting 2026 is voor alle jaren 0.

3 Autonome ontwikkelingen
Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen waar we geen invloed op hebben en die ons overkomen. Voorbeelden daarvan zijn de ontwikkelingen in de middelen die we van het Rijk krijgen, zoals bijvoorbeeld uit het gemeentefonds. Jaarlijks maken we daar in de voorjaarsnota een inschatting van.

Actualiseren inkomsten
3a Gemeentefondscirculaires
De meicirculaire van het gemeentefonds 2025 (dat zijn de brieven waarin de gemeenten door het Rijk geïnformeerd worden over de ontwikkeling van het gemeentefonds) is conform de eisen van de provincie verwerkt in de begroting 2026. Na de meicirculaire is ook de september- en decembercirculaire verschenen. De septembercirculaire had per saldo een voordelig effect op het financiële beeld in 2026 en 2027 van ruim € 2 miljoen; daarna slaat dit om in een negatief effect. Dat komt met name door een neerwaartse bijstelling van de accressen in combinatie met de landelijke groei van de verdeelmaatstaven van het gemeentefonds.
De decembercirculaire had geen impact op de financiële ruimte.

3b Actualisatie maatstaven
Bij de voorjaarsnota actualiseren we onze bijdrage uit het gemeentefonds voor het lopende en eerstvolgende begrotingsjaar op basis van nieuwe inschattingen van onze aantallen inwoners, woningen, etc. Uit die actualisatie blijkt dat we in 2026 minder hard zullen groeien dan eerder gedacht. Daardoor krijgen we naar verwachting ongeveer € 7,5 miljoen minder uit het gemeentefonds. De verwachte groei voor 2027 ligt iets hoger dan eerder verwacht, wat een plus in het gemeentefonds oplevert. Die loopt op van € 0,7 miljoen in 2027 naar € 7,2 miljoen in 2030.

3c Herijking gemeentefonds
Momenteel werkt het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan een aangepast verdeelmodel voor de verdeling van het geld van het gemeentefonds. De uitkomsten daarvan staan naar verwachting in de aankomende meicirculaire. Naar alle waarschijnlijkheid zal dit effect hebben op onze inkomsten uit het gemeentefonds. Het is echter onzeker of dit positief of negatief zal zijn, vandaar dat we dit als p.m. hebben opgenomen.

3d, 3e en 3f OZB en Toeristenbelasting
Ten aanzien van de onroerende zaakbelasting (OZB) voor woningen zien we dezelfde effecten als bij het gemeentefonds: omdat we in 2026 minder hard zullen groeien dan eerder verwacht, kunnen we ook minder OZB-aanslagen opleggen, wat leidt tot een lagere OZB-opbrengst in 2026. In 2027 en volgende jaren verwachten we wel weer iets harder te groeien dan eerder verwacht, wat leidt tot een positieve bijstelling van de OZB-opbrengst van bijna € 1 miljoen.

Vanwege de achterstanden die er waren in de administratie van de BGhU ten aanzien van de niet-woningen, kunnen we in 2026 meer niet-woningen een OZB-aanslag opleggen, wat leidt tot een hogere opbrengst. Vanaf 2027 verwachten we ook hier een groei en dus een hogere opbrengst (€ 3,1 miljoen).

De toeristenbelasting is in de Voorjaarsnota 2025 al verhoogd, zowel qua tarief als qua aantal overnachtingen. Met het hoge BTW-tarief dat vanaf 1 januari 2026 geheven wordt over hotelovernachtingen (in plaats van het lage BTW-tarief) is het niet realistisch om te veronderstellen dat het aantal hotelovernachtingen nog verder zal toenemen. Vandaar dat we hier geen extra opbrengsten ramen. Wel is er een risico dat we de geprognosticeerde opbrengst de komende jaren niet volledig zullen halen.

Overige autonome ontwikkelingen

3g Referentiekader (areaalsystematiek)
In Utrecht hebben we een referentiekader waarbij de begrotingsprogramma's financieel groeien navenant de stad groeit of krimpt. Omdat op basis van de meest recente inschattingen onze stad in 2026 minder hard groeit, is er ook minder geld nodig om de groei te bekostigen. Daarom stellen we de begroting met € 2 miljoen bij in 2026. Vanwege de groei in 2027 kost de referentiesystematiek ons dan ongeveer € 4 miljoen.

3h Technische correcties
Er is een tweetal technische correcties dat in de voorgaande begrotingen niet goed was verwerkt en die we nu administratief corrigeren. Dat betreft een onttrekking aan de reserve Groei in Balans van € 3 miljoen die per abuis structureel geraamd was maar incidenteel moest zijn. Daarnaast was bij de VJN 2023 het knelpunt Vervallen afdracht uit de grondexploitatie Leidsche Rijn (€ 4,5 miljoen) abusievelijk dubbel verwerkt. Dit is nu gecorrigeerd.

3i en 3j Nota Beheer openbare ruimte en het Uitvoeringsprogramma Werk aan de werf
In het vastgestelde beleid voor beheer openbare ruimte en Werk aan de werf gaan we uit van een jaarlijkse stijging van lasten (€ 1,41 miljoen, waarvan € 0,95 miljoen voor beheer openbare ruimte en € 0,46 miljoen aan kapitaallasten voor Werk aan de werf). Deze stijgende lijn is meegenomen in het financiële beeld door een verhoging van het structurele budget in latere jaren.

3k Indexeringen
De indexeringen ramen we budgettair neutraal. We hanteren de stelregel dat we intern niet meer aan loon/prijsvergoeding uitkeren, dan we aan financiële ruimte in het gemeentefonds hebben. Via het gemeentefonds ontvangen we tegenwoordig een aparte vergoeding voor loon- en prijsstijgingen middels de prijsmutatie van het Bruto Binnenlands Product (pBBP). Dat bedrag is leidend voor onze uitgaven aan loon- en prijscompensatie.

Subtotaal autonome ontwikkelingen
Dit alles leidt tot een financiële ruimte die in 2026 € 3,5 miljoen negatief is, en de jaren erna oploopt tot ongeveer € 7 miljoen in 2030.

2.3. Knelpunten

Op een aantal financiële ontwikkelingen heeft de gemeente geen invloed. Deze onvermijdelijke kosten noemen we knelpunten. Dit zijn ontwikkelingen die voldoen aan drie criteria:

• Onvermijdbaar: de activiteit is een wettelijke taak of verplichting;
• Onoplosbaar: binnen doelstelling of programma;
• Onuitstelbaar: de activiteit moet starten in 2026/2027.

We hebben 19 knelpunten opgenomen in deze voorjaarsnota, waarvan 7 knelpunten alleen voor het jaar 2026 en/of 2027. Het structurele totaalbedrag van alle knelpunten is € 15,3 miljoen. De financiële effecten van deze knelpunten zijn onderdeel van het financiële startsaldo van deze voorjaarsnota.

Algemeen beeld van de knelpunten:
Er zijn legio redenen waarom een knelpunt op kan treden. Grofweg zien we de volgende categorieën:

- De financiële bijdrage van het Rijk stopt of is niet toereikend om te voldoen aan de (wettelijke) minimale eisen;
- Door nieuwe wetgeving moeten we investeringen doen zonder dat daar voldoende middelen tegenover staan;
- We worden geconfronteerd met lagere inkomsten dan geraamd;
- Het gaat om claims van verbonden partijen waar we aan moeten voldoen;
- Een aantal knelpunten is (meerjarig) incidenteel, bijvoorbeeld door uitwerken van bijsturingsmaatregelen of nader uitwerken van scenario’s voor handelingsperspectief;
- In afwachting van geactualiseerd beleid moeten alvast incidentele maatregelen worden getroffen;
- Kostenstijgingen in relatie tot aanbestedingen.

Tabel 3: knelpunten

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030	Latere jaren
02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
1 Afdracht gemeentelijke grondexploitaties	0	0	0	0	2.367	2.367
2 Het tijdelijk omgevingsplan omzetten naar een definitief omgevingsplan	0	620	620	620	620	0
3 Operationele keten Omgevingswet	1.057	1.057	1.057	1.057	1.057	1.057
04. Duurzame bereikbaarheid						
4 Kortparkeren en naheffingen	0	0	0	0	621	0
5 Aflopend ingroeipad garage Croeselaan (B)	0	0	800	800	800	800
05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed						
6 Groot onderhoud Civiele Techniek	7.056	5.529	0	0	0	0
7 Depotbeheer	143	143	143	143	143	143
8 Uitvoering taken door Omgevingsdienst Utrecht		310				
06. Veilige stad						
9 Gemeentelijke bijdrage aan gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht	552	1.434	1.684	1.684	1.891	3.268
09. Kansrijk opgroeien						
10 Toenemende tekorten op het jeugdbudget aanvullende zorg door volumegroei	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
10. Levendige en gezonde stad						
11 Een tekort in financiële middelen voor de exploitatie van welzijns accommodaties en speeltuinen	0	727	0	0	0	0
12 Sport, zorg en welzijnsvoorzieningen MPR-groeikader (exploitatie)	0	0	0	0	485	485
Sport, zorg en welzijnsvoorzieningen MPR-groeikader (kapitaallasten van investering)	0	-1.693	-1.187	152	292	292
13 Lagere productiviteitsnorm PBZ/VG vanwege aanpassing CAO	1.083	0	0	0	0	0
14 JGZ zorg aan Nieuwkomers, niet zijnde Oekraïners of COA kinderen	954	0	0	0	0	0
15 Uitvoering Volksgezondheid	505	505	0	0	0	0
16 Depot collecties Utrecht	0	0	0	0	750	750
17 Koningsnacht en Koningsdag, binnenstad	0	690	0	0	0	0
11. Algemene middelen en overhead						
18 Algoritmen en AI	63	250	250	250	250	250
19 Effecten invoering NIS2-Cybersecuritywet (Cbw) 2026 - Compliancy	780	3.063	2.900	1.925	1.860	1.860
Eindtotaal	**16.193**	**16.634**	**10.267**	**10.631**	**15.136**	**15.272**

Toelichting knelpunten

Programma: Ontwikkelen en wonen voor iedereen

1. Afdracht gemeentelijke grondexploitaties
Vanuit de gemeentelijke grondexploitaties vindt jaarlijks een afdracht plaats die als structurele opbrengst in de gemeentebegroting is opgenomen. De lopende winstgevende grondexploitaties lopen af en er worden geen nieuwe winstgevende grondexploitaties verwacht. Daarom is deze structurele afdracht niet meer mogelijk en zijn de financiële gevolgen feitelijk onuitstelbaar ook al treden deze op met ingang van 2030.

2. Het tijdelijk omgevingsplan omzetten naar een definitief omgevingsplan
Sinds de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 moeten voor ongeveer 300 bestemmingsplannen de rijksregels uit de 'Bruidsschat' en diverse lokale verordeningen samengevoegd worden tot één nieuw plan. Deze transitie moet uiterlijk 1 januari 2032 voltooid zijn, waarna oude regels vervallen en het nieuwe plan volledig digitaal raadpleegbaar is via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De gemeente staat voor een grote uitdaging: terwijl de werkzaamheden en de benodigde capaciteit tot 2032 toenemen, stoppen de financiële bijdragen van het Rijk na 2026. Naast deze consolidatie werkt Utrecht aan de verplichte actualisatie van het welstandskader in de nieuwe Nota Omgevingskwaliteit 'Het karakter van Utrecht'.
De verplaatste regels moeten voldoen aan de eisen van de Omgevingswet. Het omgevingsplan moet voldoen aan de eisen van de Omgevingswet en is digitaal beschikbaar via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

3. Operationele keten Omgevingswet
De implementatie van de Omgevingswet gaat niet vlekkeloos omdat de uitvoering niet gaat zoals bij het opstellen van de regelgeving is bedacht. Dit terwijl de focus bij het Rijk op de implementatie van de wet minder is geworden. Om dit het hoofd te kunnen bieden, hebben wij extra capaciteit nodig. De eerder ontvangen middelen ter implementatie van de Omgevingswet, nodig om processen in te richten en te verbeteren, lopen in 2026 af. Daarnaast zien we een verandering in de dagelijkse werkzaamheden die meer tijd vergt. Voor een deel van de inzet gaan we ervan uit dat dit kan worden verhaald via de leges (extra inzet vergunningverlening). In het voorliggende structurele bedrag is

hiermee rekening gehouden.

Programma: Duurzame bereikbaarheid

4. Kort parkeren en naheffingen

Aan het begin van de raadsperiode 2022-2026 zijn afspraken gemaakt over straatparkeren, onder meer een tariefverhoging en de stadsbrede invoering van betaald parkeren. Met de ervaringscijfers van de afgelopen jaren hebben we de meerjarenraming straatparkeren geactualiseerd. Hierbij merken we op dat er altijd onzekerheden zijn in de baten, omdat deze afhankelijk zijn van menselijk gedrag. Ten opzichte van voorgaande jaren zien we een kortere parkeerduur, minder transacties en hogere naheffingen (parkeerboetes). In de komende vier jaren leidt dit conform de geactualiseerde meerjarenraming tot lagere opbrengsten dan begroot (waarbij rekening is gehouden met de financiële consequenties van het raadsbesluit over de planning van blok 2).
Het verschil wordt grotendeels uit de egalisatiereserve parkeren gedekt. Dit past bij het doel van deze reserve, het opvangen van schommelingen in de parkeerexploitatie. Hierdoor loopt de reserve terug tot nihil in 2030. Het deel dat niet uit de reserve gedekt kan worden, vormt het knelpunt. Gegeven de inherente onzekerheden blijven we de komende jaren het verloop van de parkeerreserve monitoren en rapporteren we hierover in de voorjaarsnota. Naast het bepalen van de financiële impact hebben we afspraken gemaakt over de begrotingsmethodiek. Jaarlijks wordt de meerjarenraming integraal geactualiseerd, zowel de raming van het parkeren op straat als in de garages. De actualisatie beslaat de periode tot en met de afronding van de stadsbrede invoering betaald parkeren. In de begroting verwerken we de aanpassingen voor het lopende jaar en de komende vier jaren. Eventuele bijstellingen worden verrekend met de egalisatiereserve parkeren. Daarmee sluiten we aan bij de binnen de gemeente gehanteerde begrotingsmethodiek en verwachten we een gezonde basis te creëren voor de komende raadsperiode.

5. Ingroeipad garage Croeselaan

Het exploitatieresultaat op de parkeergarages is lager dan begroot, onder meer door achterblijvende opbrengsten van de parkeergarage Croeselaan sinds de oplevering. Daar is eerder incidenteel een ingroeipad voor ingericht, dat per 2026 afloopt. De bezetting en daarmee de opbrengsten zijn in de afgelopen jaren verbeterd maar nog niet op het niveau van de oorspronkelijke business case. We monitoren het resultaat van de parkeergarages en houden de wijze van ramen van de baten tegen het licht. In het kader van het verbeteren van de parkeerramingen werken we een methodiek uit waarmee we de baten en lasten van de parkeergarages meerjarig ramen. In 2026 richten we een proces in waarmee we een eenduidige en gestructureerde werkwijze organiseren in lijn met de integrale raming van de parkeerexploitatie, zodat we op vaste momenten een afgestemde prognose in de voorjaarsnota en begroting verwerken.

Beide geschetste ontwikkelingen (4 en 5) worden betrokken bij het parkeerdossier in brede zin. De financiële effecten komen uit op € 0,8 miljoen structureel vanaf 2028 voor de garage Croeselaan en een incidentele storting van € 0,6 miljoen in 2030 om de parkeerreserve weer op 0 te krijgen omdat die anders negatief komt te staan, zoals in onderstaande tabel is opgenomen.

Tabel 4: Verloop parkeerreserve

Straatparkeren *Bedragen x € 1.000*	2026	2027	2028	2029	2030	Latere jaren
Knelpunt garageparkeren VJN 2026			800	800	800	800
Reserve						
Saldo meerjarenraming -/- begroting	592	2.023	2.283	3.123	1.845	
Benutting parkeerreserver	-592	-2.023	-2.283	-3.123	-1.223	
Knelunt straatparkeren VJN 2026	0	0	0	0	621	

Programma: Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

6. Groot onderhoud civiele techniek

Groot onderhoud aan wegen en civiele kunstwerken (zoals bruggen en muren) is omvangrijk en complex. Door betere data uit herijkingsprogramma's is de werkelijke staat van deze objecten nu scherper in beeld dan bij het opstellen van de Nota Beheer Openbare Ruimte (BOR) in 2021. Om achterstallig onderhoud en onveilige situaties te voorkomen, is het noodzakelijk om de geprogrammeerde werkzaamheden op basis van de nieuwe inspectiegegevens uit te voeren.

De belangrijkste oorzaken voor de toenemende onderhoudsbehoefte zijn:
- Veel kunstwerken bereiken het einde van hun levensduur; strengere regels maken vervanging duurder.
- Omdat rioleringen langer meegaan en herinrichtingsprojecten vertragen, worden wegen minder vaak integraal vernieuwd. Dit maakt vaker tussentijds groot onderhoud noodzakelijk.
- Boomwortelopdruk door beperkte groeiruimte dwingt tot extra herstelwerkzaamheden.

Uit een eerste doorrekening zien we een bevestigend beeld van een structureel groeiende opgave. De exacte omvang en de benodigde extra middelen worden in 2026 nader uitgewerkt en naar verwachting in 2027 aangeboden ter besluitvorming. De exacte omvang is mede afhankelijk van enkele nog uit te werken afwegingen, waaronder keuzes over kwaliteit en een reëel ingroeipad ten behoeve van de uitvoerbaarheid.

7. Depotbeheer
Beheren van een depot voor bodemvondsten is een wettelijke taak van de provincies (Erfgoedwet) die aan gemeenten kan worden toegewezen, zoals in Utrecht het geval is. De controle op de eisen die aan depots gesteld worden is belegd bij provincie Utrecht en de Erfgoedinspectie van het Rijk. Ook zijn er eisen aan deponering vanuit de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (laatste versie vastgesteld in 2024 door Centraal College van Deskundigen Archeologie).
Om het depot te laten voldoen aan wettelijke eisen, moet onder andere worden voorzien in maatregelen op het gebied van fysieke bewaarcondities, administratie en ontsluiting van objecten én data voor onderzoek.

8. Uitvoering taken door Omgevingsdienst Utrecht
De gemeente is wettelijk verplicht om bepaalde vergunning-, toezicht en handhavingstaken uit te laten voeren door de ODU. De fusie van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) naar de Omgevingsdienst Utrecht (ODU) gaat gepaard met een uitbreiding van het wettelijk takenpakket, aanvullende verplichtingen op het gebied van digitalisering en vernieuwing van wetgeving op het gebied van bodem en ondergrond. Voor de uitvoering van deze taken voor de Omgevingswet werkt de ODU met hogere tarieven en overhead dan toen de gemeente deze taken nog uitvoerde. Deze meerkosten kunnen we nog tot en met 2026 opvangen binnen het programma (in de Voorjaarsnota 2025 is dit incidenteel meegenomen). Omdat onze inzet blijft dat verbonden partijen ook besparingen moeten realiseren, hebben we het knelpunt vooralsnog niet structureel opgevoerd maar alleen voor het jaar 2027. Op dit moment is echter nog geen zicht op reële besparingsmogelijkheden. Over de ontwikkelingen en eventuele benodigde bijsturingen zal tijdig worden gerapporteerd

Programma: Veilige stad
9. Gemeentelijke bijdrage aan gemeenschappelijke regeling Veiligheidsrisico Utrecht
De Veiligheidsregio Utrecht (VRU), de gemeenschappelijke regeling die verantwoordelijk is voor onze brandweerzorg en crisisbeheersing, kampt met een structureel verwacht tekort door een flinke toename van het aantal inwoners in combinatie met complexere incidenten (zoals elektrische auto's, zonnepanelen, natuurbranden). Hoewel de VRU jarenlang de stijgende kosten intern heeft opgevangen is de grens bereikt. Om de veiligheid in onze gemeente en regio te kunnen blijven garanderen wordt daarom aan alle gemeenten een verhoging gevraagd van de jaarlijkse bijdrage. In onze zienswijze van 4 februari zijn we onder voorwaarden akkoord gegaan met deze verhoging, met name vanwege het risico op niet-halen van de normtijden door de brandweer.

Programma: Kansrijk opgroeien
10. Toenemende tekorten op het jeugdbudget, aanvullende zorg door volume groei
De kosten voor de aanvullende (zwaardere) jeugdhulp stijgen sneller dan de beschikbare budgetten. Zorgpartijen kunnen door de hoge vraag en hun zorgplicht niet binnen de huidige financiële kaders blijven. De volumegroei heeft zich al in 2025 voorgedaan en zal met ingang van 2026 leiden tot een financieel structureel tekort van naar verwachting € 4 miljoen.
We zien de wachtlijsten in Utrecht in alle zorgcategorieën oplopen, hetzelfde horen we van andere steden. Niet bijsturen op de financiële taakstelling leidt tot het niet voldoen aan onze zorgplicht met juridische en ethische consequenties of het ondermijnen van de preventieve aanpak. Hierdoor kunnen de kosten in de aanvullende zorg verder stijgen. De verwachting, conform landelijke trends (advies

Commissie van Ark), is dat door volumegroei het tekort zonder verdere bijsturing verder op kan lopen. Met de afspraken over een inspanningsverplichting met de zorgpartijen, zetten we in op het terugdringen van de verdere groei.

Programma: Levendige en gezonde stad

11. Een tekort in financiële middelen voor de exploitatie van welzijnsaccommodaties en speeltuinen
In de afgelopen jaren is een tekort ontstaan bij de exploitatie van de welzijnsaccommodaties dat naar verwachting niet meer opgelost kan worden via incidentele meevallers of compensaties. Hierdoor dreigt een verschraling van de dienstverlening. Bijsturen is na 2027 wel mogelijk maar vergt aanpassing van beleid en contracten.

12. Sport, zorg en welzijnsvoorzieningen MPR-groeikader
Bij eerdere investeringsbesluiten en Meerjaren Perspectieven Ruimte (MPR) zijn vanwege de groei van de Stad onder andere de volgende uitbreidingsvoorzieningen opgenomen voor sport, welzijn en zorg: 3 sporthallen, de uitbreiding van sportparken Nieuw Welgelegen en Rijnvliet, zwembad Maximapark en diverse welzijns- en zorg voorzieningen in Merwede en Overvecht. De toekomstige jaarlasten voor deze uitbreidingen zijn verwerkt in de begroting maar bijgestelde ramingen op basis van gestegen bouwkosten laten tekorten zien ten opzichte van de beschikbare budgetten. Hoewel voor een deel investeringen in een aantal voorzieningen nog niet hard zijn verplicht (zwembad Maximapark en sporthal Overvecht) zijn de voorbereidingen hiervoor in een zeer ver gevorderd stadium en zijn al diverse aanloopkosten gemaakt en afspraken gemaakt met diverse (externe) partijen.

13. Lagere productienorm vanwege aanpassing CAO
De benodigde bezetting van met name productieafdelingen is grotendeels afhankelijk van de beschikbare tijd van medewerkers. Door extra verlofuren vanuit CAO (extra feestdag, extra verlof, ruimere regeling ouderschapsverlof) zijn medewerkers minder inzetbaar waardoor knelpunten in uitvoering zijn ontstaan. In afwachting van de actualisatie van de gemeentelijke productiviteitsnorm hebben we dit knelpunt incidenteel voor 2026 meegenomen.

14. Jeugdgezondheidzorg aan nieuwkomers, niet zijnde Oekraïners of COA kinderen
Conform landelijke afspraken verleent de Jeugdgezondheidzorg (JGZ) zorg aan nieuwkomers in de gemeente waar zij onderwijs volgen. De financiering voor de Ithaka- en taalscholen is echter ontoereikend. Dit komt door de sterke instroom van leerlingen van buiten de regio waarvoor geen vergoeding beschikbaar is, en door de bovengemiddelde zorgintensiteit die nieuwkomers vragen ten opzichte van het gemiddelde JGZ- tarief. Vooralsnog hebben we dit knelpunt incidenteel voor 2026 meegenomen in afwachting van de VNG-lobby voor extra rijksmiddelen en het nagaan van wat er minimaal wettelijk verplicht is.

15. Uitvoering Volksgezondheid
De gemeente Utrecht heeft een deel van haar taken belegd bij de GR GGDrU. Ondanks de stevige zienswijze van de raad is de begroting 2026 door de 26 deelnemende gemeenten (inclusief Utrecht) vastgesteld. Hiermee is de uit de vastgestelde begroting volgende bijdrage door Utrecht verplicht en onvermijdelijk. Oorzaken voor de verhoogde bijdrage zijn onder andere groei van de stad, een volumetoename van de forensische zorg en teruglopen van de boeteopbrengsten vanuit inspectie kinderopvang. Omdat onze inzet blijft dat verbonden partijen ook besparingen moeten realiseren, hebben we het knelpunt vooralsnog niet structureel opgevoerd maar alleen voor de jaren 2026 en 2027.

16. Depot collecties Utrecht
De urgentie om het depot aan te pakken groeit om het risico op onherstelbare schade aan de gemeentelijke kunstcollectie te voorkomen. Bij langere voortzetting van het huidige depot worden we daarnaast geconfronteerd met extra kosten vanwege groot onderhoud aan het pand. Voorwaarde bij de gunning van het depot in de aanbesteding is dat er dekking aanwezig moet zijn. Als de dekking als gevolg van de tegenvallende aanbesteding er niet is, moet de aanbesteding opnieuw gedaan wat vertraging betekent en vermoedelijk ook hogere kosten vanwege het risico van verdere prijsstijgingen.

De financiële gevolgen vanwege de aanbesteding zijn feitelijk onuitstelbaar, ook al treden deze op met ingang van 2030.

17. Koningsnacht en Koningsdag, binnenstad
Vanwege de sterke groei van Koningsnacht en -dag in het afgelopen decennium is professionalisering en een integrale aansturing nodig. Risico's, bijvoorbeeld 'overcrowding', zijn duidelijk toegenomen. Gevolg hiervan is dat een overschrijding wordt verwacht voor de organisatie van dit evenement. Naast projectmanagement zijn dit voor het grootste deel kosten die afgelopen jaren zijn gedekt uit verschillende bronnen. Denk aan inhuur van verkeersregelaars, wegafzettingen, toiletten, schermen etc. Voor de realisatie van een feestelijke en veilige Koningsnacht en -dag is een integrale aansturing noodzakelijk. Er is wel een keuze voor de mate waarin wordt ingezet op dit evenement. Het jaar 2026 wordt benut om de budgetten en kosten van de verschillende betrokken onderdelen integraal inzichtelijk te maken. Dit inclusief de gevolgen van een (beleids)keuze voor een minimale variant zodat voor de jaren na 2027 een weloverwogen structurele keuze kan worden gemaakt.

Programma: Algemene middelen en overhead
18. Algoritmen en AI
Sinds 2 augustus 2024 is de AI Verordening van kracht. Deze wet wordt stapsgewijs ingevoerd (t/m 2030) en leidt tot verplichtingen waar we met de huidige personele structurele capaciteit en financiële middelen niet aan kunnen voldoen. Ten aanzien van Algoritmen en AI is het risico op negatieve neveneffecten groot. De opgenomen bedragen voorzien in een sobere maar bestuurbare variant waarmee kan worden voldaan aan de minimale wettelijke vereisten maar ook sprake is van risico's voor onder andere tempo en aantoonbaarheid van de maatregelen.

19. Effecten invoering NIS2/Cyberbeveiligingswet (CBW) 2026 - Compliancy
De Europese NIS2-richtlijn en de nationale Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni/CBW) zijn voor gemeenten vertaald in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid versie 2 (BIO2). Met de huidige gefragmenteerde aanpak en beschikbare capaciteit zal de gemeente Utrecht niet tijdig voldoen aan deze wettelijke verplichtingen.
Het niet tijdig realiseren van compliance brengt substantiële risico's met zich mee met juridische en financiële consequenties, maatschappelijke en operationele schade en bestuurlijke verantwoordelijkheid. Om de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening te garanderen en bestuurlijke aansprakelijkheid te voorkomen, is een integrale en versterkte aanpak noodzakelijk.

2.4. Overige knellende opgaven

Zoals past in deze beleidsarme voorjaarsnota hebben we puur technisch gekeken naar de knelpunten langs de spelregels van de 3O's. Dat neemt niet weg dat we een aantal knellende opgaven zien die niet voldoen aan alle drie de criteria waarbij we in een reguliere voorjaarsnota op zoek zouden gaan naar oplossingen voor deze opgaven. Deze opgaven brengen we wel transparant bij u onder de aandacht omdat hier een keuze in gemaakt kan worden. Wij doen dat niet meer, dat is aan het nieuwe gemeentebestuur.

Deze opgaven zijn grofweg in vier categorieën onder te verdelen, waarbij sommige opgaven in meerdere categorieën vallen:

1. Opgaven waarin een beleidskeuze te maken is, zoals netcongestie onderwijshuisvesting en het Ombudsloket. In de regel gaat het hier om opgaven die niet aan de O van Onvermijdbaar voldoen. Hoewel het goed zou zijn maatregelen te treffen is het ook een optie om dat niet te doen.
2. Opgaven waarbij in de Voorjaarsnota 2025 incidenteel een bedrag is toegekend, waarbij afgesproken is dat er nader onderzoek zou plaatsvinden om deze op te lossen (Essentaksterfte, exploitatie Zwembaden). Dat onderzoek kon of nog niet worden uitgevoerd of niet tijdig bestuurlijk worden afgerond, waardoor we deze nu niet mee hebben genomen. Hierbij merken we op dat er voor de zeer korte termijn (2026) nog dekking is, waardoor ze niet aan de O van Onuitstelbaar voldoen. In de loop van het jaar kan op basis van de uitkomsten van de onderzoeken bepaald worden of een structurele oplossing gekozen kan worden.

3. Opgaven (bijvoorbeeld Netcongestie, veiligheid, verhogen vaccinatiegraad) waarvan de verwachting is dat er enerzijds binnen de programmabudgetten nog wel ruimte te vinden is, of anderzijds wellicht nog bijdragen van het Rijk te verwachten zijn. Met het coalitieakkoord van Kabinet Jetten hebben we dit voor een deel wel inzichtelijk, maar pas bij de Voorjaars- of Miljoenennota weten we precies waar we aan toe zijn. Bij deze punten accepteren we het risico dat hierbij hoort.
4. Opgaven die financieel dermate klein dat deze opgevangen zouden moeten kunnen worden binnen de bestaande programmabudgetten (onder andere de parkeerplaatsen bij Fort de Gagel, constructiekosten Magazijn De Zon, openbare toiletten Julianapark). Deze voldoen daarmee niet aan de O van 'Onoplosbaar' binnen het eigen programma.

In onderstaande tabel hebben we een overzicht opgenomen van de knellende opgaven, waarbij we aangeven in welke categorie ze vallen.

Tabel 5: overige knellende opgaven

Bedragen x € 1.000

Categorie	Titel	2026	2027	2028	2029	2030	Latere jaren
	Betrouwbare Overheid						
1, 4	Rekenkamer	50	0	0	0	0	0
1	Ombudsloket	80	160	600	600	600	600
	Klimaatvriendelijke stad						
3	Beoogde rijksbijdrage Netcongestie 2026 niet zeker	2.300	0	0	0	0	0
	Duurzame bereikbaarheid						
1	Parkeergarages: extra kosten overlast (A)	950	750	750	500	500	500
	Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed						
3	Stijging van de toelages voor werk buiten kantoortijden, TOD, als gevolg van CAO Gemeenten 2025-2027	524	524	524	524	524	524
3	Personele lasten CBW-regelingen	851	868	868	868	868	868
2	Essentaksterfte	2.150	0	0	0	0	0
	Veilige stad						
1, 3	Aanpak Overlastgevende en Criminele Vreemdelingen (OCV) en Aanpak personen met Onbegrepen gedrag en hoge risico's	2.347	2.347	0	0	0	0
1	Uitvoeringskracht om toegenomen overlast en veiligheidsproblemen tegen te gaan	933	933	933	933	933	933
3, 4	Uitvoeringskracht inzet bestuurlijke middelen openbare orde	167	167	167	167	167	167
1, 3	Faciliteren demonstraties en preparatie op Openbare Ordeverstoringen en crises	508	508	508	508	508	508
	Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid						
3	Begeleidingsvergoeding Loonkostensubsidie	0	0	0	0	0	0
	Kansrijk opgroeien						
1	Netcongestie onderwijshuisvesting / Netcongestie maatschappelijk	92	-26	955	2.051	2.426	2.422
3	Juiste indexeringspercentage over de gemeentelijke zorgbudgetten (ivm contractuele afspraken)	0	704	704	704	704	704
4	Juiste indexeringspercentage over de gemeentelijke zorgbudgetten (ivm contractuele afspraken) (nacalculatie ova percentage die we vanaf 26 moeten toekennen aan partijen waarin dit is vastgelegd in het contract)	236	236	236	236	236	236
	Levendige en gezonde stad						
2	Een tekort in financiële middelen voor de exploitatie van de zwembaden	0	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
1, 3	Aanpak voor verhogen vaccinatiegraad	300	790	790	790	730	730
4	Openbare toiletten in het Julianapark	0	10	21	21	21	21
4	Aanleggen parkeerplaatsen Fort de Gagel	0	0	56	56	56	56
4	Constructiekosten Magazijn De Zon	0	0	61	61	61	61
3	Indexatie op verhuurbaten	819	819	819	819	819	819
4	MFA Weide Wereld - VTW - € 5.000.000,-	0	306	306	306	306	306
4	Beheer van Spook- en weeskelders	148	148	148	148	148	148
	Algemene middelen en overhead						
4	Programma 'Versterken Rechtsbescherming Inwoners'	204	204	204	204	204	204

3. Vervolg

De beschikbare financiële ruimte voor de komende jaren laat een tekort zien, waarop dit college zoals gebruikelijk in een verkiezingsjaar niet bijstuurt om het beeld sluitend te krijgen. Dat geldt ook voor de structurele lasten, die vanaf 2028 niet meer gedekt zijn met structurele baten, zie ook onderstaande tabel. Dat betekent dat er vanaf 2028 geen sprake meer is van structureel evenwicht in de begroting. De oorzaak daarvan is de knelpunten die om structurele dekking vragen. Aangezien dit een beleidsarme voorjaarsnota is, vindt ons college het niet gewenst om beleidsmatige maatregelen door te voeren om het saldo van deze voorjaarsnota sluitend te krijgen. We adviseren u dan ook om dit mee te nemen in het coalitieakkoord en daarin maatregelen te nemen zodat de Begroting 2027 voor alle jaren en structureel sluitend is. Het voorlopige indicatieve netto jaarrekeningsaldo is net toereikend om het tekort in 2026 op te lossen; maar de jaren erna niet.

Financiële kengetallen

De financiële kengetallen ten aanzien van het structurele begrotingssaldo ontwikkelen zich als volgt in *tabel 6:*

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030	Latere jaren
Saldo structurele begroting na VJN	24.369	216	-5.335	-4.146	-6.028	-8.815
Saldo incidentele begroting na VJN	-44.080	-9.468	1.468	415	-1.726	-485
Totaal	-19.711	-9.252	-3.867	-3.731	-7.754	-9.300

In onderstaande tabel staat de actuele verwachting voor de solvabiliteit en de schuldquote voor de komende jaren. De ontwikkeling van deze kengetallen hangt samen met de verwachte investeringsuitgaven. Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de verwachte investeringsuitgaven in relatie tot het verwachte uitvoerend vermogen van de gemeentelijke organisatie, zoals gepresenteerd in de raadsbrief Grip op investeringen van 19 maart 2026 en kennen dezelfde uitgangspunten.
Voor meer informatie wordt verwezen naar de genoemde brief.
Uit onderstaande tabel blijkt dat zowel onze solvabiliteit als ook onze schuldquote op basis van deze beleidsarme Voorjaarsnota voldoen aan de signaalwaarden die uw Raad hieraan gegeven heeft.

Tabel 7: Prognose solvabiliteitsratio en netto schuldenquote

	2026	2027	2028	2029	2030
Solvabiliteit	20%	21%	21%	21%	20%
Netto schuldquote	87%	81%	82%	84%	87%

Subsidiestaat gemeente Utrecht 2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, Gelet op artikel 156 lid 1 Gemeentewet en artikel 3 lid 1 Algemene Subsidieverordening (ASV) gemeente Utrecht;

Overwegende dat het wenselijk is om één overzicht te hebben van de actuele subsidieplafonds van alle subsidieregelingen van de gemeente Utrecht;

Besluiten vast te stellen de subsidiestaat gemeente Utrecht 2026.

Hoofdstuk 1 Betrouwbare overheid

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
1.1	Initiatievenfonds	**Nadere Regel Initiatievenfonds gemeente Utrecht**	Het Initiatievenfonds is er voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.	3.3.456
1.2	Volksfeesten	**Nadere Regel Subsidie Stads- en Volksfeesten en herdenkingen gemeente Utrecht**	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	254
1.3	Ondersteunen raadgevend referendum	**Nadere regel subsidie Raadgevend referendum gemeente Utrecht**	Subsidiëren van tegenstanders, voorstanders en subsidieaanvragers met een neutrale houding ter ondersteuning van het publieke debat voor campagneactiviteiten of de meningsvorming nadat een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referendum is toegelaten.	3 x 12

1.4	Samen voor Overvecht	**Nadere regels subsidie Samen voor Overvecht (tot 1 maart 2026)**	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	2.500
1.5	Samen voor Overvecht	Nadere regel subsidie Samen voor Overvecht (vanaf 1 maart 2026)	Het stimuleren van initiatieven, die bijdragen aan het behalen van de ambitiedoelen zoals geformuleerd in de Strategie wijkaanpak Samen voor Overvecht. De regeling heeft de volgende subsidieplafonds: a.Samen voor Overvecht b.Vitale Wijken (regiodeal) - Bestaanszekerheid en Perspectief i.Weerbaarheid tegen (online) criminaliteit en mentale gezondheid van kinderen en jongeren vergroten ii.Hulp en ondersteuning dichtbij bewoners organiseren c.Vitale Wijken (regiodeal) - Wijkeconomie en arbeidsparticipatie i.Ruimtes voor werk en ondernemerschap creëren ii.Organiserend vermogen van het MKB en ondernemers versterken	a.0 b-i.106 b-ii60 c-i.100 c-ii100 d-i.100 d-ii.78,333 d-iii.100 e-i.73,066 e-ii.25 e-iii.80 f-i.75 f-ii.80 f-iii.90 g-i.45

			d.Kansrijke Wijk (SPUK) – Integraal i.Lifecoaching ii.Arbeidsmarkttoeleiding en bemiddeling iii.Overvechtacademie e.Kansrijke Wijk (SPUK) - Re-integratie en preventie geldzorgen i.Preventie van armoede en schulden door outreachend te werken ii.Ondersteuning voor succesvol outreachend werken iii.Basisvaardigheden en empowerment als opstap naar re-integratie f.Kansrijke Wijk (SPUK) – Ontwikkeling van het jonge kind i.Organiseren en ondersteunen van steunnetwerken voor ouders van kinderen tussen 0-6 jaar ii.Specifieke training en ondersteuning van ouders op het gebied van opvoedvaardigheden iii.Speelinloopplekken g.Kansrijke Wijk (SPUK) – Maatschappelijke samenhang i.Sport als middel	

Hoofdstuk 2 Ontwikkelen en wonen voor iedereen

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
2.1	Doelgroepen	**Nadere regel subsidie huurdersparticipatie**	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging	0
2.2	Lesgeven in een grootstedelijke context	**Nadere regel subsidie Lesgeven in een grootstedelijke context gemeente Utrecht**	Lesgeven in een grootstedelijke context	0
2.3	Ruimtelijke plannen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	110

Hoofdstuk 3 Klimaatvriendelijke stad

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
3.1	Isoleren sociale huurwoningen door woningcorporaties	**Nadere regel subsidie isoleren sociale huurwoningen door woningcorporaties gemeente Utrecht**	woningcorporaties worden gesubsidieerd voor het nemen van energiebesparende maatregelen, ter vermindering van de energielasten van huurders	2.163
3.2	Duurzaamheidsleningen	**Nadere regel Duurzaamheidsleningen gemeente Utrecht**	Regeling voor duurzaamheidsleningen voor grondgebonden woningen	2.826

3.3	Energieadvies en trajecbegeleiding	**Nadere regels subsidie Energieadvies aan huis en Trajectbegeleiding**	Energieadvies en Trajectbegeleiding voor grondgebonden woningen	102
3.4	Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	**Nadere regel subsidie Energieloket – verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed gemeente Utrecht**	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	30
3.5	Maatschappelijk Vastgoed	**Beleidsregel Maatschappelijk vastgoed Utrechtse Energie!**	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	80
3.6	Samen Verduurzamen	**Nadere regel Subsidie collectieve aanpak energiemaatregelen**	Het stimuleren van collectieve initiatieven voor energiemaatregelen bij particuliere bestaande woningen.	75
3.7	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	**Nadere regel extra subsidie Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's**	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	250
3.8	Subsidie bij collectieve inkoopactie	**Nadere regel subsidie isolatie bij collectieve inkoop gemeente Utrecht**	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatregelen bij particuliere woningen	750
3.9	Verduurzamingsmaatregelen uit laten voeren door maatschappelijke ondernemers	**Nadere regel subsidie verduurzamingsmaatregelen maatschappelijk vastgoed gemeente Utrecht**	De nadere regel heeft als doel om maatschappelijke ondernemers te ondersteunen bij hun opgave om hun maatschappelijk vastgoed energetisch te verbeteren door het nemen van bouwkundige aanpassingen aan het gebouw en om verdere verduurzamingsmaatregelen te treffen.	700
3.10	Verduurzamingsmaatregelen MKB-ondernemingen	**Nadere regel subsidie energievouchers verduurzamingsmaatregelen voor MKB-ondernemingen**	energievouchers verduurzamingsmaatregelen voor MKB-ondernemingen	150

		in de gemeente Utrecht 2024-2026		
3.11	Subsidie woning isoleren	**Nadere regel subsidie woning isoleren gemeente Utrecht**	Het stimuleren van eigenaar-bewoners van slecht geïsoleerde woningen met een lage WOZ-waarde om hun woning te isoleren.	900
3.12	Isolatie en onderhoud eengezinswoningen Overvecht	**Nadere regel subsidie woningisolatie specifieke adressen Overvecht gemeente Utrecht**	Tegemoetkoming aan eigenaar-bewoners voor het nemen van energiebesparende en onderhoudsmaatregelen aan grondgebonden slechte woningen van specifieke adressen in Overvecht.	784
3.13	Stimuleringslening kleine Vve's	**Nadere regel Stimuleringslening kleine vve's gemeente Utrecht**	Stimuleringslening kleine VVE's	1.850
3.14	Subsidie woning isolatie voor specifieke grote vve's in Overvecht	**Nadere regel subsidie woning isoleren specifieke grote vve's Overvecht gemeente Utrecht**	Vve's met een isolatie- en onderhoudsachterstand krijgen subsidie om drie isolatiemaatregelen uit te voeren of alle woningen te verbeteren naar minimaal energielabel b, en voor het verhelpen van noodzakelijk achterstallig onderhoud. Deze integrale aanpak verbetert zowel de kwaliteit van particuliere woningen als de leefomgeving in Overvecht.	12.500

Hoofdstuk 4 Duurzame Bereikbaarheid

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**

Hoofdstuk 5 Aantrekkelijke en groene leefomgeving en erfgoed

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
5.1	Utrecht groen en duurzaam	**Nadere regel subsidie natuur- en milieucommunicatie en -educatie 2024 – 2029 gemeente Utrecht**	Bijdrage Natuur- en Milieueducatie ter ondersteuning van aantrekkelijke , laagdrempelige locaties , talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur , milieu en groen in de stad Utrecht.	5.015
5.2	Dierenweides	**Nadere regel subsidie dierenweides gemeente Utrecht**	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	53
5.3	Exploitatie Domunder	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Ondersteuning exploitatie Domunder	0
5.4	Groenblauwe daken	**Nadere regel Subsidie groenblauwe daken**	Wateroverlast voorkomen	700
5.5	Publieksbereik Erfgoed	**Nadere regel subsidie publieksbereik erfgoed gemeente Utrecht**	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	0
5.6	Groenblauw maatschappelijk vastgoed	**Nadere regel Groenblauw maatschappelijk vastgoed gemeente Utrecht**	Wateroverlast en schade door droogte voorkomen via groenblauwe maatregelen	300
5.7	Aantrekkelijke uitstraling gevels	**Nadere regel subsidie gevelreclame Amsterdamsestraatweg**	Bevordering ruimtelijk kwaliteit van de Amsterdamsestraatweg in het kader van het gebiedsgerichte programma voor deze straat.	120

5.8	Financiële ondersteuning voor restauratie, energiebesparende maatregelen en om fysieke toegankelijkheid te verbeteren van monumenten.	**Nadere regel subsidie financiering restauratie en energiemaatregelen voor monumenten uit het Utrechts Restauratiefonds**	De regeling biedt eigenaren van monumenten de mogelijkheid om voordelig te lenen voor de genoemde maatregelen bij het Nationaal Restauratiefonds.	1.250
5.9	Meerjarige activiteiten erfgoed	**Nadere regel subsidie meerjarige activiteiten die bijdragen aan het toegankelijk en/of beleefbaar maken van erfgoed**	De regeling draagt bij aan het onderhouden van een basisinfrastructuur van een breed en divers aanbod van meerjarige publiekstoegankelijke erfgoedactiviteiten	90
5.10a	Herstel kelders wervengebied	**Nadere regel pilotfase subsidie kelders wervengebied gemeente Utrecht 2025**	Voor de kosten voor onderhoud, herstel en het waterwerend maken van een kelder in het kader van het uitvoeren van een herstelplan, waarbij ingrijpende maatregelen nodig zijn	0
5.10b	Herstel kelders wervengebied	**Nadere regel pilotfase subsidie kelders wervengebied gemeente Utrecht 2025**	Voor de kosten voor onderhoud, herstel en het waterwerend maken van een kelder in het kader van het uitvoeren van een herstelplan, waarbij geen ingrijpende maatregelen nodig zijn	0
5.11	Vervuilende dieselauto's uit het wagenpark halen	**Nadere regel subsidie sloop van vervuilende dieselvoertuigen gemeente Utrecht 2026**	Ondersteuning voor de sloop van vervuilende dieselpersonenauto's (emissieklasse 0 t/m 4)	1.000

Hoofdstuk 6 Veilige stad

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**

6.1	Hulpverlening bij ongevallen en rampen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	252
6.2	Jongerenwerk en veiligheid	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief.	4.363
6.3	Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	1.775

Hoofdstuk 7 Passende ondersteuning en opvang

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
7.1	Buurtbemiddeling/ aanpak extreme woonoverlast	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	977
7.2	Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	**Beleidsregel Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen gemeente Utrecht**	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang.	0

7.3	Sociale prestatie en dagondersteuning	**Nadere regel subsidie sociale prestatie en dagondersteuning**	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	7.300
7.4	Veilig thuis 18+	**Nadere regel subsidie Veilig Thuis, (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering (subsidieregeling VT-JB-JR Utrecht 2018)**	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	0
7.5	Voorkomen huiselijk geweld	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikaders, bij familie of via de informele netwerken. In alle gevallen is sprake van (groeps) begeleiding en/of (ambulante) hulpverlening al dan niet door de vrouwenopvang zelf.	3.000

7.6	Ondersteuning en opvang kwetsbare daklozen	**Nadere regel subsidie opvang en ondersteuning kwetsbare dakloze mensen gemeente Utrecht**	Het bieden van opvang en ondersteuning aan kwetsbare dakloze mensen. Eveneens het bieden van perspectief op herstel, zelfredzaamheid en een duurzame woonplek	2.892
7.7	Voorkomen huiselijk geweld	**Nadere regel subsidie Intersectorale Multi Disciplinaire Aanpak van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel misbruik (MDA++) gemeente Utrecht**	Het uitvoeren van procesregie en coördinatie van de aanpak MDA++	253

Hoofdstuk 8 Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
8.1	Actieagenda Utrechters Schuldenvrij	**Nadere regel subsidie Actieagenda Utrechters Schuldenvrij**	Zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en blijvend schulden(zorg)vrij zijn. We doen dit door er op tijd bij te zijn en hulp op maat te bieden.	150

8.2	BIZ Woonboulevard	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	BIZ subsidie (Bedrijfs Investerings Zone)	145
8.3	Ecosysteem startups en scale-ups activiteiten (deel B)	**Nadere regel subsidie versterken Utrechtse ecosysteem voor startups en scale-ups 2023-2026 gemeente Utrecht**	Subsidie voor programma's, activiteiten en evenementen met nadruk op groeiondernemers (deel B)	120
8.4	Ecosysteem startups en scale-ups meerjarig (deel A)	**Nadere regel subsidie versterken Utrechtse ecosysteem voor startups en scale-ups 2023-2026 gemeente Utrecht**	Meerjarige subsidie voor activiteiten van incubators en frontoffice/ecosysteemmanagement (deel A)	277
8.5	Huisvesting voedselbanken	**Nadere regel subsidie huisvesting voedselbanken gemeente Utrecht**	Huisvesting voedselbanken	150
8.6	Loonkostensubsidie (*2)	**Nadere regel forfaitaire loonkostensubsidie gemeente Utrecht**	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen.	8.700
8.7	Ondernemersfonds Utrecht	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad.	16.331
8.8	Utrecht Science Park (USP)	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Subsidie voor de ontwikkelinging van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	0
8.9	Werkgeverspremie	**Nadere regel Re-integratievoorzieningen Participatiewet gemeente Utrecht**	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	50

8.10	Wet Sociale werkvoorziening (*3)	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	16.646
8.11	Inkomens- en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	**Nadere regel subsidie stimulering inkomens- en bestaanszekerheid ondernemers gemeente Utrecht**	Kwetsbare ondernemers in een zo vroeg mogelijk stadium toereikende ondersteuning bieden, die financieel gezien voor het college de meest voordelige keuze is, om weer (financieel) zelfredzaam te worden.	300
8.12	Evenementenfonds	Nadere regel Evenementenfonds gemeente Utrecht	Subsidie voor Ondersteuning stadsfeesten en herdenkingen locatiebeleid evenementen	150
8.13	Deelname sport en cultuur	Nadere regel subsidie deelname sport en cultuur gemeente Utrecht	Stimuleren van sport- en cultuurdeelname door minderjarige kinderen	300
8.14	Persoonlijke ondersteuning bij werk (jobcoaching en interne werkbegeleiding)	Nadere regel Re-integratievoorzieningen Participatiewet gemeente Utrecht	Werkgevers kunnen subsidie ontvangen voor de begeleiding van een medewerker met een afstand tot de arbeidsmarkt door een jobcoach en/of werkbegeleider. NB: deze regel betreft specifiek de verstrekte subsidie aan werkgevers voor jobcoaching of werkbegeleiding die zij zelf regelen. Jobcoaching in natura valt niet onder deze subsidie.	300
8.15	Economic Board Utrecht (*1)	Algemene SubsidieVerordening (ASV)	Convenant U10, EBU en ROM Utrecht 2025-2028	47
8.16	Werknemers-cheque	**Nadere regel Re-integratievoorzieningen Participatiewet gemeente Utrecht**	Een vergoeding aan de werknemer voor eenmalige extra kosten die direct en	50

			specifiek te relateren zijn aan het krijgen van een werkplek	
8.17	Overige voorzieningen voor werk (werkplekaanpassing, vervoersvoorziening, meeneembare voorziening en intermediaire activiteit)	**Nadere regel Re-integratievoorzieningen Participatiewet gemeente Utrecht**	Overige werkvoorzieningen: Voorzieningen die ervoor zorgen dat inwoners met een structurele functionele beperking (beter) kunnen deelnemen aan het arbeidsproces. Specifiek gaat het om de volgende voorzieningen: Werkplekaanpassing, vervoersvoorziening, meeneembare voorziening en intermediaire activiteit.	100

Hoofdstuk 9 Kansrijk opgroeien

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
9.1	Ambulant jongerenwerk	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	4.996
9.2	Basiszorg daklozen regio Utrecht	**Nadere regel subsidie basiszorg daklozen regio Utrecht**	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	0
9.3	Bibliotheek Utrecht	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden.	18.463
9.4	Cultuureducatie (onderwijs)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Kinderen in het primair- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school.	2.206

9.5	De Stem van Utrecht	**Beleidsregel 'De stem van Utrechters' door cliëntraden, adviescommissies en belangenorganisaties**	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	100
9.6	Nieuwkomersonderwijs VO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Binnen de expertiseschool ISK Ithaka (VO) geven bevoegde docenten trauma- en cultuursensitief onderwijs met een focus op het leren van de Nederlandse taal. Deze scholen verzorgen de eerste opvang in het onderwijs en bereiden leerlingen voor op doorstroom naar het regulier of speciaal onderwijs.	112
9.7	Jeugdhulp	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	413
9.8	Jongeren, relaties en seksualiteit	**Nadere regel subsidie Preventie en begeleiding aan jongeren op het gebied van liefde, relaties en seksualiteit gemeente Utrecht**	Jongeren, relaties en seksualiteit	493
9.9	Kinder- en jongerenwerk MO	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	350
9.10	Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	De subsidie is een tegemoetkoming voor de loonkosten van een onderwijsondersteunend medewerker in vaste dienst in het basisonderwijs, ter verlichting van de dagelijkse taken van leraren en schoolleiders.	431

9.11	Ondersteuning overgang VE-PO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	609
9.12	Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	**Beleidsregel Utrechtse onderwijsimpuls voor kwaliteit en excellentie**	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht.	677
9.13	Orthopedisch-didactische ondersteuning	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Voorziening waar overbelaste jongeren met meervoudige problematiek die dreigen uit te vallen op school worden versterkt in hun gedragsrepertoire en duurzaam teruggeleid naar de school van herkomst, of doorgeleid naar een andere passende school, of naar de arbeidsmarkt.	752
9.14	Overgang PO naar VO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Het realiseren van de beoogde effecten conform de Beleidsregel Onderwijs Utrecht, Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	264

9.15	Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	**Nadere regel subsidie sociale prestatie en dagondersteuning**	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	323
9.16	Nieuwkomersonderwijs PO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Binnen de expertiseschool Taalschool Utrecht (PO) geven bevoegde docenten trauma- en cultuursensitief onderwijs met een focus op het leren van de Nederlandse taal. Deze scholen verzorgen de eerste opvang in het onderwijs en bereiden leerlingen voor op doorstroom naar het regulier of speciaal onderwijs.	840
9.17	Brede talentontwikkeling PO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1.729
9.18	Brede talentontwikkeling VO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	1.418
9.19	Uitvoering Voorschoolse Educatie	**Nadere regel subsidie Passende Kinderopvang gemeente Utrecht**	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	14.500

9.20	Utrecht Leert!	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1.075
9.21	Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	**Nadere regel subsidie Veilig Thuis, (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering (subsidieregeling VT-JB-JR Utrecht 2018)**	Uitvoering van Veilig Thuis en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	0
9.22	Verbindingsgroepen	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Uitvoeren van een verbindingsgroep in een school. De verbindingsgroep is bedoeld voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben in de overgang van peuter naar kleuter binnen het reguliere basisonderwijs.	300
9.23	Versterken van taal	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Versterken van taal maakt in Utrecht deel uit van het onderwijsachterstandenbeleid. De aanvrager kan deze subsidie inzetten op de manier die past bij de taalachterstandenproblematiek van elke afzonderlijke school. De middelen voor taalachterstandenbestrijding dienen te worden ingezet in die groepen en voor die leerlingen die deze intensievere/extra inzet het hardst nodig hebben. Vanwege de doorgaande lijn met de voorschoolse educatie, wordt er verwacht dat een deel van deze middelen in ieder geval worden ingezet in de kleutergroepen (vroegschool). Hierbij worden activiteiten georganiseerd om de taalprestaties van leerlingen met (een risico op) een taalachterstand te verbeteren.	3.852

9.24	Honours trajectum Utrecht HTU	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	De subsidie heeft als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlingen	0
9.25	Regionaal programma doorstroompuntregio	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**		2.200
9.26	VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	349
9.27	Waardering voor Vakmanschap	**Nadere regel subsidie Waardering voor vakmanschap gemeente Utrecht**	Waardering voor Vakmanschap	175
9.28	Kinderopvang plus	**Nadere regel subsidie Passende Kinderopvang gemeente Utrecht**	Kinderopvang plus	1.041

9.29	Groenblauwe schoolpleinen basisscholen in gebieden met een lage SES score	**Nadere regel Groenblauwe schoolpleinen gemeente Utrecht**	Het stimuleren van de aanleg van groene, gezonde, uitdagende en klimaatbestendige schoolpleinen	315
9.30	Groenblauwe schoolpleinen basisscholen	**Nadere regel Groenblauwe schoolpleinen gemeente Utrecht**	Het stimuleren van de aanleg van groene, gezonde, uitdagende en klimaatbestendige schoolpleinen	435
9.31	Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om jaarlijks te overleggen met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties over het bevorderen van integratie, het voorkomen van segregatie, het bestrijden van onderwijsachterstanden en de inschrijving en toelating.	325
9.32	Vrij leesuur	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Stimuleren van vrij lezen in op de basisschool	0
9.33	Wegnemen financiële drempels; solidariteitsfonds	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Kinderen in het funderend onderwijs tussen 4 en 18 jaar die vanwege de financiële thuissituatie in mindere mate mee kunnen doen op en rond school, worden ondersteund om hun participatiemogelijkheden te vergroten. Het in stand houden van een gezamenlijk solidariteitsfonds ter vervanging van de vrijwillige ouderbijdrage, te beginnen in het primair onderwijs.	350
9.34	Onderwijs ondersteunende activiteiten	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Onderwijs ondersteunende activiteiten	136

9.35	Spelinloop 0-2,5 jaar	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Spelinloop 0-2,5 jaar	73
9.36	Taal en digitale vaardigheden (jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Het verbeteren van het taalniveau	71
9.37	Taal- en leesstimulering 0-8 jaar	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Taal- en leesstimulering 0-8 jaar	347
9.38	Informele zorg (Jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Het ondersteunen van inwoners in een kwetsbare situatie waardoor zij zelfredzamer worden of beter kunnen meedoen.	83
9.39	Tijdelijke investering voor- en vroegschoolse educatie	**Nadere regel subsidie tijdelijke investering voor- en vroegschoolse educatie gemeente Utrecht**	Een tijdelijke investering van drie jaar om de startpositie van kinderen te verbeteren die risico lopen op achterstand in (taal) ontwikkeling door extra inzet op voor- en vroegschoolse educatie *a.* Het stimuleren van deelname aan de voorschool *b.* Het stimuleren van deelname aan de vroegschool c. Het bieden van passende ondersteuning d. Stimuleren van (voor)lezen tot 2,5 jaar e. Stimuleren van (voor)lezen in de voorschool en thuis 2,5-4 jaar het bevorderen van professionalisering en kennisdeling tussen de voorschool en de basisschool	a. 552 b. 300 c. 1.573 d. 98 e. 262 f. 97
9.40	Tijdelijke stimulering nieuwe groepen voorschoolse educatie	**Nadere regel subsidie tijdelijke stimulering nieuwe groepen**	Stimulering extra aanbod van voorschoolse educatie om het	200

		voorschoolse educatie gemeente Utrecht	aantal beschikbare plaatsen te vergroten	

Hoofdstuk 10 Levendige en gezonde stad

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
10.1	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	**Beleidsregel subsidie Driehoeksoverleggen buurtcentra gemeente Utrecht**	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	80
10.2	Amateurkunsteducatie	**Nadere regel subsidie Amateurkunsteducatie 2025-2028 Gemeente Utrecht**	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	952
10.3	Ondersteuning van nieuwkomers: activiteiten Plan Einstein, de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), maatschappelijke begeleiding van statushouders en ondersteuning van voormalig alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV).	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Reguliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers)	14.500
10.4	Basissubsidie Amateurkunst	**Nadere regel basissubsidies amateurkunst gemeente Utrecht**	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	420
10.5	Basisvoorzieningen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	455

10.6	Beheerde speeltuinen	**Beleidsregel Beheerde speeltuinen gemeente Utrecht**	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden.	2.998
10.7	Belangenbehartiging en informatievoorziening	**Beleidsregel 'De stem van Utrechters' door cliëntraden, adviescommissies en belangenorganisaties Nadere regel Subsidie voor de toegankelijkheid van ondernemingen en organisaties gemeente Utrecht**	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	1.479
10.8	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Brugfunctie: het tijdelijk ondersteunen en zo nodig verbinden van inwoners met een kwetsbare situatie aan partijen in de basisinfrastructuur of in de (aanvullende) zorg.	681
10.9	Support aangepaste sportaanbod	**Nadere regel subsidie Sportakkoord II gemeente Utrecht**	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	101
10.10	Buurtsportcoach	**Nadere regel subsidie Sportakkoord II gemeente Utrecht**	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	76
10.11	Support samenwerking	**Nadere regel subsidie Sportakkoord II gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	77
10.12	Support sportaanbieders	**Nadere regel subsidie Sportakkoord II gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve	105

			sportcultuur en inclusief sporten en bewegen.	
10.13	Combinatiefunctionarissen	**Nadere regel subsidie combinatiefuncties cultuur 2025-2026**	Het aanstellen van cultuurcoaches die een brede doelgroep laten kennismaken met kunst en cultuur.	278
10.14	Cultuurnota 4-jarige regeling	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2028 'Kunst kleurt de stad'**	Het stimuleren en faciliteren van een pluriform cultureel aanbod en ontwikkelruimte	48.688
10.15	Cultuurnota 4-jarige regeling participatie	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2028 'Kunst kleurt de stad'**	Het stimuleren en faciliteren van een pluriform cultureel aanbod en ontwikkelruimte	4.087
10.16	Cultuurparticipatie	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2028 'Kunst kleurt de stad'**	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1.364
10.17	Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten-de Meern	**Nadere regel subsidie jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten-de Meern 2025-2028 gemeente Utrecht**	De ontwikkeling van 3 jongerencultuurhuizen in Leidsche Rijn, Vleuten en De Meern	335
10.18	Gezond Leren op School	**Nadere regel onderwijs**	Schoolbesturen PO kunnen voor scholen met een schoolweging hoger dan 30 en voor scholen speciaal onderwijs een subsidie aanvragen voor een gezond aanbod van gezonde lunch, beweegactiviteiten, ouderbetrokkenheid en voedseleducatie. Doelstelling is een gezonde leefstijl te bevorderen, honger tegen te gaan en gezond gewicht te bevorderen.	0
10.19	Grootschalige schoolsportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	62

10.20	Grootschalige sportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren grootschalige sportevenementen	245
10.21	Kleinschalige sportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	82
10.22	Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	2.632
10.23	Uitvoering wga-taken en aanvullende preventieve activiteiten	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Registreren en opvolgen discriminatie meldingen; Activiteiten gericht op het voorkomen en tegengaan van discriminatie; Beide uitgevoerd door discriminatie.nl provincie Utrecht	626
10.24	Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	**Nadere regel subsidie mantelzorgondersteuning**	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	972
10.25	Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	**Nadere regel subsidie basisvoorziening vrijwilligersondersteuning**	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren.	945
10.26	NT2 voor volwassenen	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	0
10.27	Productie en programmering	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	1.500

10.28a	Sekswerk: Stedelijke hulp- en dienstverlening en begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten	**Nadere regel subsidie Stedelijke hulp- en dienstverlening aan sekswerkers en begeleidingstrajecten gericht op het verlaten van de branche voor sekswerkers gemeente Utrecht**	Stedelijke hulp- en dienstverlening en (stedelijke) begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten	995
10.28b	Sekswerk: Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten (DUUP)	**2e Rectificatie Nadere regel subsidie Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers gericht op het verlaten van de branche (DUUP) gemeente Utrecht**	Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers gericht op het verlaten van de branche (DUUP) gemeente Utrecht	626
10.29	Scoutingsactiviteiten	**Beleidsregel Scoutingactiviteiten**	Scoutingsactiviteiten	273
10.30	Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen	**Nadere regel subsidie investeringsbijdrage culturele broedplaatsen gemeente Utrecht**	De realisatie van nieuwe culturele broedplaatsen en nieuwe werkruimtes in bestaande culturele broedplaatsen in de gemeente Utrecht	470
10.31	Stimuleren vrijwilligerswerk	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen.	223
10.32	Taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Het verbeteren van het taalniveau	0
10.33	Talentenprogramma's sport	**Nadere regel subsidie Talentontwikkeling sport gemeente Utrecht**	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	83

10.34	Toeleiding naar (bemoei)zorg	**Nadere regel Toeleiding naar (bemoei)zorg**	Toeleiding naar (bemoei)zorg	203
10.35	Tuinen en parken	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Volkstuinen	194
10.36a	Verslavingspreventie basis	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht 2025 t/m 2026**	Het bieden van informatie over de gezondheidseffecten van middelengebruik (nicotine, alcohol, drugs) en gokken. De activiteiten richten zich op jongeren, jongvolwassenen, risicogroepen, de sociale omgeving (w.o. ouders) en intermediairs. De inzet bevordert bewustwording, motivering en gedragsverandering.	995
10.36b	Verslavingspreventie Ongelijk investeren	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht 2025 t/m 2026**	Verslavingspreventie Ongelijk investeren	168
10.36c	Preventie KOPP/KOV-kinderen	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht 2025 t/m 2026**	Preventie KOPP/KOV-kinderen	247
10.37a	Verslavingszorg	**Nadere regel subsidie Verslavingszorg gemeente Utrecht**	In de openbare ruimte contact leggen met en toeleiden naar passende zorg van dak- en thuisloze volwassenen die zich in een kwetsbare positie bevinden en vaak met verslavingsproblematiek te maken hebben. Dit gebeurt door outreachend werken (veldwerk). Ook het aanbieden van spuitomruil valt onder deze doelstelling.	687
10.37b	Verslavingszorg	**Nadere regel subsidie Verslavingszorg gemeente Utrecht**	Het bieden van een behandeling voor mensen met een therapieresistente opiaatverslaving conform de Regeling heroïnebehandeling van het ministerie van VWS en	1.327

			conform het Uitvoeringsprotocol Opiaatonderhoudsbehandeling bij heroïneverslaving met medische heroïne, methadon en buprenorfine.	
10.38	Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid.	1.108
10.39	WMO collectieve GGZ preventie	**Uitvoeringsovereenkomst Indigo Midden-Nederland en gemeente Utrecht**	Subsidie t.b.v. een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in de gemeente Utrecht	75
10.40	Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Het ondersteunen van inwoners in een kwetsbare situatie waardoor zij zelfredzamer worden of beter kunnen meedoen.	7.799
10.41	Mediaplatform	**Nadere regel subsidie stedelijk mediaplatform**	Beheren en uitvoeren van een stedelijk journalistiek mediaplatform	45
10.42	Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein	**Nadere regel tender subsidie en overeenkomsten voor huisvesting van maatschappelijke, creatieve en innovatieve bedrijvigheid Berlijnplein**	Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein	42
10.43	Impulssubsidies cultuur	**Nadere regel Impulssubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van nieuwe, talentvolle makers en initiatieven die het culturele aanbod aanvullen	226
10.44	Projectsubsidies cultuur (ronde 1)	**Nadere regel Projectsubsidie Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente	370

			Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	
10.45	Projectsubsidies cultuur (ronde 2)	**Nadere regel Projectsubsidie Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	324
10.46	Projectsubsidies cultuur (ronde 3)	**Nadere regel Projectsubsidie Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	231
10.47	Projectsubsidies cultuur (ronde 4 vervalt)	**Nadere regel Projectsubsidie Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	0
10.48	Cultuurnota 2-jarige regeling	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2026 'Kunst kleurt de stad'**	Het stimuleren van startende culturele projecten.	780
10.49	Inclusie en Diversiteit	**Nadere regel subsidie Inclusie en Diversiteit**	Ondersteuning van activiteiten die bijdragen aan Inclusie en Diversiteit	500
10.50	Stedelijk beheer cultureel vastgoed	**Nadere regel subsidie stedelijke beheer cultureel vastgoed gemeente Utrecht 2025-2028**	Het beheren en verhuren van culturele werkruimtes en voorzieningen	464
10.51	Nachtcultuur	**Nadere regel subsidie Nachtcultuur**	Nachtcultuur stimuleren	132
10.52	Professionalisering organisaties met cultuurhistorische waarde	**Nadere regel subsidie professionalisering organisaties met cultuurhistorische waarde**	Organisaties met cultuurhistorische waarde die geen meerjarige cultuursubsidie van de gemeente meer ontvangen te ondersteunen bij professionalisering en/of het verkennen van andere	50

			mogelijkheden voor (structurele) financiering	
10.53	Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen parkeergarage Paardenveld	**Nadere regel subsidie investeringsbijdrage culturele broedplaatsen gemeente Utrecht**	De realisatie van een nieuwe culturele broedplaats en nieuwe werkruimtes in de parkeergarage Paardenveld	110
10.54	Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen Tussen de Rails	**Nadere regel subsidie investeringsbijdrage culturele broedplaatsen gemeente Utrecht**	De realisatie van een nieuwe culturele broedplaats en nieuwe werkruimtes in het gebied Tussen de Rails	335
10.55	Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen Koningsweg 2	**Nadere regel subsidie investeringsbijdrage culturele broedplaatsen gemeente Utrecht**	De realisatie van een nieuwe culturele broedplaats en nieuwe werkruimtes op de Koningsweg 2	100
10.56	Maatschappelijke Diensttijd	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Maatschappelijke Diensttijd	206
10.57	Versterken Sociale Basis	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Versterken Sociale Basis	227
10.58	Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen Attleeplantsoen 39	**Nadere regel subsidie investeringsbijdrage culturele broedplaatsen gemeente Utrecht**	De realisatie van een nieuwe culturele broedplaats en nieuwe werkruimtes op het Attleeplantsoen 39	110
1059	Culturele broedplaatsen stedelijke regio	**Nadere regel subsidie culturele broedplaatsen stedelijke regio Utrecht**	Bijdragen aan de initiatief- en realisatiefase van de nieuw culturele broedplaatsen verspreid over de regio Utrecht	28

Hoofdstuk 11 Slotbepalingen

Artikel 11.1 Citeertitel

Dit besluit kan worden aangehaald als Subsidiestaat 2026 gemeente Utrecht.

Artikel 11.2 Intrekking

De Subsidiestaat 2026, zoals vastgesteld op 15 september 2025, wordt ingetrokken.

Artikel 11.3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, in de vergadering van <datum>.

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

De secretaris,

Michiel J. Ruis

Toelichting

De subsidiestaat is onderdeel van de programmabegroting en vermeldt per programma welke subsidiedoelstellingen er zijn. Voor iedere subsidiedoelstelling is een maximaal bedrag beschikbaar (= het subsidieplafond) gesteld door burgemeester en wethouders.

Bij iedere subsidiedoelstelling staat aangegeven welke subsidieregeling er onder valt en voor welke regeling u een aanvraag kunt doen.

De vermelde bedragen zijn geen garantie dat deze bedragen nog daadwerkelijk beschikbaar zijn, en/of dat er nog subsidie kan worden aangevraagd. Voor de actuele subsidieregelingen en budgetten kunt u kijken op de website van de gemeente utrecht www.utrecht.nl/subsidie of contact opnemen met het subsidiebureau van de gemeente Utrecht: subsidie@utrecht.nl

De aanvraagtermijnen per subsidieregeling zijn te vinden in de betreffende subsidieregelingen op www.overheid.nl.

(*1) Voor deze subsidiedoelstelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een convenant uitsluitend bestemd voor de EBU.

(*2) Het subsidieplafond is beperkt beschikbaar voor nieuwe aanvragen. Uit subsidies die in voorgaande jaren zijn verleend vloeien doorlopende verplichtingen voort waarvan de omvang afhankelijk is van externe factoren. Deze verplichtingen komen ten laste van het subsidieplafond voor 2026. Het plafond kan worden bijgesteld op basis van de ervaringen in het voorgaande jaar en nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen.

(*3) Voor deze subsidiedoelstelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een aanwijzingsbesluit uitsluitend bestemd voor UW bedrijven.

(*4) Op de beschikbare subsidiebedragen onder deze regelingen worden de verleende subsidiebedragen uit het jaar 2025 in mindering gebracht.

(*5) Op alle subsidieplafonds rust een begrotingsvoorbehoud.

Subsidiestaat 2027 gemeente Utrecht

Burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht,

- Gelet op artikel 156 lid 1 Gemeentewet en artikel 3 lid 1 Algemene Subsidieverordening (ASV) gemeente Utrecht;
- Overwegende dat het wenselijk is om één overzicht te hebben van de actuele subsidieplafonds van alle subsidieregelingen van de gemeente Utrecht;
- Overwegende dat voor enkele subsidieregelingen de subsidieplafonds voor 2027 al zijn vastgesteld;

Besluiten vast te stellen de subsidiestaat 2027 gemeente Utrecht.

Hoofdstuk 1 Betrouwbare overheid

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
1.1	Initiatievenfonds	**Nadere Regel Initiatievenfonds gemeente Utrecht**	Het Initiatievenfonds is er voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.	3.456
1.2	Volksfeesten	Nadere Regel Subsidie Stads- en Volksfeesten en herdenkingen gemeente Utrecht	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	254
1.3	Ondersteunen raadgevend referendum	**Nadere regel subsidie Raadgevend referendum gemeente Utrecht**	Subsidiëren van tegenstanders, voorstanders en subsidieaanvragers met een neutrale houding ter ondersteuning van het publieke debat voor campagneactiviteiten of de meningsvorming nadat een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referendum is toegelaten.	36
1.4	Samen voor Overvecht	Nadere regel subsidie Samen voor Overvecht (vanaf 1 maart 2026)	Het stimuleren van initiatieven, die bijdragen aan het behalen van de ambitiedoelen zoals	a.711 b-i.106 b-ii60

			geformuleerd in de Strategie wijkaanpak Samen voor Overvecht. De regeling heeft de volgende subsidieplafonds: a.Samen voor Overvecht b.Vitale Wijken (regiodeal) – Bestaanszekerheid en Perspectief i.Weerbaarheid tegen (online) criminaliteit en mentale gezondheid van kinderen en jongeren vergroten ii.Hulp en ondersteuning dichtbij bewoners organiseren c.Vitale Wijken (regiodeal) – Wijkeconomie en arbeidsparticipatie i.Ruimtes voor werk en ondernemerschap creëren ii.Organiserend vermogen van het MKB en ondernemers versterken d.Kansrijke Wijk (SPUK) – Integraal i.Lifecoaching ii.Arbeidsmarkttoeleiding en bemiddeling iii.Overvechtacademie e.Kansrijke Wijk (SPUK) – Re-integratie en preventie geldzorgen i.Preventie van armoede en schulden door outreachend te werken ii.Ondersteuning voor succesvol outreachend werken	c-i.100 c-ii100 d-i.100 d-ii.78 d-iii.100 e-i.173 e-ii.25 e-iii.80 f-i.75 f-ii.80 f-iii.90 g-i.45

			iii.Basisvaardigheden en empowerment als opstap naar re-integratie f.Kansrijke Wijk (SPUK) - Ontwikkeling van het jonge kind i.Organiseren en ondersteunen van steunnetwerken voor ouders van kinderen tussen 0-6 jaar ii.Specifieke training en ondersteuning van ouders op het gebied van opvoedvaardigheden iii.Speelinloopplekken g.Kansrijke Wijk (SPUK) - Maatschappelijke samenhang i.Sport als middel	

Hoofdstuk 2 Ontwikkelen en wonen voor iedereen

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
2.1	Ruimtelijke plannen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	88

Hoofdstuk 3 Klimaatvriendelijke stad

	Subsidiedoelstelling	Subsidieregeling	Omschrijving	Budget x € 1.000
3.1	Verduurzamingsmaatregelen uit laten voeren door maatschappelijke ondernemers	**Nadere regel subsidie verduurzamingsmaatregelen maatschappelijk vastgoed gemeente Utrecht**	De nadere regel heeft als doel om maatschappelijke ondernemers te ondersteunen bij hun opgave om hun maatschappelijk vastgoed energetisch te verbeteren door het nemen van bouwkundige aanpassingen aan het gebouw en om verdere verduurzamingsmaatregelen te treffen.	700
3.2	Duurzaamheidsleningen	**Nadere regel Duurzaamheidsleningen gemeente Utrecht**	Regeling voor duurzaamheidsleningen voor grondgebonden woningen	2.826
3.3	Energieadvies en trajecbegeleiding	**Nadere regels subsidie Energieadvies aan huis en Trajectbegeleiding**	Energieadvies en Trajectbegeleiding voor grondgebonden woningen	102
3.4	Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	**Nadere regel subsidie Energieloket – verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed gemeente Utrecht**	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	30
3.5	Stimuleringslening kleine Vve's	**Nadere regel Stimuleringslening kleine vve's gemeente Utrecht**	Stimuleringslening kleine VVE's	1.850
3.6	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	**Nadere regel extra subsidie Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's**	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	250
3.7	Subsidie bij collectieve inkoopactie	**Nadere regel subsidie isolatie bij collectieve inkoop gemeente Utrecht**	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatregelen bij particuliere woningen	750

3.8	Verduurzamingsmaatregelen MKB-ondernemingen	**Nadere regel subsidie energievouchers verduurzamingsmaatregelen voor MKB-ondernemingen in de gemeente Utrecht 2024-2026**	energievouchers verduurzamingsmaatregelen voor MKB-ondernemingen	150
3.9	Subsidie woning isoleren	**Nadere regel subsidie woning isoleren gemeente Utrecht**	Het stimuleren van eigenaar-bewoners van slecht geïsoleerde woningen met een lage WOZ-waarde om hun woning te isoleren.	900
3.10	Subsidie woning isolatie voor specifieke grote vve's in Overvecht	**Nadere regel subsidie woning isoleren specifieke grote vve's Overvecht gemeente Utrecht**	Vve's met een isolatie- en onderhoudsachterstand krijgen subsidie om drie isolatiemaatregelen uit te voeren of alle woningen te verbeteren naar minimaal energielabel b, en voor het verhelpen van noodzakelijk achterstallig onderhoud. Deze integrale aanpak verbetert zowel de kwaliteit van particuliere woningen als de leefomgeving in Overvecht.	12.500
3.11	Isolatie en onderhoud eengezinswoningen Overvecht	**Nadere regel subsidie woningisolatie specifieke adressen Overvecht gemeente Utrecht**	Tegemoetkoming aan eigenaar-bewoners voor het nemen van energiebesparende en onderhoudsmaatregelen aan grondgebonden slechte woningen van specifieke adressen in Overvecht.	784

Hoofdstuk 4 Duurzame Bereikbaarheid

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**

Hoofdstuk 5 Aantrekkelijke en groene leefomgeving en erfgoed

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
5.1	Utrecht groen en duurzaam	**Nadere regel subsidie natuur- en milieucommunicatie en -educatie 2024 – 2029 gemeente Utrecht**	Bijdrage Natuur- en Milieueducatie ter ondersteuning van aantrekkelijke , laagdrempelige locaties , talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur , milieu en groen in de stad Utrecht.	5.015
5.2	Dierenweides	**Nadere regel subsidie dierenweides gemeente Utrecht**	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	53
5.4	Groenblauwe daken	**Nadere regel Subsidie groenblauwe daken**	Wateroverlast voorkomen	700
5.6	Groenblauw maatschappelijk vastgoed	**Nadere regel Groenblauw maatschappelijk vastgoed gemeente Utrecht**	Wateroverlast en schade door droogte voorkomen via groenblauwe maatregelen	300
5.7	Aantrekkelijke uitstraling gevels	**Nadere regel subsidie gevelreclame Amsterdamsestraatweg**	Bevordering ruimtelijk kwaliteit van de Amsterdamsestraatweg in het kader van het gebiedsgerichte programma voor deze straat.	120
5.8	Financiële ondersteuning voor restauratie, energiebesparende maatregelen en om fysieke toegankelijkheid te verbeteren van monumenten.	**Nadere regel subsidie financiering restauratie en energiemaatregelen voor monumenten uit het Utrechts Restauratiefonds**	De regeling biedt eigenaren van monumenten de mogelijkheid om voordelig te lenen voor de genoemde maatregelen bij het Nationaal Restauratiefonds.	1.250
5.9	Meerjarige activiteiten erfgoed	**Nadere regel subsidie meerjarige activiteiten die bijdragen aan het toegankelijk en/of**	De regeling draagt bij aan het onderhouden van een basisinfrastructuur van een breed en divers aanbod van meerjarige	90

		beleefbaar maken van erfgoed	publiekstoegankelijke erfgoedactiviteiten	
5.11	Vervuilende dieselauto's uit het wagenpark halen	**Nadere regel subsidie sloop van vervuilende dieselvoertuigen gemeente Utrecht 2026**	Ondersteuning voor de sloop van vervuilende dieselpersonenauto's (emissieklasse 0 t/m 4)	1.000

Hoofdstuk 6 Veilige stad

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
6.1	Hulpverlening bij ongevallen en rampen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	252
6.2	Jongerenwerk en veiligheid	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief.	4.363
6.3	Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	1.775

Hoofdstuk 7 Passende ondersteuning en opvang

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
7.1	Voorkomen huiselijk geweld	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikaders, bij familie of via de informele netwerken. In alle gevallen is sprake van (groeps) begeleiding en/of (ambulante) hulpverlening al dan niet door de vrouwenopvang zelf.	3.000
7.2	Ondersteuning en opvang kwetsbare daklozen	**Nadere regel subsidie opvang en ondersteuning kwetsbare dakloze mensen gemeente Utrecht**	Het bieden van opvang en ondersteuning aan kwetsbare dakloze mensen. Eveneens het bieden van perspectief op herstel, zelfredzaamheid en een duurzame woonplek	2.892
7.3	Voorkomen huiselijk geweld	**Nadere regel subsidie Intersectorale Multi Disciplinaire Aanpak van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel misbruik (MDA++) gemeente Utrecht**	Het uitvoeren van procesregie en coördinatie van de aanpak MDA++	253

Hoofdstuk 8 Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

	Subsidiedoelstelling	Subsidieregeling	Omschrijving	Budget x € 1.000
8.1	Actieagenda Utrechters Schuldenvrij	**Nadere regel subsidie Actieagenda Utrechters Schuldenvrij**	Zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en blijvend schulden(zorg)vrij zijn. We doen dit door er op tijd bij te zijn en hulp op maat te bieden.	150
8.2	BIZ Woonboulevard	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	BIZ subsidie (Bedrijfs Investerings Zone)	145
8.3	Huisvesting voedselbanken	**Nadere regel subsidie huisvesting voedselbanken gemeente Utrecht**	Huisvesting voedselbanken	150
8.4	Loonkostensubsidie (*2)	**Nadere regel forfaitaire loonkostensubsidie gemeente Utrecht**	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen.	8.700
8.7	Ondernemersfonds Utrecht	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad.	16.331
8.9	Werkgeverspremie	**Nadere regel Re-integratievoorzieningen Participatiewet gemeente Utrecht**	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	50
8.10	Wet Sociale werkvoorziening (*3)	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	15.778
8.11	Inkomens- en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	**Nadere regel subsidie stimulering inkomens- en bestaanszekerheid ondernemers gemeente Utrecht**	Kwetsbare ondernemers in een zo vroeg mogelijk stadium toereikende ondersteuning bieden, die financieel gezien voor het college de meest voordelige keuze is, om weer (financieel) zelfredzaam te worden.	300

8.12	Evenementenfonds	Nadere regel Evenementenfonds gemeente Utrecht	Subsidie voor Ondersteuning stadsfeesten en herdenkingen locatiebeleid evenementen	150
8.13	Deelname sport en cultuur	Nadere regel subsidie deelname sport en cultuur gemeente Utrecht	Stimuleren van sport- en cultuurdeelname door minderjarige kinderen	300
8.14	Persoonlijke ondersteuning bij werk (jobcoaching en interne werkbegeleiding)	Nadere regel Re-integratievoorzieningen Participatiewet gemeente Utrecht	Werkgevers kunnen subsidie ontvangen voor de begeleiding van een medewerker met een afstand tot de arbeidsmarkt door een jobcoach en/of werkbegeleider. NB: deze regel betreft specifiek de verstrekte subsidie aan werkgevers voor jobcoaching of werkbegeleiding die zij zelf regelen. Jobcoaching in natura valt niet onder deze subsidie.	300
8.15	Economic Board Utrecht (*1)	Algemene SubsidieVerordening (ASV)	Convenant U10, EBU en ROM Utrecht 2025-2028	47
8.16	Werknemers-cheque	**Nadere regel Re-integratievoorzieningen Participatiewet gemeente Utrecht**	Een vergoeding aan de werknemer voor eenmalige extra kosten die direct en specifiek te relateren zijn aan het krijgen van een werkplek	50
8.17	Overige voorzieningen voor werk (werkplekaanpassing, vervoersvoorziening, meeneembare voorziening en intermediaire activiteit)	**Nadere regel Re-integratievoorzieningen Participatiewet gemeente Utrecht**	Overige werkvoorzieningen: Voorzieningen die ervoor zorgen dat inwoners met een structurele functionele beperking (beter) kunnen deelnemen aan het arbeidsproces. Specifiek gaat het om de volgende voorzieningen: Werkplekaanpassing, vervoersvoorziening, meeneembare voorziening en intermediaire activiteit.	100

Hoofdstuk 9 Kansrijk opgroeien

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
9.1	Ambulant jongerenwerk	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	4.776
9.2	Bibliotheek Utrecht	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden.	18.235
9.3	Cultuureducatie (onderwijs)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Kinderen in het primair- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school.	2.206
9.4	De Stem van Utrecht	**Beleidsregel 'De stem van Utrechters' door cliëntraden, adviescommissies en belangenorganisaties**	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	100
9.5	Nieuwkomersonderwijs VO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Binnen de expertiseschool ISK Ithaka (VO) geven bevoegde docenten trauma- en cultuursensitief onderwijs met een focus op het leren van de Nederlandse taal. Deze scholen verzorgen de eerste opvang in het onderwijs en bereiden leerlingen voor op doorstroom naar het regulier of speciaal onderwijs.	112
9.6	Jeugdhulp	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	413

9.7	Jongeren, relaties en seksualiteit	**Nadere regel subsidie Preventie en begeleiding aan jongeren op het gebied van liefde, relaties en seksualiteit gemeente Utrecht**	Jongeren, relaties en seksualiteit	493
9.8	Kinder- en jongerenwerk MO	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	350
9.9	Onderwijs Ondersteunend Personeel PO (voorheen conciërges)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	De subsidie is een tegemoetkoming voor de loonkosten van een onderwijsondersteunend medewerker in vaste dienst in het basisonderwijs, ter verlichting van de dagelijkse taken van leraren en schoolleiders.	431
9.10	Ondersteuning overgang VE-PO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	609
9.11	Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	**Beleidsregel Utrechtse onderwijsimpuls voor kwaliteit en excellentie**	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht.	405
9.12	Orthopedisch-didactische ondersteuning	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Voorziening waar overbelaste jongeren met meervoudige problematiek die dreigen uit te vallen op school worden versterkt in hun gedragsrepertoire en duurzaam teruggeleid naar de school van herkomst, of doorgeleid naar een andere passende school, of naar de arbeidsmarkt.	752

9.13	Overgang PO naar VO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Het realiseren van de beoogde effecten conform de Beleidsregel Onderwijs Utrecht, Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	264
9.14	Nieuwkomersonderwijs PO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Binnen de expertiseschool Taalschool Utrecht (PO) geven bevoegde docenten trauma- en cultuursensitief onderwijs met een focus op het leren van de Nederlandse taal. Deze scholen verzorgen de eerste opvang in het onderwijs en bereiden leerlingen voor op doorstroom naar het regulier of speciaal onderwijs.	900
9.15	Brede talentontwikkeling PO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1.729
9.16	Brede talentontwikkeling VO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	1.418
9.17	Uitvoering Voorschoolse Educatie	**Nadere regel subsidie Passende Kinderopvang gemeente Utrecht**	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	15.000
9.18	Utrecht Leert!	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	925
9.19	Verbindingsgroepen	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Uitvoeren van een verbindingsgroep in een school. De verbindingsgroep is bedoeld voor kinderen die extra	300

			ondersteuning nodig hebben in de overgang van peuter naar kleuter binnen het reguliere basisonderwijs.	
9.20	Versterken van taal	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Versterken van taal maakt in Utrecht deel uit van het onderwijsachterstandenbeleid. De aanvrager kan deze subsidie inzetten op de manier die past bij de taalachterstandenproblematiek van elke afzonderlijke school. De middelen voor taalachterstandenbestrijding dienen te worden ingezet in die groepen en voor die leerlingen die deze intensievere/extra inzet het hardst nodig hebben. Vanwege de doorgaande lijn met de voorschoolse educatie, wordt er verwacht dat een deel van deze middelen in ieder geval worden ingezet in de kleutergroepen (vroegschool). Hierbij worden activiteiten georganiseerd om de taalprestaties van leerlingen met (een risico op) een taalachterstand te verbeteren.	3.852
9.21	Regionaal programma doorstroompuntregio	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	2.200
9.22	VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	349
9.23	Kinderopvang plus	**Nadere regel subsidie Passende Kinderopvang gemeente Utrecht**	Kinderopvang plus	1.041

9.24	Groenblauwe schoolpleinen basisscholen in gebieden met een lage SES score	**Nadere regel Groenblauwe schoolpleinen gemeente Utrecht**	Het stimuleren van de aanleg van groene, gezonde, uitdagende en klimaatbestendige schoolpleinen	315
9.25	Groenblauwe schoolpleinen basisscholen	**Nadere regel Groenblauwe schoolpleinen gemeente Utrecht**	Het stimuleren van de aanleg van groene, gezonde, uitdagende en klimaatbestendige schoolpleinen	435
9.26	Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om jaarlijks te overleggen met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties over het bevorderen van integratie, het voorkomen van segregatie, het bestrijden van onderwijsachterstanden en de inschrijving en toelating.	325
9.27	Wegnemen financiële drempels; solidariteitsfonds	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Kinderen in het funderend onderwijs tussen 4 en 18 jaar die vanwege de financiële thuissituatie in mindere mate mee kunnen doen op en rond school, worden ondersteund om hun participatiemogelijkheden te vergroten. Het in stand houden van een gezamenlijk solidariteitsfonds ter vervanging van de vrijwillige ouderbijdrage, te beginnen in het primair onderwijs.	280
9.28	Spelinloop 0-2,5 jaar	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Spelinloop 0-2,5 jaar	73
9.29	Taal- en leesstimulering 0-8 jaar	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Taal- en leesstimulering 0-8 jaar	347
9.30	Tijdelijke investering voor- en vroegschoolse educatie	**Nadere regel subsidie tijdelijke investering voor- en vroegschoolse educatie gemeente Utrecht**	Een tijdelijke investering van drie jaar om de startpositie van kinderen te verbeteren die risico lopen op achterstand in (taal)	a. 552

			ontwikkeling door extra inzet op voor- en vroegschoolse educatie *a.* Het stimuleren van deelname aan de voorschool *b.* Het stimuleren van deelname aan de vroegschool c. Het bieden van passende ondersteuning d. Stimuleren van (voor)lezen tot 2,5 jaar e. Stimuleren van (voor)lezen in de voorschool en thuis 2,5- 4 jaar f. het bevorderen van professionalisering en kennisdeling tussen de voorschool en de basisschool	b. 300 c. 1.573 d. 98 e. 262 f. 97
9.31	Tijdelijke stimulering nieuwe groepen voorschoolse educatie	**Nadere regel subsidie tijdelijke stimulering nieuwe groepen voorschoolse educatie gemeente Utrecht**	Stimulering extra aanbod van voorschoolse educatie om het aantal beschikbare plaatsen te vergroten	200

Hoofdstuk 10 Levendige en gezonde stad

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
10.1	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	**Beleidsregel subsidie Driehoeksoverleggen buurtcentra gemeente Utrecht**	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	80
10.2	Amateurkunsteducatie	**Nadere regel subsidie Amateurkunsteducatie 2025-2028 Gemeente Utrecht**	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	952
10.3	Ondersteuning van nieuwkomers: activiteiten Plan Einstein, de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), maatschappelijke begeleiding van statushouders en ondersteuning van voormalig alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV).	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Reguliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers)	14.500
10.4	Basissubsidie Amateurkunst	**Nadere regel basissubsidies amateurkunst gemeente Utrecht**	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	420
10.5	Basisvoorzieningen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	455
10.6	Belangenbehartiging en informatievoorziening	**Beleidsregel 'De stem van Utrechters' door cliëntraden, adviescommissies en belangenorganisaties** **Nadere regel Subsidie voor de toegankelijkheid van ondernemingen en organisaties gemeente Utrecht**	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	1.479
10.7	Combinatiefunctionarissen	**Nadere regel subsidie combinatiefuncties cultuur 2025-2026**	Het aanstellen van cultuurcoaches die een brede doelgroep laten kennismaken met kunst en cultuur.	278
fsociale	Cultuurnota 4-jarige regeling	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2028 'Kunst kleurt de stad'**	Het stimuleren en faciliteren van een pluriform cultureel aanbod en ontwikkelruimte	48.688
10.9	Cultuurnota 4-jarige regeling participatie	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2028 'Kunst kleurt de stad'**	Het stimuleren en faciliteren van een pluriform cultureel aanbod en ontwikkelruimte	4.087

10.10	Cultuurparticipatie	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2028 'Kunst kleurt de stad'**	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1.314
10.11	Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten-de Meern	**Nadere regel subsidie jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten-de Meern 2025-2028 gemeente Utrecht**	De ontwikkeling van 3 jongerencultuurhuizen in Leidsche Rijn, Vleuten en De Meern	335
10.12	Grootschalige schoolsportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	62
10.13	Grootschalige sportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren grootschalige sportevenementen	245
10.14	Kleinschalige sportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	82
10.15	Uitvoering wga-taken en aanvullende preventieve activiteiten	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Registreren en opvolgen discriminatie meldingen; Activiteiten gericht op het voorkomen en tegengaan van discriminatie; Beide uitgevoerd door discriminatie.nl provincie Utrecht	626
10.16	Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	**Nadere regel subsidie mantelzorgondersteuning**	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	972
10.17	Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	**Nadere regel subsidie basisvoorziening vrijwilligersondersteuning**	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren.	945
10.18	Productie en programmering	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	1.000
10.19a	Sekswerk: Stedelijke hulp- en dienstverlening en begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten	**Nadere regel subsidie Stedelijke hulp- en dienstverlening aan sekswerkers en begeleidingstrajecten gericht op het verlaten van de branche voor sekswerkers gemeente Utrecht**	Stedelijke hulp- en dienstverlening en (stedelijke) begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten	995
10.19b	Sekswerk: Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten (DUUP)	**2e Rectificatie Nadere regel subsidie Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers gericht op het verlaten van de branche (DUUP) gemeente Utrecht**	Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers gericht op het verlaten van de branche (DUUP) gemeente Utrecht	626

10.20	Scoutingsactiviteiten	**Beleidsregel Scoutingactiviteiten**	Scoutingsactiviteiten	273
10.21	Talentenprogramma's sport	**Nadere regel subsidie Talentontwikkeling sport gemeente Utrecht**	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	83
10.22	Toeleiding naar (bemoei)zorg	**Nadere regel Toeleiding naar (bemoei)zorg**	Toeleiding naar (bemoei)zorg	203
10.23	Tuinen en parken	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Volkstuinen	194
10.24a	Verslavingspreventie basis	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht 2025 t/m 2026**	Het bieden van informatie over de gezondheidseffecten van middelengebruik (nicotine, alcohol, drugs) en gokken. De activiteiten richten zich op jongeren, jongvolwassenen, risicogroepen, de sociale omgeving (w.o. ouders) en intermediairs. De inzet bevordert bewustwording, motivering en gedragsverandering.	995
10.24b	Verslavingspreventie Ongelijk investeren	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht 2025 t/m 2026**	Verslavingspreventie Ongelijk investeren	168
10.24c	Preventie KOPP/KOV-kinderen	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht 2025 t/m 2026**	Preventie KOPP/KOV-kinderen	247
10.25a	Verslavingszorg	**Nadere regel subsidie Verslavingszorg gemeente Utrecht**	In de openbare ruimte contact leggen met en toeleiden naar passende zorg van dak- en thuisloze volwassenen die zich in een kwetsbare positie bevinden en vaak met verslavingsproblematiek te maken hebben. Dit gebeurt door outreachend werken (veldwerk). Ook het aanbieden van spuitomruil valt onder deze doelstelling.	687
10.25b	Verslavingszorg	**Nadere regel subsidie Verslavingszorg gemeente Utrecht**	Het bieden van een behandeling voor mensen met een therapieresistente opiaatverslaving conform de Regeling heroïnebehandeling	1.327

			van het ministerie van VWS en conform het Uitvoeringsprotocol Opiaatonderhoudsbehandeling bij heroïneverslaving met medische heroïne, methadon en buprenorfine.	
10.26	WMO collectieve GGZ preventie	**Uitvoeringsovereenkomst Indigo Midden-Nederland en gemeente Utrecht**	Subsidie t.b.v. een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in de gemeente Utrecht	75
10.27	Mediaplatform	**Nadere regel subsidie stedelijk mediaplatform**	Beheren en uitvoeren van een stedelijk journalistiek mediaplatform	45
10.28	Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein	**Nadere regel tender subsidie en overeenkomsten voor huisvesting van maatschappelijke, creatieve en innovatieve bedrijvigheid Berlijnplein**	Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein	42
10.29	Impulssubsidies cultuur	**Nadere regel Impulssubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van nieuwe, talentvolle makers en initiatieven die het culturele aanbod aanvullen	226
10.30	Projectsubsidies cultuur (ronde 1)	**Nadere regel Projectsubsidie Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	370
10.31	Projectsubsidies cultuur (ronde 2)	**Nadere regel Projectsubsidie Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	324
10.32	Projectsubsidies cultuur (ronde 3)	**Nadere regel Projectsubsidie Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	231
10.33	Cultuurnota 2-jarige regeling	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2026 'Kunst kleurt de stad'**	Het stimuleren van startende culturele projecten.	987
10.34	Inclusie en Diversiteit	**Nadere regel subsidie Inclusie en Diversiteit**	Ondersteuning van activiteiten die bijdragen aan Inclusie en Diversiteit	500

10.35	Stedelijk beheer cultureel vastgoed	**Nadere regel subsidie stedelijke beheer cultureel vastgoed gemeente Utrecht 2025-2028**	Het beheren en verhuren van culturele werkruimtes en voorzieningen	464
10.36	Maatschappelijke Diensttijd	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Maatschappelijke Diensttijd	206
10.37	Versterken Sociale Basis	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Versterken Sociale Basis	227
10.38	Presentatieruimte beeldende kunst en ontwerp Berlijnplein	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Het ontwikkelen en exploiteren van een voorziening voor beeldende kunst en ontwerp in de culturele voorziening op het Berlijnplein	175
10.39	Sterke gemeenschappelijke sociale basis	Nadere regel subsidie sociale basis gemeente Utrecht	Het creëren van een sterke gemeenschappelijke sociale basis in de Utrechtse wijken en buurten, zodat alle inwoners die in een kwetsbare situatie zitten, ongeacht leeftijd, mee kunnen blijven doen in de samenleving. a. A: Aanvragen tot en met € 35.000 per jaar b. B1: Zorgen voor elkaar c. B2: Buurtbemiddeling d. B3: Taal & digivaardigheid e. B4: Praktische ondersteuning f. C1: Dagactiviteiten g. C2: Ondersteunings-trajecten voor jeugdigen en ouders h. C3: Laagdrempelige Onafhankelijke Cliëntondersteuning i. C4: Formele Onafhankelijke Cliëntondersteuning	a. 1150 b. 5447 c. 391 d. 2122 e. 1568 f. 2875 g. 166 h. 681 i. 315
10.40	Zelfbeheer-initiatieven van inwoners ondersteunen	Nadere regel beheerde speeltuinen en welzijnsaccommodaties	Deze nadere regel helpt om een sterke gemeenschappelijke sociale basis in de Utrechtse wijken en	a. 1926 b. 1116 c. 217

		in zelfbeheer gemeente Utrecht	buurten te creëren voor alle inwoners die tijdelijk of langdurig in een kwetsbare situatie zitten, ongeacht leeftijd. De nadere regel is bedoeld om zelfbeheer-initiatieven van inwoners te versterken, stimuleren, ondersteunen en gemakkelijker te maken. a. Beheerde speeltuinen b. Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer c. Ondersteuning en begeleiding d. Flexibel budget	d. 188

Hoofdstuk 11 Slotbepalingen

Artikel 11.1 Citeertitel

Dit besluit kan worden aangehaald als Subsidiestaat 2027 gemeente Utrecht.

Artikel 11.2 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, in de vergadering van <datum>.

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

De secretaris,

Michiel J. Ruis

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Eerste bestuursrapportage 2026

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Hans Westra en Freek Verbakel
Kenmerk	34133822
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Ja, een of meer bijlage(n)

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Eerste bestuursrapportage 2026 vast te stellen, waarmee de programmabegroting 2026 wordt gewijzigd door:
   a. De bijstellingsvoorstellen voor de baten en lasten van de verschillende programma's inclusief de bijbehorende reservemutaties zoals toegelicht in hoofdstuk 2;
   b. De bijstellingsvoorstellen voor de investeringsprojecten, waarmee de investeringskredieten worden verhoogd met 26,2 miljoen euro, zoals toegelicht in hoofdstuk 2.7en in de bijlage ‘GEHEIM Investeringsprojecten Eerste bestuursrapportage 2026’;
   c. De aanpassing van de begroting met de corresponderende posten, zoals toegelicht in hoofdstuk 4;
   d. De Hervormingen sociaal domein waarmee 6,4 miljoen euro in 2027 en 7,2 miljoen euro vanaf 2028 structureel wordt verschoven van het Programma passende ondersteuning en opvang, doelstellingen Passende aanvullende zorg en Passende basiszorg naar het programma Levendige en Gezonde stad, doelstelling Meedoen en voor elkaar zorgen.

2. Reserves als volgt in te stellen en te wijzigen (Hoofdstuk 5):
   a. Het instellen van de Algemene risicoreserve HVC;
   b. Het wijzigen van de risicobestemming van de reserve woonfonds;
   c. Het verlengen van de looptijd van de reserve Armoedebestrijding en schuldhulpverlening;
   d. Het verlengen van de looptijd, wijzigen van de naam en verbreden van de doelstelling van de reserve Gebruikersinvesteringen Culturele voorzieningen Leidsche Rijn;
   e. Het verlengen van de looptijd van de reserve Overheadvierkant;
   f. Het ophogen van het maximumbedrag en instellen van een systeemafspraak voor de reserve Aanpak Luchtmaatregelen.

3. De ‘Eerste technische wijziging 2026 Raad’ vast te stellen, waarmee technische mutaties en de administratieve verwerking van besluiten van de gemeenteraad worden opgenomen in de Programmabegroting 2026 en de meerjarenraming.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Geheimhouding

Het college heeft tijdelijke geheimhouding opgelegd op de bijlage ‘Investeringsprojecten Eerste bestuursrapportage 2026’ op grond van artikel 87 van de Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en lid 2 sub b en i van de Wet open overheid totdat de aanbestedingen zijn uitgevoerd en de onderhandelingen zijn afgerond.

De bijlage bevat financiële informatie voor de gemeentelijke inzet. Openbaarmaking kan zorgen dat de gemeente in een nadelige positie wordt gebracht in toekomstige verwervingen. Ook bevat dit vertrouwelijk medegedeelde concurrentiegevoelige informatie van derden die niet openbaar mag worden gemaakt. Partijen zijn een geheimhoudingsverplichting overeengekomen. Openbaarmaking leidt tot een schending van deze verplichting met een boete als gevolg.

Samenvatting

Met de Eerste bestuursrapportage 2026 wordt de raad geïnformeerd over het effect van actuele ontwikkelingen op de uitvoering van de Programmabegroting 2026 van de gemeente Utrecht, zowel beleidsmatig als financieel. In deze bestuursrapportage wordt specifiek ingegaan op:

- De ontwikkelingen na de programmabegroting;
- De voortgang op de uitvoering van het coalitieakkoord 2022-2026.

Context

Aanleiding

Deze bestuursrapportage bevat informatie over de verwachte afwijkingen in de uitvoering van de beleidsvoornemens, zoals opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde Programmabegroting 2026.

Juridische context

Het wijzigen van de begroting is een raadsbevoegdheid. In overeenstemming met de Verordening financieel beleid en Beheer gemeente Utrecht biedt het college de raad jaarlijks twee bestuursrapportages aan. De bestuursrapportages gaan over afwijkingen van de uitvoering en de bijstelling van het beleid ten opzichte van de laatst door de raad vastgestelde begroting. De raad stelt de Eerste bestuursrapportage uiterlijk op 9 juli 2026 vast, gelijktijdig met de Voorjaarsnota.

Beslistermijn

Conform artikel 2 Beleidscyclus lid 2 van de Financiële Verordening stelt de raad de Tweede bestuursrapportage 2026 uiterlijk op 14 juli 2026 vast, gelijktijdig met de Voorjaarsnota, jaarstukken en het Meerjarenprogramma Stedelijke ontwikkeling.

Beoogd effect

De Eerste bestuursrapportage 2026 geeft inzicht in de mate waarin er afwijkingen plaatsvinden en de Programmabegroting 2026 wordt met deze besluitvorming geactualiseerd op basis van artikel 192 van de Gemeentewet. Daarmee zijn de bijbehorende verwachte uitgaven rechtmatig.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Programmabegroting 2026

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Eerste bestuursrapportage 2026 vast te stellen waarmee de programmabegroting 2026 wordt gewijzigd door: a. De bijstellingsvoorstellen voor de baten en lasten van de verschillende programma's inclusief de bijbehorende reservemutaties zoals toegelicht in hoofdstuk 2; b. De bijstellingsvoorstellen voor de investeringsprojecten, waarmee de investeringskredieten worden verhoogd met 26,2 miljoen euro, zoals toegelicht in hoofdstuk 2.7 en de bijlage 'GEHEIM Investeringsprojecten Eerste bestuursrapportage 2026'; c. De aanpassing van de begroting met de corresponderende posten, zoals toegelicht in hoofdstuk 4; d. De Hervormingen sociaal domein waarmee 6,4 miljoen euro in 2027 en 7,2 miljoen euro vanaf 2028 structureel wordt verschoven van het Programma passende ondersteuning en opvang, doelstellingen Passende aanvullende zorg en Passende basiszorg naar het programma Levendige en Gezonde stad, doelstelling Meedoen en voor elkaar zorgen.
Argumenten	
1.1	De bijstellingsvoorstellen en corresponderende posten zijn verwerkt in Programmabegroting 2026, zodat deze actueel is.

	Met het aanpassen van de begroting aan de actuele verwachtingen voorkomen we ongewenste afwijkingen bij de Jaarstukken 2026. De bijstellingsvoorstellen zijn budgetneutraal. Tegenover de corresponderende posten staan verkregen bedragen van het Rijk voor specifieke onderwerpen. Dekking voor de bijstellingsvoorstellen van investeringsprojecten vindt plaats binnen de programmabudgetten.
1.2	Met het verschuiven van middelen van het programma Passende ondersteuning en opvang naar het programma Gezonde en Levendige Stad kan de gemeente partijen in de sociale basis en basiszorg in staat stellen om meer laagdrempelige ondersteuning dicht bij inwoners te bieden en vertaalt de gemeente de inhoudelijke ‘beweging naar voren’ nu ook financieel.
	De Hervormingen sociaal domein richten zich op het kunnen blijven bieden van voldoende ondersteuning bij een groeiende vraag en krapte in geld, personeel en ruimte. Om dit mogelijk te maken zetten we in op meer laagdrempelige ondersteuning zo dicht mogelijk bij inwoners. Waarbij het uitgangspunt is dat inwoners en gemeenschappen zelf doen wat ze zelf kunnen en (professionele) zorg en ondersteuning beschikbaar blijft wanneer nodig. Met de inkoop van de Wmo ondersteuning in de wijk, het benutten van de ruimte in het contract van welzijnswerk in de wijk en de nieuwe subsidieregeling Sociale basis hebben we inhoudelijk invulling gegeven aan deze beweging. Met de voorgestelde begrotingswijziging zijn de middelen op de juiste plek in de begroting beschikbaar voor de uitvoering hiervan.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	Deze aanpassing van de begroting sluit aan bij de voorgenomen transformatie van aanvullende zorg en basiszorg naar de sociale basis, ’de beweging naar voren’, maar in de praktijk moet blijken of de transformatie daadwerkelijk in deze omvang en in dit tempo gerealiseerd kan worden.
	Op basis van de dialoogfase voor de inkoop Wmo ondersteuning in de wijk en de gesprekken met partijen in de basiszorg en de sociale basis is een gedragen en realistische inschatting gemaakt van de ondersteuning die we vaker in de sociale basis en de basiszorg kunnen gaan bieden of organiseren in plaats van dat we daar aanvullende zorg voor inzetten. De komende jaren moet de praktijk nog uitwijzen of de verwachtingen uitkomen. Om de beweging te ondersteunen hebben we de rol van het welzijnswerk versterkt zodat we gerichter kunnen sturen op het juiste – preventieve – aanbod in de sociale basis. Daarnaast richten we met de partijen in de stad goede monitoring in over de sporen heen om de beweging te kunnen volgen en waar nodig bij te sturen.
Beslispunt	
2	Reserves als volgt in te stellen en te wijzigen (Hoofdstuk 5): a. Het instellen van de Algemene risicoreserve HVC; b. Het wijzigen van de risicobestemming van de reserve woonfonds; c. Het verlengen van de looptijd van de reserve Armoedebestrijding en schuldhulpverlening; d. Het verlengen van de looptijd, wijzigen van de naam en verbreden van de doelstelling van de reserve Gebruikersinvesteringen Culturele voorzieningen Leidsche Rijn; e. Het verlengen van de looptijd van de reserve Overheadvierkant; f. Het ophogen van het maximumbedrag en instellen van een systeemafspraak* voor de reserve Aanpak Luchtmaatregelen;
Argumenten	

2.1	Met het instellen van de Risicoreserve HVC worden de risico's die gepaard gaan met het afgeven van garantstellingen afgedekt.
	In het raadsbesluit Deelneming in publiek warmte- en afvalbedrijf HVC van 26 februari heeft de raad ingestemd met het voornemen tot deelneming in HVC. Het college heeft op 7 april definitief besloten tot toetreding in HVC. In deze besluitvorming is aangekondigd dat de risico's die gepaard gaan met het afgeven van een garantstelling worden afgedekt met een nog in te stellen algemene risicoreserve. De eerste storting aan de reserve wordt verwerkt in de Tweede bestuursrapportage 2026.
2.2	Het risicogedeelte van de reserve woonfonds blijkt niet langer relevant.
	Na analyse van de onderliggende risico's blijkt het risicogedeelte niet meer relevant (dit had betrekking op een garantstelling welke is opgeheven, en een afdekking voor leningen welke per heden nihil bedragen). Het bestemmingsgedeelte van de reserve heeft betrekking op het realiseren van woningen voor bijzondere doelgroepen en initiatieven die extra woonvoorzieningen vragen en niet in het reguliere pakket zijn opgenomen. In de raadsbrief van 20 juni 2025 is de raad geïnformeerd over de ontwikkeling van een Utrechts model voor betaalbare koop. Daarom wordt voorgesteld de financiële middelen uit de reserve Woonfonds mede in te zetten ten gunste van het bevorderen van betaalbare koop in Utrecht en het risicogedeelte van de reserve te laten vervallen.
2.3	Het verlengen van de looptijd van de reserve Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening is in lijn met het moment van vaststelling van overschrijdingen.
	De oorspronkelijke opheffingsdatum stond op 1-7-2027. Het doel van de reserve is mede het opvangen van eventuele overschrijdingen. Dit kan niet eerder dan per 31-12-2027 worden vastgesteld.
2.4	Het verbreden van de doelstelling, wijzigen van de naam en verlengen van de looptijd van de reserve Gebruikersinvesteringen culturele voorzieningen is in lijn met de ambitie in het MPR t/m 2040.
	Vanuit de oorspronkelijke reserve 'gebruikersinvesteringen culturele voorziening Leidsche Rijn' worden in de toekomst (al dan niet gedeeltelijk) de gebruikersinvesteringen gedekt van nieuwe culturele voorzieningen in Leidsche Rijn. Het verbreden van de doelstelling biedt de mogelijkheid om, naast budget voor de culturele voorziening in Leidsche Rijn, budget op te nemen in deze reserve voor de financiering van inbouwpakketten en losse inventaris van nieuwe culturele voorzieningen in geheel Utrecht. De naam van de reserve zal hierop worden aangepast. De looptijd wordt verlengd omdat in het MPR de ambitie is opgenomen om t/m 2040 in totaal 18 culturele wijkvoorzieningen en grote- en kleine boven stedelijke voorzieningen te ontwikkelen.
2.5	Het verlengen van de looptijd van de reserve Overheadvierkant is in lijn met de overheadsystematiek.
	De reserve Overheadvierkant is één-op-één gerelateerd aan de werking van de overheadsystematiek. De werking van deze systematiek blijft continue onderwerp van verbetering. De verwachting is dat deze systematiek niet snel stopgezet zal worden en zeker nog wel zo'n 5 jaar toegepast zal blijven worden. Mocht er eerder dan 2031 een einde komen aan het toepassen van de methodiek van het overheadvierkant, dan kan op dat moment door de raad een tussentijds besluit genomen worden over de opheffing van deze reserve.
2.6	Met het instellen van een systeemafspraak en ophogen van het maximumbedrag voor de reserve Aanpak luchtmaatregelen sluiten de baten en lasten beter aan op de uitvoeringsplanning en de verwachte dotaties.

	Het uitvoeringsprogramma loopt over meerdere jaren, waarbij de uitvoering in een jaar kan afwijken van de planning. Daardoor kan de onttrekking in werkelijkheid afwijken van de begroting. Om een onttrekking te doen op basis van de werkelijke kosten is een raadsbesluit nodig. Door het instellen van een systeemafspraak kan dit voorkomen worden. Het huidige saldo bedraagt 0,845 miljoen euro en met het ingediende dekkings-en bestedingsvoorstel voorstel komt het saldo op twee miljoen euro. Echter zal de SPUK RAL II (Nationale Agenda Laadinfrastructuur, NAL) hoogstwaarschijnlijk in 2026 in de Meicirculaire opgenomen worden. De gemeente Utrecht ontvangt deze middelen ook voor de andere G4 gemeenten (Amsterdam, Den Haag en Rotterdam). Totale omvang is 2 miljoen euro per regio per jaar. Naar verwachting worden in 2026 de bedragen van 2026 en 2027 met een totale omvang van 4 miljoen euro ontvangen. Hiervan gaat 3/4e deel (G3 gedeelte) naar de balans en 1/4e deel naar de reserve. De NAL wordt in 2026 volledig bekostigd vanuit de RAL II SPUK. Met een wenselijke bufferruimte van 0,5 miljoen euro wordt voorgesteld voor het maximum van de reserve te verhogen van 2 miljoen euro naar 3,5 miljoen euro.
Beslispunt	
3	De ‘Eerste technische wijzigingen 2026 Raad’ vast te stellen, waarmee technische mutaties worden opgenomen in de Programmabegroting 2026 en de meerjarenraming.
Argumenten	
3.1	Met dit besluit wordt Programmabegroting 2026 en de meerjarenraming geactualiseerd.
	De begrotingswijziging is opgebouwd uit technische mutaties zonder beleidsgevolgen (techniek) en waar nodig de administratieve verwerking van eerdere besluiten. De wijzigingen zijn opgenomen in de bijlage “Eerste technische wijzigingen 2026 Raad”. We actualiseren de begroting drie keer per jaar om de raad inzicht te geven in de verwerking van de financiële gevolgen van besluitvormingen. Ook houden we de begroting actueel zodat deze als basis kan dienen voor het goed kunnen maken van actuele verwachtingen over de budgetrealisatie. Daarbij helpt dit ook om te voldoen aan de eisen rond de rechtmatigheid van de begroting.

*Systeem afspraak: Het kunnen toevoegen en onttrekken in afwijking van de reservemutaties zoals opgenomen in de begroting, de mutaties zijn wel in overeenstemming met het doel van de reserve. Hierdoor kunnen reservemutaties die voortkomen uit de financiële realisatie ook in het bijbehorende jaar (de jaarstukken) worden verwerkt.

Financiën
Dit voorstel betreft een tussentijdse verantwoording en actualisatie van de Programmabegroting 2026. De begroting wordt budgettair neutraal gewijzigd. De Eerste bestuursrapportage 2026 bevat geen financieel resultaat.

Vervolg
Na de Eerste bestuursrapportage volgt de Tweede bestuursrapportage en de eindejaarswijziging als laatste actualisatie en de jaarstukken als laatste verantwoordingsmoment over de begroting. Vanaf 2024 worden de technische begrotingswijzigingen verwerkt in de bestuursrapportages.

Samen stad maken
‘Gemeente aan zet’ van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

(Niet)Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht)

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Eerste bestuursrapportage 2026
- GEHEIM Investeringsprojecten Eerste bestuursrapportage 2026

Bijlagen informatief
-

Eerste bestuursrapportage 2026

Colofon

Eerste bestuursrapportage 2026

Uitgave
Gemeente Utrecht

Informatie
Gemeente Utrecht
Bedrijfsvoering- en Strategienetwerk
Afdeling Financiën en Inkoop
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
www.utrecht.nl

Inhoudsopgave

Eerste bestuursrapportage 2026 1
Colofon 2
Inhoudsopgave 3
Inleiding/Hoofdlijn 4
1. Majeure ontwikkelingen en bijstellingen 5
1.1 Majeure ontwikkelingen 5
2. Budgettair neutrale bijstellingen 7
2.1 Onttrekkingen en stortingen in (bestemmings)reserves 7
2.2 Verhogen baten en lasten 8
2.3 Verlagen baten en lasten 11
2.4 Verschuiven gelden binnen een programma 12
2.5 Verschuiven gelden naar ander programma 12
2.6 Overhevelen via algemene dekkingsreserve 14
2.7 Bijstellingen investeringskredieten 16
3. Voortgang uitvoering coalitieakkoord 20
3.1 Mijlpalen in Q3 en Q4 2025 20
3.2 Wijzigingen in de planning 21
4. Corresponderende posten (taakmutaties gemeentefonds) 22
5. Instellen/wijzigen reserves 27
Bijlage 1. Planning uitvoering coalitieakkoord 32
Bijlage 2. Budgetneutrale bijstellingen 34
Deel 2 50
1. Technische bijstellingen 50
2. Begrotingscijfers in tabellen 53
Tabel 1. Mutaties bestuursrapportage 53
Tabel 2. Actuele begroting 56
Tabel 3. Mutaties meerjaren 58
Tabel 4. Actuele programmaraming 60
3. Bijlage technische wijzigingen Raad 61

Inleiding/Hoofdlijn

De begrotingscyclus stelt de raad in staat om invulling te geven aan de kaderstellende en controlerende taak. Met deze Eerste bestuursrapportage 2026 informeren wij u over actuele ontwikkelingen en de verwachte afwijkingen in de financiële uitvoering van de beleidsvoornemens ten opzichte van de actuele Programmabegroting 2026.

Samenvattend financieel beeld Eerste bestuursrapportage 2026
In deze Eerste bestuursrapportage wordt het effect vertaald van actuele ontwikkelingen die betrekking hebben op het bijstellen van de begroting 2026 en financieel neutraal zijn. Het grootste deel van de actuele ontwikkelingen zijn onderdeel van de Voorjaarsnota 2026, hierin zijn de knelpunten en de meerjarige doorkijk opgenomen. Voor deze rapportage voorzien we geen majeure bijstellingen. Dit betekent dat de Eerste bestuursrapportage geen financieel resultaat heeft.

Hoofdlijn ontwikkelingen
Majeure ontwikkelingen en majeure bijstellingen (H1)
Onderscheid wordt gemaakt tussen majeure ontwikkelingen en majeure bijstellingen. In de Eerste bestuursrapportage 2026 voorzien we geen majeure bijstelling. Wel informeren wij u over vijf majeure ontwikkelingen die nog onvoldoende zeker zijn maar wel relevant zijn om te melden.

Budgetneutrale bijstellingen (H2)
In het licht van ‘beter begroten’ vinden er bijstellingsvoorstellen plaats zodat de begroting beter aansluit bij de actuele prognose. Naar verwachting leidt dit tot een kleiner verschil tussen de begroting en de jaarrekening. Ook heeft dit een positief gevolg voor de begrotingsrechtmatigheid. Een groot deel van de voorstellen heeft betrekking op het verhogen van zowel de baten als de lasten vanwege specifieke uitkeringen (SPUKS) vanuit het Rijk. In de periode 2026 t/m 2029 worden de baten en lasten in totaal opgehoogd met 45,2 miljoen euro. Passend bij de doelstellingen van de reserves wordt 6,5 miljoen euro extra onttrokken uit bestemmingsreserves voor 2026. Ten slotte worden de investeringskredieten budgetneutraal opgehoogd met een totaal van 26,2 miljoen euro. Zoals toegelicht in hoofdstuk 2.7 en de geheime bijlage ‘Investeringsprojecten Eerste bestuursrapportage 2026’.

Voortgang coalitieakkoord (H3.1/H3.2)
In de tweede helft van 2025 zijn meerdere mijlpalen behaald in de uitvoering van het coalitieakkoord. Daarnaast hebben zich wijzigingen in de planning voorgedaan. Dit komt door uiteenlopende redenen. In een aantal gevallen is uw raad daar al apart over geïnformeerd.

Corresponderende posten (H4)
In deze bestuursrapportage zijn de taakmutaties van het gemeentefonds voor het jaar 2026 en de posten die in 2025 niet meer konden worden besteed opgenomen.

Instellen reserves (H5)
Voorgesteld wordt om met deze bestuursrapportage een nieuwe Algemene risicoreserve HVC in te stellen. Daarnaast worden wijzigingen doorgevoerd voor de reserve Woonfonds, de reserve Armoedebestrijding en schuldhulpverlening, de reserve Gebruikersinvesteringen Culturele voorzieningen Leidsche Rijn, de reserve Overheadvierkant en de reserve Aanpak Luchtmaatregelen.

1. Majeure ontwikkelingen en bijstellingen

Majeure ontwikkelingen en bijstellingen
Financiële ontwikkelingen worden opgenomen in de bestuursrapportage als ze voldoen aan onderstaande criteria. Deze leiden niet automatisch tot een begrotingswijziging en zijn niet budgetneutraal.

- financiële afwijkingen van meer dan 10% van de lasten/baten per programma
- en/of een afwijking groter dan 0,5 miljoen euro ten opzichte van de begrote lasten of baten per programma
- en/of een afwijking groter dan 0,1 miljoen euro per doelstelling
- óf het voldoet niet aan bovenstaande spelregels, maar is politiek-bestuurlijk relevant (bv. beleidswijzigingen).

Onderscheid wordt gemaakt tussen majeure bijstellingen en majeure ontwikkelingen.

1.1 Majeure ontwikkelingen

Majeure ontwikkelingen zijn afwijkingen waar de verwachting van is dat bijsturing nog mogelijk is, hetzij binnen de programmabudgetten, hetzij met eventuele voordelen of nog onvoldoende zeker zijn, maar relevant zijn om te melden. De majeure ontwikkelingen leiden vooralsnog niet tot een bijstelling van de begroting.

Toelichting
1. Lagere opbrengsten Single Use Plastics (SUP)
De verwachte vergoeding op de Ministeriele regeling Single Use Plastics staat vanaf 2023 structureel in de begroting voor 4,0 miljoen euro. Eind 2025 is de vergoeding ontvangen over de jaren 2023 en 2024. Deze vergoeding blijkt substantieel lager. Respectievelijk 3,4 miljoen euro en 2,9 miljoen euro. Op basis van de ontvangen vergoeding verwachten wij dat ook in de komende jaren deze vergoeding maximaal 2,9 miljoen euro zal zijn. Dat is 1,1 miljoen euro lager dan begroot. Op basis van deze nog onzekere informatie volgt in de Tweede bestuursrapportage 2026, wanneer de vergoeding voor 2025 in beeld is, een voorstel over het eventueel bijstellen van dit budget.

2. Hogere onderhoudskosten Integraal Terminal Beheer (ITB)
ITB is een samenwerkingsverband tussen NS, ProRail en de gemeente Utrecht voor het onderhoud van de OV-terminal van Utrecht centraal. Jaarlijks worden er afspraken gemaakt tussen de drie partijen met daarin de voorgenomen werkzaamheden en de bijbehorende kosten en de verdeling van deze kosten tussen de drie partijen. De leeftijd van de OV-terminal leidt ertoe dat er groot onderhoud noodzakelijk is in 2026 en in ieder geval tot 2030. Dit gaat structureel hogere kosten met zich meebrengen. De omvang van de overschrijding zal over de jaren fluctueren, afhankelijk van het geplande lange termijn onderhoud. Deze ontwikkeling is niet meegenomen in de Voorjaarsnota 2026 omdat ten tijde van het opstellen van deze nota het onderzoek naar de structurele effecten nog liep. Daarom melden we deze in deze Eerste bestuursrapportage en volgt in de Tweede bestuursrapportage een voorstel over het eventueel bijstellen van dit budget.

3. Risico wegvallen beoogde bijdrage Rijk en ontwikkelaars Netcongestie
Bij het beschikbaar stellen van incidentele middelen voor netcongestiemaatregelen in de Voorjaarsnota 2025 is uitgegaan van een gezamenlijke bijdrage van 2,3 miljoen euro van het Rijk en projectontwikkelaars in 2026. Deze knellende opgave is opgenomen in de Voorjaarsnota 2026, waarbij is aangegeven dat verdere ontwikkelingen vanuit het Rijk werden verwacht. Door een voorlopige toekenning van middelen uit het Gebiedsbudget voor NOVEX-gebieden vanuit het Rijk (circa 1,75 miljoen euro) voor de gebiedsontwikkeling Groot Merwede, kunnen nu een deel van de geplande

maatregelen binnen het programma Netcongestie hieruit bekostigd worden. Dit betreft de beoogde congestieverzachters (generatoren) in Papendorp en Beurskwartier. Aan deze rijksbijdrage zijn voorwaarden en cofinancieringsverplichtingen verbonden, waar we aan kunnen voldoen. De middelen zijn daarmee voldoende zeker om te verwerken in de programmabegroting 2026. Aan de verwachting dat aanvullende bijdragen vanuit ontwikkelaars beschikbaar zouden komen, is vooralsnog niet voldaan. Wel blijven bijdragen van ontwikkelaars mogelijk, maar deze zijn juridisch en financieel minder afdwingbaar, omdat de benodigde investeringen grotendeels buiten directe plangebieden vallen. Daarnaast komen eventuele ontwikkelaarsbijdragen pas in latere jaren en gefaseerd beschikbaar. Zolang een deel van de verwachte bijdragen niet wordt gerealiseerd zet dit de gemeentelijke begroting onder druk op het moment dat de incidentele middelen voor netcongestie in 2026 en 2027 volledig worden besteed. Over de verdere financiële ontwikkelingen en de benodigde bijsturing op de begroting wordt gerapporteerd in de Tweede bestuursrapportage 2026.

4. Risico lagere beoogde bijdrage Rijk Vreemdelingenvoorziening en Inburgering

Voor de Landelijke vreemdelingenvoorziening wordt op dit moment in de begroting 2026 rekening gehouden met structurele baten van 1,3 miljoen euro. Op basis van het nieuwe regeerakkoord worden geen structurele middelen verwacht. Mogelijk volgen er nog wel incidentele middelen wanneer de rechtszaak tegen het Rijk in ons voordeel valt. Dit gaat dan over de bekostiging van de 'oude, aflopende doelgroep en is daarmee nog een beperkt budget.
Voor Inburgering is in de begroting 2026 en 2027 rekening gehouden met verwachte baten van 3,216 miljoen euro. Vanuit de VNG zijn wij recent geïnformeerd dat er geen knelpunt wordt ingediend bij het Rijk voor extra middelen richting de gemeente. Daarmee is de kans dat er extra middelen gaan komen vanuit het Rijk zeer klein. In de Tweede bestuursrapportage 2026 volgt op basis van meer volledige informatie een voorstel tot bijstellen van de begroting.

5. Risico SPUK Woonplaatsbeginsel Jeugd

Bij de voorjaarsnota 2025 is een risico-inschatting gedaan voor extra inkomsten vanuit het SPUK Woonplaatsbeginsel voor de jeugdzorg. De baten voor deze SPUK zijn structureel opgehoogd met 1,2 miljoen euro. Deze ophoging blijkt te hoog. Tegenover eventuele hogere baten staan namelijk ook hogere lasten. Hierdoor ontstaat per saldo een negatief resultaat (baten en lasten zijn niet in evenwicht). De hogere baten op basis waarvan de inschatting is gedaan, zijn gebaseerd op een verrekening over voorgaande jaren in verband met de invoering van deze SPUK. Bij de Tweede bestuursrapportage 2026 wordt beoordeeld of dit binnen het programma kan worden opgelost of dat hier een bijstellingsvoorstel voor nodig is.

2. Budgettair neutrale bijstellingen

In dit hoofdstuk worden bijstellingsvoorstellen gedaan die budgetneutraal zijn en geen financiële impact hebben op de vastgestelde Programmabegroting 2026. Dit betreft mutaties door het:

1. Onttrekken en storten in reserves, passend bij de doelstelling van deze reserves
2. Verhogen van baten en lasten door toegekende subsidies, specifieke uitkeringen, etc.
3. Verlagen van baten en lasten
4. Overhevelen gelden naar een ander programma
5. Verschuiven over de jaren heen door overhevelen via de Algemene dekkingsreserve
6. Bijstellingen van investeringskredieten

In de onderstaande paragrafen worden deze mutaties per soort geaggregeerd weergegeven en kort toegelicht. De toelichting per bijstellingsvoorstel is opgenomen in bijlage 2 Budgettair neutrale bijstellingen.

2.1 Onttrekkingen en stortingen in (bestemmings)reserves

In de Eerste bestuursrapportage 2026 wordt voorgesteld om in 2026 6,455 miljoen euro extra te onttrekken uit (bestemmings)reserves en in 2027 0,12 miljoen euro extra te onttrekken uit (bestemmings)reserves. Deze extra onttrekkingen leiden tot bijstelling van de programmabudgetten en zijn daardoor budgetneutraal. De grootste mutaties worden per programma toegelicht.

x €1.000

Programma	Omschrijving	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029
Ontwikkelen en wonen voor iedereen					
	Onttrekking Egalisatiereserve bouwleges	1.053	0	0	0
	Onttrekking reserve Woonfonds 2026	500	0	0	0
	Totaal programma	**1.553**	**0**	**0**	**0**
Klimaatvriendelijke stad					
	Onttrekking reserve Utrechtse Energie ten behoeve van cofinanciering Volkshuisvestingsfonds	525	0	0	0
	Totaal programma	**525**	**0**	**0**	**0**
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed					
	Uitgestelde baggerwerkzaamheden 2025	691	0	0	0
	Totaal programma	**691**	**0**	**0**	**0**
Passende ondersteuning en opvang					
	Onttrekking transitiereserve Hervormingen Sociaal Domein	540	120	0	0

	Totaal programma	**540**	**120**	**0**	**0**
Kansrijk opgroeien					
	Onttrekking transitiereserve Hervormingen Sociaal Domein	944	0	0	0
	Totaal programma	**944**	**0**	**0**	**0**
Levendige en gezonde stad					
	Onttrekking transitiereserve Hervormingen Sociaal Domein	370	0	0	0
	Totaal programma	**370**	**0**	**0**	**0**
Algemene Middelen en Overhead					
	Frictiekosten Leidsche Rijn	1.598	0	0	0
	Onttrekking reserve Europese subsidies	234	0	0	0
	Totaal programma	**1.832**	**0**	**0**	**0**
	Totaal	**6.455**	**120**	**0**	**0**

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Onttrekking Egalisatiereserve bouwleges

De kostendekkendheid van de omgevingsvergunningen daalt in 2026 naar 85% vanwege de veranderde werkwijze onder de Omgevingswet en minder aanvragen voor grote bouwprojecten (bijvoorbeeld i.v.m. netcongestie). Hierdoor is een knelpunt ontstaan. Dit knelpunt wordt opgelost door een onttrekking van 1,053 miljoen euro vanuit de egalisatiereserve bouwleges.

Kansrijk opgroeien

Onttrekking transitiereserve Hervormingen Sociaal Domein

Om de hervormingsbewegingen binnen het sociaal domein mogelijk te maken, ofwel te versnellen vindt een onttrekking van 0,944 miljoen euro plaats aan de transitiereserve voor het programma Kansrijk Opgroeien. Daarnaast wordt 0,37 miljoen euro onttrokken voor het programma levendige en gezonde stad en 0,66 miljoen euro voor het programma Passende ondersteuning en opvang.

Algemene Middelen en Overhead

Frictiekosten Leidsche Rijn

Bij de programmabegroting 2026 zijn de frictiekosten met betrekking tot de nieuw te onderhouden gebieden in Leidsche Rijn opgenomen. Deze frictiekosten worden gedekt uit de daarvoor bestemde reserve Budgetstructuur Leidsche Rijn. Bij de programmabegroting 2026 is de onttrekking aan deze reserve echter niet meegenomen in de besluitvorming door de raad. In deze Eerste bestuursrapportage 2026 wordt de onttrekking van 1,598 miljoen euro aan de reserve Budgetstructuur Leidsche Rijn daarom alsnog opgenomen.

2.2 Verhogen baten en lasten

In totaal wordt voorgesteld in de Eerste bestuursrapportage 2026 de baten en lasten incidenteel te verhogen met 27,275 miljoen euro in 2026, 7,674 miljoen euro in 2027, 7,422 miljoen euro in 2028 en

2,819 miljoen euro in 2029. Vanaf 2026 worden de baten en lasten ook structureel verhoogd met 5,65 miljoen euro.

Deze bijstellingsvoorstellen hebben veelal betrekking op extra inkomsten vanuit subsidies, specifieke uitkeringen (SPUK's) en actualisatie van begrotingen. Voor deze extra inkomsten verhogen we de bijbehorende lasten voor de activiteiten die plaatsvinden voor deze uitkeringen. De grootste mutaties worden per programma toegelicht.

x €1.000

Programma	Baten/ lasten	I/S	2026	2027	2028	2029
Betrouwbare overheid						
	Baten	I	-16.698	-5.697	-5.545	-2.769
	Baten	S	-491	-491	-491	-491
	Lasten	I	16.634	5.697	5.545	2.769
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
	Baten	I	-1.713	-1.827	-1.827	0
	Baten	S	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
	Lasten	I	113	0	0	0
	Lasten	S	4.000	4.000	4.000	4.000
Klimaatvriendelijke stad						
	Baten	I	-3.745	-150	-50	-50
	Lasten	I	3.745	150	50	50
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed						
	Baten	I	-1.131	0	0	0
	Baten	S	-1.072	-1.072	-1.072	-1.072
	Lasten	I	1.131	0	0	0
	Lasten	S	1.072	1.072	1.072	1.072
Veilige stad						
	Baten	I	-4.010	0	0	0
	Lasten	I	4.010	0	0	0
Passende ondersteuning en opvang						
	Baten	S	-66	-66	-66	-66
Werk, toekomstbestendige economie en best						
	Lasten	I	800	800	800	0
Levendige en gezonde stad						
	Baten	I	-777	0	0	0
	Baten	S	-20	-20	-20	-20

	Lasten	I	777	1.027	1.027	0
	Lasten	S	86	86	86	86
Algemene Middelen en Overhead						
	Baten	I	800	0	0	0
	Lasten	I	64	0	0	0
	Lasten	S	491	491	491	491
Totaal Saldo			**0**	**0**	**0**	**0**

Betrouwbare overheid

Bijstelling programma Samen voor Overvecht

Vanuit de Rijksmiddelen (Specifieke uitkering Kansrijke Wijken en de Regio Deal) zijn er subsidies beschikbaar die over de periode 2026-2029 worden ingezet voor het Programma Samen voor Overvecht. Daarom worden zowel de baten als de lasten in 2026 verhoogd met 15,098 miljoen euro, in 2027 met 4,897 miljoen euro, in 2028 met 5,545 miljoen euro en in 2029 met 2,769 miljoen euro. De Regio Deal is aangevraagd samen met de gemeentes Amersfoort, Nieuwegein en Zeist. De middelen voor de Regio Deal lopen via Programma Samen voor Overvecht naar deze gemeentes. Dit betreft een bedrag van 9,027 miljoen euro dat wij in 2026 doorzetten naar die gemeentes.

Toename aanvragen leges burgerzaken

Sinds een aantal jaar stijgt het aantal aanvragen, met name voor uittreksels uit de Basisregistratie Personen (BRP), huwelijken, reisdocumenten (piekperiode 2024-2028) en naturalisaties (instroom uit Syrië). Dit zorgt in 2026 voor 1,6 miljoen euro aan zowel hogere baten als hogere lasten. Ook in 2027 heeft dit een effect van 0,8 miljoen euro aan hogere baten en lasten.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Strategische en anticiperende verwerving

Tot op heden werden in het programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen geen baten en lasten begroot die samenhangen met strategische en anticiperende verwervingen. Met deze mutatie wordt structureel de 4 miljoen euro aan baten en lasten opgenomen die naar verwachting op jaarbasis worden gerealiseerd.

Motie 315 hand in eigen boezem

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 is motie 315 Hand in eigen boezem aangenomen. In deze motie wordt het college opgedragen om een taakstelling van minimaal 5,2 miljoen euro uit te werken op de verkoop van gemeentelijk vastgoed. En om de vrijkomende middelen in de jaren 2025 tot 2028 in te zetten voor het terugdraaien van de bezuiniging op de bijzondere bijstand (jaarlijks 0,8 miljoen euro) en in 2027 en 2028 voor het terugdraaien van de bezuiniging op de gezonde schoollunch (jaarlijks 1,027 miljoen euro). In deze wijziging worden de mutaties uit motie 315 voor de jaren 2026 tot en met 2028 verwerkt in de begroting. Hierbij wordt rekening gehouden met het doorschuiven van de taakstelling 2025 naar 2026, zoals opgenomen in de Programmabegroting 2025. Deze mutatie heeft effect op de baten en lasten van zowel het programma Algemene Middelen en Overhead als het programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen.

Klimaatvriendelijke stad

SPUK CDOKE Windmolens en Buurtaanpak

De gemeente Utrecht ontvangt de specifieke uitkering Tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid met betrekking tot windmolens en de buurtaanpak. Met

deze mutatie worden de baten en lasten in 2026 incidenteel met 0,935 miljoen euro verhoogd, in lijn met het verwachte uitgavenpatroon.

Veilige stad
Subsidie Grenzen Stellen Perspectief Bieden 2026
Voor Grenzen Stellen Perspectief Bieden ontvangt de gemeente jaarlijks een subsidie. In 2025 zijn deze middelen niet volledig benut. De middelen mogen tot en met mei 2026 benut worden. Daarom worden de baten en lasten in 2026 met 3,943 miljoen euro verhoogd.

2.3 Verlagen baten en lasten

In totaal stellen we voor in de Eerste bestuursrapportage 2026 de baten en lasten incidenteel te verlagen met 5,312 miljoen euro in 2026 en 4,443 miljoen euro in 2027. Vanaf 2026 worden de baten en lasten structureel met 1,528 miljoen euro verlaagd, daar bovenop worden de baten en lasten vanaf 2027 structureel met 5,010 miljoen euro verlaagd en vanaf 2028 structureel met 1,119 miljoen euro. Deze bijstellingsvoorstellen hebben veelal betrekking op actualisatie van specifieke uitkeringen (SPUK's). De grootste mutaties worden per programma toegelicht.

x €1.000

Programma	Baten/ lasten	I/S	2026	2027	2028	2029
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
	Lasten	S	0	-11	-21	-32
Klimaatvriendelijke stad						
	Baten	I	400	650	0	0
	Baten	S	0	5.000	5.000	5.000
	Lasten	I	-400	-650	0	0
	Lasten	S	0	-5.000	-5.000	-5.000
Werk, toekomstbestendige economie en best						
	Baten	S	1.529	1.529	1.529	1.529
	Lasten	S	-1.529	-1.529	-1.529	-1.529
Kansrijk opgroeien						
	Baten	I	3.683	3.793	0	0
	Baten	S	0	0	1.109	1.109
	Lasten	I	-3.683	-3.793	0	0
	Lasten	S	0	0	-1.109	-1.109
Levendige en gezonde stad						
	Baten	I	1.230	0	0	0
	Lasten	I	-1.230	0	0	0
Algemene Middelen en Overhead						
	Baten	S	0	11	21	32

Totaal Saldo	0	0	0	0

Klimaatvriendelijke stad

SPUK CDOKE Uitvoeringskosten klimaatakkoord

De gemeente Utrecht ontvangt de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) vanaf 2027 als decentralisatieuitkering in de algemene uitkering gemeentefonds en niet meer als SPUK. Met deze mutatie wordt 5 miljoen euro aan zowel baten als lasten uit de SPUK CDOKE structureel tegen geboekt.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Bijstelling voorlopig BUIG-budget 2026

Jaarlijks informeert het Rijk gemeenten op drie momenten in het jaar over de hoogte van het BUIG-budget van het lopende jaar. Deze momenten zijn het Voorlopig budget, Nader voorlopig budget en het Definitief budget BUIG. Het voorlopig BUIG-budget 2026 voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen is vastgesteld op 185,8 miljoen euro. Dit is lager dan oorspronkelijk begroot. Met deze mutatie worden de baten en lasten vanaf 2026 structureel met 1,529 miljoen euro verlaagd.

Kansrijk opgroeien

Voorlopige beschikking OAB SPUK middelen 2026

In verband met de lagere toekenning van het Rijk voor het Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB), worden de baten en lasten in 2026 incidenteel met 3,682 miljoen euro, in 2027 incidenteel met 3,793 miljoen euro en vanaf 2028 structureel met 1,109 miljoen euro verlaagd.

Levendige en gezonde stad

Heroïnebehandeling 2026 van SPUK naar DU

Per 2026 ontvangt de gemeente Utrecht de uitkering Heroïnebehandeling (met 10% korting en minder behandelplaatsen) als decentralisatie-uitkering en niet meer als SPUK. Hiervoor is een bedrag van 0,948 miljoen euro opgenomen in de begroting. Met deze mutatie worden de initieel begrote lasten en baten van de specifieke uitkering Heroïnebehandeling in 2026 incidenteel met 1,116 miljoen euro tegengeboekt om dubbele begroting te voorkomen.

2.4 Verschuiven gelden binnen een programma

Verschuivingen binnen een programma worden alleen opgenomen als er sprake is van een clusteroverschrijdende mutatie binnen de programma's:

- Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid
- Kansrijk opgroeien
- Levendige en gezonde stad

Dit volgens het aangenomen amendement A42 Financieel sturen op huidige programma's.

Binnen deze bestuursrapportage zijn er geen verschuivingen binnen een programma.

2.5 Verschuiven gelden naar ander programma

Voorgesteld wordt in de Eerste bestuursrapportage 2026 per saldo 1,211 miljoen euro incidenteel over te hevelen naar een ander programma. Voor 2027 wordt voorgesteld 0,76 miljoen euro incidenteel over te hevelen. Ook wordt vanaf 2026 1,553 miljoen euro, vanaf 2027 4,439 miljoen euro en vanaf

2028 1,52 miljoen euro structureel overgeheveld naar een ander programma. De wijzigingen hebben betrekking op de uitvoering van taken en projecten die programma overstijgend plaats vinden. De grootste wijzigingen worden per programma toegelicht.

x €1.000

Programma	Baten/ lasten	I/S	2026	2027	2028	2029
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
	Lasten	I	415	0	0	0
Veilige stad						
	Lasten	I	-415	0	0	0
	Lasten	S	0	400	400	400
Passende ondersteuning en opvang						
	Lasten	I	-795	-760	0	0
	Lasten	S	1.553	-5.892	-7.412	-7.412
Kansrijk opgroeien						
	Lasten	S	0	-100	-100	-100
Levendige en gezonde stad						
	Lasten	I	795	760	0	0
	Lasten	S	-1.553	5.592	7.112	7.112
Totaal Saldo			**0**	**0**	**0**	**0**

Passende ondersteuning en opvang

Buurtbemiddeling extreme woonoverlast

In het kader van de Hervormingen sociaal domein (zie raadsbrief 21 november 2025, kenmerk 33010037) wordt de subsidieregeling Sociale basis anders ingericht. Daarom wordt 0,95 miljoen euro voor Buurtbemiddeling extreme woonoverlast verschoven tussen de programma's Passende ondersteuning en opvang en Levendige en gezonde stad.

Schuif middelen van Basiszorg naar Sociale Basis

In het kader van de Hervormingen sociaal domein (zie raadsbrief van 16 mei 2025, kenmerk 11923054) wordt 1,52 miljoen euro verschoven van de aanvullende zorg naar de sociale basis. Met deze schuif tussen het programma Passende ondersteuning en Opvang en het programma Levendige en gezonde stad sluiten de budgetten aan op de beoogde inzet vanuit de subsidieregeling Sociale basis en de inkoop van de Wmo-ondersteuning in de wijk.

Schuif middelen van SP/DO naar ambulante begeleiding, Sociale basis en W&I

In het kader van de Hervormingen sociaal domein (zie raadsbrief van 16 mei 2025, kenmerk 11923054) wordt 4,791 miljoen euro verschoven van de aanvullende zorg naar de sociale basis. Met deze schuif tussen het programma Passende ondersteuning en Opvang en het programma Levendige en gezonde stad sluiten de budgetten per doelstelling aan op de beoogde inzet vanuit de subsidieregeling Sociale basis en de inkoop van de Wmo-ondersteuning in de wijk.

Schuif ten behoeve van randvoorwaardelijke investeringen

In het kader van de Hervormingen sociaal domein (zie raadsbrief van 16 mei 2025, kenmerk 11923054) wordt 0,88 miljoen euro verschoven van de aanvullende zorg naar de sociale basis. Met deze schuif tussen het programma Passende ondersteuning en Opvang en het programma Levendige en gezonde stad sluiten de budgetten per doelstelling aan op de beoogde inzet vanuit de subsidieregeling Sociale basis en de inkoop van de Wmo-ondersteuning in de wijk.

Levendige en gezonde stad
Overheveling De Stek en Altrecht
De accounts Altrecht (voor bemoeizorg en consultatie en advies) en De Stek vielen budgettair en qua sturing onder twee verschillende programma's, Levendige en gezonde stad en Passende ondersteuning en opvang. Daardoor was de sturing op deze accounts niet optimaal. Met het verschuiven van 1,553 miljoen euro worden de accounts naast inhoudelijk ook budgettair ondergebracht onder programma Passende ondersteuning en opvang.

2.6 Overhevelen via algemene dekkingsreserve

Passend bij het verwachte uitgavenpatroon worden specifieke budgetten over de jaren heen bijgesteld. Dit past bij het uitgavenritme van specifieke projecten. In deze bestuursrapportage wordt voorgesteld per saldo 0,9 miljoen euro uit het jaar 2026 over te hevelen naar de jaren 2027 en 2028. En in totaal 0,4 miljoen euro uit de jaren 2027 t/m 2030 over te hevelen naar het jaar 2026. Deze overhevelingen vinden plaats via de Algemene dekkingsreserve en hebben geen effect op het financieel beeld.

x €1.000

Programma	I/S	2026	2027	2028	2029
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed					
	I	-900	400	500	0
Levendige en gezonde stad					
	I	400	-100	-100	-100
Totaal Saldo		**-500**	**300**	**400**	**-100**

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed
Amerhof verschuiving budget 2026 naar 2027
In 2026 wordt gestart met de uitvoering van project De Amerhof. Deze uitvoering loopt door tot en met 2027. Daarom wordt het incidentele budget van 0,4 miljoen euro (amendement op de Programmabegroting 2026) doorgeschoven van 2026 naar 2027. Het merendeel van de begrote uitvoeringkosten wordt in 2027 gerealiseerd en de kosten worden in 2026 gedekt vanuit het Meerjaren Groenprogramma (MGP).

Ravellaan verschuiving budget 2026 naar 2028
Vanuit de Voorjaarsnota 2021 is voor 2026 een incidenteel budget van 0,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor uitvoering van het project Ravellaan. Dit budget wordt doorgeschoven naar 2028, het jaar waarin deze uitvoeringskosten naar verwachting worden gerealiseerd.

Levendige en gezonde stad
Investeringsbijdrage museum Catharijneconvent

Museum Catharijneconvent is een rijksmuseum voor kunst en erfgoed en het enige officiële rijksmuseum in de stad en de provincie Utrecht. Om het museumgebouw anno 2026 duurzaam en toekomstbestendig te maken is een grootschalige verbouwing noodzakelijk. Deze verbouwing is geraamd op 41,1 miljoen euro en wordt voor het grootste deel gefinancierd vanuit het Rijk, het Nationaal Restauratiefonds en het museum Catharijneconvent zelf. Om de begroting sluitend te krijgen, werkt het museum momenteel aan een grote fondsenwervingscampagne. Onderdeel van deze campagne is een gemeentelijke bijdrage van 0,5 miljoen euro (ongeveer 1% van de totale investering). Aan deze vraag wil de gemeente Utrecht tegemoetkomen. Het museum Catharijneconvent is zowel uniek in Nederland als van grote toegevoegde waarde op het museale veld in Utrecht waarbij de investering van het Rijk in dit museum afstraalt op de gehele stad. Om de financiële ruimte te creëren voor deze relatief grote investeringsbijdrage in één jaar wordt de dekking over de jaren 2026 t/m 2030 gespreid door in totaal 0,4 miljoen euro aan budget uit de periode 2027-2030 over te hevelen naar 2026.

2.7 Bijstellingen investeringskredieten

Bij de Programmabegroting wordt in het jaar dat een investering start, in één keer autorisatie aangevraagd voor het investeringskrediet. Deze paragraaf bevat de wijzigingsvoorstellen met betrekking tot de geautoriseerde kredieten voor zowel vervanging- als uitbreidingsinvesteringen A. De bijstellingen zijn budgetneutraal, de gevolgen voor de kapitaallasten zijn gedekt binnen het betreffende programma en hebben geen resultaateffect.

Definities

Vervangingsinvesteringen**:**
Deze investeringen houden de bestaande functionaliteit of kwaliteit van de kapitaalgoederen op peil. Hierbij valt te denken aan renovatie en restauratie, herbouw en levensduur verlengend groot onderhoud.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A:
Aankoop of vervaardiging van een nieuw kapitaalgoed dat een toevoeging betekent aan het volume en/of de kwaliteit van de bestaande kapitaalgoederen.

Uitbreidingsinvesteringen categorie B**:**
Uitbreidingsinvesteringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. Het gaat hierbij om zeer grote, politiek gevoelige of risicovolle projecten. De benodigde middelen worden niet geautoriseerd bij deze bestuursrapportage.

2.7.1 Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x €1.000

Stedelijke omgeving	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2026	Gereedmelding bij jaarstukken 2025	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2026	Actuele autorisatie uitgaven t/m 1e berap 2026
Stedelijke omgeving	1.650	0	100	1.750
Icoonproject Tuinen van Moreelse	3.000	0	-100	2.900
Totaal	**4.650**	**0**	**0**	**4.650**

Toelichting

Uitbreidingsinvesteringen A

Park Paardenveld & Icoonproject Tuinen van Moreelse

De prognose einde werk voor project Park Paardenveld valt 0,1 miljoen euro hoger uit dan het krediet. Daarom wordt het krediet Park Paardenveld verhoogd met 0,1 miljoen euro naar 1,75 miljoen euro. Als dekking wordt het krediet voor het icoonproject Tuinen van Moreelse verlaagd met 0,1 miljoen euro naar 2,9 miljoen euro. Dit is voldoende voor het realiseren van de gestelde ambities.

2.7.2 Duurzame bereikbaarheid

x €1.000

Duurzaam vervoer	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2026	Gereedmelding bij jaarstukken 2025	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2026	Actuele autorisatie uitgaven t/m 1e berap 2026
Doelstelling Duurzaam vervoer	52.398	0	2.906	55.304
Doelstelling Verkeersveiligheid	1.627	0	75	1.702
Totaal	**54.025**	**0**	**2.981**	**57.006**

In verband met geheimhouding en de marktpositie worden de kredieten onder het programma Duurzame bereikbaarheid niet op projectniveau weergegeven. Voor een specificatie van de kredieten verwijzen wij u naar de geheime bijlage 'Investeringsprojecten Eerste bestuursrapportage 2026'.

2.7.3 Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

x €1.000

Beheer openbare ruimte	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2026	Gereedmelding bij jaarstukken 2025	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2026	Actuele autorisatie uitgaven t/m 1e berap 2026
Verbouwing circulair bedrijf Trechterweide	0	0	600	600
Totaal	**0**	**0**	**600**	**600**

Toelichting

Uitbreidingsinvesteringen A

Verbouwing circulair bedrijf Trechterweide

Dit krediet is nodig voor een verbouwing van de panden aan de Trechterweide, het gemeentelijk circulair bedrijf. De verbouwing is nodig om de panden geschikt te maken als kantoorpand. De dekking van de kapitaallasten is voorzien binnen de begroting van deze doelstelling.

x €1.000

Extra groen	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2026	Gereedmelding bij jaarstukken 2025	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2026	Actuele autorisatie uitgaven t/m 1e berap 2026
Rondje Stadseiland	3.833	0	3.000	6.833
Parkzone Den Hommel	4.000	0	620	4.620
Natuurgebied Zuilen	5.000	0	1.970	6.970
Groene Ommetjes	800	0	150	950
Vergroenen straten 2026-2030	0	0	3.605	3.605
Toevoegen bomen 2026-2030	0	0	2.880	2.880
Totaal	**13.633**	**0**	**12.225**	**25.858**

Toelichting

Uitbreidingsinvesteringen A

Rondje Stadseiland

Als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Groot Merwede heeft het Rijk in 2023 een SPUK verleend. Vanuit deze SPUK wordt 3 miljoen euro ingezet om te vergroenen binnen het Rondje Stadseiland (Deelgebied 3). Dit subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Parkzone Den Hommel

In het MPR 2026 is een knelpunt (nummer 2 onder Openbare Ruimte, Klimaat en Groen) opgevoerd van 0,62 miljoen euro voor het project Parkzone Den Hommel. Dit knelpunt is deels het gevolg van een scope-wijziging (0,15 miljoen euro) en is deels ontstaan door toenemende bouw- en plankosten (0,47 miljoen euro).

Natuurgebied Zuilen

De bijstelling van het krediet is het saldo van een verlaging (0,2 miljoen euro) omdat de uitkijktoren niet wordt gerealiseerd (conform Amendement 'A170 Geld uitkijktoren kunnen we beter besteden') en van een verhoging van een, in het MPR 2026 opgevoerd, knelpunt (nummer 2 onder Openbare Ruimte, Klimaat en Groen) van 2,17 miljoen euro.

Groene Ommetjes

In 2025 heeft de provincie Utrecht een subsidie toegekend van 0,150 miljoen euro voor de herinrichting van de pleinen 'Royaards van der Hamhoff' en 'Badhuisplantsoen'. Dit subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Vergroenen straten

De uitgaven die zijn geprogrammeerd in het Meerjaren Groenprogramma (MGP) tussen 2026 en 2030 voor het vergroenen van straten, o.a. in de wijken Rivierenwijk en Overvecht worden nu geautoriseerd. Een nadere toelichting is het vinden in het MPR 2026-2030.

Toevoegen bomen 2026-2030

De uitgaven die zijn geprogrammeerd in het Meerjaren Groenprogramma (MGP) tussen 2026 en 2030 voor het toevoegen van bomen worden nu geautoriseerd. Een nadere toelichting is te vinden in het MPR 2026-2030.

2.7.4 Levendige en gezonde stad

x €1.000

Toegankelijke sportvoorzieningen	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2026	Gereedmelding bij jaarstukken 2025	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2026	Actuele autorisatie uitgaven t/m 1e berap 2026
Vervangingsinvesteringen	12.591	0	8.003	20.594
Uitbreidingsinvesteringen A	3.240	0	-6.152	-2.912
Totaal	**15.831**	**0**	**1.851**	**17.682**

In verband met geheimhouding en de marktpositie worden de kredieten onder het programma Levendige en gezonde stad niet op projectniveau weergegeven. Voor een specificatie van de kredieten verwijzen wij u naar de geheime bijlage 'Investeringsprojecten Eerste bestuursrapportage 2026'.

x €1.000

Vastgoed	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2026	Gereedmelding bij jaarstukken 2025	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2026	Actuele autorisatie uitgaven t/m 1e berap 2026
Vervangingsinvesteringen	33.081	0	4.120	37.201
Uitbreidingsinvesteringen A	49.955	0	4.400	54.355
Totaal	**83.036**	**0**	**8.520**	**91.556**

In verband met geheimhouding en de marktpositie worden de kredieten onder het programma Levendige en gezonde stad niet op projectniveau weergegeven. Voor een specificatie van de kredieten verwijzen wij u naar de geheime bijlage 'Investeringsprojecten Eerste bestuursrapportage 2026'.

3. Voortgang uitvoering coalitieakkoord

3.1 Mijlpalen in Q3 en Q4 2025

Op 1 juni 2022 verscheen het coalitieakkoord ‘Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat’. In bijlage 1 is een actueel overzicht opgenomen van de planning van de uitvoering van het coalitieakkoord. Dit betreft een planning op hoofdlijnen en is geen uitputtend overzicht. De mijlpalen die behaald zijn in Q3 en Q4 2025 worden in onderstaand overzicht weergegeven. Dit is de laatste rapportage over de coalitieperiode 2022-2026.

Tabel 4: Behaalde mijlpalen in Q3 en Q4 van 2025

Onderdeel 1. We maken ons hard voor kansengelijkheid	Planning 2e berap 2025
1.1 Wijk- en buurtaanpak	
Raadsbrief Voortgang Uitvoeringsprogramma Buurt- en wijkgericht werken	Jaarlijks
Raadsbrief Stand van zaken 4e kwartaal Samen voor Overvecht 2025	Jaarlijks
3. We gaan de klimaatcrisis tegen	
3.2 Groene en klimaatbestendige leefomgeving	
Beleidsnota Ondergrond 2025 - 2035	Q3 2025
3.3 Milieu en Circulariteit	
Uitvoeringsprogramma Transitie Tankstations	Q4 2025
Uitvoeringsprogramma Gezonde lucht voor iedereen 2025-2030	Q4 2025
4. We werken aan een levendige een leefbare stad	
4.1 Lokale economie	
Raadsbrief Jaarverslag Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht 2024	Jaarlijks
Raadsvoorstel Zoekproces grote locatie voor evenementen	Q4 2025
4.5 Vastgoed	
Raadsbrief Concept Uitvoeringsprogramma Vastgoed en fasering Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed	Jaarlijks
5. Uitvoering	
5.1 Publieks dienstverlening	
Raadsbrief voortgang Publieksdienstverlening september 2025	Q4 2025

3.2 Wijzigingen in de planning

In deze paragraaf worden belangrijke wijzigingen in de planning van de uitvoering van het coalitieakkoord ten opzichte van de Tweede bestuursrapportage 2025 toegelicht.

2. We pakken woningnood aan		
2.2 Gebiedsontwikkeling		
Monitoring versnelling UPP en aanbevelingen verkenner voor samenwerking markt-gemeente	Was: Q3 2025	Wordt: Q4 2026
In Q1 2026 wordt een Raadsbrief gestuurd over 'Versnellen woningbouw'. Hierop volgt in Q4 2026 een evaluatie van het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkelingen (UPG).		
2.3 Bereikbaarheid		
Uitvoeringsplan Klimaatneutrale mobiliteit	Was: Q4 2025	Wordt: Q4 2026
De ambtelijke voorbereiding nam meer tijd in beslag dan verwacht. Hierop wordt de planning aangepast. Het ontwerp klimaatvisie ligt in Q1 2026 intern voor ter besluitvorming. Naar verwachting leidt dit in Q4 2026 tot een definitieve versie.		
Besluit over de eerste onderdelen van het OV-wiel met spaken (MIRT-verkenning OV en wonen)	Was: Q4 2025	Wordt Q4 2026
Voor een uiteindelijke keuze is vervolgonderzoek nodig naar onder andere de (ruimtelijke) effecten, kostenontwikkeling en risico's. Scherp risicobeheer is cruciaal. Daarom wordt de planning hierop bijgesteld. Wel is de voorlopige voorkeursrichting voor de Merwedelijn vastgesteld. In Q2 2026 kunnen inwoners en belanghebbenden tijdens een formele inspraakronde reacties geven. Eind 2026 nemen Rijk en Regio definitief een besluit over de Merwedelijn.		
3. We gaan de klimaatcrisis tegen		
3.1 Energie en klimaat		
Klimaatvisie (incl. zoekgebieden duurzame energie	Was: Q4 2025	Wordt: PM
Er was meer ambtelijke en politieke afstemming nodig voor een gedragen visie. Daarom wordt de planning hierop aangepast. De Klimaatvisie wordt in Q1 2026 voorgelegd aan de inwoners van de stad. Vervolgens komt het nieuwe college met een voorstel richting de Raad.		
3.2 Groen en klimaatbestendige leefomgeving		
Omgevingsplanregels klimaatadaptatie en water (samenhang met invoering omgevingswet)	Was: Q4 2026	Wordt: 2028
Het opstellen van de regels voor de klimaatadaptatiedoelstellingen is vertraagd omdat eerst een actualisatie en gebiedsdifferentiatie van de doelstellingen uit de Visie Water en Riolering en de Visie Klimaatadaptatie nodig is om tot uitvoerbare regels te kunnen komen. Daar wordt in 2026 mee gestart. Dit zorgt voor een aangepaste planning.		
4. We werken aan een levendige en leefbare stad		
4.4 Sport, spelen en bewegen		
Oplevering zwembad Leidsche Rijn - Maximapark	Was: 2028-2029	Wordt: Q4 2030
Het ontwerp voor het nieuwe zwembad in het Maximapark heeft vertraging opgelopen vanwege netcongestie en het zoeken naar oplossingen daarvoor. De oplevering wordt daarom niet eerder verwacht dan 2030.		

4. Corresponderende posten (taakmutaties gemeentefonds)

In de september- en decembercirculaire 2025 zijn extra middelen voor (nieuwe) taken of uitnamen voor vervallen taken opgenomen, de corresponderende posten ofwel taakmutaties. In deze bestuursrapportage zijn de geclaimde taakmutaties voor het jaar 2026 opgenomen en de posten die in 2025 niet meer konden worden besteed. Deze zijn bij de jaarrekening 2025 gestort in de reserve gemeentefonds en worden in 2026 onttrokken. De noodzaak van het doorvertalen van de taakmutaties naar de inhoudelijke programma's is getoetst. Alle taakmutaties zijn nodig voor het realiseren van de beoogde doelstellingen en worden hiervoor ingezet.
Onderstaand het overzicht van de taakmutaties per programma:

x € 1.000

Taakmutaties	2025	2026
Betrouwbare overheid		
Veilig vergaderen (DU)	70	
Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit (DU)	58	
Ontwikkelen en wonen voor iedereen		
Wet versterking regie volkshuisvesting	863	
Klimaatvriendelijke stad		
Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (DU)	142	
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)		10.815
Erfgoed deal (DU)	504	
Duurzame bereikbaarheid		
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)		454
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & Erfgoed		
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)		681
Veilige stad		
Aanpak van criminele machtsstructuren		385
Landelijk bureau Zorg- en Veiligheidshuizen (DU)	700	
Veerkracht en weerbaarheid (DU)	41	
Passende ondersteuning en opvang		
Beschermd Wonen (IU)	239	600
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)		-4
Vrouwenopvang (DU)		655
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid		
Doorontwikkeling Ondernemers Centraal (OC)-applicatie (DU)	532	
Implementatie Participatiewet in balans	836	357
Impulsbudget arbeidsmarktregio's (DU)	157	
Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)		24
Nieuwkomers aan het werk (DU)	200	
Participatie (IU)		525
Startbanen statushouders (DU)	369	
Kansrijk opgroeien		
Overheidsbrede Dienstverlening		297
Levendige en gezonde stad		

Aanpak laaggeletterdheid (DU)		-13
Intensivering wijkgericht vaccinatieaanpak	420	
Meerkosten Oekraïne Sociaal Domein (DU)	442	
Regionale heroïnebehandeling		948
Rijksvaccinatieprogramma	50	
Spreidingswet	195	
Tijdelijke voorziening bed, bad en brood (LVV) (DU)	2.002	
Toezicht gastouderopvang		33
Wet integrale suïcidepreventie		261
Saldo geclaimde taakmutaties	**7.820**	**16.018**

Hieronder volgt een toelichting op de taakmutaties per programma:

Betrouwbare overheid

Veilig vergaderen

Deze middelen zijn door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) beschikbaar gesteld om gezamenlijk met andere gemeenten, provincies en waterschappen te werken aan het transparant en tegelijkertijd ook veilig laten verlopen van vergaderingen en bijeenkomsten van gemeenteraden, Provinciale Staten en algemeen besturen. De bestuurlijke driehoek denkt bijvoorbeeld aan het inrichten van een crisiscoördinatiecentrum in het stadhuis en/of het herinrichten van de publieke tribune van de raadzaal.

Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit (DU)

Voor dit onderwerp zijn middelen toegekend door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dit betreft budget Veilige buurten binnen het programma Samen voor Overvecht. De middelen worden in 2026 ingezet voor de vreedzame aanpak.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Wet versterking regie volkshuisvesting

De Wet versterking regie volkshuisvesting is een nieuw wetsvoorstel dat overheden (Rijk, provincies, gemeenten) meer stuurkracht geeft om de woningnood aan te pakken, door regie te nemen over hoeveel, waar en voor wie er gebouwd wordt, procedures te versnellen en te zorgen voor voldoende betaalbare woningen en eerlijke kansen voor urgent woningzoekenden. Voor de gemeente Utrecht betekent dit dat we nieuwe taken en verantwoordelijkheden krijgen en bestaande lokale keuzes nu wettelijk verplicht worden en aangepast dienen te worden.

De implementatie van de wet start in 2026 en zal meerdere jaren duren, afhankelijk van de datum dat de wet ingaat en de overgangstermijnen. Dit vraagt om een georganiseerde uitvoering, met voldoende capaciteit, betrouwbare monitoring, regionale samenwerking en efficiënte interne processen

Klimaatvriendelijke stad

Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (DU)

Gemeenten ontvangen aanvullende middelen om de bestaande lokale aanpak energiearmoede te versterken en uit te breiden. Hiermee kunnen gemeenten huishoudens met een laag inkomen en hoge energielasten beter opsporen, bereiken en gericht ondersteunen. De middelen maken het mogelijk om passende energiehulp te bieden door aan te sluiten bij het bestaande lokale hulpaanbod.

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) 90%

Deze middelen (voorheen een SPUK) worden beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. De middelen zijn in 2026

noodzakelijk voor voldoende capaciteit (fte's) om de taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid uit te voeren. Dit ziet toe op de uitvoering van de energietransitie via onder andere wijkplannen, communicatie en grootschalige verduurzaming die de mobiliteitstransitie versnellen met onder andere laadinfrastructuur en deelmobiliteit en om de openbare ruimte te vergroenen en klimaatadaptief te maken, inclusief verduurzaming van maatschappelijk vastgoed en toezicht op duurzaamheid.

Erfgoed deal (DU)
Deze middelen worden beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het project Elektriciteitshuisjes Utrechtse Binnenstad. De elektriciteitshuisjes worden geplaatst om netcongestie op te lossen. Deze middelen zorgen ervoor dat de elektriciteitshuisjes zo worden ontworpen dat ze passen in de omgeving.

Duurzame bereikbaarheid
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) 4%
Zie toelichting onder Klimaatvriendelijke stad.

Aantrekkelijke groene leefomgeving & erfgoed
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) 6%
Zie toelichting onder Klimaatvriendelijke stad.

Veilige Stad
Aanpak van criminele machtsstructuren
De gemeente Utrecht heeft een bijdrage aangevraagd en ontvangen voor een project om een regionale samenwerking tot stand te brengen, gericht op het aanpakken van criminele machtsstructuren. Het project is een samenwerking van Openbaar Ministerie (OM), Politie, gemeente Utrecht, Reclassering en Zorg en Veiligheidshuis Regio Utrecht.

Landelijk bureau Zorg- en Veiligheidshuizen (DU)
Dit betreft de Decentralisatie Uitkering (DU) gemeente Utrecht voor de inrichting van een landelijke organisatie voor de Zorg- en Veiligheidshuizen met opname van het Landelijk Coördinatiepunt Beveiligde Bedden (LCBB) en de Landelijke Levensloopaanpak. De gemeente Utrecht is hiervoor de beheerorganisatie.

Veerkracht en weerbaarheid (DU)
Dit betreffen middelen vanuit DU Lokale inzet op polarisatie. Deze middelen zijn toegekend door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Concreet wordt met een uniek netwerk binnen de Utrechtse Online Coalitie (UOC) geëxperimenteerd om jongeren weerbaar te maken tegen voornoemde bronnen en aanjagers van schadelijke polarisatie. Dit wordt gedaan met nieuw te ontwikkelen interventies waarmee expertise, bewustwording en handelsbekwaamheid bij de doelgroep (jongeren én hun opvoeders en andere (professioneel) betrokkenen) wordt vergroot.

Passende ondersteuning en opvang
Beschermd Wonen (IU)
De ophoging betreft de jaarlijkse indexatie voor beschermd wonen. Dit betreft een budget dat Utrecht als centrumgemeente ontvangt voor de hele regio Utrecht. Voor een deel is al rekening gehouden met deze indexatie in de werkbegroting Beschermd Wonen voor de U16 in 2025. Het overige deel blijft in overeenstemming met de afspraken in de regio beschikbaar voor inzet in de regio via de werkbegroting 2026.

Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)
Dit betreft een correctie op eerder toegekende middelen.

Vrouwenopvang (DU)
Op dit moment is er landelijk een structureel tekort aan opvangplekken voor vrouwen en hun kinderen die slachtoffer zijn van ernstig huiselijk geweld. Dit geldt ook voor de regio Utrecht. Hierdoor moeten vrouwen en kinderen regelmatig opgevangen worden in hotels en is in 2025 zelfs tijdelijk sprake geweest van een opvangstop. Het Rijk heeft daarom middelen toegekend zodat extra opvangplekken gerealiseerd kunnen worden. Dit is ook vastgelegd in bestuurlijke afspraken die in gezamenlijkheid zijn opgesteld door de VNG, Valente (brancheorganisatie voor o.a. de vrouwenopvang) en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Hiermee kunnen vrouwen veiliger worden opvangen en worden begeleid naar zelfstandigheid. De gemeente Utrecht ontvangt deze middelen vanwege haar regionale rol als centrumgemeente voor de U16.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid
Doorontwikkeling Ondernemers Centraal (OC)-applicatie (DU)
Deze middelen zijn door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) beschikbaar gesteld om de doorontwikkeling (fase 2) van de applicatie voor Ondernemer Centraal verder te kunnen realiseren in 2026. Op dit moment vindt de meervoudige onderhandse aanbesteding hiervan plaats, met de gemeente Utrecht (Werk en Inkomen) als opdrachtgever. Binnen het programma vindt, behalve inzet van capaciteit, geen extra bijdrage plaats boven op de subsidie. De door het Rijk beschikbaar gestelde middelen zijn dus nodig om de applicatie verder door te ontwikkelen. De kosten vallen in 2026, daarom worden de middelen uit 2025 in 2026 ingezet.

Implementatie Participatiewet in balans
Vanwege het wetsvoorstel Participatiewet in Balans zullen de komende jaren vereenvoudigingen en verbeteringen doorgevoerd worden in de Participatiewet. Deze middelen worden ingezet om de benodigde aanpassingen door te voeren binnen de gemeente Utrecht, om zo aan de nieuwe wettelijke vereisten te voldoen.

Impulsbudget arbeidsmarktregio's (DU)
Dit betreft aanvullend impulsbudget voor de hervorming arbeidsmarktregio en opstart werkcentrum. De middelen worden in 2026 uitgegeven.

Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)
De middelen met betrekking tot de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en sociale infrastructuur worden 1 op 1 doorgezet naar UW**.**

Nieuwkomers aan het werk (DU)
Dit betreft de tegemoetkoming voor het regionaal project jobhunting AZC. De middelen worden door de arbeidsmarktregio uitgegeven in 2026 en verantwoord op het programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid.

Participatie (IU)
De Mutatie IU Participatie bestaat uit twee delen. Het deel voor beschut werk wordt door externe partijen (met name UW) uitgevoerd en verantwoord onder het re-integratiebudget. Het deel voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en sociale infrastructuur, wordt 1 op 1 doorgezet naar UW.

Startbanen statushouders (DU)

Dit betreft het projectvoorstel pilot door regionaal verbinder statushouders. De middelen worden door de arbeidsmarktregio uitgegeven in 2026 en verantwoord op het programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid.

Kansrijk opgroeien

Overheidsbrede Dienstverlening

Betreft de overheveling van een SPUK naar het gemeentefonds. Het betreft middelen voor de specifieke aanpak voor realisatie of instandhouding van de informatiepunten Digitale Overheid. Deze activiteit wordt uitgevoerd door de bibliotheek.

Levendige en gezonde stad

Aanpak laaggeletterdheid (DU)

Dit betreft een correctie op eerder toegekende middelen.

Intensivering wijkgerichte vaccinatieaanpak

Dit betreft de pilot "Intensivering wijkgerichte vaccinatieaanpak " ofwel "Ophogen van de vaccinatiegraad".

Meerkosten Oekraïne Sociaal Domein (DU)

De besteding vindt plaats in 2026 voor onder meer complexe zorg en opvang in zorglocaties van Oekraïense vluchtelingen.

Regionale heroïnebehandeling

Dit betreft de overheveling van de SPUK naar het gemeentefonds.

Rijksvaccinatieprogramma

Betreft wijziging in het schema per 1 januari 2025. De middelen van 2025 t/m 2029 zijn in een keer in 2025 toegevoegd aan de algemene uitkering.

Spreidingswet

Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken. Dit budget wordt niet benut in 2025 en is in 2026 noodzakelijk voor activiteiten op het asielbeleid, de huisvesting van statushouders en de uitvoering van de matching van statushouders aan huisvesting.

Tijdelijke voorziening bed, bad en brood (LVV) (DU)

De landelijke vreemdelingen voorziening (LVV) wordt in 2026 niet meer gefinancierd met Rijkssubsidies (SPUKS) en zonder deze DU is er niet genoeg budget beschikbaar om deze kwetsbare doelgroep voldoende opvang te kunnen bieden.

Toezicht gastouderopvang

Om de kwaliteit van de gastouderopvang beter te waarborgen zijn de kwaliteitseisen aangepast per 1 januari 2026. Dit leidt tot aanvullende werkzaamheden voor toezicht en handhaving. De beschikbaar gestelde middelen zijn nodig om de extra inzet hierop te kunnen dekken.

Wet integrale suïcidepreventie

Op 1 januari 2026 trad de Wet integrale suïcidepreventie in werking. Utrecht wordt op grond van deze wet geacht suïcidepreventie in het gezondheidsbeleid op te nemen en uit te voeren. De beschikbaar gestelde middelen zijn nodig om dit beleid uit te voeren. Dit betreft nieuw beleid waar niet eerder budget voor in de begroting is opgenomen.

5. Instellen/wijzigen reserves

Door het instellen van een reserve worden middelen gereserveerd voor het beleidsdoel waar de Raad het voor heeft bestemd. Voor het wijzigen van de bestemming van deze middelen is een raadsbesluit nodig. Er zitten geen wettelijke restricties aan reserves, behalve dat ze niet negatief mogen zijn. De kaders met betrekking tot reserves zijn vastgesteld in de nota Reserves 2019.

Instellen reserves

Algemene risicoreserve HVC - Instellen nieuwe reserve

Format	Toelichting
Naam	Algemene risicoreserve HVC
Aard reserve	Algemene risicoreserve
Registratienummer	-
Programma	Klimaatvriendelijke stad
Doel	De reserve dient voor het afdekken van het risico dat aanspraak wordt gedaan op de garantstelling die de gemeente voor 10,9% van de uitstaande leningen van HVC heeft afgegeven of voor wanneer de gemeente extra vermogen moet storten.
Ingangsdatum	09-07-2026
Stortingsplan	De jaarlijkse vergoeding voor de garantstelling door HVC bedraagt 1% van de garantstelling. Deze wordt jaarlijks aan de reserve toegevoegd.
Bestedingsplan	n.v.t.
Opheffingsdatum	31-12-2056
Reikwijdte	Maximumbedrag: 100 miljoen euro
	Minimumbedrag: 0,1 miljoen euro
Rente	Geen rentetoerekening

Toelichting
Met het raadsbesluit van 26 februari 2026 om deel te nemen in het warmte en afvalbedrijf HVC wordt de gemeente Utrecht voor 10,9% aandeelhouder in HVC. Daarbij staat Utrecht ook garant voor 10,9% van de uitgezette leningen door HVC. Om het risico dat hieruit volgt af te dekken wordt een algemene risicoreserve gevormd. Hieruit kunnen in de toekomst ook eventuele toevoegingen aan het eigen vermogen van HVC worden gedekt. Deze reserve wordt jaarlijks gevoed met de vergoeding van 1% van de door de gemeente Utrecht verstrekte garantie. Deze vergoeding betreft in het eerste jaar circa 0,57 miljoen euro. De eerste dotatie aan deze reserve zal plaatsvinden bij de Tweede bestuursrapportage 2026.

Wijzigen reserves

Reserve Woonfonds - Wijzigen doel reserve

Format	Toelichting
Naam	Reserve Woonfonds
Aard reserve	Bestemmingsreserve
Registratienummer	513.538.002
Programma	Ontwikkelen en Wonen voor iedereen

Doel	Het Woonfonds wordt ingezet voor bijzondere doelgroepen en initiatieven die extra woonvoorzieningen vragen en niet in het reguliere pakket zijn opgenomen en het bevorderen van betaalbare koop in Utrecht.
Ingangsdatum	19-03-2003
Stortingsplan	Ongewijzigd
Bestedingsplan	Ongewijzigd
Opheffingsdatum	31-12-2030
Reikwijdte	Maximumbedrag: 10 miljoen euro
	Minimumbedrag: 0,1 miljoen euro
Rente	Ja

Toelichting
Het saldo van de reserve Woonfonds per 31 december 2025 bedraagt 0,799 miljoen euro. De reserve bestaat uit twee delen: een risicogedeelte (ongeveer 0,1 miljoen euro) en een bestemmingsgedeelte. Na analyse van de onderliggende risico's blijkt het risicogedeelte niet meer relevant (dit had betrekking op een garantstelling welke is opgeheven, en een afdekking voor leningen welke per heden nihil bedragen). Het bestemmingsgedeelte van de reserve heeft betrekking op het realiseren van woningen voor bijzondere doelgroepen en initiatieven die extra woonvoorzieningen vragen en niet in het reguliere pakket zijn opgenomen.

In de raadsbrief van 20 juni 2025 is de raad geïnformeerd over de ontwikkeling van een Utrechts model voor betaalbare koop. Voorgesteld wordt de financiële middelen uit de reserve Woonfonds mede in te zetten ten gunste van het bevorderen van betaalbare koop in Utrecht en de risicobestemming te verwijderen.

In deze rapportage wordt in 2026 een onttrekking gedaan van 0,5 miljoen euro ten behoeve van betaalbare koop (zie hoofdstuk 2.1 Onttrekkingen/ stortingen (bestemmings)reserve). Op basis van verdere ontwikkelingen volgt een voorstel voor onttrekkingen ten laste van deze reserve bij komende bestuursrapportages.

Reserve Armoedebestrijding en schuldhulpverlening - Verlengen looptijd

Format	Toelichting
Naam	Reserve Armoedebestrijding en schuldhulpverlening
Aard reserve	Bestemmingsreserve
Registratienummer	513.512.006
Programma	Werk en Inkomen
Doel	Incidentele ruimte beschikbaar houden voor inzet voor de doelgroep en het opvangen van overschrijdingen.
Ingangsdatum	1-7-2023
Stortingsplan	Ongewijzigd
Bestedingsplan	Ongewijzigd
Opheffingsdatum	31-12-2027
Reikwijdte	Maximumbedrag: 10 miljoen euro
	Minimumbedrag: 0,1 miljoen euro
Rente	N.v.t.

Toelichting

De oorspronkelijke opheffingsdatum stond op 1-7-2027. Het doel van de reserve is mede het opvangen van eventuele overschrijdingen. Dit kan niet eerder dan per 31-12-2027 worden vastgesteld. Met deze wijziging wordt de opheffingsdatum in lijn gebracht met het moment van vaststelling.

Reserve Gebruikersinvesteringen Culturele voorzieningen Leidsche Rijn - Verbreden doelstelling, aanpassen naam en verlengen looptijd

Format	Toelichting
Naam	Reserve Gebruiksinvesteringen culturele voorzieningen
Aard reserve	Bestemmingsreserve
Registratienummer	513.537.014
Programma	Levendige en gezonde stad
Doel	Financiering van de gebruikersinvesteringen van nieuwe culturele voorzieningen die in demarcatie bij de gebruikers vallen en niet zullen worden geactiveerd als gemeentelijk vastgoed.
Ingangsdatum	01-09-2022
Stortingsplan	Het stortingsplan hangt samen met het type en aantal nieuw te ontwikkelen culturele voorzieningen.
Bestedingsplan	De besteding hangt samen met bouwontwikkeling en oplevering van nieuwe culturele voorzieningen.
Opheffingsdatum	31-12-2041
Reikwijdte	Maximumbedrag: 10 miljoen euro
	Minimumbedrag: 0,1 miljoen euro
Rente	N.v.t.

Toelichting
Vanuit de oorspronkelijke reserve ‘gebruikersinvesteringen culturele voorziening Leidsche Rijn’ worden in de toekomst (al dan niet gedeeltelijk) de gebruikersinvesteringen gedekt van nieuwe culturele voorzieningen. Het verbreden van de doelstelling van de reserve ‘gebruikersinvesteringen Culturele voorziening Leidsche Rijn’ biedt de mogelijkheid om, naast budget voor de culturele voorziening in Leidsche Rijn, budget op te nemen in deze reserve voor de financiering van inbouwpakketten en losse inventaris van nieuwe culturele voorzieningen in geheel Utrecht. De looptijd wordt verlengd omdat in het MPR de ambitie is opgenomen om t/m 2040 in totaal 18 culturele wijkvoorzieningen en grote-en kleine boven stedelijke voorzieningen te ontwikkelen.

Reserve Overheadvierkant - Verlengen looptijd

Format	Toelichting
Naam	Reserve Overheadvierkant
Aard reserve	Egalisatiereserve
Registratienummer	513.503.107
Programma	Overhead
Doel	Om de schommelingen per jaar in de bijdragen uit het overheadvierkant op te vangen heeft de raad bij de vaststelling van de Programmabegroting 2022 op 11 november 2021 besloten om een nieuwe reserve in te stellen. Op die manier kunnen de pieken en dalen geëgaliseerd worden.
Ingangsdatum	11-11-2021

Stortingsplan	Ongewijzigd
Bestedingsplan	Ongewijzigd
Opheffingsdatum	11-11-2031
Reikwijdte	Maximumbedrag: n.v.t.
	Minimumbedrag: 0,1 miljoen euro
Rente	N.v.t.

Toelichting
Link naar instellingsbesluit dd. 11-11-2021: programmabegroting 2022, beslispunt 7. De looptijd van de reserve Overheadvierkant wordt met 5 jaar te verlengd naar 11-11-2031. De reserve Overheadvierkant is één-op-één gerelateerd aan de werking van de overheadsystematiek. De werking van deze systematiek blijft continu onderwerp van verbetering. De verwachting is dat deze systematiek niet snel stopgezet zal worden en zeker nog wel zo'n 5 jaar toegepast zal blijven worden. Mocht er eerder dan 2031 een einde komen aan het toepassen van de methodiek van het overheadvierkant, dan kan op dat moment door de raad een tussentijds besluit genomen worden over de opheffing van deze reserve.

Reserve Aanpak Luchtmaatregelen - Wijzigen maximumbedrag en instellen systeemafspraak

Format	Toelichting
Naam	Reserve Aanpak luchtmaatregelen
Aard reserve	Bestemmingsreserve
Registratienummer	513.538.029
Programma	Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed
Doel	Doel van deze reserve is om schommelingen in de uitgaven op de maatregelen van het luchtmaatregelenpakket en -emissieloos vervoer op te kunnen vangen.
Ingangsdatum	9-11-2023
Stortingsplan	Ongewijzigd
Bestedingsplan	Ongewijzigd
Opheffingsdatum	1-1-2044
Reikwijdte	Maximumbedrag: 3,5 miljoen euro Minimumbedrag: 0,1 miljoen euro
Rente	Ongewijzigd

Toelichting
Voor de reserve Aanpak luchtmaatregelen wordt een systeemafspraak ingesteld. Het uitvoeringsprogramma loopt over meerdere jaren, waarbij de uitvoering in een jaar kan afwijken van de planning. Daardoor kan de onttrekking in werkelijkheid afwijken van de begroting. Om een onttrekking te doen op basis van de werkelijke kosten is een raadsbesluit nodig. Door het instellen van een systeemafspraak kan dit voorkomen worden en sluiten de baten en lasten in een jaar beter aan op de uitvoeringsplanning.

Het huidige saldo bedraagt 0,845 miljoen euro en met het ingediende dekkings- en bestedingsvoorstel voorstel komt het saldo op twee miljoen euro. Echter zal de SPUK RAL II (Nationale Agenda Laadinfrastructuur, NAL) hoogstwaarschijnlijk in 2026 in de Meicirculaire opgenomen worden. De gemeente Utrecht ontvangt deze middelen ook voor de andere G3 gemeenten (Amsterdam, Den haag en Rotterdam). Totale omvang is 2 miljoen euro per regio per

jaar. Naar verwachting worden in 2026 de bedragen van 2026 en 2027 met een totale omvang van 4 miljoen euro ontvangen. Hiervan gaat 3/4e deel (G3 gedeelte) naar de balans en 1/4e deel naar de reserve. De NAL wordt in 2026 volledig bekostigd vanuit de RAL II SPUK. Met een wenselijke bufferruimte van 0,5 miljoen euro wordt voorgesteld voor het maximum van de reserve te verhogen van 2 miljoen euro naar 3,5 miljoen euro.

Bijlage 1. Planning uitvoering coalitieakkoord

We geven in de Eerste bestuursrapportage 2026 op hoofdlijnen inzicht in de planning voor het uitvoeren van het coalitieakkoord 2022-2026. Naar verwachting wordt dit coalitieakkoord medio 2026 vervangen met een nieuw coalitieakkoord. We beschrijven globaal de belangrijkste mijlpalen en in welk jaar en kwartaal we verwachten deze mijlpalen aan de Raad aan te bieden. We hanteren daarvoor de indeling van het coalitieakkoord, voor herkenbaarheid en aansluitend op de vraag vanuit de Raad.

Dit overzicht is niet uitputtend en geen opsomming van alles wat we doen. Het bevat alleen de grootste zaken die volgen uit de ambities die in het coalitieakkoord expliciet beschreven zijn en de ontwikkelingen per beleidsterrein. De mijlpalen die al zijn behaald in Q3 en Q4 2025 maken geen onderdeel meer uit van dit overzicht.

Onderdeel		Huidige planning	Oorspronkelijke planning
Contact maakt de stad			
Eerste evaluatie beleidsnota Samen stad maken		Q1 2026	Geen
Raadsbrief initiatievenfonds		Jaarlijks	Jaarlijks
1. We maken ons hard voor kansengelijkheid			
1.1 Wijk- en buurtaanpak	Raadsbrief voortgang uitvoeringsprogramma Buurt- en wijkgericht werken	Jaarlijks	Jaarlijks vanaf 2025
	Voortgang Samen voor Overvecht	Jaarlijks	Jaarlijks
1.3 Arbeidsmarkt	Nieuwe subsidieregeling Werk naar Werk (opvolger fonds Mismatch)	Q2 2026	2023
1.8 Jeugd	Raadsbrief Uitgangspuntennotitie jongerenwerk	Q1 2026	2025
2. We pakken de woningnood aan			
2.2 Gebiedsontwikkeling	Monitoring versnelling UPP en aanbevelingen verkenner voor samenwerking markt-gemeente	Q4 2026	2025
2.3 Bereikbaarheid	Uitvoeringsplan Klimaatneutrale mobiliteit	Q4 2026	Q4 2023
	Plan van Aanpak Voetgangersnetwerk	Q1 2026	2023
	Besluit over de eerste onderdelen van het OV-wiel met spaken (MIRT-verkenning OV en wonen)	Q4 2026	2024
3. We gaan de klimaatcrisis tegen			
3.1 Energie en Klimaat	Uitvoeringsplan Overvecht-Noord aardgasvrij	PM	Q4 2023
	Verdere uitvoering bestrijden energiearmoede	Jaarlijks	2023
	Klimaatvisie (incl. zoekgebieden duurzame energie)	PM	2024
3.2 Groen en klimaatbestendige leefomgeving	Omgevingsplanregels klimaatadaptatie en water (samenhang met invoering omgevingswet)	2028	2023
4. We werken aan een levendige en leefbare stad			

4.1 Lokale economie	Rapportages ROM (Jaarplan en Jaarverslag)	Jaarlijks	Jaarlijks
4.3 Cultuur en Erfgoed	Uitvoeringsnota cultuurparticipatie: Uitvoering	2024-2026	2024-2026
4.4 Sport, spelen en bewegen	Realiseren diverse nieuw openbare sport- en beweegvoorzieningen, toevoegen sportvelden en capaciteit i.r.t. ruimtelijke ontwikkelingen	2024-2029	2024-2026
	Oplevering zwembad Leidsche Rijn - Maximapark	Q4 2030	2026
4.5 Vastgoed	Uitvoeringsprogramma Vastgoed	Jaarlijks vanaf 2025	Jaarlijks
5. Uitvoering			
5.1 Publieksdienst verlening	Voortgangsbrief dienstverlening	Jaarlijks	Jaarlijks

Bijlage 2. Budgetneutrale bijstellingen

111: Neutr. bijstel. onttrekking en storting

Mutatie 31902 - Onttrekking Egalisatiereserve bouwleges

De kostendekkendheid van de omgevingsvergunningen daalt in 2026 naar 85% vanwege de veranderde werkwijze onder de Omgevingswet en minder aanvragen voor grote bouwprojecten (bijvoorbeeld i.v.m. netcongestie). Hierdoor is een knelpunt ontstaan. Dit knelpunt zal worden opgelost door een onttrekking vanuit de egalisatiereserve bouwleges. Met deze boeking wordt de onttrekking begroot.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Vergunningen	**Lasten**	Incidenteel	2026	1.053.352

Mutatie 31945 - Uitgestelde baggerwerkzaamheden 2025

De baggerwerkzaamheden die gepland waren in 2025 en gefinancierd werden vanuit de rioolheffing, worden om diverse redenen pas in 2026 uitgevoerd. Deze onderbesteding is in 2025 gestort in de reserve riolering en wordt nu onttrokken uit deze reserve ter dekking van de kosten in 2026.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed	Programma Water en Riolering	**Lasten**	Incidenteel	2026	691.000

Mutatie 31963 - Onttrekking reserve Utrechtse Energie ten behoeve van cofinanciering Volkshuisvestingsfonds

Ten behoeve van cofinancieringsverplichting Volkshuisvestingsfonds wordt de onttrekking uit de reserve Utrechtse Energie met 0,525 miljoen euro naar boven bijgesteld, in overeenstemming met het verwachte uitgavenpatroon.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2026	525.000

Mutatie 31967 - Onttrekking reserve Woonfonds 2026

In de Eerste bestuursrapportage 2026 wordt voorgesteld om voor de reserve Woonfonds de bestemming langjarig borgen betaalbare koop toe te voegen, en de risicobestemming te verwijderen. Daarom wordt in 2026 een onttrekking gedaan van 0,5 miljoen euro ten behoeve van betaalbare koop.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Wonen	**Lasten**	Incidenteel	2026	500.000

Mutatie 32024 - Onttrekking transitiereserve Hervormingen Sociaal Domein

Om de hervormingsbewegingen binnen het sociaal domein mogelijk te maken, ofwel te versnellen vindt een onttrekking plaats aan de transitiereserve.

Kansrijk opgroeien	Diverse producten	**Lasten**	Incidenteel	2026	944.000
Levendige en gezonde stad	Diverse producten	**Lasten**	Incidenteel	2026	1.853.697
Passende ondersteuning en opvang	Diverse producten	**Lasten**	Incidenteel	2027	120.000

111: Neutr. bijstel. verhogen baten en lasten

Mutatie 31941 - Motie 315 Hand in eigen boezem

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 is motie 315 Hand in eigen boezem aangenomen. In deze motie wordt het college opgedragen om een taakstelling van minimaal 5,2 miljoen euro uit te werken op de verkoop van gemeentelijk vastgoed. En om de vrijkomende middelen in de jaren 2025 tot 2028 in te zetten voor het terugdraaien van de bezuiniging op de bijzondere bijstand (jaarlijks 0,8 miljoen euro) en in 2027 en 2028 voor het terugdraaien van de bezuiniging op de gezonde schoollunch (jaarlijks 1,027 miljoen euro). In deze wijziging worden de mutaties uit motie 315 voor de jaren 2026 tot en met 2028 verwerkt in de begroting. Hierbij wordt rekening gehouden met het doorschuiven van de taakstelling 2025 naar 2026, zoals opgenomen in de Programmabegroting 2025.

Werk, toekomstbestendige economie en best	Minimabeleid	**Lasten**	Incidenteel	2026	800.000
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Uitgifte gemeentelijke eigendommen	**Baten**	Incidenteel	2026	-1.600.000
Algemene Middelen en Overhead	Stelposten	**Baten**	Incidenteel	2026	800.000
Werk, toekomstbestendige economie en best	Minimabeleid	**Lasten**	Incidenteel	2027	800.000
Levendige en gezonde stad	Utrecht Stad waar inwoners gez&veerk	**Lasten**	Incidenteel	2027	1.027.000
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Uitgifte gemeentelijke eigendommen	**Baten**	Incidenteel	2027	-1.827.000
Werk, toekomstbestendige economie en best	Minimabeleid	**Lasten**	Incidenteel	2028	800.000

Levendige en gezonde stad	Utrecht Stad waar inwoners gez&veerk	**Lasten**	Incidenteel	2028	1.027.000
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Uitgifte gemeentelijke eigendommen	**Baten**	Incidenteel	2028	-1.827.000

Mutatie 31955 - Hogere baten en lasten vanwege toename in aanvragen leges burgerzaken

Sinds een aantal jaar stijgt het aantal aanvragen, met name voor uittreksels uit de Basisregistratie Personen (BRP), huwelijken, reisdocumenten (piekperiode 2024-2028) en naturalisaties (instroom uit Syrië). Dit zorgt voor zowel hogere baten als hogere lasten.

Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2026	491.400
Betrouwbare overheid	Burgerzaken	**Lasten**	Incidenteel	2026	1.600.000
Betrouwbare overheid	Burgerzaken	**Baten**	Structureel vanaf	2026	-491.400
Betrouwbare overheid	Burgerzaken	**Baten**	Incidenteel	2026	-1.600.000
Betrouwbare overheid	Burgerzaken	**Lasten**	Incidenteel	2027	800.000
Betrouwbare overheid	Burgerzaken	**Baten**	Incidenteel	2027	-800.000

Mutatie 31956 - Europese subsidies

In 2026 ontvangt de gemeente Utrecht Europese subsidies voor de projecten Kansen voor West en Twin4Resilience. Met deze mutatie worden de baten en lasten incidenteel verhoogd met 0,113 miljoen euro in 2026, in overeenstemming met het verwachte uitgavenpatroon.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Beleidsontwikkeling Grondzaken	**Lasten**	Incidenteel	2026	113.000
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Beleidsontwikkeling Grondzaken	**Baten**	Incidenteel	2026	-113.000

Mutatie 31958 - SPUK CDOKE Uitvoeringskosten klimaatakkoord

De gemeente Utrecht ontvangt een specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Met deze mutatie worden de baten en lasten in 2026 incidenteel verhoogd met 2,060 miljoen euro, in overeenstemming met het verwachte uitgavenpatroon.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2026	2.060.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2026	-2.060.000

Mutatie 31961 - Subsidie EFRO

Voor 2026 tot en met 2029 ontvangt de gemeente Utrecht middelen uit Europa vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van verduurzaming kwetsbare Vereniging van Eigenaars. Met deze worden de baten en lasten incidenteel verhoogd met 0,100 miljoen euro in 2026, 0,150 miljoen euro in 2027, 0,050 miljoen euro in 2028 en 0,050 miljoen euro in 2029, in overeenstemming met het verwachte uitgavenpatroon.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2026	100.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2026	-100.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2027	150.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2027	-150.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2028	50.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2028	-50.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2029	50.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2029	-50.000

Mutatie 31975 - Baten en lasten strategische en anticiperende verwervingen

Tot op heden werden in het programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen geen baten en lasten begroot die samenhangen met strategische en anticiperende verwervingen. Met deze wijziging worden structureel de baten en lasten opgenomen die naar verwachting op jaarbasis worden gerealiseerd.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Resultaat strategische verwervingen	**Lasten**	Structureel vanaf	2026	4.000.000
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Resultaat strategische verwervingen	**Baten**	Structureel vanaf	2026	-4.000.000

Mutatie 31979 - SPUK CDOKE Windmolens en Buurtaanpak

De gemeente Utrecht ontvangt de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid met betrekking tot windmolens en de buurtaanpak. Met deze mutatie worden de baten en lasten in 2026 incidenteel verhoogd met 0,935 miljoen euro, in overeenstemming met het verwachte uitgavenpatroon.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2026	935.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2026	-935.000

Mutatie 31980 - EU subsidie Merwede

Voor 2026 ontvangt de gemeente Utrecht Europese middelen voor het project Collective Energie Districts for the Future, waarbij middelen worden ingezet voor de subsidie van netbewuste nieuwbouw in Merwede. Met deze mutatie verhogen worden de baten en lasten incidenteel verhoogd met 0,65 miljoen euro, in overeenstemming met het verwachte uitgavenpatroon in 2026.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2026	650.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2026	-650.000

Mutatie 31983 - Bijstelling Programma Samen voor Overvecht

Dit betreft een budgettair neutrale bijstelling van de baten en lasten voor het Programma Samen voor Overvecht. Vanuit de Rijksmiddelen (Specifieke uitkering Kansrijke Wijken en de Regio Deal) zijn er subsidies beschikbaar die over de periode 2026-2029 worden ingezet.

Betrouwbare overheid	Wijkbureau's	**Lasten**	Incidenteel	2026	15.098.000
Betrouwbare overheid	Wijkbureau's	**Baten**	Incidenteel	2026	-15.098.000
Betrouwbare overheid	Wijkbureau's	**Lasten**	Incidenteel	2027	4.897.000
Betrouwbare overheid	Wijkbureau's	**Baten**	Incidenteel	2027	-4.897.000
Betrouwbare overheid	Wijkbureau's	**Lasten**	Incidenteel	2028	5.545.000

Betrouwbare overheid	Wijkbureau's	**Baten**	Incidenteel	2028	-5.545.000
Betrouwbare overheid	Wijkbureau's	**Lasten**	Incidenteel	2029	2.769.000
Betrouwbare overheid	Wijkbureau's	**Baten**	Incidenteel	2029	-2.769.000

Mutatie 31987 - SPUK CDOKE

In 2024 heeft de gemeente Utrecht de SPUK Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) van het Rijk ontvangen, waarvan 0,160 miljoen euro nog niet besteed is. Voor het jaar 2026 worden deze middelen ingezet. Hierdoor worden de baten en lasten met 0,160 miljoen euro verhoogd worden.

Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Aanpak Luchtkwaliteit en Emissieloos ver	**Lasten**	Incidenteel	2026	160.500
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Aanpak Luchtkwaliteit en Emissieloos ver	**Baten**	Incidenteel	2026	-160.500

Mutatie 31988 - SPUK E106 RAL II

De gemeente Utrecht ontvangt in 2026 de SPUK Regionale Aanpak Laadinfrastructuur 2023-2030 (RAL II). De baten en lasten worden met 0,603 miljoen euro verhoogd.

Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Aanpak Luchtkwaliteit en Emissieloos ver	**Lasten**	Incidenteel	2026	603.283
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Aanpak Luchtkwaliteit en Emissieloos ver	**Baten**	Incidenteel	2026	-603.283

Mutatie 31999 - SPUK E053 Schone Lucht Akkoord (SLA)

Voor het jaar 2026 zet de gemeente Utrecht de SPUK inzake Schone Lucht Akkoord van het Rijk in voor een viertal verschillende regelingen (Walstroompunten, sloopregeling diesel personenauto's, sloop/vervanging brommers en emissieloos bouwen), waardoor de baten en lasten in totaal met 0,368 miljoen euro verhoogd worden.

Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Aanpak Luchtkwaliteit en Emissieloos ver	**Lasten**	Incidenteel	2026	367.575
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Aanpak Luchtkwaliteit en Emissieloos ver	**Baten**	Incidenteel	2026	-367.575

Mutatie 32007 - Actualisatie Bedrijfsafval 2026

Herverdeling van de baten en lasten binnen het product bedrijfsafval om meer in lijn te liggen met de werkelijk verwachte baten en lasten.

Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Bedrijfsafval inzameling	**Lasten**	Structureel vanaf	2026	571.998
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Bedrijfsafval inzameling	**Baten**	Structureel vanaf	2026	-571.998

Mutatie 32008 - Grondstoffendepot

Voor het hergebruik van bouwmateriaal in de gemeentelijke projecten wordt gebruik gemaakt van het zogeheten grondstoffendepot. De kosten hiervan worden gedragen door verschillende organisatieonderdelen en verhuuropbrengsten. Inmiddels in inzichtelijk welke gemeentelijke projecten gebruik gaan maken van het depot. Op basis hiervan worden de baten en lasten bijgesteld.

Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beheer Wegen, Constructies & Installatie	**Lasten**	Structureel vanaf	2026	500.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beheer Wegen, Constructies & Installatie	**Baten**	Structureel vanaf	2026	-500.000

Mutatie 32010 - Gereedmelding VGU 2025

Met deze mutatie worden de gereed gemelde projecten in 2025 verwerkt in de begroting, waarbij de lasten worden gedekt uit de huuropbrengst.

Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	**Lasten**	Structureel vanaf	2026	28.847
Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	**Baten**	Structureel vanaf	2026	-28.847

Mutatie 32026 - Subsidie Grenzen Stellen Perspectief Bieden 2025 naar 2026

Voor Grenzen Stellen Perspectief Bieden ontvangt de gemeente jaarlijks een subsidie. In 2025 zijn deze middelen niet volledig benut. De middelen mogen tot en met mei 2026 benut worden.

Veilige stad	Grenzen stellen perspectief bieden	**Lasten**	Incidenteel	2026	3.943.132
Veilige stad	Grenzen stellen perspectief bieden	**Baten**	Incidenteel	2026	-3.943.132

Mutatie 32027 - Subsidie Versterkingsgelden/Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid 2025 naar 2026

De subsidie Versterkingsgelden is in 2025 niet volledig benut. Deze middelen mogen met akkoord van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid ook in 2026 nog worden ingezet.

Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	**Lasten**	Incidenteel	2026	67.090
Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	**Baten**	Incidenteel	2026	-67.090

Mutatie 32032 - Wijziging bedragen SPUK GALA 2026

In de nieuwe toekenning van specifieke uitkering Gezond en actief leven akkoord (GALA) voor 2026 zijn de bedragen gewijzigd.
We passen de begroting van 2026 overeenkomstig aan door de baten en de lasten te verhogen.

Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Lasten**	Incidenteel	2026	395.912
Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Baten**	Incidenteel	2026	-395.912

Mutatie 32033 - Wijziging bedragen project Vesta 2026

Met deze mutatie worden de baten en lasten van project Vesta voor het jaar 2026 ten opzichte van de eerdere planning verhoogd.

Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Lasten**	Incidenteel	2026	26.658
Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Baten**	Incidenteel	2026	-26.658

Mutatie 32045 - Actualiseren incidentele baten en lasten COA, RIVM en SBOH

Hiermee worden voor 2026 de lasten en baten geactualiseerd, van: 1. het Centraal Orgaan voor Asielzoekers (COA) voor de inzet van consulten voor kinderen in asielzoekerscentra (AZC); 2. het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) voor de uitvoering van RS-vaccinaties en 3. De Stichting Beroepsopleiding Huisartsen (SBOH) voor artsen in opleiding.
Met deze mutatie worden de lasten en baten met 0,355 miljoen euro verhoogd.

Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Lasten**	Incidenteel	2026	354.658
Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Baten**	Incidenteel	2026	-354.658

Mutatie 35054 - Overheveling De Stek

Het account De Stek viel budgettair en qua sturing onder twee verschillende programma's, Levendige en gezonde stad en Passende ondersteuning en opvang. Daardoor was de sturing op dit account niet optimaal. Met deze mutatie en mutatie 32030 wordt dit account naast inhoudelijk ook budgettair ondergebracht onder programma Passende ondersteuning en opvang. De baten van De Stek waren te laag begroot bij Levendige en gezonde stad. Bij Passende ondersteuning en opvang worden nu de juiste baten opgenomen.

Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2026	57.500
Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Baten**	Structureel vanaf	2026	-57.500

111: Neutr. bijstel. verlagen baten en lasten

Mutatie 31853 - Bijstelling voorlopig BUIG-budget 2026

Het voorlopig BUIG-budget 2026 voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen is vastgesteld op 185,8 miljoen euro. Dit is lager dan oorspronkelijk begroot. Met deze mutatie worden de budgetten voor 2026 en verder structureel bijgesteld.

Werk, toekomstbestendige economie en best	Verstrekken bijstandsuitkering	**Lasten**	Structureel vanaf	2026	-1.528.656
Werk, toekomstbestendige economie en best	Verstrekken bijstandsuitkering	**Baten**	Structureel vanaf	2026	1.528.656

Mutatie 31959 - SPUK CDOKE Uitvoeringskosten klimaatakkoord

De gemeente Utrecht ontvangt de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) als decentralisatieuitkering in de algemene uitkering gemeentefonds en niet meer als SPUK. Zodoende worden de begrote structurele middelen uit de SPUK CDOKE tegen geboekt.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-5.000.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Structureel vanaf	2027	5.000.000

Mutatie 31962 - SPUK Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma

Voor 2022 tot en met 2027 ontvangt de gemeente Utrecht de specifieke uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma. In 2025 is er meer gerealiseerd dan begroot. Hierdoor worden de baten en lasten in 2026 verhoogd met 0,4 miljoen euro en in 2027 met 0,65 miljoen euro, in overeenstemming met het verwachte uitgavenpatroon in die jaren.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2026	-400.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2026	400.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2027	-650.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2027	650.000

Mutatie 32029 - Heroïnebehandeling 2026 van SPUK naar DU

Per 2026 is de specifieke uitkering Heroïnebehandeling omgezet (met 10% korting en minder behandelplaatsen) naar een decentralisatie-uitkering en is hiervoor een bedrag van 0,948 miljoen euro opgenomen in de begroting.
Met deze mutatie worden de initieel begrote lasten en baten in 2026 van de specifieke uitkering Heroïnebehandeling verlaagd om dubbele begroting te voorkomen.

Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Lasten**	Incidenteel	2026	-1.116.000
Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Baten**	Incidenteel	2026	1.116.000

Mutatie 32043 - Voorlopige beschikking OAB SPUK middelen 2026

Dit betreft een aanpassing van de baten en lasten vanwege lagere toekenning van het Rijk inzake Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB).

Kansrijk opgroeien	Onderwijsachterstandenbeleid	**Lasten**	Incidenteel	2026	-3.682.687
Kansrijk opgroeien	Onderwijsachterstandenbeleid	**Baten**	Incidenteel	2026	3.682.687
Kansrijk opgroeien	Onderwijsachterstandenbeleid	**Lasten**	Incidenteel	2027	-3.793.191
Kansrijk opgroeien	Onderwijsachterstandenbeleid	**Baten**	Incidenteel	2027	3.793.191

Kansrijk opgroeien	Onderwijsachterstandenbeleid	**Lasten**	Structureel vanaf	2028	-1.108.697
Kansrijk opgroeien	Onderwijsachterstandenbeleid	**Baten**	Structureel vanaf	2028	1.108.697

Mutatie 32129 - Wijziging bedragen SPUK GALA 2026

In de nieuwe toekenning van specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) voor 2026 zijn de bedragen gewijzigd.
We passen de begroting van 2026 overeenkomstig aan door de baten en de lasten te verlagen.

Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Lasten**	Incidenteel	2026	-113.595
Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Baten**	Incidenteel	2026	113.595

111: Neutr. bijstel. verschuiving naar ander programma

Mutatie 31935 - Bijdrage Veilige Stad aan Ontwikkelen en wonen voor iedereen - BUIT & BTNO 2026

Vanuit het programma Grenzen Stellen Perspectief Bieden is extra uitvoerende capaciteit van belang. Om dit te realiseren worden middelen voor het Bestuurlijk Utrechts Interventieteam (BUIT) & Bestuurlijk Team Ondermijning (BTNO) vanuit het programma Veilige stad (voor een deel) overgeheveld naar het programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen. Zo kan deze personele inzet worden gecontinueerd.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	**Lasten**	Incidenteel	2026	414.500
Veilige stad	Thor Voorkomen Criminaliteit	**Lasten**	Incidenteel	2026	143.500
Veilige stad	Grenzen stellen perspectief bieden	**Lasten**	Incidenteel	2026	-558.000

Mutatie 32020 - Slimmer Ruimtegebruik

Bij de Voorjaarsnota 2024 is een hervormingsbezuiniging opgenomen om slimmer gebruik te maken van de ruimte in de panden in de stad. Dit is onderdeel van het dienstverleningsconcept voor de bibliotheek. Deze hervormingsbezuiniging is gekoppeld aan het programma Levendige en gezonde stad. Invulling vindt echter plaats binnen het programma Kansrijk opgroeien. Met deze mutatie landt de hervormingsbezuiniging op de juiste plek.

Kansrijk opgroeien	Bibliotheek	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-227.994
Levendige en gezonde stad	Accommodaties MO (MO)	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	227.994

Mutatie 32030 - Overheveling De Stek en Altrecht

De accounts Altrecht (voor bemoeizorg en consultatie en advies en De Stek vielen budgettair en qua sturing onder twee verschillende programma's, Levendige en gezonde stad en Passende ondersteuning en opvang. Daardoor was de sturing op deze accounts niet optimaal. Met deze mutatie worden de accounts naast inhoudelijk ook budgettair ondergebracht onder programma Passende ondersteuning en opvang. Zie ook mutatie 35054.

Passende ondersteuning en opvang	Daklozenopvang	**Lasten**	Structureel vanaf	2026	1.553.000
Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2026	-1.553.000

Mutatie 32035 - Buurtbemiddeling extreme woonoverlast

Op 28 november 2025 heeft het college besloten om subsidieregeling Sociale basis anders in te richten. Dit betreft voorstel met kenmerk: 33010037. Deze aanpassing wordt uitgevoerd in het kader van de hervormingen in het Sociaal Domein. Met deze mutatie wordt uitvoering gegeven aan dit besluit.

Veilige stad	Veiligheid en zorg	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	400.000
Passende ondersteuning en opvang	Informatie, Advies & Onafhankelijke Clië	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-950.000
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	550.000

Mutatie 32036 - Financieel vrijwilligers VIVE

Op 28 november 2025 heeft het college besloten om subsidieregeling Sociale basis anders in te richten. Dit betreft voorstel met kenmerk: 33010037. Deze aanpassing wordt uitgevoerd in het kader van de hervormingen in het Sociaal Domein. Met deze mutatie wordt uitvoering gegeven aan dit besluit.

Passende ondersteuning en opvang	Basiszorg Wmo	**Lasten**	Incidenteel	2026	-385.000
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Incidenteel	2026	385.000
Passende ondersteuning en opvang	Basiszorg Wmo	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-385.000
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	385.000

Mutatie 32037 - Buurtmaaltijden overheveling VIVE

Op 28 november 2025 heeft het college besloten om subsidieregeling Sociale basis anders in te richten. Dit betreft voorstel met kenmerk: 33010037. Deze aanpassing wordt uitgevoerd in het kader van de hervormingen in het Sociaal Domein. Met deze mutatie wordt uitvoering gegeven aan dit besluit.

Passende ondersteuning en opvang	Basiszorg Wmo	**Lasten**	Incidenteel	2026	-100.000

Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Incidenteel	2026	100.000
Passende ondersteuning en opvang	Basiszorg Wmo	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-100.000
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	100.000

Mutatie 32038 - Tussenvoorziening Maatjes naar VIVE

Op 28 november 2025 heeft het college besloten om subsidieregeling Sociale basis anders in te richten. Dit betreft voorstel met kenmerk: 33010037. Deze aanpassing wordt uitgevoerd in het kader van de hervormingen in het Sociaal Domein. Met deze mutatie wordt uitvoering gegeven aan dit besluit.

Passende ondersteuning en opvang	Sociale prestatie en dagondersteuning	**Lasten**	Incidenteel	2026	-115.000
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Incidenteel	2026	115.000
Passende ondersteuning en opvang	Sociale prestatie en dagondersteuning	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-115.000
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	115.000

Mutatie 32039 - Steunpunt GGZ budget over naar Samenleven

Op 28 november 2025 heeft het college besloten om subsidieregeling Sociale basis anders in te richten. Dit betreft voorstel met kenmerk: 33010037. Deze aanpassing wordt uitgevoerd in het kader van de hervormingen in het Sociaal Domein. Met deze mutatie wordt uitvoering gegeven aan dit besluit.

Passende ondersteuning en opvang	Beschermd wonen	**Lasten**	Incidenteel	2026	-195.243
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Incidenteel	2026	195.243
Passende ondersteuning en opvang	Beschermd wonen	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-195.243
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	195.243

Mutatie 32040 - Schuif middelen van Basiszorg naar Sociale Basis

In het kader van de Hervormingen sociaal domein (zie raadsbrief van 16 mei 2025, kenmerk 11923054) wordt budget verschoven van de aanvullende zorg naar de sociale basis. Met deze schuif sluiten de budgetten per doelstelling aan op de beoogde inzet vanuit de subsidieregeling Sociale basis en de inkoop van de Wmo-ondersteuning in de wijk.

Passende ondersteuning en opvang	Basiszorg Wmo	**Lasten**	Incidenteel	2027	-760.000
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Incidenteel	2027	760.000
Passende ondersteuning en opvang	Basiszorg Wmo	**Lasten**	Structureel vanaf	2028	-1.520.000
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2028	1.520.000

Mutatie 32041 - Schuif middelen van Van SP/DO naar ambulante begeleiding, sociale basis en Wenl

In het kader van de Hervormingen sociaal domein (zie raadsbrief van 16 mei 2025, kenmerk 11923054) wordt budget verschoven van de aanvullende zorg naar de sociale basis. Met deze schuif sluiten de budgetten per doelstelling aan op de beoogde inzet vanuit de subsidieregeling Sociale basis en de inkoop van de Wmo-ondersteuning in de wijk.

Passende ondersteuning en opvang	Sociale prestatie en dagondersteuning	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-4.791.257
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	4.791.257

Mutatie 32042 - Schuif ten behoeve van randvoorwaardelijke investeringen

In het kader van de Hervormingen sociaal domein (zie raadsbrief van 16 mei 2025, kenmerk 11923054) wordt budget verschoven van de aanvullende zorg naar de sociale basis. Met deze schuif sluiten de budgetten per doelstelling aan op de beoogde inzet vanuit de subsidieregeling Sociale basis en de inkoop van de Wmo-ondersteuning in de wijk.

Passende ondersteuning en opvang	Basiszorg Wmo	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-880.000
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	880.000

Mutatie 32087 - 4.2 Hervormingsbezuiniging taakstelling: slim ruimtegebruik

De hervormingsbezuiniging (taakstelling): slim ruimtegebruik wordt met deze mutatie onder het juiste programma in de begroting verwerkt.

Kansrijk opgroeien	Jongerenwerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-108.000
Levendige en gezonde stad	Accommodaties MO (MO)	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	108.000

Mutatie 32093 - Jongerenvoorziening Vleuten de Meern

Met deze mutatie wordt het budget voor jongerenvoorzieningen Vleuten de Meern overgeboekt naar Jongerenwerk. Hiermee wordt het budget in lijn gebracht met de uitvoering.

Kansrijk opgroeien	Jongerenwerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	235.853
Levendige en gezonde stad	Samenlevingsinitiatieven	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-235.853

Mutatie 32099 - Slimmer ruimtegebruik

Dit betreft het invullen van een taakstelling i.v.m. de hervormingsbezuiniging Slim ruimtegebruik. Hierdoor landt een deel van de taakstelling binnen het programma Passende ondersteuning en opvang i.p.v. binnen het programma Levendige en gezonde stad.

Passende ondersteuning en opvang	Ambulante begeleiding	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	-28.500
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2027	28.500

111: Neutr. bijstel. Overhevelen via alg. dekk. reserve

Mutatie 31976 - Investeringsbijdrage museum Catharijneconvent

Museum Catharijneconvent is een rijksmuseum voor kunst en erfgoed en het enige officiële rijksmuseum in de stad en de provincie Utrecht. Om het museumgebouw anno 2026 duurzaam en toekomstbestendig te maken is een grootschalige verbouwing noodzakelijk. Deze verbouwing is geraamd op 41,1 miljoen euro en wordt voor het grootste deel gefinancierd vanuit het Rijk, het Nationaal Restauratiefonds en het museum Catharijneconvent zelf. Om de begroting sluitend te krijgen, werkt het museum momenteel aan een grote fondsenwervingscampagne. Onderdeel van deze campagne is een gemeentelijke bijdrage van 0,5 miljoen euro (ongeveer 1% van de totale investering). Aan deze vraag wil de gemeente Utrecht tegemoetkomen. Het museum Catharijneconvent is zowel uniek in Nederland als van grote toegevoegde waarde op het museale veld in Utrecht waarbij de investering van het Rijk in dit museum afstraalt op de gehele stad. Om de financiële ruimte te creëren voor deze relatief grote investeringsbijdrage in één jaar wordt de dekking over de jaren 2026 t/m 2030 gespreid door in totaal 0,4 miljoen euro aan budget uit de periode 2027-2030 over te hevelen naar 2026.

Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2026	400.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2027	-100.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2028	-100.000

Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2029	-100.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2030	-100.000

Mutatie 31989 - Ravellaan- verschuiving incidenteel budget 2026 naar 2028

Vanuit de Voorjaarsnota 2021 is voor 2026 een incidenteel budget van 500.000 euro beschikbaar gesteld voor uitvoering van het project Ravellaan. Dit budget wordt doorgeschoven naar 2028, het jaar waarin deze uitvoeringskosten naar verwachting worden gerealiseerd.

Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Meerjaren Groenprogramma	**Lasten**	Incidenteel	2026	-500.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Meerjaren Groenprogramma	**Lasten**	Incidenteel	2028	500.000

Mutatie 31991 - Amerhof- verschuiving incidenteel budget 2026 naar 2027

In 2026 wordt gestart met de uitvoering van project De Amerhof. Deze uitvoering loopt door tot en met 2027. Het incidentele budget van 400.000 euro (amendement op de Programmabegroting 2026) wordt doorgeschoven van 2026 naar 2027 omdat het merendeel van de begrote uitvoeringkosten in 2027 wordt gerealiseerd en de kosten in 2026 worden gedekt vanuit het Meerjaren Groenprogramma (MGP).

Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Meerjaren Groenprogramma	**Lasten**	Incidenteel	2026	-400.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Meerjaren Groenprogramma	**Lasten**	Incidenteel	2027	400.000

Deel 2

1. Technische bijstellingen

Eerste technische wijziging 2026 Raad

De technische wijzigingen bevatten technische aanpassingen van de begroting, het verwerken van raadsbesluiten en de verwerking van besluiten over de cyclusproducten. De aanpassingen zijn budgettair neutraal. Volgens de indeling van de Programmabegroting 2026 worden per programma de mutaties weergegeven voor de jaren 2026 tot en met 2029, met een uitsplitsing in lasten, baten, onttrekkingen aan en stortingen in de reserves.

Technische wijzigingen

In de volgende paragrafen zijn de mutaties kort toegelicht en worden de bijbehorende regels met de verschuiving van begrotingsbedragen getoond. Per regel wordt het bedrag vermeld met erbij aangegeven het programma en of het lasten dan wel baten betreft. Ook staat er vermeld of de verschuiving incidenteel of structureel is en voor welk jaar of welke jaren deze geldt. Als de regel een verhoging van de lasten of baten betreft begint deze regel met ‘Stijging’. En indien de regel een verlaging van de lasten of baten betreft begint deze met ‘Daling’. Hetzelfde geldt voor onttrekkingen aan en stortingen in de reserve. De mutaties kleiner dan 0,1 miljoen euro worden gecumuleerd weergegeven, maar niet toegelicht.

1.1 Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x €1.000

	2026				2027				2028				2029			
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 31939		-31				-62				-94				-125		
Totaal		**-31**				**-62**				**-94**				**-125**		

1.2 Klimaatvriendelijke stad

x €1.000

	2026				2027				2028				2029			
Klimaatvriendelijke stad	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting

Mutatie 35410	-2.153															
Totaal	**-2.153**															

Mutatie 35410 – CDOKE in relatie tot het Overhead Vierkant 2026
Zie programma Algemene middelen en overhead

1.3 Duurzame bereikbaarheid

x €1.000

	2026				2027				2028				2029			
Duurzame bereikbaarheid	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 35410	-90															
Totaal	**-90**															

1.4 Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

x €1.000

	2026				2027				2028				2029			
Klimaatvriendelijke stad	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 35410	-163															
Totaal	**-163**															

Mutatie 35410 – CDOKE in relatie tot het Overhead Vierkant 2026
Zie programma Algemene middelen en overhead.

1.5 Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

x €1.000

2026	2027	2028	2029

Werk, toekomstbestendige economie en best	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 32034	104				104				104							
Totaal	**104**				**104**				**104**							

Mutatie 32034 - Budget EU-(arbeids)migranten
Bij de Voorjaarsnota 2025 is budget beschikbaar gesteld voor de uitwerking van een gecoördineerde (preventieve) aanpak voor EU-(arbeids)migranten. Bij de verwerking van dit budget in de begroting, is op het budget ten onrechte overhead in mindering gebracht. Dit overheaddeel is in de begroting verwerkt binnen het programma Algemene middelen en overhead. Met deze mutatie wordt het overheaddeel overgeheveld naar het programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid; doelstelling Werken en re-integreren. Hiermee komt het budget voor EU-(arbeids)migranten weer op het totaal beschikbaar gestelde budget bij de Voorjaarsnota 2025, te weten 0,4 miljoen euro in de jaren 2026 tot en met 2028.

1.6 Algemene middelen en overhead

x €1.000

	2026				2027				2028				2029			
Algemene Middelen en Overhead	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 31939		31				62				94				125		
Mutatie 32034	-104				-104				-104							
Mutatie 35410	2.379															
Totaal	**2.275**	**31**			**-104**	**62**			**-104**	**94**				**125**		

Mutatie 32034 - Budget EU-(arbeids)migranten
Zie programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid.

Mutatie 35410 – CDOKE in relatie tot het Overhead Vierkant 2026
Vanuit de taakmutaties van het gemeentefonds, dient voor 2026 een overheadsafdracht te worden gedaan vanuit de DU CDOKE-middelen ten behoeve van het Overhead vierkant. Met deze technische mutatie wordt in totaal 2,379 miljoen euro (22,12%) verschoven van de programma's Klimaatvriendelijke stad, Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed en Duurzame bereikbaarheid, naar het programma Algemene middelen en overhead.

2. Begrotingscijfers in tabellen

Tabel 1. Mutaties bestuursrapportage

x €1.000

Programma	Maj. Bijstellingen	Budg. Neutr. Bijstellingen	Technische Bijstellingen	Techniek Verplicht	Corresponderende posten	Kosten-toerekening*	Totaal resultaat
Betrouwbare overheid	0	17.189	0	0	0	0	17.189
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	0	5.713	-31	0	0	0	5.682
Klimaatvriendelijke stad	0	3.345	0	0	0	0	3.345
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed	0	2.203	0	0	0	3.857	6.060
Veilige stad	0	4.010	0	0	0	0	4.010
Passende ondersteuning en opvang	0	66	0	0	0	0	66
Werk, toekomstbestendige economie en best	0	-1.529	0	0	0	0	-1.529
Kansrijk opgroeien	0	-3.683	0	0	0	0	-3.683
Levendige en gezonde stad	0	-432	0	0	0	0	-432
Algemene Middelen en Overhead	0	-800	31	0	16.018	0	15.249
Baten	**0**	**26.084**	**0**	**0**	**16.018**	**3.857**	**45.958**
Betrouwbare overheid	0	16.634	0	0	128	-1.058	15.704
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	0	6.081	0	0	863	-752	6.192
Klimaatvriendelijke stad	0	3.870	-2.153	0	11.319	-27	13.009
Duurzame bereikbaarheid	0	0	-90	0	454	-42	322
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed	0	1.994	-136	0	681	4.510	7.051

Veilige stad	0	3.596	0	0	1.126	-1	4.721
Passende ondersteuning en opvang	0	1.297	0	0	1.490	0	2.787
Werk, toekomstbestendige economie en best	0	-729	104	0	3.142	-367	2.151
Kansrijk opgroeien	0	-2.739	0	0	297	-133	-2.575
Levendige en gezonde stad	0	-354	0	0	4.167	-141	3.673
Algemene Middelen en Overhead	0	2.387	2.275	0	171	1.866	6.699
Lasten	**0**	**32.038**	**0**	**0**	**23.838**	**3.857**	**59.733**
Totaal saldo baten en lasten	**0**	**-5.955**	**0**	**0**	**-7.820**	**0**	**-13.775**
Mutaties reserves							
Betrouwbare overheid	0	0	0	0	128	0	128
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	0	1.787	0	0	863	0	2.650
Klimaatvriendelijke stad	0	525	0	0	504	0	1.029
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed	0	691	0	0	0	0	691
Veilige stad	0	0	0	0	741	0	741
Passende ondersteuning en opvang	0	540	0	0	239	0	779
Werk, toekomstbestendige economie en best	0	0	0	0	2.236	0	2.236
Kansrijk opgroeien	0	944	0	0	0	0	944
Levendige en gezonde stad	0	370	0	0	3.109	0	3.479
Algemene Middelen en Overhead	0	1.998	0	0	0	0	1.998
Totaal Onttrekking reserves	0	6.855	0	0	7.820	0	14.675

Algemene Middelen en Overhead	0	900	0	0	0	0	900
Totaal Storting reserves	0	900	0	0	0	0	900
Totaal Reserves	**0**	**5.955**	**0**	**0**	**7.820**	**0**	**13.775**
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

*De kolom kostentoerekening bevat naast technische bijstellingen die de kostentoerekening raken ook de verwerking van de volgende reeds genomen raads- / en collegebesluiten:
- Verordening marktgelden 2026 gemeente Utrecht: Actualisatie product Markten 2026, Raadsbesluit nr. 134 jaargang 2024
- Verordening rioolheffing 2026 gemeente Utrecht: Verwerking effecten van vaststelling verordening rioolheffing, Raadsbesluit nr. 112 jaargang 2025
- Verordening Afvalstoffenheffing 2026 gemeente Utrecht: Verwerking van vaststelling verordening afvalstoffenheffing, Raadsbesluit nr. 103 jaargang 2025

Tabel 2. Actuele begroting

x €1.000

	Nominale begroting 2026	Tweede bestuursrapportage 2025	Eindejaarswijzigingen 2025	Eerste bestuursrapportage 2026	Actuele begroting 2026
Betrouwbare overheid	9.185	249	0	17.189	26.624
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	186.338	1.327	-898	5.682	192.449
Klimaatvriendelijke stad	9.230	6.034	104	3.345	18.714
Duurzame bereikbaarheid	115.134	168	292	0	115.594
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed	151.054	4.682	1.162	6.060	162.958
Veilige stad	1.885	100	-66	4.010	5.929
Passende ondersteuning en opvang	7.138	-588	0	66	6.616
Werk, toekomstbestendige economie en best	175.448	0	16.064	-1.529	189.983
Kansrijk opgroeien	17.895	9.567	0	-3.683	23.779
Levendige en gezonde stad	66.547	903	0	-432	67.018
Algemene Middelen en Overhead	1.343.440	-52	2	15.249	1.358.639
Totaal Baten	**2.083.293**	**22.390**	**16.660**	**45.958**	**2.168.302**
Betrouwbare overheid	63.110	-628	683	15.704	78.868
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	203.332	-7.810	5.927	6.192	207.641
Klimaatvriendelijke stad	22.205	5.926	313	13.009	41.453
Duurzame bereikbaarheid	89.744	-3.880	4.995	322	91.181
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed	259.113	1.018	6.072	7.051	273.254
Veilige stad	72.815	524	153	4.721	78.213
Passende ondersteuning en opvang	262.040	5.454	896	2.787	271.177
Werk, toekomstbestendige economie en best	324.302	-2.974	18.842	2.151	342.321
Kansrijk opgroeien	281.649	12.469	-371	-2.575	291.171

Levendige en gezonde stad	262.278	1.363	1.011	3.673	268.324
Algemene Middelen en Overhead	258.144	25.110	-22.715	6.699	267.238
Totaal Lasten	**2.098.732**	**36.571**	**15.806**	**59.733**	**2.210.841**
Saldo van baten en lasten	**-15.438**	**-14.181**	**855**	**-13.775**	**-42.539**
Betrouwbare overheid	0	0	0	128	128
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	15.832	0	0	2.650	18.482
Klimaatvriendelijke stad	233	212	0	1.029	1.473
Duurzame bereikbaarheid	13.273	97	0	0	13.370
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	235	0	0	691	926
Veilige stad	0	0	0	741	741
Passende ondersteuning en opvang	0	0	0	779	779
Werk, toekomstbestendige economie en best	0	0	0	2.236	2.236
Kansrijk opgroeien	0	0	0	944	944
Levendige en gezonde stad	605	849	0	3.479	4.933
Algemene Middelen en Overhead	70.189	16.502	-855	1.998	87.834
Totaal onttrekking reserves	**100.366**	**17.660**	**-855**	**14.675**	**131.846**
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	10.005	0	0	0	10.005
Duurzame bereikbaarheid	20.548	0	0	0	20.548
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	141	369	0	0	510
Werk, toekomstbestendige economie en best	0	900	0	0	900
Levendige en gezonde stad	6.250	725	0	0	6.975
Algemene Middelen en Overhead	47.984	1.485	0	900	50.369
Totaal stortingen reserves	**84.928**	**3.479**	**0**	**900**	**89.307**
Totaal mutaties reserves	**15.438**	**14.181**	**-855**	**13.775**	**42.539**
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 3. Mutaties meerjaren

x €1.000

Meerjarenraming	Mutaties 2027	Mutaties 2028	Mutaties 2029
Betrouwbare overheid	6.188	6.036	3.260
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	5.765	5.733	3.875
Klimaatvriendelijke stad	-5.500	-4.950	-4.950
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed	4.929	4.929	4.929
Passende ondersteuning en opvang	66	66	66
Werk, toekomstbestendige economie en best	-1.529	-1.529	-1.529
Kansrijk opgroeien	-3.793	-1.109	-1.109
Levendige en gezonde stad	20	20	20
Algemene Middelen en Overhead	2.790	2.193	2.471
Totaal Baten	**8.936**	**11.391**	**7.034**
Betrouwbare overheid	4.641	4.489	1.713
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	4.125	4.174	4.183
Klimaatvriendelijke stad	-5.500	-4.950	-4.950
Duurzame bereikbaarheid	-1	-1	-1
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed	5.991	6.091	5.591
Veilige stad	399	399	399
Passende ondersteuning en opvang	-5.043	-5.923	-5.923
Werk, toekomstbestendige economie en best	-308	-927	-1.583
Kansrijk opgroeien	-3.730	-1.045	-1.045
Levendige en gezonde stad	6.879	7.526	6.514
Algemene Middelen en Overhead	1.903	1.958	2.036
Totaal Lasten	**9.356**	**11.791**	**6.934**
Saldo van Baten en Lasten	**-420**	**-400**	**100**
Passende ondersteuning en opvang	120	0	0
Algemene Middelen en Overhead	400	500	0
Onttrekking reserves	**520**	**500**	**0**
Algemene Middelen en Overhead	100	100	100
Storting reserves	**100**	**100**	**100**

Saldo na mutaties reserves	**0**	**0**	**0**

Tabel 4. Actuele programmaraming

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	26.624	78.868	-52.245	52.117	-128	0	128	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	192.449	207.641	-15.192	6.715	-8.477	10.005	18.482	0
Klimaatvriendelijke stad	18.714	41.453	-22.740	21.267	-1.473	0	1.473	0
Duurzame bereikbaarheid	115.594	91.181	24.414	-17.236	7.178	20.548	13.370	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	162.958	273.254	-110.295	109.879	-416	510	926	0
Veilige stad	5.929	78.213	-72.284	71.543	-741	0	741	0
Passende ondersteuning en opvang	6.616	271.177	-264.562	263.783	-779	0	779	0
Werk, toekomstbestendige economie en best	189.983	342.321	-152.338	151.002	-1.336	900	2.236	0
Kansrijk opgroeien	23.779	291.171	-267.392	266.448	-944	0	944	0
Levendige en gezonde stad	67.018	268.324	-201.306	203.348	2.042	6.975	4.933	0
Algemene Middelen en Overhead	1.358.639	267.238	1.091.400	-1.128.865	-37.465	50.369	87.834	0
Totaal	**2.168.302**	**2.210.841**	**42.539**	**0**	**-42.539**	**89.307**	**131.846**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

3. Bijlage technische wijzigingen Raad

Mutatie 31939 - Externe rentebaten Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Wonen

Er zijn externe rentebaten en interne rentelasten begroot binnen doelstelling Huisvesting (programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen). De regeling voor startersleningen is beëindigd in 2016 en vanaf dat jaar zijn geen nieuwe leningen meer verstrekt. We stellen voor zowel de rentebaten als de rentelasten geleidelijk af te bouwen, in overeenstemming met het verwachte saldoverloop van de uitstaande leningen. Verondersteld wordt hierbij dat de uitstaande leningen de komende jaren af zullen nemen met de gemiddelde aflossingen over de jaren 2023 - 2025, en dat de uitstaande leningen na vijf jaar nihil zullen bedragen.

Algemene Middelen en Overhead	Financiering	**Baten**	Structureel vanaf	2026	-31.177
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Wonen	**Baten**	Structureel vanaf	2026	31.177
Algemene Middelen en Overhead	Financiering	**Baten**	Structureel vanaf	2027	-31.177
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Wonen	**Baten**	Structureel vanaf	2027	31.177
Algemene Middelen en Overhead	Financiering	**Baten**	Structureel vanaf	2028	-31.177
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Wonen	**Baten**	Structureel vanaf	2028	31.177
Algemene Middelen en Overhead	Financiering	**Baten**	Structureel vanaf	2029	-31.177
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Wonen	**Baten**	Structureel vanaf	2029	31.177
Algemene Middelen en Overhead	Financiering	**Baten**	Structureel vanaf	2030	-31.180
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Wonen	**Baten**	Structureel vanaf	2030	31.180

Mutatie 32034 - Budget EU-(arbeids)migranten

Bij de Voorjaarsnota 2025 is budget beschikbaar gesteld voor de uitwerking van een gecoördineerde (preventieve) aanpak voor EU-(arbeids)migranten. Bij de verwerking van dit budget in de begroting, is op het budget ten onrechte overhead in mindering gebracht. Dit overheaddeel is in de begroting verwerkt binnen het programma Algemene middelen en overhead. Met deze mutatie wordt het overheaddeel overgeheveld naar het programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid; doelstelling Werken en re-integreren. Hiermee komt het budget voor EU-(arbeids)migranten weer op het totaal beschikbaar gestelde budget bij de Voorjaarsnota 2025, te weten 0,4 miljoen euro in de jaren 2026 tot en met 2028.

Werk, toekomstbestendige economie en best	Re-integratie	**Lasten**	Incidenteel	2026	104.000
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Centraal	**Lasten**	Incidenteel	2026	-104.000
Werk, toekomstbestendige economie en best	Re-integratie	**Lasten**	Incidenteel	2027	104.000
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Centraal	**Lasten**	Incidenteel	2027	-104.000
Werk, toekomstbestendige economie en best	Re-integratie	**Lasten**	Incidenteel	2028	104.000
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Centraal	**Lasten**	Incidenteel	2028	-104.000

Mutatie 35410 -CDOKE in relatie tot Overhead vierkant 2026

Vanuit de taakmutaties van het gemeentefonds, dient voor 2026 een overheadsafdracht te worden gedaan vanuit de DU CDOKE-middelen ten behoeve van het Overhead vierkant. Met deze technische mutatie wordt in totaal 2,379 miljoen euro (22,12%) verschoven van de programma's Klimaatvriendelijke stad, Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed en Duurzame bereikbaarheid, naar het programma Algemene middelen en overhead.

Algemene Middelen en Overhead	Overhead	**Lasten**	Incidenteel	2026	2.378.895
Klimaatvriendelijke stad	Energieverbruik	**Lasten**	Incidenteel	2026	-2.152.969
Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	Leefomgeving en ondergrond	**Lasten**	Incidenteel	2026	-135.555
Duurzame bereikbaarheid	Mobiliteitsgedrag	**Lasten**	Incidenteel	2026	-90.371

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Meerjarenperspectief Ruimte 2026

Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Mathijs Lammers en Stéphane Gaulard
Kenmerk	34161051
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Ja, een of meer bijlage(n)

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het Meerjaren Perspectief Ruimte 2026 vast te stellen, waarin opgenomen:
   a) De voortgang van de ambities uit de RSU en financiële ontwikkelingen die relevant zijn voor uitvoering van de ambities.
   b) Het actuele beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen in Duurzame mobiliteit (Meerjarenprogramma Bereikbaarheid), waaronder het oplossen van knelpunten op de lopende investeringen.
   c) Het actueel beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen in Openbare ruimte, klimaat en groen (Meerjarengroenprogramma en programmering Sporten, Spelen en Bewegen in de Openbare Ruimte), waaronder het oplossen van knelpunten op de lopende investeringen.
   d) Het actueel beeld van de programmering van de uitbreidingsinvesteringen in voorzieningen Cultuur, Sport, Welzijn en Zorg.
   e) Het actueel beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten, inclusief de overheveling van de gereserveerde meerwaarde afdrachten (2,497 miljoen euro) van de reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten naar de reserve betaalbaar wonen.

2. De 6e tranche Utrechtse Aanpak op gang houden woningbouw vast te stellen met daarin gerichte maatregelen om (een aantal) beleidseisen los te laten, waarmee de gemeente op korte termijn voortgang kan houden in woningbouwprojecten.
   a) In de reserve betaalbaar wonen 2,05 miljoen euro te bestemmen voor P+R Aïdadreef.
   b) In de reserve betaalbaar wonen 3,5 miljoen euro te bestemmen voor Herontwikkeling Rosendael Indusdreef.

3. De jaarlijkse bijstelling van de Parkeerbegroting vast te stellen, waarmee wordt verwerkt: lagere baten kortparkeren, hogere naheffingen (parkeerboetes), lagere baten parkeergarages en overige kleinere mutaties.

4. De actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties (programmering, geprognosticeerd financieel resultaat en bijbehorend risicoprofiel) in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2026 vast te stellen.

5. Akkoord te gaan met een looptijd langer dan 10 jaar voor de grondexploitaties Leidsche Rijn A2-zone en BEFU en vast te stellen dat:
   a) de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone eind 2039 eindigt.
   b) de looptijd van de grondexploitatie BEFU eind 2036 eindigt.

6. De volgende voorbereidingskredieten beschikbaar te stellen of op te hogen voor de planvorming en begeleiding van de volgende herontwikkelingen:
a. uitbreiding Sportpark Nieuw Welgelegen (0,35 miljoen euro)
b. herontwikkeling Pagodedreef (0,175 miljoen euro)
c. herontwikkeling Ten Veldestraat (0,25 miljoen euro)
d. herontwikkeling Koningsweg 2/4 (0,35 miljoen euro)
e. herontwikkeling P&R Overvecht (0,1 miljoen euro)
f. herontwikkeling Indusdreef (0,2 miljoen euro)
g. herontwikkeling Ravellaan Noord (0,2 miljoen euro)
h. herontwikkeling Strosteeg (0,1 miljoen euro).

   en tot het moment van het openen van de grondexploitaties de reserve grondexploitaties onderdeel ‘voorbereidingsfase grondexploitaties' en voor Nieuw Welgelegen het budget aankoop groen en sport en budget buitenaccommodaties te bestemmen als achtervang.

7. Het krediet Graadt van Roggenweg op te hogen om een deel van de toegenomen geprognosticeerde kosten door prijsstijgingen, langere doorlooptijd, scopewijzigingen en meerwerk te dekken.

8. De mutaties in het MPR 2026 te verwerken in de eerste begrotingswijziging 2026.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Geheimhouding

Burgemeester en wethouders hebben tijdelijke geheimhouding opgelegd op de bijlage “Programmering Meerjaren Perspectief Ruimte 2026”, de bijlage “Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht” en de bijlage “overzicht projecten betaalbaar wonen” op grond van artikel 87 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 b en i van de Wet open overheid totdat de projecten gerealiseerd zijn en/of de grondexploitaties zijn gesloten.

Samenvatting

Het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) is het uitvoeringsprogramma van de Ruimtelijke Strategie Utrecht. In het MPR wordt gerapporteerd in hoeverre we op koers liggen met de uitvoering en planontwikkeling van onze doelstellingen en gebiedsgerichte opgaven in relatie tot de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) en wordt aangegeven wat het investeringsprogramma is voor het huidige jaar en de komende vier jaar. Daarnaast actualiseren we de grondexploitaties in het MPR en vragen we verschillende voorbereidingskredieten te autoriseren. Ook doen we bij het MPR voorstellen in het kader van de 6e tranche van de Utrechtse Aanpak om de woningbouw op gang te houden.

Context

De Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 is de koers voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad in de periode tot 2040. In het MPR wordt aangegeven wat de stand van zaken is van de uitvoering van de ambities uit de Ruimtelijke Strategie Utrecht. Er wordt aangegeven hoe de middelen voor de ruimtelijke investeringen ingezet worden en hoe uitvoering gegeven wordt aan de koers. Dit MPR 2026 wordt vastgesteld in het verkiezingsjaar. Daarom worden er geen voorstellen voor nieuwe investeringen gedaan, behalve voor betaalbaar wonen (6e tranche Utrechtse Aanpak). Wel worden bestaande programmeringen geactualiseerd en worden en knelpunten opgelost op de lopende projecten. Ook worden de grondexploitaties geactualiseerd en worden verschillende voorbereidingskredieten geautoriseerd.

Bij het MPR leggen wordt de 6e tranche Utrechtse Aanpak voorgelegd, om op korte termijn voortgang te houden in woningbouwprojecten.

Het MPR heeft relatie met het traject Grip op investeringen. Grip op investeringen heeft tot doel ervoor te zorgen dat de gemeentelijke investeringsopgaven betaalbaar, financierbaar én uitvoerbaar zijn, met aandacht voor planningsoptimisme. Er worden betere sturingsinstrumenten ontwikkeld die raad, college en ambtelijke organisatie in staat stellen met inzicht en overzicht bij te sturen op de korte, middellange en lange termijn. Verbeteringen en aanpassingen die voortvloeien uit Grip op investeringen zullen hun weerslag krijgen in volgende MPR's.

Juridische context

- Op grond van artikel 189 Gemeentewet is de Gemeenteraad bevoegd om de (meerjaren)begroting en (voorbereidings)kredieten vast te stellen.
- Op grond van artikel 2 en artikel 7 van de Verordening Financieel beleid en beheer Utrecht biedt het college het Meerjarenperspectief Ruimte uiterlijk voor 1 juni aan de raad aan. In het Meerjarenperspectief Ruimte wordt de geactualiseerde stand gegeven van alle grondexploitatieprojecten. De raad is bevoegd de bijgestelde begroting voor de grondexploitatie te autoriseren. Dit vindt voor het lopend jaar plaats bij de vaststelling van de 1e begrotingswijziging en voor de meerjarenraming bij de Programmabegroting. Tevens wordt het actuele kasritme van de investeringen ruimtelijke ontwikkelingsprojecten en bereikbaarheid vastgesteld in de 1e begrotingswijziging en in de meerjarenraming bij de Programmabegroting.

Beslistermijn

De beslistermijn van het MPR 2026 valt samen met de beslistermijn van de eerste bestuursrapportage 2026.

Beoogd effect

Met de voorstellen voor investering en bijsturing dragen we bij aan het realiseren van de ambities van de RSU. Per doelstelling zijn in de RSU ambities opgenomen. In de oplegger bij de RSU zijn "Groei in balans" en "Kwaliteit en leefbaarheid van de stad leidend in de ontwikkeling van de bestaande en groeiende stad" opgenomen als extra uitgangspunten in de RSU2040. Bij de groei van de stad gaat het niet alleen om de groei van het aantal woningen en arbeidsplaatsen. Het gaat ook om noodzakelijke groei van bijvoorbeeld groen, duurzame mobiliteit en maatschappelijke voorzieningen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- MPR 2025 Raadsvoorstel Meerjaren Perspectief Ruimte 2025

- Motie 382 Kom in Actie bij Actief Grondbeleid
- Motie 464 Evaluatie Mandaatgebruik
- Motie 307 Geef inzicht over Energie en Klimaat
- Motie 550 Vrije CDOKE is niet OK
- Motie 291: Toekomstige inzet reserve betaalbaar wonen
- Raadsbrief Grip op investeringen - planning en voortgang programma

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het Meerjaren Perspectief Ruimte 2026 vast te stellen, waarin opgenomen: a) De voortgang van de ambities uit de RSU en financiële ontwikkelingen die relevant zijn voor uitvoering van de ambities; b) Het actuele beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen in Duurzame mobiliteit (Meerjarenprogramma Bereikbaarheid), waaronder het oplossen van knelpunten op de lopende investeringen; c) Het actueel beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen in Openbare ruimte, klimaat en groen (Meerjarengroenprogramma en programmering Sporten, Spelen en Bewegen in de Openbare Ruimte), waaronder het oplossen van knelpunten op de lopende investeringen; d) Het actueel beeld van de programmering van de uitbreidingsinvesteringen in voorzieningen Cultuur, Sport, Welzijn en Zorg; e) Het actueel beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten, inclusief de overheveling van de gereserveerde meerwaarde afdrachten (2,497 miljoen euro) van de reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten naar de reserve betaalbaar wonen.
Argumenten	
1.1	De programmeringen zijn geactualiseerd op basis van de voortgang, het kasritme en de geprognosticeerde financiële eindstand.
	Elk project van de programmering van Betaalbaar wonen, Duurzame mobiliteit, Openbare ruimte, klimaat en groen, Ruimtelijke ontwikkelingsprojecten en de uitbreidingsvoorzieningen Cultuur, Sport, Welzijn en Zorg is geactualiseerd op basis van de voortgang, het kasritme en de geprognosticeerde financiële eindstand.
1.2	Knelpunten op lopende mobiliteitsprojecten kunnen binnen de reserve worden opgelost.
	Door diverse oorzaken (zoals langere doorlooptijden, scope wijzigingen of meerwerk) ontstaan budgettaire knelpunten op lopende projecten. Binnen het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid worden knelpunten opgelost voor onderstaande projecten: • Boorstraat fiets- en voetgangersverbinding. • Maliebaan. • Socrateslaan. • Grondstoffendepot. • Bestemming Catharijnesingel. • Indexatie Merwedelijn spaarbedrag. • Plankosten Merwedelijn • Doorfietsroute om de noord. • Doorfietsroute Utrecht – Hilversum.
1.3	Knelpunten op lopende projecten Openbare ruimte, klimaat en groen kunnen binnen de reserve worden opgelost.

	Door diverse oorzaken (zoals langere doorlooptijden, scope wijzigingen of meerwerk) ontstaan budgettaire knelpunten op lopende projecten. Binnen het Meerjarengroenprogramma worden knelpunten opgelost voor onderstaande projecten: • Parkzone Den Hommel. • Natuurgebied Zuilen. • Vergoeding vraatschade Amelisweerd.
1.4	Reservering in de reserve betaalbaar wonen is meer in lijn met de doelstelling van deze middelen dan de reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten
	De in 2023 ontvangen meerwaarde afdrachten uit de verkoop van sociale huurwoningen zijn in 2024 via de resultaatbestemming gereserveerd in de reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. Het is meer in lijn met de doelstelling van deze middelen om deze te reserveren in de reserve betaalbaar wonen.
Beslispunt	
2	De 6e tranche Utrechtse Aanpak op gang houden woningbouw vast te stellen met daarin gerichte maatregelen om (een aantal) beleidseisen los te laten, waarmee de gemeente op korte termijn voortgang kan houden in woningbouwprojecten. a) In de reserve betaalbaar wonen 2,05 miljoen euro te bestemmen voor P+R Aïdadreef. b) In de reserve betaalbaar wonen 3,5 miljoen euro te bestemmen voor Herontwikkeling Rosendael Indusdreef.
Argumenten	
2.1	Door middel van de maatregelen houden we projecten op gang die zonder maatregelen zouden vertragen.
	De maatregelen dragen bij aan de haalbaarheid van de projecten. Hierdoor kan verder geïnvesteerd worden in de vervolgstappen van de projecten. Zonder de financiële maatregelen is er geen zicht op haalbare projecten.
2.2	We zetten middelen in vanuit de reserve betaalbaar wonen zodat de twee genoemde projecten doorgang kunnen vinden.
	Vanuit de lijst met potentiële voorstellen uit de bijlage “Overzicht projecten reserve betaalbaar wonen,” zijn er twee projecten geselecteerd voor een bijdrage uit de reserve betaalbaar wonen. Wij bestemmen 5,55 miljoen euro in de reserve betaalbaar wonen voor de P+R Aïdadreef (2,05 miljoen) en de herontwikkeling van het complex Rosendael aan de Indusdreef (3,5 miljoen euro). In deze projecten is in totaal ruimte voor circa 385 woningen. Op dit moment zit er op beide projecten een tekort. Het reserveren van de middelen voor deze projecten maakt verdere planuitwerking mogelijk met een sluitende business case.
Beslispunt	
3	De voorstellen voor de jaarlijkse bijstelling van de Parkeerbegroting vast te stellen, waarmee wordt verwerkt: lagere baten straatparkeren, lagere baten parkeergarages en overige kleinere mutaties.
Argumenten	
3.1	De meerjarenraming van parkeren is hiermee geactualiseerd.
	De meerjarenraming van parkeren wordt jaarlijks in het MPR geactualiseerd om deze in lijn te brengen met de reële prognose van lasten, baten, toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve.

Beslispunt	
4	De actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties (programmering, geprognosticeerd financieel resultaat en bijbehorend risicoprofiel) in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2026 vast te stellen.
Argumenten	
4.1	In het kader van de begrotingscyclus wordt de actualisatie van de grondexploitaties jaarlijks vastgesteld.
	Per 1 januari 2026 zijn alle grondexploitaties (en in lijn daarmee de voorziening negatieve grondexploitaties) geactualiseerd. De actuele resultaten zijn verantwoord in de Jaarstukken 2025. In het Meerjarenperspectief Ruimte 2026 zijn de geactualiseerde grondexploitaties opgenomen en wordt het actueel resultaat per grondexploitatie toegelicht. De grondexploitaties zijn geactualiseerd conform de richtlijnen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van december 2023.
4.2	Het resultaat van de gemeentelijke grondexploitaties is na actualisatie per saldo licht verslechterd en wordt verrekend met de reserve grondexploitaties. Het risicoprofiel is toegenomen.
	De actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties per 1 januari 2026 laat op hoofdlijnen een lichte verslechtering zien. De belangrijkste wijzigingen houden verband met het openen van de grondexploitatie Overvecht Centrum fase 1-2, indexatie-effecten en actualisaties van de kosten- en opbrengstenramingen. Tegelijkertijd zien we dat de budgetten voor specifieke civieltechnische kostenramingen fors onder druk staan en dat inpassings- en bijsturingsmaatregelen nodig zijn. Ten opzichte van de 2e bestuursrapportage, peilstok Stedelijke Ontwikkeling 2025 houden de onzekerheden in de wereldmarkt aan. Netcongestie heeft nog steeds invloed op de fasering, contractvorming en uitgifte, vooral in projecten die zich in de voorbereidingsfase bevinden. Het risicoprofiel is toegenomen doordat de omvang van de verwachte opbrengsten en kosten in de lopende grondexploitaties is toegenomen. De benodigde reservering binnen de reserve grondexploitaties voor het opvangen van de risico's is ten opzichte van vorig jaar toegenomen met 2,7 miljoen euro. De reserve grondexploitaties heeft een licht positief meerjarig beeld van 2,45 miljoen euro in jaarsnede 2030. Dit beeld is een realistische weergave van de huidige situatie. De stand en het meerjarig verloop van de reserve grondexploitaties zijn gebaseerd op actuele resultaten van alle grondexploitaties (met bijbehorend effect op toekomstige winstnemingen) en op actueel benodigde risicoreserveringen.
Beslispunt	
5	Akkoord te gaan met een looptijd langer dan 10 jaar voor de grondexploitaties Leidsche Rijn A2-zone en BEFU en vast te stellen dat: - de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone eind 2039 eindigt - de looptijd van de grondexploitatie BEFU eind 2036 eindigt.
Argumenten	
5.1	De langere looptijd is nodig vanwege specifieke aspecten van deze ontwikkelingen.
	In de notitie Grondbeleid van de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen dat de looptijd van een grondexploitatiecomplex in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt. Dit om de risico’s die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken. Deze

	10 jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn, die voortschrijdend moet worden bezien en waarvan alleen gemotiveerd kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. De motivatie moet tevens zijn voorzien van risicobeperkende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen om de onzekerheden en risico's die gepaard gaan met de langere looptijd te mitigeren. - Een looptijd van meer dan 10 jaar voor de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone is nodig vanwege de substantiële omvang en onderlinge samenhang van de opgave en het hanteren van een meerjarig marktconform afzettempo voor het nog te realiseren woningbouwprogramma en programma werkgelegenheid na 1 januari 2036. - Een looptijd van meer dan 10 jaar voor de grondexploitatie BEFU is nodig om een tijdelijke woonfunctie mogelijk te maken en daarna het terrein te ontwikkelen naar permanente woningbouw.
5.2	<u>De gemeente heeft risicobeperkende maatregelen genomen voor de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone.</u>
	De genomen risicobeperkende maatregelen zijn: - Na het 10e jaar, nu 1 januari 2036, worden de inkomsten conform de aanbeveling van de commissie BBV niet geïndexeerd. - Een gedeelte van het nog te realiseren kantoorprogramma is financieel op nihil gesteld. Het behoedzaam opnemen van het uitgiftetempo bij nog uit te geven woningbouw- en commercieel programma (alleen bedrijventerrein) is een risico-beperkende maatregel. De substantiële resterende omvang van de opgave Leidsche Rijn maakt mede dat de 10 jaar wordt overschreden.
5.3	<u>De gemeente heeft risicobeperkende maatregelen genomen voor de grondexploitatie BEFU.</u>
	Om de risico's van de langere looptijd voor de grondexploitatie te beheersen, wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten: - Bij het ramen van de opbrengsten van de tijdelijke en definitieve invulling is ten aanzien van de te realiseren volumes behoudend gerekend, wat ruimte biedt voor planoptimalisatie. - Buiten de 10 jaarstermijn, nu 1 januari 2036, worden de opbrengsten conform de notitie van de commissie BBV, niet geïndexeerd. Na het tijdelijk gebruik bestaat de mogelijkheid om het plan voor de definitieve invulling te actualiseren en ten behoeve van het financiële resultaat bij te sturen.
Beslispunt	
6	De volgende voorbereidingskredieten beschikbaar te stellen of op te hogen voor de planvorming en begeleiding van de volgende herontwikkelingen: A. uitbreiding Sportpark Nieuw Welgelegen (0,35 miljoen euro) B. herontwikkeling Pagodedreef (0,175 miljoen euro) C. herontwikkeling Ten Veldestraat (0,25 miljoen euro) D. herontwikkeling Koningsweg 2/4 (0,35 miljoen euro) E. herontwikkeling P&R Overvecht (0,1 miljoen euro) F. herontwikkeling Indusdreef (0,2 miljoen euro) G. herontwikkeling Ravellaan Noord (0,2 miljoen euro) H. herontwikkeling Strosteeg (0,1 miljoen euro) en tot het moment van het openen van de grondexploitaties de reserve grondexploitaties onderdeel 'voorbereidingsfase grondexploitaties' (en voor

	Nieuw Welgelegen het budget aankoop groen en sport en budget buitenaccommodaties) te bestemmen als achtervang.
Argumenten	
6.1	Voorbereidingskosten kunnen worden ingebracht in een te openen grondexploitatie als er sprake is van een haalbare ontwikkeling
	Tot aan het moment dat de grondexploitatie wordt geopend, worden de voorbereidingskosten conform BBV-voorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) maximaal 5 jaar geactiveerd. De grondexploitatie kan pas worden vastgesteld op het moment dat er sprake is van een financieel haalbare ontwikkeling. Na vaststelling van de grondexploitatie worden de voorbereidingskosten ten laste van de grondexploitatie gebracht. In de reserve grondexploitaties zijn in het onderdeel voorbereidingsfase grondexploitaties voldoende middelen beschikbaar die tot aan het openen van de grondexploitatie als achtervang kunnen dienen voor het geval het openen van een grondexploitatie niet financieel haalbaar blijkt. Voor Sportpark Nieuw Welgelegen bestemmen wij alternatieve achtervang (zie ook argument 6.2).
6.2	Het voorbereidingskrediet uitbreiding Sportpark Nieuw Welgelegen is nodig om de kosten te dekken voor de planvorming en begeleiding van de fase om te komen tot het Integraal Programma van Eisen/Functioneel Ontwerp.
	De raad heeft gevraagd om met een voorstel te komen voor de uitbreiding van sportpark Nieuw Welgelegen. Hierbij wordt uitvoering gegeven aan moties M715 Perspectief voor alle sport op Nieuw-Welgelegen en M714 Domstad Dodgers, van de regen uit de drup. Het voorbereidingskrediet is nodig om tot en met medio 2027 door te gaan met uitwerking van het Integraal Programma van Eisen/Functioneel Ontwerp. Tot het moment van openen van de grondexploitatie bestemmen wij het budget Aankoop groen en sport (programma ‘Ontwikkelen en Wonen voor Iedereen’) en het budget buitenaccommodaties, doelstelling 'Passende sport- en beweegvoorzieningen' (‘programma Levendige en gezonde stad") beiden voor 50% als achtervang.
6.3	Het voorbereidingskrediet Pagodedreef is nodig om de plankosten te dekken voor het opstellen en laten vaststellen van een Nota van Uitgangspunten.
	De locatie Pagodedreef 49 is eigendom van de gemeente. Hier staat een verouderd schoolgebouw, momenteel tijdelijk in gebruik door het Buurtteam. Voor deze locatie is in het najaar van 2023 een programmatisch uitgangspunt vastgesteld, nl. “Kleinschalig wonen & ontmoeting”. Het voorbereidingskrediet is nodig om te kunnen starten met de planvorming voor een permanente invulling van de locatie en de uitwerking daarvan in een Nota van Uitgangspunten. Na vaststelling door de raad kan een grondexploitatie worden geopend.
6.4	Het voorbereidingskrediet Ten Veldestraat is nodig voor het opstellen en laten vaststellen van een Nota van Uitgangspunten.
	De locatie Ten Veldestraat is eigendom van de gemeente. Hier stonden tot medio 2024 de schoolgebouwen van de Koningin Beatrixschool. De locatie is niet langer nodig voor het huisvesten van onderwijs en valt daarmee vrij voor herontwikkeling naar andere functies, waaronder wonen en voorzieningen, die bijdragen aan het realiseren van de ambities uit de RSU in De Meern. Het voorbereidingskrediet is nodig om te kunnen starten met de planvorming voor een permanente invulling van de locatie en de uitwerking daarvan in een Nota van Uitgangspunten. Na vaststelling door de raad kan een grondexploitatie worden geopend.
6.5	Het voorbereidingskrediet voor Koningsweg 2/4 is nodig om de plankosten te dekken voor het opstellen van de Nota van Uitgangspunten ten behoeve van de herontwikkeling van het gebied.

	In 2025 is een verkenning uitgevoerd naar de herontwikkelingsmogelijkheden van de gemeentelijke panden aan de Koningsweg 2. Hieruit blijkt dat herontwikkeling kansrijk is in samenhang met de naastgelegen particuliere kavel Koningsweg 4. De toegekende WBI-subsidie en het gevestigde gemeentelijk voorkeursrecht maken tijdige voortgang extra noodzakelijk. Het voorbereidingskrediet is nodig voor de vervolgfase en het opstellen van de Nota van Uitgangspunten. Na vaststelling door de raad kan een grondexploitatie worden geopend.
6.6	De ophoging van het voorbereidingskrediet herontwikkeling P&R Overvecht is nodig om de plankosten te dekken voor de afronding en begeleiding van de Nota van Uitgangspunten.
	De locatie P&R Overvecht biedt kansen voor permanente woningbouw in combinatie met andere functies. De locatie is eigendom van de gemeente Utrecht. Op dit moment wordt de Nota van Uitgangspunten inclusief participatie en besluitvorming voorbereid. Hiervoor is bij het MPR 2024 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van 0,35 miljoen euro. Voor het afronden van de Nota van Uitgangspunten is een ophoging van dit krediet nodig. Na vaststelling door de raad kan een grondexploitatie worden geopend.
6.7	De ophoging van het voorbereidingskrediet Indusdreef is nodig om de plankosten te dekken voor de afronding en begeleiding van de Nota van Uitgangspunten.
	De locatie Rosendael aan de Indusdreef is eigendom van de gemeente en in erfpacht uitgegeven aan Careyn. De gemeente kan het erfpachtrecht verwerven, want Careyn concentreert haar zorgactiviteiten op de locatie Nieuw Tamarinde, ook in Overvecht. Op dit moment wordt de Nota van Uitgangspunten inclusief participatie en besluitvorming voorbereid. Hiervoor is bij de peilstok 2024 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van 0,25 miljoen euro. Voor het afronden van de Nota van Uitgangspunten is een ophoging van dit krediet nodig. Na vaststelling door de raad kan een grondexploitatie worden geopend.
6.8	De ophoging van het voorbereidingskrediet Ravellaan Noord is nodig om de kosten te dekken voor het voorbereiden van een herontwikkeling inclusief het gevestigde Voorkeursrecht.
	De gemeente heeft in 2024 een Voorkeursrecht gevestigd op de percelen Ravellaan Noord. Dit om meer grip te krijgen op de planvorming. Hiervoor is in 2024 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van 0,2 miljoen euro. De kosten van de begeleiding (o.a. van de prijsvaststellingsprocedure) zijn hoger dan aanvankelijk geraamd. Als de gemeente de gronden aankoopt en een grondexploitatie opent, dan komen deze voorbereidingskosten ten laste van de grondexploitatie.
6.9	De ophoging van het voorbereidingskrediet Strosteeg is nodig om de plankosten te dekken van de afronding en begeleiding van de Nota van Uitgangspunten voor de herontwikkeling Strosteeg na sloop van parkeergarage Springweg.
	Na de geplande sloop van parkeergarage Springweg in 2028 is een herontwikkeling van de Strosteeg voorzien, met onder andere een betaalbaar woningbouwprogramma, zoals vastgesteld in Visie Strosteeg en de overgenomen motie 2021 M136 “Springweggarage gaat weg, straks substantieel meer sociale huur en midden categorie”. Op dit moment wordt de Nota van Uitgangspunten inclusief participatie en besluitvorming voorbereid. Hiervoor is bij het MPR 2024 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van 0,2 miljoen euro. Voor het afronden van de Nota van Uitgangspunten is een ophoging van dit krediet nodig. Na vaststelling door de raad kan een grondexploitatie worden geopend.
Beslispunt	

7	Het krediet Graadt van Roggenweg op te hogen om een deel van de toegenomen geprognosticeerde kosten door prijsstijgingen, langere doorlooptijd, scopewijzigingen en meerwerk te dekken
Argumenten	
7.1	Het ophogen van het krediet is nodig om een deel van de toegenomen geprognosticeerde kosten van de gebiedsontwikkeling Lombokplein - Graadt van Roggenweg te dekken.
	Bij het MPR 2024 is een investeringskrediet beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Graadt van Roggenweg. Bij de actualisatie van het project Lombokplein (grondexploitatie en investeringskrediet Graadt van Roggenweg) is een bijstelling nodig van de geprognosticeerde kosten. De kosten zijn toegenomen als gevolg van onder andere prijsstijgingen, een langere doorlooptijd, scopewijzigingen, extra noodzakelijke onderzoeken en extra engineeringskosten. De hogere kapitaallasten worden gedekt uit de hiervoor bestemde meerjarige financiële ruimte in de begroting (Investeringsruimte Lombokplein) in het programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen. Zie voor de ophoging de het hoofdstuk grondexploitaties Lombokplein en de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht. Voor het oplossen van het resterende geprognosticeerde dekkingstekort zijn bijsturingsmaatregelen nodig. Over de invulling van deze bijsturingsmaatregelen rapporteren we bij de Tweede Bestuursrapportage, onderdeel peilstok Stedelijke Ontwikkeling.
Beslispunt	
8	De mutaties in het MPR 2026 te verwerken in de eerste begrotingswijziging 2026.
Argumenten	
8.1	De begroting sluit hierdoor weer aan op de geactualiseerde kasritmes van de projecten.
	De uitvoeringsplanning binnen de meerjarenprogramma's is geactualiseerd. Deze actuele kasstromen worden door middel van een begrotingswijziging verwerkt in de programmabegroting.

Financiën
De bijstellingen in het MPR 2026 leggen we aan u voor gelijktijdig met het voorstel eerste begrotingswijzing 2026.

In lijn met Motie 669 is de ijking Regeling Risicovolle Projecten uitgevoerd voor de grondexploitatie Overvecht Centrum fase 1 en 2. De uitkomst hiervan is dat de grondexploitatie niet kwalificeert als een risicovol project in het kader van de Regeling Risicovolle Projecten.

Vervolg
De wijzigingen in het MPR worden verwerkt in de Programmabegroting 2027.

Samen stad maken
‘‘‘*Gemeente aan zet' van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.*’’

Communicatie
Het MPR wordt op de website van de gemeente gepubliceerd.

(Niet) Referendabel

Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing omdat het een raadsbesluit betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming:

- Meerjaren Perspectief Ruimte 2026
- 6e tranche maatregelen op gang houden woningbouw
- GEHEIM Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht

Bijlagen informatief:

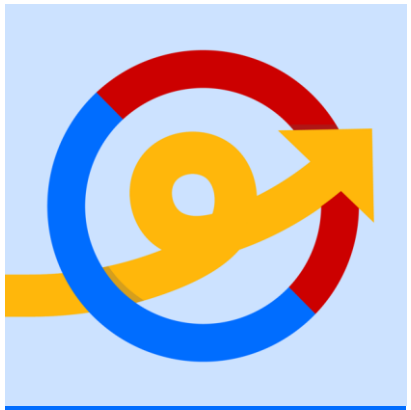
- GEHEIM Programmering Meerjaren Perspectief Ruimte
- Projectenlijst woningbouwprojecten 100+
- Overzicht Middenhuur en sociale huur projecten
- Mandaat mer-beoordelingsbeslissing 2025
- GEHEIM Overzicht voorstellen betaalbaar wonen

Gemeente Utrecht

Meerjaren Perspectief Ruimte 2026

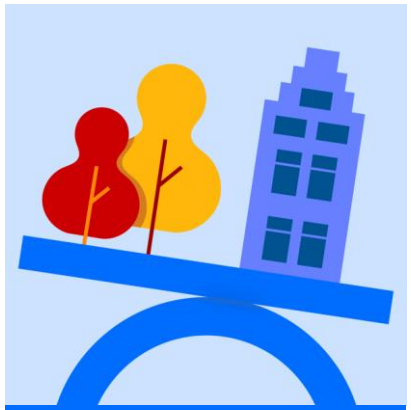
Inhoudsopgave

1. Inleiding

We beschrijven de doelen van het MPR en geven aan wat de relatie is tussen het MPR en de P&C-cyclus.

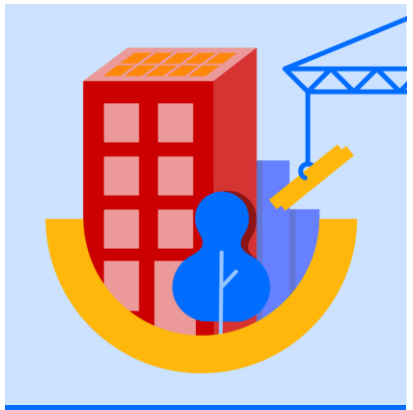
>

2. Ruimtelijke koers

In de ruimtelijke koers geven we aan hoe we ervoor staan en welke keuzes we maken.

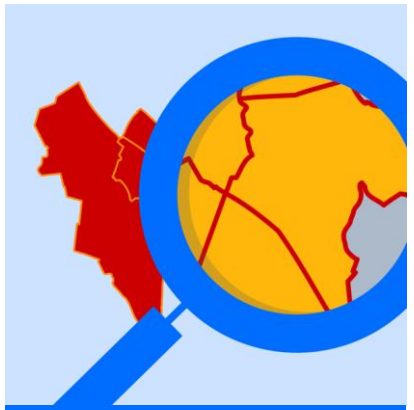
>

3. Doelstellingen

Per doelstelling kijken we naar de opgave tot 2040, geven we de actuele ontwikkelingen weer en geven we inzicht in de ruimtelijke programmering.

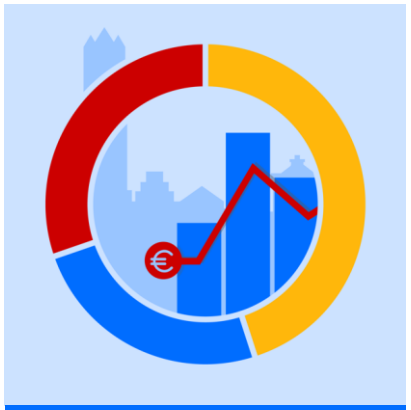
>

4. Ruimtelijke ontwikkelingen per gebied

Per gebied kijken we naar de opgave tot 2040, geven we de actuele ontwikkelingen weer en geven we inzicht in de gebiedsontwikkelingen en de ruimtelijke investeringen per gebied.

>

5. Grondexploitaties

We rapporteren over de actualisatie van grondexploitaties.

>

Inleiding

Inleiding

De doelen van het MPR

Utrecht heeft haar ruimtelijke koers t/m 2040 vastgelegd in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU2040) en de oplegger bij de RSU. Het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) is het monitoring en uitvoeringsprogramma van de RSU. In het MPR laten we jaarlijks de voortgang van de uitvoering van de ambities uit de RSU2040 zien. In het MPR komen de verschillende ruimtelijke doelstellingen samen. Per doelstelling geven we aan hoe ver we daarmee zijn en wat onze concrete plannen voor de komende jaren zijn. Ook biedt het MPR inzicht in relevante financiële ontwikkelingen. Zo laten we zien hoeveel geld ingezet kan worden voor het bereiken van onze ruimtelijke doelstellingen. Daartoe bieden we actueel inzicht in de ontwikkeling van de parkeerinkomsten, de inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling en geven we inzicht in de bijbehorende reserves en voorzieningen.

MPR als instrument voor stedelijke sturing ruimtelijke domein

In de oplegger bij de RSU zijn *“Groei in balans”* en *“Kwaliteit en leefbaarheid van de stad leidend in de ontwikkeling van de bestaande en groeiende stad”* opgenomen als extra uitgangspunten in de RSU2040. Bij de groei van de stad gaat het niet alleen om de groei van het aantal woningen en arbeidsplaatsen. Het gaat ook om noodzakelijke groei van bijvoorbeeld groen, duurzame mobiliteit en maatschappelijke voorzieningen. In de oplegger is, in lijn met het coalitieakkoord, het tegengaan van ongelijkheid in de stad als uitgangspunt opgenomen.

Ieder jaar maken wij in het MPR de balans op waar wij staan ten opzichte van onze koers. We bouwen aan een gezonde stad voor al onze bewoners nu en in de toekomst. Tegelijkertijd kunnen we niet op elke plek en op elk moment alle ambities en doelstellingen realiseren.

Integraal programmeren

Door de ontwikkelingen vanuit de gebieden, de verschillende doelstellingen en monitoring te combineren, kunnen we beter onderbouwd toekomstige investeringen programmeren en keuzes maken. Dit doen wij integraal en in samenhang. 'In samenhang' betekent gezamenlijk programmeren met de verschillende doelstellingen van Openbare ruimte, klimaat en groen, Duurzame mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen, Gebiedsontwikkelingen, Water en riolering en Beheer openbare ruimte en waar mogelijk werk met werk maken.

Relatie MPR en de Begrotingscyclus

Met de Voorjaarsnota actualiseren we het financiële beeld en leggen we op basis van integrale afweging wijzigingen van financiële kaders ter besluitvorming voor. Besluitvorming in de begrotingscyclus (Voorjaarsnota, Programmabegroting, Bestuursrapportages) over de ruimtelijke doelstellingen vindt plaats op basis van het MPR. In een regulier jaar wordt het MPR gelijktijdig met de Voorjaarsnota aan de raad voorgelegd. Vanwege de verkiezingen die 18 maart 2026 hebben plaatsgevonden, is dit jaar het MPR 2026 als meelopend stuk aan de raad voorgelegd bij de Eerste Bestuursrapportage.

Het MPR is het uitvoeringsprogramma voor Duurzame mobiliteit, Openbare ruimte, klimaat en groen, Cultuur, Sport en Welzijn, reserve betaalbaar wonen en de reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. In het hoofdstuk Grondexploitaties lichten wij de in de jaarstukken verantwoorde actuele resultaten per grondexploitatie, de actuele risico- en scenarioanalyses en de doorwerking daarvan op de reserve Grondexploitatie toe.

Leeswijzer

Het MPR is opgedeeld in vier onderdelen:

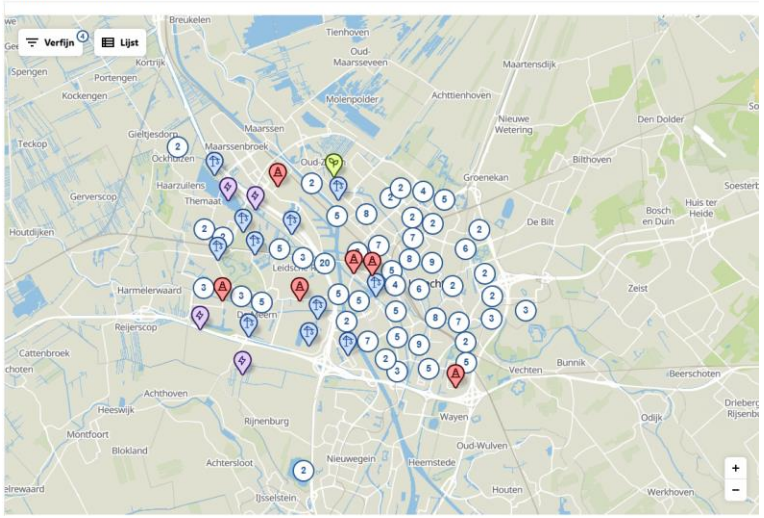
- De Ruimtelijke koers
- Doelstellingen
- Ruimtelijke ontwikkelingen per gebied
- Grondexploitaties

We gaan eerst in op de hoofdlijn van de ruimtelijke koers en de keuzes die we maken. Daarna gaan we per doelstelling en gebied in op de stand van zaken in relatie tot de doelen uit de RSU en op de programmering van de ruimtelijke investeringen. In hoofdstuk 5 gaan we in op de stand van zaken van de grondexploitaties.

Projecten op de kaart

In dit MPR hebben we per gebied de ruimtelijke investeringen uit het MPR op de kaart weergegeven (zie hoofdstuk gebieden). Daarnaast zijn via de website alle bouwprojecten op de kaart weergegeven.

Bouwprojecten op de kaart

Overzicht Bijlagen MPR

- Projectenlijst woningbouwprojecten 100+
- Overzicht Sociale huurprojecten en Middenhuurprojecten
- 6e tranche maatregelen op gang houden woningbouw
- Programmering Meerjaren Perspectief Ruimte (geheime bijlage)
- Overzicht voorstellen betaalbaar wonen (geheime bijlage)
- Mandaat mer-beoordelingsbeslissing 2025
- Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht (geheime bijlage)

Ruimtelijke koers

Hoofdlijn Ruimtelijke koers

MPR in verkiezingsjaar

Op woensdag 18 maart 2026 waren de verkiezingen. Hiermee is het MPR 2026 het laatste MPR verbonden aan het coalitieakkoord 2022-2026. Vanwege deze overgangsperiode naar een nieuwe raad, een nieuw coalitieakkoord en een nieuw college van burgemeester en wethouders, is het MPR 2026 beleidsarm. Er worden geen nieuwe investeringsvoorstellen gedaan, met uitzondering van nieuwe projecten betaalbaar wonen en enkele voorbereidingskredieten verbonden aan gebiedsontwikkelingen. Wel worden de verschillende investeringsprogrammeringen geactualiseerd en stellen we in dit MPR voor een aantal onvermijdelijke knelpunten op lopende projecten op te lossen.

Onzekere tijden

We staan in Nederland voor grote opgaven op het gebied van verstedelijking, energie, wonen, leefomgeving, economische transities en klimaat. Macro-economische ontwikkelingen zijn onlosmakelijk verbonden met de (on)mogelijkheden die wij als stad hebben om koers te houden. Ook hebben de geopolitieke ontwikkelingen impact op nationaal-, regionaal- en lokaal niveau. De onrust op de wereldmarkt houdt aan. De oorlog in Oekraïne heeft nog steeds een grote impact, terwijl de oorlog in het Midden-Oosten verder is geëscaleerd. Op het moment van schrijven zijn olie- en energieprijzen fors gestegen. Dit zorgt voor kostenstijgingen en onzekerheid in de financiële markten. Dit heeft effect op bijvoorbeeld rentestanden en de inflatie. Op landelijk niveau is het coalitieakkoord op 30 januari 2026 gepresenteerd en zal de komende periode steeds duidelijker worden wat dit betekent op regionaal- en lokaal niveau. Wel is zeker dat de eerdere kortingen op het gemeentefonds niet worden hersteld door het nieuwe kabinet dat in februari 2026 is aangetreden.

Ook in dit MPR staan de hoofddoelen wonen, klimaat en kansengelijkheid centraal. We zien dat de druk op de woningmarkt continu hoog blijft. Met name voor kwetsbare doelgroepen is dit probleem urgent; er zijn onvoldoende woningen beschikbaar. Het tegengaan van kansenongelijkheid in onze stad is belangrijk om de groeiende kloof in de maatschappij te dichten. De inzet op klimaat en de noodzaak om ons voor te bereiden op klimaatverandering zijn essentieel voor een gezonde groei van onze stad.

In de huidige marktomstandigheden blijft het uitdagend om in nieuwe plannen voldoende sociale- en middeldure huur woningen te programmeren. Met de Utrechtse Aanpak en met behulp van overheidssubsidies slagen wij erin om woningbouwprojecten toch door te laten gaan. Ook het realiseren van een (betaalbaar) werkprogramma staat onder druk. Voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen zitten de uitdagingen in het waarborgen van de betaalbaarheid en beschikbaarheid van passende voorzieningen voor een diversiteit aan doelgroepen.

Ondanks de onzekere tijden laten we ons niet afleiden van datgene waar het echt om gaat: de huidige en toekomstige inwoners en ondernemers van Utrecht. Voor hen werken we samen met alle collega's iedere dag aan een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad.

Groei in balans

In het MPR staan ruimtelijke investeringen centraal. Met ons investeringsprogramma dragen we bij aan “groei in balans”, inclusief de collegeprioriteiten voor klimaat, wonen en kansengelijkheid. De basis voor het ruimtelijke investeringsprogramma is de RSU2040. Die laat zien op welke wijze we verschillende ambities voor ontwikkeling van de stad met elkaar combineren. De “Utrechtse barcode” staat daarin centraal. Deze toont aan dat een groeiende stad niet alleen behoefte heeft aan meer woningen, maar ook aan extra werkplekken, groen, maatschappelijke voorzieningen, mobiliteitsmaatregelen en energie-infrastructuur. Groei in balans staat gezien de onzekere tijden en schaarste onder druk, en toch doen we er alles aan dit zoveel mogelijk te bereiken.

Grip op investeringen

De gemeente Utrecht heeft grote investeringsambities en beperkte middelen om deze te realiseren, terwijl veranderingen in de wereld om ons heen voortdurend voor nieuwe uitdagingen zorgen. Deze situatie vraagt om zorgvuldige sturing, met aandacht voor planningsoptimisme, betaalbaarheid, financierbaarheid én uitvoerbaarheid van investeringsopgaven. Daar horen goed ontwikkelde sturingsinstrumenten bij, die raad, college en ambtelijke organisatie in staat stellen met inzicht en overzicht bij te sturen op de korte, middellange en lange termijn. Onderdeel hiervan is de programmering en bekostiging van uitbreidingsinvesteringen die verband houden met de groei van de stad, waaronder maatschappelijke voorzieningen. We willen de ruimtelijke investeringen meer in samenhang en verder vooruit programmeren, door een meerjarige doorkijk op te nemen die tien jaar vooruit kijkt. Bovendien is het streven om vanaf de Voorjaarsnota 2027 te gaan werken met spelregels voor overprogrammering.

Doordat wij bijna geen nieuwe investeringen programmeren in dit MPR, leggen wij in 2026 de focus op uitvoering van reeds geplande investeringen. Dit jaar wordt gestart met de uitwerking van een methode om jaarlijks te toetsen of voorgestelde toevoegingen aan de investeringsprogrammering uitvoerbaar zijn, met inachtneming van beschikbare capaciteit en reeds geplande werkzaamheden.

Hoofdlijn Ruimtelijke koers

Dit is onlosmakelijk verbonden met realistisch plannen en reëel ramen. In voorbereiding hierop, zijn dit MPR alle investeringen op eindwaarde geraamd. Alle verbeteringen vanuit de nieuwe investeringsstrategie zullen hun weerslag vinden in toekomstige MPR's.

Woningmarkt trekt aan

Mede dankzij de Utrechtse Aanpak, waarmee we maatregelen hebben genomen om de woningbouw op gang te houden, zien we een herstel in het aantal woningen dat we in aanbouw kunnen nemen. We verwachten de komende jaren jaarlijks circa 3.000 woningen in aanbouw te kunnen nemen. In 2025 zijn er 4.195 woningen in aanbouw genomen. Tegelijkertijd zien we verschillende risico's - zoals netcongestie - urgenter worden en staan business cases nog steeds onder druk. De 6e tranche van de Utrechtse aanpak loopt mee met het MPR 2026, hiermee nemen we gerichte maatregelen om de woningbouw op gang te houden.

Werkwijze programmering

In het MPR kijken we naar het huidige jaar en vier jaar vooruit en we voegen jaarlijks een nieuwe jaarschijf (nu 2030) toe aan de investeringsprogrammeringen. Een deel van deze investeringen wordt gedekt vanuit gelden van derden (met name subsidies). Met het beschikbare meerjarige investeringsbudget programmeren we projecten over de jaarschijven. We maken onderscheid tussen knelpunten en aanvullende noodzakelijke investeringen. Een knelpunt betekent extra kosten bij een lopend project, die niet kunnen worden opgevangen binnen het bestaande projectbudget. Een knelpunt niet programmeren, houdt in dat we een project niet kunnen voortzetten. Aanvullende noodzakelijke investeringen zijn investeringen waarvan we het noodzakelijk vinden dat deze plaatsvinden. Dit MPR 2026 is beleidsarm en bevat geen nieuwe noodzakelijke investeringen, met uitzondering van projecten verbonden aan de reserve betaalbaar wonen (6e tranche Utrechtse Aanpak). Ook is het voorstel enkele voorbereidingskredieten voor gebiedsontwikkelingen te verlenen.

Netcongestie

Op 21 april 2026 is een aansluitstop afgekondigd voor de provincie Utrecht voor nieuwe aansluitingen. Dit betekent dat een deel van de nieuwbouwprojecten niet zonder noodmaatregelen aangesloten kan worden. In de raadsbief impactanalyse aansluitstop staat meer informatie over de huidige situatie inclusief de impactanalyse netcongestie. Ten tijden van het opstellen van dit MPR is nog niet volledig in beeld wat de gevolgen zijn van de aangekondigde aansluitstop. Per plan onderzoeken we wat de mogelijke oplossingen zijn. Netcongestie heeft een negatieve impact op de ontwikkeling van de stad en ons investeringsklimaat. De onvoorspelbaarheid van deze belangrijke randvoorwaarde voor de groei van onze stad maakt dat we ruim in moeten zetten op alle mogelijkheden die we tot onze beschikking hebben. Vertraging als gevolg van netcongestie leidt tot een vertraging in woningen die in aanbouw worden genomen, inclusief een financieel risico in de projecten waar de gemeente op dit moment actief mee bezig is (grondexploitaties, anterieure projecten en projecten met Rijkssubsidies). Mitigerende maatregelen leveren geen sluitende oplossing. Naast maatregelen die wij zelf treffen, is vooral urgent en daadkrachtig ingrijpen nodig door Rijksoverheid en netbeheerders om vertraging van de bouwproductie te verminderen.

Financiële ontwikkelingen

De ruimtelijke investeringen betalen we vanuit verschillende dekkingsbronnen:

- Het investeringsdeel van het groeikader;
- De parkeerinkomsten;
- Inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling;
- Middelen voor projecten van Duurzame mobiliteit en Openbare ruimte, klimaat en groen;

Investeringsdeel van het groeikader

Bij de Voorjaarsnota 2025 is besloten dat de groei-investeringen een zelfstandig onderdeel worden van de integrale afweging bij de Voorjaarsnota. Voorheen werden uitbreidingsinvesteringen Cultuur, Sport en Welzijn gedekt vanuit het investeringsdeel van het groeikader, inclusief knelpunten in de lopende programmering. Daarom zijn de knelpunten vanuit de actualisatie van deze investeringen opgelost bij de Voorjaarsnota 2026.

Parkeerinkomsten

De herijking van de parkeerinkomsten laat tegenvallers zien, die voor een groot deel kunnen worden opgelost door middelen te onttrekken aan de parkeerreserve. Twee resterende knelpunten (garage- en straatparkeren) zijn opgelost in de Voorjaarsnota 2026.

Inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling

We houden nu geen rekening met extra inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling die nu ingezet kunnen worden voor nieuwe investeringen. Dat kan komende jaren veranderen. Behalve met specifieke subsidies, bevordert de rijksoverheid woningbouw ook met de Realisatiestimulans. Met deze regeling ontvangen gemeenten een vaste bijdrage van € 7.000 per betaalbare woning waarvan de bouw start in de periode 2025 tot en met 2029. In de loop van 2026 verwachten we hieruit voor het eerst inkomsten te ontvangen. Er wordt geen bijdrage toegekend voor woningen die reeds een andere subsidie van het ministerie van VRO hebben ontvangen. Een ander aandachtspunt is dat voor twee gebieden (Groot-Merwede en Overvecht) geldt dat via bestuurlijke afspraken de te ontvangen realisatiestimulans reeds is bestemd voor investeringen in die gebieden. Als er daarna nog middelen overblijven, zouden we deze vanaf volgend jaar kunnen betrekken bij de integrale afweging over de gemeentelijke investeringsstrategie.

Hoofdlijn Ruimtelijke koers

De actualisatie van onze 14 actieve grondexploitaties laat zien dat het overall risicoprofiel is toegenomen en toont per 1 januari 2026 op hoofdlijnen een lichte verslechtering. De reserve grondexploitaties heeft een licht positief meerjarig beeld van 2,45 miljoen euro in jaarsnede 2030. We zien dat de budgetten voor specifieke civieltechnische kostenramingen onder druk staan en dat inpassings- en bijsturingsmaatregelen nodig zijn. De onzekerheid in de wereldmarkt houdt aan. Netcongestie heeft invloed op de fasering, contractvorming en uitgifte, vooral in projecten die zich in de voorbereidingsfase bevinden. Het risicoprofiel is toegenomen doordat de omvang van de verwachte opbrengsten en kosten in de lopende grondexploitaties zijn toegenomen. De benodigde risicoreservering binnen de reserve grondexploitaties neemt daarom toe met €2,7 miljoen. Vanuit onze grondexploitaties vindt jaarlijks een structurele afdracht plaats aan de algemene middelen. Bestaande winstgevende grondexploitaties lopen af en er worden geen nieuwe winstgevende grondexploitaties verwacht. Daarom is deze afdracht vanaf 2030 niet meer mogelijk: dit knelpunt is opgelost in de Voorjaarsnota 2026.

Duurzame mobiliteit en Openbare ruimte, klimaat en groen
De middelen voor projecten van Duurzame mobiliteit en Openbare ruimte, klimaat en groen worden ingezet voor de programmering van investeringen in deze domeinen. Ieder jaar wordt een nieuwe jaarschijf toegevoegd. De middelen in de nieuwe jaarschijf zijn noodzakelijk om eerder geprogrammeerde projecten voort te zetten en knelpunten op te lossen. Voor Openbare ruimte, klimaat en groen is het voorstel om drie knelpunten op te lossen in het Meerjarengroenprogramma, worden ontvangen subsidies verwerkt en wordt voorgesteld bij de Eerste Bestuursrapportage twee kredieten voor lopende projecten te autoriseren. Ook actualiseren we de investeringsprogrammering Spelen, Sporten en Bewegen. Bij Duurzame mobiliteit is het voorstel knelpunten op te lossen bij acht projecten voor een bedrag van 17,84 miljoen euro, en voor enkele onderdelen de inzet van geprogrammeerde middelen te wijzigen.

Voorbeeld van systematiek Grip op investeringen: Merwedelijn
De voorgenomen investering in de Merwedelijn laat zien hoe de huidige werkwijze van het MPR zich verhoudt tot de verbetervoorstellen van Grip op investeringen. Het MPR is conform de Utrechtse Standaard een Uitvoeringsprogramma en vertaalt de ambities in de RSU naar concrete projecten die we willen realiseren. Momenteel kijken we – analoog aan de Voorjaarsnota en Begroting - naar welke investeringen we doen in het huidige jaar en de komende vier jaar. Voor de ruimtelijke investeringen in het MPR 2026 is dit tot en met 2030. Alleen voor de grondexploitaties kijken we verder vooruit. Er is geen overzicht in het MPR van voorgenomen investeringen na 2030, ook niet in die gevallen waar we wel al voorbereidings- of plankosten maken voor die investeringen. De voorgenomen investering in de Merwedelijn valt qua verwacht investeringsbesluit en verwachte uitvoering buiten de tijdshorizon van het MPR 2026 en is daarom nu niet opgenomen in de investeringslijsten. Tegelijkertijd kan het onverstandig zijn om een dergelijke omvangrijke toekomstige investering niet mee te nemen in onze afwegingen nu: de investering zal naar verwachting namelijk een groot beslag leggen op de inzet van onze middelen na 2030. Eén van de verbeteringen van Grip op investeringen is om in de toekomst duidelijker inzicht te geven in alle investeringsopgaven, de fasering en de prioritering, inclusief de financiële doorvertaling op de langere termijn. De investeringsplanning die in de raadsbrief over Grip op investeringen is aangekondigd, zal een doorkijk geven voor de komende tien jaar. In een volgend MPR is daarom te verwachten dat de Merwedelijn wel als voorgenomen investering is terug te vinden in die tienjarige investeringsplanning. In de tussentijd hebben wij ervoor gekozen alvast jaarlijks te sparen voor de voorgenomen investering in de Merwedelijn. Dit is opgenomen in het MPR.

Barcode als instrument voor ruimtelijke planning

De Utrechtse Barcode en afwegingen in ruimtelijke plannen

De Barcode is ontwikkeld als een stedelijke hulpmiddel bij de RSU 2040 om te sturen op groei in balans, door de ruimteclaim van verschillende functies in beeld te brengen. De stad groeit, en dit vraagt voldoende voorzieningen, groen en andere benodigde functies.

De gestelde ambities in de RSU 2040 zijn hoog. We proberen zoveel mogelijk van onze ambities te realiseren bij het ontwikkelen van onze stad, maar de beschikbare middelen, capaciteit en ruimte zijn beperkt. Daarom moeten we voortdurend afwegingen maken, zowel binnen projecten, tussen gebieden als op stedelijk niveau. Niet alle ambities kunnen een plek krijgen. Daarom kijken we naar wat er nodig is op een plek, welke voorzieningen er al aanwezig zijn en welke tekorten er zijn. Zo moeten onze gebiedsontwikkelingen en ruimtelijke investeringen leiden tot een fijne stad waarin mensen prettig kunnen wonen, werken en verblijven.

Barcode als hulpmiddel

De Barcode is niet bedoeld als blauwdruk in projecten maar als hulpmiddel om het gesprek te voeren over welke functies we nodig hebben bij het toevoegen van woningen (zie ook Barcode animatie). Het gaat dus om het totaal van projecten die samen moeten bijdragen aan groei in balans. Het ontwikkelen van de stad gaat niet alleen over de optelling van ambities of een mathematische berekening van wat we realiseren. Het gaat vooral over het toevoegen van kwaliteit en het ontwikkelen van plekken waar mensen op een prettige manier kunnen wonen, werken en recreëren. Dit kan je niet uit een barcode halen, maar is wel van belang voor de leefbaarheid van de stad.

Barcode Nulmeting

We hebben in 2023 een barcode nulmeting uitgevoerd om te zien hoe de stad er voor staat. We zullen deze nulmeting om de paar jaar herhalen om de ontwikkeling van de stad langdurig te volgen. De nulmeting gaat met name over wat er in het verleden is gerealiseerd. De huidige plannen moeten nog worden gerealiseerd en zijn pas over enkele jaren terug te zien in de barcodemeting.

Barcode Methodiek

Met de toezegging tijdens de behandeling van de programmabegroting 2026 hebben wij aangegeven dat we in beeld brengen hoe de stad zich ontwikkelt op de barcode in het MPR. Het uitgangspunt is dat we een grove inschatting maken van de ontwikkeling met de ruimtelijke ingrepen die gepland staan. Niet alle data die wij hierbij nodig hebben, zijn op dit moment beschikbaar. Soms moeten we inschattingen maken. We proberen dit jaarlijks te verfijnen en beter in beeld te krijgen. Hierbij zijn een aantal kanttekeningen van belang:

- De barcode gaat alleen over kwantitatieve toevoegingen in de stad. Niet over kwaliteit die we toevoegen met projecten.
- De barcode is een inschatting op basis van de data die we hebben. Zo moet het dus ook geïnterpreteerd worden. We hebben niet over alles data in de stad. Reeds beschikbare gegevens zijn soms niet volledig en/of niet gedetailleerd genoeg en sommige data hebben we niet.
- In deze analyse kijken we naar de jaren 2026 t/m 2030, hierdoor kan het zijn dat voorzieningen zoals groen en sport net in een periode daarvoor of daarna vallen, volgend op woon/werk ontwikkeling.

We hebben in beeld gebracht wat de theoretische opgave is per 3.000 toe te voegen woningen. Deze theoretische opgave is de ambitie die we na streven. Daarnaast hebben we in beeld gebracht wat er daadwerkelijk gerealiseerd wordt in de komende vier jaar op basis van de projecten die geprogrammeerd zijn.

Let op: de theoretische barcode is gebaseerd op 10.000 woningen in een weiland. De meeste (gebieds-)ontwikkelingen vinden plaats in de bestaande stad. Dit vraagt om weloverwogen keuzes op welke bestaande functies geleund kan worden, zie hiervoor hoofdstuk 5.1.1 en 5.3 van de RSU 2040.

Hoe staan we er nu voor?

Zowel de fysieke als de financiële ruimte in de stad is beperkt, daarom moeten we constant afwegingen maken wat haalbaar is. Er zijn op alle onderdelen van de barcode ambities die we niet waarmaken. Desondanks realiseren we veel in de stad en voegen we op veel plekken kwaliteit toe in de stad, bijvoorbeeld in gebiedsontwikkelingen. Maar ook elders in de openbare ruimte, zoals Park Paardenveld of door herinrichtingen integraal aan te pakken en extra groen toe te voegen. Of, door groen beter toegankelijk te maken, zoals in het Kromme Rijn Linie landschap. Deze elementen komen niet één op één terug in de barcode monitor. Door alleen naar de barcode te kijken vertellen we dus niet het volledige verhaal over hoe we onze ambities in de stad realiseren.

Wonen

Onze ambitie is om 3.000 woningen per jaar te realiseren. We liggen op koers om in de komende jaren deze ambitie te halen. Met name in de Merwedekanaalzone, de Cartesiusdriehoek, Beurskwartier, Groenewoud en Leidsche Rijn Centrum realiseren we in de komende jaren veel woningen.

Voor de Barcode monitor is de realisatie van de projecten uit het MPR vertaald naar onze ambitie van 3.000 woningen per jaar.

Groen

We liggen met onze programmering volgens de theoretische barcode voor groen nog niet op koers om de volledige barcode ambitie te realiseren. We voegen groen toe in de stad met de volgende type projecten:

- Gebiedsontwikkelingen.
- Integrale herinrichtingen van straten.
- Vergroening van straten.
- Groenblauwe Routes zoals het Rondje Stadseiland.
- Parkgebieden zoals Tuinen van Moreelse.
- Scheggen zoals Natuurgebied Zuilen.
- Groen Rondom de stad zoals Kromme Rijn Linie Landschap.

We werken niet alleen aan het kwantitatief toevoegen van groen, maar ook aan het kwalitatief verbeteren en beter toegankelijk maken van bestaand groen, zoals bij de Johan Wagenaarkade en Lunettenpark.

Nu maar ook richting de toekomst blijft het lastig de ambitieuze groenopgave te realiseren. De beschikbare ruimte en de financiële middelen zijn hierin bepalend. Er liggen kansen in het toevoegen van groen in de straten, plantsoenen en pleinen van de bestaande stad, maar dat vraagt om scherpe keuzes (tussen bijvoorbeeld groen en parkeren). Veel gebiedsontwikkelingen bouwen we binnenstedelijk in hoge dichtheid zoals de Merwedekanaalzone en Cartesiusdriehoek. Op deze voormalige bedrijventerreinen zetten we in op zowel een kwalitatieve als een kwantitatieve verbetering van het groen. Het lukt niet om daarbinnen de hele groenopgave te realiseren. Een uitleglocatie als Rijnenburg vraagt weer om een andere benadering, maar we verwachten sowieso vele concurrerende ruimteclaims.

Maatschappelijke Voorzieningen

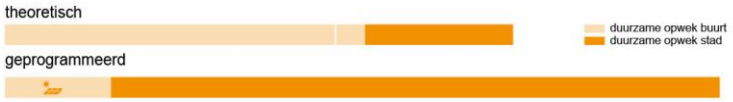

Let op: het roze vlak geprogrammeerd bevat zowel onderwijs als zorg (onderverdeling m2 onbekend).
We voegen op verschillende plekken maatschappelijke voorzieningen toe in de stad. Echter qua sport en spelen blijven we achter.

- *Sport:* Uitbreiding van sportvoorzieningen zoals bijvoorbeeld het Zwembad Maximapark en sporthallen bij Cartesius en Merwede en de uitbreiding van sportvelden.
- *Welzijn*: We realiseren buurcentra in Overvecht en een jongerenhuiskamer in de Merwedekanaalzone.
- *Cultuur: w*e realiseren een wijkcultuurhuis in de Merwedekanaalzone en jongerencultuurhuizen op het Berlijnplein en in Vleuten de Meern. Daarnaast reserveren we in gebiedsontwikkelingen ruimte voor cultuur.

We hebben stappen gezet richting de gewenste programmering. De ambitie is hoger dan we op dit moment waar kunnen maken en is groter dan de beschikbare fysieke ruimte. Voor sportvelden is veel ruimte nodig in de stad en er zijn veel kosten mee gemoeid om deze sportvelden in te passen in de bestande stad.

Energie

We liggen voor de komende vier jaar op koers met het realiseren van duurzame opwek in de stad. In gebiedsontwikkelingen met een hoge dichtheid is het lastig om te voorzien in de eigen energie behoefte, maar komende jaren staan een aantal grote opweklocaties op de planning zoals windmolens in Rijnenburg, Zonnepark Ockhuizen en Nedereindseplas.

Voor de periode daarna verwachten we dat het lastiger wordt de ambitie waar te maken vanwege de beperkt beschikbare ruimte, beperkingen vanwege cultureel erfgoed en conflicterende ruimteclaims in en met name om de stad. Er is nog een aantal locaties in de zogenoemde focusgebieden waar kansen liggen. In de periode daarna kennen de zoekgebieden die in beeld zijn forse uitdagingen. Ook de opwek binnen gebiedsontwikkelingen zal door de dichtheid weinig kansen bieden. De vraag is wat de verwachting is qua toename van duurzame opwek door het beter benutten van grote daken en particuliere opwek. Dit is niet meegenomen in deze berekening.

Werken

Qua kantoren en detailhandel liggen we op koers. Qua bedrijventerreinen komen er geen nieuwe locaties bij in deze periode. De groei en/of transformatie van m2 op bestaande bedrijventerreinen is niet bekend en niet meegenomen in deze berekening, maar zal na verwachting geen grote verschillen opleveren.
Vanaf 2030 start de bouw van circulair bedrijvenpark Strijkviertel. Hierdoor zal een periode een toename zijn van het areaal bedrijventerrein, maar de grote gebiedsontwikkelingen in de stad kunnen juist een negatief effect hebben op het bestaande areaal aangezien deze deels gepland staan op bestaande bedrijventerreinen zoals Westraven.

Mobiliteit
We hebben op dit moment geen barcode voor mobiliteit, omdat het niet mogelijk is investeringen in mobiliteit in m2 uit te drukken. We richten ons op in welke mate projecten bijdragen aan de mobiliteitstransitie, verkeersveiligheid en een goede bereikbaarheid. Deze data is terug te vinden in de Voortgangsrapportage Duurzame Mobiliteit 2025.

Binnen gebiedsontwikkelingen zien we een afname van het areaal verkeer (verhard terrein) ten gunste van het langzaam verkeer en groen. Circa ¼ van het plangebied van gebiedsontwikkelingen is gereserveerd voor mobiliteit.

Doelstellingen

Wonen

Werken

Maatschappelijke voorzieningen

Duurzame mobiliteit

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

Integrale aanpak openbare ruimte

Ruimtelijke ontwikkelingsprojecten

Energie

Doelstellingen

Wonen

Ambitie van de opgave

De Utrechtse woningmarkt is steeds moeilijker bereikbaar voor veel woningzoekenden, en het is lastiger voor mensen die het wel lukt, om een woning te vinden die aansluit bij hun wensen. Met name veel mensen met een kleine portemonnee, mensen in een kwetsbare positie, spoedzoekers en starters komen nog steeds moeilijk aan een woning. Ons doel is een betaalbare woning voor iedereen die in Utrecht wil (blijven) wonen. We willen dat woningzoekenden een passende woning kunnen vinden, zowel qua prijs, kwaliteit als qua grootte. We willen de Utrechtse woningvoorraad in de periode tot 2040 met ongeveer 60.000 woningen laten toenemen. Hierbij streven we naar een woningvoorraad in 2040 die bestaat uit 35% sociale huur, 25% middencategorie (middenhuur en betaalbare koop) en 40% vrije sector (huur en koop).

In 2025 hebben we de beleidsnota Wonen vastgesteld. Doelstelling 1 van deze nota is: **In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht.** Dit doen we onder andere door het bouwtempo van 3.000 zelfstandige woningen per jaar op peil te houden. We streven naar een bouwprogramma dat voor 75% uit betaalbare woningen bestaat. Waarvan 40% sociale huur, minimaal 25% middenhuur en maximaal 10% betaalbare koop. In het coalitieakkoord is afgesproken om 30% van de nieuwbouw van sociale huurwoningen door corporaties toe te wijzen aan mensen in een kwetsbare positie. Daarnaast wordt sinds 2024 jaarlijks een verdeelbesluit gemaakt (over het vrijkomende woningaanbod) wat aan deze doelgroep wordt toegewezen.

Actuele ontwikkelingen

Vanaf 2020 hebben we gemiddeld 2.850 woningen per jaar toegevoegd. Dit ligt onder de ambitie van 3.000 woningen per jaar om aan de woningbehoefte te voldoen. Het afgelopen jaar zijn 3.103 woningen toegevoegd, daarmee hebben we onze doelstelling gerealiseerd. Daarnaast zijn er in 2025 4.195 woningen in aanbouw genomen. Ook in de komende jaren verwachten we dat we meer dan 3.000 woningen per jaar in aanbouw kunnen nemen.

Met de Utrechtse Aanpak en subsidies van het Rijk stimuleren we de woningbouw. Mede door de Utrechtse Aanpak zien we dat we de bouwproductie op peil houden. Desondanks zien we dat de financiële haalbaarheid van projecten blijvend onder druk staat. Ook zien we dat besluitvormingsprocessen in combinatie met de complexiteit van de integrale opgaven bij een aantal projecten meer tijd en aandacht vergt. Daarom blijven we inzetten op het versnellen van de woningbouw.

Netcongestie zorgt voor een steeds groter risico in gebiedsontwikkelingen. Op 21 april is een aansluitstop afgekondigd voor kleinverbruik. De bouwproductie kan stagneren als woningen niet meer kunnen worden aangesloten op het net. In de raadsbrief impactanalyse aansluitstop staat meer informatie over de huidige situatie inclusief de impactanalyse netcongestie. Ten tijden van het opstellen van dit MPR is nog niet volledig in beeld wat de gevolgen zijn van de aangekondigde aansluitstop. Per plan onderzoeken we wat de mogelijke oplossingen zijn.

Op koers?

Om de ambities waar te maken, moet extra worden ingezet op het sociale huursegment en het middensegment. Met de huidige verdeling in de plannen redden we de beoogde verdeling (naar segmentatie zoals in de RSU vastgelegd) niet.

De druk om een sociale huurwoning toegewezen te krijgen neemt toe. Dit komt doordat het aantal actief woningzoekenden harder toeneemt dan het aantal beschikbare woningen. Ook het aantal te huisvesten kwetsbare groepen neemt toe. De sociale huurvoorraad in bezit van corporaties groeit in aantal, maar blijft procentueel ten opzichte van de totale voorraad gelijk. Het aantal en aandeel sociale huurwoningen van particulieren neemt af. Tegelijkertijd constateren we dat de corporaties onvoldoende leencapaciteit richting 2030-2035 hebben om het gewenste aantal woningen te realiseren zoals vastgelegd in de Woondeal. Ook loopt het verduurzamen van woningen mogelijk vertraging op.

In het middensegment zien we dat als gevolg van prijsstijgingen het aandeel betaalbare koop afneemt. In 2019 bestond 19% van de woningvoorraad uit een betaalbare koopwoning. Dit is in 2024 afgenomen tot 9%. In dezelfde periode is het aandeel middenhuurwoningen met 3% toegenomen tot 14%. De nieuwbouwproductie van middenhuurwoningen en betaalbare koop kan de vraag niet bijbenen. Het realiseren van middenhuurwoningen wordt steeds lastiger. Het is voor ontwikkelaars onaantrekkelijk om in dit segment te investeren. We constateren dat we het minimale aandeel van 25% in de nieuwbouwproductie niet halen. Betaalbare koopwoningen bieden op de langere termijn geen alternatief voor de doelgroep. Deze woningen verdwijnen uit het bereik van deze doelgroep bij doorverkoop. Als dit doorgaat, leidt dit tot een onevenwichtige samenstelling van de samenleving in de stad. Op dit moment onderzoeken we verder hoe we betaalbare koopwoningen langer in het betaalbare segment vast kunnen houden.

Wonen

Maatregelen om woningmarkt op gang te houden

Met oog op de urgente vraag aan woningen op de (zeer) korte termijn, is komende jaren extra aandacht en inzet nodig voor het op tempo houden van de bouwproductie. Hiervoor zetten we in op vier manieren:

1. Permanente woningbouw
2. Samenwerking in de regio
3. Optimaliseren van de bestaande voorraad
4. Inzet van eigen vastgoed / aankoop van vastgoed

In het MPR rapporteren we over de permanente woningbouw. De uitvoering vindt plaats door continu aandacht te vragen en het plegen van interventies om de planvorming, besluitvorming en uitvoering van de woningbouwprojecten (in samenhang met andere opgaven) te optimaliseren, opdat vertragingen worden voorkomen en versnellingen worden gerealiseerd middels de Utrechtse Aanpak. Dit alles om de woningbouw op gang te houden

Utrechtse Aanpak om woningbouw op gang te houden

Om de Utrechtse woningmarkt op gang te houden, hebben we in het MPR 2023 de Utrechtse aanpak geïntroduceerd met als doel om permanente woningbouwprojecten die stilliggen of vertragen toch doorgang te laten vinden. Deze maatregelen zijn aanvullend aan maatregelen van het Rijk en de provincie die met de startbouwimpuls (SBI) en woningbouwimpuls (WBI) subsidieregelingen in het leven hebben geroepen om woningbouwontwikkelingen vlot te trekken.

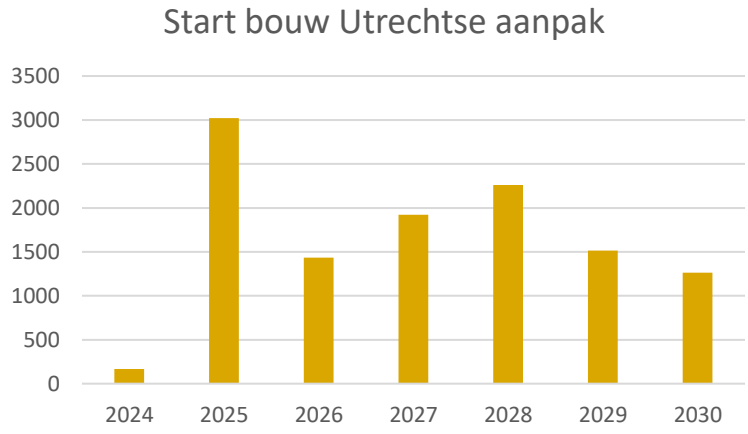
Met de Utrechtse aanpak nemen we specifieke maatregelen om een aantal projecten die binnen afzienbare termijn starten met bouwen, vlot te trekken. De Utrechtse aanpak gaat uit van versnelling van woningbouw door:

- Maatwerk
- Projectspecifieke maatregelen (wijziging ambities, beleid, programmatisch of financieel)
- Op korte termijn starten met bouwen
- Transparant (open boeken)
- Op basis van wederkerigheid
- Gericht op betaalbare woningbouw

Dit doen we in verschillende tranches. Met dit MPR leggen we de zesde tranche aan de Raad voor (zie bijlage 6e tranche maatregelen op gang houden woningbouw).

Met de Utrechtse aanpak stellen we onze ambities zorgvuldig bij. We zorgen hierbij voor een afgewogen pakket. Dit vergt altijd een stedelijke- en projectspecifieke afweging tussen het op gang houden van projecten en bovenwettelijke, door ons gewenste eisen zo veel mogelijk overeind houden.

De grafiek toont een stand van zaken en prognose van de start bouw van de projecten uit de vijf tranches van de Utrechtse aanpak. In 2025 betaalde de inzet zich uit en zijn bijna 3.000 woningen uit de Utrechtse aanpak in aanbouw gegaan. Dit was boven verwachting, maar leidt ook tot een lager aantal in 2026. De projecten zijn deels naar voren gehaald, maar dit is niet voor alle projecten mogelijk. De laatste projecten zijn projecten met complexe uitgangspunten zoals het Krachtstation en de latere fasen van grote ontwikkelingen zoals Archimedes, Hoogbouwkavel MARK of Hojel 1 uit de 5e tranche.

Wonen

Met de Utrechtse aanpak hebben we voor bijna 11.500 woningen maatregelen op het gebied van woonprogramma (segmentering/typologie, oppervlakte, prijs), energie (stadswarmte) en stedenbouw (volume) genomen om projecten financieel haalbaar te maken. Over de gehele aanpak is de segmentering van de wooncategorieën slechts beperkt gewijzigd. Dit komt doordat bij een aantal projecten het betaalbare programma significant is vergroot door financiële bijdragen. Onderstaande tabel toont de segmentering voor- en na de Utrechtse aanpak. Het aantal woningen in het sociale en middensegment is licht toegenomen en het aantal woningen in de vrije sector licht afgenomen.

	Sociaal	Midden	Vrije sector	Totaal
Voor	4.842	2.958	3.571	11.371
Na	4.923	3.067	3.466	11.456
Verschil	**80**	**109**	**-105**	**85**

6e tranche Utrechtse Aanpak

Met dit MPR bieden we een zesde tranche maatregelen op gang houden woningbouw aan. Er blijft noodzaak om de woningbouw te stimuleren. Ondanks een aantrekkende markt voor bestaande koopwoningen, staat de haalbaarheid van nieuwbouwontwikkelingen onder druk door de combinatie van hoge bouwkosten, rente en complexiteit bij verdichting van de stad.

De zesde tranche bestaat uit de volgende projecten, waarbij per project een projectbeschrijving met de maatregelen zijn opgenomen in de bijlage ‘6e tranche maatregelen op gang houden woningbouw’:

- P+R Aïdadreef.
- Herontwikkeling Rosendael Indusdreef.

Beide projecten hebben te maken met een tekort en hebben voor verdere planuitwerking zicht nodig op een sluitende business case. In totaal is er ruimte voor circa 385 woningen. De huidige plannen houden rekening met 135 woningen op de locatie van de P+R en 250 woningen bij de herontwikkeling Rosendael. Op deze locaties zetten we in op een minimaal 75% betaalbaar programma. Dit ligt hoger dan in Overvecht vereist is, maar dit hangt samen met de voorgenomen verkleuringsstrategie van de bestaande sociale voorraad.

Verkleuringsstrategie Overvecht

In Overvecht zoeken we ruimte voor tenminste 5.000 woningen. Deze woningen moeten bijdrage aan de doelstelling om meer variatie aan het woningaanbod toe te voegen: voor Overvechters om door te stromen en om andere woningzoekenden een plek te bieden. Dit doen we door het aantal sociale huurwoningen gelijk te houden maar het aandeel in het totaal naar beneden te brengen.
De ontwikkeling naar een meer gemengde wijk bereiken we door het realiseren van nieuwbouw waarin ook voldoende ruimte is voor nieuwe sociale huurwoningen. Dit biedt corporaties ruimte om in hun bestaande voorraad woningen in het middensegment te verhuren of om binnen de sociale huur een ander prijsbeleid te hanteren. Op dit moment wordt werken gemeente en corporaties aan een actieagenda Volkshuisvesting voor Overvecht. Als uitwerking van die actieagenda maken we nadere afspraken over deze verkleuringsstrategie.

Fast Track

We zetten in op de realisatie van meer sociale huurwoningen. Voor aandachtsgroepen is het van groot belang dat er voldoende sociale huurwoningen beschikbaar komen, bijvoorbeeld om de doorstroom vanuit opvang en andere voorzieningen te verbeteren. In het coalitieakkoord is afgesproken om 30% van de vrijkomende sociale huurwoningen toe te wijzen aan aandachtsgroepen. Met de fast track proberen we projecten met sociale woningbouw gericht te versnellen. Bij snellere realisatie komen woningen eerder beschikbaar voor woningzoekenden, waaronder aandachtsgroepen. Het eerste project in de Fast Track is Papendorp Valck, waarin Woonin 215 sociale huurwoningen en 50 middenhuurwoningen zal realiseren.

Overige subsidies

De Startbouwimpuls regeling (SBI) van het Rijk heeft ook bijgedragen aan het continueren van de woningbouwproductie. Dit heeft geresulteerd in de geplande startbouw in 2024 en 2025 van ca. 1.856 woningen. Inmiddels zijn zes van de acht projecten in aanbouw en wordt verwacht dat later in 2025 de laatste projecten in aanbouw gaan. In 2025 heeft het Rijk een Woningbouwimpuls-subsidie van € 2,3 miljoen toegekend voor de ontwikkeling van het voormalig Pieter Baan Centrum en de toekomstige herontwikkeling van de Koningsweg 2. Voor verschillende projecten is een Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen (RHA)-subsidie verkregen en de provincie verstrekt naast een subsidie van circa €1,5 miljoen voor de Ivoordreef die vorig jaar al bekend was ook een subsidie van €3 miljoen voor Merwede. De komende jaren blijven er mogelijkheden om subsidies voor woningbouw en bijbehorende voorzieningen en infrastructuur aan te vragen.

Inzet op tijdelijke woonruimte

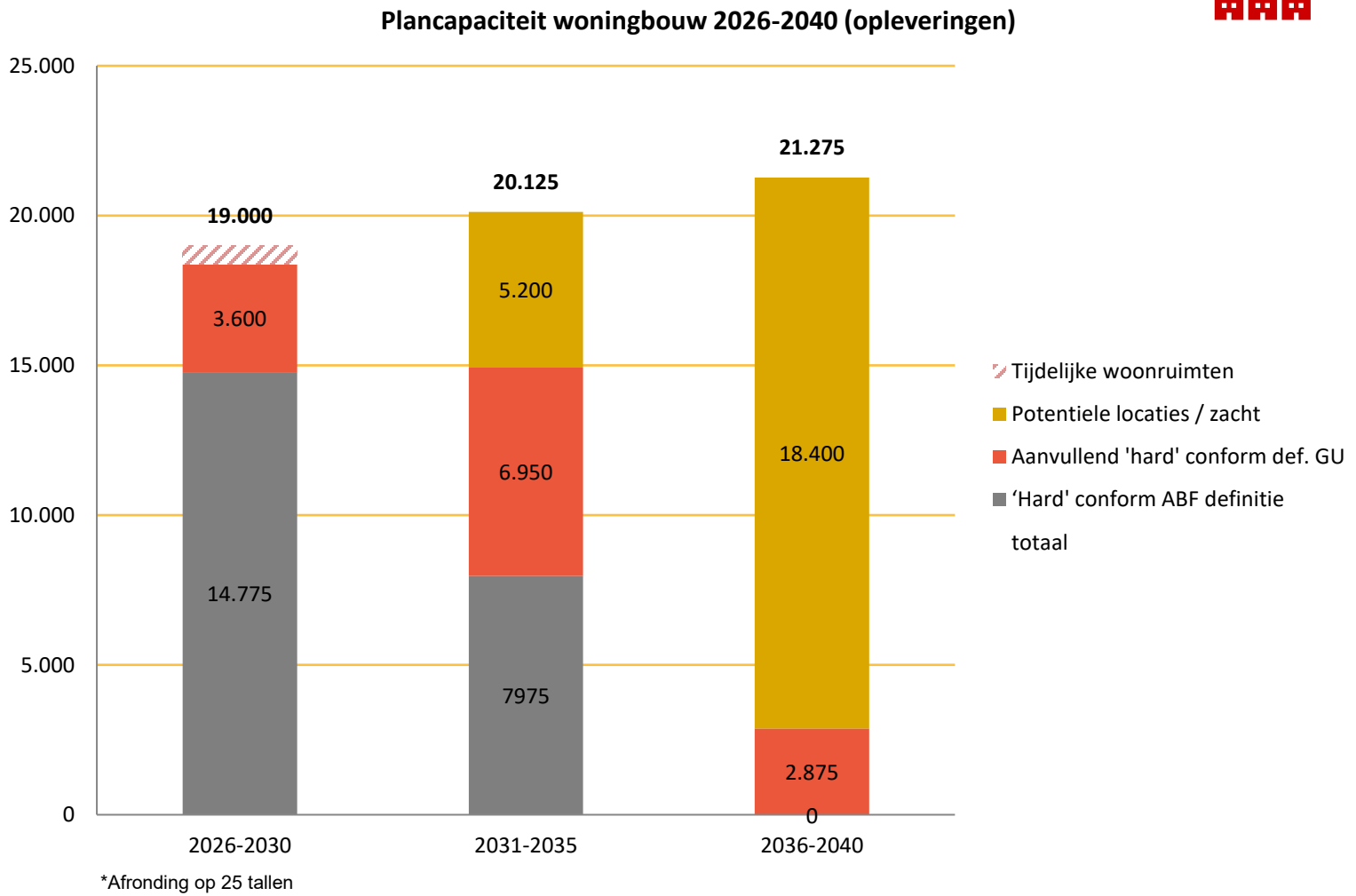
We hebben de afgelopen jaren ingezet op de realisatie van tijdelijke woonruimte. Er wordt geen extra inzet meer op geleverd, mede omdat de realisatie door verschillende factoren weerbarstiger blijkt dan voorzien. Desondanks hebben we in 2024 315 woningen (Pagelaan en Befu) opgeleverd en zorgen we voor de randvoorwaarden voor oplevering van 162 woningen in 2026 (Wetering-Zuid) en 460 woningen in 2026-2027 (“tussen de rails” in Lunetten). Conform het Uitvoeringsprogramma Realisatie Sociale Huisvesting worden in 2027 de laatste tijdelijke woningen opgeleverd. Het betreft de projecten Wetering Zuid en Tussen de Rails. In totaal zijn dan 1.093 tijdelijke woningen gerealiseerd.

Wonen: planvoorraad

De actuele plancapaciteit woningbouw 2026 - 2040 is circa 60.000. Naarmate projecten verder in de tijd liggen, neemt de onzekerheid toe. Om de plancapaciteit op middellange- en lange termijn op orde te houden, is het zaak om de ‘zachte’ plannen te concretiseren. Jaarlijks brengen we in het MPR drie categorieën plancapaciteit in beeld:

1. Harde plancapaciteit. 22.000 woningen vallen onder de door het Rijk (ABF Research) gehanteerde strikte definitie van harde plancapaciteit (minimaal vastgesteld of onherroepelijk planologisch juridisch kader). De harde plancapaciteit is met zo'n 2.000 woningen toegenomen ten opzichte van het aantal woningen in de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling (peildatum juli 2025). De aangekondigde aansluitstop kan van invloed zijn op planning van projecten. Per plan onderzoeken we wat de mogelijke oplossingen zijn.

2. Aanvullende harde plancapaciteit. De gemeente hanteert een ruimere definitie van harde plancapaciteit[1]. Deze gemeentelijke definitie resulteert in een ‘aanvullende harde’ plancapaciteit van ruim 13.000 woningen. Dit aantal is afgenomen ten gevolge van een toename van de harde plancapaciteit. Onder deze categorie vallen ook projecten die zich in een vroeg planstadium bevinden en waarbij we de intentie hebben uitgesproken om mee te werken of (bij eigen initiatief) te realiseren. Daadwerkelijke realisatie is echter afhankelijk van vele voorwaarden op het gebied van mobiliteit, overeenkomsten met ontwikkelende partijen, grondeigenaren, etc.

*Afronding op 25 tallen

[1]De gemeente Utrecht hanteert een ruimere definitie en definieert projecten die aan een van onderstaande criteria voldoen als harde plancapaciteit:

- Bestuurlijke wenselijkheid bepaald
- onderdeel gemeentelijke grondexploitaties;

Wonen: planvoorraad

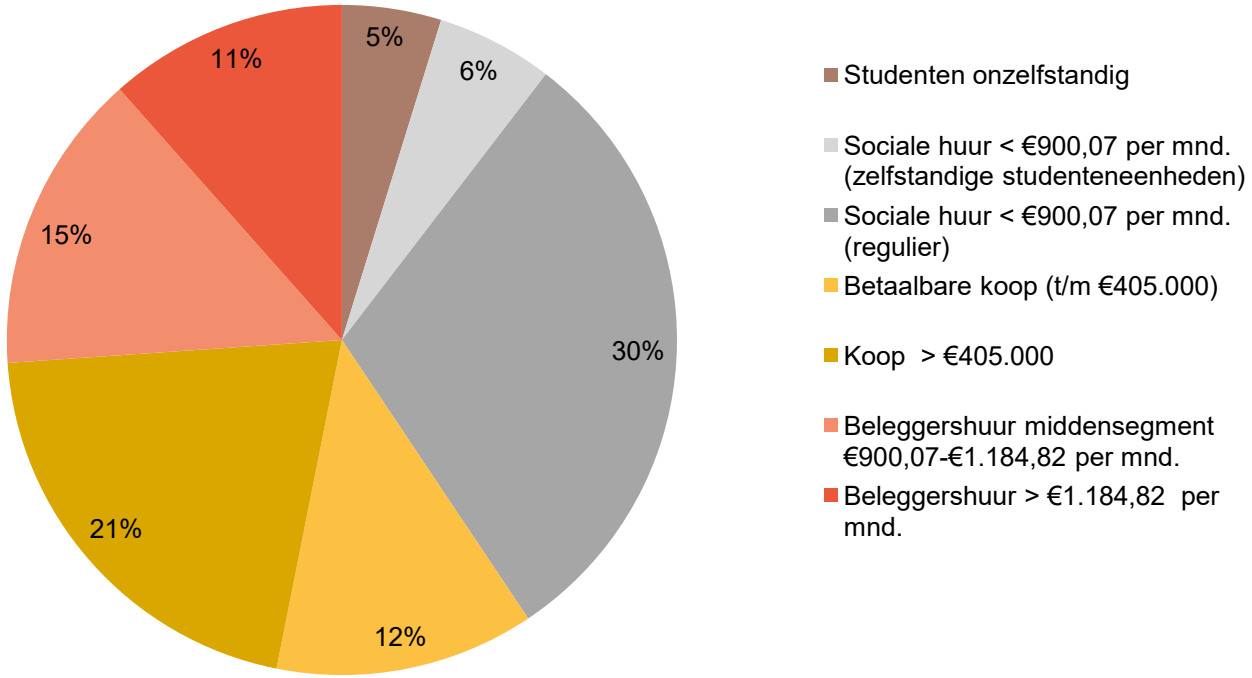
3. Zachte plancapaciteit. Aanvullend onderscheiden we nog een zachte potentiële plancapaciteit van ongeveer 20.000 - 25.000 woningen. Dit aantal is eveneens nagenoeg gelijk aan de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling 2025.

Verdeling plancapaciteit

Door bij te sturen op de verdeling van de wooncategorieën in projecten proberen wij onze ambitie bij de verdeling van de woningvoorraad in 2040 te realiseren. De verdeling in het figuur hiernaast laat zien dat de harde plancapaciteit voor 36% bestaat uit zelfstandige sociale huurwoningen waarvan 6% zelfstandige studenteneenheden en 30% reguliere sociale huurwoningen. Op dit moment is het aandeel onzelfstandige studenteneenheden 5% van de harde plancapaciteit. Hiermee liggen we op koers op het gewenste aantal studentenwoningen te realiseren. Deze percentages zijn gelijk aan het MPR 2025 en de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling (peildatum 1 juli 2025). Hierbij moet worden opgemerkt dat onzelfstandige eenheden in de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) -en daarmee in de woningvoorraad- niet worden geregistreerd.

Van de totale plancapaciteit valt 27% in het middensegment (koop en huur). Dit valt uiteen in 15% middenhuur en 12% betaalbare koop. In de Woonvisie wordt gestreefd naar een woningvoorraad in 2040 in het middensegment van 25%. Doordat woningen duurder worden, verschuiven betaalbare koopwoningen steeds meer naar de vrije sector. Het gevolg is dat er in het middensegment steeds meer woningen verschuiven naar het dure segment. Om in 2040 de gewenste samenstelling van de woningvoorraad te bereiken, is extra inspanning nodig. Daarom is in de Beleidsnota Wonen opgenomen dat bij nieuwe projecten een prijsklasseverdeling van 40% sociale huurwoningen en 35% uit de middensegment (huur en koop) wordt gehanteerd.

Verdeling 'harde' plancapaciteit 2026-2040 (definitie gemeente Utrecht)

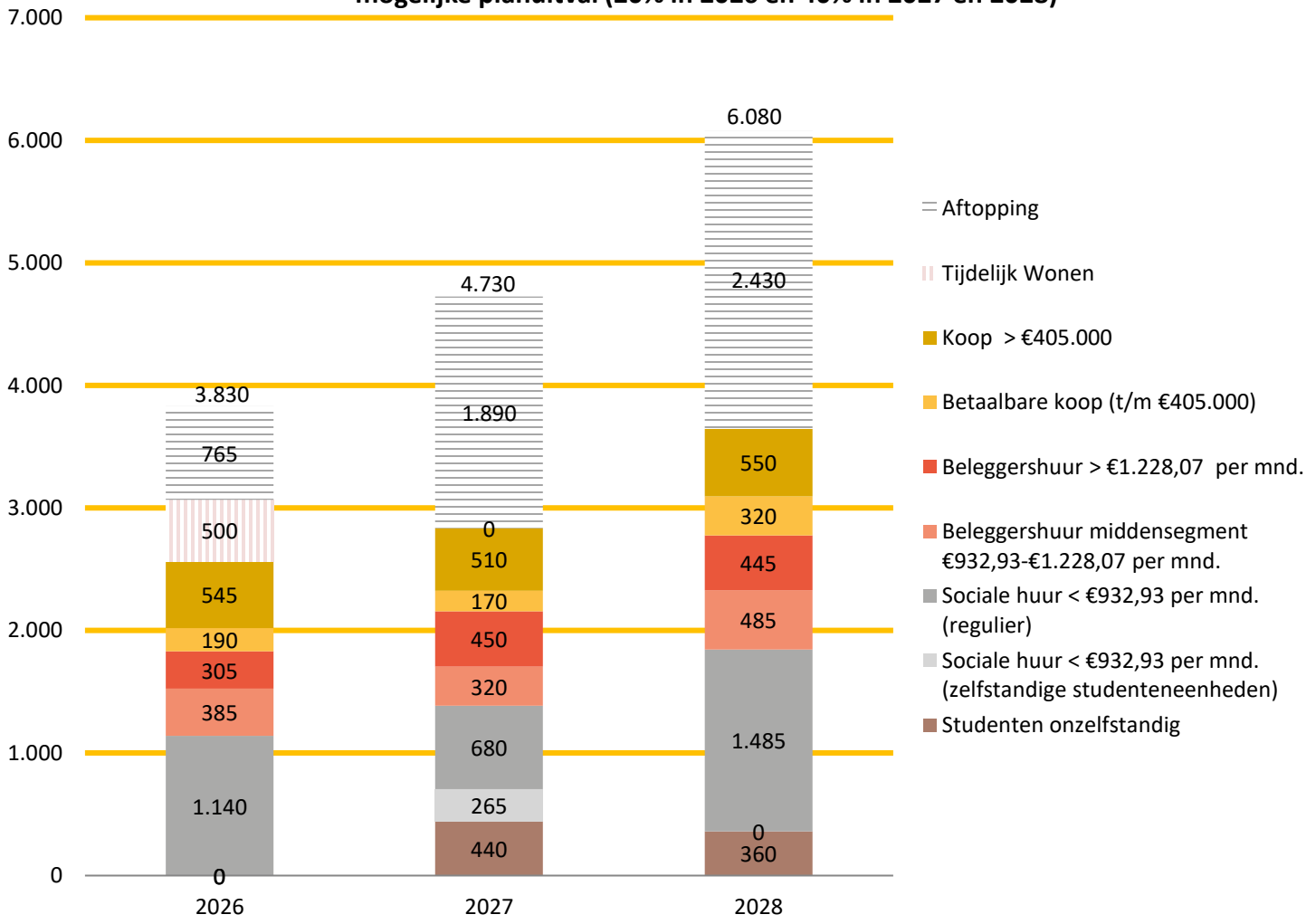
Wonen: planvoorraad

Start bouw productie

Met het MPR en de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling wordt twee keer paar jaar een prognose start bouw voor de korte termijn (3 jaar) gepresenteerd. Daarbij is per project de stand van zaken beoordeeld en vertaald in de planning. Op basis van ervaringscijfers en een analyse per jaarschijf is een aftoppingspercentage voor mogelijke planuitval en vertraging bepaald van 20% voor 2026 en van 40% voor 2027 en 2028. Er zijn veel factoren die invloed hebben op de planning van woningbouwontwikkelingen. Daarom is het vanuit behoedzaamheid wenselijk om een bandbreedte te hanteren. We stellen uiteraard als doel dat de uiteindelijke realisatie van het aantal woningen aan de bovenkant van bandbreedte ligt. De omvang en verdeling van de plancapaciteit zijn dynamisch en worden jaarlijks bijgesteld op basis van de actuele projectinformatie. Netcongestie zorgt voor een steeds groter risico in gebiedsontwikkelingen. De bouwproductie kan stagneren als woningen niet meer kunnen worden aangesloten op het net. De impact per project moet nog nader onderzocht worden.

In 2025 zijn 4.195 woningen in aanbouw genomen. Dit ligt ruim boven onze voorgenomen doelstelling. Op dit moment, rekening houdend met planuitval, verwachten we ongeveer 3.000 woningen in 2026 in aanbouw te nemen. Zonder rekening te houden met planuitval kunnen ruim 3.800 woningen in aanbouw worden genomen.

Stedelijke prognose woningbouw (start bouw) per hoofdcategorie incl aftopping voor mogelijke planuitval (20% in 2026 en 40% in 2027 en 2028)

*Afronding op 5 tallen

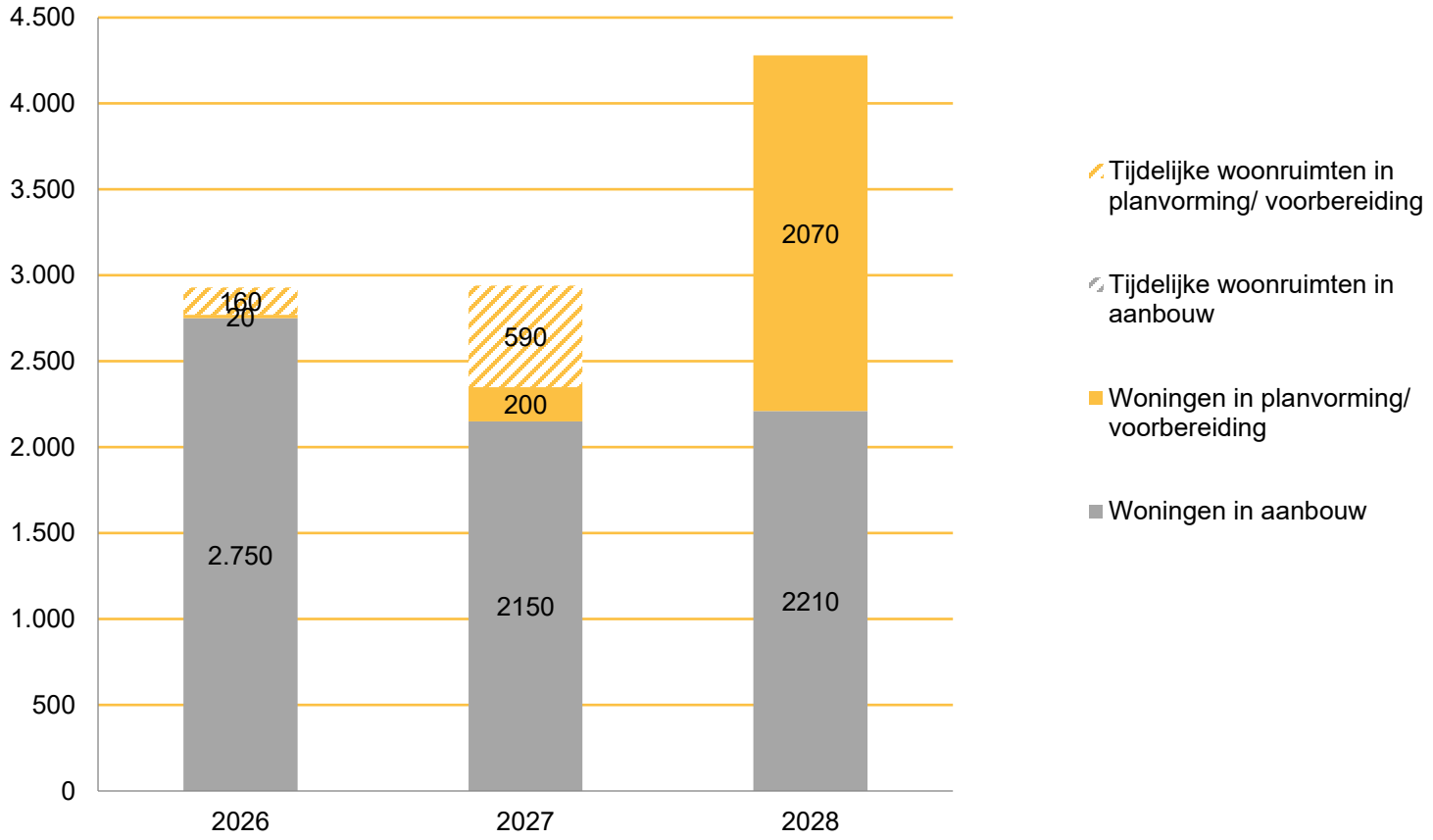
Wonen: planvoorraad

Opleveringen

We zien we het aantal opleveringen dit jaar toenemen tot bijna 3.000 woningen. De afgelopen 3 jaar zagen we bij verschillende projecten vertraging ontstaan als het gevolg van lastigere marktomstandigheden. Dit was enerzijds te zien in het aantal woningen wat in aanbouw werd genomen, logischerwijs had dit ook gevolgen voor het aantal opleveringen. Voor 2026 is de verwachting dat we wederom de jaarlijkse doelstelling van 3.000 te halen. Een aantal grotere projecten is geprognotiseerd voor oplevering in 2026, waaronder High Five op het Utrecht Science Park en woningen in verschillende deelfasen van zowel Leidsche Rijn Centrum als Wisselspoor.

Het aantal opleveringen is een inschatting op basis van start bouw datum en bouwtijd. De bouwtijd kan uitlopen of juist sneller gaan dan verwacht. In onze inschatting rekenen we onzelfstandige studentenwoningen mee als aparte woningen. De inschatting kan dus afwijken van het uiteindelijke gerealiseerde aantal woningen.

Stedelijke prognose opleveringen woningen per jaar (inclusief onzelfstandige studenten woningen)

*Afronding op 10 tallen

Wonen

Woningbouw ontwikkeling in de afgelopen 5 jaar

Onderstaand overzicht laat voor verschillende indicatoren het verloop door de jaren heen zien. Het aantal verleende bouwvergunningen geeft een indicatie van het aantal woningen dat in de nabije toekomst in aanbouw wordt genomen. Het aantal in aanbouw genomen woningen is een indicator voor wanneer woningen worden opgeleverd. Het aantal opgeleverde woningen bestaat uit nieuwbouw en overige toevoegingen zoals transformatie en splitsing. De uiteindelijke toename van de woningvoorraad is het aantal opgeleverde woningen minus de afname door sloop en overige onttrekkingen door bijvoorbeeld samenvoegingen.

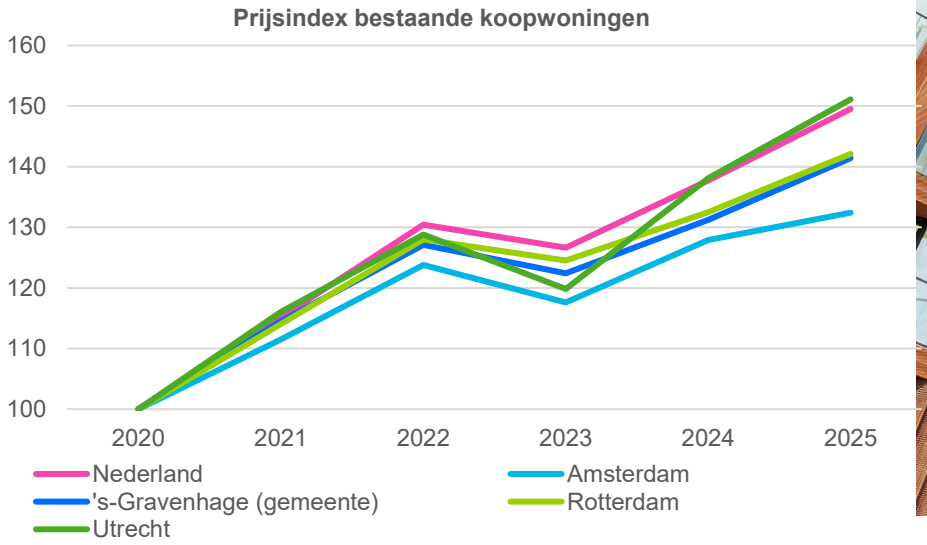
	2021	2022	2023	2024	2025
Verleende bouwvergunningen*	1.202	2.531	3.932	2.472	2.203
Woning in aanbouw genomen**	2.900	1.032	3.870	1.620	4.195
Opgeleverde woningen*	3.020	3.337	2.156	2.048	3.103
Toename woningvoorraad*/***	2.780	2.949	1.724	1.589	2.721

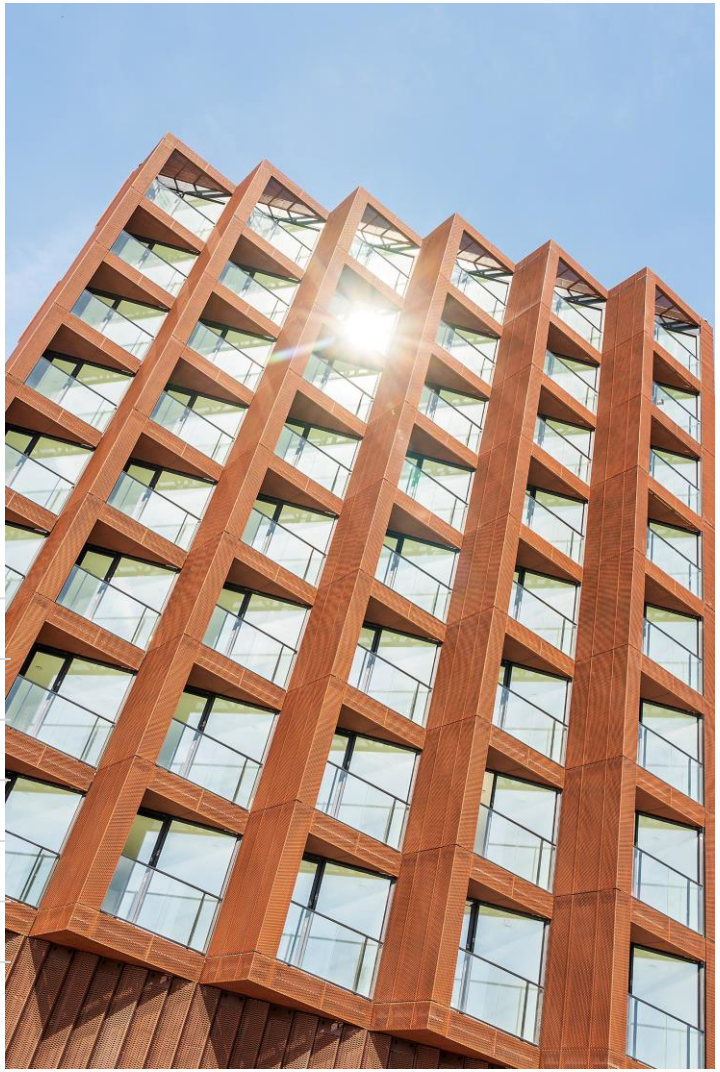
*Bron: CBS
**Bron: MPR
*** Sloop, samenvoeging, verbouw en transformatie gebruiksfunctie, overig.

Trends & marktontwikkelingen

Tot de oorlog in Oekraïne hadden we te maken met oververhitting op de woningmarkt en snel stijgende prijzen. Vanwege de gestegen rente en inflatie zien we vanaf 2022 een kentering op de woningmarkt, met dalende prijzen tot gevolg. Vanaf 2023 zien we een snel herstel op woningmarkt en liggen de prijzen inmiddels weer boven het niveau van 2022. De betaalbaarheid van koopwoningen is hierdoor verder afgenomen, ook door de gestegen rente. In aanvulling op het beperkte aanbod in de sociale sector en de midden huur sector, is hierdoor het vinden van een geschikte woning in Utrecht extra moeilijk.

Waar in 2023 het prijsniveau van bestaande koopwoningen in Utrecht harder daalde dan andere grote gemeenten en het Nederlands gemiddelde, is in 2024 en 2025 de toename in Utrecht juist het sterkst. In 2025 was de gemiddelde transactieprijs voor een bestaande woning in Utrecht €549.113. Ter vergelijking: het landelijk gemiddelde bedroeg vorig jaar €479.527. De gemiddelde prijs per m2 voor een bestaande woning in Utrecht bedraagt €5.569. Dit betekent dat het huishoudensinkomen ongeveer €108.000 moet bedragen om de gemiddelde Utrechtse transactieprijs te kunnen financieren. Voor nieuwbouw ligt de gemiddelde verkoopprijs en daarmee ook de gemiddelde prijs per m2 hoger.

Actualisatie reserve Betaalbaar wonen

Toelichting op de reserve Betaalbaar wonen

Bij de Voorjaarsnota 2023 is besloten om het bestedingsdoel voor deze reserve te verbreden van betaalbaar wonen naar betaalbaar wonen en het op gang houden van woningbouwprojecten.

De reserve wordt gevoed met de opbrengsten uit de Conversieregeling Erfpacht 2017. Motie 191/2017 draagt het college op om de opbrengst uit deze conversieregeling jaarlijks te oormerken voor het toevoegen van meer betaalbare woningen. Via de resultaatbestemming 2025 worden de in 2025 gerealiseerde opbrengsten toegevoegd aan de reserve. Tevens wordt de in 2023 gerealiseerde meerwaardeafdracht uit sociale huurwoningen overgeheveld.

In de reserve is 12,03 miljoen euro reeds bestemd. In dit MPR stellen wij voor om 2,05 miljoen euro te bestemmen voor de P+R Aïdadreef en 3,5 miljoen euro voor de herontwikkeling van het complex Rosendael aan de Indusdreef. In deze projecten is in totaal ruimte voor circa 385 woningen. Op dit moment zit er op beide projecten een tekort. Het reserveren van de middelen voor deze projecten maakt verdere planuitwerking mogelijk met een sluitende business case.

De geheime bijlage Overzicht voorstellen betaalbaar wonen (opbrengsten conversieregeling Erfpacht 2017) geeft de geïnventariseerde projecten weer als richtinggevend kader voor het nog te bestemmen bedrag. De daadwerkelijke inzet wordt ter besluitvorming aan de raad voorgelegd bij voorstellen over de financiële kaders van projecten. Conform motie 2023/291 zetten we in op projecten met een aandeel van minimaal 75% betaalbaar programma en conform motie 2021/197 kunnen de middelen ook worden ingezet voor het realiseren van extra onzelfstandige studenteneenheden.

Reserve betaalbaar wonen	
Saldo begin 2026	12.847
Toevoeging 2026	
- Resultaatbestemming 2025	5.933
- Meerwaardeafdracht sociale huurwoningen 2023	2.497
Subtotaal	**21.277**
Reeds bestemd	
Overvecht Centrum (cofinanciering WBI)	4.010
Maatregelen continuering woningbouw	800
Hindersteinlocatie (maatregelen Utrechtse aanpak 3e tranche):	2.300
Transformatie en aankoop vastgoed (kantoren en woningen)	4.500
Volkshuisvestingsfonds Overvecht (cofinanciering)	420
Totaal reeds bestemd	**12.030**
Voorstel MPR 2026 te bestemmen	**5.550**
Nog te bestemmen	**3.697**

Voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties	
Saldo begin 2026	5.990
Reeds bestemd	5.990
Nog te bestemmen	**-**

Toelichting op de voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties

Op basis van de Stedelijke afspraken 2020-2022 met woningcorporaties en huurdersorganisaties is in die periode 2/3e deel van de meerwaardeafdracht bij bestemmingswijziging van sociale huurwoningen gestort in de voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties. Op basis van voorstellen van de woningcorporaties zijn bestedingsvoorstellen (verduurzamingsprojecten) vastgesteld voor dit deel van de afgedragen meerwaarde. In het coalitieakkoord 2022-2026 is een stop op de verkoop van sociale huurwoningen opgenomen. Daarmee zijn de stortingen in de voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties vervallen.

Werken

Ambitie van de opgave

In Utrecht streven we naar een economie die bijdraagt aan een duurzame toekomst van de stad, met werk voor iedereen.
Een gezonde economie, waarin werkgelegenheid en ondernemerschap samengaat met zorg voor onze leefomgeving en inwoners.
Een economie die bijdraagt aan grote maatschappelijke opgaven en transities waar we voor staan (circulaire economie, energietransitie, klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit) én aan gezond stedelijk leven. Dat betekent een groei van 70.000 arbeidsplaatsen in 2040 ten opzichte van 2021. Deze opgave is opgedeeld in vijf segmenten: kantoren, bedrijven-terreinen, detailhandel, wetenschap (m.n. het Utrecht Science Park (USP)) en wijkeconomie.

Actuele ontwikkelingen

Het aantal banen in Utrecht groeit snel. Er zijn tussen 2021 – 2024 al ruim 40.000 extra banen bijgekomen. Maar wie inzoomt op de cijfers ziet dat niet elke Utrechter hiervan profiteert. Utrecht is aantrekkelijk voor werkgevers in de snelgroeiende sectoren financiën en overheid, dankzij de centrale ligging en het steeds groter aandeel theoretisch geschoolde inwoners. Ruim de helft van de extra banen zijn dan ook kantoorbanen voor met name theoretisch opgeleiden, die veelal worden ingevuld door mensen die buiten onze stad wonen. We zien ook een stijgend aandeel Utrechters dat vanuit huis werkt, veelal zzp'ers die digitaal kunnen werken. De groei zit slechts voor een klein deel (ca 20%) bij praktische banen op bedrijventerreinen. De werk-gelegeheid in de maakindustrie en de bouw verdwijnt langzaam uit de stad.

Ruimte voor werken, oftewel een goed en gevarieerd aanbod van werklocaties is dus essentieel om ervoor te zorgen dat we in balans blijven groeien. Om onze ambitie te behalen, kiezen we ervoor om op een aantal vlakken bij te sturen. Hoe we dat willen doen staat beschreven in de Beleidsnota Werklocaties 2035. Dit jaar werken we aan een Uitvoeringsprogramma bij deze beleidsnota.

De opgave heeft daarnaast de ambitie om de groeiende mismatch op de arbeidsmarkt tegen te gaan door het stimuleren van kwalitatieve banen en werklocaties. De krapte op de arbeidsmarkt is een risico voor zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve economische ambities. Dit vraagt om het maken van keuzes over welke bedrijvigheid we wel en niet in onze stad willen.

De ambitie om werk voor iedereen te bieden, raakt daarmee buiten beeld. Ook banen bij commerciële en maatschappelijke voorzieningen, zoals huisartsen, zien we niet meegroeien met de bevolkingsgroei. Dat heeft invloed op het voorzieningenniveau, het zorgaanbod en daarmee op de leefbaarheid van wijken.

De groei van het aantal banen vindt vooral plaats in de zorg en kantoorhoudende sectoren zoals zakelijke- en financiële dienstverlening en (semi-)overheid, in het topsegment kantoren in de stad; en veel minder op de typische bedrijventerrein-sectoren zoals bouw, maakindustrie, etc.
De krapte op zowel de kantorenmarkt als de bedrijfsruimtemarkt is groot. Voor ondernemers, bedrijven en organisaties is het steeds moeilijker om in de wijken, op bedrijventerreinen en op kantoorlocaties een goede (en betaalbare) plek te vinden om zich te vestigen of uit te breiden. Bovendien zetten netcongestie, stijgende prijzen en de druk op de ruimte voor werken steeds meer een rem op de groei. Dit zorgt ervoor dat met name de ambitie om diverse werkgelegenheid (werk voor iedereen) te bieden, onder druk staat. Op termijn kan het ook betekenen dat de functies die een stad nodig heeft om goed te kunnen functioneren, onvoldoende een plek kunnen krijgen. Denk aan ruimte voor stadslogistiek, installateurs, circulaire verwerking van reststoffen, loodgieters en aannemers. Nu al zien we dat nieuwe werkgevers die gewenst zijn (gezond, duurzaam, sociaal, innoverend, verzorgend) naar elders moeten uitwijken. Daarmee neemt de diversiteit van het werken in Utrecht af. We worden als stad daarmee kwetsbaarder, minder inclusief en bieden geen werk meer voor iedereen.

Bovenstaande ontwikkelingen hebben invloed op alle segmenten. Per segment zien we nog de volgende aandachtspunten:

- Kantoren: de leegstand van kantoren ligt onder frictieniveau. Dit drijft de prijzen op. Het onderste segment kantoren, erg belangrijk voor maatschappelijke instellingen, start- en scale-ups en creatieven die we als stad graag rijk zijn, staat sterk onder druk van de woningbouwopgave. Tegelijkertijd staan er aan de randen van Lage Weide en Oudenrijn kantoren die nauwelijks meer marktconform zijn en die we graag transformeren naar bedrijfsruimte. Dit hebben we opgenomen in de Beleidsnota Werklocaties 2035.

Werken

- Bedrijventerreinen: ook op bedrijventerreinen ligt de leegstand onder frictieniveau. Daardoor is er te weinig schuifruimte, waardoor ondernemers niet kunnen (door)groeien of verhuizen en de markt op slot zit. We ontwikkelen één nieuw bedrijventerrein: Strijkviertel. Ook in Rijnenburg moet straks voldoende ruimte voor bedrijvigheid zijn. Beter benutten van bestaande terreinen is uiteraard ook van belang, onder andere door te verdichten. Maar hiervoor moeten ook een aantal randvoorwaarden op orde zijn, zoals bereikbaarheid en netcapaciteit. Een aantal bedrijventerreinen staat onder druk van de woningbouwopgave, zoals Stadseiland-Zuid. Of door de grote vraag uit de logistieke markt, dat een prijsopdrijvend effect heeft waardoor MKB'ers in de knel komen. Met ons nieuwe beleid voor werklocaties willen we zorgen voor een divers en complementair palet bedrijventerreinen, de beschikbare ruimte optimaal benutten, en (regionaal) werken aan de planning en uitgifte van nieuwe terreinen.
- Winkelgebieden: binnen de detailhandel is een groot verschil tussen de ontwikkelingen van non-food en food: zo is het aantal (fysieke) kleding- en schoenenwinkels (niet-dagelijks) de afgelopen jaren fors teruggelopen. Supermarkten en speciaalzaken (dagelijks) doen het daarentegen onverminderd goed, hoewel daar de stijgende kosten voor onder andere personeel de marges verder onder druk zetten. Vrijkomende panden worden vaak ingevuld met andere functies, zoals horeca of andere publieksgerichte voorzieningen. Dit geeft winkelstraten een andere uitstraling en beleving. De groei van het aantal inwoners van de stad zorgt voor meer vraag naar retail. Waardoor de afnemende algemene trend in de vraag naar vierkante meters winkelruimte voor een groot deel wordt gecompenseerd.
- Innovatielocaties: (vastgoed-)ontwikkelingen in en rond het USP laten een grote vraag naar ruimte zien. De activiteiten van de bedrijven en kennisinstellingen zijn cruciaal om onze economische ambities op gebied van Heart of Health te behalen. Specifiek op het USP zijn aanvullende, grootschalige maatregelen (vooral bereikbaarheidsmaatregelen) nodig om de groei te faciliteren. Dit jaar is er naar verwachting één grote ontwikkelingen op het USP op het gebied van werkgelegenheid: oplevering van de huisvesting van het RIVM. We werken daarnaast aan een regionale ontwikkelstrategie innovatielocaties, en aan de lokale uitwerking daarvan.
- Wijkeconomie: we zijn in het kader van de regiodeal in Overvecht gestart met een traject om meer en passende ruimte voor werk in de wijk toe te voegen.

Programmering

De beschikbaarheid en betaalbaarheid van voldoende en goede bedrijfsruimtes en kantoren is een belangrijk thema voor de komende jaren. Met de Beleidsnota Werklocaties 2035 hebben we ons beleid hierop aangescherpt. De komende jaren investeren we (verder) in:

- Kantoren: de vraag naar kantoren is onverminderd hoog. Naast de aandacht voor betaalbaarheid en beschikbaarheid van kantoren in het lagere segment, werken we mee aan het toevoegen van kantoren op de knooppunten Stationsgebied en Leidsche Rijn.
- Bedrijventerreinen:
  - Ontwikkeling circulair bedrijvenpark Strijkviertel: efficiënt en meerlaags, met een hoge dichtheid en focus op circulaire MKB-werkgelegenheid. Het omgevingsplan is vastgesteld. In 2026 volgt de tenderuitvraag.
  - Lage Weide: verschillende maatregelen en ambities werken we uit in de Deelomgevingsvisie Lage Weide, die in 2026 wordt aangeboden aan de raad. We continueren onze inzet op verdichting van het terrein en werken aan de lobby voor investeringen in de brug(gen) die het terrein ontsluit(en). We willen de Deelomgevingsvisie vervolgens uitwerken in een Uitvoeringsprogramma voor Lage Weide.
  - Inzetten op verdichting op andere werklocaties, in samenwerking met de OMU, zoals Werkspoorkwartier, Oudenrijn, Overvecht.
  - Onderzoek provincie Utrecht voor een nieuw regionaal bedrijventerrein, waardoor de druk op de Utrechtse markt enigszins afneemt.
- Winkelgebieden: verwachting is dat de hoeveelheid vierkante meters retail dankzij de bevolkingsgroei redelijk stabiel blijft. Nieuwe ontwikkelingen vinden plaats bij de grote gebiedsontwikkelingen, zoals de MWKZ.
- Innovatielocaties: het benutten van de ontwikkelruimte op het USP en de omliggende gebieden. We werken het regionale programma voor innovatielocaties lokaal uit.
- Wijkeconomie: we werken de verdere inzet voor wijkeconomie uit in het Uitvoeringsprogramma Werklocaties

Maatschappelijke voorzieningen

Ambitie van de Opgave

Groei in balans en Ongelijk investeren voor gelijke kansen

De groei van de stad dient samen te gaan met een toename in de maatschappelijke voorzieningen, vanwege hun belang voor de ontwikkeling, beleving, ontmoeting en ondersteuning van alle inwoners. Het gaat om scholen, sportaccommodaties, buurtcentra, culturele voorzieningen en speelruimte. Uitgangspunt is om kwaliteit en leefbaarheid centraal te laten staan bij de verdere ontwikkeling van de stad: we willen groeien in balans. Voor een gezonde groei van de stad groeien de voorzieningen mee met de bevolking. Dit doen we onder andere door vooral te investeren in buurten en inwoners die dat het hardste nodig hebben.

Onze ambities staan beschreven in de Sociale Visie Utrecht, de Ruimelijke Strategie Utrecht 2040, het Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen en de thematische huisvestingsnota's. Dit leidt tot een programmering op hoofdlijnen voor de langere termijn en meer concrete programmering voor de eerstkomende jaren. Netcongestie zorgt ervoor dat nieuwe voorzieningen voorlopig geen grootverbruik aansluiting kunnen krijgen, voor kleinverbruik dreigt een wachtlijst. We werken samen met het Rijk, de regio en netbeheerders aan oplossingen voor netcongestie.

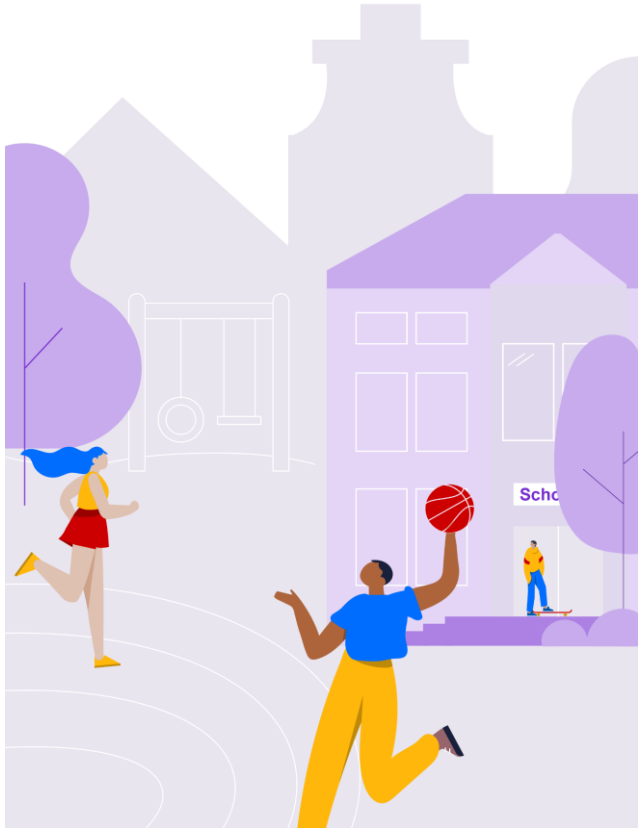
Beleidsnota's, uitvoeringsprogramma's en rapportages

Per opgave in het maatschappelijk domein zijn ambities en doelstellingen vastgesteld. Het gaat om de volgende nota's:

- Voor Cultuur is het Uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie 2024-2028 en het Uitvoeringsprogramma Huisvesting Culturele en Creatieve Sector 2025-2028 leidend. Hierin zijn de kwantitatieve kaders vanuit de RSU2040 inhoudelijk aangescherpt. Ook is de Nachtvisie 2030 vastgesteld.
- Op 27 maart 2025 heeft de gemeenteraad de nieuwe Beleidsnota Onderwijshuisvesting vastgesteld. In dezelfde periode heeft B&W het Uitvoeringsprogramma Onderwijshuisvesting 2026-2041 vastgesteld. Beleidsnota en uitvoeringsprogramma vormen samen het IHP (Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorziening). Besluitvorming over investeringen in onderwijshuisvesting loopt hierin mee.
- De Beleidsnota Sport en Bewegen 2025-2032 is begin 2025 vastgesteld door de raad. Hoe we de ambities en doelstellingen uit de nota bereiken, werken we in afstemming met de stad uit in vier uitvoeringsprogramma's.
- Welzijn werkt vanuit de kadernota Meerjarig perspectief buurtcentra in buurten en wijken voor de periode 2022–2032.

Maatschappelijke voorzieningen blijven achter

Met het huidige groeitempo en de schaarse middelen voor nieuwe investeringen lukt het niet om het voorzieningenniveau evenredig te laten meegroeien met het aantal inwoners, zoals beoogd is in de RSU. Daarvoor is onvoldoende geld en ruimte beschikbaar. Investeringen die nu niet worden gedaan, kunnen in sommige gevallen niet meer worden ingehaald. Bijvoorbeeld als het gaat om de bouw van sporthallen in plaats van gymzalen. Als de gymzalen eenmaal zijn gerealiseerd, kan er later niet alsnog een sporthal worden ingepast.

Maatschappelijke voorzieningen

Actuele ontwikkelingen

Sport

Sport- en beweegaccommodaties zijn een basisvoorziening voor alle Utrechters. Tot en met 2030 investeren we daarom in nieuwe sportvelden, sporthallen en een nieuw zwembad. Door het ontbreken van middelen hebben we in voorgaande jaren geplande sportvoorzieningen moeten uitstellen of afstellen. We zien dat de investeringen die we doen tot en met 2030 niet genoeg zijn om de sportvoorzieningen in de stad voldoende (snel) mee te laten groeien met de groei van het aantal woningen. Daarmee lopen we achter op onze doelstellingen. We constateren dat op basis van de ontwikkelingen in de bestaande stad tot en met 2040 de tekorten verder oplopen. Voor sporthallen betekent dit dat we in 2030 één extra sporthal nodig hebben en in 2040 5,5 sporthallen. Voor voetbal geldt dat we in 2040 7 velden op de zaterdag tekort komen, voor hockey 8 velden, voor rugby 1 veld en voor tennis 62 banen. We blijven daarvoor zoeken naar geschikte locaties en middelen voor realisatie. Aanvullend daarop zorgen grote gebiedsontwikkelingen in de stad, waaronder Rijnenburg, voor een extra vraag naar sportvoorzieningen.

Cultuur

Onze ambitie is om 25 culturele wijkvoorzieningen in 10 wijken (15.625 m²) te realiseren voor 2040. Daarnaast willen we tegen die tijd zowel een grotere als een kleinere stedelijke culturele voorziening toevoegen aan de stad. Vanwege schaarse middelen hebben we er eerder voor gekozen om de realisatie van wijkcultuurhuizen en stedelijke voorzieningen te temporiseren. Projecten zonder vastgestelde locatie schuiven door. Tegelijkertijd werken we de komende periode aan de realisatie van vier nieuwe culturele wijkvoorzieningen.

Voor de realisatie van 80.000 m² extra werkruimte voor de culturele en creatieve sector is in de RSU2040 reeds 30.000 m² als ambitie opgenomen, waaronder in het Werkspoorkwartier, Nieuw-Overvecht , Beurskwartier en de Merwedekanaalzone. Dit vertalen we naar concrete projecten. In de programmatische verkenning van Rijnenburg is aanvullend 7.000 tot 14.000 m² opgenomen. Voor de resterende 45.000 m² zoeken we naar geschikte locaties. Door veranderde marktomstandigheden en het stoppen van locaties hebben we in de afgelopen periode circa 5.000 m² gerealiseerd. Daarmee blijven we achter op onze ambitie, maar de ontwikkeling van nieuwe locaties loopt door. Zo voegen we de komende tijd locaties toe, bijvoorbeeld in de Vlampijpateliers, in tijdelijke panden zoals Parkeergarage Paardenveld en het Attleeplantsoen en nieuwe gebiedsontwikkelingen zoals Tussen de Rails.

Welzijn

Tot 2030 zijn buurtcentra, buurtkamers en jongerenhuiskamers geprogrammeerd. Tussen 2030 en 2040 zijn er op basis van de actuele bevolkingsprognose stadsbreed nog vier buurtcentra inclusief jongerenhuiskamer nodig. De locaties zijn nog niet bepaald. We onderzoeken de komende jaren de behoefte aan overige welzijnsaccommodaties (beheerde speeltuinen, scouting en volkstuinen). De welzijnsaccommodaties groeien mee volgens de in beleid vastgestelde normen per type wijk.

Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting inclusief programmering komt aan bod in het IHP (Beleidsnota en uitvoeringsprogramma onderwijshuisvesting). Omdat onderwijshuisvesting een wettelijke taak van de gemeente is met vastgestelde normen met betrekking tot capaciteit voor huisvesting, is het uitgangspunt dat we zodanig programmeren dat het aantal schoolgebouwen automatisch meegroeit bij de ontwikkeling van nieuwe wijken. In het uitvoeringsprogramma van het IHP hebben we voorzien in nieuwbouw en renovaties ten behoeve van voldoende en kwalitatief goede gebouwen. Er is echter geen geld vrij gemaakt voor aanvullende beleidsambities op het gebied van bijvoorbeeld klimaatadaptatie, circulair bouwen of inclusieve onderwijshuisvesting. Bovendien zijn nog niet alle investeringen in het IHP op lange termijn (na 20235) financieel gedekt. Dit brengt het risico met zich mee dat we op lange termijn onvoldoende middelen hebben om aan onze wettelijke taak op het gebied van onderwijshuisvesting te voldoen. Ook blijft een aandachtspunt de financiële ontwikkelingen rond het bouwen van nieuwe scholen in nieuwe wijken waar wordt verdicht binnen de bestaande stad, zoals de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier. Tenslotte is de betaalbaarheid van kinderopvangruimte bij diverse schoolgebouwen een uitdaging. We onderzoeken hoe hiermee om te gaan.

Maatschappelijke voorzieningen

Programmering

Sport

- De realisatie van het zwembad Maximapark staat gepland in 2030.
- Voorbereidingen lopen voor de sporthallen Cartesiusdriehoek (ingebruikname 2027), Merwedekanaalzone (2028) en de en sporthal Overvecht (2030).
- We zetten de komende twee jaar nog twee natuurgrasvelden om in kunstgras (de Dreef en Voordorp).
- Uitbreiding/inpassing sportvelden: Nieuw Welgelegen eerste fase (twee sportvelden 2030) en 5e hockeyveld Rijnvliet (2025/2026 variantenstudie Strijkviertel, realisatie 2028).
- Sporthallen Voordorp, Vleuten en de uitbreiding met velden van Maarschalkerweerd Noord en Nieuw Welgelegen 2e fase zijn uitgesteld vanwege ontbrekende middelen.

Onderwijshuisvesting

In lijn met het Uitvoeringsprogramma Onderwijshuisvesting 2026-2041 gaan wij de komende jaren een aanzienlijke uitbreiding realiseren van het primair- en voortgezet onderwijs.

- Er komen lagere scholen bij in de buurten Leeuwesteyn en Groenewoud (Leidsche Rijn), Merwedekanaalzone, Cartesiusdriehoek en het Beurskwartier.
- Het voortgezet onderwijs breidt uit in Merwedekanaalzone, Leidsche Rijn, Overvecht en Vleuten-De Meern en in het Utrecht Science Park/Rijnsweerd.

Welzijn

- We realiseren een nieuw buurtcentrum en jongerenhuiskamer in de Merwedekanaalzone en twee kleinere buurtcentra in Overvecht. Voor Overvecht betrekken we dit bij de Programmatische uitgangspunten doorontwikkeling maatschappelijk vastgoed Overvecht.

Zorg

- We realiseren een nieuw gezondheidscentrum in Merwedekanaalzone. Naast eerstelijnszorg komen hier ook KOOS en het Buurtteam.
- Het activiteitencentrum WIJ 3.0 wordt ook in Merwedekanaalzone gerealiseerd.

Cultuur

De volgende wijk- en jongerencultuurhuizen zijn geprogrammeerd:

- Wijkcultuurhuis Merwede.
- Jongerencultuurhuis Berlijnplein (onderdeel Cultuurcluster, Leidsche Rijn).
- Jongerencultuurhuis De Tol (Vleuten-De Meern).
- Wijkcultuurhuis De Musketon (Lunetten).
- Zoekgebieden voor nieuwe initiatieven: USP/Rijnsweerd, Papendorp/Groenewoud, Noordwest, Centrum, Oost, Beurskwartier, Overvecht en Rijnenburg.

Stedelijke culturele voorzieningen:

- Cultuurcluster Berlijnplein: 9.200 m² voor dans, theater, beeldende kunst, mode, design, amateurkunst en werkruimte (oplevering medio 2028).

Werkruimte culturele en creatieve sector (selectie):

- Ca. 2.680 m² Vlampijpateliers, permanent.
- Ca. 2.000 m² Attleeplantsoen 39, tijdelijk beschikbaar.
- Ca. 2.250 m² op een etage van parkeergarage Paardenveld, tijdelijk beschikbaar.
- 1.200–2.400 m² via uitgifte in Tussen de Rails voor een broedplaats (15 jaar).

Een overzicht van alle geprogrammeerde projecten is te vinden in de bijlage.

Maatschappelijke voorzieningen

Knelpunten in de investeringsprogrammering opgelost

Het investeringspakket Groei in balans is onderdeel van het coalitieakkoord 2022-2026. In dit pakket zijn onder andere uitbreidingsvoorzieningen opgenomen voor sport, welzijn en zorg. Het betreft 3 sporthallen, de uitbreiding van sportparken Nieuw Welgelegen en Rijnvliet, zwembad Maximapark, en diverse welzijns- en zorg voorzieningen in Merwede en Overvecht.

De toekomstige jaarlasten voor deze uitbreidingen zijn verwerkt in de begroting maar een bijgestelde raming op basis van actualisatie naar het juiste prijspeil en actuele ontwikkelingen laat een tekort zien ten opzichte van het eerder beschikbaar gestelde budget. Het gaat om de volgende voorzieningen:

- Sporthallen: Cartesius Driehoek, Merwede en Overvecht.
- Sportparken: twee velden op sportpark Nieuw Welgelegen, omzetten van twee natuurgras velden naar kunstgras velden op sportpark De Dreef en Voordorp.
- Zwembad Maximapark.
- Overvecht: buurtcentrum Burezina, buurtkamer Rozendaal.
- Merwede: Gezondheidscentrum, activiteitencentrum WIJ 3.0, en een buurtcentrum & jongerenhuiskamer.

Alle ramingen zijn nu –conform de handleiding projectbeheersing- gebaseerd op het prijspeil van oplevering. De geactualiseerde jaarlasten voor de opgenomen uitbreidingsvoorzieningen leiden tot meevallers in 2027 en 2028 en tegenvallers vanaf 2029. De tegenvaller bedraagt vanaf 2030 €777.000 structureel. Het totale financiële beeld van mee- en tegenvallers is onderdeel van de Voorjaarsnota 2026: daarmee zijn de knelpunten opgelost. Hierna volgt nadere informatie per investering.

Zwembad Maximapark

De exploitatieraming is in 2025 herijkt. Als gevolg van netcongestie is een all-electric zwembad op dit moment niet mogelijk. In 2025 is onderzocht hoe om te gaan met netcongestie. Dit leidt tot aanvullende investeringen en exploitatielasten. De herijkte zwembadexploitatie en de netcongestieoplossing leidt tot € 395.000 aan structureel hogere jaarlasten voor het zwembad. Hiervan is € 153.000 hogere kapitaalslasten en € 242.000 hogere exploitatielasten. De aanvullende exploitatielasten voor de netcongestie oplossing (€140.000) zijn tijdelijk. Wanneer de beperkingen voor netcongestie zijn opgeheven, komen deze tijdelijke kosten te vervallen.

Voorzieningen Merwede

Ontwikkelaars hebben medio 2025 actuele koopprijzen afgegeven voor de welzijns- en zorgvoorzieningen in Merwede. Deze koopprijzen liggen hoger dan eerder afgegeven koopprijzen in 2023 en 2024. Daarnaast zijn alle exploitatielasten geraamd op prijspeil oplevering. Dit leidt tot € 272.000 aan structureel hogere jaarlasten. Hiervan is € 84.000 hogere kapitaalslasten en € 188.000 hogere exploitatielasten.

Overige sportvoorzieningen

Alle exploitatielasten zijn geraamd op prijspeil oplevering. Dit leidt tot € 110.000 aan structureel hogere jaarlasten. Hiervan is € 55.000 hogere kapitaalslasten en € 55.000 hogere exploitatielasten. Tegenover het structurele knelpunt, zorgt vertraging van een aantal reeds geprogrammeerde projecten ervoor dat het knelpunt voor 2029 gedempt wordt en dat er in 2027 en 2028 zelfs sprake is van forse meevallers.

Knelpunt VJN in €1.000	2027	2028	2029	2030	struc
Sport, zorg en welzijn (exploitatie)				485	485
Sport, zorg en welzijn (kapitaallasten)	-1.693	-1.187	152	292	292

Duurzame mobiliteit

Ambitie van de opgave

Om gezond stedelijk leven en de groei van de stad mogelijk te maken, zetten we in op de transitie naar ruimte-efficiënte en duurzame mobiliteit (lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit). We streven naar een stad waarin mobiliteit en bereikbaarheid voor iedereen op orde is. Daarbij borgen we de bereikbaarheid en verkeersveiligheid. We werken hierbij vanuit de kaders van de RSU2040 en het Mobiliteitsplan 2040.

Actuele ontwikkelingen

Traditioneel is het laatste jaar van de collegeperiode het beleidsarme jaar. In dit jaar worden daarom geen nieuwe aanvullende investeringen aangekondigd in het MPB. Wel lossen we knelpunten op voor lopende werken. De laatste actuele ontwikkelingen rondom diverse toezeggingen en moties zijn te vinden in Raadsbrief Verzamelbrief Mobiliteit .

Voor de laatste cijfers over de transitie naar ruimte-efficiënte en duurzame mobiliteit verwijzen we naar de Monitor mobiliteitsplan 2025, die we naar verwachting in Q2 2026 actualiseren. De voortgang van alle geprogrammeerde projecten is te vinden in de Voortgangsrapportage Programma Duurzame Mobiliteit 2025, die we naar verwachting Q4 2026 actualiseren.

Programmering

Voor de volledige programmering van de investeringen vanuit het Programma Bereikbaarheid, verwijzen we naar de geheime bijlage met de projecten van het MPR. In deze bijlage geven we ook aan bij welke projecten wordt samengewerkt met Beheer Openbare Ruimte (BOR).

Toelichting op financiën en programmering MPB 2026

We actualiseren jaarlijks het meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB). Projecten lopen meerjarig en leggen beslag op de middelen in de komende jaren. Bij de actualisatie van het MPB worden de verwachte uitgaven van de projecten over de komende jaren bijgesteld (kasritme). Op basis hiervan bepalen we welke financiële ruimte er beschikbaar is om knelpunten op lopende werken op te lossen, waarbij we de resultaten van afgesloten projecten bij de jaarverantwoording, eventuele bijdragen van derden en indexeringsmiddelen meenemen. Hieronder lichten we toe welke middelen beschikbaar zijn voor herprogrammering, hoe deze worden ingezet en wat de actualisatie betekent voor het financiële beeld.

Toelichting financiële methodiek

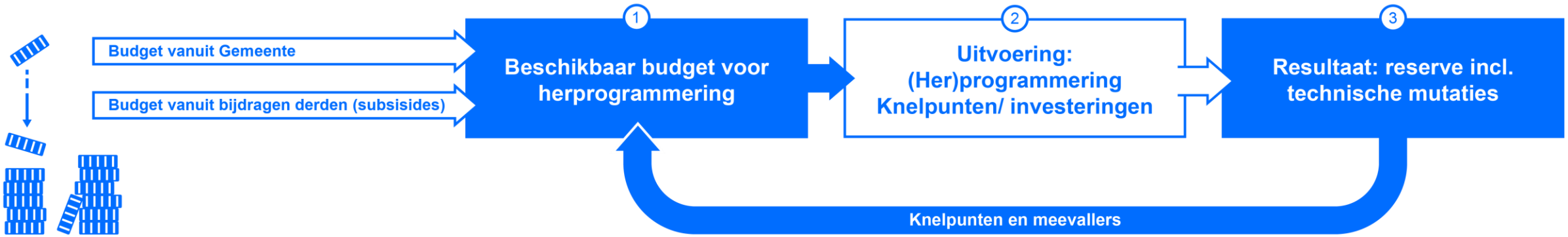
Jaarlijks voegen we een bedrag vanuit de gemeentelijke middelen toe aan het Meerjarig Investeringsprogramma Bereikbaarheid (MIB). Daarnaast dekken we een deel van de investeringen vanuit gelden van derden (met name subsidies). Met dit beschikbare meerjarige investeringsbudget programmeren we projecten over de jaarschijven. Deze jaarschijven nemen we op in de begroting. Knelpunten zijn extra kosten op lopende projecten die niet kunnen worden opgevangen binnen het bestaande projectenbudget. Een knelpunt niet programmeren, betekent dat we een project niet kunnen voortzetten.

Binnen het MIB is een reserve ingesteld waardoor de fasering van uitgaven in een jaar niet gelijk hoeft te lopen met de beschikbare budgetten in een bepaald jaar. De verschillen worden verrekend met de reserve. Deze reserve mag niet onder nul uitkomen.

Daarmee wijkt deze financiële systematiek voor het investeringsprogramma bereikbaarheid af van de reguliere systematiek van jaarlijks in de begroting terugkerende budgetten en bestedingen.

Planningsoptimisme

Bij het bepalen van de te verwachte uitgaven in een jaar houden we rekening met een planningsoptimisme van 20%. De verwachte totale uitgaven van alle projecten in een jaar verlagen we met 20%. Dit doen we omdat programmabreed nooit alle uitgaven conform planning verlopen. Middelen blijven beschikbaar voor het project (waarvoor ook krediet is vrij gevraagd) en schuiven in de planning door naar een volgend jaar.

Voor- en nadelen op afgesloten en lopende projecten
Bij de Jaarstukken 2025 sluiten we negen projecten af. Dit leidt per saldo tot een aanvulling van de reserve van 0,9 miljoen euro. De lijst van projecten inclusief toelichting is te vinden in de Jaarstukken onder Paragrafen; Af te sluiten investeringsprojecten; Bereikbaarheid.

We hebben daarnaast vrijval van middelen uit de vaste activa reserve vanwege diverse projecten die al eerder zijn afgesloten. Het betreft de Doorfietsroute Veenendaal, Herinrichting Wittevrouwen, Herinrichting Nachtegaalstraat en Fietsenstalling House Modernes. De totale vrijval bedraagt 1,77 miljoen euro.

Tot slot, zoals te lezen in deze Raadsbrief, hebben we besloten om te stoppen met het integrale project Blauwkapelseweg (BKW). De reeds gemaakte kosten van het Integrale Project (0,067 miljoen euro) zijn verrekend. Van het totaalbudget voor het integrale project van 0,9 miljoen euro valt 0,6 miljoen euro vrij. Dit gebruiken we voor een bijdrage aan de exploitatie van het Grondstoffendepot in 2026 en 2027. Het resterende budget van 0,233 miljoen euro zetten we in voor de mobiliteitsaanpak van de Kruising Blauwkapelseweg-Alexander Numankade.

Onderstaande tabel toont het totaaloverzicht van voor-en nadelen op afgesloten en lopende projecten:

Projecten (Bedragen x € 1.000,-)	**Bedrag**
Saldo 9 projecten afgesloten in Jaarstukken 2025	896
Vrijval van de vaste activa reserve uit diverse projecten	1.772
Blauwkapelseweg t.b.v. Grondstoffendepot exploitatie 2026 -2027	600
Totaal voor- en nadelen op afgesloten en lopende projecten	3.268

Subsidies: technische mutaties
Deze technische mutaties betreffen subsidies die nog niet in de begroting zijn verwerkt. Hiermee verhogen we de projectbudgetten, waar we in de bestuursrapportages het krediet voor vrij vragen. We hebben in totaal 4,5 miljoen euro aan nieuwe subsidies ontvangen t.o.v. MPR 2025. De subsidies komen vanuit de provincie Utrecht (3,2 miljoen euro) en het Rijk (SPV subsidie 1,3 miljoen euro).

Projecten (Bedragen x € 1.000,-)	**Bedrag**
Planstudie Fietsenstalling Vaartsche Rijn (krediet fietsenstallingen)	200
Aanvullende subsidie verkenning naar locatie gebouwde stalling bij station Vaartsche Rijn	98
Fietsenstalling in P1/P4 (krediet fietsenstallingen)	558
Fietsenstalling Station Lunetten (krediet fietsparkeren stations)	300
Herinrichting Koningsweg - stedelijk deel	250
Looproutes toegankelijke Bushaltes	500
Doorstromingsprojecten	471
Westelijke Stadsboulevard - bushalten deelgebied 4 Majellaknoop	500
Investeringsimpuls Verkeersveiligheid (SPV subsidie) totaal 15 locaties	1.262
Verkeersveiligheidssubsidie PU	387
Totaal technische mutaties (subsidies)	4.526

Knelpunten op lopende projecten

Projectbudgetten zijn kaderstellend. Op basis van een (globale) verkenning wordt het projectbudget bepaald. Bijstelling van het budget kan gaandeweg nodig zijn, bijvoorbeeld omdat een project langer loopt dan vooraf gepland of vanwege prijsstijgingen. Daarnaast kunnen extra noodzakelijke onderzoeken of scopewijzigingen (o.a. als gevolg van participatie) leiden tot hogere kosten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ingepaste knelpunten. Deze knelpunten zijn weergegeven exclusief rente, in het geval dat dekking van het knelpunt loopt via structurele kapitaallasten. Dit is van toepassing voor het project Boorstraat fiets- en voetgangersverbinding.

Knelpunten (Bedragen x € 1.000,-)	**Bedrag**
1. Boorstraat fiets- en voetgangersverbinding	7.000
2. Maliebaan	3.400
3. Socrateslaan	2.000
4. Grondstoffendepot	600
5. Bestemming Catharijnesingel	450
6a. Indexatie Merwedelijn spaarbedrag	270*
6b. Plankosten Merwedelijn	300*
7. Doorfietsroute om de noord	2.000
8. Doorfietsroute Utrecht – Hilversum	1.950
Totaal knelpunten	**17.840**

*structureel

Voor alle projecten (uitgezonderd grondstoffendepot) geldt dat deze te maken hebben met gestegen uurtarieven en materiaalkosten wat leidt tot kostenverhogingen. Deze kostenverhogingen zijn onderdeel van het knelpunt. Op deze pagina omschrijven we kort de specifieke oorzaken die leiden tot het knelpunt. Een uitgebreidere toelichting over de voortgang van alle lopende projecten – inclusief onderstaande projecten met een knelpunt - delen we in de Voortgangsrapportage Mobiliteit (verwachte publicatie is Q4 2026).

1. Boorstraat fiets- en voetgangersverbinding
Het project Boorstraat voegt een verkeersveilige verbinding toe voor voetgangers en fietsers tussen de wijken Pijlsweerd en Daalsebuurt en stimuleert een gezonde manier van verplaatsen. Daarnaast ontsluit de verbinding het Wisselspoorgebied en Cartesiusdriehoek, die een belangrijke bijdrage leveren aan de woningbouwopgave van de stad.

Het knelpunt bevat naast hogere engineeringskosten en opslagen enkele scope wijzigingen: o.a. een ecologische verbinding, trappartijen aan de westzijde, extra groutankers en hogere bemalingskosten. Dekking voor de totale investering van 47 miljoen euro is noodzakelijk om dit jaar het overdrachtsdossier naar ProRail te kunnen afronden, zie ook TunnelAlliantie | ProRail.

2. Maliebaan
Zoals ook benoemd in (Raadsbrief Verzamelbrief Mobiliteit) hebben we te maken met een aantal aspecten die leiden tot hogere kosten. Het gaat om het bereikbaar houden van de omgeving, archeologische vondsten en wijzigingen in de ondergrond.

3. Socrateslaan
Zoals ook benoemd in (Raadsbrief Verzamelbrief Mobiliteit) hebben we diverse meerwerken te melden: extra archeologisch onderzoek, extra legeskosten, stagnatiekosten,-extra asfaltonderzoek en extra bodemonderzoek.

4. Grondstoffendepot
Zoals ook gemeld op pagina 31, gebruiken we een gedeelte van het budget dat vrijvalt op het integrale project Blauwkapelseweg, voor een bijdrage aan het exploitatietekort van het Grondstoffendepot in 2026 en 2027.

5. Bestemming Catharijnesingel
Zoals ook benoemd in (Raadsbrief Verzamelbrief Mobiliteit en Raadsmemo Update Catharijnesingel) zorgt de bezwaarprocedure voor extra juridische kosten en meer inzet vanuit het projectteam.

6a. Indexatie Merwedelijn spaarbedrag
We verwachten dat de Bestuursovereenkomst (BOK) Merwedelijn - waarin een indexatie wordt opgenomen - eind dit jaar in werking treedt. Alle partijen (Rijk, Provincie Utrecht en Gemeenten Nieuwegein en Utrecht) indexeren het budget vanaf dit jaar. Indexatie hebben we gebaseerd op de grondslag materiële kosten uit Programma Begroting 2026 en bedraagt 2,7%. Deze indexatie passen we per 2026 structureel toe op het spaarbedrag voor de Merwedelijn zoals omschreven in MPR 2025 (10 miljoen per jaar).

6b. Plankosten Merwedelijn
In de programmering zit sinds MPR2025 een structurele post van 0,3 miljoen euro voor plankosten MIRT verkenning die vorig jaar niet apart is benoemd. Bij dezen doen we dat in dit MPR.

7. Doorfietsroute om de noord
In het Definitief Ontwerp (DO) hebben we aanvullende werkzaamheden opgenomen die in het VO nog niet of beperkt waren voorzien, zoals volledige verwijdering van asfalt en fundering, verwerking van teerhoudend asfalt en een verder uitgewerkte groen- en terreininrichting.

8. Doorfietsroute Utrecht – Hilversum
Voor het Utrechtse deel van deze route (zie ook Doorfietsroute Hilversum - Utrecht (F27) | provincie Utrecht) hebben we een nieuwe raming opgesteld op basis van het Integrale Programma van Eisen (IPVE). Hierin hebben we een langere doorlooptijd opgenomen en een risicoreservering toegevoegd. Het knelpunt kan in het lopende jaar kleiner worden na afstemming met de provincie over verhoging van bijdrage, dit levert dan in MPR 2027 mogelijk een vrijval op.

Programmering waarover eerder is besloten / wijziging van inzet geprogrammeerde middelen

Inzet CDOKE middelen

Conform de motie (2025/M550 Vrije CDOKE is niet OK) gaan we in op de verdeling van de landelijke Klimaatmiddelen. Voor het Programma Duurzame bereikbaarheid gaat het in 2026 om activiteiten gericht op het regisseren van een aanbod en het stimuleren van het gebruik van elektrische deelauto's en de uitvoeringskosten van de monitoring van de registratie werkgebonden personenmobiliteit door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). Het gaat hierbij om een totaal van 0,45 miljoen euro aan lasten.

Inzet middelen Verkeersveiligheid

Voor 2026 zetten we 0,14 miljoen euro vanuit middelen toegewezen in de Programmabegroting 2026 in voor de aanpak risicovolle oversteken (zie ook Raadsbrief Toezeggingen verkeersveiligheid Utrecht).

Herprogrammeren voor beheerdersruimte P+R Westraven

We verbeteren P&R Westraven om de parkeergarage geschikt te maken voor parkeren op afstand (POA). We verbeteren de wachtruimte, de beheerdersruimte en de (fiets)parkeerervaring van de P+R. De benodigde middelen hiervoor hevelen we over van de parkeerexploitatie naar het investeringsbudget.

Herprogrammeren voor onderdelen Dom tot Damroute

We herprogrammeren 0,9 miljoen euro uit het budget Vechtroute dat vrijvalt (zie ook Raadsbrief Doorfietsroute langs de Vecht), voor de realisatie van onderdelen van de Dom tot Damroute (op Lage Weide: Rutherfordweg en Westkanaaldijk). De helft van de subsidie vanuit provincie Utrecht (circa 0,5 miljoen euro) gekoppeld aan de Doorfietsroute langs de Vecht komt daardoor te vervallen. Deze herprogrammering draagt bij aan de verkeersveiligheid op industrieterrein Lage Weide (zie ook A185 Verkeersveiligheid Lage Weide). Het restbudget van de Doorfietsroute langs de Vecht bedraagt 0,25 miljoen euro en de resterende helft van de subsidie vanuit provincie Utrecht (circa 0,5 miljoen euro). Dit blijft beschikbaar voor maatregelen op deze route (omgeving rond Roode brug en Draaiweg).

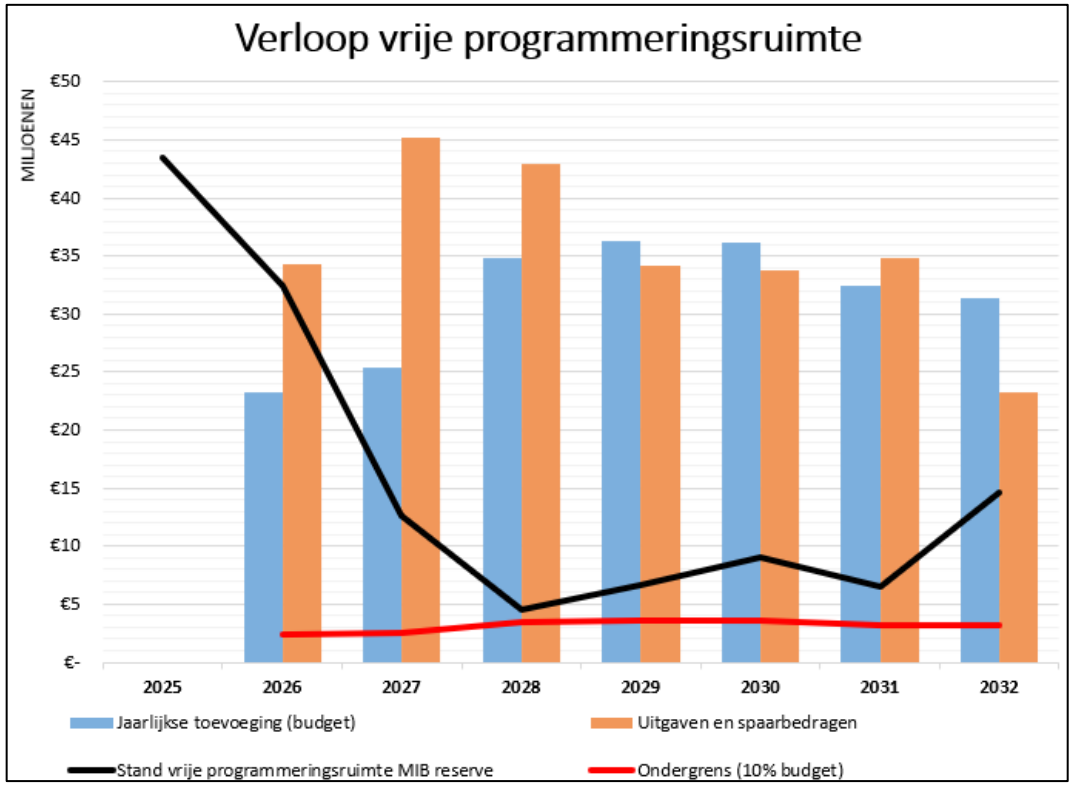
Herprogrammeren nieuwe fietsenstallingen

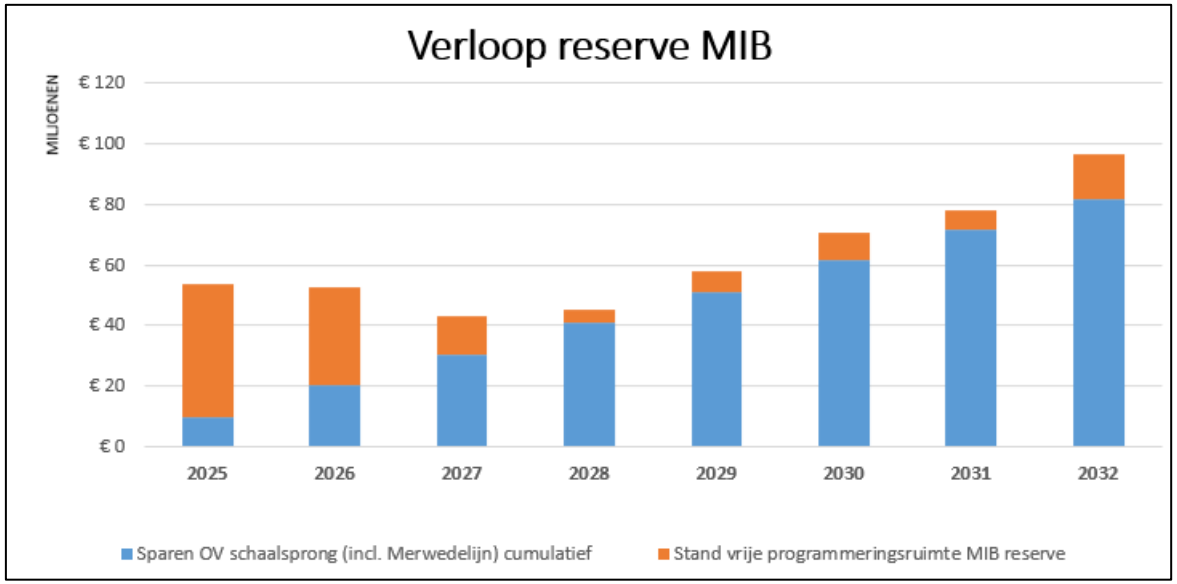
Het resterend budget van 0,516 miljoen euro voor “Fietsenstallingen Binnenstad” voegen we toe aan het budget “Fietsenstallingen” zoals opgenomen in het MPR 2025. Daarmee is er totaal 12,569 (12,053 + 0,516) miljoen euro beschikbaar voor de planvorming en bouw van stallingen zoals een binnenstadsstalling, de uitbreidingen van de Vaartsche Rijnstalling en de Knoopstalling.

Verloop van de reserve Bereikbaarheid (financieel beeld)

Onderstaande grafieken laten het verloop zien van de reserve Meerjarige Investeringen Bereikbaarheid (reserve MIB) voor de komende 6 jaar (t/m 2032). Hierin zijn verwerkt:

- De knelpunten en wijziging van inzet geprogrammeerde middelen zoals genoemd op voorgaande pagina's. Dit resulteert in een laagste stand van de reserve in 2028 van 4,5 miljoen euro. Deze resterende stand en het verloop naar de toekomst betreft ruimte voor toekomstige knelpunten en eventueel aanvullende noodzakelijke investeringen die nu nog niet zijn geprogrammeerd.
- De stijgende lijn van vrije programmeerruimte vanaf 2031 is niet volledig beschikbaar voor nieuwe beleidsambities. In de praktijk is deze ruimte lager doordat er de komende jaren investeringsopgaven ontstaan die in lijn liggen met onze huidige programmering en logischerwijs volgen uit lopende planstudies. Voorbeelden hiervan zijn:
  - De continuering van programmamiddelen binnen Anders Reizen (Goederenvervoer, Fietsdeals, Vervoersongelijkheid, Goed op Weg etc).
  - Het realiseren van de ontbrekende schakels in de Dom-tot-Dam route, waaronder ook dekking voor de Werkspoorbrug/Demkabrug.

Actualisatie Parkeerbegroting

In dit hoofdstuk benoemen we de belangrijkste ontwikkelingen ten aanzien van fiets- en autoparkeren. We rapporteren over het opheffen van parkeerplekken. Tevens actualiseren we de begroting en lichten we de mutaties toe.

Parkeerinkomsten autoparkeren

Aan het begin van de raadsperiode 2022-2026 hebben we afspraken gemaakt over straatparkeren, onder meer een tariefverhoging en de stadsbrede invoering van betaald parkeren. In de Voorjaarsnota 2025 hebben we aangegeven te werken aan een verbetering van de ramingsfunctie van de parkeerexploitatie. In de commissie Veiligheid, Bestuur, en Financiën van 19 juni 2025 over de jaarstukken 2024 is toegezegd dat wij terugkomen op de ontwikkelingen in de parkeerramingen. Ten behoeve van de Voorjaarsnota 2026 en het MPR 2026 hebben we de verschillen tussen de begroting en realisatie in de afgelopen jaren geanalyseerd. Op basis van deze ervaringscijfers van de afgelopen jaren hebben wij de meerjarenraming straatparkeren herijkt. Hierbij merken we op dat er altijd onzekerheden zijn in de baten, omdat deze afhankelijk zijn van menselijk gedrag. Ten opzichte van voorgaande jaren zien we een kortere parkeerduur, minder transacties en daling van de betalingsbereidheid. Door de daling van de betalingsbereidheid zien we een stijging in de aantallen naheffingen (parkeerboetes). In de komende vier jaren leidt dit conform de geactualiseerde meerjarenraming tot lagere opbrengsten dan begroot (waarbij rekening is gehouden met de financiële consequenties van het raadsbesluit over de planning van blok 2).

Het verschil dekken we grotendeels uit de egalisatiereserve parkeren. Dit past bij het doel van deze reserve, het opvangen van schommelingen in de parkeerexploitatie. Hierdoor loopt de reserve terug richting nihil in 2030. Het deel dat niet uit de reserve gedekt kan worden, vormt een knelpunt dat onderdeel is van de Voorjaarsnota 2026. Gegeven de inherente onzekerheden blijven we de komende jaren het verloop van de parkeerreserve monitoren en rapporteren we hierover in de Voorjaarsnota's.

Naast het bepalen van de financiële impact hebben we afspraken gemaakt over de begrotingsmethodiek. Jaarlijks actualiseren we de meerjarenraming integraal, zowel de raming van het parkeren op straat als in de garages. De actualisatie beslaat de periode tot en met de afronding van de stadsbrede invoering betaald parkeren. In de begroting verwerken we de aanpassingen voor het lopende jaar en de komende vier jaren. Eventuele bijstellingen worden verrekend met de egalisatiereserve parkeren. Daarmee sluiten we aan bij de binnen de gemeente gehanteerde begrotingsmethodiek en verwachten we een gezonde basis te creëren voor de komende raadsperiode.

Meerjarenraming parkeerbegroting Bedragen x €1.000	**Realisatie 2025**	**Begroot 2026**	**Begroot 2027**	**Begroot 2028**	**Begroot 2029**	**Begroot 2030**
Baten						
Uitvoeren maatregelen autoparkeren	-88.878	-91.532	-96.086	-97.910	-99.507	-102.265
Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	-1.698	-1.512	-1.512	-1.512	-1.212	-1.512
Totaal baten	**-90.576**	**-93.045**	**-97.599**	**-99.422**	**-100.719**	**-103.777**
Lasten						
Uitvoeren maatregelen autoparkeren	31.906	36.435	36.652	36.755	37.414	38.155
Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	12.602	13.437	14.209	14.151	13.939	13.939
Totaal lasten	**44.508**	**49.872**	**50.861**	**50.906**	**51.353**	**52.094**
Saldo baten en lasten	**-46.068**	**-43.173**	**-46.738**	**-48.516**	**-49.366**	**-51.683**
Mutaties reserves	**2.582**	**-3.564**	**-2.623**	**-2.582**	**-3.623**	**-1.723**
Toevoeging reserves	15.891	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	-13.309	-3.564	-2.623	-2.582	-3.623	-1.723
Saldo na mutaties reserves	**-43.486**	**-46.736**	**-49.361**	**-51.098**	**-52.989**	**-53.406**

Overige ontwikkelingen autoparkeren

- We hebben in 2025 de parkeergarage Paardenveld in gemeentelijk beheer genomen. In Q3 2025 heeft de raad een besluit genomen over de invulling van deze parkeergarage. Vanuit het parkeerdeel zullen inkomsten gegenereerd worden. Deze inkomsten vloeien rechtstreeks naar de exploitatie van de business case van de parkeergarage Paardenveld en zijn niet opgenomen in de parkeerbegroting zoals hierboven gepresenteerd.
- In parkeergarages Kop van Lombok, Paardenveld en Springweg is sprake van structurele overlast en veiligheidsrisico's. Eerder getroffen maatregelen in garage Kop van Lombok hebben de situatie verbeterd. Voor een structurele borging van veiligheid en beheersbaarheid zijn aanvullende eenmalige technische en bouwkundige maatregelen nodig, evenals doorlopende inzet op nachtbeveiliging, surveillance en extra schoonmaak. We dekken de kosten van 2026 voor garage Kop van Lombok en Springweg eenmalig uit de parkeerreserve.
- We starten dit jaar met de aanbesteding voor het Parkeer-Route-Informatie-Systeem (PRIS): het parkeerverwijssysteem naar de garages in de binnenstad.
- De planning voor invoeren betaald parkeren (IBP) blok 2 is vastgesteld door de gemeenteraad. IBP blok 2 gaat in 2026 met een half jaar uitstel van start. Het uitstel geeft ruimte om de basis op orde te brengen van het parkeermanagementsysteem en verbeteringen door te voeren voordat blok 2 start.

Ontwikkelingen fietsparkeren

- Afgelopen jaren hebben we exploitatiebudget gereserveerd dat past bij de ambitie voor meer gebouwde en bemenste fietsenstallingen. Deze projecten worden later opgeleverd door vertragingen waardoor het budget vrijvalt.
- Voor nieuwe stallingen gaan we werken met toezicht op afstand via camera's en toegangspoortjes om fietsdiefstal en overlast te voorkomen. De NS gebruikt dit systeem voor stallingen bij een groot aantal stations. We willen twee nieuwe stallingen in Leidsche Rijn Centrum (Stadstuin en Cultuurcluster) inrichten met deze toegangspoortjes en camera's. Omdat de projecten in verschillende jaren opgeleverd worden, spreiden we deze kosten over 2026 en 2027. Bij stations Vaartsche Rijn en Overvecht zien we dat fietsen buiten de rekken staan. En dat de groei van treinreizigers doorzet waardoor meer plekken nodig zijn. In 2025 hebben we onderzocht wat we kunnen doen aan de fietsen op de stoepen bij station Vaartsche Rijn totdat de uitbreiding van de fietsenstalling gereed is (we stuurden deze Brief). We hebben inmiddels markeringen aangebracht om duidelijk te maken waar fietsen wel en niet horen te staan en wat de route is naar de ingang van de stalling.
- Bij station Overvecht zien we dat aan de noordzijde veel fietsen buiten de rekken staan. We willen hier ook duidelijk maken waar fietsen wel en niet horen te staan én waar de ingang van de gebouwde NS-stalling is. We maken hiervoor in 2026 een plan. We zien pas op lange termijn kansen om het aantal plekken uit te breiden op een manier die past bij de Omgevingsvisie Overvecht en de gewenste kwaliteit in de openbare ruimte. Hierdoor komen we fietsparkeerplekken tekort. Daarom kijken we in 2026 ook met ProRail en NS welke maatregelen we kunnen nemen om de komende jaren voldoende fietsparkeerplekken te hebben.
- We blijven werken aan het verminderen van tekorten aan fietsparkeerplekken in de stad (rekken en vakken). En gaan in de periode 2026 t/m 2029 door met de aanpak om fietsparkeerplekken te maken in de binnenstad en vooroorlogse buurten (we stuurden deze brief). Vanwege de schaarse openbare ruimte verschuift deze aanpak voor de binnenstad naar tijdelijke plekken.
- De kosten van het beheer van de NS stallingen zijn gestegen door hogere CAO lonen bij NS, meer inzet en door toename van het aantal fietsers dat de stallingen gebruikt.. NS heeft het personeel van de stallingen in dienst genomen waardoor ze nu onder de CAO van NS vallen. Daarnaast hebben we extra ingezet op sociale veiligheid in de stallingen, bijvoorbeeld met projecties in de donkere uren. Om de vindbaarheid en bezetting van de bestaande stallingen te verbeteren, nemen we extra maatregelen.

Toelichting mutaties parkeerbegroting

Ten aanzien van de mutaties van de parkeerbegroting zien we per saldo lagere baten dan bij het MPR 2025 begroot. Zie de toelichting bij de tabel van de verschillende mutaties. Op basis van de ervaringscijfers 2025 stellen we in 2026 de begroting bij. De in 2026 tot en met 2030 verwachte tekorten dekken we vanuit de egalisatiereserve.

Autoparkeren

- **Lagere baten straatparkeren**

Met het besluit tot invoeren betaald parkeren in de hele stad zijn de opbrengsten meerjarig verwerkt in de begroting. Op basis van de ervaringscijfers van de afgelopen jaren is de raming voor straatparkeren aangepast. We zien onder meer een kortere parkeerduur, daling betalingsbereidheid en minder transacties Dit leidt in de komende vier jaar tot lagere opbrengsten, waarbij tevens rekening is gehouden met de financiële gevolgen van het raadsbesluit over de planning van blok 2. Een deel van het tekort in 2030 is opgelost in de Voorjaarsnota 2026.

- **Lagere baten garageparkeren vanaf 2028**

Het exploitatieresultaat op de parkeergarages is lager dan begroot, onder meer door achterblijvende opbrengsten van de parkeergarage Croeselaan sinds de oplevering. Daar is eerder incidenteel een ingroeipad voor ingericht, dat per 2026 afloopt. De bezetting en daarmee de opbrengsten zijn in de afgelopen jaren verbeterd maar nog niet op het niveau van de oorspronkelijke business case. Het tekort wordt in de jaren 2026 en 2027 gecompenseerd door een overschot op de Springweggarage. Deze garage valt echter in 2028 weg uit de begroting, waarna een structureel tekort ontstaat. Dit tekort is opgelost in de Voorjaarsnota 2026.

We monitoren het resultaat van de parkeergarages en houden de wijze van ramen van de baten tegen het licht. In het kader van het verbeteren van de parkeerramingen werken we een methodiek uit waarmee we de baten en lasten van de parkeergarages meerjarig ramen. In 2026 richten we een proces in waarmee we een eenduidige en gestructureerde werkwijze organiseren in lijn met de integrale raming van de parkeerexploitatie, zodat we op vaste momenten een afgestemde prognose in de voorjaarsnota en begroting verwerken.

- **Eenmalige onttrekking uit reserve voor maatregelen t overlast garages Kop van Lombok en Springweg**

Voor 2026 is het nodig om dekking te regelen voor de maatre de parkeergarages. Dit dekken we eenmalig vanuit de reserve.

Mutaties parkeerbegroting Bedragen x €1.000	2026	2027	2028	2029	2030	Incidenteel of structureel
Autoparkeren	**-2.775**	**-2.513**	**-2.499**	**-3.339**	**-1.439**	
Straatparkeren (uitstel Blok2)	-870	-595	-266	-477	-505	I
Lagere baten straatparkeren (dekking reserve)	- 622	-2.028	-2.316	-3.146	-1839	I
Lagere baten straatparkeren (VJN2026)					621	I
Lagere baten garageparkeren	-	-	-800	-800	-800	S
Lagere baten garageparkeren (VJN2026)			800	800	800	S
Overlast parkeergarages binnenstad (Springweg, KopvL)	-633					I
Parkeren op orde	-1.000					I
Parkeer-Route-Informatie-Systeem (PRIS)	-540					I
Vrijval kapitaallasten Berlijnpleingarage	251					I
Terugdraaien mutaties reserve MPR 2025	639	110	83	284	284	I
Fietsparkeren	**-300**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Vrijval van middelen voor Fietsdepot	430					I
Hogere exploitaitelasten NS fietsenstallingen	-430					I
Vrijval van exploitatiebudget fietsenstallingen binnenstad	500	220				I
Vrijval exploitatiebudget Jaarbeurspleingebouw	-	500				I
Tijdelijke maatregelen stations Vaartsche Rijn & Overvecht	-200	-200				I
Stadsbreed fietsenrekken plaatsen + Maatregelen wayfinding stallingen binnenstad	-300	-				I
Vrijval Leidsche Rijn Stadstuin	200					I
Toegangssysteem (ZSF) voor 2 onbemenste stallingen LRC	-200	-520				I
P+R Westraven	-300					I
Saldo	**-3.075**	**-2.513**	**-2.499**	**-3.339**	**-1.439**	

- **Parkeren op orde**

In de Voorjaarsnota 2025 is een bedrag van 1,5 miljoen euro toegekend om ‘Parkeren op orde’ te brengen en aan de reserve toegevoegd. Het resterende deel van dit budget wordt dit jaar ingezet.

- **PRIS-systeem**

We gaan dit jaar starten met de aanbesteding voor het nieuwe Parkeer-Route-Informatie-Systeem (PRIS). Het bedrag van 0,54 miljoen euro dat in 2025 was toegekend is in 2025 toegevoegd aan de reserve

- **Vrijval van kapitaallasten Berlijnpleingarage**

De oplevering van de Berlijnpleingarage is met één jaar vertraagd. Hierdoor gaan de kapitaallasten lopen vanaf 2027 en vallen de kapitaallasten in 2026 vrij.

Fietsparkeren

- De budgetneutrale verschuivingen zetten we in voor de projecten zoals genoemd bij de ontwikkelingen van fietsparkeren. De incidentele vrijval komt door latere oplevering voor de kapitaallasten van het fietsdepot en het exploitatiebudget van de fietsenstallingen binnenstad, Leidsche Rijn Centrum en Jaarbeurspleingebouw.
- We verbeteren P&R Westraven om de parkeergarage geschikt te maken voor parkeren op afstand (POA). We verbeteren de wachtruimte, de beheerdersruimte en de (fiets)parkeerervaring van de P+R. De benodigde middelen hiervoor hevelen we over van de parkeerexploitatie naar het investeringsbudget.

Parkeerreserve

De parkeerreserve egaliseert schommelingen in parkeerbaten en -lasten tussen de jaren. De reserve heeft een plafond van maximaal 15% van de parkeerbaten. Door de dotatie van het positieve resultaat in 2025 is de reserve maximaal gevuld. Vanuit het saldo van baten en lasten van de Springweggarage is een reservering gemaakt voor de toekomstige sloopkosten (naar verwachting in 2028).

De onttrekkingen uit de egalisatiereserve parkeren worden hieronder toegelicht:

- Conform amendement A174a wordt 0,15 miljoen euro onttrokken aan de egalisatiereserve parkeren om in te zetten voor opvolging van het onderzoek naar de verkeersveiligheid rondom De Meernbrug.
- In 2026 wordt een bedrag aan de reserve onttrokken om in te zetten voor de aanpak van overlast in de parkeergarages Kop van Lombok en de Springweg.
- In 2025 is 1,5 miljoen euro toegevoegd aan de reserve voor Parkeren op Orde. Hiervan is een deel in 2025 besteed en de rest wordt naar verwachting in 2026 besteed.
- In 2025 is 0,5 miljoen euro toegevoegd aan de reserve voor het nieuwe Parkeer-Route-Informatie-Systeem (PRIS). De aanbesteding is gepland voor 2026.
- Voor de periode 2026 t/m 2030 dekken we de verwachte tekorten uit de egalisatiereserve parkeerexploitatie.

Verloopoverzicht Parkeerreserve Bedragen x €1.000	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	**14.477**	**10.913**	**8.291**	**5.709**	**2.086**
Storting in de reserve					
Onttrekkingen					
Onderzoek verkeersveiligheid De Meernbrug	-150				
Overlast parkeergarages binnenstad (Springweg, KopvL)	-633				
Parkeren op orde	-1.000				
Parkeer-Route-Informatie-Systeem (PRIS)	-540				
Tekort parkeerexploitatie	-1.241	-2.623	-2.582	-3.623	-1.723
Stand per 31 december	**10.913**	**8.291**	**5.709**	**2.086**	**363**

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening is ingesteld om de schommelingen van het meerjarig groot onderhoud aan parkeergarages, transferia en stallingsvoorzieningen op te kunnen vangen. In 2025 is de structurele jaarlijkse dotatie aan de voorziening verhoogd. Hierdoor blijft de onderhoudsvoorziening voldoende toereikend om het planmatige onderhoud uit het meerjaren onderhoudsplan (MJOP) te dekken.

Verloopoverzicht onderhoudsvoorziening Bedragen x €1.000	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	**2.080**	**1.941**	**2.241**	**3.018**	**4.342**
Onttrekkingen					
Mutaties voorziening (MJOP)	-138	300	776	1.324	761
Stand per 31 december	**1.941**	**2.241**	**3.018**	**4.342**	**5.103**

Actueel beeld stadsbreed invoeren betaald parkeren

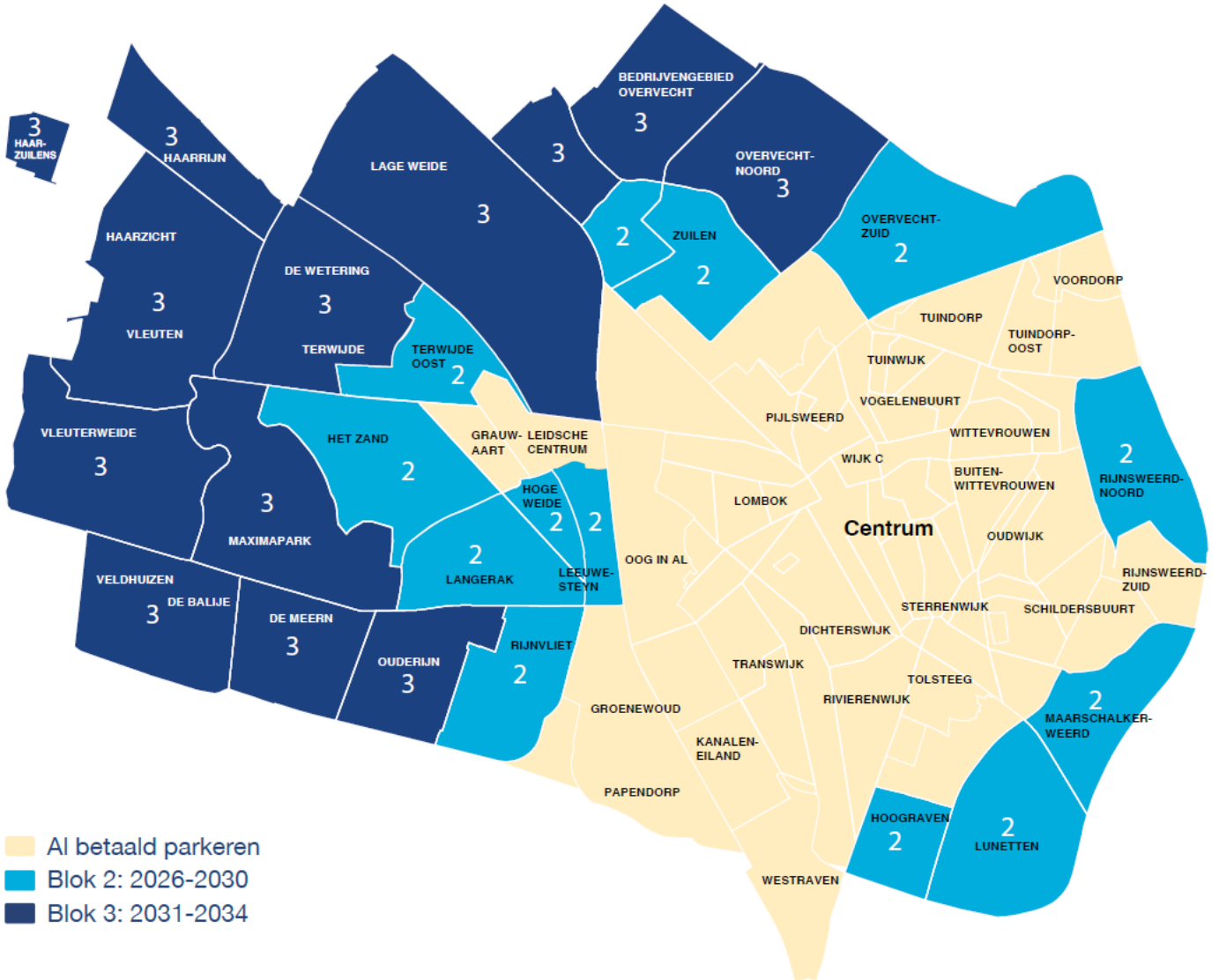
Voortgang invoering stadsbreed betaald parkeren

De implementatie van het invoeren van betaald parkeren in de hele stad loopt. We voeren de komende jaren buurt voor buurt betaald parkeren in. Het duurt tot 2034 om in de hele stad het betaald parkeren in te voeren. De stad is ingedeeld in drie prioriteitsblokken die in het raadsbesluit zijn vastgelegd (zie afbeelding). De volgorde binnen de prioriteitsblokken wordt bepaald aan de hand van het afwegingskader. Naast parkeerdruk, meldingen en bouwontwikkelingen, is voor blok 2 bereikbaarheid als criterium toegevoegd.

De planning voor invoeren betaald parkeren (IBP) blok 2 is vastgesteld door de gemeenteraad. IBP blok 2 gaat in 2026 met een half jaar uitstel van start Raadsvoorstel Planning invoeren betaald parkeren blok 2 Het uitstel geeft ons ruimte om de basis op orde te brengen van het parkeermanagementsysteem en verbeteringen door te voeren voordat blok 2 start.

Het Uitvoeringsprogramma Invoering Betaald Parkeren 2025–2028 is vastgesteld Uitvoeringsprogramma Invoering Betaald Parkeren 2025-2028 . Het uitvoeringsprogramma is het plan van aanpak ter uitvoering van het raadsbesluit om in de hele stad parkeerbelasting te heffen. Hierin beschrijven we de voorbereiding, uitvoering en monitoring van het invoeren van betaald parkeren in de hele stad.

Per 1 november 2025 hebben we conform planning betaald parkeren ingevoerd in 13 gebieden: Dr. Schaepmanstraat e.o., Kanaleneiland-Zuid en Noord, Egelantierstraat e.o., (deel) Elinkwijk, Oog in Al inclusief Halve Maan en Den Hommel, Grauwaart, IBB-laan, Van Lieflandlaan e.o., Th à Kempisplantsoen e.o. en Spinozaplantsoen e.o., Papendorp en Westraven. Hiermee is blok 1 volgens planning afgerond.

Opheffen parkeerplaatsen

We hebben de ambitie om jaarlijks 0,5 tot 1% van de bestaande parkeerplaatsen op straat om te vormen naar ruimte voor lopen, fietsen, deelmobiliteit, verblijven en vergroening (zie raadsbrief). Dit is inclusief de toegevoegde parkeerplaatsen binnen bijvoorbeeld gebiedsontwikkelingen.

In de meerjarenraming uitbreiden betaald parkeren hebben we rekening gehouden met de hiermee gepaard gaande inkomstenderving. Het beschikbare budget voor het opheffen van parkeerplaatsen is volledig geprogrammeerd. De effecten hiervan zijn vanaf 2024 verwerkt in de parkeerbegroting. Hierbij zijn de aanvankelijk berekeningen uit 2023 gebruikt. Een herijking staat voor het volgende jaar gepland, bij de algemene herijking van het parkeermodel. Voor inrichting van de vrijgekomen ruimte is geen dekking beschikbaar binnen de parkeerbegroting. Daarvoor zetten we andere budgetten in, zoals het budget voor schaalsprong groen en het initiatievenfonds.

In de binnenstad hebben we de ambities om jaarlijks 50 parkeerplaatsen op te heffen. Hieronder staat de doorkijk voor de planning voor 2026 en 2027:

- 2026: Janskerkhof 37; Oudegracht Noord 6; Lepelenburg 2; bewonersinitiatieven 5.
- 2027: Singelpark Noord 28; Achter Sint Pieter 7; flexibel 10; bewonersinitiatieven 5.

Jaarlijks herzien we de verdeling als dat nodig is.

Opheffen parkeerplaatsen	2026	2027	2028	2029
Totaal aantal parkeerplaatsen in Utrecht	**151.454**	**150.492**	**149.535**	**148.493**
Reductie t.o.v. voorafgaand jaar				
Reductie zone A1	50	50	50	50
Reductie zone A1 project	20	20		
Reductie zone A2	59	59	81	81
Reductie zone B1	95	95	184	184
Reductie gratis parkeren	738	733	727	722
Totaal op te heffen parkeerplaatsen	**962**	**957**	**1.042**	**1.037**

Beschikbare middelen	2026	2027	2028	2029
MPR 2022 (binnenstad)	175	175	175	175
Coalitieakkoord 2022-2026	1.108	1.476	1.843	2.209
Totaal (bedragen x € 1.000)	**1.283**	**1.651**	**2.018**	**2.384**

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

Ambitie van de opgave

Om gezond stedelijk leven mogelijk te maken, zetten we in op het realiseren van het eindbeeld van de RSU2040 ‘de 10 minuten stad’, via 'Groei in Balans'. In de RSU2040 zijn de hoofdlijnen van het beleid (Groenstructuurplan, Visie Klimaatadaptatie en Bomenbeleid, Spelen in je eigen buurt) geïntegreerd, een combinatie van het dan geldende wettelijk kader en de ambities van gemeente Utrecht.
We streven naar een stad en openbare ruimte waarin we hittestress voorkomen, die natuurinclusief is en uitnodigt tot spelen, sporten en bewegen. Vanuit onze doelstellingen op het gebied van de schone- en duurzame leefomgeving werken we ook aan de prioriteiten uit de beleidsnota Utrecht Circulair 2030. We richten ons onder andere op circulair bouwen in gebiedsontwikkeling, openbare ruimte en maatschappelijk vastgoed.

Actuele ontwikkelingen Utrecht Circulair

Door een brede samenwerking en het verwerven van fondsen realiseren wij twee upcyclecentra. Het upcyclecentrum in het Werkspoorkwartier is in het voorjaar geopend, de bouw van het upcyclecentrum bij het afvalscheidingsstation in Lunetten is gestart. Ook maken we de exploitatie van het grondstoffendepot mogelijk zodat materialen gratis verstrekt kunnen worden.

Actuele ontwikkelingen Klimaatadaptatie, groen en bomen

Wij leggen steeds meer nieuw groen aan en planten meer nieuwe bomen. Dit lukt alleen niet evenredig met de groei van Utrecht, zoals beoogd in de RSU. De inzet is om het tempo van vergroening steeds verder te verhogen om rond 2040 'Groei in balans" te realiseren. De versnelling willen we bewerkstelligen middels het veranderprogramma Groene Schaalsprong. De toename van het uitvoeringsbudget van het Meerjarengroenprogramma vanaf 2026 is hiervoor een belangrijke stap. Vanaf 2026 kunnen we daardoor meer realiseren in de aanleg en versterking van de vitale stedelijke groenstructuurprojecten, bijdragen aan integrale projecten, meer bomen planten en vergroenen in wijken waar dat het hardst nodig is. Het verder versnellen van de vergroening is van andere factoren afhankelijk:

- de kansen voor vergroening zijn afhankelijk van grote ingrepen in de openbare ruimte zoals de rioolvervanging, de mobiliteitstransitie en de warmtetransitie. Het tempo daarvan vertraagt. Het riool gaat bijvoorbeeld langer mee, de gevolgen daarvan voor de vergroening zijn in de raadsbrief van 25 februari in beeld gebracht.
- steeds meer opgaven vragen extra ruimte in de openbare ruimte, zowel boven- (bv. transformatorhuisjes) als ondergronds (bv. warmteleidingen, verzwaring electriciteitnetwerk). Daardoor wordt de ruimte voor groen schaarser. Anderzijds geven we de auto minder ruimte. Dat levert ruimte op voor vergroening.
- Naast fysieke knelpunten is meer afstemming nodig met externe partners. De principes van ‘Samen Stad Maken’ leiden tot meer gemeentelijke inspanning om belangen en wensen van bewoners mee te nemen en af te wegen.
- in de uitvoering zijn vaker vergaande en duurdere maatregelen nodig om groen en bomen in te passen in de bestaande stad.

We merken dat het steeds beter lukt om bij andere gemeentelijke projecten groen en bomen toe te voegen. We blijven komende jaren hierop inzetten.

Toelichting op Programmering Klimaatadaptatie, Groen en bomen

We werken op de vijf schaalniveaus aan de vergroening waar dat van vitaal belang is voor de stedelijke opgaven of de biodiversiteit. Hierbij nemen we onderstaande afwegingen mee:

- ligging in een groenarme buurt (ook vanwege hittestress).
- ligging in een buurt met slechte gezondheid én lage Sociaal Economische Status (SES).
- vitaal stedelijk groenproject (voorheen icoonproject) voor één van de vijf schaalniveaus (waarbij sprake is van:
  - activering van partners in de stad en/of;
  - geschikt voor buurtaanpak en/of;
  - combi-aanpak met andere opgaven.
- Voor de jaren 2026-2027 geldt ook nog het criterium of het project al vergevorderd is, al in uitvoering is, en of financiële verplichtingen zijn aangegaan.

Wij proberen zoveel als mogelijk aan te sluiten bij integrale projecten. Wanneer dat niet mogelijk is maar er wel sprake is van urgentie, voeren we zelfstandig projecten uit. In veel van deze projecten is sprake van cofinanciering via subsidies en bijdragen van derden.

Hieronder een aantal voorbeelden uit de programmering:

- Groene straten incl. bomen:
  Integraal: rioolvervanging in Kanaleneiland en Overvecht.
  Solo: vergroening straten in Rivierenwijk en bewonersinitiatieven in Noordwest.
  Extra bomen planten doen we stadsbreed.
- Groenblauwe Routes:
  Rondje Stadseiland: realisatie van de ontbrekende verbindingsbrug bij Parkzone Den Hommel, en natuurvriendelijke oevers na overdracht Merwedekanaal.
- Parkgebieden: diverse projecten binnen Singelpark Noord om biodiversiteit toe te voegen en nieuwe- en bestaande bewoners en bezoekers een park te bieden waarin ze kunnen recreëren.
- Scheggen: start uitvoering Natuurgebied Zuilen, onderdeel van de Vechtscheg. Verdere vergroening Maarschalkerweerd en Kromme Rijn Scheg.
- Groen rondom de stad: samen met partners in de regio is een uitvoeringsprogramma opgezet en vastgesteld. We werken aan het voorbeeldgebied Noorderpark en Kromme Rijn Linielandschap. Ook investeren we samen met de Provincie Utrecht in het Nedereindse Park.

Subsidies: technische mutaties

Deze technische mutaties betreffen subsidies. Hiermee verhogen we de projectbudgetten en vragen we in de bestuursrapportage het bijbehorende krediet vrij. Dit betreft:

- 0,15 miljoen euro, voor Royaards van de Hamhoff en Badhuisplantsoen.
- 1 miljoen euro, voor Natuurgebied Zuilen.
- 3 miljoen euro, voor Rondje Stadseiland. In 2023 ontvangen, nu aan het krediet toegevoegd.

Knelpunten op lopende projecten

Projectbudgetten zijn kaderstellend. Op basis van een (globale) verkenning wordt het projectbudget bepaald. Bijstelling van het budget kan gaandeweg nodig zijn vanwege meerkosten, bijvoorbeeld als gevolg van een langere looptijd van het project, een scope-wijziging of door prijsstijgingen. Deze knelpunten zijn weergegeven exclusief rente, in het geval dat dekking van het knelpunt loopt via kapitaallasten. Dit is van toepassing voor de projecten Parkzone Den Hommel en Natuurgebied Zuilen.

Parkzone Den Hommel

De actuele raming op basis van het Definitief Ontwerp bevat hogere plankosten en hogere voorziene bouwkosten (voor de brug) dan eerder was geraamd in het voorlopig ontwerp (0,47 miljoen euro). Het andere deel van het knelpunt heeft betrekking op scope-uitbreiding vanwege het vervangen van de bestaande verharding voor vergroening in de buurt van de Johan Wagenaarkade (ter hoogte van de Daphne Schippersbrug) ten gevolge van de ‘knip’ in 2023 (0,15 miljoen euro).

Natuurgebied Zuilen

We stellen voor om het krediet op te hogen met 1,97 miljoen euro zodat de hoogte van het krediet gelijk is aan de te verwachte uitvoeringskosten. Deze ophoging is inclusief ondergenoemde punten. Het restant wordt gedekt vanuit het MGP door inpassing van toekomstige hogere kapitaallasten. De onderdelen:

- Knelpunt van 0,28 miljoen euro op de plankosten vanwege een extra stap in het participatieproces en de ambtelijke ondersteuning bij het initiatiefvoorstel: Plan CDA Natuurgebied Zuilen.
- Amendement A170 (Geld uitkijktoren kunnen we beter besteden) leidt tot 0,2 miljoen euro minder uitvoeringskosten. In lijn met de strekking van het amendement programmeren we dit bedrag voor vergroening in Rivierenwijk.
- Toevoeging van 1 miljoen euro subsidie van Provincie Utrecht als dekking van hoger dan geraamde uitvoeringskosten.

Vergoeding vraatschade

We stellen voor een vergoeding uit te keren voor vraatschade van € 0,212 miljoen euro. De reservering is voor 6 jaar. Gemeente Utrecht en een pachter in Amelisweerd hebben een overeenkomst om vraatschade door reeën en ganzen te vergoeden. De schade over de afgelopen twee jaar blijkt veel groter dan bij aanvang ingeschat. Er is inmiddels een hek geplaatst en er zijn afspraken gemaakt om vraatschade te beperken. Toekomstige taxaties bepalen de hoogte van de schade.

Financieel technische wijzigingen kredieten

Voor een aantal bestaande projecten programmeren we de komende jaren uitgaven die we volgens het financiële kader (Nota Waava) activeren. De programmering van deze projecten is gedekt vanuit het Meerjaren Groenprogramma (MGP). In de bestuursrapportage vragen we om autorisatie van de bijbehorende investeringskredieten. Het gaat om een tweetal nieuwe kredieten. Eén krediet voor het vergroenen van straten in de jaren 2026 t/m 2030, o.a. in de wijken Rivierenwijk en Overvecht. Daarnaast een krediet voor het toevoegen van bomen in de jaren 2026 t/m 2030.

De programmering per schaalniveau van het Meerjarengroenprogramma, verdeeld over de verschillende jaren, staat op de volgende pagina.

Actualisatie Meerjaren Groenprogramma (MGP)

Budget*	2026	2027	2028	2029	2030
Budget- vanuit het Meerjaren Groenprogramma	€ 6.332	€ 7.713	€ 7.542	€ 7.042	€ 7.042

Programmering per schaalniveau**	2026	2027	2028	2029	2030
Groene straten, inclusief toevoegen bomen	€ 2.056	€ 3.799	€ 3.500	€ 3.800	€ 3.150
Groenblauwe routes	€ 2.068	€ 1.863	€ 2.150	€ 900	€ 2.250
Parkgebieden	€ 225	€ 325	€ 385	€ 350	€ 425
Groene scheggen	€ 134	€ 217	€ 250	€ 314	€ 513
Groen rondom de stad	€ 1.166	€ 956	€ 681	€ 681	€ 481
Overig***	€ 897	€ 493	€ 493	€ 493	€ 493
Vrije programmeringsruimte****	€ -214	€ 61	€ 83	€ 505	€ -270

Toelichting
** Dit budget is inclusief de voorgestelde mutaties in de Eerste Bestuursrapportage 2026.*
*** Deze tabel geeft het totaal van de reguliere exploitatielasten, kapitaallasten en reservemutaties weer van de geprogrammeerde projecten. In tegenstelling tot vorig jaar, waarin ook de uitgaven van investeringsprojecten waren meegenomen.*
**** Overig bestaat voornamelijk uit de algemene kosten voor aansturing van het Meerjaren Groenprogramma.*
***** In voorgaand MPR stonden deze bedragen onder de noemer "over/onder-programmering". Per ingang van dit MPR vervangen we deze term door "vrije programmeringsruimte".*
*Bedragen *€1.000.*

Actuele ontwikkelingen Spelen, Sporten en Bewegen

In 2023 is het programma gestart, de afgelopen jaren werkten we aan de opzet van het programma en konden we beperkt inzetten op uitvoering. De komende jaren staan in het teken van uitvoering waarmee we toewerken naar meer buurten die voldoen aan de speel- en sportnormen. De druk op de openbare ruimte beperkt in sommige gevallen het realiseren van de doelen. Ook is de beschikbare capaciteit een aanhoudende onzekere factor die de realisatie bemoeilijkt.

Toelichting op de programmering Spelen, Sporten en Bewegen

Wijkspeelruimtescans hebben de knelpunten in beeld gebracht. Deze programmeren we afgewogen in afstemming met andere opgaven. De openbare ruimte is in gebieden met een lage SES extra belangrijk voor de bewoners vergeleken met buurten waar bewoners makkelijker naar (betaalde) speel- en sportvoorzieningen kunnen of een eigen tuin hebben. Prioriteit hebben dan ook de speelbuurten die onder de norm zijn en in wijken liggen met een lage SES. Zo werken we aan een buurtplek in Parkwijk Zuid, dragen we bij aan projecten in Kanaleneiland en realiseren we een calisthenics in Overvecht.

In 2027 en 2028 starten en realiseren we extra projecten vanuit het investeringsbudget dat in eerdere jaren in de reserve is gestort.

Budget*	2026	2027	2028	2029	2030	2026-2030
Budget- uitvoeringsprogramma SSB	€ 2.038	€ 1.776	€ 1.546	€ 1.485	€ 1.454	€ 8.298
Programmering	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2026-2030**
Binnenstad	€ 85	€ 245	€ 190	€ -	€ 325	€ 845
Leidsche Rijn	€ 210	€ 390	€ 190	€ -	€ -	€ 790
Noordwest	€ 769	€ 570	€ 445	€ 198	€ 180	€ 2.162
Overvecht	€ 357	€ 788	€ 830	€ 250	€ 1.175	€ 3.400
NOZU (Noordoost, Oost, Zuid, USP)	€ 423	€ 303	€ 320	€ 88	€ -	€ 1.133
Zuidwest	€ 185	€ 703	€ 320	€ 588	€ -	€ 1.795
Overig**	€ 100	€ 100	€ 100	€ 100	€ 100	€ 501
Vrije programmeringsruimte***	€ -90	€ -1.322	€ -849	€ 262	€ -327	€ -2.326
Totaal	€ 2.038	€ 1.776	€ 1.546	€ 1.485	€ 1.454	€ 8.298

Toelichting

** Het budget is gecorrigeerd voor een inschatting van de af te dragen kosten voor beheer.*

*** Overig bestaat uit de algemene kosten voor aansturing van het Uitvoeringsprogramma SSB.*

**** In voorgaand MPR stonden deze bedragen onder de noemer "over/onder-programmering". Per ingang van dit MPR vervangen we deze term door "vrije programmeringsruimte".*

*Bedragen *€1.000.*

Integrale aanpak openbare ruimte

Integrale aanpak met beheer openbare ruime

Met ruimtelijke investeringen bereiken we uiteenlopende ambities. Door ruimtelijke investeringen in samenhang met alle programmeringen in de openbare ruimte integraal af te wegen, proberen we onze ambities zo goed mogelijk te realiseren. Vanuit een integrale aanpak koppelen we indien mogelijk groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zoals opgenomen in het Meerjaren Investeringsprogramma Beheer Openbare Ruimte (MJIP) voor o.a. riolering en verharding, aan mobiliteitsingrepen, verbeteringen van de kwaliteit van de openbare ruimte, gebiedsontwikkelingen en/of toevoegingen van groen onder het motto “in één keer goed”. Het MJIP is het uitvoeringsprogramma voor de Nota Beheer Openbare Ruimte en wordt tegelijk aangeboden met het MPR.

Actuele ontwikkelingen beheer openbare ruimte

Een belangrijke ontwikkeling die direct invloed heeft op de Beheerprogrammering (het MJIP) is de toenemende onderhouds- en vervangingsopgave. TNO-onderzoek (2023) naar de omvang van de vervangings- en renovatieopgave van de civiele infrastructuur (bruggen, kades, etc.) in Nederland toont aan dat deze opgave de komende jaren fors toeneemt. Volgens TNO moeten gemeenten rekening houden met een verdubbeling van de jaarlijkse kosten in circa 10 tot 15 jaar. Deze ontwikkeling zien we ook in Utrecht terug.

Er zijn verschillende oorzaken voor de toename van de onderhouds- en vervangingsopgave. De voornaamste hiervan zijn:

- Bouwjaar openbare ruimte:
  Veel van de openbare ruimte in Nederland, ook in Utrecht, is aangelegd in de jaren ’50 tot en met ’70 en nadert het einde van de technische levensduur.
- Intensiever gebruik:
  De openbare ruimte wordt intensiever gebruikt dan waar het bij aanleg voor is ontworpen. Er is meer en zwaarder verkeer, zoals elektrische bussen. Dit leidt tot meer slijtage waardoor er eerder en frequenter onderhoud of vervanging moet worden uitgevoerd.
- Strengere wet- en regelgeving:
  Dit kan er toe leiden dat bepaalde objecten in de openbare ruimte moeten worden versterkt of eerder aan het einde van hun levensduur zijn omdat ze niet meer voldoen aan de huidige wet- en regelgeving. Zo schrijft het Bouwbesluit voor dat een bouwwerk aantoonbaar sterk genoeg moet zijn voor zijn functie.

Te zien is dat, conform de landelijke trend, de onderhouds- en vervangingsopgave voor civiele infrastructuur in Utrecht groeit en er meer middelen nodig zijn om deze groeiende opgave aan te kunnen. Wat hier de (financiële) gevolgen van zijn, moet nader worden onderzocht. Dit wordt gedaan via de herziening van de Nota Beheer Openbare Ruimte. In de herziening van de Nota Beheer Openbare Ruimte wordt gekeken naar hoeveel geld nodig is voor de gehele onderhouds- en vervangingsopgave inclusief die voor het openbaar groen. De herziening wordt in 2026 uitgewerkt en naar verwachting in 2027 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Daarnaast heeft de verwachte langere levensduur van riolering (van gemiddeld 70 naar gemiddeld 100 jaar) impact op de vervangingsopgave van de hele openbare ruimte. Dit wordt meegenomen in de actualisering van de Nota Beheer Openbare Ruimte en de herziening van de Visie Water en Riolering (besluitvorming naar verwachting in 2028). Door de herziening van deze beleidskaders maken we inzichtelijk wat er vanuit beheer op de stad af komt en hoe we de groeiende onderhouds- en vervangingsopgave kunnen realiseren om de stad leefbaar, bereikbaar en veilig te houden.

De toenemende onderhouds- en vervangingsopgave en de verwachte langere levensduur van riolering zijn beide van invloed op de koppelkansen om integrale projecten uit te voeren. Doordat de rioolvervangingsprojecten vanwege de langere levensduur de komende jaren niet verder toenemen, zijn er minder nieuwe koppelkansen om integrale projecten uit te voeren. Rioolvervanging blijft echter een belangrijke motor voor wijkvernieuwing en een integrale aanpak. De toenemende onderhouds- en vervangingsopgave kan bij goede afstemming mogelijk ook nieuwe kansen bieden voor een integrale aanpak of kleine verbeteringen, mits er aanvullende middelen beschikbaar zijn vanuit de programma’s in het MPR.

Samenwerking in programmering

In de samenwerking tussen de ontwikkel- en beheerorganisatie hebben we in de afgelopen jaren forse stappen gezet richting een integrale en stedelijke programmering. We hebben geconstateerd dat we al in het beleid meer keuzes en prioritering moeten aanbrengen om tot een goede programmering te kunnen komen. Duidelijke keuzes en prioritering in beleid en gebieden leidt namelijk tot duidelijke kaders voor het opstarten van projecten en de afstemming die hierbij komt kijken. Deze helderheid versterkt de afstemming van de programmering van het MPR en het MJIP. Hierbij worden vanuit een gebiedsgerichte benadering integrale projecten vormgegeven. Voorbeelden hiervan zijn de integrale projecten die onderdeel zijn van de gebiedsaanpak Kanaleneiland: Bernadottelaan, Afrikalaan en de Vasco da Gamalaan.

Integrale aanpak openbare ruimte

Toelichting op programmering

Voor de programmering gaan we zoveel mogelijk uit van een integrale en buurtgerichte aanpak. De volgorde wordt in eerste instantie bepaald door de noodzaak tot vervanging of aanpassing vanuit veiligheid of functionaliteit. Bij gelijke noodzaak geven we vanuit het leidende principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen de voorkeur aan het aanpakken van de openbare ruimte in de gebieden met een lage SES-score. In praktijk betekent dit dat we de komende jaren vooral inzetten op het vervangen en opknappen van de openbare ruimte in de wijken Overvecht, Kanaleneiland, Hoograven en Zuilen. Zoals aangegeven doen we dit bij voorkeur buurtgewijs. Er kunnen echter altijd redenen zijn dat we ook in andere wijken aan de slag gaan. Bijvoorbeeld vanwege aansluiting bij gebiedsontwikkelingen of mobiliteitsaanpassingen.

Deze intensievere samenwerking zorgt voor een grotere afhankelijkheid tussen deze programmeringen en de realisatie van integrale projecten. Zo kan het zijn dat door het wegvallen van financiering vanuit de programmering in het MPR of vanuit het Rijk, geplande gezamenlijke integrale projecten naar achter worden geschoven of doorgaan als beheerprojecten vanwege de noodzaak vanuit beheer om een vervanging of groot onderhoud tijdig uit te voeren om aan onze zorgplicht te voldoen.

Om inzicht te geven wanneer er sprake is van een integrale aanpak, is in de geheime bijlage met een overzicht van de MPR-projecten aangegeven of Beheer Openbare Ruimte en de Ontwikkel Organisatie Ruimte integraal met elkaar samenwerken. Een volledig overzicht van deze beheerprojecten is ook te vinden in het MJIP 2027-2036, dat gelijktijdig aan het MPR aan de raad wordt aangeboden.

Onder andere vanuit het MJIP, MGP, MPB en reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten (voorheen reserve investeringsimpuls RSU) doen we bestedingsvoorstellen die bijdragen aan de integrale aanpak van de openbare ruimte. Op de volgende pagina is de actualisatie van de reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten weergegeven.

Ruimtelijke ontwikkelingsprojecten

Toelichting op de reserve

De reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten is bestemd voor door de raad vastgestelde projecten die bijdragen aan het realiseren van de ruimtelijke ambities uit de RSU 2040.

Reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten	
Saldo begin 2026	33.431
Toevoeging 2026	6.844
Saldo (excl. resultaatbestemming meerwaarde afdracht 2023)	**40.275**
Resultaatbestemming meerwaarde afdracht 2023	**2.497**
Saldo (incl. resultaatbestemming meerwaarde afdracht 2023)	**42.772**

Actualisatie ruimtelijke ontwikkelingsprojecten

Het saldo in de reserve is volledig bestemd. De bijlage ‘Programmering Meerjaren Perspectief Ruimte 2026’ geeft een actueel beeld van de voortgang van alle projecten en de begrote kosten. Op basis van de actuele stand is er financiële ruimte voor het ophogen van de risicovoorziening kostenverhaal met 1,366 miljoen euro. Hiermee dekken wij het risico af van het niet kunnen verhalen van plankosten.

Meerwaarde afdracht

De in 2023 ontvangen meerwaarde afdrachten uit de verkoop van sociale huurwoningen zijn – lopende het overleg met de woningcorporaties over de inzet van deze middelen – gereserveerd in de reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. Nu er niet langer een verplichting geldt voor de bestemming van deze middelen stellen wij voor deze over te hevelen naar de reserve betaalbaar wonen.

Achtervang voorbereidingskredieten gebiedsontwikkeling

In 2025 is 0,8 miljoen euro uit de risicovoorziening voor kostenverhaal ingezet als achtervang voor voorbereidingskredieten voor toekomstige gebiedsontwikkelingen: 0,6 miljoen euro voor de ontwikkeling van deelgebied 6 in de Merwedekanaalzone en 0,2 miljoen euro voor de herontwikkeling van de locatie Einsteindreef 101-13. In lijn met het voorstel voor de Einsteindreef hevelen wij in dit MPR de gereserveerde achtervang van 0,8 miljoen euro financieel-technisch over naar de reserve grondexploitaties. Daarbovenop stellen wij voor om 0,2 miljoen euro uit de risicovoorziening over te hevelen naar de reservering voor de voorbereidingsfase van gebiedsontwikkelingen binnen de reserve grondexploitaties. Daarmee is voldoende achtervang beschikbaar voor de voorbereidingskredieten, zoals opgenomen in hoofdstuk 5 Grondexploitaties, onderdeel reserve grondexploitaties.

Fietsmaatregelen gekoppeld aan gebiedsontwikkelingen

Vanaf 2021 zijn middelen beschikbaar voor fietsmaatregelen die zijn gekoppeld aan gebiedsontwikkelingen. Tot en met 2024 hebben wij daarvan in totaal 2 miljoen euro bestemd voor fietsmaatregelen en verbindingen ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Merwedekanaalzone. Vanaf 2025 zijn deze middelen voor een totaal van 3,6 miljoen euro bestemd voor de fietsverbinding Papendorp – 24 oktoberplein.

Aankoopbudget ten behoeve van groen en sport

In de Voorjaarsnota 2021 is 3 miljoen euro beschikbaar gesteld om aangekochte grond om te kunnen zetten naar de bestemming groen of sport. Met dit bedrag kan de waardedaling van de grond en de inrichting worden bekostigd. Het beschikbare budget hebben wij als volgt bestemd:

- 0,075 miljoen euro voor de aankoop en herinrichting van drie percelen aan de Offerhausweg.
- 1,5 miljoen euro voor de ontwikkeling van Ockhuizen. Voor dit bedrag kopen wij percelen voor de ecologische en recreatieve corridor in het noorden en de landschappelijke zone ten zuiden van het zonneveld en wijzigen we de bestemming van deze percelen.
- 0,3 miljoen euro ter compensatie van de aantasting van groen en verlies van biodiversiteit in het plangebied Tussen de Rails. Hiervoor hebben wij de aankoop gepland van een perceel in de directe omgeving van 1,8 hectare groot.
- 1,125 miljoen euro voor o.a. de uitbreiding van het sportpark Nieuw Welgelegen.

Tot en met 2025 is 0,554 miljoen euro daadwerkelijk besteed.

Energie

Ambitie van de opgave

Utrecht werkt aan een toekomstbestendig energiesysteem van en voor iedereen dat duurzaam, betaalbaar en betrouwbaar is. We willen voor onze energievoorziening minder afhankelijk zijn van geopolitieke ontwikkelingen. Dit doen we door zoveel mogelijk verschillende duurzame bronnen te benutten, inwoners en ondernemers te helpen met energie besparen en de infrastructuur klaar te maken voor duurzame energie. Zo blijft Utrecht een prettige en gezonde stad voor iedereen, nu en in de toekomst. In de voortgangsrapportage Energie van de stad en de jaarplanbrief geven we de stand van zaken weer.

Actuele ontwikkelingen

Voor de energietransitie is het belangrijk om juist nu keuzes te maken die passen bij het (toekomstbestendige) energiesysteem voor onze stad. We zien dat de energietransitie stagneert. Dit komt omdat de landelijke overheid achterblijft met de benodigde instrumenten en financiën. En het is verergerd door de problemen met netcongestie. Het stroomnet in Utrecht zit overvol en is een aansluitstop aangekondigd vanaf 1 juli. Door het nemen van tijdelijke maatregelen in de vorm van congestieverzachters om de ontwikkelingen in de stad te faciliteren, zal de uitstoot van CO2 toenemen. Tegelijkertijd biedt netcongestie de kans nu keuzes te maken die passen bij het geïntegreerde energiesysteem waarin opwek, opslag en verbruik van zowel elektriciteit als warmte meer decentraal in tijd en plaats georganiseerd zal zijn. Dit soort energiesystemen is de toekomst voor onze stad.

Voor de netcongestieproblematiek houden we nauw contact met het Rijk, netbeheerders, provincie Utrecht en andere gemeenten over mogelijke maatregelen om de aansluitstop te voorkomen. We nemen (tijdelijke) maatregelen in de vorm van congestieverzachters, het plaatsen van (nood)stroomgeneratoren, extra trafohuisjes en het verbeteren van energiemanagementsystemen en het opzetten van e-hubs voor bedrijven.

Programmering

We werken programmatisch langs drie sporen:
a. gebouwen energiezuiniger maken.
b. de infrastructuur aanpassen.
c. bronnen verduurzamen om te werken aan het toekomstige energiesysteem.

De Beleidsnota Warmte werken we verder uit in het warmteprogramma waarin we o.a. netbewuste nieuwbouw, bodemenergie, de opgroeiruimte van buurtwarmte-initiatieven en de reservering voor de ruimtelijke inpassing verder invullen. We nemen de stap naar voren door zelf (opwek) projecten te ontwikkelen, omdat op dit moment marktpartijen niet bereid zijn te investeren. Aandacht voor energiearmoede en hoge gasprijzen blijft nodig door onverwachte ontwikkelingen in de wereld, zoals in het Midden-Oosten.
We werken aan korte termijn oplossingen om de gevolgen van de aansluitstopen te verminderen. Tot slot werken we aan lange termijn oplossingen om te zorgen dat de huidige verwachte einddatum van de congestieperiode (2035) vervroegd kan worden.

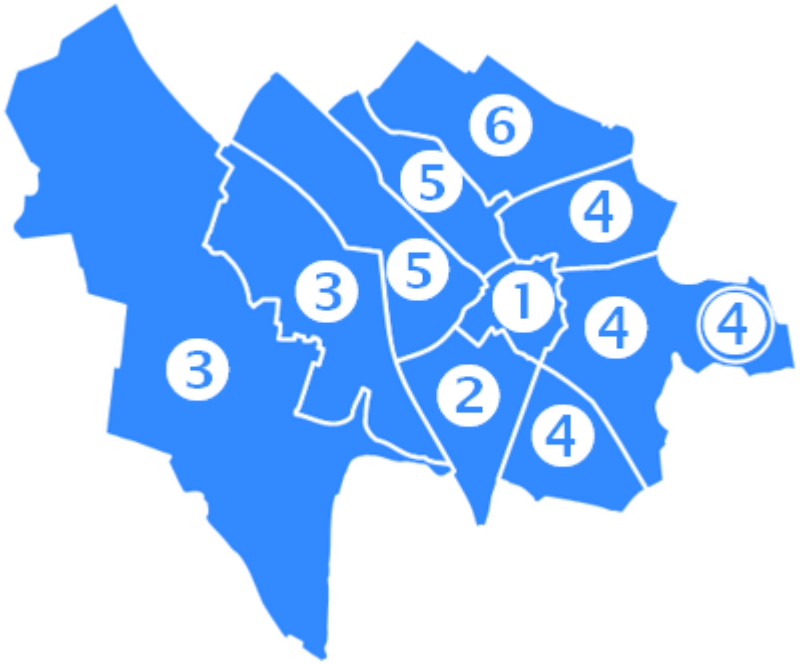
Ruimtelijke ontwikkelingen per gebied

Ontwikkelingen per gebied

In de gebieden komen onze doelstellingen samen in de verschillende projecten. We onderscheiden hierbij zes verschillende gebieden. Per gebied laten we zien wat de stand van zaken is en in hoeverre we op koers liggen met het realiseren van onze ambities voor de doelstellingen van wonen, werken, maatschappelijke voorzieningen, duurzame mobiliteit, openbare ruimte, klimaat en groen, energie en beheer openbare ruimte.

Per gebied maken we inzichtelijk welke ontwikkelingen er plaats vinden en wat de stand van zaken is. In de bijlage 100+ lijst geven we aan wat de stand van zaken is van de woningbouwprojecten met meer dan 100 woningen en rapporteren we over de reden van eventuele vertragingen in projecten.

Op 14 november 2024 heeft de raad besloten het college te mandateren voor het nemen van de mer-beoordelingsbeslissing (raadsbesluit). Daarbij heeft de raad via een motie het college opgedragen om de raad jaarlijks in het MPR een evaluatieverslag te sturen waarin wordt gerapporteerd over het gebruik van de gemandateerde bevoegdheden met daarbij een overzicht van de genomen besluiten, inclusief een toelichting op eventuele knelpunten of afwijkingen van het vastgestelde beleid. In 2025 zijn er 12 mer-beoordelingsbeslissingen genomen op basis van de gemandateerde bevoegdheid. In alle gevallen gaat het om een mer-beoordeling bij een wijzigingen TAM-omgevingsplan (Tijdelijke Alternatieve Maatregel). In alle gevallen heeft het college besloten dat er geen noodzaak is tot het opstellen van een milieueffectrapport. Zie het evaluatieverslag in de bijlagen voor nadere informatie.

1. Centrum
2. Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone
3. Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg
4. Noordoost, Oost en Zuid en Utrecht Science Park
5. West en Noordwest
6. Overvecht

Ontwikkelingen per gebied

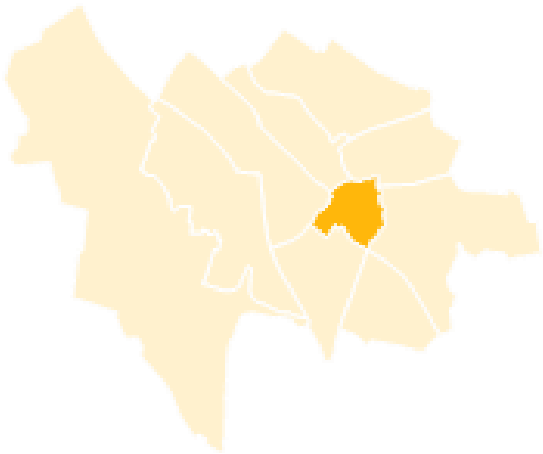
Centrum

Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

Voor de binnenstad is de Omgevingsvisie Binnenstad de leidraad voor de ambitie en deze voeren we stapsgewijs uit. Ook voor Lombokplein en voor Beurskwartier zijn de omgevingsvisies vastgesteld. Hierin staan de ambities beschreven waar we op sturen. Omdat Jaarbeurs zich op dit moment opnieuw op haar uitgangspunten voor haar vastgoedontwikkeling bezint, schuift de vaststelling daarvan op.

Komende jaren wordt het centrum vooral verder ontwikkeld aan de westkant van het spoor (o.m. het Beurskwartier, Lombokplein, Jaarbeurs, de realisatie van trappen aan de Moreelsebrug, Jaarbeurspleingebouw Oopen, de Knoop, Rabo/Matserterrein, De Raadsheren, Kruisvaartkade en de herstart van de realisatie van de Galaxy toren). Verder gaat het om het afronden van het Smakkelaarspark en de start bouw renovatie/transformatie van het Gildenkwartier (de Nieuwe Tuin) voor nieuwe huisvesting van PGGM. In de historische binnenstad vinden meer lokale interventies plaats (Wolvenplein, Museumhotel, herontwikkeling parkeergarages Springweg en Paardenveld etc.). Park Paardenveld en Vrouwe Justitiaplein worden afgerond. We zijn gestart met de plannen voor de herinrichting Ledig Erf/Bleekstraat en de Strosteeg. We houden in 2026 vast aan dezelfde focus als in 2025.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Wonen

De totale omvang en samenstelling van de planvoorraad is nagenoeg ongewijzigd. In 2025 zijn er bestuurlijke besluiten genomen voor ongeveer 800 woningen (Wolvenplein, Hojel, Knoop, Kop Amsterdamse straatweg). Voor 2026 verwachten we verdere bestuurlijke besluitvorming voor ongeveer 200 woningen: Strosteeg (NvU), Wolvenplein (omgevingsplan), Rabo/Matserterrein (omgevingsplan).

De planvoorraad bevat ruim 5.000 woningen waarvan 32% sociaal (inclusief studenten), 38% middensegment en 30% vrije sector. Om te voldoen aan de doelen uit de Beleidsnota Wonen zal voor toekomstige projecten met name het aandeel sociaal hoger moeten zijn (40%). In het Stationsgebied komt een groot aandeel nultredenwoningen., Daarmee draagt dit deelgebied in ruime mate bij aan de gemeentelijke en regionale doelstelling. De Binnenstad en het Stationsgebied lijken kansrijke gebieden voor het toevoegen van ouderenwoningen in alle segmenten. Het zou goed zijn als een deel van de geplande nultredenwoningen ook als geclusterd of zorggeschikt worden gerealiseerd.

Ten opzichte van MPR 2025 zien we vertraging in de verwachte opleveringen van 1 á 2 jaar. De eerstvolgende woningopleveringen zullen plaatsvinden vanaf 2027 (in plaats van 2026), en de grote piek aan opleveringen verwachten we nu vanaf 2031 in plaats van 2029. In 2026 wordt bij verschillende projecten gestart met de bouw, zoals Kruisvaartkade. Het project Ondaatje is helaas ook vertraagd, omdat de afstemming met de beoogde corporatie meer tijd in beslag nam dan aanvankelijk gedacht. De verwachting is dat Ondaatje in 2029 wordt opgeleverd.

Werken

Het Stationsgebied is een nationale magneet voor talent, werkgevers en investeerders. De opdracht voor de stad is om de aantrekkingskracht zo goed mogelijk te benutten. Niet met een monotoon zakelijke opzet, maar juist met een levendige diverse mix van werkers, bewoners, bezoekers en reizigers. De magneetwerking is niet compleet zonder cultuur, voorzieningen, innovatie, creatieve broedplaatsen en aantrekkelijke (groene) buitenruimte. Het kantorenprogramma is divers van aard. Enerzijds waarderen we het gebied op met nieuwbouw en renovaties waarmee ambitieuze kantoorgebouwen van topkwaliteit gerealiseerd worden. Anderzijds stimuleren we ook betaalbare ruimte voor startups, culturele, creatieve en impactondernemers, waarin ook innovatie kan plaatsvinden.

De economische uitgangspunten voor kantoorontwikkeling in het Stationsgebied zijn:

- Voldoende tempo bij uitbreiding kantorenprogramma is noodzakelijk omdat de vraag structureel hoger blijft dan het aanbod op deze locatie.
- Renovatie en verduurzaming van verouderde kantoorruimte is noodzakelijk omdat werkgevers op een toplocatie ook hoge eisen stellen aan het gebouw.
- Bij nieuwbouw streeft de stad naar 10% diversiteit en kleinschalige betaalbare werkruimte.
- Stimuleren broedplaatsen voor creatieven, startups, impactondernemers en innovatiehubs.
- Door toevoegen van kantoren en woningen is het belangrijk dat het voorzieningenniveau op peil blijft, en daarmee dus meegroeit met het overige programma. Hier kan het nabijgelegen Beurskwartier ook een rol in spelen.

Belangrijkste deelprojecten in omvang (netto toename):

- Rabobank herontwikkeling en uitbreiding netto 39.000m2.
- Knoop 2 en 3 nieuwbouw 52.000m2.
- Beurskwartier nieuwbouw 50.000m2.
- De Nieuwe Tuin (vm.Gildenkwartier) renovatie in uitvoering 32.000 m2 (netto +3000m2).
- Hojel 1 herontwikkeling en uitbreiding netto 25.000m2.
- Hojel 2 in uitvoering herontwikkeling en uitbreiding netto 7.000m2.
- Jaarbeurspleingebouw nieuwbouw 44.000m2.
- Amrath hotel nieuwbouw in uitvoering 16.000m2.
- Smakkelaarsveld in uitvoering, met aandeel kantoren 4600 m2.

Maatschappelijke voorzieningen

In het centrum zijn veel stedelijke voorzieningen die de gehele stad bedienen. De uitdaging blijft het waarborgen van de betaalbaarheid en beschikbaarheid van voorzieningen, met name in de eerstelijnszorg en voor diverse doelgroepen. Tegelijkertijd werken we verder aan een betere spreiding van voorzieningen richting de westkant van het centrum, de Zuidpoort, Hoog Catharijne en de randen van de stad om de binnenstad te ontlasten. In lopende gebiedsontwikkelingen blijven maatschappelijke functies onderdeel van het programma. Zo zijn in het Beurskwartier voorzieningen opgenomen zoals een basisschool met kinderopvang, gymzaal, supermarkt en gezondheidscentrum, en wordt gewerkt aan een broedplaats voor sport, leisure en cultuur aan het Paardenveld. Op Domplein 4/5 is een tijdelijke invulling gerealiseerd, waar onder andere een huisartsenpraktijk tijdelijk onderdak heeft gekregen vanwege een verbouwing elders. Tegelijkertijd verandert het voorzieningenlandschap door het sluiten van het wijkbureau, waardoor wordt gekeken naar nieuwe manieren om functies en voorzieningen in de binnenstad te blijven faciliteren.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

We werken in het gehele centrumgebied aan het vergroenen en klimaatbestendig maken van de openbare ruimte. In het Beurskwartier blijven circulaire tenders een belangrijk instrument om duurzame en klimaatbestendige ontwikkeling te stimuleren.

Sinds het vorige MPR zijn onder andere bomen geplant op de Neude en is de herinrichting van park Paardenveld vrijwel afgerond. Daarnaast lopen de voorbereidingen en realisatie van eerder aangekondigde vergroeningstrajecten door, zoals het Lombokplein (circa 12.000 m² groen), twee nieuwe parken in het Beurskwartier en de ontwikkeling van het Smakkelaarspark en Wolvenplein. Ook de herinrichting van het Janskerkhof draagt bij aan een groener centrum.

De Tuinen van Moreelse fase 1 zijn gerealiseerd; fase 2 is in verdere uitwerking. Tegelijkertijd werken we verder aan het vergroenen van het centrumwinkelgebied en aan het doortrekken van het singelpark aan de noordwestzijde van de binnenstad.

In deze plannen is nadrukkelijk aandacht voor robuuste ecologische verbindingen. We verbeteren de kwaliteit van oevers, onderwaternatuur en waterkwaliteit van de grachten. Zo wordt langs de Leidse Rijn gewerkt aan een natuurvriendelijke oever. Een groen, ecologisch waardevol en hittebestendig centrum vraagt een blijvende inzet.

Circulair bouwen is een belangrijk thema in het Beurskwartier. In tenders sturen we onder meer op de CO_2-impact van bouwmaterialen. Bij de restauratie van de werven aan de Kromme Nieuwegracht wordt circulair restaureren in de praktijk gebracht. Het realiseren van een volledig circulair centrumgebied in 2030 blijft onze stevige ambitie.

Duurzame Mobiliteit

We verbeteren de bereikbaarheid van het centrum door in te zetten op fietsparkeerplekken en door verbindingen in het fietsnetwerk te verbeteren. Er loopt een haalbaarheidsstudie voor een nieuwe verbinding onder het spoor (Nicolaas Beetsstraattunnel). We heffen parkeerplaatsen op maaiveld op, zoals op de Oudegracht. Verder komt er uitbreiding van de capaciteit voor fietsparkeren in het stationsgebied vanaf 2027. Voor de lange termijn (na 2028) staan de Dubbele Knoopstalling en Jaarbeurspleingebouwstalling gepland.

De bestemming Catharijnesingel is nog niet geëffectueerd, een concrete datum voor de introductie van de knip voor autoverkeer is in afwachting van juridische procedures nog niet te geven.

De eerste werkzaamheden voor de herinrichting van het Lombokplein zijn in 2025 gestart door de verlegging van de stadsverwarming door Eneco. In 2025 en 2026 is in bouwteamverband met de aannemer het Definitief- en Uitvoeringsontwerp gemaakt, zodat de herinrichting in 2026 start. Ook werken we na het besluit van afgelopen jaar aan het realiseren in 2028 van trappen aan de Moreelsebrug naar de treinperrons en doen we onderzoek naar de trappen richting regionale bus- en tramhaltes.

In de Binnenstad doen we onderzoek naar de mogelijkheden om vervoer over water te stimuleren door het realiseren van aanlegplaatsen (zgn. Stadshaltes).

Vrachtwagens en bestelbussen krijgen vanaf 1 mei 2026 te maken met nieuwe toegangsregels in de Utrechtse binnenstad.

De komende jaren veranderen we de straten en pleinen binnen de Zuidpoort en omgeving. We zijn nu bezig om plannen te maken voor het opnieuw inrichten van de eerste straten en pleinen. Vanaf 10 juli 2026 is er sprake van de versnelde invoering van 30 km/uur. Zo ook voor de eerste wegen in de Zuidpoort: Ledig Erf, Bleekstraat, Catharijnesingel (deels), Abstederdijk, Tolsteegsingel (deels) en Diamantweg.

Energie

Beursgebied is een belangrijke pilot voor bodemwarmte. Het stationsgebied maakt hoofdzakelijk gebruik van WKO-bronnen (warmte-koude opslag). We hebben een concessie verleend aan Eneco om voor het Beursgebied (dat is groter dan het Beurskwartier) collectief Warmte en Koude te leveren. Hierbij onderzoeken we of, en hoe, de WKO-bronnen in het tweede watervoerend pakket aangelegd mogen worden. Eneco voert momenteel met verschillende ontwikkelaars gesprekken over de aansluiting op Beursnet.

Voor de binnenstad is maatwerk nodig. We programmeren samen met beheer, ontwikkeling, energietransitie en mobiliteit om te komen tot een integrale aanpak per straat of buurt. Dit is een langere termijn kwestie. Er is een nieuwe beleidsnota Warmte vastgesteld, waarin voor de binnenstad (nog steeds) uitgegaan wordt van isoleren en aansluiting op stadsverwarming. Voor het stationsgebied is de voorkeur (nog steeds) het toepassen van bodemwarmte. Er wordt gewerkt aan een warmteprogramma, als uitwerking van de beleidsnota Warmte.

Netcongestie vormt een risico voor ontwikkelingen. Projecten kunnen aanzienlijke vertraging oplopen als gevolg van netcongestie. We bekijken per project wat de mogelijke oplossingen zijn.

Centrum: overzichtskaart ruimtelijke projecten

1 Amrath Galaxy Tower
2 Andreashof - verbeteren speelruimte
3 Bestemming Catharijnesingel
4 Beurskwartier – noord
5 Beurskwartier – zuid
6 Binnenstad Noord Begijnekade - verbeteren speelruimte
7 De Knoop
8 Doorfietsroute Noordelijke singelring
9 Fietsenstalling Jaarbeurspleingebouw
10 Fietsenstallingen binnenstad P1/P4
11 Grifthoekbrug (Wolvenplein)
12 Herinrichting Janskerkhof
13 Herinrichting kop Lucasbolwerk/Wittevrouwenstraat
14 Herinrichting Ledig Erf, - Catharijnesingel Zuidoost – Bleekstraat
15 Herinrichting Park Paardenveld
16 Hojel I
17 Jaarbeurspleingebouw
18 Knoopstalling
19 Kop Amsterdamsestraatweg/Oude Daalstraat
20 Korte Rozendaalstraat - verbeteren speelruimte
21 Kruisvaartkade
22 Leonardohotel
23 Lombokplein
24 Lombokplein: Hotelblok/Parkblok/Leidseblok
25 Lucasbrug tot Park Lepelenburg - verbeteren speelruimte
26 Museumhotel
27 Omgeving Weerdsluis
28 Ondaatje
29 Onderwijshuisvesting Beurskwartier/Lombokplein
30 Opheffen parkeren Binnenstad
31 Paardenveld - verbeteren speelruimte
32 Parkeergarage Paardenveld
33 Pelmolenplantsoen/Geertebolwerk/Willemsplantsoen - verbeteren speelruimte
34 Raadsheren
35 Rabobank/Matserterrein
36 Singelpark noord
37 Smakkelaarspark
38 Strosteeg (parkeergarage)
39 Strosteeg 18-36
40 Trappen Moreelsebrug naar bus-, trein- en tramperrons
41 Tuinen van Moreelse
42 Utrecht Central Plaza
43 Openbare ruimte Van Sijpesteijnkade
44 Verbeteren kwaliteit openbare ruimte centrumwinkelgebied
45 Vergroenen binnenstad
46 Wolvenplein

Ontwikkelingen per gebied

Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone

Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

De wijk Zuidwest bestaat uit de buurten Merwedekanaalzone, Kanaleneiland, Transwijk, Rivierenwijk, Dichterswijk en het bedrijvengebied Woonboulevard en Westraven.

Merwedekanaalzone

De Merwedekanaalzone (deelgebieden 4, 5 en 6) is aangewezen als één van de belangrijke verdichtingslocaties om de groei van de stad binnenstedelijk op te vangen. De ambities voor de Merwedekanaalzone zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie Merwedekanaalzone deel 2 (oktober 2021). In december 2024 is het bestemmingsplan voor deelgebied 5 onherroepelijk vastgesteld. De bouw van fase 1 (4.250 woningen en voorzieningen) is in volle gang en loopt voorspoedig. De bouw van Merwede ligt hiermee op schema om de eerste woningen in 2027 op te leveren. In oktober 2025 is de Energiehub Merwede Coöperatief U.A. opgericht ten behoeve van de energievoorziening in Merwede. In 2026 worden dienstverleners geselecteerd om dit technisch te ondersteunen. In 2026 werken we aan het omgevingsplan voor fase 2, waarin we de geleerde lessen van fase 1 toepassen. Ook richten we de Gebiedsvereniging op die zich richt op het collectief organiseren van cruciale leefbaarheidszaken, zoals pakketdistributie in de autovrije wijk en het beheer van bezoekersfietsenstallingen.

Deelgebied 6 is onderverdeeld in een oostelijk en westelijk deel. Op 17 juli 2025 is het omgevingsplan voor deelgebied 6 fase 1, het oostelijk deel, vastgesteld. Ontwikkeling van het westelijk deel (fase 2) wordt pas op langere termijn voorzien. Om regie te kunnen voeren op de beoogde herontwikkeling, zijn er verschillende locaties verworven in het gebied. Dankzij het tijdig vaststellen van het omgevingsplan is het voorkeursrecht behouden en verwachten we ook in 2026 meerdere locaties aan te kopen. Ondertussen zijn we in gesprek met een aantal grondeigenaren in het noorden van het gebied voor de ontwikkeling van die locaties. We verwachten in 2026 de grondexploitatie te openen.

Kanaleneiland, Transwijk, Rivierenwijk en Dichterswijk

Volgend uit de Omgevingsvisie Kanaleneiland en Transwijk voegen we verspreid over de wijk 1.500 – 2.000 woningen en andere functies toe. Ook vernieuwen we de openbare ruimte. De opgave voor de openbare ruimte pakken we integraal aan: we combineren de vervanging van de riolering en verharding met de ambities voor vergroening en klimaatbestendigheid. In 2025 is voor Park Transwijk een uitvoeringsprogramma vastgesteld met maatregelen om de kwaliteit van het park te verbeteren en beter aan te laten sluiten op het huidige en toekomstige recreatieve gebruik van het park.

De ontwikkelingen van de Merwedekanaalzone en Zuidpoort zijn ook van invloed op de omliggende bestaande wijken. We werken aan de herinrichting van het Balijelaan, Rijnlaan, Waalstraat en Zijldiepstraat, zodat deze passend zijn voor de toekomstige verkeersstromen door de wijk vanuit o.a. Merwede. Net als in Kanaleneiland en Transwijk pakken we in Rivierenwijk de herinrichting integraal aan en werken we de verschillende opgaven voor o.a. parkeren, groen en riolering in samenhang uit.

Stadseiland Zuid (A12-zone)

Om goed te kunnen sturen op de ontwikkeling van Stadseiland Zuid (Woonboulevard, Westraven en deelgebied 6 MWKZ) is in 2025 een Programmatische Verkenning uitgevoerd met daarin de gewenste identiteit van het gebied, uitgangspunten voor een ruimtelijk raamwerk en programma, een overzicht van wat er nodig is om dat te bereiken en welke keuzes dit vraagt. In 2026 en 2027 onderzoeken we de haalbaarheid en wenselijkheid van de ambities en betrekken wij de omgeving hierbij. Dat gaat onder andere om de impact op de bereikbaarheid van het zuidwestelijk deel van Utrecht en de rest van de stad en regio, milieu en gezondheid en het economisch profiel. Hiervoor werken we nauw samen met Rijk en Regio en sluiten we aan bij het vervolg op de MIRT-verkenning OV en wonen en het MIRT-onderzoek ontwikkeling A12-zone i.s.m. Rijnenburg. In januari 2026 zijn in het BO MIRT vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor de toekomstige Merwedelijn.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Wonen

In Zuidwest wordt op meerdere plekken gebouwd en veel projecten zijn in voorbereiding. Ten opzichte van het MPR 2025 noemen we de volgende highlights:

- In 2025 zijn 200 woningen aan de Beneluxlaan 901 opgeleverd.
- Merwede: in 2025 is de bouw gestart van ruim 2.700 woningen en in 2026 start de bouw van nog eens ruim 800 woningen. De Nota van Uitgangspunten voor fase 2 is vastgesteld en in 2026 wordt verder gewerkt aan het omgevingsplan voor fase 2 met onder andere 1.750 woningen.
- Daarnaast start in 2026 de bouw van:
    - Reitdiepstraat: de sloop-nieuwbouw van sociale huurwoningen (81 sloop en 154 nieuwbouw).
    - Europalaan 33-45: 99 woningen.
    - Marco Pololaan 111-117: 240 huurappartementen.
    - Truman-Rooseveltlaan: renovatie en op-/ondertoppen met ca. 40 woningen.
- In 2026 verwachten we het omgevingsplan voor Livingstonelaan 609 (640 woningen) vast te stellen.

Werken

Aandachtspunt in Zuidwest is de groei van het aantal woningen en de stagnatie in groei van bedrijvigheid. Een ander aspect is het blijven faciliteren van lokale bedrijvigheid in de wijk en het inpassen van broedplaatsen en creatieve bedrijvigheid. Betaalbare kantoorpanden worden in Zuidwest veel getransformeerd naar andere functies. Daarom is met de beleidsnota Werklocaties 2035 een beschermingszone ingesteld, waar vrijwel heel Zuidwest onder valt, op Westraven na. In Merwede wordt gebouwd aan een grote kantoorruimte in Blok 8 en het Depot met een foodhall en ruimte voor creatieve bedrijven en kantoorruimte.

Maatschappelijke voorzieningen

Zuidwest is de wijk met de grootste woningtoename tot en met 2040. Tegelijkertijd ligt er al druk op het huidige voorzieningenaanbod. Zo is er vraag naar meer sport- en cultuurvoorzieningen en is er met name in Kanaleneiland behoefte aan meer kinderopvang. De hoofdlijnen:

- Merwede: in 2025 is de bouw gestart van ca. 26.000 m2 voorzieningen (incl. werken) en in 2026 start de bouw van ca. 19.000 m2 voorzieningen (incl. werken). Tot deze voorzieningen horen o.a. een basisschool, gymzaal, twee gezondheidscentra, een activiteitencentrum, buurtcentrum, wijkcultuurcentrum en jongerenhuiskamer.
- Marco Pololaan: eind 2026 start bouw van een vernieuwd gezondheidscentrum van c.a. 2.000 m2.
- Begin 2026 is de voorkeursvariant voor Sportpark Nieuw-Welgelegen vastgesteld, waarmee we in de eerste fase twee extra sportvelden gaan realiseren. Na uitwerking van deze variant tot een ontwerp verwachten we in 2029 de werkzaamheden te starten.
- Het oude schoolgebouw aan het Attleeplantsoen 39 wordt in 2026 verbouwd tot een tijdelijke creatieve en culturele werkplek.
- In 2026 selecteren we een initiatief voor de nieuwe invulling voor het ‘Huis van Mien’ en doorlopen we het benodigde planproces voor de nieuwe invulling.
- In 2026 werken we aan het omgevingsplan voor Merwede fase 2, waarin we 5.400 m2 maatschappelijke voorzieningen planologisch inpassen, waaronder een basisschool, gymzaal en kinderopvang.

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

In Kanaleneiland werken we met een integrale aanpak aan de verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte**.** Via deze integrale projecten voegen we groen toe en geven we uitvoering aan ambities op gebied van bijvoorbeeld verkeersveiligheid en de vervangingsopgave van de riolering en verharding. Als we de toevoegingen van m2 groen met dezelfde aantallen doorzetten als in de lopende projecten, dan verwachten we onze ambitie om 7 ha groen toe te voegen in Kanaleneiland en Transwijk te behalen. De hoofdlijnen:

- Rondom de Bernadottelaan zijn we 2025 gestart met de realisatie en verwachten we in 2026 af te ronden. Daarna (2027 – 2030) volgen gefaseerd de vier andere projecten in andere delen van Kanaleneiland.
- In park Transwijk zijn tot nu toe twee opknapbeurten van het park uitgevoerd. In 2026 werken we concrete maatregelen uit t.b.v. ecologie, fiets- en wandelpaden, (recreatieve) functies, watersysteem en waterkwaliteit. We organiseren meerdere sessies waarin we samen met belanghebbenden de Urban Sport Zone, bestaande en nieuwe siertuin en de openbare speelplaats ontwerpen.
- In Dichterswijk passen we de oversteek van de Croeselaan ter hoogte van het Brederoplein aan.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Duurzame Mobiliteit

Om in de MWKZ door te kunnen groeien naar 10.000 woningen zijn passende mobiliteitsmaatregelen noodzakelijk. We doen het volgende:

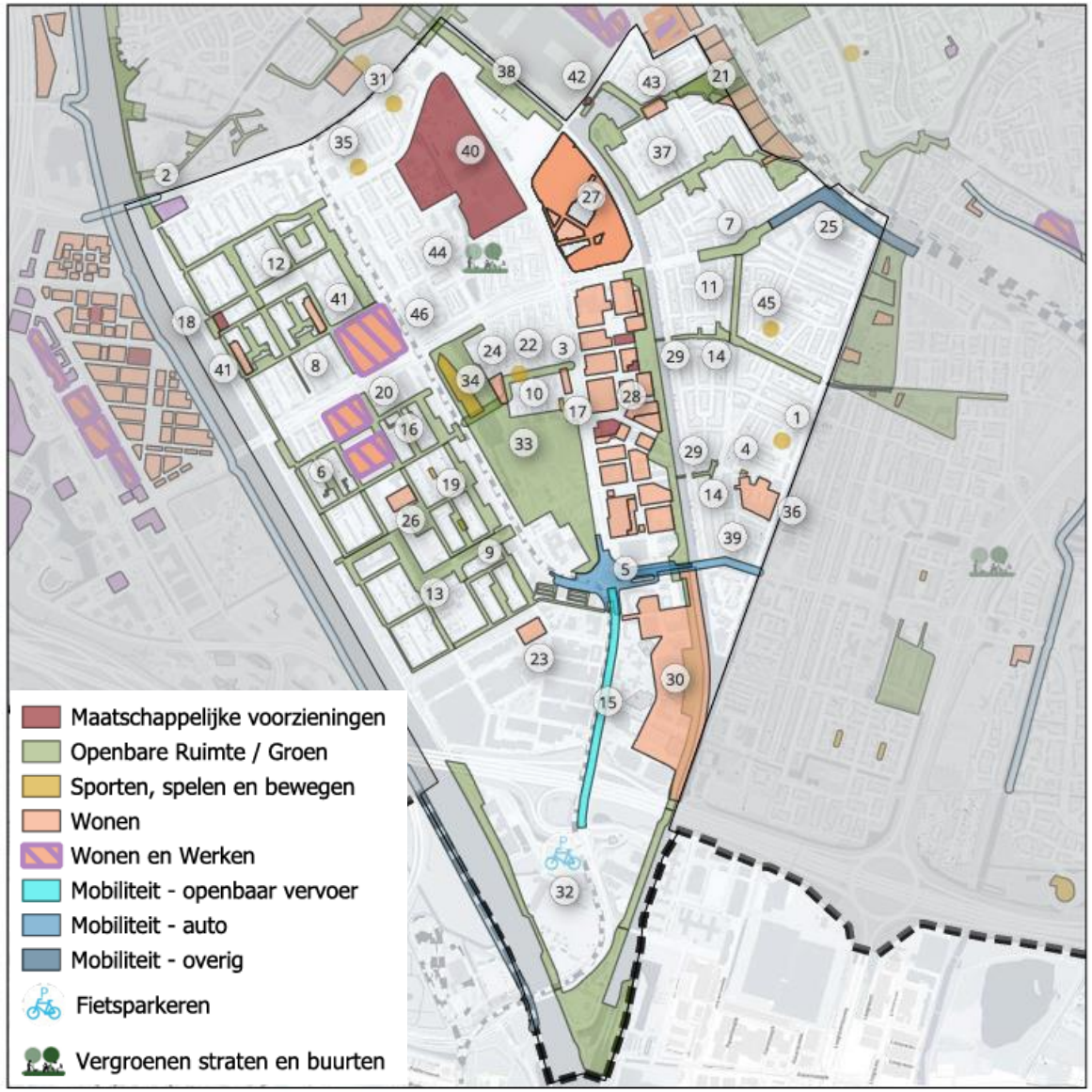
- In Merwede is eind 2025 de bouw van de eerste bezoekersfietsenstallingen en mobiliteitshubs (inclusief logistieke hubs) gestart.
- In 2025 is de Energiehub Merwede Coöperatief opgericht die het groepscontract voor Merwede beheert. Hiermee kunnen we, ondanks de beperkingen van netcongestie, alle functies in Merwede van vermogen voorzien.
- In 2026 richten we de Gebiedsvereniging op. Deze richt zich op het organiseren van cruciale leefbaarheidszaken, zoals pakketdistributie en het beheer van bezoekersfietsenstallingen.
- In 2026 start de aanbesteding voor de realisatie van twee nieuwe bruggen over het Merwedekanaal.
- In 2026 wordt de P+R Westraven uitgebreid met een bewaakte fietsenstalling t.b.v. de eerste bewoners van Merwede.
- De herinrichting van de Jutfaseweg is in 2025 afgerond.
- De herinrichting van de Socrateslaan is in 2025 gestart.
- De herinrichting van de Europalaan Zuid start in 2026.
- In 2025 is betaald parkeren ingevoerd in Kanaleneiland.

Energie

We werken aan een duurzame en betrouwbare energievoorziening voor de toekomst in lijn met het nieuw vastgestelde beleid in 2025:

- In de in 2025 vastgestelde beleidsnota Opwekgebieden voor schone energie zijn er in Zuidwest geen focus- of zoekgebieden voor energieopwekking door wind of zon aangewezen.
- In de in 2025 vastgestelde Beleidsnota Warmte (2025-2035) zijn de voorkeurswarmteoplossingen voor de bestaande stad bepaald. In Zuidwest is dit aansluiting op (1) het stadswarmtenet voor Kanaleneiland en Transwijk, (2) het stadswarmtenet of buurtwarmtenet voor Dichterswijk en Rivierenwijk en (3) collectieve of individuele lage-termepartuuroplossing voor Westraven, Woonboulevard en MWKZ DG 6.
- Voor nieuwbouwontwikkelingen geldt altijd een oplossing met netbewuste energiesystemen. Zo zetten we in de gebiedsontwikkelingen Marco Pololaan en Veilingstraat onder andere in op een bodemenergiesysteem (WKO).
- In Merwede is gestart met de aanleg van een grootschalig bodemenergiesysteem (gebieds-WKO i.c.m. aquathermie uit het kanaal) waarmee de nieuwe woningen en voorzieningen aardgasvrij worden voorzien van warmte en koude.
- Stedin werkt aan het versterken van de elektriciteitsinfrastructuur met extra trafohuisjes in de wijk. In 2026 worden in Kanaleneiland 7 nieuwe trafohuisjes geplaatst.
- In Papendorp wordt een nieuw transformatorstation ontwikkeld dat ook voor Zuidwest gebruikt gaat worden.
- Risico netcongestie in Zuidwest: op dit moment gaat het concreet om drie projecten in deze fase met in totaal ca 1.000 woningen waarvan wordt onderzocht of de vergunningaanvraag kan worden versneld en een aansluiting op het stroomnet kan worden verzekerd.

Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone: overzichtskaart ruimtelijke projecten

1 Amerhof - verbeteren speelruimte
2 Culturele broedplaats Attleeplantsoen 39
3 Europalaan 33 – 45
4 Geinplantsoen - verbeteren speelruimte
5 Herinrichting Europaplein
6 Herinrichting openbare ruimte Afrikalaan e.o.
7 Herinrichting openbare ruimte Balijeplein
8 Herinrichting openbare ruimte Bernadottelaan e.o.
9 Herinrichting openbare ruimte Kanaleneiland Zuid-Midden
10 Herinrichting openbare ruimte Lanslaan - Lomanlaan
11 Herinrichting openbare ruimte Rijnlaan Noord - Waalstraat Oost
12 Herinrichting openbare ruimte Van Heuven Goedhartlaan
13 Herinrichting openbare ruimte Vasco da Gamalaan e.o.
14 Herinrichting openbare ruimte Waalstraat West - Zijldiepstraat
15 HOV-baan MWKZ/ Europalaan Zuid
16 J.C. Maylaan
17 Jo Wütrichlaan - verbeteren speelruimte
18 Jongerencultuurhuis Peltlaan 172
19 KEI projecten (Stanleylaan) - verbeteren speelruimte
20 Krachtstation en wisselstrook herontwikkeling
21 Kruisvaartkade
22 Lanslaan - verbeteren speelruimte
23 Livingstonelaan 609
24 Lomanlaan 103-105 (De Zusters)
25 Maatregelen Vondellaan en herinrichting Diamantweg
26 Marco Pololaan 111 – 117
27 Merwede (deelgebied 4)
28 Merwede (deelgebied 5)
29 Merwede Bruggen (Zijldiepstraat & Waalstraat)
30 MWKZ Deelgebied 6 fase 1
31 Olof Palmelaan - verbeteren speelruimte
32 P&R Westraven
33 Park Transwijk
34 Park Transwijk - urban sportzone
35 Raoul Wallenberglaan - verbeteren speelruimte
36 Reitdiepstraat
37 Ringpark Dichterswijk
38 Rondje Stadseiland
39 Socrateslaan / Beneluxlaan Oost
40 Sportpark Nieuw Welgelegen
41 Trumanlaan 307-425 en Rooseveltlaan 316-434
42 Van Zijstweg 51 / Huis van Mien
43 Veilingstraat 10
44 Vergroenen Zuidwest
45 Wielingenplein - verbeteren speelruimte
46 Winkelcentrum Nova

Ontwikkelingen per gebied

Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg

Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

In het gebied Leidsche Rijn, Vleuten de Meern en Rijnenburg wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de stad. Het is een volwaardig stadsdeel met gemengde centra die zijn gelegen nabij openbaar vervoer. Het gebied biedt de mogelijkheid fors aan de stedelijke ambities bij te dragen, waaronder het toevoegen van veel aanbod op de Utrechtse woningmarkt zoals betaalbare en duurzame (huur- en koop) woningen, het realiseren van diverse commerciële en maatschappelijke voorzieningen en het creëren van meer werkgelegenheid. Daarnaast is er veel ruimte voor groen, natuur en recreatie.

Leidsche Rijn

De gebiedsontwikkeling Leidsche Rijn loopt tot circa 2040 en is opgedeeld in twee grondexploitaties: Uitvoeringsprogramma Leidsche Rijn en A2-zone. De komende jaren worden nog circa 7000 woningen toegevoegd, de werkzaamheden concentreren zich rond de deelgebieden Haarrijn, Papendorp, Groenewoud, Strijkviertel, De Wetering Zuid, Leeuwesteyn, Het Zand, Hooggelegen, Rijnvliet en Leidsche Rijn Centrum. De realisatie van de hoogbouw MARK en het Cultuurcluster Berlijnplein zijn daarbij van wezenlijk belang (start bouw 2027), evenals de mobiliteitshub voor Parkeren op Afstand in Papendorp. Hier gaan we wonen en werken combineren zodat een gemengde wijk ontstaat. De geplande start van de bouw van de woningen in Groenewoud is eind 2027 en in Papendorp starten we in 2028.

Vleuten - De Meern

In Vleuten staan de komende jaren ontwikkelingen gepland op Hindersteinlocatie, Kloosterweide en Oskamlocatie. In De Meern spelen de belangrijkste ontwikkelingen zich af in De Meern Zuid langs de Rijksstraatweg en de Meerndijk.

De ambities voor Vleuten – De Meern richten zich vooral op het verbeteren van de mentale gezondheid, zowel onder ouderen als onder jongeren, door het toevoegen van voorzieningen waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Alsook het bevorderen van doorstroming en creëren van levendige dorpscentra. Er wordt gekeken of (onderdelen van) de Omgevingsvisie uit 2019 geactualiseerd moeten worden om beter aan te sluiten bij de huidige ambities.

Rijnenburg

In de Oplegger RSU2040 is door de raad richting gegeven aan de ontwikkeling van Rijnenburg. De Leidende Principes Rijnenburg zijn begin 2026 door de gemeenteraad vastgesteld als tussenstap op weg naar de Uitgangspuntennotitie (verwacht raadsbesluit in 2027). In 2024 is met rijk-regio partners en consortium van grondeigenaren het Akkoord van Rijnenburg getekend en met het consortium van grondeigenaren een Intentieovereenkomst. In 2026 werken we verder aan de Uitgangspuntennotitie en mogelijke ontwikkel- en grondstrategieën. Voor het Windpark Rijnenburg en Reijerscop is in 2024 het bestemmingsplan vastgesteld. Voor het hoogspanningsstation van TenneT ligt de omgevingsplanwijziging ter vaststelling bij de raad. Samen met TenneT en Stedin stemmen we tracés voor nieuwe verkabeling af voor versterking van het hoogspanningsnet. Met het Nedereindsepark werken we aan de recreatieve doorontwikkeling van de stad om zowel aan huidige als aan toekomstige bewoners voldoende groen, sport en recreatiemogelijkheden te bieden. Voor de oostelijke plas is het zonne-eiland vergund en wordt verkend op welke wijze deze gerealiseerd kan worden.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Wonen

Er wordt voortvarend doorgewerkt aan de voorbereiding en uitvoering van het woningbouwprogramma voor Leidsche Rijn. In 2025 is gestart met de realisatie van 568 woningen. Inmiddels is gestart met het bouwrijp maken van Haarrijn en in 2026 start de bouw van de eerste woningen in dat gebied. In Terwijde wordt gestart met de bouw van de laatste woningen. De bestemmingsplannen voor Papendorp en Groenewoud zijn onherroepelijk. In Papendorp starten we met de aanpassing van infrastructuur om de bouw van de Mobiliteitshub XL mogelijk te maken. Voor de Mobiliteitshub is de aanbesteding gestart. Voor het warmtesysteem in Papendorp is een concessieovereenkomst gesloten. Het project Atlas in Papendorp gaat een Fast Track procedure volgen voor de realisatie van sociale woningbouw en middenhuur. Ook is een omgevingsvergunning in het kader van de omgevingswet voor een flora en fauna activiteit verleend om de hazen in Groenewoud en Strijkviertel te verplaatsen naar buiten het gebied. Voor de MARK wordt het verlenen van een omgevingsvergunning voorbereid. De komende vijf jaar verwachten we in het gebied Leidsche Rijn-Vleuten de Meern te starten met de bouw van ongeveer 5700 woningen.

Werken

In Strijkviertel ontwikkelen we een grootschalig circulair bedrijventerrein. Eind 2025 is het bestemmingsplan Strijkviertel onherroepelijk geworden. We starten in 2026 met de eerste tender voor een kavelveld. We zijn gestart met het opstellen van de Nota van Uitgangspunten voor het Stationsgebied Leidsche Rijn Centrum inclusief het Vierde Kwadrant in Lage Weide. We verwachten hier vanaf 2032 te kunnen starten met de realisatie van kantoren. De bouw van de laatste kavel van locatie Beefland op bedrijventerrein Oudenrijn start dit jaar.

Maatschappelijke voorzieningen

Er wordt een haalbaarheidsstudie verricht naar de realisatie van een jongerencultuurhuis in De Tol bij Vleuten. We zijn gestart met het opstellen van Nota's van uitgangspunten voor een Gezondheidscentrum in De Meern Zuid en voor het toevoegen van Wlz intramurale zorg. Het strandpaviljoen in Haarrijn wordt in de zomer van 2026 geopend. We treffen voorbereidingen voor de verplaatsing van de Skaeve Huse. Na overleg met alle schoolbesturen blijkt er geen animo te zijn voor een basisschool in Haarrijn, we zoeken naar een andere invulling van de locatie waarmee sociale cohesie in de wijk toch vorm kan krijgen. Aan de Ten Veldestraat in De Meern komt een tijdelijke opvanglocatie voor 103 vluchtelingen uit Oekraïne.

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

De realisatie van een fietspad bij de Ockhuizerweg is vertraagd, door o.a. de ligging van kabels en leidingen. In Leidsche Rijn Centrum worden in 2026 meerdere projecten in uitvoering genomen om de openbare ruimte te vergroenen. In Vleuterweide worden 77 bomen geplant aan de Landschapsbaan. Ook hopen we binnenkort te starten met de uitvoering van de vergroening van Vleuterweide-centrum. In Haarzicht en in het Archeologiepark in Langerak worden in de openbare ruimte jongerenplekken toegevoegd. Daarnaast wordt gewerkt aan jongerenplekken in Vleuterweide, De Meern Zuid, Balijepark en Park Hoge Weide. Het Kloosterpark wordt uitgebreid met 2200 m2 openbaar groen en een entree aan de Rijksstraatweg.

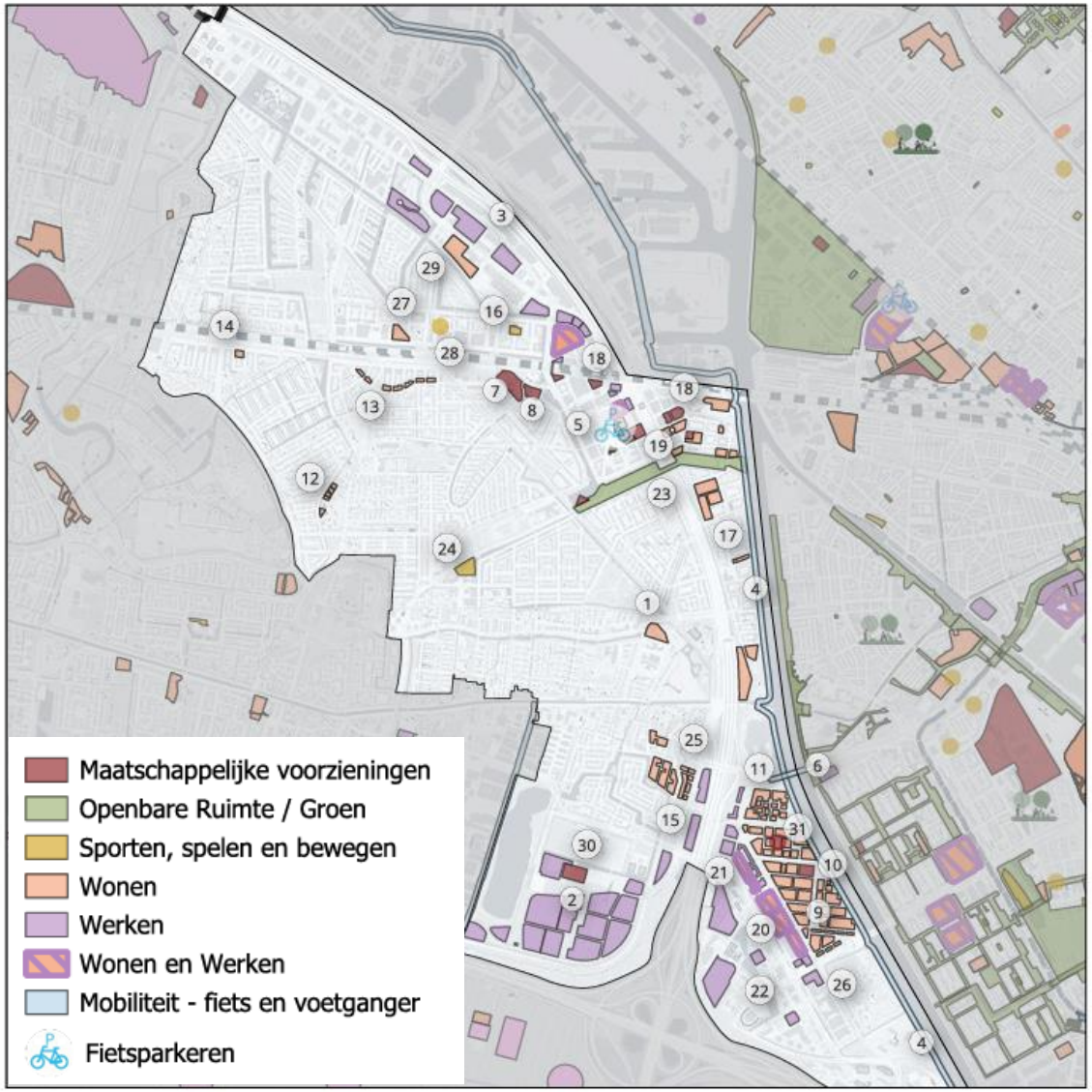
Duurzame Mobiliteit

Er wordt nader onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor de realisatie van de fietsverbinding tussen de Mobiliteitshub XL en het Beurskwartier via een nieuwe fietsbrug bij de De Meernbrug. Bij station Vleuten wordt het aantal fietsparkeerplaatsen uitgebreid.

Energie

Met Stedin is een overeenkomst gesloten voor regelbare opwek (30MW) in Strijkviertel. De uitbreiding van het hoogspanningsstation van Stedin in Rijnenburg is in uitvoering. Nieuwe hoogspanningsstations in Rijnenburg en Haarzuilens zijn in voorbereiding. De vergunning voor een zonneveld op de geluidswal A12 wordt dit jaar aangevraagd.

Leidsche Rijn: overzichtskaart ruimtelijke projecten MPR

1 Burgemeester Verderlaan
2 Circulair bedrijventerrein Strijkviertel
3 De Wetering-zuid
4 Doorfietsroute Utrecht Lage Weide-Houten
5 Fietsenstalling Stadstuin Leidsche Rijn
6 Fietsverbinding Papendorp - 24 oktoberplein
7 Grauwaart, Boerderij den Hoet
8 Grauwaart: Dirck Hoetweg 5
9 Groenewoud
10 Groenewoud nieuwbouw school
11 Groenewoud Noord
12 Het Zand, Bongerd Dudoksingel
13 Het Zand, Leidsche Maan
14 Het Zand, Rijnsche Maan
15 Hooggelegen
16 Jazzsingel - verbeteren speelruimte
17 Leeuwesteyn
18 Leidsche Rijn Centrum
19 Leidsche Rijn Centrum – cultuuras
20 Papendorp
21 Papendorp / Mobiliteitshub
22 Papendorp kantoorkavels
23 Park Leeuwesteyn
24 Parkwijk zuid - verbeteren speelruimte
25 Rijnvliet Oost
26 Taatsenplein Zuid
27 Terwijde Bouwveld E
28 Terwijde - verbeteren speelruimte
29 Tijdelijke woningen Wetering Zuid
30 Uitbreiding sport Rijnvliet / Strijkviertel
31 Wijkcultuurhuis hallencomplex Groenewoud

Vleuten-De Meern en Rijnenburg: overzichtskaart ruimtelijke projecten MPR

1 Centrumplan Vleuten
2 De Zonnewijzer Touwslagerslaan
3 Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
4 Europaweg 2 en 4/Oskam
5 Fiets- en wandelpad Ockhuizerweg/Polderweg
6 Gezondheidscentrum Meerndijk 20-24
7 Haarrijn
8 Haarrijn, bedrijventerrein
9 Haarrijn, Integraal kindcentrum
10 Hart van De Meern- zuidoostkwadrant
11 Heijcopperkade: woonvoorziening De Heem
12 Hindersteinlocatie/ De Tol
13 Hollandse Ijssel
14 Hoogspanningsstation Ouderijn Stedin
15 Hoogspanningsstation Tennet
16 Kindercluster Weide Wereld
17 Kloosterpark
18 Kloosterweide
19 Maximapark - bosspeeltuin (Uilenboslaan)
20 Máximapark Noordpunt - zwembad
21 Maximapark voetgangersbrug
22 Máximapark zelfbouwkavels ParkWest
23 Máximapark zelfbouwkavels ParkZuid
24 Máximapark, Park Noord
25 Nedereindse Park
26 Ockhuizen – natuur
27 Ockhuizen – zonneveld
28 Oudenrijn West
29 Project Keerkring - verbeteren speelruimte
30 Route Hollandse IJsselbos (Reijerscop route)
31 Strijkviertel
32 Ten Veldestraat: tijdelijke opvanglocatie
33 Veldhuizen – Rijksstraatweg 141
34 Vergroening centrum Vleuterweide
35 Zandweg 210
36 Zonnepanelen Haarrijnseplas
37 Zonnepanelen Nedereindseplas
38 Zonneveld Geluidswal A12

Energie
Maatschappelijke voorzieningen
Openbare Ruimte / Groen
Sporten, spelen en bewegen
Wonen
Werken
Mobiliteit - fiets en voetganger
Fietsparkeren

Ontwikkelingen per gebied

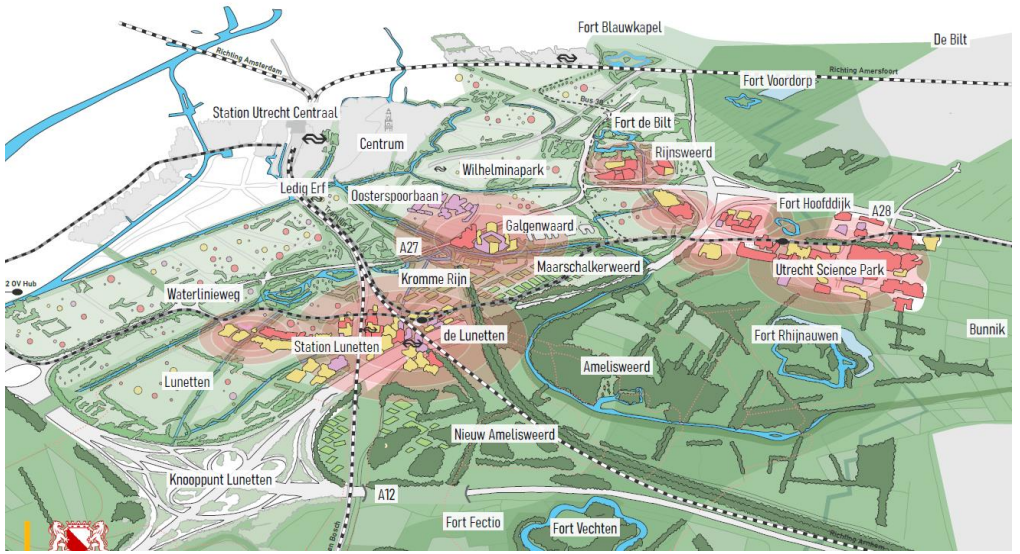
Noordoost, Oost, Zuid en Utrecht Science Park

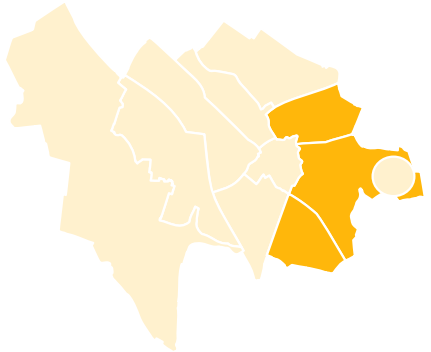
Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

Het gebied Noordoost, Oost, Zuid en het Utrecht Science Park (NOZU) kan uitgroeien tot een hoogwaardig, groen, innovatief en goed verbonden stadsdeel waar wonen, werken, erfgoed en landschap samenkomen. We zien dat het gebied nu al sterke kwaliteiten heeft, zoals de nabijheid van groen en voorzieningen en aantrekkelijke woonbuurten. Wel zijn er knelpunten, zoals de barrièrewerking van de spoor- en de weginfrastructuur, druk op voorzieningen en een tekort aan betaalbare woningen.

Daarom werken we aan het toevoegen en versterken van aantrekkelijke, gemengde en toekomstbestendige woon-, werk- en leefgebieden, zodat we de kwaliteiten van het gebied NOZU versterken en de huidige knelpunten wegnemen.

Om deze opgave te realiseren, werken we met een uitvoeringsprogramma dat is gebaseerd op de RSU2040 en verschillende omgevingsvisies, waaronder die voor het Utrecht Science Park (2024), Lunetten (2020) en Maarschalkerweerd (Ontwikkelperspectief 2020).

Toelichting op programmering in het gebied (relatie leggen met kaart met programmering

Wonen

In het gebied Noordoost, Oost, Zuid en USP wordt op meerdere plekken gebouwd en veel projecten zijn in voorbereiding. De komende 5 jaar (2026 -2030) verwachten wij te starten met de bouw van circa 4.900 woningen. Daarmee werken we toe naar de ambitie om aan de Oostkant van Utrecht 11.650 woningen toe te voegen. Hierbij een aantal highlights:

- Begin 2026 zijn de Stedenbouwkundig Programma's van Eisen van de grote gebiedsontwikkelingen Galgenwaard en Archimedeskwartier vastgesteld door de raad, waardoor we een stap dichter bij de realisatie zijn gekomen. Bij Galgenwaard gaat het om circa 1100 woningen en 200 short stay units en bij Archimedeskwartier gaat het om circa 1600 woningen.
- We werken verder aan projecten in bestaande wijken, zoals Christiaan Krammlaan 2-10, Briljantlaan 11-15, Brennerbaan 106, voormalig Pieter Baan Centrum en de Kwekerij.
- In 2025 is het nieuwe RIVM-gebouw opgeleverd (inhuizing in 2026) en het sciencegebouw de Plus Ultra Utrecht (op kavel 32).
- Op dit moment zijn verschillende projecten in uitvoering, o.a.:
    - Nieuw Buurland: dit is een sloop-nieuwbouwproject, waarbij circa 280 sociale- en middenhuur woningen worden teruggebouwd.
    - Tussen de Rails: op deze plek komen 460 betaalbare flexwoningen. Begin 2026 is gestart met het bouwrijp maken van de grond.
    - Daarnaast zijn ook de International School Utrecht, Gansstraat 143-147 en High Five in uitvoering (nieuwbouw circa 921 studentenwoningen).

Werken

Het werkprogramma komt vooral terecht in grote ontwikkelingen en op kleiner schaalniveau in de wijken:

- In 2025 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor de ontwikkeling van het Utrecht Science Park (USP). De verwachting is dat het Stedenbouwkundig Programma van Eisen en het Integraal Programma van Eisen in het najaar van 2026 aan de raad worden voorgelegd.
- Galgenwaard wordt ontwikkeld als een gebied met een sterke functiemenging, met een duidelijk profiel rond sport, bewegen en vitaliteit. In het Stedenbouwkundig Programma van Eisen staat een vernieuwing van het niet-woonprogramma door sloop en nieuwbouw.
- Bij Archimedeskwartier worden werkfuncties toegevoegd. Het gaat om circa 4.250 m2 bvo aan detailhandel, leisure en commerciële dienstverlening én om circa 700 -1200m2 bvo aan maatschappelijke voorzieningen die passend zijn in een woonomgeving, zoals een gezondheidscentrum.
- Op kleinere schaal blijven we ruimte bieden aan werkgelegenheid door het toevoegen van niet-woonfuncties bij ontwikkelingen als Van Galenstraat, Briljantlaan 11, Brennerbaan 106 en het voormalig Pieter Baan Centrum.

Maatschappelijke voorzieningen

De ontwikkeling en realisatie van diverse maatschappelijke en culturele voorzieningen in dit deel van de stad is volop in beweging:

- In veel ontwikkelingen realiseren we een gemengd programma, met ook een aandeel maatschappelijk. Bijvoorbeeld de realisatie van een culturele broedplaats en maatschappelijke functies in het voormalig Pieter Baan Centrum.
- Het nieuwe schoolgebouw van de Ariane de Ranitz is eind 2025 opgeleverd. We werken nu aan de herinrichting van de openbare ruimte als onderdeel van het Krommerijnpark.
- Vanuit de gemeente is een tender uitgezet voor de verhuur van de forten Lunet I, II en III. Naar verwachting wordt rond de zomer 2026 de gunning bekend gemaakt.
- Onderdeel van de tijdelijke ontwikkeling Tussen de Rails is het realiseren van een werk- en cultuurcluster. Momenteel wordt onderzocht of dit in verband met netcongestie uitvoerbaar is.
- In het Stedenbouwkundig Programma van Eisen voor de Kögllaan is ruimte opgenomen voor een maatschappelijke of commerciële functie.

Toelichting op programmering in het gebied (relatie leggen met kaart met programmering

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

We zetten in op extra, kwalitatief groen en benutten kansen door integraal samen te werken. Voorbeelden:

- In 2025 is fase 2 van de herinrichting openbare ruimte Rotsoord afgerond met als resultaat meer groen, betere waterinfiltratie en een hogere verblijfskwaliteit.
- We werken verder aan het Parklandschap Maarschalkerweerd door de realisatie van het nieuwe Lunettenpark. Zo is in 2025 de Damsluisbrug en de traverse (aardenwal) opgeleverd en is een begin gemaakt met het wandelpad langs Oud Wulvenbroekwetering. Er is verder gewerkt aan de plannen voor de Sportboulevard Maarschalkerweerd Zuid. Het sportpark krijgt een kwaliteitsimpuls en een betere verbinding met de omgeving.
- We versterken de groen-blauwe structuren, zoals langs de Kromme Rijn door het benutten van kansen bij de herontwikkelingen bij het voormalig Pieter Baan Centrum en de school Ariane de Ranitz.
- Op het Utrecht Science Park verdichten we in balans en investeren we in de openbare ruimte, waardoor het groen-blauwe raamwerk én de beleefbaarheid van het groen worden versterkt.
- We zijn met de provincie, het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en de gemeenten Zeist, Bunnik, Houten en Nieuwegein een regionale samenwerking gestart om te komen tot extra groen in het buitengebied tussen USP, Zeist, Odijk, Houten en Nieuwegein.
- In april 2025 is het Ontwikkelperspectief en uitvoeringsprogramma Kromme Rijn Linie Landschap vastgesteld door het college. Hiermee worden o.a. recreatie, groen en cultuurhistorische locaties in het Kromme Rijngebied versterkt. In december 2025 is een nieuwe Maatwerkovereenkomst vastgesteld. Op basis van die overeenkomst zijn begin 2026 verschillende projecten van start gegaan, zoals de aanpak van Fortenpark Nieuw Wulven en de visie uitwerking en participatie Laagraven. Ook is een grondtafel gestart waarbij wordt gewerkt aan een samenhangende grondstrategie.
- In 2025 is besloten dat er geen budget is voor een integrale aanpak van de rioolvervanging in geheel Hoograven. In een eerste fase van de rioolvervanging zal het gebied rond winkelcentrum Smaragdplein aan worden gepakt, omdat hier kansen liggen om de werkzaamheden te combineren met de gewenste aanleg van de fietsroute Diamantweg-, Smaragdplein- en Robijnlaan als onderdeel van de doorfietsroute MWKZ – Galgenwaard – USP en een kwaliteitsimpuls rond het winkelcentrum.

Duurzame Mobiliteit

Om te zorgen dat Utrecht Oost kan blijven groeien, blijven nodig:

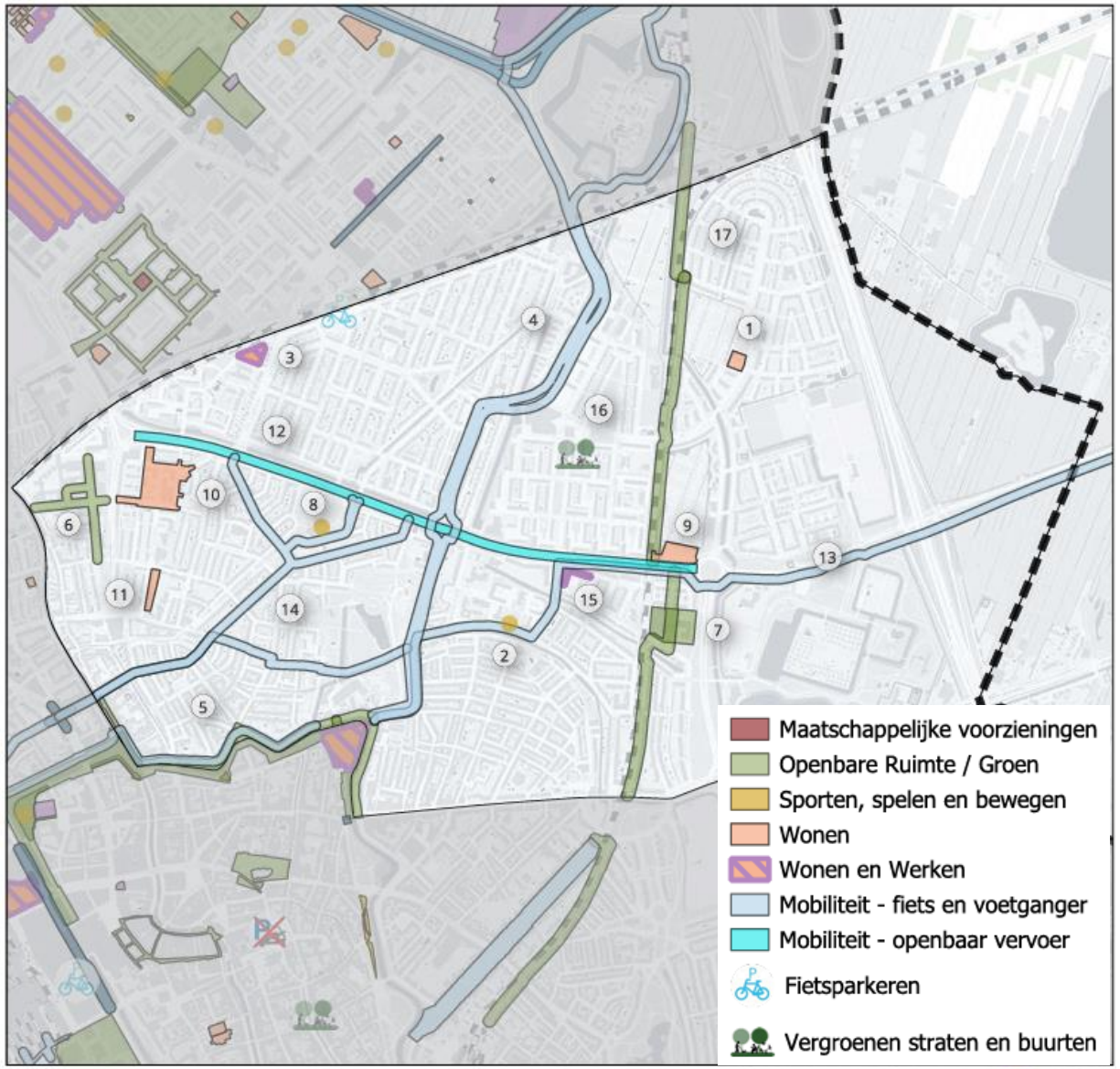
- De bereikbaarheid van de oostkant van de stad blijft een doorlopend aandachtspunt. Er zijn mobiliteitsmaatregelen nodig om het (auto)verkeersnetwerk niet vast te laten lopen en nieuw programma te kunnen blijven toevoegen. Ingezet wordt op een toekomstbestendig OV-netwerk met onder meer de Waterlinielijn, de opwaardering van station Lunetten en sterke fiets- en wandelverbindingen, zonder nieuwe barrières in het gebied te creëren. Daarnaast wordt gekeken welke overige (combinaties van) mobiliteitsmaatregelen nodig zijn om de huidige en toekomstige mobiliteitsbehoefte in goede banen te leiden en de ruimtelijke groei tot 2035 mogelijk te maken.
- Voor noodzakelijke maatregelen in Utrecht Oost om de OV-bereikbaarheid van het USP te verbeteren (in het kader van de MIRT-verkenning OV en Wonen) zijn vooralsnog geen middelen toegekend door het Rijk. Dit blijft een belangrijk aandachtspunt waarbij de gebiedspartijen gezamenlijk optrekken.
- Concrete mobiliteitsprojecten in ons gebied zijn o.a.:
  - Herinrichting Koningsweg: er is gewerkt aan het ontwerp.
  - Fietsroute Lunetten-Koningsweg: tijdelijk stilgelegd.
  - Tuinwijkroute: er is verder gewerkt aan het ontwerp.
  - Herontwikkeling entreegebied aan de noordzijde van het UMCU complex, om daarmee verkeersbewegingen op het USP af te vangen.

Energie

De energievoorziening voor NOZU vraagt ruimte, zowel boven als onder de grond:

- Voordorpse Veld en USP zijn zoekgebieden voor windenergie en zonne-energie. Eerder hebben we besloten om het Ruimtelijk Perspectief Hollandse Waterlinies af te wachten, omdat de verwachting was dat deze bepalend zou zijn in hoeverre het opwekken van zonne- en windenergie mogelijk is binnen het zoekgebied Voordorpse Veld. Op dit moment wordt nog gewerkt aan het Ruimtelijk Perspectief door het Rijk en de siteholders van de Hollandse Waterlinies, maar de verwachting is niet dat het perspectief een directe uitspraak zal doen over wat wel of niet wenselijk is in het Voordorpse Veld. Wel is ondertussen bij gemeente, provincie, het Rijk en regiopartners het gedeelde inzicht ontstaan dat ontwikkelingen in de Kraag van Utrecht niet geïsoleerd benaderd moeten worden, maar op het niveau van het samenhangend geheel. De keuzes met betrekking tot een gebiedsontwikkeling in het Voordorpse Veld moeten we dan ook bezien in relatie tot de andere opgaven en locaties in de Kraag van Utrecht, zoals bijvoorbeeld windenergie op het USP en de zoeklocatie voor veldsport in het Noorderpark.
- In de periode tot 2045 moet binnen het gebied NOZU ruimte worden gevonden voor circa 250 trafohuisjes.
- Volgens de beleidsnota Warmte komen de buurten Noordoost (Zeelheldenbuurt en Wittevrouwen) en Lunetten als eerste in aanmerking om van het aardgas af te gaan. Bij eerstgenoemde buurt zijn we actief met een buurtaanpak en werken we samen met wijkcoöperatie Griftstroom.

Noordoost: overzichtskaart ruimtelijke projecten MPR

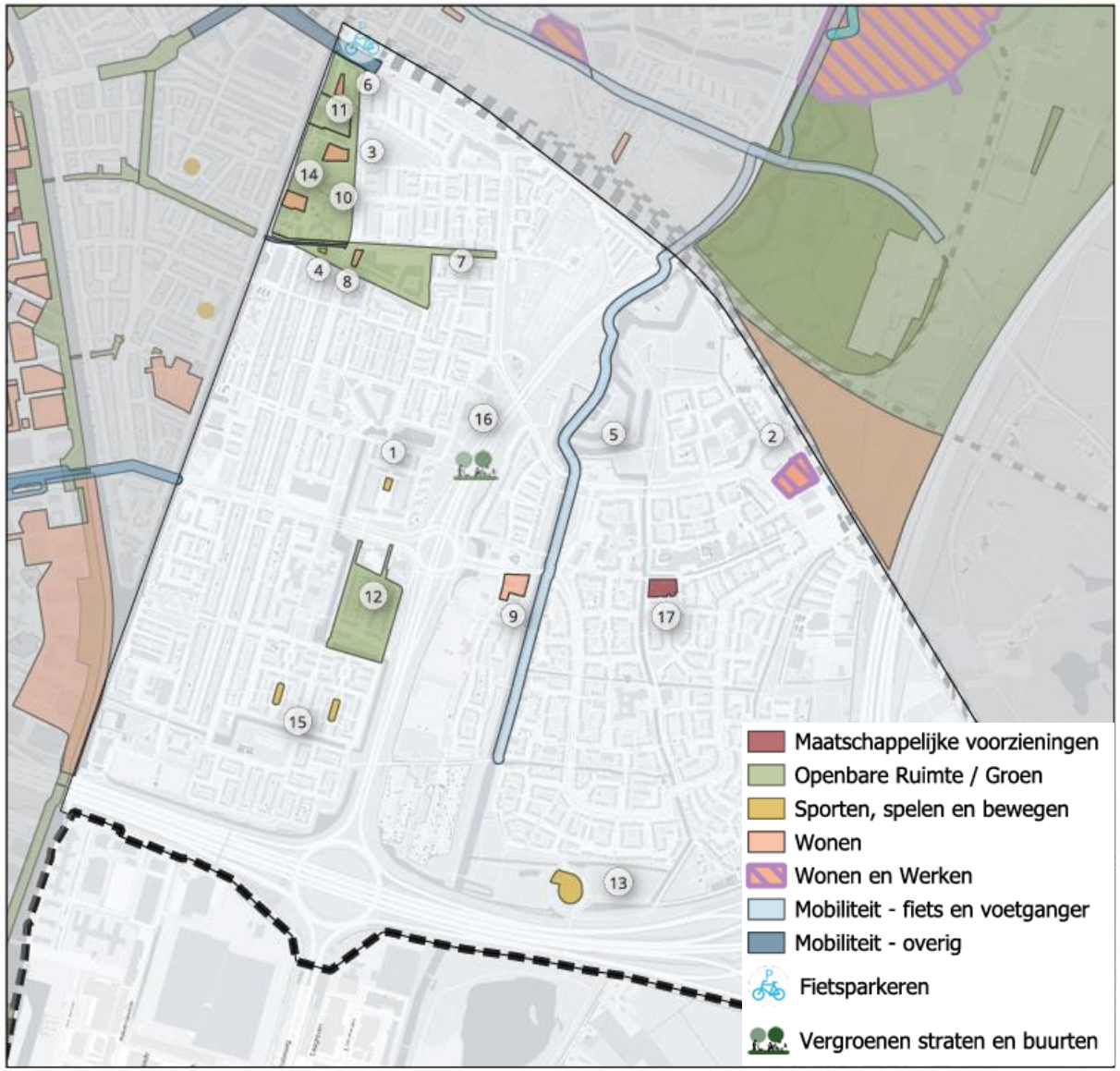

1 Aartsbisschop Romerostraat
2 Alexander Numankade - verbeteren speelruimte
3 Christiaan Krammlaan 2 – 10
4 Doorfietsroute Utrecht-Hilversum
5 Fietsmaatregelen om de Noord
6 Herinrichting openbare ruimte Lauwerecht Noord
7 Herinrichting openbare ruimte MBO school Nimeto, Smijerslaan
8 Ingehouszstraat (Majoor Bosshartplantsoen) - verbeteren speelruimte
9 Kögllaan 26 en Manegelaan
10 Nieuw Buurland
11 Nolenslaan 1 - 31
12 OV-verbinding Overvecht USP
13 Regionale (snel)fietsroute: Utrecht – Amersfoort
14 Tuinwijkroute (As Votulast Oost)
15 Van Galenstraat/Van Ginnekenlaan/Huizingalaan
16 Vergroenen Noordoost
17 Vervolg Oosterspoorbaan- Noordoost

Oost: overzichtskaart ruimtelijke projecten MPR

1 Archimedeskwartier
2 De Kwekerij (KPN Campus)
3 Doorfietsroute Houten-Utrecht incl. Gansstraat (mobiliteit)
4 Gansstraat 143-147/Gruttostraat
5 Gebiedsontwikkeling Galgenwaard
6 Herinrichting Cambridgelaan
7 Herinrichting Koningsweg
8 Herinrichting Ledig Erf, - Catharijnesingel Zuidoost – Bleekstraat
9 Herinrichting Malieblad en Maliebaan
10 Herontwikkeling Pieter Baan Centrum
11 High Five
12 International School Utrecht
13 Kovelaarstraat
14 Maarschalkerweerd – Lunettenpark
15 Maarschalkerweerd – Parklandschap
16 Maarschalkerweerd - Sportboulevard zuid
17 Mytylbrug en fietsroute
18 Noordzijde entreegebied UMCU
19 OV-doorstroming Herculesplein
20 Tijdelijke invulling (tussen de rails)
21 Toevoegen 3x3 basketbal
22 Uitbreiding Prinses Maxima Centrum
23 Vergroenen Oost
24 Vervolg Oosterspoorbaan- Noordoost
25 Wilhelminapark - verbeteren speelruimte

Zuid: overzichtskaart ruimtelijke projecten MPR

1 Huize de Geerlaan - verbeteren speelruimte
2 Brennerbaan 106
3 Briljantlaan 11-15
4 Diamantweg (Aquamarijnlaan) - verbeteren speelruimte
5 Fietsmaatregelen om de Zuid
6 Helling 12-14
7 Hoograven Noord: Diamantweg – Smaragdplein / Aquamarijnlaan – Robijnlaan
8 Kop van Smaragd
9 Lunettenbaan 51-65
10 Openbare ruimte Rotsoord
11 Openbare Ruimte Rotsoord Fase 3
12 Oudegeinlaan en omgeving opnieuw inrichten openbare ruimte
13 Park de Koppel - verbeteren speelruimte
14 Rotsoord 7
15 Tjepmahof & Rijnesteinhof - verbeteren speelruimte
16 Vergroenen Zuid
17 Wijkcultuurhuis - Lunetten (De Musketon)

Gebiedsontwikkeling

Overvecht

Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

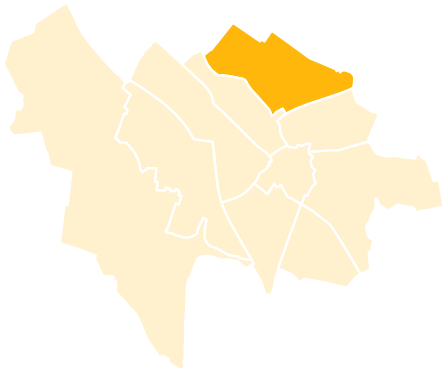
De beleidsnota Omgevingsvisie Overvecht is vastgesteld op 20 februari 2025. Daarnaast is het Masterplan Overvecht Centrum vastgesteld op 18 december 2025. Sinds het MPR 2025 zijn in Overvecht belangrijke vervolgstappen gezet in de uitwerking van de ruimtelijke ambities.

Met de vaststelling van het Masterplan is de ontwikkeling van Overvecht Centrum concreter geworden; voor fase 1 en 2 is inmiddels een grondexploitatie geopend, goed voor circa 700 woningen. Ook zijn in 2026 meerdere nieuwe planprocessen gestart, onder meer voor de Aidadreef (P+R), Pahud de Mortangesdreef, Pagodedreef, Scharlakendreef, de squashlocatie aan de Taagdreef, Neckardreef, en Indusdreef 5 (Rosendael). In de uitvoering is gestart met 38 betaalbare koopwoningen aan de Kaap Hoorndreef en is voor 9 woningen aan de Fortunadreef een omgevingsvergunning aangevraagd.

Op het gebied van werken en voorzieningen zijn eveneens stappen gezet: met het vastgestelde Masterplan Overvecht Centrum is meer richting ontstaan voor het borgen en vernieuwen van werkfuncties, en met het vastgestelde Stedenbouwkundig Programma van Eisen voor Steck wordt bijgedragen aan extra werkplekken in de wijk. Voor voorzieningen geldt dat in het Masterplan ruimte is opgenomen voor extra maatschappelijke functies, aan de Scharlakendreef een gezondheidscentrum wordt voorzien, aan de Jeanne d’Arcdreef een nieuw buurthuis voor Burezina wordt ontwikkeld en bij Rosendael de planvorming doorloopt voor onder meer een school, sporthal en aanvullende maatschappelijke functies.

In de openbare ruimte start in 2026 de uitvoering van de Taagdreefbuurt, de herinrichting van de Donaudreef en is voor het Amazonekwartier het voorlopig ontwerp vastgesteld en is voor Neckardreef Noord aanvullend budget gevonden waardoor meer ambities kunnen worden gerealiseerd. Ook zijn stappen gezet in de groenopgave, onder meer met verbeteringen in Park de Watertoren en vergroening rond de flats van de Ibisdreef. Veelal met rijks- en provinciale subsidies. Ook start de planvorming voor onder andere een voet- en fietsbrug over de Vecht, een voet-/fietsbrug over de NRU, de HOV over de Centrale As, de invoering van 30 km/u en het aanpakken van verkeersknelpunten.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Wonen
Op korte termijn blijft er voldoende plancapaciteit, maar net als in 2025 blijft de (middel)lange termijn onzeker. De druk op de woningbouwopgave houdt aan. Hoewel er stappen vooruit worden gezet, vragen verschillende planprocessen meer tijd door zowel externe factoren (gestegen bouwkosten, procedures bij de Raad, netcongestie) als de intensieve inzet op Samen Stad Maken.

Een belangrijk verschil met 2025 is dat het Masterplan Overvecht Centrum inmiddels is vastgesteld (18 december 2025). Daarmee is een grote mijlpaal bereikt. Voor fase 1 en 2 is een grondexploitatie geopend, goed voor circa 700 woningen, wat de planvorming concreter en uitvoerbaarder maakt dan een jaar eerder.

Daarnaast zijn in 2026 meerdere nieuwe planprocessen gestart, waaronder voor de:
- Aidadreef (P+R).
- Pahud de Mortangesdreef.
- Pagodedreef, Scharlakendreef.
- De squashlocatie aan de Taagdreef en de Neckardreef.
- Ook het traject voor Indusdreef 5 (Rosendael) loopt door.

In de uitvoering zijn eveneens stappen gezet. In 2025 is gestart met de realisatie van 38 betaalbare koopwoningen aan de Kaap Hoorndreef, en is een omgevingsvergunning aangevraagd voor 9 woningen aan de Fortunadreef. Daarmee wordt de woningvoorraad verder gemengd, in lijn met de doelen uit de Omgevingsvisie.

Net als in 2025 blijft gelden dat verdere verdichting alleen haalbaar is wanneer er parallel wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van de openbare ruimte, groen en mobiliteitsmaatregelen. Deze randvoorwaarden zijn in 2026 nog urgenter geworden, omdat de nieuwe planprocessen en het vastgestelde Masterplan de druk op de leefomgeving verder vergroten.

Werken
De ontwikkeling van voldoende ruimte voor werken blijft, net als in 2025, een complexe opgave. De gewenste groei van het aantal arbeidsplaatsen staat nog steeds onder druk, maar in 2026 zijn wel belangrijke stappen gezet om de positie van werkgelegenheid in Overvecht te versterken.

Met de vaststelling van het Masterplan Overvecht Centrum is een basis gelegd voor het borgen en vernieuwen van werkfuncties in het gebied. Waar in 2025 vooral de potentie zichtbaar was, biedt het vastgestelde plan nu meer richting voor toekomstige werkplekken. Daarnaast is het Stedenbouwkundig Programma van Eisen voor de herontwikkeling van tuincentrum Steck vastgesteld. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de opgave om meer werkplekken te creëren in Overvecht. Daarnaast biedt de omgevingsvisie handvatten om werkgelegenheid te intensiveren op het bedrijventerrein Nieuw Overvecht en in het stationsgebied.

Maatschappelijke voorzieningen
Maatschappelijke voorzieningen groeien mee, maar het blijft uitdagend. Met de start van enkele planprocessen worden de eerste stappen gezet om het voorzieningenniveau in Overvecht op peil te houden. In het Masterplan Overvecht Centrum is ruimte opgenomen voor extra maatschappelijke functies, waaronder een culturele trekker. Aan de Scharlakendreef komt naast woningen een gezondheidscentrum, en aan de Jeanne d'Arcdreef wordt een nieuw buurthuis voor Burezina ontwikkeld, met daarnaast onderzoek naar een maatschappelijk ondernemershuis.

De planvorming voor Rosendael loopt door. Hier zijn een school voor 1000 leerlingen, een sporthal en ruimte voor een buurtkamer, gezondheidscentrum en mogelijk andere maatschappelijke functies voorzien. Ook de planvorming voor de herontwikkeling van Santa Cruzdreef 30 (Auris) is afgerond, waardoor in 2026 gestart kan worden met de bouw van een nieuwe school.

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen
De openbare ruimte in Overvecht vraagt om een kwaliteitsverbetering, inclusief een grote groenopgave.

De herinrichting van de Taagdreefbuurt gaat in 2026 in uitvoering. Voor het project Amazonekwartier is recent het voorlopig ontwerp (VO) vastgesteld. Voor de herinrichting van de derde buurt, Neckardreef Noord, is in het afgelopen jaar aanvullend budget gevonden. Hierdoor kunnen meer ambities binnen het project worden gerealiseerd. De planvorming voor deze buurt is inmiddels gestart.

Binnen verschillende projecten in Overvecht wordt gewerkt aan het realiseren van meer en kwalitatief beter groen. Zo is in het afgelopen jaar bijvoorbeeld een deel van Park de Watertoren verbeterd. Daarnaast zijn vanuit rijkssubsidies middelen beschikbaar gekomen om verder te werken aan de groenopgave in Overvecht. Verspreid over de wijk lopen hiervoor verschillende projecten en zullen de komende periode ook nieuwe projecten worden gestart.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Duurzame Mobiliteit

We werken aan de mobiliteitstransitie voor een veilig en verbonden Overvecht. In Utrecht geven we voorrang aan gezonde en schone manieren van verplaatsen. Ook in Overvecht zetten we daarom in op een verschuiving van autogebruik naar lopen, fietsen en openbaar vervoer. Dit helpt om meer ruimte te maken voor spelen en verblijven in de wijk. Tegelijkertijd proberen we verkeershinder, geluid en uitstoot zoveel mogelijk te beperken.

Met herinrichtingen en de invoering van meer 30 km/u-straten en erven (15 km/u) werken we aan verkeersveilige, aantrekkelijke, groene en sociaal veilige straten en fietspaden. Met verschillende maatregelen en projecten geven we hier verder invulling aan. In 2026 start de herinrichting van de Taagdreefbuurt en de Donaudreef. Daarnaast beginnen we met de planvorming voor diverse mobiliteitsprojecten. Zo wordt gewerkt aan plannen voor een voet- en fietsbrug over de Vecht met een fietsroute richting Park de Gagel, een voet- en fietsbrug over de NRU en de HOV-verbinding over de Centrale As.

Ook werken we aan de invoering van 30 km/uur op verschillende wegen en het aanpakken van diverse verkeersknelpunten in de wijk. Een deel van deze projecten wordt mede mogelijk gemaakt door rijkssubsidies.

Energie

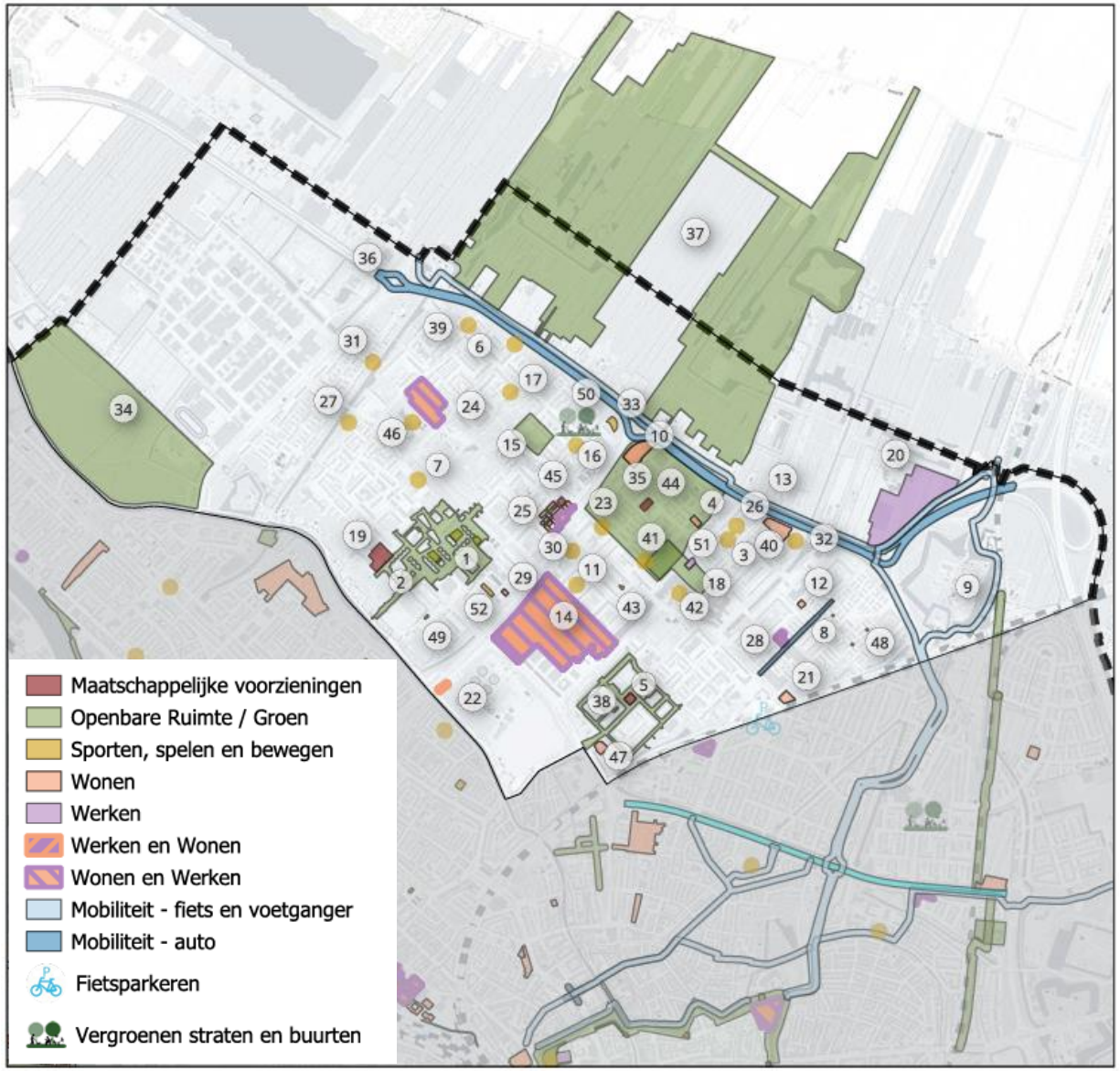
We werken aan een duurzame en betrouwbare energievoorziening voor de toekomst in lijn met het vastgestelde beleid in 2025:

- In de in 2025 vastgestelde beleidsnota Opwekgebieden voor schone energie zijn er in Overvecht twee zoekgebieden voor energieopwekking door wind of zon aangewezen. Windenergie in het Noorderpark en zonne-energie in polder Overvecht.
- In de in 2025 vastgestelde Beleidsnota Warmte (2025-2035) zijn de voorkeurswarmteoplossingen voor de bestaande stad bepaald. In Overvecht is dit aansluiting op het bestaande stadswarmtenet. Het is op dit moment nog niet bekend wanneer dit van start gaat.

Toenemende netcongestie vormt een steeds groter risico, ook voor ontwikkelingen in Overvecht. Projecten kunnen aanzienlijke vertraging oplopen als gevolg van netcongestie.

Overvecht : overzichtskaart ruimtelijke projecten MPR

1 Amazonedreef verbeteren speelruimte
2 Amazonekwartier
3 Brandenburchdreef - verbeteren speelruimte
4 Brandenburchdreef 5
5 Buurtcentrum Overvecht (Rhonedreef 40)
6 Cantondreef (v/h Sjanghaipark) - verbeteren speelruimte
7 Cayennedreef - verbeteren speelruimte
8 Donaudreef
9 Doorfietsroute Utrecht-Hilversum
10 Einsteindreef 101-139
11 Einsteindreef/Theemsdreef - verbeteren speelruimte
12 Fortunadreef/Heradreef
13 Gageldijk
14 Gebiedsontwikkeling Overvecht
15 Groene Voet Openbare Ruimte Ibisdreef
16 Grote Trekdreef - verbeteren speelruimte
17 Hanoidreef - verbeteren speelruimte
18 Herinrichting Park de Watertoren
19 Herontwikkeling AURIS
20 Herontwikkeling Gageldijk 3, locatie Tuincentrum Overvecht
21 Herontwikkeling P&R Overvecht
22 Het Nieuwe Zandpad
23 Humberdreef - verbeteren speelruimte
24 Indusdreef 5
25 Ivoordreef
26 Jaap Edendreef - verbeteren speelruimte
27 Jamaicadreef/Klopvaart - verbeteren speelruimte
28 Jeanne d'Arcdreef 1
29 Kaap Hoorndreef 24-36
30 Kalymnosdreef - verbeteren speelruimte
31 Klopvaartbuurt Noord/initiatief Torontodreef – verbeteren speelruimte
32 Moldaudreef - vernieuwen sportplek
33 Nataldreef - verbeteren speelruimte
34 Natuurgebied Zuilen
35 Neckardreef Noord
36 Noordelijke Randweg Utrecht
37 Noorderpark
38 Openbare ruimte Taagdreef e.o.
39 Pagodedreef - sportplek (calisthenics)
40 Pahud de Montagne
41 Park de Watertoren (Noord) - verbeteren speelruimte
42 Park de Watertoren Zuid - verbeteren speelruimte
43 Samosdreef - verbeteren speelruimte
44 Scharlakendreef 3
45 Sporthal Overvecht
46 St. Eustatiusdreef - verbeteren speelruimte
47 Taagdreef/ squashlocatie
48 Tritondreef - verbeteren speelruimte
49 Vechtzoom - sportelement toevoegen
50 Vergroenen Overvecht
51 Watertoren Overvecht
52 Zuidpooldreef - verbeteren speelruimte

Gebiedsontwikkeling

West en Noordwest

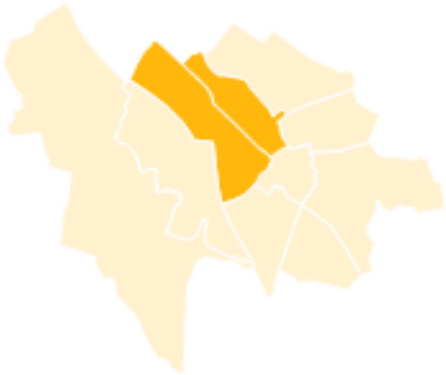
Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

Het gebied West en Noordwest heeft een uiteenlopend karakter van wijken. Zo zijn er de bedrijventerreinen Lage Weide en Werkspoorkwartier, maar ook veel woonwijken met verschillende type demografie en kenmerken. Het accent voor het gebied verschuift in de opgaven die er nu liggen van wonen naar werken. Het gebied bestaat uit de buurten Lombok, Nieuw Engeland, Oog in Al, Schepenbuurt, Welgelegen, Lage Weide, Zuilen, Ondiep en Pijlsweerd.

Komend jaar werken we verder aan het vergroten van het aantal arbeidsplekken, het vergroenen van de werklocaties en van woongebieden in Noordwest, de woningbouwontwikkelingen in Zuilense Vecht en Welgelegen en onderzoeken we samen met de woningbouwcorporaties de verdichtingsmogelijkheden met betaalbare woningen. Enkele voorbeelden van lopende trajecten:

- Vaststelling Omgevingsvisie Lage Weide, dit volgens de ambities van de RSU2040 om het gebruik en de inrichting van Lage Weide toekomstbestendiger te maken.
- Uitvoering Cartesius Driehoek fase 3 en deel oplevering fase 2.
- Nota van Uitgangspunten voor Ravellaan Noord wordt opgesteld.
- Nota van Uitgangspunten voor de Ravellaan 96 is vastgesteld. We gaan verder met het uitwerken van een nieuw omgevingsplan en selectiedocumenten.
- De vaststelling van het Stedenbouwkundig Programma van Eisen voor de Zwanenvechtlaan.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Wonen

De komende 5 jaar (2026 -2030) verwachten wij te starten met de bouw van veel woningen. Hierbij een aantal highlights:

- Begin 2026 is de Nota van Uitgangspunten van Ravellaan 96 vastgesteld door de raad, we verwachten nog dit jaar het Stedenbouwkundig Programma van Eisen van de Zwanenvechtlaan te kunnen laten vaststellen. Bij Ravellaan 96 gaat het om circa 430 woningen (waarvan 260 zelfstandige studentenkamers, 78% betaalbare huur en 22% vrije sector) en bij de Zwanenvechtlaan gaat het om circa 400 betaalbare huur woningen.
- We werken verder aan een gezamenlijke Nota van Uitgangspunten voor Ravellaan Noord en Strawinsky.
- In 2025 is het deelgebied 4 Wisselspoor en fase 2 Cartesiusdriehoek opgeleverd.
- Op dit moment zijn verschillende projecten in uitvoering, zoals:
    - Thomas à Kempisplantsoen. Dit is een sloop-nieuwbouwproject, waarbij circa 349 sociale- en middenhuurwoningen worden teruggebouwd.
    - Van Heukelomlaan. Dit is een sloop-nieuwbouwproject, waarbij circa 190 betaalbare huur woningen worden teruggebouwd.

Werken

Binnen West en Noordwest liggen belangrijke werklocaties. Zoals verwoord in de 'beleidsnota werklocaties 2035' is het belangrijk voor het functioneren van de stad om deze te behouden. In 2021 is een Omgevingsvisie Werkspoorkwartier vastgesteld met meer ruimte voor werkgelegenheid, kunst, cultuur, onderwijs en horeca. Hierin is ook meer ruimte voorzien voor een groenere en prettigere openbare ruimte voor fietsers en voetgangers. Voor Lage Weide is eind 2025 de concept Omgevingsvisie vrijgegeven, waarmee we koersen op gerichte verdichting en het creëren van extra werkgelegenheid, met specifieke aandacht voor de circulaire economie en stadsgebonden bedrijvigheid. Tevens willen we samen met de bedrijven in het gebied de buitenruimte aantrekkelijker en toekomstbestendiger maken. Door de congestie op de wegen is er nu beperkte mogelijkheid voor uitbreiding, dus vragen we in de visie aandacht voor betere en veiligere fietsverbindingen en meer aandacht voor de OV-bereikbaarheid.

Maatschappelijke voorzieningen

De opgave ligt in de bestaande stad in het behoud (en versterken) van maatschappelijke bestemmingen en de balans daarin gezien de vele binnenstedelijke herontwikkelingen. Hierbij is de afstemming met naastgelegen ontwikkelingen van belang (bijvoorbeeld de relatie tussen het Stationsgebied en Welgelegen). Er wordt onderzocht of er maatschappelijke voorzieningen kunnen worden toegevoegd bij ruimtelijke projecten. Denk hierbij aan projecten als:

- Welgelegen. In de Nota van Uitgangspunten van Ravellaan 96 is naast het behoud van de huidige maatschappelijke voorzieningen ruimte gereserveerd voor een huisartsenpost.
- Ravellaan. Hier wordt dit jaar de speeltuin opgeleverd.
- Cartesiusdriehoek. Hier wordt een sporthal en kindcentrum gerealiseerd.
- Zuilense Vecht. Het maken van een publiek toegankelijk park en uitbreiding van de huidige sportvelden.
- Werkspoorkwartier. Hier ligt de nadruk vooral op betaalbare ruimtes voor broedplaatsen, creatieve en circulaire bedrijvigheid en werken we aan de mogelijkheid van een officiële buitenzwemlocatie in de Werkspoorhaven.

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

Een groot deel van de buurten in Noordwest en de werklocaties in West is erg versteend en vraagt om vergroening. Bij een aantal lopende projecten staat vergroening hoog in het vaandel:

- Schaakbuurt. Het vergroenen van de buurt en het Niftarlakepark doortrekken in de zijstraten.
- Fortlaan.
- Met de vernieuwing sportpark Zuilense Vecht creëren we o.a. een openbaar toegankelijk, groen en sportieve verbinding tussen Utrecht en Stichtse Vecht.
- Rondje stadseiland. Een park van 12 kilometer langs de oevers van het Amsterdam-Rijnkanaal en het Merwedekanaal.
- Welgelegen den Hommel. Het riool wordt vervangen, een deel van de wegen wordt heringericht en er komt meer ruimte voor groen en bomen.
- Ravellaan 96. Hier worden extra bomen geplaatst en wordt het groene raamwerk ecologisch versterkt.
- Als onderdeel van de Omgevingsvisie werken we aan de vergroening van Lage Weide, waarbij de bouw van het museumdepot een eerste startpunt vormt voor het groene raamwerk.

Duurzame Mobiliteit

In West en Noordwest werken we aan het verbeteren van verbindingen voor de voetganger en fietser. Bijvoorbeeld bij deze projecten:

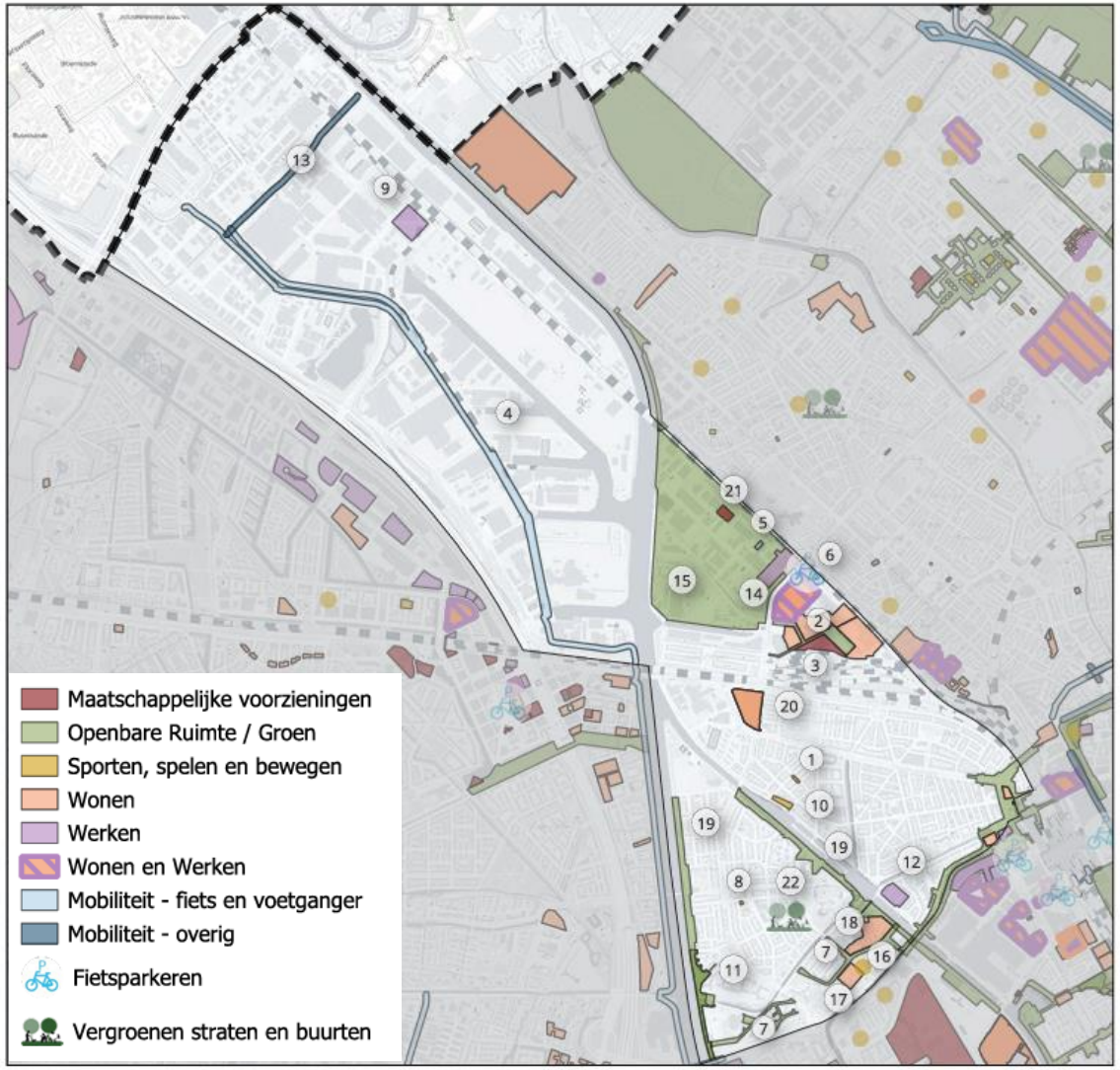
- Plantontwikkeling doorfietsroute tussen Utrecht en Amsterdam, de Dom tot Dam route.
- Omgeving station Zuilen, uitbreiding capaciteit fietsparkeren en een aantrekkelijker stationsgebied.
- Doorfietsroute tussen Lage Weide en Houten, het verbeteren van de fietsverbinding van bedrijventerrein Lage Weide met de omgeving.
- Onderdoorgang Boorstraat als onderdeel van de Dom tot Dam route, die het Wisselspoor met de 1e Daalsebuurt verbindt.

Energie

In West lopen de volgende energievraagstukken:

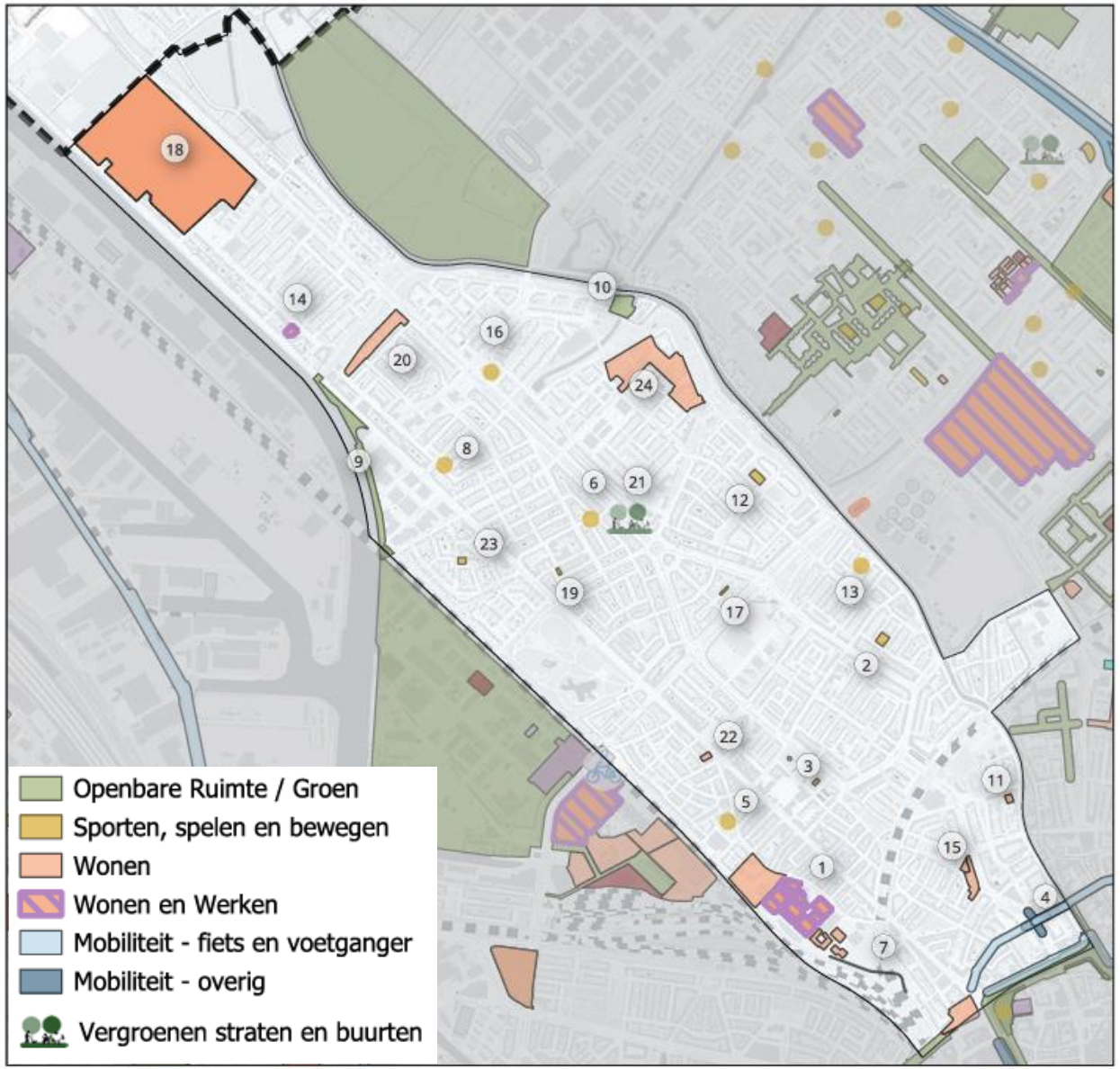
- Lage Weide is een onderzoekslocatie voor windmolens.
- In Oog in Al is een bewonerswerkgroep opgericht om aardgasvrij te kunnen wonen. In 2026 wordt dit verder uitgewerkt in samenspraak met de bewonerswerkgroep en andere partijen.

West: overzichtskaart ruimtelijke projecten MPR

1 Bataviastraat - verbeteren speelruimte
2 Cartesiusdriehoek
3 Cartesiusdriehoek - school & sporthal
4 Doorfietsroute Utrecht Lage Weide-Houten
5 Fietsdepot (Vlampijpstraat 87)
6 Fietsparkeren bij stations Zuilen, Overvecht, Vaartsche Rijn en Vleuten
7 Herinrichting en rioolvervanging Welgelegen - Den Hommel
8 Johan Winnubstlaan - verbeteren speelruimte
9 Kunstdepot en truckparking Isotopenweg
10 Makassarstraat - verbeteren speelruimte
11 Parkzone Den Hommel
12 Muntgebouw
13 Niels Bohrweg
14 Omgeving Station Zuilen
15 Openbare ruimte Werkspoorkwartier
16 Ravellaan (Welgelegen) - verbeteren speelruimte
17 Ravellaan 96 & parkeerplaats
18 Ravellaan Noord
19 Rondje Stadseiland
20 Thomas a Kempisplantsoen
21 Uitbouw muzikale oefenstudio's
22 Vergroenen West

Noordwest: overzichtskaart ruimtelijke projecten MPR

1 2e Daalsedijk Wisselspoor
2 Abrikoosstraat - verbeteren speelruimte
3 Achter Plantage/Roy vd Hamkade - verbeteren speelruimte
4 As Votulast (aanpak oude noord)
5 Bijdrage aan Project Wisselspoor - 2e Daalsedijk
6 Bisschopsplein (bij Schoolplein de Piramide) - verbeteren speelruimte
7 Boorstraattunnel
8 C. van Maasdijkstraat - verbeteren speelruimte
9 Demkapark
10 Fortlaan
11 Hogenoord 18 – 21
12 Lumbresplein - sport kunstwerk jongeren
13 Mandarijnstraat - verbeteren speelruimte
14 Minister Talmastraat 20-22
15 Oudenoord 330, 340-370
16 Prinses Beatrixlaan - verbeteren speelruimte
17 Ripperdaplein - verbeteren speelruimte
18 Sportpark Zuilense Vecht
19 St. Willibrordusstraat - verbeteren speelruimte
20 Van Heukelomlaan / Berlagestraat
21 Vergroenen Noordwest
22 Watertoren Amsterdamsestraatweg 380
23 Wattlaan - verbeteren speelruimte
24 Zwanenvechtlaan

Grondexploitaties

Lopende grondexploitaties

Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma

Leidsche Rijn A2 zone

Stationsgebied

Beurskwartier

Lombokplein

Merwedekanaalzone: Grondexploitatie

Merwedekanaalzone: Faciliterend grondbeleid

Overvecht Centrum fase 1-2

Zuilense Vecht

Oudenrijn West

Hart van de Meern

Kern/ Centrumplan Vleuten

BEFU

Isotopenweg

Grondexploitaties

Actueel financieel beeld grondexploitaties op hoofdlijnen

Samenvatting

De actualisatie van de grondexploitaties per 1 januari 2026 laat op hoofdlijnen een lichte verslechtering zien. Ten opzichte van de actualisatie per 1-1-2025 zijn er beperkte mutaties in de resultaten. De belangrijkste wijzigingen houden verband met het openen van de grondexploitatie Overvecht Centrum fase 1-2, indexatie-effecten en actualisaties van de kosten- en opbrengstenramingen. Wel zien we dat de budgetten voor specifieke civieltechnische kostenramingen fors onder druk staan en dat inpassings- en bijsturingsmaatregelen nodig zijn.

Ten opzichte van de 2e bestuursrapportage, Peilstok Stedelijke Ontwikkeling 2025 houden de onzekerheden in de wereldmarkt aan. Netcongestie heeft nog steeds invloed op de fasering, contractvorming en uitgifte, vooral in projecten die zich in de voorbereidingsfase bevinden. Het risicoprofiel is toegenomen doordat de omvang van de verwachte opbrengsten en kosten in de lopende grondexploitaties zijn toegenomen. De benodigde risicoreservering binnen de reserve grondexploitaties om de risico's op te vangen neemt hierdoor toe met 2,7 miljoen.

De reserve grondexploitaties heeft een licht positief meerjarig beeld van 2,45 miljoen euro in jaarsnede 2030. Dit beeld is een realistische weergave van de huidige situatie. De stand en het meerjarig verloop van de reserve grondexploitaties zijn gebaseerd op actuele resultaten van alle grondexploitaties (met bijbehorend effect op toekomstige winstnemingen) en op actueel benodigde risicoreserveringen. In afstemming met onze accountant is de systematiek voor het berekenen van winstnemingen aangepast. Dit heeft voor de begrotingsperiode een financieel negatief effect, maar kent meerjarig een neutraal effect. In het meerjarig verloop is vanaf 2030 rekening gehouden met het vervallen van de structurele afdracht aan de gemeentebrede financiële ruimte (opgenomen in de Voorjaarsnota 2026) en met het inzetten van de risicoreservering voor o.a. het opvangen van risico's gekoppeld aan gebiedsontwikkelingen.

Grondexploitaties Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma

De looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma is verlengd tot 2034. Dit hangt samen met de aanpassing van de fasering als gevolg van netcongestie. Na actualisatie per 1-1-2026 neemt het geprognosticeerd resultaat af. Deze mutatie wordt met name veroorzaakt door het toevoegen van het deelcomplex Burgemeester Verderlaan 17-19 conform besluitvorming Peilstok 2025 (waar een bijdrage uit de reserve betaalbaar wonen tegenover staat) en door hogere kosten voor het realiseren van het benodigde geluidscherm voor de woningbouwontwikkeling in Haarrijn.

Grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone

De looptijd van deze grondexploitatie loopt tot en met 2039. Het geprognosticeerde resultaat van de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone blijft nagenoeg constant na actualisatie per 1-1-2026. De effecten als gevolg van het aanpassen van de fasering worden opgevangen door indexatie van de opbrengsten.

Grondexploitatie Stationsgebied

Het geprognosticeerd resultaat van de grondexploitatie Stationsgebied laat na actualisatie een positieve mutatie zien als gevolg van een scope overheveling. De grondexploitatie Stationsgebied heeft een negatief geprognosticeerd eindresultaat waar een voorziening negatieve grondexploitatie tegenover staat. Het risico op het niet geheel realiseren van de in de grondexploitatie geraamde grondopbrengsten blijft bestaan. De omvang van het benodigde weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's van het project Stationsgebied blijft daarom ongewijzigd op 12,3 miljoen euro.

Lombokplein

De gebiedsontwikkeling Lombokplein bestaat uit de herstructurering van het Westplein en de herstructurering van de Graadt van Roggenweg. Het financieel kader voor de gebiedsontwikkeling is de grondexploitatie Lombokplein en het investeringskrediet Graadt van Roggenweg. Het geprognosticeerd resultaat van de grondexploitatie laat een verslechtering zien, met name als gevolg van een scopeoverheveling. De grondexploitatie heeft een negatief geprognosticeerd eindresultaat waar een voorziening negatieve grondexploitatie tegen overstaat. De civieltechnische kostenramingen voor het project zijn fors toegenomen, waardoor inpassings-en bijsturingsmaatregelen nodig zijn. Over de invulling van deze bijsturingsmaatregelen rapporteren we bij de Tweede Bestuursrapportage, onderdeel peilstok Stedelijke Ontwikkeling.

Merwedekanaalzone

Het geprognosticeerd resultaat van de grondexploitatie Merwedekanaalzone deelgebied 4 blijft nagenoeg gelijk na actualisatie per 1-1-2026 (excl. tussentijdse winstneming). Het resultaat van deelgebied 5 laat een verbetering zien ten opzichte van de vorige actualisatie. Voor deelgebied 4 wordt, conform de BBV-voorschriften, winst genomen op basis van de POC-methode. De afzonderlijke resultaten worden per saldo verwerkt in het Financieel Kader Merwedekanaalzone, dat daarmee op dit moment sluitend blijft. Echter, we zien dat de kostenramingen voor de bruggen over het Merwedekanaal fors zijn toegenomen ten opzichte van de oorspronkelijke raming, waardoor bijsturing noodzakelijk lijkt.

Grondexploitatie Overvecht Centrum fase 1-2

De grondexploitatie Overvecht Centrum fase 1–2 is in december 2025 door de raad vastgesteld en loopt vanaf 1-1-2026 mee in de actualisatie. Deze grondexploitatie heeft een positief saldo, dat wordt ingezet voor bijdragen aan de parkeerexploitatie en voor Bovenwijkse Voorzieningen.

Overige gemeentelijke grondexploitaties
De overige gemeentelijke grondexploitaties laten na actualisatie per 1-1-2026 per saldo een lichte verbetering zien.
Het programma binnen de grondexploitatie Hart van de Meern is aangepast van vrije sectorwoningen naar 100% betaalbaar programma in lijn met het Raadsvoorstel Vaststelling SPvE Zuidoostkwadrant Hart van De Meern en de vastgestelde 3e tranche van de Utrechtse Aanpak, bestaande uit maatregelen om de woningbouw op gang te houden. Zie Projectenlijst 3e tranche maatregelen op gang houden woningbouw.

Paragraaf over uitvoering Actief Grondbeleid
In 2024 is de Beleidsnota Grondbeleid 2024 door de Raad vastgesteld waarin de koerswijziging van faciliterend naar afgewogen actief grondbeleid is bekrachtigd. Beleidsnota Grondbeleid Gemeente Utrecht 2024 beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid die hieraan kunnen ondersteunen. In 2025 heeft het afgewogen actief inzetten van ons grondbeleid tot de volgende resultaten geleid:

We hebben het voorkeursrecht gevestigd bij:
- Koningsweg 2.

We hebben naar aanleiding van het in Deelgebied 6 Merwedekanaalzone reeds gevestigde voorkeursrecht de volgende percelen anticiperend verworven:
- Vliegend Hertlaan 4-8, grond met opstallen.

We hebben in 2025, als gevolg van ditzelfde voorkeursrecht op Deelgebied 6 Merwedekanaalzone, nieuwe gesprekken gestart die kunnen leiden tot anticiperende verwervingen.

- We hebben de Parkeergarage Paardenveld in 2025 verworven en geleverd gekregen.

Begrotingscyclus
In de 2e Bestuursrapportage 2025 rapporteerden wij in de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling per peildatum 1 juli 2025 over de ontwikkelingen van de grondexploitaties. Per peildatum 1 januari 2026 hebben wij alle grondexploitaties geactualiseerd. Deze actuele geprognosticeerde resultaten zijn verantwoord in de Jaarstukken 2025, in het programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen en in de paragraaf Grondbeleid. In dit hoofdstuk van het Meerjarenperspectief Ruimte 2026 en in de geheime bijlage (gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht) worden de actuele geprognosticeerde resultaten per grondexploitatie, de actuele risico- en scenarioanalyses en de doorwerking daarvan op het verloop van de reserve grondexploitaties toegelicht.

Tussentijdse winstneming
De richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijven voor dat winsten over grondexploitaties genomen moeten worden naar rato van de voortgang van de gebiedsontwikkeling. Om de mate van voortgang te berekenen, wordt de POC-methode (percentage of completion) gebruikt. De formule is als volgt:

$$\text{POC} = \frac{\text{gerealiseerde uitgaven}}{\text{begrote uitgaven}} \times \frac{\text{gerealiseerde opbrengsten}}{\text{begrote opbrengsten}}$$

Als 80% van de kosten is gemaakt en 50% van de kavels zijn uitgegeven, is de gebiedsontwikkeling volgens de POC voor 40% gereed en moet 40% van de verwachte winst tussentijds worden genomen.

Parameters voor indexatie vanaf 1-1-2026
Voor een grondexploitatie is de bepaling van parameters voor indexatie essentieel om de berekeningen in de tijd uit te kunnen zetten. Zo liggen de prijzen van bijvoorbeeld bouwmaterialen in de toekomst waarschijnlijk hoger dan nu. Met behulp van indexcijfers kunnen deze prijzen bij benadering ingeschat worden. Op basis van de vastgestelde kaders 2026 zijn de volgende parameters vastgesteld:

Parameters 2026	2025	2026	Looptijd
Rente	2%	1,75%, 2,00%	1,75%(2025), daarna 2% gehele looptijd
Disconteringsvoet	2%	2%	gehele looptijd
Opbrengstenstijging vrije sector	2%	2%	2% (2026-2035)
Opbrengstenstijging middenhuur	0%, 1%	2,5%, 1%	2,5% (2025), 1% (2026-2035)
Opbrengstenstijging sociaal	3,42%, 2%	3,31%, 2%	3,31% (2025), 2% (2026-2035)
m.u.v. bedrijfskavels	0%	0%	gehele looptijd
m.u.v. kantoren	0%	0%-3%	gehele looptijd tot 10 jaar
m.u.v. detailhandel en horeca	0%	0%	gehele looptijd
Kostenstijging	1%, 2%, 2,5%	1,5%, 3%, 2%	1,5% (2025), 3% (2026/2027), daarna 2% gehele looptijd
m.u.v. verwervingskosten	n.v.t.	n.v.t.	Project specifiek bepalen
m.u.v. plankosten	1%, 2%, 2,5%	3,75%, 3%, 2%	3,75% (2025), 3% (2026/2027), daarna 2% gehele looptijd

Rentepercentage
Het rentepercentage wordt berekend zoals voorgeschreven door het BBV. Het BBV stelt dat het rentepercentage moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen. Dit betekent dat er twee mogelijke scenario's zijn. Ten eerste kan er sprake zijn van projectfinanciering. In dat geval is er een lening afgesloten voor een specifieke grondexploitatie. In deze situatie moet er dan met het rentepercentage voor die betreffende lening worden gerekend. Ten tweede, als er geen sprake is van projectfinanciering, dient het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente te worden gehanteerd. Dit rentepercentage is voor 2026 berekend op 2,00%. Door nacalculatie is de rente over 2025 vastgesteld op 1,75%. Dat is 0,25% lager dan vorig jaar was voorzien.

Disconteringsvoet
De disconteringsvoet is het rekenpercentage dat gebruikt wordt om de contante waarde van toekomstige kasstromen te berekenen. De gehanteerde disconteringsvoet is gelijk aan het berekende rentepercentage. De disconteringsvoet is daarom 2,00%.

Opbrengstenstijging
De opbrengsten binnen een grondexploitatie worden bepaald door de vastgestelde grondprijzen. Voor het merendeel van de programmaonderdelen wordt de grondprijs residueel vastgesteld. Deze methodiek bepaalt de grondwaarde op basis van het verschil tussen de marktwaarde van het vastgoed en de bouw- en bijkomende kosten, waardoor zowel ontwikkelingen in de vastgoedmarkt als fluctuaties in de bouwkosten worden meegenomen. In de afgelopen jaren is de residuele grondwaarde licht gestegen, doordat de marktwaarde van vastgoed sterker toenam dan de bouwkosten. Naar verwachting zal deze ontwikkeling zich in 2026 voortzetten. Op basis hiervan wordt voor 2026 voor vrije-sectorwoningen een opbrengstenstijging van 2% gehanteerd, hetgeen, gezien de aanhoudende schaarste op de woningmarkt, als een realistische inschatting voor de resterende looptijd van de grondexploitatie wordt beschouwd.

De middenhuur en het segment betaalbare koop blijven in 2026, naar verwachting, gekenmerkt door een structurele vraag en tegelijk beperkte doorrekenruimte in de residuele berekening van de grondopbrengsten. Deze factoren leiden tot een lagere opbrengstpotentie en een blijvende druk op de residuele grondwaarde. De huren in het middenhuursegment zijn in 2025 met 3,65% gestegen. In combinatie met de stijgende bouwkosten is het indexpercentage voor dit segment voor 2025 derhalve vastgesteld op 2,5%. Voor de periode vanaf 2026 wordt een jaarlijkse indexatie van 1% aangehouden.

Voor de kantorenmarkt geldt dat de toekomstige ontwikkeling van de grondprijs in sterke mate locatieafhankelijk is. Om die reden is besloten een bandbreedte van 0% tot 3% voor de indexering te hanteren, waarbij het definitieve indexpercentage per locatie en per project specifiek wordt vastgesteld.

Conform BBV mogen grondprijzen maximaal tien jaar vooruit worden geïndexeerd. In lijn met deze voorschriften wordt de opbrengstenstijging vanaf 2036 op 0% vastgesteld.

Kostenstijging

De kosten voor met name het bouw- en woonrijp maken zijn het afgelopen jaar verder gestegen, zij het in mindere mate dan afgelopen jaren. Zoals weergegeven in de tabel op de voorgaande pagina is voor de periode van 1-1-2025 tot 1-1-2026 een prijspeilcorrectie van 1,5% doorgevoerd. Ten opzichte van de prognose van vorig jaar betreft dit een verbetering. Op basis van ervaringscijfers binnen de gemeente Utrecht, openbare bronnen en extern advies wordt het indexpercentage voor 2026 en 2027 geraamd op 3%. Voor de resterende looptijd wordt vervolgens uitgegaan van een jaarlijkse indexering van 2%.
Een uitzondering hierop vormen de plankosten. Hiervoor bedraagt de prijspeilcorrectie 3,75% van 1-1-2025 naar 1-1-2026, waarna de plankosten het indexpercentage voor de kosten volgen voor de verdere looptijd van de grondexploitatie.

Financieel verloop gemeentelijke grondexploitaties over 2025
Onderstaande tabel geeft het financiële verloop van de gemeentelijke grondexploitaties over 2025 weer. De mutaties zijn een verschil tussen het geprognosticeerd resultaat op 1 januari 2025 en het nieuwe geprognosticeerd resultaat op 1 januari 2026. Deze mutaties zijn een optelsom van mee- en tegenvallers binnen de grondexploitaties. De projecttabbladen die hierna volgen, gaan verder in op de mutaties per project. Bij een beoordeling van de actieve grondexploitaties per eind 2025, op basis van de door het BBV voorgeschreven POC-methode, is er bij enkele grondexploitaties sprake van verplichte tussentijdse winstneming. In overleg met onze accountant is de systematiek voor het berekenen van deze winstnemingen aangepast. Dit leidt er dit jaar toe dat de winstneming negatief moet worden bijgesteld. De tabel hieronder geeft een overzicht van de betreffende bedragen, waarbij de bijdrages aan de Mobiliteitshub XL zijn gepresenteerd als integraal onderdeel van de grondexploitaties (voor de projecten waar dit van toepassing is). De geprognosticeerde resultaten van de grondexploitaties worden verrekend met de reserve grondexploitaties en de voorziening negatieve grondexploitaties, waarover in paragraaf ‘Reserve grondexploitaties en voorziening negatieve grondexploitaties’ wordt gerapporteerd.

In de paragraaf ‘Risicomanagement Grondexploitaties’ wordt inzicht gegeven in de risico- en scenarioanalyses van de gemeentelijke grondexploitaties. De resultaten van deze paragraaf worden eveneens als input gebruikt voor de paragraaf ‘Reserve grondexploitaties en voorziening negatieve grondexploitaties’.

Af te sluiten en te openen grondexploitaties
De grondexploitatie Overvecht Centrum fase 1-2 is in 2025 geopend. Deze grondexploitatie kent een positief saldo. Dit positieve resultaat wordt ingezet voor de parkeerexploitatie Overvecht en de Nota Bovenwijkse Voorzieningen. Er zijn in 2025 jaar geen grondexploitaties afgesloten.

In februari 2026 is de grondexploitatie Ravellaan 96 geopend samen met de vaststelling van de Nota van Uitgangspunten. Deze grondexploitatie heeft een positief saldo van € 0,6 miljoen op netto contante waarde per 1-1-2026. In het MPR 2027 wordt deze grondexploitatie geactualiseerd en toegevoegd in het MPR.
In 2026 verwachten wij uw raad de nieuwe grondexploitatie Einsteindreef ter vaststelling voor te leggen.

Grondexploitatie (miljoen euro op Netto Contante Waarde)	Saldo MPR 2025	Geopende grondexploitaties	Mutatie lopende grondexploitaties	Winstneming over 2025	Saldo MPR 2026
Gemeente grondexploitaties (incl. Leidsche Rijn (2x) en Lombokplein)	-21,7	18,2	-4,6	-4,7	-3,3
Stationsgebied	-48,0	-	0,4	-	-47,6

Projectnaam: Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma

Doelstelling, inhoud en opgave

In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern blijven we de komende jaren volop werken aan de ontwikkeling van de stad. Het wordt steeds meer een volwaardig stadsdeel met gemengde centra die zijn gelegen nabij openbaar vervoer. Het gebied biedt de mogelijkheid fors aan de stedelijke ambities bij te dragen, waaronder het toevoegen van veel aanbod op de Utrechtse woningmarkt zoals betaalbare en duurzame (huur-)woningen, het realiseren van diverse commerciële- en maatschappelijke voorzieningen en het creëren van meer werkgelegenheid. De in de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma opgenomen deelexploitaties leveren gezamenlijk een belangrijke bijdrage aan de opgave. In deze deelexploitaties wordt voornamelijk nog woningbouwprogramma gerealiseerd. Binnen het uitvoeringsprogramma worden de komende tien jaar nog circa 1600 woningen opgeleverd.

Deelexploitaties en deelgebiedoverstijgende exploitaties

De grondexploitatie bestaat uit elf deelexploitaties voor de verschillende gebieden, waaronder Het Zand, Rijnvliet, Leeuwesteyn Noord, Resterend Woningbouw, Haarrijn, Máximapark, Máximapark Woningbouw, Burgemeester Verderlaan 17-19 en Hooggelegen, aangevuld met een gebiedsoverstijgende deelexploitatie. In de gebiedsdeelexploitaties zijn de kosten en opbrengsten opgenomen die direct samenhangen met de ontwikkeling van het betreffende deelgebied. Resterend Woningbouw omvat de resterende kosten en opbrengsten van vrijwel afgeronde woningbouwprojecten, zoals Terwijde, Vleuterweide, Hoge Weide, Verderlaan en het WA-park, evenals de afronding van speelvoorzieningen voor afgesloten deelprojecten. De gebiedsoverstijgende deelexploitatie bevat kosten die noodzakelijk zijn om de gebiedsontwikkeling in Leidsche Rijn als geheel te kunnen realiseren, zoals generieke verwervingskosten. De deelexploitatie Burgemeester Verderlaan 17–19 is in 2025 toegevoegd.

Actueel geprognosticeerd resultaat

De grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma komt na actualisatie per 1-1-2026 uit op een positieve waarde van 21,4 miljoen euro op netto contante waarde (exclusief tussentijdse winstneming). Ten opzichte van de waarde op 1-1-2025 bij het MPR 2025 van 25,78 miljoen euro op netto contante waarde laat de grondexploitatie Leidsche Rijn een verslechtering zien van 4,4 miljoen euro. De tussentijdse winstneming per 31-12-2025, verplicht voorgeschreven door het BBV, bedraagt -3,98 miljoen euro. Dit betreft een negatieve bijstelling en wordt veroorzaakt door de verslechtering van het saldo en de toepassing van een geactualiseerde methode van winstberekening.

Toelichting mutaties

De belangrijkste mutaties ten opzichte van het MPR 2025 zijn;

- Een verlenging van de looptijd van ultimo 2031 naar ultimo 2034 vanwege vertraging door netcongestie.
- Burgemeester Verderlaan 17-19 is toegevoegd aan deze grondexploitatie conform de Peilstok 2025. Dit project heeft een tekort. Hiertegenover staat een bijdrage uit de reserve betaalbaar wonen.
- De kosten van het Geluidsscherm Haarrijn vallen hoger uit. Het scherm wordt in 2026 aangelegd om de 700 woningen te kunnen realiseren.
- Hogere opbrengsten bij Máximapark Woningbouw vanwege actualisatie grondprijzen van de zelfbouwkavels.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing

Vanwege de omvang en de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma kan het eindresultaat nog aanzienlijk veranderen. Stijgende bouwkosten vanwege marktomstandigheden en duurzaamheidsambities zetten druk op de grondprijzen. Deze ontwikkelingen hebben vooral effect op de nog grotendeels op te starten deelgebieden zoals Haarrijn. Om deze risico's te beheersen, wordt voorafgaand aan uitgifte onderzoek gedaan naar de te verwachten grondprijs in relatie tot de in de grondexploitatie begrote grondwaarde. Hiermee kan tijdig worden bijgestuurd op de financiële haalbaarheid.

Relatie met de Geheime Bijlage

Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Leidsche Rijn A2-zone

Doelstelling, inhoud en opgave
In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern wordt de komende jaren verder gewerkt aan de ontwikkeling van de stad. Het ontwikkelt zich tot een volwaardig stadsdeel met gemengde centra gelegen nabij openbaar vervoer. Het gebied levert een belangrijke bijdrage aan de stedelijke ambities, waaronder het toevoegen van aanvullend aanbod op de Utrechtse woningmarkt zoals betaalbare en duurzame (huur)woningen, het realiseren van diverse commerciële en maatschappelijke voorzieningen en het creëren van meer werkgelegenheid. Binnen de A2-zone worden naar verwachting circa 6600 woningen opgeleverd. De strategische opgaven concentreren zich rond de stedelijke knooppunten Leidsche Rijn Centrum en omgeving Papendorp. Deze deelgebieden worden tot 2039 ontwikkeld. Papendorp transformeert naar een gemengd gebied en vormt een belangrijke knoop in Utrecht Zuidwest, zowel bij het Taatsenplein als bij de afrit A2/Marinus van Tyrusviaduct. Op deze locatie bestaat de mogelijkheid om verschillende mobiliteitsaspecten te koppelen in een duurzame Mobiliteitshub XL. De bijdrage aan de Mobiliteitshub XL is vanuit Leidsche Rijn aan deze grondexploitatie gekoppeld.

Deelexploitaties en deelgebiedoverstijgende exploitaties
De grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone bestaat uit negen deelexploitaties voor de deelgebieden De Wetering Zuid, Papendorp, Strijkviertel Bedrijventerrein, Leidsche Rijn Centrum (LRC) Algemeen, LRC Kern, LRC Noord, LRC Oost, LRC Zuid en LRC 4e Kwadrant. Daarnaast is er een vijftal gebiedsoverstijgende exploitaties, te weten LR A2-zone algemeen, Hoofdinfrastructuur, Grote Infrastructurele Werken, Hoofdwaterstructuur en Verwervingen A2-zone. In de deelexploitaties zijn de kosten en opbrengsten opgenomen die direct samenhangen met de ontwikkeling van het betreffende deelgebied. De gebiedsoverstijgende exploitaties bevatten kostenposten die nodig zijn om de gebiedsontwikkeling in de A2-zone als geheel te kunnen realiseren.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone komt na actualisatie per 1-1-2026 uit op een negatieve netto contante waarde van 2,7 miljoen euro. Ten opzichte van de actualisatie in het MPR 2025 met een negatieve netto contante waarde van 3,1 miljoen euro per 1-1-2026 laat deze grondexploitatie een verbetering zien van circa 0,3 miljoen euro. Vanwege een resterende looptijd van meer dan tien jaren zijn mogelijke tussentijdse winstnemingen niet aan de orde. Wel dient vanwege het tekort een voorziening getroffen te worden in de reserve grondexploitatie. Dit is conform BBV-richtlijnen.

Toelichting mutaties
De belangrijkste mutaties ten opzichte van het MPR2025 zijn:
- Extra opbrengsten binnen Papendorp door hogere grondprijzen voor middelduur en vrije sector woningen.
- Binnen het 4e Kwadrant leiden hogere grondprijzen tot hogere grondopbrengsten.
- Door indexatie nemen de kosten van verwervingen toe.
- Extra opbrengsten binnen LRC wegens de aanpassing van het indexpercentage voor kantoren van 0% naar 2% conform de notitie parameters 2026, in verband met de sterke marktpositie van LRC als kantorenlocatie.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Vanwege de omvang en de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone kan het eindresultaat nog aanzienlijk veranderen. Stijgende bouwkosten vanwege marktomstandigheden en duurzaamheidsambities zetten druk op de grondprijzen. Deze ontwikkelingen hebben vooral effect op de nog grotendeels op te starten deelgebieden zoals Papendorp en Strijkviertel. Om deze risico's te beheersen, wordt voorafgaand aan uitgifte onderzoek gedaan naar de te verwachten grondprijs in relatie tot de in de grondexploitatie begrote grondwaarde. Hiermee kan tijdig worden bijgestuurd op de financiële haalbaarheid.

Fietsverbinding Mobiliteitshub XL
Op basis van geactualiseerde kosteninzichten zien we dat het voorkeursscenario niet meer past binnen het financiële kader. Nader onderzoek moet beter inzicht geven in de omvang van de geprognosticeerde kosten van de te realiseren fietsverbinding tussen de Mobiliteitshub XL en het Beurskwartier. Wij zullen in beeld brengen wat de mogelijkheden zijn om te komen tot inpassing van het project binnen de beschikbare financiële kaders en welke keuzes daarvoor nodig zijn. We kijken daarbij ook naar subsidiemogelijkheden en optimalisatie mogelijkheden. Het Definitief Ontwerp (DO) met een kredietaanvraag leggen wij voor aan de raad.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Kern / Centrumplan Vleuten

Doelstelling, inhoud en opgave
Dit project betreft het inpassen en toevoegen van een gezondheidscentrum en enkele woningen die de centrumfunctie versterken. Verder is het openbaar gebied bij het Wijkservicecentrum heringericht zodat het beter aansluit bij het dorpse karakter van Vleuten. Er worden de komende jaren nog enkele kavels voor woningbouw uitgegeven. De verwachting is dat deze grondexploitatie per 1-1-2029 kan worden afgesloten.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie komt na actualisatie op 1-1-2026 uit op een negatieve netto contante waarde van 8,5 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 1-1-2025 is er sprake van een minimale wijziging.

Toelichting mutaties
Er zijn nagenoeg geen mutaties.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Er zijn geen projectspecifieke risico's geïdentificeerd. Het project maakt wel onderdeel uit van de generieke scenarioanalyse.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Oudenrijn West

Doelstelling, inhoud en opgave

Het project Oudenrijn West betreft de ontwikkeling van bedrijventerrein Oudenrijn West, dat inmiddels vrijwel volledig bouwrijp en grotendeels ook woonrijp is gemaakt. Het totale plangebied is circa 47 hectare groot waarvan 28 hectare uitgeefbaar. Nog twee kavels moeten worden uitgegeven waarvan één in 2023 in optie is genomen. De actuele verwachting is dat deze grondexploitatie per 31-12-2030 kan worden afgesloten. Wel wordt onderzocht of afsluiting eerder kan plaatsvinden, bijvoorbeeld per 1-1-2027, omdat de laatste nog uit te geven kavel mogelijk nodig is voor andere gemeentelijke ambities.

Actueel geprognosticeerd resultaat

De grondexploitatie komt na actualisatie per 1-1-2026 uit op een saldo van circa 0,8 miljoen euro positief op netto contante waarde (incl. winstneming). Ten opzichte van het netto contante saldo per 1-1-2025 is het saldo verbeterd.

Toelichting mutaties

In 2025 is een probleem geconstateerd met een kabel onder een reeds uit te geven kavel. Het verleggen van deze kabel zou aanzienlijke kosten met zich meebrengen. Met de ontwikkelaar zijn afspraken gemaakt over de inpassing. De gemeente vergoedt de aan haar toerekenbare schade. Desondanks verbetert het saldo vanwege de nieuwe winstnemingssystematiek. Deze systematiek leidt tot het terugstorten van in het verleden teveel uitgenomen winst.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing

Er is beperkt sprake van projectspecifieke risico's. Voor dit project is tevens een generieke scenarioanalyse uitgevoerd.

Relatie met de Geheime Bijlage

Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Hart van De Meern

Doelstelling, inhoud en opgave
Het Hart van De Meern bestaat uit vier kwadranten die gefaseerd worden ontwikkeld. De eerste drie kwadranten zijn volledig gereed. Voor het Zuidoostkwadrant (het vierde en laatste te realiseren kwadrant) wordt een woningbouwontwikkeling voorzien op de locatie ten zuidoosten van de Meerndijk en de Rijksstraatweg. Momenteel staan hier gebouwen aan de Meerndijk en ligt er een parkeerplaats. Voor het Zuidoostkwadrant is een vernieuwd plan opgesteld, waarbij de eerder voorziene vrijesectorwoningen zijn vervangen door een volledig betaalbaar woonprogramma. Deze wijziging is uitgewerkt in het geactualiseerde Stedenbouwkundig Programma van Eisen, dat in het Raadsvoorstel Vaststelling SPvE Zuidoostkwadrant Hart van De Meern ter besluitvorming aan de gemeenteraad is voorgelegd. De grondexploitatie is geactualiseerd op basis van dit vast te stellen plan.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie van het Hart van De Meern komt na herziening en actualisatie per 1-1-2026 uit op een negatieve netto contante waarde van 1,39 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 1-1-2025 van 0,86 miljoen euro laat de grondexploitatie een verslechtering zien, als gevolg van de inhoudelijke wijziging van het plan en het bouwprogramma. De verslechtering van het saldo wordt gecompenseerd door een bijdrage uit de reserve 'betaalbaar wonen'.

Toelichting mutaties
De grondexploitatie kent diverse mutaties in zowel kosten- als opbrengstposten. Ook is de looptijd van het project opgeschoven naar 31-12-2031. De mutaties zijn het gevolg van de inhoudelijke wijzigingen van het plan.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Er is beperkt sprake van projectspecifieke risico's waar rekening mee wordt gehouden. Het project loopt daarnaast mee in de generieke risicoanalyse.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Stationsgebied

Doelstelling, inhoud en opgave
Deze grondexploitatie ziet op Fase 1 van het Stationsgebied. Dit is het gebied rondom de ov-terminal, grofweg tussen de Croeselaan aan de westzijde en Vredenburg aan de oostzijde. Kenmerkende (deel)projecten binnen de grondexploitatie waar nog werkzaamheden plaatsvinden, betreffen onder andere het Smakkelaarsveld, Kop Amsterdamsestraatweg, het Jaarbeursplein (inclusief Jaarsbeurspleingebouw), Van Sijpesteijnkade en –tunnel en de trappen aan de Moreelsebrug.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Stationsgebied komt na actualisatie per 1-1-2026 uit op een negatieve netto contante waarde van 47,57 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 1-1-2025 van 47,96 miljoen euro laat de grondexploitatie Stationsgebied een positieve mutatie zien van 0,4 miljoen euro. Deze mutatie wordt voor een belangrijk deel verklaard doordat een deel van de kosten uit de grondexploitatie Stationsgebied naar het project Lombokplein zijn verschoven (scopewijziging).
Voor het negatieve resultaat van de grondexploitatie is een voorziening getroffen, deze is op eindwaarde en niet op contante waarde. Na actualisatie van de grondexploitatie wordt de verliesvoorziening met 0,3 miljoen euro opgehoogd door een storting vanuit de reserve grondexploitaties.

Toelichting mutaties
- De grondexploitatie is met een jaar verlengd, omdat de werkzaamheden aan de westzijde van het station niet binnen de oorspronkelijke looptijd van de grondexploitatie zijn afgerond. Dit brengt hogere plan- en rentekosten met zich mee.
- Een deel van de werkzaamheden aan de noord- en noordwestzijde van het Jaarbeursplein zal binnen het project Lombokplein worden gerealiseerd, omdat het qua fasering logischer is om deze werkzaamheden in dat project op te pakken. Dit betekent minder kosten in de grondexploitatie Stationsgebied. Het positieve effect van deze scopewijziging op de verliesvoorziening wordt ten gunste gebracht van de verliesvoorziening Lombokplein.
- Voor het bouw- en woonrijp maken zijn nieuwe ramingen gemaakt. Deze zijn in de grondexploitatie opgenomen. Per saldo leidt dit tot hogere kosten. Om dit effect te mitigeren wordt een deel van de risicoreservering raakvlakken ingezet.
- In 2025 is besloten om 1 miljoen euro uit de reserve Betaalbaar Wonen te bestemmen voor de deellocatie Kop Amsterdamsestraatweg. Deze middelen zijn toegevoegd aan de verliesvoorziening. De motie om het Daalsepark zoveel mogelijk groen te houden, is verwerkt in de grondexploitatie.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
De omvang van het benodigde weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's van het project Stationsgebied blijft ongewijzigd op 12,3 miljoen euro. De vastgoedopbrengsten vormen de belangrijkste factor die van invloed is op het resultaat van de grondexploitatie. De volgende projecten op grond van de gemeente zijn nog niet volledig gecontracteerd. Het is nog niet zeker of de verwachte grondopbrengsten geheel worden gerealiseerd.
- Jaarbeurspleingebouw (kantoren/commerciële voorzieningen). Het overgrote deel van het project betreft kantoorvolume. De aanbestedingsprocedure is doorlopen en er is een bilaterale ontwikkelovereenkomst (BOO) gesloten. Met de ontwikkelaar zijn wij in gesprek over de voorwaarden om te komen tot een uitgifteovereenkomst. In juni 2025 is besloten om, gezien de marktomstandigheden (gestagneerde beleggingsmarkt voor nieuwe kantoren), meer tijd te nemen voor de verdere planontwikkeling. In de tweede helft van 2026 informeren we u hier verder over.
- Kop ASW/Oude Daalstraat (woningen).
- Stationsplein (Event Space). In 2019 is besloten een proefperiode aan te gaan tot 2022, waarna de vastgoedeigenaar de evenementenplek in gebruik heeft genomen. De afspraak is dat na de proefperiode het recht op de Event Space definitief uitgegeven wordt aan de vastgoedeigenaar. De proefperiode is verlengd (o.a. vanwege corona). Een eventuele definitieve uitgifte is nog onderwerp van gesprek.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Beurskwartier

Doelstelling, inhoud en opgave
Beurskwartier wordt een hoogstedelijke wijk met tenminste 2500 woningen en een gemengd programma aan werken en voorzieningen. De openbare ruimte is hoogwaardig en richt zich op fietsers en voetgangers. Er komen geen parkeerplaatsen voor bewoners en bezoekers in het gebied. Wel is er plek voor elektrische deelmobiliteit. De grondexploitatie is geopend bij het vaststellen van het bestemmingsplan Beurskwartier 1 door de raad op 25 november 2021. Dit (globale) bestemmingsplan is verder uitgewerkt tot een Stedenbouwkundig Plan, vastgesteld door de raad op 22 juni 2023. Het bestemmingsplan is op 14 januari 2026 onherroepelijk geworden na uitspraak van de Raad van State.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Beurskwartier komt na actualisatie per 1-1-2026 uit op een netto contante waarde van 0,1 miljoen euro. Ten opzichte van de netto contante waarde op 1-1-2025 van 0,1 miljoen euro is het saldo vrijwel niet gemuteerd. De bijdrage aan de Mobiliteitshub XL is gepresenteerd als integraal onderdeel van de grondexploitatie.

Toelichting mutaties
De mutaties in de grondexploitatie zijn grotendeels financieel-technisch van aard. Het gaat daarbij om actualisatie van de parameters en mutaties als gevolg van de concept-grondprijzenbrief 2026. Wel is het programma enigszins gemuteerd ten opzichte van vorig jaar doordat er ontwerpend onderzoek heeft plaatsgevonden.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Voor het project Beurskwartier is een uitgebreide risicoanalyse opgesteld. Tot de belangrijkste risico's behoren onder meer het niet (tijdig) beschikbaar zijn voor WKO van het tweede watervoerend pakket en de algehele complexiteit van het project.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Lombokplein

Doelstelling, inhoud en opgave
Het project Lombokplein betreft het herstructureren van het Westplein en de Graadt van Roggenweg tot een groene, hoogwaardige plek om te wonen, werken en verblijven. Het draagt bij aan het vergroten van het centrum aan de westzijde het station, het verbinden van Lombok aan de omliggende buurten, het stationsgebied en de binnenstad en het vergroenen van het gebied. Het verkeer wordt verminderd en de Leidse Rijn wordt hersteld en bevaarbaar gemaakt. De herstructurering van de openbare ruimte maakt de bouw van circa 400 woningen (40% sociaal, 35% midden en 25% vrije sector) mogelijk. Met de besluitvorming over het Programma van Eisen en Functioneel Ontwerp Lombokplein (25 maart 2021) en het Bestemmingsplan Lombokplein (2 februari 2023) is het kader voor het project vastgelegd. De grondexploitatie Lombokplein is geopend op 11 juli 2024.

Actueel geprognosticeerd resultaat grondexploitatie
De grondexploitatie Lombokplein komt na actualisatie per 1-1-2026 uit op een negatieve netto contante waarde van 36,5 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 1-1-2025 van 33,6 miljoen euro laat de grondexploitatie Lombokplein een verslechtering zien van 2,9 miljoen euro. Voor het negatieve resultaat van de grondexploitatie is een voorziening getroffen. De voorziening is op eindwaarde (saldo aan het einde van de looptijd van het project). De bijdrage aan de Mobiliteitshub XL is gepresenteerd als integraal onderdeel van grondexploitatie.

Toelichting mutaties
Het grootste verschil met vorig jaar wordt verklaard door de financieel technische overheveling van een geraamde bijdrage vanuit de grondexploitatie Stationsgebied naar de grondexploitatie Lombokplein (scopewijziging). Verder is er subsidie gebiedsbudget aan het project toegekend en zijn er meerkosten voor de bouwteamfase met de aannemer en het verleggen van een warmtetransportleiding. De opbrengstenraming is enigszins gestegen door aanpassingen als gevolg van het volgen van de grondprijzenbrief 2026.

Investeringskrediet Graadt van Roggenweg
Bij het besluit tot het openen van de grondexploitatie Lombokplein is tegelijkertijd ook het investeringskrediet Graadt van Roggenweg geautoriseerd. Deze twee onderdelen vormen samen de gehele gebiedsontwikkeling Lombokplein.

Bij de actualisatie van het project Lombokplein (grondexploitatie en investeringskrediet Graadt van Roggenweg) is er een bijstelling nodig van de geprognosticeerde kosten. De kosten zijn toegenomen als gevolg van onder andere prijsstijgingen, een langere doorlooptijd, scopewijzigingen, extra noodzakelijke onderzoeken en extra engineeringskosten vanwege de complexiteit van de opgave. We stellen de volgende inpassings- en bijstellingsmaatregelen voor.

Een belangrijk deel van deze kosten dekken we uit de structurele investeringsruimte Lombokplein in het programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen. We stellen voor om het krediet Graadt van Roggenweg te verhogen (zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht).

Verder vallen de kosten voor het project Lombokplein hoger uit doordat diverse werkzaamheden integraal moeten worden uitgevoerd, waaronder rioleringsvervanging en -aanleg, klimaatadaptieve maatregelen, wegverharding, BLVC-maatregelen en extra plan- en onderzoekskosten. Hiervoor zetten we extra middelen in vanuit het programma Water en Riolering. Deze bijdrage wijkt af van de gebruikelijke beleidsuitgangspunten, omdat we zowel een hogere meterprijs hanteren als de riolering gedeeltelijk eerder vervangen dan de minimumleeftijd van 50 jaar. Omdat dit project uniek is en in een complexe binnenstedelijke omgeving ligt, is het verstandig om de werkzaamheden nu integraal uit te voeren. Zo voorkomen we in de toekomst onnodige overlast.

Voor het oplossen van het resterende geprognosticeerde dekkingstekort zijn wij genoodzaakt om de kosten terug te brengen door middel van de nog lopende onderhandeling met de aannemer over hun kostenraming en uiteindelijke prijsaanbieding. Daarnaast zijn verdere (mogelijk forse) optimalisaties of ingrepen nodig ten aanzien van scope of kwaliteit. We onderzoeken daarbij verschillende (forse) besparingsmogelijkheden met name op het deel Graadt van Roggenweg en de bijbehorende constructies. We denken daarbij onder andere aan het nog niet vervangen van (een deel van) de riolering. Dat betekent dat er minder bomen geplant kunnen worden met de bijbehorende hoge kosten voor ondergrondse boombunkers en kabelgoten. Uitgangspunt in de afweging is het maken van duurzame en toekomstbestendige keuzes. De insteek is de ambities voor het Westplein daarbij zoveel mogelijk overeind te houden: door deze plek te vergroenen, levendiger te maken, de Leidse Rijn door te trekken en het verkeer flink te verminderen kunnen we circa 400 woningen toevoegen aan de stad. Over de invulling van deze bijsturingsmaatregelen rapporteren we bij de Tweede Bestuursrapportage, in de peilstok Stedelijke Ontwikkeling.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Voor het project Lombokplein is een uitgebreide risicoanalyse opgesteld. Tot de belangrijkste risico's behoren onder meer het niet volledig kunnen realiseren van het geprognosticeerde programma en mogelijke kostenoverschrijdingen ten aanzien van de herinrichting van de openbare ruimte. Het betreft hier immers een complex en ingrijpend project. Op dit moment wordt het ontwerp en proces samen met de aannemer vormgegeven in een bouwteamconstructie, waarbij continu wordt gemonitord of nog sprake is van een haalbaar project.
Ook kan netcongestie belemmerend werken op de voortgang van het project.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Deelgebied 4 Defensieterrein en Deelgebied 5 OPG-terrein en Busstalling (Merwedekanaalzone)

Doelstelling, inhoud en opgave
De gemeente is eigenaar van het Defensieterrein in deelgebied 4. De grondexploitatie Defensieterrein is in 2014 geopend. Op 10 maart 2022 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan ‘Merwedekanaalzone deelgebied 4, Defensieterrein, 1e herziening’ vastgesteld. Hiermee wordt het mogelijk om, bovenop de 600 vastgestelde woningen, 350 extra woningen te realiseren. Dit betreft 100 sociale huurwoningen en 250 betaalbare woningen in het middensegment (huur en koop). Dit bestemmingsplan is onherroepelijk.

In deelgebied 5 is de gemeente eigenaar van het OPG-terrein en de Busstalling. Bij de vaststelling van het Stedenbouwkundig Plan Merwede op 7 oktober 2021 is tevens de grondexploitatie Merwede: OPG en Busstalling geopend. Deelgebied 5 wordt in twee fasen ontwikkeld. In de eerste fase worden 4.250 woningen ontwikkeld, waarvan ca. 150 door de gemeente. In de tweede fase volgen de resterende 1.750 woningen door de gemeente. Voor de ontwikkeling van fase 2 is vooral de mobiliteitsstrategie van belang. Op basis van verkeersberekeningen is de verwachting dat er voldoende perspectief is om fase 2 van Merwede binnen tien jaar te kunnen ontwikkelen. Het bestemmingsplan voor fase 1 is sinds eind 2024 onherroepelijk. Begin maart 2025 is gestart met de bouw van het eerste blok en per eind 2025 zijn meer dan 2.700 woningen en ruim 26.000 m2 aan voorzieningen in aanbouw. In de eerste helft van 2026 start de bouw van nog eens ruim 800 woningen en bijna 19.000 m2 aan voorzieningen. De bouw ligt op schema om de eerste woningen in 2027 op te leveren.

De grondexploitaties maken onderdeel uit van het vastgestelde financieel kader Merwedekanaalzone (MWKZ). Hierin zijn de (vastgestelde en toekomstige) geldstromen van de deelgebieden 4, 5 en 6 van MWKZ in samenhang beschreven, waaronder ook voor de bovenwijkse voorzieningen en openbare ruimte. Actualisatie van de grondexploitaties heeft effect op het financieel kader MWKZ.

Actueel geprognosticeerd resultaat grondexploitaties
De grondexploitatie Defensieterrein komt na actualisatie op 1-1-2026 uit op een positieve netto contante waarde. Ten opzichte van de positieve netto contante waarde op 1-1-2025 blijft het resultaat van de grondexploitatie (voor winstneming) nagenoeg gelijk aan het saldo per 1-1-2025. Ten laste van deze grondexploitatie zijn, zoals voorgeschreven door het BBV, tot en met 2025 tussentijdse winstnemingen genomen. De bijdrage aan de Mobiliteitshub XL is gepresenteerd als integraal onderdeel van de grondexploitatie.

De grondexploitatie Merwede OPG en Busstalling komt na actualisatie op 1-1-2026 uit op een positieve netto contante waarde. Ten opzichte van de positieve netto contante waarde op 1-1-2025 verbetert het saldo met circa 1,5 miljoen euro.

Toelichting mutaties
De afwijkingen bij deelgebied 4 worden met name veroorzaakt doordat enkele risico’s die in de grondexploitatie zijn opgenomen, zijn afgewaardeerd.

Bij deelgebied 5 verbetert per saldo het resultaat als gevolg van zowel mutaties aan de kosten als opbrengstenkant. De wijzigingen aan de kostenkant zitten in de toename van de kosten voor de integrale plankwaliteit. Dit wordt deels gecompenseerd met subsidie. Ook zijn de kosten voor tijdelijk beheer toegenomen als gevolg van gestegen eigenaarslasten. Tegelijkertijd zijn de verwachtingen ten aanzien van saneringskosten gedaald. De mutatie aan de opbrengstenkant wordt met name verklaard door de toevoeging van een subsidie ten behoeve van de integrale plankwaliteit.

Actueel beeld financieel kader Merwedekanaalzone
In de raadsbrief Voortgangsrapportage Regeling Risicovolle Projecten van 16 december 2025 hebben gemeld dat we opwaartse druk zien op het financieel kader als gevolg van stijgende kosten bij de bovenwijkse voorzieningen. Na actualisatie van de verschillende geldstromen per 1-1-2026 zien we dat de kostenramingen van een aantal bovenwijkse voorzieningen fors zijn toegenomen. Hiermee neemt ook de druk op het financieel kader toe. Dit is met name aan de orde bij de actualisatie van de kostenramingen van de bruggen over het Merwedekanaal. Nader onderzoek moet beter inzicht geven in de omvang van het tekort op de bruggen. Wij zullen in beeld brengen wat nodig is om te komen tot inpassing van het project binnen de financiële kaders en welke keuzes daarvoor nodig zijn in het vervolgproces. We kijken daarbij ook naar mogelijk aanzienlijke ingrepen ten aanzien van scope en kwaliteit.

Scenarioanalyse, risico’s en beheersing
Bij deelgebied 4 is de ontwikkelaar de woonblokken aan het bouwen. Dit zou kunnen vertragen, waardoor oplevering van de woningen langer duurt. Dit betreft geen financieel risico voor de grondexploitatie, omdat de afgesproken grondwaarde reeds is voldaan. Mogelijke vertraging wordt beheerst door het periodieke overleg tussen de gemeente en de ontwikkelaar.

Het risicoprofiel voor de grondexploitatie van deelgebied 5 is geactualiseerd en laat een verbetering zien. Het belangrijkste risico is het niet kunnen ontwikkelen van fase 2. Voor het opvangen van dit risico is in de reserve grondexploitaties financiële ruimte bestemd om dit risico op te vangen. De voortgang van Merwede fase 1 wordt ook gerapporteerd in het kader van de Regeling Risicovolle Projecten (RRP).

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht, waarin de actualisatie van de grondexploitaties en het financieel kader MWKZ nader worden geduid.

Projectnaam: Faciliterende projecten Merwedekanaalzone en ruimtelijke ontwikkelingsprojecten

Doelstelling, inhoud en opgave
Naast actief grondbeleid (de grondexploitaties) is in de Merwedekanaalzone sprake van faciliterend grondbeleid. Dit betreft diverse private initiatieven in het gebied en eveneens de bepalingen en afspraken in (de door addendum gewijzigde) Samenwerkingsovereenkomst (SOK) deelgebied 5 Merwede over het verplichte kostenverhaal van de gemeente. Deze afspraken zijn onderdeel van het financieel kader Merwedekanaalzone.

Actuele stand faciliterend grondbeleid
In deelgebied 4 zijn op dit moment geen actuele faciliterende ontwikkelingen.

Voor deelgebied 5 zijn in de (door addendum gewijzigde) SOK uitgewerkte bepalingen en verplichtingen over het verplichte kostenverhaal opgenomen. Hierin zijn bijvoorbeeld afspraken gemaakt over de bijdrage aan bovenwijkse voorzieningen en het bouw- en woonrijp maken. Dit zijn taken waar de gemeente verantwoordelijk voor is en waarvoor de gemeente een bijdrage ontvangt van de grondeigenaren. Het deel van de te verrekenen kosten dat betrekking heeft op de gemeentelijke grondpositie is ingebracht in de vastgestelde grondexploitatie Merwede OPG en Busstalling. Over de betaalmomenten van deze bijdragen zijn afspraken vastgelegd in de SOK en addendum III (doorbouwen aan Merwede) die zijn gekoppeld aan het onherroepelijke bestemmingsplan en start bouw. Inmiddels is het bestemmingsplan ruim een jaar onherroepelijk en is een groot deel van de bouwblokken gestart met bouwen. Het afgelopen jaar hebben dan ook de betalingen voor de betreffende blokken plaatsgevonden voor de afgesproken afdrachten. Dit geldt zowel voor het woonrijpmaken als de bijdrage voor bovenwijkse voorzieningen. Zo is begin 2026 circa 60% van de bijdrage voor bovenwijkse voorzieningen ontvangen. De rest volgt bij verdere voortgang van de bouw.
De bijdrage voor het bouwrijpmaken (volledig verschuldigd per onherroepelijk bestemmingsplan) is volledig ontvangen.

Voor deelgebied 6 heeft de gemeenteraad in 2021 een conserverend bestemmingsplan vastgesteld. Daarnaast is op 15-09-2022 een Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) gevestigd op een deel van de gronden in dit deelgebied (fase 1). Vervolgens is op 6 juni 2024 de Nota van Uitgangspunten vastgesteld met een aantal moties en een amendement om te komen tot een optimalisatie voor een financieel beter haalbare ontwikkeling. Dit proces is in het najaar van 2024 voltooid. De raad heeft op 12 december 2024 door middel van een motie een voorkeursscenario aangenomen dat het uitgangspunt is voor het omgevingsplan van fase 1. Dit omgevingsplan is begin maart 2025 voor inzage vrijgegeven en op 17 juli 2025 vastgesteld door de raad. Momenteel wordt het omgevingsplan voor fase 1 uitgewerkt in een set beleidsregels en een Beeldkwaliteitsplan (BKP), waarmee, na vaststelling door college respectievelijk raad, omgevingsvergunningen kunnen worden aangevraagd. Met de vaststelling van het omgevingsplan is eveneens het voorkeursrecht verlengd met 5 jaar.

De gemeente heeft tussen 2023 en 2025 enkele grondposities binnen fase 1 verworven. Voor deze gronden zal, naar alle waarschijnlijkheid gelijktijdig met het BKP, een grondexploitatie ter vaststelling aan de raad worden aangeboden voor de herontwikkeling van de gemeentelijke grondposities, waarbij wij zullen voorstellen om deze na vaststelling deel uit te laten maken van het financieel kader Merwedekanaalzone.

Ter dekking van de kosten voor het opstellen van de beleidsregels, het BKP, de grondexploitatie en plankosten voor eventueel nog volgende anticiperende verwervingen heeft de raad bij het vaststellen van de NvU en het omgevingsplan een (aanvullend) voorbereidingskrediet vastgesteld. Na vaststelling van de grondexploitatie zullen de kosten die betrekking hebben op de gemeentelijke positie gedekt worden uit de grondexploitatie.

Binnen de grenzen van fase 1 is een aantal grondeigenaren actief die aan het overwegen zijn om tot herontwikkeling over te gaan. Ten behoeve hiervan hebben we tot nu toe één plankostenovereenkomst gesloten en zijn we met deze ontwikkelaar het proces gestart om te komen tot een posterieure overeenkomst, waarin afspraken moeten worden vastgelegd over in ieder geval het gemeentelijke kostenverhaal. Afhankelijk van verdere private initiatieven zullen er meerdere plankostenovereenkomsten volgen om de gemeentelijke kosten voor deze plots te dekken.

Actuele stand ruimtelijke ontwikkelingsprojecten
In de reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten zijn middelen bestemd voor Merwedekanaalzone. Zie voor de actuele stand de geheime bijlage met het overzicht van de MPR-projecten. Het betreft onder andere middelen voor onverhaalbare plankosten, Rondje Stadseiland in deelgebied 6, plankosten voor de vergroening van de omgeving en middelen voor de verdichtingsopgave.

Projectnaam: Zuilense Vecht

Doelstelling, inhoud en opgave
De gemeenten Stichtse Vecht en Utrecht willen het gebied Zuilense Vecht gezamenlijk verbeteren. Door een open, groene verbinding te maken in samenhang met de omliggende buurten wordt een nieuwe groenstructuur gecreëerd. Deze draagt bij aan de groeiende behoefte aan sporten, bewegen en recreëren, ook buiten verenigingsverband om. Daarnaast draagt het plan bij aan de ontmoetingsfunctie. De niet optimaal functionerende sportparken die nu monofunctioneel worden gebruikt, worden compacter, toekomstbestendig en multifunctioneel ingericht. De woningen die worden toegevoegd, zorgen voor de verbinding tussen de bestaande wijken Zuilen en Op Buuren en dragen bij aan een sluitende business case. Het positieve resultaat van de grondexploitatie is bestemd voor de aanleg van het sportlandschap. De eerste tender is succesvol afgerond. De geselecteerde partij is inmiddels met het ontwerpproces begonnen. Begin 2026 is de tweede tender, ditmaal voor het appartementenblok (109 woningen) aan het park, op de markt gezet.

De nieuwe sportkantine van Elinkwijk is medio 2025 in gebruik genomen. Eind 2025 zijn de oude opstallen en voorzieningen van Elinkwijk gesloopt en is het terrein opgeruimd. Hierdoor is de grond voor de woningbouw vrijgekomen en wordt dit in de loop van 2026 bouwrijp gemaakt. Daarnaast zijn de eerste contouren van het aan te leggen sportieve lint zichtbaar geworden.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Zuilense Vecht komt na actualisatie op 1-1-2026 uit op een positieve netto contante waarde van 2,4 miljoen euro. Ten opzichte van de positieve netto contante waarde op 1-1-2025 van 2,3 miljoen euro laat de grondexploitatie Zuilense Vecht een verbetering zien. Het saldo is daarmee voldoende om de bijdrage aan de aanleg van het sportlandschap volledig te dekken.

Toelichting mutaties
Dit jaar hebben enkele mutaties plaatsgevonden. Per saldo zijn de mutaties nagenoeg neutraal, waardoor op netto contante waarde een klein verschil ontstaat t.o.v. vorig jaar. Aan de kostenkant zijn enkele kostenposten toegevoegd (archeologie en tijdelijk beheerskosten). De grootste wijziging komt door een hogere grondopbrengst uit de eerste woningbouwtender. Deze verbetering valt echter (gedeeltelijk) weg door het verlagen van de bijdrage aan de grondexploitaties vanuit subsidies.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Er zijn geen projectspecifieke risico's te melden.
Dit project gaat wel mee in de generieke scenarioanalyse.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: BEFU

Doelstelling, inhoud en opgave
Op het terrein van de voormalige betonmortelfabriek Utrecht (BEFU) in Hoograven zijn 135 flexwoningen gerealiseerd, die hier tien jaar blijven staan. De woningen zijn eind 2024 opgeleverd en verhuurd. Vanwege geluidsbeperking door de A12 is ontwikkeling van permanente woningbouw nu (nog) niet mogelijk. We verwachten dat over tien jaar permanente woningbouw wel gerealiseerd kan worden, omdat dan geluidsschermen zijn gerealiseerd langs de A12 (relatie met Tracébesluit A27 c.q. het ARU). Er kunnen dan 76 woningen worden gerealiseerd.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie BEFU komt na actualisatie op 1-1-2026 uit op een negatieve netto contante waarde van 2,01 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 01-01-2025 van 2,03 miljoen euro laat de grondexploitatie BEFU een lichte verbetering zien van 0,02 miljoen euro.

Toelichting mutaties
Er hebben zich kleine mutaties voorgedaan. Per saldo is er een kleine verbetering.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Vanwege de vertrouwelijkheid zijn de projectspecifieke risico's opgenomen in de 'geheime bijlage' (onder nadere financiële toelichting).

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Isotopenweg

Doelstelling, inhoud en opgave
De grondexploitatie Isotopenweg betreft een ontwikkeling van een kavel op het bedrijventerrein Lage Weide. In 2024 is het Stedenbouwkundig Plan van Eisen vastgesteld om op de locatie een Museumdepot en een vrachtwagenparkeerplaats te realiseren.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Isotopenweg komt na actualisatie op 1-1-2026 uit op een netto contante waarde van 0,0 miljoen euro. Ten opzichte van de netto contante waarde op 1-1-2025 van 0,0 miljoen euro blijft de grondexploitatie Isotopenweg een neutraal resultaat behouden.

Toelichting mutaties
In de grondexploitatie is sprake van één uitgeefbare kavel. Dit betreft een interne levering aan VGU. Met VGU zijn 2025 prijsafspraken gemaakt over de uitgifte. De kosten in de grondexploitatie zijn daarmee taakstellend geworden.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Er zijn geen projectspecifieke risico's te melden.
Dit project gaat wel mee in de generieke risico-analyse.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Overvecht Centrum fase 1-2

Doelstelling, inhoud en opgave
De grondexploitatie van Overvecht Centrum fase 1-2 ziet op de eerste twee fases van de realisatie van het Masterplan Overvecht Centrum. Dit Masterplan is in december 2025 door de Raad vastgesteld. Tegelijkertijd is ook de grondexploitatie geopend.
Overvecht Centrum wordt een gemengde hoogstedelijke buurt waar mensen fijn kunnen wonen, prettig winkelen, comfortabel werken, ontspannen, verblijven en elkaar ontmoeten.
In Overvecht Centrum fase 1-2 worden ca. 700 woningen gerealiseerd en ruim 10.000 m2/bvo aan niet-woonfuncties. Het bestaande maaiveld parkeren zal in een gebouwde parkeervoorziening worden opgelost.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Overvecht Centrum fase 1-2 komt na actualisatie op 1-1-2026 uit op een netto contante waarde van 18,9 miljoen euro. Dit is ten opzichte van de in december 2025 vastgestelde grondexploitatie een stijging van 0,3 miljoen euro. Het positieve saldo van de grondexploitatie zal worden aangewend voor een bijdrage aan de Parkeerexploitatie en aan de Nota Bovenwijkse Voorzieningen. Zowel de parkeerexploitatie als de bijdrage Bovenwijks zijn integraal onderdeel van het financieel kader van de gebiedsontwikkeling, maar mogen om BBV-technische redenen niet rechtstreeks in de grondexploitatie worden opgenomen.

Toelichting mutaties
Er zijn geen inhoudelijke of programmatische wijzigingen ten opzichte van de in december 2025 vastgestelde grondexploitatie. Alle mutaties in de grondexploitatie zijn financieel-technisch van aard, het gaat daarbij om actualisatie van de parameters en mutaties als gevolg van de concept-grondprijzenbrief 2026.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Vanwege de vertrouwelijkheid zijn de projectspecifieke risico's opgenomen in de 'geheime bijlage' (onder nadere financiële toelichting). Het project gaat daarnaast ook mee in de generieke risicoanalyse.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

In lijn met het Raadsbesluit van 18 december 2025 worden de gemaakte en nog te maken (plan-)kosten tot de vaststelling van de kredietaanvraag voor de bouw van de eerste parkeergarage door de Raad in 2027 als Immateriële Vaste Activa geadministreerd.

Reactie op motie M669 (dat ziet er wel risicovol uit)
Bij de besluitvorming over de vaststelling van het Masterplan Overvecht Centrum is motie 669 aangenomen, waarin het college wordt opgedragen om af te wegen of dit plan een risicovol project is. Aan de hand van de vragenlijst uit het afwegingskader voor risicovolle projecten is de risicoladder ingevuld voor de grondexploitatie Overvecht Centrum fase 1 en 2. De uitkomst hiervan is dat de grondexploitatie niet kwalificeert als een risicovol project in het kader van de Regeling Risicovolle Projecten. Zoals vermeld in het Raadsvoorstel Vaststelling Masterplan Overvecht Centrum zal bij het toekomstig besluit over de gebouwde parkeervoorziening en de bijbehorende randvoorwaarden de risicoladder opnieuw worden ingevuld. Ook bij een eventuele grondexploitatie van fase 3-5 zal een heroverweging plaatsvinden.

Risicomanagement Grondexploitaties

Risicomanagement
Conform de door de raad vastgestelde beleidsnota Risicomanagement en Weerstandsvermogen, worden de risicoanalyses voor de gemeentelijke grondexploitaties twee keer per jaar geactualiseerd (bij de Jaarstukken en bij de Programmabegroting). Voor het opvangen van de risico's van de gemeentelijke grondexploitaties is op basis van het actuele financiële beeld geen gemeentebreed weerstandsvermogen nodig. Deze risico's kunnen worden opgevangen binnen de reserve grondexploitaties. De grondexploitaties volgen hiermee dezelfde methodiek voor het inschatten van het risicoprofiel.

Het benodigde weerstandsvermogen voor het opvangen van de risico's van de grondexploitatie Stationsgebied is onderdeel van het gemeentebrede weerstandsvermogen. De omvang van het benodigde weerstandsvermogen voor het opvangen van de risico's van de grondexploitatie Stationsgebied blijft ongewijzigd.

De risico's binnen Merwedekanaalzone kunnen worden opgevangen door de beschikbare financiële ruimte in de reserve grondexploitaties en aanvullende middelen binnen het financieel kader Merwedekanaalzone (MWKZ). Het financiële kader MWKZ wordt nader toegelicht in de geheime bijlagen.

Wij hebben de risico- en scenario analyses voor de gemeentelijke grondexploitaties geactualiseerd. De omvang van de risico's is met 2,7 miljoen euro toegenomen. De benodigde reservering in de reserve grondexploitatie was vorig jaar 29,5 miljoen euro en is nu toegenomen tot 32,2 miljoen euro.

Voor het opvangen van de risico's van Merwedekanaalzone en Stationsgebied gelden conform raadsbesluitvorming specifieke risicoafslagen. Ook deze zijn geactualiseerd.

Zoals eerder aangegeven, houden de onzekerheden in de wereldmarkt aan. Netcongestie heeft nog steeds invloed op de fasering, contractvorming en uitgifte, vooral in projecten die zich in de voorbereidingsfase bevinden. De toename van het risicoprofiel wordt veroorzaakt doordat de omvang van de lopende grondexploitaties is toegenomen.

De belangrijkste scenario's, inclusief de belangrijkste projectspecifieke risico's ultimo 2025, worden hieronder kort beschreven. Voor alle scenario's geldt dat het *mogelijke* ontwikkelingen zijn. De huidige maatschappelijke ontwikkelingen maken dat de toekomstige effecten moeilijker zijn in te schatten, zowel aan de opbrengsten- als kostenkant. Er is echter vooralsnog geen directe aanleiding dat de scenario's zich voordoen in de beschreven hoedanigheid, omdat bij de meest recente actualisatie voorgedane effecten deels al zijn verwerkt.

Grondexploitatie (Euro)	Scenario-analyse 2025	Scenario-analyse 2026
Gemeentelijke grondexploitaties (incl. Leidsche Rijn)	29,5 miljoen	32,2 miljoen
Stationsgebied	12,3 miljoen	12,3 miljoen
Merwedekanaalzone	Financieel kader	Financieel kader

Risicomanagement: de belangrijkste scenario's

Scenario 1: Fasering 4 jaar on hold (2027-2030) als gevolg van netcongestie

- Toelichting: de opbrengsten van de gemeentelijke grondexploitaties vertragen vanaf 2027 met vier jaar. Vanaf 2031 wordt de woningbouwproductie hervat.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 3 (50%).
- In sommige grondexploitaties is al daadwerkelijk rekening gehouden met vertraging vanwege netcongestie. Dit risico is dus al verwerkt in het resultaat en wordt niet nog eens meegenomen in dit generieke risico.

Scenario 2: Uitblijven opbrengstenstijging

- Toelichting: de opbrengsten in de gemeentelijke grondexploitaties stijgen niet: opbrengstenindex is 0% voor een periode van tien jaar.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (25%).

Scenario 3: renteverhoging van 2,00 % naar 2,5%

- Toelichting: de rekenrente van de gemeente Utrecht (nu 2,00%) stijgt vanaf 2026 tot einde looptijd naar 2,5%.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 4 (25%).

Scenario 4: hogere kostenstijging van 3% in plaats van 2,5%

- Toelichting: de kostenstijging is de komende jaren niet 2,5% maar 3%.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (25%).

Generieke risico's	Ongewogen risico	Weging	Gewogen risico
Scenario 1	-21.364.013	50%	-10.682.006
Scenario 2	-30.664.127	25%	-7.666.032
Scenario 3	-5.836.113	25%	-1.459.028
Scenario 4	-14.847.462	25%	-3.711.865
Subtotaal			-23.518.932
Projectspecifieke risico's			
Grondprijsrisico			-2.147.000
Stagnatie			-545.000
Kostenoverschrijdingen			-5.970.000
Subtotaal			-8.662.000
Totaal			-32.181.124

Reserve grondexploitaties en voorziening negatieve grondexploitaties

Toelichting op de reserve
De reserve grondexploitaties is bestemd voor het opvangen van niet begrote financiële tegenvallers in grondexploitatieprojecten en voor het afdekken van financiële risico's bij het nemen van initiatieven in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad.

Verloop reserve grondexploitaties
Op basis van de actuele resultaten van de grondexploitaties en de actuele benodigde risicoreserveringen zijn de stand en het meerjarig verloop van de reserve grondexploitaties bepaald.
In 2025 bedroeg de tussentijdse winstsneming 4,734 miljoen euro negatief. Dit betekent dat voor dit bedrag de in voorgaande jaren genomen tussentijdse winst is teruggedraaid. Hiertegenover staan bijdragen uit de reserve betaalbaar wonen voor een totaalbedrag van 4,838 miljoen euro. De negatieve tussentijdse winstneming en de bijdragen uit de reserve betaalbaar wonen zijn in 2025 verrekend met de reserve en daarmee opgenomen in het beginsaldo per 1 januari 2026. De reserve grondexploitaties heeft een positief meerjarig beeld van 2,447 miljoen euro in jaarsnede 2030. Dit beeld is een realistische weergave van de huidige situatie.

Reserve grondexploitaties
De geprognosticeerde resultaten op de gemeentelijke grondexploitaties en tussentijdse winstnemingen op de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma worden als storting meegenomen in het meerjaren verloop van de reserve grondexploitaties en zijn onderdeel van het huidig saldo.
De tussentijdse winstnemingen worden berekend op basis van de POC-methode (Percentage of Completion) en op eindwaarde.

reserve grondexploitaties	2026	2027	2028	2029	2030
Beginsaldo per 1 januari	83.130	85.212	83.393	80.994	80.068
Stortingen	5.455	1.554	2.774	3.075	11.779
Onttrekkingen	3.373	3.373	5.173	4.001	832
Saldo na stortingen en onttrekkingen	85.212	83.393	80.994	80.068	91.015
Reserveringen	47.880	47.680	47.230	47.952	55.087
Risico reserveringen	33.481	33.481	33.481	33.481	33.481
Ruimte reserve grondexploitaties	3.851	2.232	283	-1.365	2.447

Verloop voorziening negatieve grondexploitaties
Het vormen van de voorziening vindt onderbouwing in artikel 44, lid 1a van het BBV, waarin staat: *"Voorzieningen worden gevormd wegens verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten".* Bij vaststelling door de raad van een grondexploitatie met een negatief saldo of bij een mutatie bij de jaarlijkse actualisatie wordt de voorziening aangepast. Bij het afsluiten van een grondexploitatie met een negatief saldo vindt verrekening met de voorziening plaats. De aanpassingen van de voorziening ten gevolge van planvaststelling, planwijziging of afsluiting worden uit de reserve grondexploitaties gedekt.

Voorziening negatieve grondexploitaties	MPR 2025	Mutatie 2025	MPR 2026
Negatieve Grondexploitaties	54.795	2.519	57.314
Stationsgebied	49.901	-407	49.494

Negatieve Grondexploitaties
Op grond van de actualisatie van de grondexploitatieprojecten is per 31 december 2025 een voorziening van 57,314 miljoen euro nodig. Om de voorziening op dit niveau te brengen is 2,519 miljoen euro toegevoegd. Dit bedrag is onttrokken aan de reserve grondexploitaties.

Stationsgebied
De actualisatie van de grondexploitatie Stationsgebied heeft geleid tot een onttrekking van 0,407 miljoen euro aan de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied. Dit bedrag is gestort in de reserve grondexploitaties.

Voorziening negatieve grondexploitaties
Tegenover de grondexploitaties met een negatief saldo staat de voorziening negatieve grondexploitaties. Het (negatieve) resultaat van de grondexploitaties en de stand van de voorziening worden beide berekend op eindwaarde waardoor er meerjarig sprake is van een sluitend financieel beeld. Bij vaststelling door de raad van een grondexploitatie met een negatief saldo, of bij een mutatie bij de jaarlijkse actualisatie, wordt de voorziening met hetzelfde bedrag aangepast. Positieve en negatieve tussentijdse mutaties worden verrekend met de reserve grondexploitaties. Bij het afsluiten van een grondexploitatie met een negatief saldo, vindt verrekening met de voorziening plaats.

Toevoeging reserve grondexploitaties

- Op basis van de POC-methode worden de toekomstige winstnemingen uit de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma in de reserve gestort.
- Positieve eindsaldi van de gemeentelijke grondexploitaties worden in de reserve gestort.
- In 2026 wordt bij het afsluiten van een anticiperende verwerving een resultaat verwacht.
- In de reserve is meerjarige investeringsruimte bestemd voor de gebiedsopgave Lombokplein.

Onttrekking reserve grondexploitaties

- De bijdrage aan de algemene middelen betreft taakstellingen (verlaging van plankosten, efficiencymaatregelen) en een inkooptaakstelling vanuit uit het verleden. Vanaf 2030 is deze structurele afdracht aan de algemene middelen niet meer mogelijk. Het stopzetten van de afdracht is in de Voorjaarsnota 2026 als knelpunt verwerkt.
- De bijdrage aan de producten van Ruimte is bestemd voor bestemmingsplankosten in het kader van grondexploitaties (0,3 miljoen euro), voor de inzet van ruimtelijk regisseurs bij voorstellen voor locatieontwikkelingen (0,4 miljoen euro) en voor promotie en acquisities (0,1 miljoen euro).
- De gereserveerde gelden voor de Heycopbrug binnen de grondexploitatie Merwedekanaalzone DG 4 worden geïnvesteerd in het verbeteren van de mobiliteit in Dichterswijk (amendement A129 2021).

Toevoeging	2026	2027	2028	2029	2030
Winstafdracht grondexploitatie Leidsche Rijn	1.282	1.154	1.224	1.525	1.128
Eindsaldo gemeentelijke grondexploitaties					9.101
Resultaat anticiperende verwerving	423				
Tranches gebiedsopgave Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn	3.750	400	1.550	1.550	1.550
Totaal	**5.455**	**1.554**	**2.774**	**3.075**	**11.779**

Onttrekking	2026	2027	2028	2029	2030
Bijdrage algemene middelen	2.341	2.341	2.341	2.341	
Bijdrage producten Ruimte	832	832	832	832	832
Mobiliteit in Dichterswijk	200	200	2.000	828	
Totaal	**3.373**	**3.373**	**5.173**	**4.001**	**832**

Reserveringen reserve grondexploitaties

Reserveringen	2026	2027	2028	2029	2030
Strategische verwervingen	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Anticiperende verwervingen	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Voorbereidingsfase grondexploitaties en faciliterend grondbeleid	7.734	7.734	7.734	7.734	7.734
Merwedekanaalzone OPG en Busstalling VJN 2016 en 2017	7.843	7.843	7.843	7.843	7.843
Saldo Merwedekanaalzone DG4 en 5 behouden voor ontwikkeling Merwedekanaalzone	5.725	5.725	5.725	5.725	11.310
Mobiliteit in Dichterswijk	3.028	2.828	828	0	0
Investeringsruimte Lombokplein	0	0	1.550	3.100	4.650
Centrum Overvecht WBI	3.300	3.300	3.300	3.300	3.300
Woningbouwimpuls Merwede (egalisatie kasstromen)	6.636	6.636	6.636	6.636	6.636
Parkeergarage Paardenveld	187	187	187	187	187
Toekomstige grondexploitaties met een negatief saldo	0	0	0	0	0
Realisatie stimulans woningbouw	7.427	7.427	7.427	7.427	7.427
Totaal	**47.880**	**47.680**	**47.230**	**47.952**	**55.087**

- Voor het afdekken van risico's op het strategisch aangekochte vastgoed is een reservering opgenomen. Conform beleid wordt dit vastgoed eens per vier jaar geherwaardeerd.
- Voor het opvangen van risico's op anticiperende verwervingen is een reservering opgenomen. Hiermee kunnen wij ook aankopen doen waarmee wij ambities uit de RSU 2040 realiseren. Het gaat dan om locaties waar grondpositie cruciaal is voor het realiseren van de gewenste ruimtelijke opgave (waaronder dubbel ruimtegebruik).
- Wij stellen voor met ingang van dit MPR de reserveringen voor de voorbereidingsfase grondexploitaties (pre-grondexploitaties) en faciliterend grondbeleid samen te voegen. Dit verhoogt de flexibiliteit van de inzetbaarheid van deze reserveringen. Hieronder lichten wij de reserveringen toe.

  Met de reservering voor pre-grondexploitaties kunnen wij voorstellen doen voor het oppakken en doelmatig invullen van een gebiedsontwikkeling. Hierbij kan worden gedacht aan het beschikbaar stellen van voorbereidingskredieten of aanvullende gewenste investeringen ten laste van gebiedsontwikkelingen waar een batig saldo op wordt verwacht die niet onder het BBV vallen, maar wel de doelmatigheid van de ontwikkeling vergroten en bijdragen aan het realiseren van de (ruimtelijke) ambities in de RSU. Deze voorbereidingskosten worden op basis van BBV regelgeving verantwoord onder de immateriële vaste activa. Tot het moment van openen van de grondexploitatie geldt de investeringsruimte als achtervang. Na het openen van de grondexploitatie wordt het voorbereidingskrediet ten laste van de grondexploitatie gebracht en is de investeringsruimte pre-grondexploitaties opnieuw beschikbaar.

  Daarnaast is de reservering bestemd voor het opvangen van het risico van het niet kunnen verhalen van de plankosten voor faciliterend grondbeleid in de in de RSU 2040 genoemde ontwikkelgebieden. Bij veel van de in de RSU 2040 genoemde gebieden is aan de voorkant niet duidelijk of we een overeenkomst kunnen sluiten, omdat er sprake is van een tekort en er aanvullende middelen (subsidies) nodig zijn. De plankosten worden zo veel mogelijk verhaald op de initiatiefnemers en/of ingebracht in nog te openen grondexploitaties. Totdat daar duidelijkheid over is, geldt de reservering als achtervang.

De reservering is bestemd als achtervang voor voorbereidingskredieten voor:

- de gebiedsontwikkeling Galgenwaard (1,0 miljoen euro).
- de gebiedsontwikkeling Merwedekanaalzone deelgebied 6 (0,2 miljoen euro).
- planvorming van de gebiedsontwikkeling Rijnenburg (2,0 miljoen euro).
- planvorming van de herontwikkeling van P&R Overvecht (0,35 miljoen euro).
- het opstellen van een omgevingsplan voor de ontwikkeling van Merwedekanaalzone deelgebied 6 (0,3 miljoen euro).
- herontwikkeling van de Indusdreef (0,25 miljoen euro).
- ontwikkeling van het plangebied Ravellaan Noord (0,2 miljoen euro).
- herontwikkeling van de Strosteeg (0,2 miljoen euro)
- de gebiedsontwikkeling Overvecht Centrum (totale achtervang 3,1 miljoen euro, waarvan 1,8 uit deze reservering en 1,3 miljoen euro uit de cofinanciering voor de toegekende rijksbijdrage uit de WBI). In afstemming met de accountant is het op basis van BBV-regelgeving financieel-technisch nodig om de plankosten te verantwoorden op het voorbereidingskrediet en het te verhogen.

Bij dit MPR stellen wij voor om de voorbereidingskredieten op te hogen voor de herontwikkeling van:

- P&R Overvecht (met 0,1 miljoen euro).
- Indusdreef (met 0,2 miljoen euro).
- Ravellaan Noord (met 0,2 miljoen euro).
- Strosteeg (met 0,1 miljoen euro).

Verder stellen wij bij dit MPR voor om de reservering te bestemmen als achtervang voor voorbereidingskredieten voor de herontwikkelingen:

- Pagodedreef (0,175 miljoen euro)
- Ten Veldestraat (0,25 miljoen euro)
- Koningsweg (0,35 miljoen euro).

Bij dit MPR stellen wij ook voor om een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen voor de uitbreiding van Sportpark Nieuw Welgelegen (0,35 miljoen euro). Het budget aankoop groen en sport (onderdeel van de ruimtelijke ontwikkelingsprojecten) bestemmen wij als achtervang voor 50% van deze voorbereidingskosten en het budget buitenaccommodaties voor de andere 50%.

- In de reserve is financiële ruimte bestemd voor het opvangen van het risicoprofiel voor de ontwikkelpositie in fase 2 van de grondexploitatie OPG en Busstalling (resterende 1750 woningen). Als fase 2 niet kan worden gerealiseerd, laat de grondexploitatie een negatief saldo zien. Jaarlijks wordt dit risicoprofiel en de benodigde risicoreservering geactualiseerd. Indien het risicoprofiel afneemt, kunnen we conform het besluit de financiële ruimte inzetten voor dekking van de gemeentelijke (publieke) bijdrage aan de bovenwijkse investeringen van fase 1 (maximaal 4250 woningen). Wanneer fase 2 doorgaat is de risicoreservering niet nodig. De middelen kunnen we dan inzetten voor de gedeeltelijke (publieke) dekking van de bij deze fase horende bovenwijkse voorzieningen. Deze bovenwijkse voorzieningen worden immers slechts gedeeltelijk gedekt door de gebiedsontwikkeling Merwede.
- Daarnaast reserveren wij de positieve resultaten (inclusief tussentijdse winstnemingen) op de grondexploitaties in deelgebied 4 en 5 van de Merwedekanaalzone om deze te behouden voor het gebied. Deze middelen zijn eveneens nodig om de noodzakelijke bovenwijkse investeringen van gemeentelijke (publieke) dekking te kunnen voorzien.
- De gereserveerde gelden voor de Heycopbrug binnen de grondexploitatie Merwedekanaalzone DG 4 worden geïnvesteerd in het verbeteren van de mobiliteit in Dichterswijk (amendement A129 2021).
- In de reserve is meerjarige investeringsruimte bestemd voor de dekking van de ontwikkelopgave Lombokplein. Deze financiële investeringsruimte Lombokplein bestemmen wij vanaf 2028 voor de dekking van de investering plandeel Graadt van Roggenweg.
- Als gevolg van de woningbouwontwikkeling in Overvecht Centrum zijn de kosten voor de herinrichting van het huidige parkeerterrein in 2022 uit de grondexploitatie van de NPD strook gehaald. Conform het MPR 2022 reserveren wij dit bedrag voor de ontwikkeling van Overvecht Centrum als cofinanciering voor de toegekende rijksbijdrage uit de Woningbouwimpuls. Conform het Raadsbesluit vaststelling Masterplan Overvecht Centrum wordt deze cofinanciering als achtervang ingezet voor de (gemaakte) plankosten voor het Masterplan Overvecht, tot aan de kredietaanvraag voor de eerste parkeergarage in Overvecht Centrum.
- De reservering egalisatie kasstromen woningbouwimpuls Merwede betreft de egalisatie van de verantwoorde bijdrage woningbouwimpuls versus de daaraan gekoppelde kosten. Deze kasstromen zijn jaarlijks niet gelijk en worden geëgaliseerd via de reserve grondexploitaties. Dit heeft geen effect op het meerjarig verloop van de reserve.

- In het kader van de tijdelijke invulling van parkeergarage Paardenveld is besloten om het positief exploitatieresultaat van parkeergarage Paardenveld te bestemmen voor de voorbereiding van de toekomstige gebiedsontwikkeling.
- Bij de vaststelling van de beleidsnota Grondbeleid 2024 is de kanttekening geplaatst dat voor toekomstige te openen grondexploitaties financiële ruimte nodig is om geprognosticeerde tekorten te kunnen dekken, dan wel voor de benodigde cofinanciering in relatie tot rijkssubsidies. Op dit moment is deze financiële ruimte niet beschikbaar in de begroting. De keuze om hiervoor financiële middelen te bestemmen, kunnen wij jaarlijks in de Voorjaarsnota aan u voorleggen bij de integrale afweging. Vervolgens besluit de raad over de inzet van deze middelen voor specifieke grondexploitaties.
- Gekoppeld aan het voorstel over de uitwerking van de bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad die nodig is met het oog op besluitvorming over toekomstige investeringen, is bij de Voorjaarsnota 2025 besloten om de bijdrage die de gemeente ontvangt uit de door de rijksoverheid aangekondigde 'Realisatiestimulans woningbouw" te reserveren binnen de reserve grondexploitaties. Conform BBV-voorschriften zijn nog te ontvangen subsidies reeds verantwoord. Na het beschikbaar komen van deze subsidies zullen wij bij de integrale afweging voorstellen voorleggen voor de bestemming hiervan.

Risicoreserveringen

Risicoreserveringen	2026	2027	2028	2029	2030
Risicoanalyse grondexploitaties	32.181	32.181	32.181	32.181	32.181
Risicoreservering Graadt van Roggenweg	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
Totaal	**33.481**	**33.481**	**33.481**	**33.481**	**33.481**

Toelichting op de risicoreserveringen in de reserve

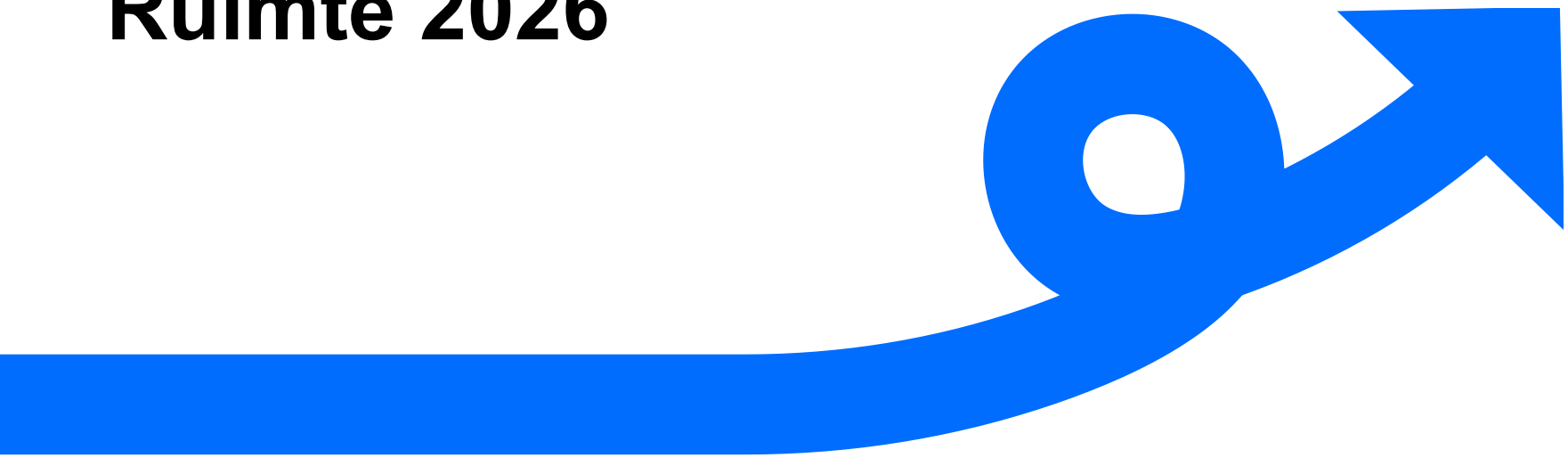
- Risicoanalyse grondexploitaties: het totale risicoprofiel voor de grondexploitaties is ingeschat op 32,181 miljoen euro. Hiervoor is een reservering opgenomen. Voor de toelichting hierop: zie paragraaf risicomanagement grondexploitaties.
- Risicoreservering Graadt van Roggenweg: deze reservering is opgenomen voor de projectspecifieke risico's van de gebiedsontwikkeling Lombokplein die betrekking hebben op het plandeel investeringskrediet Graadt van Roggenweg.

Toelichting verloop Voorziening Bovenwijks casco van de stad

De Voorziening Bovenwijks Casco van de stad is bestemd voor bijdrages vanuit private ontwikkelingen, waarbij de gemeente door middel van anterieure overeenkomsten afspraken heeft gemaakt met ontwikkelaars over bijdrages vanuit het wettelijke Kostenverhaal. De beleidsnota Fonds Bovenwijks is hierin kaderstellend. Per 1-1-2026 zijn nog geen stortingen gedaan in deze Voorziening. Wij verwachten vanaf dit jaar de eerste middelen te mogen ontvangen vanuit enkele gebiedsontwikkelingen. Vanaf 2027 en 2028 verwachten wij bijdrages binnen een bandbreedte van 2 en 3 miljoen euro te kunnen ontvangen. Over deze bijdrages hebben wij afspraken kunnen maken met de desbetreffende ontwikkelaars.

Gemeente Utrecht

Meerjaren Perspectief Ruimte 2026

Bijlage voortgang woningbouwprojecten 100+ MPR 2026

In de voortgang woningbouwprojecten 100+ lijst houden we de voortgang van de woningbouwprojecten met meer dan 100 woningen bij.

Bijlage MPR 2026 Voortgang woningbouwprojecten 100+					MPR 2023	Peilstok 2023	MPR 2024		Peilstok 2024		MPR 2025		Peilstok 2025		MPR 2026			Lopende bezwaar of beroepsprocedure
					peildatum 1-2-2023	peildatum 1-7-2023	peildatum 1-2-2024		peildatum 1-7-2024		peildatum 1-2-2025		peildatum 1-7-2025		peildatum 1-2-2026			
Gebied	**Projectnaam**	**Ontwikkelaar**	**Fase**	**Aantal woningen**	**start bouw**	**start bouw**	**start bouw**	**oplevering**	**start bouw**	**oplevering**	**start bouw**	**oplevering**	**start bouw**	**oplevering**	**start bouw**	**oplevering**	**Toelichting van de vertraging**	
Centrum	Kruisvaartkade	MRP/Danube	Voorbereiding	565	2023	2024	2025	2028/2029	2025	2028/2029	2025	2030	2025	2030	2026	2031	De voorbereiding voor de herstart van de realisatie kost meer tijd. Er wordt gekoerst om medio 2026 te starten met de bouw. De aannemer moet de realisatieplanning nog verder uitwerken.	Nee
Centrum	Beurskwartier 1	Gemeente	Ontwerp	2.500	2024	2025	2027	2034	2027	2034	2027	2034	2027	2034	2028	2035	Bestemmingsplan procedure heeft vertraging opgelopen.	Nee
Centrum	Amrath Galaxy Tower (hotel + woningen)	Amråth	Uitvoering	317	2018	2018	2018	Nb	2018	Nb	2018	Nb	2018	Nb	2026	2027	Het retentierecht is opgeheven, een nieuwe aannemer is nu bezig met voorbereidingen voor een doorstart. Verwachting is dat de herstart in het voorjaar is.	Nee
Centrum	Lombokplein	Gemeente	Ontwerp	360	2024	2024	2025	2031	2025	2031	2028	Vanaf 2031	2028	Vanaf 2031	2028	Vanaf 2031	Het project start in 2025 met de herstructurering van de openbare ruimte. De start bouw van de woningbouw kan pas plaatsvinden als de weg is verlegd. De data die in de voorgaande jaren is opgenomen was de start van het project en niet van de woningbouw.	Nee
Centrum	Smakkelaarspark	Lingotto	Uitvoering	167	2020	2020	2020	2027	2020	2027	2024	2028	2024	2028	2024	2028	In aanbouw	Nee
Centrum	Jaarbeursterrein		Initiatief	1000							2031	2040	2032	2041	2032	2041	Jaarbeurs verkent op dit moment een actualisatie van haar uitgangspunten, waardoor het afronden van de planvorming vertraagd.	Nee
Centrum	Hojel I CD Graadt van Roggenweg	Athora	Definitie	645							2030	2033	2030	2033	2030	2033		Nee
Centrum	Rabo/Matserterrerien	Rabobank	Ontwerp	147	2026	2027	2026	2028	2026	2028	2027	2028	2027	2028	2027	2031	De vertraging van het onderdeel woningbouw is veroorzaakt door de bouwfasering die initiatiefnemer Rabobank met ontwikkelaar BPD en aannemer is overeengekomen. Daarbij is ervoor gekozen om eerst de kantoren te realiseren en daarna de woningen.	Nee
Leidsche Rijn	Groenewoud	Loostad	Ontwerp	1.500	2025	2025	2025	2035	2025	2035	2026	2036	2027	2037	2027	2037		Nee
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Noord Hoogbouwkavel	BPD, Stadswaarde, Koopmans Bouwgroep (TBI) en J.P. van Eesteren (TBI)	Ontwerp	1.015	2024	2025	2026	2031	2026	2031	2027	2032	2027	2032	2027	2032	Op dit moment wordt gewerkt aan het definitieve ontwerp.	Nee
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok G11 + G12	Wonam, Woonin en Heijmans	Uitvoering	264	2024	2024	2024	2027	2024	2027	2024	2027	2024	2027	2024	2027	In aanbouw	Nee
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok F12	Heijmans	Uitvoering	163	2023	2024	2025	2028	2025	2028	2025	2028	2025	2028	2025	2028	In aanbouw	Nee
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok I5	SBB	Uitvoering	144	2024	2024	2025	2027	2025	2027	2025	2027	2026	2028	2025	2028		Nee
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Kern bouwblok D4	ASR / Vesteda	Voorbereiding	187	2024	2024	2025	2028	2025	2028	2027	2029	2027	2029	2028	2030	Er loopt een bezwaarprocedure tegen de vergunning.	Ja
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Kern bouwblok E4	ASR / Vesteda	Voorbereiding	184	2024	2024	2025	2028	2025	2028	2027	2029	2027	2029	2028	2030	Er loopt een bezwaarprocedure tegen de vergunning.	Ja
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Kern bouwblok E5	Dura Vermeer / Bo-ex	Uitvoering	152	2023	2023	2023	2026	2023	2026	2023	2026	2023	2026	2023	2026	In aanbouw	Nee

Leidsche Rijn	Terwijde bouwveld E, winkelcentrum (locatie huidige tijdelijke school)	Bo-Ex, Habion	Ontwerp	160	2024	2024	2024	2026	2025	2027	2026	2028	2026	2028	2026	2028	Vertraging door wisseling van corporatie en weer terug. Deel van de procedure moest opnieuw + aannemersselectie.	Nee
Leidsche Rijn	Papendorp	ntb	Ontwerp	2.000	2026	2026	2025	2035	2027	2037	2027	2037	2027	2037	2028	2037	Heeft stilgelegen vanwege beroepsprocedure, bestemmingsplan is onherroepelijk	Nee
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 1	Gemeente,ontwikkelaars en eigenaren	Uitvoering	4.250	2023	2024	2024	2031	2024	2031	2025	2031	2025	2031	2025	2031	In 2025 is gestart met de bouw van meerdere bouwblokken en ook in 2026 start de bouw van een groot aantal bouwblokken.	Nee
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 2	Gemeente,ontwikkelaars en eigenaren	Ontwerp	1.750	2028	2028	2028	2033	2028	2033	2029	2033	2031	2035	2031	2035	In 2025 is de Nota van Uitgangspunten vastgesteld en in 2026 wordt toegewerkt naar een vastgesteld Omgevingsplan.	Nee
Merwedekanaalzone	Merwedekanaalzone deelgebied 4: voormalig Defensieterrein	BPD / Woonin	Uitvoering	950	2020	2020	2020	2029	2020	2029	2020	2029	2020	2029	2020	2029	Bouw en oplevering van de verschillende blokken/fases loopt volgens laatste planning.	Nee
Merwedekanaalzone	Merwedekanaalzone deelgebied 6 fase 1	Ntb	Definitie	2050											2032	2040	17 juli 2025 is het omgevingsplan voor deelgebied 6 fase 1 vastgesteld. In 2026 wordt gewerkt aan de beleidsregels en het beeldkwaliteitsplan.	Ja
Noordoost	Kögllaan 26/Manegelaan	Explorius Vastgoedontwikkeling i.s.m. Woonin en SGW.nl	Ontwerp	193	2024	2024	2025	2026	2025	2027	2025	2028	2026	2028	2027	2028	Het opstellen van de wijziging omgevingsplan en de toetsing van de daarmee gecoördineerde aanvraag omgevingsvergunning voor de bouw van het nieuwe scoutinggebouw kostte meer tijd dan gepland, daarom is de start bouw van de woningen aan de Kögllaan verplaatst van eind 2026 naar begin 2027, mits er geen beroep bij de Raad van State wordt aangetekend.	Nee
Noordoost	Nieuw Buurland (Lauwerecht : complex 2 en 4)	Woonin	Uitvoering	285	2024	2024	2024	2026	2025	2026	2025	2027	2025	2027	2025	2027	In aanbouw	Nee
Noordwest	2e Daalsedijk Wisselspoor, deelgebied 2-4	Synchroon	Uitvoering	1.021	2023	2023	2023	2030	2023	2030	2023	2030	2023	2030	2027	2030	Deelgebied 2 t/m 4 telt in totaal 1.021 woningen. Alle woningen in deelgebied 4 zijn inmiddels opgeleverd (538 woningen). Er komen ongeveer 512 duurzame koop- en huurwoningen in deelgebied 3. Begin 2027 zal naar verwachting de vergunning worden ingediend.	Nee
Noordwest	Omloop/Laan van Chartroise	Woonin	Uitvoering	285	2022	2022	2022	2025	2022	2026	2022	2026	2022	2026	2022	2026	In aanbouw	Nee
Noordwest	Sportpark Zuilense Vecht	Gemeente Utrecht	Ontwerp	300	2025	2025	2026	2029	2026	2029	2026	2029	2026	2029	2027	2029	Clubgebouw Elinkwijk is opgeleverd. De tenders voor de herenhuizen is gegund. De verwachting is dat de 21 herenhuizen als eerste kunnen starten met bouwen, begin 2027. De andere tenders worden nu voorbereid. Stikstok opgelost, maar netcongestie speelt weer op voor kleinverbruik. Grootverbruik is veilig gesteld d.m.v. een collectief bodemenergie systeem. De 100 sociale en middenhuurwoningen die door Woonin gerealiseerd gaan worden zijn opgeschoven in de planning in afwachting van de uitwerking van het WKO systeem. De start bouw zal medio/eind 2027 zijn.	Nee
Noordwest	Van Heukelomlaan	Woonin	Definitie	190	2025	2025	2025	2027	2025	2027	2025	2027	2026	2028	2026	2028	Het gewijzigde Omgevingsplan is eind 2025 ter inzage gelegd. Naar verwachting zal het in Q2 2026 ter besluitvorming naar de gemeenteraad gaan. Ook DO toets van het bouwplan aan de bouwenvelop en anterieure overeenkomst is inmiddels afgerond. De sloop wordt begin 2026 opgeleverd.	Nee
Noordwest	Zwanenvechtlaan	Woonin	Ontwerp	400	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	2028	2030	2028	2030	2028	2030	Op dit moment wordt gewerkt aan een SPvE met als doel die in de 1e helft 2026, nog voor de verkiezingen, door college te laten vrijgeven voor inspraak.	Nee
Oost	De Kwekerij (KPN Campus) 4 (ontwerp)	SSH	Ontwerp	470	n.v.t.	n.v.t.	2026	2028	2027	2029	2027	2029	2027	2029	2027	2029		Nee
Oost	Gebiedsontwikkeling Galgenwaard	Galgenwaard Onroerend Goed B.V., Herculestoren C.V. en gemeente Utrecht	Definitie	1100	2025	2025	2026	2031	2026	2031	2027	2033	2027	2033	2027	2035	Bij deze complexe gebiedsontwikkeling, waarbij tijdens de bouw ook de voetbalwedstrijden moeten door kunnen gaan is de verwachting dat de totale realisatie t/m 2035 loopt	Nee
Oost	Herontwikkeling Pieter Baan Centrum	Loostad	Ontwerp	118	2024	2024	2026	2027	2026	2028	2027	2029	2027	2029	2028	2030		Nee
Overvecht	Ivoordreef	Bo-Ex, Amvest en ERA Contour	Uitvoering	307	2023	2024	2025	2027	2025	2027	2025	2027	2025	2027	2026	2028	Door lange juridisch-planologische procedures bij de Raad van Satte heeft deze gebiedsontwikkeling vertraging opgelopen. De bouw is gestart.	Nee

Overvecht	Rosendael Indusdreef	Gemeente	Definitie	250											2029	2033		Nee
Overvecht	Einsteindreef 101-139	City Pads	Definitie	197							2026	2028	2026	2029	2026	2030	Het plan is opgesplitst in twee delen: een deel transformatie en optoppen wat start in 2026 en 2027 gereed is en een deel sloop nieuwbouw wat naar verwachting in 2028 start en in 2030 gereed is.	Nee
Overvecht	Gebiedsontwikkeling Centrum Overvecht	Gemeente Utrecht i.s.m. marktpartijen	Definitie	2.000	2027	2028	2028	2036	2028	2036	2029	2039	2029	2039	2029	2039	De gemeenteraad heeft in december 2025 het Masterplan Overvecht Centrum vastgesteld. Er wordt nu gestart met fase 1 en 2.	Nee
Overvecht	Pahud de Mortangesdreef	Patrick van der Sman	Definitie												2029	2031		Nee
Overvecht	P&R Overvecht	ntb	Definitie												2029	2031	Nader te bepalen, er wordt een tender voor opgestart.	Nee
USP/Rijnsweerd	Archimedeslaan 16	KWP	Definitie	1.610	2025	2026	2026	2030	2026	2030	2028	2031	2028	2031	2028	2033	De bouw gaat gefaseerd plaatsvinden. De eerste woningen kunnen vanaf 2029 opgeleverd worden.	Nee
USP/Rijnsweerd	High Five	SSH	Uitvoering	921	2023	2023	2023	2026	2023	2026	2023	2025	2023	2026	2023	2026	In aanbouw	Nee
Vleuten-De Meern	Haarrijn	ntb	Ontwerp	683	2024	2024	2024	2030	2025	2031	2026	2032	2026	2032	2026	2033		Nee
Vleuten-De Meern	Kloosterweide - Hindersteinlaan	Kloosterweide B.V.	Definitie	176	2024	2025/2026	2025/ 2026	2030	2026	2030	2027	2031	2027	2031	2028	2031		Nee
West	Cartesiusdriehoek, fase 2-6	MRP / Ballast Nedam	Voorbereiding/ontwerp	3.350	2023	2023	2023	2030	2023	2031	2023	2031	2023	2031	2023	2031	In 2026 levert het bouwend consortium drie bouwblokken op (circa 650 woningen). Daarnaast lopen er drie aanvragen voor een omgevingsvergunning, waarbij BOPA's nodig lijken te zijn. Het ontwerpproces voor de resterende deelgebieden is gestart; er wordt nu dus aan elk deelgebied gewerkt. Rond de jaarwisseling heeft de wijziging van het omgevingsplan om maximaal 800 woningen extra te bouwen, ter inzage gelegen. Voor de zomer willen we de wijziging van het omgevingsplan aanbieden aan de raad. Deze wijziging leidt onder andere tot een afname van de grotere/duurdere koopwoningen en toevoeging van extra sociale huurwoningen en middenhuurwoningen. In februari 2026 is een contract met onder andere ABP en CBRE gesloten voor de afname van een groot aantal woningen waardoor de financiële zekerheid voor de ontwikkelaar is vergroot. Netcongestie blijft een doorlopend risico voor deze ontwikkeling.	Nee
West	Thomas a Kempisplantsoen	Mitros/Portaal	Uitvoering	349	2024	2025	2025	2027	2025	2027	2025	2027	2025	2027	2025	2027	Mogelijk schuift de oplevering door naar begin 2028, onder één van de bouwblokken ligt nog een gasleiding van Stedin; de corporaties hebben nog geen overeenstemming over het verwijderen.	Nee
West	Ravellaan Noord	De Waal	Definitie	450	2025	2025	2026	2029	2026	2029	2027	2029	2027	2030	2028	2031	Momenteel lopen er nog steeds gesprekken met de ontwikkelaar over het woonprogramma. De ontwikkelaar wil graag gebruik maken van het coalitieakkoord 2018-2022, dit coalitieakkoord kent een hogere opbrengstpotentie. Dit kan de gemeente uitsluitend toestaan als aangetoond wordt dat het huidige coalitieakkoord onhaalbaar is In de afgelopen maanden hebben financieel specialisten gesprekken gevoerd. Op dit moment i de planning nog onduidelijkheid.	Nee
Zuid	Brennerbaan 106	Portaal	Definitie	200	2025	2025	2026	2028	2026	2028	2027	2029	2027	2029	2027	2030	Na vaststelling van de bouwenvelop werkt de initiatiefnemer het bouwplan uit, stelt de gemeente het plan voor de openbare ruimte op en wordt het omgevingsplan opgesteld om de ontwikkeling mogelijk te maken.	Nee
Zuid	Briljantlaan 11 - 15	VORM Ontwikkeling bv en DVP Planontwikkeling bv	Definitie	155					2030	2032	2027	2029	2027	2029	2027	2029	Het omgevingsplan wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de Raad (2de kwartaal). Het bouwplan en het inrichtingsplan voor de openbare ruimte worden door de initiatiefnemer verder uitgewerkt.	Nee
Zuidwest	Livingstonelaan 609	Slokker Vastgoed BV en Synchroon	Ontwerp	640	2024	2024	2025	2027	2025	2027	2025	2027	2026	2028	2027	2029	De onderhandelingen tussen de ontwikkelaar en afnemer van de studentenwoningen hebben langer geduurd dan voorzien. RHA subsidie is aangevraagd en verleend.	Nee

Zuidwest	Krachtstation en wisselstrook herontwikkeling	Krachtstation Beheer B.V.	Definitie	685	2025	2025	2025	2029	2026	2029	2026	2029	2027	2030	2027	2032	De bouw zal gefaseerd plaatsvinden waardoor totale bouwtijd langer duurt.	Nee
Zuidwest	Reitdiepstraat	Bo-Ex	Ontwerp	154	2024	2024	2025	2027	2025	2027	2025	2027	2026	2028	2026	2028	In december 2025 is het omgevingsplan vastgesteld	Nee
Zuidwest	Veilingstraat 10	Ten Brinke Vastgoedontwikkeling	Ontwerp	105	2024	2024	2025	2027	2025	2027	2025	2027	2026	2028	2027	2029	Vertraging als gevolg van beroep tegen het bestemmingsplan.	Ja
Zuidwest	Marco Pololaan 111-117	MPL Real Estate b.v.	Ontwerp	240	2024	2024	2024	2026	2025	2027	2025	2027	2026	2028	2027	2029	Het bestemmingsplan is onherroepelijk. Vertraging is het gevolg van het vinden van een belegger die de woningen afneemt. Eerdere belegger is afgehaakt, de ontwikkelaar momenteel in gesprek met nieuwe belegger.	Nee
Zuidwest	Lomanlaan 103-105 'De Zusters'	Woonin	Uitvoering	215	2023	2023	2024	2026	2024	2026	2024	2026	2024	2026	2024	2027		Nee
Zuidwest	J.C. Maylaan	Bo-Ex, Dura Vermeer en MPL Real Estate	Definitie	ntb	n.v.t.	2026	2027	2029	2027	2029	2027	2029	2028	2030	Ntb	ntb	Het neemt meer tijd in beslag dan voorzien om tot een financieel haalbare ontwikkeling te komen.	Nee
Zuidwest	Winkelcentrum Nova	Urban Interest	Definitie	426	n.v.t.	2026	2027	2029	2027	2029	2027	2029	2027	2031	2027	2031		Nee

Bijlage 6e tranche maatregelen op gang houden woningbouw

Projectnaam: P+R Aïdadreef		
Gebied	**Status**	**Voorgesteld programma**
Overvecht	Planvorming	135 woningen waarvan minimaal 75% betaalbaar.
Probleem		
Dit project betreft een nieuwbouw ontwikkeling op het P+R terrein (gemeentelijke grond) van een gemengd programma van wonen i.c.m. werken/ voorzieningen. Er is ruimte voor ca. 135 woningen, waarbij we een groot aandeel betaalbare woningen (sociaal en middenhuur) voorzien. Het exacte programma (volume van de ontwikkeling, verhouding wonen/ ander programma en segmentering) moet nog nader in detail worden uitgewerkt. In het geval er sociale huurwoningen gerealiseerd worden, gaan we afspraken met de corporaties maken voor het verkleuren van sociale huurwoningen op andere plekken in de wijk waar nu een hoge concentratie sociale huur is. Voor de ontwikkeling van dit plan zijn er relatief hoge kosten voor o.a. gebouwd parkeren, maatregelen voor trillingen en geluid (i.v.m. ligging naast het spoor) en verleggen van een duiker. Dit in combinatie met de focus op een betaalbaar programma leidt tot een geprognosticeerd tekort op de ontwikkeling.		
Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid		
Financiële bijdrage van € 2,05 miljoen uit de middelen betaalbaar wonen.		
Afhankelijkheden/risico's		
• Het verkleuren van woningen in de bestaande voorraad sociale huur kunnen we doen in overleg met de woningcorporaties. Als uitwerking van de actieagenda gaan corporaties en gemeente de komende periode afspraken maken over de verkleuringsstrategie. • M.b.t. de mobiliteit is er een samenhang met de aanleg van de HOV-baan door Overvecht.		
Tijdsperiode		
We verwachten de Nota van Uitgangspunten eind 2026/begin 2027 te kunnen aanbieden aan de gemeenteraad. Na vaststelling kan het omgevingsplan aangepast worden, en een tender uitgevoerd. We verwachten dat de bouw dan in 2029 kan starten.		

Projectnaam: Herontwikkeling Rosendael Indusdreef		
Gebied	**Status**	**Voorgesteld programma**
Overvecht	Planvorming	275 woningen waarvan minimaal 75% betaalbaar.
Probleem		
Dit project betreft een nieuwbouw ontwikkeling op het terrein van (voormalig) zorgcentrum Rosendael. Er wordt een gemengd programma voorzien met een middelbare school (1.000 leerlingen), een sporthal, enkele maatschappelijke voorzieningen en ca. 250 woningen, waarbij we een groot aandeel betaalbare woningen (sociaal en middenhuur) voorzien. Het exacte programma (volume van de ontwikkeling, verhouding wonen/ ander programma en segmentering) moet nog in detail worden uitgewerkt. Ook hier geldt dat het geval er sociale huurwoningen gerealiseerd worden, gaan we afspraken met de corporaties maken voor het verkleuren van sociale huurwoningen op andere plekken in de wijk waar nu een hoge concentratie sociale huur is.		

Specifiek voor Rosendael geldt dat ook wordt ingezet op de bouw van seniorenwoningen en zorgwoningen. Dit leidt weer tot het beschikbaar komen van grote sociale huurwoningen in de bestaande voorraad. Voor de ontwikkeling van dit plan zijn er relatief hoge kosten voor de verwerving van het erfpachtrecht en gebouwd parkeren. Dit in combinatie met de focus op een betaalbaar programma leidt tot een geprognosticeerd tekort op de ontwikkeling.

Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid

Financiële bijdrage van € 3,5 miljoen uit de middelen betaalbaar wonen

Afhankelijkheden/risico's

- Ontwikkeling is afhankelijk van de teruglevering van het erfpachtrecht van Careyn. Hierover worden momenteel nog gesprekken gevoerd.
- Verkleuringsstrategie doen we in samenspraak met de corporaties. Als uitwerking van de actieagenda gaan corporaties en gemeente de komende periode afspraken maken over de verkleuringsstrategie.
- Projecten van meer dan 200 woningen met een publiek tekort komen in aanmerking voor WBI-subsidie van het Rijk. We gaan onderzoeken of voor dit project een kansrijke aanvraag ingediend kan worden. De middelen betaalbaar wonen zullen dan als cofinanciering ingezet kunnen worden, mogelijk is er daardoor een lager bedrag uit de middelen betaalbaar wonen nodig. Bij vrijval van middelen zullen we dit zoals gangbaar weer beschikbaar stellen voor nieuwe projecten.

Tijdsperiode

We verwachten de Nota van Uitgangspunten eind 2026/begin 2027 te kunnen aanbieden aan de gemeenteraad. Na vaststelling kan het omgevingsplan aangepast worden, en een tender uitgevoerd. We verwachten dat de bouw dan in 2029 kan starten.

Bijlage lijst projecten sociale huur en middenhuur projecten 2026

Lijst sociale huur projecten met start bouw vanaf 2026

wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Studenten zelfstandig	Studenten onzelfstandig	Sociale huur appartementen	Sociale huur eengezinswoningen	Theoretische potentie voor plaatsing van aandachtgroepen (30% van totaal sociale huurwoningen)*	Totaal nieuwe productie sociale huur	Geplande start bouw	Gehele oplevering gereed
Binnenstad	Kruisvaartkade (S5)	MRP/Danube			119		36	119	2026	2031
Binnenstad	Strosteeg 18-36	Ered BV / Woonin			12		4	12	2026	2028
Binnenstad	Strosteeg (parkeergarage)	ntb			16		5	16	2029	2031
Binnenstad	Wolvenplein	AM en Levenslang			12		-	12	2026	2028
Leidsche Rijn	Grauwaart, Boerderij den Hoet	Allin Real Estate			24		7	24	2027	2029
Leidsche Rijn	Grauwaart: Dirck Hoetweg 5	Allin Real Estate			10		3	10	2028	2030
Leidsche Rijn	Groenewoud	Loostad	44		341	62	121	447	2027	2037
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Noord bouwblok Hoogbouwkavel	BPD, Koopmans Bouwgroep (TBI) en J.P. van Eesteren (TBI), Stadswaarde			253		76	253	2027	2032
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok G15b	ntb			0	20	6	20	2027	2029
Leidsche Rijn	Papendorp				800		240	800	2028	2037
Leidsche Rijn	Terwijde bouwveld E	Bo-Ex			160		48	160	2026	2028
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 1	Gemeente, ontwikkelaars en eigenaren	300		964		289	1.264	2025	2031
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 2	Gemeente, ontwikkelaars en eigenaren			522		157	522	2031	2035
Noordoost	Christiaan Krammlaan 2 - 10	Stimer B.V.			24		7	24	2027	2029
Noordoost	Kögllaan 26 en Manegelaan	Explorius Vastgoedontwikkeling i.s.m. Woonin en SGW.nl		132	47		14	179	2027	2028
Noordoost	Nolenslaan 1 - 31	Portaal			70		21	70	2027	2028
Noordoost	Van Galenstraat/Van Ginnekenlaan/Huizingalaan	Kerckebosch Beleggingsmaatschappij B.V.			40		-	40	2027	2029
Noordwest	2e Daalsedijk Wisselspoor, deelgebied 2-4 deelgebied 2 en 3	NS (ontwikkelaar nog niet bekend)			89		27	89	2027	2029
Noordwest	Sportpark Zuilense Vecht	Gemeente Utrecht			105		32	105	2027	2029
Noordwest	Van Heukelomlaan / Berlagestraat	Woonin			141		42	141	2026	2027
Noordwest	Zwanenvechtlaan	Woonin			300		90	300	2028	2030
Oost	Galgenwaard	Galgenwaard Onroerend Goed B.V., Herculestoren C.V. en gemeente Utrecht			519		156	519	2027	2031
Oost	Herontwikkeling Pieter Baan Centrum	Loostad			42		13	42	2028	2030
Overvecht	Einsteindreef 101-139	City Pads			107		32	107	2026	2030
Overvecht	Gebiedsontwikkeling Overvecht Centrum	Gemeente i.s.m. marktpartijen			170		51	170	2029	2040
Overvecht	Ivoordreef	Bo-ex			159		48	159	2026	2028
Centrum	Beurskwartier	Gemeente	72		848		254	920	2028	2035
Centrum	Hojel I CD Graadt van Roggenweg	Athora			258		77	258	2030	2033
Centrum	Lombokplein	Gemeente		40	120		36	160	2028	2031
Centrum	Ondaatje (voorheen De Foreest)	Gemeente			57		17	57	2027	2029

Centrum	Rabobank/Matserterrein	Rabobank			47		14	47	2027	2031
USP/Rijnsweerd	Archimedeskwartier	KWP	0	600	303		91	903	2028	2033
Leidsche Rijn	Burgemeester Verderlaan	ntb			65		20	65	2029	2032
Vleuten de Meern	Europaweg 2 en 4/Oskam	Synchroon			40		12	40	2028	2030
Vleuten de Meern	Haarrijn	Cazas Wonen			0	128	38	128	2026	2029
Vleuten de Meern	Hindersteinlocatie	Gemeente			70		21	70	2027	2029
Vleuten de Meern	t Hoog 1	Huys te Voorn Vastgoed BV			24		7	24	2028	2029
Vleuten de Meern	Kloosterweide - fase 1 (Woningbouw Kloosterweide B.V.)	Kloosterweide B.V.			64		19	64	2028	2031
Vleuten de Meern	De Zonnewijzer Touwslagerslaan	De Rijnhoven			42		13	42	2028	2029
West	Cartesiusdriehoek	MRP / Ballast Nedam / Portaal/ Woonin			677		203	677	2026	2031
West	Ravellaan Noord	De Waal			148		44	148	2028	2031
Zuid	Brennerbaan 106	Portaal/AM			220		66	220	2027	2030
Zuid	Kop van Smaragd	Midned			16		-	16	2027	2029
Zuid	Rotsoord 7	Hendriks bouw bv			8		-	8	2027	2029
Zuidwest	Krachtstation en wisselstrook herontwikkeling	Krachtstation Beheer B.V.	225		15		5	240	2027	2032
Zuidwest	Marco Pololaan 111 - 117	MPL Real Estate B.V.			53		16	53	2027	2029
Zuidwest	Reitdiepstraat	Bo-Ex			119	35	46	154	2026	2028
Zuidwest	Veilingstraat 10	Ten Brinke Vastgoedontwikkeling			105		32	105	2027	2029
Zuidwest	Winkelcentrum Nova	Urban Interest			128		-	128	2027	2031

*30% van het totaal aantal sociale huurwoningen door corporaties, exclusief studentenwoningen.

Lijst middenhuur projecten met start bouw vanaf 2026

wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Middenhuur (appartementen	Middenhuur (eengezinswoningen	Totaal nieuwe productie	Geplande start bouw	Gehele oplevering gereed
Leidsche Rijn	Groenewoud	Loostad	173	78	251	2027	2037
Vleuten de Meern	Haarrijn bouwveld 7.2, 7.4 en 7.6	ntb		88	88	2027	2029
Binnenstad	Kruisvaartkade	MRP/Danube	75		75	2026	2031
Binnenstad	Strosteeg (parkeergarage)	ntb	14		14	2029	2031
Binnenstad	Wolvenplein	AM en Levenslang	6		6	2026	2028
Leidsche Rijn	Grauwaart: Dirck Hoetweg 5	Allin Real Estate	25		25	2028	2030
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn bouwveld 16 (de Wiel)	ntb	66		66	2030	2032
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Noord bouwblok V, X : Hoogbouwkavel	BPD, Koopmans Bouwgroep (TBI) en J.P. van Eesteren (TBI), Stadswaarde	326		254	2027	2032
Leidsche Rijn	Papendorp		419		419	2028	2037
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 1	Gemeente, ontwikkelaars en eigenaren	664		664	2025	2031
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 2	Gemeente, ontwikkelaars en eigenaren	270		270	2031	2035
Noordoost	Kögllaan 26 en Manegelaan	Explorius Vastgoedontwikkeling i.s.m. Woonin en SGW.nl	14		14	2027	2028
Noordoost	Van Galenstraat/Van Ginnekenlaan/Huizingalaan	Kerckebosch Beleggingsmaatschappij B.V.	31		31	2027	2029
Noordwest	Minister Talmastraat 20-22	Looye Vastgoed en VABO	25		25	2026	2027
Noordwest	Sportpark Zuilense Vecht	Gemeente Utrecht	76		76	2027	2029

Noordwest	Van Heukelomlaan / Berlagestraat	Woonin	48		48	2026	2027
Noordwest	Zwanenvechtlaan	Woonin	100		100	2028	2030
Oost	Herontwikkeling Pieter Baan Centrum	Loostad	35		35	2028	2030
Overvecht	Einsteindreef 101-139	City Pads	35		35	2026	2030
Overvecht	Gebiedsontwikkeling Overvecht Centrum	Gemeente i.s.m. marktpartijen	232		232	2029	2040
Overvecht	Ivoordreef	Bo-ex	74		74	2026	2027
Centrum	Beurskwartier	Gemeente	261		261	2027	2034
Centrum	Hojel I CD Graadt van Roggenweg	Athora	162		162	2030	2033
Centrum	Knoop 2 en 3 (voorheen De Generaal (Westflank-Zuid))	RVB	70		70	2029	2031
Centrum	Lombokplein	Gemeente	130		130	2028	2031
Centrum	Ondaatje (voorheen De Foreest)	Gemeente	3		3	2027	2029
Centrum	Rabobank/Matserterrein	Rabobank	52		52	2027	2031
USP/Rijnsweerd	Archimedeskwartier	KWP	92		92	2028	2031
Vleuten de Meern	Europaweg 2 en 4/Oskam	Synchroon	35		35	2027	2029
Vleuten de Meern	Haarrijn	VABO - Looye	12		12	2026	2027
Vleuten de Meern	Kloosterweide - fase 1 (Woningbouw Kloosterweide B.V.)	Kloosterweide B.V.	88		88	2027	2029
Vleuten de Meern	De Zonnewijzer Touwslagerslaan	De Rijnhoven	13		13	2028	2029
West	Ravellaan Noord	De Waal	100		100	2028	2031
Zuid	Briljantlaan 11-15	VORM Ontwikkeling bv en DVP Planontwikkeling bv	75		75	2027	2029
Zuid	Rotsoord 7	Hendriks bouw bv	12		12	2027	2029
Zuidwest	Marco Pololaan 111 - 117	MPL Real Estate B.V.	79		79	2027	2029
Zuidwest	Winkelcentrum Nova	Urban Interest	128		128	2027	2031

Bijlage Mandaat mer- beoordelingsbeslissing 2025

Op 14 november 2024 heeft de raad besloten het college te mandateren voor het nemen van de mer-beoordelingsbeslissing.

Raadsbesluit: Document Utrecht - Raadsbesluit Mandaatbesluit voor bevoegdheid tot nemen mer-beoordelingsbeslissing, delegatie van voorbereidingsbesluiten voor ontwerp wijziging (toegevoegd op 21 november 2024) - iBabs Publieksportaal.

Daarbij heeft de raad met motie 464 het college opgedragen om elk jaar in het MPR, de raad een evaluatieverslag te sturen waarin wordt gerapporteerd over het gebruik van de gemandateerde bevoegdheden met daarbij een overzicht van de genomen besluiten, inclusief een toelichting op eventuele knelpunten of afwijkingen van het vastgestelde beleid.

In 2025 zijn er 12 mer-beoordelingsbeslissingen genomen op basis van de gemandateerde bevoegdheid. In alle gevallen gaat het om een mer-beoordeling bij een wijzigingen TAM-omgevingsplan (Tijdelijke Alternatieve Maatregel).

In alle gevallen heeft het college besloten dat er geen noodzaak is tot het opstellen van een milieueffectrapport. Ter onderbouwing van het besluit is er steeds een zogenaamde aanmeldnotitie opgesteld waarin de resultaten van de verschillende onderzoeken zijn samengevat en integraal afgewogen. Uit deze aanmeldnotities blijkt dat milieueffecten, eventueel na het nemen van mitigerende maatregelen, uitgesloten kunnen worden.

Er zijn bij het gebruik van de gemandateerde bevoegdheden geen knelpunten opgetreden.

TAM-omgevingsplan	**Datum besluit**
Zandweg 210 (Boomgaardtuin)	9 december 2025
Briljantlaan 11-15	25 november 2025
Regelbaar vermogen elektriciteitsnet Strijkviertel	25 november 2025
Herontwikkeling voormalig Wolvenpleingevangenis	25 november 2025
Extra woningen in Cartesiusdriehoek, fase 2-6	25 november 2025
Matserterrrein Croeselaan	25 november 2025
Jan van Galenstraat-Huizingalaan-Van Ginnekenlaan	18 november 2025
Livingstonelaan 609	18 november 2025
Kögllaan 26 en Manegelaan	18 november 2025
Van Heukelomlaan en Berlagestraat	7 oktober 2025
TenneT station Oudenrijn, Rijnenburg	6 mei 2025
Reitdiepstraat	9 april 2025

Jaarplan Adviescommissie Controle en Financiën 2026 (versie mei 2026)

Datum en tijdstip 2026	Onderwerpen
Uitgangspunten	– *In beginsel 6-8 x 1,5 overleg, waar nodig in aanwezigheid van ambtelijke organisatie (concerncontroller, directeur F&I en concernaudit), rekenkamer en accountant.* – *Onderwerpen voor de adviescommissie (kunnen) zijn: jaarstukken, voorjaarsnota, programmabegroting, financiële verordeningen en beleidsnota's, art. 213a-onderzoeken, alle overige onderwerpen waarvan de adviescommissie van oordeel is dat deze een (sterke) financiële component bevatten.* – *Het Jaarplan wordt elke vergadering indien nodig geactualiseerd (eigen inbreng).*
Onderwerpen veeglijst	- Onderzoek rekenkamer onderbesteding (doe mee onderzoek) - (financieel) Toezicht provincie (hoe werkt dit?) - Controlstatuut - Treasury - Risicomanagement - Inkoop&subsidies
Onderwerpen heidag 9 september	– Financiële verordening en spelregels (BBV): toelichting door Deloitte en ambtelijke organisatie. – Reserves: motie minder is meer: invulling van deze motie. – Grip op investeren/MPR --> o.a. door reflectie BDO en ambtelijke organisatie.
Do 28 mei (18.15-19.45)	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)** – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Kennismaken (rollen) en toelichting op het overdrachtsdocument (tijd: 20-30 minuten) --> jaarplannen toevoegen rekenkamer en CA. – Jaarstukken (tijd: 20 minuten) – *(concept) Accountantsrapport van bevindingen, incl. accountantsverklaring over de Jaarstukken* – *Concept Reactie van het college op het accountantsrapport* – Berap incl. resultaatsbestemming en MPR (tijd: 10 minuten) – (eventueel) Advies aan commissie Bestuur n.a.v. JS (tijd: 15 minuten) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Do. 24 september (20.15-21.45)	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)** – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Uitwerking coalitieakkoord naar programmabegroting (tijd 30 minuten) – Plan van Aanpak accountantscontrole ('jaarplan') en opdrachtbevestiging jaarrekening (tijd: 15 minuten). Denk aan de speerpunten. – Aanpak raadstoets (tijd:15 minuten) – Versterken financiële functie (tijd: 15 minuten) – Jaarverslag Concernaudit 2025/26" en het "Jaarplan Concernaudit 2026/27 (tijd: 10 minuten) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Do. 5 november (18.15-19.45)	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)** – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Programmabegroting + 2e Berap (tijd: 30 minuten) – Advies aan commissie Bestuur over Programmabegroting (na wissel, tijd 15 minuten).

Datum en tijdstip 2026	Onderwerpen
	– Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (tijd: 5 minuten)
Do. 10 december (20.15-21.45)	**Vergadering adviescommissie (90 minuten)** – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Concept Boardletter van de accountant en reactie college – Normenkader – 3e Technische Begrotingswijziging/eindejaarswijziging – Halfjaarverslag Concernaudit: toelichting en gelegenheid tot het stellen van vragen – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (tijd: 5 minuten)

Geachte leden van de commissie VBF,

Voor u ligt de programmabegroting 2026. Deze programmabegroting is het laatste stuk uit de begrotingscyclus in deze raadsperiode. De adviescommissie waardeert de stappen die de afgelopen jaren in samenwerking zijn gezet. Zoals de nieuwe beleidscyclus met duidelijk onderscheid van een visie, nota en uitvoeringsprogramma. En de gewijzigde opzet van de programmabegroting waarbij aandacht is voor integrale opbouw, strategische risico's, verbonden partijen, beïnvloedbare ruimte, investeringen en subsidies. We kijken uit naar de evaluatie van de beleidscyclus en zijn benieuwd naar de opvolging van de raadstoetsen voor de opzet van de programma's.

In deze vergadering wil ik graag een aantal inhoudelijke thema's namens de adviescommissie C&F onder uw aandacht brengen die van belang zijn voor de kaderstellende en controlerende rol. Dit zijn geen nieuwe punten, maar sluiten aan bij onze eerdere adviezen.

Ten eerste de investeringen.
De omvang van de investeringsportefeuille is uitzonderlijk groot en groeit verder tot ruim 2,6 miljard euro. De realisatie blijft achter bij de planning, waardoor investeringen zich opstapelen. Het programma 'Grip op investeringen' is bedoeld om hier meer sturing op te geven, maar de voortgang daarvan is nog onvoldoende zichtbaar. Vanuit de adviescommissie adviseren wij om hierover het gesprek te voeren in de raad. Wij zien graag (toegezegde) voorstellen tegemoet om de grip op sturing en beheersing van investeringen en de realisatie daarvan te verbeteren. Denk bijvoorbeeld aan het invoeren van gefaseerde kredietautorisatie, de uitwerking van het investeringsplafond, autorisatie van grote vervangingsinvesteringen en de leesbaarheid van het Meerjaren Perspectief Ruimte.

Ten tweede de reserves
Een terugkerend aandachtspunt is wel de grote hoeveelheid bestemmingsreserves en dat aantal neemt weer verder (licht) toe. Met de nieuwe raadsperiode voor ons, zou een actiepunt kunnen zijn het aantal bestemmingsreserves en de vele dotaties en onttrekkingen terug te dringen. Dat versterkt volgens de accountant de transparantie tussen doelen, activiteiten en budget. Stimuleert het integraal nadenken en besluiten over de inzet van (incidenteel) geld en voorkomt 'eiland-vorming' en 'potjes'. Vanuit de adviescommissie adviseren wij om hierover het gesprek te voeren in de raad en te bezien of herziening van het beleid nodig is. Betrek hier ook de accountant bij.

Ten derde de versterking van concernsturing en financiële functie
De adviescommissie ziet het versterken van de financiële functie als een noodzakelijke stap voor betere sturing en beheersing. Centrale positionering van bijvoorbeeld control en een robuust controlframework zijn essentieel. Decentrale werkwijzen beperken de

integrale sturing en grip op risico’s, verbonden partijen en investeringen. Wij steunen de ingezette centralisering en professionalisering en blijven graag op de hoogte van de gezette stappen en resultaten van de versterking van de financiële functie.

Inbreng bij debat Jaarstukken vanuit adviescommissie

Voorzitter.

Donderdag 5 juni heeft de adviescommissie Controle & Financiën de jaarstukken besproken in aanwezigheid van de accountant. Allereerst willen we onze dank uitspreken aan alle mensen die aan dit intensieve proces hebben bijgedragen. De accountant geeft aan dat het een goed proces is geweest.

Ik zal namens de adviescommissie de belangrijkste aandachtspunten voor deze bespreking benoemen:

Allereerst noem ik vier aandachtspunten, in lijn met de opmerkingen van de accountant:

1. De gemeente Utrecht heeft ruim 50 bestemmingsreserves en daardoor zijn de mutaties lastig te volgen in de begrotingscyclus. Bij het raadsvoorstel VJN 2025 wordt voorgesteld een bedrag van ruim 3 miljoen te laten vrijvallen. Er hadden ook andere keuzes gemaakt kunnen worden. Zo wordt er geen aanbeveling gedaan om reserves samen te voegen om dit proces te vereenvoudigen. De adviescommissie zou graag doorpraten over de ontvangen analyse en de keuzes die er gemaakt kunnen worden. Wat is het beeld van de wethouder bij deze analyse, de hoeveelheid reserves en eventuele vervolgstappen?

2. De accountant merkt op dat er in de resultaatbestemming veel posten staan. Is het realistisch dat deze activiteiten allemaal worden uitgevoerd in het komende jaar? Is het toevoegen van de resultaatbestemming aan de algemene reserve niet een betere oplossing, ook in het licht van de bezuinigingen? Hoe kijkt de wethouder naar deze posten?

3. De financiële positie van de gemeente is op orde, maar kan de komende jaren meer onder druk komen te staan, door de ambities die de gemeente heeft. De accountant adviseert het verder gebruiken van de reserves te beperken. Hoe kijkt de wethouder hier naar?

4. De informatie-uitwisseling tussen de centrale aansturing binnen de gemeente, en de decentrale organisatieonderdelen blijkt nog steeds ontoereikend. Welke stappen zijn het afgelopen jaar gezet en wat moet er nog gebeuren? Graag een reactie van de wethouder.

Daarnaast spelen er op langere termijn twee verbeteracties die wij met interesse volgen:

1. Het verbeterplan ‘versterking financiële functie’ loopt nu al enige tijd. Loopt dit verbetertraject naar verwachting en worden de juiste stappen gezet? Zijn er bij het opstellen van de jaarrekening 2024 nog bijzonderheden geconstateerd in het licht van dit verbeterprogramma? Graag een reactie van de wethouder.

2. Naar aanleiding van de motie 409 “grip op investeringen” bij de programmabegroting 2024 spreekt de adviescommissie geregeld over investeringen. Hoe kijkt de wethouder naar de voortgang op dit verbeterprogramma?

Afsluitend vragen we aandacht voor de volgende twee aandachtspunten:

1. De adviescommissie vraagt aandacht voor de bijlage bij de Rekenkamerbrief Jaarstukken 2024 over de uitvoering van raadsbesluiten over rekenkameronderzoeken. Hierin zit een duidelijke oproep om de rapportage over de uitvoering te verbeteren. Hoe kijkt de wethouder hier naar?

2. Dit jaar zijn er wederom twee raadstoetsen uitgevoerd, namelijk op het programma wonen en het programma economische zaken. Wij danken de raadsrapporteurs en onderzoekers voor het uitgevoerde werk.

a. De nieuwe werkwijze om raadsbrieven over de opvolging van de aanbevelingen standaard te agenderen in de commissie (en dan door de raadsrapporteurs te voorzien van een kort advies) is nog niet goed van de grond gekomen. Wij zullen deze werkwijze opnieuw onder de aandacht brengen bij het dagelijks bestuur.

b. De conclusie van de uitgevoerde raadstoetsen van de afgelopen jaren is dat de jaarrekening inzicht geeft in de activiteiten, maar dat er weinig aandacht is voor of de doelstelling wordt bereikt en waarom sommige zaken niet lukken. Hoe ziet de wethouder dit en hoe kan dit worden verbeterd? Neemt de wethouder dit mee als onderdeel van de evaluatie van het nieuwe beleidskader in 2025?

Dank voor uw aandacht.